

pag. 144 Taxa [illegible]

D. ASCANII

TAMBVRINII

DE IVRE ABBATVM ET PRÆLATORVM INFERIORVM

OPVS,

TRIBVS TOMIS DISTINCTVM.

DE
IVRE ABBATVM,
ET ALIORVM
PRÆLATORVM,
TAM REGVLARIVM, QVAM SÆCVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM,
TOMVS PRIMVS.

In quo plenissimè de eorundem origine, institutione, Abbatiarum Commendatione, Electione, Confirmatione, Benedictione, Exemptionibus, Immunitatibus, Priuilegijs, Pontificalibus insignijs, Praeminentijs, Moribus, & Doctrinâ copiosè disseritur.

[illegible] Canonum, Summ. Pontificum authoritate: necnon sacrarum Congregationum [illegible] Patrum Sententiis, Legislatorum Disciplinæ Regularis [illegible] re Religionum Constitutionibus, Theologorum, ac Iusdicentium placitis, iuxta Romanæ Curiæ praxim illustratus.

Varijs etiam Annotationibus, & peritioribus Doctrinis ad locupletiorem formam redactus: nouissimis, nec antea in lucem editis sacræ Romanæ Rotæ Decisionibus quamplurimis roboratus:

[illegible] & [illegible] terrarum Orbis Abbatiarum ad Apostolicæ Cameræ [illegible] formularis pro Superioribus, & Regularibus Iudicibus, ac [illegible] bus hæreticæ prauitatis Inquisitoribus cumulatus.

Authore [illegible] TAMBVRINIO DE MARRADIO. *S.T.M. Abbate Passinianensi, Congregationis Vallis-umbrosæ: olim eiusdem Congregationis Generali, Serenissimi Principis Cardinalis Caroli Medices à sacris Consultationibus.*

EDITIO TERTIA NECESSARIIS INDICIBVS ILLVSTRATA

LVGDVNI,
Sumptibus LAVRENTII ANISSON, & Soc.

M. DC. L.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

SERENISSIMO PRINCIPI CAROLO MEDICES S.R.E. CARDINALI AMPLISSIMO,

ET CONGREGATIONIS VALLIS-VMBROSÆ Protectori vigilantißimo.

MEVM de Iure Abbatum,& aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum (SERENISSIME PRINCEPS) vt partum adultum, & propagatum in Orbem iam prodiit Opus, sicut tibi voto conceptum, quod Cardinalitiæ dignitatis, regiis editus Atauis, ornamentum Prælatorum maximum,quod meæ Religionis Vallis-vmbrosæ Protector indeficiens; quòd meæ gentis,inter subditas, regnantibus MEDICEIS, cognitæ, mesque Patronus munificentissimus extiteris, consecratum fuerat: sed denuò quòd sis mihi, homunculo quidem,hæreditaria magnanimitate,qua polles, Auctor incrementi, auctum,& tuis auspiciis locupletatum iustissimè redditur. Exile munus est (fateor) si stylum in Codice respicias; dempta grauitate materiæ, & quàm necessariâ ad rem optatam doctrinarum collectione. At si volueris animum scrutari, ad quem oculos dirigit Piissimus

Deus, in malè depictis votorum tabellis, est maximum, & meretur, vt quemadmodum hactenus, ita in posterùm in patrocinij tui clientelâ quiescere, succrescereque me patiaris vota iugiter emittentem, vt ipse Deus Optimus Maximus te tuis Clementibus, & Leonibus Pontificio redimitum diademate adiungat: vt quot Orbes in stemmate geris, tot Ecclesiasticæ Ditioni Orbes subiicias, & Orbium Orbis terrarum vniuersus. Te Duce, pietate, literis, tranquillitate, omniúmque rerum exuberantia regio splendore floreat, & cælum ipsum ampliùs non æmuletur; interimque valeas, conatúmque meum æqui, boníque consulas. Romæ, ex Monasterio sanctæ Praxedis, die 10. Maij, M. DC. XXXV.

Addictissimus seruus, & subditus,

D. Ascanivs Tambvrinivs,
Abbas Passinian.

AD

AD LECTOREM.

PLVRIMA *leguntur, Humanissime Lector, librorum volumina, in quibus totum id, quod iuris habet Episcopalis dignitatis amplitudo, antiqui, recentioresque Iurium Consulti, Legumque parentes doctissime dilucidarunt. Illis modo omissis, qui in vetusti seculi tenebris ferè penitùs delitescunt, è modernis inter alios diligenti satis curiositate à Petro Blesensi instituitur Episcopus: cuius Promotionem sub suis conditionibus declarat eruditissimè Sebastianus Medices: eundem consecrandum Stanislaus Sacolorius proponit: à quo consecrato originata Potestas, Auctoritas, & Iurisdictio Bertachini, Ugolini, Filesaci, Vargas, Pagani, & aliorum lucubrationibus illustrantur, quas etiam subtiliter defendit Antonius de Prestis. Ac vt tandem Dignitatem, Statum, & Officium Episcopi cognoscamus, summis vigilijs insudarunt Caietanus, Naclanthus, Catharinus, Sato, Caranza, & Zechius: ex quibus optimum Episcopum descripsit Ioannes Baptista Signius, sed omnium eruditissimus & sapientissimus Dominus meus Augustinus Barbosa, siue ad Episcoporum Antiquitatem, & Institutionem, siue ad Electionem, & Consecrationem, siue ad Iurisdictionem, Potestatem, & Officium spectes, siue denique Episcopi Dignitatem, & optimum statum exposcas, desiderium in foro versantium nouissimè quidem, sed affluenter expleuit. Verùm cùm in Ecclesiastica Hierarchia Abbates in Prælatorum appellatione communiceut cum Archiepiscopis, & Episcopis,* cap. Decernimus de Iud. *& quoad Pontificalia pari gressu procedant*, cap. vt Apostolicæ, de Priuil in 6 *& text* in l. Illud, ff ad leg. Aquil. & l. A Tirio, ff. de verb. oblig. *Et quando aliquid committitur Ordinarijs locorum, commissum etiam intelligatur Abbatibus, nisi subiecta materia aliud exposcat, Gloss.* in cap. Ordinariis. verb locorum, de Off ord. in 6. *vbi communiter DD & Abbates exempti Ordinarij appellantur à Nauarr.* cons. 9. tit. de priuil *Decio* cons 121. *Panorm* cap. vt famæ, n 6. de sent. excomm. *& alijs apud Erasm. Cochier.* de Iurisd. Ordin. in exemp. 1 p. q 1. n. 9. *Sed quod absque vlla controuersia ab omnibus conceditur, cùm saltem post Episcopalem immediatè dignitas Abbatialis præfulgeat*, d. cap. vt Apostolicæ, *&* can. si quis deinceps 19. q. 6. *&* cap 2. de Iud. cap. Dilectus, & cap. fin. de off deleg in 6. *&* cap. fin. de off. ord. eod. *Cùm item de Abbatibus placita in Concilijs, in Decretis, & in Pontificum Decretalibus Epistolis, innumera occasionem præbuerint Doctoribus disputandi, forensibus litigandi, Eminentissimis Cardinalibus in Congregationibus declarandi, sacrique Romanæ Rotæ Tribunalis Patribus quæstiones decidendi, haud contemnendus, licèt non absolutus, reputabitur conatus noster omnia quæ sparsim exarantur, & ad ius pertinent Abbatum, cæterorumque post Episcopos Prælatorum, in vnum colligendi, examinandi, & Decisionibus illustrandi hac serie, & ordine: vt in primo Tomo, quæ de Abbatis Institutione, & Creatione, statu, & Dignitate: in secundo de spirituali Abbatis Potestate; in tertio, & vltimo, quæ temporalem eiusdem concernunt auctoritatem, declarentur. Hoc vnum in toto hoc opere, qualecunque sit, profiteor, me pro viribus, atque omni maiori conatu operam dedisse, vt singula ferè Disputationum Quæsita, Iure, tam veteri, quàm nouo Pontificio, in Concilijs, Canonibus, & Apostolicis Constitutionibus, necnon sacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum sanctionibus, Theologorum, ac Iusdicentium sententijs, Religionum Statutis innixa firmarentur; & ad conciliandam vtriusque Iuris Doctorum opinionum varietatem S. Rotæ Romanæ Decisiones passim addidisse; quarum quamplurimas nouissimas, nondum in lucem editas, vt tanti Tribunalis auctoritate opus perficerem, collegi in fine Tomi tertij, cui insuper addidi Praxim Criminalem & Iudiciariam Abbatum. Tu igitur, quod reliquum est, studiosissime Lector, lucubrationibus nostris feliciter vtere; suscipe labores nostros læta fronte; ac quam tua causa operam impendimus, accipe, vt assoles, in bonam partem. Vale.*

APPRO

APPROBATIONES.

EGo AVGVSTINVS BARBOSA, I. V. D. Lusitanus, de mandato Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij, Sacri Apostolici Palatij Magistri, omni qua potui diligentia, summáque iucunditate legi,& iteratis vicibus reuolui Tomum primum Tract. *De Iure Abbatum,& Prælatorum,tam Regularium,quàm sæcularium Episcopis inferiorum*, Authore admodum R. P. D. ASCANIO TAMBVRINIO,Monacho Vallis Vmbrosæ,& S.Theologiæ Magistro,nihilque in eo inueni, quod fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduersetur; imò potiùs opus hoc summo ingenio,& singulari doctrina elaboratum, sacris Canonibus,& Summorum Pontificum Constitutionibus refertum, ac proinde in vsu frequenti, & quotidiana materia omnibus pernecessarium,Typis mandari posse censeo. In quorum fidem me propria manu subscripsi. Romæ hac die 23.Ianuarij 1628.

AVGVSTINVS BARBOSA.

EGo infrascriptus accuratissimè perlegi,de mandato Reuerendissimi P.Fr.Nicolai Rodulfij,Sacri Apostolici Palatij Magistri, hoc Opus *De iure Abbatum, & aliorum Prælatorum,tam Regularium,quàm sæcularium Episcopis inferiorum*, à R P.D. ASCANIO TAMBVRINIO, Monacho Vallis Vmbrosæ,& S.Theologiæ Magistro,diligenti studio,curáque erudita elucubratum,in quo nihil offendi,quod Orthodoxæ fidei,Apostolicæ Sedi,aut legibus Ecclesiasticis de librorum impressione aduersetur. Imò quia hæc materies compendiaria methodo, dilucidóque stylo solidis innixa fundamentis pertractatur, ideò dignum censeo quòd Typis ad communem vtilitatem vulgari possit. In quorum fidem me subscripsi. In Monasterio S. Praxedis de Vrbe,die 1.Februarij,anno 1628.

Ita censebam ego D. HORATIVS MORANDIVS, *Abbas S.Praxedis de Vrbe,Congregationis Vallis Vmbrosæ.*

IMPRIMATVR.

Fr. NICOLAVS RODVLFIVS,Sacr.Palat.Apost.Mag. ac totius Ord.Præd.Vic.Gen.

Summa Priuilegij.

REGIS Christianissimi Priuilegio dato Parisiis, die 1.Februar.1634. cautum est, ne quis in Prouinciis suæ ditioni subiectis,præter IACOBVM CARDON Bibliopolam Lugdunensem,aut de illius facultate, Opus hoc, cui titulus est, *De iure Abbatum, & Prælatorum,tam Regularium, quàm sæcularium,Episcopis inferiorum*, Auctore D. ASCANIO TAMBVRINIO, duobus anteà Romæ, nunc tribus Tomis comprehensum,& innumeris accessionibus locupletatum, intra decennium, à die editionis primæ computandum mandare Typis queat, sub pœnis in eo contentis.

De mandato Regis

Signatum,

RENOVARD.

DIe 17.Ianuarij 1639. prædictus IACOB. CARDON ius suum præsentis Priuilegij concessit Gabrieli Boissat, & Sociis.

Prima editio finita fuit vltimo Decembris,1639.

INDEX

INDEX DISPVTATIONVM, ET QVÆSITORVM huius Primi Tomi.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. DE Etymologia nominis Abbatis, & Prælati. pag. 1
II. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet. 2
III. Vtrùm nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ, & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus. 5
IV. Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati. ibid.
V. An Episcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior. 6
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vsum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum. 7
VII. Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati. ibid.
VIII. Vtrùm sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati. 8

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm in veteri testamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio. 9
II. Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint. 10
III. An successiuè, & sine aliqua interruptione Religiosus status semper in Ecclesia durauerit. 11
IV. An Abbates, seu Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis. 11
V. An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vitæ fuerit in Ecclesiæ exordio, cum ea, quæ nunc est. 12
VI. Vtrùm Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel seculari. 12
VII. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis institutione Abbatis nomine nuncupati fuerint. 13
VIII. An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor, & Legislator. ibid.
IX. An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari. 14
X. An sancti Apostoli fuerint Monasticæ vitæ Institutores. ibid.
XI. An post Christum, & SS. Apostolos, & ante Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores. 15

DISPVTATIO III.

De genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quotuplex sit genus Abbatum. 15

II. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis. 16
III. In qolbus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant. 17
IV. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ aliis insignitis. ibid.

DISPVTATIO IV.

De Abbatibus Commendatariis.

QVÆS. I. Quo tempore Abbates Commendatarij in Ecclesia initium habuerunt. 27
II. Quibus de causis vsus commendandi Abbatias fuerit introductus. ibid.
III. Quis possit Abbatias commendare. ibid.
IV. Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ. 28
V. Quot modis possint Abbatiæ commendari. ibid.
VI. An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi. 29
VII. An Abbatia commendata vacans possit impetrari. ibid.
VIII. An Monachus obtinens vnum beneficium possit Abbatiam in commendam obtinere. ibid.
IX. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet. 30

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat. 31
II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentes possint per electionem prouideri. 32
III. Quinam sint vocandi ad canonicam Abbatum electionem. 33
IV. Vtrùm Electores absentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem constituere possint. 35
V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium. 36
VI. Quæ sint substantialia electionis per viam scrutinij celebrandæ. 37
VII. Quod tempus sit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum. 41
VIII. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem. ibid.
IX. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem. 43
X. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat esse expressè professus. 44
XI. Vtrùm Religiosus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur vel præficitur, professus esse debeat. 45
XII. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos. ibid.
XIII. Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori. 46
XIV. Vtrùm illegitimus possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi. 48
XV. Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus. 49
XVI. Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit sine causa. 50
XVII. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi, censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium, & sola electio pro dispensatione sufficiat. 51
XVIII. Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere. 52
XIX. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in sæculo dispensatus, si postea Religionem

nem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione ad hoc, vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi. ibid.
XX. An notorie infamis poſſit in Abbatem eligi; vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere. 53
XXI. An adſint alij caſus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur. 55
XXII. In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ. 60
XXIII. Vtrùm eidẽ Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint. 62
XXIV. Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit. ibid.
XXV. An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali. 63

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum ſint neceſſariò confirmandæ. 64
II. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum electiones confirmandæ ſint. 66
III. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda. 68

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur. 68
II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubiiciātur. 69
III. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares. 70
IV. Abbas in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos. ibid.
V. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos. 71
VI. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum aliis Monachis. 74

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi proceſſus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Eccleſias in Conſiſtorio,

QVÆS. I. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Eccleſias. 74
II. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur. 77
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere. 81

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apoſtolicis à quibuſdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

QVÆS. I. An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire. 82
II. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in aliquas pœnas. 84
III. An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere Quindemnium Cameræ Apoſtolicæ. 85

DISPVTATIO. X.

De simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat Monachum Abbatiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare. 86
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare. 87
III. Quibus modis quis tam Regularis, quàm secularis simoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas. 88
IV. An absque simonia possit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem sibi illatam. 89
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat. 91

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates consecrari, vel benedici dicantur. 92
II. In quibus Abbatis benedictio cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. 93
III. Vtrùm Abbates necessariò benedici debeant. 94
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character. ibid.
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, siue electus. 95
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reïterari possit. ibid.
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici possint. ibid.
VIII. Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionē petere debeant. 96
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant. ibid.
X. Vtrùm Abbates possint benedictionem à quocumque Episcopo suscipere. ibid.
XI. Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere. 97
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur. ibid.
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti. 98
XIV. De ritu benedicendi Abbates. 99

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi sint perpetui. 105
II. Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales. 106
III. An magis expediat, Abbatem esse perpetuum, quàm ad tempus. 107
IV. An Abbates seculares, & Commendatitij sint perpetui, vel ad tempus. 108

DISPVTATIO XIII.

De renunciatione, & dispositione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare possit, & in cuius manibus. 108
II. Vtrùm Abbas ab Abbatiâ deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis. 110
III. Vtrùm Abbati dari possit Coadiutor. 111
IV. An Abbas, qui renunciauit, vel depositus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monasterij, cui præfuit. 112
V. An Abbas possit suam Abbatiam in gratiam alicuius resignare. 113
VI. An Abbas possit suam Abbatiam resignare, reseruato sibi regressu, & accessu, & ingressu. ibid.
VII. An liceat resignare Abbatiam secularem, vel commendam cum reseruatione certæ pensionis. 114

VIII. Vtrùm

VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores possint beneficiorum resignationes recipere, necnon permutationes admittere, & reprobare. 115

DISPVTATIO XIV.

De residentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores teneantur ad residentiam 116
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores de iure diuino ad residentiam teneantur. 118
III. Vtrùm Abbates Generales possint cum Abbatibus Conuentualibus super residentiam dispensare. 119
IV. Quibus de causis possint Abbates, & alij Prælati inferiores à suis Ecclesiis abesse recedere. 119
V. Quantum possint Abbates, & alij prælati à suis Ecclesiis abesse. 120
VI. Vtrùm Abbates Commandatarij teneantur in Ecclesiis, & Monasteriis sibi commendatis residere. 121
VII. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non residendo. ibid.

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta sint. 123
II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint. 125
III. Vnde habuit originem huiusmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum. 126
IV. Quandónam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti esse cœperint. 127
V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione. 142
VI. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri possint. 144
VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint. 145
VIII. Vtrùm exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam in quasi possessione iurisdictionis, sufficiat exhibere priuilegiorum exemptiones. 181
IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Episcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœcesis sint. 182
X. Pendente lite inter Abbatem, & Episcopum super exemptione, ad quem pertineat iurisdictio. 186
XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta. ibid.
XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare. 188
XIII. Vtrùm Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta à sua iurisdictione eximere possit. ibid.
XIV. Vtrùm Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum Prælatorum exemptorum pro tribunali sedere possit. 191
XV. Vtrùm Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta Pontificalia exercere possit. ibid.
XVI. Vtrùm de legatis factis Monasteriis, & Ecclesiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Episcopo soluere. 193
XVII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur Quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluere. 194
XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares & Religiosi à decimarum solutione sint exempti. 198
XIX. An Abbates, & alij Prælati Ecclesiastici à ciuili potestate sint exépti, & quo iure. 208
XX. Vtrùm Abbatum, aliorúmque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica potestate sint exempta. 211
XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Ecclesiastici à dariis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus tam realibus, quàm personalibus exempti sint. 219

XXII. An Monasterium hæres institutus à Laïco, qui coram Iudice suo in Ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice Laïco super eadem causa respondere, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti, & conueniri debeat. 231

DISPVTATIO XVI.

De priuilegiis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere. 235
II. Vtrùm scriptura, seu bullario sit de essentia priuilegij Abbatibus, siue aliis quibuscumque concessi. 236
III. Vtrùm priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni, extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat. 237
IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur. ibid.
V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodo sint explicanda, quando continent verba obscura. 238
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores possint suarum Ecclesiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari. 239
VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum, absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscumque.* 240
VIII. Quomodo intelligenda sit illa clausula, in priuilegiis apponi solita, qua dicitur, *vt non censeantur reuocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.* 241
IX. Vtrùm Religiosi vti possint priuilegiis, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus. ibid.
X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum priuilegia, quomodo reddantur inualida. 242
XI. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahantur. 243
XII. An, & quando Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere. 244
XIII. Vtrùm priuilegia concessa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus secularibus possint ab illis reuocari. 246
XIV. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum. ibid
XV. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis. 248
XVI. Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia. 249
XVII. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an verò illi alleganti credatur. 250
XVIII. An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur. ibid.

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint. 251
II. Vtrùm Abbatia, siue Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt. 270
III. Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegiis, cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus. 272
IV. Vtrùm communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis

illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant, in priuilegiis. 273
V. Vtrùm quando priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, qui communicatur. 274
VI. Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis. ibid.
VII. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ. 275

DISPVTATIO XVIII.

De Confirmatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an, & quando cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur. 276
II. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio. 277
III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata. ibid.
IV. Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa. 292
V. Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant. 293
VI. Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat. ibid.

DISPVTATIO XIX.

De iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſſint. 301
II. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia inſignia præſcribere poſſit. 302
III. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior poſſit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat. ibid.
IV. Per quantum temporis ſpatium contra Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum præſcribatur. 303
V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contra Eccleſiã currere præſcriptio, tẽpore, quo durat Abbas, & Prælatus. 304
VI. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contra illam. 305
VII. Vtrùm præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. ibid.
VIII. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere. 306

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Inſigniis, & ornamentis Prælatitiis, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & alij Prælati Epiſcopis inferiores, tam Regulares quàm Seculares vtantur inſigniis Pontificalibus. 307
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares quàm Seculares vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitiis. 313

III. Verùm Abbates, aliique Regulares ad Episcopatum, aliásue dignitates extra eorum Ordines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant. 317
IV. Quibus Insigniis, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur. 320

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium & actualem vsum.

Qvæs. I. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores, Pontificalia exerceant. 321
II. An Abbas præter quàm in propria Ecclesia Abbatiali, possit etiam in aliis Ecclesiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure sibi subiectis, & in Ecclesiis communibus Pontificalia exercere. 322
III. Verùm Abbas possit exercere Pontificalia extra Ecclesias sibi subiectas, & coram Episcopo. 324
IV. Verùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, possint in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere. 325
V. Verùm Abbates Generales possint in omnibus suarum Congregationum locis Pontificalia exercere. ibid.
VI. Verùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant. 326
VII. Verùm Abbates post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, possint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri. ibid.
VIII. Quibus in locis possit Abbas solemniter populo benedicere. 327
IX. Verùm Abbates præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato possint in suis Ecclesiis solemniter populum benedicere. 328
X. De præparatione Abbatis solemniter celebraturi, & de ordine in tali solemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Ministris vti debeat. 329
XI. An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum. 333

DISPVTATIO XXII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

Qvæs. I. An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere. 335
II. An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere. 336
III. An Abbas possit Corporalia benedicere. ibid.
IV. Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, ab Abbatibus benedicenda. ibid.
V. An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica. 338
VI. An Abbas possit Moniales benedicere. 339
VII. Verùm Abbas possit Diaconissas ordinare. ibid.
VIII. An Abbas possit Abbatissas benedicere. 340
IX. Verùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere possint. 341

DISPVTATIO XXIII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus consecrationis præstandum.

Qvæs. I. An Abbas possit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio. 342
II. An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides & alia similia Vasa Ecclesiastica. 343

III. Qualia

III. Qualia esse debeant Calix, & Pateoa, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecraoda, & quando censeantur amittere consecratiooem, itavt iterum coosecranda sint. 344
IV. An Abbas possit consecrare Altaria, & lapides deseruientes ipsis Altaribus. 345
V. Vtrùm Abbas possit Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum, beoedicere & coosecrare. 346
VI. An aliquid animaduertendum sit ab Abbatibus circa Altarium cõsecrationem. ibid.
VII. An Abbates possint Ecclesias consecrare. 347
VIII. Ad quem spectet Abbatiales Ecclesias consecrare. ibid.
IX. An Abbas possit Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis solemniter benedicere. 348
X. An Abbas possit Ecclesias pollutas reconciliare. 349
XI. Quibus modis Ecclesia intelligatur polluta. ibid.
XII. Ao Abbas possit Campanas consecrare. 351
XIII. Ao Abbas possit coosecrare Calices, Altaria, Campaoas, & benedicere Lapides, Pixides & alia Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum. ibid.
XIV. Vtrùm Abbas habens vsum Pontificalium, & illi ante centum anoos, aut amplius concessum fuerit priuilegium v. g. consecraodi, sed prædecedeotes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere: an verò per non vsum, censeatur amissum. 352

DISPVTATIO XXIV.

De præeminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon processiones, & alias sessiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint. 352
II. Vtrùm Abbates in Coocilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant. 353
III. Quis locus in Geoerali Coocilio Abbatibus competat. 354
IV. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Syoodum accedere teneantur. 355
V. Quis locus io Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóque amictu, ac quibus oroameotis io ea vti debeant. 356
VI. Quo amictu, & quibus ornameotis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis; & consistoriis, necnon equitationibus solemnibus; & quem Ordinem in illis obseruare debeaot. ibid.
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare. 357
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur. 358

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tam secularium, quàm Regularium, inter alios, & inter seipsos.

QVÆS. I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Coogregationis Lateranensis, ac Abbates, & Monachos Casinenses, quorum causa orta olim fuerat in sacro Oecumenico Coocilio Tridentino. 359
II. Vtrùm Abbates præcedaot Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ; an verò ab illis præcedi debeant. 399
III. Vtrùm Abbas Vicarium Episcopi præcedere debeat. 403
IV. Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores, cæteròsque in dignitate coostitutos, tam in Ecclesia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus. 404
V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios seculares, & laïcas dignitates, habeant aliquam præcedentiam. 406
VI. De præcedentiis Abbatum inter seipsos. 407
VII. De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non sunt, inter seipsos. 408.

VIII. De præcedentiis Ordinum Regularium inter se in processionibus, & aliis actibus publicis. 409
IX. Abbas secularis exemptus obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. 418

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, prediti esse debent.

GLOSSA I. Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina. 419
II. Castum. 420
III. Sobrium. ibid.
IV. Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio. ibid.
V. Diligat Fratres. 421
VI. In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c. 422
VII. Non sit turbulentus. ibid.
VIII. Non sit anxius. ibid.
IX. Non sit nimius, & obstinatus. 423
X. Non sit Zelotypus. ibid.
XI. Non sit nimis suspiciosus. ibid.
XII. In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus. 424
XIII. De quibusdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis, necessariis. 425

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorúmque Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. De habitu Abbatum, & suorum Monachorum. 428
II. De Tonsura Abbatum, & suorum Monachorum. 429
III. De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum. 430
IV. De mensa Abbatum, & aliorum Prælatorum. ibid.
V. De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum. 431
VI. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo. ibid.
VII. De sociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum. ibid.
VIII. De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum. 432
IX. De Monachis electis in ministerio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum. ibid.

Priuilegium memorabile Iulij II. cum insertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iustinæ de Padua, aliàs Casinen. concessorum, quæ omnia, & alia, si quæ sunt, eidem Congregar. concessa, Vallis-Vmbrosæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam amplissimè extendit. 433

¶ Taxa omnium Abbatiarum, & Monasteriorum Orbis terrarum; ad exemplar libri sacri collegij, Reuerendissimæ Cameræ Apostolicæ, ordine alphabetico digesta. 444

Formularium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum; continens litteras patentes, ac cuiuscumque generis licentias; Item formas litterarum, processuum, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & hæreticæ prauitatibus Inquisitoribus. 469

Formularium litterarum, processuum, sententiarum, aliorúmque actuum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus. 536

INDEX CONSTITVTIONVM, & Bullarum Apoſtolicarum,

Quæ in hoc primo Tomo integræ, ſeu per particulas referuntur.

ALEXANDER III. in Conſtitutione quæ incipit: *Ex Parte*, Idib.Nouemb.1161.diſp.15.q.4. n.7.p.133.

Alexander IV. in Conſt. data anno 1255. diſp.15.q.4.n.15.p.136.

Alexander V. in Conſt. data prid. Kal. Auguſti, 1409.diſp.15.q.4.n.11.p.135.

Alexander VI. in Conſt. incip. *Inter cæteros*, ſub Dat. Romæ, Idib. Iulij.1507.p.440.

Sacri Apoſtolatus, ſub Dat. Romæ, pridie Idus Maij, 1496.p.71.

Bonifacius IV. *Omnipotentis Dei inſtitutione*, ſub Dat.3.Kal.Martij, 608.diſp.15.q.4.n.1.p.128.

Bonifacius VIII. *Super Cathedram*, diſp.15.q.16.n.8.p.194.

Bonifacius IX. *Sane*, ſub. Dat.17. Martij, 1391.diſp.15.q 4.n.13.p.135.

Expoſcit, ſub Dat. Rom. Kal. Maij, diſp.21.q.5.n.4.p.325.

Cœleſtinus V. *Statuta*, ſub Dat. Rom. Kal.Octob.1294.diſp.15.q.4.n.8.p.133.

Clemens IV. *Veſtra ſanè*, ſub Dat.Romæ, 6.Kal. Decemb.1523.diſp.15.q.4.n.2.p.130.

In alia relata, diſp.15.q.4.n.18.p.136.

Virtute conſpicuos, diſp.15.q.16.n.8.p.196.

Clemens V. *Dudum*. diſp.15 q.16.n.8.ibid.

Clemens VII. in Conſtit. citata, diſp.15.q.4.n.24.p.137.

In alia ſub Dat. Romæ, 8.Decembr.1530.diſp.15.q.18.n.15.p.202.

Dudum, ſub Dat. Bononiæ, 7.Martij, 1533. diſp.17.q.1.n.42.p.267.

Clemens VIII. *Dilecto Fili*, ſub Datum Romæ, 1.Iulij, 1603.diſp.1.q.4.p.5.

In alia ſub Dat. Romæ, 20.Auguſt.1603.diſp.15.q.4.n.20.p.137.

Etſi alias, ſub Dat.Rom.1.Decembr.1601.diſp.15.q.7.p.145.

Cum ſicut, ſub Dat. Romæ, 26.Iulij, 1596.p.185.

Cum ſuperiore, ſub Dat.Romæ, 5.Maij, 1595.diſp.15.q.22.n.12.p.232.

In alia citata, diſp.15.q.4.n.20 p.137.

In alia ſub Dat.20.Septemb.1493.diſp.17.q.2.n.20.p 258.

Decet ex benignitate, ſub Dat. Rom.6.Kal.Maij, 1593.diſp.18.q 3.n.33.p.286.

Regis pacifici, ſub Dat.Romæ, 9. Februarij, 1599.diſp.25.q.8.n.2.p.410.

Decet Romanum Pont. ſub Dat.Romæ, 15.Nouemb.1602.diſp.25.q.8.n.3.p.412.

Inter cætera, ſub Dat.Romæ, 25.Septemb.1592.diſp.25.q.8.n.5.p.415.

In ſacroſancta. ſub Dat.Romæ, Idib. Nouemb. 1564.p.474.

Eugenius IV. *Regularem vitam*, ſub Dat.Bononiæ, 1436.diſp.15.q.4.n.3.p.130.

In alia ſub Dat.Bononiæ, 5.Non.Iulij, 1436. diſp.15. q.16.n.8.p.194.

In alia, 7.Kal.Martij, 1434.diſp.15.q.18.n.9.p.195.

In alia citata, diſp.17.q.1.n.5.p.253.

Etſi ex debito, ſub Dat. Florentiæ, -.Kal.Martij, 1434. p.434.

Regularem, ſub Dat. Bononiæ, prid. Kal.Iulij, 1436. p.437.

Sacræ Religionis, ſub Dat. Bononiæ, pridie Idus Septem. 1437. p.440.

Gregorius IX. *Expoſcit*, ſub Dat. Auenioni, 11.Kal.Iulij, diſp.20.q.1.n.19.p.310.

Super vniuerſos, ſub Dat. Auenion.10.Kal.Febr.diſp.25.q.2.n.32.p.401.

Gregorius XI. ſub Dat. apud Pontem Sorgiæ Aueniouenſ. Diœc.16.Kal.Iulij, 1373.diſp.15.q.18.n.22.p.203.

Gregorius XII. *Inter cæteros*, 4.Non.April.1512.diſp.17.q.1.n.2.p.253.

Gregorius XIII. *Benedictus*, Kal.Nouemb.1579.diſp.15.q 4.n.14.p.135.

In alia, ſub Dat.8.Kalend.Iulij, 1567. diſp.15.q.18. n.20.p.203.

In alia, ſub Dat. Kal.Nouemb.1579.diſp.17.q.1.n.19 p.258.

In alia cit.diſp.17.q.1.n.40.p.265. In alia ſub Dat.Rom.22.Iunij, 1580.diſp.17.q.1.n.33.p.262.

Expoſcit, ſub Dat. Romæ, 15. Iulij, 1583.diſp.25.q.8.n.1.p.410.

Gregorius XIV. *Onus Apoſtolicæ*, ſub Dat.Romæ, Idib.Maij, 1591.p.75.

In alia citata, diſp.15.q.4.n.28 p.138.

Ex iniuncto, 24.Septemb.1591.diſp.17.q.1.n.8.p.254.

Roman. Pontifex, ſub Dat.Romæ, 28.Iunij, 1591.diſp.17 q.1.n.10.p.255.

In alia, ſub Dat.Romæ, 22.Iulij, 1591. n.25.p.261.

Cùm Romanum, ſub Dat.Rom.17.April.1591.diſp.17.q.1.n.41.p.267.

In alia, ſub Dat 18.Febr.1591.diſp.17.q.1.n.44 p.268.

In alia, ſub Dat.11. Kal. Octub.1591.diſp.17.q.1.n.46.p.269.

Ex iniuncto, ſub Dat. Rom.24.Septemb.1591.diſp.18.q.3.n.7.p.281.

Romanus Pontifex, ſub Dat. Romæ, 12. Iulij, 1591. diſp.18.p.3.n.14.p.283.

Gregorius XV. *Ad vberes*, ſub Dat. Rom.15.Octobr.1622.diſp.15.q.4.n.30.p.141.

Inſcrutabili, ſub Dat. Romæ, Nonis Februarij, 1622.q.7.n.51.p.154.

Romanus Pontifex, diſp.15.q.7.p.175.

Apoſtolatus, ſub Dat.Rom.30.Decemb.1623.p.178.

Iniuncti Nobis, ſub Dat.Rom.23.Auguſt.1623.diſp.18.q.3.n.2.p.280.

Vniuerſi, ſub Dat. Rom.30.Auguſt.1622.diſp.15.q.7.p.162.

Romani

Romani Pontificis , sub Dat.Romæ , 2.Iulij , 1622.p.170.
Innocentius IV. *Religiosam vitam* , sub Dat. Assisij , 1253.disp.15.q.4.n.6.p.131.
Innocentius VIII. *Exposcit*, sub Dat.Rom.prid.Idus Nouembr,1489.disp.10.q.1.n.4.p.308.
Iulius II. in Const. *Etsi ad vniuersos*, anno 1507.disp.15.q.4.n.10.p.134.
In alia, sub Dat. Romæ,4. Non. April.1512.disp.15.q.18.n.29.p.205.
In alia sub Datum Florentiæ. 5.Kal.Nnuembr.1404.disp.15.q.16.n.8.p.194.
In alia sub Dat.4.Non.April.1512. q.18. In alia citata. p.253.
In alia, sub Dat.Romæ,4.Nonas April.1512.disp.18.q.3.n.2.p.280.
Militantis Ecclesiæ, sub Dat. Romæ, Idib. Iulij, 1507.disp.18.q.2.n.8.p.277.
Etsi ad vniuersos, sub Dat. Romæ, prid.Non.Iunij, 1507.disp.18.q.3.n.12.p.283.
Militantis Ecclesiæ , p.434.
Iulius III. *Sanctissimus in Christo Pater* , p.83.
Licèt à diuersis , sub Dat.Romæ, 15.Kal.April.1551.disp.15.q.7.p.159.
Leo X. sub Dat.Romæ, 4.Non. Iulij, 1513.disp.15.q.4.n.5.p.131.
In alia sub Dat.4.Non.Iulij, 1513.disp.15.q.18.n.10.p.201.
Decet , sub Dat. Romæ, die . . . . Septemb.1519.disp.18.q.3.n. 41.p.291.
Venerabilis , sub Dat. Romæ, 1.Septemb.1519.disp.20.q.3.p.320.
Licèt, sub Dat. Rom.6.Decemb.1517.disp.25.q.8.n.4.p.412.
Martinus V. *Sacra Religionis*, sub Dat.Florentiæ, 8.Id.Mart.1420.p.96.In alia cit.disp.15.q.4.n.17.p.136.
Paulus II. in Const. sub Dat.Rom.Kal.Iunij.1477.disp.17.q.1.n.39.p.265.
Paulus III. in Const. cit. disp.15.q 4.n.25.p.138.
In alia incip. *Debita consideratione* , sub Dat.Romæ, 30.Iulij.1440.disp.20.q.1.n.26.p.312.
Paulus V. *Dilecto filio* , sub Dat.Romæ,13. Kal.Augusti, 1605.disp.1.q.4.p.6.
Romanus Pontifex, sub Dat. Rom.16. Martij,1619.disp.15.q.4.n.19.p.137.
Romanus Pontifex , sub Dat.Rom.Kal.Septemb.1606.disp.15.q.7.p.171.
Regis pacifici, sub Dat.Rom.die 6.Iulij, 1616.p.172.
Diuina , 5.Idus Iulij, 1606.disp.17.q.1.n.11.p 256.
Ex quo , sub.Dat.Rom.9.Nou.1607.d.17.q.1.n.43.p.268.In alia cit.die 4. April.1612.disp.18.q.3.n.38.p.289.
Nuper , sub.Dat.Rom.1.Maij, 1620.disp.18 q.3.o.35.p.286.
Præclara , sub Dat. Rom.18.Martij,1613.disp.20.q.1.n.23.p.312.
Ex iniuncto , sub Dat.Rom.9.Decembr.1606.disp.20.q.2.n.10.p.315.
Pius II. *Licèt ex debito*, disp.17.q.1.n14.p.257.In alia sub Dat.Reatæ, 3.Non.Febr.n.22.p.260.
Pius IV. *Sanctissimus in Christo Pater*. p.66.
In suprema . sub Dat.Rom.4.Decemb.1564.disp.14 q.7.n.3 p.122.
Cùm sicut nuper , sub Dat.Rom.16.April.1561.disp.15.q.7.p.162
In alia, sub 6.Iunij, 1565.disp.23.q.4.n.3.p.345.
Sedis Apost.sub Dat.Rom.18.Ianuarij, 1564.disp.25.q.1.n.294.p.397.
Cùm aliàs , sub Dat.Rom.11.Kal.Iunij, ibid.n.295.p.398.
Pius V.in Const.sub Dat.Rom.17.Kal.Sept.1567.disp.17.q.1.n.16.p.257.
In alia cit.disp.17.q.1.n.40.p.265.In alia cit.disp.17.q.1.n.37.p.263.
In alia, sub Dat.Rom.3.Idus Decembr.1569.disp.18.q.3.n.3.p.280.
Ex incumbenti , 3. Idus Decemb.1169.dist.17.q.1.n.3.p.253.
Si de procegendis , sub Dat. Rom.Kal.April.1569.disp.15.q.7.p.160.
Infirma , sub Dat.Rom.12.kal.Ianuar.1569.disp.25.q.2.n.32.p.402.
Diuina , sub Dat.Rom.27.Augusti, 1568.disp.25.q.8.n.5.p.413.
Sixtus IV. in Const. data anno 1483.disp.15.q.4.n.15.p.135.In alia cit.disp.15.q.4.n.23.p.137.
Dum ad diuersos, 10.kal.Sept.1476.disp.15.q.18.n.8.p.201.In alia cit.disp.17.q.1.n.21.p.258.
Sixtus V. *Ad futuram* , sub Dat.Rom.10.Kal.Mart.1589.disp.3.q.4.p.20.In alia cit.disp.15.q.4.n.27.p.138.
Cæli & terra. sub Dat.Rom.Nonis Ianuarij, 1585.disp.15.q.7.p.166.In alia cit.disp.17.q.1.n.7.p.254.
Exigit , sub Dat.Rom.13.August.1586.disp.16.q.1.n.21.p.239.
Super specula , Idib. Nouemb. 1587.disp.17.q.1.n.11.p.255.
Vrbanus III. *Cum fel. rec.* sub Dat.Veronæ, 4.Kal. Iulij, disp.21.q.3.n.10.p.324.
Vrbanus V. *Sincera* , sub Dat. apud Villam-Nouam, Pontificatus sui anno 1.disp.20.q.1.n.17.p.311.
Vrbanus VI. in Const. cit.p.137.n.22.
Vrbanus VIII. *Pastoralis* : sub Dat.Rom.18.Nouemb.1627.disp.3.q.4.p.22.
Romanus Pontifex , sub Dat.Rom.18.Nouemb.1628.ibid.p.23.In alia cit.disp.15.q.4.n.21 p.137.
Apostolatus , sub Dat.Rom.23.Martij,1628.disp.15.q.7.p.165.
Inscrutabilis , sob Dat.Rom.Kal.Aprilis,1631.disp.15.q.7.p.168.
Aliàs , sub Dat Rom.20.Decemb.1631.disp.15.q.7.p.176.
Apostolatus , sub Dat.Rom.2.Aprilis, 1630.p.177.
Cum sicut , sub Dat. Rom.5.Nouemb.1631.p.180.
In alia sub Dat.Rom.14. Augusti, 1624.disp.17.q.1.n.12.p.256.
Iniuncti, sub Dat.Rom.28.Iunij, 1624.disp.17.q.7.n.37.p.263.
Sacrosancti Apostolatus , sub Dat Rom.14.August.1624.disp.18.q.3.n.11.p.281.
Nuper , sub Dat.Rom.15.Septemb.1632.disp.21.q.10.n.10.p.331.
Exponi , sub Dat.Rom.4.April.1629.ibid.p.332.
Zacharias *Omnipotenti Deo* , sub Dat. Aquini , 12.Kal.Mart.disp.3.q.4 p.20.

ELENCHVS AVTHORVM, SVMMORVM PONTIFICVM, Conciliorum, Librorum Scripturæ sacræ, Sanctorum Patrum, aliorúmque Doctorum quibus totum hoc de Iure Abbatum opus innititur.

A

ABBAS antiquus.
Abbas Vespergensis.
Accursius.
Acerbius Vallumbrosanus.
Achilles.
Acta Apostolorum.
Ægidius de Conink.
Ægidius Fanrue.
Æneas Falcooius.
Afflictus.
Aimoinus.
Alba.
Albanus.
Albericus.
Alciatus.
Alexander I I I. Papa.
Alexander I V. Papa.
Alexander V. Papa.
Alexander V I. Papa.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Raudensis.
Alphonsus à Vera-cruce.
Alphonsus de Casarubros.
Alphonsus de Castro.
Alterius.
Aluarus Pelag.
Aluarus Velascus.
Aluinus.
Ambrosinus.
S. Ambrosius.
Ammianus Marcellinus.
S. Anacletus.
Aocharanus.
B. Andræas Abbas Vallumbrosf.
Angelus.
Angles.
Anicetus I. Papa.
S. Anselmus.
S. Antoninus.
Antiquit. Paris.
Marius Antoninus.
Apocalypsis.
Aragon.
Archidiaconus.
Archiepiscopus Florentinus.
Aretinus.
Aristoteles.
Armendaris.
Armilla.
Arsenius Crudelius Valúbrosanus.
Athanasius.
Athanasius Germen.
B. Atto Episcop. Pistoriensis, Vallumbrosanus.
S. Augustinus.
Augustinus Ticinensis.
Augustinus de Ancona.
Ant. Augustinus.
Aubertus Miræus Bruxellensis.
Auila.
Aufrerius.
Azeuedus.
Azo.
Azorius.

B

BAjardus.
Baldus.
Balduinus Iunius.
Baldus.
Bardellus.
Bannes.
Barbatia.
Bardellus.
Bartholomæus à Vecch.
Bartholomæus ab Angelo.
August. Barbosa.
Eman. Barbosa.
Petr. Barbosa.
Baronius Card.
Bartolus.
Balsamon.
Basilius.
Bauinus.
Beda.
Beia.
Belench.
Belflores.
Bellamera.
Petr. Bellapertica.
Bellarminus Card.
Bellenc.
Bellerus.
Benedict. Bomact.
Guillel. Benedictus.
B. Benignus Generalis Vallumbr.
Bergomas.
Petr. Benintendis.
Bergomen.
S. Bernardus Abbas.
Bernardus de Vbertis Card. Vallumbrosanus.
Beruius.
Berrachinus.
Berrachinus.
Bertrandus.
Petr. Biax.
Bisignet.
Bobadilla.
Baccatius.
Boërius.
Henric. Boïch.
Bolognetus.
Bologninus.
Bonacina.
Bonifacius I V. Papa.
Bonifacius V I I I. Papa.
Bonifacius I X. Papa.
Boirellus.
Bossius.
Bottæus.
Brixiensis.
Brunotus à Sole.
Burratus.
Bursatus.
Burratius.
Burrius.

C

CAbellus.
Cabedo Lusitan.
Caborius.
Caccial.
Cacheranus.
Cælestinus V. Papa.
Cæphalus.
Cæsar Barz.
Cæpol.
Cæsar de Grassis.
Cæremoniale Episcoporum.
Cæremoniale Bursfelden.
Caëtanus.
Cagnol.
Calderinus.
Caluinus.
Camillus.
Campanilius.
Campegius.
Cancellar.
Cancerius.
Canisius.
Cano.
Capella Tholosana.

Capiccius.
Capra.
Capuraquensis.
Carbo.
Cardinalis Albanus.
Cardoso.
Caroeius.
Carolus de Grassis.
Cassadorus.
Cassaneus.
Cassianus.
Cassiadorus.
Cassiodorus.
Castaldus.
Castellinus.
Castillo.
Castrensis.
Catharinus.
Caualcanus.
Caualerus Cardin.
Celsus.
Cenedo.
Cephal.
Ceuallos.
Choppin.
Chronicon Casinens.
Iul. Clarus.
Clauasius.
Clemens I. Papa.
Clemens IV. Papa.
Clemens V. Papa.
Clemens VII. Papa.
Clemens VIII. Papa.
Clitouæus.
Collector priuileg. Mendicantium
Collegium Bononiense.
Collegium Paduanum.
Comitillus.
Comitolus.
Compostellus.
Concilium Agathense.
Concil. Aquisgranense.
Concilium Augustanum.
Concil. Antelianum. I. II.
Concil. Basileense.
Concil. Cabilonense.
Concil. Chalcedonense.
Concil. Cartaginense IV. V.
Concil. Constantinopolitanum.
Concil. Lateranense.
Concil. Moguntinum.
Concil. Nicænum.
Concil. Senense.
Concil. Toletanum I. II. IV.
Concilium Tribuliense.
Concil. Tridentinum.
Concil. Turonense I.
Concil. Trullanum.
Concil Vernense.
Concil. Viennense.
Conanus.
Confectius.
Coninch.
Conradus. Confet.
Conterol.
Corduba.
Coriolanus.
Cosmas.
Costa.
Cotta.
Couarruuias.
Crassus.
Crantzius.
Craueta.
Crescentius.
Cuchus.
Cujacius.
Cynus.

D

Decanus.
Decianus.
Decius.
Delrius.
Diaz.
Diodorus Siculus.
S. Dionysius Areopag.
Directorium Inquisitorum.
Dominicus de S. Geminiano.
Duardus.
Duarenus.
Durantes.
Dynus.

E

Ecclesiastes.
Ecclesiasticus.
Emmanuël Sà.
Ennodius.
Epictetus.
Erasmus Cokier.
Eremitanus.
Esaias.
Euerardus à Cokier.
Euerindus.
Eugenius IV. Papa.
Eusebius Cæsarien.
Exodus.
Ezechiel.

F

Ant. Faber.
Fachinæus.
Fatinacius.
Fasciculus temporum.
Federicus de Senis.
Felicianus.
Felinus.
Ferdinandus de Castilla.
Ferentillus.
Ferretus.
Filesacus.
Filiucius.
Firmanus.
Flaminius Parisius.
Franc. Florentillius.
Angel. Florentiola, Abbas Vallumbrosanus.
Flores de Mená.
Florianus.
Florilegium Magnum Iosephi Langi.
Formularium instrumentorum & variorum processuum.
Fornarius.
Franchinus.
Fraxinellus.
Freccia.
Fuschius.
Fuschus.

G

Ant. Gabriël.
Gabriel Lusitanus.
Gaillus.
Galeratius.
Galesius.
Galettus.
Gama.
Gamarus.
Gambara.
Andr. Gambarus.
Gamparupta.
Garcia Mastrillo.
Garsias.
Nic. Garsia.
Gauantus.
Gazzeus.
Gelasius Papa.
Geminianus.
Genebrardus.
Genesis.
Nicol. Genoa.
Gennadius.
Anast. Germonius.
Gerson.
Ghisserius.
Gigas.
Gilchenius.
Gironda.
Glossa ordinaria.
Lud. Gomez.
Ant. Gomez.
Gozadinus.
Gozadus.
Gonzalez.
Graffius.
Grammaticus.
Grassus.
Gratianus.
Gratus.
Granatius.
D. Gregorius Nyssenus.
D. Gregorius Nazianz.
Gregorius IX. Papa.
Gregorius XI. Papa.
Gregorius XII. Papa.
Gregorius XIV. Papa.
Gregorius XV. Papa.
Gregorius Episcopus Bergomen. Vallumbrosanus.
Gregorius à Valentia.
Greuæus.
Guido Papa.
Guillelmus de Benedictinis.
Guttierez.

H

Henriquez.
Herodotus.
S. Hieronymus.
Hilarius Arelatensis.
Historia Commest.
Historia Lausiaca.
Historia Tripartita.
Hojeda.
Hostiensis.
Hugo Victorinus.

Iacobus

I

Iacobus de Voragine.
Iacobus de Graffiis.
Iason.
Ieremias.
Illescas.
Imola.
Innocentius I V. Papa.
Innocentius V I I I. Papa.
Ioachimus Abbas.
S. Ioannes Chrysostomus.
Ioan. Bapt. de S. Blasio.
Ioan. Bapt. Asinius.
Ioannes à Cochiet.
Ioannes Fantuc.
Ioannes Andreas.
Ian. de Lignano.
Ioannes de la Cruz.
B. Ioannes Cellatum, Vallumbrosanus.
Iob.
Isaias.
Isernia.
Isidorus.
S. Isidorus Hispalensis.
Iulius I I. Papa.
Iulius I I I. Papa.
Iuo Carnotensis.
Iustinianus.

L

Laërtius Cherubinus.
Lambertinus.
Lancellotus.
Lapus.
Laroch.
Laurentius de Peirinis.
Iacob. Laurentius.
Lauorius.
Layman.
Ledesma.
Fran. Leo.
Leo X. Papa.
Michaël Leonicus.
Lessius.
Locatus.
Lopez.
Lotterus.
S. Lucas Euang.
Lucatellus Vallumbrosanus.
Lucidius.
Ioan. Ludouicus.
Lupus.
Petr. Lutius.
Hier. Lutius.
Lypsius.
Lyranus.

M

Macrobius.
Maiolus.
Major.
Mandosius.
Mandragottus.
Mantica Cardin.
Mantua.
Manuale Prælatorum.
Maranta.
Marcabrunus.
Marcanus.
Marchesanus.
S. Marcus Euangelista.
Marcus Antonius Genuensis.
Marcus Ant. de Amatis.
Marcus Ant. de Masiliis.
Franc. Marcus.
Marescut.
Marta.
Martinus V. Papa.
Mascardus.
Massombrius.
Mathesilanus.
Matiesus.
S. Matthæus Euang.
Medina.
Melanesius Generalis Vallumbrosanus.
Menehaca.
Mendoça.
Menochius.
Merla.
Milis.
Millanensis.
Minuccius Vallumbrosanus.
Miranda.
Modernus.
Mohedan.
Molina Iurecons ult.
Molina Theologus.
Molinus.
Molphesius.
Ioan. Monachus.
Moneta.
Montaign.
Montaluus.
Morla.
Mosconius.
Moscus.
Mozagrugnus.
Mozzius.
Mucantius Iunior.
Munsterus.
Mynsingerius.

N

Naldus.
Natta.
Nauarra.
Nauarrus.
Neguzantius.
Nicephorus.
Nicolaus Papa.
Niger.
Ioan. de Nigraualle.
Niegnus.
Numeri.

O

Octauianus.
Octauius Glorit.
Oddus.
Odericus Vitalis Anglus.
Oldradus.
Origenes.
Oseas.
Offacius.
Ostiensis.
Otto.
Ouidius.
Ozascus.

P

Pacianus.
Pacificus.
Padilla.
Palladius.
Paludanus.
Pamphilius.
Paneyrola.
Panormitanus.
Papazon.
Lud. à Paramo.
Paulus Parisius.
Patladorus.
Paschalis.
Passarellus.
Paulinus Bettilucensis.
S. Paulus.
Paulus I I. Papa.
Paulus I I I. Papa.
Paulus V. Papa.
Paulus de Citadinis.
Paulus de Castro.
Paulus de Leaz.
Pechius.
Pegna.
Pegnera.
Penna.
Penottus.
Peregrinus.
Peralta.
Perez.
Perez de Lara.
Pereira.
Pesantius.
Petrarcha.
S. Petrus Apostol.
Petrus de Aragona.
Petrus Gregorius.
Petrus Anton. de Petra.
Petrus Blesensis.
Petrus Damianus.
Petrus Martyr.
Petrus de Perusio.
Petrus de Monte.
Petrus de Vbaldis.
Petrus Cardinalis.
Phalconius.
Philelphus.
Philo Iudæus.
Philo Portius.
Philiarchus.
Piasecius.
Pinellus. Pisanellus.
Pisanus.
Platina.
Plato.
Plottus.
Plutarchus.
Poncius.
Pontificale Romanum.
Possidius.
Possidonius.
Præpositus.
Probus.
Prosperus de Augustino.
Psalmi.
Puteus.

Q

Quaranta.
Quesada.

R

Raphael de la Torre.
S. Raymundus.
Valer. Raynerius Vallumbrosanus.
Clem. Raynerius.
Rebello.
Rebuffus.
Redoanus.
Reginaldus.
Regula S. Benedicti.
Rendina.
Repertorium Inquisitorum.
Lib. Regum.
Remigius de Gonis.
Reusnerius.
Reynerius.
Riccinllus.
Riccius.
Ricordatus.
Riminaldus.
Ripa.
Claud. Robertus.
Annæus Robertus.
Angel. Rocca.
Rochus de Curte.
Rodericus Zamorensis.
Rodericus à Cunha.
Rodolphinus.
Rodriques.
Rofredus.
Rojas.
Rolandus à Valle.
Romanus.
Rosella.
Roset. Doct. Paris.
Rota Romana.
Rota Genuensis.
Ruinus.
Rufæus.

S

Sairus.
Salas.
Salicetus.
Salon.
Saluianus.
Salustius Tiberius.
Salzedo.
Sanchez.
Sanctarellus.
Sarnensis.
Sayro. Seaccia.
Sigism. Sbroz.
Scortia.
Sebastianus Cæsariensis.
Sebastianus Medices.
Sebastianus Vant.
Selua.
Seneca Philosophus.
Seraphinus Card.
Ioseph. Sesse.
Sfortia Oddus.
Sigismundus à Bononia.
Sigonius.
Simanchas.
Simon de Pratis.
Simoneta.
Sixtus I V. Papa.
Sixtus V. Papa.
Socinus.
Socolauius.
Sorbus.
Dominic. Soto.
Petr. Soto.
Sozomenus.
Speculator.
Spieglius.
Spino.
Staphilæus.
Stracha.
Suarez.
Surdus.
Surius. Syluanus.
Syluester. Symmachus.

T

Tabiena.
Tappia.
B. Tenzo Abbas Vallumbr.
Tertullianus.
Textus.
Thadæus Abbas Vallumbrosanus.
Theophylactus.
Theodoretus.
Thesaurus.
Thesaurus Iunior.
D. Thomas. Aquin.
Thomas Triursanus.
Thomas à Iesu.
Thomas Bozz.
Tiraquellus.
Toletus Card.
Tomingus.
Tostatus.
Trantacinquius.
Tritemius.
Trosteius.
Trotus.
Trullus.
Turrecremata Card.
Tuscus Card.

V

Valascus.
Valdesius.
Valentia.
Valentinus Francus.
Valenzuol.
Valerius Maximus.
Varro.
Vasæus.
Vasquez.
Vecchius.
Vega.
Venero. Verallus.
Vgo de S. Victore.
Vgolinus.
Victoria.
Viglius.
Viguerius.
Villadiego.
Villaguta.
Villanus.
Vincentius.
Virgilius Poëta.
Virgilius Polydorus.
Vitalinus.
Vittorellus.
Viualdus.
Vinianus.
Viuius.
Vocabularium Academiæ Cruscæ.
Volaterranus.
Vrbanus I I I. Papa.
Vrbanus V. Papa.
Vrbanus V I. Papa.
Vrbanus V I I I. Papa.
Vrsillus.
Vualdus.
Vuandigus.
Vuion.

Z

Zabarella.
Zacharias Papa.
Zechius.
Zerola.
Zozimus Papa.
Zuchardus.

INDEX
QVÆSITORVM OMNIVM, QVÆ IN HOC PRIMO TOMO CONTINENTVR;

Alphabetico ordine digestus.

A

BBAS eligendus an debeat esse Sacerdos. disp.5.quæstio 12.pag.45.
Abbas an sit verè Ecclesiæ Prælatus? disp.1.q.3.p.5.
Abbas an Abbatiæ renunciare possit, & in cuius manibus disp.13.q.1.p.108.
Abbas qui renunciauit, vel depositus fuit ab Abbatis, an remaneat Monachus Monasterij, cui præfuit. disp.13.q.4.p.112.
Abbas an ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis. disp.13.q.2.p.110.
Abbas vel alius Prælatus Episcopo inferior an aliquomodo veniat appellatione Episcopi. disp 1.q.5. pag.7.
Abbas secularis exemptus obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. disp.25.q.9.p.418.
Abbas an dignior in Congregatione sit semper eligendus, vel an sufficiat eligere dignum, omisso digniori. disp.5.q 13.p.46.
Abbatis nomen an Christo conuenire possit. disp.2. q.9 p.14.
Abbatis nominis etymologia quæ? disp.1.q.1.p.1.
Abbatis nomen an dignitatem, vel onus importet? disp.1.q.2.p.2.
Abbatis nomen vtrum sit nomen Prælaturæ. disp.1. q.3.p.5.
Abbatis solemniter celebratur præparatio. disp.21. q.10.p.329.
Abbati eligendo quæ ætas requiratur? disput.5. q.9. p.43.
Abbatem eligentibus quæ conditiones requirantur. disp.5.q.8.p.41.
Abbatem perpetuum esse, an magis expediat, quàm ad tempus. disp.12.q.3.p 107.
Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel prælaturæ an statim priuetur dignitate Abbatiali. disp. 5.q.25.p.63.
Abbas Regularis eligendus, an debeat esse expressè professus. disp.5.q.10.p.44.
Abbates an consecrari, vel benedici dicantur. disp.11. q.1.p.92.
Abbates aliqui Monachalis instituti legislatores an fuerint post Christum & Sanctos Apostolos, & ante S.Basilij tempora. disp.2.q.11.p.15.
Abbates de iure diuino, & communi an sint perpetui. disp.12.q.1.p.105.
Abbates & Prælati Ecclesiastici an à ciuili potestate sint exempti, & quo iure. disp.15.q.19.p.208.
Abbates an ex iure speciali sunt perpetui, vel temporales. disp.12.q.2.p.106.
Abbates non benedicti an gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti. disp.11. q.13.p.98.
Abbates, & alij Prælati non residendo, in quas pœnas incidant. disp 14.q.7.p.121.
Abbates vtrum necessariò benedici debeant. disp.11. q.3.p.94.
  Vtrum ipsis per benedictionem imprimatur character. q.4. ibid.
  Vtrum vocentur Abbates, siue electi, ante benedictionem. q.5.p.95.
Abbates, & Priores Regulares quinam in Gallia à Rege nominentur. disp.7.q.1.p.68.
Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesiis abesse per quantum temporis spatium possint. disput.14 q 5. p.120.
Abbates Commendatarij quo tempore in Ecclesia initium habuerunt. disp.4.q.1.p.27.
Abbates Commendatarij, & alij sæculares Prælati an sint perpetui, vel ad tempus. disp.12.q.4.p.108.
Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monasteria an habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint. disp. 17. q.1.p.251.
Abbates duo vtrùm eidem Ecclesiæ, vel Monasterio præfici possint. disp.5.q.13.p.62.
Abbates, & Prælati inferiores an Episcopalia iura præscribere possint. disp.19.q.1.p.301.
Abbates Regulares an possint alios Abbates benedicere. disp.11.q.11.p.97.
Abbates an præcedant Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ. disp.25.q.2.p.399.
Abbates & eorum Prælati an veniant sub appellatione suorum Monachorum, & Regularium. disp.1. q.7.p 7.
Abbates & Prælati habentes vsum Pontificalium, an aliquando veniant appellatione Pontificum. disp.1. q 6.p.7.
Abbates intra quod tempus post confirmationem benedictionem petere debeant. disp.11.q.8.p.96.
Abbates & Prælati quo tempore in lege gratiæ fuerint instituti. disp.2.q.2.p.10.
Abbates & alij Prælati an Ordinarij appellatione veniant. disp.1.q.4.p.5.
Abbates seu Religiosorum Prælati an distincti fuerint à Clericorum Prælatis. disp.2.q.4.p 11.
Abbates quidam maiori præ cæteris dignitate, & excellentia insigniti enumerantur. disp.3.q.4.p.18.
Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis in quibus conueniant disp.3.q.2.p.16.
  In quibus differant. ibid.d.17.
Abbatum & Prælatorum an aliqua ante legem gratiæ fuerit adumbratio. disp.2.q.1.p.9.

Abbatum genus quotuplex. disp.3.q.1.p.15.
Abbatia Regularis exempta, effecta secularis an remaneat exempta.disp.15.q.11.p.186.
Abbatia an semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi. disp.4.q.6. p.19.
Abbatia, siue congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia,an intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui,siue loco, aut personæ particulari concessa sunt.disp.17. q.2.p.270.
Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia an Regiæ nominationi subiiciantur.disp.7.q.2.p.69.
Abbatiam habens vel aliud beneficium Regulare in commendam an teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.disp.5.q.9.p.43.
Abbatiam expetere an expediat Monachum, & an possit illam per externos fauores procurare. d.10. q.1.p.86.
Abbatiæ in commendam quibus personis sint conferendæ.disp.4.q.4.p.18.
Abbatia commendata vacans an possit impetrari. disp.4.q.7.p.19.
Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentes,an possint per electionem prouideri.disp.5.q.2.p 31.
Abbatiæ commendandi quibus de causis vsus fuerit introductus. disp.4.q.2.p.17.
Abbatiæ quot modis commendari possint. disput. 4. q.5.p.19.
Abbatiarum suarum Bullas an aliquid Abbates in Curia Romana expedire teneantur.disp.9.q.1.p.82
Abbatias commendare,quis possit. disp 4.q.3 p.17.
Abbatissas an Abbas possit benedicere. disput.22.q.8. p.340.
Abesse à suis Ecclesiis per quantum tempus possint Abbates,& alij Prælati.disp.14.q.5.p.120.
Ætas quæ requiratur in eligendo Abbatem,vel Prælatum.disp.5.q 9. p.43.
Altaria, & lapides ipsis deseruientes an ab Abbate consecrari possint.disp.23.q.4 p.345.
Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum, benedicere, & consecrare an Abbas possit.disp.23.q.5.p.346.& q.13. p.351.
Altarium in consecratione an aliquid Abbas aduertere debeat. disp.23.q.6.p.346
Amictu quo,& quibus ornamentis in Synodo Diœcesana vti debeant Abbates,& quis locus ipsis competat.disp.24.q.5.p.356.
Anxietas animi quàm Abbatem dedeceat. disput.16. gloss.8.p 422.
Apostoli an fuerint Monasticæ vitæ institutores. d.2. q.10.p.14.
Apparatus Abbatum in Cōciliis Generalibus, & Synodis,ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis, nec non equitationibus solemnibus,& quem ordinem in illo obseruare debeant.disp.24 q.6.p.356.
Appellatione Pontificum an veniant Abbates & Prælati vsum Pontificalium habentes.disp.1.q.6.p.7.
Appellatione Ordinarij an veniant Abbates & alij Prælati.disp.1.q.4.p.5.
Appellatione Episcopi an aliquo modo veniat Abbas,vel alius Prælatus Episcopo inferior. disput.1. q.5 p.7.
Appellatione Monachorum, & Regularium an veniant etiam eorum Abbates & Prælati. disp.1.q.7. ibid.
Arma, & vexilla bellica an Abbates benedicere possint.disp.22.q.5.p.338.
Assistentiam qualem habeat Abbas secularis obtinens vsum mitræ, & baculi, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. disp.25. q.9.p.418.

B

B*Aldachino* an vti debeat Abbas solemniter celebraturus.disp.21.q.10.p.329.
Benedicere ornamenta Ecclesiastica an Abbati concedatur in suis Ecclesiis. disp.22.q.1.p.335.
An in alienis Ecclesiis.q.2.p.336.
Benedicere solemniter populo an Abbates in suis Ecclesiis possint præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato.disp.21.q.9.p.328.
Benedicere & consecrare altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verum etiam aliarum Ecclesiarum & locorum sibi non subiectorum an Abbas possit.disp.23 q.5.p.346.
Benedicere an possit Abbas cœmeteria, capitula & Oratoria propriæ Congregationis. disput.23. q.9. p.348.
An corporalia.disp.22.q.3.p.336.
Benedicere alios Abbates an possint Abbates Regulares.disp.11.q.11.p.97.
Benedicere Pontificali more an possint Abbates & Prælati Regulares primarium lapidem in Ecclesiæ fundatione ponendum.disp.22.q.9.p.341.
Benedici vel consecrari an dicantur Abbates.disp.11. q.1.p.92.
Benedicere an Abbas possit ea in quibus interuenit sacra Vnctio.disp.23.q.1.p.341.
Benedici Abbates de iure communi à quibus debeant. disp.11.q.9.p.96.
Benedicendi Abbates ritus.disp.11.q 14 p.99.
Benedici Abbates qualibet die vtrum possint.disp.11. q.7.p.95.
Benedictio solemnis quibus in locis populo possit ab Abbate impertiri.disp.21.q.8.p 327.
Benedictio Monialium an ad Abbates spectet. dis.22. q.6.p.339.
Abbatissarum.q.8.p.340.
Benedictio an Abbatibus necessaria.disp.11.q.3.p.94 per Benedictionem an in iis imprimatur character q.4.ibid.
Benedictio Abbatum an reiterari possit. disp.11.q.6. p.95.
Benedictio armorum, librorum, imaginum, vexillorum bellicorum an ad Abbates spectet. disp. 22. q.5.p.338.
Benedictio Abbatis in quibus cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. disp.11.q.2.p.93.
Benedictionem in Pontificalibus populo elargiri an Abbates post Matutinarum, Missarum,& vesperarum solemnia possint. disp.21.q.7.p.326.
Benedictionis in receptione Abbates quæ promittere teneantur. disp.11.q.12.p.97.
Benedictionem, à quocunque Episcopo suscipere an Abbates possint.disp.11.q.10.p.96.
Benedictionem intra quod tempus post confirmationem Abbates petere debeant.disp.11.q.8. ibid.
Beneficium Regulare in commendam habens, an teneatur profiteri Religionem in qua illud obtinet. disp.4.q 9.p.30.
Beneficium vnum obtinens Monachus,an possit Abbatiam in commendam obtinere.disp.4.q.8.ibid.
Beneficiorum resignationes recipere,& permutationes

nes admittere an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores. diſp. 13. q. 8. p. 115.

Beneficiorum renunciatio an libera ſit de iure Canonico. diſp. 13. q. 5. p. 113.

Bona & facultates Abbatum, & aliorum Prælatorum an ab oneribus laicorum exempta ſint. diſput. 15. q. 10 p. 213.

Bullas ſuarum Abbatiarum an aliqui Abbates in Curia Romana expedire teneantur. diſp. 9. q. 1. p. 82.

Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio Abbates qui non expediunt, an incidant in aliquas pœnas. diſp. 9. q. 2. p. 84.

Bullatio an ſit de eſſentia priuilegij. diſp. 16. q. 2. p. 236.

C

Cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorundem funeralibus, quibus inſigniis, ornamentis & veſtibus induantur, & qua pompa ſepeliantur. diſp. 20. q. 4. p. 320.

Calix, & patena, & alia Eccleſiaſtica vaſa ab Abbate conſecranda qualia eſſe debeant, & quando conſecrationem conſecrantur amittere, ita vt iterum conſecranda ſint. diſp. 23. q. 3. p. 344.

Calices, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica an poſſit Abbas conſecrare. diſp. 23. q. 2. p. 343.

Etiam ad vſum alienarum Eccleſiarum. quæſit. 13. p. 351.

Campanas conſecrare, an Abbas poſſit. diſp. 23. q. 12. ibid.

Etiam ad vſum alienarum Eccleſiarum. quæſ. 13. ibid.

Canonica portio, vide *Portio*.

Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ vtrum præcedant Abbates, an verò ab illis præcedi debeant. diſp. 25. q. 2. p. 399.

Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis tempore an Abbates Pontificalia exercere valeant. diſp. 21. q. 6. p. 326.

Caſtitas Abbati & Prælato pernecceſſaria. diſp. 26. gloſ. 2. p. 410.

Cella Abbatum & Prælatorum qualis eſſe debet. diſp. 27. q. 5. p. 431.

Character an imprimatur in Abbatibus per benedictionem. diſp. 11. q. 4. p. 94.

Charitas præſtantiſſima in Abbate requiritur. diſp. 26. gloſſ. 5. p. 421.

Chriſtus an poſſit nomine Abbatis appellari. diſp. 2. q. 9. p. 14.

Chriſtus Dominus an fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus Inſtitutor, & Legiſlator. diſp. 2. q. 8 p. 13.

Clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque* ſi deſideretur in priuilegio exemptionis Abbatibus & Prælatis inferioribus conceſſo, an irritum illud faciat. diſp. 16. q. 7. p. 240.

Clauſula, *vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat*, in priuilegiis apponi ſolita quomodo intelligenda ſit. diſp. 16. q. 8. p. 241.

Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat. diſp. 18. q. 6. p. 293.

Coadiutor vtrùm Abbati dari poſſit, & à quo. diſp. 13. q. 3. p. 111.

Commendare Abbatias quis poſſit? diſp. 4. q. 3. p. 27.

Commendari quot modis poſſint Abbatiæ. diſput. 4. q. 5. p. 29.

Commendandi Abbatias quibus de cauſis vſus fuerit introductus. diſp. 4. q. 2. p. 27.

Commendata Abbatia vacans an poſſit impetrari. diſp. 4. q. 7. p. 29.

Commendatarius, vel ſecularis Abbas an poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare. diſp. 13. q. 5. p. 113.

An poſſit ſuam Abbatiam reſignare reſeruato ſibi regreſſu, acceſſu, & ingreſſu q. 6. ibid.

Commendatarij Abbates quo tempore initium habuerunt in Eccleſia. diſp. 4. q. 1. p. 27. An ſint perpetui, vel ad tempus. diſp 12. q. 4. p. 108.

Colloquia Abbatum qualia eſſe debent. diſp. 27. q. 8. p. 432.

Communicatio priuilegiorum. vide *Priuilegium*.

in *Concilio* Generali Abbatibus quis locus competat. diſp. 24. q. 3. p. 354.

in Concilio Generali an Abbates habeant deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium, ac illi ſe ſubſcribant. diſp. 24. q. 2. p. 353.

ad Concilium Generale Abbates an conuocandi ſint. diſp. 24. q. 1. p. 352.

in Conciliis Generalibus, Synodis, ac Capellis Pontificiis & Conſiſtoriis, necnon equitationibus ſolemnibus quo amictu & quibus ornamentis vtantur Abbates, & quem ordinem in illis obſeruare debeant. q. 6. p. 356.

Confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant. diſp. 18. q. 5. p. 293.

Confirmationis Abbatum forma, quæ & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda. diſp. 6. q. 3. p. 68.

Congregationum Regularium Abbates an teneantur ſoluere quindemnium Cameræ Apoſtolicæ. diſp. 9. q. 3. p. 85.

Conſecrare calices, patenas & alia ſimilia vaſa an poſſint Abbates. diſp. 23. q. 2. p. 343.

Altaria, & lapides ipſis altaribus deſeruientes. q. 4. p. 345. & an in ea conſecratione aliquid aduertere debeant. q. 6. p. 346.

Conſecrare Eccleſias an ad Abbates ſpectet. q. 7. p. 347

An Eccleſias Abbatiales. q. 8. p. 347.

An Campanas. q. 12. p. 351.

Calices, pixides, & cætera eiuſmodi ad vſum alienarum Eccleſiarum. q. 13. ibid.

Conſideratus & prouidus debet eſſe Abbas in imperiis ſuis. diſp. 26. gloſſ. 12. p. 424.

Corporalia benedicere an Abbas poſſit. diſput. 22. q. 3. p. 336.

in *Correptione* Abbas prudenter agat, & ne quid nimis, &c. diſp. 26. gloſſ. 6. p. 421.

Cruces benedicere an Abbates poſſint. diſput. 22. q. 5. p. 338.

Cubile Prælatorum Regularium quale eſſe debet. diſput. 27. q. 5. p. 431. & qui miniſtri ad illud ſint ab Abbate eligendi. q. 9. p. 432.

D

Decentia Abbatum & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo qualis eſſe debet. diſp. 27. q. 6. p. 431.

Decimarum à ſolutione an Religioſi eximi debeant. diſp. 15. q. 18. p. 298.

Deponi ab Abbatia quibus ex cauſis poſſit Abbas. diſp. 13. q. 2. p 110.

Diaconiſſas vtrum Abbas poſſit ordinare. diſp. 21. q. 7. p. 339.

Dignior in Congregatione an ſemper ſit in Abbatem eligendus, vel omiſſo digniori, an ſufficiat dignum eligere. diſp. 5. q. 13. p. 46.

Dignitate Abbatiali an Abbas per acquiſitionem alterius

terius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur. diſp.5.q.25.p.63.
Dilectio fratrum eximia Abbati neceſſaria. diſput.26. gloſſ.5 p.421.
Diſpenſari an poſſit Religioſus illegitimus filius alterius Religioſi ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in religione in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, ſeu Prælatus. diſp.5.q.15.p.49.
Diſpenſatio illegitimorum an poſſit fieri ſine cauſa. diſp.5.q.16.p.50.
Diſpenſatio vt valida ſit, an ſufficiat petere diſpenſationem illegitimationis in genere. diſput.5. q.18. p.52.
Diſpenſatus in illegitimitate ad obtinenda beneficia in ſæculo, ſi poſteà Religionem ingrediatur, an indigeat noua diſpenſatione ad hoc vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi. diſput.5. q.19. ibid.
Diſpenſatus an tacitè cenſeatur ſuper defectu natalium electus in Abbatem & Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi. diſp.5.q.17.p.51.
Doctrina diuina quantum Abbati neceſſaria. diſp.26. gloſſ.1.p.419.

E

ECcleſia quibus modis intelligatur polluta. diſp.23. q.11.p.349.
Eccleſias pollutas an Abbas poſſit reconciliare. diſp. 23.q.10.ibid.
Eccleſias, Cæmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere an poſſit Abbas. diſp.23.q.9. p.348.
Eccleſias conſecrare an Abbates poſſint. diſput.23. q.7.p.347.
Eccleſias Regulares an Epiſcopus ſibi ſubiectas poſſit à ſua iuriſdictione eximere. diſp.15.q.13.p.188.
Eccleſiæ ſeculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur an cum dignitate Abbatiali vel ſeculari fuerint inſtitutæ. diſp.2.q.5.p.12.
Eccleſias Abbatiales conſecrare, ad quem ſpectet. diſp.23.q.8.p.347.
Electionis in Abbatem impedimenta enumerantur. diſp.5.q.21.p.55. & ſeqq.
Electionis per viam ſcrutinij celebrandæ, quæ ſubſtantialia ſint. diſp.5.q.6.p.37.
Electionis Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium forma. diſp.5.q.5.p.36.
Electioni Canonicæ Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium à iure ſtatutum tempus. diſput.5. q.7.p.41.
Electiones in quibus caſibus ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ. diſp.5.q.22.p.60.
Electioni abbatum & Prælatorum quæ ætas requiſita diſp.5.q.9.p.43.
Electionem ad Canonicam Abbatum qui vocandi ſint. diſp 5. q.3.p.33.
Electiones Abbatum an ſint neceſſariò confirmandæ. diſp.6.q.1.p.64.
Electiones Abbatum à quibus confirmandæ ſint. diſput.6.q.2.p.66.
Electionis confirmationis forma intra quod tempus ſit petenda & à confirmatore facienda. q.3.p.68.
Electio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium an ad Conuentum pertineat. diſp.5.q.1.p.31.
Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſtituere poſſint. diſp.5.q.4. p.35.
Electus in Abbatem an teneatur Abbatiale onus acceptare. diſp.10.q.2.p.87.
Eligentibus Abbatem quæ conditiones requiſitæ. d.5. q.8.p.41.
Eligendus in Abbatem, quam ætatem habere debeat. diſp.5.q.9.p.43.
Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem, an debeat eſſe expreſsè profeſſus. diſp.5.q.10.p.44.
Eligendus in Abbatem, an debeat eſſe Sacerdos. d.5. q.12.p.45.
Eligendus in Abbatem, an ſemper ſit dignior Congregationis, vel ſufficiat eligere dignum omiſſo digniori. diſp.5.q.13. p.46.
Eligendi Abbatem ius ſimul cum aliis Monachis an ad Patronum ſpectet. diſp.7 q 6.p.74.
Eligi in Abbatem, ſeu Prælatum ſimoniacè procurans, quas pœnas incurrat. diſp.10.q.5.p.91.
Eligi in Abbatem quando, & in quibus caſibus quis impediatur. diſp.5.q.21.p.55.
Epiſcopalia iura an præſcribere poſſint Abbates & Prælati inferiores. diſp.19 q.1.p.301.
Epiſcopalia inſignia an Abbas, vel alter Prælatus inferior præſcribere poſſit. diſp.19.q.2.p.302.
Epiſcopus an in Monaſteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali ſedere poſſit. diſp.15.q.14. p.191.
Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta, an poſſit Pontificalia exercere. diſp.15.q.15.ibid.
Epiſcopi appellatione, an aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior. d.1.q.5.p.7.
Epiſcopus an Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta, à ſua iuriſdictione eximere poſſit. diſp.15. q.13.p.188.
Equitatio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium quali cū decentia fieri debet. d 27.q 6.p.431.
Eximere à ſua Iuriſdictione an poſſit Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta. d.15. q.13.p.188.
Exempta an ſint à ciuili, & laica poteſtate bona, & facultates abbatum, aliorúmque Prælatorum. diſput.15.q.20.p.213.
Exempta, an remaneat Abbatia Regularis, effecta ſecularis. diſp.15.q.11.p 186.
Exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum vnde habuit originem. diſp.15.q.3.p.126.
Exemptio Religioſorum ab Ordinariorum Iuriſdictione qua forma, & per quæ verba probetur. diſp.15. q.5.p.143.
Exemptionum per priuilegia, an in omnibus exempti ſint ab Ordinariorum Iuriſdictione Abbates, & cæteri Regulares. diſp.15.q.7.p.145.
Exemptionis per priuilegia, an Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores cenſeantur habere territorium, vel nullius Diœceſis eſſe dicantur. diſp.15. q.9.p.183.
Exemptioni an poſſint renunciare Abbates, & Prælati exempti. diſp.15.q.12. p.188.
Exemptionis priuilegium Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum, an valeat abſque clauſula derogatoria *Non obſtantibus quibuſcunque*. diſp.16. q.9.p.241.
Exemptus Abbas ſecularis, obtinens vſum mitræ, & baculi quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat. d.25.q.9.p.418.
Exempti an ſint Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinariorum Iuriſdictione. diſp.15 q.1.p.123.
Exempti quo iure ſint ab Ordinariorum Iuriſdictione Abbates, & Prælati Regulares, ac cæteri Religioſi. diſp.15.q.2.p.125.
Exempti eſſe ab Ordinariorum iuriſdictione quando cœperint Abbates, & alij Regulares Prælati, & Religioſi. diſp.15.q.4.p.127.
Exempti à decimarum ſolutione, an ſint Abbates,

Prælati Regulares, cæterique Religiosi.dispur.15. q.18.p.198.
Exempti quo iure à ciuili potestate sint Abbates, & alij Prælati Ecclesiastici.disp.15.q.19.p.208.
Exempti an sint Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datiis,Gabellis,vectigalibus,& aliis oneribus, tam realibus, quàm personalibus.disp.15.q.21.p.219.
Exemptis an ad euitandam manutentionem Ordinario debitam, in quasi-possessione iurisdictionis, sufficiat exhibere priuilegium exemptionis. q. 15.q.8. pag.181.

F

FAmiliares quos sibi sociare Abbatem conuenit. disp.17.q.7.p.431.
Fidei professionem an teneantur Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione emittere.disp.8.q.3.p.81.
Fratres diligat Abbas.disp 26.gloss.5.p.411.

G

GAllia Rex, & Scholastici qualiter nominent Abbates. disp.7.q 4 p.70.
Galliarum Abbatiæ,& Prioratus seculares, an Regiæ nominationi subiiciantur. disp.7.q.2.p.69.

H

HAbitatio Abbatum, & suorum Monachorum qualis? disp.27.q.3.p.430.
Habitum sui Ordinis an retinere debeat Abbas,aliúsue Regularis, ad Episcopatum extra eius Ordinem assumptus.disp.20 q.3.p.317.
Habitus Abbatum, & suorum Monachorum qualis. disp.27.q.1.p.428.

I

ILlegitimationis dispensationem in genere petere,ao sufficiat ad hoc vt dispensatio valida sit. disp.5. q.18 p.52.
Illegitimus ad beneficia obtinenda in seculo dispensatus si posteà Religionem ingrediatur, an indigeat noua dispensatione ad hoc vt possit,in ea ab Abbatialem dignitatem assumi.disp.5 q.19.p.52.
Illegitimus an possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi,vel assumi.disp.5.q.14.p.48.
Illegitimus Religiosus filius alicuius Religiosi, an dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, seu Prælatus.d.5.q.15.p.49.
Illegitimorum dispensatio an fieri possit sine causa. disp.5.q.16.p.50.
Illegitimus Monachus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi, an censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium, & sola electio pro dispensatione sufficiat. disp.5.q.17.p.51.
Infamis notoriè an possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates & Prælaturas obtinere.d.5.q.20.p.53.
Informatio de promouendis ad Abbatias,& Monasteria,quæ in Consistorio prouidentur,an sit habenda eo modo,quo habenda est de promouendis ad Cathedrales,vel superiores Ecclesias.d.8.q.1 p.74.
Inquisitiones super promouendis ad Monasteriorum & Abbatiarum regimen,quæ in consistorio prouidentur,qua forma facien dæ.disp.8.q.2. p.77.
Insignia Episcopalia an possit Abbas vel alius Prælatus Episcop.inferior præscribere.dis.19.q.2.p.302
Insignis Pontificalibus an vtantur Abbates; & alij inferiores Prælati tam seculares, quàm Regulares disp.20.q.1.p.307.
Iter facientium, & equitantium Abbatum & aliorum Prælatorum decentia quæ,disp 20.q.1.p.307.
Iura sua ab Ordinariorum molestiis, qua ratione Abbas,& Prælatus Regularis tueri valeat,d.11.q.6. p.144.
Iura Episcopalia an præscribere possint Abbates & cæteri Prælati inferiores.disp.19.q.1.p.301.
Iurisdictio ad quem pertineat pendente lite inter Abbatem,& Episcopum super exemptione.d.15.q.10. p.186.
Iurispatronatus donati Monasterio Bullas Abbates qui non expediunt,an incidant in aliquas pœnas? disp. 9.q.2.p.84.
Iuspatronatus an possit acquiri in Abbatiis & Ecclesiis Conuentualibus.disp.7.q.5 p.71.

L

LApidem primarium in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere an Abbatibus, & Prælatis Regularibus concessum sit. disp.22.q.9.p.341.
Lapidum & Pixidum benedictio ad vsum alienarum Ecclesiarũ an ad Abbates spectet.d.13.q 13.p.351.
Legis diuinæ peritum Abbatem esse oportet. disp.26. glos.1.p.419.
Locus quis competat Abbatibus in Concilio generali.disp.24.q.3.p.354.

M

MAla Fide si superueniat postquam Abbas aliquid bona fide, & iusto titulo præscripserit, an teneatur in conscientia illud restituere.disp.19. q.8.p 306.
Mensa Abbatum & aliorum Prælatorum qualis esse debet.disp.27.q.4.p.430.
Ministri quibus vti debeat Abbas solemniter celebraturus.disp.22.q.10. p.339.
Ministri cubiculares Abbatum quales esse debeant. disp.27.q.9.p.432.
Misericordiam, & superexaltantem misericordiam iudicio Abbatem esse decet.disp.26.gloss.4.p.420.
Monachum an expediat Abbatiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare. d.10. q.1.p.86.
Monachus in Abbatem electus an teneatur Abbatiale onus acceptare.disp. 10.q.2.p.87.
Monachus obtinens vnum beneficium,an possit Abbatiam in commendam obtinere. disp.4.q.8.p.30.
Monachus illegitimus electus in Abbatem,vel Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi,an censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium:& an sola electio pro dispensatione sufficiat. disp. 5. q.17. p.51.
Monachorum Prælati omnes ex primæua Religionis institutione an Abbates dicti fuerint.d.2 q.7.p.13.
Monachorum & Regularium appellatione an veniát etiam Abbates, & eorum Prælati disp.1.q.7.p.7.
Monasterium si hæres instituatur a laico, qui coram Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice laico, an super eadem causa respondere, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti,& conueniri debeat d.15.q.21.p.231.
Monasterio eidem an duo Abbates vel Prælati præesse possint.disp.5.q 23.p.62.
Monasteria Abbatum, & Prælatorum Regularium an ab Ordinariorum iurisdictione exempta fiant disp. 15.q.1.p.123.
Monasteria an Episcopus sibi subiecta possit a sua iurisdictione eximere.disp.15.q.13 p 188.
Monasticæ professionis in statu gratiæ primus Institutor & legislator an Christus fuerit.d.2.q 8.p.13.
Monasticæ, & Religiosæ vitæ an eadem essentia fuesit

tit in Eccleſiæ exordio cum ea, quæ nunc eſt. diſp. 2.q.5.p 11.

Monaſticæ profeſſionis legiſlatores an aliqui fuerint poſt Chriſtum, & ſanctos Apoſtolos, ante S. Baſilii tempora. diſp.2.q.11.p.15.

Moniales an ab Abbatibus benedici poſſint. diſp 22. q.6.p.339.

N

N*Imietas* quæ ſit in Abbate labes.d.26 gl.9.p.423.

ad *Nominationem* quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares quæ conditiones nes requirantur. diſp.7.q.3.p.70.

O

O*Bedientiam* alij iure debitam an Abbas, & Prælatus inferior præſcribere poſſit, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat. d.19.q.3.p.302.

Obſtinatus & niminus non ſit Abbas. d.26 gl.9.p.423.

Ordo quem ſeruare debeant Abbates in Conciliis generalibus, & ſynodis, ac Capellis Pontificiis, & Conſiſtoriis, nec non equitationibus ſolemnibus, & quo amictu & ornamentis vti. d.24.q.6.p.356.

Ordinarij appellatione an veniant Abbates & alij Prælati. diſp.1.q.4.p.5.

Ornamenta Eccleſiaſtica benedicere an ad Abbates ſpectet. diſp.22.q.1.p.335.

An ius habeant ea benedicendi in alienis Eccleſiis. q.2.p.336.

Et qualia eſſe debeant. diſp.22.q.4.ibid.

Ornamentis & veſtibus Prælatitiis an vtantur Abbates & alij Prælati tam Regulares, quam ſeculares. diſp.20.q.2.p.308.

P

P*Atronus* an ius eligendi Abbatem habeat ſimul cum aliis Monachis. diſp.7.q.6.p.74.

Permutationes beneficiorum an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores admittere. diſp.13.q.8. q.115.

Perpetui an ſint Abbates de iure communi. diſput.13. q.1.p. 108. An de iure ſpeciali ibid.q.1.p.109.

Perpetuum eſſe Abbatem an magis expediat, quàm ad tempus. diſp.12.q.3.p.107.

Pixides ad vſum aliearum Eccleſiarum an benedicere poſſint Abbates. diſp.23.q.13.p.351.

Polluta quibus modis intelligatur Eccleſia. diſput.23. p.11.p.349.

Pollutas Eccleſias an poſſit Abbas reconciliare q.10. ibid.

Pontificalia vtrum Abbates generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis exercere. d. 21.q.5.p.325.

Pontificalia quo iure Abbates & alij Prælati inferiores exerceant. diſp.21.q.1 p.321.

Pontificalia an Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis exercere. d. p.21.q.4.p.325.

Pontificalia an Abbas, præterquam in propria Eccleſia Abbatiali poſſit etiam in aliis Eccleſiis; & beneficiis et vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, vel Eccleſiis communibus exercere. diſp.21. q.2.p.322.

Pontificalia vtrùm Abbas poſſit exercere coram Epiſcopo extra Eccleſias ſibi ſubiectas. d.21.q.3.p.324.

Pontificalia an Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta exercere poſſit. diſp.15.q.15.p.191.

Pontificalibus inſigniis an Abbates & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares Epiſcopis inferiores vtantur. diſp.20.q.1.p.307.

Pontificalium vſum habentes an vtantur Pontificali Romano & Cæremoniali Epiſcoporum. diſp.21. q.11.p.333.

Pontificalia an exercere poſſint Abbates tempore capituli tam generalis, quàm prouincialis. diſp.21. q.6.p.326.

Pontificalium vſum an habens Abbas, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v. gr. conſecrandi, vel præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere: an verò per non vſum cenſeatur amiſſum. diſp.23.q.14.p.351.

Pontificum appellatione an veniant Abbates & Prælati vſum Pontificalium habentes. diſp.1.q.6.p.7.

Portionem canonicam legatorum ſuis exemptis factorum an Epiſcopis ſoluere debeat Abbates & Prælati Regulares. diſp.15.q.16.p.193.

Præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Conc. Trident. diſp.25. q.1.p.359.

Præcedentiæ Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis. d.25.q.8.p.409

Præcedentiam aliquam an Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates habeant, ibid. q.5.p 406.

Præcedentia Abbatum inter ſeipſos. d.25.q.6.p.407.

Præcedentia Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt, inter ſeipſos. diſp.25.q.7.p.408.

Præcedentiam an habeant Abbates ante Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant. diſp.25.q.2.p.399.

Præcedere an debeat Abbas Vicarium Epiſcopi. ibid. p.3.p 403.

Præcedere vtrum, & quando Abbas debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, cæteróſque in dignitate conſtitutos, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus diſp.25.q.4.p 404.

Præfectus vni Monaſterio, vel Eccleſiæ an aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit. diſp 5. q.24.p.62.

Prælato eligendo quæ ætas requiſita. diſp.5 q.9.p.45.

Prælati nominis Etymologia quæ. diſp.1 q.1.p.1.

Prælati cæteri aliarum Religionum an veniant ſub nomine Abbatum. diſp.1.q.8.p.8.

Prælati Monachorum an à primæua Religionum inſtitutione Abbatum nomine omnes nuncupati fuerint. diſp.2.q 7.p.13.

Prælatorum Regularium electio an ad Conuentum pertineat. diſp.5.q.1.p.31.

Prælati Religioſorum an à Clericorum Prælatis diſtincti fuerint. diſp.2.q 4.p.11.

Prælatorum Regulariũ electionis forma. d.5.q 5.p.36.

Præparatio Abbatis ſolemniter celebraturi quæ ſit facienda, & quo ordine in tali ſolemnitate procedendum ſit. diſp.21.q.10.p.329.

Præſcribere Epiſcopalia iura, & inſignia, an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. diſput.19.q.1.& 2. p.301.302.

Præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, an poſſit Abbas, & Prælatus inferior, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat. diſp.19. q.3.ibid.

Præſcriptio an currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. diſp.19.q.7.p.305.

Præſcriptio contra Abbatias, Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum per quantum temporis ſpatium fiat. diſp.19.q.4.p.303.

Præſcriptio Abbate, vel Prælato male alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, an incipiat contra

tra Ecclesiam currere, tempore quo durat Abbas, & Prælatus. disp.19.q.5.p.304.

Præscriptio Abbatiali Ecclesia vacante an currat contra illam. disp.19.q.6.p.305.

Præscriptum, bona fide &iusto titulo ab Abbate si superueniat mala fides an restitui debeat. disp.19.q.8. pag.306.

Princeps an, & quando possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere. d. 16. q.12.p.244.

Prioratus seculares an Regiæ nominationi in Gallia subiiciantur. disp.7.q.2.p.69.

Prioratus Regulares quinam in Gallia Regiæ nominationi subiiciantur. disp.7.q.1.p.68.

Prioratus Regulares virorum valorem annuum 200. florenorum anti communi æstimatione excedentes an possint per electionem prouideri. d.5.q.2.p.52.

Prioratuum quorumdam Cathedralium in Anglia prærogatiuæ. disp.3.q.4.p.17.

Priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali vel Monasterio an amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur. disp.16.q.8.p.241.

Priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni an extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis si nulla de eis mentio fiat. d.16.q.3.p.237.

Priuilegium concessum vni Religioni, si communicetur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, an prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ. disp.17.q.7.p.275.

Priuilegium an quando conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si prius illud augeatur: minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur. disp.17.q.5.p.274.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio. disp.18.q.2.p.277.

Priuilegia Abbatum & aliorum Prælatorum, necnon eorundem Ordinum, & Congregationum, an aliquando fuerint & qualiter sint hodie à Sede Apostolica confirmata. disp.18 q.3.ibid.

Priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, an extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis. disp.17.q.6.p.274.

Priuilegium si Abbati Pontificalium vsum habenti ante centum annos, aut amplius concessum fuerit, veibi gratia, consecrandi calices, & alia eiusmodi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, an possit ab eo exerceri, an verò per non vsum censeatur amissum. disp.23. q.24.p.352.

Priuilegia suarum Abbatiarum, & Ecclesiarum, ac proprij Ordinis an possint Abbates & Prælati interpretari. disp.16.q.6.p.239.

Priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an Abbas teneatur, an verò illi alleganti credatur. disp.16.q.17.p.250.

Priuilegia Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum quomodo reddantur inualida. disp.16.q.10.p.241.

Priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, an ad Abbatem Commendatarium extendantur. d.16. q.4.p.237.

Priuilegia Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum an amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum. disp.16.q.14.p.246.

Priuilegia Abbatum, quomodo sint explicanda, quando contineant verba obscura. disp.16.q.5.p.238.

Priuilegia Abbatum & aliorum Regularium an per suspensiones quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensæ censeantur. d. 16. q.16.p.249.

Priuilegia concessa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, vel aliis Principibus secularibus an possint ab illis reuocari. disp.16.q.13.p.246.

Priuilegiorum communicationes à Sede Apostolica, quinam Prælati, Religiones, & Monasteria habeant. disp.17.q.1.p.251.

Priuilegia Religionis alterius communicans an intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt. disp.17. q.2. p.270.

Priuilegium speciale exemptionis ab oneribus, & impositionibus non habentes, an eximantur ab eisdem si communicent in priuilegiis cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus, disp.17.q.3.p.272.

Priuilegia proprij Ordinis, seu Ecclesiæ, an interpretari possint Abbates, & Prælati inferiores disp. 16.q.6.p.239.

Priuilegium exemptionis Abbatib. & Prælatis inferioribus concessum an valeat absque Clausula *Non obstantibus quibuscumque.* disp.16.q.7.p.240.

Priuilegiis à Sede Apostolica sibi concessis an vti possint Religiosi absque suorum Abbatum & Prælatorum licentia, seu potius ipsis renuentibus. d. 16. q.9.p.241.

Priuilegia Abbatibus & Prælatis concessa, an amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione, & dignitate, & quando ad successores trahantur. disp.16.q.11.p.243.

Priuilegium à Principe cōcessū, an & quādo possit ab illo reuocari, limitari, seu restringi. d.16.q.12.p.244.

Priuilegia quis possit Abbatibus & Prælatis inferioribus concedere. disp.16.q.1.p.235.

Priuilegij de essentia an sit scriptura. d.16.q.2.p.236.

Priuilegiorum alicui Religioni concessorum confirmatio ex certa scientia, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant. disp.18.q.5.p.293.

Priuilegia vtrum communicantes, & participantes alicui Ordini concessa, an possint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis. disp.17.q.4.p.273.

Priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa an amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahantur. dispur.16. q.11.p.243.

Priuilegia quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus concedere. disp.16.q.1.p.235.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an, & quando censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia constituatur. disp.18.q.1.p.276.

Priuilegia exemptionum an Abbates, & alios Regulares ab Episcoporum iurisdictione in omnibus eximant. disp.15.q.7.p.145.

Priuilegiis Abbatiæ, aut Conuentus, vnius confirmatis, vel sublatis an censeatur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa. disp.18.q.4.p.292.

In *Processionibus*, & in aliis actibus publicis quis Ordo Regularis alios præcedere debeat. d.25.q.8.p.409.

Processionibus interesse an teneatur Abbates & Prælati Regulares. disp.24.q 8.p.358.

Processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur qua forma fieri debeant. disp.8.q.2.p.77.

Procuratorem ad Abbatum canonicam electionem,an cõſtituere poſſint Electores abſentes.d.5.q.4.p.35.
Profeſſionem fidei an teneantur Abbates, & alij Epiſcopo inferiores Prælati in ſui promutione emittere.diſp.8.q.3.p.81.
Profeſſus expreſsè an debeat eſſe qui eligendus eſt in Abbatem & Prælatum Regularem. d.5.q.10.p.44.
Profeſſus an debeat eſſe Religioſus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur,vel præficitur. d.5.q.11. p.45.
de Promouendis ad Abbatias, & Monaſteria , quæ in Conſiſtorio prouidentur,an ſit habenda Informatiõ eo modo,quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales,vel ſuperiores Eccleſias.d.8.q.1.p.74.

Q

QValitates, Abbatum & Prælatorum in ſuo munere coóſtitutorum quales eſſe debent. diſp.26. p.418.& ſeqq.
Quartam funeralem an Abbates , & Prælati Regulares teneantur,Parochis,vel Epiſcopis ſoluere. diſp. 15.q.16.p.195.
Quindemnium Cameræ Apoſtolicæ an Abbates Congregationum Regularium ſoluere teneantur. d. 9. q.3.p.85.

R

REconciliare an poſſit Abbas Eccleſias pollutas diſp.13.q.10.p.349.
Regulares vtrum non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus , & impoſitionibus an eximantur ab iiſdem, ſi cõmunicent in priuilegiis cum aliis Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus. diſp.17.q.3.p.172.
Religioſus vtrùm in eadem Religione , in qua Abbas eligitur , vel præficitur,profeſſus eſſe debeat. diſp. 5.q.11.p.45.
Religioſi an vti poſſint priuilegiis, à Sede Apoſtolica ſibi conceſſis , abſque ſuorum Abbatum , & Prælatorum licentia, ſeu potius ipſis tenuentibus.diſp. 36.q.9.p.241.
Religioſi an à decimarum ſolutione ſint exempti. diſp.15.q.18.p.198.
Religioſorum Prælati an à Clericorum Prælatis diſtincti fuerint. diſp.2.q.4.p.11.
Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi an diſpenſati poſſit ad obtinendam Abbatiam,vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt , vel fuit Abbas , vel Prælatus. diſp.5.q.15.p.49.
Religioſi ſtatus , ac eius Abbatum , & Prælatorum, an aliqua in veteri Teſtamento, & ante legē gratiæ fuerit adumbratio.diſp. 2.q.1.p.9. Quo tempore fuerit inſtitutus in lege gratiæ , & an eadem eius eſſentia in Eccleſiæ exordio cum ea quæ nunc eſt. d.2.q.5.p.12.An ſucceſſiuè , & ſine aliqua interruptione temporis ſemper in Eccleſia durauerit. d. 2.q.3.p.11.
Renuntians Abbatiæ, vel ab illa depoſitus, an maneat Monachus Monaſterij,cui præfuit.d.13.q.4.p.112.
Renuntiare beneficio ſuo an poſſint Abbates,& in cuius manibus. diſp.13.q.1.p.108.
Renunciare priuilegiis ſuo Ordini ſeu Religioni conceſſis an Abbates & Prælati cæterique Religioſi poſſint. diſp.16.q.15.p.148.
à *Reſidentia* ſiiſquibus de cauſis Abbates,& alij Prælati inferiores recedere poſſint. diſp.14.q.4.p.119.
ſuper Reſidentiam an poſſint Abbates generales cum Abbatibus Conuentualibus diſpenſare. d. 14. q.3. p.119.
Reſidere an teneantur Abbates , & alij Prælati Epiſcopo inferiores.diſp.14.q.1.p.116.
An de iure diuino.q.2.p.118.
Reſidere in Eccleſiis & Monaſteriis ſibi cõmendatis an teneantur Abbates Commendatarij.diſp.14. q.6.p.121. Quæ pœnæ in non reſidentes à Concilio Tridentioo ſtatutæ. q.7.ibid.
Reſignare ſuam Abbatiam an Abbas poſſit,reſeruato ſibi regreſſu,& acceſſu,& ingreſſu.d.13.q.6.p.113. An cum reſeruatione certæ penſionis.q.7.p.114.
Reſignatio beneficij in gratiam alicuius an ſit libera. diſp.13.q.5.p.113.
Reſignationes beneficiorum an poſſint Abbates , & Prælati Epiſcopo inferiores recipere.d.13.q.8.p.115.

S

SAcerdos an debeat eſſe , qui eligendus eſt in Abbatem , diſp.5.q.12.p.45.
Scriptura, ſeu bullatio an ſit de eſſentia priuilegij. diſp.16.q.2.p.136.
Sedere pro tribunali, an poſſit Epiſcopus in Monaſteriis , & locis Abbatum , ac Prælatorum exemptorum. diſp.15.q.14.p.191.
Sedes Abbatia ſolemniter celebraturi qualis eſſe debeat. diſp.21.q.10.p.329.
Sepeliri qua pompa debeant Abbates, & quibus inſignibus,ornamentis , & veſtibus induantur eorum cadauera. diſp.20.q.4.p.310.
Simoniacè eligi procurans in Abbatem , vel Prælatum,quas pœnas incurrat. diſp.10.q.5.p.91.
Simoniam quibus modis tàm ſecularis , quàm Regularis incurrat procurando Abbatiam , vel alias dignitates , & Prælaturas diſp.10.q.3.p.88.
Subſcribere an teneantur abbates Concilio Generali, & quod ſuffragium in illo habeant.d.24.q.2.p.353.
Suffragium deciſiuum, vel conſultiuum vtrùm Abbates habeant in Concilio Generali , ac illi ſe ſubſcribant. diſp.24.q.2.ibid.
Supellex Abbatum & Prælatorum Regularium qualis eſſe debet. diſp.27.q.5.p.431.
Synodum ad Diœceſanam Abbates vtrùm accedere teneantur. diſp.24. q.4. p. 355.& quis locus ipſis competat , quóve amictu , & quibus ornamentis in ea vti debeant. q.5.p.356.
Synodum congregare an poſſint Abbates , & Prælati inferiores habentes territorium , cum iuriſdictione Epiſcopali. ibid.q.7.p.357.

T

TEmpus quod ſit à iure ſtatutum Canonicæ Abbatum & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ. diſp.5.q.7.p.41.
Territorium ſeparatum quando dicantur habere Abbates , & eſſe nullius, & quando dicantur eſſe in diœceſi. diſp.15.q.9.p.183.
Timor Dei Abbatibus & aliis pernec eſſarius. diſp.26. gloſſ.13.p.425.
Tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum quæ? diſp.27.q.2.p.419.

V

VAſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarũ an Abbas benedicere poſſit.d.23.q.13.p.351.
Veſtibus , & ornamentis Prælatitiis an vtantur Abbates, & alij Prælati tam Regulares, quàm ſeculares. diſp.20.q.2.p.304.
Vexationem ſibi illatam , an ſine ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere. diſp.10.q.4.p.89.
Vexilla bellica an Abbates benedicere poſſint. d. 22. q.5.p.338.
Vicarium Epiſcopi an præcedere debeant Abbates. diſp.25.q.3.p.403.
Viſitationem & obedientiam alij iure debitam, an Abbas, & Prælatus inferior præſcribere poſſit , & an cõtra ipsũ eadem præſcribi valeat. d.19.q.3.p.302.

Z

ZElotypus non ſit Abbas. d. 26. gloſſ. 10. p. 415.

DE

DE IVRE ABBATVM, ET PRÆLATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM.

Tomus Primus.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.
II. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.
III. Vtrum nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ, & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus.
IV. Vtrum appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.
V. An Episcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior.
VI. Vtrum Abbates, & Prælati habentes vsum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.
VII. Vtrum appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.
VIII. Vtrum sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomen,* Abba, *Hebraïcum sit, an Syriacum?*
2 Abba *Hebraicè idem significat, quod Latinè Pater.*
3 *Abbas in Latina lingua duplici littera* B, *in Hetrusca verò vnica tantùm scribitur, & quare?*
4 *Ex dictione,* Abba, *secundùm aliquos prodiit hac dictio Papa.*
5 *Summus Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater est.*
6 *Nomini Abbatis semper ferè coniungi solet dictio illa,* Pater, *& quare?*
7 *Nominis Prælati Etymologia quænam sit?*
8 *Nomina Prælatorum Episcopis inferiorum.*

1 NOMEN hoc, *Abba*, deriuatur ab illa dictione, *Ab*, quæ, (iuxta D Hieronymum *in Comment. Epistol. S. Pauli ad Galat. cap. 4.*) ab Hebræo, Syróque idiomate ortum ducit. Hebræi enim dictione hac, *Ab*, Patrem significant, cui dictioni si de Chaldæorum, atque Syrorum more, *Aleph*, apponas, resultat nomen, *Aba*. Hinc factum est, vt postea nomen, *Abba*, deductum sit, vt tradunt Aluar. Pelag. *de planct. Eccles. lib. 2. cap. 23.* & Petr. Gregor. *Syntagmat. Iur. vniuersi, p. 2. lib. 15. cap. 13. de Abbatibus, num. 1.* Vsus postea obtinuit, vt apud Latinos addatur litera S, in fine, ex qua hoc nomen integrum deducitur nempe, *Abbas*. At Alciat. *l. 1. C. de in ius vocand.* Alberic. *in suo dictionar. in verbo Abba Pater*, non ex duabus linguis, Hebraica scilicet, & Syriaca simul (vt D. Hieronymus ait) sed Hebraicum nomen tantùm esse contendunt: dictionem verò illam, quæ eidem nomini ferè semper addi solet, videlicet, *Pater*, esse vocem Græcam, aut Latinam videtur fauere D. Augustinus *Epistola* 177. his verbis, *Paulus dicit Romanis scribens in quo clamamus Abba Pater, in vno nomine duabus vtitur linguis, dicit enim Abba Hebræo vocabulo Patrem, & Latinè nominat identidem Patrem.* Et *lib. 3. de consensu Euangelist. cap. 4.* sic ait. *Quod autem ipse Marcus, non solùm Pater, sed, Abba Pater, enim dixisse commemorat, hoc est, Abba Hebraicè, quod Latinè Pater.* Et D. Thom. *in epistol. D. Pauli ad Galat. 4. lect. 4.* sic ait. *Abba Pater, idem est in significatione, Abba, quod est Hebræum, & Pater, quod est Latinum*, Gloss. *in eadem epist. ad Galat.* quam refert Archidiac. *in can. hac autem, num. vlt. 23. quæst. 4.* dicit, nomen, *Abba*, esse nomen Hebraïcum; sed re

vera nomen hoc, *Abba*, ab vtraque, Hebraica scilicet, & Syriaca lingua deducitur, vt diximus in principio: & praeter D. Hieronymum, Petr. Gregorium, & Aluar. Pelag. tradunt Nicolaus Lyran. *super eadem Epistola ad Galat. d cap.4.* Spiegel. *in lexic Iur. verb. Abba*, florileg. magnum nouissimum Iosephi Langi, *lib.1. verb. Ab. & ex iis Roder. quaest. regul. tom.1. q.12.*
2 *art.1. in princ.* Quoad ipsius autem significatum idem nobis significat Abbas, quod Pater, vt testatur D. Augustinus *loco citat. & super ps.* 78. & D. Thomas *loc. etiam citat.* & D. Hieronymus *vbi suprà*, qui sic ait. *Abba Hebraicum est, idipsum significans, quod & Pater; hocque pluribus in locis Scriptura seruat instituturum, verbum Hebraicum cum ipsius interpretatione ponat*, quod etiam habetur *in cap. fin. de regular.* ibi *seu Patres Abbates.* Gloss. *in Clem.1. de rescript.* Card. Tusc. *tom.1. lit. A.* Campanil. *in diuersorio Iuris Can. rubr.7 cap.6. num.9.* Sebast. Caesarien. *in Relect. de Eccles. Hierarch. parte 2. disputat.13.* Anton. Fabr. *in Praxi, & Theorem. Benefic. de maior. & minor. Benef. num.54.* Augustin. Barb. *de Iur. Eccles. lib.1. cap.17. num.16.*

3 Porrò nomen hoc, *Abbas* duplici littera B, in Latino sermone scribitur ex eo, quia ab Hebraeis dictio, *Abba*, (a qua nomen Abbas deriuatum esse, diximus) vel duplici littera Beth scribitur, vt quibusdam placet; vel si cum vnica tantùm, additur punctum, daghes, quod idem est, ac si geminata, Beth, apponeretur. Duplici igitur B, notatum reperitur, nedum apud S. Hieronymum *loco citato*, verùm etiam *in vita S. Hilarionis antiquitus descripta, & in vulgata editione Veteris, ac Noui Testamenti*, atque *in verborum serie similiter Noui. ac Veteris Testamenti à Theologis Parisien. in lucem edita, in princ. in verbo Abbas*, & communiter apud omnes duplici littera B, scriptum inuenitur. Itali verò quod B, est, vt à Latina pronunciatione discedere videantur, dictionem hanc vnica B, describendam esse, volunt. Consule communem Scholam Scriptorum linguae Hetruscae, & lege Ioan. Boccatium *nouell.13.* & Ioan. Villan. *4. c.34.* & Vocabularium Academiae Chruscae *verb. Abbate*; quod habetur etiam *in Regula S. Benedicti vulgari lingua donata per totam*, & communiter apud omnes Scriptores Hetrusci sermonis; sed & vulgatis loquendi Hetruscorum consuetudo Abbatis nomen vnica exprimit consonante. Haec à nobis, quamuis nullius ferè momenti, annotata sunt, vt in hoc nostro opere nihil habeat, quod desiderare possit curiosus, & diligens Lector.

4 Praeterea (secundum Petrum Gregorium *loco supra citato*) nomen Abbatis non solùm Patrem significat, sed ex eo etiam deriuata est haec amplissima dictio, *Papa*, nempe quòd mutatis duabus illis litteris BB. in geminatas PP. hisque singulis ante singulas A, locatis Papa formatur Spiegel. *autem in suo lexic. verb. Abbas*, ait, quòd apud Graecos Abbas appellatur Papas: an verò illi singulas BB. in litteras PP. mutauerint, non satis constat, sed tantùm apud eosdem Graecos ita Abbatem nominari propter reuerentiam, ex eodem
5 Spieg. *loc. cit.* & hoc mirum non est, quia sicut Papa dicitur maior Pater, eo quod omnium Pater est, ex Laelio Zecchio *de Republ. Ecclesiast. titul. de statu Rom. Pontif. num.1.* ita ex aliquali similitudine, & debita seruata proportione, Praefectus Monachorum Abbas, siue Papas, vt dicunt Graeci respectu suorum subditorum appellatur. Hoc tamen Papae nomen non Abbatibus, sed Pontifici Maximo omnium Patri, & Abbati Sanctissimo solùm tribuendum est, sicut communiter hodie Summus Pontifex ab omnibus dicitur.

6 Solet quippe huic nomini Abbatis semper ferè coniungi dictio illa, *Pater*, vt Marci 14. *Abba Pater omnia tibi possibilia sunt.* & Apost. ad Rom.8 *Non accepistis spiritum seruitutis, sed spiritum filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* & ad Galat.4. *Quoniam estis filij Dei, misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem, Abba Pater.* Quod ex eo factum esse arbitror, vt maiorem gignendo vehementiam, per illam geminationem certius animi studium, & maior erga Patrem fiducia declaretur. Hinc etiam in Hebraea, Syra, Chaldaea, alijsque linguis semper dictio, *Abba*, vehementiam denotat. At D. Hieronym. *loco superius citat.* ait, nomini *Abba*, additam esse dictionem illam, *Pater*, ad ipsum nomen, *Abba*, interpretandum. Saepe enim in sacra Scriptura Hebraicis verbis interpretatio sua apponi consueuit, vt in Genesi *Mesech. vernaculus*, & Marci 10. *Bartimaeus filius Timei, Asser, Diuitiae, Thabitha, Dorcas* & alia huiusmodi, & hac ratione dictioni huic, *Abbas*, ex antiqua consuetudine additur ab omnibus vox illa gratissima. *Pater*, qua Monachi Praefectos suos compellantes, eandémque vocem, *Abbas*, interpretantes, illos eorum Patres esse, crebrò intelligant.

Quòd verò ad Etymologiam reliquorum Praelatorum, licèt omnes dici possint Abbates, cùm ipsi tanquam suorum subditorũ Patres se gerere debeant: tamen Praelatus dicitur quasi prae alijs datus, vel ante latus, quasi quòd ante alios positus sit; vt tradit Panormit. *in cap. cum ab Ecclesiarum, sub num.1 de offic. ordin.* De iure Canonico sunt Antistites Ecclesiastici *tit. de postulat. Praelat* Petr. Greg. *Syntagmat. iur. vniuers. cap.3.* Daniel Otho *de iure public. cap.18. vers. Praelati à prosere. do dicti.* 7

Horum Praelatorum alij sunt Regulares, alij Seculares? Regularium alij Abbates Generales, alij Praesidentes Generales, alij Reformatores Generales, alij Magistri, alij Ministri etiam Generales, alij Prouinciales, alij Commissarij, alij Visitatores, alij Priores, alij Praepositi, alij Maiores, alij Guardiani, alij Custodes, &c. Secularium alij Priores, alij Praepositi, alij Decani, alij Archidiaconi, alij Archipresbyteri, & his similes, quorum nonnulli sunt in partibus Vltramontanis habentes iurisdictionem fundatam in priuilegio, aut consuetudine, vt notat Reuerendissimus Dominus meus D. Antonius Ricciullus Bellicastren. Episcopus, & Vicesgerens meritissimus *in suo eruditissimo tractatu de iure person. extr grem. Ecclesia exist. lib.4. cap.61. num.23.* Et de alijs in Hispania notat Dominus meus August Barbos. *de offic. & potestat. Episc. alleg.23. num.9. iuxta Lugd. impress.* 8

QVAESITVM II.

An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

SVMMARIVM.

1 *Officij nomen quandoque latè, quandóque strictè sumitur.*
2 *Officium, quid sit.*
3 *Dignitas, quid sit.*
4 *Nomen Abbatis dignitatem, & officium importat.*
5 *Omne, quod hic eminet, plus afficitur moeroribus, quàm honoribus gaudet.*
6 *Abbatis nomen est honoris, & dignitatis.*
7 *Abbas dicitur constitutus in primo gradu dignitatis, nec est de dignitatibus Episcopo inferioribus.*
8 *Abbates non omnes habent dignitatem, sed ij tantùm, in quibus concurrit aliquod ex tribus signis requisitis ad dignitatem constituendam.*

9 *Dignitas*

9 *Dignitas ex quibus signis dignoscatur.*

10 *Dignitas non constituitur ex solo nomine, nisi etiam concurrant prærogatiua.*

11 *Clerici in pluribus locis vocantur Abbates qui tamen nullam habent dignitatem.*

12 *Rectores aliqui in Aragonia dicuntur Abbates, & eorum vxores Abbatissæ.*

13 *Consules, seu Priores artium in multis locis vocantur Abbates.*

14 *Caput Cleri Hispalen. vulgò Abbas maior appellatus, non habet dignitatem.*

15 *Prioratus est dignitas sicut Abbatia dummodo concurrat in eo aliquod ex signis requisitis ad dignitatem constituendam*, num 16.

17 *Abbatia quæ caret cura, & Conuentu, non est dignitas, nec requirit ætatem 25. annorum.*

18 *Præpositura est dignitas, sicut Abbatia; nisi careat cura, & conuentu.* num. 19.

20 *Præpositura in Ecclesia Gerunden. non sunt dignitates, neque beneficia, sed simplices tantum administrationes temporales, nihil spiritualitatis habentes.*

21 *Abbatia in odiosis non venit sub nomine dignitatis, prout neque Episcopatus.*

22 *Dignitas debet esse perpetua. Declara vt* num. 24.

23 *Abbates triennales videntur suffecti loco Priorum Claustralium.*

24 *Abbates ad tempus creati dicuntur habere dignitatem.*

25 *Beneficium de iure communi perpetuum esse debet.*

26 *Beneficium ex speciali iure, & priuilegio, vel ex immemorabili consuetudine potest esse non perpetuum.*

27 *Abbates ad tempus creati succedunt in omnibus, quæ de iure ad Abbates perpetuos spectare noscuntur, cum in illorum locum subrogati sint.*

28 *Congregationes regulares quare in vnum omnia Monasteria vnierint, & Abbatias manuales effecerint.*

29 *Manualia beneficia Papa prouidere non solet, ad euitandum absurdum, quod prouisus ab illo possit ab inferiore remoueri.*

30 *Subrogatus sortitur naturam, iura, & priuilegia illius, in cuius locum subrogatur.*

31 *Dignitas ex sui essentia non requirit perpetuitatem in officio, sed satis est, quod possit esse perpetua.*

32 *Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum constituentium amouibiles.*

33 *Vicarius Generalis Episcopi habet dignitatem, & est in dignitate constitutus.*

1 PRo huius quæsiti declaratione præmittendum est; Nomen officij quandoque strictè, quandoque latè, siue propriè, vel impropriè sumi; vt explicat Ioann. Francisc. de Pauin. *tract. de offic. & potest. Capituli Sede vac prælud. 2. per tot.* Et inter officium, & Dignitatem hanc esse differentiam, quòd officium dicitur habere onus annexum; Dignitas verò ea est, quæ cum administratione rerum Ecclesiasticarum, & honore iurisdictionem habet, *cap. volumus, cap. Diaconus, & cap quia. 99. distinct.* vnde dicitur habere dignitatem: quando quis habet administrationem rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione: dicitur etiam habere dignitatem, qui habet nomen dignitatis, & Prælationis, sicut prærogatiuam in sua Ecclesia, tam in Choro, quàm in processionibus, & aliis Comitiis, & sessionibus, quamuis non habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum, vel iurisdictionem, vt patet in Decanis, & Archidiaconis quamplurium Cathedralium, & etiam in nonnullis Abbatibus secularibus, nullam administrationem, vel iurisdictionem habentibus.

Tertiò dicitur habere dignitatem, qui ex consuetudine Ecclesiæ habetur in dignitate; quia si consuetudo est in Ecclesia, pro dignitate haberi debet, *cap. consuetudo 12. dist.* Ita Archidiac. *in cap. 1. num. 2. num. de consuetud. in 6.*

His positis, dico, Abbatis nomen secum importa- 4
re, & honorem, & dignitatem: atque onus, & solicitudinem, seu (quod idem est) esse nomen dignitatis, & officij; quod significet officium, sitque nomen oneris, & solicitudinis, ait Gloss. *in cap. tuam de ætat. & qualit arg. text. in cap hoc tantùm 18. quæst. 2. Innocent. in cap. de multa col. vlt. de præb. Cassan. in Catal. glor. mundi. 4. p. consid. 32.* Et quòd importet dignitatem, & onus insimul, ait Gloss. *fin in cap. exposuisti, de corpore vitiat.* arg. text. *in can. nerui 13. dist.* vbi D. Grego- 5
rius inquit, *omne, quod hic eminet, plus afficitur mæroribus, quàm honoribus gaudet* Patet, nam huic eidem nomini regulariter est annexa cura, simul cum iurisdictione; namque Abbas Regularis in suo Monasterio Rectoris munus exercet, cunctáque administrat, Gloss. *in d. cap. tuam.*

Quod sit nomen honoris, & dignitatis, probatur 6
in cap. vt apostolica, de priuileg. in 6. vbi textus loquens de Abbatibus, ait *quibus ex propria dignitate non competit*, probatur etiam *in can si quis deinceps*, & *ibi* glos. 16. *quæst.* 7. vbi text. in principio loquitur de Episcopo, & Abbate, & postea subdit, idem esse de aliis dignitatibus inferioribus; facit text. *in auth. habita: C. ne filius pro patr.* Atque ita affirmant Ioan. Andr. *in cap. tuam. de ætat. & qualit. & in cap. maioribus, de præbend.* Archidiac. *in cap 2. num. 1. de præbend. in* 6. Franch. *ibidem, num. 5.* Cardin. Zabar. *in Clem. prima, col. 2. vers. quæro an nomen Abbatis, de rescript.* Ostiens. *in d. cap. tuam.* Imol. *in d Clem. 1. col. 1.* Dominic de S. Gemin. *in cap. 2. col. 3. vers si dubio de præbend. in 6.* Panormit. *in cap. per tuas 32. n. 7. in fin. de simon. & in d cap. tuam, & in cap decernimus, num. 2. de iudiciis*, latè Philipp. Dec. *ibidem, num 4 & in cap. quia nos 32. num. 3 de appellat.* Baldus *in cap. pastoralis in gloss. in verb. Superiores*, & *ibi* Felin. *col. 4. vers. vtrum. ergo Abbatia*, quos sequitur Modern. *de offic. delegat.* idem Felin. *in cap. meminimus, col. 2. vers. vlteriùs quæro, de accusat*, Lapus *alleg. 84. incip. Dominus Papa, col. pen. n. 11. vers item Abbatia*, Ægid. Bellam. *cons. 5. num. 21. & 22.* & communiter omnes tam antiqui, quàm moderni Iurisperiti.

Et quod Abbas dicatur constitutus in primo gradu 7
dignitatis, nec sic de dignitatibus Episcopo inferioribus, Lap. *alleg. 84. num. 11.* Franc. *in cap. 2. sub num. 5. de præbend in 6.* & ibi Prob *ad Menoch. num.* 48. Sarnen. *in reg. de annal. quæst. 11. num. 4.* Rota *in Burgen. iurisdictionis coram Orano, quæ est decis. 100. post. 1. vol cons* Farin. *num. 2. & 4. & in fine operis est decis. 41. num. 2.*

Notandum tamen, quòd non omnes, qui appel- 8
lantur Abbates, habent dignitatem, nisi in eis concurrat aliquod ex illis tribus signis requisitis ad dignitatem constituendam, quæ sunt. Primò admini- 9
stratio rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione. Secundò nomen dignitatis, & insimul prærogatiuæ in Ecclesia, tam in choro, quàm in Capitulo, licèt non adesset vera administratio, vel iurisdictio. Tertiò consuetudo Ecclesiæ, quod quis reputetur pro dignitate: De quibus dixi *suprà initio huius quæsiti*, & notat Archidiac. *in cap. 1. num. 2. de consuetud. in 6.* quem *ibi* refert. & sequitur Geminian. *num. 7.* Sylu. *de benefic part. 1. quæst. 2. num. 41.* Aretin. *cons. 23. incip. in præsenti consultatione, n. 1. & plurib sequens.* Papazon. *in addit. ad decis. 9. Rot de præbend. in nou.* latè Boër. *decis.* 286. & Rota *in vna Hispan. præeminentiarum 3. Decembris* 1610 *& 2. Iulij* 1611. *coram Pena, quæ*

in fine operis sunt decis. 4. & 5. Et qoamois nomen
Abbatis regulariter præ se ferat dignitatem, & Ab-
10 batia dicatur dignitas; tamen nudum nomen non
sufficit, nisi etiam concurrant prærogatiuæ, Hostiens.
in cap de multa num. 11. vers. sed nec est, de prabend.
Anchar. *in clem. 1. num. 1. vers à nomine autem eod. tit.*
Ias. *consil. 192. incip. in prasenti consultatione, num. 25.*
vers. ex omni ergo, lib. 2. latè Decian. *consil. 19. n. 119.*
& 120 lib. 5. & Rota *in allegata Hispalen. praeminen-*
tiarum coram Penia. Quia Abbatiam esse dignitatem
non facit sola nominatio, sed effectus, qui colligitur
ex exercitiis, & ad dignoscendum an sit dignitas, non
solum nomen, sed substantia inspicienda est, Hostien.
Anchar. & alij *proximè citati.* In multis enim locis
11 plures etiam clerici vocantur Abbates, quos tamen
certum est, nullam habere dignitatem, vt in Arago-
12 nia refert Card. *in Clem. attendentes, §. statuimus sub*
num. 2. quaest. 5. de stat. Monach. aliquos Rectores dici
Abbates, & eorum vxores Abbatissas, & in multis
13 locis Consules. seu priores artium appellari Abbates
refert Alciat. *in l. collegiorum, num. 4. ff. de verb signific.*
& *in l. 1. sub num. 2. C. de in ius vocan* & Rota *in dicto*
Hispalen. praeminentiarum coram Penia resoluit, Be-
14 neficiatum, quem clerici Hispalen. pro Capite Vni-
uersitatis sibi eligunt, non habere dignitatem, quam-
uis vulgò appellaretur Abbas maior, in eo enim præ-
ter oudum nomen Abbatis oullum aderat signum ex
prædictis tribus requisitis ad dignitatem constituen-
dam. Prout etiam Prioratus licèt aliàs sit dignitas si-
15 cut Abbatia, Felin. *in cap. insuper in 2 not. de maiorit.*
& obed. Rip. *in cap. 2. num. 30. de iudic.* Syluest. *de be-*
nefic quaest. 2. n. 39. Chassan. *in catal. glor. mund. part. 4.*
considerat. 36. Archidiac. *in cap 2. col. 2. in princ. vers.*
scias, de prabend. in 6. & *ibi* Ioan. Andr. *col. 2 vers sed*
hoc, Gemin *ibidem col 2. num. 10. vers. super secundò.*
16 Nihilominus, vbi non concurrit aliqood ex dictis
tribus signis non dicitur dignitas, vt post Hostiens.
notat Abbas *in cap. nisi essent 21. sub num. 6. in fin. de*
prabend. Imol. *in clem. etsi principalis, n. 21. de rescript.*
& *ibi* Vitalin. *num. 14* & fuit dictum per Ror. *in vna*
Aquen. Monastery 31. May 1568. coram D Cardin.
Lancellotto seniore, quae in fine operis est decis. 9. n. 7.
17 in qua fuit resolutum, Abbatiam, quæ caret cura, &
conuentu oon esse dignitatem, nec requirere ætatem
18 25 annorum. Et idem est de præpositura, quæ est
etiam dignitas sicut Abbatia, Abb. *in cap. cum illo-*
rum, col. 3. num. 13. vers. in gloss. in verb. Abbatem de
sent. excommun. Sylu. *de quaest. 2. num 38* Dec *cons. 161.*
col. 1. vers. quarto facit, & in cap decernimus, col. 3. vers.
19 *& quod dictum de iudic.* Chassan. *d. considerat. 36.* Et
tamen si careat, cura, & Conuentu, non vocatur di-
gnitas, Federic. de Sen. *cons. 135.* Rota *in d. Aquen.*
Monastery, num. 5. & in Gerunden. Praepositura 22.
Maij 1632. & 27. Aprilis 1633. coram Reuerendiss.
20 *D. Durano, qua in fine operis sunt decis. 12. & 13.* in
quibus fuit firmatum, Præposituras in Ecclesia Ge-
runden. nedum non esse diguitates, imò nec benefi-
cia Ecclesiastica, sed esse simplices tantum admini-
strationes temporales, nihil spiritualitatis habentes,
& idem resoluit Rota *apud san. mem. Gregor. XV. de-*
cis. 29. & pleniùs *decis. 12. num. 3. cum seq part. 2. recent.*
& in Gerunden. iun. 4. *May 1616. coram Eminentissimo*
D. Card. Pamphilio iuniore.
21 Hoc autem limitatur, vt in odiosis Abbatia sub
nomine dignitatis non comprehendatur, sicut neque
comprehenditur Episcopatus, vt voluit Archidiac. *in*
d cap. 2. d. num. 1. & *ibi* Franch. *d. num. 5.* & Lapus *di-*
cto alleg. 84.
Sed adhuc est dubium, an Abbates Regulares, qui
ad tempus, puta biennij eliguntur, & creantur, di-
22 gnitatem habeant; quia digoitas debet esse perpetua,
vt supponitur *in cap de multa. de prabend. & in cap. 1.*
de consuetud in 6 & in extrauag. execrabilis de prabend.
Ergo Abbates Regulares, qui ad tempus creantur, vel
elignotur, non habent dignitatem.
Sed videntur poriùs suffecti loco Priorum clau- 23
stralium, cùm sint Præpositi curæ Conuentus pro re-
gendis Monachis iuxta eorum Regularia instituta,
quod propriè conuenit Priori claustrali *cap. 2. in fine,*
& cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach.
Ad quod respondetur, quòd, vel dignitas conside- 24
ratur: vt est beneficium Ecclesiasticum, & sic ad vi-
tam, & in perpetuum est conferenda, & de ea, vt tali
est sermo *in d cap. de multa. & dict. cap. 1. & de extra-*
uaganti, aut consideratur prout est munus cum iuris-
dictione, & administratione coniunctum, sufficiens ad
officium Conseruatoris, vel Delegati Apostolici, de
quibus est sermo *in cap. 1. & 2. & vlt. de offic. delegat.*
in 6. & in cap statutum de rescript. eodem lib. & tunc
non est necessariò perpetua, quia prædicta iura non
supponuot eam perpetuam.
Vltrà quod licèt perpetoitas de iure sit de essentia 25
beneficij, vt *vt in iuribus supra allegatis, & in can. san-*
ctissimarum 70. dist. cap penult. de cleric. agrot. Achill.
decis. 1. num. 4 de offic. vicar. Non tamen repugnat, vt 26
speciali iure, & priuilegio aliqua beneficia possint
non esse perpetua, *cap. si gratiosè,* & ibi Gloss. *de re-*
script. in 6. Lap. *allegat. 9.* Cassad. *decis. 12. num. 9. de*
prabend. Garz. *de benefic. part. 1. cap. 2. numero 75.* vel
etiam & immemorabili consuetudine, vt de persuna-
tibus io Prouincia Tarraconen. defendit Nauar. *consil.*
num. 17. de iurepatr. & resoluit. Rota *in Gerunden. per-*
sonatus, & causa pia 17. May 1630. coram R. P. D. Ve-
rospio, qua in fine operis est decis. 14. Ita etiam non re- 27
pugnat, quod ex speciali iure, & priuilegio Abbates,
vel alij huiusmodi Prælati, qui ad tempus creantur,
succedant io omnibus, quæ de iure ad Abbates per-
petuos spectare noscuorur, cùm in illorum locum
subrogati siut. Vt Congregationi Casinen. Eugenius
IV. & Alexander VI. concesserunt facultatem vnien-
di sub eadem Congregatione omnia eius Monasteria,
& Abbates in eis ad tempus creandi iuxta determi-
nationem Capituli generalis, & Diffinitorum: vo-
lentes insuper quod ne præmissorum occasione Mo-
nasteriis, & locis d. Congregationis, vel eorum alicui
detractum fore quomodolibet æstimaretur: omnia
Monasteria, ac loca prædicta, necnon illorum Prælati,
atque personæ quibuslibet ei à Sede Apostolica, vel
alias qualitercumque concessis de iure, seu consuetu-
dine quomodolibet debitis iuribus, præeminentiis, ac
dignitatibus inconcussè gauderent, & vterentur; vt
legitur in priuilegio concesso eidem Congregationi
ab Alexandro VI. confirmatorio literarum Eugenij
IV. sub dat. Romæ Kalendis Aprilis anno 1501. Pon-
tificatus IX. quæ de verbo ad verbum extensa, &
nostræ Vallumbrosanæ Congregationi communica-
ta fuerunt à Iulio II. Idibus Iulij anni 1507. Pontifi-
catus sui 4. vt in priuilegio memorabili impresso
in calce huius primi Tomi. Et hoc factum fuit, quia 28
omnes ferè Abbatiæ, & Prælaturæ Regulares exce-
dentes valorem 200. florenorum auri de camera, cle-
ricis secularibus commendabantur; ad quod euitan-
dum Congregationes Regulares oisæ sunt illas ma-
nuales efficere mediante indulto Apostolico; quia
tunc summus Pontifex non solet de illis prouidere;
cùm enim collatio debeat esse de sua natura perpetua,
Papa non solet prouidere de manualibus, ad euitan- 29
dum absurdum, quod prouisus ab illo possit ab infe-
riori remoueri, vt benè ad propositum considerauit
Rota *in Palentina Abbatiae de Beneuiuero 14. Aprilis*
1617. coram Reuerendiss. D. Coccino Decano, qua in
fine Operis est decis. 15. n. 9. & facit etiam, quia cùm
isti

isti Abbates, qui ad tempus creantur, sint subrogati
in locum eorum, quos D. Pater Benedictus, & Mo-
30 nasticae Regulae perpetuos eligi mandant; consequen-
ter sortiuntur iura, & priuilegia eorum, in quorum
locum subrogantur *l. qui eum, § qui iniuriarum ff si quis caution. cap. Ecclesia vt lite pend.*

31 Praeterea de essentia dignitatis, non requiritur ne-
cessariò, vt quis in officio perpetuus esse debeat, sed
satis est, quòd possit esse perpetuus. Nam Vicarij Ge-
nerales Episcoporum sunt ad nutum constituentium
amouibiles, Text. iuncta Gloss. *in clem. 1. de rescript.* Gemio. *in cap. 1. de offic. Vicar. in 6.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 3. cap. 45. quaest. 14.* & Doctores communiter; & tamen habent dignitatem, & sunt in dignitate constituti. Imol. *in clem. 1. de Regular.* quem sequitur Paris. *de resignat. benefic. lib. 7. quaest. 24. num 79.* & communiter omnes. Atque ita docent ea Gloss. *verb. per electionem,* Panormit. *in cap causam quae num. 9. de iudic. & eadem clem. 2. num. 6. vers. quod ad esse, de rescript.* Rosella *verb. delegare, num. 11.* Angel. *verb. delegatus, n. 3.* Sylnest. *eod verb quaest. 2. num. 8.* Sanch. aliis relatis *in decalog. lib. 6. cap. 13. n. 78.*

QVAESITVM III.

Vtrum nomen Abbatis sit nomen Praelaturae, & an Abbas sit verè Ecclesiae Praelatus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Iure Canonico Praelati appellantur.*
2 *Dictio, alij, similitudinem ostendit.*
3 *Praelati, qui dicantur.*
4 *Abbas Commendatarius est Praelatus.*

1 ABbates in sacris Canonibus Ecclesiae Praelati
vocantur, & appellatione Praelatorum veniunt
Text. *in cap decernimus, de iudiciis,* ibi, *Sed Episcopi*
Abbates, Archiepiscopi, & alij Ecclesiarum Praelati:
dictio enim illa, *alij,* similitudinem ostendit, vt no-
2 tatur *in cap. sedes, de rescript. & in l. 2. C. de seru. fugit.*
Idem probatur *in cap. praesenti de offic. ordin. in 6.* & *in cap. vt Apostolica de priuileg. eodem lib. 6.* & clarè colligitur ex Text. *in cap. quia nos 32. de appellat.* & *in cap. 1. de aetate, & qualit.* Ratio etiam hoc idem suadet; quia in Monasteriis ipsi propriè praeferuntur aliis Monachis, iisdémque re vera praesunt, ex Reg. S. Benedicti *cap. 2.* & habent curam cum iurisdictione
ordinaria in suos subditos (vt inferiùs videbimus.)
3 At Praelati propriè, ac verè ij dicuntur, qui iurisdi-
ctionem ordinariam habent, iuxta doctrinam Gloss. & Panorm. *in d. cap. decernimus, num. 16.* Ergo Abbates Regulares sunt verè ac propriè Ecclesiae Praelati. Haec assertio extra controuersiam est, eamque communiter tenent omnes tum Theologi, tum Canonistae: Panormit. *in d. cap. 2. num. 1. de iudic.* Decius *ibid. num. 3. & in d. cap. quia nos, num. etiam 3.* Anton. de Butr. *in d. cap. 1. in vlt. not. de aetat. & qualit.* Angel. & Sylu. *verb. Abbas, & verb. Praelatus.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 29. & part. 2. lib. 3 c. 25. quaest 1* Lael. Zech. *de republ. Eccles. cap. 15.* Suarez *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 2.* Dec. *in d. cap. edoceri, num. 4. de rescript.* Barbat. *cons. 2. num. 18. & 25. lib. 2.* laiè Sarnen. *super reg de triennal. quaest. 5. num. 17. & seq.* Rebuff. *consil. 77. num. 1.* Butatt *decis. 610. n. 3.* Lotter. *loco cit. num. 10.* Gonzal. *ad reg. 8. gloss. 5. § 8. num. 27.* & *me citato,* Barbos. *vbi proximè, num. 5.* & fuit re-
4 solutum *in Acheruntina fructuum 2. Decembris 1591.*
coram D. Card. Hieronymo Pamphilio. Item Abbas Commendatarius, maxime perpetuus, hodie est Praelatus, cum habeat plenariam administrationem Abbatiae

in spiritualibus, & temporalibus, vt ait *Barbat. 2. vol. cons. 2. incip. solemni, n. 15.* Fusch. *de visitat. lib. 2. cap. 9. de commend. num. 5.*

QVAESITVM IV.

Vtrum appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Praelati.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij appellatione qui comprehendantur.* & num. 3. & 5.
2 *Abbas venit appellatione Ordinarij.*
3 *Ordinario vbi aliquid in iure committitur ad Abbates, & alios praelatos Ordinariam iurisdictionem habentes commissio dirigitur, nisi subiecta materia aliud exposcat.*
4 *Abbas qui vni tantum Monasterio praesidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius.*
5 *Abbas dicitur habere in suos Monachos maiorem, & pleniorem potestatem, quàm Episcopus habet in Clericos suae Dioecesis.*
6 *Abbas est Ordinarius Ecclesiarum sibi subiectarum, & etiam Iudex.*

NOmine ordinarij comprehenditur quicunque 1
Superior, siue inferior Praelatus, qui ordinaria
iurisdictione, siue ex priuilegio, vel ex praescriptio-
ne, aut ex canone potitur Panorm. *cap. vt famae, n. 6 de*
sent excom. Zabar. *clem. quia regulares, n. 11. vers. octauò*
quaeres, de supplen neglig. Praelat. Minsing *c. post cessio-*
nem. n. 2. de probat. Aegid. Bellam. *cons 30.* Dec. *cons. 121.*
lib. 1. Nauarr. *cons. 7. de priuileg.* Vnde cùm Abbas ha- 2
beat iurisdictionem quasi Episcopalem *cap. Abbates*
de priuileg. in 6. & eam habeat ex vi sui officij, quod
est, eam ordinariam habere (vt latiùs infra probabi-
mus agendo de Abbatum iurisdictione) meritò ve-
niet appellatione Ordinarij. Quapropter cùm in ali-
quo iuris decreto aliquid Ordinariis committitur, vel 3
de Ordinariis mentio fit, nisi subiecta materia aliud
exposcat, non ad Episcopos tantum, sed etiam ad Ab-
bates, & Praelatos omnes ordinariam iurisdictionem
habentes commissio dirigitur; Gloss. *in cap. ordinariis. verb. locorum de offic. ord in 6* vbi Franc. *sub n. 3. super gloss. 2. vers. & nota.* Idem Franc. *in c. 1. n. 7. de constitut. eod lib.* & ibi etiam Dominic. *n. 3. eadem glos. in c. quamuis in verb loci de vsur. eod. lib. & in clem. 1. in verb. Dioecesano de iurepatron.* Panorm. *in cap cùm olim. n. 2. de praescript.* Philip. Dec. *in cap. post cessionem, n. 1. & 6. de probat.* Syluest. *verb. excommun. 9. cas. 47. n. 92 not. 2. vers. sed aduerte,* Nauar. *lib. 4 cons in 2. edit. tit. de sponsal. cons. 5. num 2.* Guttierez *quaest. canonic lib. 1. cap. 10. num. 15.* Flamin Paris *de resign. benefic. lib. 3. quaest. 12. num. 19 & seq.* Sanchez *de matrim. lib. 3. disput. 29. n. 5.* Coch. *de iurisdict. ord. in exempt. part. 1. quaestione 1.*
num. 9. Praeterea quilibet Abbas habens iurisdictio- 4
nem ordinariam, etiam qui vni tantùm Monasterio
praesidet vocatur Ordinarius Monachorum illius, *can. nullus Monachus, can. nullam, & can. Abbates 18. q. 2. cap. quanto, & ibi Innocent. & Doctores de offic. ordin.*
& dicitur habere in eosdem Monachos maiorem, & 5
pleniorem potestatem, quam Episcopus habet in clericos suae Dioecesis. Panorm. *in cap. ad nostram, num. 2.* vbi etiam Franch. *ext. de appellat.* Adde, Abbatem nomine Ordinarij comprehendi, arg. text. *in cap cùm Episcopus de offic. ordin. in 6. & tot. tit. extr de offic. ord. & cap. cùm contingat. de foro compet. & 9, q. 1. can de persona,* vbi nomine Ordinarij non tantùm Episcopus, seu Dioecesanus comprehenditur, verùm etiam quiuis alios superior, ordinariam habens iurisdictio-

 nem

nem de iure, vel ex præscriptione, aut priuilegio, ex Zabar. Panotm.& aliis supra adductis, quibus adde Eclin.*in repert.verbo Ordinarius, istud verbum*.Flam.
6. Patis.*de resignation.benefic.lib.3.quæst.*11. Ex quibus sequitur, cum Abbas sit Ordinarius Ecclesiarum sibi subiectarum,esse etiam iudicem in causis prædictarum Ecclesiarum:ita Ang.Arer.*consf.99.vers.videndum censeo*.Cardin.Tusc.*tom.*1. *litt. A, conc.*11. quia sicuti in alienatione bonorum Ecclesiasticorum requiritur consensus Episcopi, ita consensus Abbatis in alienatione bonorum Ecclesiarum sibi subiectarum, Angel. Aret. *loco cit.*& Card.Tusc. *d.conc.*11.& D. Aug.Barb. *de iure Eccles lib.*1.*cap.*17.*n.*10.

Hinc est, quod litteræ, & commissiones quæ Romæ expediuntur, & ad Ordinarios locorum diriguntur, etiam Abbatibus iurisdictionem Episcopalem, & proprium territorium habentibus, tanquam verè, & propriè Ordinariis committuntur: ad quod comprobandum,duo ex pluribus in venerabili Archiuio sacri Montis Cassini existentibus, hîc inserere mihi visum est: primùm Clementis VIII. secundum Pauli V. Summorum Pontificum, & eorum tenor talis est.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili, salutem & Apostolicam benedictionem. Cùm, sicut nobis nuper exponi fecisti, tu ex Terra Citatij nullius Diœcesis, Prouinciæ Cusentinæ ortus existas, ac deuotionis feruore accensus, aliàs plurimum cupias, ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus Ordines, sub titulo tui patrimonij, ad id, vt asseris, sufficientis, promoueri, & promotus, in illis Altissimo,quoad vixeris, famulari. Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, quatenus tuis votis hac in parte fauorabiliter annuere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur te specialis gratiæ fauore prosequi volentes, nec non à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti,aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris,& pœnis, à iure,vel ab homine, quauis occasione vel causa, latis, si quibus,quomodolibet innodatus existis,ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. Tibi,vt cum litteris dimissorialibus dilecti filij Abbatis Monasterij montis Cassinensis iurisdictionem quasi Episcopalè in dicta Terra exercentis, à quocumque malueris Catholico Antistite gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena, de licentia Diœcesani loci, Pontificalia exercente,per se eligenda ad dictos ordines in temporibus ad id à iure statutis, intra tamen annum, annique curriculo non expectato,minúsque seruatis à Concilio Tridentino designatis interstitiis sub dicto titulo,dummodo ad id reperiaris idoneus, & alicui Ecclesiæ te adscribas, constiteritque prius quod patrimonium tuum præfatum ad congruam tui sustentationem sufficiens verè & pacificè possideas, promoueri, & promotus, in illis etiam in Altaris ministerio ministrare liberè, & licitè valeas, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus & indulgemus. Necnon Antistiti, vt præfatum eligen.& tibi licentiam desuper impartimur. Non obstante quod tempore promotionis tuæ ad quemcumque ex dictis ordinibus in alio,vel aliis antea susceptis non exerceris, & aliis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis,cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, & dicta Auctoritate decernimus, quod patrimonium tuum huiusmodi absque Ordinarij tui licentia alienare nequeas, nisi prius in Ecclesiasticis, vel aliis redditibus annuis habuetis vnde viuere commodè possis. Datum Romæ apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die prima Iulij millesimo sexcentesimo tertio, Pontificatus nostri anno duodecimo.

Paulus Episcopus Seruus seruorum Dei.

Dilecto filio Abbati Monasterij montis Cassin. Salutem & Apostolicam benedictionem. Aliàs Canonicatu & Præbenda Ecclesiæ sanctæ Mariæ, Nouæ nuncupatæ, loci sancti Eliæ, nullius Diœcesis, Prouinciæ Capuanæ, tunc per obitum quondam Thomæ Papæ olim ipsius Ecclesiæ Canonici extra Romanam Curiam de mense Nouembri anni Domini 1608. defuncti, vacantibus Nos, dilecto filio Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Aquinatensis, in spiritualibus Generali, per alias nostras literas dedimus in mandaris, vt si per diligentem examinationem dilectum filium Franciscum Casarum Presbyterum nullius Diœcesis, Prouinciæ prædictæ, ad id idoneum esse reperiret, Canonicatum & præbendam hic vacantes huiusmodi, eidem Francisco conferret & assignaret, prout in dictis litteris plenius continetur. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci petitio continebat, locus prædictus iurisdictioni tuæ, qui particulare & separatum territorium habes,& iurisdictionem quasi Episcopalem in dicto,& aliis locis nullius Diœcesis Prouinciæ prædictæ, & tuæ iurisdictioni subiectis, exerces, tibique similes causæ per Sedem Apostolicam committi consueuerunt, subsit; & propterea litteræ prædictæ dicto Vicario minimè præsentatæ fuerunt, pro parte dicti Francisci nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eundem Franciscum à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis,censuris,& pœnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, ei quibus qualiter innodatus existit, ad effectum prædictum dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinari, Discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, vt postquam dictæ litteræ tibi pro ipsius Francisci parte præsentatæ fuerint, negotium huiusmodi assumens ad illarum executionem, seruata alia earum forma, auctoritate nostra procedendi in omnibus,& per omnia perinde ac si illæ tibi à principio & non prædicto Vicario directæ fuissent,non obstantibus omnibus illis, quæ in dictis litteris Volumus obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ ad sanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Domini,millesimo sexcentesimo quinto, decimo tertio Kalendas Augusti. Pontificatus nostri anno vndecimo.

QVÆSITVM V.

An Episcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi nomen vnde deriuatur, & quid significet.*
2 *Episcopi speculatores dicuntur, & quare.*
3 *Abbas Monastery exempti habetur pro Episcopo.*
4 *Episcopi appellatio non comprehendit Abbatem.*

Si

1 SI præcisè ipſa nominis Epiſcopi ſignificatio perpendatur quæ a dictione Græca , *ἐπισκοπεῖν*, id eſt, inuigilare , ſpeculari, & attendere, imponitur, nomine Epiſcopi venit etiam Abbas , ſicut & quilibet Prælatus habens ſub ſe curam animarum ; præcipuum namque eorum munus eſt , pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter inuigilare , iuxta illud Actorum 20. *Attendite vobis,& vniuerſo gregi , in quo vos Spiritus*
2 *ſanctus poſuit , regere Eccleſiam Dei.* Speculatores etiam dicti ſunt , quaſi populorum, quibus præpoſiti ſunt , obſeruatores , Cuſtodes , & Præfecti , qui populorum ſibi ſubditorum mores,ac vitam proſpiciant, & ſpeculentur,vt ait D.Auguſtinus *lib.1.de Ciuit Dei c.9.* Ad idipſum tenentur Abbates , necnon , & cæteri Prælati, quibus animarum cura commiſſa eſt; ipſi enim ſubditorum animarum curam gerentes, inuigilare debent multùm , ac ſpeculari Monachorum ſuorum vitam,& mores, non ſolùm pro tuenda , ac conſeruanda eorum perfectione , ac virtute , ſed etiam pro ea amplificanda, & in dies augenda ſtudere,iuxta illud D.Patris Benedicti *Reg. cap.2.p.4. Sciat Abbas, quàm difficilem , & arduam rem ſuſcepit , regere animas,& multorum ſeruire moribus,& ſecundùm vniuſcuiuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet , & aptet, vt non ſolum detrimenta commiſſi ſibi gregis non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat* Itaque iuxta vocabuli ſignificationem, nempe quoad munus , & officium , profectò nomen Epiſcopi etiam Abbatibus , & aliis prædictis Prælatis conuenoiet, quia re vera eorum iuriſdictio ſe extendit ad quamplures actus iuriſdictionis Epiſcopalis,ſicut eſt excommunicatio,ſuſpenſio,abſolutio à caſibus reſeruatis,& cenſuris,& huiuſmodi, Adde etiã quia Epiſcopus , & Abbas æquiparantur *iuxt.Gloſſ.in c.ne pro defectu verb.regulares extra de elect. per text. in can.ſi quis deinceps* 16.q. *vlt.* Nam Abbas Mona-
3 ſterij exempti pro Epiſcopo habetur. *Glo | in Clem.t. de rebus Eccleſ.non alien* Bald.*in auth.cauſam ; qua in vlt.col.in Gloſſ quod ſi eſt C.de Epiſcop.& Cleric.* Innocent. *in cap.1.de Cleric.pereg.*Franciſc.Aretin.*conſ. 63.n.4.verſ.pro his facit.* Patet,quia minores Ordines conferre poteſt , & vtitur Baculo paſtorali , anulo, & Mitra, aliiſque Pontificalibus inſignibus : poteſt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Cruces, ſacras Imagines, & alia vaſa Eccleſiaſtica : conſecrare Calices,Patenas,Altaria, Campanas, & alia etiam, in quibus ſacra vnctio interuenit : & tandem (exceptis Ordinum ſacrorum collatione, Eccleſiarum conſecratione , ac Chriſmatis confectione) omnia alia, ſicut Epiſcopi , exerce poſſunt , vt ſuo loco probabitur. Ita Sebaſt. Medices *in tract.de legibus, p.1.q.15.*
4 Salas *eodem tractat. diſp.6. ſect.10.* Verùm quoniam quoad auctoritatem , & poteſtatem Epiſcoporum plenam , quæ magna , & multiplex extat , ac maior, quàm Abbatum, nomen Epiſcopi nullo modo Abbatibus conuenire poteſt,& ideò eorum iuriſdictio non ſimpliciter Epiſcopalis appellatur, ſed cum diminutione , addita illa particula, *quaſi.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates , & Prælati habentes vſum Pontificalium , aliquando veniant appellatione Pontificum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi etiam Pontifices appellantur.*
2 *Abbas venit appellatione Pontificis.*
3 *Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium veniunt etiam appellatione Pontificis.*

NOmen Pontificis non ſolùm Papæ,verùm etiam 1
Epiſcopis ſæpè tribui ſolet; Papa enim non ſimpliciter Pontifex appellatur , ſed addita dictione, *Maximus aut Summus,* quippè qui eſt omnium Pontificum , id eſt Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, qui nomine Pontificis comprehenduntur , primus,& Maximus ; Epiſcopi autem Pontifices ſimpliciter dicuntur. Ita eos vocat Nicolaus Papa *in cap.Pontifices, 7.q.1.*& Gregorius IX. *in can. Maſſana de elect.* Pariter in Pontificali Romano quoties exprimuntur aliquæ functiones,in quibus Pontificalium inſignium vſus eſt neceſſarius , ac quæ ab Eccleſiaſticis Prælatis faciendæ ſunt , ſemper Pontificis nomen exprimitur, vt in collatione primæ clericalis tonſuræ,vel aliorum Ordinum , & aliis ſingulis functionibus, d. Pontificalis librum legenti patebit. Cùm igitur Abbas, Mitram deferre,ac Anulo, & Baculo Paſtorali , cæteriſque Pontificalibus inſigniis vti poſſit. *cap.vt Apoſtolicæ,de priuileg.in 6.* & omnia agere , quæ Epiſcopi exercere poſſunt, etiam quoad ea, quæ ad poteſtatem Ordinis ſpectant (aliquibus tamen exceptis, vt latiùs
infrà ſuo loco probabimus;) dicendum erit , ipſum 2
quoque in iis,quæ ſibi circa Ordinis poteſtatem conceſſa ſunt in d.Pontificalis libro , contineri appellatione Pontificis , quod nemo negabit : præcipuè ſi hæc conſideretur formalitas, ſcilicet , Abbatem venire appellatione Pontificis , quatenus Pontificalia exercet , & prout à Pontificalibus, quibus ipſe vtitur, Pontifex denominatur : aliàs Pontificale Romanum pro omnibus Eccleſiæ Prælatis à Clemente VIII. ordinatum , quodque ab eiſdem Prælatis obſeruari præcipit in ſua Bulla in initio eiuſdem Pontificalis appoſita , Abbatibus non conueniret , quia ferè ſemper Pontificis nomine appellatur in Rubricis Prælatos ille,ad quem functiones in eodem Pontificali præſcriptas exercere pertinet.

Ex quibus patet , etiam nomine Pontificis venire 3
reliquos Prælatos Epiſcopo inferiores, quibus ex priuilegio, vel quolibet alio legitimo titulo Pontificalium inſignium vſus,ac exercitium, necnon etiam aliqua ex parte ordinis Epiſcopalis poteſtas competit.

QVÆSITVM VII.

Vtrum appellatione Monachorum , & Regularium , veniant etiam eorum Abbates, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Monachorum ſtatus ſimplex eſt.*
2 *Abbas per aſſumptionem ad Abbatiam non deſinit eſſe Monachus.*
3 *Rector venit appellatione ſcholarium , quia per Rectoriam non deſinit eſſe ſcholaris.*
4 *Monachorum appellatione venit Abbas, non tamen in materia odioſa ,* num.5. *nec in fauorabilibus, quando aliqua prouiſio per ipſum facienda eſt,* num. 7. *ſecus ſi per alium.*
6 *Clericorum appellatione non veniunt Prælati in materia odioſa.*

VIdetur , quod appellatione Monachorum, & 1
Regularium non veniant Abbates , & eorum Prælati ; quia nomen Abbatis ; & Prælati eſt nomen honoris , & dignitatis , vt inquit Zabarell.*in clem.1. n.3.de reſcript.* & latiùs probatum eſt ſuprà,*quæſ.2.*

Nomen verò Monachi ſimplicis ſtatus ſignificationem habet , vt omnes fatentur ; Ergo Abbas appellatione Monachorum non venit.

His tamen non obstantibus, dicendum est, Abba-
tem, & Prælatum Regularem venire etiam appella-
2 tione Monachorum, quia per assumptionem ad Ab-
batiam, & Prælaturam non desinunt esse Monachi,
& Religiosi, vt patet *extr. de Simon. cap. vlt. & cap. ex*
3 *ore, de priuileg.* sicut Rector venit appellatione Scho-
larium, quia per Rectoratum non desinit esse Schola-
ris. Bald. *in l. nec patronus C. de oper. noui nunciat. &*
in l. quisquis C. de Episc. & Cler. Ioan. Andr. *in proœm.*
decretal. in princ Felin. *ibidem col. 4. vers. cæterum in*
4 *proposito.* Atque, quòd appellatione Monachorum
veniat etiam Abbas, docent plene Bartol. *in l. 4. ff. de*
stipulat. seruor. vbi dicit, quod quando relinquitur
Fratribus Cappa, & Priori Biblia, ipse Prior habebit
etiam Cappam: Ita etiam Archidiac. *in can. conue-*
nientibus n. 1. quæst. 7. Ioan. Andr. *loc. cit.* Ostien. & D.
Anton. *in d. cap. vlt* quos citat, & sequitur Panormit.
ibidem, n. 2. & duob. seq. Felin. *ibidem in princ* Roman.
cons. 259 & Barbos. *me citato, in tract. de appellat. verb.*
significat. verb. Monach, n. 1.
5 Limitatur tamen hæc conclusio, vt in materia
odiosa appellatione Monachorum Abbas non veniat,
per *text.* in simili *in cap. statutum, iuncto cap. licèt cau.*
de elect. in 6. Vbi habetur, quod appellatione Eccle-
6 siæ Parochialis in materia odiosa non venit Ecclesia
Parochialis Collegiata; quia licet sit Ecclesia Paro-
chialis, tamen habet illam qualitatem Collegij su-
per Parochiam; ita in simili, etsi Abbas, & Præla-
tus Regularis sit etiam Monachus, tamen habet qua-
litatem Superioris super alios Monachos, & idcircò
in materia odiosa comprehendi nomine Monacho-
rum non debet D. Anton. Panorm. & Felin. *loc. cit.* Va-
lenzuol *cons. 74. n. 59* idem Barbos. *loco cit.* Sanch. *in*
decalog. lib. 6. c 8. n. 84. Prout neque in materia odiosa
clericorum appellatione veniunt Prælati; Abb. *in cap.*
bona il. 1 in 1. notab. de postulat. Prælat. & in Rubric.
de vita & honestat. cleric. n. 9. Ruin. *cons. 143. num. 18.*
vers. & per illum vol. 2. Simonet. *de reseruat. quæst. 11.*
per tot. cum aliis per Barbos. *d. tract. verb. cleric. num. 4.*
Rota *decis. 840. n. 3 coram Burats.* licet contrarium te-
nuerit Dec. *in cap. 2 n. 18. & seqq de præbend.*
7 Limitatur secundò. vt nec etiam in fauorabilibus
appellatione Monachorum veniat Prælatus, quando
scilicet aliqua prouisio facienda est per ipsum Præla-
tum, vt quia mandatur Abbati, vt possit suos Mona-
chos absoluere, vel aliquod huiusmodi; tunc enim
ipse non comprehenditur, vt notat. Ioan. de Lignan.
in clem. attendentes de stat. regular. secùs autem, si pro-
uisio est facienda per alium: quia tunc Monachorum
appellatione comprehenditur ipse Abbas: ita Panor.
d. cap vlt. n. 4, in fin Felin. *ibid d. n. 3.*

Ad obiecta patet responsio: & ad primum, Abba-
tem respectiuè ad suum statum. & ad vota solemnia,
quæ vouit, simplex sortiri nomen ab omni dignita-
te, & honore alienum; secùs autem respectiuè ad di-
gnitatem Abbatialem, quam ipse obtinet. Et sic etiam
patet responsio ad secundum.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Mendicantium superiores sunt verè Prælati.*
2 *Guardiani Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam & dignitatem, & possunt esse delegati Sedis Apostolicæ.*
3 *Patris appellatione vniuersi Præsidentes veniunt.*
4 *Conuentus superior non habēs Abbatem supra se in eodem Monasterio, habetur loco Abbatis, siue instituatur per electionem, siue per prouisionem.*
5 *Regulares Prælati veniunt sub nomine Abbatum circa ea quæ spectant ad potestatem iurisdictionis, secus circa ea quæ spectant ad potestatem ordinis,* num. 7.
6 *Delegatus Papæ debet esse in dignitate constitutus.*

VIdetur primò dicendum, quòd sic; nam licèt
Abbates, & alij Regulares Prælati, vt Priores,
Præpositi Guardiani, & alij quomodocumque nuncu-
pentur, nomine differant, re tamen conuenire viden-
tur; omnes enim re vera Prælatorum appellatione
veniunt, súntque verè, & propriè Prælati, quod de
Abbatibus supra latè ostendimus; de Superioribus 1
autem Mendicátium docent Gloss. *in cap. nullus, verb.*
prælatura: vbi etiam Dominic. & Franch. *n. 2. de elect.*
in 6. facit alia Gloss. *in clem. 1. in verb. Prælatum eodem*
tit. vbi Cardin. *quæst. 10.* idem Cardin. *in clem. dudum*
§. statuimus, de sepultur. dicentes, quòd Guardiani 2
Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicun-
tur habere Prælaturam, & dignitatem, & exinde quòd
possint esse delegati Sedis Apostolicæ; idem etiam
testantur Panorm. & Felin. *in cap. cùm olim de maior.*
& obedient. vterque *num. 1.* Angel. *verb. delegatus, n. 3.*
Sylu *eodem verbo, & num.* Azor. *inst. mor p. 2. l. 3. c. 13.*
quæst. 7.

Confirmatur; Nam omnes isti Prælati, tam Abba-
tes, quàm reliqui Mendicantium, vel etiam non
Mendicantium Superiores, habent immediatam iu-
risdictionem æqualiter in totum Religiosorum sibi
subditorum Conuentum: atque administrationem, &
curam bonorum ipsius conuentus. Ergò quicquid in
Iure sub Abbatum nomine habetur, intelligendum
quoque erit de reliquis Religiosorum Superioribus,
qui sunt immediati, ac proximi Monasteriorum Præ-
lati: licèt diuersis nominibus nuncupentur. Abbas
etenim idem, quod pater, significat, vt in primo
quæsito dictum est; At Patris appellatione vniuersi 3
Præsidentes veniunt, vt docent communiter exposi-
tores illorum verborum Exod. 20. *Honora Patrem*
tuum.

Item Superior Conuentualis, quocunque nomine 4
appelletur, non habens Abbatem supra se in eodem
Monasterio, habetur loco Abbatis, arg. text. *in cap.*
fin. de stat. Monach. Et docet Panormit. *per illum text.*
in cap. cum illorum. de sent. excom. n. 3. Et hoc procedit,
siuè Prælatus instituatur per electionem, siuè per
prouisionem, Panormit. *in clem. etsi principalis, n. 6.*
de rescript.

In hac tamen re sic distinguendum videtur, quod 5
vel loquimur quoad ea, quæ spectant ad potestatem
iurisdictionis, & sic concludendum erit, sub nomine
Abbatum, venire etiam alios Regularium, tam Men-
dicantium, quàm non Mendicantium Superiores; quia
re vera omnes Prælati sunt, vt Doctores citati testan-
tur, & clarè colligitur *ex d. cap. cùm olim*, vbi Sum-
mus Pontifex delegat Priori Fratrum Prædicatorum
causam *in d. cap.* contentam: At delegatus Summi 6
Pontificis debet esse in dignitate constitutus *cap. sta-*
tutum de rescript in 6. & colligunt Doctores citati per
illum text. Vnde quidquid quoad iurisdictionem Ab-
batibus in iure communi est concessum, conuenit etiā
cæteris omnibus veris Prælatis Regularibus.

Quò verò ad ea, quæ spectant ad potestatem Or- 7
dinis, & dignitatis Episcopalis, quam Abbates par-
ticipant, vt suo loco ostendemus, dicendum est, alios
Regulares Prælatos Abbatum nomine non venire;
ipsi enim neque Mitra, neque Baculo Pastorali, aut
aliis Pontificalibus insignius vti possunt; nec ex conse-

quenti ordinare, vel alia, quæ sine huiusmodi insigniis perfici nequeunt exercere, vt certum est apud omnes, & communis vsus manifestè indicat; Ei licet per viam communicationis gaudete possint omnibus priuilegiis, quæ specialiter Abbatibus concessa sunt; tamen ex perpetuo eorum silentio, ac non vsu clare comprehenditur, omnes supponete, Prælatos cæterarum Religionum. qui Abbates non sunt, illis priuilegiis non gaudere, vt de potestate ordinandi, docet Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8 lib. 2. c. 29. n. vlt.*

Præterquam quod alij prælati Regulares neque in Synodis, aut Conciliis, quemadmodum Abbates, locum, & consultiuum votum habent, nec in multis tam Ecclesiasticis; quam sæcularibus functionibus adhibentur, sicuti illi. Hinc est, quòd sacri Canones & alia Iura, nec non communiter Doctores præeminentia, & honoratia quadam excellentia magni faciunt Abbatialem hanc dignitatem, quæ non in omnibus (licèt in quibusdam) cæteris Religionum Prælatis adaptari solet.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm in veteri testamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio

II. Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

III. An successiuè, sine aliqua interruptione Religiosus status semper in Ecclesia durauerit.

IV. An Abbates, seu Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis.

V. An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vitæ fuerit in Ecclesiæ exordio, cum ea, quæ nunc est.

VI. Vtrùm Ecclesiæ Sæculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel sæculari.

VII. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis institutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.

VIII. An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor, & Legislator.

IX. An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

X. An sancti Apostoli fuerint Monasticæ vitæ Institutores.

XI. An post Christum, & SS. Apostolos, & Ante Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores.

QVÆSITVM I.

Vtrùm in veteri Testamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac eius Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

SVMMARIVM.

1 *Samuel primò instituit Conuentus Religiosorum iugiter psallentium Domino.*
2 *Elias, & Elisæus, & filij Prophetarum Principes, & Abbates Religiosorum fuerunt.*
3 *S. Ioannes Baptista Cœnobitarum Princeps fuit.*
4 *S. Scarioth in veteri testamento Abbas Monachorum fuisse legitur.*

ANTIQVAM Religiosorum institutionem in Veteri testamento figuratam fuisse, arguimus non solum in Nazaræis, de quibus in Num. 6. & in Elia, & Elisæo, qui in Collegiis habitabant, de quibus Regum *lib. 3. & 4.* & in Historia Tripartita *lib. 7. cap. 11. & ex lib.* Isidor. *iis de diuin. offic. c. 15.* Sed etiam in Samuele tanquam in eorum Principe Archimandrita, vt colligitur ex Genebt. *in Chronol.* & Comest. *in Hist lib. 1. cap.* 10. vbi sic ait. *Nota, quòd Samuel primò instituit Conuentus Religiosorum iugiter psallentium Domino.*
1 Idem Confirmatur ex D. Hieronymo *Epistola 4. ad Rustic.* vbi sic ait, *filij Prophetarum, quos Monachos in Veteri Testamento legimus, adificabant sibi casulas propè fluenta Iordanis,* & infrà, *& turbis Vrbium derelictis polenta, & herbis agrestibus victitabant.* Et Cassiodorus *lib. 1. Tripartitæ Histor. cap 11.* de his loquens, ait, *Philo Pythagoricus suis temporibus refert vndique egregios Hebræorum in quodam prædio circa stagnum Mariam in colle positum philosophantes · habitaculum vero eorum cibos, & conuersationem talem in reducit, qualem & nos nunc Ægyptiorum Monachos esse conspicimus; Scribit enim, inchoantes eos ad Philosophiam cedere omnibus sibi competentibus rebus, cunctisque abrenunciare permixtionibus, & extrà muros in solitariis agris, & Hortis habitare: Domus autem eis esse sacraria: quæ apud nos monasteria nuncupantur: & in eis conuersatione solitaria honesta celebrare mysteria, diligentèrque Psalmis, & Hymnis placare diuinitatem: & ante solis occasum nullos gustare cibum; alios autem per tres dies, & ampliùs certisque diebus in pauimento* 2
habere cubilia: vino semper, & sanguinem habentibus abstinere: cibum eis esse panis, & salis, & hyssopi, & potum aquæ. Et S. Hieronymus *in Epistola 13. ad Paulin. exhortatoria.* Sic ait. *Habet vnumquodque propositum Principes suos. Romani Duces imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones; Philosophi proponant sibi Pythagoram, Socratem, Platonē, Aristotelem; Poetæ æmulentur Homerum, Virgilium, Menandrum, Terentium; Historici, Thucydidem, Salustium, Herodotum, & Liuium: Oratores Lysiam, Gracchos, Demosthenem; Tullium: Et, vt ad nostra veniamus, Episcopi, & Presbyteri habeant ad exemplum Apostolos, & Apostolicos viros quorum honorem possidentes habere nitantur, & meritum: Nos autem habemus propositi nostri Princi-*

pa

pos Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios, & vt ad
Scripturarum auctoritatem redeam, noster Princeps
Elias, noster Elisaus, nostri filij Prophetarum. Confir-
marur testimonio D.Bernardi Abbatis, qui *in Epi-*
stola ad Fratres de monte Dei. ostendens antiquitatem
monastici status ait, *Hac nouitas nō est nouella vanitas:*
res enim est antiqua Religionis perfecta fundata in
Christo pietatis antiqua, hereditas Ecclesia Dei à tem-
pore Prophetarum demōstrata, sámque noua gratia solo
creato, in Ioanne Baptista instaurata, & innouata, ab
ipso Domino familiarissimè celebrata, & ab eius Disci-
pulis, ipso prasente concupita Incœpit ergo Monastica
vita in Veteri Testamento, & ante legem gratiæ, fue-
rúntque eiusdem vitæ moderatores, Ducésque Elias,
& Elisæus, & Samuël, (vt ostensum est) sicut & Ioan-
nes Baptista, vt S.Hieron. etiam testatur *Epist. 22. ad*
Eustochium dicens, *Huius vita auctor Paulus, illustra-*
tor Antonius, & (vt ad superiora conscendam) Prin-
3 *ceps Ioannes Baptista,* Idem fatetur Chrysost. *hom. 1.*
in Marcum Sicut Sacerdotum Principes sunt Aposto-
li, sic Monachorum Princeps Ioannes Baptista Hanc
auctoritatem Chrysostomi apposuimus, vt tacitæ ob-
iectioni obuiaremus, scilicet, quod S.Hier. *loco paulò*
superius citato non loquitur de Monachis, sed de Ana-
choretis; sed S.Chrysost. facit eundem Ioan. Baptist.
etiam Monachorum Principem; quòd Nazianz. affir-
mat, dum *orat. in Basil.* D. Basilium quia Monachus
fuit, Ioanni Baptistæ comparat. Multáque alia de Te-
stamento Veteri Cassian *coll. 18 c.6.* Sozom. *lib. 1. Hi-*
stor. cap. 12. Bern. *serm. de excellentia Ioan. Baptista,* &
Isidor *lib. 2. de diuin. offic. cap. 15.* Cùm autem constet,
Essenos, & filios Prophetarum communem viuendi
rationem in vno corpore, seu Congregatione obser-
uasse; probabiliter dicendum est, ipsos vnum caput, ac
vnum ducem etiam sibi constituisse, cui obedientiam
promitterent; nam aliàs nec ordinatè, nec politicè vi-
uere potuissent: Quod magis confirmatur ex eo, quod
legitur in *lib. Scolastica Historia, in rubrica de signis*
4 *in morte Domini* de S.Scarioth, qui Abbas Monaste-
rij fuisse dicitur, quo mortuo, eius Monachi, & sub
illius obedientia degentes inconsolabiliter doluerunt.
Ex quo colligitur, S.Scarioth Abbatem fuisse, & non
simpliciter Abbatem, sed sub se Monachos habuisse;
de quibus videri potest Colleg. Paduan. *cons. 2. post*
cons. Zab. *num. 26. & seq.* Caccial. *cons 4. post dd. cons.*
Zabar. *n. 56. & seq.*

Sed licèt ante Christum Dominum ab antiquis Pa-
tribus, ac Prophetis Religiosus status adumbratus, &
ex parte inchoatus fuerit, nihilominus, quoad eius
perfectionem absolutè, & simpliciter, ac prout inclu-
dit omnia, quæ de illius perfectione substantiali exi-
stunt, est propriè legis gratiæ, atque à Christo Do-
mino propriè, & perfectè institutus, vt latè ostendunt
Hieronym. Platus *lib. 2. de bono status Relig. cap. 19. &*
20 Bellarm. *lib. 2. de Monach. c. 5.* & alij, quos refert
Suar. *de Relig. tom. 3 tract. 7 lib. 3 c. 1. n. 5.* de qua re in
seq. quæsito.

QVÆSITVM II.

Quo tempore in lege gratia Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Status Religiosus primò à Christo in terris institutus fuit.*
2 *S. Marcus Euangelista in Ægypto Religiosorum institutor fuit.*
3 *S. Antonius Eremitarum Auctor vocatur.*

RElìgiosorum statum, non per purum hominem,
sed per verum simul Deum Iesum Christum in 1
terris fuisse institutum, Catholicorum omnium com-
munis est assertio, vt cuique apud Thomam Vuald.
tit. 11. cap. 83. Clitouæum, *lib. 3 de vot Monast. cap. 5.*
Bellarmin. *lib. 2. de Monach. cap. 5.* Hieron. Platum
de bono stat. Relig. lib. 2. aliosque grauissimos Auctores
videre licet; & clarè comprehenditur ex illis verbis
Iesu Christi Matth. *cap. 9. Vade, & vende omnia, qua*
habes, & da pauperibus, Apostolorum tempore per-
fectionem, & formam accepisse, vt infrà. Præcipuam
autem huius Religiosi status Præposituram esse à
Christo Domino institutam, atque ordinatam, pro-
batur ex verbis Apost. ad Ephes. 4. *& ipse dedit quosdā*
quidem Apostolos, quosdam verò Prophetas, alios verò
Euangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad cō-
summationem sanctorum in opus ministerij, eundém-
que statum, & vitam religiosam ab Apostolis receptā
D.Hieron. asserit *lib. cont. Iou. in Apolog. ad Patriar.*
& Hieron. Platus *loc. cit.* Exinde Religionis cultum
propagatum fuisse, affert Cassianus *lib. 2. c. 5. & coll. 8.*
cap. 5. & Dionys *de calesti Hier.* At Philo Iudæus
Dionys. Areopag. antiquior *in lib. de vita contemplat.*
prolixè vitam, & Monasticos ritus describit à S.Marco 2
Euangelista in Ægypto institutos, cum paupertatis,
continentiæ, & ieiuniorum professione. Habemus
etiam ipsius Dionysij Epistolam, ex qua Monasticen
Apostolorum tempore floruisse, patet; eosdémque
Apostolos Monachorum cultum, ritúmque tenuisse,
probari potest. Actor. 4. in verbis illis, *Erat cor eo-*
rum, vnum, & anima vna, nec quisquam eorum, qua
possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis om-
nia communia; nec inter ipsos quispiam egens erat, sed
quotquot possessores agrorum, aut domorum erant, ven-
dentes afferebant pretia eorum, qua vendebant, & po-
nebant ante pedes Apostolorum, & diuidebantur singu-
lis, prout cuique opus erat. Vnde D.Bernardus *in ser-*
mone Apologetico, sic ait, *Heu me miserum qualem-*
cumque Monachum! cur adhuc viuo, videre, ad id de-
uenisse Ordinem nostrum, qui primus fuit in Ecclesia,
imò à quo cœpit Ecclesia, & quo nullus in terra similior
Angelicis ordinibus, nullus vicinior ei, qua est in Cœlis
Hierusalem mater nostra. siue per candorem Castita-
tis, siue per ardorem Charitatis, cuius Apostoli in-
stitutores fuerunt. Vitam verò eremiticam Paulum 3
coluisse, constat, cùm nullus illum præcesserit, An-
tonium verò illam instituisse, & ordinasse, & quam-
plures docuisse discipulos: vnde Princeps Eremita-
rum, & Auctor vocandus est. Nam (vt legitur apud
Nicephorum *lib 8. Histor. Eccles. cap. 41.* Hieron. *in*
Epist ad Eustoch. de custod. virgin. & Cassian. *lib. 7.*
collat. poster. collat. 1.) circa tempora Caij Pontificis,
Paulus quidam Thebanus (qui declinandæ causa per-
secutionis Decij, & Valeriani? & Deo liberiùs inser-
uiendi, in eremi speluncam se contulit, vnde, & pri-
mus Eremita est appellatus) initium Monachis dedisse
videtur: Antonius item Ægyptius eodem tempore
idem vitæ genus instituens, cùm post eum superui-
xisset, socios sui instituti habuit, & multorum Mo-
nachorum Dux, & Pater extitit: & primus inter illos
antiquos Eremi Patres eum titulo, & munere Abba-
tis fuisse videtur. Inter illos vero, qui in Ciuitatibus
Monasteria, & bona temporalia possederunt, primus,
qui nomen, & officium Abbatis obtinuerit, sanctissi-
mus patens, & legislator noster Benedictus fuisse
traditur, à quo plures alij Abbates descenderunt, pro-
pter multa Monasteria, quæ sub eiusdem Regula con-
structa fuerunt, vt inferiùs dicemus, & inde Abba-
tes dici cœperunt omnes ferè non mendicantium Or-
dinum Prælati.

QVÆSI

QVÆSITVM III.

An ſucceßiuè, & ſine aliqua interruptione temporis Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.

SVMMARIVM.

1 *Probatur continuatio ſtatus Monaſtici à temporibus Apoſtolorum ſine interruptione vſque ad noſtra tempora.*
2 *Clementis I. tempora.*
3 *Vrbani I. Papæ tempora.*
4 *Callixti I. Papæ tempora.*
5 *Felicis Papæ tempora.*
6 *Eutychiani Papæ tempora.*
7 *Syluestri I. Papæ tempora.*
8 *Siricij Papæ tempora*
9 *Innocentij I. Papæ tempora.*

1 ID, quod maiorem in præſenti quæſito affert difficultatem, eſt de continuatione ſtatus Religioſi à temporibus Eliæ, & Eliſæi, vſque ad tempora Ioannis Baptiſtæ, & Apoſtolorum, de hoc enim neque in ſacra Scriptura, neque in antiquis Hebræorum Hiſtoriis mentio aliqua fit, nec ſatis conſtat, quomodo tempore captiuitatum populi Iſraëlitici talis ſtatus continuari potuerit, aut quomodo poſt illas inſtauratus fuerit; cùm ergo de eo tempore nihil certi ſuper hoc ſtatui poſſit, idcircò loquendum videtur de continuatione huius ſtatus à tempore Apoſtolorum, quo Chriſtus veram Regionem inſtituit, inſtaurauitque, ac verus Religioſorum Abbas, & Pater fuit, Monachorum igitur iam ab Apoſtolis, & priùs à Ioan-
2 ne Baptiſta inſtitutorum ſtatus continuatus fuit vſque ad Pontificatum Clementis I. qui vixit temporibus Apoſtolorum; ipſe enim, poſt Petrum, Linum, & Cletum Summos Pontifices, rexit Eccleſiam: & hoc elicitur ex eiuſdem *epiſtola 5.* vbi ait, *Communis vita omnibus neceſſaria eſt, maximè his, qui Deo irreprehenſibiliter militare cupiunt, & vitam Apoſtolorum, eorúmque Diſcipulorum imitari volunt*, per communem vitam intelligitur Monaſtica, & Regularis, vt fatentur omnes, & præcipuè Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. & lib. 1. cap. 8. & in tract. 10. lib. 1. cap. 5.* Hanc communem vitam, & Monaſticam continuaſſe vſque ad Vrbanum I. vt ipſe fatetur, col-
3 ligitur ex *can. ſcimus 12. quæſt. 1.* ab Vrbano I. vſque
4 ad Callixti Papæ tempora, vt colligitur ex *can. preſbyteros 27. diſt. & in can. interdicimus 16. quæſt. 1.* vbi Abbatibus, & Monachis publicas pœnitentias dare, infirmos viſitare, vnctiones facere, & publicas Miſſas cantare interdixit, qui Pontifex rexit Eccleſiam
5 anno Domini 227. Et à Callixto vſque ad tempora
6 Eutychiani Papæ, qui præfuit Eccleſiæ anno Domini 277. vt *can. ſi quis Epiſcopus 11. quæſt. 3.* Item ab Eu-
7 tychiano vſque ad Syluestrum I. anno Domini 319. *can. à Subdiacono 93. diſt.* fit etiam mentio de Monachis tempore Concilij Nicæni anno Domini 341. ce-
8 lebrati, quod refertur *in can. placuit 19. quæſt. 1.* & tempore Siricij Papæ anno Domini 390. vt habetur
9 *in can. Monachos, ead. cauſ. & quæſt.* Item tempore Innocentij I. anno Domini 421. Et hanc continuationem Religioſi ſtatus à Chriſto Domino perfectè inſtituti, latè probat Caſſian. *in lib. ſuarum collationum collat. 10. cap. 5. & 6.* vbi ait, Monaſticam vitam paulò poſt tempora Apoſtolorum inchoatam, vſque ad Paulum, & Antonium continuè duraſſe. Et à tempore S. Antonij, vſque ad tempora S. Baſilij Monaſticum inſtitutum ſe extendiſſe, eligitur ex eiuſdem S. Baſilij *epiſt. 79.* de qua re videatur fuſiùs S. Greg Nazianz. *in orat. de laudibus S. Baſilij*, & S. Hieron *de ſcript. Eccleſ.* & Gennad. *de vir. illuſtr. cap. 6. & 7.* & Hiſtor. Lauſiac. *cap. 7. quæſt. 14. & 15.* & alibi, quibus in locis hanc eandem continuationem Monachorum ab Apoſtolis inſtitutorum perueniſſe vſque ad Antoniũ, & poſt illum ad Macharium, Ioannem Climacum, Hilarionem, Pachomium, Baſilium, Auguſtinum, & Benedictum ſummos Abbates, manifeſtum eſt. Itaque Abbatum nomen à tempore ſui vſus pari ſucceſſionis relatione hodiernam vſque ad diem manſiſſe, aſſerendum non abs re eſt.

QVÆSITVM IV.

An Abbates, ſeu Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Status Religioſorum cœpit eodem ferè tempore, in lege gratia cum ſtatu Clericorum.*
2 *Eccleſia in initio fuit veluti Monachalis Religio.*

SCimus ex Concil. Trid. *ſeſſ. 22. can. 2.* Apoſtolos ad noctem ſacræ Cœnæ Clericos, & Sacerdotes inſtitutos fuiſſe. Scimus pariter ex D. Aug. Thoma, aliiſque Doctoribus, illos ante paſſionem in manibus Chriſti Domini, (vt ſuprà retulimus) tria vota ad Monaſticen pertinentia emiſiſſe: quæ quidem vota cùm Monaſtici ſtatus ſint ſubſtantialia, non eſt dubium, quantum ad rem ipſam eſſentialiter, eodem
ferè tempore, vtrumque ſtatum, & Clericorum, & 1
Monachorum extitiſſe, vnumque corpus mixtum ſub SS. Apoſtolis fuiſſe in Eccleſia.

Quantum verò ad nomen propriè ſumptum, ab Apoſtolis fundatum arbitror, ſicut de D. Marco habemus, in Alexandrina Eccleſia aliqua Monachorum inſtituiſſe Cœnobia, vt habetur *in collat.* Caſſian. *lib. 2. de inſtitut. Monach.* quod D. Bernardus *Apolog. ad Guill. Abbat.* innuit, addens aliquid ampliùs, id eſt, Ordinem ſuum, non modò in Eccleſia Dei primùm fuiſſe, verùm etiam ab illo Eccleſiam incœpiſſe. Et Iſidor. *lib. 2. de off. Eccleſ. cap. 15.* & S. Ioan. Chryſoſt.
lib. 3. contra vitup. vitæ Monaſticæ, dicunt, Eccleſiam 2
Dei initio ſuo fuiſſe veluti Monachalem Religionem. De Monaſtici autem ſtatus Patribus, & Præpoſitis ex Conc. Melden. colligitur, Monachos ab Apoſtolis fundatos, & à Sanctiſſimis Patribus Ordinem Monaſticum excultum. Clariùs probat Poſſi. *in vita S. Auguſt.* vbi dicit, *& cum Dei ſeruus viuere cœpiſſet, ſecundùm modum, & Regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam.* Idem affirmare videtur Suarez *tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. num. 5.* vbi poſt multa dixit, *ex his ergo ſatis conſtat, eſſe, & fuiſſe ſemper in Eccleſia duos ordines Religioſorum, Clericalem ſcilicet, & Monachalem*, & *lib. 2. cap. 8.* hoc idem affirmat per totum. Vide de hac re Ioannem Trullum *lib. 1. de Ordine Canonic. regul. cap. 2. & 3.* vbi probat, illam Religionem fuiſſe ab Apoſtolis inſtitutam; & idem conſtat auctoritate Benedicti XII. qui in præfatione ad Conſtitutiones eiuſdem Religionis hoc idem aſſeuerat. Quapropter cum in hac Religione adſint Prælati, ab immemorabili tempore ſemper in Eccleſia Dei eos diſtinctos à Clericis extitiſſe, non videtur abs re, aſſerere.

QVÆSI

QVÆSITVM V.

An eadem essentia Religiosa, & Monastica vita fuerit in Ecclesia exordio cum ea, quæ nunc est.

SVMMARIVM.

1 *Probatur, quod eadem fuerit essentia status Religiosi antiqui temporis, ac nostri.*

2 *Antiqui Religiosi gestabant etiam saccum, cucullam, & reliqua Monastici habitus.*

Religiosæ, & Monasticæ vitæ essentiam tribus votis, Paupertate, Castitate, & Obedientia, in no-
1 stris huius temporis Religiosis constitui, nulli dubiũ est; quod quidem prisco tempore seruatum fuisse, August. Cœnobitarum statum explicans *lib. 1. de mor. Eccles. cap. 31.* ostendit: Primùm enim inquit, illos, contemptis mundi deliciis, in castissimam, & sanctissimam vitam conuenisse; secundò addidit, a nullo quidquam possideri proprium; tertiò, Patres nulla superbia consulere illis, quos filios vocant, magna sua in iubendo auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate.

Et Athanas. Abbas apud Ioannem Moscum *in prato spir. cap. 130.* ait, *Patres nostri continentiam, paupertatem, ac nuditatem rerum omnium vsque ad mortem seruauerunt*, intelligens de primis Patribus. Quòd si intelligatur de Antonio, Hilarione, & cæteris illius temporis, non est dubium, Hilarionem facultates suas pauperibus dilargitum, solitudinem coluisse, & extructa exigua casa, quæ vix ipsum caperet, humi cubasse, hanc autem vitæ rationem ab Antonio didicisse; vnde clarè patet, continentiam, & paupertatem obedientiámque exercuisse.

2 Insuper, quòd olim etiam saccus, cucullæ, & reliquum habitus Monastici, psalmodia, ieiunia, ciborum delectus, aliáque id genus instituta fuerint, haberi potest ex Epiphanio *in Compendiaria doct.* & ex Ioanne Cassiano *in lib. de Institutis Monach.* Adde, quæ supra diximus, à Philone Iudæo allata de vita contemplatiua, scilicet, D. Marcum Euangelistam in Ægypto formam cultus Monastici instituisse, cum continentiæ, paupertatis, & ieiuniorum professione. Vlteriùs præter hæc, Apostolos Christo viuente, tria essentialia vota ante eius passionem emisisse, ostendit Suarez *de relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 7. num. 13.* quod probatur auctoritate S. Thomæ, Augustini, & aliorum. Clariùs etiam probatur ex Possidonio in vita S. Augustini, vbi dicit, *& cùm Dei seruus viuere cœpisset secundùm modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam.* Itaque cùm ex allatis eadem essentia Monachorum antiquorum, & huiusce temporis fuerit, eandem quoque illorum Prælatorum fuisse normam, & essentiam colligimus.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel Seculari.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares.*

2 *Aliqua Ecclesiæ Seculares in principio suæ fundationis à secularibus erecta, cũ dignitate Abbatiali.*

Dubitatio oritur ex eo, quia reperiuntur quamplures Ecclesiæ Collegiatæ Seculares, quarum Superiores, ac Prælati Abbates dicuntur, & Canonicis in ea residentibus præsunt; adsunt etiam nonnullæ aliæ Ecclesiæ Seculares, in quibus, licèt Canonici non sint, tamen earum capita Abbates nominantur. Difficultas est modò, vtrùm ab initio fundationum earum, istæ Ecclesiæ fuerint Seculares, & Abbatiarum nomen sortitæ sint, an verò Regulares. Ad quod dicendum est, omnes ferè istas Ecclesias Seculares, 1
quæ hodie Abbatiæ nomen retinent, olim fuisse Monasteria Monachorum, vel Canonicorũ Regularium, quibus Religiosi professi Abbates præficiebantur. Cùm autem, calamitosorum temporum iniuria, Monachorum, & Canonicorum Regularium Collegia, & Ecclesiæ defecissent: factum est, vt deficientibus Regularibus, in illas Seculares Clerici instituti fuerint, quibus Abbatum nomen remansit; vt de nonnullis Ecclesiis & Monasteriis Regularium Canonicorum refert Gabriel Pennot. *Hist. Tripart. Ord. ad. Canonicorum Regularium, lib. 1.* & præcipuè *cap. 3.* aloquens de Ecclesiis, & Monasteriis eiusdem Ordinis, quæ reperiuntur in Lusitaniæ Regno, ex quodam vetusto libello in Archiuo Monasterij Sanctæ Crucis Colimbricensis seruato, in quo sic refertur *Anno 1356. quo tempore in Italia propter bella, & Schismata Ordo Canonic. Regular. maxima detrimenta accepit, tanta fuit in Portugallia gentium strages, causa magna sterilitatis, & prouentuum penuria, quòd ex tribus gentium partibus, duæ perierunt, tam breui temporis interuallo, vt iam Cœmeteria tot mortuorum cadauera minimè capere potuissent. Sed tam in illis, quàm extra in antris: quæ ad hoc fiebant, quaterna, sena, & quotquot poterant, sepeliebantur, quod malum per totam Iberiam, & Galiciam cursauit: quo tempore Sarraceni totam Bethicam, omnia solo æquando, infestauerunt, Catholicis multa mala inferentes, & arcem Calpes expugnauerunt, & ob has strages, & sterilitates istorum tam calamitosorum temporum, multa Monasteria Ordinis Canonicorum Regularium extinguebantur, eo quod omnes eorum Religiosi, & penè omnes Parochiani moriebantur, & Monasteria deserta extiterunt sine habitatoribus. Tunc Episcopi cùm Ecclesias recognoscerent, de prædictis Monasteriis, Abbates, Vicarios, & Curiones præficiebant, & postea multa illorum in cõmendatitiis conuersa, sicut nunc (prod dolor!) intuemur.* Hæc ille. Et Renat. Choppin. *pluribus in locis Monastic.* meminit nonnullarum Abbatiarum, quæ à Regulari ad Secularem statum redactæ sunt. necnon etiam *in tract. de sacra polit. forens.* præcipuè *lib. 2.* Idem habetur *ex lib. taxarum Apostolicarum.*

Patet igitur, Abbatiarum, & Abbatum nomina à Regularibus ad Seculares deriuata fuisse, vt testatur idem Pennot. *d. lib. 2. c. 31.* quòd nulla Ecclesia reperitur quadringentos abhinc annos Abbatiali dignitate insignita, quæ Regularis non fuerit. Ex quibus infertas cum eodem Pennot. *loc. cit.* non esse audiendum Franciscum de Pisa *lib. 2. Hist. Tolet.* contra Arnold. Vuion. dum affirmat, consuetum esse apud Hispanos multos Collegiatarum Prælatos Abbates nuncupari.

Dixi supra, *omnes ferè istas Ecclesias Seculares*, quia 2
esse potest, vt aliquæ harum Ecclesiarum in principio suæ fundationis à Secularibus erectæ, ac institutæ sint, cum conditione, vt earum caput licèt Presbyter vel Clericus secularis existat, potiatur tamen, & gaudeat omnibus iuribus, prærogatiuis, ac præeminentiis, quibus cæteri Abbates Regulares, Baculi, & Mitræ vsum habentes fruuntur; accedente ad id Sedis Apostolicæ assensu, & indulto. Vt est exemplum in Cathedrali Maceratens. in qua anno 1621 auctoritate Apostolica super dotatione facta à persona laica erecta

erectu fuit dignitas Abbatialis, cum reseruatione Iurispatronatus. Similiter in terra Montis Veteris nullius Diœcesis, in iurisdictione, dicta Rauignana, erectum fuit à Comite Petro Maria de Monte Veteri beneficium, cum titulo, & dignitate Abbatiæ, cum reseruatione etiam iurispræsentandi, accedente Summi Pontificis assensu.

QVÆSITVM VII.

An omnes Monachorum Prelati à primaua Religionum institutione Abbatum nomine nuncupati fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Primi Abbates Eremi cultores Archimandritæ dicti sunt, & quare.*

2 *Prelati Ordinis S. Basilij Archimandritæ dicebantur. Hodiè verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.*

3 *Prelati Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur.*

LAudabili veterum Cœnobitarum consuetudine spectata conuentuales Monasteriorum Superiores, Monachorúmque Prælati nomen Abbatis sumpsere: quinimò, ac si minimè eo contenti essent, eidem Patris nomen addiderunt; mirum quidem pietatis argumentum, duplicata voce Patres Abbates modò nuncupantur ad imitationem Christi; non solùm autem Abbates, verùm etiam aliis nominibus
1 appellati sunt. Nam primi Abbates Eremi cultores
Archimandritæ, dicti sunt, eo quia stante tyrannorum persecutione, se se in speluncis abdebant, & nominati sunt Archimandritæ, quasi Principes eorum, qui cauernas habitabant, vel principes gregis, ita vocantur in *l. nos reddentes §. omnes. C. de Summa Tri-*
2 *nit. & fide Cathol.* Et caput Religionis S. Basilij eodem nomine nuncupatum fuisse, legitur in Prouinc. Rom. hodie autem Prælati Monachorum d. Ordinis, qui sunt in Italia, ac etiam Sicilia, & Hispania, Abbatis nomine appellantur.

3 Et similiter Congregationes Monachorum S. Benedicti, vt plurimùm suos superiores Abbatis nomine appellare solent, Dixi, *vt plurimùm*, quia cùm extra Monasterium aliqui Monachorum Conuentus, & quædam illorum Sodalitia extruerentur, illis regendis Monachi ab illius Monasterij Abbate præficiebantur, ac Priorum nomine appellabantur. Cumque hi Conuentus, ac Sodalitia processu temporis ab Abbatia fuerint segregata, Monachi superiorem suum Priorem Conuentualem, non autem Abbatem vocauerunt. Cuiusmodi ad hæc vsque tempora in Congregationibus Monachorum Cœnobia nonnulla perseuerant, quibus non Abbates, sed Priores Conuentuales præsunt. Cœnobiorum, ac Sodalitiorum prædictorum, quibus Priores, non Abbates superiores constituebantur, quædam modò priuilegio, & gratia Summorum Pontificum Abbatiæ nomine, ac dignitate gaudent, hac seruata conditione, vt duodecim viros familiæ, superiori eidem subditæ propriis reddittibus alere valeant. Qua de re (vt videre est apud Renat. Choppinum *in suo Monasticon.*) Extant in omnibus Monachorum Congregationibus exempla, præsertim in Congregatione Cælestina, & nostra Vallumbrosana, cuius Parens, Legislator, & Generalis institutor Sanctus Ioannes Gualbertus primis Cœnobiis à se erectis, Abbates præfecit; habetur enim in eius vita, ab Eudoxo Lucarello descripta, ipsum instituisse, & ordinasse Abbates quosdam ex suis discipulis, ac illos Monasteriis, quæ suæ Religioni acquisiuit præfecisse: hinc factum est, vt prædicta illa prima Cœnobia, nempe post Archicœnobium Vallis Vmbrosæ, Monasterium S. Michaëlis de Passioiano, S. Cassiani montis Scalarij, S. Reparatæ Marradij, S. Pauli de Razolo, & S. Petri de Muschero Abbatiarum nomine nuncupata sint. Denique cùm sub eisdem Abbatiis aliqua loca extructa fuissent, Prioratus nomine dicta sunt, ac ab Abbate maioris Monasterij eis Prior constituebatur, prout idem contigit in nonnullis aliis Monasteriis cæterarum Congregationum; & de his Prioratibus maiori Monasterio subiectis loquitur *cap. 1. de priuil.*

QVÆSITVM VIII.

An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus Institutor, & Legislator.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus Monasticam vitam perfectè instituit.*

2 *Christus Dominus Castitatis votum instituit.*

3 *Christus Dominus Paupertatis votum instituit.*

4 *Christus Dominus Obedientia votum instituit.*

VT omnes Monasticæ vitæ Legislatores, vel saltem præcipuos attingamus, incipiendum est à
Christo Domino, simulque dicendum, (quod extra 1
controuersiam est) illum fuisse primam disciplinæ huius Legislatorem; quod probatur hac ratione. Nam præcipua lex quæ Ordines Monasticos concernit, sunt tria vota essentialia; sed hæc primum tradita sunt à Christo Domino; ergo ipse est primus Monastici status Legislator. Maior est manifesta. Minor proba-
tur, & Primò de voto Castitatis Christus Matth. 18. 2
ait, *sunt Eunuchi, qui se castrauerunt propter Regnum cælorum.* In quibus verbis, (vt aliqui dicunt) designantur, non qui simplici proposito voluntatis suæ à coniugio abstinent, sed qui voto solemni, & perpetuo in probata Religione eam facultatem coniugium
contrahendi, sibi ademerunt. Secundò probatur de 3
Paupertatis voto Lucæ 14. *Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus*, quod congruit cum illis verbis eiusdem Euangelij 10. *Nolite habere aurum, neque argentum, imò neque sacculum,*
aut peram Tertiò de voto Obedientiæ ex Lucæ c. 4. 4
Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. In hac enim abnegatione includitur Obedientiæ votum, vt explicat Conc. Senen. *decret. 9.* Et hæc omnia simul præcipit, quando iuueni vitam æternam possidere petenti respondit Matth. 19. *Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me, & habebis thesaurum in cælo.* Hinc est, quòd Apostoli, vt hæc tria vota in Christi manibus, tanquam primi Regularis, & Monasticæ legis Conditoris, & Abbatis emitterent, dixerunt ei. *Ecce nos reliquimus omnia* Matth. 19. idest coniugium, & bona, vt explicat Hieron. *lib. 1. contra Iouin.* Si dicas. Aliqui ex Apostolis habuerunt vxores, ergo hæc tria vota solemniter non emiserunt. Respondeo eos statim coniugium dereliquisse ad vocem Christi Domini, *qui vult venire post me, &c.* & post nuptias eos fuisse continentes, vt potest elici ex S. Hier. *in Apol. ad Rom.* Per illa autem verba, *sequatur me*, intelligitur Obedientiæ votum, vt ait D. Aug. *Epist. 89. n. 4.* Ex quibus satis constat, præcipua Regularis, & monastici instituti præcepta à Christo Domino, tanquam à primo Legislatore tradita esse. Sed dires, Quis conditor fuit legis à Chri-

sto promulgatæ?Respondeo,ipsum eam condidisse simul,& promulgasse ,quando cœpit facere,& docere. Quod explicatum est in quæsito secundo, quando quæritur de origine Abbatum.

QVÆSITVM IX.

An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus in sacris literis diuersis nominibus appellatur.*
2 *Christo Domino Abba nomen congruere probatur.*

1 Diuersis nominibus in sacris literis Christum Dominum nostrum appellari,habetur pluribus locis,& primò *Epist.*1.Petri c.2. vbi Pastor, & Episcopus vocatur.Secundò Io *Epist.*S.Pauli *ad Hebræos* 11 vbi vocatur Pontifex. Tertiò *eadem Epistola c.*7. Sacerdos dicitur. Quarto Isaiæ 33. Legifer. Quinto Matth.8.Magister nuncupatur,aliisque nominibus ad eius diuina attributa ostendenda appellatus fuit à sanctis Prophetis,& Patribus Veteris,& Noui Testamenti.Ex quo fit, vt in medium adducatur quæsitum, An, scilicet Christus Dominus,quemadmodum multis nominibus nempe Pastoris, Episcopi, Pontificis, Sacerdotis,Legiferi,Magistri,& similibus nuncupatur,possit etiam Abbatis nomine appellari. Et profectò cùm omnia illi tradita sint à Patre æterno , tanquam vniuersorum hæredi. Abbatis nomen, quo ipsemet Pater ab eodem Christo vocatus est.Marc.14.etiam illi donasse,pro indubitato habendum ; maximè,cùm ipse sit Pater futuri sæculi,Pater,& Parens noster,in quo clamamus quotidie , Abba Pater. Imò Christo Domino
2 Abbæ nomen præ omnibus aliis debetur ; quia reduplicato nomine Patris (sicut denotat Abba pater)humanam generationem respicit : Tum quia , vt Parens nos creauit,& vt Pater nos protegit.Sed quid dico,reduplicato Patris nomine illum nos intueri , qui centuplicata Patris protectione à custodia matutina vsque ad noctem nos gubernat,& conseruat,& ad mansiones æterni Patris , post infinita nobis exhibita paterna opera,tanquam cohæredes suos deducit?Ipse ergo Pater noster , à quo accipimus *spiritum adoptionis filiorum,in quo clamamus,Abba Pater, ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus Filij Dei*,vt ait Paulus *ad Rom.*8. Si dicas,hæc omnia quidem probare,Christum Abbatem,& Patrem posse respectu generis humani appellari , non autem Monachorum,de quorum Abbatibus,& Prælatis in præsenti sermonem habere intendimus.Respondeo etiam respectu Monachorum Christum appellari Abbatem. Institutorem,Legislatorem,Ducem,& Patrem,& Moderatorem,atque Pastorem : quia Monachorum, omniúmque Religiosorum status ab eo immediatè institutus,& ordinatus fuit,vt benè probant Thom. Voald. *de sacram. tom.1.lib.3.cap.*6. & Clitou. *de vot.monast. lib.3.c.5.*& Hieron.Plat.*de bon.stat.Relig.lib.1.cap.*10. & alij. Expressè verùm id pandit, comprobans intentum nostrum Alb.Crantzius *metropol.8.cap.*47. hisce verbis.*Quando erit finis multiplicandarum Religionum in vno magno Ecclesiæ Monasterio sub Abbate Christo, cuius Regulam per Euangelia digestam si strenuè obseruaremus,nihil esset opus repetitis illis,ac nouis Religionibus*; quod confirmat Ioannes Gerson Cancellarius Parisiensis *alphabeto* 41. *in sermon. de Cœna Domini*,per illa verba,*Apostoli fuerunt Canonici Regulares sub Abbate Christo* , id ipsum refert Gabriel Pennot.*Hist.Tripart.lib.2.c.5.n.1.*

QVÆSITVM X.

An Sancti Apostoli fuerint monasticæ vitæ Institutores.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Marcus instituit Conuentus Religiosorum vtriusque sexus.*
2 *S.Matthæum in Æthiopia legitur S. Euphemiam consecrasse, & illam plusquàm ducentis Virginibus præfecisse.*
3 *D.Paulus in Grecia Theclam Virginem consecrasse legitur.*

SVpponimus tanquam certum , & resolutum, cum Cassian.*lib.2.c.5.*Monasticam vitam tempore Apostolorũ exordium sumpsisse , quam à Christo Domino institutam, & traditam fuisse; legibus cõmunitam acceptauerunt iidem Apostoli, & postmodum eorum discipuli.Quo præmisso,oritur dubium,Vtrùm huius vitæ leges aliquas Apostoli condiderint, aut Legislatores aliquo modo nuncupari possint. Et primò videtur quòd non ; quia illis temporibus, sicut etiam hodie substantialia Regularis vitæ erant tantùm tria vota essentialia ; sed hæc iam instituta erant à Christo Domino ; ergo Sancti Apostoli non possunt dici Regularis vitæ institutores.Secundò probatur,nam non instituerunt ordinem aliquem Monachalem,cui leges ab ipsis fuissent imponendæ.Confirmatur;quia non est credibile, quòd illi aliquas condiderint leges, cùm in eorum actibus non reperiantur: nisi dicendum sit,eas euanuisse. His tamen non obstantibus, dicendum est, eos aliquo modo fuisse Legislatores Monasticæ vitæ, respectu eorum , qui post illos Regularem, & perfectam viuendi formam,ab Apostolis verbo & exemplo traditam professi sunt. Insuper Legislatores dici possunt, quia Regulam ipsam, & legem in suis prædicationibus pronunciarunt, vt Euangelium S.Matth.19. & Marc.10.& Luc.18.intuenti manifestabitur.Profectò his locis,& alibi Regulares leges,sicut & in Actibus Apostolorum *cap.*4.& alibi inspiciuntur.

Ad primùm ergo respondendum est , illud argumentum probare institutionem legis Monasticæ,quam præsupponimus in Christo Domino,non autem promulgationem, quæ satis ostenditur quoad eadem tria vota essentialia in Apostolis, vt patet *in locis citatis*
SS.Matth.Marc.& Luc. Adde quod suprà dictum fuit, 1
D.Marcum erexisse Monasteria, & instituisse aliquos vtriusque sexus Conuentus Monasticos, vt attestatur Philo disertissimus Iudæorum , quem refert Euseb. Cæsariens.*in Histor. Ecclesiast.lib.2.c.*19.quod à Cardin.Baron.*tom.1.an.*64.confirmatur, & adest testimonium D. Lucæ Euang. *in Actibus Apost.* in quibus fundamenta Regularis vitæ manifestè tradita legun-
tur.Et S Matthæus in Æthiopia legitur, Sanctam Eu- 2
phemiam Virginem consecrasse,ac illam in plusquàm
ducentis Virginibus præfecisse. Similiter in Græcia à 3
D. Paulo Thecla Virgo Deo dicata fuit , ex Cassian. *lib.2.coll.18.c.5.* Igitur credibile est , Monasteria tunc fuisse. Dixi, *credibile*, quia in Gallia à Sancta Martha Domini Iesu hospita Cœnobium insigne contractum fuit,ex eod.Cassian.*collat.18.c.5.*Et hoc absque dubio de licentia Apostolorum,quorum legibus Monasticis fuit munitum. Ad confirmationem respondetur, falsum esse,in Actibus Apostolorum non reperiri aliquas professionis Monasticæ constitutiones, & leges. Imò in illis essentiale Religionis manifestè inspicitur.

QVÆSITVM XI.

An post Christum, & Sanctos Apostolos, & ante Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores.

SVMMARIVM.

1 *Post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora nonnullos Monastica, & Religiosa vita cultores floruisse, ostenditur.*

1 POst Apostolorum, & ante Basilij tempora nonnulli etiam floruerunt Monachorum Patres, ac Monasticæ vitæ cultores. Philo enim Iudæus (qui tempore Claudij Imperatoris Romæ fuit, viditque S. Petrum Apostolum, ac eius colloquio fruebatur) affirmat, suo tempore in Ægypto fuisse nonnullos qui renunciantes omnibus suis facultatibus, & simpliciter bonis suis cedentes, omnem temporalis vitæ solicitudinem deponebant, & extra Vrbem egressi, in hortis vel agris, se à vulgo separantes, loca secreta fouebant; & quòd in singulis eorum locis erat Domus orationis consecrata *Semmon* appellata (*Semmon* autem in nostra lingua Monasterium, vel honestorum Conuenticulum significare potest) in qua Angelicæ vitæ operam dabant. Ita refert Euseb. Cæsarien. *lib. 2. Histor. Eccles. c. 17.* recitans textum Philonis *in nudis verbis.* Præterea in secundo seculo nempe anno centesimo sexagesimo tertio, Helenus Alexādriæ insigne Cœnobium erexit, cuius successor fuit Nicodorus, & Nicodori Eugenius, qui in persequutione Gallieni sub Cornelij Pontificatu martyrio coronatus est, circa annum Domini 255. & sic in tertio seculo, in quo etiam D. Antonius florere cœpit, qui in Alexandria plurium Monachorum Abbas fuit: ac propè ipsius tempora quamplures fuerunt in oriente Monachorum Patres. Nimirùm in monte Nitriæ Amon sub se plusquam quingentas Monasticas Domos habuisse fertur, quem Amun postea S. Athanasius vidit euntem in Cælum, vt ipse refert in vita S. Antonij. Et Carithon in Palæstina multa sub se habuit Cœnobia, ac plurium Monachorum millium Abbas, & Pater fuit. Item Serapion decies mille Monachos, pluribus tamen domiciliis, siue Cellulis diuisos tegebat. S. Pachomius etiam varijs Domibus, parùm inter se distantibus, apud quandam Insulam in Thebaide, *Tabennam* nuncupatam, septem millia circiter Monachorum habuisse legitur, quos omnes; vt rectè gubernaret, in 24. classes pro Græcarum litterarum numero, & varietate distinxit. Idem legitur de Abbate quodam nomine Or, qui in Monte Hitræ mille Monachis præfuit, ad quem postea conuenerunt tria Monachorum millia; Palæmon quoque in Thebaide, Hilarion, Athenagoras, & alij quamplures illa ferè tempestate floruerunt. Vnde dicere possumus post Christum Dominum, & Sanctos Apostolos continuasse semper Monasticæ vitæ cultores.

DISPVTATIO III.

De Genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quotuplex sit genus Abbatum.
II. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis.
III. In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.
IV. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ aliis insignitis.

QVÆSITVM I.

Quotuplex sit genus Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *D. Hieronymus quid dicat de his, qui se Abbates appellari faciunt.*
2 *Abbates in quibusdam locis nobiles, & primates appellantur,* & num. 4.
3 *Consules, & Priores artium alicubi Abbates dicuntur.*
5 *Abbates propriè dicti, alij seculares, alij Regulares.*
6 *Abbates Seculares quotuplices sint.*
7 *Abbates Regulares quotuplices sint.*
8 *Monasteria olim vnum tantummodo Abbatem agnoscebant.*

1 DIvvs Hieronymus *in Epistola S. Pauli ad Galatas c. 4.* docet, nomen hoc Abbatis Deo competere, vt ex eius verbis hic appositis videre est, ita enim inquit. *Cùm autem Abba Pater, Hebræo, Syroque sermone dicatur, & Dominus noster in Euangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, nisi Deum: nescio, qua licentia in Monasterijs, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquiescamus.* Vbi animaduertendum, illos tantùm reprehendere voluisse, qui sibi adscribunt, quod Dei est proprium, nullóque timore, aut conscientia perculsi eiusmodi nominis summa ambitione capiuntur, vt notat Rodriq. *tom. 1. quæst. regul. q. 12 art. 1.*

Latè deinde sumendo nomen Abbatis, vt locum nullum, quoad eius fieri poterit, vacuum relinquamus; sciendum primò, reperiri in Historiis quamplures Abbatum nomine nuncupatos, eósque vice nobilium, Primatúmque accipi, sicut vsque ad hunc 2 diem Pyreneis in montibus nobiles aliqui Abbates appellantur. Idque Aimonius *5. pars. hist. cap. 1. apud Florileg. magnum Iosephi Langi lib. 1. dict.* Ab his verbis testatur. *Carolus ordinauit per totam Aquitaniam Comites, Abbatésque necnon alios plurimos, quos vassallos vulgò vocant: quibusdam Abbatiolas, sicuti erant, integras dedit, quibusdam de Abbatia Martiniana beneficia donauit, &c.* 36. subdit. *Ludouicus, quos posuit, conciliauit sibi, dans eis Abbatias, Comitatus, & Villas,* & Suidiger. *in Chron. Fran. Gall. ait, Abbates in antiquis historiis non sunt Monachi, vel Religiosi, sed Barones, magnatésque seculares, quibus Abbatias, vel Monasteria Princeps dat ad tempus, vel quoad vixerint.* Sed hi, de quibus Auctores prædicti loquuntur, erant verè nobiles seculares,

res, Abbates nuncupati, eo quia Regulares Abbatias, & beneficia illis Carolus Caluus, & Ludouicus Francorum Reges contulerant, vt astruit Filesacius *oper. variar. de sacril. laic. seu veteri Ecclesf. Gallic. querel. c. 6.*

3 Abbates quoque vocari consuetos comperimus, præeminentiæ, & honoris titulo impropriè vsurpato, multis in locis Consules, & artium Priores, vt testa-
4 tur Alciat. *in l. collegarum ff. de verb. signif.* Abbates similiter dictos in Aragonia à vulgari cœtu exemptos, & nobilitatis indicandæ studio eo vocabulo separatos, eorúmque vxores Abbatissas, refert Card. Zabar. *in Clem. attendentes §. statuimus in 5. quæst. de stat. monach.* hósque cum supradictis impropriè vocari censendum est. Et de his dixi *suprà disp. 1. quæst. 2.*

5 Verùm omissis his, quibus Abbatis nomen impropriè adscribitur, vt de Abbatibus propriè dictis loquamur. Ex istis, alij Regulares sunt, alij autem sæculares, videlicet, de quibus *in cap. transmissa*, & ibi
6 gloss. *verbo, Abbatis, de renunc.* Secularium quidam sunt, qui non solùm in Clericos, verùm etiam in Laicos sibi subiectos, quasi Pontificalem, siue Episcopalem iurisdictionem exercent, ac pariter Pontificalia insignia gestant, nam vtuntur Anulo, Mitra, & Baculo pastorali, & istorum dignitas est Episcopali proxima, parum enim ab ea distat, vt passim in hoc opere videbitur. Alij sunt Abbates prædictis longè inferiores, qui nec Episcopalem iurisdictionem habent, nec Pontificalibus insigniis vtuntur, quorum Abbatiæ, quamuis etiam dignitates sint; non tamen Episcopi dignitatem proximè sequuntur. Alij sunt denique Abbates sæculares, qui in quibusdam Cathedralibus Ecclesiis inter cæteras dignitates locum habent, qui nulli Canonicorum Collegio præsunt, sed tantùm in Choro, & Comitiis prærogatiuam seu primum locum obtinent; hoc fortassis esse potuit, quia olim erant in Ecclesiis Collegialibus Canonicorum Præpositi, siue in Conuentualibus Monachorum Præfecti; sed cum Canonicorum Collegia, vel Monachorum Conuentus, & Ecclesiæ desiissent, Præfecti Abbates in Cathedralem Ecclesiam transierunt. Alij vocantur Abbates Commendatarij; cùm enim per sacros Canones non possent Clerici sæculares Monasticorum Conuentuum esse Rectores: vt Abbatiæ illis perpetuò commendarentur, compertum fuit; Vnde ij, quibus prohibitum erat Regulares Abbatias in titulum obtinere, earum retentionem per viam perpetuæ commendæ licitam effecerunt, de quibus latius infrà.

7 Abbates Regulares etiam inter se distinguuntur. Alij enim actu sub se Regulares subditos habent, quorum regimini, & gubernationi præfecti sunt, iuxta *cap. cum ad Monasterium, & cap. in singulis de stat. Monach.* & hi dicuntur verè Prælati, omnibúsque Abbatum præeminentiis, ac prærogatiuis gaudent; Horum Abbatum alij sunt inferiores, alij verò supremi. Abbates inferiores sunt illi, qui Conuentuales, seu locales appellantur, quorum singuli singulis præsunt Monasteriis, & in illis immediatam Prælationem habent, ita vt sub illis nullus alius Prælatus existat; & hi etiam verè Prælati sunt, vt est communis omnium sententia, secundum Syluest. & Ang. *verbo Prelatus*, & alios quos adduxi *suprà disp. 1. q. 3.* Est autem aduertendum hìc cum Panormit. *in cap.*
8 *vlt. n. 1. de regular.* quòd olim vnumquodque Monasterium suum tantummodò Abbatem in superiorem agnoscebat, ac illi tantùm, & non alteri subiiciebatur, & obtemperabat: nec vnus Abbas alteri Abbati, sed omnes Episcopis locorum subditi erant, iuxta *can. Abbates, & can. monasteria 18. quæst. 2.* atque ita obseruatum fuisse tempore SS. Basilij, Augustini, & Patris nostri Benedicti, ex eorum Regulis arguitur, & institutionibus, & collationibus de Monachis Ægyptiis Cassianus innuit. Quòd si in Historiis legatur, aliquando vnum Abbatem antiquitus multis præfuisse Monasteriis, vt de Pachomio in eius vita colligitur, & apud Surium *tom. 3. cap. 43. & 57. die 14. May*, habetur; credendum est verisimiliter, cuncta illa Monasteria, vnius vicem impleuisse, vniusque tantùm Monasterij loco habita, sicut nunc videmus esse alicubi vnum tantùm Monasterium cum aliquibus residentiis annexis, quarum omnium vnus est immediatus Superior, & Vicarios habet in diuersis illis locis, qui Oeconomi vocantur in vita Pachomij. Item idem confirmatur apud Palladium *in Histor. Lausiaca. 7. in tom. 7. Biblioth.* quod cum in Monte Nitriæ ferè quinque Monachorum millia degerent, ex illis nonnulli erant tantùm Presbyteri, ex quibus vnus tantùm erat primus Presbyter, qui cæteris superioritate præeminebat. Demum postquam Monasticæ Religiones beneficio Summorum Pontificum se vnierunt, constituendo vnum caput, factum est, vt vni Generali Abbati tanquam eorum capiti omnes obediant, & ipse est Abbas supremus in Religione, cui inferiores cæterorum Monachorum Abbates locales, siue Conuentuales appellati subduntur: qui Abbas Generalis dicitur supremus Prælatus, non quòd nemini subiiciatur, hoc enim modo soli Summo Pontifici competit nomen supremi omnium Religionum Prælati: sed respectiuè ad suam Religionem, quia videlicet intra eam neminem alium Prælatum in superiorem agnoscit, & dicitur supremus Religionis Prælatus sub Summo Pontifice. Alij denique sunt Abbates solo nomine, qui Regulares sub se subditos non habent, vel quia fortassis Monachi locum reliquerunt, vel quia Monasterium est aliò translatum, vel alicui seculari Clerico commendatum; & hi titulares Abbates vocantur, ac Pontificalibus insigniis vtuntur, de licentia tamen Abbatum localium, in quorum Ecclesiis ea exercere voluerint: gestant etiam insignia Prælatorum, sicuti Abbates habentes sub se Regulares subiectos, habent etiam suffragia, & liberam vocem in Capitulis, quamuis in alio Monasterio sub obedientia alterius Abbatis existant, vt est videre in nonnullis Monachorum Congregationibus. Sunt & alij Abbates, qui Abbatiam renunciarunt, & hi nullam dignitatem obtinent, nec Pontificalibus insigniis vtuntur, sed tantùm ob honorem quemdam Patres Abbates appellantur, de quibus forte intelligit Panormit. *cons. 101. n. 1. vers. nam Papa, lib. 1.*

QVÆSITVM II.

In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tam Generales, quàm locales iurisdictionem spiritualem ordinariam in suos subditos habent.*

2 *Abbates tam Generales, quàm locales habent iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos.*

Diximus supra, Regulares Abbates habentes sub se subditos, quos, & quorum bona actu regant, & administrent, distingui inter se, ac diuersos esse: vel enim sunt locales, seu inferiores, vel Generales, seu supremi. Videndum est, in quibus inter se conueniunt, & in quibus etiam differunt, & quoad conuenientiam, quæ in præsenti quæstio tractanda est, dicimus, in eo locales Abbates cum Generalibus conuenire, 1
quia vtriusque spirituali iurisdictione in subditos in vtroque

vtroque foro, interiori, scilicet, & exteriori: Ecclesiastico, seu Religioso potiuntur, quæ iurisdictio ordinaria est, tam in Generalibus, quam in localibus. Supposito enim, quòd Religio ab Episcoporum iurisdictione sit exempta, opus est, quòd in ea adsint Prælati, & Pastores Ordinarij habentes curam animarum Religiosorum ipsius, quorum respectu Generales Abbates sunt veluti Episcopi; locales verò quasi Parochi: & propterea ordinariam iurisdictionem etiam adesse in foro exteriori in Religione ipsa, necesse est, quippe quæ absque proprio Gubernatore infra Summum Pontificem derelinqui non potest; & sic huiusmodi iurisdictio necessaria erit in Generali, qui cùm immediatè vnicuique Monasterio præesse non valeat, in singulis domibus necessarius est proprius gubernator participans etiam Episcopalem curam, & habens iurisdictionem in foro exteriori, quæ ordinaria est in vtrisque, vt tenent communiter Doctores *in cap. cùm ab Ecclesiarum, & cap. quanto de officio ordin. & cap. ea, qua, & cap. in singulis de stat. Monach* Nauarr. *cons. 9. de priuileg.* Alio modo conueniunt Abbates locales cum Generalibus in eo, quod habent iurisdictionem
2. quasi Episcopalem *cap. Abbates de priuileg. in 6. DD. in Clem. 1. verbo proprij de reb. Eccles. non alien.* Conueniunt præterea in eo, quod in omnes Regulares sibi subiectos immediatam iurisdictionem habent. Et hoc quoad Abbates Conuentuales de se clarum est, inter ipsos enim, & subditos, alius Prælatus non mediat; ergo oportet, eorum iurisdictionem immediatam esse in sibi subiectos. Quantùm autem ad Generales Abbates, patet, ex quo in omnes, & singulos Monachos, & Monasteria propriæ Religionis immediatam iurisdictionem habent, vt constat ex vsu, & institutione omnium Ordinum, & Congregationum, quæ per huiusmodi Prælatos reguntur, & hic vsus sanè esse debet, vt dici possit esse quasi ius commune, etsi in iure Canonico nihil de hac re scriptum inueniatur. Alia ratio est, quia per obedientiæ votum Religiosi immediatè ad obediendum omnibus his suæ Religionis Prælatis obligantur; ergo omnes hi habent iurisdictionem immediatam in vniuersos subditos.

QVÆSITVM. III.

In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iurisdictionis.*
2 *Differunt etiã in iurisdictione quoad dependentiam.*
3 *Generalis Prælatus potest inferioris iurisdictionem coarctare, non è contra.*

POstquam de conuenientia Abbatum localium cum supremis visum est, restat videre, in quibus inter se differant in iurisdictione erga subditos; quæ differentia circa plura consistit, præcipuè circa amplitudi-
1. nem, & dependentiam. Et primò quoad amplitudinem, patet differentia; nam localis Abbatis iurisdictio in suum Monasterium, ac eius personas tantùm extenditur; at Generalis in omnes personas, & Monasteria, ac loca Religionis iurisdictionem habet.

Insuper alio modo differunt; Abbas enim Generalis quantò plures habet personas, & loca sibi subiecta, eò ampliorem habet materiam præcipiendi, & plures actus iurisdictionis exercere potest, quia habet potestatem mutandi subditos ab vno in alium Conuentum, quod non licet locali. Circa Monasteria etiam, & alia loca Religionis plus licet Abbati Generali, quam locali: multa enim fieri non possunt, inconsulto Abbate Generali, quæ, ipsius auctoritate accedente licent.

Differunt etiam locales Abbates à Generalibus in 2.
iurisdictione quoad dependentiam, seu subordinationem, quæ primò potest considerari in origine; nam Conuentualium Abbatum iurisdictio à Generalibus manat, non è contra: sicut causa particularis dependet ab vniuersali. Quòd enim inferiorum Prælatorum creatio pendeat à Superioribus, valde iuri consonum, & necessarium esse videtur, vt Prælatus superior, cui magis subditorum cura, quàm aliis inferioribus competit, integrè suum munus adimpleat. Secundò potest considerari dicta dependentia in operationibus; Abbas enim inferior aliquo modo pendet in suis actibus à superiori, & non è contra sicut causa particularis pendet ab vniuersali in suis actionibus, & non è contra; quæ dependentia moraliter est intelligenda, non autem cum rigore physico, & per se, & dupliciter potest contingere, mediatè, scilicet, quatenus iurisdictio Abbatis inferioris dependeat à superiori, vel immediatè, saltem vt à causa non impediente, cùm possit; licèt enim non oporteat, Superiorem actu inferioris præcepta confirmare, vel ordinare: tamen opus est saltem, nec illis contradicat. Tertiò hæc dependentia po- 3.
test considerari in eo, quòd Generalis potest inferioris iurisdictionem coarctare, non autem è contra, vt de se patet. An autem hæc dependentia, & subordinatio sit in conseruari, dicemus infrà, cùm agemus, vtrum Generalis possit Abbatem localem amouere.

QVÆSITVM IV.

De nonnullis Abbatibus maiori dignitate, & excellentia præ aliis insignitis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui in Regno Neapolis habent Castra, & Oppida, in quibus spiritualem, & temporalem iurisdictionem exercent.*
2 *Abbatis Casinen. prærogatiua, & dignitates.*
3 *Abbates nonnulli, qui in Gallia, & Germania inter Episcopos annumerantur, & vtramque temporalem scilicet, & spiritualem iurisdictionem exercent.*
4 *Abbas Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateranen.*
5 *Abbatum Generalium Cluniacen. & Cistercien. prærogatiua, & dignitates.*
6 *Abbas Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia olim statim ac ad Abbatiam electus erat, Cardinalis tit. Sanctæ Praxedis censebatur.*
7 *Abbatis Ripolen. in Hispania prærogatiua.*
8 *Abbatis Sancti Dionysij Parisien. prærogatiua, & dignitates.*
9 *Abbas S. Genouefæ virginis.*
10 *Abbas S. Ambrosij Mediolanen.*
11 *Abbas Morimundi Mediolanen. Diœcesis.*
12 *Abbas S. Saluatoris de Monte Amato.*
13 *Abbas SS. Vincentij & Anastasij trium fontium.*
14 *Abbas S. Syluestri de Nonantula.*
15 *Abbas S. Stephani de Fossa.*
16 *Abbas S. Mariæ de Casa Marij.*
17 *Abbas S. Mariæ de Populeto.*
18 *Abbas Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua.*
19 *Abbas S. Mariæ Vallis Vmbrosæ.*
20 *Abbas Farfensis.*
21 *Abbas S. Spiritus de Sulmona.*
22 *Abbatum S. Pauli, ac S. Laurentij extra muros Vrbis, ac Prioris Canonicorum Regularium Basilicæ*

Lateranen. dignitas, & praeminentia.

23 *Abbates & Priores quamplurimi in Anglia insignes.*

INter Abbates Regulares adſunt aliqui habentes populum, & territorium proprium, in quo Epiſcopalem iuriſdictionem exercent, celebrantes per ſe diœceſanam ſynodum, dicuntur locorum Ordinarij, ac Ordinariorum appellatione veniunt; prout nonnulli
1. reperiuntur in Regno Neapolis, nempe Abbas Caſinenſis, qui inter alios honores, & prærogatiuas, præ-
2. claros hos obtinuit titulos, nempe [Patriarcha Sacræ Religionis, Abbas Sacri Monaſterij Caſinenſis, Dux, & Princeps omnium Abbatum, & Religioſorum, Vicecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius Regnorum vtriuſq; Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ, Comes, & Rector Campaniæ, Terræ Laboris, maritimæque Prouinciæ Viceimperator, & Princeps pacis] Hic poſtremus titulus ideò illi datus eſt, quia nullus poterat cum Imperio reconciliari, vel pacificare, niſi conſentiente Abbate Montis Caſini, quia potentiſſimus erat, & Principibus ſæculi carus: admirabilia enim, & tremenda erat illius potentia, cui ſubiiciebantur Epiſcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus 20. Ciuitates 36. Caſtella 250. Villæ 440. Curtes 136. Portus Maritimi 23. Inſulæ 33. Molendina 200. Territoria 300. Eccleſiæ 1662. Ita Arnold. Vuion. 1. *part. Ligni vitæ lib.* 1. *cap.* 2. & licèt hæc omnia noſtra ætate haud poſſideat, aliqua tamen retinet, & hoc titulo (vt multa omittam) adhuc nominatur, & communiter nuncupatur *Abbas Sacri Monaſterij Caſinenſis Ciuitatis S. Germani, & Caſtrorum, aliarúmque terrarum, & locorum Dominus, & Ordinarius.* Ita inſcribitur in Synodo nouiſſimè celebrata à D. Simplicio Caſtarello anno 1626. & impreſſa Romæ eodem anno apud Ludouicum Grignanum. Porrò Caſinenſem Eccleſiam Cathedralem, & Epiſcopalem appellarunt Ioan. Andr. *in cap. cùm contingat n.* 4. *de for. compet.* & *ibid*, Butr. *n.* 11 *circa med. verſ. fatetur.* Quaran *in ſumma Bull. in verb. Concilium Prouinciale n.* 16. Prouinciale Eccleſiarum Cathedralium impreſſum Romæ ſub Leone X. & meritò quidem, nam (vt habetur ex Strab. *lib.* 5. *de ſitu orb.*) erat hæc Ciuitas præclara, & Latinorum nouiſſima deducta Colonia à Romanis anno ab Vrbe condita 440. L. Papirio Curſore V. & C. Iunio iterùm Conſulibus, ex Tit. Liuio *lib.* 1. *Decad.* 1. & Sigon *de antiq. Iur. Ital. lib.* 2. & ſæpiùs laudata apud veteres Auctores, Plinium, M. Varronem, Silium Italicum, & alios. Hæc Caſinenſis Eccleſia, antequàm D. Pater Benedictus illuc acceſſiſſet, habebat ſuum Epiſcopum, & præcipue habuit D. Seuerum, qui Lateranen. Concilio ſub Felice III. anno 487. celebrato interfuit, & tanquam Caſinenſis Epiſcopus ſe ſubſcripſit, vt conſtat ex 2. *tom. Concil fol.* 420. eiuſdem Seueri Caſinen. Epiſcopi meminit Petrus Diaconus in vita eiuſdem S. Seueri, & Leo Oſtienſis *in Chronico Caſinenſi, lib.* 3. *c.* 40. At poſtquam illuc acceſſit D. Pater Benedictus, nempe de anno 529. nemo ampliùs, præter Caſinenſes Monachos, Epiſcopus ibi deputatus fuit. Deinde Abbates Caſinenſes, qui D. Benedicto ſucceſſerunt, quamuis Epiſcopi non eſſent, iura tamen Epiſcopalia, ac omnimodam, & plenariam iuriſdictionem exercuerunt, Diœceſimque habebant, vt patet, primò ex quadam Bulla ſigno plumbeo munita de anno Domini 1271. vbi Bernardus Abbas ſuam dixit Diœceſim, & cuiuſdam Eccleſiæ tranſlationem demandauit. Et Marinus Abbas de anno 1380. in alia Bulla aſſenſum præbuit Indulgentiis ab Epiſcopis conceſſis in cuiuſdam altaris conſecratione, & ad inſtar Epiſcoporum alias etiam ipſe conceſſit. Demùm Ioannes XXII. Summus Pontifex de anno 1322. dictam Caſinenſem Eccleſiam in Regularem Cathedralem erexerit, Epiſcopalem ordinem tantùm addendo prædictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum erecto canonicè eligebantur, & vtrumque munus Epiſcopi videlicet, atque Abbatis obibant; quod ſeruatum fuit vſque ad annum 1367. quo tempore Vrbanus V. iuriſdictionem prædictam reſeruauit iiſdem Abbatibus, Epiſcopalem dumtaxat ordinem à prædicto Ioanne XXII. eis conceſſum auferens, eo quia ſic rei familiari, ac Monaſterij vtilitati magis conſultum fore iudicauit, vt patet ex Bulla eiuſdem Vrbani V. Ex his patet, Caſinenſem Eccleſiam ſemper Cathedralem, ac Epiſcopalem fuiſſe, eiuſq; Abbates, & Prælatos territorium, & diœceſim habuiſſe, ac in ea Epiſcopalem iuriſdictionem plenariè exercuiſſe; quæ omnia optimè tradit Rota *in vna Sorana Beneficij die* 8. *Martij* 1627. *coram R. P. D. Merlina.*

De nobilitate huius ſacroſanctæ Abbatiæ, præter ea quæ à prædicta Deciſione enarrata ſunt, & ab aliis Auctoribus comprobata, has ſubſequentes Conſtitutiones Sancti Zachariæ Papæ, & Sixti V. Summorum Pontificum, adiungere mihi libuit, vt dignitas eiuſdem Abbatiæ toto Orbe terrarum primæ & præcipuæ magis, magiſque eniteat.

Zacharias Papa, Seruus Seruorum Dei, omnibus Eccleſia Catholica ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

OMnipotenti Deo, cuius melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus, qui glorioſus in ſanctis ſuis, atque mirabilis eſt, & virtutes ſuas, vbicúq; vult, ineffabili bonitate oſtendit. Ipſe quippe dignationis ſuæ potentia beatiſſimum Benedictum Patrem omnium conſtituit Monachorum, ipſe eum Monaſticæ Legiſlatorem, & operatorem eſſe diſpoſuit, ipſe illius meritis Caſſinenſe Monaſterium, in quo & ſanctiſſimè vixit, & glorioſiſſimè obiit, omnibus per totum orbem Monaſteriis clementi bonitate præfecit. Qui Pater ſanctiſſimus dum vitam eremiticam duceret, diuina reuelatione monitus ad eundem locum peruenit, duobus ſe Angelis comitantibus cum beatiſſimo Mauro, & Placido, Tertulli Patricij filio, aliiſque nonnullis, vbi templa Idolorum deſtruens, Monaſteriúmque conſtruens Apoſtolicis illud decorauit virtutibus. Inter quæ dum eis reuelatum fuiſſet, quod ſupradictus locus eſſet deſtruendus, & ob id inconſolabiliter fleret, omnipotentis Dei ad ſe vocem audiuit dicentem. Noli probatiſſime, ac dilectiſſime Benedicte, pro his quæ huic ventura didiciſti loco, mœſtum gerere animum, quod ſemel à Deo præfixum, immutabile, atque irreuocabile eſt, ſolis tibi tuo merito conceſſis habitantium in loco animabus. Sed aderit omnipotentis conſolatio Dei, quæ locum iſtum in ampliorem, & multo meliorem, quàm nunc eſt reſtituet gradum, & huius Ordinis doctrina de hoc iterum per totum orbem radiabit loco, quod poſt eiuſdem Patris obitum conſummatum eſt. Nam à Longobardis peruaſum, & igne crematum eſt. Patres autem ad Apoſtolicam Sedem venientes ex conceſſione ſancti prædeceſſoris noſtri Pelagij iuxta Lateranenſe Palatium Monaſterium conſtruxerunt, atque per prolixum tempus habitauerunt. Sed cùm iam omnipotens Deus cenſuiſſet Caſſinenſe Monaſterium reſtaurare, ac cœnobialem inſtitutionem, quæ inde principium ſumpſerat, ex eodem loco propagare. à Reuerendiſſimo Gregorio III. prædeceſſore noſtro Petronax dilectus filius noſter eſt ad reſtaurandum directus. Qui dum ad eundem locum veniſſet communis Pater noſter

ſter

ster Gregorius ex hoc mundo migrauit. Sed post eius excessum in Sede Apostolica cùm Paruitas nostra successisset, opus ab illo cœptum in restauratione eiusdem cœnobij adiuuante Domino ad finem vsque perduximus. Hæc autem eo die, quo sanctissimi Patris Ecclesiam dedicauimus, Paruitas nostra obtulit libros, scilicet sanctæ Scripturæ, & librum Regulæ, quam piissimus Pater manu propria scripserat. Pōdus etiam libræ panis, & mensuram vini, necnon diuersa ad Ecclesiasticum Ministerium ornamenta, & possessiones Apostolica liberalitate concessimus. Qualiter autem eiusdem Patris pignora, sororísque eius sint, posita perspicientes, ac intemerata inuenientes, pro reuerentia tanti Patris tangere minimè ausi sumus. In dedicatione verò eiusdem, dum illic cum tredecim Archiepiscopis, & sexaginta octo Episcopis adessem, idem dilectissimus filius noster postulare cœpit, quatenus possessiones, quæ eidem Monasterio oblatæ sunt à quibuscumque fidelibus per nostrum priuilegium roboraremus. Quorum desideriis, vtpote amabilium, annuentes, hæc per præsens priuilegium, quæ à nobis, aliísque fidelibus concessa sunt, in eodem loco in perpetuum corroboramus. Ecclesias, quas S.P. Benedictus construxerat vnà cum omnibus pertinentiis suis, Castrum Casinum cum pertinentiis suis. Monasterium S.Ioannis in Veneri cum pertinentiis suis: Ecclesiam S.Cassiani, & S.Mariæ in Cingula cum omnibus Ecclesiis, & pertinentiis suis. Monasterium S.Mariæ in Plumbarola cum pertinentiis suis: Curtem de territorio Gentianæ cum pertinentiis suis: necnon & portum Traiecten. & Vulturanen. & totam piscariam de Ciuitate Lisina vnà cum Ecclesia S.Fucati, aliísque Ecclesiis vobis pertinentibus. Villam, quæ dicitur Enchelia, cum pertinentiis suis. Monasterium Sublacense, cum omnibus pertinentiis suis, necnon decem, & octo Curtes, quas Tertullus Patricius vnà cum Placido filio suo B.Benedicto obtulit, cum seruis VII. M. & portu Panormitano, & Messano; Ecclesias S.Crucis, & S.Mariæ in Tremiti, cum pertinentiis. Concedimus etiam vobis, atque in perpetuum confirmamus, & corroboramus, cuncta in circuitu tam campestria, quàm montana, quæ dilectissimus filius noster Gisulphus Beneuentanorum Dux in perpetuum eidem Monasterio concessit, per has videlicet terminationes, & fines, quemadmodum incipit ab ipso fluuio, qui dicitur Carnellus, & ascendit per aquam, quæ vocatur Bantia, vsque in riuum Licum: & sicut ascendit per ipsum riuum vsque in furcam S.Martini, & inde ascendit per serras, & vadit in montem, qui dicitur Sicinus, & sic inde pergit in Pesculum coruatum, & qualiter vadit per ipsas serras ad furcam, quæ dicitur Poplium, & inde pergit ad locum, qui vocatur Vitecosus, & inde vadit ad aquam fundatam, & ascendit in montem de Syle, & vadit exinde in caput aquæ de rapido, & inde ascendit in montem, qui dicitur Caballus, & pergit in montem qui vocatur Rendenaria maior, & inde per serras montium venit ad Rendenariam minorem. Qualiter inde directè vadit per pedes montium, qui vocantur Reselona, & pergit in aquam de Melano, & descendit per eandem aquam, cum vtrisque ripis, & vadit in parietes de Balneatia. Et inde vadit per locum, qui dicitur Anglone, & ascēdit ad furcam de Valle Lucij, & quomodo vadit per ipsas serras montium, & descendit à Petra scripta, & exinde ascendit ad serras montis, qui dicitur Horticosa Et quomodo vadit per serras montium, & peruenit ad prosdora, quæ vocantur Faldonara, & qualiter vadit per duos montes, quorum vnus vocatur Spinacius, alter Porcarius. Et qualiter inde vadit ad cristas montis, qui vocatur Catia, & descendens venit ad Petras super aquam viuolam: & ascendit ad collem Cimberuti, & descendit in quercetulum, & inde in fossatulum iuxta S.Damasum. Et exinde directè pergit in silicem, loco, vbi dicitur Arcus Gezuli, & qualiter vadit ad lacum qui vocatur Redeprasidi: Et quemadmodum inde pergit in Farnietum: & inde in riuum, qui dicitur Maroze. Et qualiter descendit in ipsum fluuium Carnellum, & per eundem fluuium ascendit in aqua, quæ nominatur Closa: inde per serras montis S.Donati. Inde super monticellos de Marri descendens, vadit ad pasculos, qui sunt in pede mōtis, qui dicitur Balba. Inde per duos Leones: & inde pergens ascendit per serras montis super Casale. Et sicut descendit per ipsum montem vsque ad villas de Gariliano: inde ad pesclum, qui vocatur Crypta Imperatoris. Et inde pergit vsque ad iam dictum flumen Gariliani, atque per ipsum flumen ascendit vsque ad priores fines, vnà cum omnibus Castellis, vicis, domibus, Ecclesiis, molendinis, & aquis, cæterísque omnibus, quæ intra prædictos fines habentur. Præterea corroboramus, ac in perpetuum confirmamus eidem dilecto filio, eiúsque successoribus in omni Conuentu Episcoporum, & Principum superiorem vniuersis Abbatibus Sedem, & in consiliis, & iudiciis priorem sui Ordinis omnibus sententiam præferre, pro reuerentia tanti loci, qui primum, & summum Monasticæ Legislatorem viuum, & mortuum in perpetuum retinere promeruit: quique eisdem legislationem in eodem Cassinensi Cœnobio scribens, verbo, & exemplo cœnobiale propositum appetentibus in toto mundo sole clariùs exhibauit. Pro quo Cassinense Cœnobium exaltantes, Decernimus, ac in perpetuum confirmamus, vt supradictus locus dignitate, vigore, ac honorificentia præcellat omnia Monasteria, quæ constructa, vel construenda sunt in toto orbe terrarum Abbásque eiusdem loci celsior, ac celebrior existat omnibus Abbatibus eandem Regulam tenentibus, illícque lex Monastici Ordinis caput teneat, ac principatum: vbi eiusdem legis descriptor Benedictus Pater sanctissimus eandem describens promulgauit Regulam, ibíque Abbates, & Monachi honorem, & reuerentiam deferant: & ibi vsque ad diem iudicij quærant doctorem, vbi Monachorum vniuersalis Magister, & Doctor Benedictus Pater almificus corporaliter vna cum sorore sua quiescens, gloriosæ resurrectionis diem expectat. Defuncto autem Abbate ipsa Congregatio secundum sanius consilium sapientum, & seniorum fratrum sibi Abbatem eligat, & Apostolicæ Sedis Pontifici firmandum, & consecrandum exhibeat. Non aliter ibi Abbas constituatur, aut aliunde illuc intromittatur, nisi fortè ex se aliquem tanto regimini idoneum non habuerint, & ob id saniori consilio extraneum sibi elegerint. Insuper autem præsenti priuilegio supradictum locum vnà cum omnibus sibi pertinentibus Ecclesiis, & possessionibus per totum orbem roboramus, atque vt nullius alterius, nisi Rom. Pontificis ditionibus submittatur, auctoritate Apostolica interdicimus, ita vt nisi ab Abbate, vel à Præposito fuerit inuitatus, Missarum solemnitatem nullus Episcopus celebrare præsumat in eisdem possessionibus. Quod à præsenti prima iurisdictione irreuocabiliter in perpetuum stabilimus, retinemus, & cum Dei timore seruandum mandamus. Statuentes insuper Apostolica censura sub diuini iudicij obseruatione, & validis, atque atrocioribus anathematis interdictionibus, vt nullus vnquam qualibet dignitate, aut potestate præditus præsumat eidem Monasterio, vel omnibus eius possessionibus vim inferre, vel aliquid de his aliquo modo auferre, vel alienare. Sed & nec pacis, nec barbarico tempore ibidem aliquam iacturam, vel molestiam inferre, dum perenniter illud firma stabilitate decernimus sub ditione S.R.E. per-

manendum,

manendum;promolgantes quidem, & hoc authoritate B Petri Apostolorum Principis coram Deo, & terribili eaamine per hoc nostrum Apostolicum priuilegium constitui sancimus atque decernimus. quæ prouinciis per totum orbem commutata, atque oblata, aut in posterum eidem Cœnobio à qualibet persona fuerint concessa, firma stabilitate sub iure ipsius Monasterij eaistenda atque in perpetuum permanenda. Statuimus,ne licentia sit, vt dictum est, cuilibet magnæ, vel paruæ personæ aliquid ex bis auferre, sed inconcusse, & irreuocabiliter ibidem, & in perpetuum permanere. Concessimus etiam hoc Apostolico priuilegio, vt pro oblatione, vel ordinatione Presbyterorum, Diaconorum, Sobdiaconorum, & Altarium consecratione, Chrismatísque acceptione, in quibuslibet eiusdem Monasterij possessionibus quemcumque voluerint Episcopum inuitandum. Hymoum quoque Angelicum in Dominicis, & festiuis diebus concedimus in Missarum solemniis decantandum: In horis vero diurnis, ac nocturnalibus signum in Ecclesia pulsandum. Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monasterio, & in omnibus eius Ecclesiis per totum orbem terrarum constructis, fontes benedici, & sacrum Baptisma celebrari. Et noo solum ibi, sed & in his quoque, quæ à modò in possessionibus prædicti Cœnobij præseoribus, vel futuris temporibus Ecclesiæ ædificandæ, remota scilicet cuiuscumque Episcopi interdictione. Addimus, etiam vt nullus Episcopus prohibeat Christianum populum ingredi ad easdem Ecclesias, vel in eisdem de suis rebus aliquid offerre, vt soler fieri religiune pia. Obseruari quoque hanc nostram iussionem volumus, vt nullus Episcopus in iam dicto Cassinensi, Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum terrarum orbem constructis, decimas tollat, sacerdotem eacommunicet, vel ad Synodum prouocer. Simili etiam modo licentiam damus eidem dilecto filio eiusdémque posteris Abbatibus, Monacborum Synodum congregandi, & quemcumque Clericum voluerint cum suis sobltantiis recipere ad habitandum in omnibus Cassinensis Monasterij possessionibus, siue Presbyter sit, aut Diaconus, vel cuiuslibet Ecclesiastici Ordinis, & nullius Episcopi timere contradictionem. Et liceat eidem Religioso Pettonaci, eiúsque posteris, & eorũ præpositis in perpetuum iudicare prædictas Ecclesias, curtes, & possessiones per totum orbem terrarum, & omoem in eisdem Ecclesiis, & possessionibus degentem Clericum ad Officium promoueri absque personæ secularis potestate, & cuiuslibet Episcopi prohibitione. Si quis autem (quod absit) ea quæ ad laudem Dei pro stabilitate à Cassinen. Cœnobij conseruandi dignitate, & possessionum eius tutela à Nobis statuta sunt, nefario ausu corrumpere, violare, aut refragare præsumpserit, nisi resipuerit, sciat, se anathematis vinculo innodatum, & à regno Dei alienatum, & cum Diabolo, & eiusdem pompis, & Iuda Iesu Christi Domini nostri traditore æterno supplicio, æternæque maledictioni deputandum. At vero, qui pio intuitu huius nostri Apostolici instituti obseruator existit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro per intercessionem Beatissimi P.N. Benedicti consequatur, & vitæ æternæ præmia adipisci mereatur. Scriptum per manum Leonis Notarij, & Regionarij, atque scriniari Ca.Rom.Ecclesiæ in meuse Ianuario per indictionem supradictam primam. Datum 12. Calend. Martij Aquini per manum Benedicti Episcopi sanctæ Syluæ Candidæ Bibliothecarij Sedis Apostolicæ, anno D N.Zachariæ Summi Pontificis, & vniuersalis Papæ primo, in meuse Martio, indictione suprascripta prima, &c.

Habetur *in fine Chronic. Casinensis Leonis Martic. Hostiens. post librum quartum.*

Ad corroborationem multorum Priuilegiorum in prædicta Bulla contentorum pro Abbaie montis Cassin. extat alia Constitutio Sixti V. Pontificis Maximi in hanc formam, & tenorem.

Sixtus Episcopus Seruus seruorum Dei.

AD futuram rei memoriam. Benignitas Apostolicæ Sedis consueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis incremento, & decore facta fuisse dicuntur, libenter approbat, eísque Apostolici muniminis robur addit, illáque de nouo concedit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatis, & Cõuentus Monasterij in monte Cassino, Ordinis sancti Benedicti, Congregationis Casinensis, nullius Diœcesis, exhibita nobis noper petitio continebat, quod dictum Monasterium per diuersos Romanos Pontifices Prædecessores nostros, multis & variis gratiis, facultatibus, & libertatibus, immunitatibus, & indultis cumulatum & decoratum fuit, illiúsque Abbas pro tempore existens nemini subest, sed omnimodam iurisdictionem Episcopalem, ac proprium territorium, & ius congregandi Synodum habet, prout illam congregasse, & in ea eaaminatores elegisse, ac posse concursum constituere, examinare, approbare, OEconomos deputare, necnon Sacramentum Chrismatis contulisse, ac commissiones gratiarum Apostolicarum executioni demandasse constar, iuxta declarationem Venerabilium Fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Concilio Tridentino interpretando præfectorum desuper factam. Cùm autem ea de quibus dictæ Sedis intercedit Auctoritas meliùs obseruentur, & proinde, sicut eadem petitio subiungebat, ipsi Abbas, & Conuentus cupiebant præmissa omnia dictæ Sedis patrocinio communiri; pro parte eorundem Abbatis, & Conueotus Nobis fuit humiliter supplicatum qoatenus eorum desideriis in præmissis annuere de beoignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Abbatem, & singulares personas Conuentus huiusmodi à quibusuis eacommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, Censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaaat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon tenores omniom & singulorum priuilegiorum prædictorum præsentibus pro expressis habeotes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & siogula priuilegia, immunitates, gratias, facultates, & indulta præsertim cõferendi Sacramentum Chrismatis, dummodo illud sit prius per Catholicum Antistitem, gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecratum, concursum pro conferendis Beneficiis Ecclesiasticis Curatis, in mensibus Apostolicis faciendi, ac Commissiones gratiarum Apostolicarum tam iostitiam, quàm gratiam, etiam quoad dispensationes matrimoniales cõcernentes, Abbati Monasterij Cassinensis prædicti, siue suo Vicario Generali pro tempore directarum debitæ execotioni demandandi, aliáque desuper necessaria, & opportuna faciendi iuxta Decreta dicti Concilij Apostol. Auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, illísque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper interuenerint, supplemus, necnon potiori pro cautela, moderno, & pro tempore existenti Abbati dicti Monasterij, vel suo generali Vicario, vt cùm Parochialis Ecclesiæ iurisdictionis dicti Monasterij vacatio contigerit, concursum instituere,

stituere, examinare, approbare, & magis idoneas eligere, & Ecclesiam huiusmodi legitimè conferre, ac in mensibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum collationis reseruatis, personas in concursum electas nobis, & dictæ Sedi pro collatione obtinenda significare, necnon Sacramentum Chrismatis dummodo illud prius sit per Antistitem præfatum consecratum, vt præfertur, conferre, ac quascumque litteras Apostolicas tam institiam, quàm gratiam, etiam quoad matrimoniales dispensationes, Personarum dictæ iurisdictionis concernentes, sibi tamen, vt nulli alteri dirigendas debitæ executioni demandari liberè, & licitè valeat iuxta Decreta eiusdem Concilij dicta Autoritate earundem tenore præsentium cōcedimus. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis Autoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Priuilegiis quoque, Indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innouatis: quibus omnibus etiamsi de illis specialis mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo hominum liceat hanc Paginam nostræ Absolutionis, approbationis, cōfirmationis, adiectionis, suppletionis, Concessionis, Decreti, & Derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, decimo Calendas Martij, Pontificatus nostri anno quinto.

Habetur *in Venerabili Archiuio Cassinensi.*

Adsunt in eodem Regno Neapolitano Abbas S. Eliæ, Abbas S. Bartholomæi, qui est Dominus Sanctæ Mariæ in Elce; Abbas sancti Ioannis ad Pirum, & alij, de quibus meminit Marin. Freccia *in tract. de subfeud. sub rubr. de origine Baronum, cap. 3. num. 18.* quos insuper dicit, nomine suarum Ecclesiarum, ac veluti reliquos Episcopos habentes Castra in feudum à Rege, præcedere Comites, & alios Dominos seculares Regni. His similes leguntur quamplures alij Abbates in nostra Italia, vt Abbates Montis Regalis, sanctæ Iustinæ de Padua, Sublacensis, sancti Pauli de Vrbe, Montis Virginis, S. Mariæ de Bagno, Claraualensis, & alij his similes, imò maioris dignitatis in Germania reperiuntur, qui inter Episcopos annumerantur, vt Abbas Fuldensis, Abbas Hirsfeldensis, Abbas Murpacensis, Abbas Campidonensis, Abbas Corbiensis, Abbas Prumensis, Abbas Stabulensis, Abbas Diui Galli, de quibus Daniel Otto *in dissertatione iuridicopolitica de iure publico Imperij Romani, cap. 18. §. tertia classis.* Munsterus *lib. 3. Germanographia,* Simlerus *de rebus Heluetior. lib. 1.* & alij Germaniæ annalium scriptores passim. Similiter in Gallia Abbas Dolensis, qui Abbas, & Princeps Dolensis se subscribit. Abbas D. Iodoci in Cella Maritima ad ostium Cantij inter Stapulas, & Monstrolium Vrbes posita, qui dicitur Abbas, & Comes D. Iodoci; necnon innumeri ferè alij in reliquis Prouinciis, & Regnis, quos omnes hîc recensere, esset lectores tædio afficere. Isti Abbates trium personarum vicem sustinent, nempe Abbatis in Monasterio erga suos Monachos, Episcopi erga Populum, & Domini cum iurisdictione temporali ciuili, seu mixta se habent erga Laicos, & omnibus Prælatis Episcopo inferioribus præferuntur; iis competunt non solùm ea, quæ sunt iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, verùm etiam ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis, aliquibus tamen exceptis, de quibus suo loco; hi in Concilio sedent immediatè post Episcopos, vt ait Petrus de Monte *in tract. Monarch. consil. quæst. 5. num 4.* & Campeg. *in tract. de auctor. Sacri Concilij, cap. 7.* Insuper in Concilio Prouinciali, ac etiam Generali tanquam locorum Ordinarij habent vocem decisiuam, subscribendo in actibus eorundem Conciliorum, vt suo loco dicemus.

Abbas sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis 4
Lateranen. Insulæ in mari Adriatico prope Theatinam diœcesim, habet in illis Insulis, quæ Tremitanæ nunc, olim verò Diomedeæ dictæ sunt, iurisdictionem ordinariam spiritualem, & temporalem, & vtrumque gladium, ac etiam in terris littoris adiacentis: & inter Barones Regni Neapolitani numeratur, & locum habet; in maiori Insula, in qua residet, est vetustissima, & inexpugnabilis illa arx, quæ eiusdem Abbatis vigilantia, & prudentia, tanquam naturalis Principis gubernatur, munitur, & defenditur.

Abbas Cluniacensis (vt refert Arnold. Vuion. Bel- 5
ga *1. part. Ligni vitæ, lib. 2. cap. 11.*) ex priuilegio Calixti Papæ II. quotiescumque Romam accedebat Cardinalitia dignitate potiebatur; & hoc probat ex Chronico Cluniacensi per hæc verba. *Eadem verò die, videlicet, qua canonizatus est S. Vgo Abbas, communi omnium suorum assidentium assensu largitus est felix Papa Calixtus Cluniacensi Ecclesiæ speciali, & proprio sua, vt Abbas Cluniacensis semper, vbique Romam accederet, fungatur officio Cardinalis, manúque
propria ipse Poncium annulo suo inuestiuit.* Refert in- 6
super idem Auctor *loc. cit.* quòd Abbates Monasterij sanctæ Trinitatis de Vendonio in Gallia eodem priuilegio, & ampliori gaudebant; nam adiectus erat eorum dignitati titulus sanctæ Praxedis perpetuus; & vt primùm quis creabatur Abbas, sine alia Summi Pontificis ratificatione, Cardinalis sanctæ Praxedis censebatur, ex attestatione Francisci Belflores *tom. 1. sua Cosmographia,* qui nonnulla decreta, & diplomata Summorum Pontificum hac de re affert.

Abbas Ripolen. Ordinis Sancti Benedicti in His- 7
pania maximam in multos vassallos habet iurisdictionem, & habet vtrumque gladium, & sedet pro tribunali ad subditorum causas audiendas, & speciali priuilegio à felic. record. Paulo V. obtento, potest capitales sententias contra reos, absque irregularitatis metu ferre. Ita mihi retulit ipse Abbas vir singulari religione, & scientia, ac cæteris animi dotibus ornatus.

Abbas sancti Dionysij Parisiens. Ordinis sancti Be- 8
nedicti inter Abbates, & alios Prælatos est valdè conspicuus in tota Gallia, non solùm propter eximia priuilegia à Sede Apostolica obtenta, vt passim fatetur Renat. Choppin *in suo Monasticon, & de sacra Politia Forensi,* sed etiam quia est Par Franciæ.

In Gallia sunt multi Abbates, qui non solùm Principum, & Comitum, vel Baronum titulis gaudent, verùm etiam habent sub se Priores Camerarios, & alios officiales, qui Barones existunt, sicut in Monasterio Vendomensi videre est, illius enim Camerarius Baronis re, & nomine potitur.

In magna præeminentia est pariter Abbas sanctæ 9
Genouefæ Virginis Canonicorum Lateranen. Nam habet sub se vassallos, & est protector iurium Summi Pontificis, à quo habet auctoritatem, excommunicandi quoscumque iura Pontificia perturbantes, vel defraudantes. Præterea, (vt à quibusdam Parisiensibus, qui se ita vidisse testantur, accepi,) hic Abbas, quando defertur corpus prædictæ sanctæ Virginis Genouefæ, Patronæ totius territorij Parisiensis, præsente

sente Archiepiscopo Parisiens. in sua diœcesi, cuius est ipse Abbas Ordinarius, populo benedicit habés à sinistris Archiepiscopum Parisien. qui postea transiés per propriam diœcesim, quæ supradictæ Abbatis Diœcesi contigua est, reassumit dexteram, quam in proprio territorio, & Diœcesi sua ab immemorabili tempore sibi vendicat prædictus Abbas S. Genouefæ. Ita mihi relatum fuit à Domino Michaële Bauldrio de Ebronio Gallo Monacho Benedictino viro in rebus præcipuè Monasticis valdè versato.

10 Abbas sancti Ambrosij Mediolanen. est Comes Limontæ, Cinennæ, & Campionis, & Ordinarius eorundem locorum, & est Comes Imperialis, & à subditis nuncupatur nomine Illustrissimi, & Reuerendissimi Comitis, & Abbatis, & habet potestatem numismata imprimendi cum propriis formis, & inscriptionibus; cantat insuper Missam cum sceptro Regio, & multa habet priuilegia.

11 Abbas sanctæ Mariæ de Morimundo Diœcesis Mediolanen. est Comes, & Dominus Morimundi, Cotonatæ, Basiani, Fatanecchiæ, Thesinolli, & Eughij; habet in his locis iurisdictionem temporalem, & iustitiam exequitur, vsque ad mortem exclusiuè, & habet fiscum.

12 Abbas sancti Saluatoris Montis Amati Diœcesis Clusinen. habet iurisdictionem spiritualem in terra Abbatiæ, & in terra Monticelli, ac tanquam Episcopus plenariam iurisdictionem in his duabus Terris exercet.

13 Abbas sanctorum Vincentij, & Anastasij trium Fontium propè, & extra mœnia Vrbis, est Dominus Montis Oresti, Montis Rosi, in spiritualibus, & temporalibus, & in spiritualibus Oibetelli, Montis Argentarij, Insulæ Gilij. Hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

14 Abbas Sancti Syluestri de Nonantula Diœcesis Mutinen. habet iurisdictionem spiritualem in Castro d. Nonantulæ, & tanquam Episcopus visitat, synodum coadunat, Presbyteros ad confessiones, & ad curam animarum approbat, & magnam habet iurisdictionem in pluribus locis Diœcesis Mutinen. hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

15 Abbas sancti Stephani de Fossa Noua, Diœcesis Terracinen. habet multa feuda in ea Diœcesi, & multa in Sicilia.

16 Abbas S. Mariæ de Casa Marij Diœcesis Verulanen. habet feuda multa in Campania.

Abbas S. Saluatoris de Septimo Diœces. Floren. est Comes Stalis.

17 Abbas Sanctæ Mariæ de Populetto in Catalonia Diœces. Terraconen habet sub se 20. Oppida, in quibus exercet iurisdictionem temporalem, & spiritualem.

18 Abbas Sanctissimæ Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti, per multos annos habuit Iura Episcopalia in dicta Ciuitate, & Casalibus, antequam dicta Ciuitas in Episcopatum erigeretur. Quo tempore anno millesimo nonagesimo fuit prædictum Monasterium exemptum ab Archiepiscopo Salernitano; & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultas exercendi omnia Pontificalia, & spiritualia, exceptis tribus, scilicet, conferre ordines sacros, Basilicas, & altaria consecrare, & cóficere Chrisma: quæ hodie exercet, extra tamen Diœcesim Cauensem, in aliis locis sibi subditis; de quo Cauensi Monasterio meminit Honorius III. *in cap. 1. de offic. iud.* & Eugenius III. *in cap. insuper de testibus*, & de Monastico Ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauensis Monasterij Obseruantiam, ac de multitudine Monachorum, de Cauensi ordine introducto in Monasterium Montis Regalis, lege Epistolam Innocentij Tertij directam Archiepiscopo Montis Regalis fol. 145. De hoc Monasterio legatur etiam Chron. Cassinen. *lib. 2. cap. 30. & lib. 3. cap. 3.* De potestate huius Abbatis extant literæ sacræ Congregationis tenoris seq.

Nos Hieronym. sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Mattheius nuncupatus, fidem facimus, & attestamur, in libris sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, Illustriss. Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis, aliàs coram Congregatione productis, liquidò constare, Abbatem Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauæ omnimodam habere iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediatè subiectum Sedi Apostolicæ, nulliúsque esse Diœcesis, & proprium habere territorium In quorum fidem, &c. Datum Romæ Idib. Martij 1591. Refertur è Stephan. Quaran. *verb. Concil. Prouinciale.*

Abbas S. Mariæ Vallis Vmbrosæ iam erat totius Ordinis Vallis Vmbrosæ Præsidens Generalis, multísque præeminentiis decoratus; locum enim præcipuum habebat in Senatu Florentino, & multa oppida, & Castra tam propè Monasterium Vallis Vmbrosæ, quàm in maritimis Senarum tanquam Comes, & Dominus gubernabat. 19

Abbas S. Mariæ Farfensis Ordinis sancti Benedicti, olim magnam habebat prærogatiuam; aliquando enim Campaniæ Princeps appellatus est, maximáque potitus auctoritate, & dominio erga vassallos, & subditos sui proprij territorij, simúlque cùm annexa S. Saluatoris Maioris Abbatia, adhuc inter præcipuos Vrbis districtus Prælatos recensetur, eiúsque iurisdictio ab Vrbano VIII. summopere insignita, his duabus Constitutionibus eiusdem Summi Pontificis demonstratur. 20

Abbatibus, seu Commendatariis pro tempore, B. MARIÆ FARFENSIS, & Sancti SALVATORIS MAIORIS tanquam loci ordinariis, vel eorum officialibus quæcunque litteræ Apostolicæ dirigi debent, non autem Episcopis, aut Archiepiscopis vicinioribus.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

PAstoralis muneris diuina dispositione Nobis iniuncti ratio postulat, vt qui vniuersalis Ecclesiæ regimini licèt immeriti præsidemus ad ea considerationis nostræ intuitum dirigamus, per quæ particularium Ecclesiarum, earúmque Prælatorum dignitas, & auctoritas conseruari, & augeri possit. Cùm itaque sicut accepimus Monasteriorum, Abbatiarum Beatæ MARIÆ FARFENSIS, & S. SALVATORIS MAIORIS nuncupatorum inuicem, seu aliàs perpetuò vnitorum Ordinis S. Benedicti in districtu Almæ Vrbis nostræ existentium, Abbas, seu Commendatarius pro tempore existens, proprium & ab omni alterius cuiuscumque Prælati, vel Antistitis ordinaria iurisdictione separatum territorium, multa oppida, & loca insigni Vassallorum, & aliorum habitatorum, ac incolarum numero referta continens habeat. Nos singularibus, atque eximiis dilecti filij nostri Francisci Sanctæ Agathæ Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati, nostri secundum carnem ex fratre germano

germano nepotis, qui Monasteria prædicta in Commendam ad sui vitam, ex concessione, & dispensatione Apostolica obtinet, meritis adducti, Vassallorum, & Incolarum, habitatorúmque prædictorum commoditatibus consulere, dictorúmque Monasteriorum Abbatem, seu Commendatarium aliqua honoris prærogatiua, quantum cum Domino possumus exornare volentes. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine eidem Francisco Cardinali, eiúsque successoribus dictorum Monasteriorum Abbatibus, seu Commendatariis in perpetuum, vt quæcumque litteræ Apostolicæ etiam in forma Breuis, tam gratiam, quàm iustitiam concernentes, ac præsertim super dispensationibus matrimonialibus, & in forma significanit, quæ à Nobis, & Apostolica Sede pro personis sub iurisdictione dicti Francisci Cardinalis, ac Abbatum, seu Commendatariorum prædictorum ratione Monasteriorum huiusmodi existentibus pro tempore posthac concedentur, & ad partes transmittentur, eidem Francisco Cardinali moderno, & pro tempore existenti dictorum Monasteriorum Abbati, seu Commendatario, vel eius Officiali tanquam loci Ordinario, non autem Archiepiscopis, & Episcopis vicinioribus dirigantur, & committantur, qui Officialis litteras Apostolicas prædictas dicto Francisco Cardinali moderno, & pro tempore existenti Monasteriorum prædictorum Abbati, seu Commendatario directas, etiamsi de ipsis Officialibus in eis mentio non fiat, aperire, & exequi possit, tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus, Mandantes propterea dilectis filiis Datario, illiúsque Substitutis, Officialibus, & cuiuslibet generis supplicationum Reuisoribus, & S. R.E. Vicecancellario, & Cancellariæ Regenti, ac Abbreuiatoribus de Parco maiori nuncupatis, Secretariis etiam Apostolicis, aliísque eiusdem Datariæ, & Cancellariæ Apostolicæ, & Curiæ Romanæ Officialibus pro tempore existentibus, vt præmissa perpetuò obseruare debeant. Decernentes aliter dirigendas litteras Apostolicas huiusmodi, nullas, irritas, & inanes nulliúsque roboris, vel momenti fore, & esse, ac censeri, neque executioni demandari posse. Quódque dictus Franciscus Cardinalis modernus, & pro tempore dictorum Monasteriorum Abbas, seu Commendatarius, eiúsque Officialis in causis, & negociis, quæ huiusmodi litteræ concernent, procedere in omnibus, & per omnia liberè, & licitè valeant, & debeant, prout alij quicunque ordinaria, & Episcopali dignitate fulgentes in suis respectiuè Ciuitatibus, & Diœc. possunt, & debent. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon statutis, & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæterísque contrariis quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 18. Nouembris 1627. Pontificatus nostri anno 5.

M. A. Maraldus.

Abbates, seu Commendatarij pro tempore, Beatæ MARIÆ FARFENSIS, *&* *Sancti* SALVATORIS MAIORIS *litteras dimissorias dictarum Abbatiarum subditis concedere, etiam priuatiuè quoad Episcopos, seu Archiepiscopos viciniores. Insigniis Pontificalibus vti; primam tonsuram, & quatuor minores Ordines conferre possunt.*

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex Vniuersalis Ecclesiæ regimini præpositus, ad singulorum quoque Monasteriorum statum respiciens, illorum Prælatos, specialibus fauoribus, & prærogatiuis libenter exornat, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Cùm itaque, prout accepimus, Monasteriorum Abbatiarum Sanctæ MARIÆ FARFENSIS, & Sancti SALVATORIS MAIORIS nuncupatorum inuicem, seu aliàs perpetuò vnitorum Ordinis Sancti Benedicti in districtu Almæ Vrbis nostræ existentium, Abbas, seu Commendatarius pro tempore existens proprium, & ab omni alterius cuiuscumque Prælati, vel Antistitis ordinaria iurisdictione separatum territorium, multa oppida, & loca insigni Vassallorum, & aliorum habitatorum, & incolarum numero referta continens habeat. Nos eximiis dilecti filij nostri Francisci Sanctæ Agathæ Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati, nostri secundum carnem ex fratre germano nepotis, qui Monasteria prædicta in Commendam ad sui vitam ex concessione, & dispensatione Apostolica obtinet, meritis adducti, Vassallorum, & incolarum, habitatorúmque præfatorum commoditatibus consulere, necnon dictorum Monasteriorum Abbates, seu Commendatarios, aliqua honoris prærogatiua, quantum cum Domino possumus, decorare volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine; Eidem Francisco Cardinali, eiúsque successoribus dictorum Monasteriorum Abbatibus, seu Commendatariis in perpetuum, vt personis etiam secularibus oppidorum, & locorum prædictorum Monasteriorum subditis litteras dimissoriales ac clericalem characterem, necnon ad omnes etiam sacros, & Presbyterans Ordines etiam priuatiuè quoad Episcopos, aut Archiepiscopos viciniores concedere. Necnon eisdem Francisco Cardinali, & Abbatibus, seu Commendatariis pro tempore, si Sacerdotes existant, vt in Ecclesiis dictorum Monasteriorum in quocunque solemni actu celebrationis Missarum, aut diuinorum Officiorum mitra, annulo, & baculo Pastoralibus, cæterísque Pontificalibus insigniis, & ornamentis, perinde, ac si iisdem Monasteriis tanquam Abbates præessent, vti, ac cum illis post Missarum, & aliorum diuinorum Officiorum solemnia benedictionem supra populum inibi existentem impendere, eisdémque vt personis sæcularibus Oppidorum, & locorum prædictorum Monasteriorum subditis, primam tonsuram, & quatuor Minores Ordines conferre. Atque si iidem Abbates, seu Commendatarij pro tempore non solùm Sacerdotes, sed etiam S.R.E. Cardinales existant, vt populis, & plebibus publicè per vias, castra, & villas Iurisdictionis prædictorum Monasteriorum, benedictionem impartiri liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque semper valida, firma, & efficacia existere & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, &

obtinere

obtinere debere, ita vt præsentes facultates nullo vnquam tempore sublatæ seu consumptæ dici possint aut debeant, nisi specialis de illis mentio fiat, sicque & non aliter in præmissis per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari; Non obstantibus Apostolicis, ac in Vniuersalibus, Prouincialibúsque Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, nec non quatenus opus sit Monasteriorum, & Ordinis prædictorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, eorúmque Superioribus, & quibusuis aliis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio haben. aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret illorum omnium, & singulorum tenoribus præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis haben. illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris, die 18. Nouembris 1628. Pontificatus nostri anno sexto.

M. A. Maraldus.

21 Abbas sancti Spiritus de Sulmona, qui est totius Ordinis Cælestinorum Generalis, & quorundam locorum prope Sulmonam Dominus, & Ordinarius.

22 Maxima, & memoriæ digna fuit olim præeminentia, & dignitas Abbatum S. Pauli, & S. Laurentij extra muros Vrbis, nec non Prioris Canonicorum Regularium Basilicæ Lateranens. de quibus Onuphrius *in lib. de septem Vrbis Ecclesiis*, ita scribit.

Cùm verò Romanus Pontifex in Ara ipsa maxima celebrabat, ei omnes, qui in Curia Romana aliqua dignitate, honore, seu magistratu fungerentur, aderant, & assistebant, inter quos primi erant septem Episcopi Cardinales, videlicet Ostiensis, Portuensis, sanctæ Rufinæ, Prænestinus, Tusculanus, Sabinus, & Albanus; hi Romani Pontificis Collaterales, & primæ Sedis Episcopi appellabantur, quorum primò consecratus Prior Episcoporum Cardinalium dicebatur, qui nunc Decanus Collegij vocatur. Post hos aderant quinque Patriarchalium Ecclesiarum Prælati, videlicet Prior Canonicorum Basilicæ Lateranen. Archipresbyteri Basilicarum S. Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris, Abbates Monasteriorum Sancti Pauli, & S. Laurentij extra muros. Assistebant etiam 28. Presbyteri Cardinales S. R. E. qui totidem Ecclesiis, quæ tituli vocantur, intra Vrbem Romam cum Episcopali auctoritate præsidebant, &c.

Hoc idem vide apud Gabriëlem Pennot. *in Histor. Tripart. lib. 3. cap. 4. num. 2.*

Nicolaus Harpsfeldius *in Historia Anglicana Catalogo Religiosarum Ædium* de Abbatibus, & aliis quibusdam Prælatis inferioribus hæc scribit,

INter præcipuos Abbates, & Prælatos Episcopo inferiores possunt connumerari infrascripti, qui item in Anglia multis erant præditi præeminentiis, & priuilegiis, & præcipuè omnes erant Barones, & Regis Angliæ parlamento adscripti.

1. Abbas Glosconiæ. 2. Abbas S. Augustini Cantuariensis 3. Abbas Sancti Petri Vuestmonasteriensis. 4. Abbas S. Albani. 5. Abbas S. Edmundi de Buris. 6. Abbas S. Petri de Burgo. 7. Abbas S. Ioannis Glocestriæ. 8. Abbas Eueshamiæ. 9. Abbas Vuinbelcumbiæ. 10. Abbas Croulandiæ. 11. Abbas belli, siue Bataille 12. Abbas Redingiæ. 13. Abbas Abingdoniæ. 14. Abbas Vualthamiæ S. Crucis. 15. Abbas Salopiæ. 16. Abbas Cirencestriæ 17. Abbas S. Petri Glocestriæ. 18. Abbas Bardeneiæ. 19. Abbas Sancti Benedicti de Hulmo. 20. Abbas Thorneiæ. 21. Abbas Ramseiæ. 22. Abbas Hide. 23. Abbas Malmesburiæ. 24 Abbas Sanctæ Mariæ Eboracensis. 25. Abbas Selbeiæ. 26. Prior Couentriæ, & 27. Prior Ordinis S. Ioannis Hierosolymis, qui vulgò Magister militum Ioannitarum, & primus Angliæ Baro haberi voluit.

Ad hos omnes ecclesiasticos, quibuscumque parlamentis, ex actus publicis, vt Pares Regni cum cæteris paribus personaliter interesse, consulere, tractare, ordinare, statuere, definire ratione Baroniarum, quas de Rege tenebant, de iure, & consuetudine spectauit, &c.

Ex quibus aliqui enumerantur in sequenti Relatione Clementis Reyneri simul cum suarum Abbatiarum redditibus.

Inter Abbates Maiores Angliæ cum prædictis iure optimo computari possunt infrascripti, eo ordine quo apponuntur in Clemente Reyneto *in suo lib. de Apostol. Benedict. sect. 2. §. 3.* qui omnes habebant in Comitiis parlamentaribus Regni locum, & suffragium, videlicet:

I. *Abbas S. Albani protomartyris Angliæ, habebatur Protoabbas totius Angliæ in Comitatu Harfordiæ, & eius Abbatia erat redditus annui 2510. ℓ. sterl. & habebat sibi subiectos sequentes Prioratus, nempe:*

1. *Aulam S. Albani Oxoniæ, in qua Monachi eiusdem Monasterij studiis vacabant.*
2. *Belnere seu Beluoir in Linconlia valoris annui 135. ℓ.*
3. *Bingham in Comitatu Northfolcio, valoris 160 habebat sexdecim Monachos.*
4. *Hasfild Peuerel in Essexia, valoris 83. ℓ.*
5. *S. Iacobi in Hartfordia, valoris 88. ℓ.*
6. *Penbrokio in Vuallia.*
7. *Morktors in Vuallia 113. ℓ.*
8 *Redbur in Hartfordia.*
9. *Vuallingford, Sanctæ Trinitatis in Barkschiria.*
10. *Vuimondham valor. 72. ℓ.*
11. *Sopevvell Cænobium sanctimonialium in Hartfordia à Godefro Abbate Albanensi fundatum, dicatúmque S. Mariæ, valor. 68. ℓ. Et duo Hospitalia vicina Monasterio.*

12. *Abbas*

II. *Abbas Sanctæ Mariæ de Abindonia Comitatus Barkensis, valoris annui 2042. & habebat sibi subditos sequentes Prioratus, nempe,*
   1. *Prioratum Colniam Comitis in Essexia S. Mariæ dicatum, valoris 175. £.*
   2. *Prioratum S. Fridesvvida in Oxonia. qui priùs fuerat Monialium, postea huic Cœnobio datus, & non magno in pretio habitus, postea cessit Canonicis Regularibus.*

III. *Abbas Sancti Augustini de Cantuaria cuius Ecclesia dicata ab ipso S. Augustino Principibus Apostolorum Petro, & Paulo fuit, erat autem valoris annui 1412. £.*

IV. *Abbas de Bello, siue de Bataille S. Martini in Sussexia Comitatu, valoris 987. £. habebátque sub se,*
   1. *Prioratum in Oppido Brechnia S Ioannis Euangelistæ.*
   2. *Prioratum S. Nicolai de Exonia, valoris 154. £.*

V. *Abbas S. Osvvaldi de Bardineya in Lyncolnia, valoris 429. £.*

VI. *Abbas Abbatiæ S. Ioannis in Colecestria, cuius vltimus Abbas martyrio affectus est sub Henrico Rege VIII.*

VII. *Abbas S. Guthlaci de Crovvland in Lincolnia, valoris 1217. £.*

VIII. *Abbas Sanctæ Mariæ, & Sanctæ Eadburgæ de Euesham in Comitatu Vvigorniæ, valoris 1168. £.*

IX. *Abbas Eboracensis S. Mariæ, valoris 2085. cui subdebantur sequentes Prioratus.*
   1. *Prioratus S. Beggha, vulgò S. Bees in Cumberlandia, valoris 149. £.*
   2. *Prioratus S. Trinitatis in Vvetheral, Eboracensis agri 128. £.*
   3. *Prioratus S. Mariæ in Lincolnia Comitatu.*
   4. *Prioratus de Rumberovv in Comitatu Suffolcia.*
   5. *Prioratus de Vvarmingion in Northumbria.*

X. *Abbas S. Edmundi in Buria Suffolcia, valoris 1336. £. cui subditum erat.*
   1. *Monasterium Monialium S. Georgij de Lethfordia in Comitatu Norfolciæ ab Abbatibus huius Abbatiæ fundatum, valoris 50. £.*

XI. *Abbas S. Mariæ in Glastonia de Comitatu Somersetensi, valoris 3508 £.*

XII. *Abbas S. Petri de Glocestria, valoris 1550. £. & habebat sibi subditos sequentes Prioratus, videlicet,*
   1. *Prioratum S. Guthlaci in Herefordia.*
   2. *Prioratum de Brumphild in Salopiæ agro.*
   3. *Prioratum S. Leonardi Stanleya in agro Glocestrensi, valoris 865 £.*

XIII. *Abbas Sanctorum Petri, & Pauli de Hida in Hamptoniæ agro, prope Vvintoniam, valoris 865. £.*

XIV. *Abbas de Hulmo S. Benedicti in agro Norfolciæ, valoris 677. £.*

XV. *Abbas Sancti Aldelmi Malmesberiensis in Vviltoniæ agro, valoris 803. £. cui subdebatur*
   1. *Prioratus sancti Michaelis de monte in Deuonia.*
   2. *Prioratus S. Mariæ de Pilton in eadem Prouincia valoris 56. £.*

XVI. *Abbas Petroburgi in Nortamptoniæ agro valoris 1972. £.*

XVII. *Abbas S. Iacobi in Randingis Barkensis Comitatus, valoris 2116. £. cui subdebatur*
   1. *Prioratus S. Iacobi de Lemster in agro Herefordiæ.*

XVIII. *Abbas S. Mariæ, & S. Benedicti de Ramseya in agro Huntingroniæ, valoris annui 1983. £. cui subdebantur.*
   1. *Prioratus S Iuonis, &*
   2. *Prioratus Modneya in eadem Prouincia.*

XIX. *Abbas SS. Petri, & Pauli de Shrosberia, valoris 615. £.*

XX. *Abbas S. Germani de Selbia Comitatus Eboracensis, valoris 819. £.*

XXI. *Abbas S. Mariæ de Tauestok in Prouincia Deuonia, valoris 902. £.*

XXII. *Abbas S. Mariæ de Torney in agro Cantabrigiensi, valoris 508. £.*

XXIII. *Abbas S. Petri Vvestmonasteriensis in Midelesexia propè Londinum, valoris 3977. £. cui subdebantur,*
   1. *Prioratus S. Mariæ de Hurley in Barkensi agro, valoris 134. £.*
   2. *Prioratus S. Bartholomæi de Sudbrui in Comitatu Suffolcia, valoris 122. £.*

XXIV. *Abbas S Mariæ de Vvinchelcumba in agro Glocestriæ, valoris 759. £.*

Sunt & alij Abbates insignes quidem, sed non habebant vocem, seu suffragium in Parlamento Regni, computabantur tamen inter Barones Regni spirituales, videlicet.

I. *Abbas S. Petri de Abbotsberia in Comitatu Dorsatensi, valoris 485. £.*

II. *Abbas S. Ioannis Baptistæ de Alcestria Vvarvvisensis agri, valoris 101. £.*

III. *Abbas Athelneya in agro Sormesetensi, valoris 209. £.*

IV. *Abbas Burtonæ super Trentam S. Mariæ, & S. Moduvenna, valoris 356. £.*

V. *Abbas S. Petri, & Ethelvvoldi de Cerne, seu Cernelia in agro Dorsatensi, valoris 623. £.*

VI. *Abbas S. Petri de Chertseya in Suthyreya, valoris 744. £.*
   habebat Prioratum in Cardigan Prouincia Vvalliæ, valoris 13. £.

VII. *Abbas S. Mariæ, & Eadburgæ de Einsham in agro Oxoniensi, valoris 421. £.*

VIII. *Abbas S. Saluatoris de Feruersham in Cantio, valoris 286. £.*

IX. *Abbas S. Saluatoris de Midleton in Comitatu Dorsatensi, valoris 720. £.*

X. *Abbas S. Petri de Muchelney in Comitatu Somersetensi, valoris 498. £.*

XI. *Abbas S. Mariæ de Persboré de Comitatu Vvigorniæ, valoris 666. £.*

XII. *Abbas S. Mariæ de Serbone in Comitatu Dorsatensi, valoris 682. £. cui subdebantur,*
   1. *Prioratus de Kiduvelly in comitatu Caermarthena, valoris 29 £.*
   2. *Prioratus Hortona in Dorsatensi agro.*
   3. *Prioratus Vvinburna. ibidem*

XIII. *Abbas S. Mariæ de Teuchesteria Comitatus Glocestrensis, val. 1598. £. quæ habebat subditos:*
   1. *Prioratum in Vrbe Bristoliæ.*
   2. *Prioratum de Cranburna in Somerset.*
   3. *Prioratum insignem Vvenny in Glamorgania, valoris 256. £.*

XIV. *Abbas de Vvisbby, olim S. Hilda de Strenshall Eboracensis agri, valoris 105. £.*

XV. *Abbas S. Iacobi de Vvalden in Essexia, valoris 406. £.*

XVI. *Abbas S. Vvereburga in vrbe Cestrica, valoris 1073. £.*

Erant insuper alij Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Episcopi, & Monachi erant loco Canonicorum, videlicet,

I. *Prioratus Archiepiscopalis Ecclesia Christi Saluatoris de Cantuaria, valoris 2489. £. cui subdebatur*
   1. *Prioratus Risburgi in Bukingamia, in quo plerumque residebant quatuordecim Monachi.*

II. *Prioratus Conuentriensis Ecclesia, qui habebat consessum in Comitiis parlamentaribus.*

III. *Prioratus Ecclesia Dunelmēsis, valoris 1615. £. & habebat sibi subdita,*
   1. *Collegium Dunelmense in Academia Oxoniensi, valoris 115. £.*
   2. *Prioratum Finchallia in agro Dunelmensi, valoris 146. £.*
   3. *Prioratum Lindisfarnia, seu Fernie, seu Insula sancta, in qua prius fuerat Episcopatus cum Abbatia, valoris 60. £. in eodem Comitatu.*
   4. *Prioratum Stamfordia in eodem Comitatu, valoris 36. £.*
   5. *Prioratum Giruiensem, seu Giruenna, valoris 40. £.*
   6. *Prioratum Vveremutha, valoris 26. £. qui duo vltimi erant Monasteria S. Benedicti Biscopi, sanctis Petro, & Paulo dicata, in quibus venerabil. Beda vixerat.*

IV. *Prioratus Cathedralis Ecclesia Eliensis in agro Cantabrigiensi, valoris 1301. £.*

V. *Prioratus Cathedralis Ecclesia Nordouicensis, valoris 1041. £*

VI. *Prioratus Cathedralis Ecclesia Roffensis in Cantio, valoris 486. £.*

VII. *Prioratus Cathedralis Ecclesia Vvigorniensis, valoris 1386. £.*

VIII. *Prioratus Cathedralis Ecclesia Vuintoniensis S. Vuithuni, valoris 1507. £.*

IX. *Prioratus Cathedralis Ecclesia Bathoniensis in agro Somersetensi, valoris 695. £.*

Erant denique alij Prioratus, quorum Superiores aliis Abbatibus non subdebantur, videlicet,

I. *Prioratus de Bradvvell in Comitatu Burkingam S. Maria dicatus,*

II. *Prioratus de Birkhead in Comitatu Cestria, valoris 102. £.*

III. *Prioratus S. Martini in Dofris, siue Dovver, valoris 232. £.*

IV. *Prioratus de Hovvland in Lancastria, valoris 65. £.*

V. *Prioratus de Hathfeld Bradoke, siue Bradstboke, Sancta Maria in Vultonia agro, valoris 170. £.*

VI. *Prioratus S. Maria de Luffildsin in Comitatu Bukingam.*

VII. *Prioratus S. Maria Magdalena de Monkbreton Eboracensis agri, valoris 323. £.*

VIII. *Prioratus S. Maria in Maluernia Maiori, Comitatus Vvigornia, valoris 375. £.*

IX. *Prioratus Maluernia Minoris in eadem Prouincia, valoris 102. £.*

X. *Prioratus Pulla in Agro Pembrochia, qui olim fuit Ordinis Tyronensis, seu Sauigniacensis, sed coniunxit se postea Congregationi Nigrorum, valoris 52. £.*

XI. *Prioratus de Sneshall Bukingamia, valoris 24. £.*

XII. *Prioratus de Spalding S. Nicolai in Lincolnia, olim subditus Nicolao Andegauensis vrbis, valoris 878. £.*

XIII. *Prioratus de Sandvvel in Bukingamia, valoris 38. £.*

XIV. *Prioratus de Candvvel, siue Caldvvel in Besfordia, qui à Spedo non rectè assignatur Canonicis Nigris, valoris 148. £.*

DISPVTATIO IV.

De Abbatibus Commendatariis.

QVÆS. I. Quo tempore Abbates Commendatarij in Ecclesia initium habuerunt.
II. Quibus de causis vsus commendandi Abbatias fuerit introductus.
III. Quis possit Abbatias commendare.
IV. Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ.
V. Quot modis possint Abbatiæ commendari.
VI. An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi.
VII. An Abbatia commendata vacans possit impetrari
VIII. An Monachus obtinens vnum beneficium, possit Abbatiam in commendam obtinere.
IX. Vtrùm habens Abbatiam, vel alium beneficium Regulare in commendam, teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

QVÆSI

QVÆSITVM I.

Quo tempore Abbates Commendatary in Eccleſia initium habuerunt.

SVMMARIVM.

1 *D. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur.*
2 *Pelagius I. Pontif. Eccleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit.*
3 *Abbatia cœperunt commendari tempore Leonis IV.*
4 *Commendas Eccleſiarum, & Monaſteriorum exhorruit Clemens V.*
5 *Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas ſequutus eſt Paulus II.*
6 *Commenda perpetua de iure antiquo erat incognita.*

1 ECCLESIARVM ad tempus commendatio antiqua eſt in Eccleſia, quippe quæ habetur ex tempore D. Gregorij primi, qui in Eccleſia Panormitana vacante poſuit Viſitatorem ad tempus, vt patet ex *cap. obitum diſt. 61.* & ex *lib. 11. epiſt. 7.* conſtat, ipſum commendaſſe Eccleſiam Neapolitanam, & *21. q. 1. c. relatio, & cap. illud*, idem D. Gregorius Summus Pontifex Epiſcopo Funden. commendauit Eccleſiam Terracinenſem, & voluit, quod alteram iure tituli, alteram verò iure commendationis obtineret Pe-
2 lagius I legitur, Epiſcopo Meſſanenſi Eccleſiam Catanenſem ad tempus quoque commendaſſe, vt patet ex *c. Catanen diſt. 61.* Et D. Athanaſius *in Epiſt. apud Nicephorum, l. 11. Hiſt. Eccleſ.* ait, ſibi additam & commendatam fuiſſe Eccleſiam adminiſtrandam. Abbatiæ autem, & beneficia Regularia cœperunt commenda-
3 ri tempore Leonis IV. vt habetur *in can. qui plures 21. q. 1.* vbi Leo IV. decreuit, vt vnus poſſit duas Eccleſias obtinere, alteram iure tituli, alteram verò commendationis. Ita etiam affirmat Rebuff. *in praxi benef. tit. de commend num. 6.* ex Ruzzo *in tract. de commenda. quæſt. 1.* Et illi, quibus Eccleſiæ, ſiue Monaſteria commendabantur, cùm veluti depoſitarij, & cuſtodes illa adminiſtrarent, tenebantur adminiſtrationis
4 eorum rationem reddere Huiuſmodi autem commendationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum legitur exhorruiſſe Clemens V. ita vt contractas reuocauerit, vt *extrauag. 2. de prebend.* vbi plurima incommoda, & mala ex hac commendarum conſuetudine oriri, ait, per ea verba *d. Extrauag. 2. demúmque proſpeximus euidenter, quod Eccleſiarum, & Monaſteriorum eorundem cura negligitur: bona, & iura diſpenſantur ipſorum, ac ſubiectis eis perſonis, & populis ſpiritualiter plurimùm, & temporaliter derogatur, eiſque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: ac nedum ipſis, ſed etiam Romanæ matri Eccleſia, quæ diſponente Domino ipſorum caput fore dignoſcitur, & Magiſtra, grauiora inde futura timentur pericula*, quæ omnia luculenter, & amplè depingit Rebuff. *d. tit. de commend à num. 12.*
5 Denique fuerunt iterum introductæ ab Vrbano VI. & Bonifacio IX. quas perpetuas ſequutus eſt Paulus II. Venetus, qui à Cardinali Portuenſi admonitus, ne eas amplius in Eccleſia permitteret, reſpondit, Monaſteria 5[illegible]0. & ampliùs à Pontificatu Calixti III. in eam diem commendata fuiſſe Clericis nulla Regula deuinctis, vt habetur ex Renat. Chop *in Monaſt. lib. 1. tit. 1. n. 14* & ſic vſque ad noſtram tempeſtatem durat huiuſmodi prouiſio per modum cōmendationis, nempe in perpetuum ad vtilitatem Commendatarij cum [illegible] e di[illegible]nendi de fructibus, ſicut verus Benefi-
6 ciarius; qui modus commendandi iure antiquo erat incognitus, vt dictum eſt; & præter allegatos tradunt late Sarnen *ſuper regul de triennal quæſt. 5. col. mihi 7. verſ in primis.* poſt Chaſſan. *in conſil. impreſſ in ſuis Commentar. ad conſuetudinem Burgund incip antiquā, fol. 327.* & Thom. Campeg. *de commend Benef. impreſſ. tom. 15 tract p. 2.* vbi quod hoc Commendarum genus maiores noſtri ignorabant.

QVÆSITVM II.

Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione Eccleſia, & Monaſteria antiquitùs commendari cœperunt.*
2 *Commendari cœperunt Monaſteria ad tempus, nempe ad 6. menſes.*
3 *Commendationis cauſa aſſignantur.*

ECcleſiæ antiquitùs ad tempus commendari conſueuerunt, quoad vſque illarum Rector eligeretur; ſed quia ſæpe Rectorum, & Prælatorum electio, ob lites, & controuerſias eligentium differebatur; ne Monaſteria diu abſque ſuperiore exiſtentia aliquod paterentur detrimentum: Summi Pontifices illa ad 1
ſex menſes commendare cœperunt, 2
Alia etiam ratio fuit; quia cùm decreſcente Monachorum numero, & propterea Cœnobiis pœnè deſtitutis, vix Idonei Regulares, qui ipſis præfici poſſint, reperirentur: Romani Pontifices Regulares Eccleſias, & Abbatias ſecularibus Clericis, nullo voto, aut Monaſtica Regula adſtrictis, ad tempus in commendam concedere cœperunt, ne dictæ Eccleſiæ ſine cuſtode remanerent Inſuper modus prouidendi per viam commendationis fuit a Summis Pontificibus introductus, vt qui non eſt habilis ad retinendum beneficium in titulum, ſit habilis ad retinendum illud in commendam; vel vt beneficium cum alio incompatibili poſſit per viam commendæ retinere. Ita Lambert. *de iur. patr. lib. 2. part. 1. q 6. art. 14. n. 15.* Garc. *de benef. p. 4. c. 4. n. 14 & 15.* 3

QVÆSITVM III.

Quis poſſit Abbatias commendare.

SVMMARIVM.

1 *Commendare Abbatias, eſt ſolius Summi Pontificis.*
2 *Commendandi poteſtas regulatur à poteſtate conferendi.*
3 *Legatus non poteſt conferre Eccleſias Collegiatas, neque illas commendare in perpetuum abſque ſpeciali Papæ facultate,* vt num. 5.
4 *Commenda perpetua ad vtilitatem Commendatarij a ſolo Papa fieri poteſt.*
6 *Prouiſio facta per Prælatum Papa inferiorem, qui vſus fuerat verbo,* Commendamus, *debet intelligi de conceſſione in titulum.*
7 *Actus adſcribitur facultati egenti conceſſa.*
8 *Commenda temporalis in vtilitatem Eccleſiæ fieri poteſt ab Epiſcopis ac etiam Prælatis inferioribus habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalē,* n. 9.

SOlus Summus Pontifex Abbatias in commendam tradere poteſt, vt ait Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 6 cap. 31. q 11.* D. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 68. num 16.* Et definiuit Leo X. *in conſtit. 7. § 9.* apud Laert. Cherub. *in Bullar. tom. 1. pag. 475.*

cuius verba sunt infrascripta. *Et quoniam ex commendis Monasteriorum, (vt magistra rerum experientia sæpius docuit) Monasteria ipsa tam in spiritualibus, quam in temporalibus grauiter læduntur, quippe quorum ædificia, partim Commendatariorum negligentia, partim auaritia, vel incuria collabuntur, & in dies diuinus cultus in his magis diminuitur, passi, que oblo- quendi materia personis, præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, a qua commenda huiusmodi proficiscuntur, vt eorum indemnitati salubrius consulatur. Volumus, ac sancimus, vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacauerint, nullo pacto cuipiam possint commendari (nisi pro conseruatione auctoritatis Apostolicæ Sedis, ad occurrendum malitiis illam impugnantium pro temporum qualitate, aliter nobis de fratrum nostrorum consilio, visum fuerit expedire) sed de persona idonea iuxta præscriptam constitutionem eis ita prouideatur, vt illis idonei Abbates, prout decet præsunt fint.* Ex qua Bulla patet, Abbatiarum commendationem à Summis Pontificibus proficisci, non autem ab aliis Ordinariis Papa inferioribus.

2 Ratio horum est, quia potestas commendandi regulatur à potestate conferendi, arg. text. *cap. cum singula §. prohibemus, de præbend. in 6.* vbi beneficia per Monachos vnius Monasterij regi consueta, non possunt committi per inferiorem Papa Monachis alterius Monasterij; & loquitur ibi text de quibuscumque Ecclesiis, vel administrationibus. Idem videtur velle Archid. *in cap. nemo, de elect. in 6. in princip.* dicēs, quòd

3 sicut Legatus de latere non potest conferre Ecclesias Collegiatas *cap. penult. de offic. legat. eod. lib. 6.* ita neque commendare poterit. Atque sic docet expressè Franch. *in d. cap nemo, n. 10. in fine.*

4 Neque aliæ Ecclesiæ, & beneficia ab alio, quàm à Summo Pontifice commendari possunt, intelligendo tamen de commenda, quæ fit in perpetuum ad vtilitatem Commendatarij, Gambarc. *de potest. legat. lib. 4. tit. de potest. legat. in commend. benef. num. 156. & seq. pag. mihi 121.* Æneas de Falcon. *de reseruat. quæst. 3. num. 11.* Garz. *de benef. part. 4. cap. 4. num. 13. & seqq.*

5 vbi *num. 23.* quòd nec legatus à latere possit isto modo commendare absque speciali Papæ facultate, reprobato Cucb. sentiente contrarium. Et quòd solus Papa possit ad vitam commendare, fuit dictum *in Terracinen. Prioratus 2. Decemb. 1585. coram bon. men Card.*

6 *Pamphilio seniore*, vbi de prouisione facta per Præceptorem sancti Spiritus de Vrbe, qui vsus fuerat verbo *commendamus* & Rota censuit debere intelligi de con-

7 cessione in titulum iuxta illius facultatem, ex regula, *quod actus adscribitur facultati agenti concessa l. quadam mulier ff. de rescind. vendit. l. 2. C de acquir possess.*

8 Secus in commenda temporali, quæ fit in vtilitatem Ecclesiæ, quæ nedum ab Episcopis, & aliis Prælatis Superioribus fieri potest, Gambar. *loco cit. num. 154 &*

9 *seqq.* Garz. *d. cap. 4. num. 16. & tribus. sequen.* Verum etiam ab aliis Prælatis Episcopo inferioribus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem; Hoted. *de incompatibil. benef. part. 2. c. 4. n. 6.* Cuch. *instit. maior. lib. 3. tit. 6. n. 3.* Garz *d. c. 4. n. 13.*

QVÆSITVM IV.

Quibus personis Abbatia in commendam sint conferenda.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia idoneis commendanda sunt, & qualis idoneitas requiratur.*

2 *Idoneus quis censeatur ad effectum commenda.*

3 *Monasteria, & dignitates an possint commendari minoribus 25. annis*

4 *Commenda habet vim dispensationis.*

Respondeo, quòd hoc definitur in Bulla Leonis X. *antecedenti quæsito citata*, quæ statuit, vt idoneis Abbatiæ in commendam conferantur; vbi ex constitutione Alexandri III. in Concilio Lateranensi *cap. 1. citata ab eodem Leone in supradicta Bulla §. 3.* hoc pro personis, quibus commendandæ sunt Abbatiæ, decernit. [*Cum pia mem. Alexander Papa III. prædecessor noster etiam in Lateranensi Concilio decreuerit, vt ætas, morum grauitas, ac literarum scientia in personis promouendis in Episcopos, & Abbates, diligenter inquirantur: nihilque magis Dei Ecclesia officiat, quàm cùm immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum. Propterea in promotionibus Prælatorum, quorum à Romano Pontifice magna ratio haberi debet, eo præsertim, quòd de promotis per eos ad Ecclesias, seu Monasteria, in extremo Iudicio rationem Deo reddituri sunt; statuimus, & ordinamus, vt deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis pro tempore vacātibus de personis (iuxta præfatas Alexandri constitutionem) ætate matura, grauitate morum; literarumque scientia prædictis, non ad alicuius instantiam per commendam, & administrationem, seu conferuationem, aut alio quouis modo prouideatur, nisi ratione vtilitatis Ecclesiarum, prudentia, nobilitates, experientia, atque Curialitatis antiqua, cum competenti literatura, & in Sede Apostolica meritorum aliter visum fuerit faciendum. Idemque in electis, & postulatis, quorum electione, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueuerūt volumus obseruari.* Videatur insuper alia eiusdem Leonis X. Pont. Max. constitutio *in Bullar. nouo* Laert. Cherub. *tom. 1. pag. 496.* quæ incipit, *Pastor æternus gregem suum.*

2 Idoneus autem censetur ad hunc effectum habens ætatem, & alias qualitates legitimas requisitas ad obtinendum verum beneficium: Gonzal. *ad reg 8. & Cancell. gloss. 5. §. 8. num. 9.* Neque Monasteria, & dignitates commendari possunt minoribus 25. annis, *ex cap. nemo deinceps, de elect. lib. 6.* vt per Gambar. *de offic. & potest. legat. lib. 4. tit. de potest. legat. in commend. benefic. n. 110. & duobus seq.* Contrarium tamen & vetius tenuit Garz. *de benefic. p. 4 c. 4. n. 32.* intelligendo de commendis nostri temporis ad vtilitatem commendatariorum, quæ, (sicut videmus in praxi,) fiunt passim etiam minoribus 25. annorum; & ideo doctrina Gambar. posset procedere in commendis, quæ fiūt per Ordinarios ad sex menses in fauorem Ecclesiarum, vt loquitur text. *in d. cap. nemo deinceps*, & declarat Garz. *vbi suprà*; & ratio est, quia sola commenda habet vim dispensationis Gonzal. *d. §. 8. n. 6.* cum aliis relatis *infrà q. 8. n. 3.*

QVÆSITVM V.

Quot modis possint Abbatia commendari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia duobus modis commendari possunt.*

2 *Commendatary ad tempus se habent, veluti depositary, siue tutores.*

3 *Commendare quid sit.*

4 *Commendatary perpetui disponere possunt de fructibus beneficy sibi commendati, sicut veri beneficiati.*

5 Com

5 *Commenda perpetua est velut titulus canonicus.*
6 *Commendatarij perpetui habent liberam administrationem, & iura omnium Monasteriorum sicut titulares, nisi quatenus expressè in eadem commenda, vel ad partes illis sit ademptum.*
7 *Derogatio facta priuilegiis concessis quibúsuis Superioribus Ordinum, ac Monasteriorum comprehendit etiam priuilegia concessa commendatariis.*

1 DVobus modis in vniuersum repetio, Abbatias commendari posse nimirũ ad tempus, & in perpetuum. Primo modo commendatur Abbatia, quando mortuo Abbate, alicuius veluti depositarij fidei, &
2 curæ committitur Monasterium ad tempus, in quo loco se habet veluti tutor, curator siue custos, non autem vt beneficiarius, vel titularis: cum non sibi illud beneficium, & Monasterium possideat: Rota *in decis.* 244: *in antiquis* Commendare enim nil aliud est, nisi
3 deponere, *l commendare ff de verb. signif. l. Lucius, ff. deposit. l. rei commendata ff. commend. ti, cap. ne quis arbitretur 22. q. 2. cap. 1 de deposit.* gloss. *in cap. nemo, verb. commendare de elect. in* 5. Gonzal. *ad reg.* 8. *de mensibus, gloss.* 5. § 8. *num.* 48. Et hic modus commendæ dicitur a Doctoribus factus in vtilitatem Ecclesiæ.

Secundo modo commendatur Abbatia, quando alicui in perpetuum, eius vita durante committitur,
4 vt eam gubernet, & regat, cum facultate disponendi de fructibus ipsius, sicuti verus beneficiatus; & hic modus dicitur in vtilitatem Commendatarij. Nicol. Garz. *de benef. p.* 4. *cap.* 4. *num.* 7. Azor. *instit. mor. p.* 1. *lib.* 6. *c* 31. *q.* 1. *in fine.* Et hæc commenda beneficij, vel
5 Ecclesiæ in perpetuum est titulus canonicus, *can. si plures* 21. *q.* 1. *cap. dudum, il* 2. *de elect.* Put. *decis.* 158. *num.* 4. *lib.* 2. Gonzal. *d.* § 8. *num.* 2. Flamin. Paris. *de resign. lib.* 2. *q.* 17. *n.* 11. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 3. *alleg.* 68. *n.* 2.

6 Et commendatarij perpetui habent liberam administrationem, & iura omnium Monasteriorum sicut titulares, nisi quatenus expressè in eadem commenda, vel ad partes illis sit ademptum. Sarnen. *in reg. de triennal. quæst.* 5. *num.* 11. *& de idiomat. quæst* 4. Rebuff. *in prax. de commend. num.* 6. *& seq.* cum aliis *suprà allegatis*: Et fuit dictum, Rota *in Acheruntina fructuum* 2. *Decembris* 1591. *coram D. Card. Hierony-*
7 *mo Pamphylio.* In qua ideo fuit resolutum, per derogationem factam priuilegiis concessis quibusuis Superioribus Monasteriorum, & Ordinum, censeri etiam derogatum priuilegiis concessis Commendatariis Monasteriorum.

QVÆSITVM VI.

An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata, possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manet affectum, ac Sedi Apostolicæ reseruatum per Papæ manus appositionem.*
2 *Commenda cessante, non inducitur noua vacatio.*

REspondeo, nulla ratione Episcopo licere, Abbatiam, siue ad tempus, siue in perpetuum à Summo Pontifice commendatam rursus commendare;
1 Quia eo ipso, quòd Papa in eam manum apposuit, manet affecta, & habetur pro reseruata, & Sedi Apostolicæ, ac ipsius potestati adeò subiecta, vt in posterùm nemo, absque eius auctoritate, illam possit conferre, arg. text. *cap. vt nostrum de appellat.* Roman. *cons.* 350. Pauin. *de offic. & pot.* Capit. *p.* 2. *q.* 3. *n.* 11. Sarnen. *in reg. de infirmis, q.* 13. *& reg. de publicand. q.* 4. Rebuff. *in prax. tit de reseruat. n.* 31. Cassiodor. *decis.* 32. *super reg. num* 5. *& decis.* 5. *de priuil. n* 7. Put. *decis.* 154. *lib.* 1. Garc. *de benef. q* 4. *c.* 4. *n* 68. Barbos. *de offic. & potest. Episc p.* 3. *alleg.* 59 *n.* 9. Crescent. *decis.* 2. *de paroch. & decis.* 6. *n.* 4. *& per tot. de prabend.* Vetall. *decis.* 144. *p.* 1. Mohedan. *decis* 9 *de prabend.* cum aliis per Gonzal. *ad reg.* 8. *gloss.* 5. § 8. *n.* 61. & fuit dictum *in Terracinen.*
Prioratus 2. *Decembris* 1585. *coram Card. Pamphilio* 2
seniore. Et quia, cessante commenda, non inducitur noua vocatio per obitum Commendatarij, sed beneficium vacat semper vt priùs, & quodammodo resurgit prima vacatio, adeo quòd non est attendendus mensis, in quo Commendatarius obierit, Cassador. *decis.* 5. *n.* 9. *& seq de priuil. & decis.* 2. *n.* 4. *de vnion.* Simonet. *de reseruat. q.* 59. *n.* 6. Gambar. *de potest. legat. lib.* 4. *tit. de potest legat. in commend benef. à num.* 34. Put. *decis.* 22. *n. vlt. & decis.* 154. *lib.* 1. *in correct.* Vetall. *d. decis.* 144. *p.* 1. cum aliis congestis Gonzal. *d.* § 8. *num.* 49. Garz. *d. p.* 4. *num.* 64. & fuit dictum per Rotam *in vna Aquitanien. Prioratus* 21. *Februarij* 1625. *coram Ducrozetto seniore.*

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans possit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta sit, etiam si sit temporalis, sequens prouisio eius mentionem requirit, ne fiat subreptitia, & n.* 2.
3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*
4 *Commenda temporalis quando dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

REspondeo quòd sic; veruntamen in eius impetratione, ad hoc, vt valeat, oportet facere men-
tionem, quòd fuerit commendata: aliàs enim proui- 1
sio, tanquam subreptitia, nulla, & irrita iudicaretur, prout dicunt Archid. Dominic. & Franch. *in cap. nemo de elect. in* 6. Calder. *cons.* 6. *&* 30. *de prabend.* Ecclesia namque commẽdata non dicitur omninò vacare; quia Commendatarius eius possessionem, & administrationem habet; & sic etiam si commenda ad tempus facta sit ad vtilitatem Commendatarij, debet per impetrantem de ea fieri mentio in prouisione sequenti, sicut de perpetua: aliàs prouisio est subreptitia, Put. *decis.* 132. *n* 2. *lib.* 2. Sarnen. *de triennal. q.* 5. *vers. tunc est*, Garc. *de benef p.* 4. *c.* 4. *n.* 45. *& seq.* Azor. *instit. moral. p.* 2. *lib.* 6.
cap 31. *q.* 6. Ratio est, quia Summus Pontifex nullius 3
iuri derogare creditur, *cap super eo de offic. deleg. cap. quamuis de rescrip. in* 6. Commenda autem tempo-
talis, tunc dicitur esse in Commendatarij vtilitatem, 4
quando est cum perceptione fructuum, tunc enim huiusmodi commenda tituli vim habet. Put. *decis.* 272. *num* 3.

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, possit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non potest.*

2 *Monachus aliquod beneficium obtinens, nequit Abbatiam, absque Apostolica Sedis dispensatione, obtinere.*

3 *Commenda vim habet dispensationis.*

1 LIcèt Monachus possit vnum beneficium Regulare obtinere, tamen duo habere non potest, nec etiam Capellam, aut portionem Monachalem, vel pensionem simul cum alio beneficio; vt alibi latius dicetur; quia quodlibet beneficium est incompatibile Monacho cum primo, per text. *in cap. cum singula de prabend. in 6.* vbi dicitur, *cùm singula officia singulis sint committenda personis,& dissolutionis, ac euagationis materia sit Religiosis pra cateris auferenda; prasenti edicto prohibemus,ne aliqui Monachi,vel Religiosi alij, pluribus prioratibus, vel Ecclesiis, absque Sedis Apostolica auctoritate, praesse prasumant, nisi vnus ex eis ab alio dependeat, vel adinuicem sint an-*
2 *nexi.* Vnde apparet, non posse Monachum,qui Prioratum,vel aliud beneficium obtinet, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere, est enim inhabilis ad duo beneficia, etiam simplicia obtinenda nisi vnum ipsorum sit alteri annexum; quia tunc vnum tantum censetur per *cap. dudum de elect. lib.6.* & ex *d.cap cum singula*, & ibi gloss.ergo in hoc necessarium est Papæ dispensationem interuenire. Potest autem Abbatiam,vel aliud beneficium in commendam obtinere;quia recipiens in commendam censetur eo ipso dispensatus: nam sola commenda vim
3 habet dispensationis: Calder.*consf.8.de rescript.*Prob. ad Io.Monach. *in cap. super eo,n.15. de prabend. in 6.* Rebuff.*in prax.tit.de commenda,num.33.& tit. de dispensationibus,n.18.* Mandos *super regul. 32.* Cancellar. *quast.7.num.5.& quast.30.num.3.*Garc. *de benefic. part.4.cap.4.num.20.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam, teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem,in qua illud obtinet, profiteri*, limita, *vt* num.2.

REspondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens Abbatiam alicuius Religionis in titulum posset cogi ad professionem in ea emittendam: tamen illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta tradita per Cassador. *decis.32.super reg num.8.* Sarnen. *super reg.de infirm.quast 13.vers.praterea*; Rebuff. *de pacific. possessor. n. 59. alias 45.* Si tamen hoc in Bulla 1
commendationis Summus Pontifex expressisset,teneretur; vt præter Doct. citatos affirmant Cuch. *institut.maior.lib.3.titul.6. num 48.* Garc *de benefic. part. 4.cap.4.num.28.* Barbosa *de offic. & potestat. Episcop. part.3.alleg.59. n.17.* 2

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS.I. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentes, possint per electionem prouideri.

III. Quinam sint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

IV. Vtrùm Electores absentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem constituere possint.

V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

VI. Quæ sint substantialia electionis per viam scrutinij celebrandæ.

VII. Quod tempus sit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum.

VIII. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

IX. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem.

X. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat esse expresè professus.

XI. Vtrùm Religiosus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur, vel præficitur, professus esse debeat.

XII. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos.

XIII. Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori.

XIV. Vtrùm illegitimus possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi.

XV. Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

XVI. Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit sine causa.

XVII. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus potestatem

teſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.

XVIII. Vtrùm ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat, petere diſpenſationem illegitimationis in genere.

XIX. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in ſæculo diſpenſatus, ſi poſtea Religionem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione ad hoc, vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi.

XX. An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælatutas obtinere.

XXI. An adſint alij caſus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.

XXII. In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ.

XXIII. Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.

XXIV. Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit.

XXV. An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum pertinet.*

2 *Abbates antiquitus, antequam exempti eſſent, ab Epiſcopis confirmabantur.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel prouincialium cum eorum diffinitoriis eliguntur.*

4 *Generi per ſpeciem derogatur.*

5 *Conſtitutiones, quæ iuri communi aduerſantur, niſi Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſint munita, irritæ ſunt, & inanes.*

6 *In electionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Definitoriis faciendis etiam ſecretum ſeruari debet, aliàs nullæ ſunt.*

RATIO dubitandi eſt, quia Concilium Toletanum IV. relatum à Gratiano *in cap.1.18.q.2.* decreuit, quòd Sacerdotes, id eſt Epiſcopi, Abbates, & alia officia in Monaſteriis instituere debeant; ergo non ad Congregationem Monachorum, ſed ad
1 Epiſcopos Abbatum inſtitutio ſpectare videtur. In contrarium autem eſt, quod habetur ex D. Gregorio, & Pelagio Summis Pontificibus *in capp. ſeqq. eadem cau. & quæſt.* nam *in cap. ſeq.* D. Greg. *in Epiſtola ad Caſtorium Ariminen. Epiſcopum*, ſic ait, *Abbas in Monaſterio non per Epiſcopum, aut per aliquem extraneum ordinetur*, & *in cap. quàm ſit neceſſarium §. defuncto*, idem D. Gregorius. *Defuncto verò Abbate cuiuſcumque Congregationis, non extraneus eligatur, niſi de eadem Congregatione, quem ſibi propria voluntate concors Fratrum ſocietas elegerit* idem habetur *in can. Abbatem Monaſterio*, ex Pelagio primo in Epiſtola Mellito Subdiacono directa; Quamuis enim potuiſſet Summus Pontifex, qui eſt ſupremus omnium Religionum Prælatus, Abbatis inſtitutionem ſibi reſeruare, vel Epiſcopis committere, noluit tamen, ſed eius electionem, & creationem Monachorum Congregationi reliquit, vt ipſa Religio in eligendo ſibi Paſtore conſentiret, nec non etiam, vt ipſe electus à futuris ſubditis publicum ſuæ ſufficientiæ, & dignitatis teſtimonium haberet, & propterea cum maiori amore, & fiducia à tota Religione ſuſciperetur. Ex quibus cauſis permoti Summi Pontifices nunquam Abbatum prouiſionem Epiſcopis tradiderunt, ſed eorum electio ſemper ad Monachorum Congregationem ſpectauit, facit id. quod habetur *lib.2.* Chronici Caſſinen. *cap.66.* de Conrado Imperatore, qui cùm anno 1038. tranſmiſſis Alpibus in Italiam veniſſet, adiit D. Benedicti Cœnobium Caſinenſe, vbi à Monachis exoratus, vt eis Abbatem conſtitueret, negauit ſuum eſſe, dicens *Vos vnum ex veſtris eligite.* Illis autem replicantibus, ſe non habere idoneum, incongruúmque aſſerentibus, inter tot perturbationes in tanto apice quempiam ſine magno vigore, ac potentia ordinari, atque imò optare, vt ex ſuis magnum aliquem eis præficeret; Imperator nihilominus in priori ſententia conſtans reſpondit, *Nequaquam, ſed de Congregatione veſtra præcipuè idoneum Abbatem vobis eligite*, Quod quidem innuit etiam D. Pater Benedictus in ſua Regula, diſponens, Abbatem à Monachorum Congregatione eligendum eſſe, vt videre eſt *in 64. cap.* Regulæ *in principio*, vbi agens de Abbatum electione, ait *In Abbatis ordinatione illa ſemper conſideretur ratio: vt hic conſtituatur, quem ſibi omnis concors Congregatio ſecundùm timorem Dei, ſiue etiam pars quamuis parua Congregationis ſaniori conſilio elegerit*, & quòd Abbatum electio de iure communi ad Monachorum Congregationem ſpectet, notant. Hoſt. *in ſum. tit de elect. § quis poſſit eligere, verſ. ſi nō apparet.* Panorm. *in c. officij, n.1. de elect. & in cap. cum dilectus de conſuetud. & in clem & ſi principalis, n.5 de reſcript.* Felin *in cap. ad petitionem, n.1. de accuſat.* gloſſ. *in cap. ſciant cuncti, verb. ſpectant de elect. in 6.* Vetall. *deciſ.296 part.1.* Nauarr. *comment.3. de regul. n.2. & l.1. conſ 3. n.3. tit. de elect. in vou* Rota *deciſ.65. p.1. recent. & deciſ.296. n.5. coram Illuſtriſſimo D. Coccino Decano*, quam deciſionem, quia pluries in hac diſputatione allegatur, & plurimum ad hanc materiam probandam conducit, ne aliunde eam emendicare ſit neceſſe, in calce præſentis quæſiti recēſere viſum fuit.

Nec obſtat Concil. Toletanum relatum *in d. cap.1.* quia, iuxta gloſſ. *ibi verbum*, *inſtituere* accipitur pro confirmare; antiquitus enim, antequam Religiones exemptionis priuilegio gauderent, Abbates à ſuis Monachis electi, erant ab Epiſcopis confirmandi, vt 2
cap. cum Monaſterium, de electione; an autem ſit neceſſaria confirmatio, inferiùs agemus. Vel ſi verbum illud, *inſtituere*, propriè ſumatur, ait gloſſ. intelligendum eſſe cum limitatione, ſcilicet quando Monachi negligentes fuiſſent, aut indignum quem elegiſſent, & hanc expoſitionem gloſſ. ſequuntur ibi Doctores

communiter, fundantes se in suprà allegatis iuribus,
quibus facultas eligendi Abbates Monachis tradita
est, quæ iura cùm sint Gregorij, & Pelagij Summorum
Pontificum, antiquiora sunt Concilio Toletano IV.

3 At licet de iure communi verum sit, Abbatum tam
Generalium, quàm localium electionem spectare ad
Religionem, siue Conuentum, de cuius Prælati ele-
ctione agitur: nihilominus hodie Abbates locales
apud Monasticas, & etiam Canonicorum Regularium
Congregationes ferè omnes, non amplius à Religio-
sis illius Conuentus, cui præficiendus est Prælatus, sed
per suffragia Generalium, vel Prouincialium, & suo-
rum Definitorum eliguntur, vt patet ex vsu, & vide-
re est ex specialibus ipsarum Coogregationum consti-
tutionibus, quæ ab ipsis Regularibus præcipuè at-
tendendæ sunt, non autem illæ generales iuris com-
4 munis dispositiones; quia generi per speciem dero-
gatur *cap. generi de regulis iur. in 6.* quæ constitutio-
5 nes speciali Sedis Apostolicæ priuilegio munitæ esse
debent, cùm sint correctoriæ iuris communis, aliàs
nullæ essent *cap. quòd super his, de maiorit. & obed.*
Panorm. & Dec. *in cap. si duobus de appellat. in terminis.*
Nauarr. *lib. 1. cons. 3. n. 1. tit. de elect. in nouis.* Roderic.
q. reg. tom. 3. q. 11. art. 1. Rota *decis. 267. n. 7. & 8. coram
Gregorio XV.* Quòd sint contra ius commune, patet;
nam statutum dicitur contra ius commune, quando
alicui legi, vel Canoni aduersatur, Rota *decis. 297.
n. 1. p. 1. in Recent.* Ergo cùm electio Abbatum loca-
lium de iure communi ad Conuentum spectet, (vt
latiùs probauimus,) statuere contrarium, est statuere
contra ius commune, quod clarè patet, & in termi-
nis resolutum fuit à Rota *d. decis. 65. n. 9. p. 1. Recent.*
Solum igitur Abbates Generales hodie à Monacho-
rum Congregatione eliguntur, & in aliquibus Natio-
nibus, vt Gallia, & Germania etiam Abbates locales;
propterea præsentem disputationem de electione ca-
6 nonica Abbatum hîc inseruimus. Vnum aduerto,
quòd in prouisione Abbatum localium, & aliorum
Superiorum Regularium per Generalem, & Patres
Definitores facienda, etiam secretum seruandum est,
aliàs electio irrita esset; quia Concilium Tridentinum
sess. 25. de regular. cap. 6. districtè præcipit, vt omnes
Regularium Superiores per vota secreta eligi debeãt,
ita vt singulorum eligentium nomina numquam pu-
blicentur, aliàs electio secus celebrata irrita sit.

QVÆSITVM II.

***Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares viro-
rum valorem annuum ducentorum floreno-
rum auri communi æstimatione excedentes,
possint per electionem prouideri.***

SVMMARIVM.

1 *Monasteria reseruata per Reg. 2. Cancellariæ non
intelliguntur ea, quæ in commendam concedi con-
sueta non sunt.* Contrarium num. 3.

2 *Papa non censetur rescribere aliter, quàm sit con-
suetum.*

4 *Monasteria Consistorialia, si ex indulto Apostolico
sint manualia, Papa non solet de illis prouidere.*

5 *Manualia beneficia non comprehenduntur sub re-
seruationibus.*

6 *Monasterium vt dicatur Consistoriale, sufficit, esse
solitum conferri in titulum.*

INter cæteras Cancellariæ regulas reseruantur in se-
cũda generaliter omnes Ecclesiæ Patriarchales, Pro-
uinciales, Archiepiscopales, necnon omnia Monaste-
ria virorum, valorem ducentorum florenorum auri se-
cundùm communem æstimationem excedentia; &
vult Papa huiusmodi excessum in literis impetratio-
nis esse exprimendum. Dubitatur autem, An hæc re-
gula intelligenda sit de omnibus Monasteriis indistin-
ctè, An autem de iis tantùm, quæ in commendam dari
solent. Ad quod respondeo, supradictam Regulam esse 1
intelligendam, vt loquatur tantùm de Monasteriis in
commendam concedi consuetis; quod est conforme
communi stylo totius Orbis, atque ita vniuersaliter
obseruatur, vt Cœnobia non solita commendari, non
intelligantur pro reseruatis, vt testatur Mandos. *super
reg. 2. Cancellariæ, q. 3. n. 1.* Et Summus Pontifex non 2
censetur rescribere aliter, quàm sit consuetũ, per text.
in l. fin. C. de fideiussor. in fine: per quem text. notat.
Bald. *in l. fideicommissa, § seruo ff. de leg. 3.* & ex illo Fe-
lin. *in cap. cum M. Ferrarien. col. 3. n. 6. in vers & quia
ad hunc locum*, quòd si Clericus sæcularis impetrat
beneficium non consuetum dari Clericis sæcularibus,
non valet impetratio; quia Summus Pontifex, etiam
motu proprio, non præsumit aliter velle, quàm sit
consuetum, rescribere. Præterea cùm prædicta Re-
gula quoad hoc destruat nonnulla iura decernentia,
Abbatum Regularium electiones à Conuentu, & Mo-
nachorum cœtu faciendas esse: meritò quoad fieri
poterit, est restringenda per vulgatam regulam *odia, de
reg. iur. in 6.* & ideò verificari poterit in Abbatiis, &
Prioritatibus, vel derelictis, vel de Regularibus ad Se-
culares redactis, vel in commendam concedi consuetis,
& talia dicuntur Monasteria reseruata Consistorialia,
de his enim consistorialiter prouideri solet per viam
schedulæ iuxta ea, quæ tradit Steph. *in tract, de signa-
tura vers. est rarus casus fol 165. à terg. in prima im-
press.* Atque ita concludunt Mandos. *super reg. 2. Can-
cell. quæst. 3.* Azor. *instit. Moral. part. 2. lib. 7. c. 2. q. 10.
vers Sed hæc regula in fin.* & Roder *q. reg. tom. 2. q. 53.
art 8* Sarnen. *super reg. de subrogand. collitig q. 15. in
fine,* Seraph. *decis 1305. n. 6. & decis. 1498 n. 2.* Atha-
nas. Germen. *in tract de indult. Cardinal. § Regularia,
n. 7.* Cochier. *in d reg. 2. Cancellar. n. 20.* Contrarium 3
tamẽ resoluit Rota *in vna Palentina Abbatiæ de Be-
neuiuere 14. Aprilis 1617. coram Reuerendiss. Coccino
Decano, quæ in fine operis est decis 15.* in qua fuit di-
ctum, quòd licèt verum sit Monasteria excedentia
valorem 200. Florenorum, solita commendari, esse
Consistorialia; tamen non est simpliciter verum, Mo-
nasteria, quæ habent alias qualitates, aut quæ sunt ta-
xata in libris Cameræ, etiam quòd non commenden-
tur; non esse Consistorialia, cùm verba dictæ regulæ 2.
sint generalia, & obseruantia sit in contrarium. Benè 4
verùm est, quod si ex indulto Apostolico talia Mona-
steria sint manualia, Summus Pontifex non solet de
illis prouidere, quia eùm collatio de sui natura perpe-
tua censeri debeat, Papa in reseruationibus non in-
telligit comprehendere manualia, ad euitandum ab- 5
surdum, quòd prouisus ab illo possit ab inferioribus
amoueri: Calder. *cons. 26 de præbend.* Felin. *in cap. per
tuas, num. 4. circa fin. vers. & adde de maiorit. & obed.*
Achil. *decis. 9. de præbend.* Mandos. *super reg. 3. Cancell.
q. 11. n. 3. & q. 12. per tot.* cum aliis per Rot. *in d. Palen-
tina Abbatia*, vbi quòd sufficit, Monasterium esse so- 6
litum conferri in titulum perpetui beneficij, ad hoc
vt Consistoriale dicatur. Et ad decisiones Seraphini
contrarium asserentes, fuit responsum non obstare,
quia allegant Sarnen. qui hoc non dicit, & Mandos.
qui pariter *in eisdem decisionibus* allegatur, mouetur
præcipuè ex communi stylo, & in hoc decipitur, quia
stylus est in contrarium, & etiam ratio. Notam Abba-
tiarum Consistorialium, quæ reperiuntur taxatæ in
libris Cameræ, ex eisdem libris fideliter descriptam
apposui in fine huius primi tomi.

QVÆSITVM III.

Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

SVMMARIVM.

1 *Vocandi ſunt ad electionem omnes ſuffragium habentes.*

2 *Contemptus vnius plus operatur, quàm plurium contradictio.*

3 *Contemptus ſi electionem tacitè, vel expreſsè confirmet, valida erit electio, nam ſatis eſt, quod pro illa infirmanda non inſtet,* & num.9.

4 *Contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non fuit.*

5 *Contemptus dicitur, qui fuit vocatus, & non admiſſus.*

6 *Contemptus exceptio non poteſt opponi, niſi ab eiſdem electis, & contemptis tantùm.*

7 *Contemptus oppoſitio non ſufficit ad annullandam electionem, ſed neceſſaria eſt proſecutio contemptus, quæ fieri debet intra tempus ad eligendum conſtitutum,* num.8.

10 *Contemptus electionem approbare videtur per votum datum extra Capitulum, electione iam facta.*

11 *Contemptus electionem ampliùs impugnare non poteſt, vbi ſemel conſenſit.*

12 *Contemptus approbans electionem quoad vnum ex pluribus electis ex eodem ſcrutinio, non poteſt illa impugnare quoad reliquos.*

13 *Vota data per contemptos extra Capitulum, non augent numerum, ſed tantùm proſunt, ne electio aliàs valida irritetur.*

14 *Vota per Capitulum, & Vniuerſitatem in omnibus per eos explicandis, collegialiter, & ſimul in vnum dari debent.*

15 *Electores abſentes vocandi ſunt, ſi commodè fieri poterit, quod commodum eſt intelligendum ex parte Eccleſiæ, ſeu communitatis, non autem ex parte perſonarum vocandarum.*

16 *Electores quomodo ſint vocandi ad electionem.*

17 *Electores à valdè remoto loco vocandi conſuetudo valet; ſicut etiam, quod non vocentur.*

18 *Conſuetudo etiam iurata, in damnum Eccleſiæ non eſt ſeruanda.*

19 *Præſentes cenſentur omnes exiſtentes in ciuitate, vel hortis ipſius.*

20 *Vota electorum ægrotantium quomodo ſint exquirenda.*

21 *Electores exiſtentes infra locum, vbi electio celebranda eſt, quomodo ſint vocandi.*

22 *Forma literarum, quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt remiſſiuè.*

23 *Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non ſunt computandi in numero interuenientium in Capitulo; qui ſuperſunt, etiam ſi pauci ſint, intelliguntur eſſe electorum vniuerſitas,* num. 26.

24 *Electores ſi tempore electionis recedant à loco, vbi eſt facienda electio, eorum voti nulla eſt habenda ratio, & idem de eo, qui noluit votare.* n.25.

27 *Electores, qui electioni intereſſe nolunt, non debent compelli, niſi interſit Eccleſiæ.*

28 *Electorum partes duæ non ſunt neceſſariò congregandæ ad validitatem electionis.*

29 *Vniuerſitatis negotia impediri non debent per contumaciam particularium.*

30 *Electores citati ad comparendum tali die, qua hora dies comparere debeant.*

AD canonicam Abbatum electionem celebran- 1
dam neceſſarium eſt, vt conuocentur omnes eli-
gendi ius habentes, *cap. coram, cap bona mem. el. 2. cap.*
quod ſicut, & *ibi* gloſſ *verb. vocatus de elect.* arguitur,
ex cap. quia propter eodem tit. vbi ad canonicam ele-
ctionem requiritur, vt præſentes ſint omnes, qui de-
bent, & volunt, & poſſunt commodè intereſſe; ſed
præſentes moraliter eſſe nequeant, niſi conuocen-
tur, etiam ſi velint; quòd ſi aliquis ex ipſis electori-
bus contemptus fuerit, pro electionis irritatione,
etiam poſt ſequutam confirmationem, inſtare poterit:
& ad eius inſtantiam electio erit caſſanda, *dict. cap.*
quod ſicut, & *ibi* Panormit. & communiter Doctores.
Vnius enim contemptus plùs operatur, quàm plurium 2
contradictio *d cap. bona mem. el. 2.* Quòd ſi contem- 3
ptus electionem tacitè, vel expreſsè confirmet, valida
erit electio; nam ſatis eſt, quod pro illa infirmanda
non inſtet. Butr. *in d. cap. quod ſicut, n.25* Si autem
contemptum proſequi voluerit, electio per ſententiã
retractabitur, qua caſſata, omnes electores ad electio-
nem nouiter celebrandam conuenire debent, Panorm.
ſup. d. cap. bona mem. 2. num. 9. de elect. & contemptus
dicitur is, qui legitimè vocatus non fuit, Imola *in* 4
cap coram dilecto num. 6. de electione.
Item qui fuit vocatus, & non admiſſus Card. *in cap.* 5
in geneſi, num. 3. not. 17. & col. 4. in 6. oppoſit. verſ. vnde
etiam de elect. Rota *in Hiſpalen. Canonicatus 13. Fe-*
bruarij 1617. coram Buratto, quæ inter eius impreſſ. per
D. Aduocatum Ferentilum eſt deciſ. 225. n 3. Verùm 6
huiuſmodi exceptio non poteſt opponi niſi ab eiſdem
electis, & contemptis tantùm, Federic. *de ſen. concil.*
148. in fin. verſ. præterea; & conſ 214. in fin. verſ. item
dico, & conſ. 127. verſ. vlt. Creſcent. *deciſ. 6. num. 2. de*
procurator. Rota *in d. Hiſpalen. Canonicatus 5 Nouem-*
bris 1618. coram Buratto, quæ inter impreſſ. eſt deciſ.
351. num. 4 Nec ſufficit ſola oppoſitio, ſed eſt neceſ- 7
ſaria proſecutio contemptos ad annullandum electio-
nem, Butr. *in cap. in geneſi, num 28. prope fin. verſ. circa*
iſtam partem de elect quæ fieri debet intra tempus ad 8
eligendum conſtitutum. Petr. de Biax. *in direct. elect. c. 7.*
num. 4. verſ. & nota, part. 3. Franc. Marc. *deciſ. 1342.*
Lambert, *de iurepatr. 2. part. 2. lib 6. quæſt princ. art. 26.*
num. 7. Rota *d. deciſ. 351. num. 5. coram Buratto.*
Quòd ſi contemptus tacitè, vel expreſsè electioni 9
conſentiat, valida erit electio, Rota *d. deciſ. 225. n. 5.*
& deciſ. 259. n. 6. & deciſ. 351. n. 6. coram Buratto, vbi
quòd contemptus videtur electionem approbare, & 10
ab appellatione recedere per votum datum extra Ca-
pitulum, electione iam facta; & vbi ſemel conſenſit, 11
non poteſt ampliùs electionem impugnare, Cardinal.
in cap. Eccleſia, il 2. col. 2. verſ. 5. oppono de elect. Et ſi
ex eodem ſcrutinio duo, vel plures electi ſint, con- 12
temptus approbans electionem quoad vnum, non
poteſt illam impugnare quoad reliquos, ratione in-
diuiduitatis; quia non poteſt vnum, & idem ſcruti-
nium pro parte approbare, & pro parte non, Card. *in*
d. cap. Eccleſia, col. 4. in fin. verſ. 5. quæſo, & ibi Abb.
n. 10. verſ. ſed dominus meus, Rota *d. deciſ. 351. n. 7. co-*
ram Buratto: Licèt huiuſmodi vota data per contem- 13
ptos vel electos extra capitulum non augeant nume-
rum, ſed tantùm proſint ne electio, aliàs valida, irri-
tetur, Gloſſ. *in cap. Eccleſia veſtra il 2. verb. adiicere*
circa med. verb. non credo, & verb valebat in fine de
elect. Butr. poſt alios *ibidem, n. 23.* Card. *col. 2. in 5. op-*
poſit. & col. 3. q. 4. Imol. *n. 8 prope fin.* Abbas qui teſta-
tur de communi *n. 10.* & Anan. *num. 2. verſ. nota quòd*
vox, Oſtien. *in cap in geneſi, de elect. num. 17 in princip.*
Ioan. Andr. *n. 18. circa med.* Anchar. *col. 3. in 5. notab.*
circa fin. Bellam. *n. 17. in fin. 3. oppoſition, verſ. & tamen*
Petr. de Biax. *d part. 3. d. c. 7. n. 3. & ſeq* & Rota *coram*
Buratto dict. deciſ. 225. n. 5. & deciſ. 351. n. 10. vbi *n ſeq.*

quòd

14 quòd generaliter in omnibus explicandis per Capitulum, & Vniuersitatem, collegialiter, & simul in vnum consensus vel dissensus præstari debet, & actus expediri, post Abb. *in cap. quia, n. 12.* & *in cap in genesi n. 7. de elect.* & *ibi* Butt. *n. 28 vers. & idem in præsentationibus Rectorum.* Bald. *in l. & suum, § dic tamen, ff de pact. n. 1. vers. nota,* & Angel. post eum *n. etiam* 1.

15 Absentes autem vocandi sunt, si commodè, & sine periculo fieri poterit; quod commodum est intelligendum ex parte Ecclesiæ, seu communitatis, non autem ex parte personarum vocandarum; Panorm. *in d. cap. quia propter, num. 5. de elect.* & est communis Doctorum sententia, quos refert & sequitur Mandagot. *de elect. non. Prelat. part. 2. cap. 5.* & Bohet. *ibidem.*

16 Sed vtrùm huiusmodi conuocatio singulatim sit facienda, vel sufficiat publicum edictum, dic, & hora specialiter assignatis proponere, nihil in iure communi dispositum reperitur, & propterea speciales singularum Religionum constitutiones, & consuetudines, si quæ sunt, erunt seruandæ; præcipuè in modu vocandi per singulorum admonitionem, seu citationem, siue per generalem ipsius electionis publicationem certo loco, aut modo fieri consuetam: siue per constitutiones, quibus ipso iure electores vocari solent; quod maximè contingit in iis Congregationibus, quibus Generalis Prælatus ad tempus, puta triennij, vel quatriennij, iuxta vniuscuiusque Congregationis morem, & statuta præficitur: prout hodie in omnibus ferè Monasticis Congregationibus obseruatur, vt in singulis Generalibus Capitulis determinatur locus, in quo proximè sequens Generale Capitulum celebrandum sit. In iis autem Religionibus, vbi Generalis perpetuus est, & vacatio ipsa, ac tempus, & locus electionis sunt incerta, conuocatio singillatim fieri debet per omnia Monasteria, & loca Religionis, ac Abbates, & Prælatos locales, ita vt ad omnium suffragia habentium notitiam perueniat, & quia tunc distantiæ difficultas, quæ per se cum tali electione coniuncta est, non censetur esse contra ipsius electionis commoditatem, propterea extraordinaria esse debet; quod si talis esset, quæ nec à lege considerari, nec per consuetudinem iudicari potuit, cùm certa regula in hoc assignari non possit, prudentum arbitrio remittitur: vbi attendendum est, vt ob electionis dilationem Communitas detrimentum patiatur. Ita Panormitan. & communiter Doctores *in d. cap coram, & in cap cùm inter vniuersas de election.*

17 Valet autem consuetudo, quod à valde remoto loco citentur Religiosi ad electionem; dummodo electio intra terminum iuris fieri possit; tunc enim talis consuetudo non præsumitur Ecclesiæ præiudicium inferre, cum terminus à lege præfixus non excedatur, aliàs secùs, secundùm Panormit. *in dict cap. cùm inter vniuersas, num. 4. & num. 9.* vbi ait, quòd sicut valet consuetudo, vt absentes non vocentur: ita etiam valet, vt vocentur; dummodò sine damno magno Ecclesiæ,

18 siue Conuentus, vel Religionis præiudicio vocari possint; magno etenim Ecclesiæ præiudicio imminente, non est seruanda consuetudo, etiam iurata, per gloss. quam idem Panormit. *loco citato,* dicit notab *in can. in his 11 dist.* Vocandi sunt etiam omnes præsentes, quibus de iure competit suffragium ferre; &

19 omnes existentes in Ciuitate, vel in hortis ipsius præsentes esse censentur, per *l. 1. ff. de procurat.* Ioann. Andr. *in cap si postquam, num. 6. de elect. lib. 6.* Innoc. Panormit. & Felin. & alij apud Sigismond. à Bononia *de elect. & potest. Prelat Regular dub. 9. num. 2.* Quando autem aliquis electorum in Ciuitate, vel Cœno-

20 bio, in quo electio est celebranda, infirmus reperitur, scrutatores ad eum accedere, ac ipsius votum, sicut reliquorum præsentium exquirere debent, nec ampliùs opus erit ipsum in collatione votorum, aut aliis, quæ sequuntur requirere: sed satis erit consensus in scrutinio habitus; verùm is posset procuratorem vnum de Collegio constituere, cùm legitimo impedimento detentus sit, & pro absente habeatur, ex quo non est in loco, vbi peritur. *l. absentem, ff de verb. signif.* Ita Archidiacon. *in cap. si quis iusto, num. 1. de elect. in 6.* Angel. *in sum. verbo elect. n. 17.* Sylu. *eodem verb. elect. 1. q 5. dict. 1.* & alij apud Sigismundum à Bonon. *dict. tract. dub. 26. num. 2.*

Electores existentes infrà Ciuitatem, vel Oppidum, vbi electio celebranda erit, vocandi sunt per sonum campanæ, vel verbo, vel scripto, siue alio signo consueto iuxta consuetudinem, si enim adesset consuetudo, quòd conuocentur per sonum campanæ, esset obseruanda, vt colligitur *ex cap. in Genesi, de electione,* vbi Panormit. *num. 5.* dat regulam, quòd in negotiis, quæ possunt per præsentes expediri (quod est regulare, ux. not. per gloss. *in cap. 2 de testib. lib. 6.*) sufficit conuocatio per sonum campanæ, dummodò talis sit campana, quòd eius sonus ad omnium in loco electionis existentium auditum peruenire possit: In negotiis autem, in quibus absentes vocandi sunt, non sufficit vocatio per sonum campanæ, sed debent absentes per literas, vel nuncium conuocari, ita vt sufficienter vocati censeantur, per *cap. cum inter vniuersas, & cap. quia propter. de electione.* Innoc. *in cap. in causis, num 2.* & ibi Panormit. *num. 5. de elect.* idem Panormit. *in cap. coram, dilecto: num. 3. eodem tit.* tenor autem literarum, quibus absentes ad electionem vocandi sunt, ac de ea certiores reddendi, videri potest apud Cuch. *instit. maior lib. 4. tit. de elect. num. 60. & 61.* de mente Speculatoris, & apud Sigismund. à Bonon. *d. dub. 9. num. 3. vers. literas autem.* Et post Panormit. *in cap coram dilecto, num. 3. eod tit.* Felin. *in cap cùm omnes, n. 38. vers. secunda opinio, de constit.* Mantic. *decis. 288. n. 2.* 21 22

Electores legitime vocati ab habente potestatem, nolentes comparere, faciunt se alienos ab illo actu nec computantur in numero interuenientium in Capitulo *in cap cùm nobis olim, de elect.* Abbas *in d. cap. cùm omnes, col. fin. vers. tamen vnam diuersitatem, de constit.* Pitt. *decis. 283. lib. 3* Rot. *in Argentina Coadiutoriæ 2. May 1631 coram R. P. D. Ghislerio, que in fine operis est decis. 31. num. 3.* Et idem dicendum est de eo, qui tempore electionis recedit à loco, vbi est facienda electio, quia eius voti non est habenda ratio, *d cap cùm nobis, & ibi* Abb. *num. 3.* Rota *in Cæsaraugustana electionis 20. Martij 1623. coram Illustrissimo D. Coccino Decano.* Et de eo, qui noluit votare, gloss. *in clem quod circa in verb. quæ in facto ante fin. vers. & in his etiam,* vbi Vitalin. *num. 29. vers. aut fuerunt vocati, de elect.* Nauar. *consil. 7. num. 1. de elect. in nou.* Rodenc. *qu. st regul. tom. 2. quæst. 23. art. 20.* Rota *in d. Cæsaraugustana electionis coram D. Coccino relata per D. Ferentill. in addit. ad decis. 351.* Burat. *sub lit. B.* Et ideò, qui superfunt, etiamsi pauci sint, intelliguntur esse electorum Vniuersitas, & ille, in quem ipsi consenserint concorditer, per Capitulum electus dicetur, quamuis vocati, qui venire contempserunt, contradicant, Panormit. *super dicto cap. cùm nobis olim. num. 4.* Ex quibus apparet, quòd ad canonicam electionem non est ita necessaria omnium Vocalium præsentia: qui enim interesse nolunt, non debent compelli, nisi intersit Ecclesiæ; quia, si ita expediret pro Religione, interesse cogi poterunt, iuxta doctrinam eiusdem Panormit. *in cap. quia propter eodem tit. num. 4.* Nec etiam est ita necessarium, vt congregentur duæ partes, quia possent aliqui facientes duas partes, nolle interesse, nec per hoc electio esset impedien- 23 24 25 26 27 28

da,

da, ſed à præſentibus celebrari deberet; quia abſurdū 29 foret, per particularium contumaciam Vniuerſitatis negotia impediri, Panormit. *in cap. in cauſis, num. 9 eodem tit.*

30 Notandum hìc, quòd citati, vt tali die ad electionem faciendam compareant, debent de mane ante prandium comparere; quia de mane, ante Miſſam de Spiritu ſancto ſolet electio celebrari, ita Panorm. *in d. cap. cùm nobis olim, num.* 11. & hæc quoad præſentis quæſiti materiam dicta ſufficiant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſtituere poſsint.

SVMMARIVM.

1 *Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem constituere.* & n. 4
2 *Procurator conſtituendus ab electore abſente debet eſſe vnus de Capitulo.*
3 *Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare.*
5 *Quando plures procuratores ad eligendum conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe in ſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit præferendus.*
6 *Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere.*
7 *Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare.*
8 *Procurator Abſentis electoris, ſi interim conſtituens moriatur; an ceſſet.*
9 *An his obſtet Concilium Tridentinum.*
10 *Abſentes apud noſtram Congregationem non poſſunt procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſimiliter in Congregatione Caſinen. Caleſtina, & aliis.*

1 ELectores abſentes legitimo impedimento detenti, poſſunt vnum procuratorem conſtituere, qui eorum nomine vocem in canonica electione emittat: niſi ſtatutum, vel conſuetudo aliqua in contrarium adſit; de quo impedimento, ſi opus fuerit, proprio iuramento fidem faciat; vt expreſsè habetur *in c. quia propter §. illud autem, de elect.* vbi Gloſſ. *verbo, venire,* & Panorm. qui dicit; quòd licèt in reliquis negociis per Capitulum, vel per vniuerſitatem peragendis poſſit quis non impeditus procuratorem conſtituere: tamen ſecus eſt in electione, ibi enim videtur electa induſtria perſonæ, arg text. *in cap. is, cui de off. delegat. lib* 6. ſi tamen velint alij de Capitulo, poſſent procuratorem etiam non impediti ad electionem faciendam admittere, non obſtante diſpenſatione *d. §. illud autem*, quia dicta prohibitio in electorum fauorem emanauit, cui ipſi renunciare poſſunt.

Confirmatur præterea; quia electores eligendi ius penitùs extraneo communicare valent, *cap ſcriptum. eod tit.* ergo à fortiori multò melius, ſi velint, poſſunt procuratores eorum de Collegio, quamuis non ſint impediti, admittere, ita Panorm. *vbi proximè*, Syluest. *verbo electio* 1. *quæſt.* 3. *dict.* 2.

2 [illegible] hic procurator conſtitutus debet eſſe vnus de C[illegible], & numero eorum, qui ſunt legitimi electo[illegible] [illegible]entes in [illegible]co electionis, vt habetur expreſsè 3 [illegible] *d.* [illegible]*llud, & ibi* Gloſſ. *d. verbo venire*; pro quo faci[illegible] d[illegible]brogans al quem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis ſubrogare, vt in Doctore dicit Bart. *in l.* 1. *C. de princip. agen. in reb. lib.* 12. Verùm ſi alij electores permiſerint, poterit extraneus conſtitui; quia poſſent demùm aliquos extraneos ad eligendum admittere *d. cap. ſcriptum*, ergo multò fortiùs procuratorem iſtius de Collegio, quamuis ſit extraneus.

Poteſt etiam elector abſens non modò vnum, verùm etiam plures procuratores conſtituere; qui tamen debent eſſe in ſolidum: & tunc melior erit conditio priùs occupantis; ſi autem omnes conſtituti ſe 4 ... 5
ſimul præſentant, erit in optione Capituli, quem velit admittere: & admiſſus à Capitulo aliis erit præferendus; quòd ſi vna pars Capituli vnum vult admittere, & altera alium: ille erit præferendus, qui primò eſt in procuratione nominatus per ordinem ſcripturæ, *cap. penult de elect. in* 6 *& ibi* Gloſſ Si autem plures procuratores non in ſolidum, ſed ſimpliciter conſtituti ſunt, nullus eorum erit admittendus; quia cùm non ſint in ſolidum conſtituti, vnus tantùm ſimpliciter cum aliis eligere poſſet, & ſic omnes poſſent variare, & eligere diuerſas perſonas: & propterea mandatum procuratorium non valet; vnde alij electores ad electionem procedere poſſunt; quia talis indiſcretè conſtituens pro contumace reputabitur; paria enim ſunt non venire, & non ſufficienter venire, per *dict. cap. pen. §. ſi autem*, & *ibi* gloſſ. *verbo admitti.*

Eſt autem notandum, procuratorem non poſſe 6
vnum ſuo, & alium domini ſui nomine eligere; niſi dominus conſtituens ſpeciale ſibi mandatum de aliquo nominando tradidiſſet; tunc enim illum nomine conſtituentis, & alium nomine proprio, ſi iſte ſibi magis idoneus videretur, eligere poſſet, *dicto cap. penult. §. porrò.* Verùm hodie poſt Concilium Tridentinum, in quo requiritur, vt in electionibus Regularium Prælatorum, & aliorum officialium, &c. vota ſecretè tradantur, abſentes nequeunt procuratores cum ſpeciali mandato de certa perſona eligenda deputare, quia aliàs vota ſecreta non eſſent. Atque ita à S. Congregatione declaratum fuiſſe, refert Nicol. Garc. *de benefi. part.* 5 *cap.* 4. *num.* 200. per hæc verba. *Procuratores legitimè conſtituti cum generali mandato ad eligendum ab iis qui legitimè impediti ſunt, non excluduntur; dummodò non habeant ſpeciale mandatum de eligenda certa perſona, quia tunc votum non poſſet eſſe ſecretum, prout in hoc decreto.* Et ex eadem ratio- 7
ne, ſi nullus de Capitulo eſſe velit abſentis procurator, non poterit ipſe extraneum, diſſentiente Capitulo deputare, nec per litteras aliquem nominare; eligentium enim vota non antè ſcrutinium, ſed in ſcrutinio ipſo ſecretè tantummodò, & ſigillatim exprimenda ſunt *dicto cap penult. §. fin.* Hic autem no- 8
tandum, quòd ſi elector abſens impeditus, qui procuratorem conſtituit, interim vita cederet, procurator debet ceſſare; tamen facta ab eo, tam de ſcrutatoribus, quàm de aliis rebus ante notitiam habitam de morte domini conſtituentis, ſtabunt firma; & ſi neſciretur de eius morte, & perficeretur electio, valeret; Ita Archidiac. *in dict. cap. ſi quis iuſto, num.* 3. *in princ. per text. in l. qui procuratorem, ff. de procurat. & l. vlt. ff. ſi cert petat.*

Neque ſupradictis aduerſatur decretum Concil. 9
Trid *ſeſſ.* 25 *de refor cap. cap.* 6. vbi diſtrictè prohibetur, *ne liceat in poſterum, voces, & ſuffragia abſentium ſupplere* Intentio enim Concilij non fuit, prohibere, quin ſecundùm ius antiquum electores abſentes legitimè impediti procuratorem ad eligendum conſtituere poſſint, iuxta ea, quæ tradit Paſſatellus *in Compend. priuil. Ord. Minimorum. tit. can. Concil. Trid. ad Regular pertinent.* vbi dicit, ſibi ex Ciuitate Lirij conſulenti die 8. Auguſti 1570. reſpondiſſe Sacram

Congre

Congregationem Illustrif.Cardinalium Conc. Trid. Interpretum. *Quòd si ex instituto, aut decreto alicuius Religionis liceat Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fratrē, qui tanquam eorum procurator suo loco, & nomine det vocem in electione, Concilium Tridentinum id non prohibuit.* His additur alia declaratio eiusdem S.Congregationis Conc. *in impr. tit. prætermissa declarationes cap.6.* quæ sic ait. *Item ex decreto d.cap.6.non esse prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum suo loco delegent, seu mittant ad Capituli Generalis celebrationem vt suo nomine electionem faciat; si ex institutis, & decretis Religionis suæ licet superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere alium ad Capitulum Generale, qui suo loco, & nomine in electione suffragium ferat.* Ita refert Castel. *in tract.de elect.c.5. num.98.circa finem.*

Hæc autem (vt in principio diximus) procedunt
de iure communi, & nisi per constitutiones Religio-
10 num, à Sede Apostolica approbatas, secus cautum sit;
in nonnullis enim Religionibus excluduntur Vocales absentes à constitutione procuratorum; vt in nostra Congregatione Vallumbrosana, in qua electores absentes non admittuntur, per substitutum vocem in Capitulo supplere, vt habetur *cap.1. nostrarum constitut.in fin.* pariter in Congregatione Casinensium absentes, nec per substitutum, nec per epistolas, neque per nuncium vocem in Capituli actibus habere possunt, vt habetur *in 1.parte Constit.dict.Congregationis tit.de elect.præsid.Capit Definitor.& Conseruator.c.11. num.3.* Idem cautum reperio *in Constitutionibus Cælestinorum tract.2.cap.7.part.12.*

QVÆSITVM V.

De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Abbate mortuo, vel deficiente, Ecclesia dicuntur viduata.*
2 *Abbates Pastores dicuntur.*
3 *Abbatum electiones in multis Episcoporum electionibus æquiparantur.*
4 *Electionis canonica forma triplex.*
5 *Electiones celebrata contra formam,* cap. quia propter de elect. *sunt ipso iure nulla.*
6 *Generales, vel Capitulum non possunt vigore priuilegij hic inserti supplere defectus,* cap. quia propter, *in electione interuenientes.*
7 *In priuilegiis nunquam censetur derogatum decretis Concilij Generalis, nisi exprimatur.*
8 *Concilium Tridentinum quid statuerit super Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorum electione.*
9 *Forma triplex eligendi tradita* in cap.quia propter de elect. *non est sublata per Concilium Tridentinum.*

QVamuis D. Pater Benedictus in Regulæ *cap.64.* constituerit, Abbatum creationem ex saniori, licèt minori parte suffragiorum Congregationis esse faciendam: tamen, quia per ius Canonicum aliter dispositum fuit, nempe illum tantùm esse in Abbatem pronunciandum, quem maior, & sanior pars legitimè elegerit, qui modus electio canonica appellatur; idcirco prædicta forma tradita *in d. cap.64.* Regulæ non obseruatur, sed dispositio Concilij generalis *in c.quia propter de elect.* quia per illud omnes aliæ eligendi formæ præter eas ibi positas, irritantur; cuius cap.dispositio absque dubio comprehendit electionem Abbatum, aliorúmque regularium Prælatorum, ac etiā Secularium Episcopis inferiorum, si qui sunt, qui per electionem à Collegiis ad Prælaturas assumuntur;
quia *in d. cap.* intendit Summus Pontifex viduatis 1
Ecclesiis prouidere; Ecclesiæ autem dicuntur viduatæ, & sine pastore, mortuo, vel deficiente Abbate, vel Prælato earum sponso, *cap.ne pro defectu, & cap. officij eodem tit.* vbi Abbates dicuntur Pastores. Præ-
terea Abbatum, & aliorum huiusmodi Prælatorum 2
electiones in multis Episcoporum electionibus com- 3
parantur *cap.cupientes eod.tit.in 6.* Sic docent Syluest. *verb.electio 2.num 1 vers. præterea.* Sanchez *in opere morali, lib.2.cap.38.num 84* & ita communiter teneri ait Suarez *de Relig tom.4 tract.8. lib.2. cap.5. num.1.* His præmissis, quia prædictum *cap. quia propter* est totale fundamentum huius materiæ, ad hoc, vt substantialia formæ electionis præ manibus habeantur, eius verba ad propositum facientia, visum est, hic apponere. *Quia propter diuersas electionis formas, quas quidam inuenire conantur, & multa impedimenta proueniunt, & magna pericula imminent Ecclesiis viduatis. Statuimus, vt cùm electio fuerit celebranda præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & singillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, vt is collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesiæ viduatæ prouideant de pastore; aliàs electio facta non valeat, nisi fortè communiter esset ab om-*
nibus quasi per inspirationem absque vitio celebrata. Ex 4
quibus licet colligere, triplicem esse electionis formam, nempe per modum scrutinij, compromissi, &
communis spirationis. Et omnes electiones factæ con- 5
tra formas dictæ decretalis sunt ipso iure nullæ, vt patet ex textu ipso, & ait ibi Innoc.*num.6.*& communiter Doctores Rom.*cons 322. n.12.* Rota *in vna Treueren Abbatia S. Maximini 24. Nouembris 1624. coram Reuerendiss. Domino Coccino Decano,* Miranda *in Man. Prel.tom.2 quæ.23. art.2. conclus.vnic post med.* Suarez *de relig.tom.1.tract.3. lib.2.cap.12.num.9.* Sanchez *in opere mor.lib.2.cap.38.n 83.& seq.* Sigismund. à Bononia *de election.& post.Prælat. Regular. dub. 4. num.5.* Castell. *in tract.de elect. Prælat. cap.1. num.3.*
vers.forma igitur. Nec suffragatur, quòd Sixtus IV. 6
concesserit Capitulis Generalibus Ord. S.Hieronymi in Hispania, vel inter Capitulum, & Capitulum Prioribus Generalibus, vt supplere possint quoscumque defectus ex commissione, prætermissione, transgressione, contemptu, aut negligentia iuris, vel statutorum Ordinis qualitercumque in electione interuenientes, prout refert Roderic.*quæst regul. tom.2.q.52. art.1.& 5.* non inquam suffragatur, vt per illud suppleri possint à Generalibus, vel Capitulis Generalibus nullitates, & defectus electionum ob non seruatam aliquam ex prædictis formis traditis *in dict. cap.*
quia propter; Quia caput ipsum continet constitutio- 7
nem Concilij Generalis Lateranen. celebrati sub Innocentio III. cuius decretis nunquam censetur derogatum per clausulas generales in priuilegiis apponi consuetas, nisi expressa mentio fiat his verbis, *Non obstante lege aliqua, aut constitutione in Concilio Generali edita.* vt colligitur *ex cap ex parte, & cap vlt.de capell. Monach. & cap. eam de ætat. & qualit. & cap. nonnulli, de rescript.* vbi Felin. *num. 3.* Nauar. *in man. cap.27. num.265.* Molin. *tom.1.de iust.tract.2.disp.173.*

plures

plures congessit Sanchez *de matrim. lib. 3. disp. 16 n. 7.* Rota *decis. 279. n. 6. coram Reuerendissimo D. Coccino Decano, & decis. 122. n. 1. cum seqq. part. 1. Diuers.* At in præfato priuilegio non derogatum Concilio Generali, nec etiam per clausulam generalem *non obstantibus, &c.* vt patet; ergo eius virtute non possunt suppleri defectus *à cap. quia propter*, quod in terminis
8 defendit Sigismund. a Bono *de elect. & potest. Prælat. regul. dub. 4 per tot & sequentes.* Præter ea, quæ in iure communi de electione statuta sunt, Tridentina Synodus *in cap 6. sess. 25. de regul* quæ sequuntur decreuit. *In electione superiorum quorumcunque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, & aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis Sancta Synodus districte præcepit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium no-*
9 *mina nunquam publicentur*; per quæ verba, & si prædicta triplex eligendi forma tradita *in cap. quia propter* sublata non sit, vt ait Roder. *in summ part. 1 tit. de elect cap. 12. num. 2.* Azor. & alij apud Rotam *in vna Meten. Monasterij 5. Iulij 1621 coram Reuerendiss D. Coccino Decano, in fine, quæ in fine operis est decis. 23.* tamen omnes ferè Religiones communiter consueuerunt canonicas electiones per modum scrutinij celebrare; vnde meritò Petrus de Biax. *in direct. elect. cap 20. 3. part n. 2.* hanc formam procedendi per modum scrutinij appellat vsitatiorem, id est magis communem quoad vsum, & magis solemnè, & tutiorem.

QVÆSITVM VI.

Quæ sint substantialia electionis per viam scrutinij celebrandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electio est celebranda in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco.*

2 *Electiones per occulta conuenticula facta reprobantur à iure.*

3 *Locus certus non est de substantia electionis, sed quilibet locus, vbi Capitulum est congregatum, dicitur Capitularis.*

4 *Electio fieri debet in communi Congregatione, vbi præsentes adsint omnes electores, & quando dicatur fieri communiter.*

5 *Actus vt dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet, quod more solito congregetur Collegium, & ibi fiat conclusio de actus explicatione.*

6 *Scrutatores assumendi sunt per Collegium; & an hoc simpliciter necessarium sit.*

7 *Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores assumi debent; nisi aliter ex Apostolico indulto concessum sit, vel nisi electores sint pauci,* num. 8.

9 *Scrutatores debent esse de Capitulo.*

10 *Vota singulorum eligentium exquirenda sunt secretè a scrutatoribus, & an viua voce, vel in scriptis per schedulam tradenda sint.*

11 *Electores præsentes omnes scrutandi sunt, aliàs electio est nulla.*

12 *Suffragiorum inquisitio secretè, id est seorsim, ab aliis de Capitulo est facienda, qui si fieret in publico, electio esset nullius momenti, etiam si omnes consentirent.*

13 *Suffragiorum inquisitio fieri debet sigillatim, & electores singuli sunt vocandi.*

14 *Vota electorum sigillatim exquisita, in scriptis redigi debent, & mox in communi statim publicari* num 15. *& quando dicantur in communi publicari,* ibid.

16 *Scrutinio publicato variare amplius non licet, & quare.*

17 *Vota eligentium postquam fuerint publicata, fieri debet ipsorum collatio respectu numeri, meriti, & zeli.*

18 *Votorum collatio respectu meriti, & zeli, in electionibus Regularium est sublata per Concil. Trident.*

19 *Collatio de merito electi non est necessaria contra Panormit.*

20 *Votorum collatio fieri debet mox post publicationem, id est nullo actu extraneo interposito.*

21 *Electio necessaria publicanda est, & pronuncianda per verba singularis numeri.*

22 *Electio a quo publicanda sit nomine omnium.*

23 *Electio communiter statim post collationem publicanda est.*

24 *Electionis ad validitatem an sit necessaria pars maior, & sanior votorum.*

25 *Electio, vbi vota sunt paria, est nulla.*

26 *Pars maior Capituli non dicitur, nisi excedat medietatem.*

27 *Pars maior Capituli censetur ea, quæ maior est in ordine ad totum Capitulum, non quæ est maior respectu minoris, & in eo numero computandi sunt ij solum, qui in eadem electione votum habuerunt.*

28 *Pars maior Capituli si in neminem consenserit, iterandum est scrutinium.*

29 *Electio Abbatissæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione, zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, & quare?*

30 *Electio est publicanda expressa, & clara voce.*

31 *Electio solemniter est publicanda.*

32 *Scrutatores an fide digni esse debeant.*

33 *Locus non est de substantia electionis.*

34 *Missa celebratio cum inuocatione Spiritus sancti an debeat necessario præcedere electionem.*

35 *Electores an debeant iurare se magis idoneum electuros, & quomodo præstandum sit huiusmodi iuramentum,* num. 36.

EX communi Canonistarum, & Summulariorum doctrina, & assertione, multa sunt, quæ ad essentiam, & substantiam electionis per modum scrutinij celebrandæ pertinent; quorum dictis inhærendo ea omnia in præsenti quæsito breuiter explicabo. Primò igitur ad hoc vt electio per modum scrutinij facienda, legitima sit, debet fieri à maiori parte legitimorum electorum, qui vt supra vocati debent esse simul col- 1
legialiter congregati in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco, *cap. quia propter, §. electiones, de electione, & ibi* Innocent. Hostiens. Panormit. & alij, Syluest. *verb. electio 2. quæst 8.* Electiones enim in 2
cubiculis, & clandestinis locis per occulta conuenticula factæ reprobantur à iure per *dictum. § electiones, ibi, Electiones clandestinas reprobamus*: & *cap 2. & cap si transitum, dist. 79.* Certus tamen locus non 3
est de substantia electionis; nam quilibet locus, vbi Capitulum est congregatum, dicitur Capitularis, *cap. quod sicut*, vbi Abb *num. 1. cap. cùm terra, de elect.* vbi Gloss. *in verb in quo, ait in capitulo secundum consuetudinem loci aliàs vbi melius se obtulerit facultas*; & fuit dictum per Rot *in Argentina Coadiutoria 2. Maij 1631. coram R P. D. Ghislerio, quæ in fine operis est decis 51. num 4.* Est ergo de substantia ipsius canoni- 4
cæ electionis, vt fiat in communi Congregatione, vbi præsentes adsint omnes electores; quia non valet, nisi sit communiter celebrata, vt habetur in

cap. ingenesi, eodem tit. tunc autem dicitur communiter celebrari, cùm in vno loco omnes electores ad suffragia ferenda congregantur; singulariter autem fieri intelligeretur, quando singuli in suis Monasteriis manentes suffragia mitterent. Ratio huius est, nam ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuersitate nomine Vniuersitatis, debent fieri per congregatos in vnum; ad
5 hoc enim vt actus dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet, quòd more solito congregetur Collegium, & ibi fiat conclusio de actus explicatione, vt ait Panormit. *in cap. cùm omnes, n. 7. circa finem de constitut.* ex gloss. quæ ibi dicit notabilem *in l. sicut, ff. quod cuiusque Vniuers.* idem Panormitan. cum Innocent. & Butr. *in d. cap. in genesi de elect.* Barr. *in l. omnes populi, col. 7. vers. tertio quæritur, ff. de iustitia, & iure.* gloss. *in cap. t. 63. dist. & in cap. nominationes 2. qu. 6.*

6 Secundum substantiale est, vt scrutatores, qui eligentium suffragia exquirere, ac suscipere debent, assumantur per Collegium; nam non debent se ingerere; quia per hoc suspecti redderentur, per text. *in l. quæ omnia, ff. de procur.* facit text. *in d. c. quia propter, verb. assumantur:* quod Panormitanus ibi tutum esse dicit, non autem simpliciter necessarium; quia si tres incipiunt scrutari, aliis videntibus, & tacentibus, credit electionem validam esse, aliis setuatis: quia cùm agatur de re meritoria, & concupiscibili, sicut est, vt per canonicam electionem Ecclesiæ viduatæ de Pastore prouideatur, tacentes habentur pro consentientibus, vt in simili notauit gloss. *in c. sicut causa eod. tit. in 6.* notat Innoc. *in dicto c. in genesi.*

7 Tertiò requiritur, vt scrutatores tres, & non plures, nec pauciores eligantur: aliàs enim electio irrita esset, vt ait, Panormit. *in d. cap. quia propter num. 13. vers. tertium substantiale,* vbi testatur, hanc esse communem omnium Doctorum sententiam, Imol. *etiam ibi, n. 7.* Innoc. *n. 4.* Ioan. Andr. *num. 9. vers. assumantur,* Syluest. *in Summa, verbo electio 2. n. 11. vers. tertium de communi* Angel. *etiam in Summa eodem verbo, num 16.* Azor. *instit. mor. part. 2. lib. 6. cap. 14. q. 11.* Rota *in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini 10. Nouembris 1614. coram Reuerendiss. Domino Coccino Decano.* Suarez *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 5. num. 8 in fine,* plures cumulat Sigismund, à Bon. *in suo tract. de elect. & potest. Prælat. Reg. dub. 10. num. 1.* Vt autem plures, quam tres scrutatores assumi possint, requiritur speciale Sedis Apostolicæ indultum, & auctoritas; vt Monachi Casinenses eligentes quatuor, quod obtinuerunt per Bul-
8 lam Gregorij XIII. ad hoc specialiter eis concessam. Verùm hoc limitatur, vt procedat quando seruari potest, videlicet, vbi numerus eligentium esset copiosus; si enim essent pauci electores in Collegio, sufficerent duo tantùm scrutatores, secundùm Innoc. Panormit. & Angel. *vbi sup.* Syluest. *d. verbo electio 2. n. 7.* vbi declarat, quòd si electores sunt tantùm tres, duo ex illis tertium scrutabuntur, si verò tantùm duo, vnus scrutabitur alium, & si vnus solus, iste vocalis testibus suum votum exprimet, & publicabit; & hoc confirmat cum Archidiacono Vincent. & Ioan. Andr.

9 Quartò prædicti tres scrutatores debent etiam esse de Capitulo, aliàs electio nulla est, vt probatur *in eodem cap. quia propter,* vbi expressè dicitur, quòd hi tres sint de Collegio, & postea subditur, electionem aliàs factam non valere. Atque ita Panormit. *d. num. 13. vers. quartum substantiale,* qui testatur de communi Imol. *num. 8.* Ioan. Andr *num. 11.* Syluest. Ang. Azor. Suar. & Rot. *locu citatu,* & alij apud Sigismundum à Bonon *dub. 10. num. 3.* conditio enim hæc est valdè necessaria, ad hoc vt electio conuenienter fiat: quia hoc munus fideliùs exercebitur per eos, ad quos spectat electio; & sic dicti scrutatores debent esse de Collegio, scilicet, de numero eligentium: non enim satis est, vt eligantur tres de eodem Ordine, & Congregatione; sed opus est, esse tres ex iis, qui in Capitulo vocem habent: non est enim honestum, vt qui sunt extra Collegium sciant conscientiam illorum de Collegio.

Quintò substantialiter ad formam ipsius canonicæ electionis requiritur, vt singulorum electorum vota secretè exquirantur. Hoc autem dupliciter fieri potest. Primo modo, vt singuli electores viua voce proferant coram scrutatoribus, quem eligunt, & aliquis ipsorum scrutatorum scribat; quem modum seruandum esse, aiunt, Bocc. *decis. 1. num 35.* & Cuch. *instit. maior, lib. 4. tit. de elect. num. 122.* Secundo modo, vt quisque eligentium in schedula votum suum scriptum deferat, adeò, vt neque ipsis scrutatoribus notum fiat, & hic modus videtur magis necessarius iuxta præscriptum Concilij Tridentini, quod *sess. 25. de regular. cap. 6.* districtè præcipit, vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Vnde Mirand. *Man. Prælat. tom. 1. quæst. 13. art. 15. concl. 2.* ait, priorem modum esse reprobatum, quicquid sit de iure antiquo. Nihilominus dicendum est, vtrumque obseruari posse, ac electionem censeri canonicam iuxta *cap. quia propter.* & secretam iuxta præceptum Concilij Trid. tam si suffragia ferantur in scriptis per schedulas, quàm si dentur viua voce; dummodo singulorum eligentium nomina seruentur sub secreto, sub quo recepta fuit. Nam quòd electio censeatur canonica *iuxta cap. quia propter,* si electores viua voce suffragia sua proferant, est communis omnium sententia, de qua testatur Suarez *dicto cap. 5. num 10.* sicut etiam canonica censetur, cùm vota scripta in schedulis traduntur, vt est communis Religiosorum, & nonnullarum Ecclesiasticarum Communitatum consuetudo, testibus Mirand. *loco cit.* & Garc. *de benefic. part. 5. cap. 4. numer. 188.* Quòd autem electio censeatur secreta, si suffragia ab eligentibus viua voce scrutatoribus tradantur, clarè patet ex quadam declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium eiusdem Concilij interpretum relato à Garcia *dicto cap. 4 num. 189.* quæ sic habet. *Si electi fuerint à Superioribus aliqui, vtputa quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur canonica, & secreta.* Et (vt refert idem Garcias *num. 190.* eadem Sacra Congregatio sic censuit. *In electionibus Abbatissarum vota oretenus accipi possunt, etiam quòd aliqui Superiores quatuor, aut quinque ea sciant.* Ex quibus clarè patet, electionem secretam censeri, si electores viua voce, & non per schedulas scriptas suffragia ferant. Hanc conclusionem pluribus firmant Suar. *d. cap. 5 à n. 10. vsque ad 13.* & Sigismund. à Bonon. *dub. 17. à n. 10.* 10

Est etiam de substantia, vt vota omnium eligentiũ, nullo omisso, suscipiantur; quòd si vnus ex iis non scrutaretur, vel aliquis ex scrutatoribus omitteretur, electio esset ipso iure nulla. Quod est intelligendum, quando contemnitur, siue omittitur aliquis ex vocatis, contemptus enim non vocatus non reddit electionem ipso iure nullam, sed annullandam ad eius instantiam. Ratio differentiæ videtur; quia omittere aliquem ex vocatis, est contra intrinsecam formam electionis per scrutinium traditam, *in d. cap. quia propter,* & sic esset omittere vnum ex substantialibus intrinsecis ipsius canonicæ electionis; at non vocare aliquem ex electoribus, sed illum contemnere, est circa præambula ad electionem, sola autem forma est ibi in rigore præscripta, & substantialis iuxta *cap. Ecclesia vestra eod. tit.* Ita Panormit. vbi proximè, Suarez *d. c. 5. n. 14.* 11

loquitio secretè, id est, seorsim ab aliis de Capitulo est facienda: quia si fieret in publico, electio nullius esset momenti, etiam si omnes consentiant per *d. in c. genesi de elect.* 12

13 Sextum requiſitum ſubſtantiale eſt, vt inquiſitio ſuffragiorum fiat ſingillatim, & electores non vocentur ad ſcrutatores bini, vel terni, ſed ſinguli; vt colligitur ex *d. cap quia propter*, ibi, *ſingillatim*, vbi Panorm. *n.5.* Syluest. *verb electio. q.5.* & alij apud Sigiſmund. *de elect. & poteſt Prælat. Regul. dub. 16. n. 1.*

14 Septimum neceſſarium ſubſtantiale eſt, vt omnium electorum vota ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigantur, quæ conditio eſt de ſubſtantia, vt colligitur ex text. ibi, *Vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta, &c.* & infra ſubditur, *aliter electio facta non valeat*, & ita per omnes Doctores ibi notatur.

15 Octaua ſubſtantialis conditio eſt, vt omnia ſuffragia mox in communi publicentur, omni prorſus appellationis obſtaculo remoto, circa quod notandum, quòd tunc dicuntur vota in communi publicari, quando integer eorum numerus publicè quoad totam Congregationem profertur, non exprimendo in quorum fauorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderint: ſed explicando tantùm numerum perſonarum, quæ ſuffragium tulerunt, vt ſignificatur per illam particulam *in communi*, quę ſolemnitas ex omnium ſententia ſubſtantialis eſt: ordinatur autem ad maiorem certitudinem collationis ſuffragiorum, quæ poſteà erit facienda. Item debet animaduerti, huiuſmodi publicationem ſtatim, & abſque vlla morali interruptione eſſe faciendam, quod eſſe de ſubſtantia electionis, cenſet Panorm. & cum eo communiter omnes. Moralis autem interruptio eſſet, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſiue differendam ipſam electionem: vel ſi abſque aliqua cauſa cogente Congregatio, non facta tali publicatione, diſſolueretur,
16 arg. *cap. cum poſt de elect.* Publicato ſcrutinio, amplius variare non licet. *cap. publicato de elect.* quia electores iam functi ſunt eorum officio, & quia alias aperiretur via fraudibus, & tolleretur ius quæſitum electis, quod de iure non licet. Abb. *d. cap publicato, n. 4.* & firmauit Rota *in Carthaginen. Canonicatus 6. Febr. 1604 coram Card. Horatio Lancelloto, & in nullius, ſeu Pampilonen. Canonicatuum de Roncesualles 21. Maij 1618. coram R.P.D. Dunozetto, quæ in fine operis eſt deciſ. 19. n. 1. & fuit confirmata 10. Maij 1631 coram eodem, & 24. Nouembr. 1631 coram R.P.D. Pirouano.*

17 Nonò ad eſſentiam ipſius canonicæ electionis ſpectat, vt facta ſuffragiorũ publicatione, ſtatim fiat collatio votorum reſpectu numeri, meriti, & zeli, iuxta gloſ. quæ ait, *collatione facta numeri ad numerũ, & zeli ad zelũ, meriti ad meritũ*, quòd ſumitur *ex c. in geneſi, & c. Eccleſia veſtra de elect.* & eam ſequuntur Panor. *n. 10.* & alij. Et hoc, ad inueſtigandum, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit. Panor. autem ait, quòd quando electio fit à duabus partibus, ceſſat collatio meriti, & zeli, per text. *in c. ſi quando eod. tit. in 6.* Sed ſi vota omnium electorum in vnum ſolum conſenſiſſent, collatio fieri debet non numeri ad numerum, ſed de numero, merito, & zelo, inſpiciẽdo, vtrùm electus ſufficientem habuerit numerum, & ſi præſentes [illegible] partes efficiant, prout deberent, vel ſi fortè nõ
18 omnes vocem habent. Sed collatio in electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam ſublata eſt per decretum Concil. Trid. *quod [illegible] 25. de regul. c. 6.* diſtrictè præcepit, *vt in poſterum electiones omnes fiant per vota ſecreta, ita vt ſinguli* [illegible] *eligentium nomina nunquam publicẽtur*, quapropter cum ſuffragia ſecreta eſſe debeãt adeò, vt nomina eligentium nunquam publicentur: nullius ad meritum vel zelum electorum reſpectus haberi poteſt, ſed tantùm collatio numeri ad numerum, vel ſaltem [illegible] erit faciẽda: vt benè aduertunt Mirand. *d. q. 13. art. 7 ante primam concluſionem*, & Sigiſmund. à Bon. *dub. 38. n. 7.* Ait etiam Panor. faciendam eſſe collatio- 19
nem de merito electi, an, ſcilicet, ad illam dignitatem ſit idoneus; ſed hoc non videtur neceſſariũ; quia textus manifeſtè loquitur de collatione ſuffragiorum, qua ſuppoſita, abſolutè dicit, vt is eligatur in quem Capitulum conſenſerit; præterea iudicare de electi dignitate non ſpectat ad ſcrutatores: ſed ſiue ad eum, cuius erit confirmare, ſi confirmatione opus erit: vel ad Superiorem, ad quem erit recurrẽdum, ſi aduerſus electi idoneitatem aliquid erit obiiciendum, vt ait Suar. *de
relig. tom. 4. tr. 8. lib. 2. c. 5. n. 19.* Huiuſmodi autem col- 20
latio fieri debet mox poſt publicationem, id eſt, nullo actu extraneo interpoſito iuxt. gloſſ. & Panorm. *in d. c. quia propter.* Sylu. *verb elect. 2. q. 10 requiſ. 12.*

Decimò requiritur, vt facta collatione, communis 21
electio fiat, quæ eſt veluti vnus actus totius Capituli, qui non intelligitur cõſummari, donec vnus nomine totius Capituli per verba ſingularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc fit poſtquam totius Capituli voluntas paulatim declarata, & cognita eſt; quæ conditio eſt de ſubſtantia, immò ſubſtantia, & forma ipſa electionis: nec aliquod ius per electionem ipſam electo acquiritur, ſi hæc conditio omittatur, vt colligitur ex *dicto cap. quia propter, & cap. ſicut de elect. in 6.* & *cap cum ab vno de re iudicat. eodem lib.* Hæc autem communis electio fieri debet ab vno nomine omnium publicè loquente, & denunciante electionem, qui, ſi omnia ſuffragia in vnum conſenſerint, pronuntiabit electum dicens, *Ego N vice mea, & omnium electorum eligo N.* ſi verò aliqui non acquieuerint, dicat, *Ego N. vice mea, & omnium alio-
rum, qui mecum conſentiunt, eligo N.* Quis autem vice 22
omnium dictam electionem efficere debeat, in textu expreſſe non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile eſſe, vt Capitulum hanc facultatem, alicui ex ſcrutatoribus tradat, ſecundum Panorm. *in dicto c. quia propter num. 10.* Sed quando nulli commiſſum eſt, congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Capitulo præeſt, vel qui primam vocem obtinet, vt ait Suarez *dicto c. 5. n. 24 in fine.*

Vndecimum ſubſtantiale eſt, vt hæc communis 23
electio ſtatim poſt collationem abſque vlla morali interruptione fiat: ſicut dictum eſt de publicatione ſuffragiorum in communi, vt probatur *in c. cum poſt de elect.* ait Panormit. *vbi ſuprà*, qui ad hoc probandum adducit text. *in cap. cum propoſita eod. tit.*

Duodecimum ſubſtantiale erat, vt electio fieret 24
de eo, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſiſſet. Vbi eſt aduertendum, quòd olim ad hoc vt electio valida eſſet, opus erat, non maiorem tantummodò, ſed etiam ſaniorem ſuffragiorum partem habere, vt conſtat ex pluribus locis totius tituli *de elect.* & præcipuè *ex d. cap. quia propter*, ibi, *iis, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit*, vbi Panormit. *5. notat*, non valere electionem, niſi fiat per maiorem, & ſaniorem Capituli partem, nec ſufficere ſaniorem, niſi concurrat ſimul maioritas: quod probat ex natura illius copulatiuæ, *&*, cuius eſt vtrumque extremorum principaliter copulare, per gloſſ. *in cap. querelam, de ſimon.* Verùm quia inueſtigando, quænam eſſet maior, & ſanior pars, plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim, vt omnia vota publicè coram ſcrutatoribus ſcriberentur, & coram omnibus etiam publicarentur, non ſolùm quoad numerum, ſed quoad perſonas ipſas ſuffragia ferentes, vnde deinceps conſtare poterat, & in quem maior pars quoad numerum conſenſerat, necnon quæ fuiſſet cenſenda ſanior pars quantùm ad meritum, & zelum. Poſtmodum Concilium Tridentinum (vt *ſuprà* dictũ eſt) decreuit, electiones in poſterum per vota ſecreta

eſſe faciendas, ita vt ſingulorum, eligentium nomi-
na nuſquam publicentur: ex quo factum eſt, vt am-
pliùs non inquiratur, quænam ſuffragiorum pars ſit
ſanior, ſed tantummodò maior, ſeu minor ipſorum
numerus reſpiciatur: Quapropter valida reputabi-
tur electio à maiori votorum, ſeu ſuffragiorum nu-
mero facta, dummodò ipſa vota ſint legitima, nec
vllam patiantur exceptionem, & perſona digna eli-
gatur; ſemper enim maior pars ſanior præſumitur, ſi
perſona electa indigna non ſit. Ita Suar. *d. cap. 5. num.*
13. & alij plures apud Sigiſmund. à Bonon. *in cit. dub.*
25 38. *num.* 8. Et quòd vbi vota ſunt paria, electio ſit nul-
la, quia debet fieri à maiori parte ſuffragiorum, eſt
text. *in cap. in geneſi, & cap. Eccleſia veſtra il 2. de
elect.* vbi Gloſſ. *in verb. non conſenſerit verſ. ſed ſi
omnia*, Abb. *numero* 13. *verſ. ſi autem omnia ſint hinc
inde paria*, Cardinal. *in fine verſ. ſi autem paritas*,
idem Abbas *conſil.* 25. *numero* 4. *libr.* 2. Franc. Marc.
quæſt. 922. Rota *in d. Nullius, ſeu Pampilonen. Ca-*
26 *nonicatuum de Ronceſualles.* Non dicitur enim maior
pars, niſi excedat medietatem, Gloſſ. *in cap. vnic. in
verb aſſenſu, verſ. ſcire debes ne ſed. vac. libr.* 6. Abbas
in cap. poſtulaſti numero 14. *in fin. verſ. ex quo infer-
tur de conceſſ. prabend.* Syluest. *de benefic. part* 2. *quæſt.*
17. *num.* 11. Rota *coram Buratto in Hiſpalen. Canonic.*
23. *Februarij* 1657. *quæ inter eius impreſſ. eſt deciſ.* 225.
27 *& in fine operis eſt deciſ.* 18 *numer.* 2. Hæc autem ma-
ior pars non eſt cenſenda ea tantùm, quæ maior di-
citur reſpectu minoris, ſed reſpectu, & in ordine ad
totum Capitulum, ita Felin. *in capit. cùm omnes de
conſt.* & gloſſ. *ibi, verbo, conſtitutum*, Panormitan. *in
cap. Eccleſia veſtra el 1. numer.* 1 *eod. tit.* in quo nume-
ro illi ſolùm ſunt computandi, qui in eadem electio-
ne votum habuerunt, iuxta Panormit. vbi proximè,
qui dicit, ita vniuerſaliter tenendum, & dicendum
eſſe in omnibus caſibus, in quibus maior ſuffragio-
rum pars deſideratur, & fuit dictum *in allegata Pam-*
28 *pilonen. Canonicatus coram R. P. D. Pirouano*; ſi au-
tem non apparebit, maiorem partem Vocalium in
Capitulo congregatorum in vnum conſenſiſſe, de
iure communi iterandum eſt ſcrutinium, quouſque
maior pars ſuffragiorum in vnum conſenſiſſe reperia-
29 tur, arg. *cap. cum terra, cum ibi not. de elect.* Electio
verò Abbatiſſæ debet fieri à duabus Collegij parti-
bus, nulla habita collatione zeli ad zelum, nec meriti
ad meritum *cap. indemnitatibus, §. ſanè. de elect in* 6.
& ibi Ioan. Monach. *ſub numer.* 20. Archidiac. Ioan.
Andr. Ancharan. Franc. *ſub numero* 8. Gemin. *num.* 6.
Card. *in clem. quod circa, quæſt.* 11. & Vitalin. *ſub
numer.* 2. *eod. titul.* Petrus de Biax. *in direct. elect.* 3.
part cap. 38. *num.* 6. & reſoluit Rota *in Leodien. Ab-
batiſſatus* 9. *Martij* 1594. *coram Card. Pamphil ſenio-
re, quæ in fine operis eſt deciſ* 17. *numero* 5. *&* 6. Ratio
autem quare in computandis votis mulierum ſolus
numerus attenditur, non autem zelus, nec meritum,
aſſignatur à Doctoribus, ne ſcilicet ad inuicem ſibi
inferant opprobria, & conuitia, reuelando ipſarum
ſecreta, vt dicit Ioan. Andreas *in d. cap. indemnitati-
bus num.* 3. quem ibi ſequuntur Ancharan. *in verſ.* 18.
nota, Gemin. *in §. ſi qua verò, in verſ. vt autem.* Quod
procedit etiam in electione Abbatiſſæ, quæ facienda
eſt à mulieribus ſimul cum maſculis, vt poſt Ioan.
Andr. *in d. cap indemnitatibus ſub num.* 3. *verſ. Cano-
nici*, & Gemin. *ibid. §. ſupradicta n.* 4. *in eadem Leo-
dien. Abbatiſſatus num.* 7.

30 Decimotertiò eſt de ſubſtantia ipſius canonicæ ele-
ctionis, quòd dicta electio publicetur expreſſa, & cla-
ra voce: nec ſufficit aliquis actus eligentium, qui ele-
ctionem importet: ſed requiruntur verba ore prolata
per text. *in d. cap. Eccleſia veſtra el* 1. & ibi Panormit.
num. 3. *cap. ſicut, & cap. cum ab vno, de elect.* Petr. de
Biax. & Marc. Ant. Cuch. apud Sigiſmund. à Bonon.
dub. 40. *n.* 1.

Decima quarta conditio ſubſtantialis eſt, vt ipſa 31
electio ſolemniter publicetur, non enim debet eſſe
clandeſtina vt *d. cap. quia propter in fin.* & debet pu-
blicari in Capitulo.

Vltimum ſubſtantiale eſt, vt ſucceſſiuè omnia
prædicta per ordinem, vt ſupra enumerata ſunt, ob-
ſeruentur, ſi enim præpoſterentur, nulla eſſet electio.
Ita Panormitan. *in d. cap. quia propter*, vbi in fine
ait, quòd, & ſi quidam ſupradictis conditionibus ad-
dere voluit, vt ſcrutatores fide digni eſſent, per id, 32
quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen communius te-
netur, hoc non eſſe ſubſtantia, ſed de iuſtitia; nam
fuit dictum admonendo potius, quàm aliquid ſub-
ſtantiale inducendo; & dicta idoneitas præſumitur,
cap. fin. de præſumpt. Item ait, addere aliquos, vt
electio fiat in Eccleſia, cuius Prælatus eſt eligendus,
vt *in cap ſicut eod tit.* ſed quamuis hoc honeſtum ſit,
atque iuſtum; locus attamen de electionis ſubſtantia 33
non eſt; niſi aliud eſſet ex conſuetudine, argum. text.
in cap. qua fronte, de appellat. Aliqui addunt præter
ſupradicta, eſſe etiam de ſubſtantialibus ipſius ele-
ctionis, vt antequam electores ad eligendum conue-
niant, præcedat Miſſæ celebratio cum inuocatione 34
Spiritus ſancti, cui omnes electores interſint, vt ait
Petr. de Biax. *in director. de elect. part.* 1. *capit.* 54. *&
part.* 5. *cap.* 13. & Roderic. *quæſt. reg. tom.* 2. *quæſt.* 25.
art. 1. Contrarium tamen eſt verius, nempè non eſſe
de ſubſtantialibus ipſius electionis, vt præcedat au-
ditio Miſſæ de Spiritu ſancto, ſed tantùm de ſolem-
nitate: vnde illam omittendo non vitiaretur electio,
cap. cum terra, & cum inter el 2. *de elect.* Panormitan.
in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 1. *not.* 1. *de cauſ. poſ-
ſeſſ. & propriet. & in cap. tranſmiſſam col. penultim. de
elect.* Tabien. *verbo electio.* 1. *numer.* 10. *in fin.* Sigiſ-
mund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prel. Regul. dub.* 19.
num. 5.

Præter ſupradictas conditiones ſubſtantiales ipſius 35
canonicæ electionis, eſt omnino neceſſariò obſeruan-
dum, vt electores publicè iuramenta præſtent de
eligendo magis idoneo, ſecundùm Deum, & eo-
rum conſcientias, iuxta præceptum Concilij Baſi-
lienſis *ſeſſ.* 23. *& ſeſſ.* 38. *decret. de elect.* Idipſum con-
firmatur expreſſo mandato Clementis VIII. conten-
to in generalibus decretis ad Regularium reforma-
tionem ſpectantibus, editis ab eod. Clemente, *anno
Domini* 1599. *die* 25. *Iulij*, deinceps à Paul. V. & nuper
à Sanctiſſimo Domino noſtro Vrbano VIII. con-
firmatis, vbi *ſub num.* 36. hæc infraſcripta habentur
[*Iuréntque electores ſecundùm veritatem cuiuſque con-
ſcientiæ, probiores, ac magis idoneos electuros*] poſtea
ſub *num.* 40. diſtrictè præcipitur Generalibus, ac qui-
buſcumque aliis Superioribus Regularibus, ad quos
ſpectat, vt omnia decreta prædicta inter alias eorun-
dem Ordinum perpetuò valituras Conſtitutiones re-
ponant, interdicta omninò eiſdem facultate, illa de-
clarandi, & aduerſus ea vnquam diſpenſandi; quæ de-
creta demum *anno Domini* 1624. *die* 21. *Septembris*
innouata fuerunt à Sacra Congregatione de mente
Sanctiſſimi D.N. Vrbani Papæ VIII.

Quomodo autem huiuſmodi iuramentum 36
præſtandum ſit, videatur Sigiſmund.
à Bononia *d. ſuo tract.*
dub. 26. *à nu-
mero* 5.

QVÆ

QVÆSITVM VII.

Quod tempus sit à iure, canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores, ante Prælati mortem, vel depositionem, vel cessationem, nequeunt ad successoris electionem procedere.*
2 *Electores an possint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus sepulturæ traditum sit.*
3 *Si Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*
4 *Electio intra quod tempus post Prælaturæ vacationem facienda sit.*
5 *Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi consensum petere.*
6 *Electus tenetur, intra mensem, post habitam notitiam electioni de se factæ consentire.*
7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*
8 *Missa de Spiritu sancto non est de substantialibus electionis.*
9 *Religiosis non currit tempus à Iure statutum super electiones.*

1 ANte Prælati mortem, vel Prælaturæ vacatio-
nem, non possunt electores Ecclesiastici, vel
Regulares ad successoris canonicam electionem pro-
cedere, *cap bona memoria el 2.* vbi Panormit. *num.2.*
de elect.cap.obeuntibus 63.dist. sicuti nec debet fieri,
antequam Prælati corpus sepulturæ traditum sit *d.*
2 *cap.bona memoriæ.* Si tamen electores, cadauere adhuc
super terram existente, successorem eligerent, vale-
ter electio, vt tenet *ibi* gloss. quam sequuntur com-
3 muniter Doctores. Si autem Prælatura, siue officium
aliquod ex renunciatione vacaret, non possent ele-
ctores successorem eligere, antequam renunciatio à
Superiore illius, qui renunciauit, acceptata, & ap-
probata fuerit; & si aliter fiat electio, nulla, atque ir-
rita erit; quia realiter Prælatura, vel officium renun-
ciatum per solam renunciationem non censetur vaca-
re: nisi postquam renunciatio à Superiore talem au-
ctoritatem habente acceptata, & approbata fuerit,
Panormit. *in cap.ad aures, num.7. de his, quæ vi met.*
causa fi. Paris. *de resign. benefic.lib.1.quæst 12. num.12.*
& 13. plures refert Aloys. Ricc. *in praxi rerum quo-*
4 *tid.tom.3.4. resolut.399.* Postquam autem Prælatura
vacauerit, electores tenentur, cessante legitimo im-
pedimento, intra tres menses immediate sequentes
successorem eligere; aliàs electio deuoluetur ad pro-
ximum Superiorem, qui si intra alios tres menses
non elegerit, potestas eligendi ad alium Superiorem,
& sic vsque ad Papam, transfertur, per text. expressum
in cap.ne pro defectu, de elect. & ibi communiter Do-
ctores, Sylu. *vbi suprà,* Mirand. *d art.10. conclus.2.* &
hoc tempus non incipit currere, nisi à die certæ
vacantiæ; quia tempus non currit ignoranti. *l.2.Cod.*
qui admitt. Ricc. *in prax. rerum for. Ecclesia decis.*
5 172. Facta autem electione, tenentur electores eam
electo præsentare, & intra octo dies, postquam com-
modè poterunt, eius consensum petere; aliàs negli-
gentes à processus prosequutione excluduntur, & per
triennium à beneficiis ipsius Ecclesiæ suspensi sunt,
cap.cupientes §.ceterum de elect.in 6. Sylu *loco cit.* sub-
6 dens, quòd electus intra mensem electioni de se factæ
consentire tenetur, aliter iure electionis priuatur, nisi
talis fortè esset electi conditio, quòd nequeat, absque
Superioris licentia, consentire; quo casu ipse, vel ele-
ctores licentiam petere debent cum ea celeritate,
quam Superioris absentia patitur; quòd si dicta licen-
tia non obtineatur, tenentur ex tunc ad aliam electio-
nem procedere.
Electio de mane ordinariè post Missam Spiritus 7
sancti celebrari debet, quia in electionibus sobrietas
desideratur, ita Mandagot. *in tract.de elect.noui Præ-*
lati cap.2. si tamen Missa de Spiritu sancto omittatur, 8
non irritat electionem, quia non est de substantiali-
bus ipsius electionis, sed potius de cæremonialibus,
vt ait Abbas *in cap.cùm Ecclesia num.1.de caus.possess.*
& prop. & nos diximus latè *suprà quæs.6.* Verùm su-
per hoc adest priuilegium Clementis VI. concessum
Fratribus Minoribus, *quòd in electionibus tempus super*
hoc à iure statutum ipsis non currat, nec in hac parte
iuris huiusmodi regulis coarctentur, vt habetur in Mo- 9
num. Ordin. & refertur in Compend *priuil.verb.elect.*
§.4. idem priuilegium suffragatur etiam Monasticis
Religionibus communicationem concessionum Fra-
trum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Quilibet Prælati electio de iure communi ad propriam Congregationem spectat.*
2 *Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres electores existunt, electio Prælati ad eos spectat.*
3 *Ius Vniuersitatis in vno solo remanere potest.*
4 *Quot requirantur ad Collegium constituendum.*
5 *Collegium, postquam in multis semel est constitutum, potest ad vnum reduci, & in eo conseruari.*
6 *Electores debent esse professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, & satis erit professio tacita: & de ea doceri debet, si professionis defectus fuerit oppositus,* limita vt num.7.
8 *Electores necessariò debent esse Clerici, & in Sacris Ordinibus constituti.*
9 *Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.*
10 *Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem, an sit habilis ad eligendum.*
11 *Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita est, secus si excommunicatio esset occulta,* num.12.
13 *Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles sunt ad eligendum.*
14 *Irregulares an possint eligere.*
15 *Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem.*
16 *Interdicti eligere non possunt: nec qui celebrauerunt scienter in loco interdicto,* n.17. *neque qui elegerunt scienter indignum,* n.18.
19 *Indignus quis censeatur.*

QVælibet Prælati electio de iure communi ad 1
ipsammet Congregationem spectat. *c.1.de elect.*
vbi dicitur, quòd nulli Ecclesiæ Collegiatæ prouideri
debet de Prælato per collationem, seu prouisionē, sed
per canonicam electionem per ipsum Collegium fa-
ciendam. Idem habetur *in c.Congregatio 15.q.vlt.* vbi
dicitur, quòd Congregatio, post sui Abbatis mortem,
vel eo viuente, si deliquerit, Abbatem sibi eligere de-
bet, &, vt *suprà* dictum est, clarè constat *ex c.1 3 4.&*

seq. 18. qu. 2. vbi specialiter de Monachis agitur; quæ electio Prælati ita pertinet ad Collegium; quòd si in
2 aliqua Congregatione non extent nisi duo, vel tres legitimi Vocales, electio etiam ad eosdem spectat, iuxta *d. cap. 1.* & *ibi gloss. de elect. & cap. cùm dilectus*
3 *de consuetud.* Imò ius Vniuersitatis in vno solo, omnibus reliquis mortuis, priuatis, suspensis, vel excommunicatis, remanere potest; quamuis enim nullum Ecclesiasticum Collegium in vno constitui possit;
4 quia de iure ciuili tres requiruntur ad faciendum Collegium. *l. Neratius. ff. de verb. signific.* & de iure canonico, saltem duo *per d. cap. 1. de elect.* tamen postquam semel in pluribus est constitutum, potest totum
5 ipsius ius ad vnum reduci, & in eo conseruari, aliis mortuis *l. sicut ff. quod cuiusque vniuers.* gloss. *in cap. gratum verbo paucior, de postul. prel. & in d. c. 1. verbo duo,* quam sequuntur communiter DD. Nauarr. *lib. 1. cons. 6. tit. de elect. in 2. edit.* Rota *decis. 860. n. 7. & decis. 1050 n 5. coram Card. Seraph.*

An autem canonica electio ex parte ipsorum eligentium legitima sit, maximè attendendum est ex conditionibus requisitis in singulis eorum personis, & in sufficienti ipsorum conuocatione, quæ fieri debet ab eo, qui deputatus est, & auctoritatem ab ipsa Religione habuit; qui autem, & quomodo sint vocandi, dictum est suprà; solùm aduertere libet, conuocandos esse omnes, qui secundùm vniuscuiusque Congregationis statuta votum in illa electione ferre possunt: qui enim per eadem statuta prohibentur in electionibus vocem habere, excludendi veniunt, ita Sylu. *verb. elect. 1. n. 3. vers. 3. in fine.*

6 Quoad conditiones in eligentibus necessarias. Primò requiritur, vt sint professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, siue professio fuerit expressa, siue tacita, vt probatur *ex cap. ex eo §. in Ecclesiis, de electione in 6.* & *ibi* gloss. & Archidiacon. *n. 3.* Ratio est, quia Nouitius non est verum membrum Religionis; ergo, nec eligendi ius habere potest. Tum etiam, quia Nouitius non est satis expertus Religionem; nec potest sufficientem personarum notitiam habere, & nedum requiritur professio in eligentibus, sed de ea doceri debet, si professionis defectus fuerit oppositus, Dec. *cons. 522. num. 15.* & 16. Rota *ind. Nullius seu Pampilonen. canonicatuum de Roncesualles*
7 *22. Maij* 1628. *coram R.P.D. Dunozetto.* Limitatur in casu, quo ex priuilegio, seu consuetudine, alicui extraneo etiam competat ius electioni interueniendi: sæpiùs enim ex priuilegio, seu consuetudine alieni ad electionem vocantur, *vt cap. cumana de elect.* vbi glos. & Doctores communiter asserunt, quòd interdum laici, præcipuè Principes pro pace seruanda admittuntur, vt electores ab oppressoribus tueantur; ita etiam Syluius *vbi proximè.*

8 Secundò requiritur, vt sint Clerici, & in sacris ordinibus constituti. Quòd debeant esse Clerici, probatur ex *d. cap. ex eo § in Ecclesiis,* vbi dicitur. *Conuersi laici cum Clericis in electionibus interesse non debent;* per quæ verba excluduntur ab electione non solùm Conuersi, sed etiam Monachi omnes professi nondum in sacris Ordinati, vt fusiùs probat Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 3. & 4.* Verùm hoc simul cum altera conditione, nempè quòd in sacris ordinibus constitui esse debeant, clariùs probatur *ex clem. vt ij, de ætate, & qualit.* vbi prohibetur, quòd nemo possit in electionibus, quæ in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, Secularibus, vel Regularibus canonicè fiunt, vocem habere, & suffragium ferre, qui saltem in Subdiaconatus ordine constitutus non sit: etiam si hoc ab aliis sibi liberè concedatur; & ita communiter in praxi apud omnes Religiones obseruari, ait, Mitand. *in man. Prælat. tom. 2.*
quæst. 23. art. 5. conclus. 5. Si autem tempore vacationis aliquis sacris ordinibus insignitus non sit, tempore autem electionis iam Subdiaconatum suscepit, potest 9
suffragium ferre; quia requiritur à iure, quòd sit habilis tempore electionis, gloss. *in d. clem. vt ij, in verbo, constitutus,* quod probat per text. *in cap. cùm inter R. de elect.* Panormit. *super d. clem. num. 9.* adducens alium text. *in cap. ex eo, de præbend. in 6.* Sicut etiam, si quis tempore vacationis professus non esset, posteà verò tempore electionis iam professionem emisisset, ad suffragium ferendum in ipsa electione admitti deberet; ex iure enim non est necessarium, quòd professio certo aliquo tempore debeat electionem præcedere: sed tantùm, vt facta sit; vt constat ex *d cap. ex eo.* Ita gloss. Butr. Panormit. *in d. cap. cum inter R. in fine de electione,* Rodet. *quæst. regul. tom. 2. q. 15. art. 5. vers. & aduertendum.* Non est autem superfedenda electio, vt is expectetur, etiam si sacris ordinibus intra tempus à iure electioni celebrandæ statutum initiari paratus sit; sed reliqui electores electionem accelerare possunt; sicuti nec tenentur expectare excommunicatum, qui est absolutionem impetraturus: neque Nouitium asserentem, se professionem emittere velle: nec absentem volentem intra tempus reuerti, iuxta d. gloss. *in d. clem. vt ij, verb. constitutus.* Imol. *ibi num. 25.* & Panormit. *d. num. 9.* nam quando electio accelerari potest, non est diu super ea immorandum, iuxta *cap. ne pro defectu, de elect.* & hæc est certa, & communis omnium Canonistarum sententia, vt videre est apud Monet. *de distribut. quotid. part. 2. qu. 20. num. 5.*

Dubitatur etiam à Doctoribus, vtrùm promotus 10
ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem sit habilis ad eligendum; cui difficultati respondeo cum Suar. *d. cap. 4. num. 7.* quòd vel quis priuilegio in minori ætate ordinatus fuit: & tunc, cùm huiusmodi ordinatio legitima sit, proculdubio talis persona ad suffragia ferenda admitti debet; quia ad id habet omnia à iure requisita; tum etiam; quia non solùm ordinem, verùm etiam ordinis executionem recepit. Vel ante legitimam ætatem illicitè, ac subreptitiè ad sacros ordines promotus fuit, & tunc à suffragio ferendo prohibitus est; quia per extrauagan. Pij II. quæ incipit, *cùm ex sacrorum,* est ipso facto ab ordinibus suspensus, ac propterea ad votum ferendum inhabilis; qua suspensione sublata, posset vtique suffragium ferre; quia cùm effectu habet conditionem ordinis sacri requisitam, *in d clem. vt ij,* nec vllum habet canonicum impedimentum; quamuis enim defectus ætatis ordinis executionem impediat, non tamen est impedimentum ad electionem: cùm nihil quoad hoc circa ætatem *in d clem.* sit dispositum. Ita Panormit *super d. clem. n. 8.* Roderic. *d. art. 5. vers. s. per tot.* Suar. *loc. cit.*

Tertiò requiritur, quòd electores non sint per ex- 11
communicationem, vel aliam huiusmodi censuram, siue Ecclesiasticam inhabilitatem ab eligendo suspensi. Abbas *in cap. illa quotidiana, num. 7. & in cap. cumana de elect.* Excommunicati maiori excommunicatione à canonica electione expellendi sunt; aliàs si scienter à Capitulo admitterentur, electio ipsa irrita esset per *d cap. illa quotidiana,* & *ibi* gloss. & Panormit. *n. 3. cap constitutus de appellat.* Innoc. & Panormit. *in cap. 2. de postulat. prælat.* Syluius *verbo electio 1. quæst. 4.* Suarez *tom. 5. disput. 14. sect. 2. n. 17. & 18.* & alij plures apud Sigismund. à Bonon *dub. 66. num. 5.* vbi testatur de communi. Hoc autem procedit, quando excommunicatio est notoria; quia si excommunicatus esset occultus, non inficeret electionem; quamuis enim semper se in ea ingerendo 12
peccaret, tamen non peccarent alij, illum non reprehen

prehen

prehendendo, licèt poſſint: cùm non teneantur eum
euitare, aut repellere per *extrauagan. ad euitanda.*
Ita Suarez *de Relig.tom.4. tract.8. lib.2.cap.4. num. 9.*
in fine, & in hoc omnes conuenire, teſtatur Sigiſ-
13 mundus à Bononia, *d.dub. 66. num.* 10. Ita etiam ſu-
ſpenſi à ſuorum officiorum executione per ſuſpenſio-
nem, ſiue interdictum, ſunt inhabiles ad eligendum,
per *cap.cum dilectus, de conſuetud.& cap.cum inter R.*
ſeniorem, de elect. ſiue ſint ſuſpenſi ab homine, ſiue
à canone inferente pœnam talis ſuſpenſionis. Ita Pa-
14 normit. *in d.cap.cum dilectus n.20. de conſuetud.* Item
irregulares per text. *in cap. is cui, de ſentent. excom.*
lib.6. Ita Sylu. *verb.electio 1.quaſt.4.* Azor. *inſtit.mo-*
ral.part.2. lib.6. cap.14. quaſt. 8. verſ.ius item eligen-
di. Contrarium tamen docuit Nauarr. *in Manuali,*
cap. 27. num. 244. nempè irregulares voce actiua non
priuari; quem ſequuntur Suarez *tom.5. diſp.40.ſect.2.*
num.27. Vincent.Filliuc. *moral.quaſt. tract.19.cap.3.*
quaſt.6. num.75. Bonacin. *de cenſur. diſput.7. quaſt.1.*
*punct.4.num.18.*qui teſtatur de communi,& poſt eum
15 Sigiſmund. à Bonon. *dub. 70. n.6. & ſeqq.* Ratio eſt,
quia irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregu-
laritatem ſuperuenientem; ſed ius eligendi, vel eſt iu-
riſdictio, vel ad illam reducitur; ergo ſicut irregularis
non priuatur iuriſdictione, ita pariter, nec iure eli-
gendi. Ita Doctores *proximè citati.*
16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus interdi-
ctum eſt eligere, abſque Superioris licentia, *cap.fin.*
17 *de elect.*Item qui celebrauerunt ſcienter in loco inter-
dicto, niſi ſuper hoc habeant priuilegium *d. cap. is*
qui de ſentent. excom. in 6. vbi gloſſ. *verb. cum aliis,*
Archidiacon. *num. 3. circa finem.* Panormit. *in cap.*
poſtulaſti n.5. de cler.excommun miniſtran. Nauarr. *d.*
cap.27.n.187. & alij plures apud Sigiſmund à Bonon,
dub.68.num 2.
18 Item, qui ſcienter elegerunt, vel poſtularunt indi-
gnum ſcientia: moribus,& ætate. *d.cap.gratum.de poſt*
Pral.cap.cum in cunctis,& cap.innotuit, in fine,& cap.
ſcriptum de elect. Eſt autem notandum, quòd eligentes
ſcienter indignum, ſunt priuati poteſtate eligendi in
prima tantùm electione immediatè ſequenti, etiam ſi
illa non ſortiretur effectum; non autem in tota vacan-
tia, per *cap. cum. Vintonien.* & *ibi* Abbas *n.6. & 11.*
19 *eodem tit de elect.* Indignus autem quoad hoc propo-
ſitum is dicitur, qui habet defectus perſonæ expreſ-
ſos *in d.cap.cum in cunctis.* Ita Panormit. *ibid.§.clerici*
ſanè n.6.& in cap.cum inter el.1.n.15.eodem tit. Suar.
de cenſur.diſp.24.ſect.2.n.22. Auil.*eodem tract.p.2. c.6.*
diſp.12.dub.4.ad fin. Garc.*de benefic.p.7.cap.12. n.84.*
Sigiſmund.à Bonon.*dub.61.n.11.*

QVÆSITVM IX.

Quænam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Ætas requiſita in aſſumendis ad Abbatias Regulares.*
2 *Epiſcopus debet eſſe annorum triginta expletorum.*
3 *Eligendi in Abbates, & Prælatos Generales an trigeſimum annum expleuiſſe debeant.*
4 *Ætas multum facit ad eruditionem.*
5 *Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet.*
6 *Senectus laudatur.*
7 *Senatus vnde dictus.*
8 *Senes omninò debiles inhabiles ſunt ad adminiſtrandum.*
9 *Seniores in ſacra Scriptura qui dicantur.*
10 *Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt.*

Legitima ætas in Abbate, vel Prælato eligendo 1
ſufficit annorum 25. nec requiritur, quòd annus
25. completus ſit, ſed inceptum tantùm eſſe, ſatis
erit, *cap.cum in cunctis, §. inferiora de elect.* Vbi ha-
betur, in Epiſcopo trigeſimum annum expletum, infe- 2
rioribus autem dignitatibus animarum curam annexã
habentibus vigeſimum quintum inchoatum requiri.
Idem etiam in Concil.Trident.*ſeſſ.24. de reformat.*
cap. 12. confirmatum eſt his verbis. *Nemo deinceps*
ad dignitates quaſcunque, quibus animarum cura ſubeſt,
promoueatur, niſi qui ſaltem 25. ætatis ſuæ annum atti-
gerit,& in Clericali ordine verſatus, doctrina ad ſuum
munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate
commendetur, iuxta conſtitutionem Alexandri III. in
Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit, Cùm
in cunctis. Quæ iura generaliter de omnibus Eccleſia-
ſticis dignitatibus animarum curam annexam haben-
tibus loquuntur; de Abbate autem nihil expreſsè in
iure diſpoſitum reperitur. Verùm ad huius rei verita-
tem, magis aperiendam, cùm per text.*in cap.indemni-*
tatibus eod. tit. in 6. prouiſum fuerit Abbatiſſæ ætati,
cauendo, quòd annorum triginta eſſe debeat, nec ali-
qua de Abbate mentio facta ſit, videtur, Abbates ſub
communi regula aliorum Prælatorum relinquere vo-
luiſſe. Ita Panormit. *in d. cap. cùm in cunctis n. 6.* Et
quod Abbas comprehendatur ſub illo §. *inferiora,* te-
net gloſſ. *in d.c.indemnitatibus poſt princ.* & commu-
niter Doctores *ibidem*, & Summiſtæ *in verbo Abbas,*
Rebuff. *in prax. tit.de non promot.infra ann. num.25.*
Rota *in Tullen. Monaſterij 17. May 1597. coram Pe-*
nia, quæ eſt deciſ.112. poſt 1. vol conſ. Farinac. & in
*fin.operis eſt deciſ.25.*Nam prædicta intelligenda ſunt
de Abbate Conuentuali habente curam animarum;
nam ſi Abbatia careat cura,& Conuentu, non reputa-
tur dignitas, nec ad eam obtinendam requiritur ætas
25.annorum, ſed ſufficit ætas neceſſaria de iure ad alia
beneficia ſimplicia obtinenda, vt fuit reſolutum *in*
Aquen. Monaſterij 31. May 1568.coram D.Card.Lan-
cellote. ſeniore, quæ in fine operis eſt deciſ.9.
Hîc autem inquirendum, cùm text. *in d. cap. cùm* 3
in cunctis de ætate in Epiſcopis requiſita diſpoſuerit,
num eadem diſpoſitio ſaltem quoad ſupremos Gene-
rales Religionum locum habeat, nempè, quod eligen-
di in Prælatos Generales debeant trigeſimum ætatis
annum expleuiſſe, Mirand. *in Man.Prælat.tom.2.q.3.*
art.1.concluſ.2. & Azor. *inſt.moral. p.2. lib.6. cap.5.*
quaſt. 1. dicunt Prælatos Regulares iuriſdictionem
quaſi Epiſcopalem habentes trigeſimum annum exe-
giſſe debere: ſicut de aſſumendis ad Epiſcopatum de-
cernitur, *in d.cap.cum in cunctis* & in Concilio Trid.
d.ſeſſ. 24. de reform. cap. 12. Verùm de rigore iuris
videtur dicendum, quòd non; lex enim neceſſariam
formam tradens odioſa eſt, & ideò ad verborum pro-
prietatem reſtringenda. Tamen quod de epiſcopis ibi
dicitur, debere ſaltem intelligi de Prælato Generali,
dicam ſuadente ratione quadam, nempe quòd in Ge-
nerali Prælato vniuerſæ Religionis curam habente
requiritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri
ætas, quam ob cauſam trigeſimus annus in Epiſcopo
eſt neceſſarius *d.cap. cum in cunctis*, ætas enim mul- 4
tùm facit ad eruditionem *can. hoc ſit poſitum 26. q. 7.*
& perfecti hominis ætas dicitur trigeſima *can. Epiſ-*
copus diſt.77. & quamuis in rigore,& propriè loquen-
do Prælatus Generalis non ſit Epiſcopus, ſed propter
dignitatem Epiſcopo inferior; tamen propter gra-
uiſſima negotia, eius iuriſdictio Epiſcoporum iuriſ-
dictioni eſt quàm maximè ſimilis; & ſic opinio Mi-
rand. & Azor. procedere poſſet de honeſtate, non

autem de necessitate. Hsne nostram assertionem tenent Suar. *de relig tom.4.tract.8.lib.1.cap.3.num.7.* & Sigismund.à Bonon *in tract.de electione.& potest prel. Regul dub.1. num.1.vers.& hanc assertionem* Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè Generalem qui suorum subditorum Pater appellatur,tot seniores sub se habere,ipsúmque iuuenem esse,arg.§.*minorem,*
5 *Instit.de adopt.* vbi præcipitur quòd adoptans quem in filium,ipsum præcedat ætate annorum 18. alias adoptio irrita habeatur. Insuper Abbates, & cæteros Regulares Prælatos senes esse, quàm maximè expedit, quia (vt dicitur Iob c.12.) *In antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia*,& Ecclesiast.25.*quàm speciosum canitiei iudicium , quàm speciosa veterani sapientia,& intellectus gloriosus*.At in Ecclesiasticis Pre-
6 latis,vtraque,sapientia scilicet, & prudentia est valdè necessaria,36.*dist.§.1.* Vnde tam in diuinis, quàm in humanis ad Reipublicæ administrationem senes assumptos esse videmus iuxta illud Exod.3.*Vade,& congrega seniores Israël*, & Num. 11. cùm Moyses non posset solus sustinere laborem ad populum gubernandum,ex præcepto Domini elegit septuaginta presbyteros,id est,seniores Israël,qui simul cum eo populum gubernarent. Et Esai.3. dicitur. *Dominus ad iudicandum venit cum senioribus populi sui.* Plutarchus etiam
7 *in lib Quod administrat.Reipublica pertineat ad senes*, animaduertit, Senatum à senio appellari, dicens, *Romanorum Senatus vsque in hunc diem à senio nomen gerit.* Quod idipsum confirmatur ex sententia Platon. *lib.3.de Rep.* vbi dicit.*Iudicem non iuuenem,sed senem esse oportere, qui serò quale quid sit iniustia , didicerit, tanquam qui non propriam in animo suo eam senserit, sed alienam in alijs animis longo tempore nouerit : atque idcirco,cuiusmodi sit malum,discernat, scientia potius , quàm propria experientia iudicans* In quorum verborum expositione. Auerroës *tract.1. super dictis Platonis libris de Rep.*ait , *Reipublica gubernacula senioribus deberi , qui prater speculatiuas scientias , quas adepti sunt , experimentum praterea obtineant longo tempore acquisitum*.Ex quibus habemus,quoad Prælaturas, & officia quibus animarum cura commissa est, non iuuenes,sed senes eligi,& assumi expediat. Non est autem intelligendum de illis senibus, qui ob continuas infirmitates , ac eorum maximam senectutem ita sunt corpore debiles , vt ad officia prorsus impotentes reddantur; tales enim iure inhabiles sunt ad
8 administrandum. *cap.nisi cum pridem §.alia causa, de renunciat.*sed his,qui morum grauitate, ac prudentia, quæ in senibus maximè reperiri solet,Prælationis munus rectè per se ipsos exercere valeant. Vnde (vt notant Origen. *homil.16.super Iosue* D.Basil.*super Esai. c.30.* & D.Hier. *super Psalm. 19.*) in sacra Scriptura
9 non illi dicuntur Seniores , qui longæuam duxerunt vitam ; vt Adam , qui vixit annos 930. Mathusalem,qui vixit 969. Noë, & quamplures alij,qui, etsi per multa sæcula vixissent . non tamen Seniores appellari fuit ; sed illi,qui vitæ claritate, ac sensuum maturitate claruerunt : velut Abraham , qui superiorum generationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam,(vt ait D.Basil.)planè Senior erat,quòd eius anima incanuisset virtute. Horum ratio esse potest, quia (vt habetur Sap.c.4 *Senectus venerabilis est, non diuturna,neque annorum numero computata : Cani autem sunt sensus hominis,& atas senectutis vita immacu-*
10 *lata* ; & vt inquit D.Chrysost.*super Psal.50. Senectus non in crinium candore , sed in animi virtute posita, & constituta est.* Ex quadam igitur congruentia,& honestate,non autem de necessitate Abbas, & Prælatus localis,& multò fortius Generalis eligi non debet, antè trigesimum annum expletum,ob prædictas rationes ; quamuis de rigore iuris sufficiat , 25. ætatis annum attigisse. In nostra Congregatione,vigore Constitutionum,nemo Abbas localis,seu Collegiatus esse potest,qui trigesimum quartum,nec Præsidens Generalis, qui quadragesimum tertium ætatis suæ annum, saltem non attigit , vt cautum est *cap. 16. dictarum Constitutionum.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem , & Pralatum Regularem debeat esse expressè professus.

SVMMARIVM.

1 *Eligendus in Abbatem , & Pralatum Regularem debet esse professus expressè* num.6.
2 *Praesse non debet,qui nondum subesse nouit.*
3 *Miserum est , cum fieri magistrum , qui formam discipuli non assumpsit.*
4 *Monachus per professionem efficitur, non per habitus assumptionem.*
5 *Non professi an possint per viam prouisionis ad Abbatias assumi.*
7 *Professio facta ante annum probationis nulla est ad omnes effectus.*
8 *Prouisus per viam collationis,vel postulationis,satis est , si sit tacitè professus.*

AD canonicam Regularium Abbatum electionem necessarium est , vt eligendus sit professus: 1
aliàs electio irrita esset ; non obstante qualibet contraria consuetudine, *c.cùm causam, c.cùm ad nostram, cap officij,& c.cùm in magistrum.extr de elect.* ex quibus habetur , quòd non debet in magistrum assumi, qui nondum fuit discipulus; nec præesse debet, qui 2
nondum subesse nouit ; Idem colligitur *ex cap. miserum 61.dist.* vbi dicitur, quòd miserum est , cum fieri magistrum, qui formam discipuli non assumpsit ; Imò
gloss.in d cap.cum causam, verb.irritetis, probat, ideo 3
Summum Pontificem mandasse , vt electio non professi irritetur , consuetudine in contrarium non obstante,quia consuetudo illa erat contra ius commune, nempè contra *can. Abbatem & can.quàm sit,18.quest.2.* in quibus disponitur, Abbatem à Monachis de eadem Congregatione eligendum esse, Monachorum autem Congregatio professos tantùm comprehendit ; præsertim in ordine ad electionem, non autem Nouitios,
qui nondum dicuntur Monachi ; nam Monachus per 4
professionem efficitur *cap.porrectum de regular.*

Est etiam notandum,quòd non professi non solùm per viam electionis,sed nec etiam per viam prouisionis possunt in Abbates Regulares assumi , vt docet Panormit.*in d.cap.cùm in magistrum,num. 1. notab.2.* argumento illorum verborum d.text.*nec sit proficiendus.* In eligendo autem non sufficit tacita, sed requi- 6
ritur expressa professio : aliàs electio irrita esset ; ita enim , post prædicta iura allegata , expressè statutum fuit à Bonifacio VIII. *in cap.nullus de elect. lib.6.* vbi decernitur, quòd , *nullus Religiosus ad Abbatiam, siue Prelaturam,sua vel alterius Religionis de cetero eligatur,nisi antea fuerit Ordinem Regularem expressè professus* , addendo , *quod si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur*; per quæ verba clarè patet, expressam professionem esse de substantia electionis. Idem habetur *in clem. 1.§ caterùm Prioratus,vers.sanè de stat. Monach.* & firmauit Rot. *decis. 647. num. 1. coram Card.Seraphino*,& sic non potest quis habitum suscipere, professionem emittere, & in Abbatem eligi eodem tempore,*cap.officij,in fine de elect.* Put.*decis.161.* Vnde ad hoc , vt quis possit in Abbatem eligi, debet in probatione saltem per annum stetisse ; cùm profes-

sio

ſio antea facta nulla ſit ad omnes effectus ex concil.
7 Trident. *ſeſſ.25. de regular. cap.15.* & tenuit Rota *in-*
cit. deciſ.647. coram Seraphino. In prouiſione autem,
quæ fit per viam collationis, vel poſtulationis, ſuffi-
8 cit profeſſio tacita, nec requiritur expreſſa; vnde col-
latio Abbatiæ facta non expreſsè profeſſo valeret, vt
poſt Ioannem Andr. notat Panorm. *in cap. quia ingre-*
dientibus, num. 4. de testam. Ratio autem eſt, quia
d. cap. nullus. loquens de electione, cùm ſit ius pœna-
le, non debet extendi ad prouiſionem, vel poſtula-
tionem.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religioſus in eadem Religione, in qua Abbas erigitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat.

SVMMARIVM.

1 *Aſſumendus in Abbatem debet eſſe expreſsè profeſſus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam aſſumitur.*
2 *Homines diſparis profeſſionis, vel habitus ſimul in eiſdem Monaſterijs ſociari non debent.*
3 *Arandum non eſt in boue, & aſino; nec debet quis veſtem lana, linóque contextam induere.*
4 *Cohærere, & coniungi non poſſunt, quibus vota, & ſtudia ſunt diuerſa.*

5 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem aſſumi
poſſit, non ſolùm oportet, quòd abſolutè tria
Religionis vota expreſsè profeſſus ſit: verùm etiam,
quòd in eadem Religione, in qua aſſumitur profeſ-
ſionem emiſerit; vt expreſsè cautum eſt *in clem. 1. de*
elect. vbi prohibetur, *ne Religioſus aliquis in Abba-*
tem, vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus de ce-
tero eligatur; quòd ſi ſecus actum extiterit, ſit eo ipſo ir-
ritum, & inane. Et ratio eſt; quia (vt ait Summus
2 Pontifex ibi) rationi non congruit, vt homines di-
ſparis profeſſionis, vel habitus ſimul in eiſdem Mo-
naſterijs ſocientur. Id ipſum habetur *ex cap. cum*
cauſam extr. de elect. vbi Innocentius III. irritans
electionem factam de ſeculari in Regularem Prio-
rem, ait, *ſecundùm legem diuinam non eſſe in boue*
3 *arandum, & aſino, neque debere quemquam, veſtem de*
lana, linóque contextam induere, (ſcilicet) vt exponit
4 ibi gloſſ.) non eſſe homines diſparis profeſſionis, &
habitus in vno, eodémque officio ſociandos; cohæ-
rere enim, & coniungi non poſſunt, quibus vota, &
ſtudia ſunt diuerſa *can. nouа 16. quæſt. 7.* ita Panormit.
in cap. cum in magiſtrum, in fine, de elect. & ſacra
Congregatio teſte Gonzales *ad regul. 8. Cancellar.*
gloſſ 8. num.78.) die 12. Decembris 1585. cenſuit, *&*
neminem, præter ſummum Pontificem, poſſe conferre Ab-
batias, & beneficia adminiſtrationem habentia, niſi pro-
feſſis iuxta Canones; ita etiam Roderic. *quæſt. regul.*
tom. 2. q. 52. art. 8. & Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8 lib. 2.*
cap. 3. n. 11. Sigiſmund. à Bonnnia *in tract. de elect. &*
poteſt. Prælat. Regul. dub. 60. n. 4.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet eſſe Sacerdos.*
2 *Abbates primam tonſuram, & minores ordines conferre poſſunt.*
3 *Ordines minores non conferunt, qui non ſunt Sacerdotes.*
4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere.* 1
5 *Benedictionem dare, non niſi Sacerdotum eſt.* 1
6 *Statutum; quod in Abbates aſſumi poſſint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non ſunt, non valet.*
7 *Abbas Collegiatus in noſtra Congregatione creari non poteſt, qui antea per nouennium in Sacerdotio non fuerit.*
8 *Abbates apud Caſinenſes qui eſſe poſſint.*
9 *Abbas, qui intra annum ad ſacros ordines non promouetur, an amittat Abbatiam ipſo iure, vel præcedente monitione.*

INter cæteras conditiones neceſſariò in Abbate Re- 1
gulari eligendo requiſitas, principaliter neceſſa-
rium eſt, vt ſit Sacerdos. Probatur; Nam *in cap. tuam*
de ætate, & qualit. dicitur, quòd, inſtante neceſſitatis
articulo, poſſit in Abbatem aſſumi etiam in minori-
bus ordinibus conſtitutus; vnde per argumentum à
contrario ſenſu colligitur, quod ſi inſtante neceſſita-
te, poteſt in Abbatem non Sacerdos aſſumi; ergo
extra neceſſitatem eligendus, ſiue præficiendus, ne-
ceſſariò debet eſſe ſaltem ordinibus ſacris initiatus;
quod per text. *in d. cap. tuam* expreſsè defendunt An-
ton. de Butr. *ibi, num. 4.* & Panormit. *in 5. not.* Blaz. *in*
direct. elect. par. 2. cap. 9. num. 2. & Rota *deciſ. 647.*
num. 3. coram Cardinali Seraphino, At *in cap. 1. eodem*
tit. ſtatuitur, *vt Abbates, Decani, & Præpoſiti, qui*
presbyteri non ſunt, presbyteri fiant. ergo, ceſſante ne-
ceſſitate, non ſufficit, quòd ſint in quolibet ſacro or-
dine conſtituti, ſed neceſſarium erit, quod ſint presby-
teri; & hoc aſſerunt communiter Doctores, Panor-
mit. *ſuper d. cap. 1. num. 2. & dicto cap. tuam, num. 3.*
Angel. *in ſumm. verbo Abbas, num. 1.* Sylueſt. *eod. verb.*
num. etiam 1. Azor. *inſtit. moral part. 1. lib. 12. cap. 20.*
quæſt. 1. Læl. Zech. *de rep Eccl. cap. 25. num. 3.* Roder.
quæſt. reg. tom. 1. quæſt. 15. art. 2. Probatur inſuper ex
Concil. Trident. *ſeſſ. 22. cap. 8.* vbi ſupponitur, quod
animarum curam habentes ſint presbyteri; & *ſeſſ. 23.*
de reformat. cap. 1. habetur, *Cùm præcepto diuino man-*
datum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt,
oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, vbi no-
tanda ſunt illa verba, *pro his ſacrificium offerre.* ex
quibus manifeſtè colligitur, Abbates, ac reliquos
Prælatos animarum curam habentes de iure diuino 2
Sacerdotes eligi, & aſſumi debere. Præterea Abba-
tes tonſuram, & minores ordines conferre poſſunt,
can. quoniam, diſt 69. Synod. Trid. *ſeſſ. 23 de reformat.*
cap. 10. Minores autem ordines non conferunt, niſi 5
Sacerdotes, *cap. cùm contingat, de ætate, & qualitate.*
Panormit *in d. cap. tuam, num. 3. verſ. quæro, an hic Ab-*
bas, &c. ergo Abbates neceſſariò debent eſſe Sacer-
dotes. Inſuper (vt doctè Gratianus noſter Monachus
obſeruauit *in can. hinc eſt, §. ſuperiori auctoritate, 16.*
q. 2.) Abbas, iuxta præſcriptum Regulæ, debet Fratri- 4
bus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in
Choro recitaturis benedictionem impendere, vt ha-
betur in Regula *cap. 11.* dare autem benedictionem, 5
non niſi Sacerdotum eſt, *can. perlectis, §. ad presbyte-*
rum 16. diſtinct. tum etiam, quia Euangelij lectionem
legere debet, *d. cap. 11.* Reg. quod ſimiliter Sacerdo-
tis officium eſt, ſecundùm Gratianum *vbi ſuprà,* ergo
Abbas presbyter eſſe debet. Præterea Abbates habent
poteſtatem iuriſdictionis ſpiritualis (vt inferiùs pro-
babimus) quæ, etſi immediatè non ſit poteſtas cla-
uium, id eſt poteſtas peccata remittendi: tamen ad
illam ordinatur, imò ex ea ortum habet; poteſtas
autem

autem peccata remittendi Sacerdotibus tantùm tradita est; ergo, &c. qua ratione permotus Rodet. *loc.*
6 *cit.* infert, non posse in Religionibus sine Apostolica auctoritate statutum fieri, vt qui 25. ætatis annum non attigerunt, vel Sacerdotes non sunt, ad Abbatias, & Prælaturas Regulares assumi possint; cùm sit contra ius commune, contra quod in Religionibus statutum fieri nequit.

7 Apud nostram Vallumbrosanam Congregationem nemo in Abbatem localem, seu Collegiatum assumi potest, nisi nouennio postquam ad Sacerdotium ascenderit, quia ad hoc, vt possit Abbatiam Collegiatam obtinere, debet priùs per tres annos continuos, vel interruptos fuisse Abbas titularis, Prior Abbatialis, Prior titularis, Decanus Vallis Vmbrosæ, Procurator in Curia Romana, vel Lector in studio formato; ad quæ officia nemo ascendere poterit, qui priùs per
2 alios tres annos similiter continuos, vel interruptos Prior Claustralis Monachorum nondum Sacerdotum, vel Nouitiorum Magister, Cellerarius, siue Camerarius, vel Scriba non fuerit. Ad hæc autem officia assumi nequit, qui ante per tres annos expletos in Sacerdotio non fuerit.

8 Apud Casinenses etiam *in 1. parte Constitutionum, cap. 24. de Conuentu reformat. num. 4. Prohibitum est, ne quis ad aliquem gradum superioritatis assumi possit, nisi completo septennio post Sacerdotium in Congregatione susceptum, aut ad curam Nouitiorum, nisi completo nouennio à prædicto Sacerdotio. & num. sequent.* pro his, qui Religionem ipsam Sacerdotes ingressi sunt, statuitur, *illi quoque, qui Sacerdotes ad Congregationem venerint, nisi decimosexto, & decimooctauo anno respectiuè in Congregatione completo*, scilicet, in Superiores assumantur; postea verò *num* 6. subditur, *& nemo in Priorem, aut Abbatem promoueri possit nisi quinquennio saltem in Decanatu, aut Prioratu respectiuè vixerit: prout in declaratorio Regulæ cap. 21.*

9 An autem Abbas qui intra annum ad sacros Ordines non promouetur, amittat Abbatiam, & ea priuetur ipso iure, vel præcedente monitione, & præsertim Abbas Commendatarius, latè Rota *in Tullen. Monasterij 12. Maij 1597. coram Penia, quæ est decisio 112. post primum Volumen cons. Farin. & in fine operis est* 25. in qua egregiè hæc materia explicatur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori.

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omisso digniori sustineri potest. Vide, vt* num. 6.

2 *Vilissimus reputandus est, qui cæteris dignitate præstat, nisi præcellat etiam scientia, & sanctitate.*

3 *Eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem talis esse debet, vt illius comparatione cæteri grex dicantur.*

4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omisso digniori.*

5 *Vtrùm semper sit peccatum mortale eligere dignum, omisso digniori.*

6 *In foro externo electio de digno, omisso digniori, sustinetur, etiam quòd electores iurassent de digniore eligendo.*

7 *Suffragandum est digno, omisso digniori, ad hoc ne indignus eligatur.*

8 *Dignior quis dicatur.*

9 *Qui aliàs munus, de quo agitur, rexit, an dicatur simpliciter dignior.*

10 *Antiquior habitu, sacerdotio, vel ætate non censetur simpliciter dignior.*

11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad digniorìtatem.* Limita, vt ibid.

Videtur, satis esse, si dignus eligatur, & quòd electio de digno, omisso digniori, sustineri possit. 1
Nam *in cap. cùm nobis olim, & cap. cùm inter Canonicos extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quamuis electus non fuisset eminentis literaturæ; & *in cap. cùm dilectus eod. tit.* confirmata pariter fuit electio digni, licèt in eadem Ecclesia digniores extitissent; Idem colligitur *ex cap. Monasterium 16. quæst. 7.* vbi in Synodo Romana concessum fuit patrono, vt Monasterium, & Oratorium, quod ipse ædificauerat, commendare possit, cum consensu Episcopi, cui maluerit Presbytero, qui malus non sit. Idem affirmat gloss. *in cap. constitutus, il 2. verb. magis vtilem, de appellat. & in cap. quoniam, verbo, qui maioribus, de in rep. atr. in cap. 2. verbo, sanctior, de off. pastor. in can. licèt, verbo, qui præstantior. 8. quæst.* 1. quæ omnes glossæ docent, sufficere in electionibus, si bonus, & idoneus eligatur; Idem tenet Bart. *in l. cum quidam, ff. de leg.* 1. vbi concludit, quòd habens electionem, tanquam bonus vir, satis est, vt eligat idoneum, licèt possit eligere magis idoneum.

In contrarium autem facit text. *in cap. vilissimus, 1. quæst.* 1. vbi ex Symmacho Papa habetur, quòd qui cæteris dignitate est præstantior, vilissimus reputandus est, nisi præcellat scientia, & sanctitate. Et *in* 2
can. licèt ergo 8. quæst. 1. ex D. Hieronymo. Quòd in ordinando sacerdote requiratur, vt qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui omni virtute eminentior, eligatur. Et *in can. Metropolitano. 63. dist. ex Leone Papa*; quòd Metropolitano defuncto, in eius locum ex presbyteris eiusdem Ecclesiæ, vel Diaconibus optimus ordinetur. Et *in Auth. de Monach. §. ordinationem, collat.* 1. præcipit Imperator, vt qui priùs optimùs inter Monachos apparuerit, in Pastorem præficiatur. Et *in can. vnum, §. nomine verò, 25. distinct.* Gratianus ex Diuo Hieronymo refert, eligendum ad Ecclesiasticam dignitatem, talem esse debere, vt, illius comparatione, 3
cæteri grex dicantur. Et Innocentius III. *in cap. vnico, §. omnibus ergo, vt Ecclesiast. benefic. sine diminut. confer.* reprehendens quendam Mediolanen. Archiepiscopum, ait, in tribus illum culpabilem repetisse, quorum vnum est, nempè. *Circa carnalitatem animi, quia non ex affectu carnali, sed ex discreto iudicio in persona magis idonea debuisset Ecclesiasticum officium, & beneficium dispensare.* Idem Trid. Synod. *sess. 24. de reform. cap. 1. monet, & hortatur omnes, quibus el[illegible] ende in quocunque modo competit, vt in primis memi[illegible], nihil se ad gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.* Atque in decretis generalibus Clementis VIII. *de reformat. Regul. num.* 16. præcipitur, *vt in Superiorum, & Officialium omnium electionibus iurent electores, secundùm veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros*, quod idipsum multò antea decretum fuerat in Concil. Basileensi *sess. 20. de elect.*

Pro

Pro ratione huius quæsiti explicatione distinguen-
4 dum erit. Aut enim loquitur in foro interiori, aut in foro exteriori. Primo modo certum est, quòd assumere dignum ad Prælaturas, & Ecclesiasticas dignitates, omisso digniori, est omnino peccatum mortale. Huius sententiæ præcipuus defensor est Angelicus Doctor D.Thom. 2.2. *quæst.63. art.2.ad 3.& quodlibet.8.art.6.* ac post eum omnes Thomistæ, & præsertim Soto *de iustit.& iure lib.3.q.9. art.2. concl.9.* vbi cumulat plures auctoritates, & rationes, ac Doctores idipsum asserentes, ac post eum Aragon. 2. 2. *q.* 63. *art.2.concl.6.vers.hic constituitis.* Bannes 2.2.*q.*63.*art.2. dub.*1.Valent.*tom.*3.*disp.*5.*quæst.*7.*p.*2 §.*secundo quæritur, vers.*2.*assertio.* Couar. *in regula peccatum p.*2. *de rest.*§. *num.*4. Vasq *opusc.de benef.cap.*2. §.3. *dub.*1. Paris.*de resign.benef lib.*4 *q.*41 *n.*31.Nauar.*miscell* 38. *de orat.* Azor.*iustit.moral.p.*2.*lib.*6.*cap.*15.*quæst.*1.Roderic.*in sum.tom.*1.*cap.*106 *concl.*3.*num.*5. Reginald. *in prax. lib.*30. *tract.*3.*n.*195. Mirand. *in Man. Prælat. tom* 2.*q.*23.*art.*13.*concl.* .Gonzal.*super reg.*8.*Cancell. gloss* 4 *n.*128.Garc.*de benef part.*7 *cap.*16. *n.*2. *vbi innumeros ferè Doctores cumulat*,& denique Rota *decis.* 942 *num* 4. *coram Card. Seraphino*, eadem Rota *in vna Toletana Canonicatus* 18. *May* 1584. *coram Clemente VIII & in vna Vallisoletana præminentiarum* 24. *Nouembris* 1603. *coram Pamphilio.* Et ad hoc faciunt iura, & auctoritates secundo loco a nobis suprà
5 adductæ. Non est autem semper peccatum mortale, eligere dignum omisso digniori. Nam quando electio non est ad munus magni momenti, regulariter non eligere digniorem, non est peccatum lethale. Ita Soto *vbi suprà.* Item etsi munus magni momenti esset, excessus tamen dignitatis foret exiguus: eligere dignum, omisso digniori, veniale tantùm esset, propter paruitatem materiæ, ita Soto *loco cit.* Valent.*loco etiam cit.in fine d.vers.*Salon.2.2.*q.*3.*art.*2. *controu* 3. *concl.*2 .*vers. hic positis*; plures alios citat. Garc *d.c.*16.
6 *num.*8. Et hoc quoad forum interius. In foro autem exteriori satis erit, quòd dignus eligatur, ac quòd electus sit bonus; sustinetur enim digni electio, etiam omisso digniori; quoniam aliàs quampluribus litibus & controuersitis aditus pateret, ac omnibus electionibus calumniæ de facili inferri possent; cùm perdifficile sit, constare in foro exteriori, quis bonus, quísve melior, aut optimus sit; & ita sentit D.Thom. *loco cit.* quem sequuntur communiter omnes Theologi, & ex Canonistis Panormit. *in cap. constitentus n.*7. vbi etiam Franch.*n.*4. Imol. & Præposit. *n.*16. *de appell.*Philip.Dec *in cap.in præsentia n.*193 *de probat.* Nauarr.*lib.*5 *tit.de simon.cons.*21.*n.*1.*in* 1.*edit.*Gonzal. *d.gloss* 4 *num.*129. *communem dixit* Garc. *loco cit.* & *cap.*16.*n.*2. Rota *in terminis de elect. Prælat.Regular. decis.* 65. *num.* 8. *part.* 1. *in Recent. & in vna Eugubina Parochialis S. Venantij* 13. *Ianuarij* 1623. *coram Remboldo*; etiam quòd ab electoribus præstitum esset iuramentum de digniori eligendo; Rota *in Toletana Canonicatus superius citata.* Sigismund.à Bononia *de elect. Prælat. Regul. dub.*34. *à num.* 1. *vsque ad* 5. *exclusiuè.*

7 Verùm, quando plures electores in vno Capitulo extant, ac nonnulli etiam, qui eligi prætendunt, quorum vnus dignissimus est, alius dignior, alius autem dignus; Si ego suffragium meum dignissimo (vt teneor) præstando, cognosco nihil proficere; nempe quia ceteri digno tantùm suffragabuntur: me autem digniori suffragante, Ipse electus euadet, tunc possum, imò debeo, dignissimo prætermisso, digniori votum præstare: ne minùs dignus eligatur; & hoc, etiam si iuramento de digniori eligendo me obligassem; nam iusiurandum intelligitur inter possibilia haberi. Ita Soto *loc.cit.* Valent.*d.q.*7.§.*tertio quæritur.vers.quartò sequitur*, Salon. *d.art.*2. *controuer.*4. Aragon. *d.art.*2. *concl.*3. Roderic. *d cap.* 106.*concl.*5. *num.*7. & com- 8
muniter omnes. Dignior autem ille iudicatur, qui habita ratione ad regimen, & Prælaturam, ad quam assumitur, vtilior & magis idoneus erit: etsi comparatione alterius, non ita idoneus, sit minùs sanctus, & minùs doctus. Ita S. Thom. *loco cit.* Felin. *in cap. cùm adeo,n.*6.*de rescript.* Couar.*d.*§.7 *num.*4. *vers.dignior* Aragon.*d art.*2.*ad* 4 *conclus.*1. Lessius *de iust.& iure lib.*2 *c.*14.*dub.* 4 *n* 64. Reginald.*d.tract* 3.*n.*199. Azor.*d.q.*1. *vers verum quis dignior*, Mirand.*d.art.*13. *conclus.*3. Soto *d concl* 9. *lim.*2. vbi dixit, quòd licèt occurrat vir literis clarissimus, & prudentia conspicuus, vecors tamen, vel aliis implicitus negotiis, de quo non est tanta spes, quòd prædicabit, aut gubernabit secundùm suas dotes: vel forte non est publicis negotiis aptus: huic erit ille præferendus, qui licèt huiusmodi dotibus non sit potens, speratur tamen, curam sollicitius habiturum, diligentiámque adhibiturum ad suum exequendum munus; idipsum affirmant Commentatores Diui Thomæ *ibidem*, ac Summistæ communiter *in verbo electio canonica*, & tandem Rota *decis.*65.*num.*8.& *decis.*137.*num.*14.*part.*5. *Recent.* vbi refertur, idem resolutum fuisse *in vna Beneuentana Parochialis* 13. *Iuny* 1590. *coram Orano, & in Rauennaten Parochialis* 2. *Decembris Coram Cardinali Arrigonio.*

Hinc deducitur, quòd dignior simpliciter non est 9
censendus, qui Ecclesiam, vel Prælaturam, aut munus, de quo agitur, alias rexit, & sustinuit; nam inde concluditur illum esse sufficientem, non autem digniorem adeò vt in concursu, seu electione præferendus sit. Ita Rota *decis.* 11. *n.*7. *coram Gregor. XV.& in d. Beneuentana Parochialis coram Orano,& in Eugubina Parochialis S.Venantij,*13.*January* 1623.*coram Rem-*
boldo. Secundò deducitur, non esse quem digniorem 10
censendum, eò quia antiquior est in habitu, vel sacerdotio, vel ætate; Rota *decis.*28. *lib.*2.*part.*3. *Diuers.* ead. Rota *decis.*481. *n.*1.*p.*2.*in Recent. in d.Eugubina coram Remboldo.* Tertiò deducitur, nobilitatis quali-
tatem nihil conferre ad idoneitatem, & consequenter 11
non esse attendendam, *cap. venerabilis, de præbend. gloss.vlt.in cap quoniam vetus,* 24.*q.*1. Felin. *in c.cum adeo, num* 6. *de rescript.* limita, vt hoc habeat locum, considerata nobilitatis qualitate in se; sed quando in aliquo casu electio alicuius nobilis profutura esset Religioni, seu Ecclesiæ, posset tunc nobilis præferri absque acceptione personarum. Late Franc. Marc. *quæst.*1210.*num.*2 *part.*1. Sigismund.à Bonon.*dub.*32. *in fine.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm illegitimus possit ad Abbatialem dignitatem vel alias Prælaturas eligi vel assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimè nati, absque dispensatione, inhabiles sunt ad Abbatialem dignitatem, etiam si defectus esset occultus.* n. 3. limita, vt n.4.

2 *Illegitimi per professionem legitimantur ad ordines, non autem ad Prælaturas.*

5 *Illegitimi, ante dispensationem, in Religione capaces sunt illorum officiorum quæ Prælaturæ non sunt, sed ad Superioris nutum reuocari possunt.*

6 *Quænam intelligantur officia manualia ad effectum, de quo agitur.*

7 *Dispensare*

7 *Diſpenſare cum illegitimis ad Prælaturas, de iure ad ſolum Summum Pontificem ſpectat.*
8 *Bulla Sixti V. de illegitimis, & malè promotis moderata, ac ad terminos iuris communis reducta fuerunt à Gregorio XIV.*
9 *Generales, vel Prouinciales Prælati, ſimul cum Generali, Prouinciali, vel Intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla prædicti Gregorij XIV.*
10 *Virtute alterius priuilegij, huiuſmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicariis, abſque Capitulo.*

1 SEcundùm iuris communis diſpoſitionem, illegitimè nati, quocunque nomine cenſeantur, abſque diſpenſatione, ad dignitates, & Prælaturas eligi nequeunt, etiamſi Religionem ingrediantur, quamuis enim per Religionis ingreſſum, abſque alia diſpen-
2 ſatione, ad ordines habilitentur: non tamen redduntur habiles quoad dignitates, & officia obtinenda, per text. *in cap 1. de fil. presbyt.* vbi poſtquam conceditur illegitimis, vt ſi Religionem ingrediantur, poſſint ad ſacros ordines promoueri, ſubditur. *Prælationem verò nullatenus obtineant.* Idem firmant gloſſ. & Panormit. *ibi*, & alia gloſſ. *in cap fin. eodem tit.* dicens, quòd nullo modo, abſque Papæ diſpenſatione, Prælationes obtinere poſſunt, idem Panormit. *in cap. 2. de Apoſtat.* Ioan. Andr. *in cap. 1. n. 5 de fil. preſb. in 6.* Rebuff. *in prax. tit diſpenſat ſuper defect. natal. n. 66.* Couar. *in Clem ſi furioſus p. 1. § 2. num. 6. & de ſponſal. 2 p. cap. 8. num. 41.* Soi *in 4. diſtinct. 25. quæſt. 1. art. 3.* Nauar. *in com. 2 de reg. num. 60. & conſil. 3. incip. an illegitimus, num. 2. tit. de fil preſb. in antiq. & 6. in nouis, necnon in Manual. cap. 27. ſub n 302. verſ decimò dico.* Graff. *deciſ. aur part. 1. lib. 4. cap. 27. num 54. & lib. 3. cap. 5. num. 8.* Azor *inſtit. moral. part. 2. lib 6. cap. 1. q. 2.* Roder. *quæſt reg. tom. 1. q. 13. art 5.* Mirand. *in Manual. tom. 2. q. 1. art. 1* Sayr. *de cenſur lib. 6. c. 11.* Suar. *tom. 5. diſp. 50 ſect. 5. num 16.* Molina *de iuſt. & iure tract. 2. diſp. 173. verſ. illegitimi etiam ſi ſpurij.* Fuſc. *in tract. de viſit Epiſcop. lib. 2. cap. 15. num. 36.* Campanil. *in Diuerſor. iur canonic. rub. 11. cap. 13. num. 117.* Bonacin. *de cenſur. diſp. 7. quæſt. 2. punct. 3. num. 13. verſ. 2. per profeſſionem, & quæſt. 5. punct. 2. num. 3.* Sanchez *in Decalog. lib. 5. num. 16.* Qui omnes Doctores hoc extendunt, non ſolùm ad Prælationem in Religione, ſed etiam extra illam, & ad omnes dignitates, & beneficia præcipuè curam animarum habentia. Ratio eſt, quia ſi illegitimi ad ordines, & dignitates Eccleſiaſticas, ſicuti, & legitimi promoueri poſſent: nullo diſcrimine matrimonium à fornicatione ſepararetur, ob deprauatos, & corruptos hominum mores; nec filij ab imitatione ſceleris parentum reuocarentur; vt colligitur ex gloſſ. *in cap. 2. de fil preſb. in 6.* & Oſtienſ. *in ſumm eodem tit. § qua eſt cauſa prohibitionis.* Ex his patet, illegitimè natos arceri non ſolùm ab Abbatiis Regularibus, verùm etiam à ſæcularibus: nec poſſe illa, abſque diſpenſatione, obtinere. Et hoc procedit, etiam ſi huiuſmodi defectus eſſet occultus, illegitimus autem veritatem nouit; quia tunc ipſe in conſcientia tenetur diſpenſationem petere. Ita d. Anton. poſt Panormit. *in d cap. 1. de fil. preſbyt. num. 4.* Syl. *verb. irregularitas q. 20.* Nauar. *d. cap. 27. num. 201.* Roder. *d art.* [illegible] *circa finem.* Sayr. *cap. 10. n. 46.* Azor. *d. c. 3. q 24* Suar. *d ſ*[illegible]*. 5. num. 12.* & alij apud Sigiſmund. a Bononia *de elect. & poteſtat. Prælat. Regul. dub. 72. num. 1.* contra Caſtr. *de lege pen. lib. 2. cap. vlt. concl. 4.* Sed ſi Prælationem acceptare cogeretur, nec abſque ſua, & ſuorum infamia diſpenſationem petere valeret, poſſet tunc Prælationem, ſine diſpenſatione, acceptare, vt ait Roder. *ubi proximè.*

5 Hinc deducitur, illegitimos, ante diſpenſationem, in Religione eſſe capaces illorum officiorum, quæ Prælaturæ non ſunt, & ad ſuperioris nutum auferri poſſunt, vt Sacriſta, Cellerarius, ſiue Oeconomus, Scriba, & ſimilia, quibus dignitas annexa non eſt, ſed ſunt manualia officia: quia ex diſpoſitione *d. cap. 1. de fil. presbyt.* à Prælaturis tantùm arcentur. Ita Nauarr *lib. 1. conſil. tit. de fil preſb conſ 6. n. 3. & n 6.* Sanch. *in Decalog. lib. 5. c 5. n. 16.* Idem tenent Anton. *d c 1 de fil preſb. n. vlt.* Panorm *ibid num etiam vlt.* Card *quæſt. penult.* Gomez. & Palæot. quos referunt, & ſequuntur, Mayol. *de irregular. lib. 1 c. 10. n. 3.* Sayr. *loc. cit.* aſſerentes, illegitimum profeſſum nulla indigere diſpenſatione, vt præfici poſſit ſimplici adminiſtrationi: dummodo curam non habeat; & ſit ad Prælati nutum amouibilis; licèt contrarium affirmare videatur Suarez *loco cit.*

6 Quæ autem intelligantur officia manualia; Nauar. *cit. n. 6.* cenſet, in Religionibus ea omnia officia manualia eſſe, quæ non ſunt Capita Conuentuum; At rectiùs ſentiendum videtur cum gloſſ. *in cap. 2. verbo non mutentur, & cap cùm ad monaſterium, verb. perpetuò, de ſtat. monach.* officia, quæ fiunt in Capitulis per canonicam electionem, & Superioris confirmationem, cùm nequeant ad Superioris nutum amoueri, manualia non eſſe; reliqua verò, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia eſſe. Ita etiam Sanch *loco cit.* & Laurent. de Peirin. *tom. 2. priuil. ſui Ord. Minim. in annot. ad § 29. conſt. 2. Iulij II. n. 91.* Igitur in noſtra Congregatione Vallumbroſana illegitimi non poterunt, abſque diſpenſatione, Definitores, Viſitatores, ſiue Procuratores Generales in Curia Romana, vel Florentina eligi; talia enim officia in Capitulo, & à Generali, & Definitoribus canonicè prouidentur, vt patet ex noſtris conſtitutionibus.

7 Diſpenſare cum illegitimis, vt ad Prælaturas aſſumi poſſint, de iure communi ad Summum Pontificem ſpectat, *d. cap. 1. & fin. de fil. preſb.* Roder. *quæſt. regular. tom. 1. q. 13. art. 6.* Sanch. *d cap. 5. n. 17.* & alij.

Eſt autem aduertendum, quòd olim circa hoc fuerunt à Summis Pontificibus tradita nonnulla priuilegia Ordinibus tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, per quæ eorum Prælati diſpenſare poterant cum ſuis ſubditis natalium defectum patientibus, vt ad dignitates, & Prælaturas promoueri poſſent: vel vt ipſi illegitimi, abſque diſpenſatione, per profeſſionem habiles ad eas obtinendas redderentur; ſicut Eugenius IV. conceſſit Congregationi Caſinenſ. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua. *Vt Monachi dictæ Congregationis, dummodo profeſſionem emiſerint, & honeſtè vixerint in Religione, defectu natalium non obſtante, poſſint ad ſacros ordines promoueri, nec non ad officia, dignitates, & Prælaturas*; vt refertur à Roderic. *in Compend. Bull. Apoſt. pro Regular. bulla 7. Eugenij IV.* quod priuilegium poſtea extenſum fuit ad noſtram Congregationem Vallis-Vmbroſæ à Iulio II. Idem etiam habetur in Compendio priuil. Ordinis Ciſtercien. & in priuil. Congregationis Montis Oliueti, *priuil. 5 n. fol. 121. & priuil. 52. fol. 201.* Et Sixtus IV. conceſſit Generali, & Prouincialibus Miniſtris Ordinis Minorum, & eorum Vicariis, auctoritatem diſpenſandi cum fratribus dicti Ordinis patientibus defectum natalium, vt ad quaſcunque adminiſtrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & aſſumi, illáque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant; vt habetur in Mon. Ordin. 1. *impreſſ. fol. 61. & 2. fol. 144. conc. 152.* Idipſum etiam conceſſit idem Sixtus IV. Generali Magiſtro, & Prouincialibus Prioribus, & Conuentualibus Ordinis Prædicatorum, ac illorum Vicariis, vt habetur in Compendio priuilegiorum Mendic. *verbo, diſpenſatio. § 13.* Verùm Sixtus V. in

duabus conſtitutionibus, quas edidit contra illegitimos, & male promotos, reuocauit omnia priuilegia, & indulta, ſuper hoc Religionibus conceſſa: auferens ab earum Superioribus quamcumque auctoritatem ampliùs diſpenſandi: irritas, & inanes, declarando omnes diſpenſationes, factas ab illis, ante dictas eius
8 conſtitutiones; quæ deinde modificatæ, atque ad terminos iuris communis redactæ fuerunt à Gregorio XIV. in alia ſua Bulla incipiente, *Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia*, ſub datum Romæ anno Domini 1590. Idibus Martij, Pontificatus ſui anno primo, in qua conceſſit, vt natalium defectum patientes, ad Prælaturas & officia Religionis diſpenſari poſſint à Generalibus, vel Prouincialibus in Capitulo Generali, vel Prouinciali, aut intermedio, cuius conſtitutionis verba ad propoſitum facientia ſunt hæc. *Volens (eiſdem conſtitutionibus non obſtantibus,) & ſtatuens, licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat, iuxta tenorem indultorum, & priuilegiorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ modo vſu recepta, nec aliàs ſub illis reuocationibus comprehenſa ſunt (vt pr fatur) in hac parte reualidans, cum illegitimis, quos aliàs dicti Generales, aut Prouinciales, cum Generali, Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo, & non aliàs, ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quæcunque antea valere, & tenere, perinde ac ſi dicta conſtitutiones non emanaſſent.* Ex qua conſtitutione habetur, quòd patientes defectum natalium per profeſſionem in Religione, non remanent diſpenſati ad Abbatias, & Prælaturas obtinendas; & ita quoad hoc ſunt reuocata prædicta priuilegia, ab Eugenio IV. Congregationi Caſinenſi & à Iulio II. noſtræ Congregationi Vallis-Vmbroſæ conceſſa; & ſimiliter reuocata ſunt priuilegia quibus conceſſa erat Regularibus Prælatis abſolutè facultas diſpenſandi cum illegitimis ad Prælaturas, & dignitates in Religione ob-
9 tinendas; Nam poſt dictam Conſtitutionem Gregorij XIV. prædictæ diſpenſationes neceſſariò fieri de-
10 bent à Generalibus, & Prouincialibus ſimul cum Generali, vel Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo. Verùm virtute cuiuſdam priuilegij Congregationi Clericorum Regularium infirmis Miniſtranti im conceſſi, Generales, ſeu Prouinciales, vel locales Abbates, & Prælati, eorúmque Vicarij d. Congregationis, necnon ceterarum eius priuilegia participantium, poſſunt cum illegitimis ad dignitates, Prælaturas, & officia Regularia obtinenda diſpenſare, abſque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio. Nam Gregorius XIV. per Bullam incip. *Illius*, qui relatam in Bullario nuper edito *tom. 2. conſtit. eius* 17. *conceſſit facultatem Præfecto Generali eiuſdem Congregationis pro tempore exiſtenti, ſeu, de illius licentia, Præfectis inferioribus aliorum locorum, ſeu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicarijs, ac Locatenentibus, vt cum eiuſdem Congregationis perſonis defectum natalium, etiam ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, poſtquam in d. Congregatione vota emiſerint, vt, defectu huiuſmodi non obſtante, ad quoſcunque ſacros, etiam Presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare, necnon ad quaſcunque adminiſtrationes, perſonatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & aſſumi, illáque gerere, & exercere poſſint, diſpenſare liberè, & licitè poſſint, & valeant.*

***

Tambarinij Tom. I.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; Et non ſolùm in eodem Conuentu, ſed neque etiam in tota Religione, contra Roderic.*

SVper hoc duæ ſunt contrariæ opiniones Prima eſt Roderic. *quæſt. reg. tom. 1. q. 13. art. 9.* vbi partem affirmatiuam cum quadam limitatione tuetur; nempe quòd huius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendas Prælaturas in Religione, in qua eius pater profeſſus eſt, & Prælationem aliquã obtinuit, quamuis non in Monaſteriis, in quibus eius pater Præfectus fuit. 1

Contrarium opinionem defendit Mirand. *tom. 2. Manual. Prælat. quæſt. 2. art. 10.* dicens, Religioſorum filiós illegitimos diſpenſari non poſſe ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; & quòd procedat, non ſolùm in eodem Conuentu, verùm etiam in tota Religione, quæ opinio mihi magis probabilis; ac ideò amplectenda videtur. Nam Gregorius XIV. in ſua Bulla, qua Sixti V. Conſtitutiones ſuper hoc editas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit, concedens facultatem Regularibus Prælatis vt ſeruatis quibuſdam conditionibus, huiuſmodi natalium defectum patientes ad Religionem recipere poſſent, ſic ait. *Dummodo filius illegitimus in Religione in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur. quod expreſſè prohibemus*; ex quo licet colligere, quòd ſi prædictus Summus Pontifex ita expreſsè prohibuit, ne illegitimi in Religione, in qua eorum patres ante, vel poſt ipſorum natiuitatem profeſſi fuerint, in vita Patrum recipiantur, ob ſcandalum, ac continuam paternæ incontinentiæ memoriam; multò magis per eandem conſtitutionem prohibitum cenſendum eſt, vt iidem Religioſorum filij ad Prælationes, & dignitates promoueantur in Religionibus, vbi eorum patres Prælati ſunt, vt aduertit Miranda. Nec obſtat, quòd in dicta conſtitutione, quando agitur de diſpenſatione cum illegitimis, vt virtute priuilegiorum ad dignitates, & Prælaturas Religionis promoueri poſſint, nulla prorſus de hac re mentio facta eſt, & quòd propterea videtur, Summum Pontificem id conſultò tacuiſſe; cùm, ſi eius voluntas fuiſſet hoc prohibendi, id expreſsè feciſſet, ſicut fecit loquendo de Nouitiorum illegitimorum receptione. Nam reſpondetur, ideo Summum Pontificem id non expreſſiſſe, quia præſuppoſuit, priorem ipſius prohibitionem, de non admittendis Nouitiis illegitimis in Religionibus, vbi eorum patres ante, vel poſt filiorum natiuitatem profeſſionem emiſerint, ipſis viuentibus, obſeruatam eſſe, quæ ſi iuxta dicti Summi Pontificis intentionem obſeruaretur, huiuſmodi controuerſiæ locus non eſſet, vt clarum eſt. Ex his ergo prædictam Mirandæ opinionem ſequendo, dicimus, Religioſorum filios nullo modo à Prælatis Regularibus, etiam cum eorum Capitulis, virtute priuilegiorum diſpenſari poſſe, vt in eodem Monaſterio, quinimò nec in eadem Religione ad Abbatialem dignitatem aſſumantur, vbi

eorum patres Prælationem, vel dignitatem aliquam obtinuerunt, vel obtinent, præcipuè in eorum vita; & hoc, *vt paterna incontinentia memoria à locis Deo sacratis, quos, maximè puritas, sanctitásque decet, longissimè arceatur* vt per Concil. Trident. *sess. 25. de reform.cap.15.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit, sine causa.

SVMMARIVM.

1 *Inferior dispensans in lege Superioris, sine causa, peccat mortaliter, & dispensatio est nulla.*
2 *Dispensatio quid sit.*
3 *Dispensatio facta sine causa cognitione dissipatio potius, quàm dispensatio dicenda est.*
4 *Generales, vel Prouinciales, cum Capitulis, absque causa cognitione, dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.*
5 *Dispensatus sine causa non est tutus in conscientia.* Limita, vt num.seq.
7 *Papa sine causa dispensans, à culpa non excusatur.*
8 *Qua causa ad dispensationem super natalium defectu requirantur.*
9 *Prælatus, posita iusta causa, tenetur, cum illegitimis ad Prælaturas dispensare.*
10 *Subditi non habent ius petendi dispensationem, nisi fortè deprecatiuè.*
11 *Quantò maior est natalium defectus, eo maior causa ad dispensandum requiritur.*

1 Regulariter nullus Principe inferior dispensare potest in lege Superioris, absque causæ iustæ cognitione: & dispensatio aliter facta, non solùm illicita est, verùm etiam ipso iure nulla, gloss.vlt.*in fin in cap.literas, de concess.prabenda*, gloss.vlt.*in princ.in c.1. de atat & qualit.lib.6.* gloss.1. per text.*ibi in cap.2.de schismat.* Innoc. *in cap. cum ad Monasterium de stat. Regular.* Panormit. *in cap. per venerabilem, qui fil. sint legit. num.4. & in cap. at si clerici §.de adulteriis num. 12. de iudic. & in cap. innotuit num.8. de elect. & in cap. de multa num.8 de praben.& in cap.diuersis fallaciis num.4.de cler.coniug. & in d.cap.1. num.4. de schismat.* Felin.*in cap.præterea in 4 col.num.8.de testibus cogen.* Nauarr.*cons.vlt. num.4. de sim.* Guttier.*canon.quæst.lib.1.cap.19.num.5.* Rebuffus *in prax. tit.de dispensat.ad plura n.25.* Sanch.*de matrim. lib.8. d.17. n.4.& disp.4.n.17.* Suar.*de relig. tom. 1. tract.3. lib.4. cap.61.& de legibus lib.6. cap.19. n.2.* Salas *de legibus disp.20. sect. 2.n.30. & sect. 6.n.66. vers. 4. si causa,* Greg. à Valent. *tom 1.disp.7. quæst.5. punct.9.* Bonac. *de legibus disp.1.quæst.2.punct.3. num.12.* & Rota *in Romana Pensionis 3. Iuly 1583. coram Cardin. Seraphino*, & communiter omnes. Idipsum patet ex dispensationis definitione.

2 Dispensatio enim nihil aliud est, nisi iuris communis relaxatio facta, cum causæ cognitione, ab eo, qui potestatem habet dispensandi, gloss.*in cap.requiritis, §. nisi rigor, verbo, vt plerisque 1. q.7.* Vnde (vt dicit
3 Panormit. *locis cit.*) dispensatio facta sine causæ cognitione, dissipatio non dispensatio dicenda est, & Prælati dantes pro voluntate licentiam veniendi contra legem, sine causa rationabili, vel saltem dubia, dissipatores sunt, non dispensatores; ita D Bernard. quem refert Curt.Senior. *cons.19. incip. aggredior, num.7.* Socc.Iunior.*cons.120.num.28.vol.2.* Sylu. *verb dispensatio num.2.*

Ex his igitur constat, illegitimorum dispensatio- 4
nem, quæ in Religionibus ad Generales, vel Prouinciales simul cum Capitulo pertinet, sine causæ cognitione fieri non posse, aliàs esset ipso iure nulla. Hæc omnia clariùs patent ex constitutione Gregorij XIV. vbi agendo de huiusmodi dispensatione, ait. *Volumus, atque statuimus, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxta tenorem eorum priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodo vsu recepta, neque aliàs sub illis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali aut intermedio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis, dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare.* Quæ verba manifestè indicant, illegitimorum dispensationem cum causæ cognitione fieri debere: dum conceditur licentia Prælatis, vt dispensare possint cum illis, quos, suffragantibus meritis, ipsi dignos iudicauerint. Ex quibus sequitur, quòd Monachus illegitimus per pri-
uilegia ad Abbatiam obtinendam, sine legitima cau- 5
sa, dispensatus non posset tuta conscientia, neque quoad Deum, neque quoad Ecclesiam dispensatione vti; quia si dispensatio est inualida, is, cum quo est dispensatum, non fuit exemptus ab obligatione iuris. Ita Roder. *quæst. regul. tom.1. q.13. art.14.* Miranda *in Man.Prælat.tom.2. q.2.art.21.* Innoc. *d cap. cum ad monasterium*, & Doctores *suprà adductis*; Reginald.*in praxi fori pœnitent.lib.13. num.195.* Bonac. *disp.1.de legibus q.1.p.3.n.13.* & alij DD. *superiùs ci-*
tati ferè omnes. Secus dicendum est, si dispensatio fiat 6
ab ipsomet Summo Pontifice; licèt enim facta sit absque causa, tamen tenet, & dispensatus erit tutus in conscientia. Quia quando Princeps dispensat contra ius positiuum, non requiritur causæ cognitio, sufficit ibi sola voluntas: vt notat Speculator. *in tit de leg.§. nunc breuiter, in vers & notat,* & Innoc. *d.cap.cum ad monasterium*, Abbas *in d.cap.diuersis fallaciis n.4.* Rebuff.*loc.cit.n.9.* Suar.*de Relig tom.2.tract.6.lib.6 cap.9. n.1.* eius enim est destruere, cuius est condere: nec Princeps tenetur suis legibus, *l digna vox C. de leg.*
Sylu.*verbo dispens.n.5.* Roder.& Mirand.*locis cit.* Ve- 7
rùm ipse Summus Pontifex absque causa dispensans à culpa non excusatur, D.Thom.*1.2.q.97.art.4.* Caiet. *in Summ.verbo dispensatio in princ.* Panorm.*in cap.non est voti n.9.de voto, & voti redempt.* Sanch.*de matrim. lib.8.disp.18.n 3.*vbi plures cumulat, & communem dicit Suar.*de leg.lib.6.cap.18.n.4.*

Quæ autem causæ ad huiusmodi dispensationem 8
fiat necessariæ, non potest generalis, & determinata regula assignari: nam multæ causæ ad hoc concurrere possent; & propterea standum est arbitrio boni viri. Vnde Gregorius XIV. *in supradicta sua constitutione*, permittens vt illegitimi ad Religionem, ipsorum meritis suffragantibus recipiantur, relinquit hoc arbitrio Prælatorum recipientium per hæc verba. *Diligenter mores eorum, & vitam inquirant, & ita demum recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præ se ferant, & tot eis merita suffragentur, vt natalium suppleant defectum, eorúmque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur, & super hoc ipso hi, ad quos (vt dictum est) pertinet receptio, matura deliberatione habita, ita censuerint, & iudicauerint.* Quòd standum sit arbitrio boni vi[illegible], patet ex illis verbis, *censuerint, & iudicauerint*, quæ verb[illegible] ad arbitrium boni viri, non autem ad be[illegible]eplacitum voluntatis referenda sunt, *l.fideicommissaria §. quamquam.*

quam ff de leg. 3. Ita Suar. *de relig. d. lib. 6. c. 17. n. 15. & ſeqq.* Rodei *d q. 13. art. 15.* & Miranda *d. q. 2. art. 14.* Sylu. *verbo diſpenſatio n. 3.* Subdentes, quòd Prælatus, ſi iudicanerit cauſam rationabilem, non diſpenſando, peccat, arg. *cap. quanto, 2. quæſt. 4.* quia poteſtas diſpenſandi competit Prælatis in vtilitatem, & commodum ſubditorum; & ſicut quilibet tenetur aliorum neceſſitati occurrere; ita a fortiori Prælati tenentur per diſpenſationem ſubditorum neceſſitati conſulere;
10 tamen ſubditi non habent ius petendi, niſi fortè deprecatiuè: ſuper quo videnda eſt bona gloſſ. *in can. conſt ſincerenter, verbo, detrahendam eſt, 50. diſt.*

11 Eſt autem hîc notandum, quòd quanto maior eſt natalium defectus, eò maior cauſa in diſpenſatione requiritur; quia cùm diſpenſatio ſit legis relaxatio, cum cauſæ cognitione, vt dictum eſt; vbi maior eſt legis obligatio, ibi maior cauſa requiritur ad diſpenſandum. Ita D. Thomas *in addit ad 3. p. q. 19. art 3.* Soto *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3. concl 1. verſ poteſt tamen*; Sayr. *de cenſur lib. 6 c. 18. a. 15.* Sanchez *de matrim. lib 8. diſput. 18. n. 14.* Bonac. *d punct. 3. n. 21. verſ. ego vero, &c.* Sigiſmund. a Bonon. *de election. & poteſt. Prælat. Regular dub. 78. n. 5 in fine.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium: & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Princeps, ſi ex certa ſcientia inhabiles promonet, cenſetur cum eis tacitè diſpenſare.*
2 *Princeps poteſt diſpenſare ſine cauſæ cognitione.*
3 *Inferiores nequeunt, abſque cauſa cognitione, diſpenſare.*
4 *Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem ſciunt illegitimum, cenſentur, cum eo tacitè diſpenſare, tam in foro conſcientiæ, quàm in foro externo.* vide num. 8.
5 *Quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato fieri poteſt, præſumendum eſt fieri ſine peccato.*
6 *De duobus peccatis minus præſumendum eſt.*
7 *Diſpenſatio non requirit certa verba.*

1 NOnnulli Doctores negatiuam partem ſuſtinent, dicentes, quòd ſolus Princeps, ſi ex certa ſcientia promouet inhabiles, videtur cum eis tacitè diſpenſare, per *l. quidam conſulebant ff. de re iud.* & *l. idem Vlpianus ff. de excuſ tut.* arg. gloſſ. *in cap. ſtatutum, in verbo canonicis de reſcriptis in 6.* Inferiores autem, ex eorum ſententia, non ſic: ſed neceſſarium eſt, vt expreſsè diſpenſent. Ita gloſſ *in cap. vnico, verbo diſpenſare de ætat. & qual in 6.* alia gloſſ. final. *in cap. literas, de conceſſ. preb* Panormit. *in cap cum in cunctis § inferiora n. 8. & cap. innotuit, n. 8. & c. quiſquis n. 2. de elect.* Felin *in c. nonnulli col. 16 in 4 fallen. verſ. confirmatur. iſta 4. fallentia, de reſcript. & in cap præterea col. 3. n 7. & 8. de teſt. cogen.* Bart. *in l. barbarius, in 8. col. verſ. ſed quid ſi Papa ff de off præſid.* Nauar. *in Manual. prælud. 9. n. 15. & cap. 25. n. 74.* vbi hoc limitat, quoad forum internum, & alij apud Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 4. n. 16.* eorum ratio eſt; quia Princeps, cùm diſpenſat,
2 non reſtringitur ad cauſæ cognitionem præmittendam: ſed ſufficit ſola eius voluntas, vt notat Innoc. *in cap. cum ad monaſterium de ſtat. Regul.* & dictum eſt ſupra; Inferiores autem non poſſunt, abſque cauſæ 3
cognitione diſpenſare. Quapropter cùm diſpenſatio illegitimorum, ad hoc vt poſſint ad Abbatialem, vel aliam huiuſmodi dignitatem, & Prælaturam in Religione aſſumi, pertineat ad Prælatos Religionis, ad quos etiam ſpectat Abbatum, & aliorum Prælatorum electio; priùs debent, ſuper natalium defectu diſpenſare, & deinde diſpenſatum in Abbatem eligere; aliàs enim electio nulla eſſet. Ita Rodet. *quæſt reg. tom. 1. q 13. art. 16.* & Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. q. 2. art. 14.*

Nihilominus contrarium tenendum eſt, nempè,
quòd Generalis, vel Prouincialis cum ſuis Definitoribus, apud quos reſidet facultas diſpēſandi ſuper illegi- 4
timitate, promouentes aliquem illegitimum ad Abbatialem dignitatem, cenſeantur, cum eo tacitè diſpenſare: ſi antea certò ſciebant illius natalium defectum, & tamen, eo non obſtante, illum promouent:
Nam quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato
exerceri poteſt: præſumendum eſt exerceri ſine pec- 5
cato, *l merito ff pro ſocio*, ſicut ex duobus peccatis mi- 6
nus præſumendum eſt, *l ſi adulterium cum inceſtu § 1. & 3 ff ad leg. Iul. de adult* quia igitur maius peccatum eſſet, illegitimos ſine diſpenſatione ad Abbatias promouere, quam, abſque cauſæ cognitione promouere cum diſpenſatione, præſumendum eſt minus peccatum, quod eſt diſpenſare. Tum etiam, quia di-
ſpenſatio non requirit certa verba, vt ait Eman. Sà 7
in aphoriſm. verbo diſpenſatio, num. 12. imò ſufficiunt quæcunque ſiue facta, ſiue verba, ex quibus ſufficienter cognoſci poſſit animus diſpenſandi in eo, qui diſpenſare poteſt; Secundùm Syluium *verbo irregularitas quæſt. 28 verſ. 3.* Suar. *de cenſur. diſp 41. ſect. 3 & de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4 cap. 61, num. 13. & de legibus lib. 6. cap. 15 num. 2.* Bonac. *de cenſ diſput. 7. q 5. punct. vlt num. 7.* Atque hanc noſtram concluſionem defendunt Bellam. *in cap. veniens num. 11. & 19. de fil presbyt.* Henriq. *lib. 15. cap 17. § 4 lit. O*, cum aliis in margine citatis. Sanchez *de matrimon. lib. 8. diſp. 4. num. 1. 17. & 24.* Suar. *d. ſect. 3. num. 4. & ſeq. & de legibus d. cap. 13. num. 23.* Mayol. *de irregular. lib. 3. cap 24. num. 14. lib. 4 cap. 10. num. 3. & lib 5. cap 51. n. 8.* Salas *de legibus diſp. 20. ſect. 2. num 8 & ſect. 9. num. 85.* Reginald. *in praxi fori pœnit. lib 13. num. 195. & lib. 30. tract. 2. num. 33.* Bonac. *de legibus diſp. 1. q. 2. punct. 3. num. 18. verſ obſeruant tamen, & in Decalog diſp 4. q 2. punct. 7. § 4. num 34. verſ. hinc ſolui poteſt, & de cenſ. d diſp. 7. q. 5. punct. 1, n 9.* Aliqui Doctores aiunt, id ſolùm procedere in foro conſcientiæ, ita Nauarr. *in Manual. d. cap. 25 num. 74.* Sayr *de cenſur. lib. 7. cap. 15. num. 12.* Auila *eodem tract. part 3. diſput. 10. dub. 6. concl. 1. 3. not.* Sed Suar. *de cenſur. d. ſect vlt. d. n. 5. & de legibus lib. 6. cap. 13. n 25.* Sanch. *d. num. 17.* Mayol. & Salas *locis cit in terminis*, & Sigiſmund. à Bononia *in tract. de elect. & poteſt. Prælat Reg. dub 81. num. 2.*
aſſerunt, id procedere, tam in foro conſcientiæ,
quàm in foro externo, nec Bellam. Henriq, Reginald. 8
& Bonacin. his aduerſantur, ſed illimitatè loquuntur. Verùm pro foro externo oportet, conſtare, Superiores habuiſſe legitimam cauſam diſpenſandi, vndè ſi res in examen deferretur, neceſſarium eſſet, cauſam probare; in foro autem interno ſatis eſt, non conſtare de cauſæ defectu, quia ſubditos præſumit, Superiorem rectè agere. Ita Suar. *d ſect. vltim. num vlt. circa finem, & de legibus d. cap. 13. num. 24. & cap. 19. n. 2.* Sigiſmund. à Bonon *d. dub. 81. n. 2.*

***

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè dispensasset, reddit dispensationem nullam.*

2 *In generali concessione non veniunt ea, quæ non esset quis verissimiliter concessurus, si specialiter proponerentur.*

3 *Illegitimationis qualitates sunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda dispensatione.*

4 *Clausula,* ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis, *non tollunt defectum dispensationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

5 *In rescriptis Apostolicis semper subintelligitur clausula,* si preces veritate nitantur.

1 Regulariter ad hoc, vt dispensatio per rescriptum, aut aliàs per Principis facultatem concessa, & obtenta sit valida, oportet, vt non taceatur Superiori aliquid, quo cognito, non dispensasset, aut non eodem modo dispensasset, sed cum quibusdam moderationibus, *cap. vlt. de fil. presb. in 6. & cap. postulasti de rescript. l. 1. ff. de natal. restitut.* vbi expresse probatur, quòd omne tacitum, quo expresso, Superior non ita facilè dispensationem concessisset, habet ipsam vitiare. Ratio est; tum quia Superior non censetur dispensare, nisi sub tali conditione; si nihil verè occultetur; Tum etiam, quia in hoc casu valet regula

2 iuris. *In generali concessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur, reg. in generali de reg. iur. in 6.* Ita Couar. *in Epitome 4. decret. 2. part. cap. 8. §. 9. num. 1.* & communiter DD.

3 Vnde sequitur, quòd Illegitimationis qualitates sunt plenè Principi exprimendæ, puta, quòd est incestuosus, vel adulterinus, vel incestuosus, & adulterinus simul, vel sacrilegus; & si est incestuosus, secundùm Couar. *vbi suprà*, exprimendus est gradus consanguinitatis, & affinitatis inter parentes, ex quibus fuit genitus; si autem ex sacrilegio, vtrùm ex Sacerdote, Moniali, Religioso: & an sit sacrilegium; Ita Ioan. Andr. *in add. ad Specul. tit. qui filij sint legit. vers. sed quæro*, vbi dicit, quòd si dispensandus dixit se spurium simpliciter, si erat spurius duplicatus, vt pote natus ex vxorato, & vxorata, dispensatio, vel legitimatio non valet; Ita etiam Panormit. *in cap. per venerabilem, num 17. qui fil. sint legitimi.* Sylu. *verb. legitimus num.* 8. Couar. *loc. cit.* quod habet locum, siue taciturnitas vetl contingeret ex malitia petentis dispensationem, siue absque eius malitia, & defectos, quia malitia vel simplicitas petentis non supplet defectum intentionis concedentis, à qua gratia vires suscipit; Ita aliis relatis Sanch. de Matrim. *lib. 8. disp. 21. à num. 56. & in Decalogum lib. 4 cap. 47. num. 15.* Nec

4 clausulæ *de plenitudine potestatis*, vel, (quod idem est,) *supplentes omnem defectum, aut ex certa scientia,* tollunt defectum dispensationis, prouenientem ex eo quòd qualitates illegitimationis taceutur; quia in rescriptis Apostolicis, nisi expresè ponatur, semper

5 subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur,* secundùm Specul. *in tit. de rescript. prus. §. ratione quoque defectus, in vers. item, quod non est ibi clausula,* & DD. communiter *in cap. 2. de rescript.* Ex his igitur concludimus, qualitates defectus natalium Religiosi, qui ad Abbatias, & dignitates, & Prælaturas a Religionum Prælatis dispensandus est, proponendas, & exprimendas esse quoad turpiorem illegitimationis modum; nec sufficere, quòd exprimatur in communi, Religiosum esse ex illegitimo matrimonio natum; quia cùm Prælati Regulares, veluti Papa inferiores nequeant absque causæ cognitione dispensare: oportet, illegitimitatis conditiones, & qualitates eis explicari, vt inde colligant, vtrùm adsit causa ad huiusmodi dispensationem sufficiens; maximè quia, (vt supra dictum est,) vbi turpior est defectus originis, ibi maior causa requiritur; quod absque dubio fieri nequit, nisi illegitimationis qualitates in particulari exprimantur; Ita Mirand. *tom. 2. Man. Prælat. quæst. 2. art. 13.* & Sigismund. à Bonon. *de elect. & potest. Prælat. regul. dub. 79. in fine*; quicquid dicat Roderic. *quæst. reg. tom. 1. quæst. 13. art. 17.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in seculo dispensatus, si postea Religionem ingrediatur, indigeat noua dispensatione, ad hoc vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad dignitatem.*

2 *Dispensatio strictè est interpretanda: quia est stricti iuris.*

3 *Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in dispensationibus.*

4 *Monachus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad beneficium simplex.*

5 *Dispensatus ad beneficia quæcunque, absque alia expressa dispensatione non posset ad dignitates promoueri.*

6 *Appellatione beneficij an veniat dignitas.*

7 *Dispensatus ad quæcumque beneficia in seculo non censetur dispensatus ad Abbatias, nec in seculo, nec in Religione.*

8 *Illegitimus dispensatus in Religione non censetur dispensatus in seculo.*

9 *Illegitimus dispensatus ad Prælaturas in vna Religione, si postea ad aliam transferatur, indiget noua dispensatione.*

10 *Dispensatus ad dignitatem inferiorem non censetur dispensatus ad maiorem, licèt sit è contra.*

Respondeo, quòd illegitimus dispensatus ad beneficium curatum, non censetur dispensatus ad obtinendam dignitatem: argumento *cap. final. de fil. presb. in 6.* vbi Gemin. Angel. *in sum. verbo beneficium num. 25.* Sylu. *beneficium 3. q. 11.* Tabien. *Beneficium 2. num. 23.* Azor. *Instit. moral p. 2. lib. 6. cap. 3. q. 10.* Petr. 1
Greg. *Syntagm. iur. lib. 17. c. 5. n. 36.* Bellet. *disquisit. cleric p. 1. tit. de discipl. clericorum §. 3. num. 38.* Ratio est, quia cùm dispensatio sit stricti iuris, & odiosa, & strictè interpretanda, *c. 1. in fin. de fil. presb. lib. 6.* gloss. *in cap. Ordinarij, verb. dispensationes, de off. ordin eod. lib.* Panormit. *in cap. de multa, de præbend. n. 4.* Gemin. *consil. 47 n. 3.* Nauarr. *lib. 4. cons. 1. tit. qui filij sint legit.* Sayr. *de censur. lib. 6. cap. 11. à n. 16.* Garc. *de benef p. 1. cap. 6. n. 58.* Suar. *de legibus lib 11. cap. 11. num. 10. & cap. 17. num. 2.* Nec in dispensationibus valet argumentum à paritate, vel maioritate rationis. Panorm. 3
in cap. ad aures n. 7. de rescript. arg. cap per venerabilem, qui fil. sint legit. Io. Andr. *in reg. quæ à iure de reg. iur. in*

4 *in Mercurial.* vbi dicit, quòd Monachus dispensatus
ad beneficium curatum non intelligitur dispẽsatus ad
beneficium simplex; idem asserunt Nauarr *de reddit.
Eccles.q.3. monit.* 10.*num.*4. Couar.*de sponsal p.2.c* 8.
§ 8.*n.*11. Garc.*d cap* 6.*num.*59. Campanil.*in diuers.
iur.canon.rub.*11.*c* 13. *n.*91. & *n.*101. resoluit, quòd
5 & si fuisset quis generaliter ad quæcunque beneficia
dispensatus: non tamen absque alia expressa dispen-
satione, ad dignitates promoueri posset; Ita etiam
Panormit. *in cap. literas n.*6. *vers.sinem, de fil.presb.*
Doct.in cap fin.de prabend in 6.Rebuff *in praxi tit.de
dispens super defect.natal.n* 52.Azor.*d.cap* 3.*q.*7.Nam
6 appellatione beneficij non venit dignitas, arg.*d.c.fin.
de praben in* 6.*& c cum olim extr.eodem tit.*& *ibi* Pa-
no *in n.*1.*& clem.*1.*de sequestrat.possess.* Bellett.*d.tit.
de discipl. cleric.* § 2. *n.*38. Vnde fit, vt dispensatus ad
beneficia vel etiam ad dignitates, non possit promo-
ueri ad dignitates, quibus animarum cura annexa est;
Azor.*d c.* 3.*q* 9.& 10. D.Aug Barbosa *de off.& potest.*
7 *Episc p.*2 *allegat.*45.*n.*13.Ex his claré patet, quòd ille-
gitimus dispensatus ad beneficia quæcunque, etiam
curata non intelligitur dispensatus ad Abbatiam, tam
sæcularem, quàm etiam, à fortiori Regularem; cùm
Abbatia sit dignitas, vt est text.notabilis *in can.si quis
deinceps* 16.*q.*7 & probatum est suprà *disp.*1.*quæsit.*2.
videatur in terminis huius quæsiti Nauarr.*d.cons.*1.

Neque his obstat, quod dicit Rebuff.*d tit de dispen-
sat super defectu natalium n.*75. nempe quòd dispen-
satus in seculo ad quæcunque beneficia, si postea Re-
ligionem ingrediatur, absque noua dispensatione, po-
terit Prioratum Regularem obtinere, quia (meo iu-
dicio) voluit intelligere de Prioratu Regulari, quod
est beneficium manuale, absque dignitate: non autem
de aliis officiis secum dignitatem retinentibus; non
enim est censendum, quòd sibi ipsi contradicere vel-
let tantus Doctor, quod absque dubio fecisset, intelli-
gendo de Prioratu, cui annexa est dignitas, vt patet ex
supradictis; nostra autem quæstio est de Abbatia, quæ
vere est Ecclesiastica dignitas.

8 Ex his infertur, stante quòd dispensatio est odiosa,
ac stricti iuris, cum Regulares virtute prædictorum
priuilegiorum, dispensari tantùm possint a suis Præla-
tis ad beneficia, & dignitates in Religione obtinen-
das; quòd si demum à Religione recedant, absque no-
ua dispensatione, ad Ecclesiastica beneficia promoueri
nequeunt. Sicut etiam dispensati in vna Religione ad
Prælaturas, & administrationes, si postea transferantur
ad aliam, indigebunt noua dispensatione, ad hoc, vt
9 Prælaturas, & administrationes in ea obtinere valeant;
per dispensationem enim in prima Religione cum eis
factam, non fuerunt absolutè legitimati: sed ad digni-
gnitates, & gradus in illa tantùm consequendos habi-
litati; Ita Roder.*quæst.regular.tom.*1.*q.*13.*art.*13.Mi-
rand. *tom.*2.*q.*2. *art.*4. Io.Crus. *de statu Relig.lib c.*6.
dub 18 *conclus.*5.Sanch.*in Decalog.lib* 5.*cap.*5.*num.*16.
Laurent.de Peirin.*tom.*1. *priuileg.Ord.Minim.in an-
notat.ad const.*2 *Iuly II n.*98.

10 Infertur secundo, quòd dispensatus ad dignitatem
inferiorem, v. g. vt localis Prælatus esse valeat, non
censetur dispensatus ad maiorem, nimirum quòd ad
Prouincialatum promoueri possit: nisi in dispensa-
tione de præfatis expressa mentio facta fuerit; quia
permissa minori dignitate non censetur permissa ma-
ior, sed è contra, vt colligitur, *ex cap.innotuit;de elect.*
Ita Hieron à Sorbo *in annot ad Comp priuileg.
verb.dispensatio, vers. & ideo fratres*
Panormit *in d c innotuit
num.* 4.

†

QVÆSITVM XX.

An notoriè infamis possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Infames, tam infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omnino arcendi sunt.*
2 *Infamibus porta dignitatum patere non debent.*
3 *Collatio periuro facta an sit nulla.*
4 *Abbatia, & Episcopatus æquiparantur in iure.*
5 *Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri possint ad dignitates.*
6 *Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.*
7 *Emendatus præsumitur, qui post peccatum operatur bonum.*
8 *Inquisitus, accusatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri possit.*

OLdrad *cons.*14.*vers* & idem *in Monasteriis,n.*11.
& gloss *in cap tuam*, verbo *non ascendat de æta-
te, & qualit.* tenent, posse Monachum infamem eligi
in Abbatem; quia infamis à ciuilibus muneribus non
excluditur.

Nihilominus contrarium est verius, nempe quòd
infames ab Abbatiali dignitate omninò arcendi sunt, 1
tam si sint infames infamia iuris, quàm infamia facti; 2
quia infamibus portæ dignitatum patere non debent
*l.*2,*C.de dignit.lib.*12. *l vnica C.de infam. lib.*10. *cap.
inter dilectos de excess. Prælat.* gloss. *in cap. querelam,*
verbo *criminе periurij, de iure iur.* Abbas Panormit.
*ibidem n.*3.per text.not.*in l.*2.§.*miles ff.de his, qui no-
tantur infamia*, per quem text. apertè innuitur, infa-
miam ipso facto quem militia priuare; & gloss. *ibi.*
singulariter dicit, quòd ob infamiam pari ratione pri-
uatur quis militia cœlesti, & aliis dignitatibus, &
honoribus; & Feder.de Senis *cons.*50. *incip. Quæri-
tur,an collatio*, tenet collationem periuro factam nul- 3
lam esse; quia periurij crimen etiam post peractam
pœnitentiam infamat. Et quod collatio facta infami
non teneat, probatur *in reg.infamibus,de reg.iuris in* 6.
& ibi Dyn.laté; idem tenet Felin.*in d.cap. querelam.
col.*2.*num.*3.Duaren.*de benef.lib.*4. *cap.*1. Garc.*de be-
nef part* 7.*cap.*8.*num.*4. Viuianus *in praxi Iurispatro-
natus part.*2.*lib.*6.*cap.*9.*num.*23. Barbos. *de off.& po-
test.Episc p.*2 *alleg.*43.*per tot.& p.*3 *alleg.*72.*num.*100.
Suar. *tom* 5. *disp.*48. *sect.*1. Si igitur infames reddun-
tur inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores,
quantò magis ad Abbatiam, quæ est propria spiri-
tualis Prælatio, & quæ cum Episcopatu æquiparatur, 4
iuxta gloss.*in c nec pro defectu, verb.regulares de elect.*
per text.*in can si quis deinceps* 16.*q.*7.Vnde ad dictum
gloss. & Oldradi. Respondeo, eos esse locutos secun-
dùm ius antiquum, quando Abbas potiùs nomen sol-
licitudinis, & officij, quàm dignitatis, & honoris præ
se ferebat, prout declarat eadem gloss.*ibidem*; imò (vt
ait Suar.*de Relig tom* 4 *tract.*8.*lib.*2.*cap.*3.*in fine*) ve-
risimilius est, infamem secundùm ius canonicum
nunquam Abbatiam obtinere potuisse; hoc enim val-
de indecens est, & tali muneri repugnans.

Excipiuntur tamen infames infamia meri facti, si 5
reuera se emendauerint; quia tunc benè promoueri
poterunt, nam infames infamia meri facti non sunt
propriè, & absolutè irregulares, Suar. *d.sect.*2. *n.*11.
Garc.*d.cap.*8 *n.*14 *& p.*11.*cap.*3. *n.*118. & alij apud
Bonac.*de censur.disp.*7 *q.*2.*punct.*1.*n.*5. licèt ipse con-
trarium sentiat, Sed sunt infames secundùm quid,

scilicet, quatenus prohibentur promoueri, stante hu-
6 iusmodi infamia; Sed infamia meri facti per pœni-
tentiam purgatur. Panormit. *in cap.cum te, n.9. de re
iudic.*Nauarr.*in Man cap.*27.*n.*204.Suar.*d.sect.*1.*n.*8.
Reginald.*lib.*39.*tract.*2.*n.*196.Bonac.*d.n.*5.Barbos.*d.
alleg.*45, *n.*21. ergo infamis infamia meri facti post-
quam purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoue-
7 ri. Emendatus autem præsumitur, qui post peccatum
operatur bonum, Mascard.*de probat. concl.*465. *n.*10.
Barbos *d.alleg* 43.*n.*24.
8 Ex his infertur, inquisitum interim, pendente in-
quisitione, non posse in Abbatem eligi; quia iam præ-
cessit infamia, *can.tantis Daniel.*81.*dist.incl.c.cum in-
cunctis, de elect.* Sed si est accusatus, tunc vel præ-
cessit infamia, & eligi non poterit; quia sola infa-
mia facti etiam impedit *d.l.*2. *C. de dignit. lib.*12. *&
d.reg.infamibus, de reg.iur.in* 6. Vel non præcessit in-
famia, & tunc promoueri potest, vt *in l.reus ff de mu-
neribus, & honoribus, & l.qui de libertate. ff.de liberali
caus.cap.omnipotens, extr. de accusat.* & eligi poterit,
ne malitiosè sit attentata accusatio; Si verò est de-
nunciatus; tunc vel præcessit infamia, & eligi non po-
terit; vel non præcessit, & tunc aut Superior inquirit,
& interim denunciatos eligi potest, sed nō promoue-
ri; sed si denunciatio fit Superiori, qui debet confer-
re, vel eligere, ipse poterit eligere, seu conferre; & si
deinde constiterit, denunciatum esse criminosum, pri-
uabitur, & à dignitate remouebitur. Ita Panormit.*in
d.cap.omnipotens n.*4.*de accusat.*

QVÆSITVM XXI.

An adsint alij casus in quibus impeditur quis ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Abbatem eligi.*
2 *Falsificans literas Apostolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, nisi sit Officialis, non potest eligi.*
3 *In peccato mortali publico constitutus non potest eligi.*
4 *Semel approbatus, an possit iterum in Abbatem eligi.*
5 *Transiens de mendicantibus ad non mendicantes an possit in Abbatem eligi.*
6 *Religiosus, qui exercuit Chirurgiam an possit in Abbatem eligi.*
7 *Simoniacus an possit esse Prælatus.*
8 *Homicida an possit esse Abbas.*
9 *Apostata an possit esse Abbas.*
10 *Periurus an possit esse Prælatus.*
11 *Prodigus an possit esse Abbas.*
12 *Electus semel per abusum secularis potestatis an possit in Abbatem eligi.*
13 *Patiens defectum animi vel corporis an possit in Prælatum eligi.*
14 *Regulares pœnitentiati à sancto officio Inquisitionis sunt omnino inhabiles ad dignitates* : & n.67.
15 *Valetudine bona naturali debent pollere qui in Abbates & Prælatos eligendi sunt.*
16 *Homo qui habuerit maculam non offeret panes Deo suo.*
17 *Promoti ad dignitates, & officia debent habere naturam, & cæteras habilitates.*
18 *Leprosi sunt inhabiles ad Prælaturas, & ineligibiles ad eas.*
19 *Scabiem patientes etiam Herculeam an possint in Abbates eligi.*
20 *Capillis & barba carentes an sint ineligibiles ad Prælaturas.*
21 *Morbo Gallico notoriè laborantes non possunt in Abbates eligi*; limitatur tamen vt n.22.
23 *Rabidi & phthisi infecti, sunt ineligibiles in Prælatos.*
24 *Paralysi laborantes non possunt eligi in Abbates.*
25 *Paralysis generat impotentiam, & indecentiam.*
26 *Manus tremulas, & caput, & linguam habentes an possint eligi.*
27 *Podagrosi an possint eligi in Abbates & Prælatos.*
28 *Comitiali morbo siue caduco laborantes sunt ineligibiles.*
29 *Staturam communem hominis excedentes an sint ineligibiles.*
30 *Furiosi & lunatici qui lucida interualla patiuntur an sint eligibiles in Prælatos.*
31 *Faciem abhorrentem habentes ineligibiles sunt.*
32 *Claudi an sint eligibiles in Abbates & Prælatos.*
33 *Cæci sunt ineligibiles.*
34 *Lippi, strabones, & lusci an sint eligibiles in Abbates.*
35 *Dæmoniaci an possint eligi in Prælatos.*
36 *Manibus & digitis carentes ineligibiles sunt.*
37 *Naso carentes, siue illum deformem habentes an arceantur ab electione passiua.*
38 *Muti sunt ineligibiles ad Prælaturas.*
39 *Balbutientes an sint ineligibiles.*
40 *Surdi an reddantur inhabiles ad Abbatias.*
41 *Hermaphroditi non possunt eligi in Prælatos.*
42 *Gibbosi an sint eligibiles.*
43 *Stulti, stolidi, fatui, seu simplices sunt ineligibiles.*
44 *Valetudinarij & sæpè ægrotantes an sint ineligibiles.*
45 *Debiles an sint ineligibiles.*
46 *Senes an sint ineligibiles.*
47 *Infirmitate aliqua oppressus post electionem an debeat renunciare.*
48 *Aleator publicus an sit ineligibilis.*
49 *Vino deditis, & inebriari se consueti, an possint in Abbates eligi.*
50 *Ebrietatis signa quæ sint.*
51 *Ebrius non multum distat à furioso, quia vbi ebrietas, ibi furor.*
52 *Hæretici sunt ineligibiles*, limita vt n.53.
54 *Receptatores, fautores & defensores hæreticorum sunt ineligibiles.*
55 *Filij Hæreticorum tam legitimi quàm illegitimi an sint eligibiles ad dignitates.*
56 *Vbi lex non distinguit nec nos debemus distinguere.*
57 *Geniti ante paternam hæresim an sint eligibiles in Prælatos.*
58 *Descendentes ex hæreticis occultò an sint ineligibiles.*
59 *Descendentes ex condemnatis in contumaciam an sint eligibiles.*
60 *Descendentes ex hæreticis resipiscentibus an sint eligibiles.*
61 *Hæretici relapsi qui sint.*
62 *Dignitates & Prælaturas habentes antequam eorum parentes inciderint in hæresim, an illis priuentur.*
63 *Neophytus an sit eligibilis in Abbatem.*
64 *Catechumenorum filij an sint eligibiles in Prælatos.*
65 *Neophyti nomine quid intelligatur.*
66 *Descendens à patre infideli non est excludendus à sacris Ordinibus & dignitatibus si ab infantia, vel saltem à decennio baptizatus fuerit.*
67 *Abiurantes in sancto Inquisitionis officio sunt ineligibiles.*
68 *Bigami non possunt eligi in Prælatos.*

Adsunt

ADſunt etiam, præter ſupradictos, alij caſus ex quibus Monachus ad Abbatiam ineligibilis redditur. Et

1 Primò, Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Superiorem Monaſterij eligi, Syluest. *verb. electio 1. n. 15.* adducens nonnulla iura hoc prohibentia, ſed de hac re, ſicut etiam de ſuſpenſo, interdicto, ac irregulari, fuſiùs *tom. 2. diſp. de Cenſuris.*

2 Secundò, qui literas Apoſtolicas falſificauit, vel in eis etiam in modico manus appoſuit, niſi ſit Officialis, inhabilis redditur ad electionem, Oſtienſ. *in ſum. de crimine falſi, § qualiter, verſ. ſed hodie,* Felin. *in cap. ex parte, in princ. verſ. ſtylus Curiæ, de reſcript.*

3 Tertiò, in peccato mortali publico conſtitutus ex S.Thom. *quodlib 8 q 4. art. 2.*

4 Quartò, ſi ſemel reprobatus fuerit, alicuius vitij cauſa, qui non modò in ſua Religione, ſed nullibi ad Eccleſiaſticam dignitatem aſſumi poteſt.

5 Quintò, tranſiens de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abbatem aſſumi non poteſt, ex *clem. vt profeſſi de Regul.*

6 Sextò, denunciatus de aliquo crimine (dummodò denunciationem præceſſerit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquiſitione, non poteſt in Abbatem eligi, *cap. omnipotens Deus de accuſ.* Panormit. *ibid* Innoc. *cap accuſatum de ſimon.*

7 Septimò, Religioſus, qui exercuit Chirurgiam, ex qua ſequuta mors, incapax eſt dignitatis Abbatialis, *cap. tua de hom* vbi Felin.

8 Octauò, Simoniacus Monachus non poteſt eligi, *cap. ſi aliquis de elect.* & *ibi* Panormit. clariùs in conſtitutione Pauli II. quæ incipit. *Cùm deteſtabile ſcelus ſimoniaca,* &c.

9 Nonò, homicida, qui iure diuino, & humano inhabilis eſt ad dignitates Eccleſiaſticas, *can. ſi quis omnem 1. quæſt. 7. c. ad aures de ætat. & qualitate.*

10 Decimò, periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.*

11 Vndecimò, notabiliter prodigus, Bald. *in cap cùm in cunctis de elect. & cap. Petrus Diaconus 39. diſt.* & *ibi* Archidiac.

12 Duodecimò, qui aliàs per ſecularis poteſtatis abuſum electus fuit, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quiſquis de elect.*

13 Decimotertiò, generaliter patiens defectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium ſui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, eſt ineligibilis Ioan. Andr. & Panormit. *in cap. ſi de poſtulat Prel.*

14 Decimoquartò, Regulares pœnitentiati à ſancto Officio ad dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles ſunt, etiam ſi pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiſſ. D.N. Vrbano VIII. Pont Opt. Max. declaratum fuiſſe anno 1626. refert Laurent. de Peirin. *tom. 1 priuileg ſui Ordin. Minim. in annotat. ad 9. conſtitut. Pauli V.* in fine ſub his verbis.

In generali Congregatione S R & vniuerſa Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram S. D. N. D Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. Illuſtr. DD. S. R. Eccl. Cardinalibus in vniuerſa Republica aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis S.D.N. iuſtis de cauſis animum ſuum monentibus decreuit, & ſtatuit, vt in poſterum Regulares omnes cuiuſuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſancta Inquiſitionis officium ſpectantibus pœnitentia genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pœnitentiis exceptis) eo ipſo ad omnes Religionis ſuæ gradus, & officia inhabiles cenſeantur; deinceps, (etiam ſi pœnitentiæ tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus poſſint; niſi priùs obtenta à S D.N. vel ab hac ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & expreſſa rehabilitationis gratia; aliàs promotio qualibet nulla ſit, & promouentes ipſi priuationem ſuorum officiorum, ac præterea vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrant, ad quæ reſtitui niſi ab eodem S D.N vel ab eadem ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint. Præſens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S.D N. De hac re redit ſermo *n 67.*

15 Decimoquintò, qui eligendi ſunt in Abbates, & Prælatos Eccleſiaſticos propter curam Dominici gregis ea valetudine corporali debent pollere, quæ de iure naturæ videtur neceſſaria ad exercendum proprium officium decenter; itaut ſi talis valetudo non reperiatur, electio nulla erit: Tiraquellus *in l 12. connub gloſſ. 1. part 2. numer. 59.* Menoch. *de arb lib 2. caſ. 116.* Putiſ. *de reſignat lib. 5. quæſt. 3 num. 13.* Maiol. *de irregul. lib 1. c. 13.* Molina *de Iuſtit. tract. 3. diſp. 70.* Leſſius *lib. 2. cap. 32. de iuſtit. & iure, dub. 25.* Reginal. *in prax. lib. 30 tract. 2. num. 44.* Mandoſ. *de ſign. Grat. tit. de diſp. cum corp vit.* Nauarrus *in Manual cap. 27. num. 198* Sigiſmund. *de elect part. 2. dub. 88. & 89.* & multi alij Doctores, quod probatur ex Leuit. 21. 16 *Homo de ſemine tuo per familias qui habuerit maculam non offeret panes Deo ſuo, nec accedat ad miniſterium eius, ſi cæcus fuerit, ſi claudus, ſi paruo vel grandi, vel torto naſo, ſi fracto pede, ſi manu, ſi gibbus, ſi lippus, ſi albuginem habens in oculo, ſi iugem ſcabiem.* & ex *cap. niſi cum pridem, §. alia verò de renunc.* & ex *cap. 2. de cler. ægr.* & ex *cap. expoſuiſti de corp vit.* & ex Concil. 17 Trid. *ſeſſ. 22. c. 4 de reformat. in fine* cuius tenor eſt; *nec aliis impoſterum fiat prouiſio, niſi iis qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur, aliter irrita ſit prouiſio:* ibi Concilium loquitur non tantum de dignitatibus, & beneficiis Cathedralium, & Collegiatarum, ſed etiam de dignitatibus, & perſonatibus Regularium, vt autem ad partiales aſcendamus inhabilitates corporis, quæ electionem ad munera Prælatorum obeunda impediunt.

18 Decimoſeptimò, leproſi ſunt inhabiles ad Prælaturas, & ideo ineligibiles, *cap. tua nos de cler. ægrot.* D.Thom. *part. 3. quæſt. 82. art. 10.* Sayrus *lib. 6. de cenſur cap. 9. num. 7.* Maiol *de irreg lib 12. cap 18. num. 1.* 19 Borgaſius *part. 5. tit. de cler. ægrot.* Notat tamen Sayrus *loc. cit.* laborantem ſcabie etiam Herculea, quæ oritur ex atra bile, ſi aliàs ſit idoneus, & periculum ſit, ne eo neglecto minus dignus eligatur, poſſe in Prælatum eligi, cùm ſcabies nec impotentem, nec multùm abominabilem reddat.

20 Decimooctauò, ad Prælaturas Eccleſiaſticas ſunt ineligibiles, quibus ex nimia venere ceciderint capilli & barba, ſecus autem ſi ceciderunt propter aliam cauſam Maiol *lib. 2 de irreg. c. 19. n. 4.* Sayrus *loc. cit. n. 6.* Reginald. ſimiliter *loc. cit. n 49.*

21 Decimononò, laborantes morbo Gallico notoriè non poſſunt in Abbates, & Prælatos Eccleſiarũ eligi, quia abominabiles ſunt, & tanquam publicè concubinarij omnino arcendi ſunt. Maiol. *loc. cit. c 19. n. 1;* Sayrus *loc. cit. num. 5.* Borgaſius *eod. num. 1.* Auila *de cenſuris part. 7. diſp. 3. dub. 4. concluſ. 1.* Henriq. *lib. 14. c. 8. num. 8.* vbi ait, quod dummodò crimen notorium ſit, quod non requiritur, vt vlcera foras appareant. 22 Aduertendum tamen eſt, quandoque morbum Gallicum prouenire ex aëris corruptione, aut ex ſolo tactu, vel oſculis, vt aduertit Ioan Almenar. *in ſuo tract. de morbo Gall.* ex qua notatione poterit excuſari eligendus in Abbatem. Ita Campanil. *in diuerſ. iur. rub. 21. c. 17. num. 168.*

23 Vigeſimò, tabidi, ſiue phthiſi infecti non poſſunt eligi in Abbates, & Prælatos. Quia huiuſmodi mor-

bus contagiosus est & ineuitabilis; Prob. *ex c. ex parte*
tua, de cler. ægrot. vbi laborantes ineuitabili morbo in-
eligibiles declarantur, præsertim si morbus est conta-
giosus, vt diximus.

24 Vigesimoprimò, Paralysi laborantes sunt pariter
ineligibiles, ex *c. vlt. de cler. ægrot.* generat enim Para-
25 lysis, seu vt dicunt alij Apoplexia impotentiā, & inde-
centiam. Ita Sayrus *loc. cit. num.* 10. Maiol. *lib.* 2. *de ir-*
reg. c. 24 *num.* 1. Campanil. *loc. cit. num.* 64. ex quibus
26 Doctoribus licet colligere, quod habentes tantum-
modo manus tremulas, vel caput, aut linguam, & tre-
mor non sit ita magnus, nec impediat eligendum in
Prælaturam, nec ad risum moueat, siue abominabilem
illud reddat, posse eligi.

27 Vigesimosecundò, Podagrosi continui, vel quasi
continui sunt ineligibiles, ratio est, quia Prælati, &
Pastores debent esse omnino ad prospiciendum, &
prouidendum necessitatibus expediti, quæ quidem
necessitates eorundem Prælatorum curam erga subdi-
tos tam spiritualem, quàm corporalem respiciunt: Po-
dagra autem cùm reddat Prælatos omnino impoten-
tes, constituit illos ineligibiles ex D. Thom. 3. *p. quæst.*
92. *art.* 10. Sayrus *lib.* 6. *de censur. c.* 9. *n.* 4. Maiol. *loc. cit.*
c. 2. *num.* 1. Paris. *loco citat.* Campanil. *in diuers. iur. rub.*
11 *c.* 17. *n.* 157. Reginald. *in prax. lib* 30. *num.* 57. Nota
tamen quod si Podagra non sit continua, sed interme-
dia, non impedit, vt quis in Abbatem, & Prælatum
eligatur. Ita Abbas *in c. cùm inter canonicos de elect.*
num 7. & expressè Paris. *loc. cit. quæst.* 3. *n.* 4. & Cam-
panil. similiter *loco citat.* Ratio est, quia cùm Podagra
intermedia non præbeat impedimentum perpetuum,
non debet consequenter perpetuò à Prælatis homi-
nes arcere.

28 Vigesimotertiò, morbo Comitiali, siue caduco la-
borantes ineligibiles sunt, etiamsi eodem morbo se-
mel sint vexati. Ratio est, quia talis morbus insana-
bilis est, & horrorem gignit, & timorem videntibus
incutit. Maiol. *loc. cit. cap.* 16. *num.* 1. & 2. Parisius *lib.* 5.
de resign. quæst. 6. *num.* 105. Sayrus *de cens. lib* 6. *cap.* 9.
num. 11. Nauarr. *in Manual cap.* 27. *num.* 203. Campa-
nil. *in diuers. iur. rub.* 11 *cap.* 17. *num.* 172. qui omnes
affirmant prædicto morbo Comitiali infectos ineli-
gibiles esse.

29 Vigesimoquartò, qui sunt à communi statura ho-
minum, siue excedant in magnitudinem, siue in parui-
tatem ita alieni, vt contemptibiles & ridiculi reddan-
tur, non possunt in Abbates, & Prælatos eligi, quia
non possunt decenter munera sua exequi. ex *cap.* 2. *de*
cler. ægrot. vbi Gloss. *verb. deformitatem.* & *c. finali de*
corp. vit. Ita Innoc. *in c. ex part. eod. tit.* Abbas *in c.* 2. *de*
cler. ægrot. n. 2 & 3.

30 Vigesimoquintò, ineligibiles sunt furiosi, & luna-
tici, qui lucida interualla patiuntur propter eandem
rationem, quia nimirum officia Prælatorum non pos-
sunt explere. Maiol. *loc. cit. num.* 1. *cap.* 14. Molina *de*
Iustit. tract. 3. *disp.* 70. *n.* 12. Campanil. *loc. cit. num.* 179.
qui postea *n.* 182. ait electionem de istis furiosis fa-
ctam, esse ipso iure nullam. Aduerte tamen, quod illi
qui non patiuntur perpetuam amentiam, licet eligi
non possint, poterunt tamen extra tempus amentiæ
alios eligere iuxta *c. quamuis* 7. *q.* 1. Sigismund. à Bo-
nonia *de elect. Prælat. loc. cit. num.* 6. vbi ait, idem esse di-
cendum de Dæmoniacis.

31 Præterea ineligibiles similiter sunt, qui faciem ita
abhorrentem à consuetis habent, vt risum moueant.
Ita Campanil. *loc. cit.*

32 Vigesimosextò, claudi non sunt ineligibiles, qui
nec magnam generant abominationem, cùm turpitu-
do illa vestium longitudine cooperiatur, nec turpitu-
do illa à propriis Ecclesiarum suarum, & subditorum
curis impediat. ex *c. si quis infirmitate, dist.* 55. Maiol.
loc. cit. c. 18. *n.* 2. Sayrus similiter *loc. cit. n.* 22. Si autem
ita claudi sint vt pedibus stare non possint, nec ambu-
lare sine sustentaculis, sunt ineligibiles propter im-
potentiam munia sui officij exequendi, ita Maiol. &
Sayrus *loc. cit.* & S. Antoninus 3 *p. tit.* 28. *c.* 5. Campan.
loco cit. num. 127.

Vigesimoseptimò, cæci sunt ineligibiles ex *c. hinc* 33
etenim. §. *cæcus, dist* 49. S. Thom. 3. *part. quæst.* 82. *art.*
10. Campanil. *loc. cit. num* 51. Maiol. similiter *loc. cit. c.*
20. *n.* 1. Garcias *de benef. part.* 7. *c.* 12. *n.* 21. Reginald.
loc. cit. num 40. Parisius *lib.* 5. *de resign. quæst.* 6. *n.* 36.
ratio est, quia impossibile redditur, vt cæci Prælaturæ
officium, quod hominem oculatum expedit, possint
explere.

Si petas an lippi, strabones, lusci, & alij patientes 34
in oculis defectum ineligibiles sint ad Prælaturas?
Respondeo negatiuè, dummodo in eis non sit tanta
deformitas, quæ ad risum moueat, & scandalum par-
turiat; monendi tamen sunt electores, vt à signatis
caueant.

Vigesimooctauò, Dæmoniaci sunt ad Prælaturas 35
ineligibiles. Maiol. *loc. cit. c.* 15. Borgas. *de irregul. part.*
5 *tit. de corp. vit. num.* 15. Sayrus *loc. cit. n.* 14. Campa-
nil. *loc. cit. n.* 148. Aduertendum tamen est maleficium
in solis genitalibus non esse dicendum Dæmonia-
cum, prout ad rem nostram facit, ita Sayr. *de censur.*
lib. 6. *c.* 14. *n.* 14. Sigismund. à Bonon. *de elect. can dub.*
89. *n.* 9. possunt tamen Dæmoniaci eligere, *ex eod.* Si-
gismund. *loc. cit.*

Vigesimonono, qui carēt manibus aut digitis, sunt 36
ineligibiles, tum propter impotentiam officium Præ-
laturæ exercendi, tum propter deformitatem, *cap. fi-*
nal. de corp. vit. & *c.* 1. *de cler. ægrot.* & S. Thom. 3. *part.*
quæst. 82. *art.* 10. *ad tertium.* Borgas. *de irreg. part.* 5 *tit.*
de corp. vit. num. 4. Maiol *lib.* 1 *cit. c* 14. *n.* 1. Reginald.
in prax lib 30. *n.* 53. Sayrus *de censuris, lib.* 6. *c.* 8. *n.* 18.

Trigesimò, carentes naso non possunt eligi in Præ- 37
latos & Abbates propter deformitatem, ita Sayrus *loc.*
cit. n. 14. Maiol. *loco cit. c.* 22. Campanil. similiter *loc. cit.*
n. 44. Aduerte tamen habentes nasum distortum, pa-
ruum, magnum, simum, contusum, possunt eligi, dum-
modo nasi magnitudo, vel paruitas deformitatem non
inducant, Camp. *loc. cit. n.* 85.

Trigesimoprimò, muti ineligibiles sunt, non 38
enim possunt subditos suos docere, monere, & corri-
gere, quæ omnia sunt præcipua Prælatorum munera,
sess 3. *part loc. cit.* Maiol. *de irreg. lib.* 1 *cap.* 26. *num.* 2.
Sayrus *loc. cit. n* 21. qui omnes DD. putant balbutien- 39
tes non esse communiter ineligibiles, nisi esset ta-
lis defectus, vt vix possent integrum verbum effor-
mare.

Trigesimosecundò, surdi siue naturales, siue ca- 40
suales sunt ineligibiles durante surditate. Ratio est,
quia cùm non possint suos subditos audire & auxi-
lium tam spirituale, quàm corporale eis imploranti-
bus præstare, officio suo non satisfaciunt. Sayrus *de*
censur. lib. 6. *cap* 8. *num.* 17. Maiol. *lib.* 1. *cap.* 25. *num.* 1.
Paris. *lib.* 4 *cit. quæst.* 3. *num.* 25. Campanil. *loc. cit. n.* 39.
idem dicendum de illis quibus abscissæ sunt aures
propter delictum, quod maximam inducit turpitudi-
nem, & deformitatem. Ita Auila *de censur. part.* 7 *disp.*
3. *dub.* 1. *corol.* 2. Campanil. *loc. cit. num.* 4. non autem
idem habetur iudicium de surdastris, ipsi enim non
censentur ineligibiles. Nauar. *lib.* 1. *consil. de corp. vit.*
cons. 7. *num.* 3.

Trigesimotertiò, Hermaphroditi non possunt eli- 41
gi in Abbates & Prælatos, si enim in eis magis vigeat
sexus femininus, sunt ineligibiles iure diuino; si ve-
ro sexus virilis, sunt ineligibiles iure canonico, *cap. si*

testa

teste 4.quæst.4.§.Hermaphroditus, Suarez *tom.5.in 3.part.disp.51.quæst.2.num.1.* Azorius *part.3. institut. moral.lib.6.cap.2.quæst.3.* Auila *de censur.part.7.disp.3.dub.5.*

42 Trigesimoquartò, gibbosi sunt ineligibiles ab Abbatias & Prælaturas, intelligo autem de illis gibbosis, qui omninò curui sunt, & oculos in cælum eleuare non possunt sine magna difficultate, ex *cap. hinc etenim, dist.49.verb.gibbosus.*

43 Trigesimoquinto, stulti, stolidi, fatui, seu simplices sunt ineligibiles, quia sunt inepti ad regimen animarum, & Pastoris officium gerere nesciunt, ex *c. Petrus, dist.39.* Maiol. *lib.2.de irregul.c.13.n.6.* Henriqu. *lib.14.c.8 n.9.* Azor *tom.2 lib.6.c.2.q.4.*

44 Trigesimosextò, valetudinarios (qui nimirum malo corporis affectu sæpe sæpius malè valent, frequentérque ægrotant) ineligibiles esse. Ratio est, quia muneri sibi iniuncto Prælaturæ satisfacere minimè possunt; vnde electio nulla erit, ex *c.final.de rescriptis, in 6.* Imo electi tenentur in conscientia renuntiare; nec aliter absolui possunt. Nauar. *in Manual.c.23.n.233.* Pariś. *loc.cit.quæst.6.num.9.* Suarez *tom.5.in 3.part.S. Thom.disput.31.sect.1.num.17.* S.Thom.2.2.*quæst.185. art.4.* vbi notat Caiet. quod causæ obligantes Prælatum ad renunciandum Prælàtiis, à fortiori obligant ad non acceptandum illis oblatis; simúlque obligant electores ne prædictis offerant, maximè quando causa notoria est.

Peres, an qui post aliquod tempus pristinam redimit valetudinem possit eligi, cùm antea esset inhabilis? Respondeo affirmatiue, dummodo probet se esse sanum, Gloss. *in c.inter canonic.verb.recusaius, de electione*, cum Ioan. Andr. & Panormit.

In hac tamen re maximè præcauendum est, quod ideo valetudinarij sunt ineligibiles, quia munia Prælatiæ iniuncta exsequi minimè valent; vnde si stante etiam infirmitate possent aliquod munus exercere, ad illud vtique eligi posse existimarem cum Laurent. de Peirinis *tom.2.de Prælat.cap.4.n.4.* maximè si esset benemeritus.

45 Trigesimoseptimò, debiles sunt ineligibiles, si debilitas proueniat ex mala dispositione corporis, & sit ferè eadem cum infirmitate, aliàs non, Menoch. *lib.2.de arbitr cas 6 n.14.* Paris. *loc.cit.q.3 n.16.*

Si quæras an præpingues possint eligi in Abbates, & Prælatos. Respondeo affirmando, quidquid dicant Campanilus, & Laurent. de Peirinis *loc.cit.* maximè si carnositas naturaliter eis aduenerit, & in toto corpore æqualiter consistat, nec illos impediat ad suum officium complendum.

46 Trigesimooctauò, senes si sint inhabiles ad munus suum exercendum, ineligibiles sunt, ex *cap.nisi cùm pridem, §.alia verò, de renunc.* S.Thom.2.2.*quæst.185. n.4.* qui autem dicantur hi senes, nil certi statui potest, cùm non vnius complexionis sint omnes homines; sufficiat igitur me dixisse illos senes ineligibiles esse qui officia Prælaturæ subire nequeunt.

47 Trigesimonono, si aliquis electione sequuta, & post Prælatiam, siue Abbatialem dignitatem acceptam inciderit in aliquam infirmitatem ex prædictis, non debet inuitus remoueri, nec ad renunciandum cogi, sed in tali casu debetur ei coadiutor, *cap.penult. & vlt.de clericis ægrotant.* & *c.script.mihi*, & *c.quamuis triste 7.quæst.1.*

48 Quadragesimò, publicos aleator est ineligibilis ad Abbatias, & alias Prælaturas, & si eligeretur, electio esset nulla, ex *cap. inter dilectos, de excessib. Prælat.* iuncta Gloss *verbo Aleatorem*, & *cap.clerici, de vit.& honest.cler.* Paris. *de resignat lib.4.quæst.3.n.67.* Panormit. *in d cap.inter dilectos, de excess.Prælat.num.6.* Tabien. *verbo ludus, num.7.* Farin. *in prax.part.3. quæst. 109.num.96.* Maiolus *de irregular. lib.3.c.1.n 7.* Castellin *de elect.cap.4.num 58.* Menoch. *de arbitr.lib.2. casu 350.n 3.* Barbos. *de potest.Episcop. part.2. allegat. 42.n.11.* Diaz *in pract.c.72.n.2.* Campanil. *in diuers. iur.rubr.4.n.52.*

Hoc tamen intelligendum est, vt (præmitto) de publico aleatore qui ludere solitus est, non de illo, qui vna, aut vicibus aliquibus lusit, sic colligitur ex *cap. Episcopus, dist.35.* & Menoch. *loc.cit.n.19.* Farin. *loc. cit num.102.*

Dices electio secreti aleatoris estne ipso facto nulla, sicut electio publici aleatoris? Respondeo negatiuè, poterit tamen irritari, si monitus, non resipiscat, vt dicunt Doctores *suprà* citati.

Quadragesimoprimò, vino dediti, & inebriare se consueti ineligibiles sunt ad Prælaturas, & electio similiter si sequatur, erit ipso facto nulla, *c.à crapula de vit.& honest.cleric.* & *c.Episcopus, dist.35.* qui canones innouantur à Concil. Trident. *sess.21.de Refor.cap.1. & sess.24.cap.12.eod.tit.* Cened. *collect.45. ad decret. num.4* Aldred. *de disciplin.tuenda, lib.2 cap.15.n.40.* Barbos *de offic. Episc.part.2.alleg.28. num.11.* Menoc. *de arbitr.lib 2.casu 404.num.4.* Rebuff. *in prax.tit.de cler ad sacr ord mal.promot.gloss.4 num.5.* Hostiens *in sum.lib.1.tit.de tempor.ordin.num 17.* Sayrus *de censuris, lib.5.cap.31.num.12.* Tabien. *verbo ebrietas, §.5.* Maiolus *de irregular. lib.5. cap.3.n.2.* Speculat. *lib.1. tit. de dispens.§.3.num.6.* Sigismund. à Bonon. *de elect. dub 89.num.8.* 49

Si quæras, Prælatus habens dignitatem antequam se incipit inebriare, an priuetur tali dignitate, quando se inebriat? Respondeo non est statim ea dignitate priuandus, sed priùs debet coram fratribus, vel aliis Clericis bis, aut ter moneri vt se abstineat, quod si adhuc perseueret peractis huiusmodi admonitionibus, poterit, imò debebit priuari, *c.sacerdos, dist 35.* & *cap. à crapula de vit. & honest.cler.* vbi Abb. *num.3.* Hostiens. *in sum loc.cit. num.17.* Tabiena *verbo ebrietas, §.5.*

Sed duo in tali re cauenda sunt. Primò debet constare de tali admonitione super prædictam vinolentiam ad hoc, vt relatus possit priuari non secuta emendatione. Secundò cauendum est, quod dicta admonitio fieri debet etiam si ille sit solitus inebriari, Archidiac. *in c.Episcopus, dist.35. n.1.* Difficile tamen potest probari ebrietas, & testes de illa deponentes debent rationem reddere eorum quę testificantur quoad ebrietatem. Ita Gutier. *loc.cit.n.133.* Rodriq. *tom.2.regul.quæst.q.37.art.2.*

Possunt tamen obseruari aliqua signa, ex quibus dignoscitur ebrietas, & sunt hæc. Primum est facies rubra inflammata vltra solitum, qua mediante milites agnoscebantur ab Imperatoribus teste Marcardo, & ex oculis scintillantibus, & lachrymantibus. 2. ex locutione, vt si plus solum, & insolita nullo ordine seruato, si secreta patefecerit, & dum loquitur balbutiendo verba proferat. 3. si periculosè incedere videatur. 4. si nimium bibere solitus sit, & vltra consuetudinem. 5. si stupeant, vel sine causa nimium rideant. 6. quòd omnia eis circumferri videantur. 7. quòd ea quæ procul sunt enumerare non valeant. 8. & quòd vna, & eadem res eis plures esse videntur. 9. quòd tremunt, & solis labore gaudent. 10. quòd sunt ad lacrymandum propensiores ex Barbos. *part.1. de potest.Episc.tit.2.gloss.11.n.6.* & Laur. de Peirin. *tom. 2.de Prælat.quæst.2.c.5.n.67.* 50

Non desunt aliqui Doctores, qui putant ebrios non solum ineligibiles esse ad Abbatias, & Prælaturas, verum etiam putant voce actiua carere in electionibus Canonicis, quia existimant eos infames, & irregulares; non videntur tamen mihi priuari quoad

ius

ius commune à voce actiua tempore sobrietatis præstanda ex *cap. quamuis 7. quæst. 1.* & licèt ibi sermo sit de furiosis, & patientibus lucida interualla; intelligi
51 etiam potest prædictum cap. de ebriis, qui æquiparari possunt furiosis: ebrius enim non multùm distat a furioso, quia vbi ebrietas, ibi furor est: ex *c. venter. dist.* 35 & ex communibus Doctorum placitis: vnde sicut isti possunt eligere quando habent lucida interualla, ita, & ebrij eligere poterant tempore sobrietatis; hoc tamen fallit in multis Congregationibus, & præsertim in Congregatione Minorum fratrum, vt notat Passar. *in schol. ex c. Gennen. 5. n. c. 17.*

Nec obstant varia iura pœnam irrogantia patrantibus delicta tempore ebrietatis *l. recipiendam, § delinquunt, vers. impetum, ff de pæn. c. inebriauerunt, 11. q. 1. & cap. d. crapula, de vit. & honest. cleric.* Quod non currit de patrantibus delictum tempore furoris. Respondeo enim illas pœnas impositas esse ebriis, etiam tempore ebrietatis pro delicto patrato propter peccatum ebrietatis, ita Barb. *de offic. & potest. Episc p. 2. alleg 38. n. 5.*

52 Quadragesimosecundò, Hæretici sunt ineligibiles ad Prælaturas, & Abbatias, quod si eligerentur, electio ipso iure nulla est; & quod dico de Hæreticis, valet etiam de receptatoribus, fautoribus, defensoribus, Hæreticorum, ita Sanchez *lib. 2. in decal. c. 26. n. 4.* Pegna *in direct. inquisit. com. 162. & 163.* Farin. *de Haret. q. 189. n. 71.* Lambert. *de iur. patron part. 1. lib. 2. quæst. 9. art. 6. n. 7.* & communiter Doctores.

Probatur multifariè primò ex *c. quicumque, § Hæretici, de Hæret in 6.* Tum etiam probatur ex eo quod Hæretici sunt excommunicati *cap. nouerit, de sentent. excom cap. Achatius, & audiuimus 14. quæst. 1. cap. ad abolendam, c. excommunicamus 1. & 2 de Hæret.* Tum etiam probatur eo quod sunt extra Ecclesiam, & ideo non sunt ad dignitates admittendi, quia qui sunt extra Ecclesiam Catholicam nihil Ecclesiasticum possunt possidere, *c. quo iure, §. leguntur, C. 8. c. 1. & 2. 23. quæst. 7.* Tum quia supradicti sunt infames, *6. quæst. 1. c. alicui 2. quæst. 7.* tum quia sunt irregulares, *cap. saluberrimum, c. conuenientibus. 1. quæst. 7. c. Nos consuetudinem dist. 12.*

53 Sed aduertendum est prædictam conclusionem intelligendam esse tam de Hæreticis manifestis, quàm occultis. Bonac. *de cens disp. 7. quæst. 3. part. 7. n. 3.* Suarez *de censur disp. 43. sect. 1. n. 4.* Azor. *1. part. Instit. moral. lib. 8 c. 13. quæst. 7.* Dixi occultos ad excludendus mentales, quos non puto esse excommunicatos, nisi exterius signum interioris hæresis manifestatiuum exprimant, ita Farin. *de Heres. quæst. 192. §. 1. num. 4.* Garc. *de Benefic part. 11. c. 10. n. 91.*

Dices post publicam emendationem potest non eligi in Abbatem & Prælarom? Respondeo, quod qui lapsus est in hæresim, siue publicam, siue occultam, etiam sequuta absolutione semper remanet irregularis, non solum ad dignitates, verum etiam ad ordines recipiendos, & etiam ad exercendos eosdem ordines quos habet. Suarez *loc. cit num. 2.* Sanchez *2. in Decal. cap. 15. num. 2.* Campanil. *in diuers iur rub. 11. cap. 26. num. 5.* Maiol. *de irregul. lib. 5. cap 46 num. 1.* Garc. *de Benef. loc cit num. 81.* Bonac. *de censur. disp. 7. quæst. 3. part. 7. num. 6.* Imo extat Decretum de mandato Vrbani VIII. sub die 1. Octobris 1626. Romæ promulgatum, quo cauetur Regulares pœnitentiatos ab officio sanctæ Inquisitionis inhabiles esse ad dignitates, etiam si pœnitentias compleuerint, & eorum rehabilitatio Papæ reseruata est, siue Congregationi coram eo habendæ.

54 Quoad secundam partem supradictæ conclusionis, scilicet de fautoribus, & defensoribus, & etiam quoad filios Hæreticorum vsque ad secundam generationem per lineam paternam, & per lineam etiam maternam, vsque ad primam generationem, dico illos esse ineligibiles ad Prælaturas; ita vt si eligantur, eorum electio similiter est ipso iure nulla, ita Sanchea *2. in Decal. cap. 27. n. 2.* Farin. *de Heresi quæst. 191. §. 2. n. 48.* Azorius *tom. 1. lib. 8. c. 13. quæst. 8.* Pegna *in direct. Inquis. part. 3. com. 163.* Auila *de censuris, part. 7. disp. 4. dub. 3. concl. 1.*

Aduertendum tamen pro Intelligentia huius rei, quod primus, & secundus gradus per lineam paternam arcentur à dignitatibus, & officiis; per lineam verò maternam solummodo primus gradus, si v. g. Titius fuerit hæreticus, & filium habuerit, erit inhabilis, & ineligibilis ad Prælaturas, & similiter si filius Titij filium habuerit, inhabilis, & ineligibilis erit, si verò Titius filiam habuerit, quæ filium genuerit hic filius non erit inhabilis, ita si fœmina hæresim incurrerit, & genuerit filios, ipsi filij solummodo inhabiles erunt, ex *cap quicumque, §. hæretici, & cap. commissi, verb. vt priuari,* & *cap. statutum 2. de hæret. in 6.* Pegna *part 3. quæst. 115 com. 164.* Molina *tract. 3. de Iust. tom. 1. disp. 658. n. 19.* Suarez *tom. 5 disp. 43. sect. 3. num. 1.* Bonacina *de censuris, disp. 7. quæst. 3. part. 7 n. 9.* Lessius *de iustit. lib. 2. c. 33. n. 121.*

Si quæras an supradicta conclusio intelligatur tam 55
de filiis legitimis, quàm illegitimis? Respondeo ex communi omnium sententia intelligendam esse de vtrisque, alias maiori priuilegio gauderet luxuria,
quàm castitas, vt benè notat Sigismund. à Bononia 56
de elect dub 82. num. 2. Vbi enim lex non distinguit, etiam nos non debemus distinguere, vnde cùm nulla reperiatur lex, quæ inter filios legitimos, & illegitimus distinctionem ponat in præsenti re de qua loquimur, nullam debemus ponere distinctionem. Videatur Couar. *lib. 2. var. cap. 8. num. 3.* Riccinllus *de iur. person. lib. 5. c. 30. n. 1.* Azor. *tom. 2. lib. 6. c. 4. quæst. 4.* qui omnes sine vlla distinctione prædictam conclusionem sequuntur.

Hinc oritur maximum dubium, & valde à Docto- 57
ribus agitatum, an geniti ante paternam hæresim comprehendantur in conclusione prædicta. Partem negatiuam sequuntur Symmachus *de cathol Instit. tit. 29. num. 14.* Lessius *loc cit.* Bonac. *loc. cit. numer. 10.* vbi multos colligit Doctores pro sua sententia. Affirmatiuam sentẽtiam defendunt Couar. *lib. 2. var. resol. cap. 8. §. 5.* Rota *in tract de hæret part. 2. assert. 4. n. 352.* Pegna *vbi suprà comm. 163.* Azor. *part. 2. lib. 6. cap. 4. quæst. 13.* Farinac. *loc. cit. num. 51.* vbi testatur sic resoluisse Rotam *coram dicto Pegna Cochen. pensionis 24. Octobris 1554.* & *in eam causam coram Peregrino 6. Marty 1598.* Garcias *de Benefic. part. 11. capite 50. num. 79.* vbi de verbo ad verbum refert, & sequitur prædictam decisionem coram Peregrino. Marescottus *lib. 2. var. resol cap 36 num. 10.* quæ sententia etiam mihi videtur probabilior. Primò ex illo Exodi 20. *Ego sum Dominus Deus tuus fortis, & zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios in tertiam & quartam generationem eorum.* Probatur etiam ex *dicto cap. statutum. 2. de heret.* vbi habetur, quod filij hæreticorum, quorum parentes hæretici decesserunt, afficiuntur dictis pœnis, quibus puniuntur parentes; & cùm non distinguatur ibi de filiis ante, vel post hæresim natis, nec nos distinguere debemus, iuxta *d. l 2. ff. de offic. Præsul.* tum etiam quia filij solent imitari patrum suorum mores, vt probant *verba Nazianzeni ad Nicob. tom. 2.*

Gloria namque Patri natorum fama, decúsque,
Et rursus natis est gloria fama parentum.
Gratia communis, labes communis vtrisque

Dices quid dicendum est de filiis descendentibus 58
ex hæreticis occultis? Respondeo prædictos non esse inhabiles,

inhabiles, & ineligibiles: ad hoc enim vt reddantur inhabiles, oportet vt ortum ducant ex iis, quos tales eſſe hæreticos conſtiterit, ſiue per euidentiam facti, ſiue per ſententiam iudicis, ſiue per confeſſionem propriam in iudicio. Ita Leſſius *loc.cit.* & Farinac. ſimiliter *loc.citat. num.*69. Azot. 2.*part.lib.*6.*capite* 4. *quæſt.*3.

59 Si dicas an reddantur inhabiles, & ineligibiles ad Prælaturas deſcendentes ex condemnatis in contumaciam? Farin. *loc.cit.num.*58. partem negatiuam rationibus, & auctoritatibus defendere nititur; & addit, etiamſi ſtatua eorum fuerit combuſta. Sed probabilior videtur ſententia Pegnæ *loc.cit.com.*164. & Sanchez *loc.cit.n.*19. qui hac ratione eorum ſententiam ſuadere conantur: nam talis contumax in crimine hæreſis æquiparatur pertinaci, & ob id pro hæretico habetur, cum præſumptio vehemens tranſeat in violentam, ſic Hoſtienſis, Ioannes Andr. Franc cus, & alij, quos refert, & ſequitur Rota *coram Peregrino ſuprà allat.*

Sed aduerte, quod contumax qui damnatur, verè & propriè contumax ſit, iuxta *caput excommunicamus*, §. *qui autem, in fin. de hæret.* & *cap. cùm contumacia eodem titul. in* 6. Si enim de eius contumacia planè non conſtaret, aut anno elapſo per morbum, aut aliud impedimentum legitimum ad inquiſitorem non poſſet accedere, vel pro abſolutione inſtitiſſet, vel obtinuiſſet ſatisfactionem, vel denique ea præſtitiſſet, dixiſſet, vel feciſſet, quæ omnia illum hominem Catholicum oſtenderent, tunc eius filij & nepotes non ſunt cenſendi inhabiles, & ineligibiles ad Prælaturas. Ita Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub.*72. *num.*5 .*verb.* & *quamuis*, vbi *num.*6. hanc mouet dubitationem.

60 An ſi hæretici reſipiſcant, & reincorporentur Eccleſiæ, eorum deſcendentes priuentur dignitatibus & honoribus? & reſpondit negatiuè, quod patet ex *dicto capite ſtatutum* 2. *de hæret. in* 6. vbi hæc præciſè habentur verba, *non autem illorum quos emendatos eſſe conſtiterit, & reincorporatos Eccleſiæ vnitati.* Idem dicendum eſt, ſi ante pœnitentiam peractam deceſſerint, dummodo eam recipere & exequi parati eſſent. Ita Pegna *loc.citat com.*172. Farinac. ſimiliter *loc.citat.num.*64. Secus tamen dicendum eſt ſi hæretici relapſi ſint, quamuis iterum pœnituerint. Ita Pegna *loc. citat.* Azot. *loc. citat.* Auila *de cenſuris, numer.*7. *diſputat.*4. *dub.* 3. Farinac. *loc. citat. num.*65. Ratio eſt, quia relapſi licet per pœnitentiam reſipiſcant, non tamen habentur pro reconciliatis, vt textus ſupradictus poſtulat; ideo traduntur Curiæ ſæculari, & tunc Curiæ ſæculari relaxatus ſi conuerteretur, tamen præſumeretur tanquam hæreticus, & eius conuerſio ficta propter timorem pœnæ, præter tamen illud quod ad abſolutionem

61 ſpectat *cap. ſuper eo, de hæret. in* 6. Hæreticus autem ille dicitur relapſus, qui hæreſim de vehementi abiurauit, & deinde ad eandem hæreſim, vel aliam reuerſus eſt, vel qui de hæreſi infamatus coactus fuit ſe ab ea purgare, tanquam vehementer ſuſpectus, ſi poſtea deprehendatur in eandem hæreſim de qua ſe purgauit incidiſſe, eſt verè relapſus; ſi autem in aliam hæreſim, de qua non ſe purgauit, inciderit, non dicitur relapſus. Ita Laurent. de Peitin. *tom.*2 *de Præl. q.*2. *cap.*5.*n.*78.

62 Naſcitur curioſa difficultas, an, qui obtinuerunt dignitates, & Prælaturas antequam patres eorum inciderint in hæreſim priuentur eiſdem dignitatibus, & Prælaturis quando eorum patres in hæreſim inciderint. Prima ſententia eſt Panormitani *in cap. vergentis, num.*4. Rebuff. *in prax. tit de mod admit. benefi. num.*25. Couar. *lib.*2.*var. reſol. cap.*8.*n.*4. Simanch. *loc. cit. num.*20. Pegnæ *loc.cit.comm.*163. Menoch. *conſil.* 805.*num* 33.*lib.*9. Azor. *loco cit.* Sanchez *loco cit. cap.* 28 *num.*28. Duard. *in Bull. Cœn. Domini, lib.*2.*can.*1. *quæſt.*10.*num.*27. & aliorum qui partem negatiuam amplexantur. Secunda ſententia eſt Ioan. Andr. *in c. vt commiſſi*, §. *priuandi, num* 4. Gemmian. *num.*4. *de heret. in* 6. Ananiæ *num.*13. *de hæret.* Præpoſit. *in cap. ſatis peruerſum, num.*4 *diſt.*56. Garciæ *ſuprà loc. cit* & aliorum, quos refert & ſequitur Farin. *loc. cit. num.*57. qui omnes affirmatiuam ſequuntur ſententiam: cui conferre videntur Bullæ Summorum Pontif. Innocentij IV. Nicolai III. Alexand. IV. & Pauli IV. vt ait Sigiſmund. à Bononia *de elect dub.*82. *num* 8. vbi notat, quod cùm huiuſmodi dubium occurriſſet tempore fel. record. Clem. VIII anno 1594. S. Congregatio Inquiſitionis die 23. Decembris decreuit, ſeruandam eſſe opinionem negatiuam, tanquam humaniorem. Ita teſtatur Mareſcortus *lib.*2.*var reſolut. cap* 35.*num.*9. Verùm quia pars inſtabat pro reſolutione, cauſa de ordine Sanctiſſimi iterum propoſita articulis maturè diſcuſſis reſoluta fuit ſecundum ſententiam affirmatiuam *ſub die* 6. *Martij* 1598. *quæ eſt deciſ.*113. Farinac *ſuprà cit.*

Quadrageſimotertiò, Neophyti ſunt ineligibiles ad Prælaturas & dignitates, patet ex *cap quoniam*, & *cap ſicut Neophytus, diſt* 48. rationem aſſignat Gratianus *in principio huius diſt.* in his præciſis verbis, *Prohibetur Neophytus in Epiſcopos ordinari, vt qui heri erat catechumenus hodie non fiat Epiſcopus; qui heri erat in Theatro, hodie non ſedeat in Eccleſia; qui veſpere erat in circo, hodie non miniſtret altari; qui dudum fuit fautor hiſtrionum, hodie non ſit conſecrator Virginum; cauſa autem huius probationis eſt ſecundùm Apoſtolum*, 1. ad Timoth 3. *ne elatus in ſuperbiam, tanquam Religio Chriſtiana, plurimùm eius egeret, incidat in ruinam Diaboli: momentaneus namque ſacerdos neſcit habere humilitatem, obſeruare modos perſonarum, vel contemnere; non ieiunauit, non fleuit, non ſe correxit, non pauperibus erogauit: in arrogantiam, quæ eſt ruina Diaboli, inciduni, qui punctò hora, nec dum diſcipuli, fiunt magiſtri:* ſupradicta concluſio ſecuta fuit a communi DD. ſententia, vt Suar. *loc. cit. n.*5. Sayrus *de cenſuris, lib.*6.*c.*13.*n.*10. Nauar. *in Man. cap.*27 *n.*106. Azor. *tom.*2.*lib.*6.*c* 2 *q.*2. Couar. *in Clem ſi furioſus, p.*1.§ 2. *n.*7. Maiol *de irreg lib.*1.*c.*31.*n.*1. Lambert. *de iur patr. lib* 2.*p.*1.*q.*7 *art.*14 *n.*2. Rodr. *tom* 1.*q Reg q.*14 *art.*5. Barboſ. *de poteſt. Epiſc. p.* 1.*tit.*2 *gloſſ.*17.*n.*3. Pariſ. *lib.* 4.*de reſign q* 4 *n.*20. Bonac. *de cenſ diſp* 7.*q* 2 *p.*1.*n.*5. Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub* 84.*num.*2. vbi ait, quod Neophyti ſunt irregulares, & conſequenter arcentur à Prælaturis, & dignitatibus, quandiu per Epiſcoporum iudicium, & Prælatorum iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem habentium ita moribus, & Chriſtiana diſciplina inſtructi ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſeri poſſent, quo tempore elapſo ceſſat talis irregularitas, & conſequenter ſine diſpenſatione poterũt promoueri, *cap.*1.*diſt* 57 *cap. eam te de reſcriptis*, vbi Felin. *num.*12. & Toloſ. *in tit de elect. cap.*12.*num.*2. Couar. *loc. cit.* Suarez, Sanchez, Rodriquez, & alij *locis cit.* 63

Si obiicias verba *cap. conſtituit*, 17.*quæſt.*4. ſtatuitur enim per verba huius capitis, quod Iudæi, aut hi qui ex Iudæis ſunt, officia publica nullatenus appetant: ergo non ſolum Neophyti, ſed etiam ex Iudæis nati, licet baptizati ab ineunte ætate, non potetunt habere officia, & dignitates. Cui obiectioni reſpondet Suarez *loc. cit.* quod ibi per officia publica intelliguntur Magiſtratus, & alia officia, quæ ad gubernationem politicam & temporalem Chriſtianorum pertinent, vt colligitur ex Concil. Toletano IV. ex quo prædictus textus elicitur. Imò idem Sua-

rez

tez *eodem loco*, inquit, quod per illos, qui ex Iudæis sunt, intelliguntur illi, qui in familia Iudæorum extant, nimirum filifamilias, & hoc probat de mente Glossæ,& Turrecrematæ.

64 Idem dicendum est de filiis catechumenorum, quamuis eorum parentes à fide recesserint, quod de Neophytis *loc.cit.* dictum est: rationem assignat Sigismund. à Bonon. *loc.cit. n.4.* quia nimirum eorum parentes non sunt verè,& propriè hæretici, vnde eorum filij non amplius censendi sunt,quam ex Iudæis, siue aliis infidelibus geniti; de qua re vide Sanchez *loc.cit.n.13.*

65 Quid autem propriè intelligatur per Neophytum? ne æquiuocè laboremus, dico quod per Neophytum intelligitur ille,qui ex Iudaica lege,aut Mahumetica, siue Ethnica de recenti Christianæ militiæ nomē dedit dixi *de recenti*. nam, qui à multo tempore decennio,v.g.vel à natiuitate, etiam si à parentibus religionis reprobatæ descendat, baptismum suscepit,non est dicendus Neophytus, sicut nec ille,qui ex patre iam Christianæ legi conuerso natus est;imo nec ille dicitur Neophytus qui à natiuitate baptizatus est, etiam si pater eius adhuc in infidelitate perseueret. Ita Sanchez *2.in Decalog.c.28.n.11.*Ricciul. *de Neophyt.c.1. n.2.& 3.*Couar. *loc.cit.n.7.*

66 Ex quo sequitur non esse excludendum à sacris ordinibus, nec à dignitatibus Ecclesiasticis,qui ab infideli patre descendens ab infantia,v el saltem à decennio baptizatus est;Suarez *loc.cit. n.8.* Couar *loc cit. similiter num 8.* Cæteri autem omnes excludendi sunt,v.g. adulti à nonennio baptizati,nisi essent sanctæ & approbatæ vitæ, vt de sancto Ambrosio legitur,*cap Neoph dist.61.*& Lambert.*loc.cit.num 7.* Matiol.*de irreg lib.1.c.31.num 4.*Barb.*de potest Episcopi, part.1.tit.2.gloss.17.num.7.*& alij,qui affirmant,quod iudicare an aliquis sit sanctæ vitæ ad summum Pontif.pertinet.

67 Quadragesimoquartò, abiurantes in sancto Inquisitionis officio non possunt eligi ad Prælaturas, & dignitates, tam si abiurauerint de leui, quàm de graui. Nur cum Nauar. *lib.5. conf.de haret. conf.1. 8. num 1.* quod abiurare est recedere ab aliqua re eum iuramento de non redeundo ad illam, ex *cap accepta*, & *cap. audita,de rest.spol.* & *c. super hoc de renunt.*& *cap ad abolendam, de haret.* quo præmisso, dico, quod ex eo quod aliqui abiurauerint,sunt ineligibiles. Ita Nauar. *lib.5.conf.de haret conf.18.n.5.* Ricc. *tom.1.decis.666. n.6.*Ricciul.*lib.5.de iur person.cap.19. n 17.* Sanchez *2.in Decal c.35.n.11.* Pasif.*lib.4.de Resign quæst.3.n. 17.*Henriq.*lib 1 c.56.n.1.*

68 Quadragesimoquintò,bigami non possunt eligi in Abbates & Prælatos,ex *cap.1.& 2.dist.33.* & *cap 1.2. & 3 de bigamis*,& ex Concil. Trident.*sess.23. cap 17. de reform* & communiter DD.D.Thom. *in addit. ad 3 p.q.66.art.5.*Sanchez *lib 7 de matr. disp 83.* Raym. *in sum.de qual. ordin. lib.3.§.3.* Trotus *de pers. Cler. lib.2 part.1.Requis.7.* Couar. *in Clem.si furiosus, p.1. §.1.num.1.*Lambert. *de iur patron part.1.lib.2.quæst. 7.art.13.num.7.*Sayrus *lib.6.de censur.cap.5.n.5.*Azor *tom 2. lib.6.cap.4.quæst.6.* Campanil. *in diuers. iur. rub.11.cap.6.num.29.*Henriquez *lib.12.cap.6.num.3.* Suarez *tom.5.in 3 part disp.49.sect.6. num.16.* Parif. *de resign.lib.4 quæst.4.num.17.*Hostiens. *in sum lib.1. tit.de tempore ordinand. num.15.* Nauarr. *lib.1.consil. tit.de big. consil.3.& 4.* Barb. *part.1.de potest.Episcop. tit.2.gloss.4.*

Ratio autem quamediante Bigamus arcetur ab officiis & Prælaturis habetur ex Hostiense *in summa de Bigam.§ 5.* nimirum,qui duas contraxit nuptias non potest aptè significare vnionem Christi cum Ecclesia vnica eius sponsa.

Aliam rationem assignat Barbosa *loc.cit.* scilicet quia Bigamia est signum incontinentiæ,vnde non potest efficaciter aliis suadere castitatem.

QVÆSITVM XXII.

In quibus casibus electiones ipso iure irrita sint, vel irritandæ, & cassandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones clandestinæ reprobantur à iure, ac irritandæ,& cassandæ sunt.*

2 *Clandestinæ dicuntur illæ electiones, quas electores secretas inter se retinent.*

3 *Consenseus electionis de se facienda incidit in ambitionem.*

4 *Electus quomodo respondere debeat, si eius consensus ante electionem requiratur. Item quomodo,si post electionem,n.5.*

6 *Postulatus quomodo se gerere debeat.*

7 *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi,est ipso iure nulla.*

8 *Eligere quid sit.*

9 *Metus,vt reddat electionem nullam, oportet, quod sit cadens in constantem virum.*

10 *Electiones,in quibus interuenit fortium vsus, sunt ipso iure nulla.*

11 *Electio celebrata per abusum secularis potestatis, est ipso iure nulla.*

12 *Electio celebrata per abusum secularis potestatis, quæ dicatur.*

13 *Metus cadens in constantem virum, qui dicatur. vide remissiuè.*

14 *Electio per scrutinium celebrata, in qua omnes schedula post votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur,irrita est.*

15 *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente,votum suum manifestat,irrita est.*

16 *Electio est nulla, in qua omittitur aliqui d ex substantialibus forma.*

17 *Gesta contra formam sunt ipso iure nulla.*

18 *Electio celebrata lite pendente est nulla.*

OMnes clandestinæ electiones, quæ in cameris & per occulta conuenticula fiunt, reprobantur à iure,ac irritandæ,& cassandæ sunt,*cap.quia propter, §.electiones,extra de elect.*vbi Anton,de Butr.*num.18. & 71.*Sylueſt. *verbo electio 1.qu.10.* animaduertentes, 1 illas electiones etiam clandestinas diei,quas electores 2 inter se secretas retinent, & clandestinas remanere præcipiunt;cùm ex dispositione *d. cap. quia propter*, electores post electionem personam electam Conuentui publicare debeant.

Cassanda est etiam illius electio, qui requisitus, 3 antequam esset electus, electioni de se faciendæ consensit; quia vitio ambitionis notatur, *cap.cum post. extra de elect.*vbi Panormitan. *num.2.* Lambertin. *de iure patron.lib.2 part.1.quæst.9.art.13.num.2.*Sylueſt. *verbo electio.1.q.10.num.11.*& alij apud Sigismund.à Bononia *in suo tr de elect. & potest.Prel. Regul dub. 41.n.1.* Fugientes enim,& inuiti,non autem ambientes,& se offerentes eligendi sunt, *can.in scripturis,8. qu.1.* Quapropter requisitus,vt electioni de se factæ, vel faciendæ assensum præbeat,ne in vitium ambitionis incurrat,debet se habere iuxta ea, quæ docet *gloss. in d.can in scripturis 8.q.1.*& meliùs Inno c. *in c.cum in iure e d.tit.de elect.*vbi dicit, quòd si con sensus ante electionem requiritur, requisitus assentiri non de- 4 bet; ita enim electio propter ambitionem cassaretur,

per

per *d.c.cùm poſt petitam*, ſed reſpondere debet. *Nolo, quòd me eligatis, & ita rogo*, vel poſt etiam dicere. *Non intendo, Dei vocationi reſiſtere*, & ita indirectè voluntatem ſuam declarare; nam aliquando, vtile eſt, eligendi voluntatem ante electionem explorare: ne, ſi poſtea electum renuere contingeret, vilipendatur dignitas,
5 vel Eccleſia diu ſine paſtore remaneat. Quod ſi conſenſus poſt factam electionem requiritur, reſpondere poteſt electus. *Nolens volo, & volens nolo.* Ait autem Innocentius, honeſtum eſſe, vt non ſtatim aſſenſum præbeat, ſed aliquantulum reſiſtat: ne ambitionis vitio notetur. Si verò ſtatim conſentiret, timens, ne fortè aliquis pernicioſus electioni ſe ingerat, non damna-
6 retur; quo caſu reſpondere poſſet. *Charitas me cogit ad conſentiendum, arg. can. ſciendum, & can. qui Epiſcoparum.* 8. q. 1. Poſtulatus autem ſic reſpondere debet. *Nec aſſentio, nec diſſentio, ſed in hoc Superiorum meorum voluntati me ſuppono*, iuxta gloſſ. *cap. cupientes, §. penult. verbo conſenſum, de elect. in 6.*

Electio celebrata per metum, impedientem omnino
7 libertatem eligendi eſt ipſo iure nulla; quia eſt contra proprium ſignificatum, & ſubſtantiale ipſius vocabuli; cùm eligere, ſit, vnum ex pluribus voluntariè capere,
8 vnde non eſt electio, vbi voluntas libera non eſt, *can. notificaſti 33. q. 5. cap. vbi periculum, §. cæterùm, de elect. in 6.* vbi habetur, quòd in electione liber conſenſus requiritur: aliàs non erit electio; Metus autem conſenſus libertatem tollit per text. *in cap. cùm locum, de ſponſal.* ergo electio per metum celebrata, eſt nulla. Ita etiam tenet gloſſ. *in c. bonæ memoriæ el. 1. verb. metuebant, extr. de elect.* vbi Panorm. *n. 11. & in cap. licèt de vitanda, n. 12.* & *in cap. quiſquis, n. 5. eod. tit.* Innocent. *ſup. d. cap. bonæ mem. el. 1.* Nauar. *lib. 1. conſ. tit. de elect. conſ. 5. num. 2.* Miranda *in Man. tom. 2. q. 23. art. 1.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. Religioſi, q. 1. de obed. cap. 31. § 8* Caſtel. *in tract. de elect. c. 4 n. 56.* Quapropter ſi facultas eligendi ita coarctetur, vt certum genus perſonarum, imò vna perſona eligi non poſſit, non dicitur libera electio. Gonzal. *ſuper regul. 8. Cancell. gloſ. 53. n. 25.* Rota *deciſ. 65. n. 6. part. 1. Recentior.* Oportet autem, quòd metus ſit cadens in conſtantem virum: nam ſi eſſet leuis, non redderet electionem nullam, vt dicunt citati Doctores.

9 Eſt etiam ipſo iure nulla electio ad officia, & dignitates Eccleſiaſticas, quando in ea ſors interuenit; quia eſt facta contra iuris diſpoſitionem, & contra formam *cap. quia propter de elect.* Ita habetur expreſsè *in cap. fin. de ſortileg:* vbi gloſ. *verbo in electionibus*, alia gloſſ. *in can. cleros, diſt. 21.* Abbas *in d. cap. fin. num. 3. & 5.* S. Thom. *2. 2. q. 95. art. 8.* Ang. *in Summ. verbo ſors, q. 2.* Mirand. *d. q. 23 art. 18.* Garc. *de benef. p. 5. c. 4. n. 201. in addit.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Pral. reg. dub. 27. n. 8.* contra Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. l. 2. c. 12. n. 9.* Sanch. *in Decalog. lib. 2. c. 28. n. 83* & Bonac. *in Decalog. diſp. 3. q. 5. punct. 3. n. 13.* vbi allegat etiam Panorm. *d. cap. fin. num. 5.* ſed immeritò. Et quòd ſortes in officiis, & beneficiis, & quibuſcumque electionibus Eccleſiaſticis ſint omninò illicitæ, & reprobatæ, præter hîc allegatos tenuerunt Franch. Mate. *q. 1429.* Papon. *lib. 2. tit. 1. arreſt. 14.* Garz. *de benef. p. 5. cap. 4. n. 205.* Sebaſt. Medic. *in ſumm. peccat. capital. tit. de ſuperb. q. 36. in 5. ſpecie diuinat. verb. ſortes*, & tenuit Rota Romana *in Tarraconen. obſeruationis ſtatutorum 14. Ianuarij 1631. coram Reuerendiſſ. D. Durano Epiſcopo Vrgellen.*

10 Electio facta per abuſum ſecularis poteſtatis, eſt ipſo iure nulla, *cap. quiſquis de elect.* & ibi Panor. *n. 1.*
11 Dicitur autem electio per abuſum ſecularis poteſtatis celebrata, quando Clerici requirunt laicos, vt electioni interſint; item quando Principis ſecularis aſſenſum ſuper certa perſona eligenda requirunt: vel eligunt minis alicuius ſecularis Potentatus. Ita Innoc. *in d. cap. quiſquis.* Ad Eccleſiaſticorum enim Prælatorum electionem non debent laici ad coëligendum admitti; niſi ſe ingererent per violentiam, quæ caderet in conſtantem virum; quia tunc poſſent cum proteſtatione admitti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiuſdem Innoc. *in c. cumana eod. tit.* Oldrad *conſ. 288.* Panorm. *in d. cap. cumana, n. 6. & in cap. Maſſana, n. 5.* Suar. *tom. 5. diſp. 31. ſect. 3. n. 13.* Qui autem metus di- 12
catur, cadere in conſtantem virum, declarat Sanch. *de matrim. lib. 4. diſp. 1. & ſeq.* & in terminis latè Sigiſmund. à Bononia *d. tract. dub. 54 per tot.*

Irrita eſt electio per viam ſcrutinij celebrata, In qua 13
omnes ſchedulæ, poſt votorum numerationem, coram Capitulo non cremantur, per declarationem à Pio V. viuæ vocis oraculo Cardinali Cribello factam, quam refert. Roder. *in noua collect. priuil. Mend. & non Mendic. poſt Bullas eiuſdem Pontificis ſub num. 4.* & Caſtellin. *d. cap. 4. num. 62.*

Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo 14
permittente ſuffragium ſuum manifeſtat, nulla eſt: cùm non poſſit dici celebrata per vota ſecreta; iuxta præſcriptum Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 6.* Ita Roderic. *in ſum. c. 102. n. 4.* Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 5. n. 12.* Laurent. de Peirin. *d. cap. 31. §. 8. concl. 3.* Secus autem, ſi ſecretò alicui ſuam ſchedulam oſtenderet, quia per huiuſmodi ſimplicem oſtenſionem nõ inficitur electio; aliàs enim eſſet in poteſtate cuiuſlibet electoris; quam mallet, electionem vitiare, ac irritam, & nullam reddere: quod eſſet graue inconueniens. Vnde oſtenſio vnius ſchedulæ, ſiue per malitiam, ſiue per errorem; dummodò non eſſet, vel præſumeretur cauſa, ob quam talis electio ſequuta fuiſſet, non infirmat electionem; Ita Nauar. *lib. 1. conſil. tit. de elect. conſ. 4.* Miranda *dict. quæſt. 23. art. 19.* Garc. *de benefic. part. 5. cap. 5. num. 183.* Molfeſ. *in 1. part. Summa moral. tract. 6. cap. 16. num. 153.* Caſtellin. *dicto cap. 4. num. 3.*

Generaliter quando omittitur aliquid de ſubſtan- 15
tialibus, ac pertinentibus ad formam eſſentialem canonicæ electionis, talis electio eſt ipſo iure nulla, Panormit. *in cap. cum poſt. de elect. vbi num. 1.* teſtatur de communi; quia geſta contra formam ſunt ipſo 16
iure nulla, *cap. cum dilecta*, vbi Felin. *col. 9. de reſcript.* Bald. *in l. 1. ff. de lib. & poſt.* vbi dicit, quòd ſi in aliquo actu non ſeruatur forma, actus eſt nullus; idem tenet *ibidem* Alexand. & Franc. Curt. *conſ. 46. in 7. col. & conſ. 49. in 13. col. verſ. vbicumque enim.* Confirmatur; nam Innocentius III. *in dict. cap. quia propter*, tradens formam eligendi per viam ſcrutinij, ſubdit, *alias enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipſo facto, vt per Innoc. Compoſt. & Panorm. vbi ſupra, quos refert. & ſequitur Sylu. *verbo electio 2. num 13.* & hoc quoad præſens quæſitum. Alia, quæ circa hanc materiam deſiderari poſſent, dicta ſunt in ſuperioribus quæſitis huius diſputationis. Eſt inſuper nulla electio celebrata lite pendente; nam ſi duo electi litigant ſuper electione, & alter moritur, vel cedit iuri ſuo, vel cadit, ſeu excluditur à proſequutione; pendente lite non eſt procedendum ad aliam electionem, donec conſtet de bono iure ſuperſtitis, & ſi fiat, eſt nulla, vt eſt text. *in cap. 1. vt lit. pend. in 6.* cuius diſpoſitio emanauit ad declarationem eorum, quæ notauerat Innoc. *in cap. cùm M. Ferrarien. num. 9. in fin. de conſtitut.* vbi quòd ſicuti quando quis petit præbendam tanquam ſibi debitam, non contrahitur vitium litigioſi: idem eſt ſi petatur confirmatio electionis; ſed huic dicto prouidit Bonifacius VIII. *in d. cap. 1.* vt aduertit ibi Gloſſ. *in verb. diſpendiis*, & Bald. *in auth. litigioſa, num. 1. C. de litigioſ.* inquiens, quod extra dictum Innocent. factus

est casus *in cap. 1. vt lit. pend. in 6.* & subdit hoc esse necessarium fieri in Palatio Apostolico, Archidiac. *in dict. cap. 1. super verb. litigantibus*; & idem Innocent. est sibi contrarius *in cap. ex parte, num. 6. de arbitr.* vbi dicit, quòd quando pendet lis super prima electione, non potest deueniri ad secundam, & idem tenuit Ostien. *in d. cap ex parte, n. 11. vbi allegat.* text. *in cap. considerauimus*, & *in cap. auditis de elect.* & benè declarat Ioan. Andr. *in d. cap cum. M. Ferrarien. num. 23.* egregiè Rota *in Illerden. Praeceptoria 7. Februar. 1628. coram R.P D. Dunozetto, qua infrà est decis. 20.* & *in Florêtina Parochialis de Vecchiettis 29. Ianuarij 1629. coram bon. mem. Card. Verosp.*; & *in Pisana beneficij 27. Iunij 1629. coram R.P.D. Merlino, qua in fine operis est decis. 21.* Quando ergo agitur de electione, satis est quòd lis sit super ipsa electione, etiam quòd noo praecesserit alia collatio, *vt in d. c. 1 vt lit. pend. in 6.* quod est diuersum à *c. 2 eod. tit.* in casu enim *c. 1.* non fuerat secuta collatio, secus in casu *c. 2.* vt notat. Gloss. *in d. c. 2. in verb. possident.* & Archid. *in d. cap. 1 in princ. in verb. litigantibus*, & Rot *in d. Illerden. Praeceptoria coram R.P.D. Dunozetto*, & *in d. Pisana beneficij coram*
19 *R.P.D. Merlino.* Praedicta habent locum etiam in praesentatione, quae regulatur secundum terminos electionis Calder. *cons. 1. vt lit. pend.* Sarnen. *in reg. de subrogand. q. 13.* Rot. *in dd. Illerden. & Pisana* De materia, an, & quando beneficium dicatur effectum litigiosum, latè tradit post alios D. Ferent. *in annot. ad decis. 927. Burat.*

QVAESITVM XXIII.

Vtrùm eidem Ecclesia, vel Monasterio duo Abbates, vel Praelati praefici possint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *D. Augustinus Episcopus Hipponen. Ecclesiae creatus fuit, Valeriano eiusdem Ecclesia Episcopo adhuc viuente, & incolumi.*
3 *Vni Ecclesia, vel Monasterio vnus tantùm Abbas, vel Praelatus praefici debet.*
Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnicum caput vni corpori.
4 *Responsio ad argumenta.*
5 *D. Augustinus non successit, sed accessit, Valeriano Hipponen. Episcopo.*

1 Videtur, quòd sic. Primò, quia legitur *in can. principali distinct. 63.* quòd milites Centumcellenses obtinueruut rescriptum, quòd in Ecclesia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & sic presbyter, & diaconus erant Titulares eiusdem Ecclesiae; ita in casu nostro etiam possunt eiusdem Abbatiae esse duo Abbates.

2 Praeterea D. Augustinus factus fuit Coëpiscopus Hipponen. Ecclesiae, Valeriano eiusdem Ecclesiae Episcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterque insolidum erat Episcopus, & Ecclesiam illam regebat, vt probatur *in can. non autem 7. quaest. 1.*

3 Contrarium tamen dicendum est, nempe quòd vni Ecclesiae, vel Monasterio vnus tantùm Abbas, vel Praelatus praefici debet; quia plures beneficiati, & intitulati ad eandem Ecclesiam, eundémque titulum esse non possint; sicut enim vxor non potest esse plurium ita nec Ecclesia. *c. cum non ignores, de praebend.* vbi dicitur. *Cum non ignores, quòd vna Ecclesia vnius debet esse Sacerdotis.* Aut. de Butr. *cons. 3. n. 2. vers. pro decisione*, Et sicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs esset monstrum; *l. non sunt liberi, iuncta gloss. verb. prodigiosum, ff. de statu homin. & l. ostentum, in princ. & l. quaeret aliquis, ff. de verb. signif & l. quod certatum, C. de posthum. hered. instit. cum suis gloss.* Ita etiam corpori mystico, vt Vniuersitati, Collegio, Religioni, & similibus, quae saltem debent de necessitate ita disponi, vt ad vnum reducantur, tanquam ad caput, vt dicitur *cap quoniam de offic. ord.* ibi, *Prohibemus autem omnino, ne vna, eadémque Ciuitas, siue diaecesis diuersos Pontifices habeat tãquam vnum corpus diuersa capita quasi monstrum.* Oldrad. *cons. 204. inspiciu prima quaestio, in princ. & cons 94. col. 3. n. 8. & 9.* vbi quòad regendam multitudinem vnum caput de necessitate constituis quia Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnum caput vnico corpori. Oldrad. *d. cons. 94 n. 7. vers sed adhuc instatur.* Anchat. *cons. 330. n. 1.* Zabarell. *cons. 137. col. 1. sub n. 2. in fine vers. ordine genitura*, firmant expressè Panorm. *in c. 1. sub n. 3. de paroch. & in d. cap. quoniam n. 4 de offic. ord* Archid. *in d. can. sicut n. 1. 21. q. 2.* Cardin. *in c. 1. in § porrò, in 1. q. de iureiur.* Card. Tusc. *pract. conclus. iur. conclus. 89. n. 1. lit. B.* habetur etiam expressè *in d. can sicut 21. q. 1.* vbi disponitur. *Interdicimus, vt nullus praesumat, Ecclesiam inter duos, vel plures diuidere; quia Ecclesia Christi vxor, & sponsa debet esse, non scortum.*

Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentũ 4
in can. principali respondemus vnà cum gloss. *ibidem.* quòd in d. Ecclesia Imperator habebat iuspatronatus, vel illi erant Curiales, qui postulati fuerunt ab Imperatore, qui tanquam Patronus, non tantùm Praelatum, sed etiam Diaconũ, & Subdiaconum potest instituere, text. *in can. Elemberius 18. q. 2.* & nihil obstat, quominus in vna Ecclesia esse possint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus sit Praelatus, & alij sint subditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Ecclesia, vel Monasterio, non possunt esse plures Abbates, vel Praelati, quorum cuilibet commissum sit regimen ipsius Ecclesiae, vel Monasterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipsorum iurisdictioni subiiciantur.

Ad secundum respondemus cum Gratian. *in can. nihil contra § ecce eod. 7. q. 1.* vbi dicit, Augustinum datũ fuisse coadiutorem Valeriano senectute grauato, & inde ei non successisse, sed accessisse, quod licitum est in 5
tali casu, vt constat ex pluribus *can. eiusdem caus. & qu. st.* Vel respondemus, quòd ille fuit casus specialis, & accidit in persona D. Augustini, propter ipsius eximiam probitatem; & nihilominus ipse D. Augustinus (vt refert Archidiac. *super d. can. non autem n. 1.*) de se ipso sic loquitur, *adhuc in corpore posito patre meo sene Valerio, Episcopus ordinatus sum, & sedi cum illo, quod Concilio Niceno prohibitum fuisse nesciebam, nec ipse sciebat*, quasi diceret, quòd si Ecclesiae prohibitionem sciuisset, non acceptasset.

QVAESITVM XXIV.

Vtrùm vni Monasterio, vel Ecclesiae Praefectus aliam dignitatem, vel Praelaturam obtinere possit.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monasteriis, vel Ecclesiis praefici potest.* Limita, vt n. 3. & 5.
4 *Respondetur ad argumenta.*

Videtur, quòd Abbas plures dignitates, & officia 1
praeter dignitatem Abbatialem obtinere possit. Nam quantò magis succrescit honor seruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Ecclesiarum, arg. text. *in can. vasa de consecrat. dist. 1.* vbi probatur, quòd quantò magis succrescit decus Ecclesiarum, eò magis debet

succrescere

succedere honor. Sed habere vnam dignitatem, est honor, & decus seruorum Dei, & Ecclesiæ; ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui est Cardinalis, & Episcopus simul, quam qui est Episcopus tantùm; sic consequens magis resplendet Ecclesia, in qua residet Cardinalis, qui est Episcopus propter duplicem dignitatem.

Secundò, Præterea Monachi in Monasterio eruditi possunt esse Prælati Ecclesiarum secularium, vt *in can. priscu, 55. distinct.* & sic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, potest etiam habere aliam dignitatem secularem.

2 Contrarium tamen, his non obstantibus, dicendum est. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monasteriis, vel Ecclesiis præfici potest, & eo ipso, quòd nouo Monasterio, vel Ecclesiæ præficitur, & dignitatem acceptat, desinit esse Abbas, ac Prælatus primi Monasterij, seu Ecclesiæ *can. clericus, & can seq. can. vnum Abbatem 21. quæst. 1.* vbi dicitur *vnum Abbatem duobus Monasteriis præsidere interdicimus.* Idem expressè statutum fuit in Concilio Cabilonen. *cap. 1. & 12.* in hanc sententiam. *Vt duo Abbates in vno Monasterio esse non debeant; ne sub obtentu potestatis simultas inter Monachos, & scandalum generetur.* Idipsù colligitur ex *c. constitutus 47. de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus potest habere locum in duplici Monasterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus*, & ex Concilio Trid. *sess. 25. de regular. cap. 7.* Federic. de Senis *conf. 29. in fine vers. ad vltimum*, Cardinalis Tusc. *practicarum conclus. iur. conclus. 64. lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum est, nisi vnum Monasterium ab alio dependeat; nam si duo, aut plura Monasteria sint annexa; illis vnum Abbatem præfici posse, habetur ex *can fin. 25. quæst. 2.* vbi hæc annotantur. *Quòd quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, nisi sint vnita, vel vnum alteri annexum; & similiter, quòd vni Ecclesiæ non duo pariter præsint*; & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus*, & ex *Concilio dicta sess. 25. cap. 8.*

Ex quibus duæ deducuntur conclusiones quarum prima est. Abbas vnus non potest pluribus præfici Monasteriis, vel Ecclesiis, quæ præter superius adducta, probatur. Nam vnus sponsus vnica tantùm debet esse sponsa contentus. Sed Abbas, & Prælatus respectu suæ Abbatiæ, & Monasterij, seu Ecclesiæ est tanquam sponsus erga suam sponsam *cap. ne pro defectu de elect.* Ergo Abbas non potest duo, vel plura habere Monasteria, aut Ecclesias. Quodque de duobus, vel pluribus Monasteriis affirmatur, idipsum de duabus, pluribúsve dignitatibus incompossibilibus, quibus animarum cura colligata sit, intelligo.

Altera conclusio. Potest Abbas præesse duobus, vel pluribus Monasteriis connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non sit annexa, sed alteri eorum tantùm, vt probatum est in principio. Ita Panormitan. *d. cap. fin. num. 1. & 5. & dict. c. constitutis, num. 2.* Lzl. Zech *de Rep. Eccles. cap. 23. num. 5. vers. 7.* & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta respondemus, quòd ibi text. *in d. cap. vasa*, loquitur de vasis, quibus in Missæ ministerio debemus vti; nam dicit ibi text. quòd sicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus succreuit Ecclesiæ, ita magis hoc tempore debet cumulari, vt fiat sacrificium conficiatur in vasis argenteis, & aureis; vnde non sit bona paritas de vasis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Ecclesia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Ecclesiæ, & Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maximè incompatibiles; nam esset, ac si quis haberet plures vxores, vel bigamiam contraheret; quòd ab Ecclesia detestatur, vt *in can. quomodò 31. quæst. 1.* & habetur magis expressè *in can. presbyteros 16. quæst. 1.* vbi gloss. figurat casum, quòd in Episcopatu Syracusano quidam volebant dignitatem Ecclesiasticam gubernare, in Monasteriis esse Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Episcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cùm vnum officium propter sui magnitudinem aliquis diligenter non possit adimplere, incongruum est, vt videatur ad vtrumque idoneus; non sic est de Episcopo, qui est Cardinalis, nam tales dignitates non sunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum 21 quæst. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monasteriis præsidere interdicimus.* Hoc autem intelligendum est, vt nequeat quis duabus Ecclesiis, vel Monasteriis præfici, in titulum videlicet; at secus est iure commendationis; possunt enim duæ Ecclesiæ, vel Monasteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis, *can. qui plures, & can. seq. ead. 21 quæst. 1.* & diximus late in disputatione de commendis. 5

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquisitionem alterius dignitatis vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò post confirmationem.* Declara, vt num. seq.

Respondeo affirmatiuè, scilicèt. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò post pronunciationem, id est confirmationem, absque benedictione. Nam Episcopus ante consecrationem potest tepelli; non sic in Abbate, vt tradit Felin. *in cap. inter Monasterium col. 1. num. 1. in fine de re indicata.* Ita etiam Card. Tusc. *pract. conclus. iur. litera B. conclus. 71. num. 11.* Oldrad. *cons. 14 vers. modo ista, n. 2. & seq vsque in fin.* 1

Supradicta conclusio probatur etiam ex *cap. de multa de prebend. & ex extrauag. execrabilis, eod. tit.* Quod optima ratione prouisum fuit; quia quando vni assignantur duæ dignitates, vel personatus in eadem Ecclesia, vtique Ecclesia defraudatur necessario ministerio vnius beneficij, & consequenter ex ministrorum paucitate diuini cultus diminutio fit: cùm potiùs sit augendus. *cap. ex parte de constit.* Tum quia ex eo, quòd quis plura stipendia in aliqua Ecclesia sibi vendicat, contra text. *in d. cap. quia nonnulli*, sequitur maxima inæqualitas, scilicet, quòd alius quidem esurit, alius autem ebrius est.

Quod declaratur, vt tunc quis per assecutionem alterius dignitatis ipso facto priuetur prima, quando secunda assecutio dignitatis, vel personatus est pacifica, non solùm de facto, vt scilicet in apprehensione possessionis non sit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, sed etiam de iure, nempè vt non sit litigiosa, dummodò in possessionis legitimæ limitibus sibi moueatur lis, Garz. *de benef. p. 11. c. 5. n. 100.* Rota *coram Card. Seraphin. decis. 997 num. 1. & seq. & 843. n. 3. & 1134. n. 1. & 2. & in recent. decis. 524. n. 1. part. 1.* Pro materia vide Garz. qui latè prosequitur *d. cap. 5 per tot.* 2

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS.I. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum sint necessariò confirmandæ.

II. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum electiones confirmandæ sint.

III. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatore facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum sint necessariò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure communi à quo sint confirmandæ.*

2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato in dignitate, ad quam electus fuerat*, & num.23. Declara, vt n.24.

3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet se administrationi ingerere; aliàs priuatur ipso facto omni iure, quod per electionem acquisierat; etiam quando simpliciter, & absque vllo quæsito colore administrat.* num.4.

5 *Postulatus administrans ante postulationem admissam, statim priuatur omni iure quod per postulationem acquisierat.*

6 *Præsentatus administrans ante præsentationem admissam, priuatur omni iure; & idem est in nominato*, num.7.

8 *Administrans post confirmationem, siue institutionem nullam & inualidam ex defectu iurisdictionis, priuatur omni iure, secus si sit nulla ex defectu citationis.*

9 *Electus, vel præsentatus administrans ante confirmationem, vel institutionem, excusatur à pœna, si errauit in facto, secus si errauit in iure; nisi fuerit ius dubium*, num.10.

11 *Administrans pendente appellatione interposita à confirmatione, an, & quando incidat in pœnam.*

12 *Intrusus vt quis dicatur, ac incidat in pœnam*, cap. auaritiæ, de elect in 6. *quæ requirantur.*

13 *Abbatissa dicitur intrusa, si à monialibus ante confirmationem ei obedientia præstetur.*

14 *Intrusi beneficium potest impetrari tanquam vacans vt prius, etiam non facta mentione de intrusione in specie.*

15 *Intrusus licèt non priuetur beneficiis antea obtentis, fit tamen ineligibilis ad alia, siue in eadem, siue in diuersa consistant Ecclesia.*

16 *Text.* in cap auaritiæ, de elect. in 6. *est canon latæ, non autem ferendæ sententiæ, est tamen necessaria declaratio Iudicis super facto, vt pœna in eo indicta sit locus.*

17 *Pœna ex aliquo facto vel non facto ipso iure inducta vt sit locus, requiritur declaratio iudiciaria super facto.*

18 *Pœnam ad ipso iure incurrendam, quando non sufficit solum factum, sed requiritur qualitas, declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non sufficit docere de facto, nisi etiam doceatur de qualitate.*

19 *Confirmatio est necessaria tam ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*

20 *Electus ante confirmationem habet solùm ius ad rem, vel ipsam electionem prosequendam.*

21 *Beneficium electi mortui in Curia ante confirmationem, non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, sed per obitum primi.*

22 *Electus ab habente simul potestatem confirmandi, acquirit ius in re per solam electionem.*

24 *Confirmatio electionis nulla, & inualida non prodest.*

25 *Confirmatio est necessitatis, licet electio sit voluntatis.*

E iure communi electiones necessariò à
Superioti illius, qui est electus, confirman- 1
dæ sunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi di-
citur, quòd quantumcunque quis in con-
cordia, nemine discrepante, fuerit electus: nisi prius
à Superiore confirmatus, non debet se ad administra-
tionem ingerere; administrandi enim potestas per
confirmationem acquiritur, per quam inter Prælatum
electum, & communitatem eligentem indissolubile
vinculum contrahitur, quod, absque legitima Supe-
rioris auctoritate, solui non potest. Panormit. *in*
cap.2. de transl. Episcopi. Vnde confirmatio plenum 2
ius tribuit confirmato circa dignitatem ad quam ele-
ctus fuerat: ita vt possit omnia, quæ sunt iurisdictio-
nis, exercere. *cap. transmissam*, & *cap. nosti de elect.*
Idcircò electus ante confirmationem, nec directè, nec 3
indirectè debet se administrationi ingerere: quòd si
fecerit, ipso facto priuatur omni iure quod per ele-
ctionem in ipsa dignitate acquisierat, *cap. auaritiæ*
eod. tit. in 6. Cuius text. dispositio

Primò ampliatur procedere, etiam quando simpli- 4
citer, & absque vllo quæsito colore quis administrat,
Gloss. *in d. cap. auaritiæ; verb. priuatos, vers. sed primùm*
Abb. *in cap qualiter, n.4. de elect.* Crescent. *decis. 6. n.16.*
de iure patr.

Secundò ampliatur vt procedat nedum in electo,
de quo expresse loquitur, ac etiam de postulato, qui
ante postulationem admissam administrationem su-
scepit, *cap. bona memoria il primò de elect.* Roman. *con-* 5
sil. 330. *num.21. & 22.* Verum etiam in præsentato,
Lap. *allegat.8. sub num.4. vers. sic & pœna* Doctores 6
in dict. cap. auaritiæ, vbi Geminian. *col final.* Franc.
n 2. Roch. *de iurepatr. verb. honorificum, quæst.* 38. Card.
consil. 31. *n.4. vers. sed remanet dubium*, cum aliis per
Gabr. *consil.* 199. *n.5. & 6. lib.* 1. Marescott. *variar. resol.*
lib.2. c.35. à n 45. Crescent. *d. decis.6. n 12 de iurepatr.*
Seraph. *decis.* 598 *n.1.* Mantic. *decis* 261. *n.3.* Rot. *decis.*
140. *n.3. p.3. lib.2. diuers. & in Beneuentana Vicaria* 18.
Iunij 1617. *coram Card. Sacrato.* Ac etiam in nomina- 7
to, Crescent. *d. decis.6 sub d. n.12.* & in omnibus bene-
ficiis, vt per DD. quos refert, & sequitur Gabr. *dict.*
consil. 199. *num.4. lib.1.* Marescott. *d cap 35. num 47.*
Crescent. *d decis.6. n.13.* Mantic. *d. decis.* 261. *sub n 3.*
vers. neque etiam obstat.

Tertiò

8 Tertiò ampliatur procedere non ſolùm in eo, qui ante confirmationem adminiſtrat, ſed etiam in eo, qui poſt confirmationem, ſiue inſtitutionem nullam, & inualidam ex defectu iuriſdictionis, Caldan. *conſil.* 31. *num.* 4. *verſ. ſed remanet dubium.* Roman. *conſil.* 330. *num.* 21. & 22. Mareſcot. *d. cap.* 35. *num.* 48. Mantic. *d. deciſ.* 261 *num.* 5. Rot. *deciſ.* 11. *num.* 3. *part.* 3. *lib di-uerſ. qua eſt ead. cum deciſ.* 83. *lib.* 3. *eadem part.* 3. vbi quòd dictum Myl. qui *in ſuo repert. verb pœna decretalis auaritiæ*, videtur contrarium ſentire, procedit, quando nullitas oritur ex defectu citationis, non autem iuriſdictionis. Adde tamen, quòd ſi electus, vel

9 præſentatus ſe ingeſſit adminiſtrationi, errans in facto excuſatur à pœna, ſecus ſi erraoit in iure, Gloſſ. *in cap fin. verb. inanis. verſ. quid ſi ſic confirmatus de elect. in* 6. quam ſequitur Gemin. *in d. cap auaritia, n.* 7. *verſ. quòd ſi confirmatio.* Anchar. *in fin. quæſt.* 6. Franc. *num.* 4. *in fin.* Gabr. *d. conſ.* 199. *num.* 5. *lib.* 1. Mareſcott. *d. cap.* 35. *n* 50 *ad fin.* Rot. *coram Seraphin. deciſ.* 1238. *num.* 6. & *deciſ.* 652 *num.* 2. *part.* 4. *diuerſ.* & *in Bracharen. parochialis* 13. *Iunij* 1605. *coram Vuembergo*, & *in dict. Beneuentana Vicaria* 18. *Iunij* 1617. *coram Card. Sacrato*, in qua fuit dictum non ſufficere ſolam intruſionem, vt incurr pœna *d. cap auaritia*, ſed

10 requiri etiam temeritatem. Et idem eſt in errore iuris dubij, qui æquiparatur errori facti, vt in terminis Rota *in dicto Bracharenſ. parochialis coram Vvembergo*, quam ſequitur Mareſcott. *vbi proximè.*

11 Ampliatur quartò procedere in eo, qui poſt interpoſitam appellationem in confirmatione, ea pendente adminiſtrat, Gloſſ. *in d. cap. auaritiæ, verb. confirmetur, verſ. quid dices*, Calderin. *conſil.* 9. *de elect.* Quod eſt verum, quando confirmatio fuit iudicialis, ſcilicet vocatis vocandis, & aliquo in iudicio comparente, ſecus ſi nullus comparuit, & ſuperior ſine contradictione confirmauit, quia tunc appellatio vti extraiudicialis, non impedit effectum confirmationis, niſi ſuperior vellet cum cauſæ cognitione, etiam nullo comparente, confirmare, Dn. *ad d. cap. auaritia*, vbi Archid. *num.* 2. *ad fin.* Ioan. Andr. *num.* 4. Genuin. *num.* 7. *in princip.* & *circa med.* Butr. *num.* 7. & *ſ. q.* Franch. *num.* 4. *in fin.* & *num.* 5. & *ſub num.* 6. Verum appellatio interpoſita à tertio non vocato, nec exiſtente in iudicio, vti extraiudicialis, non ſuſpendit confirmationis effectum, nempe poſſeſſionem, quia ea non obſtante dabitur poſſeſſio, & poſſeſſor adminiſtrabit, Lap. *in d cap. final. num.* 6. & 7. *de elect. in* 6. & *in d cap. auaritia, num.* 2. *ad fin.* & *num.* 3. & 4. Gemin. *num.* 7. Butr. *num.* 9. *in fin.* & *num.* 10. Anchar. *num.* 4. *in* 5. *quæſt.*

12 Limitatur principalis concluſio, vt pœna *d. cap. auaritiæ* habeat locum quando electus adminiſtrauit in ſpiritualibus, vel temporalibus, ſecùs ſi de rebus Prælaturæ nihil attigit, nec immiſcuit ſe adminiſtrationi, quia ad incurrendam dictam pœnam non ſufficit ſola poſſeſſio, vel conſtitutio in Oeconomum, vel Procuratorem, ſed requiritur realis adminiſtratio, & perceptio fructuum, Gloſſ. *in dict cap. auaritia, verb eo ipſo*, Archidiac. *num.* 4. Abb. *in cap. qualiter, num.* 1. *in fin de elect.* Creſc. *d deciſ.* 6. *num.* 5. *verſ. unde*

13 *de incurpatr.* Put. *deciſ.* 45. *lib.* 3. *in correct.* vbi quod Abbatiſſa dicebatur adminiſtraſſe, & incidiſſe in pœnam *d. cap. auaritia*, ex quo moniales ante confirmationem illi obedientiam præſtiterant. Gabr. *d conſ.* 194. *num* 4.

14 Igitur electus, vel præſentatus ingerens ſe adminiſtrationi, abſque confirmatione vel inſtitutione, incidit in pœnam d. canonis, ex cuius diſpoſitione beneficium poteſt impetrari tanquam vacans ex prius, etiam non facta mentione de intruſione in ſpecie.

cùm ſufficiat clauſula, *amoto*, Cardinal. *d. conſil.* 11. *ſub num.* 5. *verſ dico enim*, Lotter. *de re beneſic. lib* 2. *quæſt.* 13. *num.* 15. & licet non priuetur aliis beneficiis 15 antea obtentis, vt fuit reſolutum *in vna Mutinen Canonicatus* 14. *Martij* 1603 *coram Card. Lancellotto relat.* per Lotter. *ibi, num.* 16. efficitur inelegibilis ad alia, ſiue in eadem; ſiue in diuerſa conſiſtant Eccleſia, Petr. de Biax *de elect. part* 2. *cap.* 8. *num.* 1. quem refert, & ſequitur Menoch. *de arbitr. caſ.* 403. *num.* 2. & 3. Lotter. *ibid. num.* 7.

Notandum tamen, quod licèt text *in d. cap auaritia*, ſit canon latæ, non autem ferendæ ſententiæ, 16 Gloſſ. *ibi verb. priuatos*, Creſcent *d. deciſ.* 6 *ſub num.* 15. 19. & 20. *de incurpatr* nihilominus vt pœnæ in eo indictæ ſit locus, eſt neceſſaria declaratio iudicis ſuper facto, vt fuit reſolutum *in ſuperius allegata Beneuentana Vicaria* 18. *Iunij* 1617. *coram Card. Sacrato*; licèt enim pœna ex aliquo facto, vel non facto, ipſo iure 17 inducatur, nihilominus ad effectum vt ſit locus huiuſmodi pœnæ requiritur declaratio iudicialis ſuper facto, Socin. iun. poſt alios quos allegat *conſil.* 130. *num.* 29. *verſ. ſi verò dicimus, vol* 3. quem ſecuta eſt Rota *in cauſa Foroliuien. de Monſignanis* 30. *Octobr.* 1602. *coram Penia, qua eſt deciſ.* 186. *poſt* 2 *vol. conſil. Farinac.* quod præcipue procedit, quando non ſufficit 18 ſolum factum, ſed requiritur qualitas, quia tunc declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non ſufficit docere de facto, niſi etiā doceatur de qualitate, quæ eſt fundamentum diſpoſitionis, Pauſ. *conſ.* 152. *n.* 5. *lib.* 4. Ceph. *conſ* 2, 6 *in fin.* Soc. iun. 22. *n.* 10. *lib.* 1. Tiraq *de retract. lignag* §. 8. *gloſſ.* 7. *in fine*, & fuit decretum per Rotam *in Romana penſionis domus* 11. *Martij* 1613 *coram Card. Sacrato.* At text. *in d c. auaritiæ*, non contentatur ſola intruſione, ſed requirit etiam temeritatem, vt *ſupra* dictum eſt, & decidit Rota *in d. Beneuentana Vicaria coram Card. Sacrato.*

Confirmatio igitur eſt neceſſaria, tam ex parte 19 confirmatoris, reſpectu cuius confirmatio eſt neceſſitatis, & debita, per *cap. fin, de elect. in* 6. per *cap. poſtquam.* vbi Buttius *num.* 6. & Panormit. *in princ. extra de elect.* quam ex parte electi, quatenus electus per electionem acquirit habitum adminiſtrationis, per confirmationem verò exercitium. Ita Gloſſ. *in can. quanto diſt* 63. & Gloſſ cum Panormit. *in d. cap. nolli de elect.* Oldrad *conſ.* 146. *num.* 4. Felin. *in cap. quoniam de offic. deleg.* Franch. *in cap. quùm ſit, verb. electus de elect. in* 6. Et Rota *deciſ.* 240. *coram Greger. XV.* Et 20 electus ante confirmationem habet ſolum ius ad rem, vel ipſam electionem proſequendam, *cap ſi eo tempore* 41. *extr. de elect cap. vt quis duas de elect. in* 6. Rot. *deciſ.* 6. *eod tit in nouis, vbi num.* 2. quòd ſi electus ante 21 confirmationem moriatur in Curia Romana; beneficium per eius obitum non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, ſed per obitum primi, Gonzal *ad reg.* 8. *Cancell. gl.* 15. §. 1. *n.* 2. Garz. *de beneſ. p* 4. *c.* 3, *n* 9. & fuit dictum *in Nouarien. Prepoſiturc* 28. *Iunij* 1632. *coram R.P.D. Veroſpio, qua in fine operis eſt deciſ.* 25. Hoc tamen non procedit in electione, quæ fit ab ha- 22 bente ſimul poteſtatem confirmandi, non expectata alia Superioris confirmatione, qui tunc eligendo cenſetur confirmare, & confirmando eligere, adeo quòd electo per ſolam electionem ius in re requiritur, Gloſſ. *in cap. vnic. in verb. collationem de rerum permut in* 6. *in clement. quia contingit*, §. *vt autem, in verb. electionem, de relig. domib* Felin. *in cap. cum te, n* 3. & *in cap. in noſtra, n.* 15. *corollar.* 51. *de reſcript.* Rot *deciſ.* 1. *de elect. in antiq.* & *deciſ.* 6. *in fin de elect. in nou.* & *in d. Nouarien. Prepoſitura, num.* 9. in qua fuit reſolutum, electum à Capitulo Nouarien. ad quod ſpectat collatio beneficiorum eiuſdem Eccleſiæ, per ſolam collationem abſque alia confirmatione, acquiſiuiſſe ius in re, &

vacationem fuisse extinctam, ac per eius obitum licèt nondum capta possessione iterum vacasse beneficium.

23 Confirmatio igitur dat ius in re, & electus post confirmationem dicendus verè Prælatus, *ex supradi-*
24 *ctis.* Quod est intelligendum procedere, quando electio est valida; nam vbi electio non tenet, confirmatio Superioris non prodest, Gloss. *in cap.* 1. *verb. irritum, de postulat. Prælat. lib.* 6. Dec. *in cap. postquam, num.* 19 *de elect.* & fuit dictum per Rotam *in Meten. Abbatia* 19. *Iunij* 1628. *coram R. P. D. Dunozetto.*
25 Hinc patet, quòd electio est voluntatis, confirmatio verò necessitatis, Ioan. Andr. *in d. c. postquam, de elect.* & Butr. *ibid. n.* 5. Panormit. *in* 1. *not.* & Dec. *n.* 1. Præterea quoad Abbatias, Præposituras, & alias dignitates Conuentuales, adest constitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ sequitur formam;

☞ SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon Prioratus, Præpositutas, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque dispositioni suæ generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea, quæ speciali priuilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem suam, & d. Sedem pertinere noscantur. Nihilominùs plerique Religiosi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiusmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato nulláque boni, vel æqui ratione habita, temerè fieri, factásque per Ordinum Superiores, aut locorum ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priusquam electiones de se ad Monasteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio suffulta, factæ ritè confirmentur, sed ne electi quidem canonicè se in regimine; & administratione, tam in spiritualibus, quàm temporalibus Monasteriorum, aliarúmque dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non vereantur, in animarum suarum periculum, & auctoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum, volens tantis, qui paulatim in Religiosos irrepserunt, abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurrere, suámque Sedi præfatæ prærogatiuam afferre. Omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorum, Prioratuum, Præposituraruin, & aliarum dignitatum Conuentualium, ipsarumque electionum confirmationes per quoscunque, cuiusvis status, gradus, Ordinis, & conditionis existant, & quamuis etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut maiori dignitate præfulgeant, hactenus sic præsumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorsus infectis habendas esse, personásque sic, vt præfertur, electas, & confirmatas, Monasteria, aliasque dignitates huiusmodi sine legitimo titulo possedisse, & possidere, necnon illorum fructus, redditus, & prouentus indebitè percepisse, & percipere, ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, necnon confirmationem electionum de se factarum à Sanctitate sua, seu Romano Pontifice pro tempore existente, aut Sede prædicta infra sex menses à data præsentium computandos impetrandam, ac literas Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac sua perpetuò valitura constitutione statuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero se in regimine, & administratione Monasterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, seu quam illum eligi contigerit, in spiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate sua, aut Romano Pontifice pro tempore existente, & Sede prædicta confirmata, & litteræ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, per se, vel alium in toto vel in parte, quouis quæsito colore immiscere, aut ad illud, vel istam se recipi facere, vel aliàs, se pro eius Prælato gerere præsumant.

Decernens, omnes, & singulos, qui secùs fecerint, iure quod illis ad Monasteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiusmodi quæsitum fuerit eo ipso priuatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsáque Monasteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse; qui verò similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso Superiores Ordinum, videlicet suis dignitatibus priuatos, Ordinariis autem locorum, etiamsi Archiepiscopali, & maiori præcellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdicendum, eósque ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Habetur *in Bullar. nouo* 86. *in ordine inter constitutiones dicti Pontificis, tom.* 2. & refertur in Stephan Quaranta *in sum. Bullar. verbo beneficiorum possessio.*

QVÆSITVM II.

A quibus Abbatum electiones confirmandæ sint.

SVMMARIVM.

1 *Electiones Abbatum sæcularium à quibus confirmandæ sint.*
2 *Confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium inferiorum ad quem spectat.*
3 *Generalium electiones à quibus confirmandæ sint.*
4 *Eligendi simul, & confirmandi facultatem habens, eligendo censetur confirmare, & confirmando eligere. Etiam si iure deuoluto id faciat, n.* 5.
6 *Confirmatio electionis facta, absque causæ cognitione an valeat.*
7 *Electus si est valde notus, & communiter vti dignus approbatus, non est opus examine.*
8 *Confirmans electionem indigni in quas pœnas incidat.*
9 *Electus idoneus repertus, circumscripto legitimo impedimento, debet absque dilatione confirmari.*
10 *Confirmare vbi recusat superior absque legitima causa, quid agendum.*
11 *Confirmari an possit electio, inuito electo.*
12 *Monachi velle, & nolle non habent.*
13 *Electus, & confirmatus potest cogi ad acceptandum, vbi rationabilem causam non assignat.* 1

ABbates sæculares, si sint exempti, à Summo Pontifice, siue à legato Apostolico, si quis in illa Prouincia adsit, confirmantur; Si autem non sunt exempti, confirmationem ab Episcopo recipiunt, Panormit. *in cap.* 1. *de supplen. neglig. Prælat.* Hodie verò, quia Canonicorum Collegiis eligendi facultas sublata est, huiusmodi Abbates sæculares, cum non ampliùs eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, sicuti, & electio in desuetudinem abiit, in illis autem locis, vbi eligendi vsus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore necessa-

riò

riò erunt confirmandi, vt dictum est. Abbates au-
tem Regulares, quia olim ab Episcoporum iurisdi-
ctione exempti non erant, postquam à Monachorum
Conuentu eligebantur, ab Episcopis, quibus proxi-
mè Monasteria subiecta erant, confirmationem acci-
piebant; sed postquam Religiones, Summorum Pon-
tificum indultis, ab Episcopis exemptæ fuerunt, fa-
ctum est, vt Abbates, & Prælati Regulares inferio-
res, siue locales à Generalibus vniuscuiusque Con-
2 gregationis respectiuè confirmarentur; nam quando
electus est exemptus, confirmatio debet peti à Papa,
vel ab eius Legato de Latere (vt suprà dictum est,)
quando scilicet talis exemptus est immediatè Papæ
subiectus; secus autem, si habet alium Prælatum me-
dium, cui subsit, prout Abbates, & Prælati locales
habentes Abbatem, & Præsidentem Generalem, vel
3 Prouincialem à quo confirmantur. Et ipsi Abbates, &
Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui
est eorum immediatus Superior, confirmandi sunt.
Notandum autem, quòd confirmatio electionis po-
test à Summo Pontifice fieri, siue immediatè ei sub-
sint electi, siue non; quia Summus Pontifex concur-
rit in potestate, & iurisdictione cum quolibet alio in-
feriori, *can. ad Romanum 2.q.6. can. cuncta per mun-
dum, &c. per principalem 9.quæst.3.* Ita expresse Card.
& Imola *in cap cùm Ecclesia, de caus. poss & propriet.*
At hodie speciali Sedis Apostolicæ concessione, vt
plurimùm omnes Regulares Abbates, seu Præsidentes
Generales, statim ac sunt canonicè electi, intelligun-
tur per Summum Pontificem confirmati, vt in or-
dine Cistercienſium patet ex priuilegio Eugenij IV.
concesso Generali reformatori dicti Ordinis. *Quòd
vbi Capitulum Generale huius sacræ Congregationis
secundùm suas definitiones, & statuta Reformatorem
Generalem elegit, is statim, ac concorditer electus est,
absque alia confirmatione, auctoritate Apostolica, in
spiritualibus, & temporalibus officio suo fungi potest.*
Ita refertur *in Compend priuil. d. Ord. tit. de elect. §.1.*
& refert Roder. *quæst. reg tom.2. quæst.52.* Simile pri-
uilegium concessum fuit nostræ Congregationi Val-
lis Vmbrosæ à Paulo III. sub datum Romæ apud S.
Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. 5. Kalen-
das Februarij Pontificatus sui anno 6. *Quòd qui in
Abbatem Monastery Vallis Vmbrosæ,* (quod tunc erat
totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipso intelligatur
confirmatus, & absque alia desuper adhibenda solemni-
tate, Generalis totius Ordinis, & congregationis eius-
modi pro tricennio existat, & esse censeatur, officiúmque
Generalatus huiusmodi statim exercere possit,* vt habe-
tur in priuilegiis authenticis d. nostræ Congregatio-
nis. Simili indulto potiuntur Monachi Congregatio-
nis Cælestinorum, quod eis concessum fuit à Cæle-
stino V. eiusdem Congregationis institutore, sub da-
tum Aquilæ 5. Kal. Octobris Pontificatus sui anno 1.
& alio indulto Benedicti XI. sub datum Romæ anno
Domini 1304. die 24. Martij, Pontificatus sui anno 1.
vt habetur in priuilegiis impressis in calce Constitut.
d. Congregationis. Idem priuilegium concessum est
à Clemente IV. Fratribus Minoribus, vt refertur *in
Compend. priuileg. Mendic. verb. electio, §.3.* Et Fratri-
bus Minimis à Iulio II. per Bullam, quæ incip. *Vir-
tute conspicuos,* quam refert Laurent. de Peirio. *tom 1.
priuileg. d. Ord. constit. 2. eiusd Pont §.1.* & a Paulo III.
per Bullam incip. *Sinceræ deuotionis affectus,* quam
4 refert idem Laurent. de Peirin. *tom. 2. eiusdem oper.
const. 4. eiusd. Pont.*

Pariter neque Abbates, & Prælati Locales, qui per
electionem conuentuum non creantur, sed a Genera-
li, vnà cum Definitorio prouidentur, indigent confir-
matione; quia quando ad eligentem spectat electio,
& confirmatio eodem iure, purà, quòd alicui conces-
sum est, vt eligat, & confirmet, vti in casu, de quo agi-
mus; tunc eo ipso, quòd eligit, confirmare videtur. Ita
gloss. *in cap. vt circa, verbo electiones, & in cap. 1. verb.
prouisionem, de elect. in 6.* Compostell. *in cap. cùm in-
ter Canonicos, extra de elect* vbi etiam Innoc. & Ho-
stiens. Archidiac. *in can. in Synodo, n.263. dist. & in d.
cap. 1. de elect. in 6.* vbi etiam Ioan. Monach. Nicol. My-
lis. *in Repertor verb. electio. §.1.* Rebuff. *in Concordat.
rub. de reg. ad Prælat. nom. fac. §. Monasteriis, vers. nota
tamen, quòd si ad eligentem,* Panormit. *cap. ne pro defe-
ctu, & in cap causam, quæ extra de elect* & alij apud Si-
gismund. a Bononia *de elect. & potest Prælat. Regular.
dub. 1.9 num. 6.* Felin. *in cap eam te, num. 3. de rescript.*
Abb. *in cap. post electionem, num. 3. de concess. præbend.*
Rot. *in d. Nouarien. Præpositura 28. Iuny 1632. coram
R.P.D. Verospie, quæ in fine operis est decis. 25. num 12.*
Quod procedit, etiam si iure deuoluto superior ele-
ctionem faceret, idem Abb. *in cap. dilectus filius 12.* 5
n 3 de concess. præbend. Gloss. *in cap. 1. verb. prouisionem,
de elect. lib. 6.* Rota *in d. Nouarien. Præpositura eodem
num. 12.*

In illis igitur electionibus in quibus necessaria est 6
confirmatio, si fiat absque causæ cognitione, est ipso
iure nulla, Debet enim confirmator de electionis for-
ma, electique meritis inquirere; Panormit. *in cap. ni-
hil, num. 1. de elect.* Si autem electus esset valde notus,
& communiter vti dignus approbatus; tunc non est
opus, illum examinari, *cap. in Lateranen. de præbend.
& dignit. cap. constitutus, il 1. de appellat* Nauar. *cons. 2.
num. 3 tit. de elect.* Quod si is, ad quem pertinet con- 8
firmatio, ob negligentiam, hominem insufficientis
scientiæ, vel inhonestæ vitæ, vel illegitimæ ætatis ad-
miserit, ipsius successorem confirmandi facultatem
amittet, & à perceptione fructuum sui beneficij, quo-
vsque à suo Superiore restitutus fuerit, suspendetur;
si verò id ex malitia fecerit, grauiùs punietur; vt ha-
betur expresse *in d. cap. nihil est.* Si electus fuerit ido- 9
neus, etsi non extiterit aliquod legitimum impedi-
mentum, debet siue dilatione confirmari, *cap. post-
quam extr. de elect.* & *ibi* Panormit. *num. 1.* Quòd si 10
is, ad quem spectat confirmatio, recusat electionem
confirmare, nulla legitima causa in contrarium exi-
stente, recurrendum est ad Superiorem, qui poterit
ipsi Confirmatori mandare, vt intra certum tempus
electionem confirmet, quo elapso, ius confirmandi ad
ipsum Superiorem deuoluitur. Ita Panor. *vbi proximè
n.8.* Rot. *in vna Legionen. confirmationis 1607. coram
Illustriss. Cardin. Pamphilio,* Castellin. *in tract. de elect.
c.14. de Confirmatore, num.18.* Superior autem, electo 11
inuito, non potest eius electionem confirmare, gloss.
*in cap. innotuit eod. tit. de elect. per cap. cum nobis olim,
eodem titul.* Ratio est, quia cùm inter eligentes, qui
repræsentant ipsam Ecclesiam, seu Congregationem,
& electum contrahatur matrimonium spirituale, *cap.
cùm inter Canonicos eodem tit. cap. licèt in tantùm de
translat.* requiritur consensus, non solùm ipsorum eli-
gentium, sed etiam electi, qui est futurus sponsus;
Panormit. *in d. cap. innotuit, num. 13.* Verùm cùm Mo- 12
nachi velle, & nolle non habeant, sed eorum arbi-
trium non ex propria, sed Prælati, cuius imperio se
subiecerunt voluntate dependeat *cap. si religiosus de
elect in 6. cum concord.* Panormit. *in cap. non est n.4. de
Regul.* potest electus, & confirmatus ad acceptan- 13
dum officium, ad quod est confirmatus, compelli,
dummodò non assignet causam rationabilem Castell.
loco cit. num. 12.

QVÆSITVM III.

De forma confirmationis Abbatum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatore facienda.

SVMMARIVM.

1 *Confirmationis forma in iure nulla reperitur.*
2 *Ad confirmandum non requiritur prolatio verborum, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis.*
3 *Confirmatio quo tempore sit petenda.*
4 *Ad confirmationem non est tempus à iure praefixum.*
5 *Confirmator si renuit electionem confirmare, quid sit faciendum.*

1 NVlla confirmationis forma à iure inuenitur praescripta: sed sufficit aliquod dictum, vel factum, quo Confirmator voluntatem suam confirmandi declaret; in hoc enim nihil refert, quomodò Confirmator suam ostendat voluntatem, vt benè docet Archid. *cap vt quis dum de elect. in 6.* & Innoc. *de re iudic. cap. cum Bertholdus in gloss. mirum videtur.*
2 Pro confirmationis igitur forma non erit necessaria aliqua prolatio verborum, sed erit sufficiens actus aliquis à Superiore confirmante procedens, quo, (vt dictum est) voluntatem suam declaret. Ita Sigismund. à Bononia *de elect. & potest. Prælat. dub. 94. n. 4.* & alij apud eum.

Quo verò ad confirmationis tempus, dico, quòd confirmatio petenda est intra tres menses post praestitum consensum; aliàs si, impedimento legitimo cessante ab electoribus, vel ab electo, vel ab alio pro ipso electo non petatur, electio est nulla, *cap. quam sit, & cap. cupientes de elect. in 6.* quando verò confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium à Sede Apostolica est petenda, seruanda est moderatio tradita *in d. cap. cupientes.* Tempus autem, intra quod confirmator electionem confirmare teneatur, nullum est à iure praefixum; licèt enim ad conferendum, & eligendum, ac etiam ad confirmationem petendam sit tempus à iure statutum: non tamen confirmatori ad electionem confirmandam, vt ait Panormitanus *in cap. post quam in fin. de elect.* vbi dicit, quòd si Confirmator tenuit electionem confirmare, debet recurri ad Superiorem, qui poterit eidem Confirmatori praefigere certum terminum ad confirmandum, intra quem terminum si non confirmauerit, potestas confirmandi ad Superiorem deuoluitur, argumento *cap. nullus de iure patronatus.* 3 4

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præsentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.
II. Vtrùm Abbatiae, & Prioratus seculares in Gallia Regiae nominationi subiiciantur.
III. Quae conditiones requirantur ad nominationem, quae fit à Rege Galliae ad Abbatias, & Prioratus Regulares.
IV. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholasticos.
V. An adsint aliquae Abbatiae, ad quas Abbates praesentare spectet ad Patronos.
VI. An ad Patronum spectet ius eligendi Abbatem simul cum aliis Monachis.

QVÆSITVM I.

Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quid sit.*
2 *Nominatio quotuplex sit.*
3 *Quinque Monasteria Casalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iustinæ de Padua Regiæ nominationi non subsunt.*
4 *Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi subiiciuntur.*
5 *Villelmitani, siue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur. Item nec Calestini, num. 6.*
7 *Abbas Cistercij, qui est Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibusdā eiusdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non subsunt.*
8 *Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege, sed eliguntur à Religiosis.*
9 *Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non subiiciuntur.*
10 *Commenda Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non subsunt.*

ET huius quaesiti, & totius disputationis materia magis elucescat, praemittendum videtur, quid sit nominatio, & quotuplex sit. Nominatio autem, iuxta Sylu. *in eodem verbo*, dicitur propriè esse vnus modus prouidendi in Ecclesiis vacantibus; & (prout etiam postulatio) sumitur tum latè, tum strictè; latè sumpta confunditur cum electione, vt constat ex *cap. cum olim de sent. & re iud.* Strictò modo sumpta distinguitur ab electione, & postulatione; quia nominatio absque vllo scrutinio, & scriptura fit; Electio autem, & per scrutinium, & per scripturam celebratur, à postulatione differt, quia postulatio de vno tantùm fit; Nominatio autem fieri potest de pluribus & potest fieri nominatio alternatiuè, licèt postulatio non. Ioan. Andr. Imol. & alij *in cap. bonæ memoriæ il primo de postulat. Prælat.* Porrò nominatio (secundùm Panormit. *in cap. quod sicut §. super eo n. t. de elect.* & Io. de Selu. *de Benef. p. 3. quæst. 1. num 14.* Sylu. *vbi suprà*, & Rebuff. *in tract. de nominat. quæst. 1. num. 26. & plurib. seqq.*) multipliciter accipitur. Prima quidem est, quae dicitur minùs solemnis, quae fit de aliquo eligendo; quando ante scrutinium aliqui ab electoribus nominantur tanquam digni, & idonei in Capitulo, vt de eis fiat scrutiniū, & ex hac nominatione nullum ius acquiritur nominato, *c. quod sicut in princ. de elect.* quia exprimitur consensus de futuro; & sicut per haec verba, *Denomino te in vxorem*, non contrahitur matrimonium; ita neque per hanc nominationem in Prælatutis, & beneficiis sic factam, Gloss. *in can. quanto 63. dist.* Rebuff. *loc. cit. num. 26.* Secunda est, qua electorum singuli aliquem secretè nominant, quando 1 2

quando in ſcrutinio electionis quiſque eorum ſcribe-re ſolet in ſchedula, *Eligo, aut nomino N. in Abbatem, &c.* per quam nec vllum etiam ius nominato acquiritur: Et de his duobus modis nominandi tractauimus ſuprà, cùm egimus de electione. Tertia item nominatio eſt, quæ dicitur ſolemnis, & eſt, cùm duo vel plures à Capitulo Monachorum, vel Collegio Canonicorum Principi nominantur, & offeruntur, & petitur, vt ex his vnum, quem maluerit, eligat, & confirmet in eorum Prælatum; quia nominatione Principi præſentata, nominantes amplius variare non poſſunt, vt voluit Oſtien. *in cap. bona memoria il 1. de poſtul. Prælat.* & Calder. *conſ.5. de elect.* Io. de Selua *in tract. de benefic. in 3. part. quæſt.1.* & hæc nominatio ſtrictè ſumpta hodie non eſt valdè in vſu, niſi tantùm ea, quæ fit à Principibus in locis eorum dominij ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos ex indulto ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, quæ nominatio præcipuè in Gallia eſt valde in vſu, ex concordatis inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem. Et de hac nominatione in præſenti diſputatione tractabitur. Erat olim alia nominatio, quæ conceſſa fuit Regi Franciæ ab Innocentio VI. vt poſſit nominare ad præbendas in triginta, tam Metropolitanis, quam Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis ſui Regni, vt citat gloſſ *in pragmat. ſanct. in §. placuit, verb facultates, tit. de collat.* & hæc nominatio, non habuit effectum. Alia eſt nominatio, quam idem Galliæ Rex facit pro iucundo aduentu in Eccleſiis, quas prædeceſſores Reges fundauerunt, & hic nominatus eſt aliis præferendus. Interdum Rex nominat veteranum quendam militem, qui vocatur oblatus; & hanc nominationem etiam facit in Monaſteriis ſuæ fundationis, Rebuff. *loco citato num. 34. & in prax. inter reſcript. mixta tit. de oblat.* Aliæ ſunt nominationes in eodem Galliæ Regno, quæ conceduntur ab Vniuerſitatibus eiuſdem Regni graduatis, & debito modo qualificatis, vt ipſis de beneficiis prouideatur, vt *in 4. quæſ.* latiùs dicemus? His igitur præmiſſis, vt præſenti quæſito ſatisfaciamus.

3 Dicendum eſt, non omnes Cœnobiorum, & Abbatiatum Præfectos in Gallia Regiæ nominationi eſſe ſubiectos. Conſtat enim, quod in quinque Abbatiis ex reformatione Caſalis Benedicti, quæ ad inſtar Congregationis S. Iuſtinæ reformatæ ſunt, (vt patet ex Bullis Clementis VII. *ſub dat. die 2. Martij ann. 1525.* & Pauli III. *Kal. Iunij ann. 1537.* Iulij III. *anno 1551. 3. non. Octobris,* & Pauli IV. *nonis Februarij anno 1555.*) Monachi liberam habent facultatem, Abbatem ſibi eligendi; vt conſtat ex indulto Henrici II. edito anno 1547. de menſe Februarij, & ex alio priuilegio Caroli IX dato 3. nonas Octobris anno 1571. qui etiam conceſſit, vt prædicta quinque Cœnobia immunia, exemptáque eſſent à Regia nominatione; prædictorum Cœnobiorum Abbates ad tempus triennij tantùm, non autem ad vitam creantur. Renat. Choppin. *fusè in ſuo Monaſt. lib. 1. titul. 1. num. 4.*

4 Quamuis enim Galliæ Rex, (vt diximus) ius habeat nominandi Abbates, & alios Monaſticos Prælatos Summo Pontifici in Monaſteriis, ad quæ antea Prælati per electionem aſſumebantur; §. *Monaſteriis, & Prioratibus, rub de Reg. ad Prælat. nominat. in Concord.* Tamen hoc limitandum eſt, vt intelligatur de perpetuis, non autem de temporariis dignitatibus, quæ viuo auferri poſſunt aliquando, Renat. Chopp.
5 *d. tit. 1. num. 5.* Qua de cauſa ſimiliter Prælati Ordinis Vilelmitani, ſiue Alborum Mantellorum nuncupati, ſub Regula pariter S. Benedicti militantes, non ſubduntur Regiæ nominationi, ſed ex canonica Monachorum electione creantur; eorum enim officia non perpetuò, ſed ſtatutum in tempus, nempe quadriennij, vt plurimùm, durant, vt refert Renat. Chopp. *d. num. 5.* ſubdens etiam, ita fuiſſe deciſum in Regio Senatu Pariſienſ. die 20. Iunij 1597. pro Priore quodam electo à Conuentu, contra nominatum à Rege.

Eadem quoque ratione in Cæleſtinorum ſingulis Conuentibus Abbates, & Priores à Prouinciali præficiuntur, nec à Rege, quaſi Conuentuales Priores, (iuxta *cit. §. Monaſteriis*) nominantur; eorum enim Abbatiæ, & Prioratus temporales ſunt non perpetui, & potiùs nuda officia, quàm Eccleſiaſtica beneficia dici poſſunt; Ipſorum Prouinciales ſingulo quoque triennio communibus ſingulorum Priorum ſuffragiis eliguntur, vt patet *lib. 1. Conſt d. Ordinis,* vbi dicitur, *De triennio in triennium in principali Monaſterio Capitulum prouinciale eſt celebrandum, quando, ſcilicet, Prouincialis officio ſuo renunciaturus eſt, & alius loco eius per electionem canonicam ſubrogandus.* 6

Pariter in Ordine Ciſtercienſi, Abbas Ciſtercij, qui eſt Generalis totius Ordinis Ciſtercienſis, & alij quatuor Coabbates, ſcilicet, Clareuallen, Pontiniacen. Morimundi, & Firmitatis, cum aliis quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt: Sed à Conuentu Monachorum eliguntur, ex priuilegio Henrici II. Dat. idibus Iulij anno 1558. quod refert Renat. Chopp. *de Sacra Polit. Forenſi, lib. 1. tit. 7. num. 28.* 7

Ab hac lege, ſubiacendi Regiæ nominationi in Gallia exempti ſunt omnes Religioſorum Ordinum Generales, ex Regiis codicillis prædicti Henrici II. datis die 19. Iulij 1550. qui deinde promulgati ſunt in Conſiſtorio Principis die 4. Auguſti anni eiuſdem 1550. ita referente eodem Renat. Chopp. *de Sacra Polit. d. lib. 1. tit. 2. num. 5.* ſubdente, idem eſſe de Prioratibus Ordinis Grandimontani, qui non nominantur à Rege, ſed ab Abbate Grandimontis totius Ordinis Generali conferuntur. Pariter ex eadem ratione Commendæ Ordinis S. Antonij Viennenſis immunes ſunt à Regia nominatione: quia non per electionem, ſed per collationem prouidentur, vt ait idem Renat. Chopp. *d. tit. 2. num 5. 6. & 7.* referens, ita decretum fuiſſe à Regio Senatu Pariſien. arreſto 5. idus Septembris anni 1575. 8 9

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, & Prioratus ſeculares in Gallia Regia nominationi ſubiiciantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, & Prioratus ſeculares in Gallia Regia nominationi non ſubſunt.*
2 *Abbatia, & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de ſeculari.*
3 *Monaſterij appellatione non veniunt Eccleſiæ ſeculares.*
3 *Conuentualis Eccleſia appellatione, venit Eccleſia Regularium, non ſecularium.*

RESpondeo, quòd non. Quia in Concordia inita Bononiæ anno 1516. inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem conuentum fuit, vt Reges Galliæ haberent ius nominandi Prælatos ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos §. *Monaſteriis verò, & Prioratibus Conuentualibus rubr. de reg. ad Prælat. nominat. in Concordat.* 1
Quoties autem in Pontificiis conſtitutionibus fit mentio de Abbatiis, vel Prioratibus Conuentualibus, 2

eſt

est intelligendum de Regularibus, non autem de secularibus. Ita expressè tenet Dominicus de sancto Geminiano *consf.* 131. dicens, Pontificiam constitutionem disponentem, Prioratus Conuentuales vacare, si electi non fuerint intra sex menses ad Ordines requisitos promoti, non extendi ad Prioratum Collegij Canonicorum secularium, nec ad seculares Praepositutas; & ratio est, quia in materia exorbitanti, quae disponit contra ius antiquum, vt est haec, de qua in
3 praesenti loquimur, appellatione Monasterij seculares Ecclesiae non veniunt, text. *in clem.* 1. *de elect.* vbi glos. *in verb. Monasteriis, cap grandi, de suppl. negl. Pral* Ioan. Andr *in cap. Ioannes, col.* 2. *de Regul.* Et ap-
4 pellatione Ecclesiae Conuentualis venit Ecclesia Regularium, non autem secularium, *clem prima de reb. Eccles. non alienand.* Alia ratio esse videtur, quia text. *in dd. Concordatis in* §. *in eiusd. rub. de Reg. ad Prælat. nomin faciend.* ponit differentiam inter Capitulum, & Conuentum, & exprimit vtrumque: idcircò pariter si voluisset de vtroque intelligere, sicut expressit de Prioratibus Conuentualibus, expressisset etiam de secularibus; & iuxta hanc doctrinam in eadem materia iudicatum fuisse in magno Galliae Regis Consilio de Prioratu Pontis montium Dioecesis Vasten. in Aquitania die 10. Septembris anno 1526. refert Renat. Chopp *de Sacra Polit Forens lib.* 1. *tit.* 1. *num.* 17. Rebuff. *in Concord. d. rub. de Reg. ad Prælat. nom. faciendo dicto* §. *Monasteriis verb. Prioratibus Conuentualibus.*

QVAESITVM III.

Quae conditiones requirantur ad nominationem quae fit à Rege Galliae ad Abbatias, & Prioratus Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur conditiones ad huiusmodi nominationem requisita.*

Quia nominatio (vt dictum est,) & prout ad rem nostram facit, viam, & aditum aperit ad Regulares Praefecturas obtinendas, proinde ac electio, vel postulatio, in cuius locum successit, ex Apostolicae Sedis concessione, obseruandum est, Principes, quibus huiusmodi concessio facta est, idoneum nominare debere; in quo reperiantur conditiones tam de iure communi requisitae, quàm particulariter ex Concordia inita inter Summum Pontificem, & Galliae Regem, quas omnes recenset Rebuff. *super d. Concord. tit de Reg ad Prælat. nominat. facien.* §. 2. & sunt quae
1 sequuntur. Prima est, vt qui ad Abbatias, vel Prioratus Conuentuales, & electiuos nominatur, sit Religiosus. Secunda, vt sit eiusdem Ordinis, cuius Religiosis praeficiendus nominatur. Tertia, vt saltem in aetate 23. annorum constitutus sit. Quarta, vt praeficiendus nominetur à Rege Summo Pontifici, aut Sedi Apostolicae, ita vt non sufficiat Regis nominatio, nisi sequatur eiusdem Sedis Apostolicae prouisio. Quinta, vt Abbatia, vel Prioratus ad quem facienda est nominatio, vacet; nominatio enim ad Abbatiam vel
1 Prioratum nondum vacantem non valet. Sexta, vt Rex intra tempus sex mensium à die scientiae vacationis nominet; & si nominatus à Summo Pontifice tanquam indignus recusabitur: intra tres menses à die recusationis notificatae eiusdem Regis Sollicitatori nominet alium dignum. Septima est, quod Abbatia, vel Prioratus sit verè electiuus, non autem collatiuus. Octaua est, vt electio spectet ad Conuentum; secus autem, si ad seculares, vel alios. Nona est, quòd in electione nominandi seruetur forma *cap. quia propter, de electione.* Decima est, quòd Abbatia, vel Prioratus sit conuentualis, secus, si esset secularis, vel alius à Conuentuali. Vndecima est, quòd huiusmodi nominatio fiat Summo Pontifici. Vltima est, vt nominandus sit professus expressè eandem Religionem, cuius Religiosis praeficiendus est.

Hae omnes conditiones desiderantur in nominatione ad Abbatias, & Prioratus Regulares à Principe facienda, de qua videndus est Rebuff. *super praedictis Concord. tit. de Regia ad Prælat. nominat facien.* §. *Monasteriis, verb. modo supradicto, pag mihi* 193.

QVAESITVM IV.

Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholasticos.

SVMMARIVM.

1 *Traditur modus, quo in Gallia per Regem, & Scholasticos ad Ecclesias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes fit nominatio.*

In Gallia duobus modis fit nominatio in beneficiorum institutione, nempè à Rege, & à Scholasticis, Rex ita nominat. Cum vacat Ecclesia Cathedralis, vel Metropolitana, intra sex menses Rex Summo Pontifici nominat virum idoneum; quae idoneitas admittitur, si nominatus habet ad minus annos viginti septem, ac si in aliquo studio celebri Doctoratus insignibus munitus fuerit; nempe si in Theologia, vel iure Ciuili, aut Canonico doctoratus, aut licentiatus fuerit; quem Romanus Pontifex, si idoneum reperierit, instituere debet in Episcopum, sin verò, Rex alium digniorem intra spatium aliorum trium mensium Papae nominare tenetur. Et quod dictum est de Episcopis, habet etiam locum in Abbatibus, in quorum nominatione sufficit aetas viginti trium annorum, nec aliqui Scholastici in eis honorum gradibus desiderantur. Scholastici verò nominationem habent circa tertiam partem exterorum beneficiorum, exceptis Cathedralibus, Metropolitanis, & Abbatialibus Ecclesiis, quae tertia pars ea est, quae vacat tertia parte anni, & conferri debet viris literatum cultoribus, qui sunt Scholasticis honoribus insigniti: quam nominationem habent publicae, & celebriores Scholae Regni Delphinatus, & Comitatus Dien. ac Valen. illae videlicet, quae publica auctoritate erectae sunt, ac Vniuersitates appellantur, vt patet *in rubr de elect. in princip. in Concord.* & *in* §. *praefati* 1. *de collat. ibid.* & *in vers. beneficia verò*, & *alibi per totum tit.* & ex Rebuff. *in tractat. nominat. quaest* 6. *in princ.* Nominandi autem ad illa beneficia tribus his titulis insigniti esse debent, nempe Baccalaureatu, licentiatura, & Magisterio, seu Doctoratu; ante quorum graduum adeptionem opus est, quamplurimos in studiis consumpsisse annos, nempe in studio Theologiae ante Infimum gradum sexennium, ante supremos decennium; In studio Iuris Ciuilis, & Canonici, ante gradum infimum, nempe Baccalaureatum, quinquennium, ante medium, & supremum, septennium. Insuper oportet etiam, quòd nominandus declaret, quae beneficia obtinet, vnà cum vero annuorum fructuum valore; non enim possunt nominari, qui possident beneficia ducentorum aureorum prouentum reddentia, & ideircò huius quantitatis mentio fieri debet: Sic autem nominatus acquirit ius, vt beneficium postea vacaturum ab Episcopo, aut Collegio, siue iis, qui beneficia conferendi

ferendi ius habent, sibi conferatur. Et fiunt de his quatuor denunciationes in Quadragesima. Prima de Scholastico gradu, quem obtinet nominatus: altera de legitimo studiorum tempore: tertia de nominatione à publica Scholæ facta: quarta de genere, & nobilitate, quas denunciationes semel factas, ampliùs repetere non cogitur nominatus; benè verò quotannis nomen suum profiteri; ne fortè voluntatem mutasse, & nullum ampliùs beneficium optare credatur. Beneficia igitur mensæ Ianuatio, Aprili, Iulio, atque Octobri vacantia per obitum obtinentis non nisi nominatis à Schola publica conferuntur, videatur Rebuff. in tract. Nominat. per tot.

QVÆSITVM V.

An possit acquiri iuspatronatus in Abbatiis, & Ecclesiis Conuentualibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas S. Benedicti de Caluello Souanen. Diœcesis nostra Congregationis Vallis-Vmbrosæ à Communitate Souana nominatur, & à Præsidente Generali confirmatur.*

2 *Iuspatronatus acquiritur in Ecclesiis Conuentualibus ex fundatione, vel dotatione, dummodo concurrat priuilegium Apostolicum in limine fundationis, vel dotationis,* & num. 9. *ubi quod noua concessio non suffragatur.*

3 *Iuspatronatus acquiritur nedum in Ecclesia Conuentuali actu, sed etiam habitu tantum.*

4 *Iuspatronatus in Ecclesiis Regularibus non est sublatum per Concil. Trident.*

5 *Priuilegium Apostolicum ex cursu 30. annorum cum obseruantia, præsumitur interuenisse in limine fundationis iurispatronatus in Ecclesia Conuentuali, etiam quod non sit enunciatum.*

6 *Priuilegium Apostolicum in fundatione iurispatronatus Ecclesiæ Conuentualis non præsumitur ex diuturnitate temporis, quando agitur cum personis, in quibus cadit præsumptio vsurpationis.*

7 *Priuilegium Apostolicum ad effectum acquirendi iurispatronatus in Ecclesia Conuentuali non præsumitur ex diuturnitate temporis, quod ex facie instrumenti apparet, interuenisse confirmationem alterius Papæ inferioris: etiam si adesset cursus longissimi temporis vnà cum obseruantia,* n. seq.

9 *Titulus validus, & legitimus superuenisse præsumitur ex cursu longissimi temporis cum obseruantia.*

10 *Priuilegium concessum, post fundationem, vel dotationem Ecclesiæ Conuentualis, est merè gratiosum, & non suffragatur ad acquirendum iuspatronatus.*

11 *Iuspatronatus Ecclesiæ Conuentualis, in confirmatione Apostolica, interposita in limine fundationis, vel dotationis, enunciatum ex priuilegio dumtaxat, intelligitur esse ex priuilegio habente originem à fundatione vel dotatione.*

12 *Priuilegium in limine fundationis in Ecclesia Conuentuali probatur ex fama. Et ideo datur remissoria ad probandum famam,* num. seq.

14 *Priuilegium non interuenisse in limine fundationis Ecclesiæ Conuentualis, non probatur ex diligentia in registro, cum non sit necessaria probatio per scripturam.*

15 *Priuilegium in limine fundationis, vel dotationis est necessarium, quando agitur de acquirendo iurispatronatus in tota Ecclesia Conuentuali: secus in altari posito in ipsa Ecclesia, quia tunc sufficit consensus Regularium.*

16 *Iuspatronatus honorificum in Ecclesia Conuentuali acquiritur ex sola constitutione, etiam absque dote.* num. 17.

18 *Iuspatronatus honorificum acquiritur absque expressa reseruatione, modò expressè non sit remissum.*

19 *Patronus pauper est alendus ab Ecclesia.*

20 *Pauper quando dicatur Patronus, ad effectum consequendi alimenta ab Ecclesia.*

21 *Patronus pauper non est alendus ab Ecclesia, quando habet alium sibi ad alimenta præstanda obligatum.*

22 *Ecclesia tenetur alere patronum pauperem ex redditibus, qui supersunt deductis expensis necessariis pro alimentis Monachorum, & familia Monasterio seruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Ecclesiæ.*

Respondeo, quòd reperiuntur quarundam Congregationum Cœnobia, in quibus Abbates à Regibus, vel Potentatibus, aut Populis, Vniuersitatibus, siue aliis sæcularibus personis præsentantur, ac nominantur, iure aliquo, aut priuilegio, quod super ipsa Monasteria obtinent. Istius nominationis exempla in Congregationibus Monasticis aliqua reperiuntur; prout in nostra Congregatione Vallis-Vmbrosæ Abbas S. Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis à Communitate Souanæ tempore vacationis Abbatiæ nominatur. Cùm enim dictum Monasterium ex vetustate, ac aliis sinistris euentibus ad totalem ruinam deuenisset; eadem Communitas Souanæ aliud Cœnobium in congruentiori ipsius Ciuitatis loco ex propriis bonis erexit; Vnde conuentum fuit inter ipsam Communitatem, & tunc temporis Generalem, ac Monachos eiusdem Congregationis, vt stante dicta erectione, Communitas ipsa haberet ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum Abbas Generalis in Abbatem dicti Monasterij præficere teneretur, quæ conuentio demum ab Alexandro VI. Summo Pontifice confirmata fuit sub dat. Romæ anno 1496. pridie Idus Maij, Pontificatus sui anno 5. in hanc, quæ sequitur formam. 1

BVLLA ALEXANDRI VI.
Pro Monasterio Sancti Benedicti de Caluello Souanen. Diœcesis.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Præposito, & Bernardo Duccio, & Dominico, ac Andreæ, Canonicis Ecclesiæ Souanæ, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sacri Apostolatus ministerij, meritis quamuis insufficientibus, diuina nobis dispositione crediti, sollicitudo nos continuè admonet, & hortatur, vt opem, & operam ampliùs impendamus, quòd sacra Religio vbique floreat, & accrescat, & diuini nominis laudes debita cum deuotione decantentur, officium, iuxta cordis nostri desiderium, subsequi valeat, opportunæ prouisionis auxilia fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasij, Monasterij Vallis Vmbrosæ Fæsulanæ Diœcesis, ac totius Ordinis Generalis Abbatis, necnon Communitatis Ciuitatis Souanæ, nobis nuper exhibita petitio

petitio continebat, quòd Monasterium sancti Benedicti loci de Caluello dicti Ordinis Sannanen. Diœces. illiúsque Ecclesia, causantibus illorum vetustate, & temporum malitia, ac aliis sinistris euentibus, ad totalem, & miserabilem ruinam deuenerunt: adeò quòd in dicto loco nulla forma Monasterij apparet, nec ibidem diuina officia possint aliquo modo celebrari. Quodque si in dicto loco nomen, & titulus Monasterij supprimeretur, & extingueretur, ac in aliquo alio loco dictæ Ciuitatis ad id conuenienti, & honesto per eandem Communitatem deputando vnū aliud Monasterium dicti Ordinis cum necessariis officinis pro vsu, & habitatione perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis erigeretur, construeretur, & ædificaretur, ac fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monasterij de Caluello, ibique erigendo Monasterio perpetuò applicarentur, & appropriarentur; profectò Communitas prædicta loco ipsius Monasterij de Caluello aliud Monasterium huiusmodi, cum eisdem officinis ex eorum propriis bonis construerent, & ædificarent, illique aliqua bona immobilia pro illius dotis augmento assignarent. Ex quibus erigendum Monasterium prædictum vltrà alia, fructus, & bona prædicta vig. . florenorum auri de Cameta annis singulis p . te . re posset, ... & in illo aliqui Religiosi dicti Ordinis residere, & commodè sustentari possent, qui ibidem diuina officia celebrarent; ex quo diuinus cultus, cum fidelium illarum partium deuotione, & animarum salute non modicum susciperet incrementum. Quare pro parte Blasij Abbatis, & Conuentus prædictorum asserentium, quod fructus, redditus, & prouentus dicti Monasterij de Caluello 24 florenorum similium secundùm communem extimationem, valorem annuum non excedunt, nobis fuit humiliter supplicatum, vt in dicto Monasterio de Caluello, nomen, & titulum Monasterij penitus supprimeretur, & extingueretur, ac eidem communitati, loco dicti Monasterij de Caluello, vnum aliud Monasterium in dicta Ciuitate loco ad id commodo, & honesto, vbi eidem Communitati magis videbitur expedire, cum necessariis officinis huiusmodi construendi, & ædificandi licentiam elargiri; necnon eidem Monasterio sic tunc constructo fructus, redditus, prouentus, iura, & bona quæcunque dicti Monasterij de Caluello perpetuò applicare, appropriare, necnon dilecto filio moderno Abbate dicti Monasterij de Caluello cedente, vel decedente, ex tunc deinceps perpetuum ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum præfatus Blasius, & pro tempore existens Generalis Abbas dicti Ordinis in Abbatem dicti erigendi Monasterij præficere teneatur perpetuò concedere, & alias in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui religionis, & diuini cultus augmentum, & animarum salutem synceris desideriis exoptimus, de præmissis certam notitiam non habentes, ac Blasium, & singulos ex Communitate huiusmodi a quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, duo, aut vnus vestrûm (si est ita) eidem Communitati vnum Monasterium dicti ordinis in præfata Ciuitate loco ad hoc congruo, & honesto, prout eidem Communitati amplius visum fuerit, cum necessariis officinis prædictis pro vsu, & habitatorio perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis, cuius modernus Abbas Monasterij de Caluello huiusmodi, quoad vixerit, absque alia prouisione, & præfatione de eo facienda, Abbas sit, & esse censeatur, & illi præsit, prout dicto Monasterio de Caluello præest, construendi, & erigendi licentiam auctoritate nostra concedatis, ac postquam sic constructum, & ædificatum fuerit, in præfato Monasterio de Caluello nomen & Titulum Monasterij, ac dictum Ordinem penitùs supprimatis, & extinguatis: necnon eidem sic constructo Monasterio fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monasterij de Caluello, eadem auctoritate in perpetuum applicetis; & appropríetis, necnon dicto moderno Abbate cedente vel decedente, ex tunc deinceps perpetuò eidem Communitati postquam bona prædicta, ad valorem annuum dictorum viginti ducatorum assignauetitis, vt præfertur ius nominandi tres ex Monachis, quorum vnum Blasius, & pro tempore existens Abbas Generalis, prædictus in Abbatem dicti eligendi Monasterij præficere teneatur perpetuò dicta auctoritate concedatis. Nos enim si erectionem, constructionem, suppressionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, & concessiones prædictas vigore præsentium contingat, eidem erigendo Monasterio, illiúsque Abbati, & Monachis pro tempore existentibus; vt omnibus, & singulis priuilegiis prærogatiuis, libertatibus, exemptionibus, immunitatibus, fauotibus, gratiis, & indultis, quibus alia eiusdem Ordinis Monasteria, Abbates, & Monachi vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, similiter vti, potiri, & gandere, liberè, & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium indulgemus; Decernentes, bona per eandem Communitatem in augmentum dotis dicti erigendi Monasterij assignata pro constructione illius, donec constructum, & completum fuerit, per aliquem probum virum per generalem Abbatem pro tempore deputandum, applicare debere, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus Monasterij de Caluello, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscunque, Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496. pridie Idus Maij, Pontificatus nostri anno quinto.

Habetur hæc Bulla originaliter in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Acquiritur vtique iuspatronatus ex fundatione, vel dotatione; etiā in Ecclesiis Conuentualibus, dummodo tamen concurrat priuilegium Papæ io limine fundationis, vel dotationis, *c. nobis, §. cæterum*, vbi gloss. *in verb. de tua iurisdictione.* Ostien. *col. 2.* Ancharan. *sub n. 9. vers. si verò quæratur*; Abb. *n. 9. de iurepatronatus*, Anchar. *in c. sacrosancta, n. 3. de elect.* Arcbid. *in can. Imperium, n. 3. dist. 10.* Lambert. *de iurepatronatus, lib. 2. q. 5. part. 1. art. 1. n. 10 & 11.* Couarruuias *in regul. possessor. part. 2. §. 10. n. 3. vers. alter casus*, vbi de communi Puc. *decis. 356. n. 3. lib. 3. in correct.* Rota *decis. 564. n. 2. & 3. & decis. 573. n. 1. & 574. num. etiam 1. part. 4. diuers. & decis. 53. num. 1. part. 1. & decis. 421. n. 2. p. 2. recent.* Seraphin. *decis. 1305. n. 5. & decis. 1353. num. etiam 5. & decis. 1395. n. 2.* & fuit dictum *in Oueten. Abbatia 3. Aprilis 1595. coram Penia. & in Nolana iurispatronat. 4. Decemb. 1602. coram Cardin. Pamphilio seniore*, cum aliis congestis per D. Ferentillinum *in annot. ad decis. 1.* Buratt. *n. 15.* Quòd procedit nedum in Ecclesia Conuentuali actu, sed etiam in Ecclesia Conuentuali habitu tantum, Alexand. *consil. 74. num. 4 & 5. lib. 4.* Seraphinus

raphinus dict. decisione 1395 numero 3. D. Ferentilius
loco citato numero 16. Et iuspatronatus in Ecclesiis
4 Conuentualibus non esse sublatum per Concilium
Tridentinum sessione 25. cap. 9. §. reliqui, de refor-
mat. resoluit sacra Congregatio Concilij, vt dixit
Rota in Capuaquen. iurispatronatus 6. Martij 1587.
5 coram Rubeo. Verùm ex cursu triginta annorum
iuncta obseruantia præsumitur huiusmodi priuile-
gium, & confirmatio Apostolica interuenisse in li-
mine fundationis, etiam quòd non sit enunciata
ac tradita per Doctores in Cod sciendum, ff. de verbo
oblig. Felinus in capit Alberic. numero 4 de testibus.
Couarruuias pract. quæst. cap. 21. num. 7. Surdus de-
cisione 334. num. 19. in fine, & sequentibus, Puteanus
decisione 345. libr. 1. in nou. cum aliis cumulatis in
nullius seu Squillacen. Iurisdictionis 4. Martij 1616.
coram Andrea, quæ in fine operis est decisio 69.
numer. 25. & in terminis ita resoluit Rota d. decisione
573. numer. 1. & 774. sub numer. 1. part. 4. diuers.
6 Nisi agatur cum personis, in quibus cadit præsum-
ptio vsurpationis, nam tunc ex diuturnitate temporis
priuilegium non præsumitur. Rota d. decisione 564.
num. 6. part. 4. diuers. & d. decis. 53. sub numer. 2. part. 1.
7 recentior. Vel nisi ex facie instrumenti appareat
interuenisse confirmationem alterius Papæ inferioris,
ad tradita per Castren. cons. 81 num. 1. vers. & si dica-
tur, lib. 2. Alexan. cons. 1. numer 21. lib. 4 Neuizan. 47.
num 40. & consil. 81. num. 24. Grauett cons. 25. num 5.
Surd. post alios, cons 28. numer. 110. Card. Caualer. de-
cis. 613 num 2. & In terminis Rota d. decis. 53. sub n. 2.
part. 1. recent.
8 Quod procedit, etiamsi adesset cursus longissimi
temporis vnà cum obseruantia, quo casu præsumitur
superuenientia validi, & legitimi tituli per nouam
concessionem Apostolicam, ad decis. Cassad. 4 & 5.
de caus possess. Dec. consil. 152 col penult. num. 4. cum
aliis per Gabr. consil. 88. num. 17. & seqq. lib. 1. & re-
soluit Rota in Sulmonen beneficij 7. Iunij 1627 coram
9 Reuerendiss. Durano; Quia hoc casu noua concessio
non suffragatur, cùm priuilegium Apostolicum debeat
interuenire in limine fundationis, vt tradit Gloss. in
d. cap. nobis, § cæterum verb. de sua iurisdictione de iu-
repatr. cum aliis in principio allegatis, & clare Rota
apud Put. d. decis. 369. n. 2. lib. 2. in correct. & d. decis.
10 564. post num 7. vers præterea part. 4. diuers. in quibus
fuit dictum, priuilegium concessum post fundatio-
nem, vel dotationem Ecclesiæ Conuentualis esse
merè gratiosum, quod per decretum Concilij Tri-
dent. est reuocatum, non secus atque illud, quod abs-
que dotatione, & fundatione potuit per Papam laico
concedi; & ideo præsumptio superuenientiæ nouæ
concessionis, quæ oritur ex cursu longissimi tempo-
11 ris, non suffragatur. Notandum tamen, quòd licèt in
confirmatione Apostolica interposita in limine fun-
dationis, vel dotationis, enuncietur iuspatronatus ex
priuilegio dumtaxat, intelligitur de priuilegio haben-
te originem à fundatione, vel dotatione, Rota d.
decis 573. sub num. 5 vers nec obstat, quod ibi. part. 4. di-
12 uers. Item notandum, quòd priuilegium in limine
fundationis in Ecclesia Conuentuali probatur ex fa-
ma, vt fuit resolutum per sacram Congregationem
Cõcilij, & per Rotam in Albanen. Prioratus 21. Maij,
13 & 17. Nouembr. 1603. coram Penia; Et ideo datur re-
missoria ad probandum famam priuilegij, Put. decis.
256. post num. 4. lib. 2. in correct & Rota in d. Albanen.
14 Prioratus coram Penia. Et negatiua, quòd non inter-
uenerit priuilegium in limine fundationis, non pro-
batur ex diligentia in registro; cùm possit probari per
famam, & non sit necessaria probatio per scripturam,
Rota. in d. Albanen. Prioratus 17. Nouembris 1603.
coram Penia.

Item notandum, priuilegium Apostolicum in li- 15
mine fundationis, vel dotationis esse necessarium,
quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota
Ecclesia Conuentuali; secus vero vbi agendum esset
in altari posito in ipsa Ecclesia; quia tunc sufficit con-
sensus Regularium, Paris. cons. 35. n. 16. lib. 4. & fuit re-
solutum per Rotam in Segobien. Cappellaniæ 28. Fe-
bruarij 1625. coram Vbaldo, quam refert D. Ferentill.
d. annot. ad decis. 1. Burat. n. 17.

Item notandum, quòd cùm non agitur ad effectum 16
acquirendi ius præsentandi, seu eligendi, sed solum
iuspatronatus honorificum, non est necessarium pri-
uilegium in limine fundationis, sed sufficit sola con-
structio d. cap. nobis, & ibi Abbas, numer. 9. de iurepa-
tronatus, Cassador. eod. tit. decis. 6. numer. 2. Lambertin.
eod. tract. lib. 1. part. 1. quæst. 11. artic. 7. num. 5. Anast.
cons. 24 num. 4. Franc. Leo in thesaur forens. Eccles.
part. 1. art. 16. numer. 72. cum aliis allegatis, & proba-
tis per Rotam in Toletana iurispatronatus 17. No-
uembris 1628. coram Reuerendiss. D. Coccino, in Cala-
guritana iurispatronatus 16. Februarij 1629. coram
bonæ memoriæ Cardin Virile, & in Ianuen. Iuris hono-
rifici 17. Maij 1630 coram R. P. D. Pirouano, quæ in
fine operis sunt decis. 28. & 29. etiam absque dote, 17
d. cap. nobis de iurepatronatus, Lambert. part. 1 quæst.
11. artic. 7. num 5. & lib 3. quæst. 1. principali, num. 3.
cum pluribus seqq. & Rota in d. Calaguritana coram
D. Card Virile.

Nec requiritur expressa reseruatio, modo expres- 18
sè non remittatur, ex quo ex canone conceditur re-
seruatio, Rota decisione 5. de iurepatronatus in anti-
quis. Lambertin. lib. 1. par. 1. q. 2 art 5. num. 12. & fuit
firmatum in Tacen. portionis 10. Decembris 1591. co-
ram Cardin. Pamphilio seniore, in d. Calaguritana Iu-
rispatronatus coram Cardin. Virile, in d. Ianuen. iuris
honorifici coram R. P. D. Pirouano, & in Florentina
Subdecanatus 22. Maij 1628. coram R. P. D. Du-
rano.

Item notandum, quòd Ecclesia tenetur alere pa- 19
tronum pauperem can. quicunque 16. quæst. 7. d. cap.
nobis de iurepatron. & ibi, DD. præsertim Abbas n 6.
Felin. in cap. cùm omnes, num. 32. vers. adde, de constit.
Lambertin. de iurepatron. lib 3. quæst. 3. principali, in
princ. & art. 1. Anton. à Cordub. in Cod si quis à libe-
ris, §. solent num. 20 ff de liber agnoscen. cum aliis per
Surd. de aliment titul. 1. quæst. 54. numer. 1. Cassador.
decis. 3. num. 2. de iurepatron Rota in Regien. Prioratus
1. Iulij 1596. coram Penia, quæ est decis. 594. num. 1. p. 4.
diuers. & in eadem causa 5. Decembris 1597 & 19. Ian-
uarij 1598. coram eod. & in Neapolitana alimento-
rum 30. Maij 1606. coram Patriarcha Manzanedo,
quæ est decis. 454 part. 2. recent. per errorem posita sub
anno 1613. confirmata coram R. P. D. Pirouano 11.
Ianuarij 1616. quæ in fine operis sunt decisiones 26.
& 27.

Pauper autem ad hunc effectum dicitur patronus, 20
quando tendit ad inopiam, attenta etiam conditione
personæ; nec requiritur, quòd summa inopia, vel ege-
state laboret, Abbas in d cap. nobis, numer. 5. de iure-
patron. vt quæst. 3. num. 14. vers. tertiò fortius. Paul. de
Citadinis de iurepatron. in 4. art. 6. part. num 6. Lam-
bert. d. quæst. 2. art 3. num. 3. 4 & 5. Menoch. cons. 121.
num 21. & de arbitr cas 65 num. 9. Couar var resolut.
lib 2 cap. 6. num. 8. Rota in d. Regien. Prioratus 1. Iulij
1596. & 19 Ianuarij 1598 coram Penia, quæ secuta
est in d Neapolitana alimentorum coram R. P. D. Pi-
rouano num. 3. Nisi patronus alium haberet sibi ad ali- 21
menta præstanda obligatum. Surd. d quæst. 54. n 16.
vers. ego tamen. Rota in d. Neapolitana alimentorum
coram Manzanedo num. 4. & coram R. P. D. Pirouano
num. 9.

21 Declarantur tamen prædicta procedere, quando deductis expensis necessariis pro alimentis Monachorum; & familiæ Monasterio seruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Ecclesiæ, supersunt redditus, ex quibus monasterium potest alimenta patrono subministrare. Gloss. fin. *in d. Can. quicumque 16. quæst. 7.* Abbas *in d. cap. nobis, numer. 6. de iurepatron.* Lambertin. *d quæst. 3. art. 2. num. 2. lib. 3.* Anton. à Cordub. *in d. l. si quis à liberis, §. solent num. 22. & 23. ff. de liber. agnoscen.* Rota *in dicta Neapolitana alimentorum coram Manzanedo num. 2. & 3. & coram R. P. D. Pirouano num. 11.*

QVÆSITVM VI.

An ad Patronum spectet ius eligendi Abbatem simul cum aliis Monachis.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitationis adducitur.*
2 *Ius eligendi in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali non potest cadere in laicum.*
3 *Laicus non potest ex consuetudine fieri capax iuris spiritualis.*
4 *Respondetur ad rationem dubitandi.*
5 *Prælati ob ius vt Principi nuncietur, & ab eo licentia successorem eligendi petatur, consuetudine introduci potest.*

1 RAtio dubitandi est, quia *in can. Abbatem, il 2. 18. quæst. 2.* dicitur. *In Monasterio illum volumus ordinari Abbatem, quem sibi de sua Congregatione, & Monachorum electio, & possessionis dominus poposcerit ordinari*, per quæ verba videtur, ad patronum simul cum aliis Monachis, ius eligendi etiam pertinere: ad quod videtur etiam facere *can. decernimus, 19. q. 7. & can. principali 63. distinct.* Verùm in contrarium est, quod habetur *in cap. sacrosancta, & in cap. Massana extra de elect.* vbi expressè dicitur, quòd ius eligendi
non cadit in laicum In Ecclesia Collegiata: nec va- 2
lere aliquo modo consuetudinem, vt laicus intersit
cum clericis in electione Prælati; & gloss. *in cap. quod
sicut, de elect. verb. impedire*, quæ dicit, quòd laicus, 3
etiam patronus, non potest ex consuetudine sibi vendicare ius interessendi electioni Prælati, consuetudo enim non facit laicum capacem iuris spiritualis, *cap. causam de præscript.* electio autem est actus merè spiritualis; quia per illam transfertur in electum ius Prælaturæ saltem in habitu, & contrahitur matrimonium spirituale, vt not. gloss. *in cap. quanto, 63. distinct.* & Oldrad. *cons. 1. de elect.* facit text. *in cap. cum inter canonicos ex eod. tit.* At in laicum ius spirituale non cadit *d. cap. sacrosancta, & d. cap. Massana, & can. benè quidem 96. dist.* gloss. *in d cap. causam, verb. detinere.* Confirmatur; nam qui non est professus eiusdem Religionis, etiamsi sit clericus, non potest Regularem Prælatum eligere, iuxt. *cap. ex eo, & cap. indemnitatibus de elect. in 6.* & diximus suprà.

Ad rationem dubitandi respondetur, Patronum 4
laicum non babere ius eligendi simul cum aliis Monachis: sed tantùm electioni celebratæ assensum præbendi, vt habetur *in cap. nobis de iurepatron.* vbi dicitur. *In Conuentuali Ecclesia non electioni Prælati facienda, sed iam facta honestius præstolatur assensus*, ex quibus verbis patet, quòd non babet ius ferendi suffragium in electione cum aliis Monachis: sed eius assensus post electionem est requirendus, &c. ita soluit dubium prædictum gloss. *d. canon. Abbatem*, videatur etiam Abbas Panormit. *d. c. nobis, & in cap.
cum terra, n. 2. & cap. quod sicut, de elect.* vbi Innoc. si- 4
gnanter aduertit, posse ex consuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi ooncietur, & ab eo petatur licentia successorem eligendi; adeò vt electio aliter facta non teneat. Interest enim Principis, ne eligatur alius sibi suspectus, qui possit reuelare secreta Regni sui, arg. *in l. omne delictum, §. exploratores ff. de re milit.* ita etiam Ioan. de Selua *de benefic. in 2. p. qu. 23.* gloss. *in pragm. sanct. tit. de elect. cap. 1. §. veruntamen in verb. Pontif.* Vide quæ dicta sunt *suprà hac ead. disp. quæst. 5.*

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

QVÆS. I. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo babenda est de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Ecclesias.
II. De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione teneantur fidei professionem emittere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel superiores Ecclesias.

SVMMARIVM.

1 *De promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, facienda est inquisitio,*
2 *& fabricandi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales.*

GRegorius XIV. per Bullam incip. *Omnis Apostolica.* dat. Rom. anno 1590. die 15. Maij, quam refert Quatan. *in sum. bullar. verb. elect. pag. mihi 226.* statuit, vt super promouendis ad regi-
mina Ecclesiarum Cathedralium, Abbatiarum, & Mo- 1
nasteriorum fabricentur processus, & fiant inquisitiones, & habeantur insinuationes; quæ omnia traduntur in eadem Bulla, cuius tenor propositæ materiæ necessarius hic apponitur.

GREGO

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ONus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, assiduè admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastorali sollicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumenicisq; Concilijs pro communi totius Christiani populi salute, piè, prudenterq; statuta sunt, nulla, aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur, ea præsertim, quæ ad bonos idoneósq; Pastores Cathedralibus, ac Superiorib. Ecclesiis gubernandis præficiendos pertinent. Nam si in quibusuis Ecclesiæ gradib. & ministeriis curandum est, vt tales eligi, qui Religione, & Sanctitate fideles ædificent, multò certè magis laborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquam seruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet; cum certum sit, gregis salutem magnopere pendere ex boni Pastoris præstanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trid. Concil. a Summis Pontificibus prædecessorib. nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cùm in aliis rebus multis præclarum studiũ ad corrigendos deprauatos mores, & collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tũ in eo potissimùm insigni zelo, magnáq; cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiáque excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diu, multúmq; versati, Ecclesiis Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum Sanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi, magno semper desiderio flagrauimus, vt tam salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret, pro virili parte curauimus. Multò nunc magis, cum dispónente Domino, omnium Ecclesiarum cura, & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesiis, qui opus suum, & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis, videtur esse præcipuum, vt instructio, examen, & inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum, tam accuratè, fideliter, ac ieriò instituatur, vt omnis fallaciæ fuco remoto, certò confidere valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse præpositos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro iisdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac sanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Triden minimè defuit, cùm statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscribatur quibúsq; locis, & Prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis atq; opportuna esse videretur. Verùm neque id hactenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est nisi on- [illegible] o temporis spatio, vt ab omnib. fiat, atque interea [illegible] ũ, certa examinis, siue inquisitionis ratio à Pro- [illegible] b. Conciliis expectatur, perit vber ille fructus, qui [illegible] m vtilibus Concilij generalis decretis sperari p[illegible] ebatur, & experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit, quidue possit fieri. Habita igitur cum venerabilib. fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalib. matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu, præsenti nostra perpetuò valitura constitutione decernimus, vt si extra Roman. Curiam examen, instructio, siue inquisitio faciẽda erit, nemo omnino cuiuscumque status, gradus, conditionisve fuerit, inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium iis, qui a prædicto Trident. Concilio designantur, Apostolicæ videlicet Sedis Legatis, seu Nũcĳs Prouinciarum, aut eius, de quo inquisitio fit, Ordinario, eóque deficiente, Ordinariis viciniorib. relinquatur, nisi iustis de causis nobis, aut pro tẽpore existenti Romano Pontifici, per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoq; committendum esse visum fuerit. Quòd si fortè aliquis prædictorum consanguinitate, aut affinitate, vsque ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingeret, vel omnib. suspicio carnalis affectus à tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum, qui proximè sequitur, hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius, ad Ordinarium, si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia verò hæc functio spectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore existente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarũ, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quòd si de Episcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam agatur, ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua grauι, & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Ecclesia ipsa, à qua transfertur, sita erit, ad Metropolitanum, si Episcopus, ad suffraganeum verò antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia sacrum Tridentinum Concilium, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & statuimus, tam Legatos, siue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliósve ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere: quamuis ab huiusmodi personis aliisque viris peritis adiuuari possint, & si Prælatus inquirens per se non posset, ob locorum distantiam, testes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquod eiusmodi licebit ei articulum illum alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersalem inquisitionem. Quòd si fortè contingat, aliquem supradictorum legitime impediri, vt per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferatur, qui sunt ab eodem Concilio Trident. ad hoc officium designati, vt supra dictum est de iis, qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiusdem sacr. Concil. rectè, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, Declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum, ac fidele testimonium daturos esse existimet. Verùm, vt inquisitio prædicta faciliùs, ac pleniùs perfici, atque expediri queat, vtile erit,

erit, si Prælatus, qui inquisitionem facturos est, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulam, in qua sit ordine descriptum nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quib. aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tam ipsum, quàm parentes eius intimè norint. Quòd si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneráque, aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit modò documentum publicum; seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum censuimos, ac expressè prohibemus, ne ad testimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam, quilibet homines admittantur, sed viri tantùm graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitarib. promouendorum tectum iudicium ferre valeant, ac, vt supra diximus, sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati ac nimium familiares, quàm inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porrò testes eiusmodi, Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsim, ac singillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet rum iuramenti vim, rum periurij grauitatem: eosdem etiam seriò, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei eiusmodi Ecclesiis præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac proximum, quàm sint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimoniũ dicant. Deniq; cùm testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, aliisque Canonicis sanctionibus continentur probè cognitæ esse debeant iis, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt, natum esse ex legitimo matrimonio, atque ex parentib. catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris Ordinibus saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur; ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique præditum esse: tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpè contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegiis gaudent, vel etiam à publicis Academiis testimonium habuerunt, quòd idonei essent ad alios docendos, nisi fortè aliquorum insignis doctrina ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita verò inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quãto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoscatur, & quoniã in quibusdam Prouinciis nulla sunt studia generalia, neque vllæ publicæ scholæ, neque vsus habet, vt qui studiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum cõstet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant, se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quòd prædictos promouendos specimẽ suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Trid. Concil. statuit vt Regulares à suis Superiorib. sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum duntaxat intelligẽdos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorẽ agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi, Generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definitores, aut Visitatores Capitulum Generale repræsentantes, siue alij quocunq; vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Cõmissarij Generales, vel in Roman. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum Generales in hac parte succedant; & nihilominùs præter Superiorum testimonium, qui fidem faciant, eiusmodi Regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de iis diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet seriò inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studiis fecerint, qui in futuro Antistite requirãtur. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouẽdi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, aliisque necessariis rebus, quæ pariter coram superiùs expressis Prælatis, iuxta eiusdem Concilij decreta, fieri debent, professio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo duntaxat recipiendã esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi fortè qui professionem emissurus est à Prælato inquirente longè distet, tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, qui promouendo vicinior erit; quod idem intelligatur, de informatione de statu Ecclesiæ accipienda, si quando contingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alia promouendus. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi præsente Notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptam propriæ manus subscriptione restabitur. Is quoque, qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribat. Denique his peractis, Notarius publico instrumẽto fidẽ faciat de professione prædicta adhibitis testibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen, seu inquisitio de persona promouẽda perfecta fuerit ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quamprimùm clausa, & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua id obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma cõtinentur, quam fel. record. Pius Papa IV. prædecessor noster statuit obseruandã, & vt Prælatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per litteras separatas, simul tamen cum processu mittẽdas, vel per subscriptionẽ dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorùmq; dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiã quid de promouẽdo ipse sentiat; processus autẽ sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Priorib. Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Conci ij prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, si præsens

in Cona fuerit, vt iuxta Concilium Lateranense nouissime celebratum, omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeat, antequa Ecclesiam proponat, vt quæ à referente Collega sint adiutori occulta fide, quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimos, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias Regulariū cuiusuis Ordinis, aut etiam secularium Præfecturas, de quib. Consistorialiter prouideri contigerit, atque eos præsertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumq; Regularium, vel secularium, annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis; excepta tamen ætate, circa quam nihil innouamus. Quò verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant vt personæ promouendæ ad Regulares dignitates, Doctoratus, siue licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendū sustinere valeāt, declaramus, & statuimus, vt Prælati qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiosè, ac diligenter inquirant super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superius præscriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per processū, qui ab inquirente transmittetur, certò statuere, ac iudicare possimus, an persona promouenda verè sit talis qualem dignitas illa, ad quam prouehenda est, exigit, & requirit. Hortamur verò in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac sancta Sede nominandi ac præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates, ius habeor, vt seriò apud se cogiteor, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliáque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad meorem reuocēt, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonus Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eósque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, nó quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò, præsentādis, vel eligendis ad Regulares dignitates præter ea, quę superiùs obseruanda esse declarauimos, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adiiciendum censuimus, vt nominationis, præsentationis vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atque omninò conentur, qui non modo eundem Ordinem fint ante professi; sed in eodem etiam fint diu laudabiliter versati; neque enim decet, vt Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prìus non didicerint Superiorib obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re præstabūt, seriò admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, vt à Deo, & nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntaris, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicæ 1591. Idibus Maij, Pontificatus nostri anno 1.

QVÆSITVM II.

De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.*

2 *Quid sit obseruandum circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.*

3 *Quomodo Prælatus inquirens procedere possit per viam Inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendæ.*

4 *Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.*

5 *Quæ requirantur ad perfectam inquisitionem, præter ea, quæ ex testibus habebuntur.*

6 *Quid seruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti sunt in Prouinciis, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est, suscipi gradum aliquem.*

7 *Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.*

8 *Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij.*

9 *Quid agendum perfecta inquisitione.*

10 *Forma pronunciationis electi in Abbatem.*

VIsum est in superiori quæsito circa qualitates eorum, qui in Consistorio ad Abbatiales dignitates, & Monasteriorum regimina vel alias Regulares præfecturas promouendi, vel confirmandi sunt, seruanda esse ea omnia, quæ seruari debent in promouendis ad Ecclesias Cathedrales; & hoc præcipuè, quando Abbatiæ, & Monasteria præter curam, & regimen Monachorum, habent annexam iurisdictionem spiritualem, vel temporalem in populum; necessarium ergo est videre, quis modus præscriptus sit inquisitionibus faciendis super qualitatibus eorum, qui Cathedralibus Ecclesiis præficiendi sunt; particularis autem instructio super hoc edita est iussu S. D. N. Vrbani VIII. Pontificis Optimi Maximi: cuius verba pro præsenti materia necessariò apponenda esse visa suot.

Instructio circa personas, ad quas spectat dictos processus conficere.

SI processus Inquisitionis conficiendus sit extra Romanam Curiam, hoc munus spectat ad Legatos Sedis Apostolicæ, vel ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adsint Legati, neque Nuncij, spectat ad Ordinarios personarum promouendarum, & ipsis deficientibus ad Ordinarios viciniores; qui ordo gradatim seruandus est, nec quisquam debet, sibi hoc munus arrogare, præter ordinem supradictum, nisi Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri illud mandare placuerit; quo casu apparere debet de mandato speciali in principio processus.

Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine supradicto spectat processum conficere, consanguinitate, vel affinitate vsque ad tertium gradum inclusiuè promouen-dum

dum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo casu deferatur ad illum, qui proximè sequitur, seruato ordine, & gradu.

Si quis etiam sit legitimè impeditus, vt per seipsum processum conficere non possit, & ea adimplere quæ continentur in §. inferiùs scripto, qui incipit, *Quicumque confecturus est*, ea cura transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.

Si processus sit conficiendus in Romana Curia, videndum est, an Ecclesia, vel Monasterium, cui est prouidendum, sit ad nominationem, vel præsentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, aut Principis, quo casu munus conficiendi processum in Curia spectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apostolicam est Protector illius Prouinciæ, in qua sita est Ecclesia, vel Monasterium.

Quòd si Ecclesia, vel Monasterium non sit ad nominationem, aut præsentationem, vt præmittitur, processus conficiendus, erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de huiusmodi deputatione curabit, aliquid apparere, vel saltem vigore suæ assertionis aliquid narrari à Notario in principio processus.

Si Prælatus inquirens ob locorum distantiam non posset commodè per seipsum testes examinare super aliquo articulo, vt puta, super legitimis natalibus, ætate, aut aliquo eiusmodi; licebit ei partem illam alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem.

Quoad processus conficiendos, pro habenda informatione status Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus prouidendum erit, hoc etiam conficere debeant iidem Prælati, qui processum de qualitatibus promouendorum confecturi sunt. Si verò contingat, in alia Prouincia, vel Regno esse Ecclesiam, & in alia promouendum: tunc Prælatus inquirens poterit, subdelegare Episcopo, qui erit vicinior ipsi Ecclesiæ, vel Monasterio, munus conficiendi processum super statu dictæ Ecclesiæ, vel Monasterij.

Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.

Quicunque confecturus est processum Inquisitionis in qualitates promouendi, etiam si sit Legatus, non per suos Vicarios, Auditores, vel alios ministros, sed per seipsum id munus exercere debet: licèt possit, ab huiusmodi personis, vel aliis viris peritis adiuuari. Hæc autem in specie seruanda sunt.

Non recipiantur testes à promouendo, vel pro parte sua inducti, neque articuli ab ipso, vel nomine suo producti, sed Prælatus inquirens interrogatoria, seu articulos per seipsum formatos habeat, & super eis examinet testes, quos de rebus inquirendis syncerum, & fidele testimonium daturos esse existimet: ipse ex officio suo secretò vocari mandet, & secretò examinet; ipsemet recipiat in manibus suis singulorum testium iuramentum, quod ab Episcopis præstetur tacto pectore, à cæteris verò inferioribus, cuiuscunque qualitatis sint, tactis sacris scripturis; & ita respectiuè referat Notarius processum scripturus, qui etiam asserat, testem fuisse ex officio vocatum, & examinatum à Prælato inquirente. Insuper Prælatus ipse testes interroget super vnoquoque articulo: ipsorum autem testium dicta vnà cum reliquis hoc negotium tangentibus scribat aliquis Notarius publicus, qui debet etiam tam dicta testium, quàm scripturas, & documenta producenda, vt inferiùs dicetur, in processum, & publicum instrumentum reducere. Articuli autem, & interrogatoria inferiùs describentur.

Circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.

Testes sint viri graues, pij, prudentes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant; synceúmque, ac fidele testimonium verisimiliter sint daturi; præsertim verò huiusmodi qualitates esse debent in testibus, qui interrogandi erunt de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, aptitudine promouendi ad regendam Ecclesiam; scire enim debent ipsi testes, quæ requirantur in eo, qui recturus est Ecclesiam Cathedralem, ad hoc, vt sit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus, qui ad eam promoueatur.

Non sunt recipiendi testes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, siue æmuli personæ promouendæ.

In inuestigandis testium qualitatibus, adhibenda est diligentia per Prælatum inquirentem, vt cognoscere possit, quàm sint erga promouendum affecti, exindéque conijcere, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimonium dicant.

Si aliquando Prælato inquirenti ita expedire videbitur, testibus ad memoriam reducet vim iuramenti, & grauitatem periurij, admonebítque ipsos, reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei Ecclesiis præficiantur.

Quomodo Prælatus inquirens procedere possit per viam inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendæ.

Si contingat, Prælatum inquirentem non habere sufficientem notitiam personæ promouendæ, ad hoc, vt possit deligere, & vocare testes ex officio; absque scientia ipsius promouendi, & secretò poterit curare, vt ipsemet promouendus, vel aliquis alius det ei schedulam, in qua sint ordine descripta, nomen dicti promouendi, cognomen, patria, ætas, parentes, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus Theologiæ, vel Iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, amici, & familiares, aliæue personæ, quæ tam ipsum, quàm parentes eius intimè norint.

Cùm autem huiusmodi schedula petenda sit tantummodo ad habendam quandam extraiudicialem notitiam eorum, quæ Prælatum inquirentem scire oportet pro inquisitione facienda; non debebit ipsa schedula inseri processui, neque de ea aliqua mentio in dicto processu fieri: sed ad partem seruari, donec inquisitio perficiatur & ea perfecta, poterit lacerari, si Prælato videbitur.

Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.

Primò, an testis cognoscat promouendum, quomodo, à quo tempore citra, an sit ipsius consanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, vel odiosus.

Secundò, an sciat in qua Ciuitate, vel loco, & Diœcesi promouendus sit natus, & quæ sit causa scientiæ.

Tertiò, an sciat, ipsum natum esse ex legitimo matrimo

matrimonio,atque honeſtis & Catholicis parentibus; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quartò, an ſciat cuius ætatis ſit, præſertim an expleuerit annum 30. & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quintò,an ſciat,eum eſſe in ſacris ordinibus conſtitutum, quibus,à quo tempore citra, præſertim an antè ſex menſes, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Sextò, an ſciat eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio ordinum ſuſceptorum diù verſatum, & in ſuſceptione Sacramentorum frequentem, & deuotum, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Septimò,an ſciat, eum ſemper catholicè vixiſſe, & in fidei puritate permanſiſſe,& quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Octauò, an ſciat, eum prædictum eſſe innocentia vitæ, boniſque moribus; & an ſit bonæ conuerſationis, & famæ, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Nonò,an ſciat,eum eſſe virum grauem,prudentem, & vſu rerum præſtantem, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Decimò,an ſciat, eum aliquo gradu in Iure Canonico,vel ſacra Theologia inſignitum eſſe, quibus in locis, quanto tempore,& quo fructu ipſi Theologiæ, vel Iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina polleat, quæ in Epiſcopo requiritur ad hoc, vt poſſit alios docere, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Vndecimò,an ſciat, eum aliquo munere aliquando functum eſſe,vel circa curam animarum,aut regimen alterius Eccleſiæ ſe exercuiſſe, & quomodo in eis ſe geſſerit, tam quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam,integritatem,& mores,& quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Duodecimò, an ſciat, eum aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa fidem, mores, ſiue doctrinam, vel aliquo corporis aut animi vitio, alióue canonico impedimento teneri, quominùs poſſit ad Eccleſiam Cathedralem promoueri, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

An eum idoneum exiſtimet ad benè regendam Eccleſiam Cathedralem, & præſertim eam, ad quam ipſe eſt promouendus; an dignum, qui ad illam promoueatur, & an ipſius promotionem eidem Eccleſiæ vtilem, & proficuam futuram eſſe cenſeat, & quare ita exiſtimet. Depoſitiones teſtium ſeriatim, & per extenſum ſcribantur; neque præciſæ affirmationes, ſeu negationes tantummodo admittantur.

Quæ requiruntur ad perfectam inquiſitionem, præter ea, quæ ex teſtibus habebuntur.

Qvoad ſacros ordines, petendæ ſunt à promouendo, & in proceſſu inſerendæ originales Bullæ, vel literæ teſtimoniales collationum ipſorum ordinum,vel ſaltem earum exemplaria in forma authentica: præſertim ſi teſtes in ſufficienti numero non depoſuerint,ſe non modò vidiſſe eum cantantem epiſtolam,& Euangelium,vel celebrantem,ſed etiam legiſſe dictas Bullas,vel literas teſtimoniales, vel interfuiſſe collationibus ordinum ei collatorum.Quoad gradum ſimiliter inſerendum eſt proceſſui priuilegium originale,vel eius exemplar in authentica forma.

Si prælato inquirenti, vel promouendo videbitur, proceſſui etiam adiungantur aliqua Breuia, literæ patentes,vel aliæ ſcripturæ,aut publica documenta,quibus maior,aut melior probatio habeatur de natalibus, & functionibus promouendi,vel aliud eiuſmodi,præſertim ſi teſtes circa ea ſufficienter, & plenè non depoſuerint,recipiantur, & adiungantur.

Si fortè promouendus nullum habet gradum in ſacra Theologia, vel in iure Canonico, neceſſe eſt, vt præter probationem aliunde habendam circa eius doctrinam, iuxta præinſertum decimum interrogatorium,pro parte promouendi exhibeatur publicum alicuius Academiæ teſtimonium, quo idoneus eſſe declaratur ad alios docendos, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet. Perſona promouendi enontietur hac nota, videlicet, ſi ſit Prælatus, Admodum R.P. ſi verò non ſit R.N.N.Promouendus nunquam vocetur electus, neque ipſe ſe talem vel nominet, vel ſcribat, niſi vbi præceſſerit electio Capituli,aut Conuentus.

Quid ſeruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti ſunt in Prouinciis,in quibus non ſunt vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt ſuſcipi gradum aliquem.

IN huiuſmodi locis, & perſonis ſufficiet, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet,promouẽdos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ Populum Chriſtianum ſcire oportet: ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Ideò formandum erit interrogatorium ad hunc ſenſum,iuxta quod ſi teſtes depoſuerint, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe, ex eo,quòd prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publicè,vel priuatim dediſſe cognouerint: hoc modo ſufficiens cauſa ſcientiæ dici poteſt; alias non plenè probabunt doctrinam ad mentem ſupradictæ Conſtitutionis Gregorij XIV.

Quid ſeruandum, ſi promouendus ſit Regularis.

OMnia, quæ ſeruari debent in promouendo ad Eccleſiam Cathedralem, ſi ſit ſecularis, ſeruanda etiam ſunt, ſi ſit Regularis.

Sed quia Regulares non ſolent vt plurimùm ſuſcipere inſignia doctoratus in Vniuerſitatibus ſtudiorum; neceſſe eſt iuxta decretum Concilij Tridentini, vt promouendus Regularis à ſuis Superioribus Regularibus teſtimonium habeat ſufficientis doctrinæ, & quòd ſit aptus ad alios docendos. Nomine autem Superiorum intelligendi ſunt dumtaxat, qui nullum ſui Ordinis Superiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis Ordinis Abbates,Magiſtri, Miniſtri, aut Præpoſiti generales, vel quarumlibet Congregationum Præſidentes,ſiue Definitores,aut Viſitatores,Capitulum Generale repræſentantes: ſiue alij quocunque vocabulo nuncupentur,& in eorũ abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinum, aut Congregationum ſuccedunt.

Animaduertendum tamen, quòd præter ſuprafcriptum ſuperiorum teſtimonium, eſt etiam aliunde inquirendum in huiuſmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum eſt de ſeculari, qui habet ſuæ doctrinæ teſtimonium à publica aliqua Academia.

Prædicta omnia ſeruari debent circa inquiſitionem faciendam in qualitates eorum, qui in Conſiſtorio promouendi ſunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales,& Prioratus, & regimina Monaſteriorum,vel alias Regularium Præfecturas. Præſertim quando, præter curam, & regimen Monachorum, annexa eſt Monaſterio iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis in populum.

Idcircò ſuper eiſdem interrogatoriis examinandi ſunt teſtes,mutatis tamen mutandis,reſpectu Eccleſiæ Cathedralis, & reſpectu Monaſterij, vel dignitatis Regularis.

Addendum tamen eſt interrogatorium circa profeſſionem Ordinis, & tempus, à quo eam emiſit promouendus. Circa verò ætatem ſufficiat, interrogare & ſcire, cuius ætatis ſit, non reſtringendo ſe ad trigeſimum annum expletum: poſtea enim videbitur, an in huiuſmodi promouendo ſit ætas legitima

tima respectu dignitatis, ad quam promoueri debet.

Quoad doctrinam, cum promouendi ad huiusmodi dignitates Regulares non sint per Concilia Generalia adstricti ad gradum Doctoratus, siue licentiæ, vel ad publicæ Academiæ testimonium; & nihilominus æquum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant; Prælati inquirentes studiosè, ac diligenter inquirere debebunt super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superiùs notatam, vt Romanus Pontifex, habita informatione, quænam sit promouendi doctrina, iudicare possit, an sit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Insuper tenentur ad fidei professionem, quæ emitti debet in manibus Prælati, ad quem inquisitio (seruato ordine superiùs dicto) pertinet: à quo si promouendus longè distet, poterit idem Prælatus subdelegare receptionem dictæ professionis Ordinario cui promouendus vicinior sit.

Prælatus recipiet professionem fidei à promouendo, præsente Notario publico, ac testibus; ipse autem promouendus eam emittet genibus flexis ante Prælatum, & in fine tangendo ambabus manibus Sacrosancta Euangelia, & spondendo, vouendo, ac iurando, prout in forma, ea deosculatur.

Profitens duobus in locis, in quibus nomen, & cognomen suum exprimendum erit, ea dumtaxat sua propria manu adscribet.

Prælatus propriæ etiam manus subscriptione in fine exemplaris dictæ professionis testabitur, eam à se receptam fuisse, sub hac forma. Ego N fidei professionem iuxta suprascriptam formam à R. P. D. N. in manibus meis ad verbum emissam recepi, & ita testor manu propria.

Demùm Notarius, qui præsens fuit publico instrumento, in calce eiusdem exemplaris immediatè post subscriptionem Prælati inquirentis extenso, fidem faciet de prædictæ professionis emissione, ac receptione, præsentibus testibus quorum nomina, & cognomina exprimet.

Maximè curandum est, vt exemplaria professionis fidei transmittantur absque mendis, ne leuibus quidem; cùm nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apostolica præscriptam: manúsque non modò Notarij scribentis, sed etiam præcipuè Prælati inquirentis in curia circa hoc notetur in Sacro Consistorio, quando in eo fit relatio processus, & mendorum in professione fidei repertorum; cùm necesse sit, ea etiam nominatim referre; idò expediens erit ad tollendam occasionem errorum, prouenientium ex incuria scribentis, vt vbique imprimantur exemplaria iuxta formam Romæ impressam: & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur. Cum verò transmittenda sunt instrumenta professionis fidei, hæc ipsa scribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eisdem Notarius extendat instrumentum, prout dictum est.

Interrogatoria pro habenda informatione status, alicuius Monasterij.

PRimò interrogandus est testis, an sciat, in qua Prouincia, & Diœcesi sit Monasterium, & quæ sit causa scientiæ.

Secundò, an sciat cuius Ordinis sit, & quæ sit causa scientiæ.

Tertiò, quis sit numerus Monachorum, & quis eos tanquam caput regere consueuerit; & quæ sit causa scientiæ.

Quartò, sub qua inuocatione sit Ecclesia ipsius Monasterij, cuius structuræ, & qualitatis. An indigeat reparatione; & quæ sit causa scientiæ.

Quintò, qui sunt redditus mensæ Abbatialis, & Prioralis, qui redditus mensæ Conuentualis, & quæ sit causa scientiæ.

Sextò, an Monasterium habeat aliquam iurisdictionem temporalem, aut spiritualem, quam, & in quos, & quæ sit causa scientiæ.

Septimò, an habeat curam animarum, per quem hæc exerceatur, & quæ sit causa scientiæ.

Octauò, an vacet, quomodo, & à quo tempore citra, & quæ sit causa scientiæ.

Quid agendum perfecta Inquisitione.

CVm totum examen, seu Inquisitio de persona promouenda, & informatio de statu Monasterij perfectæ fuerint: Notarius eas, vnà cum scripturis, & documentis publicis, & authenticis, ac professione fidei in Instrumentum publicum rediget.

Si processus inquisitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Prælatus, qui eum confecerit ad Pontificem clausum, & obsignatum transmittet, si Monasteria non sint ad nominationem, vel præsentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, si de huiusmodi nominatione, vel præsentatione, transmittet processum ad Cardinalem illius Regni, vel Prouinciæ Protectorem, in qua est Monasterium prouidendum.

Ipse autem Prælatus, vel per literas separatas, simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem huiusmodi processus significabit, quanta fides testibus examinatis, eorúmque dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promouendo ipse sentiat.

Processus sic formatus, & transmissus primùm à Cardinale, cui illum in consistorio referendi munus incumbet: deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum subscribetur; & posteà fiet relatio in Consistorio.

Cardinalis relator monere debet promouendum, si præsens in Curia sit, vt iuxta Concilium Lateranens. nouissimè celebratum, omnes Cardinales, vel maiorem partem Collegij adeat, antequam Monasterium proponatur, vt quæ referente Collega sunt audituri, oculata fide, quantùm ad personam ipsius promouendi attinet, cognoscere possint.

Confecto processu, & habita prædicta informatione, Cardinalis Commissarius in secreto Consistorio refert publicè omnia, quæ in processu continentur summariè, & simpliciter, ac dilucidè processum ipsum in scriptis per scribam suum redactum secum habens. Demùm Summus Pontifex, audita relatione, exquirit primò votum Commissarij proponentis, deinde aliorum Cardinalium sententias; & si suæ Sanctitati expedire videtur, remoto è capite bireto, pronunciat in hanc formam.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, prouidemus Monasterio S. N. Ordinis N. Diœcesis N. de persona dilecti filij, A. eiusdem Monasterij Monachi professi, in Sacerdotio, & legitima ætate constituti, præficientes eum illi Monasterio in Abbatem, curam, regimen, & administrationem ipsius Monasterij in spiritualibus, & temporalibus eidem plenariè committendo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. Ita habetur *in lib. 1. Sacrarum Ceremoniarum, siue Rituum Ecclesiasticorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sect. 10. cap. 4. & 5.*

***

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alÿ Prælati Epiſcopis inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſsionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de beneficiis curam animarum habentibus tenentur infra duos menſes fidei profeſſionem emittere; quod extenſum fuit etiam ad Regulares Prælatos*, num. 2.

3 *An Prælati Regulares hodie teneantur fidei profeſſionem emittere.*

4 *Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam. Item Abbates Commendatarÿ*, num. 5.

6 *Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, tenentur ad fidei profeſſionem emittendam.*

7 *Prouiſi non ſunt de neceſſitate monendi, ſed debent vltro ſe offerre ad faciendam fidei profeſſionem.*

8 *Prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem; etiam ſi aliàs emiſiſſent ex alia cauſa.*

9 *Fidei profeſſionem intra duos menſes emittendi obligatio, illis elapſis non cenſetur emiſſa.*

10 *Canonicus ante fidei profeſſionem emiſſam pro præſente haberi non poteſt.*

11 *Fidei profeſſio an per procuratorem emitti poſſit.*

12 *Quicquid fieri poteſt per ſemetipſum, etiam fieri poteſt per procuratorem.*

13 *Fidei profeſſio facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius coram quo eſt facienda.*

14 *Fidelitatis iuramentum præſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum etiam ſi ſit Monialis, & perſona Religioſa ad clauſuram adſtricta; etiam ſi pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit.*

15 *Ad fidei profeſſionem pro alio emittendam requiritur ſpeciale mandatum.*

16 *Poſſeſſio capta, non emiſſa Fidei profeſſione licèt non ſuffragetur, acquiritur tamen, & acquiſita infecta non remanet, ſed eſt manutenibilis*, n. ſeq.

1 SAcroſancta Synodus Tridentina *ſeſſ. 24. de reformatione c. 12.* diſpoſuit. *Vt prouiſi etiam de beneficiis quibuſcunque curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ poſſeſſionis ad minus intra duos menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, ſeu Officiali Orthodoxa ſuæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent.* Hanc
2 diſpoſitionem Concilij deinde Pius IV. extendit ad quoſcunque, qui de Monaſteriis, Conuentibus, Domibus, & aliis quibuſcunque locis Regularium quorumcunque Ordinum, etiam militarium, quocunque nomine, vel titulo prouiderentur: prout patet in eius Conſtitutione incip. *Iniunctum nobis*, edita idibus Nouembris 1564. ob quam Conſtitutionem Regulares Prælatos ad fidei profeſſionem emittendam adſtrictos eſſe tenent Nauarr. *conſ. 2. tit. de Sum. Trinit. in antiq. aliàs conſ. 10. tit. de iureiur in 2. edit.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 2. q. 22. art. 1. & in Sum tom. 1. cap. 10. n. 7.* Eman. Sa *verb. fides in fin.* Sayr. *deciſ. 12. tit. de Summ. Trinit. & fid Catholic.* Petr. de Ledeſm. *in Sum. tom. 2. tract. 1. c. 4. in fin.* Vgolin. *de poteſt. Epiſc. c. 5. §. 16. n. 17.* D. Auguſt. Barboſ. *de poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 61. n. 7.* Reuerendiſſ. D. meus Antonios Ricciullus Bellicaſtren. E[piſc]opus, & nunc Illuſtriſſ. Cardinalis Mellini Vicarij in vrbe Viceſgerens, meritorum ſuorum intuitu propediem ad maiora euehendus, *in tract. de iur. perſon. extra grem. Eccl. exiſtent lib. 1. cap. 13. à n. 5. vſque ad 8. incluſiuè.* Attamen in illis Religionibus in qui- 3
bus prædicta Conſtitutio Pij IV. non eſt vſu recepta, vel eſt contrario vſu aboleta, Abbates, & cæteri Regulares Prælati non tenentur ad fidei profeſſionem emittendam; Ita Hieron à Sorb. *in annot. ad Comp. priuil. tit. profeſſio fidei verſ. & eſt primo aduertendum*, vbi dicit, Sacram Congregationem reſpondiſſe prædictam Conſtitutionem quoad Prælatos Regulares non eſſe in vſu, atque ita pariter conſuluiſſe alios Doctiſſimos viros, & in praxi obſeruari, quam ſententiam amplectitur Sanch. *in præcepta Decalog. lib. 2. c. 5. n. 3.* & de eadem praxi teſtatur Frat. Sigiſmund a Bonon. *in tract. de elect. & poteſt. Præl. Regul. dub. 50. in fin.* quicquid dicant alij, quia reuera hodie in Religionibus prædicta Conſtitutio non obſeruatur. Abbates 4
autem & Prælati ſeculares quibus animarum cura commiſſa eſt, abſque dubio ex diſpoſitione Concilij Tridentini tenentur intra duos menſes ad prædictam fidei profeſſionem emittendam; quia Concil. *loc. cit.* loquitur generaliter de vniuerſis prouiſis de beneficiis curam animarum habentibus.

Abbates item Commendatarij perpetui, cum fa- 5
cultate diſponendi de fructibus, ſicut veri beneficiati tenentur, fidei profeſſionem emittere; quia cum huiuſmodi Commendæ cenſeantur habere vim, & effectum tituli canonici, *cap dudum il 2. de elect. can. qui plures, 21. quæſt. 1.* Archid *in cap. ſi propter, in fin. de reſcript. in 6.* Federic. *in tract de permut. benefic. quæſt. 15.* Nicol. Miliſ. *in repert in verb benefic. §. 25.* Guid. Pap. *deciſ. Delphinat. quæſt. 152. num. 1.* Card. Florent. *in cap. ſi conſtituerit, ſub num. 3. verſ. circa huius materiam de accuſat.* Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. n. 47. & pluribus ſeqq.* Put. *deciſ. 24. num. 4. lib. 1.* Nauarr. *lib. 1. conſil tit. de conſtitut. conſ. 1. num. 39.* Garc. *de benefic. part. 4. cap. 4. à num. 20.* & alij quos retulimus *ſuprà diſput. 4. quæſ. 5. num. 5.* meritò tenentur ad fidei profeſſionem emittendam. Ita Fuſchus *de viſitat. lib. 2. cap. 9. num. vlt.* D. Auguſtin. Barboſ. *d. alleg. 61.* 6
num. 12. Idem pariter dicendum eſt de Abbatibus ſecularibus, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, ex diſpoſitione Sacri Concil. Trident. *d. cap 12.* vbi voluit, quòd prouiſi de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus idem facere teneantur.

Et hi prouiſi debent vltrò ſe offerre; nec eſt ne- 7
ceſſarium, vt moneantur ad profeſſionem faciendam; prout declarauit Sacra Congregatio, teſtibus Garc. *de benef. p. 5. cap. 3. n. 19. &* 20. D. Ant. Ricciull. *d. c. 13. num. 18.*

Hæc obligatio extenditur etiam, ad eos, qui aliàs 8
fidei profeſſionem emiſerant, vt teneantur in adeptione alterius beneficij curati, Canonicatus, vel dignitatis, &c. ad eam de nouo faciendam: prout declaraſſe Sacram Congregationem refert idem Garc. *d. cap. 3. num. 17. &* 18. & ideò ita firmant D. Ant. Ricciull. *d. c. 13. n. 19* D. Barboſ. *d. alleg. 61. n. 8. alios citans*, & Fr. Sigiſmund. a Bonon. *d. dub. 50. n. 4.* contra Sanch. *d. lib. 2. cap. 5. num. 6.*

Hæc fidei profeſſio fieri debet intra duos menſes 9
ad minùs à die captæ poſſeſſionis beneficij, Canonicatus, vel dignitatis, vt ſtatuit Concil. Trid. *loco cit.* alias prouiſi fructus beneficiorum non faciunt ſuos. Verùm notandum eſt, quòd ſi intrà huiuſmodi terminum non emittatur, duobus menſibus elapſis beneficiarius, vel prouiſus non remanet ſolutus obligatione illam in poſterum emittendi, ſed nihilominus ſemper ad eam faciendam tenetur; quia terminus duorum menſium à Concilio aſſignatus non eſt præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, ſed

sed ad differendam pœnam; vt colligitur à simili ex text. *in c.cum dilecti, §.præterea, extr.de dol.& contumac.*& docent Petr.de Ledesm.*in Sum.tract.*1. *cap.*4. *post* 10.*concl different.*3.Azot.*instit.mor.p.*2.*lib.*7 *c.*2. *quæst.*5.Roder.*tom.*1.*Sum.cap.*119.*num.*7. & alij apud D.Ant.Ricciull.*loco cit.n.*37.*& seq.*

10 Supradicta conclusio extenditur, vt ante emissam professionem Canonicus pro præsente haberi non possit, & ideò nec vocem in Capituli actibus, nec fructus, & quotidianas distributiones lucretur. Ita Nauarr.*loc.cit.*& tenuit Sacra Congregatio, quam secuta est Rota *in Oneten. Mercedis* 12. *Decembris* 1605. *coram Illustriss.D.Coccino Decano,quæ est decisio* 157. *part.*2.*recent.*

11 Verùm autem fidei professio fieri possit per procuratorem, aliqui negant, Gonzal.*in reg* 8. *Cancell.*§.7. *num.*169. *vers.similiter.*Stephan. Grat. *discept.forens. cap.*166. *num.*22. Addentes ad Nauarr. *d cons.*11. *sub tit de iureiur. in* 2.*edit.quod in antiquis erat quartum, sub tit.de Summ.Trinit.*Vgolin.*de potest.Episc.cap.*50. §.16. *num.* 1. dicentes, ita respondisse Sacram Congregationem. Ita etiam Garc. *d cap.*3. *n.*75. Rota *in Carthaginen.fructuum*, 19.*February* 1588. & 1.*Iulij*, & 22.*Nouembris eiusdem anni coram Card.Plato*,Sigismund.à Bononia *d dub.*50.*n.*5.

Contrariam sententiam tenent Nauarr. *d cons.*11. *num.*2. Petr.de Ledesm. *vbi proximè differt.* 3. Azor. *Instit.moral.p.*2.*lib.*7 *cap.*2.*q.*6.Sanch.*d cap.*5. *num.*7. Campanil.*in diuers iur.canon.rub.*8. *cap.*3.*n.*19. Rota *in vna Varmien.Canonicatus* 15.*Iunij* 1608.*coram Sacrato*, D.Barbos *d allegat.*61.*num.*20. D.Ant.Ricciull. *d cap.*13.*à num* 21.*vsque ad* 25.*exclusiuè*,& nouissimè D.Ioannes Antonius Massobrius *in suo tractatu de Synodo Diœcesana iuxt.vltimam impress. anni* 1627.vbi *cap* 4. *dub.*40.*per totum*, pluribus disertissimis, ac appositissimis rationibus hanc sententiam enixè tuetur contra P.Sigismund.à Bonon.*loco cit.* qui aduersus D. August.Barbos. contrariam opinionem sustinet. Idem etiam tenuit D.Ferentill.*in annot.ad decis.*522.*Buratt. num.*16.*lit.C.*

Probatur, quia neque Concilium, neque Constitutio Pij IV. vtuntur verbis significantibus personalita-
12 tem: & propterea succedit regula. Quicunque potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per procuratorem, *l.*1.*ff.de procurat.cap.qui per alium,& cap potest quis, de reg.iur. in* 6. Præterea, quòd fidei professio fieri possit per procuratorem, probatur expresse *in can.optatum* 100. *dist.in fine*, in illis verbis *nec aliquem, qui hanc iureiurando firmaret, miseris*, vbi Præpos. hoc expresse notat; nam figurando casum, ait, quod qui desiderat pallium suscipere, per se vel per procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum, debet profiteri fidem Catholicam, & iurare, se seruaturum canones Conciliorum, & decreta Romanorum Pontificum; idem etiam ibidem notat Turrecrem.

Hæc autem omnia intelligenda sunt, vt procedant, 13
permittente illo, in cuius manibus fidei professio facienda est; quia si is recusaret, obligatus ad eam faciendam teneretur personaliter accedere: quia pro 14
præstando iuramento fidelitatis arctatur quis ad personaliter comparendum; etiamsi habentes præstare tale iuramentum, sint Moniales,& Religiosæ personæ adstrictæ ad clausuram; etiamsi pro nulla alia causa adstringi possint ad personaliter comparendum *cap.*3.*de iudic.in* 6.*cap.vnic.* §.*verùm*, vbi Franch.*n.*2. *de stat. Regular. eod.lib.* D.Anton.Ricciull. *d.cap.*13. *num.*29.

Vt autem possit quis fidei professionem pro alio emittere, non sufficit generale mandatum cum libera: 54
sed requiritur, quòd ad id specialiter constituatur; quia habet iurare in animam sui principalis; quo casu semper requiritur speciale mandatum, *cap.nullam*, & ibi Franch.*n.*1 *de iur.calum.lib.*6.Barthol.& Imol. *in l qui bona* §.*si alienæ ff.de damn infect.* & ita docet D.Ant.Ricciull *loc.cit.n.*30.*& duobus seqq.*

Verùm si prouisus non emittat fidei professionem 16
intra spatium duorum mensium a die captæ possessionis, vel illam emittat per procuratorem minus legitimum, licet possessio capta illi non suffragetur, vt decreuit Concil.Trid.*sess.*24.*c.*15.§ *prouisi*; tamen d.decretum Concilij intelligitur habere locum quoad fru- 17
ctus, quos eo casu prouisus non facit suos, quousque fidei professionem legitimè emittat; possessio verò per eum nihilominus acquiritur, ac quæsita iufecta non remanet, sed est manutenibilis, vt declarauit Rota *in d.Varmien.Canonicatus* 28.*Aprilis* 1608. *coram Card. Sacrato, & in Tiburtina Parochialis* 27. *Iunij* 1629. *coram R.P.D. Pirouano*, quas refert D.Ferentill. *vbi proximè num.*17.

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apostolicis à quibusdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

QVÆS. I. An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana suarum Abbatiarum Bullas expedire.

II. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iurispatronatus donati Monasterio, incidant in aliquas pœnas.

III. An Abbates Congregationum Regularium teneantur soluere Quindemnium Cameræ Apostolicæ.

QVÆSITVM. I.

An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana suarum Abbatiarum Bullas expedire.

SVMMARIVM.

1 *Ad possessionem beneficij, vel dignitatis adipiscendam, vsu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur.*

2 *Possessio Abbatiæ,& beneficij à Papa obtenta,capta ante literarum Apostolicarum expeditionem non est valida.*

QVAMVIS iure communi ad Abbatiam, vel beneficium obtinendum nulla scriptura sit necessaria, sed cùm supplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Ecclesiasticum petitur, solo verbo ipsius, quo respondet; *Fiat, aut placet vt petitur*, Pontificia gratia iure communi, & in foro conscientiæ perficiatur:

perficiatur: ac proinde firmata est & rata statim, vt est signata: licet nondum Pontificio diplomate confecto, *canon. institutionis 25. quæst. 2. clem. dudum §. nec enim, de sepultur.* imò (vt ait Baldus, Geminianus, Felinus, & alij plures, quos refert Flaminius Parisiens. *de resignati benef. lib. 8. quæst. 2. num. 8.* cùm primùm Papa aliquem certæ Ciuitatis Episcopum, aut certæ Ecclesiæ Abbatem nominat, talis ita nominatus est verè Episcopus, aut Abbas, videlicet potestate iurisdictionis, non ordinis; illa enim potestas solo verbo traditur: hæc autem non nisi consecratione datur. At vsu Curiæ Romanæ ad possessionem adipiscendam omninò scriptura, hoc est Pontificium diploma requiritur, adeò vt possessio capta, ante expeditionem literarum nulla sit, & inualida ex *reg. 25. Cancellariæ*; Imò contra retinentes beneficia Ecclesiastica, absque litteris Apostolicis, nec non contra quoscunque apprehendentes possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum, absque eisdem literis Apostolicis, emanauerunt nonnullæ Constitutiones Summorum Pontificum, inter quas fuit illa Bonifacij VIII. *incap. Iniunctæ*, quæ habetur inter *Extrauagantes communes de elect.* vbi sic dicitur. *Præsenti Constitutione sancimus, vt Episcopi, & alij Prælati Superiores, necnon Abbates, & cæteri Monasteriorum regimina exercentes, quocunque nomine censeantur, qui apud dictam Sedem promouentur; aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus, recipiunt, ad commissas eis Ecclesias, & Monasteria, absque dictæ Sedis literis, huiusmodi eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere, nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, vel intendant; quòd si forsan aliter præsumptum fuerit, ipsi Episcopi, & cæteri prædicti Prelati nihil de Ecclesiarum, vel Monasteriorum prouentibus percipere queant; & irritum habeatur, quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula verò, & Conuentus Ecclesiarum, & Monasteriorum, & quicunque ipsos absque huiusmodi literis receperint, vel eisdem obedierint, tandiu sint à beneficiorum suorum perceptione suspensi, donec super hoc eiusdem Sedis gratiam meruerint obtinere.* Denique Iulius II. edidit aliam Constitutionem, incip. *Romani Pontificis*, quæ complectitur omnes Episcopatus, Abbatias, Prioratus, siue in titulum, siue in commendam, siue in administrationem datos, aliam similem edidit Paulus III. incip. *Cum nobis*, & aliam Iulius III. incip. *Sanctissimus*, quam in fine huius Quæsiti apponemus, quia ad huius rei notitiam plurimùm necessaria esse videtur; & aliam denique edidit Pius IV. quæ etiam incipit, *Sanctissimus in Christo Pater*; ex quibus constat, quòd ad omnes Abbatias, Prioratus, & Monasteria virorum, quocunque nomine censeātur, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, specialiter Sedi Apostolicæ reseruata, quorum prouisiones ad dictam Sanctam Sedem spectant, nec etiam ad alias Abbatias, & Monasteria, quorum Præpositi à Conuentu eliguntur, & ipsarum electionum confirmationes ad Summum Pontificem, & dictam Sanctam Sedem pertinent, necessarium est, expedire literas Apostolicas super confirmatione electionis, adeò vt qui sine huiusmodi literis possessionem beneficiorum apprehenderint, vel ab alio, quàm à Sede Apostolica confirmationem suarum electionum acceperint, pro intrusis, & violentis possessoribus haberentur, Tales sunt Abbates, Priores, aut Præpositi Monasteriorum Germaniæ, vbi vigore Concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, aliósque Principes eiusdem Nationis ex vna, & Nicolaum V. Summum Pontificem ex alia, in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis, necnon Monasteriis Apostolicæ Sedi immediatè subiectis Pastores canonicè eliguntur à Capitulis Canonicorum, & Conuentibus Monachorum, & deinde electiones ad dictam Sedem Apostolicam, pro confirmatione obtinenda deferri debent intra tempus à Nicolao III. *in cap. cupientes de elect. in 6.* constitutum, vt videre est in Bulla eiusdem Nicolai V. quę est prima in ordine in Bullar. nouo *tom. 1. inter Constitut. d. Pontificis*, de his Concordatis fit pluries mentio *in Treueren Abbatia S. Maximini, coram Illustriss. D. Coccino Decano*, quam suprà in calce 1. *quæs. 3. disput.* apposuimus: videatur insuper Ioan. à Cokier *in commentar. in reg. 2. Cancell. num 16.* & hi Abbates non soluunt Cameræ quindennium, sed annatam, sicut etiam plerique alij Abbates, & Prælati Regulares in Gallia, qui Monachorum votis deliguntur. Tenor autem Constitutionis à Iulio III. super hac materia editæ, est qui sequitur.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, D. Iulius diuina prouidentia Papa III. cui nuper innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunensi, sua generali Constitutione sanciuerit, quòd nullus ex tunc de cætero administrationem dignitatis, ad quam electus esset, priùs quam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore, in spiritualibus, vel temporalibus per se, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret; omnes illos, qui secus fecissent, iure, si quod illis per electionem quæsitum foret, decernens eo ipso priuatos. Et piæ memoriæ Bonifacius VIII etiam sua perpetuò valitura constitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, Priores, & cæteri Monasteriorum regimina exercentes, quocunque nomine censerentur, qui apud Sedem Apostolicam promouerentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent, aut commissas eis Ecclesias, & Monasteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem huiusmodi continentibus non confectis accedere vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nullique eos, absque dictarum literarum ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monasteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim iidem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel alij Monasteriorum regimina exercentes de Ecclesiarum, vel Monasteriorum eorumdem prouentibus perciperent. Et Paulus III. Roman. Pont. prædecessor noster quibuscunque tabellionibus publicis, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhibuerit; ne ex tunc de cætero transumptis supplicationem, præter quàm habentium clausulam, quòd earum sola signatura sufficeret: ac decreto, & concessione litterarum, seo mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, néve illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præsumerent; volens, & Apostolica auctoritate statuens inter cætera, quòd partes transumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu possessionem huiusmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, suos non facerent. Quinimò ad beneficia in eisdem transumptis,

transumptis, & literis, ac mandaris expressa efficerentur ipso facto perpetuò inhabiles, & ad restitutionem fructuum, ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur; decernens sic iudicari debere, ac irritum, &c. Et successiuè Sanctitas sua, attendens, quòd ante confectionem litterarum gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit, statuerit, & ordinauerit, quòd Iudices in Romana Curia, vel extra pro tempore existentes, etiam si essent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, vel causarum Palatij Apostolici Auditores, aut quicumque alij non iuxta supplicationum super impetratione signatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiamsi decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi, & alij Prælati Superiores, & Abbates literis super dispensatione retinendi beneficia per eos, antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per prædictam Sedem pro tempore concessis nondum confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere; & diuersæ aliæ personæ Ecclesiasticæ possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum eis dicta authoritate conferri, seu commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs disponi, possessionem literis Apostolicis desuper non expeditis apprehendere præsumunt inhabilitatem, & alias pœnas in sanctiunibus, & inhibitione, & voluntate, & statuto prædicto contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum. Volens periculis animarum huiusmodi latiùs occurrere, sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & statutum huiusmodi, quorum tenores Sanctitas sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expressis, approbans, & innouans, ac perpetuò obseruari debere decernens, & sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcumque, quomodocumque qualificata amplians, & extendens, ac sua in perpetuum valitura Constitutione statuit, & ordinauit; quòd omnes, & singulæ personæ Ecclesiasticæ, tam sæculares, quàm quorumuis Ordinum Regulares cuiusuis status, gradus, Ordinis, vel conditionis existant, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis super dispensationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eandem pro tempore concessis minimè confectis, beneficia ipsa retinere, aut possessionem alicuius, seu aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura sæcularium, vel quorumuis ordinum Regularium quomodocumque, & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum fauorem, & commodum vniri, seu aliàs disponi concessionem, literis Apostolicis super collatione, seu commenda, aut vnione, seu alia dispositione huiusmodi non expeditis per se, vel per alium, seu alios eius nomine, etiam, supplicationum, seu sumptorum, vel transumptorum huiusmodi, aut collationum eis pnstmodum in ipsis beneficiis tanquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresso vacantibus, Ordinaria, vel alia quauis auctoritate factarum prætextu apprehendere præsumpserint, aut per alios apprehensam ratam, & gratam habuerint, ipsorum beneficiorum non possessores sed merè, & nudi detentores, ac violenti, sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, vt pia fertur, teneantur, & obligati existant, Constitutiones, seu dictæ Cancellariæ regulæ de annali, & triennali possessore in illis locum non habeant, nec eisdem detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur. Quinimo beneficia per eos temporæ promotionis suæ, aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis, super dispensatione ea retinendi sibi concessa, non expeditis retinentes, aut possessioné beneficiorũ literis Apostolicis super illis non cõfectis apprehendentes, seu per alios apprehensam, ratam, & gratam habentes; beneficia sic retenta, aut apprehensa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant, illisque, & illo priuati, & ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlteriùs, & prætextu noui tituli, aut nouæ commendæ, vel vnionis, seu alterius dispositionis, etiam Apostolica auctoritate facta assequi valeant; sed beneficia ipsa tanquam de iure, & facto vacantia ad hos conferri, seu commendari, & per quosuis, tam ab eorum Ordinariis collationibus, quàm à Sede prædicta liberè impetrari possint, & si beneficia ipsa litigiosa fuerint, colligantes in omni iure, & ad omne ius, quod beneficia retinentibus, aut possessionem apprehendentibus huiusmodi in eisdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat, eo ipso absque iuris, aut hominis ministerio, subrogentur, & subrogati esse censeantur, ac in eorum fauorem causam desuper pendentem aduocatam, & litem extinctam fuisse, & similiter esse censeantur. Quódque de cætero supplicationes etiam manu nostra, & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam, quòd eorum sola signatura sufficiat, nullam aliam, quam literarum super illis conficiens fidem aut probationem faciant, seu præstent, nec vlla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, & adhiberi possit. Decernentes sic, & aliter, tam in eadem Curia, quàm extra eam & in partibus, per quoscunque Iudices, ac Commissarios quamuis etiã Apostolica auctoritate prædicta fungentes, etiam causarum Palatij Auditores, & ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, facultate, iudicari, & definiti debere, ac irritum.

Habetur apud Stephanum Quarant. *ver. Beneficiorum possessio.*

QVÆSITVM II.

An Abbates, & Prælati, qui non expediunt Bullas Iurispatronatus donati Monasterio, incidant in aliquas pœnas.

SVMMARIVM.

1 *In donatione Iurispatronatus facta loco Religioso non requiri ur Episcopi assensus.*

2 *Abbates, & Prælati non expedientes litteras assensus super Iurepatronatus donato Monasterio in nullas pœnas incidunt.*

Videtur primò, quòd Abbates, qui non expediunt, Bullas iurispatronatus donati Monasterio incidant in pœnas contentas *in cap. cura pastoralis de iure patron.* in quo textu probatur, quòd Religiosi non possunt vendicare, vel retinere Ecclesias sibi concessas à laicis, sine Diœcesani consensu, cuius pœna est annullatio actus donationis; & idem disponitur per text. *in cap. nullus, eodem tit.* scilicet, quòd patronus non potest, sine Episcopi, vel Papæ consensu, etiam loco Religioso conferre Ecclesiæ decimas, vel aliud spirituale. Nec non videtur, quòd incidant in pœnas contentas in Bullis Pontificiis emanatis contra retinentes beneficia absque literis Apostolicis.

Sed contra est, quod disponitur *in cap. quod autem & cap. illud ex tit. de iure patron. & cap. vnic. eodem tit. in 6.* vbi habetur, quòd si laicus iuspatronatus Ecclesiæ sibi competentis, eidem, vel alteri Ecclesiæ, seu loco pio duxerit conferendum: huiusmodi collatio, (quamuis absque assensu Episcopi facta fuerit) efficax est censenda; Ita etiam affirmant Panormitanus *super dict. cap. illud num.* 7. Roch. de Curth. *in tract. de iurepatron. verb. ipse vel ie, quæst.* 7. *num.* 16. Paulus de Citadin. *in eodem tractat.* 9. *part. num.* 10. 1. *quæst. lib.* 8. *tit.* 15. *part.* 5. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *part.* 2. *quæst.* 1. *artic.* 2. & 3. *cum sequent.* vbi testatur de communi, Molina *de Hispan. primogenitur. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 13. Viuius *commun. opin. tom.* 1. *lib.* 1. *titul.* 4. *num.* 9. Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 20. *quæst.* 5. Stephanus Grat. *disceptat. forens. tom.* 1. *cap.* 177. *num* 3. Suar. *de Religion. tom.* 1. *lib.* 4. *de simon. cap.* 28. *num.* 16. D. Augustinus Barbosa *de officio & potestate Episcopi, part.* 3. *allegat.* 71. *num.* 10. & 36. Rota *decis.* 9. *de iurepatronatus in nou. & in Pisana altaris* 1. *Iulij* 1587. *coram Coruesulo.*

2 Ex quibus patet, quod Abbates, qui non expediunt Bullas iurispatronatus donati Monasterio, in nollas pœnas incidunt. Benè verùm est, quod Glossa notat in supra allegato *cap. si laicus de iurepatronat. lib.* 6. in figuratione casus, *in vers. tamen dicens. Per hoc non fit praeiudicium Dioecesano, & ideo Ecclesia, cui facta fuit donatio iurispatronatus, habebat collationem, & præsentationem; sed Dioecesanus habebit institutionem.* Ex quibus Glossa dictis solùm elicitur, quòd Abbas debet præsentare in beneficio iurispatronatus, & ipse Diœcesanus instituere.

Ad argumenta vnà cum iuribus in contrarium adductis respondemus; Et primò non obstare text. in contrarium adductos; quia respondetur cum Glossa *ibid.* quam dicit communiter receptam Azorius *dicto cap.* 20. *quæst.* 5. quòd in his iuribus solùm decernitur, patronum non posse conferre Ecclesiam etiam Monasteriis, aut Collegiis Clericorum absque Episcopi consensu, quod attinet ad proprietatem, vel titulum non autem quod spectat ad iuspatronatus.

Nec item obstant Bullæ Pontificiæ, nam pœnæ in illis contentæ afficiunt eos tantùm, qui recipiunt beneficia Ecclesiastica à Sede Apostolica, absque literarum Apostolicarum expeditione, vt diximus in primo quæsito præsentis disputationis; secus est quando iuspatronatus donatum est Monasterio à particulari patrono, cùm non sit concessum à Sede Apostolica; ergo.

QVÆSITVM III.

An Abbates Congregationum Regularium teneantur soluere quindemnium Cameræ Apostolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Quindemnium quid sit.*
2 *Annata quid sit.*
3 *Annata quo tempore exigi cœperunt.*
4 *Quindemnium successit in locum annatæ.*
5 *Annata soluitur pro Monasteriis non Consistorialibus, nam pro Consistorialibus soluitur commune seruitium, & minuta seruitia, prout soluuntur pro Episcopatibus.*

Qvindemnium est quoddam pensionis genus, quod soluitur Summo Pontifici, ac illius Apostolicæ Cameræ decimo quinto quoque anno ex beneficiis dimissis, & annexis alicui Communitati, siue Cullegio, aut Monasterio: & succedit in locum annatæ; quæ annata est genus quoddam pensionis, cùm is, qui beneficium Ecclesiasticum obtinuit, aut de certa aliqua Ecclesiastica præfectura prouisus est, integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel dimidiam eorum partem Apostolicæ Cameræ soluere tenetur, si beneficij, vel præfecturæ fructus 24. ducatorum auri de Camera valorem annuum excedunt de annatis notatur *in clem. quia Regulares §. præmissa, de suppl. neglig. Prælat.* & dicuntur annalia *in extr. Ioann. XXII. suscepti.* 1

3 Hæ annatæ ante tempora eiusdem Ioannis XXII. rarò, vel nunquam exigebantur, sed ipse Summus Pontifex per *extrauagant. cum nonnulla*, in qua supponit, aliam priùs edidisse, ad quam se refert, asserit, fructus primi anni Ecclesiarum Cathedralium vacantium ad triennium in aliquibus Orbis partibus pro necessitatibus Romanæ Ecclesiæ Cameræ Apostolicæ reseruasse; quod posteà in perpetuum, & ad omnes Ecclesias extensum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferenter Ecclesiasticis annatarum vsum imposuit. Videantur Ferrandus Cordubensis *in suo tractatu de annata, seu fructibus med. exig.* Glossa *in pragmatic. Sanct. titul. de annata, verbo annatarum*, & Azorius *in parte* 2. *institutionum moralium, lib.* 7. *cap.* 12. *per totum.* In harum igitur annatarum locum successit quindemnium, sæpè enim beneficia Apostolicæ Sedis auctoritate Monasteriis Religiosorum, & secularium Clericorum, Collegiis, Hospitalibus, vel aliis Communitatibus annectuntur; & quia Vniuersitas nunquam perit; ideo beneficia annexa, vel quæ adhærent Monasteriis, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuò conferri; & ideo exactis quindecim annis soluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac si beneficium vacasset, & alteri denuò collatum esset. Et hoc quindemnium ante Sixtum V. soluebatur ex beneficiis, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apostolica; postea verò edita est ab eodem Pontifice Constitutio, qua sancitum est, vt quindemnia soluantur ex quibuslibet beneficiis dimissis, & vnitis, causa alicuius Collegij, vel Vniuersitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apostolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius locij Sic Abbates nostræ Religionis soliti sunt soluere tale quindemnium, ex causis supradictis. Videatur Azorius *institutionum moralium, tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 13. Videatur etiam Gallesi. *de annata in fine*, Cardinalis Seraphinus *decis.* 1401. & 1410. *per totum.* Lott. *de re benefic. lib.* 1. *quæst.* 29. *à num.* 1. *vsque ad num.* 5. 4

Annata soluitur pro Monasteriis non Consistorialibus: nam pro Consistorialibus soluitur commune seruitium, & minuta seruitia prout soluuntur pro Episcopatibus, Gallesi. *ibi num.* 3. & 4. & notatur *in Palentina Abbatia* 14. *Decembris* 1618. *coram Reuerend. D. Coccino Decano, qua in fine operis est decis.* 16. 5

DISPVTATIO X.

De simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare.

II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

III. Quibus modis quis tam Regularis, quàm Secularis simoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

IV. An absque simonia possit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem sibi illatam.

V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM. I.

An expediat, Monacham Abbatiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hîc eminet, plùs afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat.*

2 *Ambitio pestis est Religionis.*

3 *Religiosus, qui Prælaturam desiderat, non Religiosus, sed mundanus homo appellandus est.*

4 *Omne, quod est in Mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.*

5 *Ambitiosè ad dignitatem se ingerens, est ab ea repellendus.*

6 *Non Prælatura, sed vitæ merita nos Deo cõmendant.*

7 *Religiosi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*

8 *Difficile est, vt bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio.*

9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Ecclesiasticæ disciplinæ facit respuere.*

10 *Procurantes officia, & dignitates in nostra Congregatione per externos fauores per biennium ad illas, vel similia inhabiles redduntur.*

11 *Constitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores, referuntur.*

DILIGENTER curare deberet, ad culmen dignitatis alicuius ascendere exoptans, cuiúsque onus subire cupiens, ne fortè cùm exiguæ staturæ sit, gigantum induat arma, quæ tum incursu, tum in prælio impedimento sint; cum in his permulti decipiantur, ea tentantes, quæ sunt supra vires, attestan-
1 te D. Gregorio *in Moral. part. 6. lib. 32. c. 56. Omne, quod hîc eminet, plus mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudeat*; vt refert Gratianus *can. nerui, §. alius pensare pondus, 13. dist.* Et Pater Benedictus *Regula, cap. 2. part. 4.* sic ait, *meminisse debet semper Abbas quod est, meminisse, quod dicitur, & scire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur, sciatque quàm difficilem, & arduam rem suscepit, regere animas, & multorum seruire moribus*, & infrà. *Semper cogitet, quia animas suscepit regendas, de quibus, & rationem redditurus est*, & infra, *& quantum sub cura sua fratrum se habere scierit numerum: agnoscat pro certo, quia in die iudicij ipsarum omnium animarum est redditurus Domino rationem sine dubio, addita, & sua anima.* in quibus verbis ostendere conatur D. Pater, quantum difficultatis, & laboris Abbatia, necnon aliæ Præfecturæ animarum curam annexam habentes in se contineant; & propterea illam ambientes, graue quippe onus exoptant. Ideo S. Greg. Nazianz. *in orat. de moder. in disp. adhiben.* de his loquens, dicebat. *Quid in cælum prouolas cùm pedes sis? quid turrim exstruis, cum iis rebus careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipse quoque aquam metiris, & cælum palmo, terrámque omnem pugillo, elementa magna, & huiusmodi, vt ea Creator solus demetiri possit? Si enim tunc primùm* (inquit Bernardus) *hæsitare incipias, id quidem serò antè, iuxta consilium Saluatoris*, Lucæ 14. *sedisse debueras, ante æstimasse opus, metiri vires, ponderasse sapientiam, merita comparasse, sumptus computasse virtutum. Quis enim sanus, & sobrius, cum perspexerit, vix se ferendis oneribus suis sufficere, aliena quoque onera libenti animo suscipiat? quis cum vix reddendis domesticis rationibus suis se parem agnoscat, in publicis, vel alienis sponte operam profiteatur? quisnam æger suorum vulnerum curandorum non satis peritus, alterius morbis mederi aggrediatur.* Ex his igitur patet, non esse expediens, 2
imò non debere Religiosum, Abbaiialem dignitatem expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem, quæ est pestis Religionis, *cap. quorundam de elect. in 6.* Vnde nihil Monacho est in hac vita periculosius quàm officium, vel Prælaturam expetete; nam qui, ambitiosè exquirendo, tale onus desiderat, non Religiosus Monachus, sed mundanus homo est appel- 3
landus; iuxta illud Ioann. 15. *Si de mundo fuissetis, Mundus, quod suum erat, diligeret; quia verò de Mundo non estis, sed ego elegi vos de Mundo: propterea odit vos Mundus*; & iuxta illud Petri 1. *fugientes eius, quæ in Mundo est, concupiscentiæ corruptionem*; & iuxta illud Ioannis *Epist. 1. cap. 2. nolite diligere Mundum, neque ea, quæ in Mundo sunt. Si quis diligit Mundum, non est charitas Patris in eo, quoniam omne, quod est in Mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia 4
oculorum, aut superbia vitæ, quæ non est ex Patre, sed ex Mundo est, & Mundus transit, & concupiscentia eius.*

Præterea qui se ambitiosè ad dignitatem ingerit 5
est ab ea repellendus; sicuti inuitatus renuens est promouendus, *can. sicut 1. quæst. 7.* cuius text. verba tanquam alta mente reponenda hîc referre decreui. *Sicut is, qui renuit, quæsitus fugit, sacris est altaribus admouendus; sic qui vltrò ambit, vel importunè se ingerit, est procul dubio repellendus; nam qui sic nititur ad alta conscendere, quid agit, nisi vt crescendo decrescat, & ascendendo descendat*; & D. Basilius *in Const. Monast. cap. 10.*

cap. 10. ſic ait. *Inter Fratres principatum nullo modo appetere Monachus debet, ſi quidem diabolica iſta peſtis eſt, & dominandi labes*, & infrà: *Qui autem ab eo vitio capiun tenentur, eos inuidos, contentioſos, ſimulatores, imprudentes, calumniatores, aſſentatores, veteratores, humiles vbi non conuenit, illiberales, glorioſos, ſexcentiſque denique aliis huiuſmodi vitiis refertos eſſe, neceſſe eſt*. Præ-
6 terea non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40. diſt.*

7 Ex his conſequenter patet, non poſſe, nec debere Religioſos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia Religionis per externos fauores procurare. Nihil enim magis Religioſorum ſtatum perturbat, quàm fauorum, & ſuffragiorum ſecularium conquiſitio, & procuratio; nam ex his Superiores coguntur, digniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad munera, & dignitates Religionis aſſumere, in non paruum ipſius Religionis præiudicium; vnde *in can. miramur 61. diſt.* Leo Papa grauiter reprehendens, non ſolùm eos, qui ad Epiſcopatum eligi procurant, ſed etiam illos eligentes, ſic ait. *Non eſt hoc, conſulere populis, ſed docere, nec præſtare regimen, ſed augere diſcrimen; integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubditorum, & vbi eſt incolumitas obedientiæ, ibi eſt etiam forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut ſeditio extorſit; aut ambitus occupauit, etiam ſi moribus, aut
8 actibus non offendit ipſe tamen initij ſui eſt pernicioſus exemplo: & difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio*: quæ ſententia præcipuè locum habet in Religionibus, ac earum perſonis; nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia, quæ ex ambitione maximè peruertitur; quia Religioſus dignitatem ambiens, propriæ profeſſionis oblitus, incipit retrò reſpicere, & ſic non eſt aptus Regno Dei, Lucæ *cap. 9. & cap magna de voto, & voti redempt.* Et (vt ait Symmachus Papa *in Synodo Romana, cap. 1.*) *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere.* Vnde idem Pontifex *epiſt. 1. cap. 5.* relatus à Gratiano *in can. nullus itaque 1. quæſt. 1.* inquit, *Cùm hic exceſſus in laicali conuerſatione culpetur, quis dubitat, quin Religioſis, & Deo ſeruientibus inijciat, vel incutiat opprobrium*; at vbi magis, quæſo, ambitionis vitium à Religioſo oſtenditur, quàm per externos fauores, dignitates, & officia in Religione procurando? Propterea in noſtra Congregatione ſtatutum eſt, vt procurantes externos fauores, & ſuffragia ad conſequendas dignitates, gradus, vel officia eiuſdem Congregationis, ipſo facto illis indigni reputentur, ac per ſpatium biennij immediatè ſequentis ad eoſdem, vel ſimiles gradus aſſumi nequeant, vt habetur *noſtrarum Conſt. cap. 42.* Et in Congregatione Caſinen. per duas Bullas Pij V. altera ſub die 7. Aprilis, & altera ſub die 28. eiuſdem menſis ann. 1571. & demum diſtinctiùs per aliam Gregor. XIII. die 7. April. ann. 1574. quæ incipit, *In vnaquaque* præcipitur Præſidenti, & Definitoribus, ne vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia eiuſdem Congregationis promoueant, ad fauorem cuiuſuis Principis, aut Prælati extra Congregationem. Idem expreſsè præcepit Paulus V. Monachis Congregationis Cæleſtinorum per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno Domini 1616. die 27. Auguſti, & Monachis Congregationis Ciſtercien. Italiæ per Bullam editam anno 1613. die 3. Martij, incipit, *Alias per nos*, & Congregationi S. Saluatoris Canonicorum Regularium per Bullam, incipit, *Quoniam nemo*, editam die 22. Septembris 1607. & Congregationi Camaldulen. Clemens VIII. per Bullam, incipit, *Ambitioſam honorum*, editam die 3. Septembris anno 1596. Et Fratribus Ordinis Cruciferorum idem Pontifex per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno 1604. die 23. Iulij. Item contra Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo idem Pontifex edidit aliam Bullam anno 1593. die 21. Maij, quæ incipit, *Quoniam nemo*, & Bullam contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis, anno Domini 1600. die 23. Decembris, incipit, *Ambitioſam honorum*. Item extat alia Bulla Gregorij XIII. incipit, *Cum nihil magis*, quam ampliauit Clem. VIII. per Bullam, *Religioſos viros*, & confirmauit, ac roborauit Paulus V. per Bullam, incipit, *Admonemur paſtoralis*, editam die 7. Ianuarij 1608. contra Fratres Ordinis Prædicatorum, qui per Mendicatos fauores, & ſuffragia; ſibi dignitates, vel Prælaturas, &c. procurant. Idem ſtatuit Pius V. contra Fratres Minores de Obſeruantia per Bullam incipit, *Paſtoralis officij*, editam anno 1571. die 28. Maij, quam moderatus eſt Gregor. XIII. per aliam Bullam editam anno 1573. die 8. Septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex.*

QVÆSITVM II.

An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus ordinari non debet.*
2 *Honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus.*
3 *Prælaturam non acceptans Religioſus, contra præceptum ſui ſuperioris, peccat mortaliter.*
4 *Agnoſcens veriſimiliter ſe cæteris magis idoneum, ſi Prælaturam renunciat, peccat mortaliter.*
5 *Via illicita Prælaturam ſuſcipere fugiens peccat mortaliter.*

Videtur primò, quod electus in Abbatem non teneatur, ſi nolit, Abbatiale onus acceptare: nam 1
Epiſcopus inuitus ordinari non debet, vt *in cap. Epiſcopus, diſt. 54.* ex quo text. infertur, quòd nemo ad aliquam dignitatem acceptandam de iure aſtringitur; ergo neque ipſe Abbas electus, cogi poteſt, Abbatiale onus acceptare, ſi nolit.

Secundò, præterea honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus, vt *in cap. non eſt, in fine 1. quæſt. 1.* 2
ergo à fortiori, non eſt acceptandus ab eo, qui ſe cognoſcit indignum; ſed nemo eſt honore dignus, niſi à Deo vocetur, vt *in cap. in ſcripturis 8 quæſt. 1.* & quia nemo cognoſcere poteſt hanc vocationem, quando ſit à Deo, ergo quiſque ſe honore indignum reputare debet; ergo, &c.

Sed contra eſt, quod habetur in ſupra allegato *cap. in ſcripturis, §. & ſicut*, his verbis *ſi enim Vnigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de ſecreto Patris ad publicum noſtrum egreſſus eſt; nos quid dicturi ſumus, qui ſecretum noſtrum præponimus vtilitati proximorum? quies itaque nobis ex corde appetenda eſt, & tamen pro multorum lucro aliquando eſt poſtponenda.* Ex quibus verbis text. & ſequentibus, & etiam antecedentibus colligitur, quòd acceptanda eſt dignitas pro ſalute proximorum. Vnde in tribus caſibus Monachus tenetur ſub mortali, electioni de ſe factæ conſentire, & Abbatiam, vel prælaturam, ad quam electus eſt acceptare.

Primò cùm ſibi à Superiori ſub pœna ſanctæ obe- 3
dientiæ iniungitur, argumento text. *in cap. cùm pridem de renunciat.* nec ſuffragatur ei iuſta cauſa non conſentiendi: puta, quòd ſit certus de notabili ſcientiæ defectu, vel alio huiuſmodi, propter quem illud munus ſine peccato exercere non valet, nam ſi illum Superiori expoſuit, & Superior nihilominus perſiſtit

in præcepto, electus tenetur, Prælaturam acceptare; quia subditus non solùm voluntatis affectum, verùm etiam intellectus iudicium Superioris ditioni subiicere debet; ita Gerson. *Alphab* 55.*lit.R.* & Cordub. *cap.10.quæst.7 punct.2.vers quod talis frater*; quos refert, & sequitur Sigismund. à Bononia *de elect. & potest. Prælat. Regular. dub* 41.*num* 17.

4 Secundò, tenetur sub mortali electus, Prælaturam acceptare, quando verisimiliter agnoscit, vix adesse alium, qui velit & possit Monasterij necessitatibus, sicut ipse, subuenire, & propterea notabile detrimentum, & periculum Monasterio imminere, nisi consentiat, iuxta text. *in d.cap. in scripturis*, *& in cap. olim*, 8.*quæst*.1.

5 Tertiò, quando aliqua illicita via dictum onus suscipere aufugit: nisi id speciali Spiritus Sancti instinctu faceret; si autem refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat venialiter; sed si propter humilitatem, quia reputat se indignum, meretur, vt ait S. Thom. *quodlib.5. art.22.& 23.* Angel. *verb electio, num.*30. Syluest. *eod verb.1. quæst* 19. Mirand. *in Man Prælat. tom.2.quæst.23 art.*31. Sigismund. à Bunon. *d. dub.* 41, *à num.*16.

Ad contraria argumenta respondemus, quòd quamuis text. *in cap. Episcopus*, probet, quòd inuitus non potest cogi, loquitur de eo, qui penitus est inuitus; nos verò loquimur non de inuito, sed vtrùm Monachus electus teneatur acceptare onus Abbatiale, & iam causas enumerauimus, propter quas Monachus teneatur tale onus acceptare.

Ad secundum argumentum respondemus, quòd quamuis quisque deberet se reputare indignum, argumentu text. *in cap. ante omnia 40. distinct.* tamen electus est promouendus, vt *in can. is, qui inuitatus* 1. *quæst*.6. & cognoscere potest, quòd à Deo sit vocatus, quando quis à Superiore, vel à Congregatione est electus.

QVÆSITVM III.

Quibus modis quis tam Regularis, quàm secularis simoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

SVMMARIVM.

1 *Simoniam incurrit, dans aliquod munus à manu, vel ab obsequio, vel à lingua pro consequenda aliqua dignitate, vel officio Ecclesiastico, etiam si alius electo sciente, & non contradicente pecuniam dedit*, num.7. limita, vt num.8.

2 *Munus à manu, à lingua, & ab obsequio quid sit.*

3 *Simonia contrahitur, quando electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia ille, cui suffragatur, dabit suum votum suffraganti in alia.*

4 *Simonia committitur, si datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quod eius suffragium non esset necessarium.*

5 *Beneficium aliquod, pro suffragio ferendo alicui promittere, simonia est.*

6 *Dans pecuniam electori, ne suffragetur alicui digno, simoniam contrahit.*

9 *Aliud est, vendere, seu emere, aliud, venditioni, seu emptioni ex post facto assentire.*

10 *Simonia an sit, Electoribus indignum eligere volentibus, pecuniam tradere ne illum eligant, & quid, si pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omisso indigno, vel minùs digno.*

MVltis modis, tam Regulares, quàm seculares procurando sibi dignitatem, vel Prælaturam simoniam incurrere, in præsenti quæsito demonstrabitur. Primò, tam secularis Clericus, quàm Regularis Monachus simoniam committit, si dat tempora- 1
le aliquod munus, vel à manu, vel à lingua, vel ab obsequio, pro consequenda Abbatia, Prioratu, Prouincialato, Generalatu, Vicariatu, Collegiatu, Definitoriatu, ita Suarez *tom.1. de Religione, lib.4 cap.54. num.3.* & habetur *in cap. non satis*, *& in cap. mandato de simonia, & in cap.2. § prioratus de stat. Monach. & in cap quàm pio* 1.*quæst*.1. *&c* Munus à manu intelli- 2
gitur pecunia, *can. sunt nonnulli* 1.*quæst*.1. Vnde cum quæcunque homines possident in terra pecunia dicatur, *can. totum* 1. *quæst*.3. dicendum est, per munus à manu intelligi pecuniam, & quidquid pretio æstimabile electoribus datur. Per munus à lingua intelligitur fauor: vt sunt humanæ preces, laudes commendationes, & similia, vt *d. can. sunt nonnulli.* Per munus denique ab obsequio intelligitur omne obsequium, præstitum Ecclesiæ collatori, electoribus, vel eorum amicis, Azor *instit. moral part.3. lib.12. cap.2. quæst.*1. Less. *de iust lib.2. cap.35. dub.20. n.*115. 117. & 118. Suarez *de Relig. tom.1. tract.3. lib.4. cap.38.39. & 41. per tot.* Sigismund. à Bonon *de elect. & potest. Prælat. Regul. dub.*14. *num*.4.

Secundò, simoniaca est illa electio, in qua electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia alter suffragabitur alteri in alia, siue placeat tibi, suffragium tuum in hac electione mihi præstare, & ego tibi dabo meum in alia. Ita Nauarr. *in Summa cap.23. num.100. vers. secundò, quòd duplex*, Angel. *verbo simonia 3. num.3.* Syluest. *verb simonia, quæst.13. num.15. dist 4* Roderic. *tom.3. quæst. Regul. quæst.63 art.4.* Reginald. *in prax. lib.23. num.44. vers. quintum est.*

Probatur ex *d. can. quàm pio*, 1.*quæst*.1. & ex Gloss. ibi; Nam, cùm quoddam Monasterium longo tempore caruisset Abbate: tandem Monachi sibi Abbatem de alio Monasterio pauperrimo elegerunt; sed ille venire recusabat, vel Monachi eum non concedebant, nisi illi Monachi suo pauperrimo Monasterio, aliqua conferrent; vnde præfati Monachi consuluerunt Papam, si hoc eis liceret, quod penitus prohibet, docens, exemplo Apostolorum, neminem ad Religionem, Fidem, vel Ecclesiæ regimen, interuentu munerum, accedere debere; cùm sit simoniacum; quia nunquam à Sanctis Patribus talia petita fuerunt; & probatur *in cap. pridem*, *& cap. pactiones de pactis*, *& cap. præterea*, *il* 1 *de transact. & cap. tua nos*, *de simon.*

Secundò, probatur, quia in istis conuentionibus datur ius spirituale cum onere, vt fiat aliquid, quasi pro pretio rei spiritualis, vel causa mediata eam habendi. Tertiò, probatur ex *cap. quæsitum, de rerum permutat.* vbi definitur, quòd semper continet simoniæ labem datio rei spiritualis pro alia spirituali, interueniente pactu, v. g. Beneficium pro Beneficio, votum pro voto. Atque ita etiam tenet Vega 2.*part. Sum.c.*101. *can.* 12. Vnde scientes se fuisse tali pacto electos, tenentur renunciare, vt dicemus inferius.

Tertiò, simonia etiam committitur, si datur pecu- 4
nia pro voce obtinenda, etiam si illa vox non esset necessaria ad validitatem electionis, *cap. Matthæus*, & *ibi* Panorm. *n.3. de sim.* Ludouic. Roman. *cons.*317. & alij. Ratio est; quia tunc pecunia acquiritur quid spirituale.

Quartò, committitur etiam simonia, si pro suffragio ferendo Beneficium aliquod promittatur; v.g.
si promittatur Prioratus, vel Cellerariatus, &c. Ele- 5
ctio secuta est simoniaca. Ita Azor. *tom.3. Instit. mor. lib.12.*

lib.12.c.7.quæſt.1. verſ.eſt itidem, & habetur expreſsè *in cap de hoc, de ſimon.*

Quintò, ſimonia committitur, ſi qois det pecu-
6 niam alteri, nè conſentiat in tali electione, ſeu ne
ſuffragetur alicui digno, Gloſſ. *in cap.nemo,de ſimon. verbo calet*, & probatur: nam ſimonia committitur, quandocunque ſpirituale committitur, vel omittitur pro commodo temporali. Ita Panormit. *vbi ſuprà*; licitum eſt autem, pecuniam offerre, non ſolùm, vt non eligatur indignus, ſed etiam vt eligatur dignus in communi, in caſu, quo electores eſſent determinati eligere indignum, prætermiſſo digno. Ita Sot. *lib.9.de iuſt.quæſt.6.art.1.ad 2.* Valent.*tom.3. diſput.6. q.16 punct.3.col.13.verſ.quartò ſequitur.* Contra Bonacio.*de ſimon.q.4.punct.5.num.12.*

Probatur, quia procurare bonum Eccleſiaſticum, licitum eſt, etiam ſi alter propter hoc ſit peccaturus. Imò concedunt Suarez, & Leſſius *vbi ſuprà*, quòd ſi aliqui electores iniuſtè,electionem impedirent,poſſet illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Eccleſiæ, cuius plurimùm intereſt, Paſtorem habere.

7 Sextò, committitur ſimonia, ſi alius dedit pecu-
niam, ſciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente; vnde talis electio eſt ipſo iure nulla, & ſic electus renunciare tenetur. Ita Suarez *tom.1.de Relig.lib.4.cap.57.num.28.*Gloſſ.*in cap.ſicut tuus,verb. præbere, de ſimon.* Pariter ſi electoribus promiſſa fuit pecunia ad hoc, vt aliquem eligant, quamuis electus ignoret: tamen ſimoniaca eſt electio, & conſequenter nulla; tenetúrque ſic electus, eo ipſo, quòd de ſimonia certioratus fuerit, dignitatem dimittere; dummodo tamen hoc in eius fraudem factum non ſit per *cap.nobis fuit, & cap.ſicut tuus, de ſimon.*& ibi Panormit. D.Thom. 2 2. *quæſt.* 100. *art.*6. *ad* 3. Suarez *d.cap.*50. *num.*35. Reginald. *in prax.lib.*23. *num.*177. Felin.*cap.ex inſinuatione,num 4.eodem tit.* Ampliatur, vt electio nulla ſit, ac ſimoniaca cenſeatur, ſi interceſſit pecuniæ ſolutio ad eam faciendam,etiam ignorante electore, & electo, vt ſi v. g. data eſt pecunia alicui conſiliario, & intimo eligentis amico a conſanguineo, vel familiari electi, per text. *in cap.de Regularibus, de ſimon.*Suat.*d cap* 50.*num* 40.

8 Si verò electus ignorauit, pro ſua electione pecu-
niam ſolui, & ita ſimoniam committi: tamen ob ſuſpicionem, quam habuit ne committeretur, contradixit, & nunquam conſenſit,electio eſt firma, & valida, *d cap.ſicut tuus, de ſimon.* Suarez *loc.cit. num.*30. & hoc ſiue is, qui dedit pecuniam, ſit amicus, ſiue inimicus. Nam motiuum aliorum inordinati amoris, vel odij non debet innocenti, & contradicenti obeſſe. Sicut neque ſi iſte electus, adepta dignitate, ratum haberet, quod ſuo nomine geſtum non eſt, pecuniam ſoluendo, propriè ſimoniam committeret.
9 Quia aliud eſt vendere, ſeu emere, & aliud vendi-
tioni, ſeu emptioni ex poſt factæ aſſentiri *l. aliud, ff.de reg.iur.* Ita Gloſſ. *in d cap. ſicut tuus, verb.conſenſerint*, & ibi Panormitan. *num. vlt.* vbi ſubdit, illum peccare, qui approbat factum damnabile, ac quòd teneatur beneficium adeptum renunciare, & poſſet etiam per Iudices priuari. At Leſſius *de iuſt. lib.* 2. *cap.*35. *dub.*25. *num.*144. Suar.*loco cit num.*31. Reginald.*in praxi lib.*33.*num.*179. diſtinguunt; quòd, vel electus non conſenſerit in factum alterius, habendo ratam promiſſionem ſimoniacam, vel ſolutionem pecuniæ ab amico factam, ſed tantùm ex amicitia reddat pecuniam, ab eo ipſius amore promiſſam, vel iam ſolutam, ne amicus grauetur: & ſic non committit ſimoniam, nec eſt priuandus; quia illud non eſt approbare id quod illicitum eſt: ſed tantum ſoluere ex amicitia, ne amicus ſui cauſa detrimentum patiatur. Si verò ſoluit pecuniam factum approbando, ſimoniam incurrit, ac tenetur dignitatem, ſeu beneficium renunciare.

Septimò non eſt ſimonia, tradere pecuniam ele- 10
ctoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Ita Sotus. *de iuſt.lib 9. quæſt.6.art.1.* Suar *c.22. num.6.* Gregor. à Valent. *tom.3. diſp 6. q.16. punct.3. col.16. verſ.quartò*, Martin. Bonac.*de ſimonac.quæſt.4. punct.5. num* 12.

QVÆSITVM IV.

An abſque ſimonia poßit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.

SVMMARIVM.

1 *Ius in re in beneficiis, ſeu dignitatibus habere dicitur electus confirmatus, vel inſtitutus, aut prouiſus, qui electionem, vel collationem, aut prouiſionem acceptauit, aut ratificauit; nec eſt neceſſaria apprehenſio poſſeſſionis,*num.2.

3 *Gratiæ vis, & ſubſtantia conſiſtit in ſola collatione, vel prouiſione,cum ſcriptura immiſſio in poſſeſſionem,&.alia quæ ſunt præter ipſam gratiam,ſolùm requirantur vel in ipſius teſtimonium,vel propter commoditatem prouiſi.*

4 *Præſentato,ius in re acquiritur ex ſola præſentatione,quando neceſſario venit inſtituendus, quia nemo alius præter ipſum præſentatus fuerit.*

5 *Præſentato, qui ſolus inter cæteros habet conditiones requiſitas ex fundatione, dicitur quæſitum ius in re ex ſola præſentatione.*

6 *Ius ad rem quibus modis acquiratur remiſſiuè.*

7 *Vexationis redemptio, vt licita ſit oblata pecunia, inſpiciendum eſt, an perſona, cui datur pecunia, obeſſe tantùm, vel obeſſe ſimul, & prodeſſe valeat.*

8 *Vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm; ſed prodeſſe valent, pecunia oblata redimere nequit ius in re ne dum habens, abſque ſimonia.* Declara, vt num.ſeq.

10 *Vexatio,oblata pecunia, redimi poteſt ab iniuſtè vexantibus,qui obeſſe ſolùm,& non prodeſſe valent, etiam ante ius quæſitum.*

11 *Vexationem à ſubornatoribus electorum redimere,licitum eſt abſque ſimonia.*Declara,vt num.ſeq.

13 *Vexationem iniuſtam patiens, ad illam redimendam ſpirituale aliquid dare abſque ſimonia non poteſt.*

PRo huius quæſiti intellligentia notandum, quod aliud eſt in beneficiis, ſeu dignitatibus habere ius
in re, aliud habere ius ad rem: Ius in re habere dici- 1
tur, electus confirmatus, vel inſtitutus, aut prouiſus, qui electionem, vel collationem, aut prouiſionem acceptauit, vel ratificauit, vt probat text. *in cap.vlt.§.ſanè de conceſſ.præbend & deciſ.87. de reſeruat. in antiq.* Nec eſt neceſſaria apprehenſio, vel ade-
ptio poſſeſſionis. Rota *d.deciſ.24. de præben. & d de-* 2
ciſ.87.de reſeruat.in antiq. Mohed. *deciſ.9.vt lit pend.* Gonzal.*ad reg.8.Cancellar.gloſſ.15.§.1.num.15 & 33.* Garz. *de beneſ p 4. cap.2.n.1.* Vis enim & ſubſtantia
gratiæ conſiſtit in ſola collatione,vel prouiſione,cùm 3
ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia quæ ſunt præter ipſam gratiam ſolum requirantur, vel in ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem prouiſi, iuxta opinionem Rotæ, de qua Caſſad. *deciſ.4. n.4.de cauſ poſſeſſ. & propriet. deciſ.1. de renunciat. & deciſ.2.de penſion.n.10. ſuper reg.* Verabl.*deciſ.88.n.3.*

part.3. Rota *decisione vlt. num.3.& 4.de reseruat.in antiquis.& decis.336.n.11.& 12.& decis.585.n.2.p.1. recent.* Simonett. *de reseruat. cap.55.& 56.* vbi quod iura, in quibus præter collationem videtur possessio requiri, vt *in cap. commissa de elect.in 6. & in cap.de multa prebea.* intelligenda sunt respectu pœnæ, quæ in dictis Capitulis possessori irrogatur, cùm non absolutè negent ius in re ex sola collatione quæsitum censeri: & considerauit etiam Rota *in d.decis. 24. de prebend.in antiq. & in Nouarien. Præpositura 28. Iunij 1632. coram R.P.D.Verospio, quæ in fine operis est decis.25.num.5.&6.vbi n.14.* quòd dicitur item ius quæ-
4 situm ius in re præsentato per solam præsentationem, quando necessariò venit instituendus, ex quo præter ipsum nemo alius præsentatus fuerit; *& num.15.* quòd
5 idem sit de præsentato, qui solus inter cæteros ha-
6 bet conditiones requisitas ex fundatione. Ius ad rem acquiritur decem modis, de quibus latè Garz. *dict. part.4.cap.3.per tot.*

7 Secundò notandum est, quòd ad discernendum, quomodo, & quando, & cui possit dari pecunia pro vexatione redimenda, plurimùm conducit, respicere, an persona cui datur pecunia, possit obesse solùm, non autem prodesse electioni: an verò non obesse tantùm, sed etiam prodesse valeat; siue an habeat votum in electione, vel non habeat. Quæ distinctio sumitur, ex Caietano 2.2.*quæst.100.art.2.§.ad hoc dicit,* & approbatur à Lessio *lib.7. de iustit. cap.35. dub.18. n.108 & seq.* Suar.*tom.1. de Relig.lib.4. cap.50. n.22.* & aliis; ab illis enim, quamuis iniusta sit, non licet pecunia vexationem redimere: ab istis autem sic; quia obtinere ab eo, qui potest prodesse electioni, vt desistat ab iniuria inferenda; consequenter esset pretio beneficium ab ipso obtinere. At obtinere ab eo, qui non habet suffragium, & sic obesse tantùm potest, vt desistat, non est ab eo quidquam spirituale obtinere, sed solùm vexationem redimere. Ita Aragon. *dist.iact. quæst.100.art.3.in sol.ad 5. dict.1.*

8 His ita notatis, pro quæsiti solutione sit prima conclusio. Is, qui nondum habet ius in re, nequit, absque simoniæ labe, oblata pecunia, redimere vexationem ab his qui non obesse tantùm, sed prodesse possunt. Quia dando pecuniam ei qui prodesse potest, censetur illum adducere ad non opponendum, quod de iure opponere posset, & ad præstandum consensum suæ electioni, & ita directè, ac propriè viam sibi ad dignitatem parare. Hanc communem omnium sententiam dicit Lessius *de iust. lib.2. cap.35. dub.18. num.106.* Suarez *d.cap.50. n.18.* Bonac.*de simon. q.4. part.5.sub num.4.*

9 Quod intelligendum est, modò vexator, qui prodesse potest vexet vt talis, seu formaliter quatenus prodesse potest, seu quatenus habet ius, seu potestatem ad promouendum in eare, in qua molestiam infert; nam si inferret molestiam, quam etiam persona priuata huiusmodi potestatem non habens inferre posset, vt infamando, vel subornando alios electores, ne votum suum ei conferant, non esset simonia, redimere talem vexationem; quia non emitur electio, seu beneficium, aut Prælatura, sed cessatio à molestia inferenda; vnde idem est, ac si vexatio fieret à persona distincta: per accidens enim est, quòd in eandem personam cadat. Nec obstat, quòd vexator inde sumat occasionem, non solùm cessandi ab iniustè illum molestando, sed etiam ad electionem cooperandi; quia hoc etiam est per accidens respectu redimentis iniquam vexationem, qui iure suo vtitur, & vexationem solùm remouere intendit, præuia pecunia; intentio autem distinguit actiones, & maleficia. Atque ita docent Less. Suarez, & Bonac. *loc. cit.* Sit secunda conclusio.

Non est simonia, redimere, oblata pecunia, vexationem ab iniustè vexantibus, etiam antequam in re ius acquisitum sit, si tales obesse tantùm possunt, & non prodesse; v.g si quis iniustè me infamaret, vel in carcerem truderet, ne ad Capitulum accederem, vel detineret aliquem electorem, ne mihi suffragaretur. Ita Sotus *lib.9. de iust. quæst.6.art.1. ad quintum,* Lessius *d dub.18.n.108.* Suar.*tom.1 de Relig.lib.4.c.50. n.23.* qui testatur de communi; Ledesma *2.p. Summ. tract.12.concl.29.* Aragon.*loc.cit.dicto 2.* Bonac.*d.p.5.* Gomes.*in Reg.de annal.q.2.col.3. vers.& sic videmus,* Aut. August.*in Repertor.de simor.conuent.n.4.* Rebuff. *in prax.benefic.tit. de sim.in renunciat.n.18. cum seqq.* Redoan.*de simon.p.2.c.31.n.48.& p.3.cap.2.n.5.* Menoch.*cons.67.num.17.cum seq.* Caned.*ad decretal.collect.164.num.1.* Guttier.*quæst.canonic lib.2.c.23.n.37. cum seqq.* D.August.Barbos.*in collect.ad cap. Matthæus num.4.de simon.* Rota *in Lunen. Sarzanen.confidentia 9.Ianij 1600.coram Pamphilio, quæ est decis.135. n.4. post cons.Farinac. lib.1.* & alij plures apud Cened, & & D.August.Barbos. *locis cit.* Ratio est, quia redimere se hoc pacto à tali vexatione, intrinsecè malum non est; licet enim vnicuique suum ius, & famam tueri, & iniustas vexationes propulsare; neque hoc est directè sibi aditum ad dignitatem parare, sed iniquæ alterius machinationi obstare: datur enim pretium pro cessatione nocumenti. Sit tertia conclusio. 10

Licitum est, pecunia redimere vexationem, qua quis non elector, precibus, vel muneribus electores conatur corrumpere; seu licitum est, redimere vexationem à subornatoribus electorum. Ita Suar. *loco cit. num.25.* Lessius *loco cit. num.109.* Valent.*2.2.disput.6. q.16.punct.3.* Fillinc.*moral.quæst.tract.45.cap.11.q.3. ad finem,* Bonacin. *d. punct. 5. num.6.* & alij contra Sotum, *vbi suprà*; Aragon. *loc.cit.d.3.* Quia licèt is, qui precibus, vel muneribus corrumpit suffragatores in aliquem inclinantes, non faciat illi iniuriam, adeo, vt ad restitutionem teneatur, tamen affert ei graue nocumentum absque iusta causa; ergo poterit ei aliquid offerri, vt à tali nocumento desistat, maximè, cùm illa cessatio non sit aliquid spirituale, nec viam ad spirituale paret. 11

Supradicta conclusio declaratur primò, vt procedat, quando pecunia traditur illi, qui obesse tantùm potest; quia si traderetur ei, qui non obesse solùm, sed etiam prodesse valet in tali materia: vt si habeat potestatem ad eligendum, vel prouidendum de Prælatura, vel beneficio, vtique simonia esset illi pecuniam ad redimendam vexationem tradere: vt patet ex dictis in prima conclusione, quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur, vt procedat, quando pecunia traditur solùm ad remouendam vexationem iniustam; Secùs enim dicendum esset, si pecunia solueretur, vt iniquus vexator non solùm desistat à vexatione, sed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius, qui pecuniam tradit, aut alterius, quem ipse intendit; in hoc enim casu non modò redimitur vexatio, sed emitur etiam electio. Ita Suar. Filliuc.& Bonac.*locis cit.* 12

Aduertendum autem, quòd si patiens vexationem iniustam non temporale quid ad illam redimendam, sed spirituale traderet, vtique simonia committeretur; vt si electos ad Generalatum, vel Prouincialatum, sibi iniustè molestiam inferentibus, vt desisterent, Abbatiam, Prioratum, vel aliud huiusmodi beneficium Regulare aut aliam rem spiritualem offerat. Quia dat spirituale pro temporali; iniusta enim vexatio temporale impedimentum est & ideo redimi non potest re spirituali; tum etiam, quia molestiam inferens tunc simoniacus est, non quia vendit vexationis cessationem, sed quia rem spiritualem pro 13

illa

illa emit. Tum etiam quia dignitas, vel beneficium non ſimpliciter datur, nec accipitur, ſed cum pacto, & conditione iniqua. Ita Suarez *d. cap. 50. ſub n. 14. verſ. vnde obiter colliges.* Bonacin. *d. punct. 5. n. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Electio, prouiſio, nominatio, & confirmatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, etiam ſi ſimonia eſſet occulta,* num. 2. *& ſiue ſimonia ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, ſiue ab aliis, etiam ipſo neſciente,* n. 3.

4 *Simoniacè Abbatias aſſequentes, tenentur in conſcientia eis renunciare, aliàs abſolui nequeunt.*

5 *Dignitatem ſimoniacè adeptus redditur inhabilis ad alias dignitates in poſterum obtinendas. Et an prædicta inhabilitas incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam,* num. ſeq.

7 *Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica promoti, ſunt excommunicati ipſo facto excommunicatione maiori.*

8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*

9 *Accuſator nullus auditur in crimine ſimoniæ, niſi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis ſe ſubſcripſerit.*

10 *Simonia eſt plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea, & non admittuntur teſtes ſingulares.*

11 *Probatio qualibet non ſufficit, ſed requiritur exactiſſima, quando ad priuationem inſtituitur actio.*

12 *Simonia an coniecturis, & præſumptionibus probetur.*

13 *Socius criminis non admittitur ad ſimoniam probandam, ad effectum priuationis.*

14 *Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam ſi ciuiliter agatur.*

15 *Simonia exacta probatio non eſt neceſſaria, quando agitur ad effectum repellendi aliquem a beneficio obtinendo, vel in iudicio Prælationis.*

1 OMnis electio, prouiſio, nominatio, & confirmatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, ante omnem Iudicis ſententiam, etiam declaratoriam, nullúmque ius, vel effectum ſic electo confert; imò tenetur in conſcientia Prælaturam renunciare: nec poteſt abſolui, priuſquam renunciet per text. *in Extrauag. cum deteſtabile de ſimon.* D. Thom. 2. 2. q. 100. *art. 6. ad 3* Oſtienſ. *in cap. bona memoriæ il 2. §. electionem col. 2.* vbi etiam Bellam. *num. 4. de elect.* Azor. *inſtit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 29. q. 8.* Rebuff. *in praxi tit. de ſim. in reſignat. n. 7. & ſeqq.* Leſſius *lib. 2. de iuſtit. cap. 35. dub. 25. n. 157.* Suar. *de Relig tom 1. lib. 4 cap. 57. n 10. & 25.* & alij apud Sigiſmund. a Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. Reg dub. 58. n* 8. qui teſtatur de communiſ-
2 ſima; Rota *deciſ. 516. num 1. coram Seraph.* Quod procedit etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum vno ſolo, *capite nobis*, & *ibi* Panormit. *numer. 2. de ſimonia*, Rota *loco proximè cit.* etiam ſi ſimonia eſſet occulta per text. *in cap. Matthæus, de ſimon.* qui de ſecreta loquitur, & expreſſius *in dicta Extrauaganti* ibi, *& eorum quemlibet tam manifeſtum, quàm occultum*, quod confirmant Rebuff. *num. 12.* Suar. *d cap. 57. num. 27.*
3 & alij apud Sigiſmund. *loc. cit.* Et hoc, ſiue ſimonia ſit commiſſa ab eodem, qui dignitatem obtinuit, ſiue ab aliis, ipſo etiam neſciente. Quæ omnia procedunt in ſimonia commiſſa in quibuſuis beneficiis, dignitatibus, perſonatibus, aut officiis Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quæ per electionem, poſtulationem, prouiſionem, aut quamcumque aliam canonicam diſpoſitionem aſſequuntur per *d. Extrauag. cum deteſtabile de ſimon.* ibi. *Per electiones vero, poſtulationes, confirmationes, prouiſiones, ſeu quaſuis alias diſpoſitiones, quas ſimoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant, in Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, perſonatibus, officiis Eccleſiaſticis, & quibuſuis*
beneficiis, &c. Igitur Abbates, & Prælati, qui ſimonia- 4
cè Abbatias, Prælaturas, & dignitates aſſequuntur, nullum ius per huiuſmodi prouiſionem acquirunt, ſed tenentur in conſcientia Abbatias renunciare, ante quam renunciationem nullo modo abſolui poſſunt. Ita Sorb. *in annot. ad Compend. priuil. Mendic. tit. de ſim. verſ 2. notandum.* Roder. *quæſt reg tom. 1. q. 20 artic. 13. in princip.* Leſſ *d. dub. 25. num. 137.* Suar. *cap 57. num. 47.* & alij apud eum, Sigiſmund. à Bonon. *dub. 58. n. 18.*

Is qui ſimoniacè Abbatiam adeptus eſt, redditur 5
ipſo iure inhabilis ad quaſcumque alias dignitates obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit, *Cum primum*, quam refert Cherubinus *tom. 2. Bullarij conſtitutione eius 5. vbi § 8* ſic habetur. *Qui dignitatem Eccleſiaſticam ſimoniacè acquiſierit, illa ſit ipſo iure priuatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quaſcunque*
alias obtinendas. Dubium eſt autem, an hæc inhabili- 6
tas incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam. Azor. *inſtit. mor. part. 3. lib. 12. cap. 21 quæſt. vlt.* tenet, quòd ſic. Suar. autem *d lib. 4 cap. 58. numer. 10.* ait, quòd licèt de rigore iuris ita procedat, tamen concludit cum Nauar. *lib. 5 conſil. 91. de ſimon.* illam pœnam quoad hoc vſu receptam non eſſe, & ideo Iudicis ſententiam condemnatoriam fore expectandam, idem videtur tenere Garc. *de benefic. part. 8. capit. 1. num 73.* Lauren. de Peirin. *tom. 1. Religioſi q. 1. cap 32. § 9. diſt. 10. verſ. dubi at.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat Regul. part. 2. cap. 1 dub 58. num. 7.* Eſt
etiam excommunicatus ipſo facto excommunicatio- 7
ne maiori, cuius abſolutio eſt Pontifici reſeruata per *d. Extrauag. cum deteſtabile, de ſimonia*, in qua ita habetur. *Statuentes præterea, quod vniuerſi, & ſinguli etiã præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodolibet dãdo, vel accipiẽdo ſimoniam commiſerint, ſeu procurauerint; ſententiam excommunicationis incurrant; à qua niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente non poſſint abſolui, præterquam in mortis articulo conſtituti.* Et fuit cõfirmata per Bullam Pij V. citatam. Ita etiam quoad Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regulares, cenſent Suar. *d. cap. 57. num. 47.* Caiet. *in Summ. verb. excommunicatio, cap. 72.* Rod. *d. art. 13.* Armill. *verbo excommunicatio n. 59.* Reginal. *d. lib. 23 n. 182.* Quam tamen excommunicationem non incurrit, qui acquirit beneficium per ſimoniam verè realem, ignoranter tamen; ſimonia enim punibilis non cadit in
ignorantem *cap nobis de ſimon.* Sarnen. *ad reg. de im-* 8
munit. quæſt. 12. verſ. & iſta, quæ dicta fuerunt, Nauarr. *conſ. 60. n. 2. tit de ſimon.* Parıſ. *de confidentia quæſt. 24. num. 44.* vbi teſtatur de communi, Rota *deciſ. 166. n. 2. circa med. part. 2. Recent.*

Hic autem notandum primò, quòd in crimine ſimoniæ nullus accuſator auditur, niſi ad pœnam talionis ſe ſubſcripſerit, *cap. licèt nullus de ſimon c. dudum il 2 verſ. & ideò de elect* vel ſaltem ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, iuxta *cap. ſuper his, de accuſat.* Creſcent. *deciſ 159. in manuſcript.* quam refert Farinac. *poſt conſil. 75 lib. 1. deciſ. vlt.* idem Farinac. *d. conſil. 75. num. 23.*

10 Secundò notandum, quòd quando agitur ad effectum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura, vel beneficio propter simoniam, illa debet plenè, & euidenter probari, Gloss. *in cap. veniens il 1. in verb. illorum,* vbi etiam Panormit. *num. 4. de testib.* quam gloss. esse communiter approbatam testatur Alciat. *cons. 2. n. 40. & 41. lib. 1. tom. 1.* Seraphin. *decis. 1019. num. 1.* Rota *coram Buratt. decis. 445. num. 6. & ibi latè.* D Ferentill. *litera A, ibi num. 12.* quod ad probandum simoniam non admittuntur testes singulares, post Putean. *decis. 271. num. 11. lib. 2.* Seraphin. *decis. 1029. n. 11. & seqq. & 29.* & Rota *in Leodien. Canonicatu sancti Ioannis*
11 18. *Decembris* 1619. *coram Francisco Vbaldo.* quia quando ad priuationem instituitur actio, non sufficit qualibet, sed requiritur exactissima probatio, etiam si ciuiliter agatur, Gloss. & Panormit. & Alciat. *locis cit.* Decius *in d. cap. veniens num.* 8. Natta *cons. 29. n. 15. vers quia respondetur. lib. 1.* Rota *in Tullen pratensa simonia 21. Aprilis 1597. coram Orano, & in Imolen. confidentia 24 Februarij 1591. coram Pamphilio.* quas decisiones refert Farinac. *post d cons. 75. num. 106. &*
12 *108.* Vnde licèt ad simoniam probandam coniecturæ, ac præsumptiones, & indicia admittantur, cùm sit de numero eorum delictorum, quæ occultè patrari solent, & ideò difficilis probationis, Gomes. *in regul de triennal quæst. 18. vers. sed etiam,* Menoch. *de arbitr. Iud lib. 2. centur. 2. casu 116. num. 12. & cons. 67. num. 7.* Mascard *de probat conclus. 1304.* D. Augustinus Barbosa *in Collect. ad cap. si dominus, numer. 2. de simon.* Tamen huiusmodi coniecturæ, & præsumptiones debent esse euidentes, & claræ, ac simoniam necessariò concludentes, adeò vt nihil aliud importare possint. Felinus *in cap. super his, numer. 12. de accusat.* Natta *consil. 199. numer. 13.* Verall. *decis. 202 part. 1.* Alex. de Neuo *cons. 64. num. 4.* Iul. Clar. §. *Simonia in fine,* Farinac. *d. consil. 75. num 16.* Seraphin. *d. decis. 1029. num. 2.* Capuaquen. *decis. 202. per tot. lib. 2.* Seraphin. *decis. 1359. num. 2.* Gregor. XV. *decis. 238. n. 2. & decis. 517. num. 2. & 3.* Cardin. Caualer. *352. num. 3.* Buratt. *d decis. 445. num. 7.* & ibi D. Ferentill. *lit. B,* qui aliàs decisiones allegat. Item hujusmodi coniecturæ debent plenè & concludenter probari, Greg. XV. *d. decis. 517. num 4.*

Tertiò notandum est, quòd ad Simoniæ crimen 13
probandum ad eumdem effectum priuationis non admittitur socius criminis, *cap sicut de testibus.* Alexand. de Neuo *d cons. 64. num. 4.* Fab. *decis. 47. lib. 2.* gloss. *in d. cap veniens, verb. confesso.* Alciat. *d. cons. 2. num. 3. & 4.* Seraphin. *d decis. 1029. numer. 4.* Rota *in d. Leodien. Canonicatus sancti Ioannis 18. Decembris 1619. coram Vbaldo,* quam refert D. Ferentill *in annotat. ad d. decis. 445. Buratt. sub litt. A,* Sicut nec 14
etiam admittuntur testes de fama deponentes, etiam si ciuiliter agatur. Gloss. *in d. cap. veniens,* & ibi Panormit. *num 8.* & Dec. *num. 12. de testib.* idem Dec. *consil. 210. circa fin.* Clarus *d § simonia in fine* Gabriel. *conclus. 1. de probat num. 12.* Puteanus *decis. 171. in fine lib. 7.* Seraphinus *loc. citato numer. 6.* Verum 15
adeo exacta & concludens probatio simoniæ est necessaria, quando agitur ad effectum priuationis, secus autem si agatur ad effectum repellendi aliquem ab assecutione beneficij obtinendi, vel in iudicio prælationis. Seraph *decis 516 n. 3. & 4.* Rota *decis. 77. n. 2. post 1. vol. cons. Farinac* Matescott. *var. resol. lib. 1. c. 35. num. 19* D. Ferentill. *loco cit. sub litera A, in fine.* In materia simoniæ ex quibus probetur, quæ probatio sit necessaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latissimè Farinac *d. cons. 75. lib 1.* vbi plures decisiones adducit, videatur etiam Mascar. *de probat. conclus. 1405.* & Seraph. *d. decis. 1029.*

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates consecrari, vel benedici dicantur.
II. In quibus Abbatis benedictio cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.
III. Vtrùm Abbates necessariò benedici debeant.
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, siue electus.
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari possit.
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici possint.
VIII. Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.
X. Vtrùm Abbates possint benedictionem à quocumque Episcopo suscipere.
XI. Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere.
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.
XIV. De ritu benedicendi Abbates.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates consecrari, vel benedici dicantur.

SVMMARIVM.

1 *Consecratio quid sit.*
2 *Benedictio quid sit.*
3 *Abbates non consecrari, sed benedici dicuntur.*
4 *Character per benedictionem non imprimitur.*
5 *Benedictio Abbatibus cur detur.*
6 *Benedictio largo modo aliquando dicitur consecratio.*

QVÆSTIO est de solo nomine, ideo paucis resoluenda est, præmissa differentia inter consecrationem,

1 nem, & benedictionem; quòd consecratio propriè di-
cta, est sacra Chrismatis vnctio, ex Azor. 1. *p. instit.*
2 *mor. lib. 12. cap. 20. quæst. 2.* benedictio verò est sacra-
mentale quoddam, quo omnia felicia, & bona à Deo
precantur; iuxta illud Psalm. 3. *Super populum tuum
benedictio tua.* Ex quibus patet discrimen inter con-
3 secrationem, & benedictionem. Vnde dicendum est,
Abbatem propriè benedici, non autem consecrari;
quia in ea functione nulla interuenit Chrismatis vn-
ctio, sed tantùm quædam precationis forma, manu
Episcopi super Abbatem imposita, adhibetur, *can ma-
nus 1. quæst. 1. can. quoniam 69. dist. cap. cum contingat,
extr. de ætat. & qualit.* & videre est in Pontif. Roman.
Clem. VIII. hoc manifestum est apud omnes Do-
ctores, qui fatentur, per benedictionem, Abbatibus
4 neque ordinem, neque charactérem conferri, vt dice-
tur *in quæsito sequenti*, quemadmodum confertur
Episcopis per sacram vnctionem. Dices, ad quid er-
go datur benedictio Abbatibus? Respondeo cum
Oldrad *cons. 14 per tot.* ad hoc, vt conferat Abbati
exercitium eorum, quæ sunt veluti actus ordinis,
5 nec non Pastoralis, & Mitræ, aliorúmque Pontifica-
lium insignium: dummodo ex priuilegio tale exerci-
tium non habeant, vt sunt hodie omnes fere Abba-
tes Regulares, qui non sunt perpetui, sed ad tempus,
quibus partim directè, partim per communicationem
concessum est, posse omnia facere, ac si essent bene-
dicti, licet benedictionem non receperint. Inuenitur
tamen frequenter apud Doctores benedictio, & con-
secratio Abbatis: præcipuè apud Oldrad. *loc. cit. n. 4.* &
6 Felin. *in cap. inter Monast in princ de re iud.* non quia
propriè consecrentur, sed quia eorum benedictio stat
largo modo (vt dicunt citati Auctores) loco consecra-
tionis: & impropriè ab illis sumitur consecratio pro
benedictione; ita etiam aduertit Azor. *instit. mor p. 1.
lib. 12. cap. 20. quæst. 2.*

QVÆSITVM II.

In quibus Abbatis benedictio cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.

SVMMARIVM.

1 *Prima differentia inter Episcopi consecrationem, & Abbatis benedictionem.*
2 *Differentia in celebratione Missæ pro vtraque actione.*
3 *Differentia in fine vtriusque Missæ.*
4 *Benedictio Abbatis, & Episcopi consecratio conueniunt simul in præcedentibus.*
5 *Quæ sint præstanda in actu vtriusque actionis ante Missam, mandatum, iuramentum, & examen.*
6 *Missæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad Missam, in benedictione Abbatis, & consecratione Episcopi.*
7 *Præstanda in fine Missæ vtriusque actionis.*
8 *Dies, in qua vtraque actio fieri debet.*

Harum ceremoniarum conuenientia, ac differentia ex Pontificali Romano facilè elici poterit, ex quo illas colligere, atque in hunc referre locum visum fuit: ac primò in quibus differant: secundò in quibus conueniant.

1 Primò igitur differunt. Nam ex eo, quia Episcopus
consecratur, in capite, & manibus perungitur, eodém-
que tempore quo consecratur, traduntur ei Baculus, &
Anulus, ac liber Euangeliorum cum nonnullis aliis
ceremoniis quæ in Abbatis benedictione non fiunt;
cùm enim ipse benedicatur, non autem consecretur:
propterea in eius examine minora, atque ab Episcopi
examine diuersa continentur. Si est electus Abbas
Regularis; Monasticum indutus habitum, professio-
nem, si antea eam non fecerat, emittit: Et ante Lita-
nias dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, qui in
Episcopi consecratione omittuntur.

Secundò differunt in eo, quia Episcopus consecra- 2
tus celebrans prosequitur missam cum consecrante,
cum dicitur Canon, stans in Altari; at Abbas in sca-
bello flexis genibus legit missam, non tamen pro-
fert verba consecrationis, nec communicat sub vtra-
que specie, sed de Corpore Christi tantùm. Epis-
copus consecratus post communionem prosequitur
missam in cornu Euangelij; At Abbas non prose-
quitur.

Tertiò discrepant in eo, quòd Abbas intronizatus 3
recipit Monachos ad osculum oris: Episcopus autem
Canonicos ad id non recipit.

Vltimò differunt; nam Episcopus consecratus ter per singulas vices vocem eleuando ait, *ad multos annos*, Abbas autem semel tantùm.

Conueniunt autem in primis; quòd tam Episcopi 4
consecratio, quàm Abbatis benedictio requirit, vt
præcedenti die, tam Pontifex consecraturus, siue be-
nedicturus, quàm electus consecrandus, siue benedi-
cendus ieiunent. Pro vtraque functione in Ecclesia
duæ Cappellæ præparandæ sunt, item duæ credentiæ
pro vtraque parte, paramenta Pontificalia pro Pon-
tifice, faldistorium, Pontificalia pariter, & insuper plu-
uiale pro electo, & scabella pro electo, & assistenti-
bus: in vtraque actione assistentes cum paramentis
necessarij sunt in consecratione duo Episcopi, in be-
nedictione duo Abbates.

Secundò conueniunt in eo; nam in vtraque actio- 5
ne senior assistentium petit Pontificem, in illa, vt ele-
ctum consecret, in hac, vt benedicat, in vtraque legi-
tur mãdatum Apostolicum de prouisione electi: vter-
que electus post professionem iuramentum præstat;
vterque electus examinatur, licèt diuersimodè.

Tertiò conueniunt, nam in vtraque actione post 6
examen, ante consecrationem, vel benedictionem,
Pontifex celebrans facit confessionem cum electo, in
vtraque electus accipit paramenta Pontificalia in mi-
nori Cappella, sibi parata; vtrobique dum Pontifex in
Altari procedet ad Missam, electus cum suis assisten-
tibus in sua Cappella eodem modo procedit vsque ad
Alleluia, vel vltimum versum inclusiuè.

Quartò conueniunt, nam in vtraque actione ele- 7.
cto prostrato à sinistris Pontificis dicuntur Litaniæ;
sed in benedictione Abbatis etiam adduntur septem
Psalmi pœnitentiales dicendi ante Litanias. In Epis-
copi consecratione proceditur ad Missam vsque ad
Offertorium. Sic peracta benedictione eodem modo
proceditur in vtroque; eodem modo intortitia, panes,
& vinum offeruntur; in vtraque eodem modo proce-
ditur post offertorium ad Missam, licèt cum aliquo di-
scrimine; in vtraque datur à Pontifice pax electo; &
ab ei assistentibus, vtrobique imponuntur electo Mi-
tra, & Chirothecæ; vtrobique intronizatur electus,
ducitur per Ecclesiam, & populo benedictionem elar-
gitur; in vtraque electus in fine Missæ solemniter po-
pulo benedicit; vtrobique dicitur, *ad multos annos*, &
in fine consecratus, siue benedictus gratias reddit
Pontifici, & assistentibus.

In eo autem partim discrepant, & partim conue- 8
niunt, quòd tam consecratio Episcopi, quàm Abbatis
benedictio die Dominico, vel festiuo fieri debet; sed
Episcopi consecratio regulariter die tantùm Domini-
co facienda est, *canon. qui in aliquo, 51. dist.* vt autem
fiat qualibet die festiua præter Dominicam, opus est
speciali

ſpeciali Summi Pontificis indulto, vt videre eſt in Pontificali Romano, *eo tit. de conſecrat. electi in Epiſcop. in princ.* Abbatis autem benedictio qualibet die feſtiua abſque limitatione fieri poteſt, vt inferiùs videbitur.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates neceſſariò benedicendos eſſe arguitur.*
2 *Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis.*
3 *Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad hoc, vt poſſit actus Ordinis exercere.*
4 *Si Epiſcopus tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere renuerit, poſſunt ipſi Abbates, ea quæ ad ſuum munus ſpectant, exercere.*
5 *Benedictio non traditur propter officium temporale.*
6 *Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit instituta.*
7 *Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis exercere poſſint.*
8 *Abbas ſine benedictione poteſt ea quæ ſunt ſui Officij.*

1 Videtur, quòd Abbates neceſſariò ſint benedicendi, ad hoc, vt Ordinis poteſtatem acquirãt. Nam *in cap. quoniam, 69. diſt.* & *in cap. cum contingat de ætat. & qualit.* dicitur, quòd Abbates poſſint in proprio Monaſterio Lectores ordinare, ſi eiſdem manus impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo; illa autem manus impoſitio, vt gloſſ. *ibi* aduertit, aliud non eſt; niſi benedictio; ergo ad hoc, vt Abbates Ordinis poteſtatem acquirant, neceſſariò erunt benedicendi, aliàs non poterunt, Monachos ſuos benedicere, nec ordinare; ergo ſicut Epiſcopi per conſecrationem acquirunt Ordinis poteſtatem, *c. tranſmiſſam,* & *ibi* gloſſ. fin. *ante med. de elect.* ita Abbates per benedictionem.

2 Confirmatur. Nam ſicut Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, *d. cap. tranſmiſſam, cap. qualiter de elect. c. inter corporalia de tranſlat. Epiſcop.* non tamen ea, quæ ſunt Ordinis; ita Abbas electus, & confirmatus poteſt, iuriſdictionis actus exercere, quod ſuprà *in diſput. de confirmatione* Abbatum probauimus; tamen benedicere, vel ordinare, qui ſunt veluti actus Ordinis, non poteſt niſi ſit benedictus, vt ſupponitur *in d. can. quoniam,* & *d. cap cum contingat,* & tradit Gloſſ. & Panormit. *in c. 1. de ſuppl. negl. Pral. 2. col.* & Sylu. *verb. Abbas n. 4.*

3 Nihilominus contrarium dicendum eſt, nempe, illam benedictionem non eſſe ſimpliciter neceſſariam Abbati, ad hoc vt actus Ordinis exercere poſſit: quod probatur per *d. c. 1. de ſuppl. negl. Pral.* vbi Alexander
4 III. conceſſit Ciſtercien. *Vt ſi Epiſcopus tertiò, cum humilitate, ac deuotione, ſicut conuenit, requiſitus, Abbates benedicere renuerit: liceat Abbatibus, proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad hoc officium pertinent, exercere.* Ergo hæc benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad acquirendam poteſtatem Ordinis; ſi enim fuiſſet ſimpliciter neceſſaria, Summus Pontifex in negligentiam, vel contumaciam Epiſcopi Diœceſani tradidiſſet Abbatibus facultatem, eligendi potius quem maluiſſent Epiſcopum, qui illis hoc benedictionis munus impenderet, quàm abſque benedictione, exercendi omnia, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur.

Præterea Abbates non perpetui, licet non benedicantur, eo quòd benedictio eſt etiam quaſi perpetua, & indelebilis, nec repeti poteſt, & ideo non traditur propter officium temporale, prout ſtatutum eſt ab Eu- 5
genio IV. in priuilegio Ciſtercienſibus in Hiſpania conceſſo; tamen gaudent omnibus prærogatiuis, & indultis, quibus frui, & gaudere poſſunt Abbates benedicti: vt infra videbimus.

Inſuper hæc benedictio non imprimit characte- 6
rem, neque eſt à Chriſto Domino inſtituta; itaut ad talem poteſtatem acquirendam ſimpliciter neceſſaria putanda ſit. Patet igitur, quod hæc benedictio non eſt 7
de eſſentia, nec eſt ſimpliciter neceſſaria, ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis, exercere poſſint; nam poteſtatem, exercendi actus Ordinis, conſequuntur ex priuilegio generali conceſſo Abbatibus benedictis *in d. c. quoniam, & in d. c. cum contingat,* quod per Summos Pontifices extenſum fuit ad Abbates non benedictos; non autem per benedictionem, vt videtur tenere Panorm. *in d. c. 1. col. 3. de ſuppl. neglig. Prælat.* Card. expreſsè *in clem. attendentes §. ſtatuimus qu. 5. & ſeq. de ſtat. Monach.* dicens, Abbatem, etiam ſine benedi- 8
ctione poſſe ea, quæ ſunt ſui officij: per *d. cap. 1.* & quòd hæc benedictio ſit potius de ſolemnitate, & ad bene eſſe, quàm de ſubſtantia, quem ſequitur Imola *ibi col. 8.* ita etiam Felin. *in cap. eam te, col. 6. num. 7. de reſcript. & in cap. inter Monaſterium, col. 2. n. 2. de ſent. & re indic.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.

SVMMARIVM.

1 *Character quid ſit.*
2 *Benedictio Abbatis eſt quædam Orationum ſolemnitas.*
3 *Benedictione in Abbatibus non imprimitur character.*
4 *Cardinales Presbyteri conferunt Ordines minores.*
5 *Benedictio non poteſt dici abſolutè conſecratio.*

Videtur quòd ſic, & primò, quia character eſt ſi- 1
gnaculum quoddam, quo aliquid inſignitur, vt ordinatum in aliquem finem, ex S. Thoma *3. p. q. 63. art. 3.* ſed per benedictionem Abbatibus imprimitur huiuſmodi ſignum: ergo benedictio Abbati imprimit characterem: Minor patet; nam antequam Abbas benedicatur, non habet hanc poteſtatem ſpiritualem ordinatam ad diuinum cultum, quam poſtea ſortitur per benedictionem, ergo in benedictione imprimitur hæc poteſtas, ac per conſequens character.

Secundò probatur ex Felin. *in c. inter Monaſt. n. 2. de re indic.* vbi ex mente Oſtien. ait benedictionem Abbatibus Ciſtercien. eſſe quaſi conſecrationem, vt refert Illuſtriſſ. Card. Tuſch. *Practic. Conc. Iur. lit. A. concl. 18.* ſed per conſecrationem imprimitur character ex Innoc. & Panorm. *in c. meminimus de accuſat.* ergo per benedictionem imprimitur character.

Contraria tamen ſententia communis eſt, per benedictionem in Abbatibus non conferri Ordinem, nec imprimi characterem, ſed eſſe tantùm quandam 2
orationum ſolemnitatem. Ita Oldrad. *conſ. 14. per totum,* Felin. *d. cap. inter Monaſterium, loco cit. & in cap. eam te, num. 7. col. 6. de reſcript.* Gloſſ. & Card. *in clem.*

clem. attendentes §. *ſtatuimus*, *q.* 5. *& ſeq. de ſtat. Monac.* vbi Ioan. de Imol. *col.* 8. & communiter ſcribentes, Archidiac. *in c. quoniam* 69. *diſt. & in cap manus.* 1. *q.* 1. Nauat. *conſ. de Sacram. non iter.* Azor. *inſtit moral p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 4. Franc. Marc. *in ſuis deciſ. q.* 1086. vbi Innoc. & Panorm. & alios citat atque communiter omnes.

3 Ideo dicendum eſt, per benedictionem in Abbatibus non imprimi characterem: ſed tantùm tradi quoddam exercitium collationis Ordinum Minorum, Baculi Paſtoralis, & Mitræ, vt benè Oldrad. *loc. cit.* vnde talis benedictio fertur potiùs ad ſolemnitatem, & conſuetudinem, quàm ad ſubſtantialia, vt ſupra probauimus.

Ad argumenta in contrarium reſpondendo, ad primum dico, Abbatem ante benedictionem habere hanc poteſtatem, ſed non exercitium illius poteſtatis. Quinimo etiam nulla habita benedictione, poteſt Abbas Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus vti, vt *in ſeq. quæſ. n.* 4. dicemus, cùm illa concedantur potiùs ad decorem, quàm vt aliquid Ordinis denotent, ſecundum Ioan. Andr. *in c. vt Apoſtolicæ de priuil. in* 6. vbi exemplificat de Cardinalibus Preſbyteris, qui ex priuilegio conferunt Ordines minores. 4

Ad ſecundum Reſpondeo, admiſſo hoc, quòd bene- 5 dictio ſit quaſi conſecratio, non tamen eſt abſolutè conſecratio, vltra quòd idem Felin. *in d. c. meminimus n.* 3. ait, licèt benedictio habeatur loco conſecrationis, tamen non eſt propriè conſecratio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio tribuit nomen Epiſcopo, qui ante conſecrationem vocatur electus.*
2 *Abbas ante benedictionem vocatur Abbas.*
3 *Benedictio in Abbate potiùs eſt de ſolemnitate, quàm de ſubſtantia.*
4 *Abbas ante benedictionem vtitur Annulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus.*

OStien. *in cap. tuam de ætat. & qualit. & in c. inter Monaſterium de ſent. & re iud.* quem videtur ſequi Archid. *in c. alienationes ſuper gloſſ.* 1. 12. *q.* 2. tenet, quòd non debeat vocari Abbas, ſed electus, quamuis eſſet electus, & confirmatus per text. *in d. c. inter Monaſt. in fi.* 1 Quia ſicut conſecratio tribuit nomen Epiſcopo; nam antea vocatur electus quamuis ſit confirmatus, vt not. *in c. ſua de his, quæ fiunt à Prel. & c. niſi ſpecialis, in fine, de vſu pall.* ita, & benedictio.

Contrarium tamen eſt verius; quia Abbates non conſtituuntur in ſuo munere per benedictionem, ſed per electionem, & confirmationem: probatur *in c.* 1. *de ſupplen neglig. Pral.* & *ibi* Gloſſ. Panorm. & omnes, & *in cap. meminimus de accuſat. & clem. attendentes*, §. *ſtatuimus de ſtat. Monach.* in quibus iuribus electus appellatur Abbas; Ita ſentiunt Ioan. Andr. *in cap. inter Monaſterium, num.* 6. *de ſent. & re iudic.* & *ibi* Panormit. *num.* 25. Butr. & Card. & Felin. *num.* 1. Oldrad. 2 *etiam conſ.* 14 *col.* 2. dicens de ſtylo Cancellariæ pronuntium eſſe, electum confirmatum vocari Abbatem: ſubdens, Abbatis beneficia vacare poſt adeptam poſſeſſionem ante benedictionem; & ita communiter omnes, vt referunt Bertachin. *verbo Abbas* 5. Brunor. à Sole *in locis communibus eod. verbo num.* 2. Auguſt. Barboſ. *in collect. ad d. cap.* 1. *de ſuppl. negl. Prælat. num.*

6. Nec eſt eadem ratio de huiuſmodi benedictione, 3 quæ de conſecratione Epiſcopi; quia hæc benedictio potius eſt de ſolemnitate, & ad bene eſſe, quàm de ſubſtantia.

Vnde ante benedictionem Abbas Baculo paſtorali, 4 & reliquis Pontificalibus vti poteſt: ita Card. *in d. clem attendentes d.* §. *ſtatuimus q.* 5. *& ſeq. de ſtat Monach.* & *ibi* Imol. per text. *in d. cap.* 1. *de ſuppl neglig. Prælat* Panormit. *vbi ſuprà, & in c. quanto de offic ord.* Felin. *in cap eam te num.* 7. *verſ. tertio reſtringuntur, de reſcript.* Eamdem benedictionem minus Abbati neceſſariam putat Iuo Carnotenſis Epiſcopus *epiſt.* 37. *&* 57. *ad Bernardum Maioris Monaſterij in Gallia Abbatem* ſic dicens, *Promotionem Abbatis non facit Epiſcopalis benedictio, ſed Fratrum communis electio*, Renat. Chopp. *in ſuo Monaſt. lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 7.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatum reiterari non poteſt.*
2 *Benedictio nuptialis, ſicut & ſolemnis pœnitentia non reiteratur.*
3 *Abbas quid facere debeat, ſi benedictionem receptam probare nequit, & huiuſmodi probatio ſibi neceſſaria eſſet.*

COmmunis Doctorum ſententia (prout refert, & ſequitur Boniface. *in clem. attendentes* §. *ſtatuimus, n.* 10. *de ſtat. Monach* & Nauar. *conſil.* 2. *de ſacrament. non iterand.*) 1 eſt, Abbates ſemel benedictos, ſi deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non eſſe iterum benedicendos; quamuis enim huiuſmodi benedictio characterem non imprimat, nihilominus non propterea erit reiterabilis: nam multa ſacramentalia, quæ non imprimunt characterem, non ſunt reiterabilia: 2 vt benedictio nuptialis, quæ non repetitur, *cap.* 1. *&* 3. *extra de ſecund. nupt.* nec etiam pœnitentia ſolemnis reiteratur, *can. quamuis, & can. in cap diſt.* 3. Ita etiam Azor. *Inſtit moral. part.* 1. *l.* 12. *c.* 20 *q.* 4. Roderic *quæſt.* 3 *regul. tom.* 1 *quæſt.* 12. *art.* 3. vbi de mente Nauarri ait, quòd ſi Abbas benedictionem receptam probare non poteſt: & huiuſmodi probatio ſibi quoad externum forum neceſſaria foret, non debet dicere, ſe benedictionem recepiſſe, ſed dubitando dè prima benedictione recipere ſecundam, cum conditione apponi conſueta in baptiſmo illius, de quo in dubium vertitur, an ſit baptizatus: nempe, *Si es benedictus, non te benedico. ſi autem non es benedictus, ego te benedico.* Ita etiam Vgolin. *de poteſt. Epiſcop c.* 31. §. 1 *n.* 1. D. Barboſ *de offic. & poteſt. Epiſc part* 2. *alleg.* 27. *n.* 51. & hæc de præſenti quæſito.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Dominicis, & feſtis tantum diebus benedici debent.*
2 *Abbatum benedictio eſt maior collatione Ordinum Minorum, & ideo facienda eſt cum maiori ſolemnitate.*

REſpondeo, quod non, ſed in Dominicis, & feſtiuis tantum diebus. Quia ſicut minores Ordines, 1

nes, non possunt conferri, nisi diebus Dominicis, & festiuis propter reuerentiam, vt *in cap.1. & 3. de tempor ordin.in 6.* ita à fortiori Abbatum benedictio quæ ipsis tribuit minores Ordines cooferendi facul-
1 tatem, & est maior collatione Ordinum minorum: cum ista ab illa dependeat, *cap. cum contingat. de atat.& qualit.& 69. dist.can.quoniam*: ergo facienda est cum maiori solemnitate. Et hoc sentiunt, Ostiens. & Ioan.Andr. *in d cap.cum contingat. num.9. de atat. & qualit.* Abbas Panormit. *in cap.cum sis, in fine, de consecrat.Eccles.vel altar.* Felin. *in cap. inter Monasterium num.2. vers. de ista benedictione de sent & re iud.* idem Panormitao. *in d.cap.cum contingat. num.3.* Syluest. *verb.Abbas num.4.* Angel. *eodem verbo num. 6.* D.Barbos. *de offic.& potest.Episcop. part.2.alleg.27. num.53.*

QVÆSITVM VIII.

Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, secundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.*
2 *Benedictio, vniuersaliter loquendo, intra annum petenda est.*

1 OLdrad. *cons.14.in princ. vers. item si hoc*, asserit, benedictionem Abbatis non habere tempus determinatum, intra quod sit petenda. Quæ fortè sententia non est refellenda, si de Abbatibus Regularibus, qui possunt ad eorum placitum benedici, & non
2 benedici, erit intelligenda. Tamen vniuersaliter loquendo, dicendum est, benedictionem hanc intra aonum ab electione computandum, postulandam esse: ita annotatur *in clem.1.§ statuimus de stat. Monach.* Dixi (si loquamur de Abbatibus Regularibus) quia eum illis indultum sit à Summis Pontificibus, vt statim electi omnia iura, & præeminentias obtineant, ac si essent benedicti; per consequens benedictionis tempus nullum illis præfigitur, immo illis benedictio necessaria non est.

QVÆSITVM IX.

Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi ab Episcopo benedicendi sunt.*
2 *Abbates quidam antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepisse leguntur.*

1 BEnedictio Abbatum de iure communi ad Episcopum spectat, vt probatur *in c.1. de suppl. negl. Prælat. & cap. quoniam 69.dist & cap cum contingat de atat.& qualit.* Ex quibus iuribus, ad Episcopum Abbatum benedictionem spectare, notant Sbroa. *de Vicar. Episcop. lib.2. quæst.8. n.1.* Azor. *instit.moral. part.2.lib.12.cap.20 q.6.* Vgolin. *de potest.Episc.cap. 31.§.1.num.1.* Barbos. *de offic.& potest. Episcop.part.2. alleg.27.num.51.*

2 Nonnulli autem Abbates præcipuè ex Congregatione Casinen. olim à Summis Pontificibus benedicebantur, vt refertur de Stephano Nono, qui cum esset in Religione à Monachis Montis Casini in Abbatem electus, Victorem Secundum Pontificem, Florentiæ commorantem adiens, ab eodem benedictus fuit: ita Petr.Record. *Hist. Monast.gior.1.* & de aliis idem testatur ceremonia benedictionis Abbatialis descripta à Petr.Diac.Casin. *in com.super cap.64.Reg. S.Benedict.* in ea enim ceremonia non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice benedictionem recepisse nominantur, vt *in vltimo quæsit.huius disput.* dicetur. Postea factum est, vt etiam Abbates Sanctissimæ Trinitatis de Caua, & Sublacenses, ac alij multi à Summo Pontifice fuerint eo tempore benedicti, sicut testantur Monasterij Cauen. & Sublacen. antiquæ io scriptis registratæ rerum memorabilium annotationes, & memoriæ. In nostra etiam Congregatione Vallis-Vmbrosæ aliqui olim Abbates à Summo Pontifice benedicebantur, vt legitur *in Bulla Alexandri III. sub Dat. Beneuenti 13. Kalend. Iunij anno 1168. Pontif.sui ann.9.* cuius copia authentica habetur in Archiuio Vallis-Vmbrosæ: in ea etenim constat Abbatem S. Mariæ apud Bibbonam nostræ Congregationis à Monachis electum pro benedictione accipienda ad Sedem Apostolicam accedere debuisse.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates possint, benedictionem, à quocunque Episcopo suscipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ab Episcopo benedici volentes, possunt benedictionem à quo maluerint Episcopo suscipere.*
2 *Priuilegium à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia nostræ Congregationis concessum refertur.*

AFfirmatiua propositi quæsiti resolutio habetur, 1
ex nonnullis Romanorum Pontificum priuilegiis super hoc Monachalibus Congregationibus 2
concessis: ita indulsit Martinus V. Abbati Sancti Pancratij de Florentia nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ, vt in sequenti diplomate videri potest.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Riccardo Abbati, & Conuentui Monasterij S. Pancratij Florentiæ, Ordinis Vallis-Vmbrosæ, salutem, & Apostolicam benedictionem.

SAcræ Religionis, sub qua deuotum, & sedulum exhibetis Domino famulatum, prometeruit honestas, vt votis vestris, illis præsertim, quæ ad vestri Monasterij decorem cedere valeant, quantùm cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus. Cùm itaque fuerit exhibita nobis pro parte vestra petitio, continebat, Abbates, qui pro tempore fuerunt vestri Monasterij, quod solemne est, & cuius Ecclesia etiam Parochia lis existit, & non modica Parochianorum multitudine abundat, hactenus benedici non consueuerint; vósque cupiatis, vt tu filij Abbas, & successores tui Abbates eiusdem Monasterij in laudem Dei, ac pro honore Monasterij, & deuotione, ac consolatione Parochianorum eorumdem augmentandis, benedici pro tempore possitis, & debeatis. Nos vestris in hac parte supplicatiooibus inclinati,

vt tu

vt tu fili Abbas, & ſucceſſores huiuſmodi, aliàs tamen tite pro tempore benedici poſſitis, & debeatis; quódque etiam tu fili Abbas, à quocumque malueris Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente munus benedictionis ex nunc recipere, ac eidem Antiſtiti, vt munus prædictum auctoritate noſtra impendere liberè tibi poſſit, deuotioni veſtræ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Florentiæ anno 1420. 8. Idus Martij, Pontificatus noſtri anno 3.

Habetur *in libro Authentico Bullarum Apoſtolicarum noſtra Congregationis in Archiuio Vallis-Vmbroſæ.*

Idem conceſſit Eugenius IV. Congregationi Cæleſtiuorum confirmando priuilegium Cæleſtini V. eiuſdem Congregationis Inſtitutoris, ſub datum Florentiæ anno Domini 1434. 5. Kal. Nouembris Pontificatus ſui anno 4. vt habetur *in noua Collect. Roder. Bulla* 9. eiuſdem Pontificis. Ex quo concluditur, Abbates poſſe à quocunque Antiſtite benedici, nulla in hac re obligatione locorum Ordinariis debita. Adde, licere etiam, vt ab Abbatibus benedicerentur, dummodo in propriis Eccleſiis talis fieret benedictio.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates Regulares poſſent alios Abbates benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares poſſunt à Generali, ſiue à Vicariis ab eodem delegatis benedici.*

1 INnocentius VIII. ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1489. die 9. Aprilis Pontificatus ſui anno 5. conceſſit Ioanni Abbati Monaſterij Ciſtertij, vt Abbates, & Abbatiſſas ſui Ordinis benedicere poſſit per hæc verba. *Innocentius Epiſcopus, &c. Dilecto filio Ioanni &c. Et quia interdum propter munus benedictionis, quod per Epiſcopos Abbatibus dicti Ordinis impenditur, contentiones, ac priuilegiorum Ordinis veſtri læſiones oriuntur, ſub eo prætextu, quod Epiſcopi prædicti ex impenſione muneris huiuſmodi prætendunt, aliquam poſtmodum in eos, & eorum Monaſteria iuriſdictionem, & ſuperioritatem, contra dicti Ordinis veſtri priuilegia habere; tibi, & ſucceſſoribus tuis prædictis dumtaxat, vt munus benedictionis huiuſmodi quibuſcunque dicti Ordinis Abbatibus, & Abbatiſſis impendere; ac Abbatibus, & Abbatiſſis prædictis, vt dictum munus à te, & ſucceſſoribus tuis prædictis recipere liberè, ac licitè poſſitis, & poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.* Quæ Bulla refertur à Roderico *in noua Collect. priuileg. Mendic. & non Mendic.* 5 *inter Bullas eiuſdem Pontificis.* Et Clemens VIII. ſub datum Romæ die 24. Iulij anno Domini 1599. conceſſit eidem Abbati Ciſtercij Generali totius Ordinis, vt poſſit deputare, & deligere Vicarios per Prouincias, qui benedictionem nouis Abbatibus, & Abbatiſſis dicti Ordinis impenderent.

Refert Renat. Chopp. *in ſuo Monaſt. lib. 1. titul. 1. num. 7. in margine.*

QVÆSITVM XII.

De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Forma iuramenti obſeruandi ab omnibus Abbatibus, qui benedicendi ſunt.*
2 *Abbates omnes in benedictione, præter prædictum iuramentum, debent fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere.*
3 *Abbas non exemptus fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Ordinario in benedictione promittere debet.*
4 *Abbas exemptus in benedictione fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Abbati Generali, & Prælatis Ordinariis Religionis promittere tenetur.*
5 *Abbates benedicendi, qui profeſſionem emittere debeant, qui verò non.*

IN Pontificali Romano Clem. VIII. iuſſu edito, vbi traditur forma de benedictione Abbatis *fol.* 94. apponitur forma iuramenti ab Abbate benedicendo in manibus Pontificis benedicentis præſtandi, quæ eſt ſequens, videlicet. 1

Ego N. electus Monaſterij N. Ordinis Sancti N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero B. Petro Apoſtolo, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ, & Domino noſtro Domino N. Papæ N. ſuiſque ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non ero in conſilio, aut in conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione; aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur: vel iniuria aliqua inferantur, quouis quæſito colore. Conſilium verò, quod mihi credituri ſunt, per ſe, aut Nuntios ſuos, ſeu literas, ad eorum damnum me ſciente nemini pandam. Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri, adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum, ſaluo meo Ordine, contra omnem hominem. Legatum Apoſtolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Domini noſtri Papæ, & Succeſſorum prædictorum conſeruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in conſilio, vel facto, ſeu tractatu, in quibus contra ipſum Dominum noſtrum, vel eamdem Romanam Eccleſiam aliqua ſiniſtra, vel præiudicialia perſonarum iuris, honoris, ſtatus, & poteſtatis eorum machinentur. Et, ſi talia à quibuſcunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro poſſe: & quantò citiùs potero, ſignificabo eidem Domino noſtro, vel alteri, per quem poſſit ad ipſius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, ſeu diſpoſitiones, reſeruationes, prouiſiones, & mandata Apoſtolica, totis viribus obſeruabo, & faciam ab aliis obſeruari. Hæreticos, ſchiſmaticos, & rebelles eidem Domino noſtro, vel ſucceſſoribus prædictis pro poſſe perſequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum veniam, niſi præpeditus fuero canonica præpeditione. Poſſeſſiones verò ad Monaſterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum conſenſu Conuentus Monaſterij mei, inconſulto Romano Pontifice. Et ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eo ipſo incurrere volo.

Iuxta quam formam iuramenti omnes Abbates benedictionem recipientes, tam exempti, quàm non 2

exempti iurare debent. Vltra prædictum iuramentum Abbates ab Ordinariorum iurisdictione immunes, promittunt insuper fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, & Summo Pontifici eiúsque successoribus deuotè, & fideliter perpetuò exhibere.

3 Quòd si Abbas benedicendus non esset exemptus, præter supradicta, promittere debet fidem, subiectionem, obedientiam, ac reuerentiam Episcopo eius Ordinario; quæ omnia puto esse promittenda
4 ab Abbatibus Regularibus exemptis eorum Abbatibus Generalibus in manibus ipsorum Abbatum Generalium, vel aliorum ab iisdem delegatorum, à quibus ipsi Abbates nouiter electi benedictionem suscipiunt.

5 Notandum autem, quòd electi, siue potius postulati, vel aliàs promoti ad Regulares Abbatias, si erunt seculares, debent in primis professionem coram Pontifice illos benedicente, iuxta præscriptum vniuscuiusque Congregationis emittere: vt notatur in Pontificali in ceremonia benedictionis Abbatum in principio. Circa quod aduertendum est, quod Lucius III. Pont. Max. 11. Kalend. Decembris anni 1183. in quodam priuilegio Cisterciem. concessum voluit. *Quòd Episcopi in benedictionibus Abbatum sint contenti professione, quæ noscitur instituta ab initio Ordinis; scilicet, quod Abbates tunc debent dicere (saluo ordine suo, & priuilegiis Ordinis) nec compellantur aliam tunc facere professionem, contra Ordinis instituta*; vt habetur *in lib. priuil. d. Ordinis*, & refert Renat. Chopp. *in Monast. lib. 2. tit. 1. n. 7.* Subdens ex Aimoyno, quòd Monachi Cœnobij D. Germani de Pratis, qui ab Episcopi Parisien. iurisdictione exempti erant, ab Abbatia, & Conuentu Villelmum Abbatem expulerunt ex eo, quia ipse Abbas edita solemni professione benedictionem ab Episcopo recepisset.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.*
2 *Recensentur priuilegia quarumdam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorumdem priuilegiorum, eadem possunt, ac si essent benedicti.*

1 Abbates Regulares, licèt eis benedictionis munus non impendatur, illis tamen Monasteriis, ad quæ electi, vel nominati fuerint, præesse possunt; ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, nec non omnia, & singula, quæ per Abbates aliorum Monasteriorum, & locorum suæ Congregationis, iuxta illius constitutionis, & statuta huiusmodi fieri poterunt, ac si essent benedictionis munus consequuti, facere, & exercere liberè, & licitè valent.

2 Ita concessit Eugenius IV. Congregationi S. Iustinæ de Padua, sub datum Florentiæ anno 1434. 3. Idus Ianuarij, & per aliam Bullam sub datum Bononiæ anno Domini 1436. pridie Kal. Iulij Pontif. sui anno 6. sub his verbis. *Volens insuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt benedictionis munus non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti.* Refert Roderic. *in collect. Bullar. Apostolicar. pro Regular. Bulla 11. A. Pontificis sub num. 15.* quæ priuilegia ad nostram Congregationem extensa, ac de verbo ad verbum eidem concessa fuerunt à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. sui anno 4. vt patet *ex eius Bulla* §. 43. quam inferius disput. de communicat. priuileg. integram referemus. Et ab eodem Iulio II. id ipsum priuilegium concessum fuit Monachis, & Abbatibus Oliuetanis sub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Kal. Iunij Pontif. sui anno 8. vt notatur *in libro priuilegiorum Congregationis Montis Oliueti pag. 76.* his verbis. *Præfatique sic electi, seu nominati, absque alicuius dictæ Sedis, vel alterius prouisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur ipsis Monasteriis, & Prioratibus, ad quæ sic electi, vel nominati fuerint præesse, ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi suscepissent.* Alia eiusdem tenoris priuilegia elargita sunt quibusdam aliis Monachorum Congregationibus; nimirum Camaldulensibus à Leone X. de quo in compendio priuilegiorum eiusdem Congregationis fol. 34. Idem priuilegium concessum fuit Abbatibus Canonic. Regularium à Pio V. anno Dominicæ Incarnationis 1566. 17. Kal. Februarij Pontificatus sui anno 1. cuius priuilegij tenor est. *Nec non singulis ipsorum Monasteriorum Abbatibus pro tempore existentibus (tametsi munus benedictionis non suscepissent) quod omnibus, & singulis priuilegiis, prærogatiuis immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, indulgentiis, & indultis, quibus tam Ordinis, & Congregationis prædictorum, quàm aliorum Monasteriorum, & Ordinum Abbates in Generalibus, & prouincialibus Conciliis vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere, liberè, ac licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate de speciali gratia indulsit*: ita habetur *in lib. priuileg. dictæ Relig. pag. 542.*

QVÆSITVM XIV.

De ritu benedicendi Abbates.

SVMMARIVM.

1 *Benedictionis Abbatum Casinen. antiqua forma à Petro Diacono descripta refertur.*
2 *Præparatio Summi Pontificis ad sacrificium Missæ & ad benedicendum Abbatem.*
3 *De iuramento ab Abbate coram Summo Pontifice præstando.*
4 *Summus Pontifex tradit Abbati Regulam.*
5 *Summus Pontifex benedicit Baculum, illúmque benedictum tradit Abbati.*
6 *Summus Pontifex benedicit Anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati.*
7 *Abbas ponitur in sua sede.*
8 *Oblatio, & abstinentia die benedictionis ab Abbate facienda.*
9 *Summus Pontifex Abbatem benedicit.*
10 *Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos.*
11 *Exhortatio eiusdem ad Abbatem benedictum.*
12 *Omnes antiquæ benedicendi Abbates ceremoniæ per Clem. VIII. sublatæ sunt, & noua formula per eumdem instituta traduntur.*
13 *Mandatum Apostolicum ante benedictionem necessarium.*
14 *Dies quo Abbas benedici potest.*
15 *Cappella quomodo præparanda.*
16 *Materia cappellæ ornatus.*

17 *Credentia Episcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus.*
18 *Minoris cappellæ ornatus, & paramenta electi.*
19 *Credentia pro electo præparanda.*
20 *Vestes electi,*
21 *Assistentium paramenta.*
22 *Ordo accedendi ad Missam.*
23 *Ordo emittendi professionem Monasticam.*
24 *Electus in cappella paratus ad Episcopum ducitur.*
25 *Abbatis benedictio quomodo petenda.*
26 *Iuramentum, & examen electi.*
27 *Confessio quomodo facienda.*
28 *Electus induitur in Cappella, & Missam prosequitur.*
29 *Septem Psalmi, & Litania super electum dicuntur.*
30 *Præfatio super electum dicenda.*
31 *Traditio Regulæ, Baculi, & Annuli.*
32 *Missa prosequenda cum oblationibus.*
33 *Pax quomodo danda.*
34 *Communio quomodo fiat.*
35 *Mitra, & Annulus Abbati imponitur, & quomodo.*
36 *Abbas quomodo inthronizatur.*
37 Te Deum *dicitur, benedicit populo, & recipit Monachos ad osculum.*
38 *Populo solemniter benedicit, & Episcopo gratias agit.*
39 *Differentia inter cappellam Episcopi, & Abbatis, nec non ornatum vtriusque.*
40 *Prætermittenda, si Abbas fuerit professus.*
41 *In Missis priuatis quænam omittenda.*
42 *Differentia in benedictione quæ fit in propria Ecclesia electi, vel in aliena.*
43 *Differentia obseruanda in benedictione Abbatis habentis vsum Mitræ, vel non habentis.*
44 *Mutanda cùm Abbas non auctoritate Apostolica, sed ordinaria benedicitur.*

1 DVplicem modum benedicendi Abbatem in præsenti recensebo; primus erit iuxta quem antiquitus Abbas Montis Casini benedicebatur, atque illum in medium adducam, prout refertur à Petro Diacono eiusdem Monasterij Monacho *in exposit. c. 64 Regulæ D. Patris Benedicti*, cuius commentaria in eandem Regulam manuscripta habui à R. P. D. Domino Constantino Caietano Casinen. Congregationis, Abbate S. Baronti, viro in historiis non parum versato. Alter erit modus, qui in Pontificali Romano iussu Clem. VIII. edito assignatur, iuxta quem hodie, aliis omnibus abolitis, benedici debent Abbates, si qui sunt qui benedictionem suscipere consueuerunt. Priorem modum sic tradit Petrus Diaconus.

2 In primis, præparet se Pontifex ad Missam celebrandam, completa autem epistola, prosternat se Pontifex ante altare; & Abbas electus sacris vestibus indutus, & Paraphonista incipiat Litaniam, sequitur Dominica oratio, *Pater noster, &c. Et ne nos inducas, &c. Saluum fac seruum tuum, &c. Dominus conseruet eum, & viuificet eum, &c. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum, &c. Dominus custodiat te ab omni malo, &c. Mittat tibi auxilium suum de sancto, &c. Nihil proficiat inimicus in eo, & filius iniquitatis, &c. Esto illi Domine, &c. A facie, &c. Exurge Domine, & libera nos, &c. Domine exaudi, &c. Et clamor, &c. Dominus vobiscum, &c.*

ORATIO.

COncede, quæsumus omnipotens Deus, affectui nostro, tua miserationis effectum, & famulum tuũ, quem ad regimen animarum elegimus, gratia tua dono prosequere, vt te largiente, cum ipsa tibi nostra electione placeamus, &c. Cunctorum bonorum institutor Deus, qui per Moysem famulum tuum ad gubernandas Ecclesias Præpositos instituisti, tibi supplices effundimus preces, téque deuotis mentibus exoramus, vt hunc famulum tuum, quem conniuentia, & electio famulorum tuorum Abbatem hodie ouium tuarum instituit, protectionis tuâ gratia munire digneris, sicque regere subditas, commendatásque oues concedas, vt cum illis omnib. regna cælorum adeptus, quatenus te, Domine, opitulante, Apostolicis insuper fultus doctrinis, centesimo cum fructu lætus introeat portas Paradisi, atque, te, Domine, collaudante, audire mereatur, Euge serue bone, & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui, quod ipse præstare digneris.

ALIA ORATIO.

EXaudi Domine preces nostras, & super hunc famulum tuum spiritum tuæ bonitatis emitte, vt cælesti munere ditatus, intercessione sanctissimi confessoris tui P. nostri Benedicti, quem præcipuè monasticæ disciplinæ legislatorem dedisti & tuæ maiestatis gratiam possit acquirere, & bene viuendi aliis exemplum præbere. Per Christum.

ALIA ORATIO.

DEus innocentiæ, & totius sanctitatis amator, qui omnia per filium tuum Iesum Christum Dominum nostrum mirabiliter dispensas, effunde, quæsumus, super hunc famulum tuum, quem in officium Abbatiæ ordinamus, gratiam Spiritus sancti, vt illius seruitium tibi omni tempore dignanter complaceat, cúmque dextera potentiæ tuæ benedicere digneris in opus ministerij tui condignum, quatenus actum ministrationis tibi per B. Benedictum fideliter exequatur, & eiusdem sancti Spiritus septiformis gratiæ virtute corroboretur. Requiescat ergo super eum, precamur, Domine, spiritus sapientiæ, & pietatis, reple eum spiritu timoris tui, concede ei grauitatem actuum, censuram viuendi, vt in lege tua die, ac nocte meditetur, mandata tua custodiat, dictis tuis obediat, sacris lectionibus insistat, terrena, & transitoria despiciat, atque omni tempore bonis operibus inseruiat, omnem libidinem prauæ voluptatis superet, amorem honestæ castitatis teneat, redundet in eo Sancti Patris nostri Benedicti constantia, animi fortitudo, Mauri obedientia, totius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentiæ puritas, & spiritalis obseruantiæ disciplina; in moribus eius Benedicti Regula fulgeat, & cunctis sibi subditis verbo, & exemplo imitationem bonam præbeat, & vsque ad exitum in sancta conuersatione firmus, ac stabilis perseueret: atque ita hanc obedientiam, te auxiliante, peragat, qualiter ad æternam remunerationem, te donante, peruenire mereatur. Per eumdem.

Post hæc, ante Pontificem promittat sub iureiurando, coram Deo, & Sanctis eius, obseruaturum se Regulam B. Benedicti vsque ad iota vnum, & vnum apicem, secundum suum scire, & posse, & nullum Monachum, nisi clarescentibus culpis, de Monasterio projecturum, vel degradaturum: & vt thesaurum, possessiones, Ecclesias, & omnem substantiam Monasterij vbique terrarum non subtrahat, vel alienet: obedientias sicut B. Benedictus iussit, distribuat: & laicum super Monachum non præponat. Hoc facto, reducatur ad Pontificem, & Pontifex imponat manum super caput eius, dicens sequentem orationem, in modum Præfationis.

OMnipotens sempiterne Deus, affluentem spiritum &c. vt in Pontif. Rom. *Rub. de Ben. Abb. fol.* 214.

Hoc expleto, incipiat Paraphonista Responsorium. *Indicabo tibi homo, quid sit bonum.* Et Chorus respondeat. *Fac iudicium, & iustitiam.* Finito Responsorio tradat Papa Regulam in manus Abbatis dicens: *Accipe Regulam, Spiritu sancto inspirante dictatam, & sacratissimis manibus Patris Benedicti descriptam, ad regendum, custodiendúmque gregem tibi à Deo creditum, quantùm Deus ipse te confortauerit, ac fragilitas humana permiserit; Accipe Monastica conuersationis Regulam, ad quam propriam, & subditorum corrigere debes vitam: & vide, vt non solum auditor, sed etiam satagas esse illius operator.*

Tunc intonat Paraphonista antiphonam. *Confirma hoc Deus, &c.* & chorus ℟. *A templo sancto tuo, &c.* Deinde dicat Papa hanc Orationem,

ORATIO.

TE Omnipotens, & piissime deprecamur, Domine, hunc famulum tuum propitius intuere, vt gratia tua auxiliante; in sua, subditorúmque conuersatione, pracepta sancta Regula efficaciter studeat adimplere, vt transacto villicationis sua tempore, vnà cum commisso grege perpetua potiatur beatitudine.

ALIA ORATIO.

DOmine Deus omnipotens exaudi preces nostras, & super hunc famulum tuum N. spiritum tua bonitatis emitte, vt calesti munere ditatus, & tua gratiam possit maiestatis acquirere, & beneuiuendi aliis exemplum prabere. Per Dominum, &c.

ALIA ORATIO.

REspice Domine super hunc famulum tuum, quem ad regimen animarum Abbatem ordinamus, sit in eo, Domine, per donum Spiritus tui, prudens modestia, sapiens benignitas, grauis lenitas, casta libertas, ferueat in charitate, & nihil extra te diligat, laudabilitérque viuat, & laudari non appetat, te timeat, tibi amore seruiat, tu honor ei, tu gaudium, tu in mœrore solatium, tu in ambiguitate consilium, tu in iniuria defensio, tu in tribulatione patientia, in paupertate abundantia, in ieiunio cibus, in infirmitate sis medicina; quod est professus custodiat, vt & hostem antiquum deuincat, & vitiorum squalores expurget, quatenus electorum tuorum consortio, te donante, mereatur vniri. Per Dominum, &c.

ALIA ORATIO.

OMnipotens clementissime Pater, tuam omnipotentiam supplices deprecamur, vt infundere digneris super hunc famulum tuum N. quem tuo, seruorúmque tuorum seruitio mancipamus, spiritum sapientia, & intelligentia, discretionisque: dona ei Casinensi cœnobio tua ita agere, & iniunctum sibi temporibus officium suum administrare, vt & tibi placere valeat, & vtilitatem seruorum tuorum, te auxiliante, perfectissimè expleat, propter quod hic, & in futuro seculo mercedem laboris sui in consortio Sanctorum tuorum à te piissimo largitore percipiat. Per, &c.

BENEDICTIO BACVLI.

5 *TV Baculus noster, & rector per secula vita. Iustum sanctifica pietatis iure bacillum, quo mala sternantur, quo semper recta regantur.*

Tunc intonat Chorus. *Virga aquitatis, Alleluia. Virga regni tui, Alleluia.*

Tunc tradat Papa ei Baculum dicens; *Accipe Baculum pastoralitatis, quem praferas caterua tibi commissa ad exemplum iusta seueritatis, & correptionis. Accipe Prelationis virgam, Pastoralis custodia curam significantem, & diligentiam, quatenus in commissis tibi ouibus, tam in coercendis errantibus, quàm in omnib. prouidendis vtilitatibus omninò sis sollicitus. Accipe Baculum pastoralis officij. & Monastici regiminis, vt sis in corrigendis vitiis saniens, in ira iudicium sine ira tenens, cum iratus fueris misericordia reminiscens; accipe, inquam, Baculum sacri moderaminis signum, vt imbecilles consolides, titubantes confirmes, prauos corrigas, rectos dirigas in viam salutis aterna. Prastante Domine nostro Iesu Christo, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat, &c.*

De hinc intonat Paraphonista Antiphonam hanc. *Dixit autem Pater ad seruos suos, citò proferte stolam primam, & induite illum, & date Anulum in manu eius, & calciamenta in pedes eius.*

Dehinc Papa dicat super Anulum hanc Oratio- 6
nem.

BENEDICTIO ANVLI.

DEus calestium, terrestriumque creaturarum, atque humani generis benignissime reparator, dator spiritualis gratia, omniúmque bonorum largitor, qui iustitiam tua legis in cordibus credentium digito tuo, id est, vnigenito tuo scribis, cui Magi in Ægypto resistere non valentes concinebant, dicentes, digitus Dei est hic, tu immitte Spiritum sanctum tuum Paraclitum de calis super hunc Anulum arte fabrili decoratum, & sublimitatis tua potentia, ita cum emundare digneris, vt omni nequitia liuidi, venenosique serpentis procul expulsa, metallum à te bono conditore creatum, immune à cunctis sordibus inimici maneat. Benedic Domine, & sanctifica Anulum istum, & mitte super eum septiformem Spiritum tuum sanctum, quo famulus tuus eo fruens Anulo fidei subarratus, virtute Altissimi sine peccato custodiatur, & omnes benedictiones, qua in scripturis diuinis reperiuntur, super eum copiosè descendant; circunda eum Domine vbique potentia dextera tua, quo Sanctissimi Patris Benedicti insigniis redimitus, & vita merito decoratus, tibi in omnibus actibus suis complaceat, & per tramitem recti itineris inoffenso gradu incedendo, te opitulante in Patris Benedicti cathedra collocatus, diu hic incolumis, & post succedentia tempora perennibus bonis locupletari mereatur per eum, cui cum Æterno Patre manet honor, & perpetuitas per immortalia seculorum secula, &c.

Post hæc Papa det Anulum Abbati dicens, *Accipe Anulum discretionis, & honoris, integra fidei signaculum, vt qua signanda sunt signes, & qua aperienda sunt aperias, & vt credentibus per fidem baptismatis, diuina misericordia viscera pandas: lapsis autem, & pœnitentibus per mysterium reconciliationis ianuas Regni calestis aperias: tibi verò commissis fratribus simul, & cunctis fidelibus de thesauro Dominico, noua, & vetera proferas ad aternam salutem, omnibus tua consolatione consolatis, largiente gratia Domini nostri Iesu Christi, quò cum Patre, &c.*

ALIA ORATIO.

DEus cui omnis potestas & dignitas famulatur, da famulo tuo N. prosperum sua dignitatis effectum, in quo te semper timeat, tibique iugiter placere contendat. Post hæc incipiat Paraphonista ℟. *Vos qui secuti estis me, dicit Dominus, sedebitis, &c.*

Et sic ducatur Abbas à Diaconibus, ex præcepto 7
Pontificis, & ponatur in sede, quæ est iuxta Chorum, tenens in manu sua Cambuttam, & Regulam, & iuxta eum sint sex Presbyteri, ac sex Diaconi, qui eum omni tempore custodiant nocte, dieque simul,

sicut

...us Maurus præcepit, ne in aliquo a rectitu... ...a iramini declinet. Hi autem, qui Ab... ...te debent digni, & irreprehensibiles ... & omni careant suspicione, vel inimicitia, & ...iores, & meliores, & Religiosiores in Con...ione, in actiua, & contemplatiua vita perman... Expleto autem Responsorio, dicat Papa hanc ...tionem.

Omnium Domine, fons bonorum, iustorúmque pro... ...ector, remunerator, tribue, quæsumus, huic famulo tuo N. adeptam bene gerere dignitatem, & à te ... præstitam bonis operibus comprobare. Per, &c. Et sic peta... Missa ordine suo.

8 ...pleto Euangelio, offerat Abbas Papæ duas ...ati... ...ronas, & duas faculas accensas, & ...e A... nihil aliud, nisi panem, & aquam comedat.

9 Post ... Pontifex Abbatem benedicit; ante explet... ...namque Missæ dat ipse Papa hanc super eum benedictionem.

Benedicat te Deus cæli, adiuuet te Christus filius Dei, corpus tuum in seruitio suo custodire, & conseruare dignetur, mentem tuam illuminet, sensum tuum custodiat, gratiam suam ad perf... tuum animæ tuæ tibi porrigat, ab omni malo te liberet, dextera sua te defendat... ...los suos semper adiuuat, ipse te adiuuet, & ad cælestia Regna perducat. A... ...at, & benedicat te Dominus Rector æternus, & in omni parte conseruet; det tibi Dominus Angelum suum lucis, vt conseruet in te gratiam, quam profudit, mentem regat, vias dirigat, actus probet, cogitationes sanctas instruat, opera confirmet, vota perficiat, præterita indulgeat, præsentia emendet, futura mederetur, quietem nutriat, prospera tribuat, charitatem muniat, & ab omnibus diabolicis, & humanis insidiis sua te semper protectione, & virtute defendat, & ita deuotionem tuam placatus semper suscipiat, vt quæcumque ab eo postulaueris clementer concedat. Sit manus Domini auxiliatrix tui, & brachium sanctum illius opituletur tibi. Sit misericordia eius super te, & pietas illius subsequatur te; benedictio Patris, & F...ij, & Spiritus Sancti, descendat super te, & pax Domini sit semper tecum.

Post hæc vadant ad comedendum, & postquàm comederint, vadant in Capitulum, & residentibus eis dicat Papa ad Monachos. [Vos charissimi fratres & filij mei, huic qui præsidet vobis ad ... ...tatem docendam in omnibus obedite, scientes, quòd si quis hunc contristauerit, Christum, & Patrem sanctissimum Benedictum, qui ei suam Cathedram credidit, non recipit, & qui Christum, & Patrem sanctum Benedictum non suscepit, nec Deum partem suscepisse iudicabitur: & ideò nec ipse suscipietur, in regno cælorum; quapropter diligenti... adhibere, vt ...n velut negligentes, & desides a Iudice Christo ... ...nemini; conuenientes verò ad vestrum Abbatem date omnes operam pro ipso sentire, & summo studio fauorem vestrum erga ipsum dependere ... ...apro... singulos vos ipsos magis ...festat in... ..., & in ipso maiora suscitat bella. Op...tet ... studio ..., vt omni erga ill... ...cu... an... plenissimo erga eum inhærenti affectu. Sed ... quoque ipsi vnanimes, in omni con... ... ...

Tamburini Tom. I.

manifestiùs persequi. Si autem inimicus est alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, vt ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse sed prudenter obseruare debetis, & voluntati eius absque communicatione obsecundare, & auertere vos ab eo, cui ipsum ientis aduersantem: sed ne loqui his, quibus ipse non loquitur, vt vnusquisque qui in culpa est, dum cupit omnium vestrum amicitias ferre, festinet citius reconciliari ei qui omnibus præest, vt per hoc redeat ad salutem, cùm obedire cœpit monitis Præsidentis. Si verò quis amicus fuerit, amicus his, quibus ipse non loquitur, vnus est, & ipse ex illis qui exterminare Dei monasterium voluit. Et cum corpore vobiscum esse videatur, mente & animo contra vos est. Et est multò nequior hostis hic, quàm illi, qui foris sunt, & euidenter inimici sunt. Hic enim per amicitiarum speciem quæ inimica sunt, gerit, & Monasterium dispergit, ac deuastat. Abbatis autem est, vos instruere ea, quæ ad vitam æternam attinet. Vestrum est, ei obedire, vt Deo, cuius legatione fungitur, dicente Domino; *qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, & qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me misit*; nihil enim iniustius, vel inhonestius est, quàm filios patribus rebelles, aut Monachos Abbatibus, seu discipulos magistris inobedientes, vel proteruos existere. Si quando enim nostis primum Hominem per inobedientiam cecidisse; idcircò omnes hoc vitium cauere monemus, quia Deus superbis resistit; humilibus autem dat gratiam. Præcepit Beatus Benedictus Abbati docere, præcepit Monachis Abbati suo fideliter obedire; quoniam nec aliter terra parit fructus suos, nisi antea recipiat semen, & irrigata germinauerit, & pariat, quæ est parituta. Omnis autem Monachus, qui libenter non receperit verbum Dei, illúdque in corde suo germinare non fuerit, ac minimè crediderit Abbati, & ei non beneuolus, sed rebellis extiterit, fructum non faciet, nec pariet, sed similis est arbori illi, de qua Dominus ait, *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur*. Maiores ergo vestros, fratres, vt filij honorate; Abbatem vestrum Patris Sanctissimi vestri Benedicti locumtenentem digne, ad salutem animarum vestrarum in his, quæ ad Deum, & ad Beati Benedicti Regulam pertinent, fideliter obedite, scientes, quòd sine honor, sine iniuria, quæ ei defertur, in legislatore Benedicto redundat, & à Benedicto in Iesum Christum Deum, & Dominum nostrum; quòd si secus egerit, dicite ei, *obedire oportet Deo magis, quàm hominibus*, & quia Moab homo, & non Deus, & quia super cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi, tam Pater Benedictus Abbatem non prodigum, non lucri secularibus iohiantem, sed iustum, & sanctum requirit. Audiri ergo bonum Abbatem a Monachis attentiùs oportet, & ab ipso suscipere salutaria monita; nam sicut antea vobis dixi, qui rebelliter viuit, & dilecte vel agere bonum recusat, magis diaboli quàm Christi membrum se ostendit, & potius infidelis quàm fidelis monstratur. Vestrum ergo est præbere obedientiam, & occupationes superfluas, ac so...dine amputare, ... bonum semen, noxium ... germen. Potest enim ..., vt multi tempo... negligentiam breuis, & asse... eparet di... ... tam namque est vn... ...e tem... & ideo ...andum est ad salu...m ne ... re...tatem mot... repente na præueniat; & hoc ad ... ...ttendum est, vt dum est tempo... ..., ...cta malæ consuetudinis vi... ..., quod non aliter facere poter...is, nisi vt ... ...nimi quodammodo aduersus vosmet... pro his, quæ inutiliter gerutis multoties. Hæc

enim est insta,& necessaria iracundia, vt vnusquisque Monachus,in his,in quibus errauit, & perperam gessit, indignetur,& semetipsum accuset,ex qua indignatione accenditur in nobis ignis quidam, qui velut agro sterili immissus, consumptis, & excoctis radicibus pessimæ voluptatis, bono semini Verbi Dei fœcundiorem cordis præparat glebam. Semper mortificationem Iesu in corpore vestro circumferte, quia carnalis amor non habet vbi se intra vos diffundat necessariò, sed omnis vestra delectatio in Deum transeat. Prudens etenim Monachus, & ad salutis suæ custodiam vehementer intentus, tanta reprimendis vitiis sollicitudine semper inuigilat,vt perfectæ mortificationis cingulo lumbos suos, & ventrem, renes vnà cum lateribus vndique circumstringat; sed quid prodest à peccatorum perpetratione desistere, nisi & hæc ipsa, quæ perpetrata sunt, studeatis pœnitentiæ satisfactione delere?]

11 Deinde ab Abbatem conuersus idem Summus Pontifex ait,[Fili charissimè Abbas,fac ipse quod præcipis, exerce quod prædicas, imple quod mandas; non vita discordet à lingua, non opera videantur à sermone discreta, nec aliud doceat auctoritas Præsidentis, aliud exhibeat operatio conuersantis. Rarò autem processurus egredere, vt semen verbi, quod sparseras, iugiter valeas excolendo rigare; non itaque hospitem te Casinensis Monasterij frequens discursus exhibeat, sed habitatorem potiùs, atque domesticum diuturnitas morosæ grauitatis ostendat. Commendet inedia ieiunia prædicantem,nec loquentis sententias comedentis fauces impugnent. Meliùs nempè sobrietate docet manus, cum ad os sub moderamine ducitur, quàm si nesciens lingua loquatur. Porrò vinida faris, & efficax in Monachorum mentibus prædicatio est, alij os ad mensam impellere, impellentem verò in rigore ieiunij permanere; sic intenta delinquentibus ferulam, vt in te motum iracundiæ sub rigida cohibeas disciplina. Interim verò dum corripis, dum minaris, dum terroribus culpabilem concutis, in temetipsum oculos reuoca, modum humanæ fragilitatis attende,& temetipsum corripi posse,si censor adesset, subtiliter meditare. Nec miteris si subditus quispiam fortè transgrediens cuncta iussionis tuæ mandata non impleat,eum tanta sit conditio humanæ fragilitatis, vt ipsa etiam corporis tui membra prorsus in omnibus tibimet obtemperare non possint. Vt autem quod dicimus euidenter eluceat. Præcipe oculis tuis, vt eis acedia non obrepat, cordi, vt cogitationum phantasmata non admittat. Indic genitalibus pudicitiam, vt aliquando incentiua luxuriæ non titillent, gulæ sobrietatem, vt ad alimenta esculentiora non pruriat: postremò toti simul corpori; vt morbis irruentibus non pareseat, & cum liquidò probaueris hæc à temetipso exigere quòd est: sed penitùs impetrare non posse: quid mirum si in his, qui à te personis, & moribus disiuncti sunt, perfectam in omnibus nequeas obedientiam reperire? planè si hæc in te solerti meditatione consideres, fraternæ quoque imbecillitatis excessum æquanimiter feres. Si quid fortè patrimonij latiori accesserit, si soppetere copia cernitur, si Dei domus [illegible], noli tuis meritis, siue studiis arrogare sed beneficiis dumtaxat diuinis, ac Benedicti Patris intercessionibus, & meritis ascribere. Reuoca ante oculos tempora quando priuatus et[illegible] & [illegible] cole, qoia tibi nullatenus prouener[illegible]; constat ergo q[illegible]a non tibi sed C[illegible] c[illegible]nfer[illegible]r Ecc[illegible]æ,qood tu sine [illegible] [illegible] nequ[illegible] [illegible]ensam fratrum cœnaturus, e[illegible] h[illegible]rreas [illegible] n[illegible] te [illegible]nu[illegible]a priuata del[illegible]ctent, & cum qui[illegible]us tibi e[illegible] altaris mensa communi[illegible], non [illegible] igaus iudi[illegible],q[illegible] [illegible]ticipent in corporalibus aliment[illegible]. Noli Monast[illegible] na prodigere, nec po[illegible]ulari [illegible]auræ fauorem p[illegible] de communi[illegible] ve[illegible]is v[illegible]itate captare. Si enim [illegible] thus, quòd ditantium Ecclesias peccata [illegible]; credendum est etiam, quia minuentes,& di[illegible]api[illegible] eas grauis sacrilegij vinculis innectuntur [illegible] & inde sunt illi peccati obnoxij,vnde reperiuntur ist[illegible] p[illegible]ca[illegible]torum suorum nexibus absoluri.Planè timendum tibi est valdè quod dicitur,quia de omnibus animab[illegible] tibi commissis redditurus es rationem,addita,& animæ tuæ. Stude igitur fili,it[illegible] pro te,& pro grege tibi [illegible]missso,vt cum eis, Sanctissimo Legislatore Benedicto intercedente, ad vitam peruenias sempitern[illegible]. Quia autem qualiter debeat eligi Abbas d[illegible]cta S[illegible]n-ctorum Romanæ Vrbis Pontificum Gregorij,& Zacchariæ sequentes ostendimus, ad Regulam explanandam redeamus. Sequitur, quòd si etiam om[illegible]is congregatio &c.]

Hac ergo forma,& ritu iam Abbates Casinenses benedicebantur, quod probabile satis est alios etiam Abbates aliarum Religionum sub Regula Sancti Benedicti militantium eumdem modum, & formam in eorum benedictionibus ab Ecclesia Casinensi [illegible]ta quam à prima Sancti Benedicti planta, & Sede desumpsisse:& loco Summi Pontificis, ii exempti [illegible] Apostolica auctoritate, Archiepiscopum, vel E[illegible]iscopum,aut alium Prælatum benedicendi facultate pollentem adhibuisse.

Aliæ ceremoniæ benedicendi Abbates ante Pontificale Clem.Oct[illegible]ui iussu editum [illegible]tæ,huc r[illegible]ensteri possent,sed quoniam per eumdem Clem. V[illegible]. omnes sublatæ,suppressæ, aboletæ,& prohibitæ, nec non nouæ benedi[illegible]ionum, aliarúmque ceterem[illegible]rum formulæ institutæ sunt, vt patet *ex bulla eius[illegible] Summi Pont. sub datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die decima Februarij [illegible]596. Pontificatus sui anno V. initio Ceremonialis,seu Pontificalis apposita*, ideo hæc sola benedicendi Abbates Casinenses ceremonia inter alias antiquas magis insigni, & scitu digna contentus, nouum ti[illegible], & modum ab omnibus Prælatis in benedictionibus Abbatum obseruandum iuxta *Rubricas eiusdem Pontificalis Romani pag.87. & pag.94. & pag.117.* & *Praxim.Cerem.* Andreæ Piscaræ *lib.1.sect.11.cap.2.3.& 4. breuiter hic apponendum dixi.*

Antequam ergo Abbas benedicatur,sreius benedictio fiat auctoritate Apostolica, necessarium est [illegible] vt prouideat de mandato Apostolico quo benedictio sibi impendenda Pontifici, id est, Episcopo, vel [illegible] Ecclesiæ Prælato committatur: Dixi (si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica) quia si Ordinarij auctoritate benediceretur; prædictum mandatum non erit necessarium.Modus verò obseruandus circa mandatum Apostolicum,quando aucto[illegible]tate Summi Pontificis benedicitur,videatur in dicto Pont. Rom. *pag 94.& in Praxi Cerem.*Pisc. *loc.cit.*

Ipsa benedictio fit ab Episcopo, assistentibus d[illegible]bus Abbatibus,non nisi in die Dominico, vel fe[illegible], vt diximus *in Quæsito septimo huius Disputationis* præcedenti conuenit,vt Pontife[illegible],& ipse el[illegible] ie[illegible]nent. 4

In Ecclesia in qua fieri debet benedictio, pa[illegible]ntur duæ C[illegible]ppe[illegible]læ, maior pro Pontifice, & mi[illegible] p[illegible]o electo.

In maiori sit Crux,& ad minus quat[illegible]or [illegible] de[illegible]b[illegible] cum [illegible] et[illegible], & reliquis ornamentis:an[illegible]e gr[illegible]dus A[illegible]a-tis in terra sternantur tap[illegible]ti[illegible].

[illegible]entia [illegible] i c[illegible] [illegible]m[illegible]ibus [illegible]rnam[illegible]ent[illegible] & nec[illegible]ss[illegible]s, pro [illegible] [illegible] re so[illegible] è latere [illegible] Pontificalia, quæ officio M[illegible] [illegible]nuenium [illegible]a-[illegible]tur, 1

[illegible] Pontifice, & tria scabella pro assistentibus.

[illegible] paretur Altare cum Cruce, [illegible] vel [illegible] duo candelabra cum cereis, ita [illegible] numero [illegible] minoris Cappellæ [illegible] etiam in [illegible] si ibi fuerint sex, hic quatuor [illegible] quatuor, hic duo apponantur. Disponatur [illegible] Missale, & Pontificale, paramenta item [illegible] & Pluuiale.

[illegible] pro electo propè Altare ipsius disponatur [illegible] ad abluendas manus, & quinque Mappulæ [illegible] ex vna canna cum dimidio [illegible] lintei subtilis.

[illegible] præparentur vestes Monasticæ, duo intorticia, duo barilia vini, & panes, omnia ornata auro, [illegible] cum insignibus Pontificis, & Monasterij, [illegible] Hi [illegible] circa munera, quæ offert suo [illegible] Abbas benedicendus, denotare paupertatem [illegible] Monasticam, quam semper obseruarunt Abbates, [illegible] prælati primitiuæ Ecclesiæ, in qua summæ opes, [illegible] diuitiæ, panis & vinum fuerunt, sicut de paupertate Episcoporum optimè docuit D. meus Aug. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 1. cap. 5. num. 1*[illegible].

Illa verò duo intorticia, quæ similiter offeruntur ab Abbate benedicendo, non vacant mysterio; quia, vt de Episcopo notat Barbos. *loc. cit.* dantur clara luce, & duabus facibus accensis, ne quid inter hæc leuia munera speciosius [illegible] colore, pondere preciosius subrepat, & subuciatur, Male etenim agitur, quando illa, quæ virtuti, & pietati debentur, Asino onusto auro conferuntur.

21 Pro duobus Abbatibus assistentibus præparentur duo Superpellicea, Stolæ, Pluuialia, & duæ Mitræ simplices albæ.

22 Ipso die, hora congrua, Pontifex facta oratione ante altare ascendit ad sedem, vel faldistorium, si non fuerit in propria Ecclesia, sibi à latere Epistolæ præparatum, ibique Pontificalibus induitur. Electus in suo habitu quotidiano medius inter Abbates assistentes paratos, & mitratos ducitur ad Pontificem paratum iam, & sedentem super faldistorium; eique reuerenter tradit mandatum Apostolicum, quod per Notarium Pontificis publicè legitur.

23 Si electus non fuerit professus, facit priùs solemnem professionem coram Pontifice, hoc ordine. Electus genuflectit ante Pontificem, qui surgens, deposita Mitra, dicit super eum orationes prout in Pontificali: benedicens deinde vestes ipsas, eum induit. Sedente Pontifice cum Mitra, professionem emissurus iam indutus, iunctis ante pectus manibus, dicit *suscipe me Domine, &c.* circumstantibus respondentibus, *suscepimus*, quod ter per electum, & circunstantes repetitur; electus in terram prosternitur, & cantantur Psalmi, *Magnus Dominus, &c. Miserere, & F*[illegible]*ce nunc, &c.* quibus completis Pontifex deposita Mitra surgit, & dicit Versus, & Orationem, *Deus qui non v*[illegible]*, &c.* Dicta Oratione, sedet Pontifex cum Mitra, & electus emittit professionem legens ex [illegible] quam in manu tenet, & ipsa lecta, po[illegible] chartam super altare, rursúmque genuflectit coram Pontifice, qui inchoat Antiphonam *Confirma* [illegible]. Pontifex adhuc sedens cum Mitra ae[illegible] in Congregationem aliorum Monachorum [illegible] *Omnes quamus*[illegible]*, &c.* Pontifex & omnes [illegible] recipiunt professum ad osculum [illegible] Monachi non fuerit professus, quod

24 [illegible] professione emissa, lectus in [illegible] Amictu, Alba, Cingulo, Stola [illegible] Superpelliceo, & Pluuiali, ac (si videbitur) potest accipere Sandalia dicendo Psalmos consuetos. Abbates assistentes induti Superpelliceo, Stola, Pluuiali, & Mitra simplici, electum medium habentes, ducunt ad Pontificem in faldistorio ante Altare sedentem, cui deposito bireto, electus, se humiliter inclinans, reuerentiam facit, & assistentes pariter detectis capitibus se inclinant.

Sedentibus omnibus, senior assistentium surgens, detecto capite petit à Pontifice, vt electum velit ordinare in Abbatem, & illo interrogante, si habeant mandatum Apostolicum, respondent, *Habemus*, tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pontificis dum legitur, omnes tecto capite sedent, & in fine totaliter perlecto, Pontifex dicit, *Deo gratias*. 25

Electus lecto mandato surgens coram Pontifice genuflexus legit iuramentum. Post iuramentum Pontifex prosequitur examen, & ad singulas interrogationes electus assurgens detecto capite, respondet, *Volo*. Completo examine electus ante Pontificem genuflexus osculatur eius manum. 26

Pontifex surgens deposita Mitra ante Altare, facit confessionem cum electo, qui à sinistris ei respondet. Et ad Altare ascendens procedit ad Missam vsque ad *Alleluia*, vel si non dicatur, vsque ad vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, exclusiuè. 27

Electus cum assistentibus procedens ad Cappellam, deposito Pluuiali, si fortè in principio non acceperit, accipit Sandalia, dicens Psalmos consuetos: & accepta Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum, & medius inter suos assistentes in altari minori sibi parato prosequitur Missam pariter vsque ad *Alleluia*, si sit dicendum, vel vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, exclusiuè; dicens, *Dominus vobiscum*, non se vertit. Missa erit de die, cum collecta pro electo dicenda sub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei. 28

Accedente electo, surgit Pontifex, & genuflexus cum Mitra procumbit in faldistorio suo: electus verò prosternit se ad sinistram Pontificis, & dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, surgens Pontifex cum Baculo conuersus ad electum dicit, *Vt hunc præsentem electum*, semel atque iterum producens super electum manu dextera signum Crucis, & iterum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ. Post Litanias Pontifex surgens, stansque sine Mitra dicit super electum prostratum *Versus, & Orationes*, prout in *Pontificali*. 29

Electo surgente, & ante Pontificem genuflectente, Pontifex extensis manibus ante pectus dicit, *Præfationem*, in qua cùm peruenerit ad §. *vt qui per nostra*, imponit ambas manus extensas, digitis non disiunctis, super caput electi, eas sic tenens donec, perueniat ad § *suscipiat te*, nam tunc eas amouens de capite electi, ante pectus extensas tenebit vsque ad finem *Præfationis*, qua completa, subdet Orationes, *Deus cui, &c.* 30

Completis Orationibus Pontifex sedens cum Mitra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo ambabus manibus eam tangente, & recipiente; qua tradita, si Baculus non fuerit benedictus, Pontifex surgens sine Mitra illum benedicit, & sedens cum Mitra tradit Baculum Abbati coram se genuflexo ambabus manibus illum capienti, dicens, *Accipe Baculum, &c.* Ac deinde surgens sine Mitra benedicit Anulum, si forte non sit benedictus. Sedens cum Mitra Anulum in digito annulari dexteræ manus Abbatis immittit, dicens *Accipe Anulum, &c.* Pontifex surgens, stansque sine Mitra dicit versus Abbatem coram se genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde completa oratione, accipit Abbatem ad osculum pacis, 31

quod pariter faciunt Assistentes. De mystico Anuli signi[illegible]cato vide infra *in Disputat. de ornamentis Abbatis*, vbi omnium, tamen totum, & vestium eiusdem habetur prædictus sensus; & tradit one vero Regulæ videantur ea, quæ *in Ceremonia Benedictionis Abbatis Casinensis*, dicta sunt, dum Summus Pontifex Abbati Regulam porrigit.

32 Pontifex in altari si Missa legatur, vel cantetur in faldistorio prosequitur Missam vsque ad Offertorium inclusiuè: Abbas verò cum suis assistentibus ad Cappellam procedens pariter in suo Altari procedit ad Offertorium. Post Offertorium Abbas medius inter assistentes ducitur ad Pontificem sedentem ante Altare in faldistorio cum Mitra, & coram eo genuflexus offert ei duo intorticia accensa, duos panes, & duo barrilia vino plena, manum recipientis reuerenter osculando. Pontifex lotis manibus procedit ad Missam in altari, in qua dicitur secreta pro Abbate, cum secreta de die, sub vno *Per Dominum, &c.* Abbas verò in scabello sibi in loco congruo parato, medius inter suos Assistentes habens ante se Missale, genuflexus legit totam Missam, exceptis verbis consecrationis.

33 Dicta Oratione, *Domine Iesu Christe, &c.* Abbas accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cum illo osculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti, *Pax tecum*, respondet, *Et cum spiritu tuo*, & ad suum scabellum rediens eodem modo, dat pacem suis Assistentibus.

34 Pontifex assumpto toto sanguine Abbatem ante se genuflexum communicat de corpore tantùm, deinde lauat manus, & prosequitur Missam vsque ad finem, dicens enim Postcommunione diei propriam orationem pro Abbate, sub vno *Per Dominum, &c.* & in fine dat solemnem benedictionem. Abbas etiam in scabello suo perficit Missam. Completa Missa, reponitur faldistorium ante medium Altaris, & Pontifex cum Mitra in eo sedet: Abbas verò cum biretto in capite coram eo genuflectit.

35 Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, dicens, *Imponimus, &c.* & si non sit benedicta, stans sine Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de manu Abbatis, imponit eius manibus Chirothecas, & iterum Anulum, & si non sit benedictus, priùs illum benedicit.

36 Si Abbas benedictus sit in proprio Monasterio, pulsantibus campanis, Pontifex ducit, eum ad Chorum, & statuens eum in sede sui prædecessoris, dat ei Baculum Pastoralem in manu sinistra, dicens, *Accipe plenam &c.* Si verò benedictio fiat extra Monasterium, Pontifex statuit illum in faldistorio, quo ipse vsus est dicens, *Ista in iustitia*, &c. cuius loci verba quædam, Sancti Bernardi, *lib. 2. de consideratione*. ab Abbate animaduertenda sunt, ne in tanta honoris, & præeminentiæ gloria positus superextollatur, & laudabilem Pastoris humilitatem omittat; ait enim, *in altum positum non altum sapere difficile est, & omnino insuetatum, sed quanto insuetatius tanto gloriosius. timor de adepta iam altitudine cadere magis facit, quàm placere ipsam altitudinem. Nulla splendidior gemma in omni præcipue ornatu Pontificis ipsa humilitate, quo enim celsior cæteris, eo humanitate apparet illustrior, & se ipsis*

37 Abbate sedente, Pontifex stans à dexteris eius, conuersus [illegible] ad Altare, depos[illegible] Mitra, inchoat Hymnum *Te Deum*, Cantoribus prosequentibus vsque in fi[illegible] pti[illegible] o [illegible] u, surgit Abbas, & [illegible] ducitur per [illegible] Ec[illegible]clesiam, beo[illegible]; Pontifex ve[illegible] sine Mitra ap[illegible] sedet. Q[illegible] si Abbas fuerit [illegible] Monasterio [illegible] sed [illegible] usque [illegible] recipit omnes Monachos suos ad manus, & oris osculum, [illegible]

ei reuerentiam exhibentibus, & completo Hymno, Pontifex stans sine Mitra à dextris Abbat[illegible] cum Mitra, dicit Versus, & Orationem *Exaudi, &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, assistentibus assistentibus sine Mitris.

Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris solemniter benedicit populo; deinde ad c[illegible] Epistolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, versus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum surgentem ad osculum pacis; idem faciunt assistentes, ac deinde recedens cum assistentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In Principio, &c.* Pontifex verò in Altari ipsum dicit sub illa voce, & apud sedem, vel faldistorium deponit sacras vestes. Abbas in sua Cappella sacris vestibus depositis, Pontifici, & assistentibus gratias agit, & omnes in pace recedunt. 38

Præterea obseruandum est, quòd Cappella Pontificis in omnibus debet solemnius ornari, quàm Cappella electi, & si in illa maiori fuerint sex cerei, in minori apponantur quatuor; si verò in maiori fuerint quatuor tantum, duo in minori collocentur, itaut minor semper sit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor sit ornatus minoris, quàm maioris, pariter & in credentiis ornandis eadem differentia sit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante sint pretiosiora, pro Abbate verò minùs ornata, prout gradus, ac personarum distinctio requirere videtur. 39

Si electus Abbas fuerit professus, prout regulariter non nisi professus eligi solet: omnia, quæ circa Ordinem professionis sunt adnotata, prætermitti debent. 40

Si Missa cantetur, Pontifex in principio osculabitur librum, & incensabit Altare; deinde in sede sua si sit in propria Ecclesia, vel in faldistorio ad latus Epistulæ in aliena Diœcesi cum suis ministris dicet *Introitum*, & reliqua vsque ad *Alleluia*: ibidem astabit dum cantatur Euangelium, & in fine osculabitur librum, & incensabitur. Item post [illegible] ipm thurificabit Oblata, & Altare, & inc[illegible] sabitur. Si verò Missa legatur, omittuntur inc[illegible] neque Pontifex osculabitur lib[illegible], & omnia quæ ad Missæ celebrationem spectant, in Altari leget.

Si electus in proprio Monasterio benedicitur, inthronizatur in choro in sede sui prædecessoris; si vero extra Monasterium in faldistorio, quo vsus est Pontifex Item in proprio Monasterio [illegible] dicitur, *Te Deum laudamus*. Postquam Ecclesiam introierit, benedicendo, recipit eos ad osculum oris. 41

Si Abbas electus non habeat vsum Mitræ, non assistunt ei Abbates Mitrati; sed duo seniores sui Monasterij, vel alterius Superpelliceo, & Pluuiali induti. Peracto examine antequam Missa inchoetur dum sacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam: [illegible] deposito Pluuiali, & retenta Stola in modum Presbyteri, accipit tantùm Casulam, & ei assistunt duo seniores Superpelliceo, & Pluuiali induti sine Mitra. In fine Missæ non datur Abbati Mitra, neque Chirothecæ, neque Anulos; & cum in sede constituitur, stat cum biretto, non tamen circuit Ecclesiam benedicens populo sed dum dicitur Hymnus, *Te Deum laudamus: &c.* manet etiam in sede, [illegible] ca-p[illegible] a prin[illegible] Hymni vsque a[illegible] que Mona[illegible] Monasterio [illegible]) ad os[illegible], & [illegible] in dicuo[illegible] V[illegible] ne à Po[illegible] post Hymnum, [illegible] faldistorio cum bir[illegible], in fi[illegible] populo, sed dicit, *Ad multos annos*, & [illegible] Mitra. 42

Si

44 Si ſit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt ſupra, & electus inſuper ab aſſiſtentibus ductus ante Pontificem proſternit ſe in terram ante Altaris medium, & Pontifex depoſita prius Mitra, incipit Antiphonam, *Confirma hoc*, *&c.* quam Chorus proſequitur; ſedens deinde cum Mitra dicit cum aſſiſtentibus Pſalmum, *Exurgat Deus*, *&c.* & repetita Antiphona ſurgens depoſita Mitra ſuper electum Verſus, cum Orationibus, vt in Pontif. Rom. *pag.* 165. quibus completis electus ſurgens coram Pontifice genuflectit, ſed non litigat mandatum, ſed primus aſſiſtentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos eſt) interrogationibus debitis, vt habetur in Pontific. Roman. *loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante ſe tenet cedulam ſcriptam ſigillo pendente, iuramentum Pontifici Ordinario præſtat, vt in Pontif. *loco cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præſtito iuramento ſurgens Pontifex ſine Mitra, facit cum Electo confeſſionem, &c. vt in eod. Pontifical. Roman. *loco cit.* & in ead. Prax. Ceremon. Andr. Piſc. *loco cit.*

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆST. I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.
II. Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales.
III. An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.
IV. An Abbates ſeculares, & Commendatarij ſint perpetui, vel ad tempus.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.

SVMMARIVM.

1 *Abbates perpetuos eſſe in iure communi poſitiuè probari non poteſt, ſed negatiuè*, num. 2.
3 *Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem.*
4 *Generaliter dictum generaliter debet intelligi.*
5 *Abbates de iure comuni per electionem creandi ſunt.*
6 *Dignitates electiuæ perpetuæ cenſentur.*
7 *Perpetuus cenſetur, qui deponi non poteſt ab officio, niſi certis de cauſis.*

De iure diuino nihil in hac materia in particulari, nec ſcriptum nec traditum oſtendi poteſt. De iure autem communi dupliciter poteſt intelligi, Abbates eſſe perpetuos.

1 Primo modo poſitiuè, ſeu definitiuè. Secundo modo negatiuè tantùm. Primo modo, nullum ius reperitur poſitiuè definiens, quòd Abbates perpetui ſint; quamuis enim, Nauarr. *comment* 3. *de Regul. n.* 3. affirmet Monaſteriorum Prælatos ſecundum ius commune perpetuos eſſe debere, id probans per text. *in cap. nullum* 18. *q.* 2. tamen in eo text. non videtur aliquid poſitiuè ſuper hoc determinari; ibi enim nihil aliud ſtatuitur, niſi vt non poſſint Monachi deponere Abbatem pro eorum arbitrio, aut alium creare, quando voluerint; per quæ verba non videtur determinari, Abbates perpetuos eſſe debere; quia etſi Prælatura ſit ad tempus, non poterunt Monachi, iuxta proprium arbitrium Abbates deponere, ſed ij definito tempore à lege, ſeu ſtatuto, vel ipſo iure deſinerent eſſe Abbates, & Abbatiam renunciare tenerentur, & ad id cogi poſſunt iuxta Conſtitutiones vniuſcuiuſque Ordinis, & Congregationis.

2 Secundo modo, nempè negatiuè, verum eſſe videtur de iure communi Religionum Prælaturas perpetuas eſſe; per illud enim ius non prohibetur, quin perpetuæ ſint, aut temporales: tum quia in eo ſemper eſt ſermo de tali dignitate, tanquam perpetua, immo quæ de illa ſtatuit valdè perpetuitati cõgruunt vt videre eſt *toto titulo de ſtatu Monach.* vnde dictum *cap. nullam*, & ſi poſitiuè non definiat Abbatum perpetuitatem, tamen eam videtur approbare, declarans, quòd poſtquam Monachi aliquem ſibi in Abbatem creant, abſolutè, & ſine vlla temporis limitatione, talis Prælatus ita ſit perpetuus, vt nequeant eum inferiores deponere, & hic videtur fuiſſe mos antiquorum Monachorum, vt colligitur ex Regula S. Patriarchæ Benedicti *cap.* 2. *&* 64. vbi licèt expreſsè non dicatur, Abbatem perpetuum eſſe debere, tamen nullus ei terminus aſſignatur, ſed tanquam de perpetuo ibi ſermo eſt. Ex quibus colligitur, Abbatialem dignitatem de iure communi potius perpetuam, quam ad tempus dici debere, licèt enim non diffinitiuè, tamen præſuppoſitiuè de illa tanquam de perpetua loquitur. Vnde gloſſ. *in d. c. nullam*, figurando caſum, dicit, quòd quidam Monachi pro ſuo arbitrio deponere volebant Abbates, ac alios quandoque malos, ſicut volebant, ordinabant; quare Papa Pelagius præcepit Opilioni defenſori, vt de cætero Monachos talem licentiam habere, non permittat, &c. Quapropter cum Papa non ſe reſtringat ad aliquod tempus determinatum, & indeterminatè, ac generaliter loquatur, ideo ſuccedit Regula, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi, *l. fin. C. de dot. promiſſ.* & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio ff. de public.* & non eſt recedendum à verbis legis, etiam ſi lex ſit per quam dura *l. proſpexit ff. qui, & à quibus cap. in memoria* 19. *diſt.* 3 4

Confirmatur; nam vbicunque in ſtatuto generali habente ſcriptam rationem, vel non aliquid cauetur, ſeruari debet illud ſtatutum, prout iacet ad literam, tunc enim non reſtringitur per vllam rationem, ita expreſſe probatur *in d. l. proſpexit*, ſed *in d. cap. nullam*, expreſsè Papa præcipit, quòd Monachi non poſſint deponere Abbatem, & ratio in eo *cap.* eſt expreſſa, ergo ſeruandum eſt, prout iacet, & non eſt facienda diſtinctio, & taxatio.

Secundò probatur, quia de iure communi Abbates per electionem creandi ſunt per *can. congregatio* 16. *q. vlt. & can. Abbatem* 1. *&* 2. *& can. quàm ſit neceſſarium* §. *defuncto verò* 18. *q.* 2. *cum ſimilib.* 5

At de iure communi dignitates, quæ ſunt electiuæ perpetuæ cenſentur, Panormit. *in cap. Monachi n.* 5. *verſ. item nota, de ſtatu Monach.* Ioan. de Selua *de benef. part* 3. *q.* 68. *n.* 2. Caſſador. *deciſ.* 4. *n.* 3. ergo Abbatia de iure communi eſt perpetua. 6

Probatur præterea tertiò; nam generaliter perpetui cenſentur, qui deponi nequeunt, niſi certis de cauſis à iure conceſſis, gloſſ. *in clem. vnica verb. per electionem de reſcrip.* Nicol. Miliſſ. *in Reper. in verbo beneficium num.* 18. Anton. *in cap. porrecta ad finem de confirmat. vtili*, quos refert & ſequitur Azor. *inſtit. mor. p.* 2. *lib.* 3. *cap.* 1. *q.* 4. *verſ. quintò dubitatur.* Sed Abbates 7

bates de iure communi depôni nequeunt, nisi certis de causis, *d.c. Monachi in fine*, & *ibi* Panorm. *n 8. vers. in gloss. penult. ibi.* & *in c. cum ad Monasterium n. 10.* & *in cap fin. n. 3. eodem tit. de stat. Monach.* Ergo Abbates de iure communi sunt perpetui, & hæc de præsenti quæsito.

QVÆSITVM II.

Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Cistercij, qui est Caput totius Ordinis eligitur à Conuentu, & est perpetuus.*
2 *Abbatialis dignitas an hodie sit perpetua, vel ad tempus.*
3 *Institutionum genera tria sunt in Ecclesia Dei.*
4 *Id, quod sæpius fieri consuetum est, necessarium non arbitrarium dicitur.*
5 *Clausulæ in Bullis Apostolicis apponi solitæ si omittantur, subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis.*
6 *Papa si rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur velle aliter, quàm sit consuetum.*
7 *Dignitas Abbatialis de iure communi est perpetua, secus vero de iure speciali.*

1 DE iure speciali, nempè particularium vniuscuiusque Religionis Constitutionum, aliqua est super hoc in Monachorum Congregationibus varietas, & dissimilitudo; nam in aliquibus Generalis perpetuus est, vt in Congregatione Monachorum Cisterciensi. in qua Abbas Cistercij, qui est Caput, & Generalis totius Ordinis, à Conuentu eligitur, & electus, ac à Sede Apostolica confirmatus, ad vitam durat; similiter reliqui Abbates inferiores eiusdem Ordinis in Gallia. In Italia autem, & Hispania eiusdem Ordinis Abbates, tam Prouinciales, siue Nationales, quàm inferiores, siue Locales ad tempus creantur, sicut, & in aliis Monachalibus Religionibus; & in hoc modo creandi Abbates ad tempus, est etiam inter easdem Religiones nonnulla varietas: nam aliquæ ipsarum consueuerunt per biennium, aliæ per triennium, aliæ per quatriennium Abbates creare, deinde Abbatias ab illis auferre, & aliis tradere. Itaque non potest statui certa conclusio huius propositi Quæsiti; ideo ad speciales Constitutiones singularum Religionum recurrendum est.

2 Si tamen stricto iure loquamur, dicendum erit Abbatialem dignitatem ex consuetudine ipsarum Religionum potiùs perpetuam esse, quàm temporalem. Nam est mos, & consuetudo Religionum Monasticarum ferè omnium, vt quem in Abbatem semel assumpserunt, nunquam nisi grauibus de causis, Abbatiali dignitate priuent, sed licèt illum vni Monasterio per spatium biennij, plùs, vel minus, iuxta propria statuta præficiant: tamen, expleto tempore prædicto, vel in eiusdem Monasterij administratione illum confirmare, vel ad aliud transferre consueuerunt, & ita obseruari solitum est in nostra Congregatione, ac etiam in aliis ferè omnibus.

Præsumendum est autem pro his, quæ diu agitata sunt in Ecclesia Dei, patiente, & tolerante Superiore, *c. constitutus*, & *ibi* Panorm. *de Relig. dom.* & *c. Ecclesiasticarum 1. dist.* & *ibi* Gloss. vbi habetur, quod tria
3 sunt genera institutionum in Ecclesia, quædam in scripturis, quædam ab Apostolis tradita, & per successores confirmata, quædam verò sola consuetudine roborata, quibus omnibus par obseruantia debetur: alioquin si consuetudines in Ecclesia non seruentur, multum detrimentum pateretur. Sed quia videmus in Religionibus diu obseruatum fuisse, & adhuc obseruari, Abbates, qui præficiuntur in vno loco ad tempus determinatum, transacto tempore, eosdem præfici in alio, & hoc sæpè sæpius, dicendum est, id quod consuetum est fieri non dici arbitrarium, sed necessarium, vt eleganter dicit Bald. *in l. quicumque C. de ser fug.* ideo attendendum est, quod fieri solet; vnde 4
dixit Innoc. *in cap. olim in princ. de verb. signif.* quem refert, & sequitur Panorm. *in cap. certificari in princ. de sepultur.* quòd omnis dispositio mundi, siue legalis siue vltimarum voluntatum, siue contractuum, recipit interpretationem, & supplementum à consuetudine, & ab eo, quod fieri solet.

Hinc videmus, quòd omnes clausulæ, quæ solent 5
apponi in Bullis Apostolicis, si sint omissæ subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis, ita probat, text. *in cap accepimus*, & *ibi*, hoc notat Ant. de Butr. *de atat. & qual.* & pro nostra corroboratione facit text. *in l. magistratus.* & *ibi* notat hoc Bart. *ff. ad municip.* vbi probatur, quòd officia intelliguntur concedi secundum consuetudinem.

Hinc etiam est, quòd si Papa rescribat pro aliquo 6
beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur tamen velle aliter, quàm sit consuetum; ergo si clericus secularis impetrauit beneficium non solitum dari secularibus, non valet talis impetratio, etiam si in Bulla sit clausula *motu proprio* ita dicunt Bald. & Florianus de S. Petro *in l. fideicommissa §. si seruo* per illum text. *ff. de leg. 3.* & bonus text. *in cap. cum beneficio de preben lib. 6.* & *in cap. possessiones iuncta glossa de rebus Eccles. non alien.*

Ex his ergo dicendum est, Abbatialem dignitatem 7
de iure communi perpetuam esse; de iure vero speciali in temporalem in multis Religionibus conuersa est, vt in nostra Congregatione Vallis-Vmbrosæ, in qua Abbates perpetuò suarum Abbatiarum, & Cœnobiorum administrationem habuerunt vsque ad tempora Innocentij VIII. sub cuius Pontificatu in Congregationem vniri cœperunt, ac regimini Monasteriorum, quibus ipsi in perpetuum præfecti erant, cedere in manibus Præsidentis Generalis, & Definitorum, ac Visitatorum eiusdem Congregationis, qui postea, eorum renunciationibus admissis dictis Monasteriis eidem Congregationi aggregatis, ipsos sic cedentes ad tempus, seu ad vitam, prout eis magis videbatur, præficiebant, quibus vita functis, alios eisdem Monasteriis, qui ea ad tempus regerent, præficiebant, vt elicitur ex quadam *Bulla* Alexandri VI. *sub dat. Romæ apud S. Petrum anno* 1492. in qua asseritur dictum Summum Pontificem Innocentium VIII. confirmasse vnionem Monasterij SS. Trinitatis Florentiæ. Factum dictæ Congregationi, necnon conuentiones inter eiusdem Monasterij Abbatem, & Generalem, ac Definitores, & Visitatores d. Congregationis adhibitas, & quia idem Summus Pontifex Innocentius gratia signata, & literis non confectis decessit: Alexander VI. illi suæ auctoritatis robur adiecit, confirmans omnia, quæ gesta erant. Idem habetur passim de nonnullis aliis Abbatibus, qui cùm perpetui essent, eorum regimini in manibus Generalis, & Definitorum cessêrunt, à quibus iterum ad vitam Abbates creati sunt, sed post eorum obitum in eisdem Monasteriis Abbates ad tempus triennij perfecti fuerunt, vt D. Syluestro de Benedictis Abbate Sancti Sepulchri de Astino extra, & propè muros Bergomi eiusdem nostræ Congregationis habetur, in alia *Bulla* Alexandri VI. *sub datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Domini* 1492. 15. *Kal. Februarij*

Pontificatus ſui anno 1. quæ eſt in Archiuio Vallis-Vmbroſæ cum aliis eiuſdem tenoris. Nunc verò Abbates eiuſdem noſtræ Congregationis non ad triennium, ſed ad placitum Definitoris Monaſteriis præficiuntur.

QVÆSITVM III.

An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Incommoda, quæ ex temporanea Abbatum duratione manare ſolent, enumerantur.*

2 *Humani moris eſt, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate, nunc erigeris, nunc deprimeris.*

3 *Abbates an in perpetuum potius, quàm ad tempus creari, expediat, vt num. 4.*

DE hac re fusè tractat Nauarr. *Commentar. 3. de Regul. n. 3. & lib. 3. conſil ſubdit. de ſtat. Monach. conſ. 7. n. 8.* & ex eo Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. c. 20. q. 21.* Mirand. *in man. Prælat. tom. 2. q. 7. art. 6.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap 7. à n. 5.* Nauarr. *de Comment 3. n. 3.* ait, nunquam ſibi in animum cadere potuiſſe, animarum ſaluti expedire, quòd Abbates, & alij Regulares Prælati, qui ſecundùm ius commune, & Regulam perpetui eſſe debent, creentur ad tempus à Capitulis.

1 Ducitur ex incommodis, & vitiis, quæ inde regulariter manare ſolent. Nam vltrà quod ex temporanea duratione fit, vt Abbates certo modo à ſubditis dependeant, cum ab eis deprimi, & erigi poſſint, & per conſequens fit, vt eorum auctoritas multum diminuatur, *cum humani moris ſit, illum vereri cuius iu-*
2 *dicio, & voluntate nunc erigeris, nunc, deprimeris, can. viſis, 26. q. 2.*

3 Inſuper mouetur, quia ex hac temporanea Præfectura ambitionis vitium oritur, quòd Religionis peſtis eſt, ac Religioſorum oculos ſic excæcat, vt ſui ſtatus obligationem, non agnoſcant, vt dicitur, *c. quorumdam de elect. lib. 6.* Ex qua ambitione Religioſæ diſciplinæ neruus, & rigor relaxatur; dum eligi cupientes plura diſſimulant, vt gratos habeant ſuffragatores, quibus animi gratitudinem declarare cupientes, maiora, quàm conuenit, pollicentur.

Exoriuntur etiam ſubornationes, ſimulationes, diſſidia, factiones, & colluſiones, quæ fraternam pacem, & concordiam mirum in modum impediunt, ac perturbant, & alia huiuſmodi, quæ latè proſequitur prædictus Nauarr. *d. Com. 3. n. 3.*

Quibus fortè, & aliis ſi... libus incommodis proſpectis antiqui Religionum Inſtitutores ſtatuerunt; Abbates perpetuos creari. Fauet etiam (vt ait Suar. *loc. cit.*) generalis Eccleſiæ conſuetudo, vt Epiſcopi, & alij ſecularium Eccleſiarum Prælati perpetui, & ad vitam durent, ita vt Epiſcoporum tranſlationes Regulariter ipſi Eccleſiæ diſpliceant. Vtile enim cenſetur, eumdem Epiſcopum in eadem Eccleſia perpetuò manere.

Vnde colligitur, magis expedire, Prælaturas perpetuas eſſe, quàm temporales; non ſolùm, quia ex iſtis incommoda proueniunt; verùm etiam, quia ex perpetua duratione vnius perſonæ in eodem officio vtilitates, & commoda ſequuntur: tum quia ex maiori conſuetudine, & quaſi perpetuo vinculo, maior affectus generatur, tum quia homo maiori cura ſuſcipit munus, in quo perpetuò eſt duraturus: tum etiam, quia longa experientia valdè confert ad benè, & cum prouidentia gubernandum. Non ſic autem in temporalibus Prælatis, qui quando incipiunt ſui muneris experientiam habere, tunc deficiunt, nec de rebus perpetuis nimium curant.

Verùm licèt his rationibus ſuadeatur, magis expedire, Abbates perpetuos eſſe, quàm ad tempus creari; 4
nihilominùs non deſunt etiam rationes, & coniecturæ, quibus contrarium ſuaderi poſſit. Nam (vt ait Suar. *d. cap. 7. num. 6.*) plus mouere debet mutatio antiquæ illius conſuetudinis, quàm ipſa antiqua conſuetudo, cùm enim non in vno, aut altero loco, ſed in omnibus ferè Religionibus, etiam iis, in quibus antiquus, ac primarius feruor, ac regularis diſciplinæ rigor obſeruatur, hæc mutatio facta ſit, indicat, eam non ex priuato errore, aut imperfectione contigiſſe; ſed quia experientia rerum magiſtra compertum eſt, tale regimen eſſe magis Religioſo ſtatui accommodatum. Præterea Summi Pontifices ſemper in hanc partem magis inclinarunt, vt Religionum Prælati, vel Prælatæ temporales ſint, vt patet; ſæpè enim illorum auctoritate, modus regiminis à perpetuo in temporalem, mutatus eſt, à temporali autem in perpetuum nunquam; immo potiùs temporaneus à maiori in minorem annorum numerum limitatus, eorúmque auctoritate abbreuiatus eſt; ergo eſt ſignum, Apoſtolicæ Sedi hunc regendi modum Religioſo ſtatui magis conuenientem videri. His, & aliis rationibus, & coniecturis hoc firmat Suarez *dicto num. 6.*

Ego vero in hac re aliorum iudicio me remitto, 5
nam res arbitraria eſt, & ſine imprudentia, alterutra pars eligi poteſt; dummodo incommoda, quæ in vnaquaque illarum contingere poſſunt, quantum fieri poſſit, euitentur. Illud vnum ſcio, quòd Religiones aliquæ antiquam Abbatum, & Prælatorum perpetuitatem reiecerunt, & illorum temporaneam creationem paucorum ſelectorum, vt pote Generalis, & Definitorum iudicio tradiderunt; aliæ verò eamdem perpetuitatem adhuc retinent; quocumque modo ſit, ad omnia euitanda ſcandala, & incommoda, quæ tam ex perpetua, quàm ex temporali duratione contingere poſſent, præcipit ſacroſanctum Concil. Tridentinum *cap. 8. ſeſſ. 25.* vt fiant Capitula, & in eis ſtatuantur neceſſaria, & opportuna ad conſeruationem, & regimen Ordinum, & Viſitatores deputentur, qui Monaſteria in capite, & membris viſitent, & faciant illa ſeruari ſecundum ſtatuta, & notata *in cap. in ſingulis, & c. ea, quæ de ſtat. Monach.* Concil. Trident. verba ſunt hæc. *Monaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios Regulares viſitatores ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerunt, teneantur infra annum à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet triennio, ſeſe in Congregationes redigere iuxta formam conſtitutionis Innoc. III. in Concilio generali, quæ incipit In ſingulis, Ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis Congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quòd ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta Monaſteria ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quod ſi infra limites vnius prouinciæ non ſit ſufficiens talium Monaſteriorũ numerus, ad erigendam Congregationem, poſſint duarũ, vel trium Prouinciarum Monaſteria vnam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis; illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in eis commorantes, quàm alij Præſides ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus, teneantúrque ſuæ Cõgregationis Monaſteria frequenter viſitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc*

ſacro

facro Cōcilio funt decreta. Quòd fi etiam Metropolitano inftante prædicta exequi non curauerint, Epifcopis, in quorum diœcefibus loca prædicta fita funt, tanquam Sedis Apoftolicæ delegatis, fubduntur. hæc ibi. Quæ fi mediocriter feruarentur, & confequenter Prælati prodigi, & auari remouerentur, fufpenderentur, aut aliàs fufficienter punirentur, fatis profectò temporariis bonis feruandis, & regularium victui, & Ecclefiarum fabricæ, & ornatui fimul, & pauperibus à perpetuis Præfectis virtutis amore, vel formidine pœnæ prouideretur, iuxta *l.* 1. *ff. de iuft. & iur. & cap. irrefragabili de offic. ordin.*

QVÆSITVM IV.

An Abbates Commendatarij, & alij feculares Prælati fint perpetui, vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Commenda ad tempus quæ dicatur.*
2 *Commenda perpetua quæ dicatur.*
3 *Commendatarius quando dicatur perpetuus.*
4 *Prælati feculares de iure perpetui funt.*

De Abbatibus Commendatariis egimus *in difput. de Commendis, & earum origine*; vt autem noftrum inftitutum profequamur, ideo præfens Quæfitum appofuimus. Priufquam igitur ad propofiti dubij refolutionem deueniamus, neceffarium effe duximus, Commendæ diuifionem ponere, quæ eft duplex, vna temporalis, perpetua altera, vt in eadem difputatione *de Commendis* dictum eft.

1 Temporalis eft illa, quæ fit ad vtilitatem Ecclefiæ, & non ad fauorem Commendatarij, nam Commendatarius, in tali Commenda eft quafi Depofitarius, & eft Procurator ipfius Ecclefiæ, &, durante tali Commenda temporali, Ecclefia vacat, quoufque eligatur Abbas per Capitulum.

2 Perpetua eft illa quæ fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, & eft in vfu fuo, & Ecclefia non dicitur vacare, dum durat vtilitas huius commendatarij; & ratio eft, quia talis Comendatarius dicitur Procurator cum legitima adminiftratione.

3 Vnde fi commenda fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, ipfe Commendatarius dicitur perpetuus. Hodie omnes Commendæ funt perpetuæ, & Commendatarius dici poteft, Prælatus, vel Abbas perpetuus. Si autem Commenda fit ad vtilitatem Ecclefiæ: Commendatarius non folùm non eft perpetuus, fed neque poteft dici Abbas, quia neque habet proprietatem, neque poffeffionem Ecclefiæ, fed dumtaxat detentionem; quia nihil aliud eft, quam depofitarius; ex quibus patet differentia inter Abbates Commendatarios perpetuos, & temporaneos. 4 De Abbatibus, & aliis Prælatis fecularibus idem dicendum eft, quod de reliquis Ecclefiafticis dignitatibus, & beneficiariis; qui de iure perpetui funt, vt *in Difputatione de Beneficiis*, Deo dante, dicemus.

DISPVTATIO XIII.

De renunciatione, & difpofitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epifcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poffit, & in cuius manibus.
II. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poffit, & ex quibus caufis.
III. Vtrùm Abbati dari poffit Coadiutor.
IV. An Abbas, qui renunciauit, vel depofitus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monafterij, cui præfuit.
V. An Abbas poffit fuam Abbatiam in gratiam alicuius refignare.
VI. An Abbas poffit fuam Abbatiam, refignare, referuato fibi regreffu, & acceffu, & ingreffu.
VII. An liceat refignare Abbatiam fecularem, vel commendam cum referuatione certæ penfionis.
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Epifcopo inferiores poffint beneficiorum refignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poffit, & in cuius manibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio regulariter quilibet renunciare poteft.*
2 *Renunciare quilibet poteft iure iuri, & beneficio fibi competenti, tam in fpiritualibus, quàm in temporalibus.*
3 *Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iuftis de caufis deponere poteft.*
4 *Inferior Epifcopo, licèt conferendi poteftatem habeat, non tamen poteft beneficiorum refignationes recipere, nifi id fit ei fpecialiter conceffum.*
5 *Argumentum à poteftate conferendi ad poteftatem refignationes recipiendi, & è contra non valet.*
6 *Refignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id fpeciale mandatum, non valet.*
7 *Abbatia, & Prælatura feculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipfius Papæ refignandæ funt.*
8 *Abbatia, & Prælatura electiua in manibus Superioris poteftatem confirmandi, & deftituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus refignandæ funt.*
9 *Renunciationes factæ in manibus non habentis poteftatem inftituendi, & deftituendi, non nocent renunciati, neque quoad poffeffionem.*
10 *Cauſæ enumerantur, ob quas Prælatus ad fui officij renunciationem admittitur,* num. 10. & feqq. vfque ad num. 16. incluſiuè.

17 *Premo*

17 *Promotus ad Abbatiam nequit beneficia prius obtenta in fauorem renunciare, idem de Priore n. 20.*
18 *Abbatia, & Episcopatus æquiparantur.*
19 *Episcopatus aſſecutione vacant beneficia Eccleſiaſtica per promotum antea obtenta.*

1 REGVLARITER quilibet poteſt beneficio renunciare, vt colligitur ex Ioann. Andr. *in rubr. de renunciat. num. 4.* Bald. *in cap. cum omnes num. 24 de conſtitut.* Rota *deciſ. 26. in fin. de procurator. & deciſ 31. num. 4. de re iudic. in antiq.* Boerius *deciſione 205. numero 4. & deciſ. 308.* & alijs apud Flamin. Pariſ. *de reſignat benefic. lib. 3. quæſtione 1. in princip.*
2 Quia quilibet poteſt renunciare iuri, & beneficio ſibi competenti tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact.* Archidiac. *in can. quam periculoſum 7. q. 1. num. 4. & in canon denique 6. quæſt. 3. num. etiam 4.* Alexand. *conſ. 116 num. 2. lib. 3.* Cardinal. Pariſ *con. 65. num 24 lib 2.* Menochius *conſ. 57. num 15. & conſ. 84. num 61. vol. 1* & alij. Et quòd Abbates, Priores, alijque huiuſmodi Prælati poſſint eorum Prælaturis renunciare, late Flamin. Pariſ. *d. tract. lib 2 q. 1. num. 63. & pluribus ſeqq.*

3 Huiuſmodi autem renunciatio fieri debet in manibus Generalis, vel Definitoris, aut alterius, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi ſimul inuitum iuſtis de cauſis; adeò vt fieri nequeat in manibus illius, qui ius conferendi tantùm habet, inuitum autem deſtituere nequit. Gloſſ. *in clement. 1. in verb. in manibus, de renunciat. & in clem. etiam 1. de rer. permut.* quam dicit ſingularem Cardinal. *in dicta clem. 1. quæſt. . de renunciat* idem Cardinal. *in clem. 2. de pœn.* Innoc. *in cap. quod in dubiis in fine, & ibi* etiam Panormitan. *num. 3. extra de renunciat.* Rota *deciſ. 6. num. 2. circa med. de rer. permutat & deciſ. etiam 6. de renunciat in nouis*, Gabriel *conſ. 187. num 4. & 5. lib. 1.* Biſignet. *deciſ. 5. in fine de renunciat.* Gemin. *conſil. 127. in fin. verſ. ſecunda ratio.* Ægid. Bellamer. *deciſ. 732.* Pariſ. *de reſignat. benef. part. 1. lib 7 q. 15. in fine,* Eraſm. à Cokier. *de iuriſdict, ordinar. in exempt p. 4. q. 67. in fin.* Rota *in Nolana Abbatia Inny 1578. & deciſ. 529. n. 7. p. 4. diuerſor.*

4 Ex quibus infertur primò, quòd licèt collatio alicuius beneficij ſpectet ad alium, quàm ad Epiſcopum, puta ad aliquem Prælatum inferiorem: nequibit tamen ipſe reſignationes recipere, niſi etiam reſignationis receptio ſit ei conceſſa, Rota *deciſ. 5. & 13. de renunciat in antiq.* Biſignet. *deciſ. 2. eodem tit.* Gabriel. *d. conſil. 187. ſub num. 5.* & alij, quia ex poteſtate con-
5 ferendi non arguitur ad poteſtatem reſignationes recipiendi, ſicut econtrà ex poteſtate reſignationes recipiendi, non infertur ad poteſtatem conferendi, Rota, & Gabriel. *locis citatis.* An autem huiuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores poſſint beneficiorum reſignationes recipere, inferiùs dicemus.

6 Secundò infertur, reſignationem factam in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valere. Calderin. *conſ. 3. de renunciat.* Staphil. *de liter grat. tit. de reſignat. mod. & method. n. 19.* Rota *d. deciſ. [illegible]9. n 6. p. 4. Diuerſor.*

7 Tertiò infertur, Abbatias, & Prioratus, ac cæteras Prælaturas ſeculares, quarum collatio, aut prouiſio ad Summum Pontificem ſpectat, (de quibus ſuprà) reſignari non poſſe, niſi in manibus ſolius Papæ; quia illarum inſtitutio, & deſtitutio ad Summum Pontificem tantùm ſpectat, ſicut de Epiſcopatibus, & Superioribus dignitatibus docent Gloſſ. *in d. clem. 1. & ibi* etiam DD. *de renunciat.* Oſtien. *in Sum. eod. tit ſub num. 8 verſ ſi vero renuncietur, & in cap. 1 num. 8.* vbi etiam Panorm. *num. 7 de tranſlat. Epiſ.* cum alijs relatis per Flam. Pariſ. *de reſign benefic. lib. 7. quæſt. 11. n. 17.* cum pluribus ſeqq.

Quartò infertur, Abbates, & Prælatos, qui in Germania, vel alibi à Collegijs Canonicorum, vel Monachorum Conuentibus eliguntur, in manibus eorumdem Collegiorum, vel Conuentuum renunciare non poſſe eorum Prælaturis; quòd ſi nihilominus id faciant, & Capitula, ſiue Conuentus ad electionem noui prælati procedant, electio ſic celebrata nulla erit; & Superior legitimus vt ſupra poterit huiuſmodi Prælaturas, cui velit, conferre, abſque eo, quòd ad electionis caſſationem priùs procedat, per ea, quæ in ſimili de Epiſcopo docet Nauar, *conſ 2. de renunciat.* 8

Quintò infertur, renunciationem factam in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, nullam eſſe, nullùmque renuncianti præiudicium inferre, etiam quoad poſſeſſionem. Rebuff. *de pacif poſſeſſor. num. 311.* Rota *in d. Nolana Abbatia Inny 1578 coram Blanchetto & d. deciſ. 529. num. 7. part. 4. Diuerſ.* 9

Cauſæ autem legitimæ, ob quas Prælatus ad ſui officij renunciationem admitteretur, ſine culpa, nonnullæ colligi poſſunt ex *cap. niſi cum pridem*, & *ex cap poſt tranſlationem*, & *ibi notatis* per Doctores, *de renunciat.*

Prima cauſa legitima ad cedendum Prælaturæ, eſt conſcientia criminis, quod tale eſſe debet, vt Ordinis executionem, poſt peractam pœnitentiam impediat; quæ autem ſint huiuſmodi crimina, exemplificat Ant. de Butr. poſt Panormit. *d cap. niſi cum pridem, à n. 3. vſque ad 8. incluſiuè.* 10

Secunda cauſa legitima ad dandam licentiam cedendi, eſt, quando Abbas, vel Prælatus eſſet ſenex, *d. cap. niſi cum pridem, §. alia verò*, vbi Anton. apud Panormit. *num. 8 de renunciat.* quod eſt intelligendum de illis ſenibus, qui ſunt adeò corpore debiles, vt nequeant rectè ſuo muneri ſatisfacere; quia iuxta text. *d. § alia verò.*) *Interdum non plus hortatur ſenilis debilitas aliquem cedere, quam moralis maturitas quæ in ſenibus eſſe ſolet, ipſum in ſuo ſuadet officio permanere,* vnde qui dicantur ſenes in tali caſu, remittitur arbitrio Iudicis, cõſiderata perſonarum qualitate, propter complexionum diuerſitatem: conſideratis etiam oneribus Abbatiæ, Menoch. *de arbitr. Iud caſu 19 num. 3.* Flamin. Pariſ. *de reſignat, benefic. lib. 5. q. 6. n. 8.* Marc. Ant. Genuen. *in prax. Archiepiſc. Neapol. c. 53. n. 1. in vlt. edit.* D. meus Auguſt. Barbol. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3 alleg. 69. n. 32.* Hic autem Iudex erit ille Superior, in cuius manibus, & de cuius licentia renunciatio facienda eſt. 11

Tertia cauſa legitima cedendi Abbatiæ eſt infirmitas corporis, *d §. alia cauſa*, quæ infirmitas frequens eſſe debet, adeo, vt volens renunciare non poſſit rectè ſuum munus adimplere, ſicut de ſenibus dictum eſt; vnde quis etiam dicatur valetudinarius, remittitur arbitrio Iudicis iuxta Menoch. *de arbitr. caſu 60.* Marc. Ant. Genuen. & Barboſ. *locis citatis.* 12

Quarta cauſa legitima eſſet defectus ſcientiæ, *d. c. niſi cum pridem. §. pro defectu*, notandum tamen, quòd Prælato competens ſcientia ſufficit, nec propter carentiam eminentis datur legitima cedendi cauſa, vt notat idem Anton. de Butr. *loc. cit. n. 10.* 13

Quinta eſt, vt graue ſcandalum, quod aliter ſedari non poteſt, vitetur, *d cap niſi cum pridem, §. pro graui quoque.* Quia Prælatus ſicut, & quilibet alius plùs æternam ſalutem, quam temporale commodum appetere debet: tum quia ſcandalum ſemper vitandum eſt, quando ſcilicet, abſque æternæ vitæ periculo euitari poteſt, aliàs autem potiùs ſcandalum eligendum eſt, quàm ſit omittendum bonum vitæ æternæ, vt aiunt Gloſſ. & Anton. de Butr. *in d. §. pro graui quoque* 14

15 Sexta causa est, quando Prælatus est corpore impeditus, & impedimentum esset tale, vt non possit præstare id, ad quod tenetur, Paris. *d.q.6.n 32.*

16 Septima causa est irregularitas, *d.c.nisi cum pridem, §.persona verò.* vbi Anton.de Butr. latè id explicat *à num. 14. vsque ad 20.inclusiuè.*

17 Dubium est autem, vtrùm promotus ad Abbatiam possit in alterius gratiam renunciare beneficia, quæ ante obtinebat. Ad quod respondendum est negatiuè, quia talia beneficia vacant ipso iure, statim post obtentam pacificam Abbatiæ possessionem, etiamsi non fuerit benedictus, Oldrad. *cons.14.* Panormit. *in cap. quantò de offic.ord.& in c. cùm in cunctis, § cum verò,* vbi etiam Dec. *num.2.de elect.* Gigas *de pension. q.56. num.50.* Rebuff. *tit.de mandat Apostol. §. statuimus, vers. Monasteria in Concord.* Alphonsus Hoieda *de in-*
18 *compatib.benef.p.1.c.5.num.6.* Eorum ratio est, quia Abbatia, & Episcopatus æquiparantur, vt ex pluribus iuribus allegatis per Hoied. *d.p.1.c.6.num.5.* nam Abbatiæ sunt de maioribus dignitatibus, & speciali nota dignæ, vt resoluimus *supra disput.1.q.2.& 3.* & ideo sicuti per assecutionem Episcopatus vacat quod-
19 cunque Ecclesiasticum beneficium per promotum antea obtentum, text. *in d.cap.cum in cunctis, §.cùm verò, de elect.* & *ibi* gloss. *in verb.ad quem Innocent.* Panorm. & communiter Doctores prout de communi testatur Hoied. *d.tract.part.1.cap.4.in princ.* Paris. *de resignat. benefic.lib.3 q.1.n.76.& plurib.seqq.* ita per assecutionem Abbatiæ: & hoc, siue Abbatia sit secularis, siue
20 Regularis, Hoied. *d.cap.5.num.6.* Paris. *loc.cit.num.99.* & ea, quæ dicta sunt de Abbate, habent etiam locum in Priore Conuentuali, nam promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Ecclesia non potest renunciare in fauorem beneficia priùs obtenta, quia vacant ipso iure, sicut beneficia promoti in Abbatem; ea enim, quæ locum habent in Abbate, vel Abbatia, militant etiam in Priore, & Prioratu, qui est principalis Prælatura in Ecclesia Regulari, vel Collegiata, & habet iurisdictionem quasi Episcopalem. Ioan. de Selua *in tract.de benef q.2.num.53.* Hoied. *d.p.1.cap.6. n.2.* Paris. *d.q.1.n.100.& duobus seqq.* idem dicendum est de aliis Prælatis Episcopo inferioribus iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus: eadem enim ratio militat.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt, intra illud tempus, absque iusta causa à superioribus deponi.*
2 *Prouisio facta ab habente potestatem eligendi simul & confirmandi, habet vim electionis, & confirmationis.*
3 *Deponi potest Abbas ab officio ex duplici causa, & quanam sit.*
4 *Dilapidatio bonorum Monasterij, vel negligentia in eorum administratione, est iusta causa deponendi Abbatem.*
5 *Dilapidatio bonorum Monasterij non probatur ex eo, quòd Monasterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore administrationis Prælati, de cuius depositione agitur.*
6 *Incontinentia est sufficiens causa deponendi Abbatē.*
7 *Deponi potest Abbas inuentus Regulæ præuaricator.*
8 *Præuaricator regulæ qui dicatur.*
9 *Ratio vrgens maioris boni communis est iusta causa deponendi Abbatem.*
10 *Ineruditio est sufficiens causa deponendi Abbatem.*
11 *Ineruditus non dicitur Abbas sciens benè legere, & benè loqui latinè.*
12 *Ineruditus non dicitur nesciens respondere interrogatoriis sibi factis.*
13 *Abbates quibus de causis deponantur apud Cistercienses.*
14 *Abbas deponi non potest, etiam in notoriis criminibus, nisi ei legitima priùs permittatur defensio.*

OLim Abbates ab Episcopo, in cuius Diœcesi Monasterium situm erat, deponebantur, vt colligitur ex Concilio Turonen. II. *cap.1.§.7.* vbi sic dicitur. *Episcopus nec Abbatem, nec Archipresbyterum, sine omnium suorum Compresbytererum, & Abbatum consilio, de loco præsumat eiicere, neque per præmia alium ordinare: nisi facto Concilio, tam Abbatū, quàm Presbyterorum suorum; vt quos culpa, aut negligentia eiecit, cum omnium Presbyterorum suorum consilio refutentur.* Nunc autem, postquam Religiones ab Epi- 1
scoporum imperio solutæ sunt, Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel etiam ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus licitè, sine iusta, & legitima causa, & pro solo arbitratu, à Superioribus suo munere priuari, *cap. nullam 18.q.2.cap. Monachi in fine,* vbi gloss. *verb.non mutentur,* & Panormit. *num.8.de stat. Monach.* Suar. *de Relig. tom.4. tract.8.lib.2. cap 2.num.25.* Ratio est, quia electus, & confirmatus acquirit aliquod ius in Abbatia, & Prælatura, ad quam electus fuit. Similiter etiam prouisus à Generali, vel aliis Superioribus Religionis Prælatis, ad quos id spectat; cùm pro-
uisio facta ab eo qui habet potestatem eligendi simul 2
& confirmandi eodem iure, habeat vim electionis, & confirmationis Innoc. *in cap.cum olim de caus.poss. & propriet.* gloss. *in cap.1.verb.prouisionem, & in cap.ve circa, verb.electiones de elect. in 6.* & alij quos in simili adduximus in disputatione de confirmatione. Non potest autem quis iure, quod habet in aliqua re, sine iusta, & legitima causa priuari: esset enim contrà charitatem, & iustitiam legalem; alia ratio esse potest, quia priuare Religiosum Abbatia sine causa, esset illi pœnam sine culpa imponere, quod absque dubio illicitum est.

Causa autem, propter quam Abbas ab Abbatia 3
deponi potest, duplex esse videtur: altera sufficiens culpa ipsius Abbatis; ob eam enim potest iustè à Superioribus puniri, sed priuatio officij iusta pœna esse
potest, ergo, &c. Sufficiens autem culpa censeretur 4
primò, si Abbas esset dilapidator bonorum Monasterij, & negligens in eorum administratione, *cap. si quis Abbas 18.quæst.2.c.dictum, 81 dist.cap. quoniam. 100.dist.cap.cum ad Monasterium, §.fin. de stat. Monach.* vbi gloss. *verb.negligens,* & Panormit. *num.20.* idem Panormit. *in d.cap.2.num.6.& in cap.vlt.num.3. eod tit.* Ioan. Andr. *in cap.1.de supplend. neglig. Prælat.* Felin. *in cap.1.num.2. col.2. de tregua, & pace.* Quod est intelligendum, vt procedat, quando negligentia esset magna, & supina, *cap. quidquid 1.quæst.1.* gloss. *d.c.cum ad Monasterium, d.verb.negligens,* & Gloss.3. *in cap.cæque, de offic. Archidiac.* Ioan. Andr. & Felin.
loc.cit. Non probatur tamen dilapidatio bonorum 5
Monasterij, ex eo, quòd Monasterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore administrationis Prælati, de cuius depositione agitur; quia esse potest, quòd illud æs alienum fuerit contractum ex iusta causa. Imo. *in cap.venerabili, num.23. de offic deleg.* & fuit dictum per Rot. *in Tullen. seu nullius Senonen. Mona-*
sterij 29. Martij 1610. coram Card.Sacrato. Sufficiens 6
etiam

etiam culpa censeretur, si Abbas incontinenter viueret. nam sola incontinentia absque alia delicti qualitate est sufficiens causa ad deponendum Abbatem; ita
7 Panormit. *d. cap. 2. num. 6. de stat. Monach.* Item sufficiens culpa censeretur, si Abbas inuentus esset Regulæ præuaricator, *d. cap. cum ad Monasterium, d. § fin.*
8 Præuaricator verò est, qui Regulam prædicat, & eam non obseruat, vel qui exteriùs videtur Religiosus in habitu, interiùs autem est lupus rapax, arg. *l. Athletas. § penult. ff. de his, qui notant. infam. l. 1. ff. de præuar. Matth. 7. Attendite à falsis prophetis.* Vel dicitur præuaricator, qui falsas culpas subditis imponit, Ioann. Andr. *super d. §. fin. n. 18.* Graff. *decis. aur. part. 2. lib. 3.*
9 *cap. 23. num. 27.* Alia iusta causa remouendi Abbatem à sua Abbatia est aliqua vrgens ratio maioris boni communis; cum enim Abbates non ad priuatum ipsorum commodum, sed ad commune Religionis bonum ordinentur, & cum huius communis boni cura, & iurisdictio ad illud tuendum proportionata, maximè ad supremos Religionis Prælatos pertineat, in eo casu sufficientem habent causam faciendi huiusmodi mutationem, & remouendi Abbatem ab eorum muneribus, ita Panormit. *loco proximè citato*; & Suar. *d. cap. 2. num. 25.*

10 Est item sufficiens causa deponendi Abbatem, in-
11 eruditio, *cap. final. de ætat. & qualit.* toleratur tamen si sciat bene legere, & bene loqui latinè, Gloss. & DD. *in clem. 1. de concess. præbend.* Crescent. *decis. 12. eod. tit.* & in terminis de Abbate tradit Panormit. post Innoc. & Archidiac. *in cap. cum in cunctis, num. 4. vers. religiosi verò de elect.* & Rota *in d. Tullen. seu nullius Monaste-*
12 *rij coram Card. Sacrato*. Nec probatur ineruditio, ex quo quis nescit respondere interrogatoriis sibi factis; cùm esse possit, quòd cum reuolutione librorum sciat quærere veritatem eorum, quæ scire tenetur. Innoc. *in d. cap. cum in cunctis, num. 1. in fin.* Butr. *n. 10.* Abbas *num. 4. vers. mediocris verò de elect.* Rota *in d. Tullen. seu nullius coram Cardin. Sacrato.* Hæc autem intelligenda sunt, vt procedant per se, & de iure communi, quia ex specialibus singularum Religionum institutis, & consuetudinibus esse potest, vt aliter statutum habeatur; & ideo illa consulenda erunt.
13 Causæ autem, ex quibus Cisterciensis Ordinis Abbates deponi possunt, statutæ sunt à Clemente IV. in quadam eius Constitutione *edita anno Domini 1265. 5. Idus Iunij Pontif. sui anno 1.* incipit *Paruus fons*, in qua nonnullas ordinationes pro bono eiusdem Cistercien. Ordinis regimine posuit, habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. tom. 1. Bulla 3.* d. Pontificis cuius verba ad propositum conducentia sunt hæc. *Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis subtrahatur materia delinquendi, nec ipsi conqueri valeant, per eorum Abbates se indebitè fore grauatos; statuimus, & ordinamus, quod Abbas subiectum sibi Abbatem deponere debeat pro causis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet, pro hæresi: pro simonia manifesta: pro immunditia carnali; pro dilapidatione sui Monasterij, enormiter alienando, vel dissipando bona: pro furto, homicidio, graui sortilegio, solemni periurio: pro conspiratione, & si falsarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Episcoporum, vel Abbatum Ordinis supradi[illegible]; & si contra communia instituta ipsius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vsi praesu[illegible]pserit impetratis. In ali[illegible] autem casibus superius non expressis incurgat eis Abbas, vel visitator, vt veritat[illegible] petat in sequenti Capitulo Generali ad arbitriū ipsius Capituli, per depositionem, vel aliter puniendus. Depositus autem à regimine Abbatiæ, si sententia depositionis suæ apparuerit iniusta. ex ordine, & ex causa r[illegible] stituatur per Generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiusmodi depositionis sententias in modo tantùm, vel in ordine sit erratum, causa depositionis legitima existente: tunc non restituatur depositus & deponens circa depositionem ad arbitrium dicti Generalis Capituli puniatur. In casibus quoque in quibus peracta pœnitentia, infamia remanet, depositus ineligibilis sit omninò; in illis in quibus post peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, postquam impositam pœnitentiam peregit, eligibilis habeatur.* Hæc Summus Pontifex. Aduertendum 14
tamen est, non posse Abbatem deponi etiam in criminibus notoriis, nisi ei legitima priùs permittatur defensio: ita statuit Leo X. *in Const. 7.* sacrosancto approbante Concil. Lateran. §. 7. quæ habetur *in tom. 1. Bullar.* Laërt. Cherub. cuius Constitutionis verba ad rem nostram sunt. *Et quoniam Episcopalem dignitatem intuentes illæsam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumniis passim pateat, muniri par est; statuimus, vt nullus Episcopus, aut Abbas quouis instante, ac requirente, nisi sibi copia, & facultas legitima defensionis permittatur, etiamsi crimina fuerint notoria diligenterque partibus auditis causa plenariè probata fuerit, priuari valeat.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbati dari possit Coadiutor, & à quo.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutorem Abbati olim dare poterat Episcopus, & in Monasteriis vacantibus Oeconomum constituere.*
2 *Coadiutor Abbatibus Regularibus dandus est à Generali, vel Diffinitorio.*
3 *Coadiutor Prælatis exemptis, datur à Papa, non ab alio inferiore.*
4 *Coadiutor cum futura successione à solo Papa constitui potest, nedum Episcopis, & aliis Prælatis exemptis, sed etiam aliis quibuscunque beneficiis inferioribus.*

DE iure communi Episcopus poterat Monasteriis, 1
ac Regularibus Ecclesiis vacantibus Oeconomum constituere, vt notat Innoc. & Ostien. *in cap. vlt. §. quod si Abbas, verb. ac Monasterio, de stat. Monach.* poterat, necnon etiam dare Coadiutorem Abbati, ac ipsum à suo officio iustis, ac legitimis causis intercedentibus remouere, & illo amoto administratorem idoneum Monasterio constituere, qui bonorum temporalium curam gereret, quousque ipsi Monasterio de Abbate prouisum fuisset, vt notat idem Ostien. *ibid.* Archid. *in cap. vlt. num. 4. de offic. ordin. in 6.* & habetur in Synodo Nicena II. *can. 11. Act. 7.* prout refert Renat. Choppinus *Monastic. lib. 2. tit. 3. sub n. 7.* Verùm quia demum Sedis Apostolicæ priuilegio Religiones ferè omnes ab Episcoporum, & aliorum Ordinariorum iurisdictione exemptæ fuerunt; ita potestas, quam ipsi Ordinarij in Regulares habebant, translata fuit in Superiores intra ipsas Religiones,
idcirco quando contingeret aliqua de iusta causa ali- 2
cui Abbati Coadiutorem dari oportere, puta ex causa infirmitatis perpetuæ, *cap. 1. de cleric. ægrotan.* vel senij; tunc datio talis Coadiutoris spectaret ad Abbatē Generalem, siue ad Diffinitorium. In qua re, quemadmodum per priuilegium Summorum Pontificum hæc prouisio Coadiutoris, sicut, & tota alia Religionis administratio data est Religionis Prælatis, ita etiam eorum Prælatorum in hoc negotio decreta obseruanda sunt, & vniuscuiusque Congregationis Constitutiones a Sede Apostolica approbatæ inspiciendæ.

Potest item dari Coadiutor Abbatibus, & Prælatis 3
exemptis à Summo Pontifice, non tamen ab alio in-

feriori,

ferioti, vt de Coadiutoribus, qui dantur Episcopis, notant Gambat. *de offic.& potest. legat. tit. de Coadiut. n.5.* Paris. *de resignat. lib.7. q.10. n* 4. Campanil. *in diuers. iur. Canonic. rub.7. cap.6. num.105. vers. est tamen.* Quarant. *in summ. Bullar. verb. Archiepiscopi auctoritas, num.9.* Barbos. *de offic. Episcop. allegat. 50. n.8.* quod intelligo de Coadiutore temporali, & reuocabili; quia
4 perpetuus, & irreuocabilis, ac cum futura successione à solo Papa constitui potest, nedum Episcopis, aut aliis Prælatis exemptis, sed etiam aliis quibuscunque beneficiis inferioribus, vt notant Paris. *de resignat. lib. 6. q.5. n.15. & lib.7. d. q.20. n.14.* Gonzal *ad reg.8. Cancell gloss.5. §.9. n.91.* Monet. *de distrib. quotid. p.2.* In materia iustificationis Coadiutoriæ monasterij datæ cum assensu Abbatis, & Monachorum. Vide pulchram decisionem *in Argentina Coadiutoria 21. Febr. 1631. coram R.P.D. Shisilerio qua in fine operis est decis.30.*

QVÆSITVM IV.

An Abbas, qui renunciauit, vel depositus fuit ab Abbatia, remaneat Monachus Monasterij cui præfuit.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, qui renunciauit Abbatia, non remanet Monachus Monasterij, cui præfuit.* Contrarium num. seq.

3 *Abbas depositus ab Abbatia remanet Monachus Monasterij, in quo depositus fuit.*

4 *Depositus ab officio, præsumitur culpabilis.*

5 *Abbas ab Abbatia depositus, vel renuncians, hodie sub cuius obedientia remaneat.*

6 *Abbas, qui suo muneri sponte cessit, & ab eo sine culpa depositus fuit, habet primum locum post Abbatem in choro, & Conuentu.*

7 *Dignitatis prærogatiua, & priuilegia retinentur dimisso officio, cui est annexa dignitas.*

8 *Beneficium per dignitatem quæsitum durat, etiam deficiente dignitate.*

9 *Dignitatis prærogatiua, & priuilegia amittuntur, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum.*

10 *Dignitas cessat, dimisso officio, quod pretio, aut suffragio aliquo acquisitum fuerat.*

11 *Dignitatem propria virtute acquirens, plus meretur, quàm qui pretio, aut suffragio aliquo illam adeptus est.*

12 *Nobilis propter feudum, quod pretio, vel suffragio acquisiuit, si postea illud vendat, desinit esse nobilis.*

1 IOan. Andr. *in c. cum ad Monasterium, de stat. Monach.* tractans, hanc quæstionem concludit cum Guid. Mutinen. Abbatem, qui renunciauit Abbatiæ, non remanere Monachum illius Monasterij, cui præfuit, sed sub obedientia Episcopi loci; eius ratio est, quia ius Monacharus, & ius Abbatiæ sunt diuersa: nam Monasterium obligatur Abbati, vt Patri, Monacho autem, vt filio; sed Monachus per promotionem ad Abbatiam cessit iuri, & obligationi Monachatus, quod ius non potest de nouo reuiuiscere, alio non interueniente, *cap. quarta, de consecrat. d.4.* Ioan. Andr. sequitur Federic. de Senis *cons.19.* & Ioan. de Lignan. *in clem. ne in agro de stat. regul.*

2 Quòd autem remaneat Monachus illius Monasterij, vbi deponitur, vel renunciat, tenet Panormit. *in d. cap. cum ad Monasterium, num.13.* vbi plene respondet rationibus in contrarium à Ioan. Andr. adductis, & ibi etiam Anton. de Butr. idem tenet Bald. *in l. penult. ff. de Senato.* & Brixien. *in repertor. suo in verbo Abbas,* quos refert additio Panorm. *in d. cap. cum ad Monasterium verb. numquid Abbas lit. A,* & hanc vltimam opinionem procedere de æquitate, licèt prima procedat de rigore iuris, ait idem Panormit. *in d. cap. sicut ex literis 13. num.1.* vbi etiam Felin. *col.1. num etiam 1.* aliis citatis, *de iureiurand.* Graff. *decis. aur. part.1. lib.3. cap.23. n.19.* Horum ratio est, quia aliàs, peior esset 3
conditio innocentis, quàm eius, qui culpa caret; nam depositus ab Abbatia remanet Monachus in Monasterio, in quo depositus fuit, vt ibi pœnitentiam agat, secundum Abbatis iudicium, & Regulam, secundùm Ostien. *in d. cap. cum ad Monasterium,* quod colligit ex illis verbis text. *Depositum castigandum, secundum Regulam.* Depositus autem ab officio præ- 4
supponitur culpabilis *l. filius. §. Senator, ff. ad municipal. cap. at si clerici de iudic. cap. super his, cap. qualiter il 2. de accusat.* ergo si depositus remanet Monachus Monasterij, à cuius administratione deponitur, multò magis renuncians remanebit Monachus Monasterij, cui præfuit, quia renunciatio etiam sine culpa fieri potest.

Verùm hæc quæstio fortè olim locum habere poterat, quando Monasteria nondum erant sub vno capite simul congregata, nec efficiebant vnum corpus Religionis, sed erant veluti diuersa membra inter se diuisa; nec dum etiam ab Episcoporum iurisdictione exempta erant; postquam autem omnia Monasteria vnius Ordinis se in vnum congregauerunt, vnum Abbatem Generalem sibi præficiendo, cui cæteri inferiores Abbates subiecti sunt ab Ordinariorum iurisdictione immunes, & quælibet Religio, & Congregatio Religiosa vnum tantùm Monasterium, repræsentare videtur, cessat supradicta proposita quæstio; est enim certum, quòd Abbas ab Abbatia iustis de causis depositus, vel sponte illi cedens remanet sub obedientia sui Generalis, vel alterius Superioris, in cuius potestate est, illum assignate in aliquo ex Monasteriis suæ Religionis ad ipsius Superioris arbitrium. 5

Notandum autem, quòd Abbati qui à suo munere, 6
& dignitate Abbatiali sine culpa depositus fuit, vel illis sponte renunciauit, competit primus locus in Choro, & Conuentu post Abbatem, in memoriam pristinæ dignitatis, ita Ioan de Lignano *in clem. ne in agro de stat. Monach.* & ibi Ioan. de Imola *vers. inuit. quæst.* quos refert, & sequitur Felin. *in cap. qua in Ecclesiarum, col.38. n.81. de rescript.*

Et regulariter dimisso officio, cui est annexa dignitas, quis retinet prærogatiuas, & priuilegia dignitatis quamdiu viuit *l.1.* & *l. eam. legem, C. de excusat. muner. lib.10.* quia beneficium per dignitatem 7
quæsitum durat, etiam deficiente dignitate, *l. maior dignitas, C. de dignit. lib.12.* Gloss. *in l. eos qui verb. fuerint,* & ibi etiam Ioan. Plat. *C. de excusat. muner.* Bart. Salycet. & alij *in l.1. C. de aduocat. diuers. iudic.* cum aliis adductis, & Tiraquel. *in tract. cessant. caus. limit.15.* Guido Papa *quæst.377.* Boër. *decis.146. n.4. in 5. col. vers. quinimò videtur,* Boratt. *decis.811. num.1.* Rot. *decis.70. num.10. part.1. diuers.* vbi quòd in memoriam pristinæ dignitatis retinentur reliquiæ & vestigia quædam, hoc est nomen, seu honor, & prælatio honoris, cum priuilegiis immunitatis tertio non nociuis, sine aliquo exercitio præcedentis dignitatis. Rebuff. *in l.1. C. de præposit. sacr. cubic. lib.12.* 8

Quod tamen non procedit, quando quis deponitur 9
ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum, *l. iudices, Cod. de dignit. lib* 12. *C. Senatorem, ff. de Senator. l. final.* iuncta Gloss. *verb. decurso. ff. de decurion.* & patet ex superiùs dictis. Item non procedit, 10
vbi

vbi [illegible] pretio, aut suffragio aliquo adeptus est huius [illegible] officium cum dignitate; tunc enim dimisso officio, cessat etiam dignitas, & omnes reliquiæ, ita quod non remaneant vestigia aliqua, *l. vniuersi,* & *ibi* [illegible] Ioan. de Plat. & Iacob Rebuff. *C. de legat. lib.* 10. [illegible] Ioan. de Plat. *in d l eos,* & *in l. eam legem, in fine, C. de excusat. muner. lib.* 12. Roland. *consl.* 66. *numer.* 47.
11 *lib.* 11. Rot. *d. decis.* 60 *sub num.* 10. *part.* 1 *diuers.* Plus enim meretur, qui virtute propria acquirit dignitatem, quàm qui pretio, vel suffragio aliquo illam adeptus est, *l.* 1. & 2 *ff. de offic. proconsul.* Bart. *in l. quod Principi. ff. de delegat.* 2. Natt. *consil.* 163. *num.* 24. &
12 *consil.* 129. *n.* 8. Vnde nobilis propter feudum, quod pretio, vel naufragio acquisiuit, si postea illud vendat, nihil retinet, sed desinit esse nobilis Tiraquell. *in tract. de nobilit. cap.* 7. *in fine*, Rota *d. decis.* 70. *sub num* 10. *part.* 1. *diuers.*

QVÆSITVM V.

An Abbas possit suam Abbatiam in gratiam alicuius resignare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio Ecclesiasticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & sine vlla pactione esse debet.*
2 *Episcopo, & Prælato non licet, successorem sibi nominare.*
3 *Resignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Romano Pontifice, de stylo Curiæ, admittuntur.*
4 *Commendatarius an possit beneficium sibi commendatum in alterius gratiam resignare.*

1 DE iure Canonico renunciatio beneficiorum Ecclesiasticorum libera, & pura sine vlla pactione esse debet *cap ex parte lo primo* cum gloss. *ibi in verbo omnino, de offic deleg.* quia cum quis suum beneficium renunciat ea conditione, vt alteri conferendum sit, videtur successorem in beneficio constituere, & nominare, qui modus in nullo Prælaturæ, aut dignitatis vel beneficij Ecclesiastici genere vsu receptus est; ne Ecclesiastica beneficia quasi testamento legari, vel relinqui viderentur, quod maximè sacri Canones abhorrent ad præcauenda pericula, quæ facilè euenirent, si quilibet secundùm proprium affectum successorem sibi nominare, & eligere posset. Vnde in
2 Concilio Antiocheno relato *in can. Episcopo,* 8. *q.* 1. statutum est. *Episcopo non licere, pro se alterum successorem sibi constituere, licèt ad exitum vitæ perueniat, quòd si tale aliquid factum fuerit, irritum sit huiusmodi constitutum.* pro Abbatibus in Concilio Cabilonen. *cap.* 1. §. 12. super hac materia, ita statutum reperio. *Si quilibet Abbas elegerit successorem, ipse, qui sic eligitur, de facultatibus ipsius Monastery, ad regendum nullam habeat facultatem*; idem habetur ex pluribus aliis iuribus seqq. ex quibus, & aliis similibus expressè percipitur, quàm sit sacris Canonibus exosa, hæreditaria successio in beneficiis Ecclesiasticis, nec non etiam omnia ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem, ac speciem præseferunt.

3 Verùm de stylo, & vsu Curiæ Romanæ introductum est, vt coram Summo Pontifice huiusmodi resignationes fierent, & admitterentur, sub ea conditione [illegible] beneficia Titio conferantur, addito in renuncia[illegible] ab eo, qui renunciat, se non aliter, nec alio m[illegible] renunciare, quàm si Titio conferantur. Vt scr[illegible]it Cassador. *decis. vlt de renunciat.* & *decis.* 2. *de simon.* Couar. *var. resol. lib.* 1. *cap.* 5. *sub num.* 5. Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 7. *cap.* 21. *quæst* 1. Abbatia autem, seu beneficium ad tempus alicui commendatum in alterius gratiam, & fauorem à Commendatario resignari non potest, quia ius, & titulum in Abbatia non habet, sed solam administrationem quam poterit etiam coram loci Ordinario dimittere, quia tunc licèt nullum ius, aut titulum à se abdicet, deponit tamen simplicem illam curam, & administrationem, quam habebat. Si vero Abbatia ei in perpetuum commendata sit, saltem durante eius vita, poterit illam in manibus Summi Pontificis, etiam in fauorem alicuius resignare, quia Commendatarius ad vitam ius habet in Abbatia, sicut obtinens beneficium in titulum, ita Azor. 2. *part. inst moral. lib.* 7 *cap.* 25 *q.* 10. Semper autē Abbatiæ, Prioratus, qui Consistoriales dicuntur, & alia huiusmodi beneficia commendata, quæ Sedi Apostolicæ reseruata sunt, coram Summo Pontifice resignari debent, si resignatio fiat alterius gratia, & fauore, quia cum sint reseruata prouisioni, & collationi Apostolicæ, ab inferioribus in eis manus imponi non possunt. Azor. *d cap.* 25. *q.* 2. & 9. 4

QVÆSITVM VI.

An Abbas possit suam Abbatiam resignare, reseruato sibi regressu, accessu, & ingressu.

SVMMARIVM.

1 *Regressus, accessus, & ingressus, qui dicantur.*
2 *Regressus, accessus, & ingressus sublati, & quare.*
3 *Regressus, accessus, & ingressus quare inuenti.*
4 *Renuncianti non datur regressus ad ius, cui renunciauit.*
5 *Regressus, &c. potest Summus Pontifex ad sui libitum concedere.*
6 *Regressus, accessus, & ingressus in Curia dantur pensionario, ob non solutam pensionem.*
7 *Regressus, qui petitur ob non solutionem pensionis. est pœnalis, & odiosus, nec habet locum, nisi quando titularis est nimis pertinax in solutione pensionis.*
8 *Pertinacia nimia, & proterua titularis ad effectum regressus probatur ex eo, quod per triennium distulit soluere pensionem, & declaratus censuras sustinet.*
9 *Regressum ad euitandum Rota facilè solet admittere purgationem moræ.*
10 *Regressus pro canonizatione prima citatio contra titularem debet fieri personalis.*

PRo huius quæsiti intelligentia sciendum est, quòd quando coram Romano Pontifice aliquis beneficium suum in alterius gratiam, & fauorem resignat, solet resignans impetrare à Papa facultatem, qua certis de causis possit ad beneficium resignatum regredi, & hic dicitur regressus, qui nihil aliud est, nisi ius, ad cessum, vel dimissum beneficium, vel illius ius in quodam euentus reuertendi; regredi enim est, redire ad locum, à quo quis discesserat. Et hoc ius tripliciter nominatur: nempè regressus, accessus, & ingressus. Regressus conceditur, quando traditur resignanti facultas, vt si resignatarius præmoriatur, possit ipse resignans propria auctoritate ad beneficium dimissum, quod ante resignationem legitimè possidebat, redire. Est enim ad regressum necesse, vt is, cui conceditur beneficij possessionem antea obtinuerit. Accessus ad beneficium tunc reseruatur, cum alicui sit potestas intrandi, seu adipiscendi beneficium, vel illius possessionem, quam antea nunquam habuerat. 1

Ingressus reseruatur beneficium resignanti, cum quis cedit beneficio, cuius titulum, & ius canonicè obtinuerat, sed nondum erat possessionem adeptus, & datur ei facultas, vt si resignatarius præmoriatur, beneficium dimissum ipse propria auctoritate accipiat, & illius possessionem adeat, latè de his, Rebuff. *in prax. benefic part. 3. tit. de regressib.* Mandos. *de signat. gratia verb. regressus, & accessus*, Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæst. 2.*

2 His ita notatis dicendum est; quòd hodie præter
Constitutionem Pauli IV. quæ incipit, *Ad Romani*
Pontificis, in qua irritantur regressus, & accessus Car-
dinalibus concessi ad plures Ecclesias Cathedrales, &
Metropolitanas: & præter id, quod decernitur in
Conc. Trid. *sess. 25. de reform. cap. 7.* extat etiam Bulla
Pij V. quæ incipit, *Romani Pontificis Prouidentia*, in
qua omnes regressus, accessus, & ingressus sub qui-
buscunque formis, & quibuscumque personis, &
quomodocumque concessi tolluntur, & à Summis
3 Pontificibus irritantur; tum quia iure communi in-
troducti non sunt, nisi in vtilitatem, & cautelam
resignantium beneficia inuenti: quia de iure commu-
4 ni cedenti, seu renuncianti non datur regressus ad ius,
cui renunciauit, iuxta text. *in l. quæritur, ff. de ædilit.*
edict. cap. quam periculosum, iuncta gloss. *7. quæst. 1. cap.*
sic illis 23. quæst. 4. cap. eos ext. de pact. notat Paris. *cons.*
5. num. 165. vol. 4. tum etiam, vt omnis in beneficiis,
& commendis obtinendis remoueatur ambitiosa cu-
piditas, & vt quædam, (ita vt dicam) hæreditariæ suc-
cessionis species auferatur, & ne Ordinariis facultas
in conferendis beneficiis minueretur; ita docet Man-
dos. *in prax. sign grat. tit. regressus, & accessus, §. re-*
gressus, & accessus, ex decreto Pauli IV. §. seq. Azor.
instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæst. 3. & 4.

5 Verùm Summus Pontifex ad sui libitum regressus, & accessus, & ingressus ad beneficia concedere potest; ipse enim in beneficialibus est Dominus absolutus, *cap. cuncta per mundum, 9. quæst. 3.* gloss. fin. *in cap. fin. de præbend. in 6. notat.* Mandos. *loc. cit. vers. non tamen negauerim.*

6 Item, adhuc in Curia Romana regressus, & accessus, & ingressus conceduntur pensionario, si ei temporibus statutis debita pensio non soluitur; quia huiusmodi regressus, accessus, & ingressus non fuerunt per Concil. Trident. neque per constitutionem prædictam Pij V. sublati, nec etiam omnes alij iure communi subsistentes, vt de regressu, qui habetur *in cap. si benefic. de præbend. in 6.* vt notat Azor. *dict. cap. 21. quæstione 5.* & latè explicat Paris. *de resignat. lib. 6. quæst. 5. num. 110.* Lotter. *de re beneficiar. lib. 1. quæst. 40. num. 266.*

7 Notandum autem in hac materia, quod regressus,
qui petitur ob non solutionem pensionis, dicitur esse
pœnalis, & odiosus, & ideo nunquam habet locum,
nisi quando titularis est nimis pertinax in solutionis
pensione, Gig. *de pensionibus, quæst. 93. num. 19.* Cassad.
decis. 2. num. 3. vers. quod procedit etiam de locat. Paris.
de resignat. d. lib. 6. quæst. 6. num. 15. & firmauit Rota
in Cæsaraugustana pensionis 13. Nouembris 1591. co-
ram D. Cardin. Pamphilio Seniore, apud Marches. *de*
commiss. part. 1. fol. 567. & *in Salamantina beneficio-*
rum 7. Aprilis 1617. coram bon. mem. Franc. Vbaldo, &
in Neapolitana Parochialis 3. Iunij 1628. coram Emi-
8 *nentiss. D. Cardin. Vbaldo.* Censetur tamen titularis
nimis pertinax, si per triennium differt soluere pen-
sionem, & declaratus censuras sustinet, sorda aure per-
transiens per menses, & annos. Paris. *dict. lib. 6. quæst. 3.*
num. 14. & firmauit Rota *in Bracharen. Thesauraria*
9 *22. Iunij 1629. coram R. P. D. Pirouano.* Verùm Rota
facile solet admittere purgationem moræ ad effectum
euitandi regressum, vt *in dicta Cæsaraugustana pen-*
sionis coram Card. Pamphilio, & *in dicta Salamantina*
beneficiorum coram Vbaldo, & *coram eod. in Messanen.*
regressus 24. Ianuarij 1622. & *in dicta Neapolitana*
Parochialis coram Eminentiss. Cardinali Vbaldo, in
qua etiam fuit dictum, quod pro canonizatione re-
gressus prima citatio contra titularem debet fieri per- 10
sonalis.

QVÆSITVM VII.

An liceat resignare Abbatiam, cum reseruatione certæ pensionis.

SVMMARIVM.

1 *Pensionem super beneficij redditibus iusta de causa imponi de iure communi licitum est.*

2 *Pensio in vitæ subsidium, & alimentorum gratia assignata censetur in piam causam imposita.*

3 *Pensio etiam super beneficiis commendatis imponi potest.*

4 *Pensio super Abbatiis Consistorialibus Ordinariorum imponi nequit.*

5 *Ad impositionem pensionis requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium.*

DE iure communi licitum est, vt ex iusta causa 1
pensio ex beneficij redditibus soluenda imponi
possit, *cap. ad audientiam 2. de rescript. cap. quamuis de*
præbend. in 6. cap. conquerenti de Cleric. non resid. & ibi
Doct. Sed præter prædictum ius commune, introdu-
ctum est etiam, vt spontè dimittenti beneficium pen-
sio reseruetur, vel quando vacat beneficium confera-
tur vni, alteri verò detur pensio ex fructibus beneficij
iam collati soluenda: quæ pensio cum concedatur in
vitæ subsidium, & alimentorum gratia, censetur in 2
piam causam imposita. Dec. *cons. 72. incip. viso puncto,*
ante num. 3. & cons. 120. incip. & pro tenus, ferè per tot.
Mandos. *de signat. grat. verb. pension. §. pensio aut con-*
ceditur. Quòd autem talis pensio imponi etiam possit 3
super Abbatiis, & cæteris beneficiis commendatis, ex
eo probari potest; quia beneficia in perpetuum com-
mendata censentur, æquè ac beneficia in titulum col-
lata, Præposit. *in cap. 2. num. 4. & 5. 1. quæst. 3.* Anan. *in*
c. non satis de Simon. Gambar. *de off. deleg. lib. 6. n. 154.*
Sed, de stylo Curiæ, beneficio in titulum collato pen-
sio constituitur, vt omnes fatentur; ergo & in Abbatia
commendata.

Hîc autem notandum, quòd Abbatiæ Consistoria- 4
les, quarum Abbates à Sede Apostolica suarum ele-
ctionum confirmationem obtinere habent, loci Or-
Ordinariorum iurisdictioni non subsunt, & ideo su-
per iis pensiones auctoritate Ordinariorum imponi
nequaquam possunt; quia id esset actus iurisdictio-
nis Episcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè subii-
ciuntur.

Præterea hoc magis confirmatur; quia ad pensio- 5
nis impositionem maior auctoritas requiritur, quàm
ad beneficium conferendum; cum hoc sit iuri com-
muni conforme, illud verò contra *tit. vt Ecclesiastica*
beneficia sine diminutione conferantur; sed Abbatiæ
Consistoriales à Sede Apostolica conferri debeat
(propter hoc enim Consistoriales dictæ sunt, quia in
Consistorio à Summo Pontifice prouidentur) ergo,
&c. de qua re latè Franciscus Zypæus *in 3. lib. Iuris*
Pontificij Noui controuers. 2. & 3.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores, possint beneficiorum resignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare.

SVMMARIVM.

1 *Instituendi ius habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quæ potest instituere.*
2 *Resignatio habet vim destitutionis.*
3 *Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere.*
4 *Præscribens facultatem conferendi beneficia, non præscribit facultatem destituendi illos, quos instituit.*
5 *Præscriptum tantum censetur, quantum possessum.*
6 *Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere.*
7 *Episcopi possunt beneficiorum resignationes recipere.*
8 *Instituere, & destituere est iurisdictionis.*
9 *Prælati inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes dicuntur Ordinarij.*
10 *Ecclesias pleno iure subiectas habere quid sit.*
11 *Resignationes conditionales, & ad fauorem certæ personæ coram Ordinario admitti nequeunt, sed fieri debent coram Papa.*
12 *Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet.*
13 *Superior cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Episcopus.*
14 *Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare.*
15 *Prælati inferiores non exempti possunt beneficiorum permutationes approbare, si hanc facultatem præscriptione acquisierint.*

1 QVoad primam huius quæsiti partem notandum est, quòd regulariter habens ius, & potestatem instituendi in beneficio, habet etiam facultatem recipiendi resignationem illorum beneficiorum, ad quæ potest instituere. Ita Anton. de Butr. *in cap. 2. num. 3. de in integr. restit. & in cap. ad audientiam, num. 3. de his qua vi, metus caus. fiunt, & in cap. quod in dubiis, num. 11.* vbi etiam Compostell. *de renunciat.* & alij, quos refert Flamin. Parif. *de resignat. benefic. lib. 7. q. 1. num. 2.* quod est intelligendum, si ille, qui potest instituere, potest etiam beneficiarios inuitos iustis de causis destituere: aliàs non poterit huiusmodi resi-
2 gnationes recipere, quia resignatio habet vim destitutionis: per eam enim renuncians definit esse intitulatus, & beneficiatus. Sic docent Panormit. *in dicto cap. quod in dubiis, num. 6. & in cap. cùm ex iniuncto num. etiam 6. de haeretic.* Rota *decis. 6. propè med. de renunciat. & decis. etiam 6. num. 2. de rer. permut. in nou.* Gabriel. *conf. 187. num. 4. lib. 1.* & alij.
3 His positis, pro solutione quæsiti, dico primò; Abbates, & Prælati Episcopo inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere: quod sit certum, & clariùs parebit ex inferiùs dicendis, & ideo licet horum aliqui præscripserint facultatem conferendi beneficia: non tamen poterunt eorumdem resignationes recipere; nisi hanc etiam facultatem præscripserint, vt docent Zabarell. *in clem. 1. sub num ... vers. aliquando de renunc.* Ant. de Butr. *in d. cap. quod in dubiis, num. 7.* Panormit. *dict. cap. cùm ex iniuncto, §. vlt. num. 3.* Rebuff. *in prax. tit. forma visit. num. 108.* & alij apud Flamin. Parif. *dict. lib. 7.*
4 *quæst. 10. num. 9.* Quia præscribens facultatem conferendi beneficia non videtur præscribere facultatem remouendi, vel destituendi illos, quos ipse instituit. Et licet regulariter qui potest instituere, possit etiam destituere: *cap. 1. & 2. de capell. Monach. cap. cum & plantare, §. & in Ecclesiis, de priuileg.* tamen hoc non 5
habet locum in præscriptione, in qua est Regula, quò tantum præscriptum, quantum possessum. Gloss. *in cap. audita, in verb. interruptione, de præscript.* Alexand. *conf. 120. in fine, lib. 4.* Cardin. Parif. *conf. 114. col. penult. vol. 1.* & alij.

Dico secundò, Abbates, & Prælati inferiores exempti Episcopalem iurisdictionem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere. Probatur primò, quia qui possunt destituere, possunt etiam beneficiorum resignationes recipere, vt supra diximus; sed Abbates, & Prælati exempti possunt destituere, Cardinal. Parif. *conf. 22. num. 14. vol. 4.* & hoc importat iurisdictio Episcopalis quam habent. Secundò probatur, quia sicut Episcopi possunt beneficiorum resignationes admittere, vt probatur *in cap. admonet de renunciat. & in clem. multorum de pœn. & in cap. 1. de rer. permut. in 6.* notant Zabarell. *in cap. dilectis, num. 1. de præbend.* Panormit. *in dict. cap. admonet,* Rebuff. *de pacif. possessor. num. 104.* Fusch. *de visitat. lib. 2. cap. 10. num. 19. & cap. 28. num. 11.* ita etiam Abbates, & Prælati exempti, de quibus loquimur: instituere enim, & destituere, est iurisdictionis, non Ordinis Episcopalis, vt constat.

Tertiò, quia huiusmodi Abbates, & Prælati dicuntur Ordinarij, vt probauimus *in 1. disputat. quæst. 4.* & habent Ecclesias sibi pleno iure subiectas, adeò quòd in illis Episcopus se intromittere nequit. At habere Ecclesias pleno iure subiectas, idem est, ac habere in eis potestatem instituendi, & destituendi, visitandi, & corrigendi, Card. Parif. *d. conf. 22. & conf. 35. n. 9 vol. 4.* Prædicta intelliguntur de resignatione pura, & simplici: nam resignationes conditionales, & ad fauorem certæ personæ coram Ordinario admitti nequeunt, sed fieri debent coram Papa *Sarnen de triennal. quæst. 16.* Mandos. *reg. 19. de infirm. quæst. 16. num. 11.* cum alijs per Gatz. *de benef. part. 11. cap. 3. num. 152.* Rot. *in Gerunden. beneficij 16. Iunij 1628. coram R. P. D. Pirouano.*

Quoad secundam quæsiti partem, certum est, quòd beneficiorum permutatio Superioris auctoritate fieri debet, *cap. quæsitum, & cap. penult. ext. de rer. permutat.* Nauarr. *conf. 42. num. 1. titul. de simon.* Cotal. *de benefic. part. 1 cap. 9 num. 2.* Vgolin. *de simon tab. 1. cap. 27. §. 2.* Less. *de iustit. lib. 2. cap. 34. num. 196. & cap. 5. num. 10.* Azot *moral. instit. part. 1 lib. 7 cap. 19. quæst. 3. 4. & 18.* latè Suarez *de relig. tom. 1. tract. 3. de simon lib. 4. cap. 32. per tot.* Garc *de benefic. part. 11. cap 4. n. 56.* Ioan. à Cokier *de permut. benefic. cap. 2.* & alij.

Quòd autem hic Superior intelligatur Episcopus, apertè colligitur ex *d. cap. quæsitum,* ibi, *si autem Episcopus,* & ex *cap. vnic. de rer. permut. in 6.* ibi, *in manibus tuis ipsa resignant,* quod est intelligendum respectiuè de vnoquoque Episcopo pro sua Diœcesi. Atque ita firmant Cotal. *d. cap. 9. n. 3.* Azot *d. q. 4.* Suar. *d. cap. 32. n. 9.* Garc *d. cap 4. n. 60* Ioan. à Cokier *d. c. 2. n 6.* Bonac. *in tract. de simon. q. 4. §. 12 n. 7.* & alij *locis cit.* Qua ratione etiam Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes possunt huiusmodi beneficiorum permutationes facere, & approbare. Quia hæc facultas competit Episcopis ratione iurisdictionis, non verò ratione dignitatis, aut Ordinis; & ideò cùm hi Prælati Episcopalem iurisdictionem habeant; non videtur, cur illis

deneganda sit facultas, permutationibus beneficiorum auctoritatem interponendi. Et licèt *in cap. querenti de rer. permut.* solius Episcopi mentio fiat: id tamen non refert, tum quia denominatio sumi solet ab eo, quod est regulare, & ordinarium, per quod non excluduntur, immo comprehenduntur ea, quæ sunt eiusdem rationis, Tiraquell. *lib. 1. de retract.* § 20. *à n. 4. vsque ad* 10. tum etiam, quia Episcopus vno modo, & quasi formaliter dicitur ratione iurisdictionis Episcopalis, id est quoad officium, & curam: licèt non sit talis quoad dignitatem, & consecrationem; qua ratione Abbates, & Prælatos huiusmodi Episcoporum appellatione aliquo modo venire, docuimus supra *disp. 1. quæst.* 3. vnde quando id, de quo agitur, pertinet purè ad iurisdictionem ordinariam Episcopi, intelligitur habens iurisdictionem Episcopalem, character eoim, & dignitas nihil ad talem actum influunt; exprimi tamen solet Episcopus, potiùs quàm aliùs: quia Episcopus Ordinariam iurisdictionem habere consueuit. Atque quòd Prælati Episcopo inferiores iurisdictionem Episcopalem habentes veniant hîc appellatione Superiorum, & possint beneficiorum permutationes admittere, & approbare, docent, Panormit. *in d. cap quæsitum, n. 4.* Coras. *d. c. 9. num. 4.* Gregor. Lopez *l. 2. tit. 6. part. 5. gloss.* 6. Rebuff. *in praxi tit. de permut. n. 20.* Rot. *decis.* 5. & 6. *de rer. permut. in nou.* Suar. *d. cap* 32. *à num* 11. *vsque ad* 14. Garc. *d cap. 4. num.* 70. Ioan. à Cokier. *dict. tract. cap. 6. num. 2.* Reginald *in prax. fori pæ*[illegible] *lib.* 23. *num.* 261. Bonacin. *dict.* § 12. *sub num. 7. vers. alij verò, & seq.*

Cæteri autem Prælati Episcopalem iurisdictionem non habentes, non possunt permutationibus beneficiorum auctoritatem interponere, nisi hanc facultatem præscriptione acquisierint, Less. *d cap.* 34. *n.* 196. Azor *d. cap. 19 quæst. 4. in fine*, Cokier. *d. cap. 2. n. 12. & cap. 6 n. 2.* Garc. & alij.

DISPVTATIO XIV.

De residentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores teneantur ad residentiam.
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores de iure diuino ad residentiam teneantur.
III. Vtrùm Abbates Generales possint cum Abbatibus Conuentualibus super residentiam dispensare.
IV. Quibus de causis possint Abbates, & alij Prælati inferiores à sua residentia recedere.
V. Quantum possint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesiis abesse.
VI. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesiis, & Monasteriis sibi commendatis residere.
VII. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non residendo.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores teneantur ad residentiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quodlibet de iure communi residentiam requirit.*
2 *Residentiam non requirunt de generali consuetudine beneficia simplicia, nisi per aliquod particulare Statutum contrarium caueatur.*
3 *Residere personaliter tenentur omnes habentes beneficium cum cura animarum.*
4 *Abbates, & Prælati Regulares residere tenentur. Et quid de Prælatis sæcularibus, num. 5.*
6 *Abbates & Prælati inferiores, habentes propriam Diœcesim cum iurisdictione Episcopali possunt cum beneficiariis sibi subiectis super non residendo dispensare, sicut Episcopi cum suis.*
7 *Abbates, & Prælati inferiores à quo ad residendum cogi possint.*
8 *Abbates, & Prælati Generales non coarctantur ad residendum in particulari loco Religionis, sed debent residere, vbi magis ipsorum præsentia necessaria fuerit.*
9 *Generales Religionum an possint ad alicuius Principis instantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites suarum Religionum, accedere.*
10 *Rectores Parochialium Ecclesiarum, vbi residere teneantur quando duas habent Ecclesias Parochiales, alteram in Ciuitate, & alteram extrà eius mœnia, & numero 12.*
11 *D. Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur.*
12 *Dignitas loci an conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesiæ, itaut Rector duas habens Ecclesias Parochiales in ea residere teneatur remissiuè.*
13 *Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat in altera promissa de Vicario.*
14 *Decisiones Rotæ super hac materia referuntur.*

De iure communi quodlibet beneficium residentiam requirit *can. Sanctorum* 70. *dist. cap. quia nonnulli, cap relatum, cap. conquerente, c. inter quatuor, cap. fin. de cleric. non residn cap. ad hoc de præbend.* tamen de generali consuetudine id non procedit in Beneficiis simplicibus, vt tradunt Panormit. *in cap. extirpandæ, § qui verò, num.* 31. *de præbend.* Felin. *in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript.* Rebuff. *in praxi tit. de dispensat. de non resid. num.* 8. Mandos. *in reg. 1. Cancell. quæst.* 13. *num.* 8. Cæsar. de Grass. *decis.* 4. *num. 3. de præbend.* Seraph. *decis.* 639. *num.* 5. Rotæ *decis* 86. *num.* 3. *& decis.* 175 *num. 2. &* 489. *num. 1. part. 2. recent. & decis.* 375. *num. 2. & decis.* 108. *num.* 4. *coram Gregorio XV.* Nisi tamen adesset aliqua specialis consuetudo, vel statutum in aliquo particulari loco, per quod beneficia simplicia obtinentes arctarentur ad residentiã, esset enim attendendum; qui per illud reuertitur ad ius commune, & de facili vnaquæque res vertitur ad suum statum antiquum, Rota *d decis.* 375 *num.* 1. *&* 489. *num. etiam* 2. *part. 2. recent. & d. decis.* 175. *n. 4. coram Greg. XV.* vbi *Adden.* 1 2

Omnes habentes beneficium cum animarum cura, siue foro interiori tantùm, siue in exteriori tantùm, 3

siue

fue in interiori, & exteriori simul (vt est Episcopatus Abbatia, & quodcunque aliud iurisdictionem simul cum Pastorali cura annexam habens) ad residendum in suis Ecclesiis, & Monasteriis, vel locis sui beneficij adstricti sunt, *cap. ad hæc, & cap. extirpanda, §. qui verò de præbend. cap. quia nonnulli de cleric. non residen. & cap licèt de elect. in 6.* quos Canones inno-
4 nauit, & confirmauit Synodus Tridentina *sess. 6. de reformat. cap. 1. & sess. 23. de reformat cap. etiam* 1. Igitur Abbates Conuentuales Regulares, quos verè, & propriè Prælatos esse, atque animarum curam simul cum iurisdictione in suos Monachos habere iam probatione non indigent, procul dubio tenentur personaliter residere, & adesse in Monasteriis, & locis, quorum administratio, & cura ipsi tradita est; quod est certum, & ab omni ambiguitate remotum.

5 Idem dicendum est de Abbatibus secularibus & Prælatis Episcopo inferioribus: nam ipsi ad residendum quoque personaliter in locis suorum Beneficiorum adstringuntur, prout præter citata iura, voluit Concil. Trident. *in d. sess. 24 de reformat. cap. 12.* & reformauit Rota *apud* Seraphin. *decis. 1452. num. 1.* Immo Abbates, Priores, Præpositi, & alij Superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet iurisdictionem in Canonicos habeant, nihilominus cogi poterunt ad residendum ab Episcopis, sub quorum Diœcesi extant, vt decisum fuisse referunt Garc. *de benefic. part. 3. cap. 2. num. 181.* Aloys. Ricc. *in Collect. dec. p. 7. collect. 1592.* & alij apud Barbos. *de offc. & potesta. Epi-*
6 *scop part. 3 alleg. 53. n.* 108. Secus dicendum censeo de aliis Prælatis, qui nullius sunt Diœcesis, sed habent proprium territorium, vbi curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercent; hi enim sunt Episcoporum loco, & cum canonicis & Parochis, vel aliis huiusmodi Beneficiariis sibi subiectis possunt, super non residendo dispensare, sicuti possunt Episcopi cum
7 suis subditis, *cap. licèt canon. §. fin.* iuncta gloss. *de elect. in 6.* Et ideo ipsi non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice ad residendum cogi poterunt, & licentiam super non residendo ab eisdem; à quibus Episcopi, obtinere debent.

8 Dubium est autem, an Abbates, & Prælati Generales ad residendum in aliquo particulari Religionis loco teneantur. In quo si Abbatis Generalis nomen, & rem ipsam perpendamus, eorum residentia non videtur vni loco coarctanda: sed modò, in hoc, modò in alio Religionis Monasterio ad eorum libitum, vel prout necessitas exegerit, residere poterunt: ex quo residentiæ obligatio in eis locum non videtur habere. Nihilominus Generalis Abbas, necnon Prouincialis, siue Nationalis: sicut præ aliis Abbatibus magis Episcopis assimilantur: & sicut Episcopi ad residentiam tenentur iure Diuino, & Pontificio; ita Abbates Generales, & Prouinciales, siue Nationales, qui licèt certum, & determinatum locum residentiæ non habeant, teneantur tamen residere in eo loco, vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria.

9 Sed dubium est, an ad aliquorum Regum, siue Principum instantiam ad partes aliquas remotas, extra limites suæ Religionis possint accedere. Cui dubio respondetur, quòd si eorum absentia vltra tres menses durare debet, absque speciali Summi Pontificis licentia, id facere non possent, iuxta præceptum Concil. Trident. *locus citatus*; Et id, quod dictum est de Abbate Generali respectu totius Ordinis, & Congregationis, dicendum est de Prouincialibus, seu Nationalibus Prælatis respectu suarum Prouinciarum, seu Nationum. In nonnullis autem, ac ferè omnibus Monachorum Congregationibus Abbates Generales ordinariam residentiæ sedem in aliquo præcipuo, & particulari loco habere solent, in quo magis eorum persona est necessaria: puta vbi maior Monasteriorum est numerus; vt Generalis Cisterciens. cuius ordinaria sedes Cistercij Monasterium est, sic etiam Generalis Cluniacensium, ac Cælestinorum, & olim Generalis nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, qui ordinariam sedem in Cœnobio D. Mariæ Vallis Vmbrosæ habebat, nunc autem in Cœnobio S. Bartholomæi de Ripolis propè Florentiam, & extra eius mœnia, quæ ordinariæ Generalium Abbatum, & Præsidentium sedes speciali gaudent priuilegio, vt Parochi in eis ad ipsorum Generalium nutum deputentur, nec ab Episcopis, vel eorum Vicariis examinandi sunt; neque in eorum institutione, aut destitutione Episcoporum consensus requirendus est, vt voluit Concil. Trid. *sess. 25. de Regular. cap.* 11. de qua re alibi.

Quòd autem hic principaliter diximus, Abbates 10
Generales ordinariam residentiæ sedem habere in aliquo præcipuo, & particulari loco, in quo magis eorum persona necessaria est, puta vbi maior Monasteriorum est numerus; non est inducendum à paritate rationis, vt Rectores Ecclesiarum Parochialium, siue Regulares, siue seculares illi sint, perinde teneantur residere in loco, vbi magis necessaria est ipsorum persona, ob maiorem filianorum multitudiné, si duas habeant Ecclesias Parochiales, vnam in ciuitate, alteram extra mœnia alicuius Vrbis; hi enim debent residere in Ciuitate, prouisa tamen Ecclesia extra Vrbem iuxta dispositionem *cap. ad audientiam de Eccles. ædific.* & decreti Concilij *sess. 21. cap. 4.* vt ad petitionem Episcopi Aquilani 15. Ianuarij 1576. Sacra Congregatio Concilij declarauit. Et declarationem, quam duximus inferiùs subscribendam post Episcopi quæst. in supplici libello, quia apud alios mutila, & alterata reperitur impressa, mutuauimus ab originali literarum exemplo, quod asseruatur in manibus D. Ioannis Caroli Picæ Aquilani Patritij Sacræ
Theolog. & V.I.D. Protonotarij Apostolici, & nobis 11
ob spectatam illius animi ingenuitatem, morum suauitatem, & singulare iudicij acumen, doctrinarum varietate refertum, amicitia coniunctissimi. Tenor autem literarum, & declarationis in margine petitionis, aliis quàm plurimis petitionibus.. & declarationibus ad rem nostram non facientibus ibi relictis, talis est. A tergo Reuerendiss. Domino vti fratri Episcopo Aquilano; intùs verò *Reuerendiss. Domine. Sacra Congregatio Cardinalium Tridentini Concilij interpretum sententiam de iis, quæ per libellum his literis adiunctum proponebantur, in margine illius descriptam Amplitudo tua videbit. Quam diligenter seruandam curabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 15. Ianuary 1596.*

Vti Frater Philippus Boncompagnus
Card. S. Sixti.

Illustriss. & Reuerendiss. Signori.

LA Citta dell' Aquila fu fondata da diuersi Popoli di Castelli, che habitauano, & habitano hoggi intorno alla Città predetta: & ogn'uno di quei popoli, che concorsero all'edificatione di essa, si fece, è fabricò vna Chiesa, dotandola chi di poco, & chi d'assai, secondo quei Popoli poteuano. Li Rettori di quelle chiese erano, si come sono, obligati alla cura d'elli parocchiani, che habitano tanto dentro la Città, come di quelli, che restorono fuori in quei Castelli, & non potendo far residenza di persona, se non in vn loco solo, hanno eletto di risedere nelle Chiese dentro la Città, & in quelle di fuora mandano vn sustituto, & così hanno osseruato

seruato, & osseruano tuttauia. A me è parso, che tal cosa non passasse molto bene, atteso che molte di dette Chiese fuora hanno mille, dua mila, & alcuna da cinque mila anime da curare, & nella Città ne haueranno diece, venti, ò cinquanta. Et perciò li diceua, che andassero à risedere, doue haueuano maggior numero di Parrocchiani. Replicano loro, de la residenza si deue fare nella Città, comme loco piu degno, ancorche ci habbino manco Parrocchiani, & che chosi è stato sempre osseruato fino ad hoggi. Desidero sapere quelche ne risolse la Sacra Congregatione per mandarlo poi alla debita essecutione, è questo il secondo dubio.

Sacra Congregatio hisce precibus sic respondit.

Congregatio Concilij censuit teneri eos residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis: & ideo si ea intra mœnia Ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quòd si Parochiani, qui extra Ciuitatē habitant ob locorum distantiam, seu difficultatem, patiuntur incommoda in percipiendis sacramentis, & diuinis officiis audiendis, succurrendum illis esse remedio cap. ad audientiam de Eccles. ædific. & decreti Concilij sess. 21. cap. 4.

12 Et ne super hoc aliquid intactum relinquatur, quandoquidem in prædictis libello, & declaratione duo tanguntur respectiuè; dignitas quippe loci in quo sita est Ecclesia, & prouisio iuxtà *cap. ad audientiam* in alia Ecclesia vbi Rector non tenetur residere. Ad sciendum an dignitas loci conferat ad insignitatem; & maiorem dignitatem Ecclesiæ, remittimus lectorem ad D. Mattombtium *in sua praxi haben. Concur. P. 1. dub. secundo per totum:* qui multis congestis iuribus, & auctoritatibus, Rot. præsertim, disputatiue concludit insignitatem loci præbere maiorem dignitatem & insignitatem Ecclesiæ: adeò, vt dignior aliqua Ecclesia dicatur, in digniori loco sita aliis, quæ in minùs digno constitutæ reperiuntur; & habetur etiam ibi ex illo, vndè dignius reputetur aliquod Oppidum, & omninò proinde est videndus, etiam *in tractatu eiusdem de Synodo* in loco à se hîc citato.

13 Sicut quoad multa, quæ spectant ad supradictum *cap. ad audientiam* quando debeat adhiberi, quale dominium remaneat Rectori principali super Ecclesia prouisa de Vicariu in terminis *d. cap.* cuique pertineant oblationes, & alia similia, tres offerimus eidem lectori Rotæ decis. pro capitulo insignis Collegiatæ S. Mariæ de Paganica extra mœnia Ciuitatis Aquilæ pro quo à Vicario ab ipso constituto in executionem eiusdem *cap. ad audientiam* exercetur cura animarum in Oppido ipso Paganicæ extra, & propè Ciuitatem prædictam, promiscuique cum ea Territorij, vt cæteræ Terræ, seu Castra adiacentia, Vrbanúmque potiùs quàm Paganicum meritum nomen, siue sanguinem, & ciuicas qualitates incolarum; siue amœnitatem, & rerum optabilium omnium vbertatem consideraueris, quatenus oculati testis verissimæ attestationi præstanda fides extiterit; ibi enim anno proxime præterito Euangelicæ prædicationis munus absolui cum diuinis cessantibus in predicta nobilissima Ciuitate, ad quam Quadragesimales Conciones habiturus a prædicto D. Ioan. Carolo Pica vocatus, fueram benignè auditus, non minus quàm ab oppidanis a maximo confluentium numero nobilium Aquilanorum, & a cunctis bene visus fui. Decisiones super hac materia à Sacra Rota factæ sunt impressæ *in calce tertij tomi*, vnà cum reliquis, & sunt 32. 33. & 34. in ordine.

***

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores de iure diuino ad residentiam teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Refertur sententia negatiua.*
2 *Refertur sententia affirmatiua.*
3 *Prælati curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad residentiam personalem coguntur.*
4 *Quos æternus Pastor sanguine suo redemit, Pastoribus, non vero mercenariis commendauit.*
5 *Responsio ad obiecta.*

Quæstio hæc à sacris Theologis agitatur, non modò quoad Episcopos, verùm etiam quoad Abbates, ac etiam quoscunque alios, quibus animarum cura commissa est; In qua re aliqui tenent indistinctè quòd non, & hoc pluribus rationibus probare contendunt. Primò sic probant; in sacra Scriptura nullum adest præceptum, quo ordinetur Pastoribus, vt in suis Ecclesiis per se ipsos resideant, sed solùm, vt commissum sibi gregem pascant, at pascere gregem, illúmque custodire, & tueri possunt etiam per Vicarios; ergo residentia non erit de iure diuino; & hoc maximè militat quoad Abbatem Regularem, cum ipse habeat suum Priorem Claustralem, cui totius Conuentus cura in Abbatis absentia succedit. Secundò Abbatiæ, & Parochiæ non sunt à Christo Domino erectæ, & institutæ, sed ab Ecclesia, & à Summis Pontificibus; ergo in illis residere, erit de iure Ecclesiastico, & Pontificio, non diuino; Atque ita tenent Ambros. Catharin. *in opuscul. de resident* & Albin. *eodem tractatu*, quos refert Azor. *inferius citandus.* 1

Secunda, & verissima sententia est Nauar. *in man. cap. 25. num. 121.* Anton. Cordub. *quæst. Theolog. lib. 1. quæst. 19.* Caiet. *2. 2. q. 185. art. 5.* Sot. *de iustit. & iur. lib. 10. quæst. 3. art. 1.* Conar. *var. resolut. lib. 3. cap. 13.* quos citat, & sequitur Azor. *instit moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 1. vers. secunda sententia*, & post eos Alphons. Aluar. *in speculo iur. Pontif cap. 9 vers. de resid.* Nicol. Garc. *de benef. part. 3. cap. 2. num. 16.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 3. num. 52.* & aliorum plurium apud Barbos. *de offic. & potest. Episc part. 3. alleg 53. num. 2.* qui partem affirmatiuam tenent; quæ sententia (vt benè notant elati Doctores) probatur, ex Concil. Trident. *sess. 23. de reformat cap. 1.* vbi sic di- 2
citur, *cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificiū offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarúmque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia Pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt. Sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis in iudicio, & veritate pascant, & regant.* Sententia ergo hæc auctoritate Concil. Trident. comprobata amplectenda est, non solùm, quia prædicto Concil. & Sacr. Canon. sed quia etiam rationi consentanea est, nam quos æternus Pastor Deus non corruptibilibus auro, & argento, sed pretiosissimo sanguine suo redemit: non Mercenariis, sed propriis Pastoribus, credibile est, commendasse, quando dixit

in Petro, & in eius persona omnibus animarum custodibus. *Pasce oues meas.* Matth. *cap.* 10. & Ioan. 10. *Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, videt Lupum, venientem, & dimittit oues, & fugit*, D. Petrus *cap.* 5. *epist.* 1. *Pascite eum, qui in vobis est gregem Dei.* Ex quibus scripturæ locis colligitur, pastores personaliter suo gregi insistere debere, illum præire, pecoris sui vultum agnoscere, oues suas nominatim vocare, inuisere, aspicere, easque præsentia sua consolari: & consequenter illos de iure diuino ad residendum cogi.

5 Ad argumenta ergo primæ sententiæ antequam respondeamus, notandum cum Soto *loco citat.* paulò ante secundam conclusionem, per ius diuinum illud esse intelligendum, quod, & si in sacra Scriptura expressè non contineatur, colligitur tamen ex æquipollentibus eiusdem sacræ Scripturæ verbis, eamdem prorsus significationem habentibus. Vnde ad primum argumentum respondetur; dato, quòd in sacra scriptura non esset præceptum, quòd iubeatur pastoribus, vt in suis Ecclesiis per se ipsos resideant: tamen colligitur huiusmodi præceptum ex aliis, quæ ipsamet Scriptura tradit, & Sotus *ibid.* luculenter explicat. Ad secundum argumentum respondeo, Abbatias, & Parochias non fuisse sub his nominibus à Christo Domino institutas, sed sub aliis titulis, & vocabulis, nempè, gregis, ouilis, populi, Ecclesiæ, familiæ & similium, quod idem est.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates Generales possint, cum Abbatibus Conuentualibus super residentiam dispensare.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum prohibet omnibus curam animarum gerentibus, ne maneant extra residentiam.*

2 *Dispensare cum Prælatis Conuentualibus super residentiam, spectat ad Generalem, vel Prouincialem.*

3 *Non residendi facultatem is indulgere valet, qui residendi obligationem imponit.*

4 *Generales Ordinum sunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium suorum Ordinum.*

1 Conc. Trident. *sess.* 23. *c.* 1. in antecedenti quæsito citatum, prohibuit vniuersaliter omnibus animarum curam gerentibus, ne maneant extra residentiam, sed personaliter resideant, & insuper eodem loco citato præcipit, vt super residentia nullus Prælatus Romano Pontifice inferior possit dispensare, nisi ad certum, & determinatum tempus; quod etiam habetur *in cap. extirpanda*, *§. quiaverò de preben.* & *cap. relatum de cleric. non resid.* in aliquibus verò casibus, scilicet pro vniuersali, vel particulari Ecclesiæ commodo, & vtilitate, vt inferiùs dicetur, excusantur; vt videtur voluisse Concil. *loc. cit.* in illis verbis. *Nam cum Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant*, vbi voluit, in talibus casibus ad Summum Pontificem sen ad Metropolitanum recurrendum esse, in quibus iuribus, & Sacro Concil. Trid. quamuis habeatur sermo de Episcopis, & Primatibus, & de omnibus Presbyteris, curam animarum gerentibus, tamen dubio procul idem erit intelligendum de Abbatibus, ac quibuscunque Religionum Prælatis similem curam habentibus, quorum recursus non ad Metropolitanum, à quo per priuilegia Pontificia exempti sunt, sed ad Generales Prouinciales, Superioresque Abbates iuxta constitutiones singularum Congregationum à Sede Apostolica approbatas, fieri debet. 2

Item *in cap. licèt canon. §. fin. de elect. in* 6. tribuitur etiam Ordinario potestas dispensandi super non residendo, vbi gloss. per Ordinarium intelligit etiam Prælatum Episcopo inferiorem. Quapropter Generalis Abbas, aliique Superiores cum legitima causa super residentia Abbatum inferiorum dispensare poterunt. Quod insuper probatur. Nam is facultatem, 3 non residendi indulgere valet, qui residendi obligationem imponit; eius enim est soluere, cuius est ligare, *l. si puella. ff. de sponsal. l.* 4. *ff. de re iud. l. eius est velle ff. de reg. iur.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. dispensatio de non resid. n.* 75. sed Abbatibus localibus obligatio residendi imponitur à Generalibus, hi enim sunt horom Ordinarij Superiores, & alij onus Abbatiarum suscipiunt; ergo Generales Prælati poterunt, inferiores ab huiusmodi onere ex iusta causa, & per modicum tempus eximere. 4

QVÆSITVM IV.

Quibus de causis possint Abbates, & alij Prælati inferiores à sua residentia recedere.

SVMMARIVM.

1 *Charitas Christiana à residentia excusat, & quanam intelligatur.*

2 *Necessitas corporis excusat à residentia.*

3 *Necessitatis corporalis appellatione quid intelligatur.*

4 *Causa iusta, & rationabilis excusat à residentia, & qualis esse debeat.*

5 *Absentia pro negotiis propriis an sit iusta causa non residendi.*

6 *Impedimentum iustum excusans à residentia non dicitur negotium, quando est tale, quod per procuratorem tractari potest.*

7 *Obedientia debita excusat à residentia.*

8 *Vtilitas euidens Ecclesiæ, vel Respublicæ est iusta causa non residendi.*

9 *Vtilitas Ecclesiæ excusans à residentia consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere, limita, vt num. seq.*

11 *Residere non tenetur, cui indultum est à Summo Pontifice.*

12 *Causa iusta, & licentia Superioris copulatiuè requiruntur, ad excusandum à residentia.*

13 *Causa iusta sola sufficit ad excusandum à residentia si ex consuetudine Prælatis licentia non requiratur.*

Multæ sunt causæ, ex quibus excusatur quis à residentia, quæ videri poterunt *toto tit. ex de cleric. non resid. & in* 6. *eod. tit. & cap. cum non deceat, de elect. & cap.* 2. *de priuileg. eod. lib.* 6. & in Concil. Trid. *sess.* 23. *cap.* 1. *de reformat.* & apud Ioan. de Selua *de benefic. part.* 4. *quæst.* 6. Rebuff. *in prax. tit. de dispensat. de non resid.* Nauarr. *in man. cap.* 25. *num.* 121. & alios.

Prima causa, ob quam quis potest à sua Ecclesia, & residentia abesse, est Christiana charitas, vt tradit Concilium Trident. per quam intelligi debet proximorum vtilitas, v. g. eis aliquo graui periculo hæresis, vel belli imminente, succurrat Prælatus sua prædicatione, 1

catione, & exhortatione, vel ob pacem inter magnates componendam. Verùm hoc intelligi debet, dummodò in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis, Tolet. *Instruct. Sacerd. lib. 5. cap. 4. n. 3.* Marc. Anton. Genuen. *in Manual. Pastor. c. 31. n. 3.* Sanctarel. *var. resol. q. 3. n. 5.* Molfes. *in sum. tract. 6. cap. 11. n. 29.* D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. allegat. 53. num. 6. iuxt. Lugdunens. impress.*

2 Secunda causa est, quando quis ob corporis necessitatem impeditur a residentia, *cap. 1. §. qui verò, de*
3 *cleric. non resident. in 6.* Concil. Trident. *loc. cit.* Et appellatione corporalis necessitatis intelligitur omne iustum impedimentum, quo quis impeditur residere, vt per Archidiac. *in d. cap. 1. n. 1.* quem ibi, *in §. qui verò*, sequuntur Geminian. *num. 5.* & Franch. *num. 2.* Federic. de Sen. *cons. 246. sub num. 2. vers. item infirmitas*, Calderin. *consil. 15. circa finem vers. vnde notat*, Archidiac. *de prabend.* Nauarr. *consil. 9. num. 4. in fine, & Sum. 5. tit. de cleric. non residend.* Verùm hoc intelligitur de iusto impedimento corporali, per quod Prælatus, vel beneficiatus, etiam si velit non possit ire ad residendum, vel saltem non sine periculo læsionis corporis, vel amissionis rerum suarum, vt colligitur ex iuribus allegatis per Archidiacon. & videtur esse de mente ipsius, & aliorum Doctorum supra relatorum.

4 Tertiò excusatur quis à residentia ex iusta, & rationabili causa, *clem. 1.* vbi gloss. *de stat. Monach.* Ostiens. *in Sum. tit. de cleric. non resident. § quæ sit pœna*
5 *num. 5.* & alij. Et absentia pro propriis negotiis dicitur causa rationabilis, & iusta, *canon. præsentium, 1. quæst. 7.* gloss. *in cap. relatum, in verb. Prælatorum, & in cap. ex parte il 2. in verb. periurium, de cleric. non resid.* Petr. Gregor. Tholosan. *de benef. cap. 7. num. 16.* Natt. *consil. 41. num. 6. lib. 1.* Adde, quòd iusta causa debet esse rationabilis, & talis, quòd iustum impedimentum dici valeat, vt per Archidiac. *dict. cap. 1. de cleric. non resid. in 6.* Prob. *ad Monach. ibid. num. 25.* Seraphin. *decis. 1131. num. 3.* & Rota *in vna Alerien. fructuum 21. Aprilis 1603. coram Pamphilio.*
6 Et ideo prædictum negotium, pro quo quis abest, est tale, vt per procuratorem tractari possit, non dicitur iustum impedimentum, vt per Barthol. *in l. sed & si §. 1. ff. quib. ex caus. maior. &c.* Bald. *in l. eos, §. Apostolos, in princ. C. de appellat.* Boët. *decis. 43. n. 9.* Aymon. *cons. 179. n. 9. in fine.* Seraph. *d. decis. 1131. n. 4. & 5.*

7 Quartò excusat à non residendo debita obedientia ex Concil. Trid. *loc. cit.* vt si quis à Summo Pontifice vocetur ad tempus aliquod breue pro ministerio aliquo, & bono Ecclesiæ vniuersalis, vel Reipublicæ Christianæ, dummodo ministerio expedito, ad propriam reuertatur Ecclesiam. Barbos. aliis relatis, *alleg. 53. num. 10.*

8 Quintò excusatur à residentia, & facit fructus suos ille, qui abest propter euidentem Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitatem. *d. cap. cum non deceat, de elect. in 6. cap. ex parte il 2. de cleric. non resid. d. cap. 1. §. qui verò, eod. tit. in 6* Concil. Tridentin. *loco cit.* Afflict. *decis. 289. n. 35.* & fuit dictum *in vna Burgen. iurisdictionis*
9 *4. Maij 1584. coram Seraphino.* Et ista vtilitas consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur residere; & ideò si est absens pro vtilitate, alterius Ecclesiæ, non excusatur à residentia, nec facit fructus suos, vt colligitur clare ex *d. cap. cum non deceat*, ibi, *in illis Ecclesiis, quarum negotia prosequuntur*, vbi hoc notant Ioan. Monach. *sub num. 1. in verb. residerent*, Archidiac. *in fine in eod. verb.* Ioan. Andr. *in d. cap. 1. n. 3. vers. item intelligendum, de cleric. non resident. in 6.* & ibi Anchar. *n. 4. in fine 3. not.* Prob. *num. 29. vers. attende, & num. seq.* Geminian. *in §. qui verò, num. 8. vers. & debet intelligi.*

Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Ecclesiæ haberent dependentiam ab Ecclesia, 10
cuius absens negotia gerit, vt puta si iure communi, vel ex priuilegio Ecclesiæ, vel sui ipsius residendo in dicta Ecclesia percipit fructus beneficiorum aliarum Ecclesiarum; hoc enim casu omnium beneficiorum fructus percipit. Ita expresè loquitur text. *in d. cap. cum non deceat*, & ibi declarat gloss. *in versic. residendo*, Ioan. Monach. *num. 1.* Archidiacon. *in verb. reciperent*, Ioan. Andr. *num. 2. in fine, & seq.* Geminian. *sub num. 5. super ead. gloss.* Franch. *num. 1.* Butr. *ante num. 1.* Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit latè Barbos. *dict. alleg. 53. num. 15. & sequentibus.*

Sextò excusatur à residentia, cui indultum est à 11
Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non resident.* Selua *d. p. 4 q. 8. num. 1.* Rebuff. *loco citato num. 19.*

Verùm sola iusta causa non sufficit ad excusandum 12
à non residendo, sed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum sine altero non sufficit, *cap. relatum*, vbi gloss. per illum text. *in verb. Prælatorum*, & Panormit. *in cap. inter quatuor, num. 4 eod. tit.* Syluest. *ver. residentia, num. 3.* Pisanell. *num. 4.* Rosell. *num. 3.* Angel. *in verb. clericus 7. num. 3.* Tabien. *verb. beneficiorum 3. num. 8. vers. dicit etiam Innocentius*, Selua *d. p. 4 quæst. 6. n. 34. & 35.* & ita loquitur text. *in d. can. præsentium 1. q. 7.* Natt. *cons. 41. num. 2. lib. 1.* Rota *in Burgen. residentiæ 4. Iulij 1586. coram Plato*, Seraphin. *dict. decis. 1131. num. 6. & in Placentina salarij 7. Maij 1607. coram Penia*, & clarè habetur ex Concil. Tridentin. *d. cap. 1.* vbi ad hoc, vt Parochi iustè possint à suis residentiis abesse, duo requirit, nempè iustam causam, & eius approbationem ab Episcopo faciendam cum licentia ab eodem in scriptis, & gratis concedenda. Limita, nisi adsit consuetudo, quòd sine licentia Prælati be-
neficiatus abesse possit ex iusta, & rationabili causa, 13
secundùm Innocent. *in cap. ex tua, de clericis, non resident.* Panormitanus *in cap. quatuor, num. 3.* Syluest. Angel. & Tabien. *locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Per quantum temporis spatium poßint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesiis abesse.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltem trium mensium a suis Ecclesiis abesse, & quomodo.*

2 *Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesiis abesse.*

3 *Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere.*

PEr quantum temporis spatium possunt Episcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, ab eorum tamen iurisdictione exempti, à
suis Ecclesiis abesse, declaratur in Concilio Triden- 1
tino *sess. 23. cap. 1.* his verbis. *Quoniam autem qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse; quia statim reuersuri sunt: Sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum extra prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum, tres menses excedere, & haberi rationem, vt id*

aqua

aqua ex causa fiat, & absque vllo gregis detrimento. Ex quibus verbis patet, Episcopis, ac per consequens etiam Abbatibus, & aliis huiusmodi Prælatis curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercentibus concedi, vt possint a sua residentia per duorum, vel trium mensium spatium, siue interruptum, siue continuum abesse: quod tempus eis concessum est, causa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iusta causa, quæ an talis sit, eorum conscientiæ relinquitur, & dummodo, id fiat sine graui gregis sibi commissi detrimento, vt notat Azor. *instit. mor. part. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 9.*

2 Reliquis autem Episcopo subditis animarum curam gerentibus idem Concilium abesse permittit per duos menses. Ad quam licentiam Nauarr. *in Manual. cap. 26. num. 121.* ad finem, arbitratur non requiri licentiam scriptam Ordinarij, dummodo habeat iustam causam, cui opinioni videntur esse omnino contraria verba illa Concilij *sess. 23. de reformat. cap. 1.* scilicet. *Quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant.* Quod etiam notant Less. *de iust. lib. 2. cap. 34. dub 26. num. 159* Tolet. *lib. 5. cap. 5.* Reginald. *in praxi lib. 30. tract. 3. num. 55.* & alij, apud Barbos. *de offic. & potest.*
3 *Episcop. pars 3. alleg. 53. num. 96.* Et hanc discedendi licentiam Parochis ad tempus non solùm Episcopus, sed etiam Abbas, & alius Prælatus Episcopo inferior, qui sit loci Ordinarius, concedere potest, vt ait gloss. *in cap. licet can. §. fin. de elect.* Reginald. *d. tract. 3. num. 57.* Barbos. *d. alleg. 53. num. 95.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesiis, & Monasteriis sibi Commendatis residere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Prælaturas, vel alias huiusmodi Ecclesias, vel Monasteria commendata habentes tenentur in eis residere.* Limita, vt num. seq.
3 *Secularis habens Monasterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, sed ea est penès Priorem, aut Vicarium a Generali constitutum.*
4 *Commendatarij residere tenentur, si eis cura animarum aliquo modo incumbit.*

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Constitutionem Pij IV. quæ incipit, *In suprema militantis Ecclesiæ specula.* Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotaniut verba, *Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscunque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in Commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus & aliis quibuscumque Beneficiariis curam animarum habentibus, qui, iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere teneantur; in virtute sanctæ obedientiæ,* ex qua Constitutione constat, quòd etiam [illegible] tes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiusmodi Ecclesias, & Monasteria in Commendam, vel perpetuam administrationem, etiam quoad spiritualia, tenentur in eis residere; quia habent eandem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiusmodi Beneficia, & Ecclesias obtinerent, vt ait Reginald. *in praxi, lib. 30 tract. 3. n. 49. in fine.*

Verùm non semper Abbas Commendatarius ad residentiam in Abbatia sibi commendata adstringitur. 2
Si enim Monasterium non habet curam animarum secularium, Abbas non tenetur ad personalem in eo residentiam; quia secularis habens Monasterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: sed ea tota est penès Priorem Conuentualem, seu Vicarium à Generali constitutum, vt decisum est à Rota Romana apud Farinac. *decis. 112. n. 10. in nouiss.* & Commendatarij Abbatiarum curam iurisdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad residendum adstringuntur, neque si non resideant, pœnis ab eodem Concilio in non residentes constitutis arctantur; vt à sacra Congregatione decisum fuisse refert Garc. *in addit. ad cap. 2. 3. part. de benefic. n 81. & seq.* Barbos. *de offic. & potest. Episc part. 3. alleg. 53. n. 112.* 3

Igitur si cura animarum sacramentalis personarum secularium, vel aliquo modo Monachorum personis ipsorum Commendatariorum incumbit, absque dubio residere tenebuntur. 4

QVÆSITVM VII.

In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non residendo.

SVMMARIVM.

1 *Pœnæ à Concilio Tridentino statuta pro Episcopis non residentibus.*
2 *Abbates, & Prælati Episcopo inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt easdem pœnas, quas incurrunt Episcopi non residentes.*
3 *Abbates, & Prælati Regulares, non residendo; an incurrant pœnas à Concilio Tridentino Episcopis statutas.*
4 *Pœna non residentibus à Pio IV. constituta.*

COncilium Tridentinum *supradicta sess. 23. de reformat. c. 1.* statuit, vt Episcopus absque iusta causa à sua Ecclesia absens, qui propriæ salutis immemor terrena cœlestibus, ac diuinis humana præferens in diuersis curiis vagatur, aut in negotiorum temporalium solicitudine ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis absentiæ, fructus non facit suos, sed tenetur in conscientia eos fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus erogare. Quod si Episcopus aliquis annum continuè a sua Ecclesia sine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eò ipso incurrenda intra tres menses Romano Pontifici denunciare. Ita decreuit idem Concil. *sess. 6. de reform. c. 1.* vbi licèt statuerit, vt Episcopi per sex mensium spatium absentes à residentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen, *d. c. 1. sess. 23.* augendo pœnam, voluit, vt fructus omnes pro rata absentiæ amittant. 1

Eisdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, & qui nullius sunt Diœcesis; hi enim se habent Episcoporum loco; & sicut, quando Episcopi amplius per annum continuè, absque iusta causa, & Superiore approbante, à sua residentia abfuerint, Metropolitanus tenetur, intra tres menses de eorum ab- 2

scientia Romanum Pontificem certiorem reddere; ita etiam de horum Prælatorum absentia; non enim cogi possunt ab Episcopis, cum nec in eorum Diœcesi, nec sub eorum iurisdictione sint, & hæc coactio sit potestatis iurisdictionis, non enim est Ordinis, quod cóstat. Præterea possunt (sicut Episcopi) cum Parochis, vel Canonicis aut aliis huiusmodi Beneficiariis sibi subditis super non residédo dispensare, sicut probauimus supra. Igitur non residendo eisdem pœnis, quas Episcopi incurrunt, subiiciuntur, & idem tempus scilicet trium mensium eis abessendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac pœnis, quas incurrunt, si non resideant, egimus in antecedenti quæsito.

3 Difficultas autem est, vtrùm etiam Abbates, & Prælati Regulares non residentes in suis Ecclesiis, & Monasteriis ligentur, & subsint pœnis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Episcopos, & Prælatos positis. Ad quod respondetur, illos hisce pœnis non arctari, nisi habeant curam animarum secularium per ipsosmet administrandam; quia de huiusmodi cura loquitur Concilium, vt respondit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, teste Lessio *de iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 161.* At Regulares Prælatos in administratione, & cura suorum subditorum Regularium, relinquit propriis statutis, & suorum Superiorum ordinationibus, quas omnes profectò determinatis pœnis Abbates, & Prælatos non residentes credibile est afficere.

4 Præter pœnas prædictas à Concil. Trident. statutas, operæ pretium est, alias pœnas pro Prælatis non residentibus *in Constitutione fel. rec. Pij IV.* quæ incipit. *In suprema militantis Ecclesiæ, sub datum Romæ 14. Decembris* 1564. narrare, quæ Constitutio cum sit valde consonnis pœnis à *Concil. Trident. loc. cit.* editis, hic recensetur verbatim, quoad ea, quæ ad rem nostram pertinent.

☞ MOtu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminétia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in Commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque Beneficiariis, curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem, in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio, imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, Quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesiis iuxta formam; & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit; ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quàm cæteri in suis Ecclesiis residentes existant. Hac nostra perpetuò valitura Sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quòd deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum consistant ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel Commendam, siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoscunque Beneficiatos curam animarum habentes qui extra prædictas Ecclesias, ac diœceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formá Concilij huiusmodi non residétes decesserint, pertinétia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcunque Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, & Regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditum, & prouentuum Ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & aliàs liberè disponendi à nobis, & quibuscunque aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quòd facultates huiusmodi reuocari non queant; aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant, liceátque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus, & bonis præfatis conficere, illáque, prout de reliquis Clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filij nostri moderni, & pro tempore existentis Generalis Thesaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare cuiusuis licentia desuper minimè requisita. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæq; Sedi impésorum, quomodolibet cóncessas, & etiam iteratis vicibus approbatas illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus eiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contrà, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus; Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla, inualida, nulliúsque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quauis instantia, sublata, eis, & eorum cuilibet quauis aliàs iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid secus, à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inané decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum Beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut Diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus; sed ea in suo robore, vt antea manere volumus, præterquam quoad eos, qui in suis Ecclesiis iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantùm saluam eis esse volumus; ita vt generalis

neralis licentia teſtandi eis, quamquam reſidentibus minimè ſuffragetur; ſed ſola ſpeciali, ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum, &c. Non obſtan. &c.

Aliam Conſtitutionem edidit idem Pius IV. anno 1560. die 13. Septembris, incipientem, *de ſalute gregis Domini*, quæ pariter conformis eſt pœnis conſtitutis à Concil. Trident. *loc. cit.* quæ videri poteſt apud Quarant. *verb. reſidentia pag. mihi* 446. Poſt quam Conſtitutionem idem Pontifex pro executione decretorum d. Concilij Tridentini & eiuſdem Conſtitutionis edidit illam, quam ſupra retulimus.

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

III. Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum.

IV. Quandonam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione.

VI. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri poſſint.

VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

VIII. Vtrùm exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegiorum exemptiones.

IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœceſis ſint.

X. Pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione, ad quem pertineat iuriſdictio.

XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta.

XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſſint exemptioni renunciare.

XIII. Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua iuriſdictione eximere poſſit.

XIV. Vtrùm Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro tribunali ſedere poſſit.

XV. Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poſsit.

XVI. Vtrùm de legatis factis Monaſteriis, & Eccleſiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Epiſcopo ſoluere.

XVII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti.

XIX. An Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

XX. Vtrùm Abbatum aliorúmque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica poteſtate ſint exempta.

XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſint.

XXII. An Monaſterium hæres inſtitutus à Laïco, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laïco ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat.

QVÆSITVM I.

An Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi omnes olim Epiſcopo Diœceſano ſubiiciebantur.*

2 *Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi.*

3 *Ioannes III. Summus Pontifex primus in Gallia Monaſte-*

Monasterium Diui Medardi Suessonum exemit.

4 *Diuus Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iurisdictione eximere cœpit.*

5 *Gratiani error in superscriptione* Canonis, quam necessarium 18 quæst. 2. *deprehenditur.*

6 *Exempti ab Ordinariis an censeantur exempti à Legatis Papa.*

7 *An à legatis natis.*

1 MONACHOS omnes olim Episcoporum iurisdictioni subiectos fuisse, probatur per nonnulla iura, & Concilia. Primò ex Concilio Calcedonensi *Action.6. can.1. & act. 15. can. placuit*, vbi dicitur. *Placuit nullum quidem vsquam ædificare, aut constituere Monasterium, vel Oratorij domum præter conscientiam Episcopi Ciuitatis, Monachos verò per vnamquamque Ciuitatem, aut Regionem subiectos esse Episcopo.* Et in fine Can. subditur. *Veruntamen Episcopum conuenit Ciuitatis competentem Monasteriorum prouidentiam gerere.* Refertur à Gratiano *in Can. quidam Monachorum* 18. *q.* 2. Concil. Trullanum *cap.40. &* 41. prohibet, quemquam in Monasterium admitti, aut in Eremum secedere, & Anachoresim profiteri, sine præuia examinatione Episcopi, quod latè prosequitur Synodus Prouincialis Constantinopolitana *cap.* 2. Idem habetur in Concilio Niceno I. *c.* 14. ex Arabico. Item Synodus prima secunda *can.17.* docet: nec vllum Monasterium sine Episcopi consensu ædificandum; addítque ritum, scilicet, vt Episcopus Crucem figat eo loco, vbi Monasterij fundamenta iacienda sunt, precésque tum fundat, ac præmissâ ædificatione curet describi, quæ ad Monasterij dispensationem, & Monachorum sufficientiam à fundatore danda sunt; atque adeò Monasterium Episcopatui subiiciatur, hatúmque rerum omnium breue, & instrumentum publicum conficiatur, quod in Archiuiis Episcopalibus reponatur; & in eadem Synodo prima secunda *can.4.* statuitur, in Episcoporum potestate situm esse, non solùm Monachos ex vno in aliud Monasterium transferre, verùm etiam illos secularibus ædibus præficere. Item ex Concilio Calcedonen. *can.* 23. non licebat Monachis Constantinopolim proficisci absque proprij Episcopi, vel mandatis negotiis, vel saltim literis dimissoriis. Item ex Concilio Carthaginen. V. cui Episcopi ex vniuersa Africa interfuerunt *can.* 13. habetur, quòd nullus Monachus, vel ordinari possit, & in Clerum coaptari, vel alicui Monasterio præfici ab alio Episcopo sine proprij Episcopi licentia, & consensu. Item in Concilio Toletano II. *can.* 1. dicitur. *Quos voluntas parentum à primis infantia annis in Clericatus officio, vel Monachali posuit, statutum, vt cum mox detonsi, vel Monasterio electorum contraditi fuerint, in domo Ecclesia sub Episcopali præsentia à præposito sibi debeant erudiri, & vbi legitimam attigerint ætatem, ab Episcopo de promissione castimonia sua absque coniugali necessitate, examinentur.* Item Concil. Tolet. IV. *cap.50. qui nec inter Clericos, nec inter Monachos habentur, siue hi, qui per diuersa loca vagè feruntur, ab Episcopis, in quorum Conuentu commorare noscuntur, licentia eorum coerceatur, vt aut in Clero, aut in Monasterio deputentur præter eos, qui ab Episcopo suo, aut propter ætatem, aut propter languorem fuerint absoluti.* Item Concil. Cabilon. I. *can.15. Abbates, vel Monachi, aut agentes Monasteriorum patrocinio seculari penitus non vtantur, seu ad Principis præsentiam, sine Episcopi sui permissu, ambulare audeant; quod si fecerint à suis Episcopis excommunicentur.* Item in Synodo Augustana celebrata circa annum Domini 952. *cap.* 6. sic dicitur. *Oportet etiam Episcopum in cuius Diœcesi Cœnobium situm est Monachorum prouidentiam gerere, & si aliquod correctione dignum reperit, corrigere festinet.* Et Concil. Vernen. *cap.* 3. *Vt vnusquisque Episcoporum potestatem habeat in sua Parochia tam de Clero, quàm de Regularibus, vel secularibus ad corrigendum, & emendandum Ordinem Canonicum spiritualem, vt sic viuant, qualiter Domino placere possint.* Item in Concilio Aurelianen. I. *cap.21.* dicitur. *Abbates pro humilitate Religionis in Episcoporum potestate consistant, & si quid extra Regulam fecerint ab Episcopis corrigantur, qui semel in anno in loco vbi Episcopus elegerit, accepta vocatione conueniant*; refertur *in can. Abbates* 18. *quæst.* 2. Idem Concil. Aurelianen. II. *can.* 21. *Abbates, qui Episcoporum præcepta despiciunt, ad communionem, nec penitus admittantur, nisi contumaciam humilitate suscepta deponant.* Idem habetur 18. *quæst.* 2. *per totum.* Idem colligitur ex iure Cæsareo, nam Iustinianus *in nouella* 123. *cap.*4. ait. *Sed etiam vniuscuiusque Ciuitatis Episcopus huius rei (id est Monasteriorum, & Monachorum regendorum) prouidentiam habeat, siue Patriarcha, siue Metropolita, siue singuli sunt Episcoporum, & Reuerendissimos Defensores mittant hac requirentes, & seruantes, & non sinentes, quidquam fieri extra, quàm decet: sed & si quod fiat, velociter hoc emendare.* Item *l.*40. *C. de Episcop. & Cleric. Monasteria degunt, seu censentur Episcopis subditorum suorum, & Abbatum quidem curam gerunt Episcopi, Monachorum uerò Abbates.* Et *l.*44. *tit. eod. Sed, & obseruatione, & cautela diligenti opus est, ne vllo modo prætereantur hæc (agitur de Sanctimonialibus ab omni virorum consortio remouendis) quòd non aliter contingent, quàm si Deo amantissimi cuiusque Ciuitatis Episcopi inspiciant diligenter Monachorum degentium in Monasteriis sub sua cura ordinatis conuersationes: & si quid senserint huiusmodi lapsus, omnibúsque modis compescant tale ipsorum inceptum, & pœnis subiiciant eos, qui post nostram prohibitionem adhuc talia perpetrant,* Et *tit. eodem l.*47. Imperator vult, Abbatem a Monachis electum ab Episcopo confirmari debere. Item *l.* 6. *C. de Episcop. audient.* sic dicitur, *addictos supplicio, & pro criminum immanitate damnatos nulli Clericorum, vel Monachorum eorum, etiam quos synoditas vocant, per vim, atque vsurpationem vindicare liceat, ac tenere. Sed & reos ad locum pœna sub persecutione pergentes, nullus teneat, aut defendat, sed sciat se cogniter triginta librarum auri mulcta, & primates officij capitali esse sententia feriendos, nisi vsurpatio ista vindicetur. At si tanta Clericorum, aut Monachorum audacia est, vt bellum, quod indictum futurum esse existimetur, ad clementiam, nostram commissa referantur, vt arbitrio nostro mox seuerior vltrò procedat ad Episcoporum sanè culpam, vt cætera redundabis, si quid fortè in ea parte Religionis, in qua ipsi Populos Christiana Religionis doctrina insinuatione moderantur, ex iis quæ fieri hac lege prohibemus, à Monachis perpetratum esse cognouerint, nec vindicauerint.* Qui plura Conciliorum antiquorum decreta, & auctoritates super hàc materia desiderat, legat Ioannem Filesac. *in tractatu de Sacra Episcoporum auctoritate per tot.* vbi fusiùs hanc rem prosequendo, quamplurimas Conciliorum, tam Generalium, quàm Nationalium, & Prouincialium, sanctiones congessit.

Ex quibus omnibus clarè constat, Abbates, & Monachos olim locorum Ordinariis subiectos fuisse, & tunc Episcopi in eorum Diœcesibus se habebant vti Generales, & recipiebant Nouitios, & admittebant ad professionem in Monasteriis, vt constat ex *d. cap. viduitatis* 27. *quæst.* 1. præficiebant Abbates Monasteriis, ac illos ex causa deponebant, vt traditur *in cap. si quis Abbas* 18. *quæst.* 1.

Et

2 Ideò Episcopi, in tota sua Diœcesi super omnibus ... tione, tam contra Regulares, quàm contra seculares, de iure fundatam habent intentionem *cap cum personæ de priuileg. in 6. cap cùm contingat,* & *ibi* DD *de for.compet.c.1.de offic.Ordin.*Dec. *in cap sua nobis 4.notab.de confirmat.vtil.vel inut* Caput q *decis.306.part.1.& 20.,p.2* Rota *decis.15.n.2.* & *decis.17 n.1* & *decis 156.n.4* & *decis.491.num.1. in fine,* & *decis.171. num.2. part.1. Recentior.* & alij communiter.

3 Verum postea, cùm ipsi Episcopi, variis suorum munerum occupationibus distracti, atque impediti, Religiosorum moribus parum curarent, ac illos multoties defatigarent, effecerunt, vt Monasteria pleraque ipsorum excuterent iugum, ac Apostolicæ Sedis iurisdictioni sese immediatè subiicerent.

Primam exemptionem Regularibus concessam fuisse reperio anno 509 die 21. Augusti, Abbatiæ D. Germani Parisien. vt refert Renat Choppin. *Monast.lib.1. tit.2. n.19 in margine*, vbi refert etiam aliud priuilegium cóc essum Monasterio D.Medardi Suessionum à Ioanne III. qui Pontifex assumptus fuit ad Pontificatum anno 555. & sic triginta circiter annos ante D. Gregorium Magnum, qui anno 590. exemptionem pro Monasterio a Ioanne III. concessam confirmauit, & de nouo concessit, quorum diplomata *inferiùs*

4 *quæst 4. huius disput.* afferam; idem D. Gregorius Magnus primus in Italia prohibuit. *Episcopum cathedram suam in Monasterio collocare, vel quamlibet potestatem habere imperandi, vel aliquam ordinationem, quamuis leuissimam faciendi, nisi ab Abbate loci fuerit rogatus, quatenus Monachi semper maneant in Abbatum suorum potestate. Nec vllus Episcoporum vltrà præsumat, de redditibus, vel rebus, vel chartis Monasteriorum, vel de cellis, vel de villis quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquisitione minuere, vel dolos, vel immissiones, aut violentias aliquas facere.* Quæ omnia habentur *in can. quam sit necessarium,* & *can. luminoso, 18. quæst.2.* Et hæc fuit prima Monachorum, & Monasteriorum exemptio ab Episcoporum potestate in Italia, auctore B.Gregorio.

5 Verùm hæc exemptio à D. Gregorio Magno concessa. & à Gratiano *in d can. quàm sit necessarium.* relata, vniuersalis non fuit; quia licèt omnibus Monachis concessa sit, (quod non est verum, vt infrà patebit) tamen ibi non plenariè, & omninò, ab Episcoporum iurisdictione eximuntur, vt patet legenti, & notat Suarez *de Relig.tom.4 tract.8.lib.2.c.1.num.vlt.* tum etiam, quia, etsi ea superscriptione *d. canoni, quàm sit necessarium,* à Gratiano apposita, videri possit, illam concessionem omnibus Monachis factam fuisse, sic enim inscripsit. *Item Gregorius omnibus Episcopis de libertate Monachorum,* tamen, vt obseruat insignis I. V. Peritus Augustinus Barbosa *in suo eruditissimo tractatu de officio, & potestate Episcopi, part.3. allegat.105. num. 11. & sequentis)* veritas aliter se habet; nam si spectetur originale vnde d. canon desumptus fuit, quod est Registrum D. Gregorij *lib.7. epist.1.* & *epist.* 18. auctoritas illa sublongè diuersa subscriptione reperietur; non omnibus, námque Episcopis, neque pro omnibus Monachis, sed pro vno tantùm Monasterio, vni tantùm Episcopo directa est, sic enim habet. *Gregorius Episcopo Rauennati priuilegium dat Monasterio SS. Ioannis, & Stephani*; Gratianus ergo in superscriptione illius canonis, tripliciter errauit; primo narrando Epistolam D. Gregorij ad omnes Episcopos directam fuisse, & originale, ad solum Rauennaten. Episcopum missum fuisse ostendat; secundò, quia inquit indefinitè de libertate Monachorum, vnde videtur velle eas exemptiones omnibus Monachis concessas fuisse, quia indefinita æquipollet vniuersali, gloss. *in cap. vt circa, verb aliorum Ecclesiasticorum, de elect in 6.* & tamen D.Gregorius *ibi* vni tantùm SS.Ioannis, & Stephani Cœnobio libertatem dederit, vt patet ex contextu originali, ibi *& ideo, quia Monasterium, &c.* & ibi *prædicti Monasterij*, tertio, quia in d.canone, *quàm sit necessarium*, in plurali retulit verbum, *Monasteriorum*, & tamen in originali, in numero tantùm singulari, reperitur; quæ veritas insuper apertè colligitur, ex textu *in cap cùm dilectus, de relig domib. & cap. in singulis, & cap vlt de stat. Monach.* ex quibus supponitur aliqua extitisse Monasteria exempta, licet alia eiusdem Ordinis Diœcesano Episcopo subiecta essent, prout hodie sunt etiam Monialium Monasteria, quæ cùm sub eadem Regula, v. g. Sancti Benedicti, aut Francisci militent; tamen alia Ordinariis, alia Regularibus Prælatis exemptis subsunt: & tamen dicti textus longe post D.Gregorij tempora emanarunt; quòd si omnia Monasteria exempta fuissent, non supponerentur in citatis iuribus, aliqua eorum Ordinarij ditioni subiacere.

Hodiè verò de Regularium libertate nullus est dubitandi locus; quia deinde per lapsum temporis omnes Monachorum Congregationes, & Religiones, ex speciali Sedis Apostolicæ gratia, & Summorum Pontificum benignitate, plenariam, ac omnimodam exemptionem obtinuerunt, vt patet in libris priuilegiorum singulorum Ordinum. Immo in approbatione, seu confirmatione alicuius Religionis, videtur Summus Pontifex tribuere eius Prælatis facultatem, & authoritatem seipsos, & sibi subditos gubernandi, & videtur omnes eiusdem Religionis alumnos, & possessores, ipsorum Prælatorum iurisdictioni, & Dominio, subiicere: vt docet Bannes *2.2.q.1.Art.10. dub.8. conclus.6.* & quòd Religiosi exempti sint, hodie est certissimum apud omnes; exinde iidem Monachi, & Religiosi in Concilio Tridentino exempti passim appellantur, vt obseruat Nauarr. *in cap. non dicatis num.63. & in cap. nullam 18. quæst.2. num. 40. & seq.*

Aduertendum autem, quòd exemptus à Summo 6
Pontifice à iurisdictione cuiuslibet ordinarij, non censetur exemptus à iurisdictione Legati ipsius Summi Pontificis, per text. *in cap si Abbatem, de elect. in 6.* notant Ioan Andr. *in cap. 1. post princ. vers. ergo cùm Legatus liget eos*, per illum text. *de verb. signif. eod. lib.6.* Ludouic.Roman. *singul.* 507. An exemptus, Mandos. *de signat grat.verb.exemptiones ab Episcopis, vers. amplio, vt exemptio*; secus tamen dicendum est de Le- 7
gatis natis, quia exempti eis non subiiciuntur, Bald. *cons.337.vol.4.iuxta nouam impress.* Matiao. Soccin. *de visitat. lib. 11. in 2 q.15 q. princ post n.46. vers. sed in Legatis natis*, quos refert & sequitur Mandos. *loco cit. vers. seq.*

QVÆSITVM II.

Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Religiosos, de iure communi exemptos, esse, arguitur.*

2 *Potestas ordinaria in propria Diœcesi de iure communi est tota penes Episcopum.*

3 *Exemptio ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit.*

 4 *Abbates,*

4 *Abbates, & Prælati Regulares habent iurisdictionem quasi Episcopalem.*

1 VIdetur dicendum, quòd sint exempti de iure communi: nam *in can. nullam 18. quæst. 2.* dicitur totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere; quæ verba videtur, non solùm quoad forum interius, sed etiam quoad exterius omnem Iurisdictionem in Monachos Abbatibus tribuere; cùm absolutè in eo dicatur, totam potestatem ad Abbatem pertinere; & sic quòd Regulares, & Monachi coram suo Abbate indistinctè conueniri debeant; exceptis grauissimis criminibus, per quæ venirent deponendi, vt ait gloss. *in c. quod, de offic. Ordin.* & alij multi, qui eam sequuntur, & communem testatur Romanus *cons. 375. n. 2.* & Boër. *decis. 271. n. 4.* qui mouentur auctoritate *cap. sicut il 2. de simon.* vbi probatur, Abbates, aliquando suos Monachos iudicasse.

Verùm his auctoritatibus non obstantibus, est resoluendum de iure communi Monachos Episcopis
2 subesse, quia cùm eodem iure communi tota potestas ordinaria in propria Diœcesi sit penes Episcopum, *cap. omnes Basilica, & cap. domus 16. quæst. 7. & 10. q. 1. per tot. & cap. venerabilis de Relig. domib.* facit *cap. cùm Episcopus de offic. Ordin. in 6. cap. 1. extr. de offic. Ordin. cap. obitum 61. dist.* non est ab illis auferenda, & inferioribus contra ius tradenda; nisi hoc per aliquam legem expressum habeatur, adnotata per Dec. *in l. 1. ff. de reg. iur.* Nulla autem extat lex Canonica, per quam tota iurisdictio in Monachos Abbatibus tribuatur, & Episcopis eximatur; secundùm regulam prædictæ legis; ergo ex eodem iure communi non potest huiusmodi plenaria iurisdictio Abbatibus competere; si enim ad illos pertineret, hoc esset, vel ex eo quòd sont Rectores illius Monasterij, vel ex eo quia à Sede Apostolica approbationem habent; vel quia ex aliquo iure illis iurisdictio esset impartita. Primo modo non potest contingere; priuati enim homines non possunt iurisdictionem, quæ est publica potestas, tribuere; nec secundo: nam Summus Pontifex, approbando regulam non tribuit, nisi potestatem ad Monasterij gubernationem, & obseruantiam Regulæ necessariam; nec ex aliqua lege: nam illud *cap. nullam 18. quæst. 2.* subiicit Monachos Abbatibus in his quæ spectant ad Regulæ obseruantiam, & Religionis administrationem tantùm, vt patet ex his verbis *d. c. ad diuini cultus reuerentiam, & vtilitatem Monasterij*, neque dum inquit, *totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere*, excludit Episcopum, sed Monachos, vt notat gloss. ibi, *in verb. tota*, Rota *decis. 15. n. 11. p. 1. recent.* Nec obstat *d. cap. sicut*, vbi probatur, aliquando Monachos à suis Abbatibus fuisse iudicatos. Resp. enim, id fecisse non ex iure communi, sed ex speciali concessione, seu priuilegio Sedis Apostolicæ.

3 Igitur constat de iure communi Monachos Episcoporum iurisdictioni esse subiectos, & quod exemptiones illis ex priuilegiis proueniant; attentis enim Summorum Pontificum indultis, Religiosi ferè omnes à Diœcesanorum Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione hodie exempti sunt; siue per priuilegia directè eis concessa, siue indirectè per communicationem.

4 Vnde Abbates, & Prælati Regulares hodie habent iurisdictionem quasi Episcopalem, iuxta gloss. *in clem. 1. verb. proprij de reb. Eccles. non alien.* Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 63. vers. addo secundo*, Cokier. *de iurisd. Ordin. in exemp. p. 1. q. 17. n. 9. & 25.* Sayr. *de censur. lib. 4. cap. 2. n. 12.* Mandos. *de signat. grat. verb. exempt.* Anton. Cotn. *in tract. de absolut. à iuram. p. 1. q. 4. n. 28.* Campanil. *in diuers. iur. canonic. rub. 12. c. 13. n. 2.* Fusch. *de visit. lib. 2. c. 15. ante n. 1.* Zuch. *instit. can. lib. 1. tit. 6. n. 68.* Roderic. *regular. q. tom. 2. q. 63. art. 5.* Aug. Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg. 105. n. 4.* & alij.

QVÆSITVM III.

Vnde habuit originem exemptio Abbatum, & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptiones vnde ortum habuerint.*

2 *Pater iniquè se habens in filium, cogitur illum emancipare.*

3 *Dominus iniquus in seruum cogitur eum manumittere.*

4 *Vassallos grauans, feudo priuatur.*

5 *Exempti fuerunt Religiosi ab Ordinariis, ob diuersa grauamina, quæ illis inferebant* & num. 16.

6 *Subditi, ex moribus Principis, siue cuiusque Superioris asperioribus, & prauo iurisdictionis vsu, subducuntur ab eius iurisdictione.*

7 *Exemptio subdito ab ordinario conceditur propter litem grauem, nec temerè susceptam:* Contrarium, num. 10.

8 *Exemptio vt concedatur subdito ab Ordinario propter litem, non est necessaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehementis suspicionis futuræ sæuitiæ, sed sufficit, vt de ea dubitari possit ex præsumptionibus, quæ ex sola lite oriuntur.* Contrarium, num. 12.

9 *Exemptio concessa subdito durante lite, censetur etiam durare in iudicio restitutionis in integrum.*

11 *Exemptio propter litem non est indistinctè concedenda, ne aliàs subditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutiùs protrahant.*

13 *Eximere, est propriè Summi Pontificis; & exemptionis materia tota posita est in arbitrio Papæ.* num. 14.

15 *Exemptionis causa finalis quænam sit.*

ORtum habuerunt exemptiones ex iure emancipationum, & manumissionum, à priuatione 1
dominij, vel iurisdictionis, & similium, vt asserit Cokier. *de iurisdiction. ordin. in exempt. part. 1. quæst. 2. num. 12.* Quia sicuti pater, iniquè se habens in filium, 2
compellitur, vt illum emancipet, gloss. *in §. vltimo Instit. quibus mod. ius patr. potestat. soluit.* gloss. *in cap. constitutus, verb. emancipauit, de restitut. in integr.* & sicut Dominus iniquus in seruum, vt eum manumittat, *l. si lenones C. de Episcop. audient. l. sui C. de spectat.* 3
lib. 11. Quemadmodum etiam Dominus, subditos, vel vassallos suos grauans, iurisdictione, seu feudo 4
priuatur, vt ait Boër. *decis. 305. num. 5.* Curt. *de feud. part. 6. per tot.*

Ita cùm, succedente tempore, compertum esset, 5
quòd Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ suarum Prælaturum administratione occupati, de Cœnobitarum moribus parum solliciti, illos, eorúmque Monasteria, & Capitula, plerumque defatigabant diuersimodè; prout *in cap. nimis iniqua, & cap. nimis praua, de excess. Præl.* vbi describuntur viginti septem grauamina, quæ Prælati Religiosis inferebant & *clem. vnica eod. tit.* vbi Clemens V. in Concilio Vienen. prouidet contra triginta grauamina per Episcopos, & Superiores inferri solita; Sedi Apostolicæ expediens visum fuit, concedere exemptiones omnibus ferè Congregationibus, & Religiosis, ac illos sibi immediatè subiicere; vt patet in eorum priuileg. seu

indultis

indultis Apostolicis, ita Quintil. Mandos. *de signat.*
grat. verb. exemptionem ab Episcop. Ren. Chop. *Monast.*
6 *lib. 1. tit. 2. n. 19.* Erasm. Cokier. *d. q. 1. a. 13.* Sicut etiam
ex motibus Principis, siue cuiusque Superioris aspe-
ritatibus, aut prauo iurisdictionis vso subducuntur
subditi ab eius iurisdictione *cap. olim, & cap. ex parte*
de accusat. Ioan. Faber. *in §. fin. instit. de his qui sunt*
sui vel alien. iur. Roland. *cons. 13. n. 30. vol. 3. & cons.*
40. n. 23. & 32. vol. 4. Gutpod. *q. 62 n. 1.* Achill. *decis.*
362 alias 16 de priuileg. & Rota *in Gerunden. exem-*
ptionis 21. Maij 1629. coram R.P.D. Verospio, quæ in
7 *fin. operis est decis. 35.* in qua fuit dictum, posse conce-
di exemptionem subdito litiganti cum suo Ordinario
durante lite, & quod eam concedere solet tam signa-
tura quàm Sacra Congregatio super negotiis Episco-
porum, & Regularium, vbi litem grauem, nec temerè
susceptam cognouerit, vt post Cassador. *decis. 6. de*
priuileg. testatur etiam Lancellot. *de attent. lit. pend.*
p. 2. c. 4. declarat. 4. n. 41. Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar.*
gloss. 46. n. 18. Marches. *de commiss. auocat. causar. p. 2.*
8 *§. 1. n. 76.* Paris. *de resignat. lib. 3. q. 11. n. 7.* Nec est ne-
cessaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehe-
mentis suspicionis futuræ sæuitiæ, sed sufficit, vt de
ea dubitari possit, ex præsumptionibus, quæ ex sola
lite oriuntur. Mandos. *de inhibit. q. 104. n. 5.* Marches.
9 *d. n. 36.* Rota *decis. 3. de rescript. in nou. cum aliis alleg.*
in d. Gerunden. exemptionis n. 4. & 6. Quæ exemptio
concessa subdito durante lite, censetur durare etiam in
iudicio restitutionis in integrum. Lancellot. *de attent.*
restit. in integrum pend. n. 130. vbi refert *decisionem in*
Barchinonen. exemptionis coram Capizucco, & dixit
etiam Rota *in Romana aditionis hereditatis 20. Mar-*
tij 1628. coram Reuerendiss. D. Coccino Decano.
10 Verum aliquando signatura propter litem non so-
let simpliciter rescribere super exemptione, sed cum
facultate inhibendi causa cognita, quo casu Rota non
dat inhibitionem nisi constet de sæuitia Superioris;
vt *in decis. Achill. 16. de priuileg.* in qua exemptio fue-
rat commissa cum clausula *constito de sæuitia, & in*
Hispalen. exemptionis 15. Decembris 1614. coram
Eminentiss. D. Cardinali Ioanne Baptista Pamphilio,
11 *quæ in fine operis est decis. 36. num. 2. & 3. vbi num. 4.*
quòd huiusmodi exemptio non est indistinctè conce-
denda, ne aliàs subditi facilè procurent lites contra
Superiores, & eas diutius protrahant, vt exemptionẽ
obtineant, & sic præstetur eis occasio delinquendi, vt
12 tradit Cassador. *d. decis. 6. de priuileg. num. 5.* Nec di-
citur constare de sæuitia, ex quo superior carcerauer-
rit subditum, cum quo litigabat, nisi carceratio pro-
betur propter lites, quòd non præsumitur Achill. *d.*
decis. 16. de priuileg. Rota *in d. Hispalen. exemptionis*
in fine.
13 Causa autem efficiens harum exemptionum est
propriè Summus Pontifex, *cap. frater, verb. & cum*
operuisset 16. qu. 1. cap luminoso 18. q. 2. cap. 1. iuncta
gloss. in verb. exemptiones, de priuileg. in 6. Ancharan.
14 *cons. 152. num. 5.* Mandos. *loc. cit.* Et tota hæc materia
exemptionis est posita in arbitrio Summi Pontificis
Abbas *in cap. litteras, num. 7. de restit. spol.* Roman.
cons. 37. cum aliis per Marches. *de commiss. part. 2. tit.*
de commiss. auoc. §. 2. sub num. 36. Rota *in d. Gerun-*
den. exemptionis 21. May 1629. coram R.P.D. Vero-
spio num. 1.
15 Impulsiua est oppressio Ordinariorum, vt ait Re-
buff. *resp. 142.* Mandos. *loco cit. vers. verum succedente*
tempore. Rota *in Vlixbonen. Monasterij 19. Nouemb.*
1625. coram Reuerendiss. D. Coccino Decano quæ in fi-
ne operis est decis. 82. n. 25.
16 Finalis causa exemptionis est, tum fauor Sedis
Apostolicæ, cuius interest multos sibi proximè subie-
ctos habere, *clem. Pastoralis de re iud.* Rebuff. *d. resp.*
142. tum etiam, vt exempti cum maiori quiete sub vm-
bra eiusdem Sedis positi Religioni officiis, & con-
templationi operam dare valeant, *canon. quàm sit ne-*
cessarium, 18. qu. 2. Rebuffus *loco cit.*

QVÆSITVM IV.

Quandonam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti esse cœperint.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio antiquissima quorundam Monasteriorum, & Abbatiarum recensetur, cum testimonio Apostolicarum Constitutionum.*
2 *Cluniacensis Ordo à quónam exemptionem totalem obtinuerit.*
3 *Casinensis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iurisdictione soluta fuerit.*
4 *Canonicorum Regularium exemptionis initium.*
5 *Camaldulensis Ordinis plenaria exemptio.*
6 *Vniuersalis omnium nostra Congregationis Monasteriorum, ac locorum, & personarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum potestate.*
7 *Cistercien. Ordinis exemptio.*
8 *Cælestinorum Ordinis exemptio.*
9 *Syluestrinorum exemptio.*
10 *Ordinis Monachorum Montis Oliueti exemptio.*
11 *Ordinis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis exemptio.*
12 *Præmonstratensis Ordinis exemptio.*
13 *Carthusianorum Ordinis exemptio.*
14 *Ordinis D. Basilij exemptio.*
15 *Ordo Fratrum S. Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit.*
16 *Ordo S. Antonij Viennen.*
17 *Prædicatorum Ordinis exemptiones.*
18 *Fratrum Minorum S. Francisci exemptio.*
19 *Ordinis Eremitarum S. Augustini exemptio.*
20 *Ordinis Carmelitani exemptio.*
21 *Fratres Cruciferi à quónam fuerint exempti.*
22 *Ordinis Seruorum B. Mariæ exemptio.*
23 *Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula exemptio.*
24 *Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum exemptio.*
25 *Clericorum Regularium S. Pauli Decollati exemptio.*
26 *Societatis Iesu exemptio.*
27 *Clericorum Regularium de Somascha exemptio.*
28 *Clerici Regulares Ministrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint.*
29 *Religionis deuoti Ioannis Dei exemptio.*
30 *Clerici Regulares Scholarum piarum à quo fuerint exempti.*
31 *Exemptionis priuilegium sustinetur etiam absque expressa derogatione regula de iure quæsito non tollendo.*

CVm omnium Monasteriorum, & Religionum, aliarúmque Ecclesiarum (de quarum Abbatibus, & Prælatis est noster sermo) exemptiones in iure non habeantur; maximè quoad earumdem exemptionum initium; ideò quoad fieri potest quorundam Cœnobiorum antiquiores, deinde Religionum ferè omnium posteriores exemptiones hic recensentur præcipuè Bullarum Apostolicarum verba easdem exemptiones indicantia, necnon aliquas Constitutiones Apostolicas, quæ non de facili reperiuntur,

hoc eodem loco per extensum describam.

1 Prima ergo exemptio ab Ordinariorum iurisdictione illa videtur, quæ à D. Germano Parisien. Episcopo Monasterio D. Vincentij Ordinis S. Benedicti Parisiis donata fuit anno 569. die 21. Augusti, quam postea exemptionem D. Gregorius Magnus confirmauit & roborauit, sic attestante Aymon. *rer. Francic. lib. 2. cap. 2.* & Renat. Choppin. *Monast. lib. 1. tit. 2. n. 19.* cuius priuilegij tenor est, qui sequitur.

Dominis Viris Apostolicis, Sanctis, & in Christo Fratribus omnibus Episcopis Parisiacæ Vrbis, cum gratia Dei fultis, & cœlesti Visitatione ditatis, Germanus peccator &c. Childebertus Rex, post Deum, dum superesset, fuit nostra immunitas, securitas, pax, & recuperio, ac sequestratio omnis à ciuili negotio. Nos vero in hac te pietati illius consulentes, cæterorum Regum esse stabiliri conantes, charitatem fraternæ dilectionis vestræ nobiscum volumus concordari: quatenùs illius sancti loci honor celeberrimus, & memoria iam dicti Principis gloriosè eniteat eodem in loco omnibus huius æui temporibus, habeátque Abbatem ex propria Congregatione ipsa Ecclesia, &c. Sancimus, vt nullus Metropolitanus, aut aliquis Suffraganeus eius, causa alicuius ordinationis illuc ingredi præsumat: nisi solummodò ab Abbate eiusdem loci vocatus venerit ad sanctitatis ministerium celebrandum, aut ad Ecclesias consecrandas, aut ad benedictiones Clericorum, vel Monachorum instituendas. Quod debitum renuere nullatenus debet. Cæterùm quicquid à die præteriti; tam à tempore meo, quàm Successorum meorum in Sede Parisiorum residentium Episcoporum, vel à Deum timentibus Principibus eiusdem plebis, in fiscis, villis, agris, in auro vel argento fuerit delegatum, siue donatum, vt ad integrum habeat, volo, rogo, coniuro. Decreui etiã per hanc chartulam immunitatis, & cessionis, meam Basilicam Domini Vincentij supranominatam, sine gestorum obligatione manere. Et quia id antea consuetudo non fuit, modò à Regibus, & Principibus mihi est concessum, voluntatem pietatis vestræ in hoc prætermittere nolui, sed rationibus per vos roborari, & confirmari exposco, &c.

Renatus Choppin. *in Monastica. lib 1. titul. 2. num. 19.*

Anno verò circiter 559. Ioannes III. Summus Pontifex exemptionem iam inceptam in Ecclesia Dei prosequens, Monasterium S. Medardi apud Suessones Ordinis S. Benedicti, in hanc, quæ sequitur, formam ab Ordinariorum imperio, & iurisdictione exemit.

Diuina inspirante gratia, & præcellentissimi Regis Clotharij suadente clementia, Monasterio Sanctæ Mariæ, & Sancti Petri quod est extrà Suessorum Ciuitatem situm, vbi D. Medardus requiescit, & Daniel Abbas præesse videtur, hoc priuilegium indulgemus: vt terras quas filius noster Clotharius ob salutem animæ suæ dedit, Croniacum scilicet, &c. liberè possideat. Hoc quoque authoritate Sanctæ Trinitatis, & inseparabilis Vnitatis, vice Beati Petri Apostoli, coram Rege Clothario, & omnibus plebibus Franchorum, scilicet Archiepiscoporum, Episcoporum, Iudicum, & omni populo Christianorum, Romanorum Principum decernimus, vt nullus Regum Antistitum, Iudicum, terras sanctæ Mariæ, & Domini Medardi, siue Ecclesiàs, Altaria, thelonea, decimas nouas, banna, & freda exigat &c. Statuimus etiam, vt velut hæc Sedes Beati Petri libera constat ab omni seruitio Regum & potentum, ita remota omni consuetudine pessima, Monachi Deo vacent liberi, & per omnia Regulæ sancti Benedicti artibus obediant sine vlla inquietudine. Præsenti quoque priuilegio, hanc illis concedimus licentiam, vt defuncto Abbate, quemcunque voluerint Archiepiscopum, Episcopum, causa ordinandi Abbatem, vocent, &c. Ac ne tantæ sublimitatis locus vilescat, eum Caput constituimus Monasteriorum totius Galliæ, nulliúsque ditioni patimur esse subiectum, sed semper sub Regali custodia positus, huius S.R.E. Antistitum auctoritate aduocationem B. Petri habeat, &c.

Habetur apud Renatum Choppin *in Monast. lib. 1. num. 19.*

Hanc exemptionem confirmauit Sanctus Gregor. Papa anno circiter 592. per hæc quæ sequuntur verba.

Auctoritate diuina vice Beati Petri Apostolorum Principis consensu omnium Romanorum Pontificũ, & voluntate totius Senatus Romani, Suadente nobis Viro Apostolico Aoserico Suessorum vrbis Pontifice, & omnium Galliæ Episcoporum fauente iudicio decernimus: vt nullus Archiepiscoporum, vel Archidiaconorum Fratres præfatæ Basilicæ, de ordinatione sui Abbatis, vel Ecclesiasticorum graduum assumptione inquietet: sed secundùm prærogatiuam ipsius loci vobis modò recitatam, Beati prædecessores nostri Domini Ioannis Papæ tempore decretam & Apostolica auctoritate firmatam ordinationem sui Abbatis ipsi Fratres peragant, & Ecclesiasticorum graduum dignitatem suscipiant, consecrationes quoque fontium, & scrutinij mysteria in ipso Monasterio celebrent. Chrismatis quoque ac Olei, Altaris, Calicis, Corporalis, à quocunque voluerint Pontifice benedictionem expetant. Ne tantus honor à quocunque Rectore vllius occasionis causa, vel necessitatis, intermittatur: ne vilescat tantæ sublimitatis locus S. Mariæ, & B. Petri, necnon, & Protomartyris, & Domini Medardi meritis sacratus, quem Caput Monasteriorum totius Galliæ constituimus, nulliúsque ditioni patimur subesse: sed velut hæc sedes Romana speculationem suam toti Orbi indicit, & nouas consuetudines omnibus mittit, & omnium personarum seruitio caret; ita præfatus locus remota omni consuetudine pessima Regum, Antistitum, Iudicum, exemplum diuinæ Religionis, & honestatis cæteris exhibeat Monasteriis, & super ea plena gaudeat libertate, cuius Rectores, & filij præsentes, & successuri, tantùm sub Regum custodia positi, admonitionem S. Petri, & successorum suorum, huius S. Romanæ Sedis Pontificum auctoritate proclament, &c.

Habetur ex Registro Gregoriano *lib. 12. cap. 32.* & apud Renatum Choppin. *in Monastic. lib. 2. titul. 1. num. 4.*

Et parùm post tempora Ioannis III. & sancti Gregorij Magni summorum Pontificum subsecuta est exemptio Abbatiæ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Ciuitatis Dorobherniæ anno circiter. 604. per priuilegium Bonifacij IV. quod hic verbatim apponitur.

BONIFACIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Glorioso filio Regi Anglorum Æthelberto, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei institutione, & Apostolica saluberrima incitamur monitione, vt pro omniũ fidelium regimine impigra vigilemus solicitudine. Et quia diuina prouidente clementia totius Sanctæ Ecclesiæ

clesiæ per vniuersum Orbem diffusæ curam gerimus, omnibus nostra suffragia quærentibus auctoritate Apostolica subuenire cupimus: quoniam,& humana dispensatione sancitum est, cunctarum Ecclesiarum negotia nostra reparari vigilantia. Quapropter Rex inclyte,ac fili carissime,omnia quæ tuæ amplecendæ voluntaris studium per Coëpiscopum nostrum Mellitum poscebat, Apostolica auctoritate libentissimè concedimus:quia nec æquum videtur difficultates patri huiusmodi rem petitam;laudabilis, atque Deo placita petitio tua hæc est,vt Ecclesia Beatorum Apostolorum Petri,& Pauli ad Orientem Ciuitatis Dorobernitæ sita(quam Catholicæ Religionis amore succensus,& Sanctissimorum Patrum Gregorij & Augustini hortatu admonitus in sepulturam tui, & successorum tuorũ Regum,& præfatę Vrbis Præsulum à fundamẽtis construxisti,& ob honorem diuini cultus habitantium sustentationem diuersis donis ditasti, in qua & Monachorum Religiosorum Congregationem sub Abbate Ioanne ab hac Apostolica Sede directo collocasti,vbi,& ipse vester præfatus verè Deo dilectus, & in gloria resurrecturus Pater Augustinus requiescit) Apostolicis priuilegiis roborata perpetua libertate donaretur, atque illius spiritualis petræ soliditate solidaretur,cui saluator ait. Tu es Petrus,& super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claues Regni Cælorum.Huius igitur Beatissimi Apostolorum Principis auctoritate ordinamus, atque perpetua stabilitate stabilimus; vt præfatum Monasterium Apostolicis prærogatinis præmunitum in initio nascentis Christianæ Religionis in vestro Regno constructum, atque in Monastico Ordine primum,cum omnibus ad se pertinentibus, ab omni seruitio sit liberum,ab omni mundiali strepitu inconcussum: nec Ecclesiasticis conditionibus, seu angariis,vel quibuslibet obsequiis secularibus,vllo modo subiaceat, nullis canonicis iuribus deseruiat; quia indignum valde videtur qualicunque modo alterius ditioni deseruire, quod apud vos est primum in hac Religione. Vnde interdicimus in nomine Domini nostri Iesu Christi, ex auctoritate ipsius Beatissimi Apostolorum Principis Petri, cuius vice huic Romanæ præsidemus Ecclesiæ,vt à præsenti nullus Præsulum,nullus seculariũ præsumat in dominium huius Ecclesiæ aliquo modo se ingerere, vel quamliber impetandi potestatem sibi vsurpare,vel alicuius inquietudinis molestias inferre, vel aliquam omnino consuetudinem, quamuis leuissimam,tibi attribuere,vel etiam, nisi rogatu Abbatis ac Fratrum in ea Missas facere: Sed communis filius noster Abbas Ioannes omnia liberè teneat,possideat, cum consilio Fratrum Dominum timentium omnem vtilitatem loci intùs,vel foris bene ordinet,atque disponat,& sic remota vexatione,& euncto grauamine, diuinum seruitium peragant cum tota animi deuotione.Post cuius obitum non extraneus assumatur,sed de ea congregatione, & quem sibi propria voluntate concors Fratrum societas elegerit, & qui electus fuerit, sine dolo vel venalitate aliqua ordinetur,atque in eodem loco consecretur. Si autem, quod non optamus, aptam inter se personam inuenire nequiuerint, solerter sibi de aliis Monasteriis similiter eligant ordinandum.Hæc itaque nostræ institutionis decreta in Synodo Episcoporũ Italię,cui interfuit tuę dilectionis Legatus Mellitus Coëpiscopus noster, recitari, & roborari facimus, tibique,& Ecclesiæ tuæ suprascriptæ, Ioanni Abbati,& cunctis successoribus suis custodienda,atque perpetualiter obseruanda tibi, & genti tuæ per manum ipsius differimus. Quæ si quis successorum tuorum Regum, siue Episcoporum, clericorum, siue laicorum contempserit,aut irrita facere tentauerit,ab officio Cleri summotus Apostolicæ auctoritatis reus, & Sanctorum communione iudicetur alienus,quoad vsque,quod temerario ausu præsumpserit, congrua satisfactione recognoscat, & tanti excessus pœnitudinem gerat. Ipsa verò sæpedicta Ecclesia, tua largiente regali munificentia, ab hac (vt ita dicam) Sede Apostolica constructa, ordinata, atque educata, si qua sibi contingat aduersa indurata aliquorum pestilentium pertinacia, ad Matris Ecclesiarum recurrat limina, Apostolica vtatur audientia,ipsiusque in perpetuum consoletur, & regatur vigilantia. In Christo Domino bene valeas,&c.

Ex Clemente Reynerio *de antiquit. Benedictinorum in Anglia* §.15.*circa finem.*

Cassinensis Abbatia tempore Zachariæ Papæ ab omnium Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione cum omnibus cellis, omnibusque ad se pertinentibus vbique terrarum exempta fuit, & protectioni Summi Pontificis constituta fuit.anno VII. sui Pontificatus Kalen.Martij, videatur per extensum in *fine* Chron.Casinen. hic tantùm verba rem nostram concernentia referuntur.

Simili modo licentiam damus,& corroboramus in præfato Monasterio,& in omnibus eius Ecclesiis per totum Orbem Terrarum constructis,fontem benedici,& Sacrum Baptisma celebrari, & non solùm ibi, sed & in his quoque, quæ amodò in possessionibus prædicti Cœnobij præsentibus, vel futuris temporibus Ecclesiæ ædificandæ sunt, remota scilicet cuiuscunque Episcopi interdictione. Addimus etiam, vt nullus Episcopus prohibeat Christianum Populum ingredi ad easdem Ecclesias, vel in eisdem de suis rebus aliquid offerre, vt solet fieri Religiõne pia. Obseruari quoque, hac nostra iussione volumus, vt nullus Episcopus in iam dicto Casinensi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum Orbem terrarum constructis decimas tollat, Sacerdotem excommunicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eisdem dilecto filio, eiusque posteris Abbatibus Monachorum Synodum congregandi, & quemcunque Clericum voluerint cum suis substantiis suscipere ad habitandum in omnibus Casinensis Monasterij possessionibus, siue Presbyter sit,aut Diaconus, vel cuiuslibet Ecclesiastici Ordinis, & nullius Episcopi timere contradictionem;& liceat eidem Religioso Petronaci, eiusque posteris,& eorum Præpositis in perpetuum iudicare prædictas Ecclesias,Curtes, & possessiones,per totum Orbem Terrarum, & omnem in eisdem possessionibus degentem Clericum ad officium promoueri absque personæ secularis potestate,& cuiuslibet Episcopi prohibitione. Si quis autem,quod absit, ea quæ ad laudem Dei pro stabilitate,ac Casinensis Cœnobij conseruanda dignitate, & possessionum eius tutela à nobis statuta sunt, nefario ausu corrumpere,violare, aut refragari præsumpserit, nisi resipuerit, sciat se anathematis vinculo innodatum, & à Regno Dei alienatum,& cum Diabolo, & eius pompis, & Iuda Iesu Christi Domini nostri traditore æterno supplicio, æternæque maledictioni deputandum. At verò qui pio intuitu huius nostri Apostolici constituti obseruator extitit,benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro per intercessionem Beatissimi Patris nostri Benedicti consequatur,& vitæ æternæ præmia adipisci mereatur.

De Cluniacensis Monasterij immunitate, & exemptione, & sub Romanæ Sedis receptione, videatur Odericus Vitalis Anglus *lib.11.histor.suorum temporum* in his verbis,quæ propter tempus eiusdem exemptionis computandum necessariò apponi debent.

Matisconensis Episcopus ad hanc sanctam Synodum

dum clamorem fecit, quòd Pontius Cluniacen. Abbas ipsum, Ecclesiámque suam damnis, iniuriisque multis affecerit, Ecclesias, decimasque suas, debitasque subiectiones sibi abstulerit, & congruas dignitates, suorúmque ordinationes Clericorum denegarit. Sed Cluniacensis Abbas sic respondit. Cluniacensis Ecclesia soli Romanæ Ecclesiæ subdita est Papæ propria, & ex quo fundata est, à Romano Pontifice obtinuit priuilegia quæ proclamator iste abolere nititur. Notum autem sit vobis, quòd ego, & fratres nostri. Monasticas res, sicut eas venerabilis Vgo, aliique sancti prædecessores nostri habuerunt, seruare contendimus. Nulli damna, vel iniurias ingessimus, res alienas non diripuimus. Verùm res pro amore Dei nobis datas à fidelibus, quia pertinaciter defendimus, à raptoribus inuasores dicimur. Nimia de his ad me sollicitudo non pertinet. Ecclesiam suam Dominus PP. si vult, defendat, & Ecclesiam, decimasque cum aliis possessionibus, quas ipse mihi commisit, custodiat. Tum Ioannes Cremensis, eloquẽs Presbyter, qui cum PP. venerat, dixit. Ducenti, & eo amplius anni sunt, ex quo Cluniacen. Ecclesia fundata est, & ab ipso primordio fundationis suæ Romano Pontifici donata est à quo vtilibus priuilegiis in Romana Synodo coram multis arbitris insignita est. Ratum est, & ebartis insertum legentibus liquidò patescit, quod Girardus Aquitanicus Cluniacense Cœnobium in alodio suo construxit, & illud Romam pergens Romano Pontifici deuotissimè commisit; nec id frustrà fieri voluit; nam ipse tunc duodecim aureos Papæ obtulit, & exinde totidem singulis annis dari decreuit. Præfata ergò Ecclesia nulli Principum, seu Præsulum, vsque nunc nisi Papæ, subiacuit, &c. Conuentus Monachorum secundùm Regulam S. Patris Benedicti Abbatem elegit, electum Papæ cum literis attestantibus dirigit: quem ipse, secundum Ecclesiasticum morem consecrat, ac benedicit. Igitur, cum Cluniacen. Abbatia soli Papæ subiiciatur, Romana auctoritas Cluniacen. priuilegia corroborat, & in virtute Dei omnibus Ecclesiæ filiis imperat, ne quis eos temerè pristina libertate priuet, nec possessionibus olim habitis spoliet, nec insolitis exactionibus prægrauet.

Synodus autem de qua sopradictus Auctor loquitur fuit Remense Concilium sub Calixto II. anno 1119. quo tempore annotato elicitur antiquissimam etiam esse huius Monasterij exemptionem.

2 Exemptio verò pro toto Ordine Cluniacen. facta fuit à Clem. IV. anno 1265. die 2 Nouemb. Pontificatus sui anno I. vt habetur in eiusdem Pontificis Bulla apud Renat. Choppin. *Monast. lib. 1. tit. 2. n. 29.* cuius priuilegij verba ad rem nostram sunt.

Dilectis filiis Abbati, & Conuentui Cluniacensi.

☞ VEstra sanè petitio nobis exhibita continebat, quòd cùm Monasterium vestrum, quod eiusdem Sedis specialiter iuris existit, à primo suæ fundationis exordio vsque ad moderna tempora multis Romanorum Pontif. priuilegiis, & indulgentiis sit munitum, & donatum libertatibus ab eisdem; nonnulli Archiepiscopi, & Officiales eorum, aliique Ecclesiarum Prælati non attendentes, quòd nobis principaliter iniuriari probantur, qui priuilegia Sedis Apostolicæ impugnant contra eadem priuilegia, & indulgentias ad Synodos & Conuentus Forenses vos illi compellunt, ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi, & Missas celebrandi interdum accedunt, ab Abbate, vel priore Monasterij nullatenus inuitati, à Fratribus etiam Cluniacensis Ordinis obedientiam, & reuerentiam extorquere, ac in ipsos vbilibet commorantes iurisdictionem exercere, interdicti sententias proferre, in Prioratibus, & cellis eiusdem Ordinis Abbates ordinare, iuxtà Parochias locorum eidem Monasterio Cluniacensi subditorum, absque Cluniacensis Abbatis assensu, Ecclesias, & Cappellas constituere, Cœmiteria benedicere, de vestris Monachis, & Monasteriis iudicare, ad iudicia sua eos inuitos protrahere ac pro controuersiis vestris in Parochianos, homines, & seruientes vestros animaduertere præsumentes &c. Cùm autem sit a prædicta Sede statutum, vt omnes Ecclesiæ, Cappellæ, & Cœmiteria vestra, libera & immunia ab omni exactione consistant, & Fratres cellarum, seu locorum vestrorum vbilibet positorum pro interdictu, aut excommunicatione quibuslibet suspensionem diuinorum officiorum minimè patiantur, & tam Monachi prędictorum locorum, quàm eorum famuli, & qui se Monasticæ professioni deuouerunt, diuinæ seruitutis officia celebrent, & debita peragant sepulturæ; iidem Prælati vos vti liberè statutis huiusmodi non permittunt, nec Diœcesani Episcopi, aut Officiales eorũ præsentatos sibi à vobis ad Parochiales Ecclesias, quos habetis Sacerdotes admittunt, nec celebrare vobis est ex Apostolicæ Sedis benignitate concessum, si dicti Episcopi præsentatos eosdem malitiosè non duxerint admittendos. Præterea cùm ex indulgentia Sedis eiusdem Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ à laicis detinentur, si secundum Deum ab eorum potestate subtrahere vestræ Religionis reuerentia poterit, ad vestram, & pauperum gubernationem vobis, & Ordini vestro liceat retinere, ac laïcos, vel clericos sæculares per loca vestra ad conuersionem, siue ad sepulturam suscipere, nisi pro certis criminibus fuerint excommunicati, iidem super his vobis temerè se opponunt, alium, quàm Cluniacensem Ordinem in parochiis ad ius vestrum spectantibus de nouo creare nihilominus præsumentes: licèt ab eadem Sede [illegible] cuilibet inhibitum sit expressè. Ad hæc, cùm vos & Fratres vestri vbilibet commorantes conueniri, vel vltrà duas dietas à Monasteriis vestris ad iudicium pertrahi, seu ad cuiuslibet prouisionem compelli per literas Apostolicas non possitis, nec alicui liceat auctoritate ipsarum in fratres ipsos iurisdictionem aliquam exercere, nisi eædem literæ plenam de ordine vestro, & indulgentia vobis super iis ab eadem sede concessa, fecerint mentionem, ipsi Prælati, & alij à Sede Apostolica delegati indulgentiam huiusmodi voluntate propria non seruantes, super his vos sæpiùs aggrauant. Audiuimus præterea, quod aliqui Prælati Ecclesiarum, & Officiales eorum, licèt in vos, & alios Cluniacensis Ordinis Monachos, vel Conuersos vbilibet commorantes, pro eo quód de istis Apostolicę Sedis priuilegiis communiri, eis non liceat excommunicationis, aut interdicti sententiam promulgare in molentes in molendinis, & coquentes in furnis, in contrahentes vobiscum, & seruientes, & familias vestras, in locantes eis operas suas in illos etiam qui Missas, & horas vestras audiunt, decimas, reditus, & oblationes, & alia vobis debita reddunt, seu aliàs vobis communicant, proferunt sententias, &c. Quare nobis humiliter supplicastis, vt tantis vestris grauaminibus prouidere misericorditer curaremus, &c.

Casinensis Congregatio, etsi multa eius Monasteria à primæua eorumdem fundatione exempta habeat: tamen plenariè totam Congregationem exemit Eugenius IV. qui eamdem quamplurimis aliis priuilegiis auxit, & decorauit, vt patet ex eius Bulla incip. *Regularem vitam*, sub Dat. Bononiæ 1436. pridie Kalend.

[illegible] Iulij Pontif. sui anno sexto, & est nona in ordine in Bullar. nouo Laërt. Cherubin. *tom.* 1. cuius verba ad rem nostram sunt.

Cumque aliàs per easdem nostras litteras Congregationem præfatam ab omni iurisdictione Ordinariorum, & a charitatiuis subsidiis, ac omnibus oneribus eximentes sub nostra, & Beati Petri protectione suscepimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro sufficienter expresso, in dubium posteà versum est (prout nobis relatum extitit) an antiquos census, ratione visitationis, aut subiectionis huiusmodi Ordinariis, Vniuersitati, Collegiis, siue Capitulis hactenus debitos, Monasteria dictæ Congregationis de cætero soluere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihilominus de nouo statuimus, quòd d. Congregationis Monasteria, siue loca à die exemptionis huiusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subiectionis, quocumque iure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuscunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Vniuersitatibus, aut aliis quibuscunque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omnino liberamus, & penitus absoluimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegiis Apostolicis quibuscumque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda.

4 Canonicorum Regulatium Lateranensium exemptio cùm in multis Monasteriis, & etiam in toto illo Ordine antiquissima sit, & non ita facilè illius initium ostendi poterit; nam in 1. 2. & 3. Bulla Paschalis II. dicto Ordini concessis, relatisque in principio libri Priuileg. Canonic. Regular. Lateranen. ab Ordinariorum iurisdictione exemptus præsupponitur, multisque priuilegiis à Benedicto XII. ab Eugenio IV. & Sixto IV. & aliis summis Pontificib. decoratur.

5 Congregationis Camaldulensis quamdã exemptionem Leonis X. adinuenio in *tom.* 1. Bull. Laërt. Cherub. *Constit.* 2. *dicti Leonis*, sub datum Romæ apud S. Petrum anno 1513. quarto Nonas Iulij, Pontif. sui anno I. cuius verba ad rem nostram spectantia sunt hæc.

Et vt dictæ de nouo erectæ Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietius, & liberius insistant: eosdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conuersos, Commissos, Nouitios, personas, & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & seruitores eorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius de nouo erectæ Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterum eidem de nouo erectæ Congregationi quandocumque vniti, vel incorporari, seu subiici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum Ecclesias, Cappellas, etiamsi ipsis cura immineat animarum, Oratoria, manualia, membra, castra, hortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, hortos, syluas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, iura iurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcunque, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt dictæ de nouo erectæ Congregationis, & quæ omnia singula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro sufficienter expressis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, ac vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, nec non Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Admiuistratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate, potestate, dominio; Visitatione, reformatione, & correctione, ita quòd in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius singulares personas, seu benefactores occasione beneficiorum eiusdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum, cum eisdem Monachis conuersentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum. Necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur, vbicunque ineatur contractus, committatur delictum aut reus ipse consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius vnciæ auri, per eandem de nouo erectam Congregationem, in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum annis singulis, Cameræ Apostolicæ persoluendum, in signũ perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quod si Legati, Subdelegati, Ordinarij, seu aliæ personæ prædictæ contra exemptionem, & liberationem vestras huiusmodi, quidquam attentare quoquomodo præsumpserint, ac requisiti, vigore præsentium per ipsius de nouo erectæ Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à Die requisitionis huiusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto nouerint se subiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti.

Nostra Vallumbrosana Congregatio, licèt à Paschali II. & aliis Summis Pontificibus sub D. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione recepta sit; omnimodam tamen, & plenariam omnium suorum Monasteriorum, ac locorum & personarum exemptionem ab Ordinariorum, & aliorum impetio obtinuit ab Innocentio IV. per priuilegium tenoris sequentis; videlicet. 6

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, eiúsque fratribus, tam præsentibus, quàm futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum conuenit adesse præsidium, ne fortè temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur (quod absit) sacræ religionis infringat; ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium Vallumbrosanum, quod pro B. Mariæ Virginis reuerentia Deo dicatum est, in quo diuino estis obsequio mancipati, ad exemplar. fel. rec. Paschalis, Adriani, Alexandri, Lucij, Vrbani, Cælestini, Innocentij, Honorij, & Gregorij prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, tutelam, & protectioné Apostolicæ Sedis suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, vt Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti

nedicti Regulam in eodem loco institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idem Monasterium, omnisque Valumbrosana Congregatio iuste, ac canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiis, & aliis quæ ad idem Monasterium pertinere noscuntur. In Diœcesi. Fesulan. Cultus Boni, Montis Scalaris, Taleafunis, Passiuiani, & de Caprilia Monasteria cùm omnibus pertinentiis eorundem. In ciuitate, & Diœcesi. Florentina sanctæ Trinitatis, sancti Pancratij, sancti Saluij, sancti Bartholomei de Ripolis, sancti Petri de Muscero, S. Pauli de Razolo, & de Rino Cæsaris Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate & Diœcesi. Pistorien. de Furculis, de Pacciano, de Gtiniano, de Vaiano, de Fonte Thaonis & de Munte Plano Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Lucana de Fiedo, & de Capiano Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate Pisanrum Monasterium sancti Pauli cum omnibus pertinentiis suis. In Diœcesi Vulterrana de Conco, & de Serena Monaria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate, & Diœcesi. Senen. sancti Michaëlis, S. Iacobi, S. Trinitatis, sancti Andreæ, & de Alñano Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Aretina, Monasterium S. Fidelis de Stromis in Diœcesi. Clusina S. Trinitatis, & de monte Pisis Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem, In Diœcesi. Soanen. Monasterium de Caluello. In Ciuitate Tudertina, Monasterium S. Fortunati cum omnibus pertinentiis eorundem. In Vrbe Roma Monasterium S. Praxedis cum omnibus pertinentiis suis. In Diœcesi. Spoletana Monasterium Eremitæ. In Diœcesi. Bononien. S. Cæciliæ de Monte Armato, & de Opleta Monasteria. In Diœcesi. Imoleo. Monasterium de Trecentis In Diœcesi. Fauentina sanctæ Reparatæ & de Crispino Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate, & Diœcesi. Foroliuien. sancti Mercurialis, sanctæ Mariæ de Fluinata Monasteria. In Diœcesi. Parmen Monasterium de Cauanna. In Ciuitate Placentina, Monasterium sancti Benedicti. In Ciuitate Terdonen. Monasterium S. Pauli. In Diœcesi. Iauueo. Monasterium S. Bartholomæi de Fossato. in Diœcesi. Saonen. Monasterium S. Iacobi de Lattanario. In Diœcesi. Asten. Monasterium S. Iacobi. In Diœcesi. Vetcellen. Monasterium de Muleggio. In Diœcesi. Nouarien. Monasteriom S. Bartholomæi. In Diœcesi. Pergamen. Monasterium de Astino. In Diœcesi. Veronen. Monasterium S. Trinitatis. In Diœcesi. Cremonen. Monasterium S. Sigismundi cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Papien. S. Sepulchri de Herba Armara, de Monte Oliueti, & Hicrico Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Taurinen. de Stura, de Ponte Stura, de Targenaria, & de Polexien. Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi Mediolanen. de Giarraiolio, S. Carpofari de Ripa Adue, & de Canobio Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Brixien. sancti Geruasij, & de Liganoa Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœce. Turritan. de Plauano, de Saluenero, & de Tamis Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorundem. De Doua, de Setena, & de Ardinga Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. S. Iacobi de Castello, de Osellis, de Petreolo, sancti Apollinaris de Fauentia, & sancti Lazari Priorat. cum omnibus pertinentiis eorundem, sanctæ Mariæ de Turliono, sancti Iohani, sancti Martiani de Figino, & de Gallo Ecclesias cum omnibus pertinentiis earundem. De Munzó de Pontigio, de Fauentia, de Rutio, de Florentia, de Cornno, de Pinti, de Murian, de Cumbiate, de Vigesimo, & sanctæ Fidei Mediolanen. Hospitalia cum omnibus pertinentiis eorundem. De Magnale, de Ristonchio Castra cum omnibus pertinentiis eorundem, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vsagiis, & pascuis in bosco, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis. Sanè laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam noualium, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus noualibus aliquis hactenus non percepit, siue de hortis, virgultis, & piscationibus vestris, seu de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel laicos, liberos, & absolotos, & à seculo fugientes ad conuersionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum, post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit, sine Abbatis sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco discedere: discedentem verò, absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis ianuis exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce diuina officia celebrare; dummodò causam non dederitis interdicto. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicaruo, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à quocunque malueritis, suscipieris Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam, atque communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus insuper, vt infra fines Parochiæ vestræ nullus, sine assensu Diœcesani Episcupi, & vestro, Cappellam, seu Oratorium de nouo construere audeat, saluis priuilegiis Pontificum Romanorum. Adhæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis, aut secularibus personis a vobis omninò fieri prohibemus. Sepulturam quoque vobis liberam esse decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberauerint, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publici vsurarij, nullus obsistat, salua tamen iustitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas præterea, & possessiones ad ius Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ à laïcis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Ecclesias, ad quas pertinent, reuocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Sanè cùm terminus Pastori vestro diuina dispositione contigerit, qui eius loco substituendus fuerit, quia vobis, & aliis omnibus præesse debebit, omnium, qui cæteris præsunt Monasteriis, consensu, & iudicio eligatur. Quòd si fortè ex ipsis Abbatibus aliquis, Domino disponente, ad hoc generale regimē electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium transeat, & eius mox iudicio, sicut in diebus venerandæ memoriæ Beati Ioannis I. Abbatis vestri factum constat, cætera Ordinis vestri Monasteria disponantur. Statuentes, vt Monasterium, quod in Valle-Vmbrosa situm est, caput prædictorum Monasteriorum omnium habeatur. Et quoniam Apostolica Sedes nulli debet delinquendi præparare materiam, vel fauorem, aducientes statuimus, vt Abbates, siue Fratres vestræ Congregationis, qui occasione protectionis

nis Sedis Apoſtolicæ minùs regulariter, quàm Ordo Monaſticus, vel conſuetudo Vallumbroſanæ Congregationis exigat, viuere cupiunt. Vallumbroſanus Abbas canonice illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiuſdem Congregationis liceat conſtituere ſibi Abbatem, ſine conſenſu eius, ſicut à tempore Beati Ioannis prædicti noſcitur obſeruatum. Nulli quoq; liceat, aliquod veſtræ Religionis Monaſterium à loci ſui ſtabilitate euellere, ac mouere, ſine Abbatis, & Congregationis communi conſenſu. Sancimus inſuper, vt nulli Epiſcoporum fas ſit, in vos excommunicationis, vel interdicti ſententiam promulgare, vt qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicium temerè ſubeatis. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ paternæ in poſterum prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infra clauſuras locorum, ſeu Grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, homiнem temere capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paſchale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cæleſtino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris vobis conceſſas, & vſque ad hæc tempora pacificè obſeruatas: necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptæ à Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Lateranen. palatio perſoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ei poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac ſubſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura; ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertiòue commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reámque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, ac à Sacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV CHRISTI aliena fiat atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri IESV CHRISTI, quatenus, & hi fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Ranaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.

Ego Iacobus Portuen. Sanctæ Ruphinæ Epiſcopus.

Ego Stephanus S. Mariæ in Tranſtiberim tit. Calixti Preſbyt. Card.

Ego Fr. Ioann. tit. S. Laurentij in Lucina Preſbyt. Card.

Ego Riccardus Sancti Angeli Diaconus Cardinal.

Ego Octauianus Sanctæ Mariæ in Via-lata Diac. Cardin.

Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Card.

Ego Ioannes S. Nicolai in Carcere Tullianen. Diac. Card.

Ego V. tit. S. Euſtachij Diac. Card.

Ego Octobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Aſſiſij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S. R. E. Vicecancellarij Viceſgerentis 12. Kal. Iulij, Indictione vndecima, Incarnationis Dominicæ anno M. CC. LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. anno 10.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis-Vmbroſæ.

7 Ciſtercien. Ordo ab omni Diœceſanorum imperio & iuriſdictione ſolutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice idib. Nouembris anno 1161. Pontificatus ſui 3. vt patet ex eius priuilegio, quod refert Renat. Chopp. *de Sacra politia Forenſi lib. 2. tit. 3. n. 5.* in hæc verba.

Dilectis filiis Abbati Ciſtercij, eiuſdem Conuentibus vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis, &c.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quòd nonnulli Eccleſiarum Prælati veſtris libertatibus inuidentes, cum eis non liceat ex Apoſtolicæ Sedis indulto in nos, &c. excommunicationis, vel interdicti ſententias promulgare, in tenentes, ſeu firmarios ad annuum redditum terrarum veſtrarum extraneos, & eas propriо nomine excolentes, vel aliàs vobis communicantes, ſententias proferunt memoratas. Nos verò ſupplicationibus veſtris inclinati, ne quis Prælatorum huiuſmodi ſententias in fraudem priuilegiorum Apoſtolicæ Sedis de cetero promulgare præſumant, auctoritate præſentium decernimus, eas non tenere. Inſuper vobis, & Ordini veſtro concedimus, quòd firmarij, tenentes, ſeu ſeruientes veſtri, in terris veſtris ſituati, à iuriſdictione cuiuſcunq; Iudicis Ordinarij Eccleſiaſtici ſint quieti: & liceat vobis de cetero in Capitulo veſtro de adulteriis, & aliis fornicationib. coram vobis, ſeu aliis commiſſariis veſtris, & eos corrigere, ac etiam diuina audire in Cappellis veſtris, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere: ac eiſdem firmariis, tenentibus, ſeu ſeruientibus in Capellis veſtris Sacramenta miniſtrare, tam intra, quàm extra Monaſteriorum veſtrorum ſituationem, &c. Sanè ſi quis Archiepiſcopus, Epiſcopus, Archidiaconus, Decanus, aut aliquis eorundem Officiariorum propter hoc in vos, vel in Monaſteria, Eccleſias, ſeu Cappellas veſtras tenentes, firmarios, aut ſeruientes veſtros in terris veſtris ſituatos, vel Sacerdotes veſtro nomine veſtro in Eccleſiis veſtris, ſeu Cappellis miniſtrantes, aut Eccleſiarũ miniſtros aliquos, aliquam ſententiam protulerit, illam omninò non valere cenſemus, &c. Idibus Nouembr. Pontificatus anno 3.

8 Ordo Cæleſtinorum ab omni Epiſcoporum iuriſdictione exemptionem, & immunitatem obtinuit à Cæleſtino V. eius inſtitutore anno Domini 1294. Kal. Octobris, cuius priuilegium habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. Bulla vnica eiuſdem Pontif.* & refertur à Renat. Chopp. *Monaſtic. lib. 2. tit. 1. n. 13.* cuius verba ſunt hæc.

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, membrorum, & colonum, d. Monaſterio S. Spiritus ſubiectorum, eorúmque Conuentibus, Collegiis, & Fratribus Ordinis S. Benedicti, &c.

☞ STatuta,& ordinamenta, in eodem Ordine pro salure vestra facta,auctoritate Apostolica confirmamus,ac eumdem Ordinem, Monasterium sancti Spiritus de Sulmona,& alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, membra, & alia loca d. Monasterio S.Spiritus subiecta, vbicumque consistentia, eidem Ordini incorporata,vel incorporanda, eorúmque personas ab omni iurisdictione, potestate,& Dominio Archiepiscoporum,Episcoporum,& Abbatum omnium,in quorum Ciuitatibus, ac Prouinciis illa consistant,eximimus,& liberamus,&c.Sane de fructibus terrarum vestrarum, ac etiam noualia, quæ propriis manibus,& sumptibus colitis, vel per homines vestros,aut aliàs excoli facitis in propriis prædiis, aut alienis, siue de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum,nullus à vobis decimas exigat. De decimis namque quæ pro subsidio Dominorum temporalium, de mandato Sedis Apostolicæ ab Ecclesiasticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & vestra Monasteria, & loca sic volumus obseruari:quod vobis pro singulis vestris Monasteriis,cum Grangiis,& pertinentiis eorundem pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè soluentibus,ad solutionem maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus,vos non teneri. Liceat quoque vobis Clericos seculares, vel Religiosos cuiusuis Religionis existant, vel laicos quoscumque ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere,ac retinere: non obstantib quibuscunque priuilegiis Apostolicis super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni concessis. Prohibemus insuper,vt nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro vel aliis locis vestris professionem,fas sit, sine Abbatis sui licentia Ordinem vestrum relinquere, & ad aliud Religionis alterius, vel ad aliom Ordinem se transferre. Discedentem verò alter nullus,cuiuscumque Religionis,vel status existat, audeat retinere,&c. illud quoque districtius inhibentes,ne tu fili Pater Abbas,vel aliquis ex Prælatis tuis terras suas dare,vendere,aut alienare absqueconsensu totius Capituli Generalis,aut maioris,vel sanioris partis ipsius, & in casibus à iure permissis modo quolibet præsumatis,&c. Cæterum,ne Monachus, vel conuersus in Monasteriis, & locis vestris professus absque licentia proprij Abbatis, vel maioris partis Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat,quoquo modo, districtiùs inhibemus, &c. Etiam,ne aliquis Episcopus,vel alia persona spiritualem,vel aliam iurisdictionem habens,vos ad Synodos,& Conuentus Forenses,nec ad conuocationes suas accedere, vel cum eis intra, vel extra Ciuitates vel terras,processionàliter exire,aut suis Constitutionibus subiacere,seu Capitula,scruptinia,inquisitiones in locis vestris,vel aliqui de vobis,&c.facere, &c.vos compellat,&c.

9 Ordinem Syluestrinorum ab Episcoporum iurisdictione immunem,& exemptum præsupponit Innocentius IV.qui Eremum S.Benedicti de Monte Fano, eius Ordinis Caput sub D.Petri, & Apostolicæ Sedis protectione suscipiens 5.Kal.Iulij anni 1247.Pontificatus eius 5. ait *in Bulla, quæ est quinta inter eiusdem Constitutiones in Bullar.noui tom.1.§.15.Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom.Pont.Eremo vestræ concessas, necnon libertates,& exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter,vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus,& præsentis scripti priuilegio communimus.*

10 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti omnimodam, & plenariam exemptionem à Diœcesanorum iurisdictione habuit à Iulio II. anno Domini 1507.Pont. eius 4. vt patet ex eius *Bulla edita apud S.Petrum pridie 9. Iunij eiusdem anni, quæ est 12. in Ordine inter Bullas d.Pontificis in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. cuius verba, ad propositum conducentia, sunt hæc.

IVlius Episcopus, &c. Etsi ad vniuersos Regulares, &c. Et vt d. Congregationis Monachi diuinis beneplacitis quietius,& liberius insistant, eamdem Cóngregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Visitatores,Nouitios,& Cappellanos,etiam habentes curam animarum,necnon personas familiares, & seruitores ipsorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis,Monasteria,Prioratus,& loca, etiam, quæ in posterum eidem Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, seu subiici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit,omniáque,& singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium,& futurorum,Ecclesias, Cappellas, etiam si in ipsis cura animarum immineat, oratoria, manualia,membra,Castra, fortalitia, ædificia,villas, grangias, vineas, olineta, & hortos, siluas, nemora, prata,pascua,piscationes,prædia,possessiones, & bona quæcunque, quæ in præsentia sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & à quorumcunque Legatorum etiam de Latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, & Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, nec non Patriarcharum, Archiepiscoporum,Episcoporum,Electorum, Administratorum,& aliorum quorumcunque Iudicum,Ordinariorum quauis auctoritate,potestate, dominio, visitatione,reformatione, & correctione; ita quod in dictam Congregationem,vel eius singulares personas seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis,aut qui subditi eorum cum eisdem Monachis conuersentur,seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum,necnon in Monasteria, Prioratus,loca,& personas in eis degentes,ratione delicti,excessus,seu contractus,aut rei,de qua agitur vbicunque ineatur contractus,committatur delictum,aut res ipsa consistat,excommunicationis,suspensionis,& interdicti, aut alias quasuis sententias,nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè,vel indirectè,proferre, seu promulgare non possint, prorsus eximimus,& totaliter liberamus. Eáque omnia, & totum quomodolibet in ius,& proprietatem B.Petri,& Sedis eiusdem, & sub eorum,& vestra protectione suscipimus, ac Nobis,& dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius vnciæ auri per eandem Congregationem in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Cameræ Apostolicæ persoluendum in signum perceptæ perpetuæ libertatis,& exemptionis,assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati,aut Ordinarij,seu aliæ personæ prædictæ contra exemptionem, & libertatem nostram huiusmodi,quidquam attentare,quoquomodo,præsumpserint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies,à die requisitionis huiusmodi,non destiterint, excommunicationis sententiæ, ipso facto,nouerint se subiectos. Et nihilominus; quod aliter actum fuerit, eo ipso, sit irritum, & inane,nulliúsque roboris,vel momenti.

11 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Virginis etiam ab Ordinariorum iurisdictione exemptus est; cuius principale Monasterium, quod est totius Congregationis caput, sub D Petri, ac Sedis Apostolicæ protectione receptum fuit à Cælestino III. anno Domini 1197. Pontificatus eius 7. die 4. Nouembris.

Postmodum Sixtus V. ſoluit eamdem Congregationem à iuriſdictione Sacroſancti Hoſpitalis B. Mariæ Virginis Annunciatæ Neapolitanæ, cui antea Leo X. eam vniuerat, & incorporauerat: ſtatuens, quòd pro tempore exiſtens Sacriſta dicti Hoſpitalis, eiuſdem Congregationis Monachorum Superintendens, ac Ordinarius Iudex eſſe deberet. Ita habetur ex *Conſtit.* 85. eiuſd. Pontif. *in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.* 2. quæ incipit, *Dudum fel. rec. &c.* edita die 27. Auguſti anno Domini 1588. Pontificatus eius 4.

12 Præmonſtratenſes ab Epiſcoporum Iuriſdictione exempti fuerunt ab Alexandro V. anno Domini 1409. die 31. Iulij, Pontificatus ſui anno 1. cuius verba ad rem facientia ſunt, videlicet.

☞ Patres Abbates, Præpoſitos, Priores, Decanos, Canonicos, Conuerſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, & perſonas Præmonſtratenſis Ordinis cùm omnibus membris, curtibus, grangiis, domibus, bonis mobilibus, & immobilibus, & aliis rebus quas poſſident, & in futurum poterunt legitimè adipiſci: necnon Eccleſias, & alia loca ab eiſdem Monaſteriis dependentia, ab omni ſuperioritate, dominio, iuriſdictione, necnon viſitatione quorumcunque Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Iudicum Ordinariorum, & Officialium Eccleſiaſticorum, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, illáque ad ius, & proprietatem B. Petri Apoſtoli, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum ſpeciali protectione ſuſcipientes, ea omnia decernimus prædictæ Sedi ſoli, & immediatè ſubiacere.

Ita refert Renat. Chopp. *de ſacr. polit. lib.* 1. *titul.* 3. *num.* 7.

13 Cartuſienſium Ordo plenariam exemptionem, & immunitatem ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione obtinuit à Bonifacio IX. anno Domini 1391. die 17. Martij, Pontificat. ſui anno 2. vt patet ex eius *Bulla, quæ eſt tertia in ordine Bullar. nou. tom.* 1. cuius verba ad propoſitum facientia, ſunt hæc.

☞ Bonifacius Epiſcopus, &c. Dilectis filiis Priori, Generali, & vniuerſis Fratribus Ordinis Cartuſien. &c. Sanè petitio pro parte veſtra Nobis nuper exhibita cōtinebat, quòd licèt prædictus Ordo veſter, cum omnib. Monaſteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiuſdē, atque perſonis degentib. in eiſdem, ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam cōmuniter reputetur fore, à iuriſdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum, exemptus, & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus. Tamen nonnulli locorum Ordinarij cupiētes veſtra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & aliàs diuerſis ex cauſis vos inquietare, & multipliciter moleſtare, & perſonas eiuſdem Ordinis ad forum ſuum trahere, & aliàs vexare præſumunt; propter quæ nonnunquam vos à contemplatione, & quiete veſtra contra Religionis veſtræ ſtatum retrahi, & ſecularibus negotiis implicare oportet. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ad euitandum cuiuſlibet moleſtiæ, & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contra huiuſmodi exemptioni libertatem poſſent vobis inferre, & vt tollatur quælibet contra vos occaſio malignandi, vos, & eundem veſtrum Ordinem, cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus, ac locis eiuſdem, pro incremento veſtri ſtatus, & pro pace, & tranquillitate perſonarum degentium in eiſdem, de nouo plenariè eximere, de ſpeciali gratia, dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vos, & prædictum Ordinem veſtrum cum omnibus, & ſingulis Monaſteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiuſdem, quæ nunc habetis, & in poſterum vos habere contigerit, & cum perſonis degentibus in eiſdem præſentibus, & futuris ab omni Ordinaria iuriſdictione, dominio, viſitatione, ac poteſtate qualibet omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, & de ſpecialis dono gratiæ, de nouo prorſus eximimus, & totaliter liberamus, illáque in ius, & proprietatem B. Petri, ac Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum, & noſtra ſpeciali, & immediata protectione, præſentium tenore, ſuſcipimus. Decernentes Ordinem, Monaſteria, Prioratus, domos, ac loca, & perſonas huiuſmodi, ſoli, & immediatè Sedi prædictæ fore ſubiecta: & quòd locorum Ordinarij, ſeu Diœceſani, vel alia quæuis perſona, in vos, ſeu Monaſteria, Prioratus, domos, aut loca, vel perſonas præfata, vtporè prorſus exempta, non poſſint auctoritate Ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipſa conſiſtat, iuriſdictionem aliquam exercere.

Ordo Diui Baſilij iam penè collapſus à Gregorio XIII. inſtauratus, atque ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione exemptus fuit, anno 1579. Kalend. Nouembris Pontificatus ſui anno 8. vt patet ex eius Bulla incipien. *Benedictus Dominus*, quæ eſt 58. *in Ordine in Bullar. nou. collect. Bullar.* Roderic. *Conſtit.* 12. *d. Gregorij* edita pro reformatione, & bono regimine ipſius Ordinis, cuius verba ad exemptionem pertinentia ſunt. 14

Eandémque Congregationem Sancti Baſilij, illiúſque Conuentus, Monachos, & perſonas quæcunque ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam, qui Monaſteria dicti Ordinis, etiam Archimandritatus appellata, in commendam, vel aliàs quomodolibet obtinuerint, eundémque Ordinem S. Baſilij expreſsè profeſſi non fuerunt, iuriſdictione, auctoritate, & poteſtate, penitus eximimus, & liberamus, ac ſub Noſtra & Beati Petri protectione immediatè ſuſcipimus. Ita tamen, vt omnes ſub dicta exemptione comprehenſi, Abbatis Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Priorum, & aliorum Officialium, tam in dicto Generali Capitulo, quàm extra illud, canonicè electorum, & aliorū, qui pro tempore eligentur iuriſdictioni, viſitationi, morúmque correctioni, iuxta eamdem Regulam S. Baſilij, ac eius Ordinis inſtituta, omninò, prout eorum incumbit muneri, ſint ſubiecti. ☞

Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à ſuperioritate, & iuriſdictione omnium Prælatorum, & aliorum, præterquam Magiſtri Generalis, exempti fuerunt à Sixto IV. anno 1483. vt habetur *in Conſtitut.* 22. *eiuſdem Pontif. tom.* 1. *Bullar.* Laërt. Cherub. cuius verba ſunt hæc. 15

Præterea, vt Præceptores, & Fratres prædicti quietius, & liberius ſua vota Altiſſimo exſoluere, ac Præceptoriæ, Eccleſiæ, Hoſpitalia, & alia loca eorum à dicto Hoſpitali de Vrbe, vt ſupra, dependētia, meliùs, & ſalubriter gubernari poſſint, quo Sedis eiuſdē fuerint præſidio communita: Hoſpitale prædictum, illiúſque modernum, & pro tempore exiſtentem Præceptorem, ac Conuentum, & Fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorúmque quoſlibet, & alias Præceptorias, membra, Hoſpitalia, & loca ab ipſo Hoſpitali veſtro dependentia, illorúmque ſimiliter Præceptores, Fratres, Conuentum, & perſonas: necnon Caſtra, Terras, & Oppida, illorúmque vaſſallos, & ſubditos, bonáque omnia, & ſingula, mobilia, & immobilia, quæ ad præſens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt ☞

terunt adipisci, sub B. Petri, & dictæ Sedis, ac Nostra protectione, motu, auctoritate, & scientia prædictis, suscipimus, ac ab omni iurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum, & Officialium quorumcunque, etiam quoad curam animarum ipsis, & Ecclesiis eis subiectis imminentem, perpetuò, penitus, & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus exemptos, & liberos, exemptáque & libera fore, ac Nobis, & dictæ Sedi duntaxat immediatè, quoad omnia subiacere (eorumdem Præceptoris, Conuentus, & Hospitalis S. Spiritus de Vrbe, iurisdictione, superioritate, potestate, & præeminentia semper saluis) decernimus, & declaramus. Ita quòd Ordinarij, Vicarij, & Officiales prædicti, etiam ratione dicti contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, in eos, vel in ea, tanquam prorsus exemptos, & exempta, iurisdictionem, dominium, & potestatem, aut superioritatem, quomodolibet exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aliásue sententias, censuras, & pœnas promulgare, neque ipsi Præceptores, Fratres, & personæ coram illis, Sedis Delegatis, vel Subdelegatis, pro tempore directis, de præsentibus literis specialis, & expressa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directè vel indirectè inquietari, vel molestari possint, nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas contrà exemptionem, liberationem, susceptionem, decretum, & declarationem huiusmodi forsan haberi, vel promulgari, necnon quidquid secus super iis à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, nulliúsque roboris, vel momenti.

16 Ordo Sancti Antonij Viennensis exemptus est per multa priuilegia Summorum Pontificum, præsertim Vrbani IV. Gregorij X. Benedicti XI. Nicolai IV. Martini V. Calixti III. Pij II. Sixti IV. Alexandri VI. & aliorum; postremum verò, cùm hæc omnia priuilegia, immunitates, & exemptiones confirmatæ essent à Clemente VII. *Constitution.* 2. eiusdem Pontificis apud Laërtium Cherub. *tom.* 1. *Bull. nou.* per camdem Bullam exemptus est, vt videre est per totam, & præcipuè *in* §. 16. 17. 18. 19. *& sequentibus.*

17 Fratres Prædicatores à multis Summis Pontificibus exemptos fuisse, testantur eorum priuilegia, vt habetur *in Compendio Indultorum* eiusdem Religionis, & præcipuè à Gregorio XI. per *Constitutionem* eius septimam, relatam *in tom.* 1. Laërt. *citan* §. 27. 28. 29. *&* 30. sed præcipuè §. 31. cuius verba sunt hæc.

☞ Cæterum, cùm fel. record. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, vt exempti, quantacunque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc, suam in illis iurisdictionem, prout ius exigit, exercere.

A Martino V. pariter exempti sunt, vt habetur apud Roder. *quæst. Regul. tom.* 2. *quæst.* 62. *articul.* 3. sub his verbis.

☞ Vestigiis nonnullorum prædecessorum nostrorum inhærentes, Ordinem ipsum, ac Magistrum Generalem, & Priores, & Patres prædictos, necnon & quascunque Sorores, ac domos, Monasteria, & Hospitalia quæcunque sub cura, & regimine Fratrum Prædicatorum fuerint, & eorum Rectores, & Gubernatores, cum omnibus suis iuribus, & pertinentiis, quæ in præsentiarum obtinent, & in futurum (dante Domino) iustis modis poterunt adipisci, ab omni iurisdictione, dominio, & subiectione, & potestate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, ac Personarum Ecclesiasticarum, necnon à solutione cuiuscunque collectæ, pedagij, aut cuiuscunque alterius generalis exactionis de Apostolicæ potestatis plenitudine, & de certa scientia prorsus eximimus, & totaliter liberamus illam in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum speciali, & immediata protectione suscipimus. Decernentes, Ordinem, Magistrū, Priores, Fratres, & Sorores, qui nunc sunt, & erunt pro tempore domus, Monasteria, loca, & Hospitalia supradicta, eorúmque Rectores, & Gubernatores, cum omnibus iuribus, & pertinentiis huiusmodi solùm immediatè Sedi Apostolicæ subiacere. Ita quòd Ordinarij, & Prælati huiusmodi, siue quæuis alia persona generaliter, vel specialiter, aut communiter, vel diuisim, non possint quauis auctoritate excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias promulgare, aut aliàs etiam ratione delicti, seu contractus, vel rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, potestatem, seu iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Fratres Minores à pluribus Summis Pontificibus exempti fuerunt, & præcipuè à Clemente IV. vt testatur Roder. *quæst. Regul. tom.* 2. *q.* 61. *art.* 3. cuius priuilegij verba, ad rem nostram sunt hæc. 18

☞ Quòd nullus Archiepiscopus, vel Episcopus, nullúsque alius Prælatus Ecclesiasticus valeat compellere Fratres Minores ad potrandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contra Principes seculares, communicantes, populos, seu alios quoscunque benefactores eorumdem Fratrum. Ac etiam, quòd nullus Delegatus, vel Ordinatius Iudex possit eosdem Fratres compellere ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, siue vt sint in aliquib. casibus assessores, siue ad lites, & controuersias contingentes in causis, quæ coram ipsis tractantur, sine Sedis Apostolicæ speciali mandato, vel licentia expressam faciente de huiusmodi indulto mentionem. Nec quisquam eorum teneatur parere, vel intendere super his monitionibus, seu mandatis, aut iussionibus eorumdem, aut facere, aut implere, quòd in hac parte duxerit iniungendum.

Ordo Eremitarum S. Augustini exemptus fuit ab Ordinariorum Iurisdictione per Alexandrum IV. anno 1255. vt habetur *in Bullario eiusdem Ordinis nouiter impresso, Const.* 3. eiusdem Pontificis, §. 7. sub his verbis. 19

☞ Insuper auctoritate Apostolica inhibemus, ne vllus Episcopus, vel quælibet alia persona ad Synodos, vel Conuentus forenses, vel iudicio seculari de propria substantia, vel de possessionibus vestris subiacere compellat: nec ad Domos vestras causa Ordines celebrandi, causas tractandi, vel aliquos Conuentus publicos conuocandi, venire præsumat: nec regularem Prioris vestri electionem impediat, aut de instituendo, vel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Ordinis vestri se aliquatenus intromittat. Illud adijcientes, vt scilicet Priores ipsi Episcopo, saluo Ordine suo, profiteri debeant, & contra statuta Ordinis sui nullam professionem facere compellantur.

Pro consecrationibus verò Altarium, vel Ecclesiarum, siue pro Oleo sancto, vel quolibet alio Sacramento, nullus à vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere: sed hæc omnia gratis

gratis vobis Episcopi Diœcesani impedant. Alioquin liceat vobis quoscunque malueritis Catholicos adire Antistites, gratiam, & Communionē Apostolicę Sedis habentes, qui nostra freti auctoritate, vobis, quod postulatur, impendant. Quòd si sedes Diœcesanorum Episcoporum forte vacauerint, interim omnia Ecclesiastica Sacramenta à vicinis Episcopis accipere liberè, & absque contradictione possitis: sic tamen vt ex hoc in posterum propriis Episcopis nullum præiudicium generetur. Quia verò interdum propriorum Episcoporum copiam non habetis, si quos Episcopos Romanæ Sedis, vt diximus, gratiam, & communionē habentes, & de quibus plenam notitiam habeatis per vos transire contigerit, ab eis benedictiones vasorum, & vestium, & consecrationes Altarium, auctoritate Apostolicæ Sedis recipere valeatis.

Posset hic tota Constitutio huiusmodi describi, quia plena est exemptionibus ab omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis, Decanis, aliisque Ecclesiasticis, & secularibus personis, sed quia typis demandata est, poterit videri in supracitato Bullario in principio.

20 Fratres Carmelitani à multis Summis Pontificibus fuerunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, vt apparet in Bulla præcipuè Sixti IV. sub datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalendis Aprilis, Pontificatus sui anno 6. In qua Bulla multi Summi Pontifices antecessores eiusdem Sixti IV. enumerantur, qui prædictum Ordinem variis gratiis, priuilegiis, & indulgentiis, immunitatibus, & exemptionibus decorarunt, vt eorumdem Summorum Pontificum constitutiones in libro Bullarum huius Ordinis contentæ testantur.

Carmelitanos verò Discalceatos ab Ordinariorum iurisdictione exemptos fuisse probat Bulla Clementis VIII. sub datum Romæ apud Sanctum Marcum anno 1603. die 20. Augusti Pontificatus sui anno 12. qui extat *in 2. tomo Bullar.* Rodetic. *constit.* 22. *Clement. VIII.* in qua omnia priuilegia Ordini superiori concessa communicantur, & vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantium declaratur, vt patet in his verbis.

Quocirca motu proprio, & ex certa scientia Nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis de Monte Carmelo, vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Ordinem scilicet Carmelitarum, cuius Religiosi strictiùs regulam à bon. mem. Alberto Patriarcha Hierosolymitano habitantibus in Monte Carmelo traditam, & à fel. record. Innocentio IV. prædecessore nostro confirmatam profitentur; & obseruant: Ipsisque omnia ad prædictum Ordinem, tam de iure, quam ex priuilegiis attinentia, tanquam propria competere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, cui declarationi nostræ si quis contradicere præsumpserit, illum anathematis vinculo innodamus.

Fratres Cruciferi approbati, & sub Sedis Apostolicæ protectione fuerunt recepti ab Vrbano III. vt constat. ex *eius Constitutione* 1. apud Laërt. Cherubin. *Bullar. tom.* 1. huius Constitutionis tenor est.

Cùm antecessor tuus fili Prior à Prædecessore nostro fel. mem. Alexandro Papa, lapidem primarium ad Ecclesiam construendam acceperit, in territorio Bononiensi, vbi domus vestra nunc constructa dignoscitur. Nos vestris postulationibus iustis inducti, eamdem Ecclesiam, in qua diuino estis, & pauperum obsequio mancipati, in ius, & proprietatem B. Petri, & Nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quascunque possessiones, quæcunque bona, eadem Ecclesia vestra cum Hospitali in præsentiarum, iustè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis ab Ordinariorum iurisdictione exemptus fuit ab Vrbano VI. vt elicitur ex eius *Constitutione secunda, Bullar. loc. citat.* his verbis. 22

Volentes igitur præmissorum intuitu, vos, ac loca vestra præsentia, & futura prærogatiua specialis fauoris, & gratiæ insignire, ac singulari priuilegio decorare. Vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vos, vestrásque personas, ac omnia loca vestra, tam præsentia, quam futura omni iurisdictione potestate, dominio, visitatione, charitatiue subsidij, subuentionum, & exactionum quorumlibet præstatione, necnon à Synodalis, & alterius cuiusuis Congregationis euocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum Episcoporum, & quorumlibet aliorum Iudicum Ordinariorum, de speciali dono gratiæ, plenariè eximimus, & totaliter liberamus; vósque, ac personas, & loca ipsa in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum, & nostra protectione speciali, & immediatè suscipientes decernimus, vos, ac personas, & loca prædicta soli, & immediatè Sedi prædictæ subiacere: volentes, quòd locorum Diœcesani, vel alia quæuis persona, vestras, vel loca prædicta vtpotè prorsus exempta, & dictæ Sedi immediatè subiecta, non possint, auctoritate ordinaria excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel alias ratione cuiuslibet delicti seu contractus, aut rei, de qua ageretur vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, potestatem, dominium, iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Ordo Minimorum receptus est sub protectione Sedis Apostolicæ a Sixto IV. vt habetur ex *Const. 5. eiusdem Pontificis, tom. 1. Bullar. §. 10. & 11.* per hæc verba. 23

Huiusmodique Oratorium, siue Ecclesiam S. Francisci de Paula, ac alia quæcunq; loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda cum omnib. iuribus, & pertinentiis suis, Eremisque, & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad vos, vestráq; loca quomodolibet spectantibus, & pertinētibus, personisq; huiusmodi ibi pro tēpore degentibus, ac ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Cosentinæ, cæterarumque per sonarunt ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, & specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiscopi pleniùs continetur.

Clerici Theatini similiter recepti fuerunt sub protectione Sedis Apostolicæ, & à iurisdictione Ordinariorum exempti à Clem. VII. ex *eod. Bullar. citat. Constit.* 98. *dicti Pontific.* huius Constitutionis verba ad propositam materiam spectantia, sunt hæc. 24

Nos qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia, & castitate Altissimo famulantiū votis,

votis, qoantum cum Deo possumus libenter annulmus. Vestrum Institutum plurimum in Domino commendãtes,& approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati præmissa omnia, ac alia & quæcunque per nos vobis hactenus concessa innouamus, vestrisque piis votis,& desideriis, quæ circa infrascripta omnia,& singula habere nobis exponi fecistis, & sub Nostra, & huius S.Sedis Apostolicæ speciali protectione,& humili subiectione,& ab omni alio Superiore,penitus liberi,& exempti, solo Romano Pontifici canonicè instanti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus, subditi degere debeatis.

25 Clerici Regulares S.Pauli Decollati,sub protectione Sedis Apostolicæ recepti fuere à Paulo III.vt constat ex *Bulla* 5.eiusdem Pontificis eodem *tom.*1.*Bullar.cit.*per hæc verba.

Nec sub solito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes in locis Religiosis aut secularibus, prout vobis ab illis,quorum loca ipsa fuerint,seu expedire videbitur sub Nostra, & huius Sanctæ Sedis Apostolicæ immediata subiectione,& speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.

26 Societas Iesu recepta est sub protectione Sedis Apostolicæ, simulque exempta, ac multis priuilegiis munita à Paulo III. anno 1549. ex Roder.*loco cit.* per hæc verba.

In quo etiam refertur eos,qui in Societatē admissi biennio probationis peracto,tria vota substãtialia, tametsi simplicia, emiserint, aut in futurum emittent,à quorumuis Ordinariorum, & Delegatorum,seu aliorum Iudicum iurisdictione omnino exemptos esse.

Et apud Laërt.Cherub.*in tom.*1.*Bullar.nou.in Bullar.* eiusdem Pontificis, 48. sub datum Romæ, apud Sanctum Marcum,eodem anno,die 18.Octobris Pontif. sui anno 15. eiusdem Societatis amplior legitur exemptio ab Ordinariorum potestate in his, quæ sequuntur verbis.

Ipsámque Societatem,& vniuersos illius Socios,& personas,illorúmque bona quæcunque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione quorumcunque Ordinariorum eximimus,& liberamus, ac sub nostra, & præfatæ Sedis protectione suscipimus.

Hæc *ibid.in* §.13.

27 Clericos Regulares de Somascha exemit Sixtus V. *in Bulla* 4. eiusdem Pontificis,quæ habetur *in Bullar. citato tom.*2.per hæc verba.

Nec non,quòd omnes,& singuli ipsius Congregationis Presbyteri Regulares,à suis Superioribus ad id specialiter approbati,eorúmque licentia,vel consensu desuper requisito,& obtento,possent in Ecclesiis propriis ipsius Cōgregationis,vel in aliis quibuscunque de licentia illorum Superiorum,Missas celebrare, cōfessiones quotmcunque Christi fidelium, etiam alienæ Parochiæ subditorum,audire, & Sanctum Eucharistiæ Sacramentum ministrare quibuscunq; festiuis, ac non festiuis,ac Dominicis diebus, & omnib. temporibus,Paschatis dumtaxat exceptis, ocque sub prætextu antiquæ consuetudinis,& ex eo,quòd Ecclesiæ, in quib.Sacramenta huiusmodi ministrarent, & munera prædicta obirent , aut alio modo iis deseruirent, subditæ essent alteri Ecclesiæ tanquam Matrici , aut Cathedrali,seu titulati , vel aliàs,idcircò in aliquibus solemnitatibus, aut temporib. inata priscum morem Clericorum deseruientium in talibus Ecclesiis subditis,ipsi Presbyteri , & Clerici Regulares dictæ Congregationis maiotibus huiusmodi Ecclesiis, vel locorum Ordinariis,& Episcopali,& Archiepiscopali,aut maiori dignitate fungentibus , etiam S.R.E. Cardinalibus,quocunque priuilegio , & facultate suffultis assistere, seu inseruire, siue illum seruitium personale præstare,aut aliquo modo ministrare, neque ad funera defunctorum , nisi eorum, quos in Ecclesiis ipsius Congregationis sepelire contigerit,etiam vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi, aut compelli vllo modo possent, de eadem auctoritate concessit , & indulsit.

Clerici Regulares Ministrantes Infirmis eximuntur,& multis priuilegiis decorantur à Gregorio XIV. vt habetur *tom.*2.*Bullar.cit.consist.*17. dicti Pontificis per hæc verba. 28

Nec non Præfecto Generali, & aliis Superioribus, nec non de eorum etiam facultate, vniuersis Fratribus, & Sociis Congregationis Ministrantium Infirmis huiusmodi , in Presbyteratus Ordine constitutis, vt in locis,vbi degunt, & eos pro tempore morari cōtigerit,habere Oratoria,& in eis Missas,& alia Diuina Officia celebrare,ac Ecclesiastica Sacramenta recipere liberè, & licitè possint, & valeant respectiuè etiam concedimus,& indulgemus. Ipsamque Congregationem Ministrãtium Infirmis,& vniuersos illius Socios, & personas singulas,ac eorum bona, & res quascunque ab omni superioritate,iurisdictione,correctione, & visitatione quorumcunque locorum Ordinariorum , & Episcoporum, salua tamen decretorum dicti Concilij dispositione, eximimus, & penitus liberamus.

Religio Deuoti Patris Ioannis Dei motu proprio Pauli V. fel.record. exempta fuit anno 1619. die 16. Martij, Pontificatus sui anno 14. vt apparet in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex* , quam hic apponendam duxi,quia *in Bullar.nouo Laert.Cherub.* haud repetitur. 29

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ex supremo dispositionis arbitrio ad hoc potissimum solicitudinis suæ neruos intendit , vt Religionum omnium, præsertim ad curam infirmorum,& miserabilium personarum institutarum,indemnitati cōsulat:exemptionēsque,& alias gratias illis intuitu charitatis, & laborum per Sedem Apostolicam concessas à noxiis,& obstaculis quibuslibet præseruet, aliásque officij sui partes solerter impendat,statuat,& declaret,prout rerum,temporum,& personarum qualitates debitè pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem cùm Congregatio Ioannis Dei sub Regula S.Augustini in Republica Christiana introducta, & subinde Apostolica auctoritate recepta,atque admissa fuisset,& gratia cooperante diuina, per varias Mundi partes multiplicatis illius Fratribus mirabiliter propagaretur,& quàplurima Hospitalia,tam in Italia, quàm in Hispaniis, aliisque partibus ea congestis Christi fidelium eleemosynis , construerentur, in eisque innumerabiles Christi pauperes, vtriusque sexus, videlicet senes,mente-captos, membrorum & virium impotentia , atque debilitate laborantes , aliásque miserabiles personas pro eorum morbis, & infirmitatibus, etiam incurabilibus,sublevandis, refouendis, & sanandis continuò reciperet, diuersi Romani Pontifices prædecessores nostri præfatæ Congregationi nonnulla priuilegia, gratias,& indulta benignè concesserunt. Volentes tamen

meo quòd Hospitalia,& alia loca,ac Fratres in eis pro tempore degentes sub obedientia Ordinariorum locorum, in quibus Hospitalia, & loca huiusmodi consisterent, perpetuò subessent, & subiacerent, & cùm plerique Fratrum dictæ Congregationis tria vota substantialia, & quartum de iuuando Infirmos emitterent, Generalem tamen, ac Constitutiones, aut certum viuendi modum non habebant, felicis recordat. Sixtus Papa V. etiam Prædecessor noster omnia Hospitalia Ioannis Dei nuncupata,tam in Italia,quàm in cæteris quibusuis Prouinciis,etiam transalpinis existentia inuicem vniuit, & ex eis vnam Congregationem Confratrum Ioannis Dei nuncupan.erexit, Prouinciásque distinxit. Subinde piæ memoriæ Clemens Papa VIII. etiam prædecessor noster,inter alia perpetuò statuit,& ordinauit,quòd de cætero Fratres dictæ Congregationis vnum dumtaxat inseruien. prædictis Hospitalibus sub obedientia Ordinarij,votum emitterent. Postremò, Nos ad summi Apostolatus apicem, diuina fauente clementia,assumpti etiam statuimus,& ordinauimus,quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Hospitalibus, & locis Regnorum Hispaniarum, quæ proprium Confratrem Maiorem eorum regimini, administrationi sub iurisdictione tamen, & visitatione Ordinarij loci Præfectum habere consueuerant, Fratres eiusdem Congregationis, anno eorum probationis elapso, aut alias iuxta Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Trident. præscriptum, tria Vota antedicta, videlicet Obedientiæ, Castitatis, & Paupertatis, & insuper, Quartum Votum seruiendi Infirmis in suorum Superiorum manibus, solemniter omninò emittere tenerentur, & subinde eos, qui sic professi forent propriè Religiosos, ac proprios, & veros Regulares esse, & fore, ac pro talibus ab vniuersis Christi fidelibus habendos, & recipiendos, ac Congregationem huiusmodi veram, ac propriam sub Regula Sancti Augustini Religionem, & inter reliquas Ecclesiæ Catholicæ Religiones esse connumeran. Præterea eisdem Hospitalibus dictorum Regnorum,vt deinceps in eorum singulis duo Fratres manere,& alij possent, qui confessiones tam infirmorum,quàm aliorum Confratrum,& Ministrorum eiusdem Congregationis audire, & iniuncta pœnitentibus pœnitentia salutari, eos à peccatis suis absoluere, illisque Sanctissimum Eucharistiæ, & Extremæ Vnctionis Sacramenta ministrare liberè, & licitè valere concessimus, & indulsimus, ac omnia Hospitalia, & loca dictorum Regnorum, illorúmque personas, & Superiores etiam quòd personæ Religiosæ essent, ac etiam dictum Confratrem maiorem, & quemcunque alium pro tempore existentem iurisdictioni, superioritati, & correctioni Ordinariorum locorum perpetuò subesse,dictósque Ordinarios in loca, & personas huiusmodi,quoad causas ciuiles,& criminales,ac mixtas,& tam in visitatione,quàm extra plenam facultatem,& auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere, ac rationem omnium, & singulorum bonorum, proprietatum, & rerum,tam mobilium, quàm immobilium,decimas,primitias, noualia,& alia opera quomodolibet nuncupata, solita, & consueta quibuscunque locorum Ordinariis, Monasteriis, Domibus,Capitulis, Hospitalibus, Parochialium Ecclesiarum Rectoribus ,aliisque personis, & locis , quibus ea colligen.tos competit soluere teneri,& ad id per opportuna iuris remedia,(nisi priuilegio,vel legitima præscriptione eatenus obseruata munirentur) cogi , & compelli, nec deinceps contra iurisdictionem , & superioritatem Ordinariorum, vel solutionem decimarum, primitiarum, noualium, & aliorum onerum præmissorum vllo vnquam tempore , quantumuis longissimo præscribere , aut præscripsisse dici , vel censeri; quinimo si quando in Hospitalibus & locis supradictis Hospitalitas deficeret eosdem Ordinarios, illa ,eorumque bona per Fratres huiusmodi, aut alias personas etiam sæculares administrare, ita quòd Hospitalia, & loca præfata, eorúmque bona, nullatenus vnquam dictæ Congregationi incorporarentur,committere & mandare posse, ac etiam debere voluimus, & decreuimus. Volentes etiam , quòd dum dictorum Hospitalium administratio ad Fratres dictæ Congregationis pertineret, & singulis annis suæ administrationis rationem Ordinario ad præscriptum Concil. Trident. reddere tenerentur. Postremò pariter statuimus & ordinamus , vt quotquot in posterum dictam Congregationem Italiæ nuncupatam ingredi vellent, anno probationis expleto,ac alias iuxta Sacrorum Canonum,& decretorum Concilij Trident.præscriptum, tria vota substantialia huiusmodi , ac prætetea quartum de iuuandis Infirmis in suorum superiorum manibus solemniter emittere, vel à Congregatione præfata eiici deberent;eos verò sic professos proprios, & veros Regulares esse, ipsámque Congregationem ac eius tam in Italia, quàm sub iurisdictione Fratris Maioris eiusdem Congregationis in Germania,Gallia, & Polonia erecta,& de cætero erigen.Hospitalia,quæ sub eadem Congregatione Italiæ comprehenduntur iurisdictione Ordinariorum,salua tamen eiusdem Congregationis apud Nos, & præfatam Sedem, Protectoris iuxta illius facultates,ac Fratris Maioris, pro tempore existentium,auctoritate,& iurisdictione perpetuò subesse debere , ac aliàs, prout in diuersis , tam nostris, quàm supradictorum prædecessorum nostrorum desuper confectis literis,pleniùs continetur. Cùm autem, sicut accepimus, nonnulli locorum Ordinarij, in quibus dicti Fratres reperiuntur,prætextu obedientiæ,cui iidem Fratres, ac Hospitalia, tam Italiæ, quàm Hispaniæ Prouinciarum huiusmodi, vt præfertur, subiectæ existunt,latè nimis se extendentes, nedum circa regimen,& gubernium Hospitalium ipsis Fratribus commissorum, ac Sacramentorum Ecclesiasticorum in eis administrationem,atque in eisdem Hospitalibus receptorum,& expositorum rationis redditionem, seu receptionem ; verùm etiam priuatam dictorum Fratrum correctionem,& disciplinam Regularem, omnémque in eos iurisdictionem exercere consueuerint,Superioresque dictæ Congregationis,ac Presbyteros,seu Capellanos,qui dictis Hospitalibus in diuinis inseruiant eligere,ac Medicos,Chirurgos, & alios Ministros, ac officiales gubernio,ac regimini ipsorum Hospitalium necessarios deputare,Nouitiósque recipere,ac generaliter omnia,& singula,quę ad Regularem disciplinam, ac correctionem dictorum Fratrum spectant, quæque iuxta Regularia instituta dictæ Congregationis à præfata Sede approbata per Superiores eiusdem Congregationis peragi debent , facere, & exequi intendant, ipsorúmque Fratrum quietem circa præmissa diuersimode perturbent , ob idque Superiorum dictæ Congregationis auctoritas,ac illius Regularis instituti obseruantia euanescat,dictáque Hospitalia, ac Fratres in illis degentes in [illegible], & temporalibus non leuia sustineant incommoda,ob idque operę pretium sit , vt tot, tantísque incommodis aliquo opportuno, & salubri remedio prouideatur.

Nos igitur cupientes,vt omnis difficultatis,& ambiguitatis materia , quæ desuper oriri posset , prorsus tollatur,ac Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis,suspensionis,& interdicti,aliisque Ecclesiasticis sententiis,censuris,& pœnis à iure,vel ab homine,quauis occasione,vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectum præsentium , dumtaxat conseq. harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, necnon singula

singularum literarum Apostolicarum, tam à præfatis, quam à quibusuis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris,& Nobis ad fauorem eiusdem Congregationis emanatarū,necnon quorumcunque priuilegiorum, & indultorum illi per Sedem prædictam quomodolibet concessorum veriores,& totos tenores, ac dat.præsentibus pro plenè,& sufficienter expressis, & insertis habentes.Motu proprio,non ad ipsius Congregationis,vel eius Superiorum,aut alicuius alterius pro eis Nobis desuper oblatæ petitionis instantiam; sed ex mera deliberatione, ac scientia nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine; ex voto tamen Congregationis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Episcoporum,& Regularium Præpositorum,quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum, & referendum commisimus Congregationem Ioannis Dei, huiusmodi, ac omnes, & singulas ipsius Congregationis domos Superiores etiam Maiorem, ac Fratres,& personas, ac ministrantes, tam in Italia, quàm Hispaniis,aliisque Mundi partibus consistentia, & tam hactenus fundata, quàm de cætero fundan. in his dumtaxat,quæ Regularia instituta iuxta Constitutiones d.Congregationis Ioannis Dei à Sede Apostol. approbatas,& confirmatas concernunt,à Superioritate,visitatione,correctione,ac etiam obedientia Ordinariorum locorum, itaut Religiosi Congregationis Ioannis Dei huiusmodi Regularibus institutis suis se conformare debeant, saluis reliquis, tam Sacr.Canonum,& Conc.Trid.decretis,quàm nostris,aliorúmque Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum literis in fauorem Ordinariorum emanatis,quibus nullatenus derogare, quinimo eas in suo robore, & firmitate permanere intendimus penitùs & omninò Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuò eximimus, absoluimus, & liberamus,ac eos in præmissis dumtaxat ab omnimoda Ordinariorum locorum iurisdictione perpetuò exemptos fore, & esse declaramus, ipsisque Ordinariis, & eorum cuilibet, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant,ac deinceps in his, quæ obseruantiam, disciplinam, & instituta Regularia Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, vt præfertur, concernunt præterquam in casibus sacris Canonibus, & Conc.Trid. & Literis Apostolicis præfatis quomodolibet contentis, se immiscere, aut intromittere valeant, seu præsumant, districtè præcipimus, & inhibemus.Decernentes præsentes literas etiam ex eo, quòd Ordinarij locorum, seu quicumque alij quauis auctoritate, dignitate,officio, ac etiam Cardinalatus honore fungentes, ac in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu habere prætendentes, ad hoc vocati, & causæ, propter quas præmissa emanarunt, quomodolibet examinatæ, iustificatæ, vel approbatæ non fuerint, nec præmissis consenserint, validas, & efficaces fore, sicque & non aliter censeri; & ita per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores,ac eiusdem S. R. E. Cardinales,etiam de latere Legatos, in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum,& inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabili Fratri nostro Episcopo Ostiens. & dilectis filiis nostro & Sedis Apostolicæ Nuncio in partibus Hispaniarum commoran. ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu pari per præsentes committimus,& mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium,seu alios præsentes nostras literas,& in eis contenta quæcumque,vbi quando opus fuerit, ac quoties pro parte Maioris, & superiorum, ac Fratrum Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, seu alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficaces defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra Literas præfatas, & in eis contenta quæcunque huiusmodi inuiolabiliter obseruari, ac Fratres Congregationis Ioannis Dei huiusmodi illis pacificè frui, & gaudere non permittentes,eos desuper per Ordinarios locorum, seu quosuis alios contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per Censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, aliáque iuris, & facti remedia auctoritate nostra prædicta appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, auxiliúmque brachij secularis ad hoc, si opus fuerit, inuocan. Non obstan.præmissis, ac singulis Literis præfatis, necnon fel.record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò non vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Iudicium trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Ioannis Dei, & Ordinis Sancti Augustini huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica,vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis, quoque indultis, & literis Apostolicis dictæ Congregationis Ioannis Dei, illiúsque superioribus, & personis, ac quibusuis aliis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatóriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis etiam motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, confirmatis,& innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter, ac de verbo, ad verbum, nihil penitùs omisso expressis,& insertis habentes illis, aliàs, in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si dictis Ordinariis, vel quibusuis aliis communiter, aut diuisim ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo, ad verbum de indulto huiusmodi, mentionem. Cæterum quia difficile foret præsentes Literas ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit deferri. Volumus, ac etiam præfata Apostolica auctoritate decernimus quòd earumdem præsentium, transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat.Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris, die 16. Martij, 1619. Pontificatus nostri anno 14.

S.Card.S.Susannæ,

Congregatio Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Schularum Piarum, exempta fuit à Gregorio XV. fel. rec. anno 1622. die 15. Octobr. Pont. sui anno 2. vt testatur eius Constitutio 4. *in libello Priuileg.* eiusdem Congregationis;in illa enim Constitutione conceduntur omnes exemptiones Ordinum Mendicantium. 30

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei Memoriam.

AD vberes fructus,quos dilecti filij Minister Generalis, & Clerici Congregationis Pauperum Matris

Matris Dei Scholarum Piarum in Militanti Ecclesia, cuius regimini, diuina disponente clementia, præsidemus, in dies affectum, mentis nostræ aciem conuertentes, ac vberiores ex ipsa Congregatione fructus indies prouenturos esse sperantes, ad ea meritò libenter intendimus, per quæ Congregatio ipsa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Vt igitur Minister, & Clerici prædicti eò feruentius in suo laudabili instituto perseuerent, quò maioribus se viderint fauoribus, & gratiis munitos, prouidere volentes, ac singulares Ministri, & Clericorum prædictorum personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium durntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Congregationi prædictæ, illiusque Ministro, & Clericis, aliisque personis, vt omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, aliisque gratiis, & indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, Ordinibus Mendicantium, illorúmque Superioribus, professoribus, nec non Ecclesiis, Monasteriis, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos quomodolibet concessis, & quibus ipsi, necnon Ecclesiæ, Monasteria, & Regularia loca huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tam coniunctim, quàm diuisim, seu aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, nec sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent; pari modo non solùm ad eorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter, perinde ac si illis nominatim, & in specie concessa fuissent, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus; dictáque priuilegia, immunitates, libertates, facultates, exemptiones, gratias, & indulta eis communicamus, illáque ad eos extendimus.

Decernentes præsentes literas, validas, firmas, & efficaces existere, & fore suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Præposito & Clericis prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari.

Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicati, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstante nostra de gratiis ad instar non conceden. ac quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quatenùs opus sit ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum ten. præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Anulo Piscatoris, die decimaquinta Octobris, M.DC. XXII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

S.Card.S.Susannæ.

His exemptionibus positis aduertendum est primò; hic non esse omnium Ordinum exemptiones appositas, neque tempus, quo fuerunt à iurisdictione Ordinariorum exempti; quia vel prædictæ exemptiones ad manus meas nondum venerunt, vel propriæ, & explicitæ non habentur; sed tantum per communicationem; ideò Ordines illi iam Mendicantium quorumdam, quàm non Mendicantium, quorum exemptiones hic omittuntur, videantur infra in *Disput. de Communicatione Priuilegiorum*, vbi saltem implicita nimirum per communicationem eorum exemptio demonstrabitur.

Secundò, aduertendum est multos alios esse Abbates, & Prælatos inferiores sæculares exemptos, vt sunt Præpositus Pratensis, Præpositus Collegiatæ Sancti Michaelis in foro Lucensi in Ætruria; Abbas secularis Guastallæ in Diœcesi Cremensi; Præpositus Aiellæ in Prouincia Thearina, Archipresbyter Altamuræ, & Præpositus Sancti Sabini in Apulia; Abbas Sancti Ioannis de Lucolo in Ciuitate, & Diœcesi Aquilana; & in eadem Diœcesi, Abbas Sancti Spiritus de Ocre, hodie Illustrissimus, & Reuerendissimus Cardinalis Barberinus, qui sicut, & Abbas Farfensis, habet etiam in Ciuitate, & Diœcesi prædictis multas Ecclesias, in quibus exercet iurisdictionem, quasi Episcopalem priuatiuè, quoad Episcopum, & in eadem Diœcesi reperitur etiam Abbas Bominaci; multi alij ferè innumerabiles, (vt ita dicam,) inueniuntur similes Prælati inferiores exempti in nostra Italia, in Germania, in Gallia, Hispania, Anglia, & vbique Orbis Christiani. Sed quoniam tempus exemptionis eorumdem Prælatorum mihi incognitum est, ideo de illorum particularibus exemptionibus non egi.

31

Præterea notandum tertiò, quòd cùm exemptio sit gratia de sui natura præiudicialis, sustinetur priuilegium exemptionis absque expressa derogatione regulæ de iure quæsito non tollendo; quia cùm Papa sciat gratiam, non nisi cum magno tertij præiudicio verificari posse, & nihilominus illam concedit: censetur per necessarium antecedens illi iuri derogari velle Dec. *cons.* 113. *num.* 7. *vers. non obstat.* Corn. *cons.* 83. *num.* 16. *vers. tertio respondetur lib.* 5. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancellar. gloss.* 36. *num.* 48. Cassadot. *decis.* 5. *de priuileg.* Seraphin. *decis.* 762. *num.* 4. & *decis.* 1445. *num.* 7. Rota *decis.* 240. *num.* 22. *part.* 1. *diuers.* & *decis.* 48. *num.* 1. *per tot.* & *decis.* 174. *num.* 2. *part.* 1. *recent in Mantuana pensionis* 4. *Decembris* 1626. *coram R.P.D. Merlino*, & *in Romana dotis de Ballapanibus* 7. *Maij* 1629. *coram R.P.D. Dunozetto iuniore*; quas refert & sequitur D. Ferentill. *in addit. ad decis.* 577. Burat. *num.* 13. & *in Adrien. decimarum Decembris* 1607 *coram Patriarcha Manzanedo, in Bononien. vsus fructus* 23. *May* 1625. *coram Reuerendissimo D. Coccino Decano, in Albanen. beneficiorum* 27. *Iunij* 1614. *coram R.P.D. Pirouano*, & *coram in Cæsaraugustana Cameraria* 26. *Nouembris* 1632. *quæ infrà est decisio* 78. *numero* 10.

***

QVÆSI

QVÆSITVM V.

Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis priuilegio se gaudere asserenti, probandi onus incumbit.*
2 *Scriptura necessaria est ad exemptionem probandam.*
3 *Forma probandi exemptiones traditur.*
4 *Exemptio ab Ordinariis, an probetur, si in priuilegio dicatur, quid esse iuris Diui Petri*, & n.5.6. & sequentibus.
7 *Census solutio, quæ fit Ecclesiæ Romanæ, an arguat exemptionem.*
8 *Probatio concludere debet per necesse, non per possibile.*
9 *Singula, quæ non prosunt multa collecta iuuant.*
11 *Exemptio probatur, si in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij potestate.*
12 *Exemptio ab Ordinariis concessa censetur si in priuilegio dicatur, Ecclesiam, seu Monasterium esse libera, seu quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ.*
13 *Receptio in speciales Romanæ Ecclesiæ subiectos exemptionem operatur.*
14 *Receptio in protectione an operetur exemptionem*, & num.seqq.
15 *Protegere idem est, ac defendere.*
16 *Impe ator Ecclesiæ Romanæ pr tector dicitur.*
17 *Im rator Ecclesiæ Romana inferior est.*
19 *Exemptio plenaria concessa censetur ex receptione sub protectione Sedis Apostolicæ, cum onere aliquid soluendi.*
20 *Verba priuilegij*, tali Monasterio, vel Ecclesiæ; nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestiæ inferatis, *quid operentur.*
21 *Exemptionem, & iurisdictionis concessionem non infert priuilegium vsus mitræ, & annuli, ac baculi pastoralis.*
22 *Exemptio plenaria à quocunque iure ordinariis competente censetur concessa ex verbis* Perpetuò eximimus, ac totaliter liberamus.

QVoniam, vt prædiximus, Ordinarij iurisdictio ex iuris præsumptione per totam Diœcesim extenditur; hinc fit vt asserenti se exemptionis priuilegio gaudere, incumbat onus talem exemptionem probandi, gloss. *in cap. de Xenodochis, verb. in quorum*, & *ibi* Ancharan. *num. 1. post med. de relig. domib.* Abb. *in cap. 1. num. 13. ff. de offic. Ordin. & cap. porrò num. 1. de priuileg.* Philip. Franc. per illum textum *in cap. cum persona num. 3.* & *ibi* Gemin. *num. 2. in fin de priuileg. in 6.* Caputaquen. *decis. 328. num. 2. part. 1.* Rot. *decis. 529. num 4. part. 4. diuers.*

2 Ad eius autem probationem scriptura necessaria est, itaut probatio exemptionum pendeat ex priuilegiorum inspectione, iuxta quorum tenorem semper est iudicandum, *cap. porrò, & cap recepimus de priuileg cap. accepimus de fide instrument.* Et post Alexand. *in 6. certi conditio § quoniam num. 5. ff. si cert. pet.* Alciat. *in l pactum quod bona num. 20. C. de pact* Rot. apud Mantic. *decis. 260. n 6. quæ est eadem cum d. decis. 529. num. 5. part. 4 diuers.*

3 Forma probandi exemptiones præscripta est à Bonifacio VIII. Pont. Max. his verbis. *Nos volentes, super hoc de salubri remedio prouidere, statuimus, vt hi qui se asserunt per priuilegia, seu indulta Apostolicæ Sedis exemptos, à locorum Ordinariis requisiti huiusmodi priuilegia, vel indulgentias, quibus se dicunt fore munitos, ipsis Ordinariis in loco congruo, & securo, aut aliquibus prudentibus viris, omni suspicione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios deputatis, infra terminum competentem, pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum, vel Delegatorum suorum arbitrio moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, ac adlegendum integraliter exhibere: necnon de articulis, de quibus controuersia fuerit transcriptum tradere teneantur*; vt habetur in *d. cap. cùm persona de priuileg. in 6.*

Modi autem verborum, quibus probari potest, exemptionem fuisse concessam, quamuis non sint in iure determinati, tamen extant aliqui, qui sunt in eodem iure commoni magis in vsu.

4 Primus est, si dicatur in priuilegiis, quid esse iuris D. Petri, siue ad ius, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ, vel ad Romanam Ecclesiam specialiter, & immediatè, vel etiam simpliciter spectare, Panormit. *in cap. recepimus num. 2.* vbi etiam Soccin. *n. 7. & 12. de priuileg.* Erasm. à Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part. 1. quæst. 9. num. 1. vers. in primis*, Mascard. *de probat. concl. 713.*

Verùm in contrarium est text. *in d. cap. recepimus de priuileg.* dum probat, ex eo, quòd aliqui specialiter iuris B. Petri existant, non probari exemptionem ab Ordinariorum potestate, nisi concurrat solutio census in signum subiectionis facta, vt ibi notat contra alios Dec. *num. 11.* Notandum ergo cum peritissimo Domino meo Domino Augustino Barbosa, qui rem istam cæteris latiùs, & doctiùs pertractauit in suo eruditissimo opere nouiter impresso Lugduni *de offic. & potest. Episc. allegat. 123. à num. 15. vsque ad* 20. exclusiuè, quatuor casus principales in hoc proposito considerari posse.

5 Primus est, quando priuilegium, sententia, aut scriptura non fiunt principaliter super exemptione, seu libertate, sed incidenter propter aliud; tunc si enuncient, aliquod Monasterium, seu Ecclesiam, vel personam esse iuris D. Petri, vel ad Ecclesiam Romanam pertinere, vtique huiusmodi enunciatiuæ exemptionem non probant, vt decidit text. *in cap. si Papa de priuileg. in 6.* & constat ex generalibus principiis, quòd verba narratiua, quæ non proferuntur principaliter propter se, plenam probationem non efficiunt, *l. ex hac*, vbi id notant omnes, *ff. de donat. l. ex his verbis, C de testament. milit.* cum similibus, de quibus Mascard. *de probat. conclus. 622.* Menoch. *de præsumpt. lib 3. præsumpt. 133.* Mantic. *de coniecturis vltim. volunt. lib. 3. tit. 12.* Rota *decis. 176. n. 4. part. 1. Recent.* & in enunciatiua Summi Pontificis probat generaliter *clem. 1. de probat.*

6 Secundus casus proponitur *in d. cap. si Papa, vers. si autem:* nempè quando dicta verba, quòd Ecclesia, vel Monasterium, aut persona sit iuris B. Petri, siue ad Ecclesiam Romanam pertineat, vel similia enuncientur à Summo Pontifice exemptionis priuilegium concedente, aut à Iudice super exemptione sententiam proferente. Ratio d. textus est, quia de natura priuilegij est, vt eius verba aliquid operentur; at prædicta verba in priuilegio apposita nihil operarentur, & sine effectu remanerent, si per ea non censeretur concessa exemptio ab Ordinariorum imperio, & quod soli Papæ D. Petri successori subiiciantur; nam regulariter omnes Mundi Ecclesiæ ad B. Petri ius pertinere, & Romanæ Ecclesiæ subiectæ esse noscuntur, *can. cuncta per Mundum. 9. q. 3.*

7 Tertius est casus *d. cap. recepimus, de priuilegiis.* Quando, scilicet, præter verba priuilegij enunciantia, Ecclesiam, vel Monasterium ad ius Beati Petri spectare, concurrit etiam solutio census: ex quibus

simul

ſimul iunctis ſatis concludi videtur exemptio ſpecialis ab Ordinariorum ditione, & ſubiectio immediata Romanæ Eccleſiæ, præſertim ex ſolutione cenſus, à qua non leue exemptionis deſumitur argumentum, *cap. quantò*, ibi, *cùm nihil teneatur ab eis, quod, &c. de cenſib.* Verùm non ſemper ex ſolutione cenſus colligitur omnimoda exemptio, vt probatur text. *d. cap. recepimus*, ibi, *non omnes cenſuales ab Epiſcoporum ſubiectione habentur immunes*, vbi poſt Panormitan. notauit Soccin. *num* 3. & Dec. *num.2.cum ſeqq.* confirmatur ratione, quia nomen cenſus æquiuocum eſt, varias habens ſignificationes; & ideò ex eius ſolutione non probatur neceſſariò ſpecialis ſubiectio Sedis Apoſtolicæ, & exemptio ab Ordinariorum poteſtate;
8 ex vulgata regula, probationem concludere debere per neceſſe, non per poteſt eſſe, vt per Maſcard. *de probat. concluſ.* 671. *num.* 11. Hoc tamen non procedit, aliis coniecturis, & adminiculis cum cenſus ſolutione ad probandum exemptionem concurrentibus, ex vulgata regula, quæ non proſunt ſingula, ſimul vnita iuuant, *cap. cauſam de probat. gloſſ. in l.2. verb. legitimus, ff. de excuſat. tutor.* latè Gabr. *commun. concluſ. Iuitio*, Rota *deciſ.*650.*num* 7.*part.*1. *Recentior.* Nec obſtat, quòd *in d. cap. recepimus*, cum ſolutione cenſus concurrebat receptio ſub protectione Papæ, vel etiam narratio, quod de iure B. Petri exiſtebat, & tamen hæc tria ſimul iuncta non ſufficere ad probandam exemptionem, decidit ibi Pontifex, & notant poſt Panormit. ibi *num.*1. Soccin. *n.*8. *&* 43. & Dec.
9 *in princip.* Quia reſpondetur, Regulam illam, quæ non proſunt ſingula, multa collecta iuuant, procedere, quando ſingula genere ſuo perfecta ſunt: non ita ſi vitioſa ſint, & genere ſuo imperfecta, ex Menoch. *de præſumpt. lib.*3. *præſumpt.* 39. *n.* 6. & latè adductis per Gabr. *d. concluſ.*2. *n.* 33. *cum ſeqq.* Sed ex dictis, cenſus ſolutio, & narratiua, eſſe iuris Beati Petri, ſicut etiam receptio ſub protectione, vt dicemus, leue faciunt adminiculum, debilémque tradunt coniecturam plenariæ immunitatis; ergo neque ſimul vnita habebunt vim illam concludendi. Atque ſic docet D. Barboſa *d allegat.* 123. *num.* 23. *& ſeq.* ex his colligi poterit, quando ſolutio cenſus Apoſtolicæ Sedis probet, ſoluentem immediatè illi ſubiectum eſſe, ac ab Ordinariorum imperio ſolutum eſſe.

10 Quartus caſus eſt, quando licèt verba priuilegij, vel ſententiæ non principaliter ad exemptionem concedendam, ſed propter aliud prolata ſint; tamen Princeps, aut Iudex principaliter in illis ſuam intentionem fundat; ad hoc autem, vt ex huiuſmodi enunciatiua exemptio plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur. Primum, quòd à Summo Pontifice, vel alio Principe Superiorem non recognoſcente, proferantur. Secundùm, quòd ſint de facto proprio. Tertium, quòd ſuper illis gratia, vel intentio Principis principaliter fundetur; vt ex verbis text. *clem.* 1. *de probat.* deducunt Gabr. *comm. concl. tit. de probat. concl.*2. Flam. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.*8 *q.*11. Maſcard. *de probat. concl.* 1233. & ex his Card. Tuſc. *tom.*6. *concl.*62. *& ſeq.* ex quibus concludendum eſt, quòd ſi Princeps per verba narratiua, in quibus principaliter ſuam fundat intentionem, aſſerat, Monaſterium, vel Eccleſiam eſſe iuris B. Petri, plena exemptionis probatio, & immediata Sedi Apoſtolicæ ſubiectio inde reſultet: non ſic autem cùm eadem narratiua fieret in ſententia Iudicis inferioris.

11 Secundus modus eſt; ſi in priuilegio Summ. Pont. eximat ab Ordinarij poteſtate *cap. ſi Papa de priuileg. lib.* 6. inſuper ſi Pontifex eximat cum plena libertate, Innocent. *in cap. veniens, de verb. ſignif. n.* 7. Bellenc *de charitat. ſubſid. quæſt.*32. *num.*8. Eraſm. à Cokier. *loco citato verſ. deinde*, Barboſa *d. allegat.* 123. *num.* 11. Si etiam appoſitum ſit in conceſſione Nec audeat Epiſcopus ibi Cathedram ſuam collocare, vel quamlibet poteſtatem exercere, aut ordinationem aliquam quamuis leuiſſimam, facere, *cap. luminoſo* 18. *quæſt.*2. Bellenc. *dict. quæſt.* 32. *num.* 3. Barboſa *loco citato, num.*12.

Tertius modus eſt; ſi dicatur, locum, ſiue Eccleſiam eſſe liberam: ſeu quòd potiatur libertate Eccleſiæ Romanæ: aut quòd eius ſpeciali prærogatiua gaudeat per text. *in cap. cùm olim* 2. *de priuileg. d cap. ſi Papa*, §. *& eſt idem*, Cokier. *loco cit. verſ. ſi dixerit*, Barboſ. *num.*13. 12

Quartus modus; ſi Pontifex priuilegio in ſpeciales Eccleſiæ Romanæ ſubiectos recipiat, *d. cap. ſi Papa* §. *ſimiliter*, gloſſ. *in cap. ne aliqui in verb. à quocunque de priuileg. in* 6. Abb. *in cap. recepimus de priuileg.* Eraſm. à Cokier. vbi proxime, *verſ. ſi recipiat*, Barboſa *loco etiam cit. num.*20. ſecùs ſi Papa recipiat aliquos in filios, vt expreſsè probat idem *cap. ſi Papa* §. *noſcat filios*, vbi gloſſ. & Doctores latè, D. Barboſa *d num.*20. 13

Quintus eſt; ſi in priuilegio diceretur, *recipimus in protectionem*, quia ſicut ex tacita ſubmiſſione protectioni Papæ, ſiue Apoſtolicæ Sedi quis eximitur à iuriſdictione, ac poteſtate Ordinarij: vt videmus in eo, qui appellat ad Papam, vel Sedem Apoſtolicam, & appellatione interpoſita, ligantur manus omnium inferiorum, *cap. ſollicitudinem*, *cap. dilecti*, *& cap. ad audientiam de appellat.* ita expreſſa receptio in protectionem, non ſolùm idem, immo plus operari debebit, quàm tacita, *l. vlt C. de nouat. l. à Titio, ff. de furt.* Ita Mandoſ. *de ſignat. grat. verb exemptionis ab Epiſcopis verſ. & de clauſula priuilegij*, Roderic. *quæſt. regular. tom.*1. *q* 63. *art.*3. *in fine.* 14

Contrarium tamen probat text. *in cap ex parte, & cap. recepimus, de priuileg.* vbi Cardinal. *in princ.* Soccin. *à num.*7. Dec. *à num.*13. Maſcard *de probat concluſ.*713. *num.*2. Cokier. *d part.*1. *q.*9 *num.*3. Gaill. *latè lib.*2. *obſeruat.*54. *a princip vbi num.*4. teſtatur eſſe communem omnium ſcribentium ſententiam. Ratio eſt, quia protegere idem eſt ac defendere vt notat gloſſ. *in l. deſertorem* §. *vlt. ff. de re militar.* & ideo non importat ſuperioritatem, immo verificatur in inferiori, ſicut etiam defenſio: vt patet in militibus, qui pro ſalute, & defenſione Regis ad eius cuſtodiam aſſiſtunt, vt per gloſſ. *in rub. C. de domeſtic. & poteſt. lib.* 12. *vbi in l.* 1. benè explicat Cuiacius, protectores dici eos, qui armatam militiam ſubeuntes, non ſolùm defendendi corporis ſui, verùm etiam protegendi lateris Principis curam habent. Ita etiam Imperator dicitur Eccleſiæ Romanæ protector, *in clem.* 15
16
ſ. *de iureiurand.* & tamen non ideò Superior eſt Papæ, aut ipſius Romanæ Eccleſiæ, *cap. ſolita de maior. & obed.* Immo inferiorem ſe profitetur *in canon.* 17
Valentinianus 63. *diſt.* ibi, *cui, & nos, qui gubernamus Imperium, ſincerè noſtra capita ſubmittimus.* Sic etiam Ciuitates ſub Imperij protectione poſitas non ſubiectas eſſe, ſed confœderatas cenſeri, ex Barthol. *in l.*1. *Cod. de excuſat. mun. lib.* 10. notat Decius *in dict. cap. recepimus, num.*17. *&* 18. Gaill. *de obſeru.*54. *num.*1.

Nec obſtat, quòd quando pendente aliqua cauſa in iudicio, quis propter grauamen ſibi illatum, vel comminatum, ſubmittens ſe protectioni Sedis Apoſtolicæ, eximitur à poteſtate, & iuriſdictione Iudicis Ordinarij: quia reſpondetur, talem ſubiectionem habere effectum appellationis, & conſequenter, ſuſpendendi iuriſdictionem Iudicis Inferioris, à qua ſic tacitè appellatur, iuxta generalem regulam text. *in c. ſi à Iudice, de appellat. in* 6. & ideò exemptio tunc 18

non

non prouenit ex eo quòd ille se Apostolicæ Sedis protectioni submiserit, sed ex virtute tacitæ appellationis, quæ illis verbis includitur, vt explicat Præpositus *in d.cap. ad audientiam, num.4. cum seqq. de appellat.* Maranr. *de Ord. Iudic p. 6. cap. de appellat. num.*133 & in simili de arreptione itineris ad Papam ex causa grauaminis probat text. *in cap. meminimus, & in cap dilecti, de appellat. cap. cum olim in fine, de dolo, & contumac.* Atque ita eleganter post Mascard. Cokier. Gaill. & alios supra adductos, docet D. August. Barbos. *cit allegat.* 123. *num.* 26. 27. *&* 28. & tenuit Rot. *decis* 709. *sub n.*1. *vers ad primum de bulla part.*4. *diuers.* Verùm quando vna cum receptione sub protectione Sedis Apostolicæ concurrit etiam onus aliquid soluendi, censetur concessa plenaria exemptio, vt per Rot. apud Seraph. *decis.*1025. *num* 8. & *in Theatina, seu Nullius iurisdictionis de Bucclanico* 23. *Iunij* 1614. *coram Reuerendissimo D. Coccino Decano quæ in fine operis est decis.*59. *num.*3.

20 Notandum tamen, quòd quando dicitur, *Tali Monasterio, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestia inferatis*; intelligitur tale Monasterium a lege Diœcesana, tantùm immune, & liberum, *cap. quàm sit* 18. *q.*2. Innocent. Panormit. & Doct. *in c.*1. *de stat. Monach.* si autem dicatur, *Gaudeat plena libertate,* censetur exemptum tam à lege Diœcesana, quàm à lege iurisdictionis Philip. Franc. *cap.*1. *§ illam num.*3.

21 *de verb. signif.* Adde etiam quòd ex priuilegio vsus Mitræ, & Annuli, ac Baculi pastoralis non infertur ad iurisdictionis concessionem, neque ad exemptionem, vt respondit Rota *in d. d. cis.*709. *n.*4 *part.*4. *diuers.* quia vt inquit Ioan. Andr. quem alij sequuntur *in c. Apostolica de priuileg. in* 6. priuilegium vsus Mitræ, & Annuli, ac Baculi pastoralis datur in honorem Ecclesiæ, & non in amplitudinem officij.

22 Et ex verbis, *Perpetuò eximimus, & totaliter liberamus,* censetur Monasterium exemptum a quocumque iure Ordinariis competente, Hemin. *cons.*72 *in princ.* Vitalin. *clement.* 1. *de censib.* Rota *in Cesaraugustana Cameraria* 26. *Nouembris* 1632. *coram R.P.D. Pirouano, quæ in fine operis est decis.*78. *num.*9.

QVÆSITVM VI.

Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri possint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest per declinatoriam fori ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri.*
2 *Priuilegia Regularium cum dubitatur an sint valida, Sedes Apostolica est consulenda.*
3 *Ordinarius in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere non potest.*
4 *Iudex in causa propria nemo esse potest.*
5 *Exemptionis de priuilegio iudicare, ad Papam spectat, ad quem solum pertinet eximere.*

DVplicitet potest Abbas exemptus ab Ordinariis se tueri. Primò per declaratoriam fori, præsen-
1 tando in iudicio exemptionis priuilegium; Abbates enim, & exempti omnes ab Episcopo citati, si ad probandam suam exemptionem priuilegium tantùm allegant, tenentur illud in loco congruo, & securo ipsis Ordinariis, vel aliquibus Iurisprudentibus, omni suspicione carentibus, ad id per eosdem Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem pro facti qualitate, arbitrio ipsorum Ordinariorum, vel suorum delegatorum moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, & ad legendum integrum exhibere, ac transumptum articulorum, super quibus erit controuersia, tradere, *cap. cum persona de priuileg. in* 6. vbi notant gloss. & DD. quòd concedi debet vt totum priuilegium inspiciatur, ita vt plenarie legi possit; copia verò est tradenda de iis tantùm articulis, de quibus est controuersia. Idem notant Felin. *in cap* 1. *num.*29. *de probat.* Ratio est, quia ex transcriptione totius priuilegij possent lites, & nouæ differentiæ excogitari: hoc autem non ita facilè continget ex copia articuli controuersi tantùm, vt ait ead. gloss. *in verb integraliter,* & *ibi* Anchar. & alij. Si verò ad probandam huiusmodi libertatem, Canonicam tantùm præscriptionem allegauerint, tenentur de ea eisdem Ordinariis, vel ab eis delegatis fidem facere. Si verò qui se tueri velint: si priuilegium exhibitum non sufficit, ad huiusmodi exemptionem plenè probandam, tenentur quadraginta annorum præscriptionem probare, & ea pendente, licèt Ordinariorum intentio de iure communi contra eos fundetur, tamen in libertatis, vel exemptionis possessione, de qua fidem coram eisdem Ordinariis fecerint, turbari nequeunt. Nam pendente lite super validitate priuilegij, seu an fuerit priuilegium concessum, vel non, priuari quis non debet vsu possessionis, vel quasi, etiamsi illa possessio sit contra ius, *d. cap. cùm persona §. quòd si tales de priuileg. in* 6. Panormitan. *in cap.*1. *num* 4. *vt lite pend. nihil innou.* Si verò non exhibent priuilegium, quod saltem causas præscriptionis tradat: licebit Diœcesanis Episcopis in eosdem liberè iurisdictione sua vti; donec de canonica præscriptione plenam fidem faciant, ita habetur ex text. *in d. cap. cùm persona.* De qua re in duabus sequentibus quæstionibus latè agemus. Et videndæ sunt decisiones S. Rotæ Romæ *in Calagurritana iurisdictionis* 1. *Iulij* 1605. *coram Iusto, in Toletana iurisdictionis* 26. *Martij* 1611. *&* 4. *Decembris* 1613. *coram R.P.D. Pirouano, & in Toletana exemptionis* 14. *Maij* 1614. *coram Eminentiss. D. Cardinale Ioanne Baptista Pamphilio, quæ in fine operis sunt decis.*53. 67. *&* 68.

Secundo modo possunt se tueri Abbates, vt si exhibito priuilegio, Ordinarij de eius validitate, vel inualiditate agunt, & illo reiecto, sententiam contra eos ferant, ea sententia nullius est momenti; nam cum de validitate priuilegiorum Regularium dubitatur, ad Summum Pontificem recurrendum est, qui sibi eorum interpretationem reseruauit, vt habet Collector priuilegiorum Societatis Iesu, *in compend. priuileg. §* 1. *&* 4. inquiens. *Priuilegiorum Societatis per Paulum III vsque ad* 15. *Kal Nouembris anno Domini* 1549. *concessorum interpretationem reseruauit Sedi Apostolicæ, quia inhibitum est omnibus Prælatis, ne præsumant interpretari priuilegia Regularibus concessa, siue clara sint quæ interpretatione non indigent, siue dubia contineant, prout concessit Clemens IV. Prædicatoribus, ac Minoribus, vt patet ex libro priuilegiorum Sancti Augustini.* Insuper idem Collector refert concessum, quòd quoties super intelligentia priuilegiorum dictæ Societatis aliqua difficultas oriretur, per Iurisperitos, & alios Iudices ad fauorem ipsius Societatis interpretatio fiat; vt etiam concessit Alexander VI. Congregationi Sanctæ Iustinæ de Padua, sub Dat. Romæ Kalend. Aprilis 1501. Pontificatus sui anno VIII. quod extensum fuit ad nostram Congregationem à Iulio II. anno 1507. Pontificatus sui anno IV. de quibus suprà in *disputatione de priuilegiis.* Quòd autem in dubio interpretatio priuilegiorum Regularium non spectet ad Prælatos seculares, præter priuilegia, tenent etiam Doctores; quamuis etenim regulariter ad Iudicem pertineat inspicere, ac decernere, an ad ipsum iurisdictio competat *l.*2. *ff. si*

quæ

quis in ius voc. non ierit, & ibi Doct. Abb. Felin. & alij Canonistæ in *cap. super litteris de rescript.* in materia
3 tamen exemptionum Ordinarius de sua iurisdictione cognoscere non valet, vt expressè tenent idem Abbas Felin. & cæteri Doctores *in d. cap. super litteris.* Idem tenuit Innocent. *in cap. venerabili*, & *ibi* Panormit. *num. 3. & 4. de censibus.* Item *in cap. ex parte de verbor. signification.* Ratio horum potissima videtur: quia Episcopus cognoscens verùm priuilegium sit validum,
4 necne, vel quidquam tale causam principalem attingens, esset iudex in propria causa quod non licet per text. *in l. qui iurisdictioni ff. de iurisd. omn. Iudic. & C. ne quis in sua causa, & in rubro, & nigro*, Innocent. *in d. cap. ex part. num. 3. per tot. de verb. significat.* Alia ratio
5 videtur, quia ad summum Pontificem spectat, eximere, ergo ad ipsum pertinebit, de suo exemptionis priuilegio iudicare, *cap. cum venissent* vbi gloss. *in verb. iudicari de iudic. cap. 1. de leg. Conrad.* Gaill. *lib. 1. obseru. 1. num. 7.* Armill. *verb. interpretatio numer. 4.* Et quamuis, *in d. cap cùm persona*, dicatur, quòd exempti de suo exemptionis priuilegio requisiti, debent illud ordinariis ostendere; ergo Ordinarij in causa propria possunt cognoscere. Resp. tamen, quòd allegantes exemptionis priuilegium, debent illud Episcopis ostendere, non vt illi de eo iudicent, sed vt se informent, vt docet Panot. *in d. cap. venerabili n. 3. in fine*, ex Innocent. *ibidem.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm per priuilegia exemptionum, Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Episcoporum iurisdictione exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Lex Diœcesana quænam sit.*
2 *Lex iurisdictionis, quænam sit.*
3 *Abbates & Religiosi de iure communi à Lege Episcopali Diœcesana, non autem à Lege iurisdictionis exempti sunt, per priuilegia verò ab vtraque.*
4 *Religiosi, licèt exempti, Episcopo tamen quoad sacrorum librorum editionem subiiciuntur.*
5 *Religiosos suæ diœcesis compellere potest Episcopus, vt lectionem Sacræ Scripturæ in suis Monasteriis habeant, si commodè fieri poterit.*
6 *Regulares subsunt Episcopis, quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus & quid, si Ecclesiæ essent nullius Diœcesis.*
7 *Regulares extra Monasterium degentes, si delinquant, à loci Ordinario puniuntur.*
8 *Regulares extra Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum ab Ordinariis, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, ad soluendum debitum cogi & compelli possunt; non autem in aliis*, num. 10.
9 *Regulares quando hic dicantur extra Monasterium degere.*
11 *Regulares intra Monasterium degentes, si extra claustra ita notoriè deliquerint, vt populo scandalo sint, an & quando ab Episcopo puniri possint.*
12 *Personæ miserabiles quænam intelligantur.*
13 *Pauli V. Constitutio super cap. 14. sess. 7. Conc. Trid. de reformat. refertur.*
14 *Regulares quoad Ordines Episcopis subiiciuntur.*
15 *Pœnitentiæ Sacramentum exercere non possunt Regulares, nisi prævio examine ab Ordinario idonei iudicentur.*
16 *Ædificare monasterium, siue Ecclesiam vel aliam Orationis Domum nemo potest, nisi ab Ordinario ei licentia impertiatur.*
17 *Ordinarij quam potestatem habeant quoad Clausuras Sanctimonialium exemptarum.*
18 *Regulares subiiciuntur Episcopis in festis colendis.* Intellige, vt ibidem.
19 *Regulares tenentur publicare interdicta, & censuras Ecclesiasticas in eorum Ecclesiis, si Episcopus præcipiat, easque seruare.*
20 *Exempti, tam Regulares, quàm sæculares, ad publicas processiones accedere tenentur, & lites, quæ inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur, ab Episcopo componi debent.*
21 *Nouitij omnes subiacent Ordinariis locorum quoad renunciationes faciendas.*
22 *Regulares de professionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram suo superiore, ac Ordinario proponere debent.*
23 *Ordinarij cogunt Regulares testamentum, & vltimarum voluntatum executores, ad suscepti muneris rationem reddendam.*
24 *Regulares nequeunt sine Episcopi licentia, eleemosynas petere.*
15 *Regulares omnes in causis hæresis Episcopo subsunt, vel Inquisitoribus, non autem propriis Abbatibus, & Prælatis.*
26 *Regulares coram Episcopis reconueniri possunt, quoties coram eisdem alios conueniunt.*
27 *Exempti non censentur immunes à decimarum solutione.*
28 *Campana à Religiosis in Sabbato sancto in eorum Ecclesiis pulsari nequeunt, antequam pulsentur in Cathedrali, seu Matrici Ecclesia, sub pœna ducatorum centum. Fallit stante immemorabili in contrarium. Et quando immemorabilis censeatur legitimè probata.*
29 *Episcopi possunt etiam per censuras cogere Prælatos Regulares, ad restituendum Nouitiis egredi volentibus bona, quæ tempore ingressus attulerunt.*
30 *Religiosi de manibus laicorum Ecclesias, sine Episcopi consensu, recipere nequeunt.* Intellige, vt ibid.
31 *Episcopi, & hæreticæ prauitatis Inquisitores possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus asserere, quòd Beatissima Virgo cum originali peccato concepta fuerit.*
32 *Episcopi & Inquisitores inquirere, & procedere possunt contra quoscunque, etiam exemptos, sollicitantes in confessionibus.*
33 *Episcopi possunt punire Regulares Mendicantes, qui cum tantum vnica campana debeant esse contenti, plures tamen retinent.*
34 *Religiosi Episcopalia sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, eorumque Ecclesias, in quibus ea exercentur, interdictas esse, potest Episcopus declarare.*
35 *Regulares sine Ordinarij licentia non possunt publicare Indulgentias, etiam quas à summo Pontifice receperunt.*
36 *Archiepiscopi, & Episcopi possunt in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes benedictiones, & diuina Officia celebrare.*
37 *Exempti subduntur Episcopis in causis matrimonialibus, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem.*
38 *Exempti subduntur Episcopo in hoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.*

39 *Regulares facientes processiones extrà claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, (nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo.*

40 *Religiosus exemptus si extrà Monasterium sine habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà.*

41 *Ordinarius potest exemptos capere si fuga periculum adsit, eosque ad forum competentem mittere;* sed limita, vt ibi.

42 *Exempti in omnibus illis subiiciuntur Episcopis, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent.*

43 *Exemptus ex iustitia defectu, nisi possit ad Papam, vel Superiorem suum habere recursum, potest ad Episcopum loci recurrere.*

44 *Episcopus omnimodam habet iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis, in rebus exceptis, quæ Regularia instituta concernunt.*

45 *Exempti ab Episcoporum iurisdictione, an ab Episcopali quoque reuerentia, sint exempti.*

46 *Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, eique quoad Sacramentorum administrationem subiiciuntur.*

47 *Episcopus visitare debet absque grauamine Parochias Monasteriis annexas.*

48 *Regulares, delinquentes circa animarum personarum secularium Curam, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares.*

49 *Episcopi non possunt visitare personas seculares exercentes curam animarum in Monasteriis, in quibus residentiam habent Generales Ordinum.*

50 *Episcopi non possunt Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec ipsa Monasteria visitare.*

51 *Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & prædicationem Verbi Dei.*

52 *Declarationes Sacræ Congregationis Illustriss. Card. Conc. Trid. Interpretum super constitutione prædicta.*

53 *Exempti omnes subduntur Ordinariis, & Inquisitoribus quoad expositionem Reliquiarum, & Imaginum.*

54 *Exempti subduntur Ordinariorum iurisdictioni in aliis casibus, de quibus hic.*

SVpponendum est, duplicem esse legem Episcopalem, nempe Diœcesanam, & iurisdictionis *cap. di-*
1 *lectus de offic. iud. Ordin.* & *ibi* gloss. Lex Diœcesana ea est, per quam Episcopus Synodum cogit, ad exequias soluendas, & honorandos Clericos conuocat, ex iis, quæ pro funere offeruntur, quartam exigit, & pariter eandem quartam ex omnibus Parochialibus decimis recipit, Charitatiuum subsidium, & Cathedraticum exigere potest, item onus imponit, Præ-
2 latos, & alios primarios viros hospitio suscipiendi. Lex deinde iurisdictionis est, per quam ipsemet Episcopus curam animarum committit, delicta punit, Ecclesias moderatur, & consecrat, Altaria quoque, & alia vasa, vestes, & Virgines consecrat, & Chrisma conficit, cæteráque ad Sacramenta spectantia præstat: & alia quæ numerantur *cap. conquerente §. præcedenti de offic. Ord.* vsque ad *verb. Synodum.* His sic po-
3 sitis, ad solutionem quæsiti dico, quòd vel loquimur de iure communi, vel de iure priuilegiorum. Si loquamur de iure communi Abbates & cæteri Regulares sunt exempti à lege Diœcesana, *cap. 1. 10. quæst. 1. & cap. inter cætera, 10. q. 3. & cap. quàm sit 12. quæst. 2. & cap. placuit 17. quæst. 1.* Non autem à lege iurisdictionis, vt gloss, Abb. Felin. Zabar. & alij in *d. cap. dilectus de offic. Ordinar.* idem Abb. *in cap. 1. de stat. Monach.* & Bertachin. *tract. de Episc. lib. 4. part. 2. quæst. 35. num. 8.* Erasm. Cokier. *de iurisdict. Ordinar. in exempt. part. 1. quæst. 16. num. 1.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 32. quæst. 2.* Si verò erit sermo de iure priuilegiorum, secùs erit dicendum: per speciales enim Summorum Pontificum concessiones, Regulares ab vtraque leges immunes existunt; in aliquibus autem casibus subduntur etiam Episcopis, partim de iure communi, partim ex Concil. Trid.

Primò, Religiosi licet exempti sint: Episcopis ta- 4
men subsunt quoad editionem librorum Sacrorum ex Concil. Trident. *sess. 4. in decreto de vsu, & editione sacrorum librorum*, vbi sic habetur. *Non liceat Fratribus imprimere, seu imprimi facere libros de rebus sacris, sine approbatione Ordinarij, & licentia suorum Superiorum.* Hoc decretum Sacri Conc. Trid. rursus in indice librorum prohibitorum, & in Regulis superinde statutis *in rubrica de impressione librorum §. 2.* ita exprimitur, *Regulares præter Episcopi, & Inquisitoris licentiam meminerint, teneri se Sacri Concilij Tridentini decreto operis in lucem edendi facultatem à Prælato, cui subiacent obtinere.*

Secundò, quòd Lectionem Sacræ Scripturæ ha- 5
bendam in Monasteriis Monachorum, & aliorum Regularium Conuentibus, *sess. 5. cap. 1.* per hæc verba. *In Monasteriis quoque Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam Lectio Sacræ Scripturæ habeatur, quæ in re, si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, vt Sedis Apostolicæ Delegati, eos ad id opportunis remediis compellant, in conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, Sacræ Scripturæ Lectio similiter habeatur, quæ Lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignetur dignioribus Magistris.* Prædicti Magistri qui à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignati non sunt, de vita, moribus, & scientia examinandi ab Episcopo loci, vt cauetur *eod. loc. Conc.* per illa verba. *Statuit eadem Sancta Synodus neminem ad huiusmodi Lectionis officium, tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen de Lectoribus in claustris Monachorum, non intelligatur;* de hac re alibi.

Tertiò quoad prædicationem Verbi Dei, & quoad 6
Plebanos, & Parochos, vel alios curam animarum habentes, vt per se, vel per alios, plebes sibi commissas pascant salutaribus verbis, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus; & si ipsæ Ecclesiæ essent nullius Diœcesis, Archiepiscopi id præstare debent vt delegati, Concil. Trident. *sess. 5. cap. 2.* in hanc sententiam. *Archipresbyteri, Plebani, & quicunque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: annunciandóque eis cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiamsi Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui Monasterio etiam extra Diœcesim existenti forsan annexæ, vel vnitæ, modo re ipsa in Diœcesi sint, prouida Pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras*

Ecclesiasticas,

Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, itaut etiam si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet honesta aliqua persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ vero parochiales Ecclesiæ reperiantur subiectæ Monasteriis in nulla Diœcesi existentibus, si Abbates, & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum prouinciis Diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis compellantur. Neque huius decreti executionem, consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti Iudice qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares verò cuiuscumque Ordinis, nisi à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & probati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis verò, quæ suorum ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint: ipsum autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si verò (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicat; quòd si hæreses prædicauerit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si Prædicator ipse generali vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet. Quo casu Episcopus authoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis Prædicator, vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur iustùmve de eis conquerendi occasionem habeat. De qua re fusè in disputatione de munere prædicationis; videri potest circa hanc materiam. *Sess.24.cap.4. de reformat.* Conc.Carth 4. *cap.*20.Moguntin *can.*25. Rhemen. c.4.& 15.*dist.*88. c.*Episcopus nullam* Conc.Trid. *sess.*24.*cap* 4. *de reformat.*Concil.Later.sub Innocentio III.*cap.*10.*cap.inter cætera de offic.Ord.* & habetur etiam *in cap. exist. de verb. signif.*

7 Quartò, Regularis extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu tutus non est, quominùs, si delictum commiserit, à loci Ordinario tanquam à sede Apostolica delegato secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, iuxta Concil. Trid.*sess.*6.*c.*3. *de reformat.* cuius verba talia sunt. *Ecclesiarum Prælati ad corrigendum Prælatorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo secularis Clericus, cuiusuis personalis, vel Regularis, extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu, tutus censeatur, quominus si deliquerit ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat*; quod etiam complectitur Milites S. Ioannis Hierosolymitani. Nauarr.*consil.*21. *de Regular. in antiq. & 12. in nou.* Sayr. *in florib. decis.*26. *eod.tit. de Regul.* Campanil.*in diuersor.iur.Canonici. rub.*12. *cap.*13. *numer.*22. Azor. *moral. instit. part.*1.*lib.*13.*cap.* 4.*quæst.*3.neque prædicto text.Concilij obstat Constit.Sixti V.incipiens, *Cum primùm* 12. in ordine, qua aliquibus inibi nominatis Cardinalibus committit causas Religiosorum degentium extrà Claustra: tum quia delegatio illa fuit temporalis; tùm etiam quia loquitur de Religiosis vagantibus tantùm: Concilium verò de iis præsertim, qui licitè inibi commorantur: vel Constitutio loquitur de delicto commisso egrediendo, & consequenter de Apostasia, Concilium verò de delictis post egressum. Immo, & illos complectitur, qui in aliqua habitarent domo ad erectionem Monasterij destinata, si Superiore careat. Rota *decis.*223.*num.*5.

Quibus positis sciendum est, præterea extare Constitutionem S.D.N. Clement. VIII. super executione Conc.Trid. *sess.*25.*cap.*14. contra Regulares non subditos Episcopo, intrà Claustra degentes, & extra ea ita notoriè delinquentes, vt populo scandalo sint, ac contra eorum Superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia suorum Ordinum loca transmittentes, vel transmissos ad locum in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris sequentis.

Suscepti muneris ratio postulat, vt ea quæ in Sac. Trident. Concil prouidè constituta sunt, ab iis, ad quos spectat, inuiolatè obseruari curemus. Maturo sanè consilio ipsius Concilij decreto prouisum est, vt quicunque Regularis non subditus Episcopo, intra Claustra degens, extra ea ità notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum, seuerè puniatur, & Superior de punitione Episcopum certiorem faciat, sinminus, ipse à suo item Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit. Verùm quia experientia compertum est, interdum in huiusmodi decreti executione nimis remissè procedi, cùm enim Episcopus instat, aliquem Regularem eo quo, suprà dictum est, modo, delinquente, à suo Superiore puniri, sæpe fit vt Superior Regularem delinquentem, ad alia suorum Ordinum loca, extra Episcopi Diœcesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad alias Prouincias se conferat, nec vlterius super delinquentis excessibus inquirat, & de eius punitione Episcopum certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab Episcopo puniri potest, cùm extra ipsius Diœcesim existat, nec Superior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Pastorali nostra solicitudine, præfati decreti executioni, quantum cum Domino possumus, fauore, & præmissis malis (vt par est) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardin. prædicti Concilij Interpretum sententia: Motu proprio, & ex certa scientia Nostris, ac de Apostol. potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura Constitutione, omnibus, & singulis cuiuscumque Ordinis, & instituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignatione nostra, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipsorum Regularem non subditum Episcopo, intra claustra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, vt populo scandalo sit, Episcopo instante intra tempus ab Episc. præfigendum, seuerè puniat, ac de punitione Episcopū certiorem faciat, & aliàs decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterùm si Superior in Regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo si illum impunitū ad alia suorū Ordinum loca, extra Episc. Diœcesim, vt præfertur, transmiserit, volumus & simili motu, atque auctoritate decernimus, vt Superior instante Episc. intra terminum, ab Episc. præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac priuationis dignitatū, & officiorum obtentorum, necnon, & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterū obtinenda, ac vlterius priuationis, actiua, & passiua vocis, ad quas a nemine, præterquàm à nobis, & à Rom. Pont. pro tempore existente, restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum Regularem delinquentem à loco, ad quē transmissus fuit reuocare, & in quo deliquit, constituere, seu sistere teneatur. Quòd si hoc a iam facere

prætermiserit, per præsentes similiter statuimus, vt Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tãquã Sedis Apost. delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi, & in Regularẽ delinquentem seuerè animaduertere possit, & debeat. Decernentes sic, & non aliter per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Rom. Eccl. Cardinales, & causarum Pal. Apost. Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque & inane, quidquid secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, Non obstantibus, &c.

8 Quintò. Etiam in Ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarũ, Clerici seculares, vel Regulares extra Monasterium degentes, etiam si certum Iudicem à Sede Apost. nominatum habeant in partibus. In aliis verò, si ipsum Iudicem non habuerint coram locorum Ordinariis, tanquam in hoc ab ipsa Sede Apost. delegatis conueniri, ac ad soluendum debitum cogi, & compelli possint priuilegiis & exemptionibus quibuscunque non obstantibus, quæ quidem apertè ostendit, & decreuit Conc. Trid. *sess. 7. c. 14. de reform.* cuius talia sunt verba præcisa. *In exemptorum causis Constitutio Innocentij IV. quæ incipit, Volentes, in generali concilio Lugdun. editam seruetur, quam eadem Sacros. Synodus innouandam censuit, & innouat. Addendo insuper, quòd in Ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarũ; Clerici seculares aut Regulares extra Monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiamsi certum Iudicem à Sede Apost. deputatũ in partibus habeant: In aliis verò, si ipsum Iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis conueniri, & iuris medio ad soluendum debitũ cogi, & compelli possint priuilegiis, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquàm valituris.* Ad maiorem intelligẽtiam huius decreti Conciliaris, & alterius *num. antecedenti* relati. Notandum est primò, quòd *in cap. volentes, de priuil. in 6.* hic innouato, datur facultas Ordinariis locorum, vt possint contra exemptos procedere ratione delicti, vel contractus extra loca exempta factorum, vel rei sitæ extra illam.

Secundò notandum, quod Regulares degentes extra claustra possunt conueniri coram Ordinariis in
9 duobus casibus; nimirum in Ciuilibus causis mercedũ, & miserabilium personarum. Intelliguntur autem Regulares extra Monasterium degere, dùm non viuunt sub Superiore conuentualiter; & qui habent domicilium extra Monasterium speciali licentia vel priuilegio; si tamen maneant de superiorum licentia, sub Regulari obseruantia, in aliquo membro, vel Grangia sui Monasterij pro Religionis seruitio vel inseruiant alicui beneficio, aut adiiciantur alicui Monasterio Monialium, non comprehenduntur sub hoc decreto; quia non degunt extra illum ex speciali licentia, seu priuilegio, sed ex instituto; & ideò si delinquant non ab Ordinario, sed à suo Superiore puniri debent secundùm iustam formam Concilij. *Sess. 25. de Regul. c. 14.* ita Roder. *q. Reg. tom. 2. q. 2. art. 7.* Aug. Barb *de off. & pot. Episc. alleg. 105. num. 17.* iuxtà Lugdun. impress. Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuil. Ordinis Minimorum, in annot. ad Constit secundam Sixti IV. num. 29.*

10 Tertiò. Notandum est, Regulares intra claustra degentes per hoc decretum in nullo casu coram locorum Ordinariis conueniri posse, Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 63.* Roder. *d. art. 8.* Laurent. de Peirin. *loco cit. num. 30.* nec obstat *d. cap. volentes*; nam ei derogatum est per priuilegia Regularium, siue tacitè, vt per concessiones, quòd non possint coram alio, quam coram eorum Superiore Regulari conueniri: siue expressè, vt per priuilegium eiusdem Innoc. IV. concessum Cisterciensibus, *sub datũ Lugduni 4. Non. Maij, Pontif. sui anno* 8. confirmatum, ac de verbo ad verbum denuò concessum à Pio II. *sub dat. Mantuæ, anno 1459. 7. Kal. Aug.* per quod prædictus Summus Pont. Innoc. IV. concessit præfato Ord. Cistercien. vt eius priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus nullum in posterum præiudicium generetur ex Constitut. ab ipso edita, quod exempti quantacunque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram Ordinariis locorũ conueniri, & illi quoad suam in ipsos iurisdictionem, prout ius exigit exercere. Vtrumque priuilegium refert Roder. *in noua collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bulla 27. & seq. Innoc. IV.* Et licet Conc. Trid. illud innouauerit; non tamen tolluntur à Concilio priuilegia, contra *dictum caput concessa*, nisi in causis mercedum, & miserabilium personarum: & hoc quoad Regulares extra claustra degentes: atque ita declarauit Sacra Congregat. *die 19. Iulij* 1573. in hæc verba, *dubitatum fuit, an Regulares possint ciuiliter coram Episcopo à creditoribus suis conueniri: Et fuit responsum, quod possint conueniri, si non sint sub Regulari obseruantia, at si sint sub Regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum iis commune Episcopi propter exemptionem*; Refert Laurent. de Peirin. *loco cit. num. 30.*

11 Quartò. Notandum, quòd si Regularis Intra Monasterij claustra degens, extra ea, ita notoriè deliquerit, vt populo scandalu sit, Episcopo instante intra tempus ab eodem præfigendum, à suo Superiore, seuerè puniendus est, qui de punitione eumdem Episc. certiorem reddere debet, aliàs à suo Superiore officio priuabitur; & delinquens ab Episcop. puniri poterit; vt habetur in Conc. Trid. *d. sess. 25. de Regul. cap. 14.* Videantur sub hac materia Nauar. *comment. 2. de Regul. n. 63.* Roder *quest. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4.* Aug. Barbos. *in Collect. ad c. vlt. num. 8 de stat. Monach.* & latè *d. alleg. 105. num. 19. & seq. secundùm Lugdun. impres.* sed de hac re *superiùs num. 7.*

12 Quintò. Notandum miserabiles personas, de quibus in præd. Concil. decreto, intelligi primò Viduas, Pauperes, Orphanos, nisi diuites sint; Item senes decrepitos, diuturno morbo fatigatos, & omnes, quibus naturà monemur ad miserandum propter fortunæ iniuriam, etiam si diuites sint. Dicitur etiam persona miserabilis puella nobilis, quæ iuueni sibi nobilitate pari nubere non potest. Dicuntur etiam personæ miserabiles peregrini, publicè pœnitentes, infantes expositi, cæci, & mutilati membris, atque leprosi, ac debilitati, in carcere coniecti, Cruce signati, atque qui recenter ad Christianam fidem conuersi sunt; ita Mascard. *de probat. concl. 1065.* Roder. *quest. Regul. tom. 1. q. 65. art. 3.* Verùm in hoc casu nulla persona videtur dici posse miserabilis, si sit diues; omnes tamen suprà numeratæ tales censendæ sunt, si diuitiis non affluant: vti probat Laur. de Peirin. *loco cit. num. 31.*

13 Sextò. Notandum quod super *d. cap. Conc. Trid* emanauit Constit. Pauli V. ad instant. Procuratoris generalis Ord. Carmelit. tenoris seq. *Religionum, &c. Cùm itaque nomine dilecti filij Basilij Angussola Procuratoris Gener. Ord. Fratrum Carmel. in Congreg. Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Card. Trid. Concil. Interpretum expositum fuerit, in Hispaniarum Regnis, quosdam Ordinarios locorũ contendere, Religiosos intrà claustra degentes, corã ipsis Ordinariis conueniri debere in causis ciuilib.* c. volentes de priu. in 6. *comprehensis, propter illius innouationem à* Conc. Trid. *factam sess. 7.*

c. 14.

c.14 quo praef. Religioſos, eorum Priuilegiis abrogatis, defendunt comprehendi. Praeterea eoſdem locorum Ordinarios pariter contendere, eoſdem Religioſos intra clauſtra degentes in prima inſtantia coram ipſis conueniri debere ex decreto eiuſdem Conc. Trid. ſeſſ.24.c.20. de refor. *cumque ab eodem Baſilio, Procur.Gen.in eadem Congreg. ſupplicatum fuerit, vt ſuper vtranque rem reſponſa darent, ab eadē vero Congr. fuerit reſponſum, neq; conſtitutione in generali Conc. Lugd qua incipit* Volentes, *neque decreto* Conc. Trid. *ſeſſ.14.cap.7. comprehendi Regulares; ideóque eos iuxta eorum priuilegia, corā ſuis ſuperioribus, vel Conſeruatoribus eſſe conueniendos, necnon decretum* einſdem Conc. *c.10 ſeſſ.24 ad Regulares non pertinere, nec eorum conſeruatorias imminuere, nec quoad primam illarum inſtantiam aliquid noui inducere. Ipſeque Baſilius Procur.Gen. Nobis humiliter ſupplicari fecerit, vt pro ſui Ordinis quiete ſupradictas declarationes ab eiſdem locorum Ordinariis ſeruari debere Apoſt. auct. praecipere dignaremur. Nos illius huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnibus, & ſingulis locorum Ordinariis, in virtute ſanctæ obed. diſtrictè praecipiendo mandamus; nè Fratres & Religioſos d. Ordin. Carmel contra diſpoſitionem declarationum praedictarū, perturbare, vel inquietare quoque modo audeant, vel praeſumant. Irritum nihilominus, & inane decernentes, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Datum Romae, apud S. Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die 24. Auguſti, 1607. Pontif. noſtri anno 4.*

14 Debet vnuſquiſque Regularis, vel alter exemptus ordines ſuſcipere à proprio Epiſ. de qua re in *diſp. de Sacram. Ord.* latè tractabimus: nunc verba Conc. prout ad rem praeſentem faciunt, recenſentur (relicta in ſuo robore, auctorit. Abbatum conferendi Ordines Min.) *Vnuſquiſque à proprio Epiſc. Ordinetur. Quòd ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij, praetextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur, niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat, ordinans à collatione ordinum per annum, & ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione, quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, ſit ſuſpenſus.*

15 Septimò. Regulares pœnitentiæ Sacramen. exercere non poſſunt, niſi ab Epiſc. præuio examine, idonei iudicati fuerint per approbationē; prout expreſsè dictat Conc. Trid. *ſeſſ.23 c.15 de refor.* ſub his verbis. *Quamuis Preſbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant, decernit tamen S. Synodus, nullum etiam Regularem, poſſe confeſſionem ſecularium etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficiū, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationē, quae gratis detur, obtineat, priuilegiis, & conſuetudine quacumque etiam immemorabili, non obſtant.* De hac materia fuse *in diſp. de Sacram. Pœnit.*

16 Octauò. Priuilegiis, & exemptionib. non obſtantib. nulli licet Monaſterium, ſiue Eccleſiam, vel Orationis Domum ædificare, antequam ab Ordinario ſuo licentiam obtineat; ita ſancitum fuit in Con. Agaten *can. 27. relatum in c. de Monach. 18. q. 2.* & Con. Calcedon. *act. 11. can. 4. 4. regiſtratum in c. verò, 16. q. 1.* quibus accedit Conc. Trid. *ſeſſ. 25. cap 3. de Regul.* ſub his verbis. *Nec de caetero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.*

17 Nonò. Epiſcopi, ſeu alij Superiores ordinarij in Monaſteriis ipſis Epiſc. ſubiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſt. Auctoritate, clauſuram Sanctimonialium (vbi fuerit violata) magna cum diligentia reſtitui, & vbi inuiolata eſt conſeruari, maximo ſtudio curare debent. Conc. Trid. *ſeſſ. 25. c. 5. de Regul.* cuius verba hæc ſunt. *Bonifacij VIII. Conſtit. quae incipit, Periculoſo, renouans S. Synodus, Vniuerſis Epiſcopis, ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ praecipit, vt in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectis, ordinaria, in aliis verò, Sedis Apoſtolicae auctoritate, clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per Cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas quacunque appellatione poſtpoſita compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Quod auxilium, vt praebeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur S. Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus Magiſtratibus ſecularibus iniungit,* de qua re vide Campanil. *in diuerſ. Iur. can. Rub. 12. cap. 13. pluribus in locis,* & Quanta *verbo Monaſteria Monialium per totum.*

Decimò. Regulares omnes etiam exempti ſubiacent Epiſcopis in colendis feſtis; nam dies feſti, quos in Diœceſi ſua obſeruandos eſſe Epiſcopus mandauerit, ab illis ſeruari debere decreuit, Concil. Trid. *Seſſ. 25. cap. 12. de Regul.* ſub his verbis. *Dies etiam feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruādos idem Epiſcopus praeceperit ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſeruetur.* Quod Concilij Decretum Sacra Congregatio declarans, ſtatuit intelligendum eſſe tantùm quoad lectiones, & conciones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, in hæc verba. *Congregatio Concilij cenſuit, Decretum, cap. 12. verſ Dies etiam feſti. ſeſſ. 25. de Regul ita eſſe intelligendum, vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneant, quoad Miſſas celebrandas, & caetera diuina Officia tam publicè, quàm priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda; nec circa hac ab ipſis quoque modo, quidquam in contrarium eiſdem Regularibus praecipi poſſe; quòd ſi de facto praeceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad conciones, & lectiones quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis, quibus Clericus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.* Habetur apud D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 103. num. 34.* iuxta impreſſ. Lugdun. 18

Vndecimò. Regulares ſubſunt Epiſcopo; nam interdicta, & cenſuras ab ipſo promulgatas, ipſi Regulares in eorum Eccleſiis publicare, ſi Epiſcopus praecipiat, & ſeruare tenentur; ſic ſtatuit d. Conc. Trid *ſeſſ. 25. c. 12. de Regul.* ſub illis verbis. *Cenſuræ, & interdicta nedùm à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur.* De qua materia alibi. 19

Duodecimò. Exempti omnes, tam Clerici Regul. quàm ſeculares quicunque; etiam Monachi, ad proceſſiones publicas accedere, cogi poſſunt à locorum Ordinariis; exceptis tamen illis, qui tantùm in ſtrictiori clauſura perpetuò vitam traducunt. Item differentiæ, & lites quæ ratione praecedentiæ inter Eccleſiaſticas perſonas, in iiſdem proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopis breui manu, omni appellatione remota componuntur, iuxta Conc. Trid. *Seſſ. 25. c. 13. de Regular.* in hæc verba. *Controuerſias omnes de praecedentia, quae perſæpè maximo cum ſcandalo oriuntur, inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quàm Regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in iis, quae fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & aliis ſimilibus, Epiſcopus amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunque componat. Exempti autem omnes, tam Clerici ſeculares, quam Regulares quicunque etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur: iis tantùm exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.* De qua re inferiùs ſuo loco latè agendum erit. 20

Decimotertiò. Nouitij omnes ſubiacent Epiſcopo, 21

quoad renunciationes faciendas. Nulla etenim renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam iureiurando ad cuiuscumque fauorem, etiam piæ causæ, valida est: nisi obtenta Episcopi licentia, siue eius Vicarij, fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum fortiori, nisi secuta professione; sic enim disponit Conc. Trid. *Sess. 25. cap. 16. de Regul. Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscunque causæ piæ, valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione, aliter verò facta, etiamsi cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus.* De renunciatione huiusmodi completus habebitur sermo alibi.

22 Decimoquartò. Quicumque Regularis prætendens per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicens ante ætatem debitam professionem emisisse, aut quid simile, volensque habitum dimittere quacunque ex causa, aut cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non erit audiendus, nisi intra annos quinque tantùm à die professionis, & tunc non aliàs, nisi rationes suas, quas prætenderit, proposuerit coram suo Superiore, & Ordinario, vt per Concil. Trid. *Sess. 25. c. 16. de Regul.* cuius tenor talis est. *Quicunque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velitque habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum à Die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo & Ordinario: quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegan. quamcunque causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur; interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur.* At de hac re alibi.

23 Decimoquintò Religiosi omnes etiam exempti vltimarum voluntatum, executores constituti, non possunt relictum sibi munus assumere, nisi Superioris licentia impetrata, per text. *in c. Religiosus de Test. in 6.* Suscepti autem muneris prædicti rationem reddere cogi possunt à locorum Ordinariis, à quibus debita eis pœna venit imponenda, si in munere ipso deliquisse comprehensi fuerint, *Clem. vn. de test.* de hac re alibi.

24 Decimosextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatem nequeunt sine Episc. licentia eleemosynas petere, prout ita statuit Conc. Trid. *Sess. 21. c. 9. de refor.* cuius verba talia sunt. *Cum multa à diuersis antea Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdun. quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: potiusque eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, vt posthac in quibuscunque Christianæ Religionis locis, eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum, vllatenus admittatur: non obstantibus priuilegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Piis locis, & quibusuis cuiuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus: etiam immemorabilibus.*

25 Decimoseptimò. Regulares etiam omnes exempti in causis hæresis Episcopo subsunt, *cap. ad abolendam, §. fin. de hæret. & c. vt officiũ, § denique de hæret. in 6.* qui text. cùm loquatur de Inquisitoribus absque dubio comprehendit Episcopos; ipsi enim dicuntur Ordinarij Inquisitores, vt inquiunt Roderic. *quæst. regular. tom. 1. q. 20. art. 10.* Pegna *in director. Inquisit. part. 3. q. 28. comment. 78. vers. iustissimè verò, & alij apud Barbos. d. alleg. 105. num. 56.* Non enim subdunt in prædictis causis suis Abbatibus & Prælatis, sed Inquisitoribus. Ita decreuit Paulus V. Constit. sua 26. qua reuocauit facultates Superioribus quorumcunque Ordinum & Religiosorum quoquo modo concessas, cognoscendi causas suorum subditorum ad Officium sanctæ Inquisitionis quomodolibet pertinentes. Quæ Constitutio in o. edit. hic inferiùs fuerat apposita, At in hac 1. edit. placuit illam reiicere imprimendam in calce huius quæsiti, vnà cum aliis Constitutionibus, & decretis in eadem materia casuum ad sanctæ Inquisitionis officium spectantium, confirmatis à S. D. N. in decreto nuper edito die 4. Aprilis 1633. In quo mandauit omnibus Regularium Superioribus, vt suos subditos sæpè moneant de iniuncta omnibus obseruantia & executione dd. Apostolicarum Constitutionum, & Decretorum ad Officium S. Inquisitionis spectantium.

Decimooctauò. Regulares omnes coram Episcopis reconueniri possunt quoties illi, aut ipsorum Monasteria coram illis conueniunt alios; nam si persona Ecclesiastica prorsus exempta à foro laicali, sæculares conueniat coram illo; potest, ex communi sententia, coram eodem reconueniri. Abbas *in cap. nimis praua, num. 4. de Excess. Prælat.* Felin. Anton. de Butr. & cæteri Doctores *in c. at si Clerici, & cap. significauerunt, de Iudic.* & Bald. *in l. 2. § sed si agant de Iudic.* Speculat. *in tit. de reconuent. §. nunc dicemus, vers. sed pone Clericum,* & Decis. Neapol. 173. 26

Decimononò. Quicunque fuerit exceptione munitus, non ex eo censetur exemptus à decimis, tam de terris & possessionibus antiquitus acquisitis, quàm postmodum acquirendis; ita communiter probat text. *in c. statutum, § cæterum, de decim. in 6.* Sed de hac re inferiùs. 27

Vigesimò. Religiosi, in Sabbato maioris hebdomadæ campanas in ipsorum Ecclesiis pulsare non possunt, antequam pulsentur in Cathedrali, seu Matrici Ecclesia, quòd si contrarium facere præsumpserint in pœnam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranense sub Leone X. & Constit. quæ incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.* Et idem statuitur in Ceremoniali Romano auctoritate Clementis VIII. publicato *lib. 2. cap. 27.* quod Ceremoniale, sicut etiam Pontificale, in ceremoniis Ecclesiasticis habetur vt lex scripta, & tanquam ius commune inuiolabiliter est seruandum. Mohedan. *dec. 5. de fid. instrument.* Rota *in Elboren. exemptionis 3. Martij 1600. coram Card. Sacrato.* Hoc tamen fallit, vbi Religiosi ex immemorabili consuetudine semper, & continuò consueuissent ad libitum in die Sabbati sancti pulsare campanas, nulla habita ratione an priùs fuerint pulsatæ, in Ecclesia Cathedrali, quæ immemorabilis non est sublata à Constitutione Leonis X. neque à d. Ceremoniali Clementis VIII. & sic releuat, vt censuit Rota *in Calaguritana iuris pulsandi campanas 11. Martij 1619. coram Dunozetto Archiepiscopo Seleuc. qua in fine operis est decis.* 37. vbi quod ita declarauit. S. Rituum Congregatio, & *in eadem causa 17. Februarij 1620. Coram eminentissimo D. Cardinale Verospio, & coram R. P. D. Merlino 29. Aprilis 1624, quæ infra est decis.* 38. Immemorabilis quando censeatur legitimè probata, egregie D. Ferentill. *in Annot. ad decis.* 673. Buratt. in terminis, Rota *in dict. Calaguritana coram R. P. D. Merlino.* 28

Vigesimoprimò Nouitiis professionem emittere nolentibus, sed à Religione egredi volentibus, restituenda sunt omnia bona, quæ tempore ingressus in Monasterium attulerunt, nec quid minimum retinere valent Regulares Prælati; ad quod rectè exequendum poterunt Episcopi, etiam per censuras Ecclesiasticas, 29

si

ſi opus fuerit, eoſdem Regulares Prælatos compellere, vt habetur in Conc. Trid *ſeſſ.25.de Regular.cap.19.*

30 Vigeſimoſecundò. Religioſi de manibus laicorum Eccleſias, ſine Epiſcopi conſenſu recipere nequeunt, *can. decimas 16.q.7.c.quòd autem, in fine, cap.illud.verſ. sum qua, cap nullus de iurepatron.cap.cum & plantare, in princ.verſ.Eccleſias de priuileg.* quòd eſt intelligendum de donatione Eccleſiæ, quam Laicus detinet, non autē de donatione iuriſpatronatus, facta loco Religioſo, quia in hac Epiſcopi aſſenſum non requiri diximus ſuprà *diſp.9.quaſ.x.n.1.* videantur Lambertin. *de iure patron.p.2.lib.1.q.1.art.9.&* 10. & D.Auguſt.Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſ.Alleg.* 105. *num.* 49. *iuxta impreſſ.Lugdunenſ.*

31 Vigeſimotertiò. Epiſcopi locorum Ordinarij, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores, vbique locorum deputati procedere poſſunt, & ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcunque actibus publicis aſſerere, quòd beatiſſima virgo cum originali peccato concepta fuerit, vt cenſuit Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico, coram ſanctæ memoriæ Paulo V. Feria quinta, 31. Auguſti 1617. relata per Hieronymum Campanil. *in diuerſ. Iuris Canonici, rub.12.cap.13.num.140.* Deinde ſuper eadem materia emanauit aliud decretum in Congregatione eiuſdem S. Inquiſitionis habita coram felic. record. Gregorio XV. ac Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem, Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis, *die 24.May 1622.* cuius tenor habetur *in fine huius quæſiti* vnà cum aliis conſtitutionibus, & decretis ad officium. Sanctæ Inquiſitionis ſpectantibus.

32 Vigeſimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarij omnium regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani, in ſuis quiſque Diœceſibus, & territoriis etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices delegati, inquirere, & procedere poſſunt contra quoſcunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectos quorumcunque Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcumque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quæcunque illæ ſint, ad inhoneſta, ſiue inter ſe, ſiue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis confeſſionis, ſiuè ante, vel poſt immediatè, ſeu occaſione, vel prætextu confeſſionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiue extra occaſionem confeſſionis in confeſſionatio aut in loco quocomque, vbi Confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeu ad confeſſionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſſiones audire, ſollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarij contra quos in aliquo ex huiuſmodi nefariis exceſſibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circunſtantiis ſuſpenſionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & Officiorum quocumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ, & ſi Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, abſque vlla ſpe gratiæ aliáſque pœnas decernant: eos quoque ſi pro delicti grauitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ ſeculari puniendos tradant. Vt ſtatuit Gregorius XV. in ſuo Motu proprio contra ſollicitantes mulieres in confeſſione, edito die 30. Auguſti 1622. incipit *Vniuerſi,* quod apponitur per extenſum *in calce huius quæſiti.*

33 Vigeſimoquintò. Epiſcopus punire poteſt Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti eſſe debeant, plures retinent, extrauag. vlt. incip. *quia cunctos de offic. cuſtod.* qui text. indiſtinctè loquitur de omnibus mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio eſt, quia campana pulſatur propter audientes, & ſic læduntur perſonæ non exemptæ, & committitur delictum extra locum exemptum; ſicut proiiciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri poteſt à loci Ordinario propter delictum commiſſum extra locum exemptum, *adnot. in reg.in obſcuris de reg.iur.in* 6. ſicut mandans delictum cōmitti in vno loco, delicto ibi ſecuto poteſt mandans ibi puniri, quia videtur ibi delictum conſummaſſe, vt in *clem.paſtoralis, de re iud.* & notat Barthol. *in l.ſi vt proponitur ff.de fideiuſſor.* Panormit. *in cap.patentibus, num.5. de priuileg.*

34 Vigeſimoſextò. Religioſi Epiſcopalia iura ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, qui etiam Eccleſias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap.cùm & plantare, §.de confratribus, verſ. quod autem, de priuileg.* vbi gloſſ. *verb. priuilegiorum*, Cokier. *loco cit.num.*100. D.Barboſ. *num.*65. quod intelligendum eſt de iis Religioſis, quibus Epiſcopalia iura priuilegio, aut præſcriptione non competunt.

35 Vigeſimoſeptimò. Regulares ſine Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt ſubſunt Epiſcopali iuriſdictioni, D.Barboſ. *loco cit. num 69.*

36 Vigeſimooctauò. Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & diuina officia celebrare, Franc. *in cap. Abbate num.1.verſ.in gloſſ.de priuileg.in 6.Clem Archiepiſcopo de priuileg.* Franc.Bauiu. *in tract. de viſit. quæſt 3.2.part.num.9.* Cokier. *d.q.45.num.34.& 35.* de qua re latè *ſuo loco.*

37 Vigeſimonono. Epiſcopis ſubduntur exempti in cauſis matrimonialibus, Conc.Trid. *ſeſſ.24.de reform. cap.10.§.ad hæc*, niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos vel immemorabilem pro ſe conſuetudinem, vt cenſuit Sacra Congregatio, teſte Flam. *d.num.6.verſ.duodecimo.* De qua re *infra* latiùs agetur

38 *in ſecundo Tomo.* Item Epiſcopo ſubduntur exempti ad hoc, vt per eum poſſint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. Ioannes Andr. & Dominic. *in c.1. de priuil.lib.9.* Gambara *de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigeſunò. Regulares qui extra clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum faciunt proceſſiones (niſi conſuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri poſſint, & impediri ab Ordinario; & ratio eſt, quia non habent territorium, & id ita practicari vidiſſe teſtatur Zerol. *in praxi Epiſcopali part.1.verb. proceſſiones verſ. ad quartum, quem refert Gened. dict. quæſt.26.num.18.*

40 Trigeſimoprimò. Religioſus Monaſterij exempti ſi extra Monaſterium ſine habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecus verò ſi intra Monaſterium, Franch. *in cap.1.num.5.de priuileg.in 6.* Fuſc. *de viſitat. lib.2. cap.16. num.x.* Cokier. *de iuriſdict.* Ordin. *in exempt part.2.q.49. num.33.* D.meus Auguſt. Barboſ. *de offic.& poteſt.Epiſc.part.3.alleg* 105. *num.61.Lugdunen.impreſſ.*

41 Trigeſimoſecundò. Si fugæ periculum adſit, poteſt Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, Cardin *in Clem.1.q.3.de offic. Ordin* Felin. *in cap. final. num.7. de foro compet.* Rodericq.qq.reg.tom.2. *quæſt.63. art 3.* Henriq *in ſumma libro 7.capite 25.§.7.in littera Q* Fuſcus *de viſit. lib.2.*

cap.8.num 10.Cened.pract.& can.quaest.lib.1.quaest.26. num.31.& part.4. quaest.52. à princip. vbi ait si commode, & citrà periculum haberi, aut expectari possit auctoritas iudicis exemptorum illorum. Ordinarius propter capturam iniuriam faceret Iudici exemptorum, & exemptis captis, *per l.generali, ibi, si Praesidis copia desit.C.de Decurionibus, lib 10.* non enim valet Ordinarius loci, tali semoto periculo exemptos capere, & captos carceribus mancipare, *clem.1.§. nonnulli de excessib.Praelat.* & Roderic. *loc.cit.* etiam in illis casibus, in quibus tenentur exempti obedire Episcopis si non pereant: ex Natr. *consi.257. nnmer.7.* vbi subdit in tali casu debere Episcopum querelam ad Papam deferre, & contra eosdem impetrare delegatum, Camill. *ad Belluq. rubr. 11.§. videndum, litt.F.*

42 Trigesimotertiò. Exempti in omnibus illis subiiciuntur Episcopo, quae ad Ordinem Episcopalem pertinent, exempli gratia, in consecratione Ecclesiarum, petitione Chrismatis, & similium, *cap.veniens,* vbi Abb. *notab.2.de praescript.* gloss. *in cap. Abbatibus 17.q.2.* Barbos. *in ead alleg.105.num.65.*

43 Trigesimoquartò. Ex iustitiae defectu in exemptis, potest adiri Episcopus loci, vt suppleat, nisi facilè possit ad Summum Pontificem haberi recursus, seu ad Superiores illorum exemptorum, ita Auster. *in Repetit.Clem.1.quaest 10.num.3 vers.vnde in principali de offic.Ordin.* Cokier. *loc.cit. num.34.* D. Augustin. Barbosa *loc.cit. num.67.*

44 Trigesimoquintò, Episcopus habet omnimodam iurisdictionem in Monachos Ecclesiae Cathedralis: iis rebus exceptis, quae Regularia instituta respiciant, *cap.1.ne Sede vacante* gloss. *fin in cap.nullus de elect.in 6.&* ibi Anchar. *num.3.*Ioan.Andr.*num.3.*Gemin.*n.8.* Fian *num.3.*& Rot. apud Farinac. *part. 1. decis.69. num.1.*

45 Trigesimosextò. Exempti à Iurisdictione Episcopi, licèt non teneantur ad honorificentiam, tenentur tamen ad reuerentiam ei praestandam qui per exemptionem non liberantur à iure reuerentiali, vt tenuit Bald. *in l.final.num.3. Cod.de bon.libert. Roman singul.480.* Henric.Bott. *de Synod.part.3.num.53.*Castren. *in l.sed si hac lege § patronum,n.4.*& ibi Addit. *ff de in ius vocan.* Oldrad. *consil.224.* Bald. *de praescript. part. 1.5. part.princ.quaest.12.num.6.* Felin. *in cap.cum inter.n.3. & 4. de sent.& re iud.*& *in cap. cum non liceat.n.a. de praescript* & *in cap.conquerente in princ.*vbi alios alleg. *de offic.Ordin.* Bellencin. *de charit.subsid q.28.* Hoc tamen non procedit, quando exemptio est omnimoda, & per Papam concessa, tunc enim exempti non tenentur ad ius reuerentiale Episcopi, vt declarant Mandos. *de signat.grat verb.exemptiones ab Episcopis vers an autem exemptio* Roderic *qu.st.Regular.tom.2.quaest.63.art.9.* Cokier. *de iurisdict.ord.in exempt p.4. q.34.* cum aliis per Barbos. *de of.Episc.alleg.105.n.75.Rota apud Put. decis.114 l.3.in correct.*& *in Calagurritana, sen Nullius iurisdictionis 16.Iunii, 1606.coram Ortembergo,qua in fine operis est dec 47.n.18.* Quod est intelligendum de iure reuerentiali, quod debetur ratione iurisdictionis, nō autem de eo quod debetur ratione dignitaris, istud enim numquam tollitur per quancunque exemptionem, vt declarat Rota *in Caesaraugustana praeminentiarum 29. Nouembris 1617.coram R.D Coccino Decano.*

46 Trigesimoseptimò. Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarū secularium exercent, & in iis quae ad dictam curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi loci, subiiciuntur. Qui Regulares animarum personarum secularium curam exercentes, etiam si sint ad nutum amouibiles per suos Abbates, & Praelatos: tamen per eosdem ad eam curam deputari non possunt, nisi accedente Episcopi consensu, & praeuio examine; ex praecepto Concil.Trid. *sess 25. de Regul cap.11.* exceptis locis in quibus Abbates Generales, & Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habeant, & Monasterio Cluniacensi, & aliis Monasteriis, seu Domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochiales exercent, saluo tamen Episcoporum iure quae omnia sub his verbis Concil. Trid. *loco cit.* continentur.

In Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, praeter eas, quae scilicet de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personae, tam Regulares, quam seculares huiusmodi curam exercentes subsint immediatè in iis quae ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Dioecesi sunt sita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac praeuio examine per eum aut eius Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensium cum suis limitibus, & exceptis etiam in Monasteriis, seu locis in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis Monasteriis, seu domibus in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in praedicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

Hic tamen primò aduertendum est Episcopum Parochiam, Abbatiae, siue Monasterio annexam visitantem, debere eam absque grauamine, & Monasterij impensis visitare, iuxta Leonis X. *Const.26. §.3.* vt benè notat Henriq *lib.7. de Indulgen.c.25.n.11.* 47

Secundò. Notandum est, Regulares curam animarum secularium exercentes, si delinquentes reperiantur non esse ab Episcopo puniendos, sed ab Episcopo suis Superioribus Regularibus tradendos ex *Constit.* eiusdem Leonis X. *loc cit* & facit. *c.fin.de stat. Monachor.§.1.*quod docet Abb. *in cap. cum contingat de foro compet.num.22.* Henriq. *loc.cit.* vbi alios Doctores cumulat, affirmans praeterea id fuisse declaratum à Sacra Congregatione Illustriss. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum. 48

Tertiò Notandum est, non posse Episcopum visitare personas seculares exercentes curam animarum, in praedictis Monasteriis, in quibus resider Generalis alicuius Ordinis, vt declarauit Sacra Congregatio test. Zerola *2.part. Prax verb.visitatio q.13.*per haec verba. 49
In Monasterio in quo Generalis alicuius Religionis Regularium sedem ordinariam principalem habeat, licèt personae seculares sint in eodem Monasterio curam animarum exercentes, quantum ad ipsam curam & Sacramentorum administrationem spectat, nulli visitationi Episcopi Ordinarij Dioecesis, in qua ipsum Monasterium situm est, subiecta sint. Sed de hac re redibit sermo in Bulla Gregor. X V. paulò inferiùs cum suis declarationibus Sacrae Congregationis, apponenda.

Quartò. Notandum est, Episcopos non posse Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec Monasteria eadem visitare, nec Tabernaculum, nec Pixidem, & alia huiusmodi Monasteriorum, vt declarauit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, ex Quaranta *in Summ. Bullar. verbo priuilegia Regularium pag. mihi 514.* & Roderic. *in suo Bullar. in Clem. 8. in princip.* sub his verbis. *Congregatio Concilij censuit Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiusuis decreti eiusdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in Monasteriis, Domibus,* 50

&

& Eccleſiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitando Sacriſtias, Paramenta, Vaſa ſacra, altaria, & cætera huiuſmodi: aut etiam Tabernaculum, ſeu Pixidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.

Hinc eſt, quòd cùm Archiepiſcopus Gennenſis prætenderet poſſe Tabernaculum, in quo idem Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur ratione acquiſitæ poſſeſſionis viſitare, quia eius anteceſſor aliquas Regularium exemptorum Eccleſias viſitauerat, Sacra Congregatio Concil. Trident. ad quam tale negotium deductum fuerat, reſpondit. *Cùm actum fuerit in Sacra Congregatione Cardin. Concil. Trident. Interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quaſi poſſeſſione Eccleſias Regularium viſitandi. Illuſtriſſimi Patres perſpectis ſcripturis huc ab Amplitudine tua non ita pridem delatis, cenſuerunt debere eam abſtinere ab huiuſmodi Monaſteriorum viſitatione, atque Eccleſiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum ſecularium non imminet. Itémque Monialium iiſdem Regularibus ſubiectarum in his, quæ ad ipſarum clauſuram non pertinent. Reliquum eſt, vt Amplitudo tua Sacræ Congregationis reſponſo prompta, quód ſuis literis pollicetur, adhæreat, & diu valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus. Romæ die 26. Ianuarij 1619. Hor. Cardin. Lancellottus* Habetur apud Laurent. de Peirinis *in tom. 1. priuileg. Minim. in annot. ad Conſtitut. 2. Sixti IV. §. 10. num. 18.*

Quoniam verò ex ſupradictis caſibus, aliqui à Gregorio X V. quoad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & Prædicationem Verbi Dei pertracti ſunt in einſdem Conſtitutione de exemptorum priuilegiis; ideò prædicta Conſtitutio hic cum declarationibus Sacræ Congreg. illuſtriſſ. Cardin. Concil. Tridentini interpretum, (cùm ſumma animaduerſione digna ſit) verbatim deſcribitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

15 INſcrutabili Dei prouidentia Vniuerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licèt imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm ſacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atque vt virginum Deo ſacrarum Monaſteria diligentiſſimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum eſt, nullum presbyterum, etiam Regularem, poſſe Confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: necnon vt in Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tam Regulares, quàm ſeculares eiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita. Itémque vt Epiſcopi vniuerſi ſub obteſtatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt conſeruari, maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas: aliáſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes. Atque vt Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur: in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint, ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant, Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, vt decretis huiuſmodi aliquid adiungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia; ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps tam Regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſiue animarum curam perſonarum ſecularium Monaſteriis, ſeu domibus Regularibus, aut quibuſvis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſiue Regularibus, ſiue ſecularibus incumbentem exerceant; ſiue aliàs Eccleſiaſtica Sacramenta, aut vnum ex illis miniſtrent præuia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſiue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicuius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla auctoritate ſe ingerant: in his, quæ eiuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, plenè in omnibus ſubiiciantur. Ad hæc tam Regulares, quàm ſeculares huiuſmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus, ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium etiam Regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci, ſimiliter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit puniri, & corrigi valeant. Confeſſores verò ſiue Regulares, ſiue ſeculares, quomodocunque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confeſſiones Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum; audiendas nullatenus deputari valeant, niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Adminiſtrantes bona ad eiuſmodi Monaſteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus ſubiectarum, pertinentia, ſiue Regulares extiterint, ſiue ſeculares, quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & cópelli queãt. Liceátque Epiſcopo, ex rationabili cauſa, Superiores Regulares admonere, vt eiuſmodi Confeſſores, atque Adminiſtratores amoueant; iiſque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, vnà cum Superioribus Regularibus, quarumcumque Abbatiſſarum, Priorìſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorundem Monaſteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus, per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; abſque vlla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoſcunque exemptos tam ſeculares, quàm Regulares, qui in aliquis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia,

centia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Itaut Episcopi in supraescriptis casibus, & in prænominatas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliásque pœnas, vti eiusdem Sedis delegati, procedere, omnémque iurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcunque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiam necessariò, & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tam secularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, vel Consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Consetuatorum deputationibus, eorúmque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibúsuis aliis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibúsuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expresse derogamus; cæterísque contrariis quibuscunque. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innotescant, mandamus, illas ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earundem præsentium literarum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo Prælati, seu Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in Iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1622. Nonis Februarij, Pontificatus nostri anno 2.

V. Dat. S. de Vrsinis.

Registrata in Secretaria Breuium.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1623. indictione sexta, die verò octaua Mensis Februarij; Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri D. Gregorij Diuina prouidentia Papa XV. anno secundo, retroscripta literæ Apostolica affixa, & publicatæ fuerunt ad Valuas Basilicarum S. Ioannis Lateran. Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellaria Apostolica, & in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem earumdem literarum originalibus appensis per aliquod temporis spatium, & exinde remotis, deinde dimissis earundem literarum copiis affixis, vt moris est, per nos Cosmum Modium, & Alexandrum de Rocchis Sanctissimi Domini nostri Papa Cursores.

Octauius Spada Magister Cursorum.

DECLARATIONES ALIQVOT Sacræ Congregationis Concilij, super d. Constitutione Gregorij XV.

Posita Constitutione fel. record. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, &c. Dubitatur,

I. AN liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

II. An Episcopi possint Regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel alias illorum priuilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

III. An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tam seculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

V. An per eandem Constitutionem in illis verbis, [possit Episcopus vnà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere] ius Abbatissas confirmandi attributum censeatur?

VI. An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari?

VII. An Superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis?

VIII. An Confessiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmari post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione, sint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Episcopo approbari

bari ad Confessiones personarum secularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum.

X. An Regularis ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatus, Confessiones Monialium alterius Monasterij audire possit?

XI. An Confessores Regulares extraordinarij semel ab Episcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confessiones pro vna vice infra annum ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, possint, virtute dictæ approbationis, pluries, tanquam Confessores extraordinarij earumdem Confessiones audire absque noua Episcopi licentia?

XII. Cùm in eadem Constitutione statutum sit, vt liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, vt amoueant Confessores Monialium, atque administratores bonorum ad earumdem Monialium Monasteria pertinentium, iisque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit: An eiusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur?

XIII. An eadem Constitutio qua parte supponit Episcopi iurisdictioni Regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Monialium, aut circa clausuram, vel bonorum administrationem eorundem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solùm in notoriis, & cum scandalo populi?

SACRA CONGREGATIO Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, Constitutionem san. mem. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis nequaquā subiicere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi in Sacramentis personis secularibus administrandis iidem Regulares delinquant: ac propterea,

AD Primum dubium respondit. Episcopis non licere in vim eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramētū, Vel vbi Confessiones personarū secularium audiuntur,

Ad II. Hac in parte Constitutionem nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: Ideóque in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrādis restringere, aut moderari. Quòd si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem Constitutione sublatam.

Ad III. Censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Ad VI. Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatenus, posse post Constitutionem illarum Confessiones audire, nisi prius ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos, posse durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere, in Confessionibus Sanctimonialium audiendis absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quòd si contingat, vt illorum facultas à Sede Apostolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, seu deputatos ante ipsius Constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum posse, durante eorum officio, pergere sine alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantùm, quæ sponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post Constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, seu dignitatibus, expleto iam tempore à Constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse Sanctimonialium Confessiones audire, nisi prius à Diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad IX. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum secularium audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum; sed egere, quoad hoc speciali Episcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatum, minime posse audire Confessiones Monialium alterius Monasterij.

Ad XI. Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro vna vice audiendas, haud posse pluries in vim approbationis eiusmodi illarum Confessiones audire: sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiusmodi causam significare Superioribus Regularibus; sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam Sacra Congregatio seriò onerauit, ne facultate sibi hac in parte attributa, quoquomodo abutantur, eius rei in districto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad XIII. Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cum populi scandalo.

Quæ Sacræ Congregationis responsa ad se relata fel. rec. Gregorius XV. & Sanctiss. D.N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caëtanus.

Prosper Faguanus S. Congreg. Secr.

Post prædictas declarationes Sacr. Congregat. Illustriss. Card. Concil. Trid. Interpret. aliæ duæ declarationes emanarunt: prima anno 1624. altera verò anno 1626. in hac forma, quæ sequitur.

Posita Constitutione fel. record. Greg. XV. de exempt. Priuileg.

XIV. Dubitatum fuit, an Regularis absque legitima licentia accedens ad Monasterium Monialium Regularibus subditarum, ibique in loco colloquiis destinato cum Moniali colloquens, à Diœcesano Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coërceri, & puniri possit.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum censuit, posse. Quam Congregationis sententiam S.D.N. Vrbanus VIII. ad se relatam approbauit.

Cosmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

XV. An liceat Episcopo in vim Constitutionis fan. memor Gregorij XV. de exemptorum Priuilegiis, punire Regulares, qui ad Abbatissæ electionem procedunt ante tempus ipsi Episcopo significatum, aut die electionis eidem nullatenus prænunciata.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum respondit, Regulares ex eadem Constitutione ita demum teneri Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, eumque vsque ad præfinitum tempus expectare: si antea ipse expressè declarauerit, se vti velle facultate sibi hac in parte attributa, Abbatissarùmque electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere. Post eam vero declarationem. licere Episcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus significatum aut die electioni eidem non prænunciata, ad Abbatissæ electionem procedere.

Cosmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

53 Quam autem potestatem habent Ordinarij erga exemptos, quoad corpora, imagines, libros, tabellas, &c. quæ in locis publicis, seu priuatis apponuntur, vide per extensum *in Const. seq.*

Feria quinta die 2. Octobris, 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis, coram Sanctissimo Domino Nostro D. Vrbano, Diuina prouidentia Papa VIII. ac Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

CVm Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus Noster D. Vrbanus, Diuina prouidentia Papa VIII. die 13. Martij, Decretum ediderit infrascripti tenoris, videlicet.

Sanctissimus Dominus Noster sollicitè animaduertens abusus, qui irrepserunt, & quotidie irrepere non cessant in colendis quibusdam cum sanctitatis, & martyrij fama vel opinione defunctis, qui, & si neque Canonizationis, neque Beatificationis honore insigniti sint ab Apostolica Sede; eorum tamen Imagines in Oratoriis, atque Ecclesiis, aliisque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radiis, seu splendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliáque beneficia à Deo per eorum intercessiones accepta, in libris rerum ab ipsis gestarum enarrantur, & ad illorum sepulchra, Tabellæ, Imagines, & res aliæ ad beneficia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volénsque proinde huiusmodi abusibus pro debito officij pastoralis occurrere, re etiam cum Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana Generalibus Inquisitoribus communicata, & maturè considerata, ac discussa, declarauit, statuit, & decreuit: ne quorumuis hominum, cum sanctitatis, seu martyrij fama (quantumcunque illa sit) defunctorum Imagines, aliaque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præ se ferens, & indicans, in Oratoriis, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesiis, tam secularibus, quàm Regularibus cuiuscunque Religionis, Ordinis, Instituti, Congregationis aut Societatis apponantur, antequam ab Apostolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (si quæ apposita sunt) amoueantur, prout eas statim amoueri mandauit.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros, eorumdem hominum, qui sanctitatis siue martyrij fama, vel opinione (vt præfertur celebres è vita migrauerint, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quæcunque beneficia, tanquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in iis recognoscendis, Theologos, aliósque pios, ac doctos viros, in consilium adhibeat: & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmittat, eiúsque responsum expectet. Reuelationes, verò, & miracula, aliáque beneficia supradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & gesta continentibus, hactenùs sine recognitione, atque approbatione huiusmodi impressa sunt, nullo modo approbata censeri vult, mandátque Sua Sanctitas.

Ad horum hominum sepulchra vetuit, etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines ex cera, aut argento, seu ex alia quacunque materia, tam pictas, quàm sectas, atque exculptas, appendi, seu affigi, & lampades, siue alia quæcunque lumina accendi, sine recognitione ab Ordinario omninò, prout suprà, facienda, Sedique Apostolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per suprascripta præiudicare in aliquo non vult, neque intendit iis, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum, Virorúmque Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia, ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmissa diligentiùs obseruentur Vniuersis, & singulis, tam Ordinatiis, quàm hæreticæ prauitatis Inquisitoribus districtè præcipit, vt in sua quisque Diœcesi, vel Prouincia sedulò perüigilet, ne sine approbationibus prædictis, Imagines cum memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliáve contra superiùs disposita, fiant; transgressores verò, si Regulares fuerint, priuationis suorum officiorum ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon & suspensionis à diuinis; si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum, officiorum suspensionis à diuinis, & ab administratione Sacramentorum, executionéque suorum Ordinum respectiuè, aliisque, arbitrio prædictorum Ordinariorum, seu Inquisitorum, pro modo culpæ, infligendis pœnis plectendo. Qui autem libros impresserint, aut Imagines pinxerint, sculpserint, seu quoquo modo affixerint, vel formauerint, cæterique Artifices circa præmissa qualitercunque delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniariis, aliisque etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur. Contrariis quibuscunque non obstantibus.

Et ne præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiusmodi, seu illius exemplum ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum, Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum, omnes proinde arctet, atque afficiat, ac si vnicuique personaliter intimatum fuisset, quódque præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Postmodum

Postmodum verò idem Sanctissimus Dominus Noster a quibusdam reuocari in dubium accepit, an Tabellas, & Imagines, quas in posterum offerri contigerit, recipere, & antea oblatas conseruare liceret, Sanctitas sua, quæ tantummodo voluit, occurrendo abusibus qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimonia diuina Clementia placuerit, admirandis operibus illustrare; re prius cum Illustriss. & Reuerendiss. Dominis Cardinalibus contra hæreticam prauitatem Generalibus Inquisitoribus communicata, præsenti Decreto declarauit: Quod sicut nunquam prohibuit, nec sua intentionis fuit prohibere oblationem, receptionémque Tabellarum, & Imaginum huiusmodi, ita, vt nulli deinceps hæsitationis locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquã Ecclesiam, aut Oratorium, locúmve alium publicum secularem, seu Regularem, Tabellas, & Imagines, aliúdve simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non ascriptorum, quamuis cum Martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata, se impetrasse dixerit, liceat Ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorúmve prædictorum curæ præpositis, Tabellas, & Imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quæcunque coniãs gratiæ fidem facientia, simul cum deferentis, aliorúmque, qui conscij fuerint attestationibus recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia teneatur, in secreto aliquo, seorsum ab Ecclesia, loco custodire, ibidémque iam amota collocare, & asseruare, vt si quando Dominus talium Virorum merita Beatificationis, seu Canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescunque probationes Apostolicæ Sedis iudicio tunc examinandæ, contrarijs quibuscunque non obstantibus.

Io. Antonius Thomasius S. Rom. & vniuers. Inquisitionis Not.

Anno Millesimo sexcentesimo vigesimoquinto, Indictione octaua, Pontificatus S. D. N. Vrbani, Diuina prouidentia Papæ VIII. die verò 30 mensis Octobris, supradicta Litera siue Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Pralibatis Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

His præcipuis annotatis casibus, in quibus Episcopi habent iurisdictionem in exemptos; alij sese offerunt hic breuiter explicandi.

Primò. Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Episcopo possunt conueniri Abbas *c. ex ore, n. 1. vers. 2. not. de priuil.* Henric. Bottetus *tract. de Synod. Episc p. 1. n. 9. 62. & seq. & p 2. n. 4.* Conc. Trid. *sess. 24. c. 2. de reform.* Franc. *c. vt Apostolica de priuileg. in 6.* Ratio est, quia licet probetur exemptio capitis, non ideo sequitur, quòd probata sit exemptio membrorum. Innocent. *d. c. ex ore arg. l. liberorum, ff de adopt.* gloss. *c. rogamus, 24. quæst. 1.* Brixiens. *in repert. verb. exemptio, vers. an exemptio Monasterio,* Innocent. *c. quod super de maior. & obed.* Sed de hac materia late alibi.

II. Ordinarius potest declarare exemptum incurrisse excommunicationem; idque vt sui subditi illum euitent. Franc. *cap. Episcoporum, n. 3. de priuileg. in 6. cap. tuarum de priuileg.* quæ tamen declaratio exemptis præiudicare non potest, sed tantùm subditis, quibus Ordinarius prohibere potest conuersationem cum exemptis excommunicatis. Nauar. *consil. 2 n. 2. de sentent. excommunicat.* idque procedit, si priùs fuerint excommunicati per proprium suum Iudicem, secundùm Nauarrum *d. consil. 2. & in Manuali cap. 27.* & non aliter Lancellotus *de attentatis part. 2. cap. 4. limit. 21. n. 7. fol. 160* & ita etiam elegantissimè concludit Boëtius Eponis *in cap. vlt. n. 4.*

III. Ordinarius punit exemptos suis priuilegiis abutentes, Zabarell. *clem. abusionibus, n. 1. & vlt. de pœnit.* & latè *in clem. vnica, num. 16. fol. 30. de offic. Ordinarij.*

IV. Ordinarius potest se intromiscere, ne excommunicati, vel vsurarij sepeliantur in loco etiam exempto; dummodò tamen iste locus sit in Diœcesi. Abb. *cap. in sacris, n. 7. de sepult.* Immò præcipere, vt sepulti humo exhumantur, *cap. ad hæc. de priuileg.* & contrauenientes punire, late Franc. *cap. Episcoporum, n. 3. eodem in 6. clem. 1. & 2. de sepult.* Felin. *c. vlt. n. 7. in fin. de sepult.* rem hanc vide pleniùs apud Abbatem *dist. dict. cap. sacris, num. 7.*

V. Episcopus potest dotare Ecclesiam in sua Diœcesi, quamuis exemptam, Abb. *cap. Apostolica n. 3. 7. 8. de dotat.*

VI. Episcopus potest subditis suis iniungere, ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicationis vinculo nodatos, aut delinquentes, arg. *cap. de terris, de decimis, c. post miserabilem de vsuris;* debent tamen exempti priùs declarari excommunicati per Iudicem suum competentem, quemadmodum ex doctrina Nauarri suprà retulimus, *eod. n. 39.* Aufter. *in repet. clem. 1. q. 10. n. 3. in fine de offic. ordin.* Maximè verò si delictum sit notorium, vel excommunicatio patens, Lapus *cap. Episcoporum, de priuileg. in 6.* Gulielm. *in clem. 2. de pœniten.* Ioannes Anania *cap. 1. de priuileg. in 6.* Aufter. *d. q. 10. vers. & licet.*

VII. Exempti conueniri possunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, seu officiorum, *l. vnica. vbi expressè Castrensis, C. in quib. causis milit. fori præscript. Auth vt Iudices sine quoque suffragio, §. volumus, in fine, l. 2. C familiares Papæ,* & quosuis exemptos ratione beneficiorum posse conueniri coram Ordinario. Abbas *cap. dilecti filij, n. 9. vers. & nota, de foro compet.* quòd tamen non procedit, si possessio beneficij nondum plenè esset acquisita, secundùm Calderin. *consil. 13. & 14. de foro compet.*

VIII. Si exemptus contrahat in studiis, seu vniuersitate, poterit ratione huiusmodi contractus conueniri coram Iudice studiosorum, Castrens. *d. l. vnic. n. 1.* Cokier. *de iurisd. Ordinar. in exempt. p 2. q. 45. n. 66.*

IX. Exempti subijciuntur Episcopo ratione membrorum, siue Cappellarum non exemptarum, Abbas *cap. ex ore, num. 1. & 4. de priuileg.* vbi Innocent Ferrar. *in forma opponendi contra instrumenta, in gloss. verbo, aliis rationibus; n. 4.* Licet enim probetur exemptio capitis; non ideò censetur probata exemptio membrorum; arg. *l. liberorum ff de adopt.* quia exempta Ecclesia, non censentur exemptæ Cappellæ Ecclesiæ subiectæ accedentes, vel connexæ, gloss. *cap. rogamus, 24. quæst. 1.* gloss. *cap eum & plantare,* & text. *cap cum Cappella, de priuil.* Brixiens. *in repertor. verb. an exemptio Monasterio,* ex quo Ecclesia principalis eximi potest retenta in potestate Cappella, & è contra *dicta l. liberorum* Brixiens. *in repert. verb. exemptio. col. 6.* ideóque debent exempti conueniri ratione membrorum coram Episcopo, non verò si conueniretur nomine Monasterij, vel rei exemptæ Vbald. *de Canonica portione cap. 4. quæst 8. & 9. n. 1.*

X. Exempti subduntur, vt præsentati admitti non possint, nisi præuio examine, Conc. Trid. *sess. 7. c. 13.*

XI. Exempti subiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concursum, Conc. Trid *sess 24. c. 18. de reformat.* quæ materia *in Disput de benefic. infrà.*

XII. Monasteria etiam commendata, Prioratus, & Præpositurae, in quibus non viget Regularis obseruantia, visitari possunt in annos singulos, Conc. Trident. *sess. 21. cap 8.* propter negligentiam Superiorum illius Regulæ, subiiciuntur post munitionem, *d. c. 8. sess. 21.*

XIII. Ordinarius coërcet exemptos exercentes

illicitas negotiationes in locis non exemptis, gloss. 2. *in clem. prima, de vita, & honestate cleric.* vbi Cardin. *in quaest. 2.*

XIV. Episcopus cognoscit contra exemptos in omnibus criminibus actualem, seu solemnem degradationem requirentibus, Ioann. de Lignano *in cap. ne in agro, de statu Monach.* Abbas *in cap. cùm contingat, col. 6. circa med. de foro compet.* vt sunt inter cæteros falsarij literarum Papæ, *cap. ad falsariorum, de crimine falsi*; & ibi latè Innoc. Ostiens. & Abbas Episcopi enim est degradare, non alterius inferioris, *cap. degradatio, de pœnis, in sexto*, vbi Doctores.

XV. Episcopus animaduertit in exemptos, qui beneficia ad suam collationem spectantia grauant, præstationibus, seu pensionibus illicitis, text. *in clem. vnica, § eadem quoque de suppl. negligen. Prælat.* Innoc. & Ostiens. *in cap. in Lateranensi, de præbend. cap. pastoralis, de priuileg.*

XVI. Exempti conueniri possunt coram Ordinario pro salario causæ agitatæ coram ipso, propter continentiam, & causæ connexionem, ratione vnius; Gaillus tenuit salaria Aduocatorum, & Procuratorum in Camera peti posse, prout, ipse Gaill. *lib. 1. obseru. 1. num. 37.* & ita nouissime definiuit Concil. Trident. *sess. 7. cap. 1. de reformat. & sess. 14. cap. 5. de reformat.*

XVII. Episcopus potest examinare Cappellanos exemptos, Canonicos, & habentes dignitatem, volentes exercere curam, eisdémque inhibere, ne curam exerceant, aut Sacramenta administrent absque sua approbatione, Sacra Congreg. quam refert Nauarr. *consil 8. in fin. de priuil.*

XVIII. Episcopus certis in casibus habens iurisdictionem in loca exempta, potest iis in locis officialem deputare, iurisdictionémque exercere, Rota *nouiss. decis. 145. n. 1. & 2. p. 2. alleg.* Ioann. Monach *cap cùm Episcopus, n. 3. vers. sed pone, de offic. ord. in 6.*

XIX. Ordinarius habet auctoritatem in Populum Ecclesiæ exemptæ, quamuis enim Ecclesia exempta sit; tamen Populus, nisi sit exemptus, subditur Episcopali iurisdictioni, *cap per exemptionem de priuileg. in 6.*

In his omnibus casibus, Episcopis, aut exemptis nullum præiudicium inferre suppono; maximè cùm breuiter pertractentur; ea etenim, quæ sparsim in sacris Canonibus, & apud Doctores, circa præsentem materiam adinueni, hic in vnum collegi; plerique etenim ex prædictis casibus limitatione, declaratione, & exceptione indigent, vt suo loco, Deo dante, latè ostendam.

Apponendum hîc duxi decretum à S. D. N. Vrbano VIII. editum super obseruantia & executione constitutionum Apostolicarum, & decretorum spectantium ad officium Sanctæ Inquisitionis: vnà cum constitutionibus ipsis hactenus editis, quarum obseruantia, & executio in eodem decreto iniungitur.

DECRETVM.

Vt omnes Regularium Superiores suos subditos, & Religiosos persæpè commoneant de iniuncta omnibus obseruantia, & executione Apostolicarum Constitutionum, ac Decretorum ad Officium Sanctiss. Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium.

Feria 5. die 14. Aprilis 1631. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram Sanctiss. D. N. D. Vrbano Diuina prouidentia Papa VIII. ac Eminentissimis, & Reuerendissimis Dominis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus Dominus noster sedulò incumbens, vt ea, quæ salubriter Apostolicis Decretis, Constitutionibus statuta, & ordinata sunt præsertim quæ ad Sanctum Officium Inquisitionis contra hæreticam prauitatem pertinent inuiolabiliter obseruentur, & omnimodam sortiantur executionem, districtè mandat, & præcipit, Vt omnes Superiores cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de necessitate exprimendæ Regularis, aut cuiusuis alterius Instituti, etiam quantumuis exempti, & priuilegiati, teneantur sub pœna priuationis officij, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, aliisque arbitrio Sanctitatis Suæ infligendis, in perpetuum, semel saltem in anno, id est, feria sexta post Octauam Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis in publica mensa, vel in Capitulo ad hoc specialiter conuocato, Et insuper in quocunque Generali, ac Prouinciali Capitulo, Conuentu, Dieta, vel alio quouis nomine nuncupato Capitulari Congressu, suos subditos, ac Religiosos, commonere de iniuncta omnibus obseruantia, & executione earumdem Apostolicarum Constitutionum, & Decretorum, ad Sanctum Officium Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium, ac præsertim.

Iulij III. Constitut. 11. incipit. *Licet à diuersis.* Contra impedientes Inquisitores hæreticæ prauitatis in eorum Officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes, eorúmque complices, & fautores: Et contra ipsos Inquisitores admittentes laicos ad criminis hæresis cognitionem. Et pij V. Constitutio 82. incipit. *Si de protegendis.* contra occidentes, verberantes, deijcientes, aut perterrefacientes quemuis ex Ministris Sanctissimi Officij Inquisitionis, vel Episcoporum id munus in sua Diœcesi, vel Prouincia, obeuntium, seu Accusatorem, Denunciatorem, aut Testem in causa fidei quomodocumque productum, vel euocatum: nec non contra diripientes, expugnantes, inuadentes, incendentes, expilantes, aliόve exportantes alicuius prædictorum bona, libros, literas, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliave instrumenta, siue publica, siue priuata, vbicunque posita, eorúmque complices, & fautores: & contra effringentes Carcerem, vel custodiam publicam, vel priuatam extrahentes, vel emittentes Vinctum, prohibentes capiendum, captúmve eripientes, recipientes, occulentes, seu facultatem effugiendi dantes, seu id fieri iubentes, eorúmque complices, & fautores, etiam effectu non secuto: nullatenus excusandos, nisi claras tantummodò probationes in contrarium adducentes: & contra Intercedentes pro præfatis delinquentibus: Inflictis contra quemlibet prædictorum pœnis, quæ damnatis ex primo capite legis Iuliæ Maiestatis, eorúmque filiis, irrogantur: & oblata Reuelantibus impunitate.

Pij IV. Constitutio 31. incipit. *Cum sicut nuper* Contra Sacerdotes, qui pœnitentes Mulieres in actu Sacramentalis Confessionis ad inhonestos actus prouocare, & allicere tentant, & solicitant Et Gregorij XV. Constitut. 34. incipit *Vniuersi Dominici gregis*, ampliatiuæ

ampliatiuæ circa huius criminis probationes, & extenſiuæ contra Confeſſarios, qui perſonas (quæcunque illæ ſint) ad inhoneſta, ſiue inter ſe, ſiue cum aliis, quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſſionis, ſiue ante, ſiue poſt immediatè, ſeu occaſione, vel prætextu Confeſſionis, vel extra occaſionem confeſſionis in Confeſſionario, aut alio in loco ad audiendam Confeſſionem electo, ſolicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhoneſtos ſermones, ſine tractatus habuerint. Et contra Confeſſarios non monentes eos, quos ſciunt ab aliis Confeſſariis ſolicitatos eſſe, vt Inquiſitoribus, vel Ordinariis, ſolicitantes denuncient, vel docentes eos ad ita denunciandum non teneri.

Gregorij XIII. Conſtitut. 21. incipit. *Officij noſtri partes.* De Iuriſdictione Inquiſitorum hæreticæ prauitatis in eos, qui ad ordinem Preſbyteratus non promoti Miſſas celebrant, & ſacramentaliter Confeſſiones audiunt. Clementis VIII. Conſtitut. 81. incipit. *Et ſi alias.* declaratoriæ pœnæ contra eos infligendæ per Iudices laicos, præuia eorum degradatione. Et Sanctitatis Suæ Conſtitut. 79. incipien. *Apoſtolatus officium:* extenſiuæ ad minores 25. annis, dummodo vigeſimum ætatis annum compleuerint,

Sixti V. Conſtitut. 17. incip. *Cæli, & Terræ Creator.* Contra exercentes artem Aſtrologiæ Iudiciariæ, & alia quæcumque Diuinationum genera, libróſve harum artium legentes, vel tenentes. Et Sanctitatis Suæ Conſtit. 113. incip. *Inſcrutabilis Iudiciorum Dei.* extenſiuæ ad alia, & cum grauioribus pœnis.

Clementis VIII. Conſt. 41. incip. *Cum ſicut.* Contra Italos, ne extra Italiam proficiſcantur ad loca, in quibus libet, & publicus cultus, ſine vſus Catholicæ Religionis non exiſtat, minúſque eis in locis habitent. Et Gregor. XV. Conſtit. 28. incip. *Romani Pontificis.* contra hæreticos, ne in locis Italiæ & Inſularum adiacentium quouis prætextu commoretur, & contra eorum fautores, & Receptatores.

Pauli V. Conſtitut. 26. incipit. *Romanus Pontifex.* Reuocatoriæ facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum, & Religioſorum, quoquomodo conceſſarum, cognoſcendi Cauſas ſuorum ſubditorum ad Officium Sanctæ Inquiſitionis quomodolibet pertinentes.

Eiuſdem Conſtitut. 97. incip. *Regis pacifici.* Innouatoriæ Conſtitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione Beatæ MARIÆ Virginis editarum: Impoſitionis maiorum pœnarum in tranſgreſſores, à locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus puniendos. Et Gregor. XV. Conſtit. 29. incip. *Sanctiſſimus Dominus Noſter audità.* ampliatiuæ, & declaratoriæ prohibitionis aſſerendi Beatam MARIAM Virginem conceptam eſſe in peccato originali.

Gregorij XV. Conſtitutio 27. incipit. *Romanus Pontifex in ſpecula.* reuocatoriæ quarumcunque Conceſſionum viuæ vocis oraculo factarum. Et Sanctitatis Suæ Conſtitut. extenſiuæ ad quoſcunque, quantumuis priuilegiatos, & exemptos, incipit. *alias felicis record. Gregorius Papa XV. ſub Datum Romæ 20. Decembris 1631.*

Eiuſdem Conſtit. 40. incip. *Apoſtolatus officium.* Et Sanctitatis Suæ Conſtitut. 14. incip. eo modo reuocatoriæ licentiarum quatumcunque legendi, & habendi libros prohibitos.

Sanctitatis ſuæ Conſtit. 37. incip. *Sanctiſſimus Dominus Noſter ſolicitè animaduertens.* De Imaginibus nondum à Sede Apoſtolica Canonizatorum, vel Beatificatorum, cum Radiis, Splendoribus, aut Laureolis, non proponendis: Tabellis, aut Luminatibus ad eorum Sepulchra non apponendis: eorúmve geſtis, miraculis, reuelationibus, Beneficiorum impetrationibus, non publicandis, aut imprimendis.

Pariter Sanctitatis ſuæ Conſtitut. 50. incipit *Sanctiſſimus Dominus Noſter pro debito ſui Paſtoralis officij.* De libris vbicumque compoſitis, de quacunque materia tractantibus, ab his qui degunt in Statu Eccleſiaſtico, non tranſmittendis aliò, vt imprimantur, ſine Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij in Vrbe, vel extra eam, ſine Ordinarij, & Inquiſitoris, aut ab eis deputatorum, licentia.

Et eiuſdem Sanctitatis Suæ Conſtitut. ſub Datum Romæ die 5. Nouembris 1631. incip. *Cum ſicut accepimus.* Quod Conſtitutiones Apoſtolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & Sanctæ Inquiſitionis Officium hactenus editę, & in poſterum etiam ſuper quacunque alia re edendæ, omnes regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, niſi in edendis illi ſpecialiter excipiantur.

Et inſuper iidem Superiores teneantur, curare & efficere, vt huius Decreti exempla aliquo in loco apud eos publico affigantur, & affixa conſeruentur ita, vt ab eiſdem ſubditis Religioſis omnibus videri, ac legi commodè queant: Déque huiuſmodi commonitione publico documento ſtatim certiorem facere Congregationem Sanctiſſimæ Inquiſitionis in vrbe. Et ita mandat & præcipit Sanctitas ſua.

Io. Anton. Thomaſius S. Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis Not.

Anno milleſimo ſexcenteſimo trigeſimo tertio, Indictione prima, Pont. S.D.N.D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. die verò 7. menſis Iunij, ſupradicta Litera, ſiue Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Principis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Alexandrum Laiſinum prælibati Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſorem.

Sequuntur Conſtitutiones relatæ in ſupraſcripto Decreto.

IVLII III. CONSTITVTIO XI.

Contra impedientes Inquiſitores hæreticæ prauitatis in eorum officio, aut in cauſis Inquiſitionis ſe ingerentes. Et contra ipſos Inquiſitores, admittentes laicos ad criminis hæreſis cognitionem.

Iulius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Licèt à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, etiam per ſpeciales conſtitutiones in corpore iuris inſertas, fuerit ritè & ſalubriter ſancitum atque decretum, vt ſæculi poteſtates, & Domini temporales, ac prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcumque rectores, quibuſcunque dignitatibus vel officiis, aut nominibus cenſeantur, diœceſanis Epiſcopis & Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in ipſo inquiſitionis negotiu faueant & & aſſiſtant, nemóque ex prædictis poteſtatibus, dominis & rectoribus eorumque officialibus de crimine hæreſis, cùm merè ſit Eccleſiaſticum, quoquomodo cognoſcat vel iudicet, neque diœceſano Epiſcopo vel Inquiſitori ipſius Inquiſitionis negocio incumbenti ſe opponere, aut ipſum aliquatenus impedire, vel

vel impedientibus auxilium aut fauorem scienter dare audeat, perpetuæ damnationis sententia in eos qui contra prædicta fecerint promulgata, quam si per annum animo sustinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: vique adeo tamen in omnibus ferè, non solum Italiæ, verum etiam aliis prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis, complurium laicorum, vt accepimus mundanæ gloriæ processit ambitio, vel sacrorum Canonum inscitia, vel Ecclesiasticæ disciplinæ contemptus, vt in animarum suarum perniciem atque interitum, diœcesanos Episcopos, & Inquisitores à Sede Apostolica institutos Inquisitionis officium exercentes, alij sub iustitiæ prætextu, ne vlli scilicet fiat iniuria, impedire, alij verò sub pietatis colore, vt sontes scilicet seueriùs puniantur, se ipsis diœcesanis Episcopis & inquisitoribus adiungere, & vna cum eis de ipso hæresis crimine cognoscere processus formare, formarósque suo iudicio submittere non erubescant.

§. 1. Cui sanè morbo iam nimis latè progredienti, solitam ac salutarem Ecclesiæ medicinam pro nostra pastorali solicitudine afferre cupientes, sæculi potestates, dominos temporales, ac prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum rectores supradictos, necnon quascunque alias seculares personas, tam priuatas, quàm publico quonis muneie fungentes, requirimus & monemus, ac ei Iesv Christi Redemptoris nostri (cuius vices, licet immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diœcesanos Episcopos & Inquisitores ipsos in suo Inquisitionis negotio, vllo modo impediant, seu perturbent, neque se in hæresis crimine cognoscendo, vel iudicando, quouis etiam assistentiæ & fauoris colore, causa vel occasione (nisi quatenus ab ipsis diœcesanis Episcopis, aut Inquisitoribus sponranea & libera eorum voluntate fuerint requisiti) se ingerant, ordinationes prouisiones & leges quascunque, de ipsius criminis cognitione latas, factis canonibus obsistentes, & Ecclesiasticam iurisdictionem impedientes fine mota abrogent & deleant, prout etiam nos eas omnes inualidas fuisse & esse decernimus, & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis & deletis haberi volumus & mandamus.

§. 2. Qui monitis his nostris non obtemperauerint, quive scienter in prædictis consilium, auxilium, aut fauorem dederint, nouerint se, non solùm per sacras dictorum prædecessorum nostrorum constitutiones, verum etiam per hanc nostram sanctionem siue sententiam & declarationem perpetuò duraturam (quam auctoritate Omnipotentis Dei, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra in ipsos non obtemperantes, quacunque illi præfulgeant dignitate, in his scriptis proferimus) communione fidelium, & omnium Ecclesiasticorum Sacramentorum perceptione priuatos, ac maledictionis, ac execrationis æternæ vinculo ligatos, anathematísque & maioris excommunicationis mucrone percussos, ita vt nemo vnquam in præmissis delinquens, nisi à nobis & successoribus nostris canonicè intrantibus, etiam prætextu quarumcunque facultatum, concessionum & gratiarum, etiam confessionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hactenus emanatarum, vel in posterum emanandarum, specificam, & expressam, ac aliàs quàm per verba generalia, de præsentibus nostris literis mentionem non facientium, præterquam in mortis discrimine, absolui possit.

§. 3. Quibus etiam censuris ipsos diœcesanos Episcopos & Inquisitores subiacere volumus, si laicos secum quomodocunque de ipso crimine cognoscere aut iudicare permiserint.

§. 4. Vt autem præmissa omnia, ad eorum quorum interest, notitiam deducantur, nullúsque de eis ignorantiam iustè prætendere possit, volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentes literæ per aliquos Cursores nostros, aut Notarios publicos in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Ecclesiæ Lateranen. ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, necnon acie Campi Floræ, vt moris est, publicentur, earum exemplo in singulis valuis, & acie huiusmodi affixo & dimisso. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, quintodecimo Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

Lecta & publicata fuit die Venetis sancti in Cappella Sanctitatis suæ, dum diuina celebrarentur officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die verò 24. mensis Martij, Pontificatus S.D.N. Iulij diuina prouidentia Papa III. anno eius secundo. Retroscripta literæ affixa & publicata fuerunt in valuis seu portis Principis Apostolorum de Vrbe, & sancti Ioannis Lateranen. Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ, dimissis copiis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciscum Munos, S. D. N. Papæ Cursores.

Ita est Petrus Gomez Freyle Cursor, manu propria.

Ita est Franciscus Munos Cursor, manu propria.

Petrus Leobedie Magister Cursorum.

PII V CONSTITVTIO. LXXXII.

Contra offendentes statum, res, & personas sanctissimi Officij Inquisitionis hæreticæ prauitatis, eorúmque filios, necnon complices, & fautores.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Si de protegendis cæteris omnibus Ecclesiæ ministris, quos in fidem & clientelam nostram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, quanto maiore studio eam nos solicitudinem capessere necesse est, vt qui in sacro Inquisitionis hæreticæ prauitatis officio versantur, sub tutela inuiolatæ auctoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque muneta ad exaltationem fidei Catholicæ exequantur?

§. 1. Cùm itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualescat, qui omnibus malis artibus prædictum officium subuertere, ministrósque functionibus disturbare moliuntur, eo iam nos detrusit necessitas, vt nefariam, & scelestam illorum audaciam acerbiore castigationis verbere reprimamus.

§. 2. Hac igitur generali constitutione de fratrum nostrorum consilio sancimus, vt quicunque siue priuatus, siue cuncta ciuitas, siue populus, siue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo Illustris, quemuis ex Inquisitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notariis aliisve ministris prædicti Officij, vel Episcoporum id munus in sua diœcesi aut prouincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatorem, aut testem in causa fidei quomodocunque productum vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit.

§. 3. Quive Ecclesias, ædes, aliásve res, siue publicas,

publicas, siue priuatas, officij, aut ministrorum, expugnauerit, inuaserit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliave instrumenta, siue publica posita, siue priuata, vbicunque, combusserit, diripuerit, seu intercepterit, seu ex incendio aut direptione, aut alio quocunque modo, illa exportauerit, seu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione, etiam iuerinis, siue capiendi, siue comburendi, siue supprimendi causa, fuerit, siue res, aut personas, seruari, defendive prohibuerit.

§. 4. Quive carcerem, aut aliam custodiam, seu publicam, seu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, seu emiserit, capiendum prohibuerit, captúmve eripuerit, receperit occulerit, seu facultatem effugiendi dederit, seu iusserit id fieri, qui cœtum, concursúmve fecerit, siue vt aliquid prædictorum fieret omnes accommodauerit, siue alias auxilium, consilium, aut fauorem, publicè vel occultè, in quolibet prædictorum scienter præstiterit, licèt nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, succensum, direptúmve, nullum denique damnum re ipsa sit secutum: nihilominus is sit anathemate præsentis canonis auctoritate ligatus. Idem quoque læsæ Maiestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio, temporali & perpetuo eo ipso priuatus, secularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas pœnas exigat quæ damnatis primo capite dictæ legis per constitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebúsque omnibus fisci iuribus applicatis, vti etiam est de damnatis hæreticis per sanctiones canonicas constitutum, eius filij paterna Infamia subiecti, omnis & cuiuscunque hæreditatis, & successionis, donationis, & legati, siue propinquorum, siue extraneorum omnino sint expertes, eisdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum.

§. 5. Nemo autem expurgationem habere, aut causam vllam proponere vel prætendere possit, qui tantum nefas in contemptum & odium huius officij admiserit, nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod porro de prædictis, eorumque filiis statuimus, illud idem de omnibus clericis, & presbyteris secularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Episcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunque suffultis, decernimus exequendum, ita vt ipsi beneficiis, & officiis omnibus Ecclesiasticis, præsentium auctoritate priuati, per iudicem Ecclesiasticum hæreticorum more degradentur, demum potestati seculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subiiciantur.

§. 6. Pontificum tamen causis, nobis, & successoribus nostris reseruatis vt re quæsita & nobis renunciata, contra eos ad depositionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur postulare.

§. 7. Quicumque autem pro talibus veniam petere, aut aliàs intercedere tentauerint, in easdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à sacris constitutionibus inferuntur, ipso facto se nouerint incidisse.

§. 8 Verum si quis etiam huiusmodi criminum conscius, vel affinis, siue Religionis studio, siue pœnitentia ductus rem adhuc Incognitam retexerit, supplicio liberetur.

§ 9. Cæterum eam omnium, & quarumcumque absolutionum rationem a prædictis criminibus, necnon habilitationum & restitutionum; etiam ad famam & honores ita deinceps habendam optamus, vt successores nostri nullas nisi saltem semestri post cuiusque assumptionem ad huius dignitatis fastigium excurso,

ac precibus apud supremum officium Inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes omnes & quascunque huiusmodi absolutiones, habilitationes, & requisitiones, quæ precibus sic non verificatis de cætero fient, nemini prorsus prodesse, sed nec præsentibus nisi toto ipsarum tenore ad verbum inserto, & gratia ex certa Romani Pontificis scientia facta, & propria manu subsignata, vlla in parte derogari, nec derogatum censeri debere, & si illis ex quacumque causa aliter derogari contigerit, derogationes huiusmodi nullius prorsus fore roboris & momenti.

§. 10. Iubemus igitur vniuersos & singulos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos; & cæteros Ecclesiarum Prælatos, per vniuersum Orbem constitutos, vt per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, aut earum exempla in suis quisque prouinciis ciuitatibus, diœcesibus, & locis solemniter publicari, & quantum in se est, firmiter obseruari procurent, contradictores quoscunque, per censuras & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ipsásque censuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscunque.

§. 12. Volumus autem vt præsentium exempla etiam impressa edantur, eáque Notarij publici manu, & cuiuscunque curiæ Ecclesiasticæ, vel Prælati sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem vbique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 13. Cæterum omnes orbis terrarum Principes, quibus gladij secularis potestas ad malorum vindictam est permissa, per eam quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes, siue in præstando ministris prædictis auxilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiam animaduersione, interponere, vt eorum quoque præsidiis ministri ipsi tanti officij munus pro Dei æterni gloria, & Religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præparauit.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, legationis, statuti, decreti, iussionis, obtestationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Kal. April. Pontific. nostri anno 4.

Ego Pius V. Catholicæ Ecclesiæ
Episcopus.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

F. Card. Pisanus Episcopus Hostien.
Io. Card. Moronus Episcopus Portuen.
Christophorus Madrucius Epicopus Prænestin.
Otho Card. Truchses Episcopus Albanen.
A. Cardin. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Tusculan.
Ioann. Baptista Cicada Episcopus Sab. Cardinal. S. Clem.
Ego Ph. Card. à Burdisera.
Ego Anton. Card. Granuelanus.
Ego Franciscus Card. Pacecus.
Ego Hieronym. Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.

O 3 Ego

Ego Nicolaus Card. de Sermoneta.
Ego Ind. de Aualos Card. Aragona.
Ego M. Anton. Card. Columna.
Ego Ptolomæus Card. Comensis.
Ego P. Card. de S. Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Hu. Card. S. Sixti.
Ego Iulius Card. Vrbinas.
Ego Fuluius Card. Perusin.
Ego Io. Riccius Card. Politianus.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Iacobus Card. Sabellus.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Guido Card. Vercellus.
Ego Guilelmus Card. Sirletus.
Ego F. Michaël B. Card. Alex. Camet.
Ego Hieronym. Card. de Carauaile.
Ego Ludouic. Card. Madrutius.
Ego Ionocentius Card. de Monte.
Ego Hieronym. Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
F. Card. Alciatus.
Io. Paulus Cardinalis ab Ecclesia.
A. Cardinalis Caraffa.

Anno à Natiuitate Domini 1569. indictione 12. die verò 2. Mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D N. D Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 4. retroscripta littera Apostolica lecta, affixa, & publicata fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, dimissis in locis prafatis prasentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis per nos Iulium Parinum & Ioannem Bernotum prælibati Sanctiss. Domini nostri Papa Cursores.

PII IV. CONSTITVTIO XXXI.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis facultas, procedendi contra Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes in actu confessionis ad actus inhonestos prouocare, & allicere tentant.

Pius Papa IV. Ven. Fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regnis Hispaniarum hæreticæ prauitatis Inquisitori generali.

☞ CVm, sicut nuper, non sine animi nostri molestia, accepimus, diuersi Sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atque eam in eorum Ciuitatibus, & Diœcesibus curam animarum habentes, siue etiam pro aliis exercentes, aut alias audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro Iesu Christo iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando, seu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in diuinæ Maiestatis offensam animarum perniciem, & Christi fidelium scandalum non modicum.

§. 1. Nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica rectè sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos cótra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tam seculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum ordinum Regulares cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super præmissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessuum suorum qualitatem, prout iuris fuerit, punias, eos etiam, si, & prout iuris fuerit faciendum, debita præcedente degradatione secularis Iudicis arbitrio puniendos tradendo.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decima sexta Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Pont. nostri, anno secundo.

GREGORII XV. CONSTITVTIO XXXIV.

Confirmatio, & ampliatio Constitutionis Pij IV. editæ contra Sacerdotes in confessionibus Sacramentalibus Pœnitentes ad turpia sollicitantes.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuersi Dominici gregis curam, quamquam immeriti, cœlesti dispositione gerentes, sedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagiis consetuetur immunis, multóque maiori studio prouidere, vt omnis pestis ab iis auertatur, quibus alios sanandi officium est commissum, ne quod Euangelica scripta Nos admonent, sale infatuato non sit in quo saliatur, & ad nihilum prosit vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus. ☜

§. 1. Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quibusdam in locis prouisum fuit, vt impium, ac nefandum scelus, quod non solùm inter Christi fideles non esse, sed nec etiam nominari debet, procul ab iis arceatur, videlicet, vt aliquis Sacerdos ad Sacras audiendas confessiones deputatus, sacrosancto Pœnitentiæ Sacramento, sollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aspidem porrigat, & ex cælesti medico infernalis

ſernalis veneficus, ex patre ſpirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcirco, Nos ea quæ his perniciosiſſimis diaboli inſidiis arcendis certis locis ſalubriter conſtituta ſunt, vt nullibi deſiderentur, quantum ex alto conceditur, prouidendum duximus.

§. 2. Aliàs ſiquidem à fel.record.Pio Papa IV.prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis,videlicet:Pius Papa IV. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Hiſpalen. in Regnis Hiſpaniarum hæreticæ prauitatis Inquiſitori generali.Cùm ſicut nuper, &c. *pag ſuperiori.*

§. 3. Igitur vt litteræ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & vbique locorum inuiolabiliter obſeruentur,Motu proprio, & ex certa ſcientia,ac matura deliberatione noſtra,ac de conſilio Venerabilium fratrum noſtrorom S.R.E. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum præinſertas literas huiuſmodi, ac omnia,& ſingula in eis contenta, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illiſque omnibus,& ſingulis inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, illáſque non ſolùm in prædictis Hiſpaniarum Regnis, ſed in quibuſuis Chriſtiani orbis partibus firmiter; & inuiolabiliter obſeruari præcipimus, & mandamus.

§. 4. Ac præterea ne in futurum de pœna delinquentibus imponenda, & de modo contra eoſdem procedendi ab aliquo dubitari poſſit,ſtatuimus,decernimus, & declaramus, quòd omnes, & ſinguli Sacerdotes tam ſeculares, quam quorumuis,etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum, Inſtitutorum, Societatum,& Congregationum regulares, cuiuſcunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtant,qui perſonas,quæcunque illæ ſint,ad inhoneſta, ſiue inter ſe,ſiue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis confeſſionis, ſiue ante, vel poſt immediatè, ſeu occaſione, vel prætextu confeſſionis huiuſmodi etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiue extra occaſionem confeſſionis in confeſſionario, aut in loco quocunque vbi confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeu ad confeſſionem audiendam electo,ſimulantes ibidem confeſſiones audire,ſolicitare, vel prouocare tentauerint,aut cum eis illicitos, & inhoneſtos ſermones,ſiue tractatus habuerint,in officio Sanctæ Inquiſitionis ſeueriſſimè,vt infrà, puniantur. Et præterea omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum,Prouinciarum,Ciuitatum, Dominiorum,& locorum vniuerſi orbis Chriſtiani in ſuis quemque Diœceſibus, & Territoriis per has noſtras litteras etiam priuatiuè quoad omnes alios ſpecialiter,ac perpetuò Iudices delegamus,vt ſuper his contra prædictos ſimul,vel ſeparatim in omnibus, prout in cauſis fidei,iuxta Sacrorum Canonum formam, necnon officij Inquiſitionis huiuſmodi conſtitutiones, priuilegia,conſuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant:& quos in aliquo ex huiuſmodi nefariis exceſſibus culpabiles repererint; in eos pro criminum qualitate, & circumſtantiis,ſuſpen.ab executione ordinis,priuationis beneficiorum,dignitatum,& officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ,& paſſiuæ,ſi regulares fuerint; exilij. damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum abſque vlla ſpe gratiæ,aliáſque pœnas decernant;eos, quoque ſi pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ ſæculari puniendos tradant.

§. 5. Dantes etiam facultatem Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus generalibus Inquiſitoribus, ne delictum tam enorme, & Eccleſiæ Dei tam perniciosum,remaneat, ob probationum defectum,impunitum,cùm difficilis ſit probationis, teſtibus etiam ſingularibus, concurrentibus præſumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis, delictum probatum eſſe arbitrio ſuo iudicandi, & Curiæ ſæculari,vt præfertur,reum tradendum eſſe, pronunciandi.

§. 6. Non obſtantibus omnibus, quæ dictus prædeceſſor in ſuis litteris prædictis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 7. Mandantes omnibus Confeſſariis, vt ſuos pœnitentes,quos nouerint fuiſſe ab aliis, vt ſupra,ſolicitatos, moneant de obligatione denunciandi ſolicitantes, ſeu, vt præfertur, tractantes,Inquiſitoribus, ſeu locorum Ordinariis prædictis: quòd ſi hoc officium prætermiſerint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum Confeſſarios ſolicitantes, ſeu tractantes, vt ſupra; iidem locorum Ordinarij, & Inquiſitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

§. 8. Volumus autem, vt præſentium tranſſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra vbique habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

§. 9. Quodque eædem præſentes litteræ ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicarum S.Ioannis Lateranen.ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixæ,omnes ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris,die xxx. Auguſti MDCXXII.Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexenteſimo vigeſimoſecundo, indictione quinta, die vero prima menſis Septembris, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius ſecundo:retroſcripta Conſtitutio ſiue littera Apoſtolica affixa fuerint ad valuas ſancti Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum Baſilicarum de Vrbe, & in acie Campi Floræ,vt moris eſt. per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

GREGORII XIII. CONSTITVTIO. XXI.

Iuriſdictio Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, in eos qui ad ordinem preſbyteratus minimè promoti, Miſſas celebrant,& Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrant.

Gregorius Papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

OFficij noſtri partes ſedulò præſtare tenemur, vt dubia quæ variis Doctorum opinionibus hinc inde diuerſa ſentientibus agitantur,ad Iuriſdictionem Sanctiſſimi Officij Inquiſitionis hæreticæ prauitatis pertinent, noſtræ declarationis oraculo (prout ratio ipſa ſuadere videtur) dilucidentur, vt nulla cuiquam dubitandi occaſio in poſterum relinquatur.

§. 1. Ad aures noſtras ſi quidem nuper peruenit, multos eſſe qui dubitent, an contra eos qui in ſacro preſbyteratus ordine non conſtituti, Miſſas celebrare,confeſſiones audire,ac abſolutionem impartiri, ac

si fuerint per Officium Sanctissimæ inquisitionis hæreticæ prauitatis in Hispaniarum Regnis institutum, & illius Inquisitores procedendam, vel etiam animaduertendum sit, ac hi, qui talia patrauerint, per Inquisitores prædictos puniri debeant. Nam etsi multorum sententia affirmetur, prædictum delictum ab Inquisitoribus plectendum esse, hisce præsertim temporibus, quibus hæretici temerè audent profetre, etiã seculares eorum sacramentorum ministros esse posse; non desunt tamen hi, qui contrariæ adhærent opinioni, vnde plerunque per eorundem Regnorum Inquisitores, diuersa feruntur in huiusmodi causis suffragia.

§. 2. Nos itaque, vt omnis difficultas dubitatióque tollatur, animaduertentes, eos qui presbyteratus ordine non sunt insigniti, & se in administrandis dictis Sacramentis ingerunt, facto catholicam veritatem impugnare, quæ solos presbyteros ministros eorumdem sacramentorum constituendo, illis duntaxat quibus eadem munera congruere existimauit, committi voluit, eorum qui in presbyteratus ordine non constituti Missas celebrant aut confessiones audiunt, vt præfertur, cognitionem & punitionem, etiam ad Inquisitionis officium, & Inquisitores ante dictos pertinere, & quod huiusmodi delicti ratione, aduersus eos inquirere, procedere, ac culpabiles repertos punire, officium, & Inquisitores prædicti valeant, Apostolica auctoritate præsentium tenore perpetuò declaramus & diffinimus.

§. 3. Et ita ab omnibus & singulis Ordinariis & delegatis iudicibus, sublata eis, & eorum cuilibet quauis alia iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon iuribus municipalibus legibus regnorum prædictorum pragmaticisque sanctionibus, ac statutis & consuetudinibus Ciuitatum & locorum quorumcunque dictorum regnorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis forsan per Nos, ac quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, sub quibusuis verborum formis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, seu de Apostolicæ potestatis plenitudine, vel ad supplicationem Regum, Ducum, & aliorum Principum concessis & confirmatis quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die sexto Augusti, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto anno à Natiuitate Domini, Pontificatus autem nostri anno tertio.

L X X X I.

Quod Inquisitores hæreticæ prauitatis, & locorum Ordinarij, eos qui ad presbyteratus ordinem non promoti, Missas celebrant, vel Sacramentum Pœnitentiæ ministrant, præuia degradatione, Curiæ seculari debitis ab ea plectendis pœnis tradant.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

ET si aliàs fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, ad nefariam & sacrilegam quorundam hominum temeritatem coërcendam, qui cùm ad sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti sint, Sacerdotis tamen auctoritatem sibi temerè assumentes, Missarum celebrationem vsurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ ministrare præsumunt, decreuerit huiusmodi delinquentes à Sanctæ Inquisitionis Iudicibus tradi debere Curiæ seculari debita animaduersione puniendos.

§. 1. Et postea rec. mem. Sixtus Papa IV. etiam prædecessor noster prædictum Pauli IV. decretum innouari, ac seriò obseruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum proturpit audacia, vt prætextu ignorationis huiusmodi decretorum ac pœnarum contra ipsos, vt præfertur, inflictarum, illis se minimè subiacere, & obnoxios esse putent; ac propterea se ab eisdem liberari & absolui posse prætendant.

§. 2. Nos igitur animaduertentes, huiusmodi perditos & nefarios homines ad sacrum presbyteratus ordinem non promotos, Missarum celebrationem vsurpare præsumentes, non solum actus idololatriæ saltem extrinsecè, seu per externa & visibilia Religionis & pietatis signa exercere, sed etiam quantum in ipsis est, efficere vt Christi fideles, qui credunt eos ordinatos esse, & ritè conficere Sacramentum Eucharistiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum, videlicet Panem & Vinum, tanquã verum Christi Domini nostri corpus & sanguinem eisdem adorandum proponentes. Confessiones autem audientes, non solum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Christi fideles decipere, dum scilicet iniquè sibi assumunt gradum Sacerdotalem, & auctoritatem absoluendi à peccatis magno cum periculo & scandalo plurimorum.

§. 3. Propterea, vt grauissima hæc scelera committentes, & posthac debito supplicio puniantur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, S. Inquisitionis Iudicum conscientiæ consulere, & ne in futurum de pœna hisce delinquentibus imponenda dubitari possit, prouidere volentes, supradictorum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, hac perpetuò valitura constitutione decernimus atque statuimus, vt quicunque non promotus ad sacrum presbyteratus ordinem, repertus fuerit Missarum celebrationem vsurpasse, vel Sacramentalem confessionem audiuisse, à Iudicibus sanctæ Inquisitionis, vel locorum Ordinariis tanquam Ecclesiæ misericordia indignus à foro Ecclesiastico abiiciatur, & ab ordinibus Ecclesiasticis, si quos habuerit, ritè degradatus, statim Curiæ seculari tradatur, per Iudices seculares debitis pœnis plectendus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clausis. Quibus omnibus & singulis illarum tenores pro sufficienter expressis, & ad verbum inserris habentes, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 5. Vt autem huiusmodi constitutionis ignorantia de cætero allegari aut prætendi numquam possit, atque præsentes litteræ omnibus innotescant, volumus illas ad valuas S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ more solito publicari & affigi, atque iis inde amotis, earumdem exempla etiam impressa ibi affixa relinqui, factâque huiusmodi publicatione, omnes qui in Vrbe post mensem, qui vero extra eam & citra Montes, post quatuor menses, qui deinum vltra Montes fuerint, post decem menses a die publicationis

tionis præſentium computandos afficere & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 6. Ac prætereà mandamus earundem præſentium litterarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Officij Sanctæ Romanæ inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die prima Decembris, 1601. Pontif. noſtri anno 10.

Anno à Natiuitate Domini 1601. Indictione 14. die vero 5. Decembr. Pontif. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papa Octaui. Anno eius X. Supradicta Conſtitutio fuit affixa ad valuas S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Hieronymum Lutium S.D.N. Papæ Curſorem.

LXXIX.

Ampliatio Conſtitutionis à Clem. Octauo contra non promotos ad ſacrum Presbyteratus ordinem, ſacramentales confeſſiones audientes, aut Miſſam celebrantes, Curiæ ſæculari præuia degradatione tradendos editæ, ad omnes etiam minores viginti-quinque annis, dummodo vigeſimum ætatis annum compleuerint.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

APoſtolatus officium, cui meritis licèt imparibus, diſponente Deo, præſidemus, à nobis poſtulat, vt quantum nobis ex alto conceditur, delinquendi ſiduciam compeſcamus in iis præſertim, quorum eò ſacrilega proceſſit audacia, vt ſe beneficio minoris ætatis, ſpretis Apoſtolicis conſtitutionibus, confoueant in delictis, quorum ſtatutis pœnis ſe idcirco iacant minimè ſubiacere.

§. 1. Aliàs ſiquidem à felicis recordationis Clemente Papa VIII. prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis; videlicet, *Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Et ſi aliàs felicis recordationis Paulus IV. vt ſupra, pag. 178.*

§. 2. Cùm itaque ſicut accepimus, nonnulli priuilegio minoris ætatis nimis temerè confiſi, & legum indulgentia freti, pœnas à d. Clementis prædeceſſoris conſtitutione in huiuſmodi delinquentes ſtatutas paruipendere præſumant.

§. 3. Nos deteſtantes, & quantum in Nobis eſt, cohibere volentes impiam, & nefariam horum temeritatem, qui atrociſſimo hoc ſcelere Catholicam veritatem, quæ ſolos Presbyteros dictorum Sacramentorum miniſtros eſſe docuit, facto impugnant, negotio huiuſmodi in Congregatione venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium generalium Inquiſitorum coram nobis habita, maturè diſcuſſo, inhærentes conſtitutioni prædictæ, aliiſque decretis per fel. record. Paulum IV. & Sixtum V. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros contra ſimilia perpetrantes editis, eaque etiam ad effectum prædictum matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ampliantes, & extendentes hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, qui impoſterum ad ſacrum Presbyteratus Ordinem non promotus Miſſam celebrare, aut ſacramentalem confeſſionem audire præſumpſerit, ætate minori annis vigintiquinque non excuſetur, quominus eidem Clementis conſtitutioni ſubiiciatur, dummodo vigeſimum ſuæ ætatis annum compleuerit.

§. 4. Ipſeque non promotus ſic delinquens, nulla habita conſideratione præfatæ minoris ætatis, ſiue Laicus, ſiue Clericus ſecularis, aut cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de neceſſitate exprimendæ regularis, aut cuiuſuis alterius inſtituti, etiam quantumuis exempti, & priuilegiati, Nobiſque & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiecti, necnon Militiarum quarumcunque etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani fuerit, tradatur Curiæ ſeculari pœnis debitis plectendus.

§. 5. Sicque & non aliter per quoſcumque ſanctæ Inquiſitionis Iudices, & Inquiſitores, etiam generales Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & locorum Ordinarios, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus quatenus ſtatutum, decretum, & conſtitutionem hanc noſtram inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Conciliis, etiam generalibus, editis, etiam in corpore Iuris clauſis, necnon Legibus, Statutis Decretis, Conſuetudinibus, & Priuilegiis, ad fauorem minorum vigintiquinque annis, quomodolibet, & vbicunque locorum editis, ac aliàs in ipſorum fauorem facientibus, Apoſtolica etiam confirmatione, ac iuramento, & ſeu quauis firmitate alia roboratis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum ten. præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

§. 7. Volumus autem, harum litterarum publicationem, & affixionem fieri iuxta formam in prædicta Clementis conſtitutione præſcripta, eaſque publicatas, & affixas omnes intra Vrbem, & extra, tam, citra, quam vltra montes, & mare, poſt tempus in ipſa Clementis conſtitutione præfixum arctare, & afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 8. Mandamus pariter, vt earumdem tranſumptis etiam impreſſis, manúque Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Officij Sanctæ Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem quæ præſentibus hiſce adhiberetur fides adhibeatur.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 23. Martij 1628. Pontificatus noſtri anno quinto.

Anno à Natiuit. Domini Noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo octauo, Indictione vndecima, die vero decima Septembris, Pontificatus in Chriſto Patris, D.N.D. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius ſexto, retroſcripta littera Apoſtolica affixa, & publicata fuerunt ad valuas Baſilicarum ſancti Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtol. de vrbe, & in acie Campi Floræ, dimiſſis præſentibus litteris per aliquantulum temporis ſpatium, vt moris eſt, affixis ac deinde amotis, poſtea earumdem exempla etiam impreſſa, & affixa relicta fuerunt per nos

Franciſcum

Franciscum Pignettatum, & Camillum Fundatum S. D.N. Papæ Cursores.

Brandimartes Latinus Sanctiss. D.N. Papæ Cursor, pro Mag DD. Cursorum.

XVII.

Contra exercentes artem Astrologiæ iudiciariæ, & alia quæcunque diuinationum genera, librósque legentes vel tenentes.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

COeli & terræ Creator Deus, quem vnum Omnipotentem corde credimus ad iustitiam, & ore confitemur ad salutem, etsi homini, quem ad imaginem & similitudinem suam creauit, mentem dederit, quæ non solum diuino fidei lumine illustrata, mysteria illa cognosceret, quæ humanam intelligentiam superant, sed etiam naturæ sui vi, magno cum labore, præclara multa inuestigaret, atque intelligeret, tamen vt superbum animal homo non altum saperet, sed timeret, & immensam Conditoris sui maiestatem humi stratus veneraretur, sibi soli eorum quæ euentura sunt, scientiam & futurarum rerum cognitionem reseruauit. Solus enim ipse, cuius oculis omnia nuda, & aperta sunt, & ad intimas hominum cogitationes penetrat, & consequentes eorum actiones intuetur, solus ipse, qui vocat ea quæ non sunt tanquam ea quæ sunt, omnia præsentia, & ante oculos polita habet, solus denique omnia & singula quæcunque totius temporis decursu, & sæculorum ætatibus futura sunt, ab omni æternitate nouit, & admirabili prouidentia disposuit, quæ non modo humanæ mentis imbecillitas ignorat, sed nec dæmones ipsi præsentire possunt. Quare idolorum in futuris annunciandis falsitatem & imbecillitatem, & eorum, qui eis cultum adhibebant, vanitatem irridet Spiritus sanctus apud Isaiam illis verbis. Annunciate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus, quia Dij estis vos, & in nouo testamento CHRISTVS Dominus discipulorum suorum de futuris euentis paulo cupidiùs inquirentium, interrogationem graui illa responsione retudit, qua etiam omniũ fidelium suorum curiositatem coërcuit. Non est vestrum scire tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate. Nec vero ad futuros euentus & fortuitos casus prænoscendos (futuris euentibus ex naturalibus causis necessariò vel frequenter prouenientibus, quæ ad diuinationem non pertinent, duntaxat exceptis) vllæ sunt veræ artes aut disciplinæ, sed fallaces, & vanæ improborum hominum astutia, & dæmonum fraudibus introductæ, ex quorum operatione, consilio vel auxilio omnis diuinatio dimanat, siue quod expressè ad futura manifestanda inuocentur, siue quod ipsi prauitate sua, & odio in genus humanum, occultè, etiam præter hominis intentionem se ingerant, & immisceant vanis inquisitionibus futurorum, vt mentes hominum perniciosis vanitatibus, & fallaci contingentium prænunciatione implicentur, & omni impietatis genere deprauentur. Quæ quidem ipsis cognita sunt, non diuinitate aliqua, nec vera futurarum rerum scientia, sed naturæ subtilioris acumine, & aliis quibusdam modis, quos hominum obtusior intelligentia ignorat. Quamobrem dubitandum non est, in huiusmodi futurorum contingentium, & fortuitorum euentuum inquisitione, & præcognitione, diaboli operationem se fallaciter immiscere, vt sua fraude ac dolis, miseros homines à via salutis auertat, & laqueo damnationis inuoluat. Quæ cùm ita sint, nonnulli hæc fideliter & religiosè, vt debent, non attendentes, sed curiosa sectantes, & grauiter Deum offendunt, errantes ipsi & alios in errorem mittentes, tales in primis sunt Astrologi olim mathematici, Genethliaci, & planetarij vocati, qui vanam falsámque syderum & astrorum scientiam profitentes, diuinæq; dispositionis ordinationem, suo tempore reuelandam præuenire audacissimè satagentes, hominum natiuitates seu genituras, ex motu syderum, & astrorum cursu metiuntur, ac iudicant futura, siue etiam præsentia, & præterita occulta, atque ex puerorum ortu & natali die, siue quauis alia temporum & momentorum vanissima obseruatione, & notatione, de vniuscuiusque hominis statu, conditione, vitæ cursu, honoribus, diuitiis, sobole, salute, morte, itineribus, certaminibus, inimicitiis, carceribus, cædibus, variis discriminibus, aliisque prosperis, & aduersis casibus & euentibus præcognoscere, iudicare, & affirmare temerè præsumunt, non sine magno periculo erroris & infidelitatis; cùm S. Augustinus præcipuum Ecclesiæ lumen, eum, qui hæc obseruat, qui attendit, qui credit, qui in domum recipit, qui interrogat, Christianam fidem & baptismum præuaricasse affirmet, vt illos meritò Apostolus arguat atque increpet illis verbis: Dies obseruatis & menses, & tempora, & annos, timeo vos ne forte sine causa laborauerim in vobis. Hi igitur leuissimi & temerarij homines in miserandam animarum suarum ruinam, graue fidelium scandalum & Christianæ fidei detrimentum, futuros rerum euentus & quæcunque prosperè vel aduersè obuentura sunt, ac actus humanos, ea denique quæ ex libera hominum voluntate proficiscuntur, astris, syderibusque ascribũt, eisque eam facultatem, vim, seu virtutem & efficaciam tribuunt significandi futura; & ad præcognita ita inclinandi, vt sic omnino nec aliter euentura sint, atque ob eam causam de iis rebus omnibus iudicia facere prognostica, prædictiones, & præcognitiones sibi assumere, & palam venditare non dubitant, quibus pauci rudes, & imperiti, aliíque nimis creduli & imprudentes tantam fidem præstant, vt ex huiusmodi iudiciorum, & prædictionum præscripto, aliquid certo esse credant aut sperent, quorum sanè & mendacium magistrorum temeritas, & infelicium discipulorum credulitas magnopere deploranda est, qui vel diuinis litteris admoniti non intelligunt hominis præstantiam, cui Cœli & Stellæ, & clarissima Cœli sydera, Sol & Luna, Deo ita disponente, non imperant, sed inseruiunt, sic enim Moyses populum Dei, vt hunc errorem caueret præmonebat. Ne forte eleuatis oculis ad Cælum, videas Solem & Lunam, & omnia astra Cæli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creauit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub Cælo sunt. Sed quid sydera mirandum est homini seruire? nonne nobilissimæ intelligentiæ Angeli ipsi, omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis? nam rationales oues ita diligit Deus, vt non solum Episcopos, quemadmodum à S. Ambrosio scriptum est, ad tuendum gregem ordinauerit, sed etiam Angelos destinauerit. Præclarè etiam S. Hieronymus: Magna dignitas animarum, vt vnaquæque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui Angelum delegatũ. Quod si Angeli homines custodiunt, quid aduersus Angelorum custodiam & tutelam astra moliri, aut efficere poterunt, quæ cum ipsis Angelis nullo modò sint comparanda. Nec sanè hoc loco prætereunda est eximij Ecclesiæ Doctoris & Beatissimi Pontificis Magni Gregorij sententia, qui Priscillianistas hæreticos vnumquemque hominem sub constitutionibus

stellarum

stellarum nasci putantes, magno rerum, & verborum pondere confutat. Absit, inquit, à fidelium cordibus, vt aliquid esse fatum dicant, vitam quippe hominum solus hanc conditor, qui creauit, administrat, neque enim propter stellas homo, sed stellæ propter homines factæ sunt, etsi stella fatum hominis esse dicitur, ipsis suis ministeriis subesse homo perhibetur. Vtinam insani homines hæc saperent, & intelligerent, ac Dei monitis obtemperarent in Leuitico dicentis. Nõ declinetis ad Magos, nec ab Ariolis aliquid sciscitemini, vt polluamini per eos. Neque enim quæ Christiana & vera pietas repellit ac damnat, tanto studio inuestigarent, iisdemque miserè se decipi, atque irretiri paterentur. Sunt etiam inanes quidam homines & curiosi vel impij & irreligiosi, qui futurarum & occultarum aliarum rerum notitiam adeo anxiè habere student, vt ob eadem prænoscenda & inuestiganda in diuinæ legis offensionem multipliciter incurrant. Alij enim Geomantiæ, Hydromantiæ, Aëromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, aliisque sortilegiis & superstitionibus, non sine Dæmonum saltem occulta societate, aut tacita pactione, operam dare, seu illis, ac sortibus illicitis taxillorum, granorum triticeorum, vel fabarum iactu vti non verentur. Alij verò aliquas pristinæ & antiquatæ, ac per Crucis victoriam prostratæ Idololatriæ reliquias retinentes, quibusdam auguriis, auspiciis, similibúsue signis, & vanis obseruationibus ad futurorum diuinationem intendunt. Alij autem sunt, qui cum Morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum Inferno, qui similiter ad occultorum diuinationem, ad inueniendos thesauros, vel ad alia facinora perpetranda, etiam expressa cum Diabolo pactione facta, in manifestam suarum perniciem animarum, nefarias magicæ artis incantationes, instrumenta, & veneficia adhibent, circulos & diabolicos characteres describunt, Dæmones inuocant, aut consulunt, ab eis responsa petunt, aut accipiunt, eis preces, & thuris, aut aliarum rerum suffimenta, seu fumigationes, aliáue sacrificia offerunt, candelas accendunt, aut rebus sacris, vel Sacramentis, aut Sacramentalibus sacrilegè abutuntur, adorationis, genuflexionis, aut quæuis alia impietatis obsequia præstant, cultum, venerationémue tribuunt, aut annulum, vel speculum, aut paruas phialas sibi fabricant, aut fabricari curant ad Dæmones in eis alligandos, seu includendos, vt putant, ad responsa ab ipsis inde petenda, aut habenda. Alij præterea etiam in corporibus obsessis, vel lymphatis, & phanaticis mulieribus Dæmones, de futuris vel occultis rebus, aut factis exquirunt, vt meritò ab eis, quos Dominus in Euangelio tacere imperauit, vanas, mendacésque referant responsiones. Alij quoque præstigiatores, frequentiùs verò mulierculæ quædam superstitionibus deditæ, in phialis, seu vasculis vitreis aqua plenis, vel in speculo accensis candelis, etiam benedictis sub nomine Angeli Sancti, & Albi, Diabolum omnium malorum satorem, supplices adorantes, vel in vnguibus, aut palma manus, quandoque etiam oleo perunctis, eundem omnium fallaciarum architectum orant, vt similiter futura, vel occulta quæuis spectra, & apparentes imagines, seu phantasticas visiones sibi ostendat, aut ab eodem patre mendacij Diabolo aliis incantationibus, aut variis superstitiosis obseruationibus, futurorum & occultorum huiusmodi veritatem quærunt, & hominibus prædicere contendunt. Quorum omnium, quos supra enumerauimus consimilis impietas parem exitum habet, nimirum quod Dæmonis præstigiis ac dolis, tum qui diuinant, tum qui diuinationem expetunt illusi, ac delusi miserrimè reperiuntur. Itaque cùm futuros euentus in seipsis considerare antequam fiant, sit Dei proprium, illud necessariò consequitur, vt astrologi, & alij prædicti qui huiusmodi futura prænunciare, aut prænoscere quocunque modo, nisi à Deo reuelante audent, iniustè atque imprudenter, quod Dei est sibi assumant & vsurpent. Sic fit, vt dum ab eis, quod solius est Creatoris perperam creaturis tribuitur, diuina maiestas grauiter lædatur, fidei integritas violetur, & animabus pretioso Christi sanguine redemptis, pestis, atque exitium importetur.

§. 2. Et licet iampridem regulis Indicis librorum prohibitorum ex decreto sacri generalis Trident. Concilij confecti, illud inter cætera constitutum fuerit, vt Episcopi diligenter prouiderent, ne huiusmodi Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus & indices legerentur vel haberentur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisue casibus, aut iis actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audent, permissis tamen iudiciis, & naturalibus obseruationibus, quæ nauigationis, agriculturæ, siue medicæ artis iuuandæ gratia conscripta fuissent. Libros verò omnes & scripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, siue in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reiici, & aboleri curarent. Non tamen errorum corruptelarum, delictorum & abusuum prædictorum extirpationi vsque adeo prouisum est, quin etiam adhuc in nonnullis locis, & apud plurimos curiosius vigeant, cum valde frequenter, detectis diaboli insidiis, diuinationum, sortilegiorum, & variarum superstitionum omnia plena esse in dies detegantur.

§. 3. Nos, igitur, qui pro nostro pastoralis officij munere fidei integritatem inuiolatam conseruare debemus, & animarum saluti prospicere, quantum diuina gratia adiutrice possumus, ex paternæ charitatis visceribus optamus, damnantes & reprobantes omne genus diuinationum, quæ diabolo auctore ad fidelium deceptionem à prædictis curiosis, vel perditis hominibus fieri solent. Cupientes præterea sanctam illam Christianæ Religionis simplicitatem, præsertim vbi agitur de summa Creatoris Dei potestate, sapientia, & prouidentia ab omni erroris labe, integram atque incorruptam, vt par est, retineri. Volentes quoque prædictæ falsæ credulitati, ac huiusmodi illicitarum diuinationum, & superstitionum detestabili studio, & execrandis flagitiis, atque impuritatibus occurrere, vt de Christiano populo meritò dici possit, quod de antiquo Dei populo scriptum est. Non est augurium in Iacob, neque diuinatio in Israël. Hac perpetuò valitura constitutione, Apost. auctoritate statuimus & mandamus, vt tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscumque dictæ Iudiciariæ Astrologiæ artem, præterquam circa agriculturam, nauigationem, & rem medicam in posterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum, quibus de futuris contingentibus, successibus, fortuitísque casibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus aliquid euenturum affirmare audent, etiam si id se non certò affirmare asserant, aut protestentur, quàm contra alios vtriusque sexus, qui supradictas damnatas, vanas, fallaces, & perniciosas diuinandi artes, siue scientias exercent, profitentur & docent aut discunt, quiue huiusmodi illicitas diuinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera & delicta, vt præfertur, faciunt, aut in eis se quomodolibet intromittunt, cuiuscunque dignitatis, gradus, & conditionis existant, tam Episcopi & Prælati, Superiores, ac alij Ordinarij locorum, quàm Inquisitores hæreticæ prauitatis vbique gentium deputati, etiamsi in plerisque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant & procedant, atque in eos seuerius Cano-

nicis

nicis pœnis, & aliis eorum arbitrio animaduertant.

§. 4. Prohibentes omnes & singulos libros, opera, & tractatus huiusmodi iudiciariæ Astrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pytomantiæ: Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis Magicæ, aut in quibus sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac vt supra in memorato Indice interdictos sub censuris & pœnis in eo contentis à quibuscunque Christi fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, sed illos Episcopis & Ordinariis locorum vel Inquisitoribus prædictis præsentari & consignari debere. Et nihilominus eadem auctoritate statuimus & mandamus, vt contra scienter legentes, aut retinentes libros & scripta huiusmodi, seu in quibus talia continentur, similiter iidem inquisitores liberè & licitè procedant, ac procedere & pœnis condignis punire & coërcere possint.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 6. Vt autem præsentes nostræ litteræ ad communem omnium notitiam faciliùs deducantur, iubemus illas in valuis basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ affigi seu appendi, eisque detractis, ipsarum exempla etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui.

§. 7. Et insuper vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, locorum Ordinariis & Prælatis, necnon Inquisitoribus hæreticæ prauitatis vbilibet constitutis, per hæc committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, vt per se, vel alium seu alios, easdem præsentes litteras, postquam eas receperint, seu earum notitiam habuerint, in suis & singulis parochialibus Ecclesiis, dum in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, deinde verò semel in anno, & quoties eis expedire videbitur, vulgari sermone publicent, aut publicari faciant.

§. 8. Quia verò difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca in quibus de eis fides facienda erit deferri, volumus vt earum transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac paruo sigillo Sanctæ Romanæ & vniuersalis Inquisitionis, aut alicuius Prælati, vel Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra vbique locorum adhibeatur, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Nonis Ianuarij, Pontificatus nostri anno 1.

Anno à Natiuitate Domini 1586. indictione 14. die verò 9. mensis Ianuary, Pontificatus S.D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papa V. anno 1. retroscripta litteræ Apostolica affixa, lecta, & publicata fuerunt in valuis seu portis sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellaria Apostolica, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissa per nos Ioannem Freile & Nicolaum Taglietium Sanctiss. Domini nostri Papa Cursores.

Alexand. Parabiacus Magister Cursorum.

IV. Aliàs CXIII.

Contra Astrologos Iudiciarios, qui de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, seu vita Romani Pontificis, aut eius consanguineorum Iudicia facere, necnon eos qui illos desuper consulere præsumpserint, cum innouatione similis Constitutionis Sixti Papæ V.

Vrbanus Episcopus Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

INscrutabilis Iudiciorum Dei altitudo non patitur vt humanus intellectus tenebroso corporis carcere constrictus, super astra se extollens, arcana in sinu Diuino recondita, & ipsis beatissimis Spiritibus ignota, nefaria curiositate, non solùm explorare, sed etiã tanquam explorata in Dei contemptum, Reipublicæ perturbationem, & Principum periculum arroganti, & perniecioso exemplo venditare præsumat.

§. 1. Hinc est, vt quamuis ciuilibus, canonicisque sanctionibus, ac nouissimè fel. rec. Sixti Papæ V. prædecessoris nostri Constitutione desuper edita Astrologorum, Mathematicorum, Vaticinatorum, & aliorum qui euentura diuinare, seu prædicere audent quosque vti homicidas & maleficos antiquitas æstimauit, illorum potissimum, qui de summa Reipublicæ, vel Principis salute iudicia ferre præsumerent, ars, professio, siue exercitium grauibus pœnis inhibita esse noscantur. Attamen sicut accepimus, nonnulli iniquitatis filij propriæ pusillitatis obliti, ac lenitate forsan, vel conniuentia audentiores facti, vanámque fatidicorum æstimationem aucupantes, in deplorandam animarum suarum perditionem, grauéque Christi fidelium scandalum, etiam de Reipublicæ, & Principum incolumitate, illis solicitudinem, hominibus verò inquietis rerum nouandarum occasionem ea ratione inferre satagentes, prognostica, & prædictiones verbo, vel etiam scripto edere non erubescunt.

§. 2. Nos itaque perniciosis huiusmodi ausibus, quantum nobis ex alto conceditur, obuiam ire, ac quos Dei respectus in officio non continet, pœnarum grauitate, & seuerioris disciplinæ freno coercere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine. Constitutionem per præfatum Sixtum prædecessorem desuper, vt præfertur, editam, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, confirmamus, & innouamus.

§. 3. Et insuper omnibus, & quibuscunque Laicis cuiuscunque sexus, conditionis, status, gradus, qualitatis, & dignitatis, etiam Marchionalis, vel Ducalis existentibus, qui de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, siue de vita aut morte Romani Pontificis pro tempore existentis, eiusque vsque ad tertium gradum inclusiuè consanguineorum Mathematicos, Ariolos, Auspices, Vaticinatoresue nuncupatos, vel alios Astrologiam iudiciariam, exercentes, seu aliàs quomodolibet profitentes de cætero consuluerint, siue desuper eorum iudicia, prognostica, prædictiones seu præcognitiones etiam sibi oblatas receperint, illisue quomodolibet vsi fuerint, vel illas penes se scientes retinuerint, aut alicui ostenderint, necnon iisdem Mathematicis, Ariolis, Aruspicibus, Vaticinatoribus, siue aliis Astrologiam Iudiciariam, seu quamlibet artem diuinatoriam quomodolibet profiten. qui Iudicia, Prognostica, seu præcognitiones, &

prædictiones

prædictiones super præmissis, etiamsi id non certò se affirmate protestentur fecerint siue à se, vel ab aliis iam facta, seu factas imposterum penes se similiter retinuerint, vel alicui dederint, seu ostenderint, aut de eis quouis modo etiam improbando scripto, vel verbis tractauerint nedum excommunicationis maioris latæ senteotiæ, sed etiam vti læsæ Majestatis reis, vltimi supplicij, ac confiscationis omnium bonorum suorum etiam Romanæ Curiæ officiorum, ac deuolutionis quatumcunque Ciuitatum, Castrorum, & locorum Iurisdictionalium, & feudalium.

§. 4. Clericis quoque, & presbyteris, aliisque personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quàm cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, seu Instituti, vel Militiarum quarumcunque, etiam Hospitalis Sancti Io. Hyerosolymitani, aliisque quomodolibet exemptis, ac Nobis, & Apostolicæ Sedi immediatè subiectis, Regularibus vtriusque sexus, vltra prædictas, etiam priuationis beneficiorum, & dignitatum, ac officiorum Ecclesiasticorum etiam Monasteriorum, Prioratuum; & Præceptoriarum, ac aliorum quorumcunque, & inhabilitatis perpetuæ ad illa imposterum obtinenda, ita qood personæ Ecclesiasticæ præuia illarum degradatione Curiæ sæculari tradantur puniendæ, in Episcopali verò, Archiepiscopali, Metropolitana, Parochiali, Patriarchali, aut quacunque alia etiam superiori Ecclesiastica, vel mundana quantumuis sublimi, excellente, & speciali nota digna, etiam suprema constitutis dignitate, easdem excommunicationis, ac priuationis etiam regiminis, & administrationis Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, & dignitatum quantumuis amplissimarum, & Patriarchalis maiorum, ac officiorum suorum, & inhabilitatis pœnas ipso facto incurren. Apostolica auctoritate tenore præsentium infligimus, & imponimus.

§. 5. Cognitionem autem causarum huiusmodi quoad personas Ecclesiasticas, tam seculares quàm regulares, in Vrbe nostra, & illius districtu ad dilectos filios nostrum in eis Vicarium in spiritualibus generalem necnon eiusdem Vrbis Gubernatorem, ac causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditorem Generalem, & eorum quemlibet in solidum extra verò Vrbem, & districtum prædictum in Prouinciis, Nobis & Apostolicæ Sedi subiectis ad S. R. E. Cardinales io eisdem Prouinciis, de latere Legatos, & Prolegatos, ac Præsides in dignitate Ecclesiastica constitutos pro tempore existeotes, in aliis verò omnibus, & singulis prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Oppidis, Castris, & locis, tam sub nostra, & dictæ Sedis, quàm cuiusuis alterius Principis ditione comprehensia, priuatiuè quoad omnes etiam Superiores Religiosorum, ipsisque Superioribus penitus exclusis, ad Ordinarios locorum, vbilibet verò locorum etiam ad hæreticæ prauitatis Inquisitores spectare volumus.

§. 6. Mandantes dilectis filiis nostris, & dictæ Sedis de Latere Legatis, & eorum Vicelegatis, & Præsidibus prædictis nunc, & pro tempore existeotibus, necnoo Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis siogulis, videlicet, in suis Ciuitate, & Diœcesi, & quoad loca intra fines alicuius Diœcesis, non tamen de Diœcesi existentia ipsarum Diœcesum, Intra quarum fines eadem loca extiterint, quo verò ad ea, quæ extra fines alicuius Diœcesis coosistunt, vicinioribus eorundem locorum Ordinariis, ac etiam Inquisitoribus prædictis, quatenus ad instantiam cuiusuis Fisci, vel denunciatoris, ac etiam ex eorum officio causarum huiusmodi cognitiones suscipieotes, præuia etiam auocatione à quibusuis aliis suprà non expressis, nec à nobis specialiter delegatis in causis ipsis modo præmisso procedant omnibus iuris, & facti remediis opportunis, inuocato etiam auxilio brachij secularis.

§. 7. Inhibentes insuper Decanis, & Capitulis Ecclesiarum Cathedralium Metropolitanarum, & Patriarchalium, oecnon quorumuis Ordinum, & locorum Regularium, Societatum, & Institutorum, ac etiam Hospitalis prædictorum Superioribus Conuentibus, & Fratribus quantumuis exemptis, ne sub priuationis beneficiorum, & officiorum quorumcumque per eos respectiue obtentorum, ac similiter inhabilitatis ad alia in futurum obtinenda, vocisque actiuæ, & passiuæ necnon excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrendis pœnis, Ordinarios locorum, necnon Legatos, seu Vicelegatos, aliósque prædictos in causis huiusmodi procedentes quoquo modo impedire, molestare seu perturbare audeant, vel præsumant, ac etiam mandantes, vt quoties ad id fuerint requisiti, Religiosos ipsos, etiam si alicuius loci regularis Superiores a Sui fuerint Ordinariis, Legatis, seu Vicelegatis, ac aliis prædictis, seu quibus iidem mandauerint; consignent cum scripturis & actis si quæ facta fuisse reperiantur.

§. 8. Sicque & non aliter in præmissis per quoscunque Iudices Ordinarios, Delegatos, & Commissarios, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Præsidentes, necnon causarum Palatij Apostolici, & Curiæ eiusdem Cameræ generales auditores, ac S.R.E. Camerarium, & alios Cardinales etiam de latere Legatos, necnon Vicecamerarium, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel Ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon nostra in numero septuagesima, & aliis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, ac Prouinciarum, Regnorum, Ciuitatũ, Terrarum, Oppidorum, Locorum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Militiarum, Hospitalium, etiam S. Ioannis prædictorum, aliorúmque Religiosorum & piorum locorum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Locis, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & Militiis prædictis & aliis piis locis, ac illorum Vniuersitatibus, Capitulis, Superioribus, & personis in contrarium, forsan quomodolibet concessis approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes meotio, seu quæuis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes illis, aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expressè harum serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 10. Volumus autem, quod præsentes litteræ in valuis Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, necoon in acie Campi Floræ publicentur, & affigantur, quæ postquam sic affixæ, & publicatæ fuerint, quoscunque tam in Statu nostro temporali, quàm extra eum, vbique locorum perinde arctent, & afficiant, ac si vnicuique nominatim, & personaliter intimatæ fuissent.

§. 11. Quodque earum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem protsus fides in iudicio, & extra, vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innouationis, inflictionis, impositionis, inhibitionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1631. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno 8.

In Dei nomine Amen, Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo trigesimoprimo, die verò decima mensis Aprilis, Indictione decimaquarta, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Vrbani Papæ VIII. Anno eius octauo, supradictæ Litteræ Apostolicæ præsentatæ, & affixæ fuerunt, ac dimissis copiis ad Basilicas Ecclesiarum sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum Vrbis, & in Cancellaria Apostolica in acie Campi Floræ, ac aliis locis solitis consuetis Vrbis, per nos Augustinum de Bolis, & Ioannem Radicam, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

Matthias Spada Mag. Curs.

XLII.

Quod Itali extra Italiam non habitent in locis, vbi liber & publicus cultus, siue vsus Catholicæ Religionis non existat.

Clemens Papa VIII. Ad futuram rei memoriam.

Cvm sicut non sine magno animi nostri dolore accepimus, quamplures Christi fideles ex diuersis Italiæ partibus, eorum patriis, vbi vera & sancta Catholica & Apostolica Religio viget, & publicè prædicatur, discedentes, abeant in longinqua loca, vbi non solum hæreses impunè grassantur, sed quod peius est, Catholicæ Religionis vsus publicè interdicitur & prohibetur, quo fit, vt personæ ibi permanentes, etiamsi Catholicæ fiot, cogantur tamen contra eorum pia desideria, sacrosanctæ Missæ sacrificio, aliisque diuinis Officiis, ac Sanctorum Sacramentorum perceptione, in suatum animarum discrimen diutiùs carere.

§. 1. Quare nos, his & aliis malis, & periculis inde prouenientibus, quantum cum Domino possumus, obuiare cupientes, hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, vt de cætero nullus Italus, siue Mercator, siue cuiusuis alterius conditionis, vel status existat, quouis quæsito colore, prætextu vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Ciuitate, Oppido seu loco, vbi aliqua Ecclesia cum Parocho, vel Pastore, seu Sacerdote Catholico non existat, in qua liberè & sine omni periculo palam & publicè celebrari, & audiri possint sacrosanctæ Missæ, & alia diuina Officia, & conciones, ac Sacramenta Ecclesiastica ministrari, mortuorum corpora sepeliri, & cætera fieri iuxta ritum S R E.

§. 2. Vtique iidem Itali abstineant à Matrimoniis cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum sepulturis, filios suos de facto fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipsi vicissim hæreticorum filios, nisi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præsumant; Medicorum quoque hæreticorum opera, necessitate cessante, & vbi adsit copia Catholici Medici idonei, non vtantur.

§. 3. Cùm verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, seu inhabitandum, in partibus prædictis, id significent suis Ordinariis, vel inquisitoribus locorum à quibus seriò admoneantur, vt in eis perpetuò Catholicam, & Orthodoxam fidem constanter retinentes, & profitentes, piam & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & Festos dies, abstinentias, & sacra ieiunia ab Ecclesia præcepta religiosè colant, atque omnem hæresim, & errorem, hæreticos, schismaticos, & ab Orthodoxa fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt saltem singulis annis de eorum Sacramentali peccatorum confessioue, & Sanctissimæ Eucharistiæ perceptione per eos facta, fidem seu testimonium ipsis Ordinariis, vel Inquisitoribus in Italiam transmittant, ad quod & nos dictos Italos tenore præsentium teneri, & obligatos esse decernimus, & mandamus.

§. 4. Quod si quis propriæ salutis immemor, contra præmissa facere præsumpserit, possit aduersus eum per locorum Ordinarios, & Inquisitores hæreticæ prauitatis, vti de hæresi suspectum procedi.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 6. Volumus autem, vt earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem protsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis met præsentibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris, die verò 26. Iulij, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, Pontificatus Nostri anno quinto.

XXVIII.

Contra hæreticos in locis Italiæ, & insularum adiacentium quouis prætextu commorantes, eorúmque fautores.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis Beati Petri Apostolorum Principis successoris munus exigit, vt pro incumbente Dominici gregis cura, & solicitudine, Prædecessorum suorum Constitutiones, eas præsertim quæ ad Sacrosanctæ Fidei Catholicæ conseruationem pertinent, quo suum perpetuum sortiantur effectum, & inuiolabiliter obseruentur, innouet, & extendat, prout rerum & temporum qualitatibus debitè compensatis conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Aliàs siquidem à fel. record. Clemente Papa VIII. Prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis, videlicet. *Cum sicut non sine, &c.* *vt supra pag. 183.*

§. 2. Nos

§. 2. Nos inuiolabili dictarum Clementis litterarum, & in eis contentorum quorumcunque obseruationi, quantum nobis ex Alto conceditur prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, Clementis prædecessoris litteras, cum omnibus & singulis in eis contentis, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illásque innouamus, ac inuiolabiliter obseruari mandamus.

§. 3. Insuper ne vllus hæreticus in locis Italiæ & insularum adiacentium, neque etiam sub commercij, mercimonij, aut alio quouis prætextu domicilium contrahere, seu domum apertam habere propriam, vel conductam, aut gratis concessam, seu habitari, aut morari possit, earúmdem tenore præsentium prohibemus, ac respectiuè statuimus, & ordinamus.

§. 4. Contrà, prohibitioni autem, ac statum, & ordinationi nostris huiusmodi non parentes, seu contrauenientes, cuiusuis status, gradus, ordinis, dignitatis tam Ecclesiasticæ, quam secularis existentes, iuxta formam iuris procedatur, & puniantur.

§. 5. Et simili modo eos, qui hæreticos prædictos receptauerint, eísque quoquomodo contra præsentium litterarum tenorem, fauorem, opem, seu auxilium præbuerint, vti fautores, & receptatores hæreticorum puniri.

§. 6. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, & de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate & tenore prædictis decernimus & declaramus.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; cæterísque contrariis quibuscunque.

§. 8. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ quodque eædem præsentes post duos menses a die illarum publicationis computandos, omnes, & singulos ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 2. Iulij 1622. Pontificatus nostri anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimosecundo, Indictione quinta, die verò prima mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo: retroscripta Constitutio affixa & publicata fuit ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranensis Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum, Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

XXVI.

Reuocatio facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum & Religiosorum quoquomodo concessarum, cognoscendi causas suorum subditorum ad officium sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis, quomodolibet pertinentes.

Paulus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ea interdum, quæ à prædecessoribus suis temporum & rerum qualitate id tunc exposcente, prouidè pro hæresum extirpatione sancita sunt, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat aliáque desuper disponit & ordinat prout in Domino salubriter conspicit expedire.

§. 1 Dum siquidem fel. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster sua perpetuò valitura Constitutione, statuit ordinauit & declarauit, quod ex tunc deinceps in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ prauitatis tam generales quàm in quibusuis Prouinciis, Ciuitatibus, Oppidis, Terris & Locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcunque Ordinum etiam exemptorum, etiam Mendicantium professores & Religiosos, ac etiam alios quoscunque quouis modo priuilegiatos & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos aut culpabiles, dummodo ab eorumdem professorum & Religiosorum Superioribus vel Prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuissent, iuxta facultates officij Inquisitionis ipsius prauitatis inquirere & procedere, ac culpabiles & delinquentes repertos secundum canonicas sanctiones castigare atque punire possent & valerent, ac alias prout in litteris ipsius Pij Prædecessoris latiùs continetur.

§. 2. Cùm autem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionum huiusmodi nonnulla interdum impedimenta orta esse, quominus causæ huiusmodi ea qua decet diligentia cognoscantur, Nos de consilio Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum illa de medio tollere volentes, Motu proprio & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, hac nostra etiam perpetuò valitura Constitutione, omnia & quæcumque priuilegia, indulta facultates & concessiones Generalibus, Superioribus, & Prælatis quorumcumque Ordinum, siue Mendicantium, siue Clericorum Regularium, cuiusuis Ordinis & instituti, etiam in dicta constitutione non expressorum, & quantumuis exemptorum, & quocunque nomine nuncupentur, per dictum Pium, ac quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam longissimo tempore obseruata causas ad dictum officium quouis modo spectantes, cognoscendi, & terminandi, seu in illis quoquomodo se intromittendi, quorum omnium & singulorum tenores, etiamsi de illis specialis & expressa mentio habenda esset, præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & insertis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò cassamus, reuocamus & abolemus. Ipsísque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero quouis quæsito colore vel prætextu præuentionis, vel consuetudinis, & præscriptio-

nis immemorabilis, seu cognoscendi, an delationes huiusmodi calumniosæ sint necne in eisdem causis, tam motis, quàm mouendis quoquomodo se intromittere, seu immiscere, denunciationes recipere, testes examinare, processus conficere, causas ipsas cognoscere, definire, vel terminare minimè audeant, seu præsumant, simili auctoritate districtiùs inhibemus.

§. 3. Volentes, & expresè mandantes, vt ipsi Religiosi possint & debeant omnes, etiam Ordinum huiusmodi professores de hæresi suspectos, Inquisitoribus vel Ordinariis locorum viciniorlbus liberè denunciare absque eo quòd Superiores prædicti personas denunciandas, & causas perquirere, vel quoquomodo id impedire, vel retardare audeant seu præsumant.

§. 4. Insuper omnes, & quascunque causas ad dictum officium quomodolibet spectantes & pertinentes, coram Generalibus, Superioribus, & Prælatis huiusmodi in quibuscunque locis existentibus, ac contra quoscunque Religiosos, vt præfertur, exemptos, motas & pendentes, ad nos harum serie auocamus, easque omnes in statu & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur, ipsius prauitatis Inquisitoribus, vel Ordinariis locorum viciniotibus terminandas committimus.

§. 5. Præterea ipsis Generalibus, Superioribus & Prælatis pari auctoritate præcipimus atque mandamus, vt omnes processus & acta causarum huiusmodi Inquisitoribus seu Ordinariis prædictis respectiuè remittant, & consignent; necnon professores, fratres, & Religiosos supradictos, quos hæresis labe infectos vel suspectos, etiam in visitatione esse nouerint, absque alia consultatione eum propriis Superioribus facienda, eisdem Inquisitotibus vel Ordinariis locorum viciniorlbus respectiuè denuncient.

§. 6. Quòd si Generales, aliique prædicti præsentibus litteris non paruerint, eos omnes priuationis quarumcunque dignitatum, seu Prælaturarum, vel officiorum suorum Ordinum, ac vocis actiuæ & passiuæ, perpetuæque inhabilitatis ad easdem, necnon contra fautores hæreticorum, & impeditores officij statutas vel inflictas pœnas, aliasque censuras Ecclesiasticas etiam excommunicationis maioris latæ sententiæ, à qua non nisi à Nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipso incurrisse.

§. 7. Necnon præsentes litteras, licet generales Superiores, & Prælati prædicti, aut quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, vel officio, seu honore fulgentes in præmissis quomodolibet interesse habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati non fuerint, semper & perpetuò validas & efficaces existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac de omnibus inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus.

§. 8. Non obstantibus prædicta, ac quibusuis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum, & institutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis etiam mare magnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus eorúmque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac personis, etiam per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, & per Nos quouis modo concessis, confirmatis & iteratis vicibus, approbatis & innouatis, quibus, ac aliis omnibus, quæ præsentibus quomodolibet obstare possent, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica & expressa, ac indiuidua & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores pro plenè & sufficienter præsentibus expressis, & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, & specialiter expresè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 9. Vt autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, néue aliquis ignorantiam earum prætendere, aut contra eas se excusare valeat, illas in valuis sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum Basilicarum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ de more, affigi & publicari, earúmque exempla inibi affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi omnes & singulos quos concernunt, & concernent in futurum perinde arctent & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent.

§. 10. Quodque earum transumptis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in iudicio & extra, vbique gentium & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ: & nihilominus vt ad maiorem notitiam singulorum, & quorumcumque Religiosorum prædictorum præsentes deueniant, etiam volumus & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Prælatis prædictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seu Congregationibus, Prouincialibus vel Generalibus cuiuscunque Prouinciæ, tam in Italia quàm extra, præsentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent.

§. 11. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1606. Kalend. Septemb. Pontific. nostri, anno 2.

Anno à Natiuitate D.N. Iesu Christi 1606. Indictione quarta, Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papa V. Anno secundo: die verò tertia mensis Octobris, supradicta littera Apostolica, affixa & publicata fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranensis Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellaria Apostolica ac in acie Campi Floræ, vt moris est per me Ioan, Baptistam Menochium, eiusdem Sanctiss. D.N. Papæ, & Sanctissima Inquisitionis cursorem.

XCVII.

Innouatio Constitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione B. MARIÆ Virginis editarum. Impositióque maiorum pœnarum in transgressores, à locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquisitoribus puniendos.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

Regis pacifici, quamquam nullo nostro merito diuina dispensatione vices gerentes in terris, ex

ex muneris nostri debito, pacis & concordiæ inter Christi fideles, præsertim Ecclesiasticas personas, quæ aliis in viam pacis dirigendis & in vnitate Spiritus continendis sunt præpositæ, conseruationi sedulò inuigilare cupientes, ea quæ à prædecessoribus nostris Roman. Pontific. ad scandalorum semina tollenda salubriter constituta sunt, cùm hostis antiqui insidijs, qui ab initio dissidia serere cœpit, minimè obseruari, aut variis modis eludi dignoscuntur, vt inuiolata seruentur, opportunis remediis, quantum cum Domino possumus, prouidemus.

§. 1. Olim siquidem per felicis recordationis Sixtum Papam IV. Prædecessorem nostrum, accepto quod nonnulli diuersorum Ordinum Prædicatores, in suis sermonibus ad populum publice per diuersas Ciuitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidie prædicare non cessabant, omnes illos qui tenebant aut asserebant gloriosam & immaculatam Dei Genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos, eiusdémque immaculatæ Conceptionis officium celebrantes, audientésque sermones illorum qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmabant, grauiter peccare, sed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos super eisdem suis assertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum assertionibus, & prædicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabantur in dies, idem Sixtus prædecessor huiusmodi temerariis ausibus, & peruersis assertionibus & scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia, exoriri poterant, obuiare volens, huiusmodi assertiones prædicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent eandem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiusmodi officium conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editósque desuper libros prædictos id continentes, quo ad hoc reprobauit & damnauit, ac statuit & ordinauit, quod prædicatores verbi Dei, & quicunque alij euiuscunque status, gradus, aut ordinis & conditionis essent, qui ausu temerario præsumerent in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per eum improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent: à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequirent absolutionis beneficium obtinere. Similique pœnæ & censuris subiecit eos, qui ausi essent asserere contrariam opinionem, tenentes videlicet, Gloriosam Virginem MARIAM cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum id esset à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisum.

§. 2. Hanc verò Sixti prædecessoris Constitutionem Oecumenica Tridentina Synodus postea innouauit.

§. 3. Ac deinde similis recordationis Pius Papa V. etiam prædecessor noster, statuit, ordinauit, & mandauit, quatenus nemo cuiuscunque ordinis vel dignitatis existeret, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersiæ alterutra parte disputare rationibus vel doctorum auctoritate, propriam sententiam, attendendo & contrariam refellendo vel impugnando, aut de hac ipsa quæstione cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumeret, qui contrà faceret suspensionis pœnam à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurreret, si modo esset in sacris constitutus, & quocunque præterea gradu siue dignitate, vel administratione fungeretur, illis omnibus foret ipso iure priuatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam facto obnoxius foret, super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, dispensari, siue absolui non posset, & nihilominus aliis pœnis, si opus foret, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subiectus esset, prout subiecit.

§. 4. Cæterum quandiu per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non esset, oppositáque sententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ disputationibus, siue Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias interessent qui rem capere possent, nec scandali vlla subesset occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem asserere vel impugnare. Dum tamen, neutra veluti erronea prædicaretur, seruarentúrque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore statuta sunt, quorum singula etiam quantum ad alias pœnas duxit innouanda & innouauit, prout in Sixti & Pij prædecessorum litteris desuper confectis plenius continetur.

§. 5. Verum licet hæc prouidè statuta sint, nihilominus sicut accepimus, nonnulli in diuersis Christiani Orbis partibus, interminatis quæstionibus nimis intenti, disceptationũ huiusmodi, iampridem Ecclesiæ, disciplinæ vigore recisa germina coalescere procurant, indéque contentiones & rixæ non sine Dei offensa & scandalo plurimorum exortæ sunt, & grauiores in dies ne exoriantur periculum est, nisi a nobis opportune prouideatur.

§. 6. Quamobrem Motu proprio non ad alicuius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, constitutionum Sixti & Pij prædecessorum huiusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, easdem Constitutiones Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, & etiam quo ad earum pœnas quascunque etiam absolutionis reseruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam regularibus euiuscunque tam Ecclesiasticis, quàm secularibus personis, cuiusuis status, gradus, ordinis & conditionis aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quàm secularis, etiãsi specialis, specifica, & indiuidua earum esset necessariò facienda mentio, obseruari præcipimus & mandamus donec à Romana Apostolica Sede huiusmodi controuersia fuerit diffinita.

§. 7. Ac præterea si quis quouis modo contrauenerit, præter supradictarum constitutionum pœnas respectiuè ipso facto incurrendas, etiam concionandi, publicè legendi seu docendi & interpretandi facultate, ac voce actiua & passiua in quibuscunque electionibus eo ipso absque alia declaratione priuatus existat: necnon ad concionandi & publicè legendi, docendi & interpretandi perpetuæ inhabilitatis pœnas similiter ipso facto incurrat, absque alia declaratione, à quibus nonnisi à Nobis ipsis vel successoribus nostris Roman. Pontificibus pariter absolui, seu super iis dispensari possit, & nihilominus aliis pœnis nostro & eorundem Romanorum Pontificum successorum nostrorum arbitrio infligendis, subiiciatur, prout eum subiicimus per præsentes.

§. 8. Et contra huiusmodi transgressores, etiam regulares

regulares cuinſuis Ordinis & inſtituti,etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas & ſeculares perſonas cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ quàm ſecularis, vt præfertur, iam Epiſcopi & Prælati, Supetiotes, aliíque Ordinarij locotum quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquiſitotes procedant & inquirant, atque in eos ſeuerè animaduertant. Nos enim iis & eotum cuilibet, contta coſdem ttanſgreſſotes procedendi & inquitendi, ac pœnis coërcendi & puniendi libetam facultatem & auctotitatem iiſdem auctotitate, & tenote tribuimus, & impartimur, eóſque, vt præfertur procedere, inquirete & punite præcipimus & mandamus.

§. 9. Non obſtantibus omnibus iis, & ſingulis, quæ tam Sixtus quàm Pius prædeceſſores prædicti in litteris ſuis huiuſmodi, voluerunt non obſtare. Quibus omnibus & ſingulis, eotum tenotes præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcúque.

§. 10. Et ne præmiſſotum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præſentes litteræ, ſeu illarum exempla, ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 11. Quódque præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, Manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris die 6. Iulij 1616. Pontificatus noſtri anno 12.

Anno à Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti 1616. Indictione decimaquinta, die verò nona menſis Iulij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D.Pauli diuina prouidentia Papa V. Anno duodecimo, retroſcripta litteræ Apoſtolicæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per me Auguſtinum Bracherium Curſorem.

Silnerius Pontirolus Mag. Curſ.

XXIX.

Ampliatio, & declaratio prohibitionis aſſerendi B. MARIAM Virginem Conceptam fuiſſe in peccato originali,

In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Monte Quirinali corã S.D.N.D.Gregorio diuina prouidentia Papa XV. ac Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. DD. S. R. E. Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis, feria 3 die 24. Maij, Anno à Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti 1622.

SAnctiſſimus Dominus noſter auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquiſitorum, decretum aliàs editum à fel. rec. Paulo V. eius Prædeceſſore tenoris ſequentis, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus noſter poſt longam, & maturam diſcuſſionem auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquiſitorum, re accuratè, ac diligenter perpenſa, prouidè conſiderans, quòd quamuis in Conſtitutione fel. rec. Sixti IV. ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis MARIÆ pro ſubmouendis inter Chriſti fideles ſcandalis, rixis, & contentionibus edita, à S. Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia Conſtitutione ſan.mem. Pij V. ſuper eadem re, quas ſimiliter Sanctitas ſua innouauit cum quibuſdam prouiſionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obſeruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam aſſerendi vtramque partem, quod ſcilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, & dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur; nihilominus ex occaſione aſſertionis affirmatiuæ in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatiſſima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Chriſtiano, cum magna Dei offenſa, ſcandala, iurgia, & diſſenſiones. Propterea volens huiuſmodi ſcandalis ex debito ſui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præſentis decreti virtute mandat, & præcipit omnibus & ſingulis cuiuſuis Ordinis, & inſtituti regularibus, & aliis quibuſcunque, tam Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus perſonis cuiuſuis conditionis, ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis, etiam ſi ſpecialis ſpecifica, & indiuidua earum eſſet neceſſariò mentio facienda, vt in poſterum, donec articulus huiuſmodi à Sancta Sede Apoſtolica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcumque actibus publicis aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali; Contrafacientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit ſubiacere debere, & ſubiecit cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis conſtitutionibus ſuorum Prædeceſſorum, & ſua ipſo facto incurrendis: Per huiuſmodi tamen prouiſionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus de præſenti reperitur, præterquam quoad ſupra diſpoſita. Vlterius ſub eiſdem cenſuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet quod non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus aſſerentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent. Inſuper voluit, & expreſsè mandauit, vt extra hos caſus expreſſos publicorum actuum, in reliquis omnibus ſupradictæ conſtitutiones firmæ, & illæſæ remaneant, & exactè obſeruentur perinde, ac ſi præſens decretum non emanaſſet. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obſeruari, non obſtantibus in hac parte ſupradictis conſtitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

§. 2. Hoc ſuo præſenti decreto ex eiuſdem cauſis euitan. ſcandala, diſſenſiones, atque diſcordias in Populo Chriſtiano, quæ pari ratione oriri poſſunt, &, vt accepit, in aliquibus Regionibus iam ortæ ſunt ex ſermonibus priuatis occaſione aſſertionis affirmatiuæ extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & ſcripta, mandans, & præcipiens omnibus, & ſingulis ſupradictis, ne de cætero, donec articulus huiuſmodi à Sede Apoſtolica diffinitus, vel per Sancti-

tatem

tatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiuâ aliquo modo agere, seu tractare, exceptis tamen quibus à S. Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas Sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, etiam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus sepetitur, preterquam quoad in supradicto fel. rec. Pauli V. & hoc suo decreto disposita.

§. 3. Eadémque Sanctitas Sua voluit, & expressè mandauit, vt in reliquis omnibus vbi huiusmodi decretis non aduersantur, constitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. ac Pauli V. eius prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obseruentur perinde, ac si huiusmodi decretum non emanasset.

§. 4. Et insuper eadem Sanctitas Sua, cum Sancta Romana Ecclesia, de Beatiss. Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam cuiuscuis Ordinis, & Instituti regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missæ sacrificio, ac diuino officio celebrandis, tam publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus; ac præfato decreto suorum Prædecessorum ipso facto incurren. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari.

§. 5. Non obstantibus in hac parte constitutionibus suprascriptis, decreto præfato Pauli V. consuetudinibus etiam immemorabilibus, quæ non omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac aliis quibuscunque in contrarium facientibus.

§. 6. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contra huiusmodi transgressores etiam regulares, cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & seculares personas cuiuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ, quàm secularis, tam Episcopi, & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuentes, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coërcendi, & puniendi.

§. 7. Voluit demùm, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, quòd præsens decretum, seu illius exempla ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant perinde, ac si vnicuique personaliter intimata fuissent; quódque præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andr. de Pettinis S.R. & vniuers. Inquis. Not.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1622. Indict. 5. die verò secunda mensis Iunij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo, supradictum decretum affixum & publicatum fuit ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandi martem Latinum, S. D. N. Papæ Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

XXVII.

Reuocatio quarumcumque concessionum viuæ vocis oraculo factarum, exceptis oraculis factis S R. E. Cardinalibus, & eorum manu firmatis.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in specula militantis Ecclesiæ diuina prouidentia constitutus, gratias, & indulta à se, & prædecessoribus suis concessa, iustis interdum suadentibus causis, iuxta creditum sibi Pastoralis officij debitum moderatur, aut reuocat, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Itaque Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, Omnia, & singula indulta, facultates, priuilegia, gratias, & concessiones quascumque spirituales, & Ecclesiasticas, tam ad forum interius, quàm ad exterius spectan. ac tam ad supplicationem partium, quàm motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, à Sede Apostolica, quæ tamen viuæ vocis oraculo hactenus quandocumque, & qualitercumque, ex quauis, etiam de necessitate exprimenda causa, quibusuis Collegiis, Capitulis, Ordinibus, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Societatibus, etiam Societatis IESV, ac Congregationibus quibuslibet, siue eorum, & earum respectiuè Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, Generalibus, vel Prouincialibus quocumque nomine nuncupatis, Superioribus, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi prædictæ immediatè subiectis, cuiuscumque dignitatis, præeminentiæ, aut quouis priuilegio munitis, non tamen ad supplicationem Regum concessis, in iis, videlicet quæ non sunt sortita effectum tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac reuocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribusque, & effectu vacua perpetuò fore, & esse, neque in posterum cuiquam suffragari posse, vel debere, neque aliquem iis de cætero vti vllo modo posse, etiamsi expressa & specifica mentio, etiam de verbo ad verbum de iis facienda esset, decernimus, & declaramus.

§. 2. Firmis tamen, & in suo robore permanen. omnibus indultis, & aliis concessionibus prædictis, viuæ vocis oraculo S.R. E. Cardinalibus ad ipsorum, vel aliorum quorumcumque fauorem, propria S.R.E. Cardinalium manu firmatis, pro ipsis, vel aliis factis, & de quibus iidem S.R.E. Cardinales testimonium in scriptis præbuerunt.

§. 3. Decernentes, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quòd quicunque in præmissis interesse habentes, seu habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, seu alio quocumque de fectu notari, impugnari, redargui iure, vel in controuersiã reuocari, ad terminos iuris reduci, aut aduersus illas, quodcũque iuris,

gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere.

§. 4. Sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Nonobstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Ordinibus, Societatibus, & Congregationibus prædictis, eorúmque Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, & aliis Superioribus, prædictis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritan. & aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrariam præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenore, huiusmodi, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

§. 6. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra illud, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 7. Quódque eædem præsentes litteræ, seu illarum exempla ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent.

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die 2. Iulij 1622. Pontificatus nostri anno 2.

Anno à Natiuitate D. N Iesu Christi 1622. Indict. 5. die verò prima mensis Septemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D N.D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo, retroscripta Constitutio affixa & publicata fuit ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum, Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

EXTENSIO CONSTITVTIONIS rec. mem. Gregorij Papæ X V reuocatoriæ concessionum viuæ vocis oraculo factarum.

Vrbanus Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

47 ALiàs fel. record. Gregorius Papa X V. Prædecessor noster, vt subnascentibus iugiter variis difficultatibus, & abusibus ex priuilegiis à Sede Apostolica viuæ vocis oraculo sæpenumerò concessis obuiam iret, Constitutionem edidit tenoris subsequentis, videlicet. *Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.* Romanus Pontifex in specula militantis Ecclesiæ. Reliqua vide *suprà fol.* 192.

§. 1. Cùm autem experientia rerum magistra compertum sit, concessiones, & gratias viuæ vocis oraculo, etiam à S.R.E. Cardinalibus, obtentas, & ipsorum manu firmatas sæpè ab his, in quorum fauorem emanarunt, minus canonica interpretatione extendi, & perperam in disciplinæ Ecclesiasticæ detrimentum executioni demandari: Ideircò, quantùm cum Domino possumus his, & aliis malis occurrere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, & de consilio nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum commisimus.

§. 2. Omnia, & singula priuilegia, facultates, licentias, & gratias quascumque per Summos Pontifices Prædecessores Nostros, ac per Nos viuæ vocis oraculo, & S.R.E. prædictæ Cardinalium quorumcumque manu firmata, quibuscumque Generalibus, Prouincialibus, cæterísque Superioribus, & personis cuiusuis Ordinis, Congregationis, Instituti, & Societatis, siue secularibus, siue regularibus, vel etiam ipsis Ordinibus, Congregationibus, Institutis, & Societatibus, etiam Societati IESV, aut eius Clericis, seu Presbyteris, aliísque personis prædictis quacumque de causa, etiam de necessitate exprimenda, occasione, prætextu, vel colore, etiam intuitu, contemplatione, seu ad instantiam Imperatoris, Regum, & Principum quorumcumque, aut aliàs quomodolibet concessa, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac de cætero reuocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribúsque, & effectu vacua esse, & fore nullíque prorsus deinceps suffragari posse, nec debere declaramus.

§. 3. Præterea, vt præsentes litteræ omnibus, & singulis ad quos spectat, & pro tempore spectabit, quanto citius innotescant omnibus, & singulis Generalibus, & aliis quocumque nomine nuncupatis Superioribus quorumcumque Ordinum, Congregationum, Societatum, etiam Societatis IESV, & Institutorum, sub excommunicationis, ac priuationis officiorum, & dignitatum, necnon vocis actiuæ & passiuæ pœnis ipso facto incurrendis præcipimus, & mandamus, vt infra tres menses proximos à die publicationis præsentium computandos, omnes, & singulos Prouinciales eorumdem suorum Ordinum Congregationum, Societatum etiam Societatis IESV, & Institutorum, de eisdem præsentibus litteris certiores faciant, earumdémque præsentium exemplaria illis transmittant, qui quidem prouinciales sub eisdem pœnis teneantur singulis Superioribus Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, & locorum regularium præcipere, vt easdem præsentes subditis suis, vt moris est, publicent.

§. 4. Decernentes præsentes litteras etiam ex eo quod quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostræ, seu alio quopiam defectu notari, impugnari, inualidari, redargui, in ius, vel controuersiam vocari, aut ad viam, & terminos iuris reduci, siue aduersus illas quodcumque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed illas semper validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri & obtinere,

sicque

alcque per quoscumque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane si quid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus praeinsertis litteris huiusmodi, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus sit etiam regula Nostra de non tollendo iure quaesito, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eisdem Cardinalibus, ac Ordinibus, Congregationibus, institutis, & Societatibus, eorumque Superioribus, quocumque nomine nuncupatis sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaeuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium tenores praesentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, specialiter, & expressè derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Volumus autem quod praesentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensae, quódque eaedem praesentes litterae, siue illarum exempla ad valuas Basilicarum praedictarum, & in acie Campi Florae huiusmodi similiter affixa, omnes, quos concernunt, perinde arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimata fuissent.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris, die 10. Decembris, MDCXXXI. Pontificatus Nostri anno nono.

M. A. Maraldus.

Die & anno supradicto affixa, & publicata fuit ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum, ac in acie Campi Florae, aliisque locis solitis, & consuetis, vt moris est, per me Andream Scalmanum, Sanctiss. D. N. Papae Cursorem.

X L.

Reuocatio quarumcumque licentiarum legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuscumque personis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus concessarum.

Gregorius Papa XV. Ad futuram rei memoriam.

Apostolatus officium Nobis, nullo licèt meritorum suffragio, diuina prouidentia commissum postulat, vt ad eas vigilantiae nostrae partes propensiùs intendamus, per quae Religio Catholica, vbi diuina gratia illaesa viget, conseruetur, & vbi restitutione indiget, restituatur.

§. 1. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno esse sincerae fidei cultoribus detrimento noscatur, & sicut accepimus, licentiae libros huiusmodi legendi nimis excreuerunt: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in posterum quàm cautissimè licentiae huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicae potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscumque ob haeresim, vel falsi dogmatis suspicionem, vel alias quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis cuiuscumque gradus, & conditionis existentibus etiam per litteras Apostolicas ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque causa, tam per litteras in forma Breuis, quam aliter quomodocumque à Nobis, seu praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu ab habentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem concessas, earum tenorem praesentibus pro expressis habentes, tenore praesentium reuocamus, cassamus, & annullamus, ac pro reuocatis, cassis, & annullatis haberi, nullique in posterum suffragari.

§. 2. Quinimò libros per licentias huiusmodi permissos legentes, aut habentes, poenas in sacris Canonibus Constitutionibus Apostolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus.

§. 3. Decernentes, vt praesentes litterae postquam in valuis Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariae Apostolicae, necnon in acie Campi Florae affixae fuerint, infra duos menses ex tunc proximos, omnes & singulos, ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatae fuissent, quódque dictis duobus mensibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, qui illos quantocitiùs comburere debeat, deferre, quique aliquos similes libros prohibitos habere sciuerint, eos denunciare teneantur, neque de caetero similes licentiae nisi à Congregatione Sancti Officij, quae singulis hebdomadis coram nobis haberi solet, concedantur.

§. 4. Ac quòd earumdem praesentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Decembris 1622. Pontificatus nostri anno 2.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimotertio, Indictione sexta, die verò secunda mensis Ianuarij Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papae XV. Anno eius secundo, retroscriptae litterae Apostolicae affixae fuerunt ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariae Apostolicae, necnon in acie Campi Florae, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Magister Curs.

V. Aliàs

V. Aliàs CXIV.

Reuocatio licentiarum quorumcumque legendi, & habendi libros prohibitos.

Vrbanus Papa VIII. Ad futuram rei memoriam.

APostolatus officium Nobis, nullo licet merito-rum suffragio, Diuina prouidentia commissum postulat, vt ad ea vigilantiæ nostræ partes propensiùs intendamus, per quæ Religio Catholica, vbi diuina gratia illæsa viget, conseruetur, & vbi restitutione indiget, reparetur.

§. 1. Quapropter, cùm librorum prohibitorum lectio magno sinceræ fidei cultoribus detrimento, esse noscatur, & sicut accepimus, nimis excessiua sit huiusmodi libros legendi licentiarum copia: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in posterum quàm cautissimè licentiæ huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, Omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscumque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, seu per constitutiones Apostolicas etiam ratione Astrologiæ iudiciariæ, vel alias quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis laicis, & Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quàm Regularibus cuiuscunque Ordinis, Societatis, & instituti existentibus, ac quacumque dignitate, etiam Ecclesiastica fulgentibus, cuiuscumque status, gradus, conditionis, qualitatis, & præeminentiæ etiam speciali nota, & mentione dignis, ac per litteras Apostolicas ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocumque, & ex quacunque causa, tam in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu à quibuscumque aliis à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem habentibus, non tamen à Nobismetipsis per litteras Apostolicas etiam in forma Breuis, seu Chitographum manu nostra signatum concessas, earum tenores præsentibus pro expressis, & insertis habètes, hac nostra perpetuò valitura constitutione, reuocamus, cassamus, & annullamus, ac pro reuocatis, cassis, & annullatis haberi, nullique suffragari.

§. 2. Quinimò libros per licentias huiusmodi permissos legentes, aut habentes, pœnas in sacris Canonibus, Constitutionibus Apostolicis, & Indicibus librorum prohibitorum contentas incurrere volumus & declaramus.

§. 3. Decernentes, vt præsentes litteræ postquam valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos, citra montes, vltra verò montes, infra quatuor menses ex tunc proximos, omnes, & singulos ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent; quodque dictis duobus, & respectiuè quatuor mensibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, qui illos quantocitius comburere debeat, deferre; quique aliquos similes libros prohibitos habere sciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero similes licentiæ nisi à Congregatione sancti Officij, dum singulis hebdomadis coram Nobis habetur, vel ab aliis per Nos etiam in eadem Congregatione specialiter deputandis concedantur.

§. 4. Ac quòd earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus nostri anno 8.

Die, & anno supradicto publicatæ fuerunt supradictæ litteræ per earum affixionem ad valuas Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, aliisque locis solitis, & consuetis, vt moris est per me Andream Scalmanum Sanctiss. Domini nostri Papæ Cursorem.

XXXVII.

Diffinitio quoad Imagines nondum à Sede Apostolica Canonizatorum, vel Beatificatorum cum radiis, splendoribus, & laureolis proponendas, vel tabellas, & luminaria ad eorum sepulchra apponenda, & cum attestationibus desuper proponendis, recipienda, & asseruanda, siue eorum miracula in imprimendis libris enarranda.

Feria 5. die 13. Martij, Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in Vaticano coram Sanctiss. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac Illustriss. & Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinalibus aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus D. N. sollicitè animaduertens abusus, qui irrepserunt, & quotidie irrepere non cessant in colendis quibusdam cum Sanctitatis, aut Martyrij fama, vel opinione defunctis, qui, etsi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore insigniti sint ab Apostolica Sede, eorum tamen Imagines in Oratoriis, atque Ecclesiis, aliisque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radiis, seu splendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaque beneficia, Deo per eorum intercessiones accepta, in libris rerum ab ipsis gestarum enarrantur, & ad illorum sepulcra tabellæ, imagines, & res aliæ ad beneficia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur.

§. 1. Voléusque proinde huiusmodi abusibus, pro debito officij pastoralis, occurrere, etiam eum Illustriss. & Reuerendiss. DD. Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana generalibus Inquisitoribus communicata, & maturè considerata, ac discussa; declarauit, statuit, & decreuit, ne quorumuis hominum; eum sanctitatis, seu martyrij fama (quantacumque illa sit) defunctorum Imagines, aliáque prædicta, & quodcunque aliud, venerationem, & cultum præseferens, & indicans, in Oratoriis, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesiis tam sæcularibus, quàm regularibus, cuiuscumque Religionis, Ordinis, Instituti, Congregationis, aut Societatis apponantur, antequam ab Apostolica Sede Canonizentur, aut Beati declarentur, & (si quæ appositæ sunt) amoueantur, prout eas statim amoueri mandauit.

§. 2. Ac

§. 2. Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros eorundem hominum, qui Sanctitatis, ſiue Martyrij fama, vel opinione (vt præfertur) celebres è vita migrauerint, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeu quæcunque beneficia tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in iis recognoſcendis, Theologos, alióſque pios, ac doctos viros in conſilium adhibeat, & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat, eiúſque reſponſum expectet: Reuelationes verò, & miracula, aliaque beneficia ſupradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & geſta continentibus, hactenus ſine recognitione, atque approbatione huiuſmodi impreſſa ſunt, nullomodo approbata cenſeri vult, mandatque Sua Sanctitas.

§. 3. Ad horum hominum ſepulchra, vetuit etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines, ex cera, aut argento, ſeu ex alia quacumque materia, tam pictas, quàm fictas, atque exculptas appendi; aut affigi; & lampades, ſiue alia quæcumque lumina accendi, ſine recognitione ab Ordinario omnino, prout ſupra facienda, Sedíque Apoſtolicæ referenda, ac probanda.

§. 4. Declarans, quòd per ſupraſcripta, præiudicare in aliquo non vult, neque intendit iis; qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, virorúmque Sanctorum ſcripta, vel longiſſimi temporis ſcientia, ac tolerantia Sedis Apoſtolicæ, vel Ordinarij, coluntur.

§. 5. Vt autem præmiſſa diligentiùs obſeruentur, vniuerſis, ac ſingulis, tam Ordinariis, quam hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus diſtrictè præcipit, vt in ſua quiſque Diœceſi, vel Prouincia ſedulò peruigilent, ne ſine approbationibus prædictis, Imagines cum memoratis ſignis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliáve contra ſuperius diſpoſita, fiant.

§. 6. Tranſgreſſores verò, ſi Regulares fuerint, priuationis ſuorum officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon & ſuſpenſionis à diuinis: ſi verò Clerici ſæculares priuationis pariter ſuorum officiorum, ſuſpenſionis à diuinis, & ab adminiſtratione Sacramentorum, executionéque ſuorum ordinum reſpectiuè, aliiſque arbitrio prædictorum Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum pro modo culpæ infligendis pœnis plectendi.

§. 7. Qui autem libros impreſſerint, aut imagines pinxerint, ſeu ſculpſerint quoquo modo effinxerint, vel formauerint, cæteríque Artifices circa præmiſſa qualitercunque delinquentes, prædicta omnia amittant, & inſuper pecuniariis, aliiſque etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum arbitrio afficiantur.

§. 8. Contrariis quibuſcumque non obſtantibus.

§. 9. Et ne præmiſſorum ignorantia poſſit ab aliquo prætendi, voluit, vt Decretum huiuſmodi, ſeu illius exemplum ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum omnes perindè arctet, atque afficiat, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatum fuiſſet.

§. 10. Quódque præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Io. Antonius Thomaſius S.Rom.& vniuerſ. Inquiſitionis Not.

Anno 1625. Indictione 8. Pontificatus Sanctiſſimi D.N.D.Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII Anno eius ſecundo, die verò 4. menſis Aprilis, ſupradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Sanctiſſ. Domini noſtri Papæ Curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

L.

Prohibitio ne degentes in ſtatu Eccleſiaſtico mediatè, vel immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecto, libros ab eis vbicumque compoſitos de quacumque materia tractantes, abſque Cardinalis Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij in Vrbe, & extra eam abſque Ordinarij, & Inquiſitoris loci licentia deferant, aut imprimendos tranſmittant.

Feria 5. Die 18. Septembris 1625. In Generali Congregatione S R.& Vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram Sanctiſſ. D.N.D.Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. DD. S. R.E. Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

Sanctiſſimus D.N. pro debito ſui Paſtoralis officij corrigere volens abuſus nonnullorum in Statu Sedi Apoſtolicæ mediatè vel immediatè ſubiecto exiſtentium, qui libros à ſe compoſitos extra præfatum Statum abſque vlla Ordinariorum, & Inquiſitorum loci vbi degunt, approbatione, imprimendos tranſmittunt: ſtatuit, & decreuit, vt impoſterum nemo in ſtatu prædicto degens, cuiuſuis conditionis, gradus, ordinis, & dignitatis exiſtant, libros de quauis materia tractantes, & vbicumque compoſitos, audeat aliò deferre, vel mittere imprimendos ſine expreſſa in ſcriptis approbatione Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D.Cardinalis Sanctiſſ. D.N. Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij ſi in Vrbe, ſi verò extra Vrbem exiſtat ſine Ordinarij & Inquiſitoris loci illius, ſiue ab iis deputatorum facultate, & licentia operi præfigenda.

§. 2. Libros autem quos contra præſentis decreti tenorem imprimi contigerit, præter alias pœnas arbitrio ſuæ Sanctitatis infligendas, abſque alia declaratione ex nunc prohibet, & pro expreſsè prohibitis haberi vult, & mandat. Contrariis quibuſcumque non obſtantibus, &c.

Io. Anton. Thomaſius S.Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis Not.

Anno 1625. Indictione 8. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. Anno eius 3. Die vero 3. menſis Octobris, ſupradicta littera Apoſtolica, ſiue Decretum affixum, & publicatum fuit in acie Campi Floræ, & aliis locis ſolitis Vrbis, per me Brandimartem Latinum Præbibari Sanctiſſimi D.N.Papæ, & Sacr. Rom. Inquiſitionis Curſorem.

SANCTIS

SANCTISSIMI D. N. VRBANI Papæ VIII. declaratio, quòd Constitutiones Apostolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & Sanctæ Inquisitionis Officium hactenus editæ, & in posterum etiam super quacunque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, nisi illi in edendis specialiter excipiantur.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

CVm, sicut accèpimus, Sancti Benedicti, Cisterciensis, Præmonstratensis, Sancti Antonij de Sancto Antonio Viennen. Societatis Iesv, ac aliorum forsan Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum regularium Professores vigore, seu prætextu priuilegiorum, & indultorum sibi, dictisque Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, ac à Sancta Sede Apostolica tam per viam meræ concessionis, quàm communicationis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine etiam consistorialiter concessorum in Constitutionibus generalibus à Nobis & dicta Sede hactenus editis, & de cætero edendis se minimè comprehendi prætendant, nisi de eis specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio fiat.

§. 1. Nos qui inter grauissimas, multiplicésque Apostolatus nostri curas in eam præcipuo, ac peculiari studio iugiter incumbimus, vt extirpatis hæreticarum prauitatum erroribus, Catholica Fides vbique gentium conseruetur, & propagetur, ambiguitates, & dubia de medio tollere, & opportunæ dispositionis ministerio prouidere volentes, vt tot, tantæque Constitutiones generales à Nobis, & hac sancta Sede, & præsertim ad fauorem Fidei Catholicæ, illiúsque propagationem & Officij sanctæ Inquisitionis contra hæreticam prauitatem editæ, & de cætero edendæ, sublatis quibuslibet exceptionibus, subterfugiis, & impedimentis ad maiorem Dei gloriam, sanctæque Matris Ecclesiæ exaltationem debitum, vt par est, sortiantur effectum, necnon quorumcunque priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, dictis Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, cum quibusuis clausulis, & decretis etiam quantumlibet extraordinariis, & cautelis quomodolibet & ex quacunque causa concessorum, etiamsi in corpore inris clausa sint, tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata inserti forent, eisdem præsentibus pro expressis habentes Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine.

§. 2. Quod quæuis generales Constitutiones, dispositiones, & ordinationes Apostolicæ per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros in concernentibus Fidem Catholicam, illiusque propagationem, sanctæ Inquisitionis officium præfatum, præsertim quoad ea, quæ in Congregationibus sancti Officij, & propaganda fide coram Nobis tractari solent, hactenus editæ, omnes, & singulos tam sancti Benedicti, Cistercien. Præmonstraten. Sancti Antonij de sancto Antonio Viennen. & Societatis Iesv præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum professores omnino comprehendant, perinde ac si præfati, & alij quantumlibet priuilegiati in eis nominatim expressi fuissent; edendæ verò in posterum per Nos, & Romanos Pontifices successores nostros, tam in fauorem præfatæ Fidei Catholicæ, illiúsque propagationis, & sancti Officij Inquisitionis præfati, quàm super quacunque alia re, negotio, seu materia, constitutiones, dispositiones, & ordinationes huiusmodi, similiter omnino comprehendant præfatos eorumdem Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum professores, nisi in edendis Constitutionibus huiusmodi specialiter & expressè excipiantur, etiamsi ipsi priuilegiati forent magis speciali nota, & expressione digni, eisque priuilegia, gratiæ, & indulta, à Sede Apostolica præfata, etiam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu, scientia, ac de potestatis plenitudine similibus, & consistorialiter etiam contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, tam per viam meræ concessionis, quàm communicationis, & aliàs quomodolibet concessa respectiuè sint, quotum, seu quatum vigore, vel prætextu sint excepti, seu se minimè comprehendi prætendant in Constitutionibus generalibus, vel aliis, non facientibus plenam, & expressam eorum mentionem.

§. 3. Præsentes verò litteras, omniáque, & singula in eis contenta, etiam ex eo quòd Ordinum, Congregationum, Societatum, & institutorum huiusmodi professores, vel alij quicunque in præmissis interesse habentes, seu quomodolibet habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi, ac causæ propter quas eædem præsentes emanarunt adductæ, verificatæ, seu aliàs iustificatæ non fuerint, vllo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis etiam quantumuis substantiali defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, aut aliud quodcunque iuris, facti, gratiæ, vel iustitiæ remedium impetrari nullatenus posse, neque sub quibusuis similium; vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi.

§. 4. Sed semper ab illis exceptas, sempérque validas, firmas, & efficaces existere, & fore suósque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus & singulis ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 5. Non obstante regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac quibusuis aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon tam sancti Benedicti Cistercien. Præmonstraten. Sancti Antonij de Sancto Anton. Viennen. & Societatis Iesv præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, & priuilegiis, necnon præfatis, & quibusuis aliis priuilegiis, indultis,

indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mare magnum, & alias quomodolibet nuncupatis, eiſdem Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, eorúmque Superioribus, bonis, rebus, Monaſteriis, locis regularibus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum; non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcũque.

§. 6. Volumus autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, quodque eædem præſentes litteræ, ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimata fuiſſent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 5. Nouemb. 1631. Pontificatus noſtri anno 9.

M. A. Maraldus.

Die, & Anno ſupradicto affixa, & publicata fuerunt ſupradictæ litteræ ad valuas Curiæ & Cameræ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ, & aliis locis ſolitis & conſuetis, vt moris eſt, per me Andream Scalmanum Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſorem.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm exemptus, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam, in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegium exemptionis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi, exercendi iuriſdictionem in omnibus locis ſuæ Diœceſis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus.*

2 *Aſſiſtentia iuris ſola, abſque poſſeſſione, ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iuriſdictionis.*

3 *Manutentio Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis non impeditur per ſolam allegationem priuilegij, niſi illud exhibeatur.*

4 *Manutentio Epiſcopo debita in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis non impeditur ſola exhibitione priuilegij exemptionis, niſi concurrat etiam quaſi poſſeſſio.* Contrarium num. ſeq.

6 *Manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia non datur Epiſcopo, quando Prælatus inferior reperitur in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem, cui tunc potius datur manutentio, maximè ſi vnà cum poſſeſſione concurrat priuilegium*, num. 9.

7 *Quaſi-poſſeſſio Prælati inferioris in exercitio iuriſdictionis non interrumpitur ex actibus per Epiſcopum factis iure delegato.*

8 *Iuriſdictionis temporalis exercitium non probat quaſi-poſſeſſionem iuriſdictionis ſpiritualis.*

10 *Quaſi-poſſeſſio exemptionis ſola abſque priuilegio, non ſuffragatur exemptis ad obtinendam manutentionem; ſufficit tamen ad offuſcandam iuris aſſiſtentiam, ne ex ea Epiſcopo detur manutentio.* num. 13.

11 *Quaſi-poſſeſſio cui ius commune reſiſtit, non ſuffragatur abſque titulo ad effectum manutentionis.*

12 *Quaſi poſſeſſio longæua & temporis conſiderabilis habetur loco tituli, & ſufficit ad effectum manutentionis etiam in poſſeſſione contra ius.*

14 *Aſſiſtentia iuris turbida non ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iuriſdictionis; ſed Rota ſolet, omiſſo poſſeſſorio diſcutere petitorium.* Limita, vt num. 15. & 16.

17 *Prælatus inferior vt dicatur conſtitutus in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, debet probare actus iuriſdictionales per ipſum geſtos fuiſſe cum ſcientia, & patientia Epiſcopi aduerſarij.*

18 *Scientia, & patientia præſumitur ex lapſu longi temporis, & ex actuum multiplicitate*, num. 19.

20 *Quaſi poſſeſſio exemptionis non dicitur acquiſita ex eo ſolum, quod Superior iuriſdictionem non exercuerit, niſi probetur quod venerit caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus, & repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato.*

21 *Articuli circa modum probandi exemptionem quomodo ſint formandi remiſſiuè.*

Regulariter Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi exercendi iuriſdictionem in omnibus Eccleſiis ſuæ diœceſis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus, *Can. omnes baſilicæ*, & ibi Doct. 16. *quæſt. 7. cap. cùm contingat*, & ibi etiam Doct. *de for. compet. cap. 1. de offic. Ordin. cap. cùm venerabilis de relig. domib. cap. cùm perſona de priuileg. in 6.* Hoſtienſ. *in cap. cùm inferior num. 13. de maiorit. & obed.* Anchar. *conſ.* 310. *numer.* 5. Pariſ. *conſ.* 95. *num.* 1. *lib.* 4. Caputaq. *deciſ.* 306. *num.* 1. & 7. *part.* 1. & *deciſ.* 203. *part.* 2. Rot. *deciſ.* 736. *n.* 4. *part.* 1. *diuerſ.* & *deciſ.* 15. *num.* 2. *deciſ.* 17. *num.* 1. *deciſ.* 156. *num.* 4. *deciſ.* 171. *num.* 2. & *deciſ.* 491. *num.* 1. *in fin. part.* 1. *recent. in Calaguritana ſeu Nullius iuriſdictionis 16. Iunij* 1606. *coram Ortembergo, quæ in fin. operis eſt deciſ.* 47. *num.* 4. *in Theatina Iuriſdictionis*, 17. *Decembris* 1612. *coram Reuerendiſſ.* D. *Coccino Decano, quæ in fin. operis eſt deciſ.* 57. *num.* 1. *in Lauretana iuriſdictionis* 20. *Iunij* 1616. *coram Card. Sacrato, quæ in fine operis eſt deciſ.* 64. *numer.* 1. & *in Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis* 10. *Martij* 1624. *coram Archiepiſcopo Seleucien. quæ in fin. operis eſt deciſ.* 71. *num.* 1. 1

Ob quam iuris aſſiſtentiam datur Epiſcopo manutentio, etiam non probata quaſi-poſſeſſione, *cap. cùm perſona* §. *fin. cùm ibi not. per Doct. de priuil. in* 6. Caputaq. *d. deciſ.* 203. *part.* 2. Seraphin. *deciſ.* 1104. & *deciſ.* 1449. *num.* 1 Mateſcott. *var. reſolut. lib.* 1. *c.* 11. *num.* 3. Rot. *d. deciſ.* 491. *n.* 2. *part.* 1. & *deciſ.* 382. *n.* 1. & *deciſ.* 493. *num.* 2. & *deciſ.* 501. *num.* 1. *part.* 2. *recent. in Tullen. iuriſdictionis* 3. *Iunij* 1628. *coram D. Card. Virile*; & in aliis ſupra allegatis. 2

Ad impediendam manutentionem Epiſcopo *vt ſuprà* debitam, ſufficit ſolùm allegare priuilegium exemptionis, ſed neceſſarium eſt illud exhibere, & quidem validum, atque ad præſcribendum ſufficiens *d. cap. cùm perſona* §. *nos volentes*, & §. *fin. de priuileg. in* 6. vbi Io. Monach. *num.* 1. *verſ. etſi priuilegium non exhibetur*, 3

exhibetur, & Prob. ad eum *in princ.* Gemin. *num.2.* Anchar. *in 1. notab.* Franch. *in princ. n.3. & in d. §. fin. num.1.* Castrens. *in l. fi solemnibus num. 3. C. de fid. instrum.* Parif. *d. consf. 95. num. 8. & 9. lib. 4.* quos secura est Rota *in Nullius seu Sulmonen. vel. Valuen. iurisdictionis 4. Decembris 1615. coram Buratto, qua inter*
4 *eius impress. est decis. 140. num. 1.* Imò neque ad dictum effectum suffragatur sola exhibitio priuilegij, nisi vnà cum priuilegio concurrat quasi-possessio exemptionis, vt post Lap. *in d. cap. cùm persona num. 4. vers. & hoc videtur*, & ibi etiam Ancharan. *num. 6. vers. hoc tamen* Gemin. *in §. si verò, vers. & hoc videtur.* Franc. *ibidem num. 3. vers. & hoc procedit*; firmauit Rota *d. decis. 491. num. 4. & seq. part. 1. recent.* in qua
5 reprobatur Gloss. Contrarium sentiens *in d. cap. cùm persona §. quod si in fin. verb. turbentur.* Contrarium tamen quod scilicet Episcopo non suffragetur sola iuris assistentia ad obtinendam manutentionem, quando ostenditur fulum priuilegium exemptionis, resoluit eadem Rota *in Theatina seu Nullius iurisdictionis de Bucclanico 23. Iunij 1614. coram Reuerendiss. D. Coccino, qua in fine operis est decis.... n...*

Supradicta conclusio quod Episcopo detur manutentio ex sola iuris assistentia, declaratur, vt non
6 procedat, quando Prælatus inferior reperitur in quasi-possessione exercendi iurisdictionem, tunc enim Episcopo non prodest sola iuris assistentia ad obtinendam manutentionem, quæ eo casu datur potius inferiori Abb. *in cap. 1. num. 4. & num. 8. vt lit. pendent.* Marescot. *d. cap. 11. num. 21.* Cardinal. Seraphin. *decis. 585. numer. 2. & decis. 595. num. 2. & 3.* Rota *decis. 685. sub num. 2. part. 1. recent. in Aquilan. iurisdictionis 30. Martij 1607. coram Eminentiss. D. Card. Ioanne Baptista Pamphilio* apud Marchesf. *tom. 1. pagin. 980. & in Peuuen. iurisdictionis 22. Aprilis 1614.*
7 *coram Dunozetto.* Quæ possessio inferioris non interrumpitur ex actibus per Episcopum factis iure delegato in vim Concilij, Rota *in Aprutina iurisdictionis 19. Iuny 1606. & 19. Martij 1607. coram Eminentissimo Cardinale Ioanne Baptista Pamphilio, qua in fine operis sum decis. 51. & 52. & coram eodem in d. Aquilan. iurisdictionis 30. Martij 1607. & in Adrien. seu Nullius iurisdictionis 28. May 1612. & 18. Martij 1613. coram Vbaldo, qua infra est dec. 65. & 66. n. 3. & seq. in d. Theatina iurisdictionis de Assissa 17. Decembris 1612. coram Reuerendissimo D Coccino Decano, qua in fine operis est decis. 57. num. 5. & in dicta Nullius seu Aprutina iurisdictionis 10. Martij 1614.*
8 *coram Dunozetto num. 14. & sequen.* aduertendo quòd non sufficit probare exercitium dominij, & iurisdictionis temporalis, sed debet constare de quasi-possessione iurisdictionis, spiritualis, Rot. *decis. 324. n. 10. part. 1. recent.*

9 Supradicta declaratio multò magis procedit quando vnà cum possessione concurrit priuilegium exemptionis, Rota *in d. Aquilana iurisdictionis 30. Martij 1607. coram Eminentiss. D Card. Pamphilio*, in qua aliæ authoritates, & decisiones allegantur, *& in d. Theatina iurisdictionis de Assissa 17. Decembris 1612.*
10 *coram Reuerendissimo D. Coccino Decano*, Imò sola quasi-possessio, absque priuilegio non prodest exem-
11 ptis ad obtinendam manutentionem: nam quasi-possessio, cui ius commune resistit absque titulo non suffragatur ad effectum manutentionis, vt ex text. *in d. cap. cum persona de priuileg. in 6.* notant Abb. *in d. cap. 1. num. 8. vers. sed contra, vt lit. pend* & latiùs Couarr. *pract. quast. cap. 17. num. 6. vers. verùm opinioni, & vers. quartò non sic respondendum erit.* Menoch. *de retinen. remed. vlt. num. 24.* Marescot. *d. cap. 11. n. 23.* & in terminis Rot. *d. decis. 382. sub num. 2. vers. insu-*
12 *per part. 2. recent.* Nisi possessio inferioris esset longæua, & temporis considerabilis, quæ habetur loco tituli, & sufficit ad effectum manutentionis etiam in possessione contra ius ex notat. per Abb. *in cap. cum venissent num. 8. de instit.* & Franc. *in d. cap. cum persona. §. fin. de priuileg. in 6.* Couar. *d. n. 6. vers. secundo oportet*, quos refert, & sequitur Rota *decis. 595. num. 4. part. 1. diuers. & decis. 685. num. 3. part. 1. recent. & in aliis relatis* per Adden. *ad decis. 312.* Greg. XV. *sub littera A. vers. item assistentia, & in Vinceu. administrationis Episcopatus 16. Decembris 1624. coram Remboldo relata* per D. Fetentill. *in annot. ad dec. 140.* Buratt. sub num. 5.

Verùm licet quasi-possessio Prælati inferioris absque priuilegio, illi non suffragetur ad effectum obtinendi manutentionem, sufficit tamen ad offuscandam iuris assistentiam, quæ sic non reuelat, & ex illa nec datur Episcopo manutentio, sed Rota solet, omisso iudicio possessorio, gustare de meritis causæ, & discutere petitorium, vt *in decis. 278.* Card. Seraphin. *& in Montis Regalis iurisdictionis 4. Nouembris 1598. coram Pena, & in Marticen. iurisdict. 16. Ian. 1617. coram Buratto, qua in fine operis est dec. 73. numer. 5.* Marescott. *var. resolut. lib. 1. d. cap. 11. numer. 11.* nisi Episcopus ostendat aliquos actus possessoris ex parte sua factos, quibus stantibus non obstante, quod ex actibus contrariis gestis per inferiores, assistentia iuris obscurata fuerit, daretur nihilominus Episcopo manutentio, Rot. *d. decis. 381. num. 5. part. 2. recent.* in qua fuit etiam dictum, Conclusionem, quòd Episcopo non datur manutentio contra allegantem titulum, & præscriptionem, de qua supra, intelligendam esse, vt procedat, quando Episcopus suli assistentiæ iuris communis innititur, secùs verò, vbi pro parte sua ostenderet plures actus possessorios, quos tamen teneretur eo casu clare, & concludenter probare, ac etiam clarè, & concludenter ostendere, loca, in quibus prætendit iurisdictionem, esse sita intra limites suæ Diœcesis, ne sufficerent præsumptiones, & coniecturæ, vt post alios dixit Rota *in d. Nullius seu Aprutina iurisdictionis 10. Martij 1624. coram Dunozetto sub n. 5.* & notat D. Ferentill. *in annotat. ad decis. 140. Buratt. num. 4.*

Notandum autem primò, quòd ad hoc vt Prælatus inferior dicatur constitutus in quasi-possessione iurisdictionis, deber probare, actus iurisdictionales per ipsum gestos fuisse cum scientia & patientia Episcopi aduersarij, vt in his terminis Rot. *decis. 501. num. 4. part. 2. recent.* Præsumitur tamen scientia & patientia ex lapsu longi temporis, Rot. *decis. 28. n. 7. & decis. 147. num. 3. part. 1. diuers.* vbi quod in pluribus causis ita fuerit resolutum, *& decis. 406. num. 7. part. 1. recent. & Nullius seu Squillacen. iurisdictionis 4. Martij 1616. coram Andrea, qua in fine operis est decis. 69. num. 17.* Sicut etiam præsumitur scientia & patientia huiusmodi ex actuum multiplicitate. Abb. *in cap. cùm Ecclesia numer. 25. de caus. possess. & propriet.* Pnt. *decis. 210. num. 3. & decis. 158. num. 1. lib. 1. in correct.* Seraphin. *decis. 306. num. 7.* Rot. *decis. 166. num. 4. part. 1. diuers. & in d. Nullius, seu Squillanen. coram Andrea, num. 18.*

Secundò notandum quod non dicitur quis constitutus in quasi-possessione exemptionis ex eo solùm, quòd non constet, superiorem in illum exercuisse iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieuerit, vel aliàs habuerit se pro spoliato, Innoc. *in cap. dilectus sub num. 3.* & Hostiens. *num.... vers. ex prædictis.* Ioan. Andr. *num. 8.* Butr. *n. 15. de Capell. Monach.* Caputaquen. *decis. 306. part. 1.* Rot. *d. decis. 491. num. 8. part. 1. recent. & in Toleta-na*

na exemptionis 14. Maij 1614. coram Eminentiſſimo D.Card. Ioannis Baptiſta Pamphilio, qua in fine operis eſt deciſ. 54. num 9

Circa modum probandi exemptionem qualiter ſit articulandum, vide Rot. *deciſ. 1. de præſcript. in nou.*

QVÆSITVM IX.

Abbates, & Prælati inferiores quando dicantur habere territorium ſeparatum, & eſſe Nullius & quando dicantur eſſe in Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Nullius habent territorium ſeparatum, & propriam Diœceſim, cuius reſpectu diœceſani appellantur.*

2 *Abbates, qui territorium ſeparatum non habent dicuntur eſſe in alterius Diœceſi.*

3 *Exemptionis priuilegium à ſubiectione tantùm, non autem à ſituatione, & denominatione liberat.*

4 *Locus exemptus non dicitur conſtituere territorium per ſe, niſi impropriè, & per modum æquiparationis.*

5 *Eccleſia qualibet cenſetur eſſe in aliqua Diœceſi, niſi probetur habere territorium ſeparatum.*

6 *Eccleſia cenſetur eſſe in illa Diœceſi, cuius finibus magis adiacet præcipuè ſi non appareat de iure alterius.*

7 *Prælati inferiores nullum habent territorium ſeparatum, niſi illud habeant ex ſpeciali priuilegio Papæ.*

8 *Territoria diſtinguere, & ſeparare eſt ſolius Papæ.*

9 *Territorium ſeparatum acquirere poſſunt Prælati inferiores præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, excludendo prorſus Epiſcopum; latè traditur, & opinio contraria reprobatur, & declaratur* num. 10. & ſequent.

11 *Immemorabilis habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo, etiam vbi ius commune reſiſtit.*

12 *Præſcriptio quadragenaria cum titulo, ſufficit etiam quando ius reſiſtit.*

13 *Territorium habere Prælatis inferioribus ius non reſiſtit cum expreſſe id non prohibeat, ſed tantum præſumit ſolum Epiſcopum habere Diœceſim.*

14 *Præſcriptio aliud eſt, quod ſit contra ius, aliud contra iuris præſumptionem.*

15 *Seruitutem in alieno fundo præſcribere, non eſt contra ius, ſed contra præſumptionem, iuris præſumentis omnia prædia libera,* & num. ſeq.

17 *Territorium proprium Abbatis cenſetur effectus locus, in quo iuriſdictio eſt totaliter abdicata ab Epiſcopo, & in Prælatum inferiorem translata; & non dicitur amplius de Diœceſi, neque in Diœceſi, ſed Nullius: etiam ſi huiuſmodi locus ſit circundatus limitibus Diœceſis,* num. 18.

19 *Locum eſſe in aliqua Diœceſi, probatur ex actibus iuriſdictionalibus ibi ab Epiſcopo factis.*

20 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem ad acquirendam, non eſt neceſſarium probare exercitium ſingularum ſpecierum iuriſdictionis, ſed ſufficit probare actus in quibuſdam, & aptitudines in cæteris.*

21 *Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſio vniuerſalis acquiritur per exercitium [illegible].*

22 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio ab Epiſcopo non acquiritur ex actibus factis abſque ſcientia & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenderetur* [illegible]. Contrarium num. [illegible] ſeq.

24 *Scientia patientia neceſſaria non eſt in habente iuris aſſiſtentiam, dum non agit de acquirenda, ſed de continuanda poſſeſſione.*

25 *Titulum cum poſſeſſione habens, non tenetur probare ſententiam, vel patientiam aduerſarij.*

26 *Iuriſdictionales actus, vt probent Eccleſiam eſſe in Diœceſi, debent eſſe certi.*

27 *Viſitatio eſt actus iuriſdictionalis.*

28 *Viſitationes non probant exercitium iuriſdictionis, niſi probentur facta ante concilium, vel iure ordinario, quod non præſumitur, ſed potius contrarium.*

29 *Seminario facta contributio non probat ſubiectionem contribuentis, & iuriſdictionem Epiſcopi cogentis.*

30 *Iuriſdictio non probatur ex actibus quos Epiſcopi in exemptos tanquam delegati exercere poſſunt.*

31 *Locum eſſe in aliqua Diœceſi, probatur ex teſtibus.*

32 *Teſtes ad probandum locum eſſe in diœceſi, qualiter deponere debeant.*

33 *Locum eſſe in Diœceſi probatur ex priuilegio exemptionis.*

34 *Locum eſſe in Diœceſi, probatur ex enunciatiuis ſummorum Pontificum, quæ emanarunt principaliter ad deſcribendos fines Diœceſis, dummodo ſint ſaltem duæ, factæ à diuerſis Summis Pontificibus in diuerſis bullis,* num. 35.

36 *Enunciatiua, vt probent, debent eſſe antiqua.*

37 *Enunciatiua plures in inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis notariis, & idem atteſtantibus, habent vim famæ.*

38 *Locum eſſe in Diœceſi probatur ex pluribus enunciatiuis antiquis, ſaltem concurrentibus adminiculis, & dummodo concurrat longæua quaſi-poſſeſſio,* num. 39. *& dummodo ex aliis enunciatiuis contrariis non eliduntur,* num. 42.

Abbates exempti, ſiue Seculares, ſiue Regulares, alij dicuntur nullius Diœceſis, alij verò ſunt in Diœceſi alterius. Abbates nullius Diœceſis habent territorium ſeparatum, & propriam Diœceſim per ſe, cuius reſpectu ipſi quoque Diœceſani appellantur, Card. *in Clementina prima. §. volumus, quæſt. 4. num* 2 vbi Imol. *num.* 38. & Panormit. *num. 15. de for. compet.* Sanch. *de matrim lib. 3. diſput. 29. num. 16. verſ. ad primam confirmationem, & lib. 8 diſp. 2. n. 12.* cum aliis *inferius* allegandis. 1

Abbates autem, qui territorium ſeparatum non habent, ſunt in alterius Diœceſi, vt conſtat ex *cap. cùm Epiſcop. de offic. ordin. eodem lib.* & *ibi* Franc. *in* 2. *not.* & Gemin. *num* 5. Pur. *deciſ. 83 lib. 3.* Rot. *dec. 324. num. 3. part. 1. recent & deciſ. 346. num. 8. coram Reuerendiſſ. D. Coccino.* Probatur: quia ſi loca non eſſent in Diœceſi, exemptionis priuilegium neceſſarium non foret; huiuſmodi autem priuilegium à ſubiectione tantùm, non autem à ſituatione, & denominatione liberat, Gonzal. *ſuper regul.* 8. Cancel. gloſſ. 43. *num.* 187. *& ſeqq.* Et licet Doctores, quos cumulat Rolandus *conſ. 13. num. 44. & ſeqq. lib. 3.* aſſeruerint loca exempta conſtituere territorium per ſe; tamen illud impropriè intelligendum eſt, & quoad certos effectus, & per modum æquiparationis; ità Felinus *in cap. graue, num. 2. in fine, de offic. ordinar. Gonzal. vbi proximè, numer.* 191. Bene Rota *deciſ. 207. num. 2. 3. & 4. part. 2. diuerſ. & deciſ. 342. numer. 7. part. 1. recent.* 2 3 4

Et hanc differentiam inter exemptos & Nullius agnouit Concil. Trident. *ſeſſ. 24. cap. 9.* cùm ibi loca exempta per Epiſcopum, in cuius Diœceſi exiſtunt, quæ verò nullius Diœceſis eſſe dicuntur, per viciniorem tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatum permittit viſitare, vt aduertit Rot. *d. deciſ. 207. num 3.*

part. 2. diuers. & in Calaguritana iurisdictionis 26.
Iunij 1604. coram Ortembergo, quæ infra est decis.....
5 Quælibet tamen Ecclesia censetur esse in aliqua
Diœcesi, nisi probetur habère territorium separatum,
cap. omnes Basilicæ 16. quæst. 7. cap. cùm persona de pri-
uil. in 6. Felin. in cap. graue num. 2. vers. imò videtur,
de offic. Ordin. Rot. in d. Calaguritana iurisdictionis 26.
Iunij 1604. & 16. Iunij 1606. coram Ortembergo quæ
in fine operis sunt dec. 46. & 47. & in Fauentina iu-
risdictionis 19. Maij 1609. coram Iusto, & in Mar-
sicen. iurisdiction. 29. Nouembris 1621. coram bon. mem.
Buratto, quæ inter eius impress. est dec. 578. & in fin.
operis est decis. 74. n. 1. & in Nullius seu Aprutina iu-
risdictionis 10. Martij 1624. coram Dunozetto, quæ
6 in fine operis est decis. 71. num. 3. & censetur esse in il-
la Diœcesi, cuius finibus magis adiacet, ad text. in §.
insula il primo instit. de rer. diuis. l. adeò §. insula ff. de
acquir. rer. domin. Abb. in cap. super eo num. 5. de Pa-
roch. Bald. in cap. cùm olim num. 1. de præscript. Alex.
in addit. ad Bartol. l. si conuenerint, la 2. §. si nuda ff. de
pignorat. ad Hieron. de Mont. in tract. de finib. cap. 30.
num. 9. & 10. & in cap. 83. num. 2. Nat. consil. 672.
num. 17. & in terminis Rot. in d. Calaguritana iurisdi-
ctionis 16. Iunij 606. coram Ortembergo num. 2.. vbi
num. 3. quòd hæc præsumptio faciliùs procedit, quan-
do non apparet de iure alterius, & in d. Fauentina iu-
risdictionis coram Iusto, in Adrien. iurisdictionis 22.
Iunij 1622. coram R. P. D. Pironano, & in d. Nullius,
seu Aprutina iurisdictionis coram Dunozetto num. 3.
& in d. Marsicen. coram Buratto num. 5.
Vndè territorium distinctum, & separatum, ac
propriam Diœcesim de iure solus Episcopus habere
7 dicitur. Alij verò Prælati inferiores nullum habent
territorium separatum, nisi illud habeant ex speciali
8 priuilegio Papæ, ad quem solum spectat, territoria
distinguere, & separare, c. cùm contingat, vbi Hostien.
num. 1. Butr. num. 11. vers. de consuetudine. Abb. n. 18.
Bellamer. num. 15. vers. tamen certum est de for. com-
pet. Rot. in Calaguritana iurisdictionis 16. Iunij 1606.
coram Ortembergo num. 20. in Constantien. iurisdictio-
nis 18. Maij 1611. coram eod. quæ est decis. 324. num. 2.
part. 1. recent. & in fin. operis est decis. 55. num. 2. & in
d. Marsicen. corã Buratto n. 2. Vel nisi huiusmodi ter-
9 ritorium separatum vnà cum iurisdictione quasi Epi-
scopali acquisierint ex præscriptione immemorabili
vel quadragenaria cum titulo, vt notant Hostiens.
Butr. Bellamer. & Abbas locis proximè citatis & Cal-
derin. consil. 2. de præscript. qui affirmant posse Præ-
latos inferiores præscribere iurisdictionem quasi
Episcopalem cum territorio contra Episcopum, non
tamen quoad hoc, vt Episcopus ibi non habeat iu-
risdictionem saltem habitu, quia sic essent duo capi-
ta in eadem Diœcesi, quod esset monstrum, sed pos-
se tantum præscribere cum hoc, vt Episcopus habeat
vniuersalem iurisdictionem saltem habitu, & Præla-
ti inferiores habeant quasi sub eo, licet exercitio
excludatur Episcopus, & prædictos Doctores sequuta
est Rota in d. Calaguritana coram Ortembergo n. 21. &
in d. Constantien. coram eodem num. 11. vbi quod hoc
fieri non possit per præscriptionem etiam immemo-
rabilem.
10 Verùm contrarium, & tectius, quod scilicet Præ-
latus inferior possit præscribere certam partem Diœ-
cesis cum territorio, excludendo prorsus Episco-
pum in illo loco ab exercitio iurium Episcopalium,
tenent Archidiac. in cap. cùm Episcopus num. 2. verb.
per alium de offic. Ordin. in 6. & ibid. Ioan. Andr. sub
num. 1. paulo post princip. vers. quod dicit Gemin. sub
num. 7. & Franc. num. 3. ante med. vers. ideo si, Rota
decis. 2. de præscript. in nou. & Abb. in cap. auditis
num. 4. in 4. notab. de restit. in integr. & in cap. auditis
num. 7. de præscript. vbi quod Ostiens. in d. cap. cùm
contingat non benè sensit & firmauit Rota in Vulte-
ranen. seu nullius iurisdictionis 13. Aprilis 1584. coram
Orano, quæ in fine operis est decis. 40. Ideo Ostiens. &
sequacium opinio licèt posset procedere in simplici
consuetudine, secus dicendum est in immemorabili, 11
quæ habet vim priuilegij, & melioris tituli de mun-
do cap. super quibusdam, § præterea: vbi gloss. in verb.
non extat memoria de verb. signif. Gozadin. cons. 8.
num. 37. Paris. cons. 111. num. 43. & 49. lib. 1. Achill.
decis. 4. de iure patr. Gabr. de præscript. conclus. prima
num. 44. Cut. Iun. consil. 20. num. 6. vol. 1. vbi dicit
id locum habere etiam in casibus, in quibus ius
commune resistit, latè Paris. consil. 111. numer. 50.
vol. 1. Put. decis. 199. lib. 1. in nou. Rot. decis. 677.
num. 4. ad fin. part. 1. & 614. num. 1. part. 2. recent. 12
& de quadragenaria cum titulo, quæ sufficit etiam
quando ius resistit cap. 1. de præscript. in 6. Couar. post 13
alios var. resolut. c. 17. num. 7. lib. 1. Vltra quod in hoc
casu ius commune non resistit, non enim expressè
prohibet inferioribus Prælatis habere territorium,
sed tantùm præsumit, solùm Episcopum habere
Diœcesim vt videre est ex iuribus allegatis & obser- 14
uat Rot. in d. Vulteranen. coram Orano aliud est autem,
quod ius præscribatur contra prohibitionem expres-
sam iuris, aliud quod aduersus quandam iuris præsum-
ptionem explicitè id non vetantis, Couar. variar. re- 15
solut. lib. 1. cap. 17. num. 7. in fin. Prout dicitur de
præscribente seruitutem; cùm enim ius præsumat
omnia prædia libera, l. altius, & l. si tibi C. de seruit. &
aqu. tamen contra ius non est, si in alterius fundo
seruitutem quis præscribat, sed tantummodo contra
quandam præsumptionem naturalis libertatis. Coras.
in C. seruitutes num. 33. C. de seruit. Menoch. de reti-
nen. remed. 5. numer. 48. Rota in d. Vulteranen. seu 16
Nullius. Item dictum Ostiens. & sequacium proce-
dit, & ita ipsi loquuntur, quando inferior vult præ-
scribere certum territorium in eadem Diœcesi, itaut
ea sit vnum corpus habens duo capita, quod est mon-
struosum, & propterea consuetudine introduci non
potest. Secus verò vbi inferior ita præscribit territo-
rium separatum à Diœcesi, vt faciat propriam, &
diuersam Diœcesim cuius solus caput sit ipse infe-
rior, & sic vnum tantùm caput habeat; quo casu
cessat absurdum Ostiens. & Sequacium, cuius ratio-
nem propterea in casu isto reprobat Imol. in d. cap.
cùm contingat, num. 8. in fin. & ita etiam loquitur Rot.
in d. Constantien. quæ in fin. vers. non obstat. admittit,
talem præscriptionem posse procedere, & facta fuit
cum præsupposito, quod Parochiales, de quibus ibi
agebatur, essent in Diœcesi Constantien. & priuile-
gia, quibus Abbas ibi nitebatur, simplicem tantùm
exemptionem continerent, & eam restrictam ad Mo-
nasteria, & eorum membra, non autem ad loca,
castra, siue populum, & denique ibi non fuerat
abdicatum omne ius Episcopale, & translatum in
Abbatem, & sic dicta decisio non procedit, vbi
per separationem territorij loca non sunt amplius
in Diœcesi, neque de Diœcesi, & in eis Abbas ha-
bet ius, & iurisdictionem quasi-Episcopalem, vt
aduertit Rot. in Nullius, seu Squillac. iurisdictionis 4.
Martij 1616. coram Andrea, quæ in fin. operis est de-
cis. 69. num. 8. & in eisdem terminis loquitur alia
decisio in d. Calaguritana, in qua 7. Februarij 1607.
coram eodem Ortembergo articulus super consuetudi-
ne immemorabili exercendi iurisdictionem, & ha-
bendi territorium priuatiuè ad Episcopum, fuit ha-
bitus pro reuelanti, & exinde concessa remissoria, vt
infrà decis. 48.
Quare vbi constat iurisdictionem in aliquo loco 17
esse totaliter abdicatam ab Episcopo, & in Abba-
tem,

rem, vel aliom Prælatum priuilegio vel conſuetu-
dine immemorabili, vel quadragenaria cum titulo
tranſlatam, locus ille cenſetur effectus proprium
territorium Abbatis, & non dicitur amplius de
Diœceſi, neque in diœceſi Epiſcopi, ſed Nullius,
Gloſſ. ad d.clem.1.§.volumus in verb. Diœceſanis,& ibi
Card. num.2. in 4.quæſt. Abb.num.15. Imol.num.28.
Vitalin. num.4.de for.compet. Ancharan.in cap. poſtu-
laſti,num.45.verſ.licet ratione eod. tit. Franc. in cap.
2.§ ſtatuto,num.10 ad fin.verſ. ſed ſi per priuilegium
de conſtit.in 6. Mandoſ. in reg.16. Cancellar.quæſt.42.
num.3. Sanchez de matrimon.lib.3.diſput.29. num.16.
& lib.8.diſput 2 num.12. Gratian diſcept.forenſ. cap.
212.num.11. Mantic. deciſ.361. numer.2. Rot. deciſ.
207.in fin part.2. & deciſ.619. num.1. part.4. diuerſ.
coram Reuerendiſſ. D.Coccino deciſ.346. num. 6. in
impreſſ. & fuit reſolutum in Burgen.iuriſdictionis 16.
Decembris 1594. coram Orano, quæ eſt deciſ. 100.
poſt 1.volum.conſ. Farinac. num.3. & in fin. operis eſt
deciſ.41. & in eadem cauſa 18. Aprilis 1595. coram
eodem, quæ eſt deciſ.105. poſt 1. vol. conſ. Farinac. &
165. part.4. diuerſ & in fine operis eſt deciſ.42. nu-
mer.2 & 3.in Conſtantien. iuriſdictionis 16.Nouemb.
1607. coram Ortembergo, quæ in fine operis eſt dec. 54.
num.5.in Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis 28. May
1612.& 21.Martij 1613. coram Franciſco Vbaldo,quæ
in fine operis ſunt deciſ.65. & 66. & in dict. Nullius
ſeu Squillacen. iuriſdictionis coram Andrea num. 7.&
in Fauen. ſeu Nullius iuriſdictionis 27. Octobris 1617.
coram Reuerendiſſ. D Coccino, quæ in fine operis eſt
18 deciſ. 70. Quod procedit, etiam ſi loca huiuſmodi
ſint circumdata limitibus Diœceſis, Rota in d.Cala-
guritana ſeu Nullius, iuriſdictionis 7.Februarij 1607.
coram Ortembergo, quæ in fine operis eſt deciſ. 48.
num.7.& in d.Squillacen.num.12. quas ſequitur D.Fe-
rentill. in Annot. ad deciſ.578. Burat. n.24

19 Quod autem locus ſit in aliqua Diœceſi,probatur
ex pluribus, & primò ex actibus iuriſdictionalibus
ibi ab Epiſcopo factis.Calcan. conſ.34 num.11. Hie-
ronym.de Mont. de finib.regen.cap.78. num.32. Rota
in d. Marſicana iuriſdictionis coram Buratto num.12.
& in Adrien. iuriſdictionis 27. Iunij 1622.& 30. Ian-
uarij coram R.P.D.Pirouano, quas refert, & ſequi-
tur D.Ferentil.in Annotat.ad d.Marſicen. coram Bu-
20 rat. num. 15. Nec eſt neceſſarium probare exercitium
ſingulorum ſpecierum iuriſdictionis, ſed ſufficit pro-
bare actus in qoibuſdam, & aptitudines in cæteris
Bald. conſ.161. num.2. verſ. item non eſt neceſſe lib.3.
Rota in Theatina iuriſdictionis 17. Decembris 1607.
coram Ortembergo, quæ in fine operis eſt deciſ. 56.
21 num.3. & per exercitium vnius actus Epiſcopus dici-
tur conſtitutus in quaſi-poſſeſſione vniuerſalis iuriſ-
dictionis, Rota in d. Theatina coram Ortembergo,
22 num.4. Dummodò probetur, huiuſmodi actus eſſe
factus cum ſcientia, & Patientia Prælatorum inferio-
rum, contra quos prætenditur iuriſdictio, aliàs non
ſuffragatur, vt in his terminis reſpondit Rota in d.
Adrien.ſeu nullius iuriſdictionis 28. May 1612.coram
Vbaldo num.7.in d. Aprutina iuriſdictionis 19. Mar-
tij 1607. coram Eminentiſſimo D.Cardinale Ioanne
Baptiſta Pamphilio n. 1. & in eadem cauſa 10. Mar-
tij 1624. coram Dunozetto num.16.& in Theatina iu-
riſdictionis de Bucclanico 23. Iunij 1614. coram Reue-
rendiſſ.D.Coccino Decano; quæ in fine operis eſt deciſ.
23 59.num.7 Verùm quod non ſit neceſſarium Epiſco-
po probare ſcientiam, & patientiam aduerſarij, re-
ſoluit Rota in allegata Adrien. iuriſdictionis 27 Iunij
1622. coram R.P.D.Pirouano, & ratio eſt, quia Epi-
ſcopus habet iuris aſſiſtentiam exercendi iuriſdictio-
nem in locis ſitis inter fines ſuæ Diœceſis; at in
24 habente iuris aſſiſtentiam, non eſt neceſſaria ſcientia

patientia, dum non agit de acquirenda, ſed de conti-
nuanda quaſi-poſſeſſione. Rip. in cap. cum Eccleſia
Sutrina numer.74. verſ. facit autem de cauſ.poſſeſſ.&
propriet. Sequitur D. Ferentil. in Annotat. ad dicta
deciſ. 578. Buratt. ſub num. 16. & quia Epiſcopus 25
tunc habet titulum cum poſſeſſione, quo caſu non eſt
neceſſarium probare ſcientiam, vel patientiam ad-
uerſarij, Caſtren. in l. ſeruitutes 14. ſub num.9. verſ.
quartò requiritur,ff.de ſeruitut. Veronen. de ſeruitut.
Vrban.præd.cap.20.num.5.verſ.2. fallit cum aliis in
d.Theatina iuriſdictionis 17. Decembris 1607. coram
Ortembergo. Seraphin. deciſ. 1213. num. 7. Rot. de-
ciſ.533.num.3.part.1.recent. Inſuper actus iuriſdictio- 2.
nis, ad hoc vt probent Eccleſiam eſſe in diœceſi, de-
bent eſſe certi, quia ſi poſſent referri ad plures cau-
ſas, ſiue titulos, non eliceretur ex eis vera probatio,
ſed æquiuoca, quæ non ſufficit ex allegatis per Sucd.
conſ.168.num.33. verſ reſpondeo quoque, & num. ſeq.
Et ideo licet actus viſitationis ſint iuriſdictionales 27
cap.1.§.cùm autem,de cenſib.cap conquerente,vbi Gloſ.
& DD. præcipuè Abb. num.2. in fin.de offic.ordin. Se-
raphin. deciſ.475.num.1 & 615. num.2. & 1008. nu-
mer.4. Mantic. deciſ.322. num 14. Gregor. XV. de-
ciſ 4.num.4.& deciſ. 304. numer.4. Buratt. deciſ. 504.
num.1. cum aliis per D. Ferentill. ibi ſub littera A,
num.22. tamen cum poſſint ab Epiſcopo fieri iure de- 28
legato tanquam ab Epiſcopo viciniori, qui vigore
Concilij Tridentini ſeſſ,24. cap.9. de reformat. poteſt
viſitare Eccleſias etiam quæ ſunt Nullius, non ſuf-
fragantur huiuſmodi actus, niſi viſitationes proben-
tur factæ vel ante Concilium, vel ſi poſtea, docea-
tur factas iure ordinario, quod eſt probandum quia
non præſumitur, ſed potius vigore Concilij factas
fuiſſe, vt reſoluit Rota in d. Aprutina iuriſdictionis
19. Iunij 1606. & 30. Martij 1607. coram Eminen-
tiſſ.Domino Cardinale Pamphilio in dict. Adrien. ſeu
Nullius Iuriſdictionis coram Vbaldo num.3.& 4 & in
d.Nullius ſeu Aprutinæ iuriſdictionis coram Dunozetto
num.14.& 15. quas refert & ſequitur D.Ferentill. loco
cit.num.18.& Rota in d.Theatina iuriſdictionis de Ar-
ſeſſa 17.Decemb 1612.coram Reuerendiſſ. D.Coccino,
quæ in fine operis eſt deciſ.57. & coram eodem in alia
Theatina, ſeu nullius iuriſdictionis de Bucclanico 23.
Iunij 1614.ſicut etiam ex contributione facta ſemina- 29
rio,non probatur ſubiectio ex parte contribuentium,
nec iuriſdictio ex parte Epiſcopi cogentis ad cõtribu-
tionem, quia vigore Concilij Tridentini ſeſſ.23. de
reformat.c.8.circa med. ſeminario contribuere tenen-
tur etiam,qui ſunt Nullius.Rot in d.Adrien.ſeu Nul-
lius iuriſdictionis 28.Maij 1612 coram Vbaldo,n.5.&
in d.Squillacen ſeu Nullius coram Andrea,n.26.& ge-
neraliter ex actibus,quos Epiſcopi in exemptos vigo- 30
re Concilij tanquam delegati exercere poſſunt, quos
recenſui ſupra quæſ.7. hac diſp. non probatur iuriſdi-
ctio, vt Rota in dd Adrien.& Squillacen.

Secundò locum eſſe in aliqua Diœceſi probatur ex 31
teſtibus explicitè id deponentibus, & bonam rationẽ
reddentibus,Rot. in d.Calaguritana iuriſdictionis 26.
Iunij 1604.coram Ortembergo,& in d.Marſicen.coram
Buratto,n 7.debent tamen teſtes in hac materia,etiam 32
non requiſiti,aſſignare rationem concludentem, non
per actum intellectus, ſed etiam per ſenſum corporis,
ad hoc vt eorum depoſitiones ſtringant,vt in his ter-
minis Rot.in d.Nullius ſeu Aprutina coram Dunozet-
to,n.12. vbi n.18 quod non ſufficiant teſtes de auditu
non ſpecificantes perſonas, à quibus audierunt.

Tertiò probatur ex priuilegio exemptionis, quod 33
eximit ſolum à ſubiectione,non autem à ſituatione,&
denominatione.Vitalin.in clem.2.n.44.de priuil.Fran.
in c.2.§.ſtatuto verſ.ſed aduerte de conſtit.in 6. Rot. d.
dec.207.n.3.part.2.diuerſ.& d dec.324.n 4.& dec.491.

pr.1.part.1.recent.cum aliis in d. Calaguritana seu Nullius iurisd. 16. Iun. 1606. coram Ortembergo,n.5.& 6. & in eadem causa 20. Maij 1615.coram Vbaldo,quæ in fin.operis est decis.50.num.1.& in d. Marsicana coram Buratto,num.14.

34 Quartò probatur ex enunciatiuis,quæ si emanauerint à Summis Pontificibus principaliter ad describendos fines diœcesis, cum clausula,quæ propriis diximus exprimenda vocabulis,probant locum io eis numinatum esse intra fines Diœcesis, vt tenuit Rota dec. 142.n.5.& 6.part.4.diuers.& dec.258. n.2. post 2.vol. consil.Farinac.& dec.405. n.2. & dec.683.n.4. part.1. recent.& in Cæsaraugustana Camerariæ 26.Nouembris 1632.coram R. P. D. Pirouano, quæ in fine operis est dec.78.vbi n.23. quod Rota semper amplexa sit hanc opinionem, tanquam veriorem, & idem tenuit in eadem causa coram eod.9.Maij 1633. quæ infra est dec. 79.n.3.& admisit eadem Rot.in alleg. Adrien seu Nullius iurisdictionis 18.Martij 1613. coram Vbaldo,n.4. licèt de releuantia huius probationis dubitauerit Franc.in c.si Papa,n.4.vers.& dicit etiam, de priuileg. in 6. Put. dec.427. lib.2. in non.cum aliis per Rot. d.

35 dec.683.n.1.part.1.recent. Debent tamen enunciatiuæ huiusmodi esse plures, saltè duæ factæ à diuersis summis Pontificibus in diuersis Bullis. Aretin.in cap.cum causam.n.23.vers.sed potest responderi de probat. Rota dec.188.sub n 1.part.1. diuers & decis.160. n.6.part.1.

36 recent. Item debent esse antiquæ, aliàs non probant l.non nudis:& l.non epistolis C.de probat. Rot. dec. 31. de probat.in antiq.& in Taruisina iurisdictionis 17.Februarij 1598.coram Litta,& in Theatina iurisdictionis

37 4.Iuly 1612.coram Reuerendissimo D.Coccino. Insuper enunciatiuæ plures in instrumentis diuersis temporibus inter diuersas personas,& à diuersis Notariis celebratis, & idem attestantibus, ex quibus resultat publica fama. Capuraq.decis.344.num.2.part.3.Rot. decis.472.num.1.& decis.541.num.3.part.1. recent. pro-

38 bant locum esse in Diœcesi in antiquis, saltem concurrentibus adminiculis,Rota in d. Calaguritana, seu Nullius iurisdictionis 16.Iunij 1606.coram Ortember-

39 go num.12. dummodo concurrat longæua quasi-possessio, vt in his terminis resoluit Rota in d.Adrien. seu nullius iurisdictionis 18.Martij 1613.cora Vbaldo n.6.& in d.Nullius,seu Squillacen. iurisdictionis coram

40 Andrea,n.11. & dummodo ex aliis contrariis enunciatiuis non elidantur Rot. d.dec.160.n.12.p.1.recent. & in d. Adrien.coram Vbaldo,n.7. & in d. Cæsaraugustana Camerariæ 9.Maij 1633.coram R.P.D.Pirouano num.8.

QVÆSITVM X.

Pendente lite super exemptione inter Abbatem, & Episcopum, ad quem pertineat iurisdictio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Regulariter cognoscit, an sibi iurisdictio competat.*

2 *Ordinarius nequit in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere.*

3 *Pontificis est de exemptione cognoscere.*

4 *Iurisdictio erga alios, lite pendente inter Episcopum, & Abbatem super exemptione, spectat ad eum qui tempore mota litis in possessione illam exercendi reperiebatur.*

5 *Possessio antecessorum, ad effectum manutentionis, iuuat successorem.*

PAucis hanc quæstionem resoluam, adiecta vnica distinctione: nam aut inter ipsum Abbatem, siue Prælatum inferiorem,& Episcopum. Agitur de iurisdictione erga alios exercenda, aut Episcopus prætendit erga ipsummet Abbatem iurisdictionem habere. In hoc vltimo casu licet regulariter ad iudicem spectet cognoscere, & determinare, vtrùm sibi iurisdictio competat,l.2.vbi Doct.ff.si quis in ius vocat.non ierit l. in præscriptione C.si contra ius; Panormit.Felin.& alij in cap. super literis de rescript. tamen in hac materia exemptionum Ordinarius nequit de sua iurisdictione cognoscere. Quia quando agitur non solùm de nudo exercitio iurisdictionis, sed etiã de proprietate subiectionis,non licet iudici cognoscere, vt docent Panormitanus in cap.ad audientiam, & ibi etiam Gloss. de appellat. Felin.in cap.super literis num. 24. de rescript. Tum quia per exemptionem agitur de totali fundamento iurisdictionis, & proprietate illius,idque cum honore & commodo Ordinarij, quo casu Ordinario cognoscere non licet, an sibi iurisdictio competat,ex Felin. d cap. super litteris, num.23. vers. fallit. tertiò; Confirmatur argumento à simili; nam quando excipitur, quod locus non est de iurisdictione citantis,eo casu Iudex,cuius in ea re vertitur vtilitas, cognoscere non potest, Felin.d.cap. super litteris, num. 27. vbi etiam Butr. validum est autem in iure argumentũ de locis ad personas. Atque quod opposita exemptione, Ordinario integrum non sit cognoscere, an sibi iurisdictio competat, docent Felin. dict.cap.super litteris, num. 10.vers.quartus casus,& num.24.vers.fallit quartò,de rescript. vbi etiam, Panorm.& alij, Innocent.in c.venerabilis,vbi etiam Panormit. num.3.& 4.de censib. idem Panormit.Franc.& alij in cap. ad audientiam de appellat. Angel in d.l.2 n.1.& 2 ff si quis in ius vocat. & Erasm.à Cokier de iurisdict. Ordin in exempt.p.2. quæst. 12. per tot. licet contrarium sentire videatur, Gloss.in cap cùm persona verb. Ordinarius,de priuileg. in 6.per illum text. in hoc igitur casu recurrendum erit ad vtriusque Superiorem, nempe ad Summum Pontificem:nam cùm eius solius sit plenè eximere,eius etiam erit de suo exemptionis priuilegio iudicare, & determinare, text. in cap.cùm venissent, vbi Gloss. in verb. iudicari,& Doct de iudic. 1 2 3 4

Si verò agatur de exercenda iurisdictione in alios; nempe cui competat huiusmodi exercitium, tunc iurisdictio spectabit ad eum, qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur; in ea enim manuteendus est iuxta text. in §.retinenda, Instit. de interdict. Rota decis.238.& decis.263.& 591. num.1. & decis.501.num.2.part.2.recent.& ad hunc effectum successor iuuatur etiam possessione antecessoris,Rota decis.1.de restitut spoliat in non. Guidop.decis.629. eadem Rot. d.decis.501 num.2.part.2.recent. vbi alia decisio citatur. 5

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiũ concessum ratione professionis, vel officij, durat quatenus durat professio,vel officium,n.11.*

2 *Cessante causa priuilegij, eius effectus cessare debet.*

3 *Priuilegium mutatur, mutatione personæ, declara, vt num.12.*

4 *Ecclesia Regularis ad regularem statum redacta,non amittit exemptionem, & priuilegia, quæ antea obtinebat, nisi expressè sint sublata.*

5 *Causæ duæ vbi concurrunt, vna tantum cessante,non cessat dispositio.*

6 *Causa vtilitatis potentior, & principalior præsumitur.*

7 *Causa*

7 *Cauſa vtilitatis præſumitur finalis, quia futura reſpicit, & quia magis vniuerſalis, & perpetua,*
8 *Cauſa permanente permanet effectus.*
9 *Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia ſubrogatus eſſe cenſetur.*
10 *Subrogatio facta à lege ſemper intelligitur facta cum priuilegiis, ſecùs ſi ſit facta ab homine.*
13 *Formam reductionis Eccleſiæ Regularis in ſecularem vide remiſſiuè.*

1 VIdetur dicendum, quòd ſic. Quia priuilegium
conceſſum ratione profeſſionis, vel officij du-
rat, quatenus durat officium, vel profeſſio, *l. maxi-
marum*, vbi id notat Bart. *C. de excuſat. muner. lib. 10.
l. ſub prætextu, C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. ſemper*, & ibi
etiam Barthol *ff. de iur. immunit.* notatur in *l. ſcrinia-
rios, C. de teſtament. milit.* & per Felin. *in cap. clerici
col. 2. de iud.* Bald. *in l. inſtar. col. 2. C. de iure fiſci lib. 10.*
At priuilegium exemptionis regularibus conceſſum
videtur ratione profeſſionis; nempe ex eo, quòd Re-
gulares ſunt. Ergo ceſſante Regularitate, expirat pri-
uilegium exemptionis eius intuitu conceſſum, per
2 text. *in cap. Abbates de verbor. ſignificat. & in cap. ex
parte, & in cap. licet de decim. & in can. ita nos §. 1. 25.
quæſt. 2.*
3 Secundò. Quia mutatione perſonæ mutatur priui-
legium, *l. Paulus reſpondit*, vbi Bart. & alij *ff. de acquir.
hæredit.* ad idem text. *in l. cùm patronus, ff. de legat. 2.*
quem ad hoc ponderauit Marian. Soncin. *con. 153.
num. 18.* Iaſ. *in auth. quas actiones, num. 41. C. de Sacro-
ſanct. Eccleſ.* Surd. *conſ. 127. num. 67. lib. 1.* & alij; ergo
priuilegium conceſſum Regularibus debet ceſſare, fa-
cta tranſlatione regularitatis, in ſecularitatem.
4 His tamen non obſtantibus, contrarium dicendum
eſt; nempè, quòd Abbatia, ſiue Eccleſia regularis ad
ſecularem ſtatum redacta non amittit exemptiones &
priuilegia ſibi antea conceſſa niſi expreſſe ſint ſubla-
5 ta. Primò quia vbi duæ cauſæ concurrunt, vna tan-
tùm ceſſante, non ceſſat diſpoſitio, *l. ſi ventri, l. in
bonis*, vbi Bart. *ff. de priuileg. creditor. & §. affinitatis,*
Inſtit. *de nup.* Sed Summus Pontifex non videtur ad
huiuſmodi exemptiones concedendas impulſus ea
tantum cauſa, quod perſonæ erant Regulares, ſed
etiam propter Eccleſiæ, & Religionis vtilitatem ac
6 fauorem, quæ cauſa vtilitatis Eccleſiæ potentior, &
principalis fuiſſe præſumitur, ſecundùm Calderin.
7 *conſ. 8. ſub rub. de priuileg.* & præſumitur finalis, quia
futura reſpicit, *ad l. 1. §. ſexum, ff. de poſth.* & quia ma-
gis vniuerſalis, & perpetua, quam ratio Religionis,
ſeu regularitatis, vt notatur per Bald. *in l. generaliter,
col. 2. C. de Epiſc. & Cleric.* Ideò licet priùs in Eccle-
ſia fuerint Regulares; quia Eccleſiæ vtilitas permanet
in ſecularibus, permanebit, & priuilegium, *l. libero-
rum, §. notantur, ff. de his, qui not. infam. cap. requiſi-
8 ſti, de teſtam. cap. dilecti, de for. compet.* Quòd autem
vtilitas Eccleſiæ maneat, & perſeueret in Eccleſia
Regulari ſecularizata, patet quia huiuſmodi mutatio,
ſiue Regularis ſtatus in ſecularem tranſlatio Apoſto-
lica auctoritate fieri debet, quod eſt certum; num-
quam autem ſummus Pontifex ad id inclinaret, ſi
ex tranſlatione huiuſmodi potiùs detrimentum, quàm
vtilitas Eccleſiæ ſequeretur.
Secundò licèt exemptio ab initio conceſſa foret
Monachis, ſeu aliis Religioſis; tamen quando Ca-
nonici ſeculares ſubrogantur in locum Regularium,
9 in eorum quoque iura & priuilegia, ſubrogati eſſe
cenſentur; facit text. *in clem. 1. de ſupplen. neglig. Præ-
lat.* Vbi Epiſcopus ſubrogatus in locum Canonico-
rum ad eligendum Abbatem, intelligitur ſubrogatus
eodem modo, & forma, quibus Monachi eligere
debebant; & hoc probat Felin. poſt Calderin. *in
c. cùm acceſſiſſent, col. 6. de conſt.* vbi plura ad hoc addu-
cit; facit generalis regula de ſubrogatis, quæ eſt, vt
ſapiant naturam, & ſortiantur iura, & priuilegia eo-
rum, in quorum locum ſubrogantur, *l. ſi eum, §. qui
iniuriarum, ff. ſi quis caution. cap. Eccleſia. vt lite pend.*
Item quia ſubrogatio facta à lege ſemper intelligitur 10
facta cum priuilegiis. Licèt non facta autem ab ho-
mine; niſi agatur de fauore, & vtilitate Eccleſiæ,
iuxta doctrinam Henrich. Boich. *in d. cap. Eccleſia, vt
lite pendent.* Barthol. Soncin. *conſ. 93. numer. 3. circa
fin. & num 4. lib. 3.* Sed hic ſubrogatio fit a lege, quia
fit à Summo Pontifice, qui eſt lex animata, & viua
in terris, *§ fin. Auth. de conſult. collat. 5, l. 1. §. cùm Vr-
bem, ff. de offic. præf. Vrb.* notatur *in l. & quia ff. de iu-
riſd. omn. Iud.*
Confirmatur per ea, quæ docent Ioan. Andr. & alij
in cap. 1. § ad hæc de Religioſ. domibus in 6. vbi dicunt
quòd is qui donauit Religioſis certa prædia ſub con-
ditione, quod redirent ad eum ſi contingeret ipſos
Religioſos mutare habitum, vel à loco recedere, non
habet ius repetendi donationem, ſi mutatus fuit ha-
bitus de licentia Papæ; quia habitus mutatus de li-
centia Papæ, cenſetur ſubrogatus loco alterius.
Non obſtat quod ceſſante profeſſione debet ceſſa- 11
re priuilegium, quia hoc procederet, ſi priuilegium
conceſſum fuiſſet ratione ſolius profeſſionis quo caſu
non negatur mutatione ſtatus amitti priuilegium, ſed
conceſſio exemptionis facta eſt, attenta ratione vtili-
tatis Eccleſiarum, & Religionum earúmque fauore, vt
ſupra diximus, faciunt quæ notantur *in l. 1. C. de collect.
de immunit. lib. 11.* vbi ſi priuilegium concedatur non
ſolùm reſpectu priuilegiatorum profitentium aliquã
artem, ſed etiam fauore Vniuerſitatis vel Collegij,
permanet priuilegium, etiam quod priuilegiati deſi-
nant exercere artem illam.
Nec item obſtat, quod mutatione perſonæ extin- 12
guatur priuilegium; quia id verum eſt, quando ſola
perſona fuit immediata cauſa priuilegij, ſecundùm
Dinum. *in regul. priuileg. de regul. iuris in 6.* per text.
in l. non ſolum, ff. de in integrum reſtit. ſed perſonæ Re-
gularium non fuerunt immediata cauſa exemptionis
concedendi, ſed fauor Religionis, & Eccleſiarum,
necnon earum vtilitas, vt diximus, ergo, &c. Atque
quòd Eccleſia Regularis, per mutationem ſtatus non
amittat priuilegia, & immunitates, ac libertates ſibi
conceſſas, niſi expreſsè ſint ſublata, & niſi concer-
nant ipſum ſtatum, vt puta ordinem regularem, do-
cent Innocent. *in cap. dilectus, col. 3. ſub num. 4. verb.
Monialium*, & ibi Ioan. Andr. *col. 4. in princip. eodem
verbo Monialium*, Panormit. *num. 9* & alij *de Capell.
Monachorum*, Idem Innoc. *in cap. Abbate in fine*, &
ibi Butr. *num. 21.* & Panormit. *num. 16. de verborum
ſignificat.* Rebuff. *conſ. 105. & in Concordatis rubr. de
Regia ad Prelat. nomin. faciend §. vlt. verbo, conceſſa.*
Geminian. *conſ. 125. num. 12.* Oldrad. *conſ. 167. num. 1.*
latiſſimè Ripa *reſpon. 3. ad cap. 2. de reſcript. à num. 12.
in fin.* Philip. Prob *in addit. ad Ioan. Monach. in cap.
cùm de beneficio, à num 42. vſque in finem de præbend.
in 6.* Rota *in vna Tarraconen. Sacriſtiæ 19. Martij*
1601. *coram Iuſto circa fin. relata* per Garz. *de benef.
part. 7. cap. 15. num* 8. eadem Rota *in Aquilana iuriſ-
dictionis* 30. *Martij* 1607. *coram Pamphilio num. 3
relata* per Marcheſan *de commiſſionibus part. 1. fol. 980.*
eadem Rota *in Cæſaraugustan. præeminentiarum 3.
Martij* 1609 *coram Coccino.* 13
Forma reductionis Regularitatis in ſecularitatem
traditur à Philippo Probo *loc. cit. num. vlt.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio est libertas, qua exemptus liberatur ab Ordinary iurisdictione.*
2 *Fauori suo renunciare quilibet potest.*
3 *Abbates & Prælati exempti nequeunt exemptioni renunciare.*

1 VIdetur dicendum, quod sic; Quia exemptio est libertas, qua exemptus eripitur, vel liberatur ab Ordinariorum iurisdictione, *can nulla*, iunct. glos. 93. *dict.* gloss. *in cap. olim il 1. in verb. Diœcesani*, & ibi, Panormit. & alij, *de priuileg.* ergo est fauor &
2 priuilegium: at quilibet potest fauori suo renunciare, *l. si quis in conscribendo, C. de Episc. & cler. cap. ad Apostolicam, de Regular.* Ergo, &c.

3 Contrarium tamen dicendum est; quòd Abbates, & Prælati ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione exempti, & Sedi Apostolicæ subiecti nequeant exemptionis priuilegio renunciare; quia summus Pontifex, aliquos à Prælatorum sibi inferiorum iurisdictione soluendo, ac sibi subiiciendo, constituit se immediatum eorum Superiorem, Iudicémque Ordinarium, quasi esset Episcopus Diœcesanus; ideò nequeunt exempti, absque Papæ licentia, huiusmodi priuilegio renunciare; sicut Clericus, absque Diœcesani licentia, nequit se alieno Episcopo subiicere, & eius iurisdictionem prorogare, per text. *in cap. significasti, de for. compet.* quia consequenter id noceret iurisdictioni: & fauori proprij Episcopi. Vnde cùm supra dictum sit exemptiones etiam Apostolicæ Sedis fauore concedi; non est, cur exemptus in præiudicium Summi Pontificis, cuius interest, huic priuilegio renunciare possit: atque hoc expressè probatur *in cap. cum tempore, de arbitr.* vbi §. *fin.* Summus Pontifex approbat quoddam compromissum inter Ecclesiam exemptam cum quodam Episcopo, & excipit, quæ contra libertatem illius Ecclesiæ exemptæ in eo compromisso continentur, hanc reddens rationem, *Cùm etsi spontè volueris, de iure tamen nequiueris sine licentia Romani Pontificis renunciare priuilegiis, vel indulgentiis libertatis, quæ Monasterium illud indicant ad ius & proprietatem Romanæ Ecclesiæ pertinere:* idem probatur, *ex cap. 2. ad fin. de in integr. restitut.* ibi, *non tàm ius suum, quàm nostrum, & cap. cùm olim il 2. de priuileg.* ibi *Ius nostrum, & Ecclesia Romana tuebatur.* Atque ita tenent gloss. finalis *in Clement penult. de sentent. excommun.* Anton. de Butr. *in cap. significasti, num. 12.* & ibi etiam Panormit. *num. 10. & 11.* & Marian. Soncin. *num. 42. de for. compet.* idem Panormit. *in d. cap. cùm tempore, num. 2. & 7. de arbitr.* Felin. *in cap. cum accessissent in princip. de constitut.* Ioan. Andr. *in reg. sciente, de regul. iur. in Mercuriar.* Iason *in d. l. si quis in conscribendo*, Mandos. *de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, versic. exemptus à iurisdictione*, Card. Tusc. *verb. renunciare, concl. 171. num. 9* Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part. 3. quæst. vltim.* Roderic. *quæst. regul. tom. 2. quæst. 63. art. 10.* Sanch *in decalog. lib. 4 cap. 39. num. 29.* & aliis sequentibus Galerat. *de renunciat. tom. 2. cent. 2. renunciat. 140. num. 18.* Aug. Barbos. *in addit. ad collect. ad d. cap. cùm tempore*, latè Rota *in Vlixbonen. Monast. 2. Iunij 1625. coram Remboldo, & in eadem causa 19. Nouembr. 1625. coram Reuerendiss. Domino Coccino Decano*, in quibus contrariis respondet, subditque non esse veram sententiam, gloss. *verb. libertatis, in d. cap. cùm tempore*, asserentis priuilegio exemptionis renunciari posse in præiudicium exempti, non verò eximentis, quia non potest considerari aliquis effectus, quantùm ad exemptum; nam ius libertatis est ita coniunctum inter exemptum, & superiorem, vt commodè separatio fieri non possit, prout obseruat Abbas *in d. cap. cum tempore, n. 7. quæ dec. in fin. operis sunt dec. 81. & 82.* & idem firmauit Rot. *coram Gregor. XV. decis. 325. num. 23. & in Leodien. Decanatus 15. Ianuary 1629. coram R. P. D. Pirouano.*

Ad argumentum respondemus, quod licèt generaliter dicatur, quem posse licitè iuri: & fauori suo renunciare; tamen in priuilegio exemptionis tangitur, nedum fauor exempti, sed etiam ipsius Superioris, id est Pontificis qui eum exemit, & eximendo ab aliis, illum immediatè suæ iurisdictioni subiecit, vnde sua interest, hanc immediatam subiectionem non amittere.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta, à sua iurisdictione eximere possit.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest Ecclesias suæ Diœcesis à sua potestate eximere.*
2 *Exemptiones ab Episcopis Regularibus concessæ referuntur.*
3 *Potest ab omnibus iuribus, quæ in Ecclesiis suæ Diœcesis Episcopus non possidet, libertatem concedere.*
4 *Episcopus Ecclesias sibi subiectas eximere à quibus non possit.*
5 *Episcopus eximere potest, in totum initio fundationis Ecclesiæ.*
Item patiendo iura sua præscribi.
Item per modum Vicariæ perpetuæ.
Item non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contra se lata.
6 *Episcopus, & alius Prælatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem semel concessam amplius reuocare.*
7 *Exemptio ab Ordinario concessa, absque consensu Capituli non suffragatur, & consensus præstari debet collegialiter, & à Capitulo ad id legitimè congregato*, nom. 8.
9 *Consensus Capituli requisitus in exemptione ab Episcopo alicui Ecclesiæ concessa, præsumitur ex obseruantia 30. annorum etiam quòd in priuilegio exemptionis enunciatus, aut reseruatus non appareat.*

REgulariter Episcopus potest Ecclesiis intra eius 1
Diœcesim suas à sua potestate eximere, vt probat Gloss. 15. *quæst. 2. in Summa, versic. item Episcopus*, & alij Doctores inferiùs citandi communiter; & leguntur aliquæ huiusmodi exemptiones Regularium Monasteriis concessæ ab Episcopis: vt fuit exemptio
cócessa Cœnobio D. Vincentij Lutetiæ, à B. Germano 2
Parisiorum Episcopo, cuius priuilegium refertur in *quæs. 4. huius Disp.* huic simile priuilegium concessum fuisse ab Archiepiscopo Consentino propter exemptionem Fratrum Minimorum de Paula, à sua iurisdictione legitur, *in 1. tomo priuil. eiusdem Ordin.* à Laur. Peirin. *declarat. in principio*; cuius priuilegij tenor est.

PIRRHVS MISERATIONE DIuina Archiepiſcopus Conſentinus.

Dilecto Nobis in Christo Filio F. Franciſco de Paula, Eremitæ nostræ Conſentinæ Diœceſis, tuæque Congregationis Fratribus Eremitis præſentibus, & futuris, ac vniuerſis, & ſingulis, ſalutem in Domino ſempiternam.

☞ DEcet nos ex officio, quo Archiepiſcopali Eccleſiæ Conſentinæ præſidemus, vigilanti cura, ſingularique ſollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam omnipotentis Dei, cui ſoli cura eſt de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum ſanctæ Fidei Catholicæ, noſtræque Christianæ Religionis, ac plurimorum animarum ſalutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, inſudare; ac quantùm cum Deo poſſumus, ea, quæ iuſta, rationabilia, ſalutifera, & à iure diuino, ac ſanctorum Patrum inſtitutionibus, penitùs, & omninò non diſcrepantia gratioſè concedere & iis fauorabiliter annuere.

Dudùm ſiquidem ad tuæ ſupplicationis inſtantiam ſuper finibus, & poſſe dictæ Terræ Paulæ, quoddam Oratorium, ſeu Eccleſiam ſub vocabulo ſancti Franciſci, per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere, ac orare poſſes. Tu, qui dictum Oratorium, ſeu Eccleſiam cum ſingulari diligentia, vnà cum quodam paruo dormitorio fabricaſti, ac fabricari feciſti, ac in dies fabricas, & amplias, vitam auſteram, Eremiticam per viginti annos, vel circà, & ſanctè, & iuſtè, & religioſè vixiſti, ac de bono in melius perſeueraſti, provt ducis, viuis, & perſeueras de præſenti, ibidémque Deus ſolita clementia, diuerſa, & crebra miracula per te operatus eſt, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multiſque ſub habitu Eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præſtare famulatum. Vt tu ipſique quietiùs, ſanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu & Fr. Balthaſar Sacerdos, cæteríque Clerici, vel Laici ſub habitu Eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humiliter ſupplicaſtis, vt dictum Oratorium, ſeu Eccleſiam ſancti Franciſci de Paula, ab omni iuriſdictione, & ſuperioritate Matris Eccleſiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iuriſdictione, & ſuperioritate, etiam noſtra eximere, & liberare, & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ totaliter relaxare, dictúmque Oratorium, ſeu Eccleſiam, vnà cum omnibus iuribus &, pertinentiis ſuis, tibi, tuæque Congregationis Eremitis, Fratribus, præſentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (provt ipſi ſupplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiuſmodi Fratribus, Eremitis poteſtatem, baliam, auctoritatem, te Fratrem Franciſcum, & alios quoſcunque in eorum Superiores, & Officiales canonicè eligendi dare, & concedere, tibíque & aliis per vos eligendis, omnem iuriſdictionem, & poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus, indè, & ſuper omnibus locis & perſonis, & rebus huiuſmodi; cum poteſtate Miſſas, & alia diuina officia celebrandi, Confeſſiones audiendi, Euchariſtiæ, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & recipiendi, malefactores, rebelles & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & abſoluendi; & pro huiuſmodi vitæ obſeruantia ſtatuta, & ordinationes iuri diuino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus conſona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac aliàs opportunè in omnibus concedere, dare & prouidere dignaremur.

Nos verò, qui ex vera ſcientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoſcimus, operáque tua, & nobis manifeſta ſunt, & Religioſum, & ſanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore & eſſe demonſtrant; conſiderantes, quòd bona opera pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis ſalutifera, inibi, & vbique per te, tuámque Congregationem feruentiùs, & quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, ſi priuilegiis, munimine, ac fauoribus & gratiis proſequamini opportunis, veſtris iuſtis, & ſanctis deſideriis, & ſupplicationibus annuentes, & inclinati; huiuſmodi Oratorium, ſiue Eccleſiam, vnà cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, aſſignamus, cedimus, & conferimus, ac tenore præſentium prouidemus de eodem.

Téque in ſuperiorem huiuſmodi Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præſis, ac vita, & exemplis proſis: tuíſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubriùs omnes huiuſmodi Congregationis perſonæ obedire, & parere debeant, ipſiſque tuis Eremitis Fratribus, te in ſuum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum, alios quoſcunque Superiores & Officiales canonicè eligendi poteſtatem, & auctoritatem.

Nec non Statuta, & Ordinationes pro huiuſmodi vitæ obſeruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deuiantia, faciendi.

Tibique, & huiuſmodi Officialibus, & Superioribus ſic eligendis omnimodam iuriſdictionem, ordinariam in ſpiritualibus, & temporalibus Congregationis huiuſmodi perſonarum, etiamſi Sacerdotali, ſeu quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum iuriſdictionem animalium, & rerum omnium ad te tuámque Congregationem, quomodolibet ſpectantium.

Cum poteſtate quóſcunque rebelles, & inobedientes, omnium huiuſmodi Congregationis perſonarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuſcunque generis maleficia, & crimina (provt iuris fuerit) puniendi, huiuſmodi delinquentes incarcerandi, condemnandi, diſciplinandi, liberandi, abſoluendi, cæteráque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis videbuntur fore neceſſaria, & opportuna, & quæ noſmet facere poſſemus.

Sacerdotibus verò huiuſmodi Congregationis, ſeu ſecularibus, vel regularibus per vos eligendis, vt Miſſa etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honeſto cum altari portatili celebrandi, Euchariſtiæ, & alia quæcunque Sacramenta Eccleſiaſtica liberè, & licitè tibi, huiuſmodíque tuæ Congregationis perſonis, quoties deuotio ingruerit, & neceſſitas poſtulauerit, abſque quacunque Superioris licentia miniſtrare, ad quæ ſuſcipienda, extrà loca huiuſmodi compelli non poſſitis.

Confeſſiones audire, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacunque irregularitate, nobis tam à iure, quàm à nobis reſeruatis, & permiſſis, toties, quoties abſoluendi, & diſpenſandi, votáque quæcunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem iniungendi.

Loca, Oratoria quæcunque, & Eccleſias licitè accipiendi, & retinendi.

Quaſcunque

Quascunque etiam personas Ecclesiasticas, & seculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum quem geritis profiteri, & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, vestráque huiusmodi statuta, & ordinationes facere possint, & valeant, ac possitis, & valeatis, potestatem, baliam, & auctoritatem tenore præsentium damus, concedimus, & indulgemus; ac vobiscum super his opportunè dispensamus.

Omnibúsque priuilegiis, & gratiis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus Fratres Sancti Francisci, cæteríque Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui & vti auctoritate nostra in Ciuitate, & Diœcesi Consentinensi, possitis & valeatis.

Huiusmodi Oratorium, siue Ecclesiam, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Ecclesias, per vos in posterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, Eremitísque, & personis, rebúsque omnibus ad vos, vestráque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personísque huiusmodi inibi degentibus ab omni iurisdictione, & superioritate Matrum Ecclesiarum, ac nostra nostræque Consentinæ Ecclesiæ, cæterarúmque personarum (salua tamen semper quarta omnium legatorum, quam omnino Nobis, & Successoribus nostris, prout iuris est, soluere teneamini, ex certa nostra scientia, motu proprio, & de plenitudine nostræ Dignitatis, quantum cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac sub protectione submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totaliter, specialiter, & singulariter, & expresse remittimus, & relaxamus præsentibus perpetuis, futurísque temporibus valituris.

In quorum omnium, & singulorum roboris firmitatem & testimonium præmissorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cancellarij nostri præsentes fieri fecimus nostrique maioris sigilli appensione munitas, & nostræ propriæ manus subscriptione roboratas.

Datum in nostro Archiepiscopali castro S. Lucidi, Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ indictionis, sub Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri D. Pauli Papæ Secundi, Anno septimo. Amen.

3 Verùm Episcopus non potest in totum Ecclesiã sibi subiectam à sua potestate eximere; potest enim concedere immunitatem, & libertatem ab omnibus iuribus, quæ ipse in Ecclesia possidet, iis tamen exceptis, quæ à se alienare; seu abdicare nequit; vt *cap pastoralis de donation.* Ita Gloss. *in cap. 1. in principio, de priuilegiis, in sexto*, & ibi Philipp. Franc. *sub num. 4. versiculo in Glossa 2.* Gloss. *in Can. visis, 16. quæst. 2.* Federicus de Senis *consil. 147. & 148.* Calderinus *consil. 12. versiculo tamen per hanc vnionem, in titulo de rebus Eccles non alienandis*, Panormitanus *in cap. cùm olim, num 4. de priuilegiis, & in cap. constitutus, num. 10. de Relig. domibus, & in c cùm inter, num. 13.* vbi etiam Felinus *num. 3. & 4. de sentent. & re iudic.* idem Panormit. *in cap cùm venerabilis, per totum, de censibus*, Decius *consil. 152. incip. In causa*, Manchet. *in tractatu de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, vers. Episcopus non potest*, Erasinus Cokier *de iurisdictione Ordin. in exempt. part. 1. quæst. 3. num. 3.*

4 Nam licet Episcopus quantumcumque generaliter Ecclesiam à sua iurisdictione eximat, nihilominùs semper remanent octo, à quibus eam soluere non potest. Primum, est correctio *Canon. visis 16. quæst. 2.* Secundum, visitatio. Tertium, procuratio ratione visitationis, *d. cap cùm venerabilis*, & ibi Panormitanus, *num. 3* Quartum est cathedraticum, *cap. pastoralis*, & *ibi* Gloss. *de donat.* alia Gloss. *in Can. quicunque, 16. quæst. 7.* & ita communiter teneri, ait Panormitanus *loco citato*. Quintum est, Ius reuerentiale, quod sibi ab inferioribus Ecclesiis debetur, Felinus, & Panormit. *loco cit.* Puteus *decis. 115. lib. 5.* Cokier. *d. quæst. 3. num. 4. versic quintò similiter.* Sextum est, charitatiuum subsidium, *cap. cùm Apostolus de censibus.* Septimum, est institutio auctorizabilis, quoad curam populi, arg. *cap cùm satis, de offic. Archidiac. & cap 1. de Capell. Monach. in 6.* Octauum, ea quæ sunt Ordinis Episcopalis; non enim potest Episcopus eximere subditum, vt non teneatur recipere ab eo, quæ sunt ordinis Episcopalis · ita Ioan. Andr. & Panormit. *d c. cum venerabilis*, Cokier *loc cit.*

Limitantur prædicta. Primò, vt Episcopus possit Ecclesiam initio fundationis eximere; quia tunc nondum Episcopatui ius superioritatis, quæ tum est Antonius de Burrio, & Imola, *cap. cùm inter, de consuetud.* Felin. *d cap cùm inter, num. 4. de re iudic.* & alij apud Cokier *d. quæst. 3. num. 5.* Idem Felin. *in cap cum venerabilis sub. num. 33. de except.* Barbat. *consil. 33. col. antepenult. vers. & si dicatur.* Episcopus *lib. 1.* Rocch. de Curt. *de iure patr. in verb. pro eo quod sub num. 16. & seq.* Rota *coram Gregor. XV. decis. 4. n. 12.* vbi *numer 13. & 14.* quod dictum Federic. de Sen. *consil. 111. numer. 4.* (asserentis, quod si Episcopus aliquam Ecclesiam à se generaliter eximat, non potest à se abdicare visitationem, & correctionem) posset procedere in Ecclesia iam constructa, & fundata, tunc enim agitur de amittendo iure quæsito, secus autem in fundatione, quia agitur de iure quærendo, & forsan aliter non fundasset testator, nisi cum illa lege. 5

Secundò. Vt possit eximere saltem patiendo, iura Episcopalia ab inferiori contrà ipsum præscribi, Cokier *loco cit. num. 7.*

Tertiò. Vt possit omnia sua iura inferiori Prælato per modum Vicariæ perpetuæ concedere; exceptis tamen cathedratico, reuerentia, & charitatiuo subsidio: nam in aliis quinque ex causa, & de consensu Capituli, potest constituere aliquem Vicarium suum perpetuum nomine dignitatis suæ, vt illa tanquam Episcopi Vicarius exerceat. Vt ait Panormitan. *vbi proximè, num. 5.* subdens, quod per hoc prædicta iura non erant omnino ab Episcopo abdicata; quia saltem illo negligente, poterit Episcopus ea exercere.

Quartò. Si sententia fuit lata contra Episcopum super plena inferioris exemptione, & ipse ab ea non appellauerit, *vt cap. cùm inter*, & *ibi* Felinus, & Panormit. *de re iudic.* idem Panormit. *d. cap. cum venerabilis, num. 4. versic. secundus*, Cokier. *d. quæst. 3. num. 6.* apud quem eadem *quæst. à numer. 10.* vide, an possit etiam Archiepiscopus eximere.

Et est notandum, quòd Episcopus non potest exemptiones ab ipso semel concessas in casibus, in quibus eximere potestatem habet, ampliùs reuocare, si res integra esse desiit, & exemptio plenè suum sortita est effectum; quia solus Princeps de plenitudine potestatis priuilegia à se concessa reuocare potest. Atque ita docent Franc. *in c decet, num. 4. versic quid autem sit, de regul. iur. in 6.* Panormit. *in cap. at Clerici § de adulter. col. 4 de Iudic.* Felinus *in cap. nouit, num. 11 eod. tit.* & alij apud Barbos. *de officio, & potest. Episc. part. 3. alleg. 9. ad finem.* 6

Notandum etiam quod exemptio ad Ordinario concessa absque consensu Capituli non suffragatur, quia Episcopus absque consensu Capituli non potest Ecclesiæ suæ iura donare *cap. cùm nos, & cap. tua de his quæ fiunt à Prælatis ex cap. pastoralis in fin.* vbi 7

Gloss.

*Gloſſ.vlt.de donat.*Federic.de Sen.*conſ.*151.*n.*3.*in fin. verſ.nam cùm in tali exemptione* Rot.*dec.*382.*ſub n.*3. *p.*2. *recent.*vbi quod debet huiuſmodi conſenſus præſtari collegialiter & à Capitulo ad id legitimè congregato ad trad.per Innoc. *in c.eam te n.*9.*de reſcript.*
9 Federic.de Sen.*conſ.*61.*n.*15.Præſumitur tamen interueniſſe ex obſeruantia 30. annorum, etiam quod in priuilegio exemptionis enunciatus aut reſernatus non appareat, vt pluribus auctoritatibus, & deciſionibus congeſtis firmauit Rota *in Nullius, ſeu Squillac. iuriſdictionis coram Andrea num.*22.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali ſedere poßit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus regulariter poteſt, in quouis loco ſuæ Diœceſis pro tribunali ſedere, ibique iura reddere; non tamen in locis exemptis*, num.2.

3 *Locus exemptus, & locus extra Diœceſim iudicantur à pari.*

1 LIcet regulariter Ordinario, in tota ſua Diœceſi Eccleſiaſticam iuriſdictionem, tam voluntariam, quàm contentioſam exercere competat, *c. cùm Epiſcopus, de offic.Ordin. in* 6. Couar. *in cap.alma mater, part.*1.§.12. *n.*3. Roderic.*quæſt.regul.tom.*2.*quæſt.*63. *art.* 1. itavt in quouis loco ſuæ Diœceſis valeat pro Tribunali ſedere, ibique iura reddere, *d.cap. cùm Epiſcopus*, Bellenc. *in tract.de charit.ſubſid.quæſt.*32. *num.*3. Bertach.*tract.de Epiſcop.lib.*4.*part.*5.*n.*70.71.
2 & alij. Limitatur tamen in loco exempto, vbi id ſibi minimè licet, per text.*in d.cap.cùm Epiſcopus*,Gloſſa *in Clement.quamuis,verb aut eo, de foro competent.* Sebaſtianus Vant. *tit.de nullit.art. ex defectu iuriſdict. Ordinar. num.*108. Nauarr. *conſil.*3.*in Antiq.aliàs* 4. *in nouis, titul. de offic. Ordinar.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.*43. *numer.* 180. Campanil. *in diuerſis Iur. Canon. rubr.*11. *cap.*23. *num.* 151. *verſic. limitatur.* Ratio eſt: nam Iudex nequit extra ſuam Diœceſim vbi tanquam priuatus haberetur, Tribunal erigere, *cap. notandum* 2. *quæſt.* 3. *cap. Epiſcopum* 9. *quæſt.*3.Vant. *d.num.*108. Sed locus exemptus, & locus extrà Diœceſim iudicantur à pari, Doct. *in cap.*1. vbi Ancharan. *num.* 10. Geminianus *num.* 17. & Franch. *in* § *ſtatuto, num.* 10. *de Conſtitut.* cum aliis per Roland. *conſil.* 33. *num.* 23. *vſque ad finem, & ſequentib. lib.*3. Henriq.*in ſumm.lib.*7.*cap.*15.§ 4. vbi gloſſ. *littera F.* Gonzalez *d. gloſſ.*43. *numer.* 182. Eraſm. Cokier. *de iuriſdict.Ordin. in exempt.p.*2.*q.*1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.*3. *alleg.*80. *n.*9. Rota *deciſ.*107. *num.* 3. *ad fin & ſeq. p.*2. *Diuerſ. & in Conſtantien. iuriſdictionis,* 10. *May* 1611. *coram Ortembergo*;ergo nec etiam poterit in locis exemptis Tribunal,*vt ſuprà*,ad iura reddenda erigere, Quarant. *in ſumm. Bullar. vel priuilegia Regular.* & Barboſ. *d. allegat.* 80. *num.*17.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poßit.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia exercere non poteſt Epiſcopus in Eccleſiis exemptis, abſque licentia Prælatorum.*

2 *Epiſcopi poſſunt in Eccleſiis exemptis vti Pontificalibus inſigniis, abſque tamen exercitio*, & n.4.

3 *Concilio generali derogatum non cenſetur per clauſulas generales.*

5 *Epiſcopi poſſunt, in locis exemptis diuina officia celebrare in Pontificalibus, & populo benedicere: nedum benedictione ordinaria, verum etiam ſolemni, & ea, quam itinerando præſtant*, n.6.

7 *Archiepiſcopus viſitando loca exempta, poteſt crucem præ ſe ferre in locis exemptis.*

8 *Archiepiſcopi celebrantes in locis exemptis, pallio vti poterunt.*

9 *Epiſcopi poſſunt in locis exemptis celebrare, & populo prædicare.*

10 *Epiſcopus nequit in locis exemptis ordinationes celebrare.*

11 *Confirmationis Sacramentum miniſtrare non poteſt Epiſcopus in locis exemptis.*

12 *Degradare non poteſt Epiſcopus in locis exemptis. neque facere proceſſiones ſolemnes, & generales.*

13 *Indulgentias concedere non poteſt Epiſcopus celebrans, vel prædicans in locis exemptis, nec poteſt concedere, vt exempti eius nomine largiantur, qui ſi dant, non proſunt, niſi quoad ſibi ſubditos*, num.14.

15 *Miſſas, & diuina officia in Pontificalibus in locis exemptis Epiſcopi nequeunt ab aliis ante ſe celebrari facere.*

16 *Sedere pro Tribunali in locis exemptis, nequeunt Epiſcopi, nec cathedram collocare.*

17 *Baldachinum erigere poteſt Epiſcopus, in locis exemptis Pontificalia exercens.*

AD propoſitum quæſitum, Reſpondeo, dicendo 1
primò, quòd Epiſcopi nullo modo in Eccleſiis Abbatialibus ſuarum Diœceſum, quæ exemptæ ſint, Pontificalia exercere poſſunt; niſi habita priùs Abbatum licentia. Ratio eſt, quia Epiſcopi extra ſuam Diœceſim, abſque Epiſcopi Diœceſani licentia, Pontificalia exercere non poſſunt: aliàs ab eorum exercitio ſuſpenderentur ex diſpoſitione Concilij Tridentini *ſeſſ.*6.*de reformat. cap.vltim. & ſeſſ.*14 *de reform. cap.*2. at locus exemptus, & locus extra Diœceſim iudicantur à pari, vt dictum eſt *in antecedenti quæſito num.* 3. Ergo Epiſcopi non poterunt, in Eccleſiis Abbatialibus exemptis, abſque Prælatorum earum licentia, Pontificalia exercere, Abbas *cap.ſignificaſti de foro compet.*text.*in can.luminoſo*, 18.*q.*2.notant Doct. *in cap.*1.*de verb.ſignific.lib.*6. Innocent *in cap ex ore, de priuil.*notat latè Rolandus à Valle, *conſil.*32.*à numer.*23. *cum ſeq. lib.*3.

Dico ſecundò. Poſſunt Epiſcopi, in Eccleſiis Ab- 2
batialibus, ac aliis locis exemptis, vti Pontificalibus inſigniis, abſque tamen aliquo exercitio; per diſpo-
ſitionem *clement. Archiepiſcopo de priuileg.* Cuius 3
diſpoſitioni, cùm ſit Concilij generalis Viennen. non cenſetur derogatum per clauſulam generalem; niſi expreſſa mentio fiat Concilij generalis, dicendo: *Non obſtante quauis Conſtitutione, ſeu lege in Concilio generali edita*, per text. *in cap.ex parte, & cap.vlt.de Capell. Monach.* Archidiac. *in cap.*1. *de Conſtitut.in* 6. Felin. *in cap.nonnulli, col.*4.*ſub num.*2.*de reſcript.* Couar. *in Epitom.p.*2.*c.*8.§.9.*n.*6. Molin. *de iuſt. tr.* 2. *diſp.*173. *verſ.occaſione legitimationis*, Henriq. *in ſum lib.*7.*c.*26. *num.*3. & alij apud Sanchez *de matrim.lib.*3.*diſp.*16. *num.*7. & *lib.*8. *diſput.*35. *num.*17.

Poterunt ergo Epiſcopi in huiuſmodi Eccleſiis, & 4
locis, abſque Abbatum, & aliorum Prælatorum licentia, Pontificalibus inſigniis, & ornamentis modo prædicto vti. Nec obſtat Concilium Tridentinum *loc. cit.* quia loquitur de vſu Pontificalium, cum ali-

quo

qno exetcitio, vt colligitur expresse ex Nauar. cons. 69.
de sentent. excommunicat in antiq. & consil. 12. de Cle-
ric. excommunicat. Minis tr. in nouis; vbi asserit quem-
dam Episcopum, qui in aliena Diœcesi Pontificali-
bus insignibus vsus fuit, incurrisse pœnam suspensio-
nis, in prædictis decretis Concilij Tridentioi com-
minatam; non solum ob mitræ, & Puntificalium
vsum, sed quoniam Calicem etiam consecrauit, &
corporalia benedixit, absque Diœcesani licentia Ita
etiam Quarant. in Summ. Bullar. verb. Archiepisc. au-
5 ctoritas, auctoritate 32. vers. præterea; possúntque in
eisdem locis exemptis benedicere populo, & diuina
officia celebtate in Pontificalibus, sicut poterant ante
Concilium, Franch. cap. Abbates, n. 1 de priuileg. in 6.
Angelus verb. Archiepiscop n. 3. Sylu. eodem verb n. 6.
Erasin. Cokier. de iurisdict. Ordinar. in exempt. p. 1.
quæst. 45. vers. 25. & 26. n. 34. & vers. 62. n. 69. Barbos.
dict. alleg. 8. num. 15. Gratian. discept. forens. cap. 467.
num. 31. Rota in Nullius, seu Vrbinaten. Iurisdict. 7.
Maij 1618. coram Buratto, quæ inter eius impress. est
6 decis. 321. & in fin. operis est decis. 72. n. 4. Et hoc in-
telligitur nedum de benedictione ordinatia, verùm
etiam de solemni per illa verba, sit nomen Domini be-
nedictum, vt per Gloss. in d. clem. Archiepiscopo verb.
benedicat & de benedictione, qnam itinetando præ-
stant Archiepiscopi, vel Episcopi in sua prouincia,
vel Diœcesi, quando per signum crucis populo be-
nedicunt, Anchatan. ibid n 3. Cardinal. num. 3. & 5.
Imol. num. 6. Vitalin. num. 58 & seq. & notatur etiam
in Ceremoniali Episcop. cap. 4.
7 Item poterit Archiepiscopus, visitando loca exépta
populo in via benedicere, & crucem præ se ferre in
locis exempris, d. clem. Archiepiscopo de priuileg. vbi
Gloss. in verb crucem, Anchatan. Imol. Vitalin. &
Cardinal loc. cit. Abb in cap. 1. num. 2. vt lit pend. Mil.
in reperi verb. Archiepiscopus, Felin. in cap. pastoralis
num 8. de offic ordin. Franch decis. 711. per tot. Fusc. de
visit. lib. 2. cap. 8. n. 5. Gratian. d discep 467. num. 2. &
seq & num. 19. Rota in dicta Nullius seu Vrbinaten co-
8 ram Buratto num. 4. Item poterunt Archiepiscopi in
eisdem locis exemptis suæ diœcesis in Pontificalibus
celebrantes pallio vti in diebus aliàs permissis Gloss.
in d clem Archiepiscopo, verb. Pontificalibus, Vitalin.
num. 16. Imol. num. 6. & seq. Cardin. num. 8. in princ.
9 cum aliis per Gratian. d. cap. 467. n. 35. Poterunt etiam
in locis exemptis celebrare, & populo prædicare
Gloss. in d. clem. Archiepiscopo, verb. etiam celebrare,
Abbas num. 3. Vitalin. num. 19. 20. & 66. Gratianus
loc. cit. num. 37.
10 Nequeunt tamen Episcopi in locis exemptis ordi-
nationes celebrare, quia est iurisdictionis, Anchar.
in d. clem Archiepiscopo num 8. Cardinal. n. 5. in princ.
& in §. sic tamen num. 1. Imol. num. 4. Abbas numer. 3.
11 Vitalin. num. 20. Neque confirmationis Sacramen-
tum ministrare, quia habet mixturam iurisdictionis,
& officij Episcopalis. Anchatan. Cardin. Imol. Abb.
12 & Vitalin. locis proximè citatis. Neque degradare An-
charan ibid. num. 9. Vitalin. num 20. neque facere
processiones solemnes, & generales, quia est potiùs
officij, quàm honoris Episcopalis, Vitalin. ibid.
num. 55.
13 Neque poterunt Episcopi in locis exemptis cele-
brantes, vel concionantes indulgentias concedere,
quia hoc est iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis
cap. quod autem, & cap. cum ex eo, de pœnit & remiss.
notant. Anchar. in d clem. Archiepiscopo n. 6. Cardin.
14 in §. sic tamen n. 4. Vitalin. num. 65. Imò nec possunt
concedere, vt exempti eorum nomine largiantur, &
si dant, non prosunt, nisi quoad sibi subditos, vt post
Ostiens. in cap. accedentibus de excess. Prælat. notant
Cardin. & Vitalin. locis proximè citatis.

Item licèt Episcopi possint in locis exemptis Missas 15
& diuina officia etiam in pontificalibus celebrare,
non tamen poterunt ab aliis ante se ita celebrari fa-
cere, quia id esset auctoritatiuè demandare, & iuris-
dictionem exercere, vt declarant Ancharan. in d. clem.
Archiepiscopo num. 4. Imol. num. 9. Cardin. num 3. in §.
notab & num. 4. & num. 11. in fin. & in §. simili n. 5.
6. & 7.
Prout neque etiam poterunt Episcopi in locis 16
exemptis sedere pro Tribunali, Cardin. ibid. num. 5
Imol. num. 4. nec cathedram collocare, Vitalin. cap. 40.
& est text. in can. luminoso 18. q. 2. quod tamen intel-
ligitur de cathedra iudiciali, vt dicit. Gloss. ibid. verb.
collocare cum aliis per Gratian. in addit. ad decis. 113.
March. & d. cap. 467. in princip.
Potest autem Episcopus in Ecclesiis Abbatialibus 17
vel aliis locis exemptis, suæ Diœcesis Pontificalia
exercens, baldachinum erigere; ita Riccius in prax.
resolut. 313. num. 1. Gratian. discep forens. tom. 3. c. 467.
Campanil. in diuers. Iur. Can. rubr. 9. cap. 5. n. 3. Et de-
creuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardina-
lium negotiis Episcoporum, & Regularium præposi-
ta, vt refert. Quaranta in Summa Bullarij, verb pri-
uilegia Regularium, pag. mihi 408. & Barbos. d. alleg. 80.
num. 17. cuius declarationis verba sunt hæc. Decet
Episcopos pro eo, quo in Ecclesia Dei excellunt digni-
tatis gradu, in quocumque suarum Diœcesum loco,
quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontifica-
libus adesse, & assistere contingit, eam, quam par est re-
uerentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi.
Quare non sine graui animi dolore, auditum est, non-
nullos Regulares, vano quorumdam immunitatum, &
priuilegiorum prætextu, Episcopis in eorum Ecclesiis in
Pontificalibus interessentibus, non modò renuisse in eis
suprà locum Episcopalis solij, baldachinum erigere; ve-
rùm id etiam iussu ipsorúmmet Episcoporum curantes,
prohibere, & arcere ausos fuisse; atque ideo Sacra Con-
gregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & consultatio-
nibus Episcoporum, & Regularium præposita, facto ver-
bo cum Sanctissimo Domino nostro Clem. Papa VIII.
ac de Sanctitatis suæ speciali, & expresso mandato, hoc
præsenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro,
declarat statuit, decernit, & mandat, vt de cætero, Epi-
scopi, vbi tam ex consuetudine, & priuilegio, quàm ex
Sacrorum Canonum constitutionibus, & Pontif. Rom.
præscripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut
Pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam sola
cappa induti, in quibúsuis Regularium tã Mendican-
tium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam
Casinensium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiusuis
alterius Ordinis, & Religionis Militiæ, Societatis, aut
Congregationis Ecclesiis interesse possunt; ipsi Regulares
quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad
solium Episcopi constituendum opportuno, & congruo
baldachinum attollere Eis autem id facere negligenti-
bus, aut nolentibus; liceat eisdem Episcopis illud aspor-
tari, & in quacunque eorumdem Regularium, aut alia
quãtumuis exempta Ecclesia suprà Episcopale solium,
seu Pontificale faldistorium, erigi facere, atque sub eo
sedere, & stare, quemadmodum in propriis, & Cathe-
dralibus eorum Ecclesiis stare, & sedere solent; eo ta-
men dumtaxat tempore, quo Põtificalem eiusmodi fun-
ctionem exercebunt, vel dum actus ipse, cui in Pontifi-
calibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium
huic declarationi, statuto, decreto, & mandato, inobe-
dientes, & contumaces fuerint, sciant se ab eisdem
Episcopis ad id per censuras, & pœnas Ecclesiasticas,
huius decreti virtute cogi, & compelli posse, aliísque
pœnis tam spiritualibus, quàm temporalibus, arbitrio
Summi Romani Pontificis subiacere, & obnoxios fore.
Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordina-
tionibus

tionibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, Religionū, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine censeātur, statutis, & priuilegiis quoque indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium præmissorum, hactenus quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis etiam si talia essent; quæ sub generali expressione, & derogatione non venirent, sed illis, eorūmque totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua mentio habēda foret, eorum tenores, præsentibus, pro expressis, & ad verbum insertis, habens Sanctitas sua, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogat; cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque, Romæ die 10. Iunij, 1603.

Alex. Card. Flor. Episc. Præneſt.

Hier. Agucchius Secret.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm de legatis factis Monasteriis, & Ecclesiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati, canonicam portionem Episcopo soluere.

SVMMARIVM.

1 *Canonica portio quid sit.*

2 *Canonica portio, de quibus bonis debeatur Nomine Episcopi, an hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.*

3 *Ostiensis sententia asserentis, loca etiam exempta ad canonicam portionem Episcopis soluendam, teneri, refertur.*

4 *Canonicam portionem Episcopis soluere non tenentur Monasteria & loca exempta.*

5 *Canonicam portionem Episcopis tenentur soluere Monasteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, sibi subiectis.*

1 PRo huius quæsiti intelligentia supponendum est, canonicam portionem esse certam bonorum partem, de legatis factis piis locis Episcopo debitam, ratione oneris, quod in administratione sui Episcopatus sustinet, quæ introducta est ad instar legitimæ patri, aut patrono debitæ in bonis filij, vel liberti; ad cuius similitudinem visum fuit, Episcopo, qui Pater & spiritualis Patronus est, iure ad certam suorum portionem competere. Dicitur autem portio hæc canonica, eò quòd est à Sacris Canonibus approbata, & debita iure decretorum canonicorum, *can. de his* 10. *quæst.* 1 *can. decernimus. & can constitutum.* 56. *quæst.* 1. *clement. dudum, de sepultur.* Ostiens. *in Summ. titul. de sepultur. num.* 11. Syluester *verbo canonica portio, numero* 1. Roderic. *quæst. Regular. tom.* 1. *quæst.* 39. *artic.* 1. Manuale Prælatorum, *tom* 2 *q.* 48. *art.* 1. Barbos. *de offic. & potest Episc. part.* 3. *allegat.* 86. *num.* 1.

2 Debetur Episcopo hæc canonica portio de legatis relictis Ecclesiis, & aliis piis locis, *cap conquerente de offic Ordin.* vbi gloss. *verb mortuariorum, cap. relinquisti, & cap vltim. de testament. cap de quarta, de præscript.* Nomine autem Episcopi intelligendi etiam sunt Abbates, Præpositi, & similes Prælati inferiores omnes, habentes etiam Ecclesiam sibi subiectam ac in ea Episcopalem iurisdictionem. Canonica enim portio est de lege iurisdictionis, Innocentius *in cap.* 1. *de statu Monachorum*, Petr. de Vbald. *de canonica Episcop. cap.* 1. *num.* 4 *& cap.* 4. *quæst.* 5 Lapus *eodem tractatu de canonica portione, quæst.* 4. *num.* 5. Sed cùm Abbates, & Prælati prædicti habeant etiam in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis, eandem Episcopalem iurisdictionem, habere etiam debent omnia illi annexa, & connexa. Ita Barbos. *loco cit. num* 9. Cukier *de iurisdiction. Ordinar. in exempt part.* 4 *quæst* 6. *num.* 2. Differt canonica portio a quarta funer[alium], de qua *in sequenti quæsito*, vt late per Capic. *decis.* 23. *per tot.*

His ità præmissis, ad Quæsiti solutionem deue- 3
niendo. In hac re duæ sunt opiniones. Prima est, Ostiensis *loco cit. num.* 12. §. *& à quibus petatur*, asserentis, canonicam portionem peti posse ab omnibus intra propriam Diœcesim constitutis, siue sint Capellæ Monachorum, vel aliorum Religiosorum, vel Monasteria, aut alia pia loca, non obstantibus quibuscunque priuilegiis, exemptionibus, vel aliis; nisi in ipsis expressè immunitas ab huius quartæ solutione concessa sit. Ratio huius est, quia portio canonica debetur de oblatione fidelium, qui exempti non non sunt, licèt locus, cui bona legantur, exemptus sit. Et ideò in his mortuariis non inspicitur locus, cui relinquitur, verùm sit subiectus, necne; sed fidelis, a quo relinquitur, & relictum.

Altera opinio quæ est communior, & verior, ne- 4
gat Monasteria, & Ecclesias, ac loca exempta canonicam portionem Episcopo soluere debere. Quia hæc canonica portio debetur Episcopo propter communionem, quæ est inter ipsum, & Ecclesiam sibi subiectam, *cap requisisti vers. secus de test.* Sed communio cessat inter Episcopum, & Ecclesiam, seu locum exemptum. Vel potest deberi ratione oneris, quod sustinet Episcopus in celebrando solemniter, Ordines conferendo, prædicando, ac alia omnia ferendo, quæ tàm ad forum contentiosum, quàm pœnitentiale spectant. Vel potest deberi in recognitionem superioritatis, hæ autem omnes rationes cessant in exemptis; quia Episcop[us non] celebrat in locis exemptis, non ordinat exemptos, non prædicat, aut cathedram collocat in loco exempto, nec ea, quæ ad contentiosum, vel pœnitentiale forum spectant, exercet, *can. luminoso* 18 *quæst.* 2. *cap. nullus, & cap. cùm Episcopus. de offic. ordin. in* 6. Prætere a cùm personæ, ac loca exempta immediatè Sedi Apostolicæ subiiciantur, nihil Episcopis in signum superioritatis soluere debent: quia Summus Pontifex per priuilegium exemptionis aduocat ad se omne ius Episcopale, ita ut ipse omnium exemptorum Diœcesanus sit *cap auctoritate, de priuileg. in* 6. facit *clem. dudum* §. *verùm de sepult.* quæ loquens de Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, qui sunt exempti, excludit omnes Prælatos a petitione cuiuscunque portionis, nisi solum respectu quartæ, quæ debetur Ecclesiæ parochiali, quæ an debeatur a Religiosis exemptis, dicemus infra Atque hanc sententiam contra Ostien. tuentur Innocent *in cap officij de testament.* & ibi Panormit. *num.* 6. qui eam dicit communiorem, & veriorem, Ioan. Andr. *in cap. certificari de sepultur.* Petr. de Vbald. *dict. cap.* 4. *quæst.* 6. Lap. *eod. tract.* §. *quia de num.* 10. Federic. de Senis *in cons.* 96. Idem Panormit. *in cons* 27. *num.* 1. *vers. sed certè part.* 1. Felin. *in cap. quarta in princ. vers & testamenti, de præscript.* Bald *in l si quis ad declinandam col* 6 *vers. iuxta hoc C. de Episc & cleric.* Angel *in sum. verb. canonica. num.* 7. Syluest *eod verb. quæst.* 5. *num.* 4 Azor. *Instit moral. part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 12. *quæst.* 5. Manual. Prælat. *dict. quæst.* 48. *artic.* 2. Erasm. Cokier, *d quæst.* 6. *num.* 4. Barbos. *dict. alleg.* 86. *num.* 10. 11. 12. *&* 13. Franc. Leo *in Thes. for. Eccles. part.* 12. *cap.* 14. *num.* 30.

Verùm enimuerò si Monasterium vel Ecclesia exē- 5
pta habet Capellas, vel populum non exemptum,

tenetur Episcopo ad eam portionem soluendam de legatis relictis Capellis non exemptis, per text. *in cap. ex ore de priuileg.* Innocent. & Ioan. Andr. *in cap. in nostro de sepultur.* Lap. *d. tract. de Canonica Episc. §. quia num. 6. vers. secundo quaritur*, Vbald. *eod tract. d. cap. 4. quæst. 5. & latè quæst. 8. 10. & 11.* Cokier. *d. q. num 5.* Barbos. *d. alleg. 86. num. 14.*

Si monasterium ab Episcopi iurisdictione exemptum, Parochos non exemptos haberet; & aliquis de Parochia leguerit Monasterio exempto; huiusmodi legati Episcopus suam quartam habebit, vt tenet Petrus Vbaldus *part. 2. cap. 4. quæst.* 10. quem sequitur Iulius Lauorius *inferius citandus.*

Si verò Summus Pontifex vniret Ecclesiam curatam Monasterio exempto cum populo, de tali legato facto ab aliquo de tali Parochia, non debetur ex eodem Iulio Lauorio.

His positis notandum est cum eodem Iulio Lauorio *var. elucubrat. tit. 2. cap. 17. num. 73.* canonicam Episcopalem posse præscribi in totum quod probat per *cap. de quarta de præscript.* etiam Episcopus contra Episcopum, & Ecclesia inferior, *cap. cùm ex officij, de præscript.* & hæres contra Episcopum; & si allegatur titulus, sufficit spacium 40. annorum. *cap. de quarta*: si non probatur titulus, requiritur tempus, cuius non extat memoria in contrarium, *cap. 1. de præscript. lib. 6.* Titulus autem iustus dans causam præscriptionis, est quando concessio canonicæ portionis fit ab Episcopo solo sine Capitulo. Impeditur tamen præscriptio Sede vacante tempore schismatis quando Episcopus est excommunicatus, quando caret titulo, quando est in mala fide, quando ignorat de legato, non ex eius negligentia, Petr. Vbald. *part. 1. cap. 2. num. 25.* quem refert & sequitur idem Lauorius *loco cit.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur, quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluere.

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralis de quibus debeatur, & quota sit,* & num. seq.
2 *Quarta funeralis de iure debetur etiam ab exemptis.*
4 *Funeralia, quæ dicantur.*
6 *Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ædificatione, & reparatione Ecclesiarum.*
7 *Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro subuentione Ecclesiæ respectu eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent.*
8 *Quartam funeralem non soluunt Religiosi, ex specialibus priuilegiis, quæ referuntur.*
9 *Priuilegia eximentia à solutione Quartæ funeralis non suffragantur absque expressa derogatione clem. dudum, de sepultur.*
10 *Concilij generalis decretis qualiter sit derogandum.*
11 *Priuilegia eximentia à Quarta funerali non suffragantur, si in eis adsit clausula*, Salua iustitia Ecclesiarum Parochialium. *Cõtrarium* num. seq.
13 *Clausula*, Salua iustitia Ecclesiæ Parochialis, *posita in priuilegio exemptionis à Quarta funerali, intelligitur de aliis, quàm de expressis & de materiis compatibilibus cum expressis.*
14 *Clausula*, Salua Canonica iustitia Episcopi, *quid operetur.*
15 *Quarta funeralis debetur à Monasteriis, quæ per 40. annos ante Concilium illam persoluere solita erant.*
16 *Monasteria ædificata à 40. annis citra Conc. Trid. non tenentur soluere quartam funeralium.*
17 *Priuilegia eximentia à Quarta funeralium an suffragentur per viam communicationis.*
18 *Clericorum Regularium Monasteria non tenentur ad solutionem Quartæ.*
19 *Sepelire possunt Religiosi in eorum Ecclesiis cadauera fidelium defunctorum, sine alicuius licentia.*
20 *Sepulturam eligere in qualibet Ecclesia, licitum est cuilibet.*
21 *Parochus intus Ecclesias regularium, dum cadauera in eis sepeliuntur, non potest vti stola nec in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere.*
22 *Clericus secularis postquam cadauera in Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, non potest intus easdem Ecclesias in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere.*
23 *Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium non per Parochum, seu alios presbyteros seculares, sed per eosdemmet Regulares fieri debet non obstante quauis contraria consuetudine.*

QVarta Parochialis debetur Ecclesiæ Parochiali 1
ex his bonis, quæ Parochiani legant, siue relinquunt, vel offerunt ratione funeris, cùm quis alicubi extra parochiam sepulturam eligit. Et hæc est varia, nam alibi est dimidia, alibi tertia, alibi quarta pars, iuxtà varias Ecclesiarum, vel populorum consuetudines *cap. certificari de sepultur.* debetur autem ab Ecclesiis, vbi aliquis sepelitur, vel ad quas transit
se conuertendo, seu alio modo; etiamsi tales Ecclesiæ 2
ab Episcoporum iurisdictione exemptæ essent *clem. dudum de sepult.* Innocent. *in cap. relatum, & in cap. in nostra ext. eod. tit.* Syluest. *verb. canonica portio n. 7. quæst. 9.* Et hæc quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis, vt *in cap. 1. & cap. relatum de sepult. & in cap. 2. eod tit. in 6. & dicta clem dudum, §. verum*, & vtrobique Doct. *de sepult.*

Et hæc quarta funeralis licèt per text. *in clem. dudum de sepultur.* fuerit ampliata, vsu tamen, & consuetudine ad quartam funeralium restricta fuit, vt post Cardinal. *in dict. clem. dudum. §.* verùm tradunt Couarr. *in cap. final. de testament. num. 6.* Molin. *de iust. & iur. tract. 2. disp. 217.* Roderic. *quæst. regul. tom. 1. quæst. 39. art. 2. in fin.* & de ea tantùm loquitur Conc. Trident. *sess 25. de reform. c. 13.* Rot. *in Elnen. iurium Parochialium 6. Iunij 1631. coram R. P. D. Quespo, quæ in fine operis est decis. 85. num. 3.*

Itemque de iure communi etiam Abbates, & Prælati Regulares ab Episcoporum iurisdictione immunes funeralem quartam Parochis, vel etiam Episcopis, vbi ita consueuit, soluere tenentur, *dict. clem dudum §. verùm de sepultur.* Et appellatione funeralium 4
quoad quartam, veniunt cerea, & omnia alia, quæ occasione funeris fiunt, vt per Gloss. *in dict. clem. dudum, verb. funeralibus.* vbi de candelis, quæ dantur ad manus, *Imol. num. 80.* & Vitalin. *num. 29.* & funeralia sunt, quæ cum funere deferuntur, Gloss. *in dict. clem. dudum verb. funeralibus de sepultur.* Petr. de Vbald *de Canonic. Episc & Paroch. debit. part. 1 cap 4. num. 10. & 16.* Et quartam funeralem dumtaxat con- 5
sistere in cera, & in aliis oblationibus, quæ deferuntur tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam asportantur, nec deberi de Missis, & legatis, aut aliis oblationibus eorum, qui in Ecclesiis Regularium sepeliuntur, declarauit san. mem. Pius V. 17 *Kal. Iulij anni 1567.* vt referunt Gutier. *de iurament. confirmat. 1. part. cap. 4. num. 3.* Roderic. *d. quæst. 39. art. 2.*

art. 2. Rota *in d. Elnen. iurium Parochialium coram Quespo num.* 4. quod antea ad fauorem fratrum statutum fuerat à Sixto I V. vt refert Syluest. *in summa verb. canonica in fin.* & idem san. mem. Pius V 9. *Iuly. 1571. in statuto directo ad Principatum Cathalonia*, prohibuit, ne Parochi à fratribus, vltra quartam funeralium, quippiam exigerent, vt testatur Rota *in d. Elnen. coram R P. D. Quespo num.* 4.

6 Non debetur autem quarta funeralis de relictis pro ædificatione, & reparatione Ecclesiarum Monasteriorum, & aliorum locorum piorum, iuxta text. *in cap. vlt de testament. & in cap. ex parte*, ibi, *vel ad fabricam. de verbor. signific.* Roman. *consil.* 233. *incip. præmissa quæstio, in princ.* Panorm. *consil.* 37. *lib.* 1. Capyc. *decis.* 23. *n.* 4. Seraphin. *decis.* 726. *n.* 3. Quod si Ecclesia, vel monasterium de præsenti reparatione non indigeret, distinguendum est: quòd vel relinquitur legatum statim soluendum, vel in singulos annos pro restaoratione Ecclesiæ, vel Monasterij, quæ reparatione non indigeant; & eo casu debetur quarta, aut legatum fit pro restauratione, & reparatione Ecclesiæ, quoties indigebit; & hoc casu non debetur quarta. Ita Seraphin. *loc cit.*

7 Præterea non debetur quarta hæc funeralis ex relictis pro subuentione Ecclesiæ respectu luminarium, ornamentorum, & aliorum, quæ ad cultum diuinum pertinent, *d c. vlt. de testament.* quod procedit, quando vsus est determinatus, secus si vsus sit indeterminatus, & non destinatus perpetuo cultui diuino; tunc enim debetur quarta *cap. ex part. il.* 3. *de verb. signif. c requisisti de testam.* Scraph *d. dec.* 726. *n.* 4. & generaliter ex quibus debeatur huiusmodi quarta funeralis, latè tradit D. Barbos. *in tract. de of. & pot* Laroch. *c.* 25. *a n.* 36.

8 Religiones omnes ferè hodie, partim per priuilegia ipsis directè concessa, partim per communicationem specialiter ab huius quartæ funeralis solutione exemptæ sunt; vt Congregatio Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua habet priuilegium Eugenij I V *sub Dat. Bononiæ anno Domini* 1436. *quinto Nonas Iuly, Pontificatus sui anno* 6. per quod concessit, vt eius Congregationis Monasteria non teneantur soluere aliquam canonicam portionem, aut decimas Parochis, aut Episcopis, vel aliis sibi quomodolibet debitis, etiam de relictis, aut donatis, vel legatis, tam inter viuos, quam in vltimis voluntatibus. Eius priuilegij verba sunt hæc.

Nos volentes prædictæ Congregationis Monachos, qui à pluribus citrà temporibus in obseruantia Regulari, & vitæ sanctimonia variis multiplicantur, prout in dies multiplicantur virtutum meritis, & vt Altissimo possint commodiùs, & quietiùs deseruire, ac reparationi Monasteriorum eorum, quæ maxima indigent, vacare, amplioribus fauoribus prosequi. Motu proprio non ad ipsorum, aut alicuius eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnibus, & singulis dictæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, seu ad soluendum aliquam canonicam portionem, siue decimas aut aliud quodcumque, quòd loco earum solui consueuisset Parochis, Episcopis, Archiepiscopis, Capitulis, Collegiis, Vniuersitatibus, Communitatibus, Fabricis, & aliis quibuscumque causa hactenus debita, seu quæ deberi prætendatur quomodolibet in futurum etiam ab eisdem derelictis legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm inter viuos, seu quacumque occasione concessis, præteritis, & in posterum concedendis, minimè teneantur. Quibuscumque Constitutionibus Apostolicis, ac præfatis nostris litteris, quibus quatenus huic nostro Indulto obuiant, volumus derogare, & alij consuetudinibus, statutis, præscriptionibus, & priuilegiis sub quacumque forma, aut quibuscumque clausulis editis, non obstantibus: etiamsi de illis, eorumque toties tenoribus præsentibus expressa, & specialis, ac indiuidua foret habenda mentio; auctoritate Apostolica tenore præsentium, ex certa scientia de specialis dono gratiæ indulgemus. Decernentes ex nunc omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliásque quascumque sententias, quas contra personas dictæ Congregationis, siue Monasteria & loca, & alias in præiudicium concessionis huiusmodi promulgari nullas, necnon irritum, & inane quidquid aliud in contrarium à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari. Nulli ergo omninò, &c.

Hoc priuilegium nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ communicarunt per memorabilem Bullam Iulij I I. quæ in fine operis apponitur. Simile priuilegium ab eodem Pontifice Monachis Cælestinis fuisse elargitum, testatur Roderic. *in noua collect. Bullar pro Regul. Bulla* 18. *eiusdem Pont. sub D t m Florentia, anno Incarnationis Domini* 1404. 5. *Kalendas Nouembris. Pontificatus sui anno* 4. Verba eiusdem Bullæ pro materia proposita sunt.

Concedimus quoque vobis, vt de his, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, siue aliis ad perpetuum cultum diuinum, seu pro pitantiis, aut ad sustentationem vestram, vel indumentis, & calceamentis vestris, nec non pro annuis censibus redimendis aliquorum solutione aliqua Monasteria, Prioratus, aliáque loca vestri Ordinis obligata forsitan viderentur; aut de his, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliisque locis emendis vobis legantur. De oblationibus quoque, & obuentionibus, etiam quas occasione funerum, & aliis, quæ iure institutionis, seu successionis, aut legari, vel relicti, aut fideicommissi ad vos, & Ecclesias, & loca vestra pietatis intuitu, deuenire contigerit, nulli teneamini institiam, seu portionem canonicam exhibere, & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

Multa alia huius tenoris priuilegia Monachalibus Congregationibus à Sede Apostolica concessa, videri possunt *in supracitata Collect. Bullar.* Roderic. *& in proprius libris priuilegiorum, vniuscuiusque Congregationis*, quæ breuitatis causa, hic omittuntur.

Extant præterea huius propositæ materiæ priuilegia Mendicantium, quorum aliqua hic referuntur propter Prælatos, aliósque exemptos, cum Mendicantibus in priuilegiis communicantes. Inter alia huiusmodi exemptionis priuilegia habetur Bulla Innocentij I V. quæ incipit. *Pacem vestram, Dat. Perusy, 16. Kalend. Iuly Pontificatus sui anno* 10. in qua legitur, quòd concessit Fratribus Minoribus, vt de iis, quæ in ornamentis, aut pro eis, vel pro fabricis, seu luminaribus, vel anniuersariis, septimo, vigesimo, & trigesimo, aliisque ad perpetuum diuinum cultum testamentis eisdem legantur, nullam canonicam portionem soluere teneantur; dummodò in fraudem Episcoporum, & Presbyterorum, Parochialium non fiat. Elicitur hæc concessio *ex monumen. Ordin.* & refertur *in Compendio, verb. canonica portio* §. 1.

Item *in* 2. § *ibid* legitur Alexandrum I V. concessisse idipsum, quod præfatus Innocentius I V. concesserat; addendo insuper, quòd nec etiam de pitantiis, ad sustentationem Fratrum, aut de indumentis eisdem legatis, teneantur dare aliquam portionem, & decreuit irritas esse, & inanes quascumque censuras contra Fratres, seu contra benefactores huiusmodi

vel hæredes, aut executores illorum promulgatas: quæ concessio Alexandri IV. reperitur in quadam sua Bulla, quæ incipit. *Pium est, & consonum æquitati. Data Anagniæ 13. Kalendis February, Pontif. sui anno* 5. & refertur in *Monum. Ord.* vt habetur ex Mirand. *in Manual. Prælat. Regular. tom.2. quæst.*48. *art.6. conclus.*1.

Similiter Clemens IV. in quadam sua bulla, quæ incipit. *Virtute conspicuos*, quæ habetur *in Monum. Ord. & in Compendio, verb. canonica portio* §.3. concessit omnia, eisdem Fratribus, quæ supradicti duo Pontifices antecessores sui concesserant, addendo insuper aliqua alia in Mari magno sub verbis.

Concedimus vobis, vt de iis, quæ in ornamentis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, aut aliis ad perpetuum diuinum cultum, seu pro pitantiis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur: & de domibus, prædiis, hortis, aliisque locis vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de iis quæ pro huiusmodi domibus, prædiis locis, & hortis emendis vobis legantur (dummodo præmissa non conuertantur in vsus alios, sed illos duntaxat pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac concessione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere: & ne qui a vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumant districtius inhibemus.

Et Bonifacius VIII. in quadam sua Bulla decretali, quæ incipit. *Super Cathedram*, quæ habetur inter communes sub *titulo de sepulturis*, §. *verum*, & refertur in *clem. dudum eod. tit.* circa præfatam canonicam portionem, edidit sequentem Constitutionem.

Verùm ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, siue Rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, quibus noscitur de iure competere, prædicare, seu proponere verbum Dei, & confessiones audire fidelium, debitis, & necessariis beneficiis defraudentur, cum operariis, mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, vt Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres, de obuentionibus omnibus tam funeralibus, quam quibuscunque, & quomodocunque relictis, distinctè, vel indistinctè, ad quoscunque certos, vel determinatos vsus, de quibus etiam quarta siue canonica portio dari, siue exigi non consueuit, vel non debet de iure, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte, seu mortis articulo, in infirmitate, donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directè, vel indirectè Fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem quartam partem, quam, auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus, Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integrè teneantur, facturi, & curaturi, quòd nec alij, neque aliis à quibus quarta huiusmodi minime deberetur, ad ipsorum Fratrum vtilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data, vel donata procedant, seu quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum; vel donandum Fratribus ipsis existeret, in eorumdem dantium, vel donantium sanitate sibi dari, vel donari procurent in quibus per ipsos vitandis eorum intendimus conscientias onerare, vt si, quod absit, per Fratres ipsos, dolo, vel fraude quidquam in hac parte agi fortasse contigerit præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus, Rectoribus, & Curatis teneri volumus, etiam districta ratio in extremi iudicij examine requiratur ab eis. Vltra portionem autem huiusmodi, nihil valeant Parochiales Rectores Curati, & Prælati exigere supradicti; nec illis dicti Fratres amplius impendere sint astricti, nec ad id a quoquam possint aliqualiter coerceri.

Et quamuis appareat, quod ipse Bonifacius post concessionem portionis canonicæ emanatam ad fauorem Ordinis Mendicantium reuocauerit omnia priuilegia, gratias & indulgentias, &c. prout *in d. Bulla*, ipsa tamen Bonifacij Constitutio fuit reuocata per Benedictum XI. in alia sua Extrauaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, & habetur etiam inter communes, sub *tit. de priuileg.* in qua concedit Fratribus Minoribus, atque Prædicatoribus, multa priuilegia circa prædicationes, confessionum auditiones, & sepulturas, prouentúsque ex eisdem obuenientes. Clemens etiam V. approbando prædictam Benedicti XI. Constitutionem reuocatoriam, cassauit, & annullauit priorem editam à Bonifacio VIII. in Concilio Viennen. & illam obseruari præcepit, ipsamque de verbo ad verbum inseruit in sua Clementina, quæ incipit, *Dudum de Sepult.* cuius verba sunt,

Dudum à Bonifacio Papa VIII. Prædecessore nostro, infrascripta edita decretali, Benedictus Papa XI. Prædecessor noster, aliam illam reuocatoriam promulgauit, quæ quia, vt probauit effectus, nedum pacis ab auctore ipsius speratæ, fructum non attulit, quinimo discordiæ, pro qua sedanda processerat, fomentum non modicum, ministrauit. Nos eam omnino cassantes, aliam à præfato Bonifacio editam sacro instante & approbante Concilio, innouamus, subiicientes tenorem illius, qui dignoscitur esse talis. Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Super Cathedram, &c.

Nicolaus V. in quadam sua Bulla directa Fratribus Carmelitanis, quæ incipit. *Inter cætera nostra sollicitudinis studia*, & habetur in *Monument. Ordin.* & refertur in *compendio, verbo, vbi suprà* §.5. concessit prædictis Fratribus Carmelitanis, vt de illis, quæ eis pro fabrica Ecclesiarum, & Conuentuum suorum, Ecclesiasticis ornamentis, luminaribus, anniuersariis, septimo, vigesimo, & trigesimo, & aliis diuinis cultibus, pictantiis indumentis, calceamentis, emendis celebrandis, & habendis in eisdem, necnon annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem, aliquæ domus, prædiaque cum hortis, & aliis locis Ordinis eiusdem obligatæ noscuntur, per Christi fideles eleemosyna pietatis intuitu, siue in funeralibus, oblationibus, sepulturis, vltimis voluntatibus, legatis, aut alias quoquomodo etiam absolutè largiantur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere, aut ad id valeant coarctari.

9 Notandum autem, quod priuilegia in hac materia eatenus suffragantur, quatenus in eis expresse, & specialiter sit derogatum *clem. dudum de sepultur.* cum sit dispositio Conciliaris, & ideo succedit 10 regula, quod non censeatur derogatum Concilij generalis decretis, nisi expressa mentio fiat, his verbis, *Non obstante aliqua lege, aut constitutione in Concilio generali edita* vel æquipollentibus, vt colligitur ex text. *in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach & cap. eam te, de ætat. & qualit. cap. nonnullis de rescript.* & notant Archidiac. *in cap.* 1. *super. verb. notatur in fin. ibi;* vel dic plenius, *de consi in* 6. Oldrad *consi* 326. *& consi* 428. cum pluribus relatis per Felin. *in cap nonnulli de rescript. num.* 2. *vers & nota quod omnis constitutio. & infra sub. num.* 3. *vers. quarto propter auctoritatem*, & per Sanch. *de matrimon. lib.* 2. *disputat.* 26. *num.* 7. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 15. *num.* 36.

&

& gloss. 18. *num.* 103. Rot. *decis.* 452. *num.* 5. & 463. *num.* 4. & in terminis Petr. de Vbald. *in d. tract. de Canon. Paroch. cap.* 6. *num* 8. Rot. *coram Cardin. Caualer. decis.* 10. *n.* 2. *Barbos d. cap.* 25. *num.* 8. Nisi aliàs constet de voluntate Papæ derogare volentis omnibus in contrarium obstantibus, vt post Petr. de Vbald. *loco cit.* tradit Barbos. *d num.* 8. *in fin.*

11 Item notandum quod non suffragantur ad hunc effectum priuilegia in quibus adest clausula, *salua iustitia Ecclesiarum Parochialium*, per eam enim non censentur summi Pontifices voluisse concedere exemptionem à solutione quartæ funeralium, cùm aliàs non esset salua iustitia Ecclesiæ Parochialis, vt resoluit Rota *in Vallisoletana funeralis* 19. *Aprilis* 1606. *coram Iusto, qua in fine operis est decis.* 83. *num.* 3.

12 Contrarium tamen, & rectius sentiendum est, si in priuilegio adsit expressa exemptio à solutione quartæ funeralis, cum specifica derogatione *d. clem dudum de sepultur.* quia dicta clausula intelli-
13 gitur de aliis, quàm de expressis, vel de materiis comparibilibus cum expressis in priuilegio non autem vt tollat expressè concessa, Oldrad. *cons.* 330. *in fin.* Paris. *cons.* 16. *num* 30. *& cons.* 70. *num* 12. *lib.* 1. Menoch. *cons.* 2. *num* 17. *vers. respondere etiam*, Put. *de-*
14 *cis.* 183. *num* 1. *lib.* 3. & de simili clausula *salua canonica iustitia Episcopi*, resoluit Rota *in Cæsaraugustana Cameraria* 26. *Nouembris* 1632. *coram R. P. D. Pironano qua in fine operis est decis.* 78. *num.* 12. Et in his terminis hanc opinionem tenuisse Reuerendissimum D. Coccinum *in suo voto da'o in d. Vallisolet. quarta funeralis coram Iusto*, testatur. Barbos. *d c.* 25. *num.* 10.

15 Sed quia Concilium Trid. *sess.* 25. *de refor. cap.* 13. statuit, quòd in locis, in quibus ante annos quadraginta solita erat persolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & Parochiali Ecclesiæ, ac posteà fuerit, ex quocunque priuilegio Monasteriis concessa, oriebantur in dies multæ controuersiæ inter Regulares, & Episcopos, vel Curatos; recurrendum fuit ad Sacram Congregationem Concilij, quæ instante Religione Fratrum Minimorum declarauit, vt infrà.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula Sacra Religio, à suis primordiis gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pont. Max. anno Domini 1506. sui verò Pontificatus 3. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis, tunc in humanis agenti, & suæ Religioni benignè concesso, in quo indultum extitit, Monasteria, Domus & Conuentus dicti Ordinis, tam constructa olim, quàm in futurum construenda, nedum decimas ex noualibus prædiis, hortis, verum etiam nullam Parochis Ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto priuilegio latiùs est videre, ad cuius effectum, huic sacræ congregationi præsentatum. Et quia licet hoc non obstante, aliquibus in locis prædict. Ecclesiarum Parochi & Rectores perperam forsan intelligentes Sacri Concil. Trid. *sess.* 25. *cap.* 13. sensum, seu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiusmodi funeralium portionem, seu quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipsorum Fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus molestias inferentes assiduè. Ideo Frater Petrus à Menna Prouincialis minister dictæ Religionis Minimorum S. Francisci de Paula in Castellæ Prouincia illustriss. & Reuerendiss. Dominationibus vestris humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare; an per dictum Sacr. Conc. Trid. huiusmodi priuilegio derogatum veniat, quoad solutionem prædictam, vel decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & fratres dicti Ordinis ab ea solutione immunes & liberos censeri, quas Deus Opt. Max. &c.

Congregatio Concilij censuit, huiusmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, concesso minimè derogatũ esse eiusdem Concilij decretis; refert *Quarama* verbo priuilegia Regularium, pag. mihi 516. *& licet d. declaratio solùm loquatur de quarta Parochiali, intelligitur tamen etiam de quarta Episcopali; quia priuilegium Iulij II. Fratribus Minimis elargitum concedit, quod nulli quartam soluere teneantur.* Vt docet Molfes. *part* 2 *sum. tract.* 13. *cap.* 9. *n.* 51. Rodriq. *com.* 2. *quæst. regul. quæst* 39. *art.* 2. qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris sequentis. *Congreg. Conc censuit* 16
Monasteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, præsupposito, quod huiusmodi Monasteria sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo. Quam declarationem refert etiam *Miranda* tom. 2. Manual. q. 8. art. 7. & eam canonizauit Paulus V. in sua Constit. quæ incipit, *Decet Romanum Pontificem.* apud *Rodriq.* in Pauli V. Constit. eius 4. *pag.* 179. his verbis.

Accepimus, quod Ordini B. & Gloriosæ, sempérque Virg. Mariæ de monte Carmelo diuersi Romani Pontifices concesserunt, illius Domos, seu Monasteria ante annos quadraginta ædificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiam à Concilio Trid. de prædicto, & aliis sacris Ordinibus decretum fuit. Cùm autem quæreretur an eadem postea à quadraginta annis ædificata deberent dictam quartam soluere, Venerabilles fratres Nostri S.R.E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, censuerunt, Monasteria ædificata à quadraginta annis citra non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, si modo sint eius Religionis, cui à dicta Sede ante quadraginta annos indultum sit, vt eamdem quartam non teneantur soluere Episcopo. Quare ne dicti Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domus in diuersis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur soluere dictam quartam funeralium, eorúmque indemnitati prospicere cupientes, ac tenores litterarum concessionum huiusmodi forsan confectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filij Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine Nobis porrectis supplicationibus adducti, Volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & singula huius Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo Monasteria, seu domos in quibuscunque Mundi partibus à quadraginta annis ædificata, illorúmque conuentus, & Fratres nullomodo, nulláue ratione teneri ad solutionem dictæ quartæ funeralium, & ob nõ solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac aliis quos id concernit, ne ab ipsis Fratribus Monasteriorum, seu domorum à quadraginta annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aut eos desuper molestare audeant, seu præsumant. Quod si quis contradicere præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac B B. Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit se incursurum.

Alia priuilegia eximentia Regulares à solutione quartæ funeralium refert Archangel Caracc. *in tract. de quarta funeral. cap.* 1. vbi refert per extensum priui-

legium concessum Minimis à Iulio II. de anno 1506. & aliud eiusdem Pontificis concessum Minoribus de Obseruantia de annó 1511. Pontificatus sui 8. & aliud Pauli III. concessum eisdem Fratribus Minoribus anno 1544. & aliud Pauli IV. concessum Ordini
17 Fratrum Prædicatorum anno 1556. Quæ priuilegia suffragantur etiam aliis Religionibus, quibus communicata fuerunt priuilegia dictorum Ordinum, quam communicationem in hac materia canonizauit Rota *in Licien. quarta funeralium 15. January 1618. coram Reuerendiss. D. Coccino, quæ in fine operis est decis. 84. in princ.* in qua Rota resoluit Monasteria
18 Clericorum Regularium non teneri ad solutionem quartæ funeralium, Episcopo; ex quo tota Religio clericorum Regularium censetur exempta à solutione huiusmodi quartæ, cùm Paulus IV. & Gregorius XIV. illi communicauerint omnia priuilegia aliis Regularibus concessa, quare censentur etiam communicata supradicta priuilegia relata per Archangelum Caracc. *d. cap.* 1. concedentia Minimis, Minoribus & Prædicatoribus exemptionem à solutione quartæ funeralium. Et hæc opinio videtur tenenda, quamuis Rota in hac materia variauerit, cùm aliàs priùs *in d. Vallisoletana quarta coram Iusto, & d. decis.* 101. *Card. Canaler.* contrarium resoluerit.

19 Hic tandem notandum, quod Religiosi possunt in eorum Ecclesiis sepelire cadauera defunctorum sine alicuius licentia, & absque eo, quod ipsi, nec defunctorum consanguinei prætextu cuiusuis consuetudinis possunt cogi ad dicta cadauera deferendum ad Parochialem, vel alia loca, vt concessit san. mem. Clemens VIII. fratribus Discalceatis sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, cum clausula *sublata*, & decreto irritanti, quod priuilegium refert Rota, quæ pro illius validitate iudicauit *in Seguntina iuris sepeliendi 5. Iuny 1613. coram Manzanedo, quæ in fine operis est decis.* 86. Quod est etiam conforme Iuri
20 communi, secundùm quod licitum est cuilibet, sibi sepulturam eligere in qualibet Ecclesia *cap. 1. cùm liberum cap. de vxore, & cap. seq. de sepultur.* & Rot. *decis. 313. num 1 part. 1. diuers.*

21 Item notandum, quòd parochi corpora defunctorum in Regularium Ecclesiis humandorum, vsque ad easdem Ecclesias associare, ac etiam in illis permanere possunt, absque tamen stola, & absque eo, quod in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum intus dictas Ecclesias se intromittant, vt censuit Sacra Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium præposita *in vna Nicoteren. de anno* 1515. refert Barbos. *dicto tract. de Paroch. cap. 26. num.* 80. & ex aliis resolutionibus Sacræ Congregationis Concilij, & Rituum fuit decisum per Rotam in *Veronen. iurium Parochialium 23. Martij 1629. coram bon. memor. D. Card. Virile, quæ decisio in fine operis est* 87.

22 Et clerus sæcularis, postquam cadauera in Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, intus easdem Ecclesias super huiusmodi cadaueribus officium defunctorum, Psalmos, Responsoria aliásue preces, vel orationes recitare, aut cantare non potest, sed ab ipsis Religiosis dûtaxat hæc omnia peragenda
23 sunt. Officium enim in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium non per Parochum, seu alios presbyteros seculares, sed per eosdémmet Regulares fieri debet non obstante quáuis contraria consuetudine, vt censuit sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium negotiis præposita *in vna Turritana 24. Nouembris 1617.* & Sacra Rituum Congregatio *in vna Egubina 12. Martij 1612. & 5. Iuly 1614. & in Placentina, & Licien. 23. Martij 1619. & in Sulmonen. 8. Augusti 1629.* & in aliis relatis per Barbos. *in d. cap. 26. num. 81. & 82.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrum Religiosi à decimarum solutione sint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Decima quid sit, & quomodo distinguatur à primitiis & oblationibus.*
2 *Religiosi omnes de iure communi exempti sunt à solutione decimarum de nouallibus suis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt.*
3 *Religiosi decimas soluunt de animalibus, quæ aliis nutrienda tradunt.*
4 *Nouale, quod semel fuit, quoad decimarum solutionem semper remanet nouale.* Limita vt ibi.
5 *Decimas vt de nouallibus Religiosi soluere non teneantur, quid requiratur.*
6 *Nouale quid sit.*
7 *Nouale in dubio non præsumitur.*
8 *Canonici Regulares Lateranenses decimas etiam Papales soluere non tenentur ex priuilegio.*
9 *Casinensis Congregatio à decimarum solutione exempta est.*
10 *Camaldulenses à decimarum solutione exempti sunt.*
11 *Vallumbrosani decimarum solutioni adstricti non sunt.*
12 *Cistercien. priuilegium immunitatis à decimarum solutione refertur.*
13 *Celestinorum priuilegium super eadem materia refertur.*
14 *Cluniacenses decimas soluere non tenentur.*
15 *Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimis exempti sunt.*
16 *Præmonstratenses à decimis exempti sunt.*
17 *Monachi Beatæ Mariæ Montis Virginis à decimarum solutione exempti sunt.*
18 *Syluestrini decimas soluere non tenentur.*
19 *Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum solutione exempti sunt.*
20 *Monachi Sancti Basily decimas soluere non tenentur.*
21 *Ordo S. Antonij Viennen. decimas soluere non tenetur.*
22 *Ordo S. Mariæ à Mercede Redemptionis Captiuorum decimas soluere non tenetur.*
23 *Ordo Minimorum decimas soluere non tenetur.*
24 *Cruciferi à decimis exempti sunt.*
25 *Carthusienses decimas soluere non tenentur.*
26 *Prædicatores decimas soluere non tenentur.*
27 *Minores à decimarum solutione exempti sunt.*
28 *Societas* IESV *exempta est à solutione decimarum, etiam quoad Collegia ei relicta fundata cum onere alendi, & educandi aliquos adolescentes seculares ex instituto, & disciplina Societatis.*
29 *Moniales Sanctæ Claræ de possessionibus quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli faciunt, decimas soluere non tenentur.*
30 *Summus Pontifex à decimarum solutione eximere potest.*
31 *Coloni Religiosorum an pro eorum portione colonica decimas soluere teneantur,* & num. 32.
32 *Priuilegium concessum Ecclesiæ, Ciuitati, & aliis personis, quæ nunquam moriuntur, censetur reale.*
33 *Exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione.*
34 *Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum nisi expressa de eis mentio fiat,*

etiamsi

etiamſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant, quam exemptionem à decimis, num. 36.

35 *Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent.*

36 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio.*

37 *Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione conceſſum alicui Ordini per non vſum vnius Monaſterij non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu.*

38 *Exemptio à decimis non ſuffragatur, abſque derogatione*, cap. nuper de decim.

39 Cap. nuper de decim. *non cenſetur ſufficienter derogatum per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolum mentio de Concilijs Prouincialibus, vel Synodalibus.*

40 Cap. nuper de decim. *cenſetur ſufficienter derogatum, ſi in clauſulis derogatorijs fiat mentio Conciliorum Generalium, abſque indiuidua mentione* d. cap. nuper.

41 Cap. nuper de decim. *cenſetur ſufficienter derogatum, ſi clauſula derogatoria ſit appoſita in confirmatione priuilegiorum licet non legantur in ipſis priuilegijs.*

42 *Illatio non fit a decimis extraordinarijs ad ſpirituales, & ordinarias.*

43 *Derogatione tollitur id ſolum, quod obiicitur priuilegio.*

44 *Confirmatio non ſuffragatur quoad ea, quæ in priuilegijs confirmatis non leguntur, quamuis in ea adſit clauſula.* Quorum tenores.

45 *Clauſula*, Quorum tenores, *ex obſeruantia Curiæ derogat quibuſcunque priuilegijs habentibus derogatoriarum derogatorias, & operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem.*

46 *Clauſula*, Quorum tenores, *non operatur, quando non fuit facta aliqua mentio de illo de quo tractatur.*

47 *Hoſpitalia fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegijs leproſorum.*

48 *Leproſi non tenentur ad decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium ſuorum. Dummodo communiter viuant, & ſimul congregati extent*, num. 49.

49 *Moniales ſanctæ Claræ, & alij Regulares pauperes, qui pro eorum ſuſtentatione mendicare neceſſe habent, non tenentur ad decimas.* Declara; vt num. ſeq.

51 *Decimas Parochis ſoluere tenentur omnes indiſtinctè, etiam pauperes, niſi aliàs fame perirent.*

52 *Exemptio à decimis conceſſa à legato non prodeſt.*

53 *Legatus de latere diſpoſitioni Conciliari derogare non poteſt, abſque expreſſa facultate Papæ.*

54 *Exemptio à decimis poteſt competere ex præſcriptione immemorabili, necnon ex quadragenaria cum titulo explicito*. num. 55.

6 *Quota decimarum poteſt minui conſuetudine.*

57 *Conſuetudo non ſoluendi integras decimas, qualiter ſit probanda.*

58 *Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas inducitur decennio.*

59 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia condemnatoria ad ſolutionem decimarum.*

60 *Commiſſio in cauſa decimarum debet ſignari cum clauſula*, ſine retardatione ſolutionis decimarum.

61 *Appellatio ſuſpenſiua à ſententia condemnatoria ad ſolutionem decidatur, quando quis nititur priuilegio Apoſtolico, & illud oſtendit, quamuis non in forma probanti*, num. 62.

63 *Priuilegium inualidum detectum, non retardat ſolutionem decimarum.*

64 *Appellatio ſuſpenſiua in cauſa decimarum datur Eccleſiæ, vel alteri loco pio, quamuis non nitatur priuilegio, ſed ſola conſuetudine, vel præſcriptione.*

65 *Prælati admonere debent ſuos ſubditos Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles hortentur ad ſolutionem decimarum.*

NE æquiuocè in re tam graui laboremus, hæc notanda ſunt cum Miranda 2. *tom. man. Præl. q. 49. art* 2. 3. & 4.

Primò, quòd in Eccleſia Dei vltra præceptum ſolutionis decimarum, adſunt etiam oblatio, & primitiæ; de quibus omnibus ſigillatim videndum erit: primò de vniuſcuiuſque earum natura, vt deinde obligationem ſoluendi decimas, facillimè pertractemus: quo poſito:

Notandum eſt ſecundò, decimam, ſecundùm Oſtien *in ſum. tit. de decimis* §. 1. eſſe omnium bonorum mobilium, licitè quæſitorum decimam partem, Deo datam, ſiue ipſius Miniſtris, ex diuina conſtitutione debitam, vt colligitur, *ex cap. 2. de decimis, & ex cap. Parochianos, cap. non eſt, cap. tua nobis, & cap. cum non ſit in homine eod. tit.*

Tres autem inueniuntur decimarum ſpecies, prædiales, perſonales, & mixtæ: prædiales ſunt illæ, quæ proueniunt ex prædijs, vt exempli gratia ſunt vinum, oleum, plantæ, fructus arborum, aliáque huiuſmodi; perſonales verò quæ proueniunt ex induſtria perſonæ, vt ex mercatione, arte, ſcientia, militia, venatione, & huiuſmodi; miſtæ dicuntur quæ partim ex prædiis, partim ex induſtria perſonali proueniunt, vt ſunt animalia, quæ paſcuntur ex prædijs, & induſtria hominum nutriuntur, & ex fructibus eorum ſoluitur decima, de quibus per Sylu. *verb. decima, num.* 1.

Notandum quoque tertiò, primitiam eſſe primam partem frugum, ſiue fructuum Domino offerendam, vt placet Sylueſt *loco ſuprà citato*, qui dicit talem diffinitionem eſſe Raymundi, necnon aliorum. Dicitur primitia, id eſt præcipua dignitas frugum, ſiue fructuum, Domino offerenda, id eſt diuino cultui; quia, vt placet S. Thomæ 2. 2. *quæſt. 86. art. 4.* primitiæ olim offerebantur per modum oblationis, nunc autem mos eſt, vt primitiæ pluraliter dicantur propter fructuum varietatem.

Notandum quartò, oblationem denique ſecundùm S. Thomam 2. 2. *q. 86 art. 1. in corpore*, eſſe quoddam commune, & generale nomen, quod in diuinum cultum exhibetur, & in *eod loc*, dicit hoc intereſſe inter oblationem, & decimam, quia oblatio offertur Deo immediate, & dicitur ſacrificium, ſi de tali oblatione fiat aliquod ſacrum; decima verò non offertur Deo immediatè, ſed Miniſtris eius, & præſtatur pro ipſis alendis. Cùm autem oblatio tripliciter ſumatur, ſcilicet donatio inter viuos, Deo, vel Eccleſiæ facta, & donatio cauſa mortis pro anima, quæ olim dicebatur mortuarium, & oblatio quotidiana, & vſualis, quam Chriſti fideles in dies in ſacrificio Miſſæ, & huiuſmodi præſtant, &c. & ſi prædictis modis, vel quomodocunque dicatur, oblatio eſt omne, quod offertur Deo immediatè, licet ſecundariò cedat in Miniſtrorum vſum, & vtilitatem

vt candelæ, panes oblati Altari, pecunia, ornamenta, & alia huiusmodi, vt dicit D.Thom. *vbi supra*.

De ratione autem oblationis ad hoc, vt consistere possit, & vera dicatur oblatio, hæc requiruntur, secundum Panorm. *in cap. fin. de verb. significatione.* Primò vt ille qui offert sit Christianus, quia si ab infidelibus oblationes fierent ab Ecclesia non reciperentur, licet ipsa Ecclesia recipiat æstimationem oblationis pro interesse, iuxta id quod notatur *in cap. quanto de vsuris.* Secundò, vt is, cui offertur sit Ecclesia; quia, quod fit priuatæ personæ, non dicitur oblatio, sed donatio; etiam si persona sit Ecclesiastica, vt patet ex prædicta diffinitione oblationis. Tertiò, requiritur, vt res quæ offertur, licitè sit acquisita; nam quæ illicitè acquiruntur pro oblatione non accipiuntur, iuxtà ea quæ notantur. *in cap. quæ in omnibus de decimis.*

Quibus sic prænotatis, cùm, tam primitiæ, quàm oblationes sub nomine decimarum hic comprehendantur, vt priuilegia infrà ponenda demonstrant, de decimis erit præsens dubitatio.

Religiosi antiquitùs in primitiua Ecclesia, quando, vt plurimum erant laici, vt patet ex *cap. alia causa 16. quæst. 1.* decimas soluebant, vt laici, quia pascebantur cibo spirituali à clericis, & sacerdotibus, & ideo illis decimas soluebant, vt ait Ostien. *in cap. dudum de decim.*

Deinde, vt ait Rebuff. *in tract. nominationum quæst. 14.* Gregorius Papa statuit, vt Monasteria, & Religiosi nullo modo ex suis prædiis decimas soluere tenerentur. Sed quia id Parochialibus Ecclesiis magnum detrimentum afferebat; nam omnes Monasteriis passim bona sua donabant: ideo Concilium Moguntinum, cui præfuit Paschalis Papa II. statuit, vt Religiosi communiter viuentes decimas de suis laboribus, seu nutrimentis tantum non soluerent, vt patet ex *cap. conquesti, & cap. seq. 16. quæst. 1.* Verùm quia postea Monasteria, ac Religiosi in magnum numerum crescere cœperunt, & ideo Ecclesias Parochiales grauare solebant, Adrianus Papa Cistercienſibus Hospitalariis, & Templariis tantùm, tanquàm ad Dei seruitium, & deuotionem feruentioribus, concessit hoc priuilegium, vt de laboribus, & prædiis suis, quos propriis manibus excolunt, decimas soluere non tenerentur.

Aliis verò Monachis concessit Decimas tantùm de noualibus, quæ colunt suis manibus, & de hortis, & nutrimentis animalium suorum, vt dicitur *in cap. ex parte tua, il primo, de decimis*, & *ibi* gloss. magna.

Demum Innocentius III. in Concilio generali videns, quòd Cistercienses Hospitalarij, & Templarij multa prædia acquirebant; vnde enorme damnum Ecclesiis Parochialibus prouenire poterat, statuit vt prædicti solùm essent exempti à solutione decimarum de prædiis, & possessionibus, quas tempore dicti Concilij Generalis possidebant; de fructibus autem possessionum, quas post Concilium Generale acquisiuissent, decimas soluere tenerentur, si de illis possessionibus priùs decimæ soluebantur, *cap. nuper, de decimis.*

Qui text. loquitur quoad decimas prædiales tantùm, non autem gregum, circa quod nihil innouauit, sed in eis habet locum dispositio text. *d. cap. ex parte*, vt expresse sentit *ibi* Butr. *prope finem. vers. relinquitur ergo*, & resoluit Rota *in Corduben. decimarum 22. Martij 1617. coram Patriarcha Manzanedo, quæ in fin. oper. decis. est decis. 94. num. 4.*

2 Itaque de iure communi Religiosi omnes exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, *d. cap. ex part. tua, il primo*, & *ibi* Gloss. *in verbo laborum suorum, vers. aliis vero Monachis*, Ostien. *sub num. 1. circa med.* Ioannes Andreas *num. etiam 1. circa initium, vers. alij vero Religiosi, & num. 9.* Ancharanus *in princ. & num. 2. & in 4. notab.* Henric. Boich. *num. 2. vers. & tunc aut quaeris*, Cardin. *in princ. vers. alij*, Gloss. *in cap. commissum, verb. Monacho* & *ibi* etiam Ostien. *num. 4.* Butrius *num. 4. vers. vel dic, secundum* gloss. vltim. & Ancharan. *num. 3. ex eodem int.* Rebuffus *de decim. quæst. 14. num. 43. & 45.* Monet. *eodem tract. c. 4. num. 56. & seq.*

Hoc tamen procedit in his tantùm cùm deseruiunt pro casu Monasterij, vt expresse declarat Abb. *in d. cap. ex part. num. 3.* Ioan. de Anan. *num. 2.* Ancharan. *num. 2.* Rebuff. *d. quæst. 14. circa fin.* & resoluit Rota *in d. Corduben. decimarum 22. Martij 1617. coram Patriarcha Manzanedo, n. 2.* & in animalibus, quæ ipsimet Religiosi nutriunt suis sumptibus; non autem in illis, quæ dant aliis nutrienda, & tenenda, *clem. 1.* vbi Gloss. *verb. animalibus, & verb. teneri, de decim.* Abb. *in d. cap. ex part. in fin.* & *ibi* Ancharan. *num. 2. vers. istud etiam* Henric. Boic. *num. 2. vers. quod intellige.* Butr. *in 3. notab. de decim.* Rebuff. *d. quæst. 14. num. 57.* Vbi quod si animalia dentur aliis tenenda, & custodienda, requiritur, quod vesperi reducantur ad Monasterium, & tenuit Rota *in allegata Corduben. decimarum coram Manzanedo num. 3.* 3

Et quod semel fuit nouale, semper remanet nouale, quoad decimarum solutionem, *cap. vlt.* & ibi *omnes, de priuileg.* si tamen tractu temporis, ex eo Ecclesia Parochialis inciperet grauiter lædi, desineret esse nouale, & Religiosi tenerentur de illo decimas soluere, *dicto cap. quid per nouale* & *ibi* glossa final. Monet. *d. tract. cap. 4. num. 61. & 62.* 4

Duo tamen requiruntur, vt aliquod dicatur nouale, adeò quod de eo Religiosi decimas soluere non teneantur: primum, quòd nouale sit proprium; secundum, quòd propriis manibus, vel sumptibus excolant, vel reduxerint ad culturam, vt colligitur ex text. *in d. cap. ex parte*, ibi, *Noualibus suis, quæ propriis manibus, vel sumptibus excolunt*, & sensit Gloss. & Henric. Boich. *locis cit.* Rebuff. aliis adductis *d. tract. d. q. 14. num. 43. & 45.* 5

Ideóque si alij extirpauerunt, & noualia deinde ad eos peruenerunt, cessat priuilegium, Ostien. *d. cap. ex parte, num. 2. verbo, propriis manibus*, Anchar. *num. 4.* Butr. *num. 6. in fin.* Rebuff. *loco citato, num 46. vers. vnde si quis.*

Idem dicendum est, si sint aliena, & ab ipsis Religiosis conducta, Ostien. *loc. cit. num. 1. post med. verb. de noualibus*, Rebuff. *d. quæst. 14. num. 52.* Moneta *d. cap. 4. num. 63.*

Idem dicimus, si aliis excolenda tradant, *cap. licet*, & ibi Gloss. & DD. *omnes de decim.* Rebuff. *vbi proximè, num. 47. & sequent.* Monet. *num. 58.* vel per colonos ad culturam reduxerint, *d. cap. licet*, & *ibi* omnes, Ruin. *consil. 163. num. 15. in fin. lib. 5.*

Nouale autem dicitur, locus nouiter ad culturam redactus, de quo non extat memoria, quod aliquando cultus fuerit; & de quo ante culturam nihil, aut modicum quid decimarum percipiebatur. *cap quid per nouale*, & *ibi* Gl. & Doct. omnes *de verb. signific.* Ostien. *d cap. ex part. num 1. ad fin. vers. sed nec intelligitur*, Rebuff. *d quæst. 14. num. 45.* Riminald. Sen. *consil. 530. num. 4. lib. 3.* Rota *in Conchen decimarum, 25. Maij, 1601. coram Ortembergo*, Monet. *d. c. 4. n. 50.* 6

Vnde si antea Ecclesia solebat percipere decimas, vt puta de pascuis, tunc non dicitur nouale; & ideo de eo decima soluenda est, *d. cap. quid per nouale, in fin. & ibi not. d. c. commissum*, & *ibi* Butr. *num. 4.* Anan. *num. 2.* Monet. *d. cap. 4. num. 61.*

Idem

Idem dico, si pascua reducantur ad culturam, Rota *in Conchen. decimarum, coram Ortembergo.*

Idem si antea colligebatur fœnum, si redigatur ad culturam, non dicitur amplius nouale, sed de eo solui debet decima; licet antea de fœno non solueba tur. Cardin. *in d. Clem. 1. n. 9.* Imol. *sub n. 5. de decim.* Riminald. Sen. & Rot. *locis proximè citatis.*

7 Nouale in dubio non præsumitur; ideo alleganti incumbit onus probandi, Panormit. *d. cap. quid per nouale, ad fin.* Riminald. *d. consil. 530 num. 2.* quomodo probetur, tradunt DD *in d. cap. quid per nouale,* Carol. Ruin. *d. consil. 163. num. 16. & 27. lib. 5.* & notandum, quòd si pars altera prædij fuit culta, illa trahit partem incultam, quæ si redigeretur ad culturam, non exinde diceretur noualis; & ideò de illa etiam decima soluenda foret. Ruin. *d. cons. 163. n. 14. in fin quod n. 15. vers octauo non obstat,* limitat, quando maior pars ad culturam redacta fuit.

Cistercienses, & Hierosolymitani, (quia Templarij iamdiu est, quòd extincti fuerunt) non tenentur soluere decimas de prædiis ante dictum Concilium Generale possessis, in quibus scilicet propriis manibus laborant, vel quæ suis sumptibus colere faciunt, vt ait Gloss. *in clem. 1. verb. excolendos de decim.* nec pariter de noualibus, sicut cæteri Religiosi. Hæc de iure communi.

De iure autem particulari, nempe ex priuilegiis, nonnullæ Religiones a decimarum solutione exemptæ fuerunt, vt patet ea legendo, quorum aliqua hic apponere visum fuit.

8 Canonici Regulares Lateranen. à decimarum, & omnium præstationum solutione exempti fuerunt à Sixto IV. anno Domini 1476. decimo Kalendas Septembris, Pontificatus eius anno sexto per Bullam incip. *Dum ad vniuersas,* relatam *tom. 1. Bullarij nuper editi Bulla 10 d. Pontificis, §. 18.* in his verbis.

Cæterum, vt Congregatio ipsa, & illius Canonici maioris immunitatis gratia fruantur, motu, scientia, & tenore similibus, volumus, atque decernimus, vt ad præstationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorum ipsius, seu Diœcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel subsidiorum, vel prouisionum, aut onerum quorumcunque, nec etiam ad solutionem decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes Apostolica pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpe necessitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati sint: Etiam si per quoscunque exemptos persolui mandarentur, cum quibusuis derogatoriis, & fortioribus clausulis. Nec eos ab eadem solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inserto, & non per generales clausulas, specialiter, & expressè derogetur, & de ipsis omnimoda, & indiuidua mentio fiat.

9 Congregatio Casinen. aliàs sanctæ Iustinæ de Padua, à decimarum solutione exempta fuit ab Eugenio IV. qui anno Domini 1434. 7. Kalendas Martij, Pontificatus sui anno tertio, indulsit.

Vt de quibuscunque possessionibus vbilibet constitutis, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum, quæ prædicti Prælati, Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, aut in futurum colent, seu coli facient, siue de hortis, virgultis, piscationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipsorum, nullus ab ipsis, vel aliis pro eis primitias, decimas, quartas, aut alio quocunque nomine censeantur, exigere, vel extorquere præsumat; nec illa aliquibus soluere teneantur, siue ad id, à quoquam directè, vel indirectè compelli possint inuiti, Generalis Concilij, & quibuscunque aliis Apostolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Constitutionibus nequaquam obstantibus. Decernentes ex nunc irritos, & inanes quoscunque processus, & sententias, etiam interdicti, quos, vel quas contrà inhibitiones nostras huiusmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.

Quod priuilegium habetur *in noua collectione Bull. Apostol. pro Regular.* Roder. *Bulla 7. Eugenij IV.*

Monachi Congregationis Eremi Camaldulensis, & Congregationis sancti Michaëlis de Murano, à decimarum solutione exempti fuerunt à Leone X. qui has Congregationes in vnam redegit, eique nonnullas immunitates, & priuilegia concessit, anno 1513. 4. Nonas Iulij, Pontificatus sui anno primo, vbi §. 29. sic habetur. 10

Nec aliquod ex dictæ de nouo erectæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandam, seu soluendam aliquam canonicam portionem, siue decimam, aut quid aliud, quod eorum loco solui consueuerit Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuersitatibus, Communitatibus, Fabricis, & aliis quibuscunque personis, de iure, vel consuetudine, aut statutis, vel priuilegiis quibuscunque, aut ex quacunque causa, hactenus ab eis forsan debita, seu quæ deberi prætenderentur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, seu alia quacunque occasione concessis, & concedendis, quomodolibet teneantur.

Refertur *in Bullario nouo, tom. 1. Bulla 2. Leonis X.* cuius priuilegij vigore, Iacobus Menoch. *consil. 276. lib. 3.* consuluit, non solùm Monachos ipsos prædictæ Congregationis Sancti Michaëlis de Murano; verùm etiam ipsorum colonos pro eorum colonica portione decimas soluere adstrictos non esse; de qua re inferiùs *hoc eodem Quæsito,* aliqua dicentur, *n. 39. & seq.*

Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ, etsi omnium Monasteriorum suorum speciales exemptiones à decimarum solutione habeat, vt apparet *in libro Authentico priuilegiorum eiusdem,* qui asseruatur in Archiuio Vallis Vmbrosæ; tamen per Bullam Innocentij Secundi, tota Religio, cum omnibus Monasteriis ab earumdem decimarum obligatione liberata est, anno 1130. sub Dat Pisis per manum Almerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Cancellarij, anno primo Pontificatus eiusdem Innocentij in his verbis, materiam decimarum concernentibus. 11

Porrò fructuum vestrorum decimas, quos vbilibet propriis sumptibus, laboribúsque colitis, absque Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, vel Plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendásque sancimus.

Simile Priuilegium ab eodem Pontifice, intuitu Sancti Athonis Abbatis Generalis Vallis vmbrosæ, & postea Pistorien. Episcopi, eidem Congregationi concessum fuit, *eodem anno Dominicæ Incarnationis 1130. Pontificatus verò primo sub datum Pisis,* quod asseruatur pariter in eodem Archiuio; Priuilegij autem tenor est.

Porrò fructuum vestrorum decimas, quas vbilibet propriis sumptibus, laboribúsque colligitis, absque Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, seu etiam plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendasque sancimus.

A Cælestino Secundo similiter à decimarum solutione nostra Religio exempta est, vt eiusdem Pontif. Bulla, *in libro authentico nostrorum priuilegiorum descripta, sub Datum Romæ in Lateranen. Palatio, anno 1143. 5. Kalendas Maij Pontificatus sui primo.*

Ab

Ab Eugenio III. eodem priuilegio *in supracitato libro* contento, similiter eximitur nostra Congregatio ab obligatione soluendi decimas, vt in Bulla eiusdem Pontificis, *sub datum apud Marturam Kalendas February, anno* 1446. *Pontificatus vero* 2. ostenditur.

Alia priuilegia totam nostram Congregationem à prædictis decimis vniuersaliter, & multa alia speciales Abbatias, & Monasteria, & alia membra eiusdem Congregationis eximentia, breuitatis causa omittuntur; videantur *in supradicto libro, & Archiuio Vallis Vmbrosæ.*

12 Idem priuilegium concessum fuit Cisterciensibus à Martino V. in hæc verba.

Martinus Episcopus, &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, &c. Mandamus quatenus, Abbatem Cisterciensem, & omnes Abbates, Priores, Abbatissas, ac omnia, & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis præsentia, & futura, vbicunque pro tempore consistentia à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante, & post Concilium Lateranense, quàm de cętero, etiam de noualibus, siue post Concilium huiusmodi acquisitis, & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolunt, seu excolent; quàm alias quomodocunque, vel qualitercunque excolentur; & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hactenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omninò seruetis immunes, &c. 9. Kalend. Octobr. Pontif. anno 7.

Hoc priuilegium refertur à Roderic. *loco cit. Bull. quinta, dicti Pontificis,* & à Renat. Choppin. *de sacra Politia, lib. 3. tit. 2. num.* 8.

13 Simile Priuilegium concessum est Congregationi Cælestinorum à Gregorio X. *anno* 1242. *vndecimo Kalendas April apud Lugdunum*; ac paulo post à Cęlestino V. eius Ordinis institutore, *quinto Kalendas Octobris, anno* 1294. vt refert Renatus Choppin. *Monast. lib.* 2. *tit.* 1. *num.* 5. asserens Canonizatam fuisse *Arest. Cur. Parisien. die vigesimanona February,* 1600. Denique aliud huiusmodi priuilegium illis concessum fuit ab Eugenio IV. in hæc verba.

Eugenius Episcopus, &c. Sanè de fructibus terrarum, & possessionum vestrarum, ac etiam noualium, quæ propriis manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios excoli facitis in propriis prædiis, seu etiam alienis, siue de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullos a vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat; à quarum præstatione, vos totaliter liberamus; sub Datum anno 1435. 5. Kalendas Nouembris, Pontificatus sui anno 4.

Ita refertur à Roderico, *vbi proximè Bulla* 18. *Eugeny IV.*

14 Cluniacenses itidem à lege soluendi decimas de prædiis, quæ suis manibus, aut sumptibus excolunt exempti fuerunt ab Innocentio Secundo, qui concessit.

Vt Fratres Cluniacenses, non solùm omnium Parochiarum suarum decimas susciperent; sed etiam quas propriis excolebant sumptibus, retinerent.

Vt refert Renatus Choppin. vbi proximè.

15 Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti, exempti sunt à distributionibus, & partitionibus subsidiorum, & decimarum, & aliorum onerum Apostolica auctoritate impositorum, vt in Bulla Clementis VII. *sub Datum Romæ, apud S. Petrum anno* 1530. *die* 8. *Decembris.* continetur; quæ Bulla extat *in noua collectione Bullar. tom.* 2. *Bulla* 7. *eiusdem Pontificis* sub his præcisis verbis.

Cum itaque sicut nobis exponi fecistis licèt vos ratione vestrorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Regularium, decimas, subsidia, & alia onera, in partibus illis Apostolica auctoritate, & pro tempore impositas hactenus libenter persolueritis, & in futurum persoluere, prout vos tangit, intendatis: nihilominus diuisiones, seu distributiones, calculi, repartitiones nuncupatas, decimarum, subsidiorum, & onerum huiusmodi, per locorum Ordinarios, & seu Capitula Cathedralium Ecclesiarum, in quorum Ciuitatibus, & Diœcesibus, Monasteria, Prioratus, & loca Regularia vestra consistunt, quandóque non vocatis quorum interest, fiant; repartitionem ipsam distributores, & partitores non habita notitia, seu vera informatione fructuum, & onerum Ordinariorum Monasteriorum, Prioratuum, & Regularium locorum huiusmodi, quæ parte non audita, debitè haberi non potest, Monasteria, Prioratus, & loca eadem, plerumque adeò grauent; vt Abbates, seu Priores, aut Abbatissæ, seu Priorissæ, ac Conuentus nonnullorum ex Monasteriis, Prioratibus, & locis ipsis, onera sibi impartita vix supportare possint, & si quid in distributione, & repartitione decimarum, subsidiorum, & onerum eorumdem pro tempore facienda, vos per locorum Ordinarios, & Capitula huiusmodi, seu distributores, & partitores, per eos, vel per alios deputatos pro tempore vocari deberetis, & audiri decerneretur; profectò ex hoc erroribus partitionum, & grauaminibus huiusmodi opportunè obuiaretur: vósque compartita vobis onera, libentiùs persolueretis, ac debito iustitiæ, quæ in omni actu eos, quorum interest, vocari exigit, legitimè satisfieret; Nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis, ex iustitiæ debito prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Religioni debitos, aut à grauaminibus, & dispendiis releuentur, nostri ministerij partes libenter impartimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in distributionibus, & partitionibus decimarum subsidiorum, & aliorum onerum dicta auctoritate pro tempore impositorum, & imponendorum, seu illorum taxa facienda; vos, prout singulos vestrum tangit, & concernit in futurum, per Ordinarios, & Capitula, siue distributores, & partitores, aut taxatores huiusmodi, ac alios, ad quos spectat, seu spectabit pro tempore vocari, & audiri, ac taxationibus, partitionibus, & distributionibus interesse debeatis; & taxationes; ac distributiones ipsæ, aliter, pro tempore factæ, in his, quæ ad eos, qui vocari, & auditi non fuerint, spectant, nullius sint roboris, vel momenti; ac non vocati, ad illorum solutionem non teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint. Sicque per quoscunque Iudices, tam Ordinarios, quàm Delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, declarandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, declarari, & definiri debere: ac quidquid secus super iis, à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Abbates, & Monachi Præmonstratenses sunt exempti à solutione decimarum suorum noualium, vt apparet ex Bulla Vrbani III *sub Datum Veronæ quarto Idus Iuny,* 1587. *Pontificatus eius anno secundo*; & reperitur in libro, qui inscribitur *Pontificum diplomata, præfati Ordinis, sub num.* 20. cuius formalia verba sunt. 16

Sanè propositum est coram Nobis, per Venerabilem Fratrem nostrum Concordium Euastunnum Episcopum, quòd quidam ex Clero, vel ex ordine Monachorum, eo vos intuitu, super noualibus decimarum exactione fatigant, quòd hominibus illis, à quibus

extirpanda

extirpanda nemora, vel alia loca inculta recipitis excolenda, censum, seu partem aliquam frugum, pro rei proprietate confertis, & ex eo libertatem ab Ecclesia Romana vobis indultam, quæ vos à decimis noualium præstandis absoluit, infringere moliuntur. Quia igitur talis eorum instantia ratione non nititur, auctoritate Apostolica interdicimus, ne quisquam vos ex huiusmodi causa super decimis vestrorum noualium, & quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, audeat infestare.

17 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis, à decimarum solutione, soluta fuit à Cælestino III. *anno* 1097. vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, *quæ est tertia in ordine, in tomo primo Bullary noui* Laërtij Cherubini, *sub da um Laterani, eodem anno quarto Nouembris, Pontificatus sui septimo,* cuius verba exemptionem decimarum indicantia sunt.

Sanè noualium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, siue de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præsumat.

Abbates, & Monachi Montis Oliueti, à Pio II. soluti fuerunt à solutione, & præstatione quarumcumque decimarum, de fructibus terrarum, & possessionum eorumdem, vt habetur ex Bulla eiusdem Pontificis, *quæ est nona, in ordine* apud Laërtium Cherubinum, *tomo primo*, quæ Bulla edita fuit ab eodem Pontifice, Petreoli Senensis *anno* 1462 *tertio Nonas Octobris, Pontificatus sui anno quinto*, cuius verba, tem præsentem indicantia sunt.

Et insuper Abbatem, Priores, Conuentus, Monasteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiusmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, necnon subsidiorum, prout hactenus consuetum est ac etiam canonicæ portionis, seu quartæ locorum Ordinariis faciendæ duntaxat, solutione, & contributione absoluimus, & penitùs liberamus.

Ita etiam, quòd ipsi Abbates, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à solutione, seu præstatione quarumcumque decimarum, de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, siue possessionum suarum, quas possident, & in futurum (præstante Domino) poterunt adipisci, quas, seu quos propriis manibus, & sumptibus colunt, vel per boues suos, aut alios, & sumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, seu nutrimento animalium suorum, sint protsus exempti.

18 Congregatio Syluestrinorum per Innocentium IV. liberatur à solutione Decimarum, eorumdem Noualium, quæ propriis manibus, & sumptibus coluntur, vt fatetur eiusdem Pontificis Constitutio, *quinta in ordine*, apud Laërtium Cherubinum, *tomo primo Bullary noui*, quæ Constitutio edita fuit Lugduni, *anno* 1247. *quinto Kalendas Iuly Pontificatus sui anno* 5. cuius verba ad rem nostram sunt.

Sanè noualium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, siue de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

19 Canonici Regulares Sancti Saluatoris, à decimarum solutione, & ab aliis oneribus exempti sunt à Iulio II. *Anno Domini* 1512. *quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui nono*, sicut eiusdem Pontificis Constitutio, *sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, quæ est trigesima* apud Laërtium Cherubinum *tomo primo Bullary noui*, ostendit his verbis.

Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, siue Sororum, & Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, seu soluendum aliquam canonicam portionem, siue decimas, aut quidquam aliud, quod eorum loco solui consueuerit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuersitatibus, Communitatibus, & Fabricis, & aliis quibuscumque personis, de iure, vel de consuetudine, aut statutis, vel priuilegiis quibuscumque, ex quacumque causa hactenus ab eis forsan debita, seu quæ deberi prætenderetur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donationibus, & legatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, seu alias quacumque occasione concessis, & concedendis, etiam si fortè per Nos, vel per Sedem prædictam de legatis, piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie decima, vel alia portio, seu quota alicui piæ, vel non piæ rei, ex quauis causa hactenus, & præsertim Ecclesiæ S. Petronij Ciuitatis nostræ Bononiensis, concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solui, aut dari, seu mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos huiusmodi, ac Moniales, siue sorores, & prædictas personas oblatas vtriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut alias in eorum fauorem disposita, in concessionibus; & mandatis huiusmodi includi, seu comprehendi non debere.

20 Monachi S. Basilij eximuntur a decimarum solutione postremò a Gregorio XIII. dico postremò, quia exemptiones, immunitates, & priuilegia antiquorum Monachorum S. Basilij, qui iam floruerunt in Asia, Palæstina, Thracia, omnibusque partibus Orientalibus, mihi incognita sunt; ideò exemptionem eisdem Monachis a Gregorio supradictu concessam, *Anno* 1567. *octauo Kalendas Iuly, Pontificatus sui sexto*, hic recensebo, quoad illa verba, quæ decimarum exemptionem respiciunt.

Postremò animaduertentes, eosdem de Cardon, & Gualleguillos, post prætensam, professionem in dicti Matthæi manibus, sicut præfertur, omissam, pro verè professis habitos fuisse decernimus, illos iuxta exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Basilij, vel aliàs concessa ad solutionem decimarum, frugum, & animalium, ac aliarum rerum, quæ ex suarum manuum labore, à die professionis prætensæ huiusmodi, vsque ad hæc tempora collegerunt, ac in posterum vsque ad nouæ professionis tempora colligent, vel administrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuisse, aut esse, nec ad id per locorum Ordinarios, aut alios quoscumque, ad quos decimarum earumdem collectio spectat, cogi, siue compelli posse Irritúmque, & inane, quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter cõtigerit attentari. Quin etiam eos vniuersos, & singulos a solutione prædicta absoluimus, & liberamus.

21 Abbas Sancti Antonij Viennensis, eiusque Ordo, exemptionem decimarum, à Clemente VII. obtinuit, vt habetur ex Bulla eiusdem Pontificis *secunda in tomo primo Bullary noui*, Laërtij Cherubini, *sub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno* 1523. *sexto Kalendas Decembris, Pontificatus sui anno primo*, per hæc verba.

Eámque à quibusuis impositionibus Apostolica, vel Ordinaria, aut alia auctoritate, quacumque ratione impositis, necnon decimis, oneribus & aliis grauaminibus, & solutionibus exemissent.

22 Prælati, & Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Ordinis S. Augustini, obtinuerunt exemptionem a decimarum solutione à Gregorio XI anno 1373. vt manifestè colligitur in Bulla quæ est tertia eiusdem Pontificis, *in tomo primo, Bullarij noui* Laërtij Cherubini, *sub Datum apud Pontem Sorgiæ, Auenionensis Diœcesis, decimosexto Kalendas Iuly.*

Iulij, eodem anno, Pontificatus verò tertiò, in bis verbis.

Exhibita ſiquidem Nobis pro parte veſtra petitio continebat, quòd licèt omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, domorum & aliorum locorum veſtrorum, vna cum eleemoſynis, quæ nobis à Chriſti fidelibus largiuntur (victu, & veſtitu veſtris dumtaxat deductis) in redemptionem Fidelium Chriſtianorum, qui per inimicos eiuſdem fidei, captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur, tamen decimas redituum, & prouentuum Eccleſiaſticorum, Regibus, & aliis Principibus conceſſas, leuari, ſeu exigi contingit. Collectores decimarum huiuſmodi, vos ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum ipſarum compellunt. Quare pro parte veſtra Nobis extitit humiliter ſupplicatum, vt cùm Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, de Calatraua, & de Monaſterio domorum Magiſtri, & Fratres à ſolutione, ſeu præſtatione decimarum exempti ſint penitus, & immunes, Vos, vt circa redemptionem captiuorum ipſorum, meliùs, & liberiùs inſiſtere valeatis, à præſtatione, ſeu ſolutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur volentes vobis ſuper hoc paterna ſollicitudine prouidere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, quod vos de veſtris introitibus, ac beneficiorum, Domorum, & aliorum locorum ipſorum fructibus, redditibus, ſeu prouentibus prædictis, decimam huiuſmodi, cùm ipſam quibuſcunque Regibus, ſeu Principibus, aut aliis quibuſcunque per Sedem Apoſtolicam concedi contigerit, in futurum ſoluere, ſeu præſtare, aut in ea cum aliis perſonis Eccleſiaſticis contribuere minimè teneamini; neque ad id à quoquo compelli poſſitis, per litteras Apoſtolicas, ſub quacunque forma, vel expreſſione verborum concedendas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus veſtris huiuſmodi mentionem, deuotioni veſtræ, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus: decernentes ſuſpenſionis, interdicti, ſi quas contra vos, vel aliquem veſtrum, aut Domus, ſeo alia loca veſtra prædicta, per quoſcunque, occaſione præmiſſa, ferri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritas & inanes.

23 Ordo Miniſtrorum Sancti Franciſci de Paula exemptus eſt à decimis, & oblationibus a Iulio II. vt eiuſdem Pontificis Bulla teſtatur, *ſub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno* 1506. *quinto Kalendas Auguſti Pontificatus ſui anno tertio.* iſte enim Summus Pontifex exemit prædictum Ordinem, non ſolùm quoad Eccleſias, & Oratoria, & alia loca iam recepta, ſed etiam recipienda, ſub his verbis.

Necnon Ordinis Minimorum huiuſmodi Eccleſiæ, & Oratoria, & loca tam recepta, quàm recipienda, tanquam Sedis, & Eccleſiæ Romanæ huiuſmodi ſpecialia Oratoria Eccleſiæ. domus, & loca cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis prorſus ab omni decimarum, & oblationum perſolutione, ſeu iuriſdictione perpetuò liberæ ſint, & eſſe cenſeantur; ac ſub Beati Petri, & dictæ Sedis, & noſtra protectione immediatè ſubiaceant. Ipſiúſque Ordinis Minimorum Fratres, pro tempore exiſtentes, de hortis ac virgultis, & aliis quibuſcunque bonis Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Eccleſiis huiuſmodi pro tempore relictis, & legatis; ac ſuper luminaribus, & aliis rebus diuino cultui, pro tempore dicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus ſoluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuſcunque nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari.

Refertur à Lauren. de Peirin. *tom.* 1. *priuilegiorum*

dicti Ordinis Bulla ſecunda eiuſdem Pontificis. §. 19.

Fratres Cruciferi ſunt exempti à ſolutione decimarum, per Bullam Vrban. III. *ſub datum Veronæ, 7. Kalendas Aprilis, Anno Domini* 1187. *Pontificatus vero eius ſecundo*, cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. 24

Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, vel ſumptibus colitis, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. 25

Habetur apud Laërtium Cherubinum, *tom.* 1. *Bullar. nou. Conſtit.* 1. *eiuſdem Pontif.*

Fratres Carthuſiani ſunt exempti à ſolutione primitiarum, & decimarum, per Conſtitutionem Martini V. *ſub Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 8. Kalendas Octobr.* 1421. *Pontificatus eius anno tertio*: cuius formalia verba ſunt hæc.

His itaque conſiderationibus inducti, Religionis eiuſdem perſeuerantiam, ac perſonarum, ſub illius habitu diuinæ vacantium ſeruituti vtilitates, & commoda ſinceris affectibus procurantes; maioris, & aliarum quarumcunque domorum prædicti Ordinis vbilibet conſiſtentium Priores, & fratres præſentes, & poſteros à præſtatione, & ſolutione primitiarum & decimarum ex fructibus, prouentibus, ex eorum pratis, paſcuis, terris, vineis, hortis, agris, ſyluis, nemoribus, montibus, aliíſque prædiis, & poſſeſſionibus, in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, tam ante, quàm etiam poſt Generale Concilium habitis, vel acquiſitis, illis videlicet, quæ de præſenti, manibus propriis, aut eorum laboribus, vel expenſis excolunt, vel excoli faciunt in futurum; necnon à fœtibus animalium eorumdem, debitarum auctoritate Apoſtolica perpetuò immunes reddimus, & conſtituimus, & liberamus; ac etiam immunes, & liberos eſſe volumus, ac decernimus, & cenſemus: eiſque nihilominus, ne primitias huiuſmodi cuiquam ſoluere, vel præſtare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant compelli, tenore præſentium indulgemus.

In Bullar. nouo Laërt. Cherubin. *tom.* 2. *Conſtitut.* 1. *eiuſdem Pontif.*

Fratres Prædicatores à ſolutione decimarum eximuntur per Conſtitutionem Gregorij XI. *ſub Datum Aueniom, 2. Non. Martij, Pontificatus eius anno* 4. cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. 26

Cæterùm, cùm humilitas veſtra ſibi de latitudine Orbis terræ, nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cæleſtium duxerit ſeruandum. Nos piè volentes quòd illorum fructus veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis veſtris, nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus; diſtrictiùs inhibendo, ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat.

Habetur *in Bullario nouo* Laërt. Cherubin. *tom.* 1. *Conſtitut.* 7. *eiuſdem Pontif.*

Fratres Minores Conuentuales Ordinis S. Franciſci, exempti ſunt à ſolutione decimarum, à Sixto IV. vt teſtatur eiuſdem Conſtitut. 5. *in ordine Bullar. noui* Laërt. Cherubin. *tom.* 1. quæ Conſtitutio eſt *ſub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Domini* 1474 *pridie Kalendas Septembris, Pontificatus ſui anno* 4. cuius formalia verba ſunt.

Et ſi forte contingat, per Nos, vel Sedem Apoſtolicam, de piè legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel nō piæ cauſæ, ex quauis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in poſterū concedi, & ſolui aut dari mandari contingeret, Fratres prædictos, & i[illegible]orum domos, ac eis legata, & relicta, aut alias in [illegible]rum fauorem diſpoſita, in conceſſione, & mandatis huiuſmodi

huiuſmodi decernimus, & volumus non includi, niſi de ipſis Fratribus, & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Indultum verò eiuſdem Clementis Prædeceſſoris, de decimis non ſoluendis, ad quæcunque bona dictorum Fratrum, & quaſcunque decimas, etiam quas vulgus Papales appellat, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ Fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus indicit, & quæcunque alia onera motu, & ſcientia prædictis extendimus; decernentes ipſos Fratres Minores, etiam ſi per quoſcunque exemptos, & Mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus, non per generales, aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed alias ſit derogatum, ſpecificè earum de verbo ad verbum, inſerto tenore.

28 Societas Ieſu eſt exempta à ſolutione decimarum, per priuilegium Gregorij XIII. *ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, Kalendis Ianuarij* 1578. *Pontificatus ſui anno ſexto*. cum expreſſa derogatione, *cap. nuper de decim.* impreſſ. apud Roderic. *in noua collect. priuileg. Regular. Bulla* 21. eiuſdem Pontificis. Quod priuilegium ſuffragatur etiam Collegiis relictis d. Societati, fundatis cum onere alendi, & educandi aliquos adoleſcentes ſeculares, qui litterarum ſtudiis operam darent, & ex inſtituto, & diſciplina Societatis, vt ex pluribus rationibus fuit reſolutum per Rotam *in vna Hiſpalen. decimarum 4. Decembris* 1628. *coram R.P.D. Veroſpio, quæ in fine operis eſt deciſ.* 100.

29 Moniales Sanctæ Claræ, per priuilegia Sixti IV. Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. confirmaſa à Gregorio XIII. de quibuſcunque terris, & poſſeſſionibus ſuis, quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli & cultiuari faciunt, aut in poſterum fecerint, nullas decimas, & primitias parochialibus Eccleſiis, & aliis perſoluere tenentur; nec ipſæ, aut poſſeſſionum earumdem coloni ad earum ſolutionem à quocunque cogi poſſunt: refertur à Roderico *quæſt. Regular tom.* 2. *quæſt.* 44 *art.* 5. *& tom.* 3 *quæſt* 34. *art.* 16. & à Rota *in vna Conchen. exemptionis decimarum,* 30. *Ianuarij,* 1589. *coram Orano*, quæ eſt *deciſ.* 240. *part* 4. *Diuerſ.* & canonizatur ab eadem Rota *in eadem cauſa,* 11. *Maij* 1623. *coram bon. mem. Buratto quæ inter impreſſ. eſt deciſ.* 704. *& in fine operis eſt deciſ....*

30 Circa quæ priuilegia, noto primò; quod per ea Summus Pontifex ritè potuit Religioſos præfatos à decimarum ſolutione eximere; nam licet decimæ dicantur eſſe de iure diuino, *cap tua, de decim* cum ſimil. inde fit, vt ius decimarum in totum per ſummum Pontificem tolli nequeat; quibuſdam tamen perſonis remitti poteſt, Gloſſa *in cap. à nobis, in verb. exemptus*, quam ſequuntur ibi, Oſtien. Ioan And. & Panorm. *extra de decimis*, latè Dec. *conſil.* 113. *num.* 1. Rebuff. *tract. de decim. quæſt.* 13. *n.* 103 Ferret. *conſ.* 123. *n* 5. Soccin. Sen. *conſil.* 297. *n.* 3. *lib.* 2. Menoch. *in ſupra citato conſ.* 276 *num.* 1. *lib* 3.

31 Secundò noto, quòd per ea non ſolùm Religioſi, verùm etiam ipſorum coloni, pro eorum portione colonica, decimas ſoluere non tenentur; nam (iuxta diſtinctionem Gloſſ. *in clement.* 1. *verb. excolendas in fin. de decim.*) quando priuilegium immunitatis, à decimarum ſolutione eſt reale, comprehendit etiam colonos partiarios; ſecùs, ſi ſit perſonale: quam diſtinctionem approbarunt ibi, Cardinal. *quæſt.* 22. Imol. & Vitalin. *num.* 31. Rota *dec.* 4. *tit. de priuileg. in antiq.* Panormit. *conſ.* 9 *in ſecundo dubio, lib.* 1. *& in c. ex parte, il primo, n.* 4. *de decim.* Soccin. Sen. *d conſ.* 297. *n.* 5. *lib.* 2 Rum. *conſ.* 157. *n.* 9. *lib.* 3. Ferretus *d. conſ.* 123. *n.* 6. & alij.

Sed prædicta priuilegia cenſentur realia, non autem perſonalia; quia priuilegium conceſſum Eccleſiæ, Ciuitati, & aliis perſonis, quæ nunquam moriuntur, cenſetur reale, Gloſſ. *in l. forma, § quamquam, ff. de cenſibus*, Imola *in l quia tale. ff ſolut matrimon.* Ancharan *conſil.* 317. *col.* 2. Decius *conſil* 66. *col. verſic* 2. *videtur*, Natta *conſil.* 163 *num.* 16. & alij relati a Menoch. *d. conſil.* 276. *num.* 8. vbi conſuluit ad fauorem colonorum, vigore ſupra adducti priuilegij, Monachis Sancti Michaelis de Murano, a Leone X. conceſſi. 32

Contrarium tamen, quod ſcilicet priuilegia exemtionis à ſolutione decimarum ſint perſonalia, non autem realia, & ideo non tranſire ad colonos, vel arrendararios, ſeu emptores prædiorum, ſeu fructuum, deciſum eſt a Rota *in vna Placentina decimarum,* 17. *Decembris*, 1584. *coram Blanchetto* quam deciſionem refert, & approbat Seraph. *deciſ.* 817. *n.* 2. Ptolom. *deciſ* 94. eadem Rota *in Pampilonen decimarum,* 15. *Decembris,* 1615. *coram R P.D Coccino, & dec* 23. *p.* 2. *diuerſ.*

Contrariam ſententiam tenet Pater Diana *tract.* 1. *de Immunit. Eccleſiaſt. Reſol* 26. cum Menoch. *lib* 1. *conſ.* 276. *n* 8. cum multis aliis Doctoribus apud eumdem Menochium: quæ ſententia taliter ſuſtineri poteſt, ſi priuilegia, ſint realia, non perſonalia, & ſic reconciliari poſſunt ſupradicti Doctores Hinc eſt, quòd Henriquez *lib.* 7. *cap.* 17. *n.* 8. & in Gloſſ. *litt. H*, conſtanter affirmet, quòd hæc cauſa ſæpe apud Tribunalia Eccleſiaſtica Romæ, & Hiſpaniarum agitata fuerit, & ſemper pronunciatum eſt in fauorem Religioſorum, & Colonorum; ſi autem in aliqua Prouincia, vel Regno contrarium obſeruatum fuerit; hoc prouenit, quia priuilegia ſunt perſonalia, aut eis per contrarias ſanctiones Pontificias derogatum fuerit.

Tertiò noto, quòd exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate & cauſæ cognitione. Ioan. Andr. *in cap dudum, n* 5. *verſic ratio diuerſitatis, de priuileg* Rota *in vna Valentina decimarum,* 28. *Nouembris* 1603. *coram Lancellotto*, relata per Marcheſan. *tom.* 1. *fol* 639. *quæ in fine operis eſt deciſ.* 89. 33

Ideò priuilegia eximentia à ſolutione decimarum non ſunt amplianda, ſed ſtrictè interpretanda, vt minùs lædant, quam fieri poterit; Seraphin. *dec.* 817. *num* 1.

Vnde priuilegia eximentia à ſolutione decimarum 34
non comprehenduntur in communicatione generali
omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de hac re mentio fiat. Quia licet huiuſmodi communicatio illi, ad
cuius fauorem emanauit, regulariter tribuat omnia 35
priuilegia, quæ communicantur, perinde, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent, Oldrad. *conſil.* 30. *& alij*;
nihilominus non extenditur ad ea, quæ vel concedi
non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, 36
& in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxta notata per Doctores *in l.* 1. *ff. de legat.* 1. & ibi Iaſ. *num.* 2. *&* 21. & alios adductos per Rot. *in dicta Valentina decimarum, num.* 2. vbi *num.* 6. *verſic. non obſtat*, firmatur id procedere, etiam ſi inter priuilegia, communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant quàm exemptionem à ſolutione decimarum. Et idem fuit reſolutum *in Vrbinaten. decimarum* 25. *Iunij* 1618. *coram Eminentiſſ. D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio quæ in fine operis eſt deciſ.* 95. *num.* 2. vbi *num* 4. quod

requiratur specialis derogatio *cap. nuper de decimis.*
tam in ipsomet priuilegio exemptionis à solutione
decimarum, quàm in eius communicatione.

37 Quartò noto quòd priuilegium exemptionis à so-
lutione decimarum concessum alicui Ordini, per non
vsum vnius Monasterij, non censetur sublatum, etiam
respectu illius Monasterij, in quo priuilegium non
fuit in vsu; nam per vsum aliorum Monasteriorum
ius illius Monasterij præseruatum censetur, non se-
cus ac ius patronatus, quòd per exercitium vnius ex
compatronis aliis præseruatur, Panormitanus *consil.*
*54.lib.1.*Roch. de Curt. *de iurepatronat. in verb.com-*
petens.num 42. Atque ita in terminis firmauit Rota
coram Seraphino, decis 951 *.num.1.& dicta decis.*240.
lib 4.Diuers.num 6. & in d. Conchen decimarum, 12.
*Maij.*1623 *coram bon mem. Burratto, quæ in fine operis*
*est decis.*96.

38 Quintò noto, quòd priuilegium exemptionis à de-
cimis non suffragatur absque speciali, & expressa de-
rogatione *cap nuper de decim* Barbos. qui alios refert
*in tract de Paroch cap.*28.*n.*37. Caualer.*decis.*229.*n.*3.
Rota *decis.*122. *&* 123 *per tot. part.*1.*diuers.in d Va-*
lentina decimarum coram Lancelloto, in d.Vrbinaten.
*decimarum coram D Card Pamphilio num.*4.vbi quod
ita censuit S. Congregatio Concilij, cum aliis per
D. Ferentill.*in annot.ad decis.*704.Buratt.*sub littera B,*
39 *num.*13. Nec censetur sufficienter derogatum *d.cap.*
nuper, per clausulas derogatorias, in quibus fit solum
mentio de Conciliis Prouincialibus, vel Synodalibus,
& de Constitutionibus Generalibus, vel specialibus
in illis editis, vt fuit resolutum *in Cæsaraugustana*
decimarum 17.*Iunij* 1611.*coram eod D Card Pamphi-*
*lio, quæ in fine operis est decis.*93.*n.*5.sequitur Ferentill.
40 vbi proximè *num.* 16. *& num.*14. quòd sufficiat pro
derogatione *d.cap nuper*, si in clausulis derogatoriis
priuilegij facta sit mentio Conciliorum generalium,
absque eo quod requiratur expressa & indiuidua men-
tio *d.cap.nuper.*

41 Et sufficit etiam, si clausula derogatoria Constitu-
tionum etiam Concilio Generali editarum, sit apposi-
ta in confirmatione priuilegiorum, licèt non adsit in
eisdem priuilegiis exemptionis à decimis, vt resoluit
Rota *in Conchen.exemptionis decimarum* 6.*Iunij* 1587.
coram Orano, & admisit, *in Toletana decimarum* 26.
Nouembris 1605.*coram Iusto, quæ in fine operis est de-*
*cis.*90.*n.*4. *&* 5. in qua fuit resolutum contrarium in
suo casu, quia in priuilegiis confirmatis, & innoua-
tis nullum aderat verbum de exemptione à decimis
prædialibus, & spiritualibus, quæ erant in contro-
uersia, sed tantùm de decimis, quæ imponuntur ab ho-
42 mine extraordinariè, à quibus non infertur ad spiri-
tuales, & ordinarias, Putean. *decis.*65. *lib.*3. Rebuff.
43 *de decim quæst.*3.*n.*23. & per derogationem tollitur
illud solum, quod obiicitur priuilegio, vt in termi-
nis Rota *in Oriolen. decimarum coram Orano* apud
44 Marchés.*part.*1. *pag.* 358. *ante num.*1. Et hoc casu,
quando in priuilegiis confirmatis nulla adest mentio
de exemptione à decimis, confirmatio non suffraga-
tur: quamuis in ea adsit clausula, *Quorum tenores*, vt
fuit resolutum *in d. Toletana decimarum coram Iusto*
45 *num.*5. Quia licèt clausula, *Quorum tenores*, ex ob-
seruantia Curiæ deroget quibuscumque priuilegiis, &
constitutionibus habentibus derogatoriarum dero-
gatorias, & operetur expressam & indiuiduam
mentionem, vt latè per Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancellar.*
gloss 36.*num.*29. Put. *decis.*104. *lib.*1.*&* 503.*lib.*3 *in*
correct. Rota *decis.*213. *num.*1.*part.*1. *& in decis.*161.
num.etiam 1. *part.*2. *diuers.* vbi & *decis.* 466. *num.*5.
& 666. *num.* 4 *part.*1. *recent.* Gregor. XV. *decis.*109
num. 10. & ibi *Adden n.* 14. cum aliis pluribus per
Barbos. *de clans.* 127. *num.*3. *&* 4. Ferentill. *ad d. de-*
*cis.*704.Buratt.*num.*15. tamen non operatur effectum 46
suum, quando non fuit facta aliqua mentio de illo,
de quo tractatur. Verall.*decis.*121.*p* 1. Rota *decis.*128.
*n.*5.*part.*2. *recent.* cum aliis per Barbos.*loc. cit.n.*9. &
Rota.*in d. Toletana coram Iusto num.*5.

Sextò noto, quòd hospitalia Fratrum B. Ioannis 47
de Deo non gaudent priuilegio leprosorum, qui ex
dispositione text. *in cap.*2. *de Eccles. ædificand.* non
tenentur soluere decimas de hortis, nec de nutri-
mentis animalium suorum; licèt in eisdem hospitali-
bus curentur etiam leprosi, quando ad illa accedunt;
si adsint etiam alij infirmi laborantes aliis morbis
Quia ad hoc vt sit locus exemptioni, de qua *in d.text.* 48
leprosi debent communiter viuere; & simul congre-
gati extare; Ita resoluit Rota *in d.Corduben. decima-*
rum 22.*Martij* 1617. *coram Patriarcha Manzanedo,*
*num.*5. *&* 6. Vbi quod hoc procedat, etiam si leprosi
in dictis hospitalibus retinerentur seorsim ab aliis;
quia neque exinde videntur constituere corpus sepa-
ratum, cùm id fiat ad euitandum contagium. Et
ideo priuilegium prædictum speciale pro leprosis,
non debet extendi ad hospitalia communia leprosis,
& aliis infirmis.

Septimò noto, quòd Moniales Sanctæ Claræ & 49
aliæ quæcunque Regulares personæ, quarum reddi-
tus, & prouentus adeo sunt tenues, quòd de illis
sustentari non possunt, sed pro eorum sustentatione
mendicare, & eleemosynas publicè petere necesse
habent, decimas soluere non tenentur, vt in quadam
Extrauag. Bonifacij VIII. incip. *Decimas*, refert
Mirand. *in Manuali Prælat. tom.*2. *quæst.*49. *art.*13.
Barbos.*d.cap.*28.§.3.*n.*36. Verùm d. Extrauag. Boni- 50
facij VIII. est vnica inter communes, & non incip.
Decimas, sed, *Declarationes*, vbi *ferè in princ.*§.*Monia-*
les, legitur huiusmodi exemptio, de qua etiam lo-
quitur Calderin. *cons.* 9. *de decim.* & agit de decima
Papali, prout etiam Calderin. non autem de decimis
Ecclesiæ Parochiali debitis, ad quarum solutionem
de iure omnes indistinctè tenentur, etiam pauperes, ni-
si alias fame perirent, Ioann. Andr. *in cap. cùm homi-*
nes verb. persoluant, & ibi Abb. *num.*5. & alij *de de-*
cim. Rebuff. *eod.tract q.*5.*num.*14.*& seq.*Franc.Marc.
*decis.*198.*num.*6. *& seq p.*2. & resoluit Rota *in d. Vr-*
binaten. Decimarum 25. *Iunij* 1618. *coram D. Card.*
*Pamphilio num.*7. *& seq.*

Octauò noto, quòd non suffragatur exemptio à
decimis concessa à Legato de latere. Quia requiritur
expressa derogatio constitutioni Conciliari *in d. cap.*
nuper de decim. vt supra dictum est, cui non potest Le-
gatus derogare, nisi doceatur, Summum Pontificem
hoc sibi in facultatibus specialiter concessisse, *cap. di-*
lectus il 1. *& ibi* Gloss. *in verb cum se facultas de præ-*
bend Felin. *in cap. nonnulli num.*3. *de rescript.* Rebuff.
*in prax. benef tit. de dispens ad plur.num.*25. Gambat.
*de auctorit.legat.lib.*4.*tit. de potest. legat.reseruand.be-*
*nef num.*145 *& lib.*7.*n.*377.& fuit resolutum *in dicta*
Cæsaraugustana decimarum 17.*Iunij* 1611. *coram D.*
*Card. Pamphilio num.*6.

Nonò est notandum, quòd exemptio à solutione
decimarum potest competere nedum ex priuilegio,
verùm etiam ex immemorabili præscriptione cum fa-
ma priuilegij, Rebuff. post alios *de decim.q.*13 *n.*13.
*& seq.& n.*69.Gabr. *de præscript.conclus* 1.*n.*16.*&* 18.
Gratian. *discept.forens.c.*595.*n.*16. Seraph.*decis.*1404.
n 2 Rota *decis* 474 *n.*3.*p.*1.*recent.* & fuit latissime fir-
matum *in Toletana decimarum de Capella* 4 *Decembris*
1615. *coram Andrea*, & admisit Rota *in Nouar-*
rien decimarum 26. *Februarij* 1631 *coram R.P.D. Pi-*
rouano, & in Augustana decimarum 18 *Martij* 1631.
coram Eminentiss.Card.Vbaldo, & in Abulen.decima-
rum 17.*Decembris* 1627.*coram Reuerendiss. D.Coccino,*
qua

55 *quæ in fine operis sunt decis.97.101.& 102.* Vel etiam ex quadragenaria cum titulo explicito Petr. de Vbald. *de canonic. Episcop. c.2.n.14.* Seraph. *d. decis.1404.n.2.* & dixit Rota *in dicta Nouarien decimarum coram Pironano.*
56 Et quòd decimarum quota possit minui consuetudine, Couar. *variar. resolut c.17.n.8 lib.1.* Guttier. *quæst. canonic. lib.2 cap.21.n.31.* Rebuff. *de decim. q.13.n.45.* Monet. *eod. tract. cap.5.q.1.n.89.* Seraphin. *decis.1204.* Rota *in Sabin. decimarum coram D. Card. Hieronymo Pamphilio* apud Marches. *de commiss. p.1. pag.681.n.2. & in dicta Nouarien decimarum coram*
57 *R.P.D. Pironano.* Dummodò constet de vniuersali, & vniformi præstatione decimarum per id tempus, Rota *decis.569.n.2.& 574.n.5.p.1. recent & in dicta Nouarien. decimarum coram Pironano n.3.* Et iste exactus modus probãdi consuetudinem est necessarius, quando agitur de minuenda, vel in totum præscribenda
58 quota decimarum. At vbi agitur de modo soluendi decimas, consuetudo inducitur decennio, cùm non sit contra, sed præter ius. Abbas *in cap. cùm sint homines, n.6. in fin de decim.* Achill. *decis.3. eod. tit.* Couar. *dict. c.17.n.8. vers. quartò fortiori ratione.* Marescott. *variar. resolut. lib.1. cap.95.n.19. ad fin.* Rota *decis.163.n.4. p.2. diuers. coram Card. Caualer. decis.71.& decis.95. n.2. in princ. & in Placentina decimarũ 10. Maij 1628. coram Reuerendiss. D. Coccino, & in eadem coram R.P.D. Merlino 11. Ianuarij 1630. quæ in fine operis sunt decis.98.& 99.n.3.* vbi quòd sæpissimè alias ita fuerit resolutum.

59 Decimò noto, quòd à sententia lata in causa decimarum non admittitur appellatio suspensiua *cap. tua nobis in fin.* & *ibi* gloss. & Doct. communiter *de decim.* Gloss. *1. in canon. vlt. §. quoties 2.q.6.& in cap. decimæ verb. tributa in fin.16 q.1.* Speculat. *de appellat. §.2 n.5.* Federic. de Sen. *cons.81.n.5.* Rebuff. *de decim. quæst. vlt. n.21.* Rota *in d. Cæsaraugustana decimarum 17. Iunij*
60 *1611. coram D. Card. Pamphilio n.2.* Ideo commissio appellationis, debet signari cum clausula, *sine retardatione solutionis decimarum,* vt per Marches. *de commiss. part.2. de commiss. appellat. cap.4 n.25 iuxta prim. impress.*

61 Hoc tamen limitatur, vt procedat, vbi appellans se fundat in sola consuetudine, vel præscriptione, secus verò, quando nititur etiam priuilegio Apostolico, illúdque exhibet, tunc enim admittitur appellatio etiam suspensiua, vt tradunt Doct. omnes *in d. cap. tua nobis,* præcipue Ostien. *n.22. vers. secus si sufficientem.* Ioan. And. *n.7. vers. secus si proponeretur* Card. *n.2. in fin* Butr. *n.7.* Anan. *n.6.* Abbas *n.9.* Mandos. *cons. 31. sub n.2.* & fuit resolutum *in Cæsaraugustana decimarum 19. Ianuarij 1609. coram Pena, & 20. Nouembris 1609 coram Card. Pamphilio, quæ in fine operis est decis.91.n.3.& coram eodem in Corduben. decimarum. 2. Decembris 1605.* apud Marches. *de commiss. part.1.*
62 *pag.687.* Etiam si priuilegium exhibitum non sit in forma probante; cùm ad hunc effectum non sit necessaria discussio priuilegij, sed sufficiat illius exhibitio, vt per Hostiens. & alios *in d. cap. tua nobis,* & fuit resolutum *in allegata Cæsaraugustana decimarum:* Maximè stante clausu a, *arbitr.* quæ cùm relaxet de iuris rigore ex vulgat. potest Iudex ad effectum supersedendi admittere iura etiam informia, vt in terminis fuit resolutum, *in allegata Cæsaraugustana decimarum 20 Nouembris 1619 coram D. Card. Pamphilio.*
63 Verùm prædicta limitatio declaratur, vt habeat locum, antequam detecta sit inualiditas priuilegij, secus verò postquam fuit detecta eius inualiditas, tunc enim cessat illius effectus, itaut amplius non possit retardare solutionem decimarum, Caputaquen. *decis.349. n.5 p.2.* & fuit resolutum *in d. Cæsaraugustana decimarum 27. Iunij 1611. coram D. Card. Pamphilio, in qua die 19. Ianuarij & 20. Nouembris,* fuerat admissa appellatio, & resolutum iuxtare arbitrium, sed quia postea per aliam decisionem *sub die 29. Ianuar. 1610. vt in fine operis decis.92.* fuit tentum, dictum priuilegium esse inualidum *dicta die 17. Iunij 1611.* fuit recessum à prima decisione, & resolutum, arbitrium non iotrare.

Item declaratur prædicta limitatio, vt procedat contra laicum sola consuetudine, vel præscriptione se iuuantem; secus vbi agitur contra aliam Ecclesiam vel locum pium, tunc enim admittitur appellatio ad vtrumque effectum, etiam si non nitatur priuilegio, sed sola consuetudine, vel præscriptione Host. *sol. in d. cap. tua nobis, n.22 vers. item secus* Henric. Boic. *in fin. de decim* & fuit resolutum *in d. Cordu decimarum 2. Decembris 1605. coram Eminentiss. D. Card. Ioanne Baptista Pamphilio.* 64

Quibus omnibus, sic adnotatis, remanet dicendum, quòd Prælati admoneant subditos suos Prædicatores, & Confessarios, (& maximè Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum,) vt hortentur fideles ad solutionem decimarum in concionibus, & confessionibus, & similiter admoneant supradictos Confessarios, & Prædicatores, si aliquid in confessionibus, & concionibus dicant, quod eosdem fideles à solutione decimarum retrahat, eosdem Prædicatores, & Confessarios in excommunicationem incidere. 65

Ostenditur prima pars huius propositionis *ex cap. Discretioni vestræ, de decimis lib. 6.* ibi enim Gregorius IX. mandauit districtè Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, ne talia quæ audientes, à decimarum, seu aliarum rerum Ecclesiis debitarum solutione retrahant, vel alias animas corrumpant audientium in sermonibus suis, vel alibi proponere præsumant; immo verbo, & opere informent eosdem, vt ad solutionem prædictorum promptæ voluntatis animo sint intenti. Et præterea Leo V. in Concilio Lateranen. statuit, quod Fratres Confessarios teneantur hortari, & monere, etiam sub onere conscientiarum suarum, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscunque status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas, seu aliam bonorum suorum, seu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt: ipsisque illas soluere recusantibus absolutionem denegare & quod super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur; habetur *in supplemento fol.26. concess.82.& in Compend. priuileg. verb. decimæ, §.14.* Circa quod est aduertendum, quod, ad tollendum scropulum, Eugen. IV. concessit, quòd Fratres Minores non teneantur facere conscientiam de decimis in confessionibus, nisi quando fuerint requisiti ab Ordinariis, & quòd tunc sufficiat dicere, facio tibi conscientiam, & inducere peccatorem quantum potuerint, ad soluendum, non tamen propter hoc teneantur retinere absolutionem; habetur in Monument. Ord. & refertur in *Compend verb. absolutio quoad seculares 2. §. 2.* super quod videantur quæ dicit ibi priuilegiorum Collector. Quo verò ad secundam partem, quòd in excommunicationem incidant Religiosi qui concionantur, vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos audientes à solutione decimarum, quæ debentur Ecclesiis, habetur expressè *in clement. cupientes de pœn.*

* *
*

QVÆSITVM XIX.

An Abbates & Prælati Ecclesiastici à ciuili potestate sint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiastici omnes à laicorum potestate exempti sunt.*
2 *Religiosi exempti sunt à potestate laicorum, sicut reliquæ Ecclesiasticæ personæ.*
3 *Caluini, & Petri martyris errores confutantur*, & num. seq.
5 *Clericorum, & Ecclesiasticarum personarum appellatione qui veniant.*
6 *Clerici quo iure à laicorum potestate exempti sint.*
7 *Clerici in causis Ecclesiasticis, à laicorum potestate exempti sunt de iure diuino.*
8 *Causæ Ecclesiasticæ quæ dicantur.*
9 *Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum quæ sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant.*
10 *Clerici leges ciuiles non seruantes, nequeunt à seculari iudice iudicari.*
11 *Clerici non solùm quoad personas, verùm etiam quoad bona exempti sunt, à laicorum potestate de iure diuino*, & num 13.
12 *Iuris diuini dicitur, quod ex testimoniis, vel exemplis ex sacra scriptura depromptis, vel Ecclesiæ traditione desumitur.*
14 *Bona statim atque tradantur Ecclesiis, eximuntur à dominio & potestate laicorum, & ex speciali iure sub dominio Christi Domini constituuntur.*
15 *Clerici antiquitus tributa soluerunt laicis Principibus.*
16 *Exemptio Ecclesiasticis bonis à laicis Principibus non verè, & propriè concessa fuit, sed potius detecta.*
17 *Clericus quantumuis grauia delicta committat, non potest per laicos iudices examinari, iudicari, aut puniri.*
18 *Processus, sententia, & alia acta per laicum Iudicem aduersus clericum facta irrita sunt.*
19 *Declinatoria fori, & Iudicis incompetentia, nedum per clericum, sed etiam per Iudicem Ecclesiasticum competentem opponi potest.*
20 *Clericus à Iudice laico per sententiam absolui non potest.*
21 *Immunitatem Ecclesiasticam lædunt implorantes auxilium à Iudice laico, ad impediendas censuras eis comminatas à Iudice Ecclesiastico.*
22 *Beneficia Ecclesiastica ne exteris dentur, statui non potest, absque assensu Apostolico.*
23 *Beneficia exteris conferri non possunt in Regnis Castellæ, Nauarræ, Aragoniæ, Lusitaniæ, & Franciæ.*
24 *Prælatis negligentibus in puniendis Clericis, eorúmque causis cognoscendis, iurisdictio non deuoluitur ad laicos.*
25 *Iudex Ecclesiasticus potest Iudicem secularem negligentem in puniendis excessibus subditorum, censuris compellere, vt suo munere fungatur.*
26 *Ecclesia potest laicos, de quolibet notorio excessu iudicare, quando Iudex secularis est negligens.*
27 *Clericus falsum deponens coram Iudice laico, non potest ab eo puniri.*
28 *Laicus falsum deponens coram Iudice Ecclesiastico potest ab eo puniri.*
29 *Clericus capi non potest à laica potestate.*
30 *Clericus capi potest à laicis in flagranti crimine graui, si timetur de fuga.*
31 *Clericus, qui visus sit illicitè incedere ad perpetrandum aliquod delictum, potest à laicis capi & detineri ad impediendum delictum, modò quàm citiùs Ecclesiastico Iudici consignetur.*
32 *Clericus ex causa ciuili, & de fuga suspectus an per laicos capi possit.*
33 *Clericus pro euictione conueniendus est coram Iudice Ecclesiastico, secus si assistat emptori contra tertium.*
34 *Clericus delinquens in exercitio alicuius officij secularis, coram laico Iudice conueniri non potest.*
35 *Clericus succedens in bonis laici, non potest coram laico propter illa bona in iudicium vocari.*
36 *Clericus qui coram Iudice laico depositum recepit, non potest ab eodem Iudice ad illud reddendum cogi.*
37 *Clericus fideiubens coram Iudice laico non potest coram eo conueniri.*
38 *Clericus citatus à Iudice laico ad comparendum, si sua putauerit interesse, non tenetur stare sententiæ ab eo latæ.*
39 *Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos pœnis statutis à lege ciuili.*
40 *Clericus cum laicis delicta committens, iudicandus est à Iudice Ecclesiastico.*
41 *Causa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Ecclesiam spectantibus, est omnino Ecclesiastica, & ab Ecclesiastico iudice definienda, etiamsi agatur inter emphyteutas, & de solo dominio vtili*, num. 44.
42 *Laici nihil statuere possũt circa bona Ecclesiastica.*
43 *Forum sortiri, & statutis ligari paria sunt.*
45 *Dominium vtile est verè, & propriè vna, & eadem res cum directo, illúdque semper sequitur, quasi incrementum alluuionis.*

CErtum est, cunctas Ecclesiasticas personas à Principum secularium potestate immunes exemptásque esse & quoad proprias ipsorum personas, & quoad bona ab iisdem possessa, vt in sequenti Quæsito dicetur. Nec vllomodo secularibus Iudicibus licere, de ipsorum personis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Constitutionibus expresse statutum est, vt habetur *cap. diligenti, de foro compet. cap. at si clerici, de iudic. cap. non minus de immunit. Eccles. & cap. quamquam de censib. lib. 6. & ex tot. 11 quæst. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt *in Auth. statuimus. de Episc. & cleric.* & aliis quamplurimis locis, quod clarum est, nec de eo dubitatur.

Et quia Religiosus status eo ipso, quod per Ecclesiam approbatur, & instituitur, est status sacer & Ecclesiasticus, & eius personæ sunt sub speciali dominio Dei, idcirco eo ipso sunt personæ sacræ, & Ecclesiasticæ: quia, & diuinis obsequiis specialiter deputatæ sunt, & ad ipsum specialiter spectant: hinc est, quòd Religiosi ex vi sui status, sicut reliquæ Ecclesiasticæ personæ à ciuili, & laica potestate exemptæ sint, vt pluribus pobat Suar. *de censur. disp. 22 sect. 1. n. 19. & seqq. & in defensione fidei lib. 4. c. 10. in fin. & c. 11 & 12. per tot.* 2

Veritatem hanc, Sole clariorem negauit Ioann. Caluinus *lib. 4. Instit. cap. 11. §. 15.* dicens, clericos omnes debere esse subiectos legibus secularium Magistratuum, præterquam in causis mere Ecclesiasticis; & hoc probat per epistolam Constantini Imperatoris 3

ad

ad Nicomedienses, relatam à Theodoreto *lib.1. hist. cap.20.* vbi Imperator Constantinus dicit se eiecisse in exilium Eusebium Episcopum Nicomediensem, & subiungit hæc verba præcisa. *Si quis Episcoporum inconsulte tumultuatus sit, Ministri Dei (hoc est) mea executione illius audacia coercebitur.*

Sed respondetur quòd Constantinus Imperator in ea epistola, ait, se eiecisse Eusebium Episcopum in exilium, sed addit, priùs Eusebium fuisse à Nicæno Concilio propter hæresim ab Episcopatu suo depositum: & hoc non est contra id, quod inferiùs docebimus; quia non negamus, quin Magistratus sæcularis debeat clericos punire, quando ab Ecclesia Dei damnantur, degradantur, & seculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præcisa Constantini à Caluino producta, Respondetur; quòd eadem verba à Caluino deprauata sunt, quia Constantinus eo loco non minatur pœnam Episcopis, sed laicis; cùm dicat se animaduersurum grauiter in plebem Nicomediensem, si velit iterum ad Episcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hæc sunt verba Constantini, *sin autem quisquam* (non dicit Episcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia accensus, eas Ecclesiæ pestes, id est Episcopos Arrianos, vel memoria, vel laudibus celebrare agrediatur, cõfestim opera, ac diligẽtia Ministri Dei, (hoc est) mea, pœnas sua insciẽtię dabit.*

4 Doctrinam Caluini secutus est, quidam Petrus Martyr *in cap.17. ad Rom.* vbi ait, non potuisse Principes seculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magistratibus non subiiciantur; quia (dicit ille) est contra ius diuinum; & ideò, tot tantisque concessionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obstantibus, eosdem clericos, Magistratibus secularibus debere esse subiectos; & hoc probat, per illud, quod habetur in Epistol. ad Rom. *c.13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita est.* Respondeo, quamuis omnis anima iure diuino sit subiecta potestatibus superioribus, ac per consequens Regibus, (dum potestates sublimiores sunt) tamen fieri potest, vt qui non est potestas sublimior, paulò post non sit: vt si ipse subiiciat alteri partem sui Regni, vel iure belli, aut alio iusto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergo ipsi Principes, partim subiicerent in omnibus causis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos suis Episcopis, & postmodum Papa omnes clericos à subiectione Principum secularium exemerit, sequitur, vt Reges respectu clericorum, non sint Principes superiores potestate, & per consequens clerici non teneantur Principibus secularibus obedire neque iure humano, neque diuino nisi ad quasdam leges directiuas, vt dicemus infra. Ita respondit Card. Bellarmin. *disput. de exempt. cleric. in calce secundi tomi sui operis, vers. respondeo nihil ea ratiocinatione.*

5 Antequam Catholicorum sententias proferamus, & conclusiones huius dubitationis subiiciamus, sciendum est, nomine clericorum gaudentium libertate Ecclesiastica, venire, non solum Cardinales, Episcopos, & alios similes Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, aliosque Sacris Ordinibus initiatos, & in minoribus constitutos; dummodò isti obseruent ea, quæ docet Concilium Tridentinum *sess. 23. cap. 6.* similiter omnes habitum, & tonsuram deferentes, & alicui Ecclesiæ, vel Episcopi ministerio deputatos, & Religiosos omnes cuiuscumque Ordinis, & sexus, & etiam nouitios, & conuersos, qui licet clerici non sint, huiusmodi tamen fori priuilegio capaces existunt, quia Ecclesiasticæ personæ sunt, vt ait D. August. Barbos. *de offic & po. est. Episc. part.1. alleg. 2. num.37. & seq.* Ideo quando in præsenti disputatione solummodo clericos, & Ecclesiasticas personas nominamus, prædictos omnes venire intelligimus, ita elegentissime ostendit Bonacina *tractat. de legibus disput. 10. quæst.2. §.1. propositione vnica*, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus.

At magna difficultas est quo iure, diuino scilicet, an humano hanc exemptionem sint adepti. & pro vtraque parte variæ extant Doctorum sententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati studens) adducam. Et primò, quod Ecclesiastici omnes à secularium Iudicum iurisdictione sint de iure diuino exempti, tenuit gloss. *in cap. si Imperator, verb. discenti 99. dist.* dicens, quòd ante omnem humanam constitutionem clerici, & Ecclesiastici ab omni iurisdictione seculari fuerunt exempti; & quòd omnes constitutiones, quæ deinceps super hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, nisi ab Episcopis, fuerunt tantummodo diuini iuris declarationes; eam gloss. sequuti sunt plures, quos refert, & sequitur Monach. *de sac. creat. §. 21. num. 58.* qui testatur, hanc esse communem opinionem: idem asserunt, Alphons. Azeued. *lib. 1. noua compil. tit 3 lib.6.* Reginald. *de vtil. Eccles.* [illegible] *post princ.* [illegible] *lib.2. vers. quæro*, affirmantes, hanc esse communem, & magis receptam sententiam, horum fundamenta sunt auctoritas Psalm. 104. *Nolite tangere Christos meos, &c.* quo loco Deus eximere videtur à Principibus secularibus Christos suos, id est, Sacerdotes, qui Christi hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.

Secundò probatur auctoritate Sacrorum Canonum, nempe *cap. Imperatores 11 q.3. c. continua, & cap. Sacerdotibus 11. q. 1.* vbi testimonio Constantini Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accusationem contra clericos continentes, delati essent. *Vos enim à nemine iudicari potestis, sed ad solius Dei iudicium reseruamini.*

Quòd autem clerici. Ecclesiastici, & consequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à seculari potestate, & iurisdictione sint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & sequitur Couar. *practicar. quæst. cap.31. num.2. vers contraria opinio*, & D. [illegible] *super Epist. Paul. ad Rom cap.13.* Medin *de restitut. q.15. in princ.* Victor. *de relect.1 de potest Pap. cap. vlt. num.3.* Quarum præcipuum fundamentum est, quia huiusmodi exemptio Ecclesiasticorum in nulla lege diuina, quæ obligari possit, reperitur; Non in lege scripta veteris testamenti, quæ continet præcepta iudicialia, & ceremonialia; ea enim per passionem Christi Domini extincta est, vt ait D. Paul. *ad Hebr.7. &c.* translato *de constit. & cap. vnic. de purific.* explicant D. Thom. *1.2. q.104 art.3. & 1.2. q.81. art 1.* Sot. *de iust. lib.2. q.5. art.4.* Couar. *var resol lib.1. c.15. n.2.* Nec à lege naturali talis exemptio, seu libertas manasse videri potest; quia non est de illis primis principiis, quæ D. Thom. *1.2. q.44. art.3. 4. & 5.* communes conceptiones per se notas appellat; Nec est conclusio ab ipsis primis principiis immediatè collecta; quia nisi id in lege humana definitum fuisset, colligeretur in lege naturæ, Ecclesiasticos à seculari iurisdictione exemptos, & immunes fore, nec prætereà dici potest, quòd huiusmodi exemptio sit de lege supernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait D. Thom. *1.2. quæst.8. art 2.*) non continet nisi præcepta naturalia, seu moralia, quæ ad articulos Fidei, & ad Sacramenta spectant, in quibus nec huiusmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi possit.

Confirmatur, quia si ex lege diuina Ecclesiastici, & Religiosi à secularium iurisdictione fuissent immunes, Catholici Imperatores post tot annos de illis

nequaquam iudicium protulissent, vt patet ex *toto titulo de Sacros. Eccles. & ex tit. de Epis. & cler. & de Episcopali audient. in Codice*, & præcipue *in nouella Constit.83.vt clerici apud propr. Episc. &c.* vbi Iustinianus ad supplicationem Episcopi Constantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Episcopo non impedito: alias, & omninò in criminalibus eos reliquit sub Iudice seculari. Præterea, nec Summi Pontifices ad probandam huiusmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout affert D.Gregor. *in cap. de persona* 11.q.1.

Alij verò Doctores medium tenuere; ac propterea dicunt, clericos, Ecclesiasticos, & Religiosos omnes, quantùm attinet ad causas vere spirituales seu ad res spirituales ordinatas: ac eisdem annexas iure diuino à potestate, & iurisdictione seculari exemptos esse. Circa eorum autem personas, & bona temporalia, seclusa alia exemptione, ità essent secularibus Principibus subditi, vt Principes non peccarent, saltem contra iustitiam, de causis eorum temporalibus cognoscendo, delicta eorum puniendo, atque tributa ab illis exigendo, sed Summis Pontificibus sic disponentibus à laica potestate fuerunt subtracti, cum Monachi, sicut, & clerici in sortem Domini sint vocati, *cap. duo sunt.* 12.q 1. *Chrysost in Paul. ad Rom.*3. *decis.* Pedemont. 30.*n* 1. atque ità tenent. Victor. Sot. Molin. Couar. *locis citatis*, Less. *de iust. lib.* 2. *c* 33. *dub.*4. Bannes. 2.2.q.67. *art.*1. Bellarmin *tom.*1. *de cleric cap.*28. Caiet. *in summ. excommunicatio. c.*31. & 37. Nauarr. *c.*27. *n.*219. & plures alij apud Salas *de legib disp* 14. *sect.*11. *n.*118.

Quibus præmissis vt in re tam graui, distinctè loquamur, sequentes conclusiones hic apponendæ sunt, simúlque probandæ.

7 Prima conclusio, Clerici in Ecclesiasticis causis sunt liberi à secularium Principum potestate de iure diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Ecclesiam Dei Apostolis commissa est a Christo Domino: ergo in rebus Ecclesiasticis, laici sunt oues, & subditi, non Iudices, & Pastores, ergo de iure diuino clerici sunt liberi in causis Ecclesiasticis à potestate Regum, & Principum secularium; argumentum hoc desumitur ex Bellarmin. *lib.*1. *de Summo Pontifice, cap.*7.

Probatur secundò à Leonardo Lessio *de iust. & iur. lib.*2. *c* 33. *dub.*4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici possint clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem, scilicet, *de iure diuino*, sic, quia ius diuinum naturale, etsi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit) tamen dictat eam à Principibus esse concedendam, & à Pontifice fieri posse; idque ob tres causas.

Prima, ob dignitatem status, per quam Ecclesiastici peculiari modo sunt diuinis rebus mancipati, & consecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam est, si id, quod semel Deo consecratum est, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defensionis quidem causa vnquam fuit ausus lædere Saülem, quia vnctus erat Domini; quæ tamen vnctio solùm erat vmbra vnctionis, & sanctificationis Ecclesiasticorum.

Secunda, Ecclesiastici sunt Pastores, & Patres secularium, & Iudices eorundem loco Dei in causis summis, quæ salutem æternam contingunt, constituti: at [illegible] contra decorem, & reuerentiam debitam est, vt ouis iudicet suum P[a]storem, & filius patr[em] [illegible] ante [illegible], suum Iudicem qui illum au[ctori]tate diuina iu[dica]t, & absoluit; maximè si [illegible] moda ratio inter [illegible] est.

Tertio, & si Principes clericos ab iniuria defendant, & [illegible], vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici vicissim Principibus longè maius & diuinius beneficium conferunt; ipsorum enim ministerio fiant Christiani, accipiunt doctrinam salutis, remissionem peccatorum, animæ sanitatem, panem cælestem, & vitam æternam, &c. sed de hac re iterum redibit sermo, in tertia conclusione inferius ponenda, ibique Sacræ scripturę, & Conciliorum auctoritate hac eadem veritas confirmabitur. 8

Interim aduertendum est, quòd causæ Ecclesiasticæ, ratione quarum, clerici iure Diuino sunt exempti vocantur illæ, quarum cognitio non a legibus ciuilibus pendet, sed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & a Sacris Concilijs; huiusmodi causæ sunt, verbi gratia, Controuersiæ de Fide, de Sacramentis, & similes.

Secunda Conclusio. Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant, [ali]quot in præsenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia tempor[a]lia; ita *Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap.*1. *cit. vers. secunda propositio*, vbi explicando hanc conclusionem, dicit; clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, sed directiua; nisi illæ leges ab Ecclesia approbatæ fuerint, quod probat ex testimonio Summorum Pontificum, & Imperatorum; nimirum ex Epistola Nicolai I. ad Michaelem directa, propè finem, & ex Epistola Valentiniani, ad Episcopos Asiæ, & ex Sancto Ioanne Chrysostomo, *in cap.*13. *ad Romanos.* 9

Non tamen ex his inferendum est, clericos leges ciuiles non obseruantes, posse a Iudice seculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis. 10

Tertia Conclusio. Exemptio Clericorum non solùm quoad personas, verùm etiam quoad bona ab oneribus, & tributis impositis per communitates, & Principes laicos, est de iure diuino, vt expresse dicit text. *in cap. quamquam de censibus*, ibi, *Ecclesia, Ecclesiasticaque persona, & res ipsorum, non solùm iure humano, quinimo & diuino à secularium personarum exactionibus sunt immunes*; & licet aliqui putauerint dicta verba *de iure diuino, vel humano*, intelligi posse de iure positiuo, scilicet, quod ius diuinum intelligatur ius canonicum, & humanum ius ciuile; tamen id clariùs exprimitur in Concilio Tridentino *sess* 25 *de reformat. c.*20. vbi dicitur, *Immunitas hac Dei ordinatione, & Canonicis Sanctionibus instituta est.*

Nec obstat, quod talis immunitas respectu bonorum expressè, & oculariter non legatur scripta in [sa]cris scripturis. Quia vt iuris diuini dicatur, sa[ti]s est quod ex testimonijs, vel exemplis ex ipsa sacra pagina depromptis, vel traditione Ecclesiæ deducatur, p[rou]t egregie deducitur ex Genes. *cap* 47. vbi Ioseph Prorex Pharaonis, Sacerdotes, & eorum agros, etiam eis à Rege traditos in primæua libertate dimisit, quamuis reliquos totius populi Regis seruituti subiecerit: & meminit etiam Ioseph. *de antiquit. Iudaic. lib.*2. *cap.*4 & Diodor. Sicul. *in* 2. *lib. Hist.* & Herodot. *in Euterpe lib.*2. vide text. *in c. non minus de immun. Eccl* inser[i]t, non decere Ecclesiã Dei minùs liberam esse tem[po]re Principum Christianorum, quam fuerit tempore Pharaonis. Alia exempla deduci possunt ex 1. Exod. c[ap]. & Numer. *c.*3. & *ex d c.*17. Matth. vbi filius Regis, qualis est Christus, qui est filius Regum Regis, eximitur à tributo Principis: Ecclesia autem & Ecclesiast[i]cæ [pe]r[so]næ, [t]anquã sponsa, ac fa[mi]liares & domest[ici Chri]sti eadem potiuntur prærogatiua, vt inferunt [D.] H[ier]. *suprà d c.*17. Matth. & D Aug. *lib.*1. *quæst. Euangelic.* q.23. Ioan. Ant. Nig. *in repet extrauag. vnic. n.*2[3] *de vit. & honest. cleric.* & Suar. *ad reg. Angl. de immunit. Eccles lib.*4. *c.*5. *n.*12. & *c* 8 *num.*16. Ex quibus hanc immunitatem esse de iure diuino, firma[t] Card. Bellarmin. *controuers. tom.*2. *lib.*1. *de cleric. c.*28. *in* 4. & 5. *proposit.* 13

proposit. Ioan. Montaign. *de collat. parlament. part.* 2. *n.* 11. Bursat. *consil* 42. *num.* 1. *& consil.* 186. *num....* Borell. *consil.* 74. *n.* 1. Ploit. *in addit. ad vlt. Cons. Lauden. n.* 8. Euerard. *cons.* 30. *n.* 23 *ad fin.* Ceual. *commun contr. commun q.* 899. *num.* 39. *&* 42. Cabed. *decis* 83. *num.* 19. *part.* 2. Thom. Bozz. *de iur. stat. Eccles liberi. lib* 4. *c.* 8. latè Paulus Comitol. *respons. moral. lib.* 1. *cap* 97. *n.* 6. *& sequen.* Suar. *ad Reg. Angl. d. lib.* 4 *c.* 8. *n.* 9. Egregie Rota *in Alben. Gabellæ seu onerum* 28. *Iunij*, 1630. *coram R. P. D. meo Merlino, quæ in fine operis est decis.* 104.

14 Præterea bona eo ipso, quòd traduntur Ecclesiis, eximuntur à dominio, & potestate laicorum, & ex speciali iure sub dominio Christi Domini constituuntur, nec per metaphoram, sed per omnimodam proprietatem, ita vt tale dominium Christi in his bonis sit proximum, & immediatum, illique dicatur acquisitum tanquam principali domino, vt per Innoc. *in cap. cum super num* 3. *de caus. possess. & propriet. & in cap. verum num.* 2 *de for compet.* Afflict. *decis.* 361. *n.* 22. *& seqq.* & post Suar. *d. lib.* 4 *c.* 17. *num.* 9. *& cap.* 18. *num.* 5 *&* 7. *cap.* 21. *n.* 5. pluribus comprobat Comitol. *respons. moral. d. lib.* 1. *cap.* 70. *&* 71. & Rot *in d. Alben gabellæ, seu onerum coram R. P. D. Merlino.* At si Christus Dominus omnino immunis fuit à tributis, consequenter etiam bona Ecclesiarum, quæ subsunt immediato & proximo dominio Christi Domini, immunia sunt ab omnibus tributis, vt per Suar. *d. cap.* 18. *num.* 5. *&* 7. *& cap.* 21. *num.* 5.

15 Nec obstat, quod antiquitus aliquando clerici soluerint tributa Principibus laicis, quodque illorum exactio cessauerit, iisdem Principibus indulgentibus. Respondetur enim, id euenisse tempore, quo Principes nondum Christianam fidem amplexi fuerant, & immunitas a collectis, & tributis clero competebat quidem de iure; sed adhuc de facto, & male exigebatur; & sic ipsa immunitas à iure diuino profecta est, immunitatis autem vsus, siue exercitium emanauit à Princi-
16 pum orthodoxorum sanctionibus, qui Principes Christiani non vere, & propriè ecclesiasticis bonis exéptionem concesserunt, sed potius detexerunt, & in eam à Deo concessam consenserunt, illiusque exercitiũ iussere, quod benè agnouit Iustinianus *in l. sancimus* 20. *C de sacros. Eccles.* ibi; *Cur enim non facimus discrimen inter res humanas, & diuinas, & cur. competens prærogatiua cælesti fauori non conseruetur*, in quibus verbis annuit, hanc immunitatem non à sua munificentia, quam [illegible] rebus, & locis sæpius gloriosus commemorat, sed a dictamine diuino, & natura effluxisse, & benè discurrit Comitol. *respons. moral. lib.* 1. *c.* 97. *n.* 11. Suar. *ad Reg. Ang. d. lib* 4 *de immunit Eccles. c.* 6. *n.* 4. *& c.* 21. *n.* 1. *&* 8 & Rota *in allegata Alben gabella seu onerum coram R. P. D. Merlino.*

17 Ex his primò elicitur, clericum non posse (nisi de particulari vel generali priuilegio quale per Concordata conceditur) per laicam potestatem, nempe per Prætorem, Principem, & Regem, vel magistratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiue examinari, iudicari, vel puniri, etiamsi grauissima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falsæ monetæ, hæresim, blasphemiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempe, vt quis se subiiciat examini, iudicio, & animaduersioni, præsupponi potestatem in illum, qui est examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœnam [illegible]; at laicus non habet talem potestatem & iurisdictionem in clericum; ergo, &c. vt habetur per Suarez *de cen*[illegible], *disput.* 22. *num.* 11.

18 Secundò elicitur, [illegible] processus compilatus, vel sententia lata, & alia acta facta per laicam potestatem contra clericum gaudentem priuilegio [illegible], & exemptionis, redduntur ipso iure inualida, vtpote facta à non habente iurisdictionem, & potestatem supra clericum, Farinac. *de inquisit. q.* 8 *n.* 15. Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinac *loco cit.*

19 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam si nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & iudicis incompetentiam, quia nihilominus militat ius exemptionis; immo talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non solum per ipsum clericum opponi potest, verum etiam per Iudicem Ecclesiasticum, talis rei Iudicem competentem, vt est text. *in c. si Iudex de sententia excommun. lib.* 6. Immo obligatio incumbit Iudici Ecclesiastico, tam ad excipiendũ, quàm ad repetendum clericum, ne libertatis Ecclesiasticæ iura lædantur, vt per Iulium Clarum, *lib.* 5. *q.* 36. *n.* 3. *& sequentibus*, per Molinam *tract.* 3. *disp.* 49 *n.* 4. & alij communiter.

20 Tertiò elicitur, non posse à Iudice laico pronunciari sententiam absolutoriam in clericum; nam talis sententia absolutoria, supponit iurisdictionem in clerico qui absoluitur; clericus autem exemptus est à iurisdictione laicali; ergo, &c.

Sed opponitur ex text. *in l. quod fauore, C. de legib.* in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius introductum est, non debere in ipsius damnum retorqueri; sed exemptio est introducta fauore clericorum; ergo exemptio non debet in ipsorum damnum retorqueri; ac proinde clerici, si delictum commiserint, possunt absolui à Iudice laico, quando ad laicam potestatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in odium ipsorum.

Respondetur, negando vltimam consequentiam; nam fauorabilius esse dignoscitur, statum clericalem exemptum esse à laicorum iurisdictione, quam illis aliqua ratione subiectum esse; sed absolutio supponit subiectionem; ergo fauorabilius est, si non absoluantur. Vel meliùs responderi potest ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non posse, iuxta text *in cap diligenti, de foro compet.* quia priuilegium huiusmodi est introductum, non in priuatum fauorem personæ, sed in publicum totius ordinis clericalis, vt tribunt Carol. de Graffis, *de effectibus clerical. effectu* 1. *n.* 43. Bellet. *disquisit. cleric part.* 1. *tit. de fauore clericorum personali*, §. 2 *n.* 21. & alij citati a D. Barbosa *in collect. ad d cap si diligenti, num* 4.

21 Quartò elicitur, quòd illi, qui censuris Ecclesiasticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, ne vis à Iudice Ecclesiastico per censuras inferatur, faciunt contrà libertatem Ecclesiasticam, ita Azor. 1. *part. lib.* 5 *cap.* 12. Ratio est, quia laici non habent potestatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per quas decernitur, vt oppressi à Iudicibus Ecclesiasticis per vim, aut per censuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam propulsent, sunt contra libertatem Ecclesiasticam, ita Azor. *loc. cit. cap.* 14. *quæs.* 6. Ratio est, quia vnusquisque coram Superiore suo conueniri debet, & sic clericus coram Episcopo, & Episcopus coram Romano Pontifice; quare si Prælati delinquant, vel opprimant, oppressi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal; tum quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Ecclesiasticis haberi recursum ad laicos, *cap. clericum* 11 *q* 1. *cap qualiter, & quando, de iudiciis*, cum aliis plenè citatis, à D. Barbos. *in collect. cap ad Ecclesiam S. Mariæ, num.* 7. *cum seqq. de constitut.*

22 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indulto, & concessione tantùm, & non aliàs, posse Principes legé condere, qua caueatur, ne beneficia Ecclesiastica exteris conferantur: prout in Regno Castellæ extat, *L.* 18. 23

cum seqq. tit. 5. lib. 1. ordin. vbi latè Perez, *& l. 14. tit. 3. lib. 1. nouæ recop.* vbi Azeuedo, & referunt Couar. *pract. c. 35. num. 1.* Ceual. *commun. con. commun. tom. 4. q. 897. n. 347.* Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegiis, & Regiis diplomatibus obtentum fuisse, probat Pragmat. 2. *& 3. lib. 1. ord. illius Regni.* Et id ipsum in Regno Aragoniæ perpetuo foro stabilitum esse colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & aliis benefic. non possiden.* vt referunt Anton. Oliban. *de iure fisc. c. 13. n. 53. cum seqq.* Ferrer. *in constitut. Cathalon. gloss. 2. num. 62.* Ac etiam quoad Regnum Lusitaniæ idipsum concessum reperiri testatur, Cabed. *de patronat. Reg. Coronæ, c. 29.* quem refert D. Barbos. *in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4. num. 8. de postulat. Prælat.* Et denium quoad Regnum Franciæ admittunt, Rebuffus *de pacific. possess. n. 216. & in prax. tit. de rescript. mixt. num. 7.* Nicul. Garc. *de benefic. part. 7. c. 9. n. 2.* & alij cit. per D. Barbos. *vbi suprà, num. 12.*

24 Sextò elicitur, etiam si Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & causis huiusmodi cognoscendis, eorum negligentia non obstante, non permittitur Iudicibus laicis, de causis ad Ecclesiam pertinentibus

25 posse iudicare. E contra verò data negligentia Iudicis secularis, poterit Ecclesiasticus illum censuris compellere, vt suo munere fungatur, vt resoluit Suar. *de censur. disp. 20. sect. 1. n. 14.* quem refert Beller. *disquisit. cleric. part. 1. tit. de fauore Cleric. real. §. 5. n. 38.* ac perinde poterit ipse Ecclesiasticus Iudex procedere contra

26 laicos, in casibus, in quibus aliàs non posset: Ecclesia enim quoslibet laicos in quolibet excessu notorio iudicare potest, quando Iudex secularis est negligens; puta, si requisitus non exhibet iustitiam, *cap. licet 10. de for. comp* vbi D. Barbos. *in collectan. num. 2.* plures ad hoc refert Doct. Couarr. *practic. cap. 6. num. 1. ad finem.* Gonzal. *ad Regul. 8. Cancell. §. 2. proœmiali, n. 25.* Carol. de Grass. *de effect. cleric. effect. 1. n. 390.*

27 Octauò elicitur, clericum falsa deponentem coram Iudice laico, non posse ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad instantiam partis: non sic est, si laicus falsum deponeret coram iudice

28 Ecclesiastico, nam tunc potest puniri ab Ecclesiastico, & etiam à Iudice seculari, & hoc ne detur locus præuentioni, vt post Bartol. & alios quamplures docet Iulius Clarus *lib. 5. q. 38. n. 15.* Iudex verò laicus, ideò non potest punire clericum coram se falsum deponentem; quia laicus non habet iurisdictionem in clericum. Ita Farinacius *loco cit. quæst. 8. num. 26.* Iul. Clar. *quæst. 38. num. 14.* qui asserit hanc esse Canonistarum sententiam, contra Bald. Cynum, & nonnullos alios, apud Farinac. *num. 26. vers. amplia duodecimò.*

Neque obstat si opponatur text. *in l. lex nullum, C. de testibus*, per quam decernitur, testem offendentem aures Iudicis, posse ab ipso Iudice puniri, nullo sibi suffragante priuilegio fori. Quia respondetur, quòd clerici non possunt arctari ea lege, cùm potestati laicæ non subiiciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

29 Nonò elicitur, quòd potestas laica non potest capere clericum; si dicta laica potestas Clericum ipsum punire non potest, laicus enim, (vt sæpè dictum est) non habet potestatem in clericum, & sicut requiritur potestas ad puniendum, ita etiam ad capiendum, quæ

30 illatiò limitatur primò; nisi clericus capiatur in flagranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt famæ, de sentent. excommun.* secundùm Doctores, quos plena manu refert Emman. Barbos. D. Augustini ge-

31 nitor, *in Comment. ad Ordinat. Regn. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 29.* Secundò limitatur, si clericus visus sit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè potest capi, & detineri, vt delictum per clericum perpetrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Ecclesiastico tradatur, & consignetur. Rationem reddit Clarus. Tum quia publicè interest, ne delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tum quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Ecclesiæ voluntatem, vt per Menoch. *de arbitrariis, casu 180. num. 22. & seqq.* & per Iulium Clarum *lib. 5. q. 28. n. 6. versic. si vero*, vbi restatur de communi, vt per Farinac. *loco supra citato, n. 117. 120. & 122.* Reginald. *lib. 9. n. 70.* D. August. Barbos. *in collect. ad d. cap. vt famæ*, & Emmanuël Barbos. *d. §. 29.*

Placet etiam Farinacio *ibidem, n. 119.* vt hoc idem procedere possit in clerico debitore, de fuga suspecto 32
quia (vt ipsi Farinacio placet) clericus ex causa ciuili, & de fuga suspectus, capi potest, dummodò quamprimùm consignetur Superiori Ecclesiastico, quod an verum sit, Iure definitum non reperitur.

Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrum 33
conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Ecclesiastico; si verò lis mota fuerit contra laicum, qui rem à clerico emit, & clericus resistat defensioni emptoris; tunc non potest per clericum causa trahi ad Tribunal Ecclesiasticum, quia agitur contra laicum, non contra clericum, qui iudicio suo nomine non assistit, sed nomine, & pro defensione emptoris, vt per Couarr. *pract. quæstionum, cap. 8.* Capicium *decis. 197.* & quamplures alios, quos copiosè refert Emman. Barbos. *in comment. ad Ordin. Reg. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 11.*

Vndecimò elicitur, non posse clericum trahi ad 34
Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd se ingerendo ad exercitium officiorum secularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum administratoris; quia, quamuis delinquat assumendo huiusmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ita Ambrosinus *c. 20. n. 54.* & alij contra nonnullos Doctores.

Duodecimò elicitur, clericum hæredem institutum 35
à defuncto laico in bonis, non posse ratione hæreditatis sibi relictæ trahi ad forum laicale: quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus successit à laica potestate iudicari potuisset; non ideò sequitur, quod etiam clericus à laica potestate iudicari posset, quod dictum procedit etiam si lis inchoata fuisset coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus sit laicus: ratio est, tum quia militat semper ratio exemptionis; tum quia inanis, & inutilis videtur sententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non potest; sed sententia lata, à Iudice laico contra clericum, nullo modo potest demandari executioni per ipsum Iudicem laicum; ergo inutilis est talis sententia, nec Ecclesiasticus Iudex cogi potest, vt per ipsum executioni demandetur; cùm Ecclesiasticus Iudex potestati laicæ minimè subiiciatur.

Tum quia Clericus non posset coram laico conueniri, si lis nondum inchoata fuisset; ergo neque conueniri poterit lite iam inchoata, cùm Iudicis laici præuentio potestati Ecclesiasticæ minimè derogari possit. Ita Felinus, Abbas, & Imola, & alij, quos citat & sequitur Ambrosinus *de immunit. cap. 20. num. 49.* & Rota Romana *decis. 552.* contra Couarr. *pract. quæst. cap. 8.* Farinac. *de Inquisit. quæst. 8. num. 46.* Reginald. *lib. 9. cap. 13. num. 352. versic. monendum.* & alios asserentes, clericum hæredem debere sequi forum laicum quoad lites inchoatas, contra testatorem, cui clericus succedit.

Decimotertiò elicitur, quòd si clericus receperit 36
depositum in Iudicio seculari, non potest ampliùs molestari, nec conueniri coram Iudice laico, pro

restitutione

reſtitutione depoſiti; quia exemptus eſt à laica poteſtate, ita Surd. *lib. 3. conſil. 396. n. 33.* Ambroſinus *loco cit. n. 53.* & alij contra Baldum *in l. acceptum, num. 4. C. de uſuris*, Farinac. *n. 123.* & alios.

37 Idem aſſerendum eſt de clerico fideiubente pro laico, vel etiam pro clerico coram Iudice laico: ratio eſt in promptu; tum quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non ſuo; tum quia vt (ſæpè diximus) clericus exemptus eſt a laica poteſtate; ita Anchar. Marſil. & alij apud Ambroſinum *c. 20. n. 50.* contra Bartolum, Salicetum, & alios apud citatos Doctores.

38 Decimoquartò elicitur, quòd ſi clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur, nec illius ſententiæ, nec iudicio ſtare, etiam ſi putauerit ſua intereſſe, etiam ſi fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non oppoſuerit. Ratio eſt: quia clericus non poteſt tanquam reus à laico citari, nec ſi clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ita Felin. *num. 21.* Dec. *in cap. cùm inter, de except.*

39 Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos, pœnis ſtatutis à lege ciuili; ratio eſt, quia Eccleſia non ita durè agit cum clericis; tum quia Eccleſiaſtici non tenentur ſequi leges ciuiles, etiam ſi iure canonico non reperiatur præſcripta aliqua pœna pro tali delicto; ita Salas *de legib. diſp. 14. ſect. 10.* Vaſquez *1. 2. diſp. 167. c. 4. n. 40.* Couar. *in quaſt. practic. quaſt. 33.*

40 Decimoſextò colligitur, quòd ſi clericus cum laico, vel cum pluribus laicis criminis ſocius inuentus fuerit, à Iudice Eccleſiaſtico eſt puniendus, quia exemptus eſt à laica poteſtate; immo, ſicut plurimi teſtantur Doctores etiam laici ſocij criminis ſunt remittendi ad Iudicem Eccleſiaſticum; & reddunt rationem, ne ſcilicet continentia cauſæ diuidatur, & de eadem re diuerſæ, & contrariæ proferantur ſententiæ; tum quia magis dignum, trahit ad ſe minùs dignum; *cap. quanto de Iudiciis*; ita Farinac. *de Inquiſit. quaſt. 8. num. 151.* & communiter Doct. ex Gomez. *in cap. 1. de reſcript. num. 74.*

41 Decimoſeptimò notatur quòd cauſa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, eſt omninò Eccleſiaſtica, & ab Eccleſiaſtico iudice definienda, *cap. decernimus de iudic. can. benè quidem, can. denique, diſt. 96. can. relatum, can. ſi quæ cauſa, can. placuit, il ſecundo 12. q. 1.* in qua quæſtione per totum Gratianus congeſſit decreta ad hoc ſpectantia in ſacris Conciliis, & Summorum Pontificum reſcriptis deſumpta. Et veritatem huius concluſionis nullus vnquam fidelis in controuerſiam deduxit: quod ſi qui eam auſi ſunt impugnare, ſtatim ab Eccleſia fuerunt damnati, vt tradunt Card. Turrecrem. *in ſumm. Eccleſ. lib. 4. part. 2. cap. 37.* Azor. *inſt. moral. p. 1. lib. 5. cap. 12. verſ. in hoc procul dubio.* Bann. *in 2. 2. quaſt. 65. art. 1. verſ. item Chriſtus*, Card. Bellarm. *controuerſ. tom. 2. tit. de cleric. cap. 24. ante verſ.*

42 *Quinta propoſitio.* Nam ſicut laici quicquam ſtatuere non poſſunt circa bona Eccleſiaſtica, ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis, *d. can. benè quidem, can. imperator, 96 diſt. can laicus 16. quaſt. 7. cap cum laicis, de reb Eccleſ. alien. vel non.* vbi quòd laicis etiam Religioſis obſequendi neceſſitas relicta eſt, non authoritas imperandi: nullíque eis, de rebus Eccleſiæ diſponendi, attributa eſt poteſtas; ſed in his, quæ ad Eccleſiam ſpectant diſcere debent, non docere, *cap. clericus. & cap. final. de immunit Eccleſ. in 6. cap Eccleſia ſancta Maria de conſtit in 6.*

43 Ita nec ſuper illis ius dicere, & ſententiam proferre poſſunt; cum paria ſint forum ſortiri, & ſtatutis ligari, Dec. *in d. cap. Eccleſ. ſancta Maria, num. 18.* Alexand. *conſil. 211. n. 5. ad fin. lib. 2.* Surd. *concil. 2. num. 14. in fin. & concil. 338. n. 16. ad fin.* & in terminis Theſaur. Iun. *quaſt. forenſ. lib. 2. cap. 15. n. 12. in fine.*

Quod procedit, etiam ſi cauſa agatur inter ſolos emphyteutas, & ſuper ſolo dominio vtili, quod penes laicos exiſtit. Quia cùm dominium directum Eccleſiæ ſit connexum, & complicatum cum vtili, imò, & eidem prædominans: ſitque dominium vtile vere, & propriè vna, & eadem res cum dominio directo, illúdque ſemper ſequatur, quaſi incrementum alluuionis, & inſulæ, vt per Oldrad. *conſil. 440. n. 7. verſ. & ideo rectè*, quem ſequitur Surdus *conc. 57. n. 23. verſ. & propterea.* Cúmque ſubiectum bonorum materialiter ſit ſemper, & perpetuò Eccleſiaſticum, non poteſt dominium vtile à directo, ſaltem actualiter ſeparari: nec ideò indirectè bona Eccleſiarum ſubiici iuriſdictioni, & Iudicio laicorum, *cap. quantò, c. cæterùm*, & ibi D. *de iudic.* Card. *concil. 1. n. 2. verſ. item in hæreditate* cum aliis, quos ſecuta eſt Rota articulo maturè perpenſo, *in Romana domus de Scapuccis 19. Ianu. 1611. coram Reuerendiſſ. D. Coccino, & deciſ. 472. part. 2. recent.* apud Pacific. & Saluian. *deciſ. 249. n. 6. in Romana de Schianchis 28. Aprilis 1617. coram Eminentiſſ. D. Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio impreſſ.* poſt Nigr. *controuerſ. forenſ. cap. 12. num. 67. & egregiè in Rauennaten. emphyteuſis 28. May 1631. coram R. P. D. meo Merlino, in fine oper. eſt deciſ. 196.* in qua hæc concluſio pluribus exemplis comprobatur. 44

QVÆSITVM XX.

Vtrum Abbatum, & aliorum Prælatorum facultates, & bona ob oneribus laicorum exempta ſint.

SVMMARIVM.

1 *Bona clericorum exempta ſunt a tributis per laicos impoſitis.*

2 *Tributum ſoluit Chriſtus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*

3 *Bona Clericorum tam patrimonialia, quàm donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam, Eccleſiaſtic. ſiue perſonas tranſlata à laicorum oneribus exempta ſunt.*

4 *Coloni Epiſcopi, durante colonia, non ſolum reali, ſed etiam perſonali exemptione gaudent.*

5 *Emphyteuta Eccleſiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum ſuper rebus, & bonis impoſita.*

6 *Priuilegia quædam ſecularium Principum, bona clericorum, & Regularium a laicorum poteſtate eximentia recenſentur.*

7 *Priuilegia Principum ſecularium, eximentia Eccleſiaſticos, ipſorumque bona à laicorum poteſtate, reuocari non poſſunt.*

8 *Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ vt poſſint onera à laicis impoſita legitimè ſubire, & ad ea perſoluenda cogi poſſint, plura copulatiuè requiruntur, & quænam ſint, exponitur.*

9 *Clerici nequeunt onera laicalia ſubire, niſi in magna neceſſitate, cui aliàs facilè ſubueniri non poſſet, niſi Clerici cum laicis contribuant; & ex cauſa communis vtilitatis, aut pietatis,* num. 10.

11 *Clerici tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſuppetunt facultates.*

12 *Clerici vt teneantur cum laicis contribuere, non ſufficit conſenſus Epiſcopi cum Capitulo, ſed debet vocari & conſentire totus Clerus; & vt cogi poſſint exempti, non ſufficit conſenſus Capituli;*

&

& Cleri, sed eorumdem exemptorum assensus, est necessarius,num.13.

14 *Papæ assensus requiritur ad effectum vt Clerici cum laicis contribuant*,limita,vt nom.seq.

16 *Exempti non tenentur ad onera in casibus improuisis & inopinatis,quando verba exemptionis sunt vniuersalia, & apta comprehendere huiusmodi casus.*

17 *Clerici ad onera laicalia ipsis legitimè imposita præstanda,non à ministris laicis sed ab eorum superiore Ecclesiastico debent compelli.*

1 BOna clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta esse à laica potestate, & à tributis Principum secularium ostendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt manifestissimè videri potest in Lateranensi Concilio sub Alexandro III.*part.1.cap.19.*& alio Lateranensi sub Innocentio III.*cap.46.* & in Concilio Viennensi sub Clemente V. relato *in clement præsenti,de censibus,& cap.quamquam de cens.in 6. & Extrauag. quòd olim, de immunit.Eccles.& cap. quia nonnulli,& cap. clericis, de immunit. Eccl.in 6.* quòd etiam demonstratur *in anteced.Quæsit.*& fusiùs *in sequenti.* Hæc enim tria Quæsita poterant sub vnico tantum explicari, sed pro maiori distinctione,sub tribus Quæsitis seorsim sumptis factum est, vt materia tanti momenti differatur.

Immo idipsum ostenditur in legibus ciuilibus,quæ sunt in Codice Theodosiano,*lib.16.*& in Codice Iustiniano, *l.sancimus, de Sacrosanctis Ecclesiis*, & in Nouell. Friderici Imperatoris, quæ incipit,Item nulla, *de Episcopis, & clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas,vel persona publica, vel priuata collectas,vel exactiones,angarias,vel parangarias Ecclesiis,vel aliis piis locis, aut Ecclesiasticis personis imponere præsumat.*

2 Nec obstat,quòd Christus Dominus tributum soluit, Matth. 17. ergo exemplo Christi, debeant etiam omnes Ecclesiastici tributum soluere; & sic eorum facultates, & bona non sint libera à potestate laica; respondetur enim Christum Dominum soluisse tributum, quia voluit,non quia debuit; & colligitur *ex eod. loc.* Matth. *cit.* cùm enim dictum esset Petro ab exigentibus tributum, *Magister vester non soluit didragma?* tunc Christus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon; Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel censum? à filiis suis, an ab alienis*; Simon respondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergo liberi sunt filij: sed vt non scandalizemus eos,vade ad mare, & mitte hamum, & eum piscem qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore eius,inuenies staterem, & illum sumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario,vt hoc loco sit sermo de tributis, quæ imposuerat Deus filiis Israël, Exod. 20. propter vsum Templi, secundum quam interpretationem, quæ verissima est dicitur, quod Reges terræ non exigunt tributum à suis filiis, sed ab alienis; & sic neque Rex Cæli tributum exiget à me,qui sum eius proprius & naturalis filius.

Et tantùm abest,quòd supradictus text. Matth. 17. contineat ad tributa laicalia teneri Ecclesias, vt induci rectè possit ad probandum oppositum. Ibi enim exquirit Dominus à Discipulis, à quibus Reges exigant tributa,à suis,vel alienis; respondentibus autem Discipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergo liberi sunt filij Regis, & vt commentatur S. Hieron. *ibi, in gloss.* ergo liberi sunt filij Regis, sub quo sunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifestè ad dicta tributa Sacerdotes non teneri: & ex effectu argui nequit alia iotentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum scandalum, tributum dari iussit, *cap. iam nunc*, vbi Archidiaconus 28.*quæst.*1. atque ita intelligitur textus Ambrosij *in cap. si tributum*, 11.*quæst.*1. nam *in seq. cap.* quod est eiusdem, dicit ipse Ambros. exemplo Christi id fieri debere, qui tributum non negauit, & licet soluerit,non tenebatur; immo prius quàm solui mandauerit, declarauerit se non teneri, eamdémque recipit interpretationem, text. *in cap. tributum* 13. *quæst.* 8. vt ibi tributum à clericis soluatur de facto ad scandali vitationem; quamquam nullum habeant ius obligationis, propter quod teneantur soluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum est, (Domino ita iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos esse oportere; quare nullo subiectionis iure sunt cogendi; nec dictorum textuum interpretatio,aliquo modo venit infringenda,cùm eandem interpretationem, ex determinatione Ecclesiæ, *in d. c.1.de immunitate Ecclesiarum, in 6.in d. cap. quamquam, eodem titulo, & in d. clemen. de censibus*; recipiant. Ecclesiæ enim, & personæ Ecclesiasticæ sunt immunes ab oneribus realibus, personalibus, & mixtis,& extraordinariis,etiam pro eorum bonis *authentica. Item nulla Communitas,C. de Sacrosanctis Ecclesiis*,& concludit Bart. *in consil.*180. *Si aliqua possessio æstimata,post princip.part.*1.Bald. *in consil.*246. *Antiqua quæstio,in princ.volum.*3. Bursat. *in consil.*42. *n.*3. vbi testatur de sententia Alban. *in consil.* 68. *in septimo fundamento*: qui omnes plurimos allegant, & latiùs Remigius de Gonis,*in tract.de Charitatiuo subsidio,quæst.*61.*&* 62.

Ideo non solùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium est reale, respectu bonorum patrimonialium, vt vltrà DD.suprà cit. firmat Imol. *in cap.constitutum,num.6.de in integr.restitut.* Riminald. Iunior *in consil.*449. *num.*35. *volum.*4. Rippa *in resp.*4. *in titul. de iure gent.vel ciuili,num.*7. Abb. Dec. Felin. & alij Canonistæ communiter *in cap.Ecclesia sancta Maria, & in cap.quæ in Ecclesiarum de constit.*Bald.*in l.*2.*C de episc.& cleric.*cum a 15, quos refert,& sequitur Suar.ad Reg. Angl *de immu. Eccles.lib.*4. *cap.*25. *num* 4. *& seq.* & Rot. *in Albe t. gabella seu onerum* 28. *Iunij* 1630.*coram* R.P.D.*Merlino, quæ in fine operis est decis.*104. *num* 6. quidquid in oppositum Bellug. *In Specul.princip.rubr.*14. *vers. nunc videndum,n.*29. *versic. sed dic contra.* Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata empta, & quocunque canonico tit. translata ad Ecclesiam, siue ad Ecclesiasticas personas:vt bona prædicta, quæ prius collectabantur à Principibus laicis, delata ad Ecclesiam, Ecclesiasticásque personas euadant exempta,& immunia, mutando naturam, quia mutata persona, mutatur conditio rei, Bart. *in d. consil.*180. Baldus *in l placet,C. de Sacrosanct. Eccles. & in consil.*180.*præmisso volum.*2.Ruinus *in cons.*117. *per totum,vol.*4.Felinus *in cap. Ecclesia Sancta Maria, num.*26.*de Constitutionibus*,Syloan. *consil.*32. *num.*1. Mascambru. *cons.*40.*n.*5.*& seq.* Bellon. *in cons.*40. & alij,quos citat,& sequitur Modern.*de iurisdict.part.*4. *Centuria prima, casu* 11. reiiciendo contrariam opinionem,& multa non minùs curiosa, quàm vtilia in materia colligendo.

Atque adeo sunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem,nedum realem,sed illam sortiantur etiam personalem, vt pluries decidit Sacra Immunit. Congregatio,& nouissimè declarauit pro Episcopo Ciuitatis Plebis, *die* 6. *Decembris præteriti*,1627. sub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium controuersiis iurisdictio

Iuriſdictionalibus præpoſitorum inhærendo declarationibus alias factis, cenſuit colonos partiarios Epiſcoporum, durante colonia, gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus.

5 De quo vide etiam infrà *quæſ. ſeq. num....* Imo nedum coloni, verùm neque Emphyteutæ Eccleſiæ, ratione connexitatis dominij vtilis cum directo, tenentur ad collectas, & onera realia, per ſtatuta laicorum ſuper rebus & bonis impoſita, vt originaliter dixit Bart. *in l. priuata num. 2. C. de excuſat. muner. lib. 10.* & ſequuti ſunt Iaſ. *in authent. quas actiones num 42. C de Sacroſanct. Eccl.* Rip *in tract. de peſt. tit. de priuileg. ad conſeruan. n. 124.* latè Petr. de Vbald. *conſil. 2. poſt tract. de collect. per tot.* Syluan. *conſ. 9. per tot.* Marc. Anton. Eugen. *conſil. 96. num. 23. lib. 1.* Fachin *controuerſ. iur. c. 91. lib. 1.* Menoch. *conſil. 444. n. 27.* Ruin. *conſil. 112. n. 10. verſ. Item nota quod, lib. 5.* Remig. Gonny. *de charit ſubſid q. 61. num. 19. & q. 59. num. 31.* Odd. *conſil. 70 per tot.* Burſati *conſil. 42. n. 22.* & firmauit Rota *in Rauennaten. emphyteuſis 28. May 1631. coram R. P. D. meo Merlino, quæ in fin. operis eſt deciſ. 106. num. 11.*

Meminerint quoque Confeſſarij, ne temerè manus imponant in ſeueriſſimas, illaſque reſeruatas Summo Pontifici cenſuras, in Bulla legi ſolita, in die commemorationis Cœnæ Domini, non ſolum contra Imperatores, Reges, Principes, Barones, Gubernatores, Iudices, & cæteros ius dicentes, imponentes, & imponi mandantes, collectas, & gabellas, ſuper perſonis, & bonis Eccleſiaſticorum; ſed etiam contra conſulentes dictas collectas, & gabellas, cæteráſque impoſitiones imponi, vel exigi ſuper prædictis Eccleſiaſticis, aut eorum bonis, etiam patrimonialibus, non ſolum beneficiorum. Et ſumant Principes Chriſtiani exemplum ab antiquis Imperatoribus, & Principibus Chriſtianis, qui memores, Sacerdotes & cæteros Eccleſiaſticos pacem, atque cuncta bona ſibi ipſis, & Regnis impetraſſe, cauſa gratitudinis, nouis ſemper Conſtitutionibus, legibus, & edictis robur adiecerunt plurimis ſtatutis & pœnis contra inobſeruantes, aut quoquo modo Eccleſiaſticæ exemptioni, & libertati ſe opponentes, & pro ſpeculo vtantur infraſcriptis Conſtitutionibus Imperatorum, Regum & Principum ſecularium, & verè Catholicorum: & quamquam videantur, & de facto ſint locales, & particulares; earum nonnullæ præferunt nihilominus earum piiſſimam intentionem promouendi, & conſeruandi in genere Eccleſiaſticam immunitatem, exemptionem, & libertatem. De ſupradicta Bulla Cœnæ, *in ſequent. Quæſit.*

6 Dominus Sanctius Rex Portugalliæ, Anno 1130. exemit Monaſterium Sancti Vincentij Vlyſſiponen. Ordinis Canonic. Regular. Lateranen. ab omni exactione Regia, vt videre eſt in eius diplomate, quod reperitur in Archiuio dicti Monaſterij Vlyſſiponen. ex Gabriele Pennot. *in Hiſtoria Tripartita, lib. 1. cap. 35. ſub num. 8.* cuius verba ad rem noſtram facientia, ſunt.

☞ Quæ damus tibi pro remedio animarum noſtrarum, & parentum noſtrorum, vt orans pro nobis, adiuues nos in precibus, tibique poſſidentia concedimus, libera, integra, & ab omni Regia & Eccleſiaſtica exactione immunia, ab hac die, vſque in perpetuum.

Flauius Luitprandus Rex Longobardorum exemit Monaſterium Beati Petri in Cœlo Aureo, Canonicorum Regularium Lateranenſium, degens extra Ciuitatem Ticinenſem, anno Domini 1235. ab omni pedagiorum exactione; per hæc verba.

☞ Volumus quoque, vt molendina, quæ in Coterona, ſeu in aliquibus fluminibus prædicta Eccleſia poſſidet, habeant Clerici eiuſdem loci poteſtatem leuandi, atque deponendi, quouſque, vel quomodo eorum decreuerit voluntas, & aquæductus, per noſtram Baudam, in eorum ſit poteſtate, ad irrigandos hortos Eccleſiæ. Confirmamus etiam, & per hoc noſtræ auctoritatis præceptum, iubemus vt nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Gaſtaldius vel aliqua parua, vel magna Regni noſtri perſona infra denunciatos fines eiuſdem Curtis placitum teneat, vel aliquam pignorare, aut aliquid exigere audeat.

Item, in eodem ioet exemptionis priuilegio paulò inferiùs verba ad noſtram exemptionem facientia leguntur.

De qua re præcipimus omnibus Ducibus, Comitibus, ad Curiam noſtram agentibus, vt nullus deinceps in prædictis rebus ad noſtram mercedem clericis delegatis perturbare præſumat, ſed noſtris, & futuris firma, & ſtabilia debeant permanere temporibus. ☞

Teſte eodem Gabriële Pennotto *in Hiſtoria Tripartita, lib. 1. cap. 58. num. 5.*

Hugo Italiæ Rex, non ſolum confirmauit priuilegium conceſſum à Luitprando Rege Longobardorum, ſupradicto Monaſterio Sancti Petri in Cælo Aureo; ſed illud ampliando auxit, & vltra cætera exemptionis, & immunitatis, ac libertatis verba in prædicto priuilegio annotata, ſunt etiam infraſcripta, quæ leguntur. ☞

Hoc quoque ſtatuimus, vt nullus Reipublicæ Miniſter, neque alius ex iudiciaria poteſtate, tam in ſupradicta Curte Alpe plena, quàm in aliis rebus homines eiuſdem Monaſterij liberos, aut ſeruos, deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipſius Curtis placitum tenere, aut aliquem pignorare, vel aliquo modo diſtrahere præſumat, vel loca ad audiendas cauſas, vel freda exigenda, aut tributa vel manſiones paratas faciendas, nec fideiuſſores tollendos, aut homines eiuſdem Eccleſiæ ingenuos, aut ſeruos ſuper terram ipſius commanentes, diſtringendos, nec ad vllas redhibitiones, aut illicitas occaſiones requirendas, ingredi audeat: ſed neque vllus, vel ripaticum, aut ertaticum, aut thelonium, tam in ſua poſſeſſione, quam io noſtro publico iure, à parte ſæpefati Monaſterij vnquam exigere, aut tollere præſumat pro mercede & remedio animæ noſtræ, &c.

Ex eodem Pennotto, *loc. cit. cap. 60 num. 2.*

Clodoueus Rex Francorum à primordio fundationis Monaſterij Sancti Petri Senonenſis, Monachorum Sancti Benedicti, illud exemit ab omni onere tributorum; vt videre eſt in ipſomet priuilegio, per hæc verba, videlicet.

Feriam autem annalem, ſimiliter concedo illi in feſtiuitate Apoſtolorum Petri, & Pauli: ità vt nullus ex Miniſtris noſtris, neque Comes, neque Vicecomes, neque Iudex publicus, in Mercatu, neque in ipſa Feria annali, vllam conſuetudinem accipiat; niſi Monachi, qui ibidem Deo deſeruient, neque rotaticos, neque portaticos, neque pedaticos homines diſtringendo: ſed teneant ſecurè, abſque vllius contradictione, ſicut Anteceſſores mei Reges Burgundiorum tenuerunt, &c. Præcipimus igitur, & ſtatuimus, idem Monaſterium, quod Filia mea cariſſima fundare cœpit, cum omnibus ad ſe pertinentibus, ſub noſtra defenſione atque mamburdia, & huius noſtræ auctoritatis confirmatione, ab omni ſtrepitu, & iudiciariæ poteſtatis impulſione, adeo liberum, & ſecurum eſſe, vt nullus Iudex publicus in Eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu poſſeſſiones quas in quibuslibet Territoriis, in ditione Regiminis noſtri, ☞

rostri, instè & legaliter præfatum Monasterium possidere videtur, vel in ea, quæ deinceps ipsius Monasterij dominio deuenerint ad causas audiendas, vel freda, aut tributa exigenda, aut mansiones, vel paratas faciendas, aut fideiussores, aut homines commorantes, sua temeritate destringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas exactiones requirendas, nec pedaticos, nec thelonicos, nec rotaticos, siue portaticos, aut ripaticos tollendos, Nostris nec futuris temporibus, ingredi, nec auferre præsumat aliquis. Et sic ea teneant Monachi, seu Antecessores mei Reges Burgundiorum, tenuerunt securè, & quietè.

Ita tradit Renatus Choppin. *in Monasticon. lib. 1. tit. 3. num.* 20.

Item, Valesius Francorum Rex exemit, & à pedagiis, & ab omni iure Regio liberauit Abbatiam Beatæ Mariæ Regalis, Ordinis Cistercien. prope Mediolanum, Anno Domini 1348. Kalendis Ianuarij, in hæc verba.

Volumus, & præcipimus, quod dilectæ nostræ Sorores prædictæ Abbatiæ, & omnes res, & seruientes ipsarum, sint quieti ab omni exactione, & consuetudine seculari & liberum transitum per terram, & aquam habeant in omni loco potestatis nostræ: Ita, vt de rebus propriis ipsarum, quas emerint, vel vendiderint, aut deportari fecerint ad vsus proprios, vel ad vsus ædificiorum suorum pontagium, pedagium, thelonium, passagium, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias consuetudines, aut seculares exactiones, nulli omnino reddere teneantur.

Refert idem Renatus Choppin. *in Monasticon lib. 2 tit. 2. num. 3.*

Item, Vuilelmus Rex Angliæ, & Dux Normanniæ, exemit ab onere pedagiorum, & exactionum laicarum, Abbatiam Sanctæ Mariæ Montis-burgi, cuius priuilegij verba inter cætera sint.

Sint liberi, & quieti prædicti Abbas, & Monachi Montis Burgi per omnem terram meam à thelonio & passagio, & pontagio, & omni consuetudine, vbicunque fuerint in terra, & in mari, & in portubus ementes, & vendentes, vel locantes.

Ex Claudio Roberto *in Gallia Christiana Nomencla Abbatiarum Gall. litera M.*

Item, Ina Rex Anglorum, libertatis priuilegio muniuit Ecclesias, sub Aldhelmo Præsule, constitutas, in hæc verba.

Hanc libertatem Ecclesiis impendo, & hanc priuilegij dignitatem Monasteriis confero: vt siue impedimento secularium rerum, & absque tributo fiscalium negotiorum liberis mentibus Deo seruiant, & Monasticam Cœnobij disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant, &c.

Ex Clemente Rainerio, *de antiquit. Benedict. tract. 1. §. 6.*

Monasterium Fontis Ebrardi, ab Henrico II. Britannorum Rege, exemptum fuit ab omnibus grauaminibus, vt testatur eiusdem Regis diploma, apud Renatum Chuppin. *in Monasticon. lib. 2. tit. 2. num.* 11. sub his verbis.

Eiusdemque Religionis Gardiatores, concedimus vniuersos, erudientes nostros, quibus & eorum cuilibet committimus; quatenus Religiosas, familiares, singularesque personas dictæ Ecclesiæ, & membrorum eiusdem, ac homines de corpore, defendant ab omnibus iniuriis, violentiis, grauaminibus, &c.

Item, Otho I. Imperator exemptionis priuilegium concessit Ioanni Abbati Monasterij Sancti Petri in Cœlo Aureo, Anno 962. cuius inter cætera exemptionis verba sunt.

Statuimus quoque, vt nullus reipublicæ Minister, neque aliquis ex iudiciaria potestate, tum in supradicta Curte Alpe plana, quam, & in aliis Curtibus, vel vicis eiusdem Monasterij liberos, aut seruos deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipsius Curtis, aut Cœnobij placitum tenere, aut aliquem pignorare, aut detrahere præsumat; aut seruos super aliquam terram Ipsius monasterij commanentes destringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas ingredi audeat; & quidquid exinde Fiscus noster, vel pars publica sperare potuit, eidem sancto Monasterio, secundum concessionem, & confirmationem Luitprandi Regis, nostrorúmque Regum, vel Imperatorum solemni, & perpetua stabilitate firmamus, &c.

Vt per Gabrielem Pennott. *in Historia Tripartita, lib. 1. cap. 60. num. 3.*

Ina Rex Angliæ, supracitatus, exemit pariter ab omnibus exactionibus Regiis, Monasterium Beatæ Mariæ Glastexiæ, vt habetur in Libro manuscripto in Bibliotheca Comitis Arundeliæ, in his verbis.

Consentientibus omnibus Britanniæ Regibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, atque Abbatibus, statuo ego, & confirmo, quatenus omnes terræ, & loca, & possessiones Beatæ Mariæ Glastexiæ sint quieta ab omnibus Regiis exactionibus, & operibus, quæ indici solent, videlicet expeditione, & Pontis, Arcisque constructione, & ab omnium Archiepiscoporum, & Episcoporum promulgationibus, & perturbationibus, sicut in antiquis eiusdem Ecclesiæ chartis ratum esse inuenitur, & à Prædecessoribus meis Kenevalchio Kentvino, Cedualla, Baldredo confirmatum esse dignoscitur, inconcussa, & illibata permaneant, & quæcunque emiserint causas in homicidiis, sacrilegiis, veneficiis, furtis, rapinis, in dispositione Ecclesiarum, & descriptione in ordinatione Clericorum, in Conuenticulis Synodalibus, & in omnibus iudiciariis examinationibus, absque illius hominis præiudicio, Abbatis, & Conuentus dispositione diffiniantur.

Vide apud Clementem Rainerium, *de antiquit. Benedictin tract. 1. §. 12.*

Ethelbertus Rex Anglorum, exemit Monasterium Sanctorum Petri, & Pauli ab omni potestate, vt in charta eiusdem Regis, apud Clementem Rainerium, *loc. cit.* §. 15. apparet per hæc verba.

Monasterium in honorem Principis Apostolorum Petri, & Pauli condidi, & cum ipsa terra, & cum omnibus, quæ ad ipsum Monasterium pertinent, perpetua libertate donaui, adeo, vt nec mihi, nec alicui successorum meorum Regum, nec vlli vnquam potestati, siue Ecclesiasticæ, siue seculari quidquam, inde liceat vsurpare, sed in ipsius Abbatis sint omnia libera donatione, &c.

Chilpericus Rex Francorum, ædificauit Monasterium Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli in Vrbe Senonensi, Anno 580. & illud à potestate seculari exemit, quam exemptionem postea confirmauit Philippus III. anno 1283. vt refert Renatus Choppin. *in Monastic. lib. 2. tit 2. num.* 10 vbi alia Monasteria, & ædes sacras exemptas esse à laica potestate ostendit.

Eduardus Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, & Dux Aquitaniæ, Abbatiam in Suburbio Bonuerniæ ædificatam in honorem Sancti Augustini, exemit ab omni fiscali tributo, & seruitio seculari, & ab omni expeditione, & pontium, siue arcium extructione, anno 844. teste Clemente Rainerio, *de antiquit. Benedictin.* § 14.

Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ, multis Imperatorum, & aliorum Potentatuum priuilegiis

decorata

decorata est, vt eius Monasteria, tam in particulari, quàm in vniuersali sint libera à laica potestate, & omnibus exactionibus, contributionibus, collectis, datiis, gabellis, & aliis oneribus.

Henricus enim IV. Imperator, *sub datum Bocce-nege, nonas Augusti, anno* 1514. vltra quod in priuilegio, in præfato die concesso, sub imperiali protectione recepit omnia Monasteria Vallis-Vmbrosæ Congregationis; exemit etiam illa ab omni inquietatione, & perturbatione laicali, necnon ab omnibus exactionibus: violatoresque huiusmodi priuilegij pœnæ reos in ipso appositæ constituit.

Item Henricus III. Imperator, anno 1055. aliud simile priuilegium concessit Abbatiæ Sancti Saluij; illamque in suam defensionem recepit, & bona omnia eiusdem Monasterij, sub tutela imperiali esse voluit, mandando subpœnis quibusdam omnibus, etiam si fuerit Dux, Marchio, vel quæuis persona, ne Monasterium prædictum tam in bonis, quam in personis molestari possit.

Item, Federicus I. Imperator, Anno 1158. Monasteria omnia nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ, vbilibet posita, sub Imperiali tuitione suscepit, ac Imperiali priuilegio muniuit; mandando omnibus personis, etiam si fuerit Dux, Marchio, Comes, vel Vicecomes.

Item, quod nulla Ciuitas, nullaque persona parua, vel magna, Monasteria prædicta inquietare audeat, vel eorum possessiones, ac reliqua bona minuere præsumat; mandatque insuper, ne aliquam exactionem à rusticis, vel conuersis prædictorum Monasteriorum exigi possit.

Ipsius Friderici Imperatoris, & eius filij, alia nonnulla priuilegia fermè eiusdem tenoris particularibus nostræ Congregationis Monasterijs concessa fuisse testantur eorum diplomata, existentia cum nonnullis aliis Henrici VI. & Honorij VI. & Othonis IV. & Friderici II. & aliorum Imperatorum, in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Quibus omnibus gratiis, & priuilegiis breuitatis causa omissis, vnum ex diplomatibus supradictis Friderici I. Monasteria nostræ Congregationis ab omnibus oneribus eximens, hic verbatim apponere libuit.

IN NOMINE SANCTÆ ET indiuiduæ TRINITATIS.

Fridericus, diuina fauente clementia, Romanorum Imperator Augustus.

CVm omnium fidelium petitionibus, & necessitatibus subuenire debeat Imperialis Maiestas, multò magis his est impertienda eius beneficij clementia, quos Religionis præcipuè exuberare facit gratia. Quapropter, notum esse volumus omnibus Imperij nostri fidelibus, quod diuinæ mercedis intuitu, & fidelium nostrorum interuentu, Ioannis scilicet Strumensis Abbatis, & Andreæ Placentini, Marino Vall'Vumbrosanæ Ecclesiæ Præsidente, cuncta Monasteria Vall'Vmbrosanæ Congregationis, vbilibet posita sub nostra Imperiali tuitione suscepimus. Statuimus itaque, vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nulla Ciuitas, nulla persona parua, vel magna, Ecclesiastica, vel Secularis, prædicta Monasteria inquietare audeat, vel eorum possessiones, seu reliqua bona auferre, minuere, vel quoquo modo vexare præsumat, sed cuncta, quæ eisdem Monasteriis oblata sunt, vel offerri contigerit, vel aliis quibuscunque modis, iustè acquisita sunt, vel in futuro acquisierint, libera & quieta seruorum Dei seruitiis, & vtilitatibus subiaceant. Præterea nostra imperiali auctoritate concedimus, & salua in omnibus Imperiali Iustitia, confirmamus, vt quæcunque in præsenti iustè possident, vel in futuro possessuri sunt, eisdem Monasteriis rata, & illibata permaneant; vt nulla potestas, nulla persona, nulla Ciuitas, nec Florentia, nec alia, fodrum aliquod, vel districtum, vel aliquam exactionem à rusticis, vel conuersis præfatorum Monasteriorum exigere, vel accipere præsumat. Si quis autem huius nostri præcepti violator extiterit, sciat se compositurum auri purissimi libras centum; medietatem Cameræ nostræ, & medietatem prædictis Monasteriis. Quæ vt meliùs obseruentur, præsentem paginam sigilli nostri impressione munitam roborauimus.

Signum Domini Roderici Romanorum Imperatoris inuictissimi.

Ego Reinaldus Cancellarius Frederici Colonien. Archiepisc. & Archicancellarius recognoui. Anno Dominicæ Incarnationis 1158. *Indictione septima, Regnante Domino Friderico Romanorum Imperatore Gloriosissimo. Anno Regni eius septimo, Imperij verò quarto. Data in Prato Gramiano, pridie Kalendas Decembris.*

Priuilegiis nostris supradictis similia habent aliæ Religiones, & præcipuè Religio Cistercien. vt liber priuilegiorum eiusdem Religionis, authenticam fidem facit, *in calce* enim *ipsius libri*, extat inter alia diplomata, illud Philippi Regis Francorum, sub datum Parisiis, anno Domini 1034. in quo Cistercienses Coabbates, & Monachos sui Regni pr[illegible] ipit liberos & immunes esse in omnibus, quæ in sequentibus verbis eiusdem priuilegij (prout ad rem nostram faciunt) continetur.

Item, quòd bona eorum mobilia non capientur, vel iustitiabuntur in aliquo casu per iustitiam secularem. Item, quod in casu, vbi licitè bona ipsorum immobilia capi contingeret, ea consumi, vel destrui non liceat, aut expendi, quòd si fiat, id ante omnia faciemus emendari, & eos indemnes seruari.

Et quod si ipsorum bonorum Saisinam, vel custodiam seruientes deputari oporteat, vnus tantummodò seruiens in quolibet Monasterio, & in qualibet domo ipsorum deputetur, qui de stipendiis suis viuere teneatur, prout in nostris continetur statutis. Item quod recognitiones, & aduocationes nouæ, quæ ab Ecclesiarum ipsarum subditis. Nobis fiunt, nullatenùs admittentur, & factas de nouo, faciemus penitùs reuocari. item quòd bailliui, & alij officiarij nostri teneantur iurare, quod mandata sibi facta, & fienda per litteras nostras, pro Ecclesiis, & personis dicti Ordinis absque difficultate fideliter exequentur. Item, quod non impedientur, aut inquietabuntur super possessionibus, siue redditibus emptis per ipsos in feudis, retrofeudis, aut censiuis suis, in quibus omnimodam, altam, & bassam habent iustitiam; quoniam possessiones, & redditus, taliter acquisitos perpetuo tenere valeant absque exactione vendendi, vel extra manum suam ponendi, aut præstandi Nobis financiam pro eisdem. Item, quòd tollantur grauamina eis per gentes nostras illata, ac nostra iam concessa statuta seruentur, & ea bailliui nostri iurare teneantur se firmiter seruaturos. Item, quòd ad opus garnisionum nostrarum, bona eorum, vel subditorum suorum, eis inuitis, nullatenùs capientur. Item, quòd pro grauaminibus, sibi illatis cortigendis, de quibus liquebit, auditores non suspectos, eisdem cùm requisiti fuerimus, concedemus, qui vice nostra celeris complementum iustitiæ super hæc fideliter exhibebunt.

Priuilegia eiusdem tenoris ferè infinita (vt ita dicam) hic recenseri possent, quæ breuitatis causa relinquuntur; maximè cùm illorum multa à curioso lectore, intueri queant apud Renatum Choppin. *in Monast. & de Sacra Polit. per to.* & Clementem Rainer. *de antiquit. Benedictin. in Ang. per tot.* Gabriel. Pennot. *in sua Hist. Trip.* & in Chronic. Casinen. *in lib. priuileg. Cistercien.* in Concil. General. nouiter Colon. impress. passim similiter in Gallia Christiana in Historia Anglicana, & apud Card. Baronium, & Bellarmin. sæpè videatur, insuper Miræus *de Originibus Benedictin. Cistercien. & Præmonstraten.*

His omnibus additur memorabile diploma Caroli IV. quòd ad intelligentiam exemptionis clericorum, & Ecclesiasticorum à potestate laica multum conducit, ipsiusque optimi Imperatoris Religionem & piam mentem; ostendit, quòd hic transcribere mihi visum est, suis præcisis verbis.

CAROLVS IV. DIVINA
Fauente Clementia, Imperator,
semper Augustus, &
Bohemiæ Rex

Ad perpetuam rei memoriam.

☞ ETsi Imperialis benignitatis clementia, quorumlibet deuotorum Fidelium, quos Sacrum Romanum ambit Imperium, ex officij debito teneatur necessitatibus, & iniustis oppressionibus consulere, & de opportunis remediis prouidere; ad illos tamen maximè dirigitur nostræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoscimus, quorúmque oppressionibus, status Ecclesiasticæ libertatis, quam semper nostris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & nimis indebite prægrauatur. Sanè ad Imperialis Maiestatis audientiam ex parte honorabilium Præpositi Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Maideburgen. Ecclesiæ, deuotorum nostrorum dilectorum insinuatione, quæ querulosè, & suppliciter est deducta, peruenit. Quòd Seculares quidam in potestatibus, & officiis constituti, videlicet Duces, Comites, Barones, & alij Domini temporales, necnon, & Consules Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, & locorum Rectores dictæ Maideburgen. Maguntinen. Colonien. Prouinciarum, Dei timore postposito, statuta singularia, & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra personas Ecclesiasticas, & Ecclesiarum libertates, & legitimas, ciuiles, & canonicas sanctiones: puta, quòd nulla bona temporalia in Ecclesiasticam libertatem transferantur, necne clerici in sacris constituti, ad agendum, & testificandum in quibuslibet, & maximè in piis causis, aliquatenus admittantur; quodque excommunicati laici, & publicè denunciati in foro ciuili minimè repellantur. Item prædicti Domini temporales, Consules, & Rectores per secularem potestatem res, & bona clericorum occupant & arrestant: oblationes Fidelium diminuunt & restringunt exactiones, & talias indebitè de bonis Ecclesiæ, & redditibus exigunt, & extorquent, possessiones Ecclesiarum, & personarum earum deuastant incendiis, & rapinis. Contractos inter Clericos, & laïcos factos legitimos ad libros Ciuitatum, Oppidorum, Villarum, & locorum recensant Inscribere, & sigillare: donata, & legata ad Fabricas, & Ecclesiarum structuras, contra Prælatorum voluntatem, & aliorum, quorum interest, præsumunt vsurpare contra iustitiam in fraudem, & odium clericorum, & de bonis, & rebus etiam quas non causa negotiationis, sed pro vsibus propriis per terram ducunt, seu duci faciunt teloneũ exigunt, & recipere non verentur, & confugientes ad Ecclesias, & Cœmeteria indè extrahere, contra Imperiales sanctiones, præsumunt. Quæ omnia, & singula, ac inde secuta, cùm per sacras, & ciuiles, & canonicas sanctiones expressè reprobata sint, & in fraudem Ecclesiasticæ libertatis, de facto præsumpta, de Principum, Comitum, Baronum, Fideliúmque nostrorum consilio, ex certa scientia, Imperiali auctoritate cassamus, irritamus, & annullamus, cassáque, irrita, & nullius esse momenti penitus deducimus, & expressè pronunciamus. Præcipientes sub indignatione Imperialis banni, vniuersis, & singulis Maideburgen. Colonien. & locorum vicinorum Principibus, & temporalibus Consulibus, Potestatibus, ipsorum statuta, & ordinationes, sicut in præiudicium Ecclesiasticæ libertatis edita sunt, omninò reuocent, & de luce tollant, & secundùm ea non iudicent ampliùs, nec sententias dictent: aut eisdem iudicium, quomodolibet: & contra Ecclesiasticam libertatem patiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicunque laïcus, cuiuscumque status, vel conditionis existat: ausu sacrilego, & propriæ temeritatis audacia, Sacerdotem, vel clericum secularem, vel Religiosum diffidauerit, vel captiuauerit, proscripserit, spoliauerit, occiderit, vulnerauerit, & mutilauerit, aut in carcerem detinuerit, aut huiusmodi maleficia perpetrantes, scienter receptauerit, vel fauorem in eis præstiterit, præter pœnas à sacris Imperialibus, & canonicis sanctionibus eis inflictas, sint ipso facto Infames, ac omni honore priuati. Nec ad placita, vel consilia nobilium admittantur quouis modo. Volumus etiã, hortamur, & requirimus ipsos Prælatos Ecclesiasticos, vt hanc nostram legem, & sanctionem in Synodis, & Ecclesiis publicari procurent: & requisiti executionem pœnarum, & sententiarum denuncient; ne in præmissis excedentes per simulatam ignorantiam suas malitias valeant excusare. Nulli ergo hominum liceat hanc nostræ cassationis, & remutationis, seu pronunciationis, aut denunciationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet contraire, sub pœna mille marchatum auri: quas ab eis, à quibus contrà factum fuerit, irremissibiliter exigi volumus: & eorum medietatem nostri Imperialis, residuam verò partem iniuriam passorum vsibus decernimus applicari.

Datum Tangerundiæ anno Domini 1378. Indictione 5.5. Kalendas Iulij, Regnorum nostrorum anno 30. Imperij verò 23.

Refertur priuilegium istud *in calce actorum* Concilij Constantiensis, & ab eodem Concilio *in 19. sess.* approbatur & confirmatur.

Denique Catholicorum fere omnium Regum, & 6
Principum priuilegiis multis seculis vsque ad præsens, potiuntur consensu totius Orbis clerici & Ecclesiastici; vt non solùm eorum personæ, sicuti in antecedenti quæsito probatum est, verùm etiam facultates, & bona libera sint ab eorumdem Regum & Principum potestate.

Immo talis exemptio à prædictis Imperatoribus, 7
Regibus, & Principibus super huiusmodi clericis, & Ecclesiasticis, eorumque bonis, reuocari non potest; probatur multis rationibus à Leonardo Lessio *loc. cit. num. 35.* adductis.

Primo, quia fuit absoluta, & perpetua ex mente concedentium: omnis autem donatio, vel exemptio facta communitati in perpetuum, est irreuocabilis.

Secundò facta fuit ad remuneranda beneficia spiritualia, quæ regna percipiunt ab Ecclesia.

Tertiò, quia principaliter ad Dei honorem facta fuit:

fuit: sicut donatio agrorum, aut villarum, quæ offeruntur Ecclesiæ, eiusque ministris. Vnde sicut sacrilegium esset repetere agros Ecclesiæ donatos, ita sacrilegium erit infringere clericorum immunitatem.

Quartò, Orbis Christianus, à quo Principes habent auctoritatem, consensit in hanc exemptionem; vnde non est in principis potestate eam reuocare: sicut quod semel consensu Regni est alienatum, non potest repeti.

Quintò, quia Concilia, & Pontifices qui sunt suprà ipsos Principes, eam confirmarunt. Et prædicta insuper corroborantur; quia etiam Principibus renuentibus in dictam exemptionem consentire, Summi Pontifices habebant facultatem illam faciendi, vt docent Doctores, & probat Couarr. *in pract. c. 31. n. 3. & 4.* ex eo, quia potestatem habent à Christo Domino statuendi id, quod ad bonum, & vtilitatem spiritualem Ecclesiæ, atque Dei laudem, & honorem necessarium videtur, & opportunum: expedit namque supradicta confirmari, tùm quia Status Ecclesiasticus & res diuinæ, quas personæ Ecclesiasticæ tractant, perturbarentur, ac vilescerent, si instar laicorum ad Iudices seculares traherentur: tùm quia non tantùm à diuinis officiis distraherentur, verùm etiam daretur occasio, vt facili negotio à laicis vexari possint, multò magis quia laici sunt admodum infesti clericis, *cap. laici 2. quæst. 7.*

Sextò, quia Principes Christiani non verè, & propriè exemptioné Ecclesiasticis cócesserunt, sed potiùs detexerunt, & in eam à Deo concessam consenserunt, illiúsque exercitium iussere, vt dixi *in anteced. quæsit.*

Suadet pariter, quod sicut Papa exemptos facere potuerit clericos à potestate & iurisdictione Principum secularium, ita etiam illos eximere potuerit à tributis, & aliis oneribus, vt *in sequenti quæsito* latiùs ostenditur.

8 Ad effectum autem, vt personæ Ecclesiasticæ legitimè possint, onera à laicis imposita subire, & ad ea persoluenda compelli, inspecto iure Canonico, plura copulatiuè requiruntur, de quibus Rota *in Brundusina gabellæ 13. Februarij 1604. coram Penin. quæ in fine operis est decis. 105.* & priùs Betous *consil. 31. sub num. 13. vol. 1.*

9 Primò vt adsit magna necessitas, cui aliàs facilè subueniri non possit, nisi clerici cum laicis contribuant, vt probatur *in cap. non minùs* vbi expresè notat Abb. *in n. 4 de immunit. Eccles.* & clariùs apparet *per extrauag.* Benedicti X I. *sub eod. tit.* & notant Decian. *cons. 51. num. 31. lib. 3.* Molin. *de iustit. tract. 2. disput.* 672. Carol. de Grass. *de effect. clericat. effect. 5. n. 244.* Suar. *de immunitat. Eccles. lib. 4. cap. 26. n. 15.*

10 Secundò debet concurrere communis vtilitas, vel saltem pietas, vt *in d. cap. non minùs, & cap. aduersus, & cap. peruenit de immunit. Eccles.* Decian. *consil. 14. sub num. 10. vers. ad idem text. lib. 1.*

11 Tertiò requiritur, quòd onus sit tale, vt ad illud sustinendum laici non sufficiant; Clerici enim & Ecclesia solùm tenentur cum laicis contribuere in subsidium, & vbi laicorum non suppetunt facultates *d. cap. non minùs; & cap. aduersus*, quas considerationes considerauit Benedictus X I. *in d. extrauag. de immunit. Eccles.* ibi, *Cæterùm attendant sollicitè Ecclesiarum Prælati, & alij Clerici, Lateranense Concilium quod in huiusmodi subuentionibus solum casum necessitatis, aut communis vtilitatis, vbi laicorum ad id non suppetunt facultates; deliberatione prouida noscetur excepisse.*

12 Quartò requiritur, quod ad onus huiusmodi imponendum vocetur, & consentiat totus Clerus, nec sufficeret Episcopus cum Capitulo; quia quod omnes tangit, ab omnibus particulariter approbari debet, *cap. cùm omnes, de constitut. reg. quod omnes de reg. iur. lib. 6.* & probatur *in d. cap. aduersùs*, & notat Abb. *in d. cap. non minùs, num. 4. & 5. in 4. notab.* Betous *dict. consil. 31. num. 13. vers. quartò requiritur.* Bellett. *disquisit. clerical. part. 1. titul. de except. cleric. §. 2. num. 6.* & ad obligandum exemptos, non sufficit assensus Episcopi, Capituli, & Clerici, sed eorundem exemptorum Consensus est necessarius, Less. *de iustit. & iur. lib. 2. cap. 33. dub. 3. num. 62.* Salas *de legib. disp. 14. sect. 11. num. 115.* 13

Quintò in istis oneribus imponendis, vt personæ ecclesiasticæ teneantur, necessariò debet consuli summus Pontifex, & ipso consulto, & annuente, & non aliàs cleri contribuant, *d. cap. aduersus*, vbi notat Abb. *num. 5. vers. quartò requiritur* & fuit expresè cautum per Benedictum X I. *in d. extrauag. de immunit. Eccles.* & meritò: nam si in Episcoporum, & Cleri arbitrio hoc relinqueretur, facilè imponerentur huiusmodi onera per ambitum, & preces Principum & ministrorum laicorum, quibus occurrere solent Romani Pontifices, qui non aliter, quàm causa cognita, istas facultates, vt Clerici contribuant, concedere solent: notant Suar. *dict. lib. 4. de immunit. Eccles. cap. 32.* Carol. de Grass. *d. effect. 5. num. 287.* Hoc tamen limitatur in casibus inopinatis, & improuisis, putà belli, vel incursionis hostium, quæ præuideri nequeunt, nec illis prouideri mediante recursu ad summum Pontificem, cùm celeritatem expostulent, & moram non patiantur, vt notant Doct. & præsertim Alex. Ias. & Ripa *in l. si ex toto, §. 1. ff. de legib. Syluest. verb. Immunitas 1. num. 20.* Less. & Salas, *locis citatis.* Et his casibus tenentur contribuere omnes etiam Religiosi exempti. Nisi verba exemptionis sint vniuersalia, & apta comprehendere etiam huiusmodi casus inopinatos, & improuisos; Alexand. *consil. 50. num. 3. vers. nec obstat, & num 14. vol. 5.* Rip. *in l. 1. n. 51. ff. de vulgar. & pupillar.* Paris. *consil. 68. num. 17. & sequent. volum. 1.* Cephal. *consil 158. n. 9.* Decian. *cons. 51. num. 22. vol. 3.* Nait. *consil. 63. num. 11. & seq. & ferè per tot. & consil. 597. num. 4.* Roland. *consil. 6. num. 33. & seq. vol. 1.* & in terminis de priuilegiis Hierosolymitanorum equitum, latè Rota *in Leodien. collectarum 19. Martij 1604 coram Ortembergo, quæ est decis. 72. p. 1. recent. & in eadem causa 19. Aprilis 1619. coram Buratto, quæ inter eius impress. est decis. 591. & in fine operis est decis. 105.* 15 16

Vltimò requiritur, vt postquam talia onera prædictis requisitis concurrentibus imposita fuerint, ad ea soluenda personæ Ecclesiasticæ non à ministris laicis, sed à Superiore Ecclesiastico compellantur, Principes enim, & potestates seculares non possunt se in his intromittere. Ita Innocent. *in d. cap. non minùs, num. 6. de immunit. Eccles.* Bald. *in l. ad instructionem, sub num. 3. vers. quod verum credo. C. de sacros. Eccles.* Abb. *in d. cap. non minùs, n. 18. vers. dicit tamen,* Guidop. *decis. 78 in fin. vers. si tamen*, cum aliis per Menoch. *consil. 800. n. 17. & 19.* & latiùs *n. 50. & 51.* Decian. *tract. crimin. lib 4. cap. 11. n. 4.* Addit. *ad decis.* 234. Thesaur. *sub litt. F, vers. sed dubitari potest.* 17

QVÆSITVM XXI.

An Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datiis, gabellis, & aliis oneribus laicorum exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huiusmodi significant exactionem debitam Principibus, siue Communitatibus.*

2 *Tributum.vectigal, & alia huiusmodi in specie quid significent,& quomodo inter se differant.*

3 *Ecclesiastici à gabellis,tributis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quam personalibus exempti sunt.*

4 *Religiosi exempti sunt à gabellis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm personalibus, per specialia priuilegia summorum Pontificum.*

5 *Ecclesiastici in quibusdam casibus non sunt exempti à gabellis,& aliis oneribus laicalibus.*

6 *Bona, quæ habet Ecclesia de iure diuino, sunt perpetuò immunia à quibuscunque oneribus.*

7 *Bona, quæ Ecclesia habuit à priuatis sed ad cultum diuinum, & officium spirituale fuerunt destinata, immunia sunt ab omnibus oneribus nedum publicis, & Regijs,verùm etiam priuatis,& præexistentibus.*

8 *Bona, quæ Ecclesia possidet forte temporali, & iure ciuili, exempta sunt ab oneribus impositis, postquam ad Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas bona deuenerunt.*

9 *Bart. cautela, vt bona transeant ad Ecclesiasticos cum onere reprobatur.*

10 *Statutum, quòd prædia omnium ciuium, qui sunt in Comitatu, sint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, non valet in præiudicium Ecclesiæ.*

11 *Onera imposita priùs quàm prædia ad Ecclesiam,vel personas Ecclesiasticas peruenirent, an sint soluenda.*

12 *Onera imposita bonis propter bona ipsa, sunt persoluenda, ad quascumque manus bona peruenerint, quia sunt onera certa, realia, & perpetua.*

13 *Onera, quæ non sunt certa,& perpetua,sed pro varietate negotiorum imminentium immutantur, desinunt durare, postquam res tali onere grauata peruenit ad manus Ecclesiæ,vel personarum Ecclesiasticarum.*

14 *Impositio, quæ fit pro solido, & libra, desinit durare, postquam res peruenit ad manus Ecclesiæ.*

15 *Onera, quæ imponuntur super bonis, ratione personæ tantum non possunt imponi, nisi subiectis.*

16 *Onera imposita super bonis ratione personæ tantùm non sunt ab Ecclesiasticis persoluenda, etiam quod fuerint imposita antequam ad ipsos bona peruenirent.*

17 *Bona in Ecclesiam,vel Ecclesiasticas personas translata, quando retineant obligationem soluendi tributum,*

18 *Onera laicalia soluere non tenetur Ecclesia ex ipsius bonis in catastro laicorum descriptis de consensu Prælati, absque assensu Apostolico, etiamsi Prælatus collectas soluerit,* num.seq.

20 *Prælatus soluens collectas, non priuatur sua immunitate.*

21 *Regulares & si nequeant inuiti cogi ad iurandum possunt tamen gabellarum emptores ab ipsis exigere iusiurandum pro eorum rebus, per duanam transeuntibus, an eorum iuramento standum sit.*

22 *Exemptio à gabellis transit ad colonos.*

23 *Hieronymi Buccaferrei Iurisconsulti Bononien. responsa duo referuntur in materia, an collecta imponi possint fructibus colonorum Ecclesiæ.*

24 *Onera Ecclesiasticis imponentes sunt excommunicati.*

25 *Onera Ecclesiasticis imponentes, absque Papæ licentia, etiamsi nulla exactio sequatur an sint excommunicati.*

26 *Onera Ecclesiasticis imponentes pro bonis ipsis donatis, vel ab eis emptis, sunt excommunicati.*

27 *Bona clericis donata ad titulum patrimonij, ad effectum suscipiendi sacros ordines, sunt exempta ab oneribus laicalibus.*

28 *Onera, & collectas a clericis negotiatoribus exigentes an sint excommunicati.*

29 *Negotiator quando dicatur clericus.*

30 *Negotiatio quando clericis permissa.*

31 *Onera, & collectas à sponte dantibus exigentes, an sint excommunicati.*

32 *Prælati imponentes onera Ecclesiasticis absque Papæ licentia,an sint excommunicati.*

33 *Collecta an exigi possint à clericis,qui causa fraudandi collectas clericalem habitum assumpserunt.*

34 *Ecclesiastici feudatarij Principum secularium tenentur ad onera feudorum.*

35 *Collectæ imponi, & exigi nequeunt à clericis pro bonis in communi possessis cum patre, vel fratre laicis.*

PRo intelligentia terminorum qui in præsenti 1
Quæsito sæpè enunciantur: Notandum est quòd
huiusmodi termini,nempè *tributum, vectigal,gabella,
telonium, & alia huius generis*, importent publicam
exactionem debitam Principibus,siue Communitatibus;
in specie autem vnum quidque habet suam
particularem differentiam. Vectigal enim dicitur, 2
quod pro rebus vectis præstatur,& idem significat id, quod datur pro ducatu per terram alicuius, vt securiùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à Græco nomine ductum idem est, quod vectigal, seu gabella, vel duana. Itaque vectigal, guidagium, seu gabella, vel duana, sunt idem. Pensio est pretium vsus rei locabilis, quæ si soluatur priuatæ personæ dicitur priuata; si Principi, vel Communitati, dicitur publica. Census est quædam pensio, quæ de prouentibus soluitur. Tributum est census, qui datur de proprio solo Principi, vel Communitati. Itaque pensio, census, Tributum, quando sunt publica, idem sunt. Tallia verò, præstatio, impositio, collecta idem etiam sunt, & quodlibet eorum est summa, quam Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam substantiam cuiuscuoque. Angaria autem & perangaria est iniusta compulsio, siue coactio ad aliquid soluendum, vel faciendum: seu angaria est obsequium personale, & reale, propriis scilicet sumptibus præstitum. Munus aliquando sumitur pro dono, aliquando pro officio, vel honore, aliquando verò sumitur pro eo, quòd necessario subimus lege, vel imperio. Ita Syluest. *verb.gabella 1.per totam*, Roderic. *tom.2.regul.quæst.65. artic.1.* & communiter *Summista verb.vectigal.*

Ecclesiasticos omnes, atque ita Religiosos, qui 5
verè Ecclesiastici sunt, & seruitio Dei mancipati, vt superiori Quæsito dictum est, à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis tributis, & oneribus tam realibus, quàm personalibus, tam impositis, quàm imponendis immunes, & exemptos esse probatur espressè *in cap.fin.de vit.& honest.cleric.* vbi apertè probatur, clericos, & Ecclesiasticas personas non subiici in bonis propriis, statutis, & consuetudinibus Patriæ circa solutionem gabellarum, seu collectarum editis.

Probatur etiam *in cap.non minùs*, & *in cap. aduersus. de immunit. Eccles.* vbi dicitur, quòd ab omnibus oneribus Vrbium, & Castrorum clerici sunt exempti; facit *cap.quanquam de censib.in 6.* & *clem.præsens eod.tit.cap.aduersus,* & *cap.non minùs de immunit. Eccles.*

De iure etiam ciuili manifestè probatur ex iure nouissimo Authenticorum, *auth.item nulla Communitas C.de Episc.& cleric.& in corpore* vnde sumitur d. lex nempè, *Auth. collat.10.§.item nulla, tit. de stat. & consuet.contra lib. Eccles.* vbi generaliter disponitur, quòd nulla Communitas, vel persona publica, vel priuata

collectas

collectas, vel exactiones, angariss, vel perangarias Eccleſiis, vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſunis imponant, aut inuadere bona Eccleſiaſtica præſumant, idem probatur *in l. ſancimus la 2. C. de Sacroſ. Eccleſ.*

Talis exemprio à vectigalibus, & aliis oneribus clericis, & Eccleſiaſticis perſonis donata, probatur inſuper (antequam ad ſpeciales Summorum Pontificum Conſtitutiones deueniamus) ex conſuetudine omnium gentium; quod enim vbique fit, proculdubio naturam vniuerſalis conſuetudinis induit; & quòd vbique hoc, quod præmiſimos factum ſit, vel ſaltem multis, & præcipuis locis, nec non apud multas nationes, ſic oſtenditur; nam Hebræi Leuitas ſuos exemptos habebant ab omnibus tributis, vectigalibus, & oneribus, ita habetur *in cap.* 30. Exod. Ægyptij ſub Rege Pharaone Sacerdotes ſuos ſimiliter exemptos à prædictis oneribus habuerunt, vt elicitur ex *cap.* 47. Geneſ. Idem conſtat de Sacerdotibus Hebræorum ſub Artaxerſe Rege, *ex lib.* 1. Eſdræ *cap.* 7. & de Sacerdotibus Gentilium habetur apud Ariſtotelem *in lib.* 2. *Oeconom.* & ex Cæſare *lib. de Bello Gallico*, & ex Plutarcho *in Camill.* & ex aliis.

Apud verò Chriſtianos, Conſtantinus Imperator Eccleſiaſticos immunes ab omnibus Reipublicę oneribus declarauit, vt patet ex Epiſtola illius ad Anilinum apud Euſebium *lib.* 10. *Hiſtor. Eccleſ. cap.* 7.

Idipſum fecerunt multi alij Imperatores, Reges, & alij Potentatus, vt fatentur Cardin. Bellarm. *de exempt. cleric. c.* 2. *verſ. hanc igitur ſententiam, in fine* 2. *tom. controuerſ.* & Ioao. Baptiſta Scottia *in expoſitione Bullæ Cœn. can.* 18. *verſ. eaſdem immunitates.*

4 Præterea ex abundanti probatur ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis Regularibus conceſſis, Nam Eugenius IV. *anno Domini* 1434. 7. *Kal. Martij, ſub Datum Florentiæ Pontificat. ſui anno* 4. conceſſit Monachis Caſinen. aliàs Congregationis S. Iuſtinæ de Padua Priuilegium, per quòd Epiſcopis, & aliis poteſtatibus ſecularibus, & Regibus prohibet, ne Monaſteriis dictæ Cógregationis aliquas exactiones, aut unera realia, ſeu perſunalia, etiam ad refectionem pontium, à perſonis dictorum Monaſteriorum exigere audeant, vel imponere ſub pœna excommunicationis à notitia huius indulti incurrenda.

Inſuper exemit dictã Congregationem à quacumque decima, collecta, & ſubſidio per Sedem Apoſtolicam impoſita, vel imponenda, niſi de hoc indulto de verbo ad verbum faciat mentionem; liberauit etiam dictam Congregationem à quacumque penſione, cenſu, tributo, quo tenebatur alicui Eccleſiæ Ordinariis, & aliis quibuſcumque perſunis de bonis ſuis, & redditibus, & domibus non obſtante quocumque in contrarium etiam à Sede Apoſtolica indulto, & à ſolutione decimarum, primitiarum, & quarteſiæ de omnibus bonis, quæ ipſi colunt, vt habetur *in lib. priuil. prædicta Congregationis conceſſ.* 7. 8. & 9.

Congregatio noſtra Vallis-Vmbroſæ inter alia priuilegia, quibus ab Apoſtolica Sede decorata, & monita eſt, plurimas habet exemptiones ab omni ſeculari poteſtate, contributione, talliis, & aliis oneribus, quarum exemptionum (relictis omnibus aliorum Monaſteriorum d. Congregationis particularium, quoad hanc rem priuilegiis) tantùm illam Innocentij IV. eximentem omnes Monachos eiuſdem Congregationis ab exactionibus, contributionibus, & talliis, aliiſque oneribus verbatim referam.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilectis filiis Abbati, & Conuentui Monaſterij Vallis-vmbroſæ, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Monaſteriorum, & locorum Ordinis Vallis Vmbroſæ, quieti paterna ſolicitudine prouidere volentes, vt per communia Ciuitatum, in quarum diſtrictu Monaſteria, & loca pia conſiſtunt, ad ſoluendas eis exactiones, ſeu tallias per ea impoſitas, ſiue ad exercitum faciendum, compelli nequaquam poſſitis, auctoritate vobis præſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Peruſij 5. Kal. Martij, Pontificatus noſtri anno 10.

Hoc priuilegium, ſicut & multa alia, ab exactionibus, contributionibus, aliiſque oneribus, nec non à ſecularium Principum, & qualibet laica poteſtate eximentia confirmauit Vrbanus V. *in illa conſtitutione*, ſub datum Auinioni 4. Kal. Martij anno 1363. Pontificatus verò 1. Quod priuilegium cum antecedenti legitur in libro Authentico priuilegiorum noſtræ Congregationis. Tenor autem huius Confirmationis eſt.

Cùm à vobis petitur quod iuſtum eſt & honeſtum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per ſolicitudinem officij Noſtri, ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij veſtri iuſtis poſtulationibus, grato concurrentes aſſenſu, omnes libertates, & immunitates à Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſiue Priuilegia, ſeu alias indulgentias, vobis, & Monaſterio veſtro conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, ac aliis Chriſti fidelibus, rationabiliter vobis, & eidem Monaſterio veſtro indultas, ſic eas iuſte, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio, auctoritate, confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſo temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ſe nouerit incurſurum.

Quibus priuilegiis gaudent omnes Religiones communicationem priuilegiorum dictarum Congregationum habentes, præter conceſſiones ſpeciales ſingulis ordinibus impartitas.

Præterea id ſpecialiter cenſuit Rota Romana *in vna Bononien. exempt. die* 25. *May* 1618. *corã Emin. Card. Veroſpio.* pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Lateranenſis, vbi habetur, idem fuiſſe dictum *in Coregien. gabella coram Iuſto* 27. *Nouembr.* 1602.

In aliquibus tamen caſibus Religioſi, ſicut, & cæteri Eccleſiaſtici non ſunt exempti: ſi enim antequam bona aliqua ad eos venirent, onus aliquod certum, & inuariabile annexum habebant, v.g. aliquem cenſum, vel ſeruitutem debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, denique poſtquam ad Eccleſiaſticorum manus peruenient, tenebuntur etiam ipſi ad ea onera præſtanda; quia vnaquæque res cum ſuo onere tranſit, *c. conſtat, c. cùm non ſit, & cap. paſtoralis, de decimis*, Syluest. *verb. immunitas.* 1. *num.* 19.

Verùm pro clariori huius materiæ intelligentia, diſtinguendæ ſunt plures ſpecies bonorum Eccleſiaſticorum, prout diſtinxit Rota *in Alben. gabellæ, ſiue onerum* 28. *Iunij* 1630. *coram R. P. D. meo Merlino, quæ in fine operis eſt deciſ.* 104.

6 Prima est species bonorum, quæ habet Ecclesia iure spirituali, & diuino, vt decimæ, & oblationes, & hæc semper, & perpetuò sunt immunia à quibuscunque oneribus secularibus, tam præteritis, quàm futuris, quia immediatè illa habet à Deo, nec commiscenda cum laicis, vt Numet. cap. 18. & notant Canonistæ communiter in Canon. si tributum 11.q.1. & in Can secundum 23.quæst.8.

7 Secunda est species bonorum, quæ Ecclesia habuit à priuatis, sed ad cultum diuinum, & officium spirituale sunt destinata, vt situs Ecclesiarum, & cœmeterium pro sepulturis, hortus iuxta Ecclesiam; & hæc pariter sunt immunia sempèr ab omnibus tributis, & oneribus nedum publicis & Regiis, verum etiam priuatis, & præexistentibus, ob eorum specialem sanctitatem, vt d.can. secundum 23 q 8. Bald. in l.omnes, num. 12. de sacros. Eccles. Turrecrem. in d.can. si tributum 11.q.1. & in summa de Eccles. lib. 1. cap. 98. in respons ad 7. argument. Niger, in repetit. extrauag. vnic. num. 242. de vit. & honest. cleric. Suar. ad Reg. Angl. de immunit. Eccles. lib. 4. cap. 17. num. 6. & 7. & cap. 19. num 2. & 8. & latiùs cap. 20. num. 17.

8 Tertia est species bonorum, quæ possidet Ecclesia sortè temporali, & iure ciuili, vt titulo venditionis legati, vel alio simili. Et in his etiam subdistinguendum est, quod vel onera imponuntur, postquam ad Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas bona peruenerunt, & certum est omnino gaudere immunitate, Bart. in l. rescripto § final. num. 5. vers. videto, ff. de muner. & honor. vbi fatetur, nullum dari remedium seu cautelam, quod clericis, seu Ecclesiis pro eorum prædiis imponatur Collecta; cùm laici non possint edere legem, per quam libertas Ecclesiastica infringatur. Suar. d. lib 4. de immunit. Eccles. cap. 20. n. 2. vbi quod
scriptores omnes Catholici sine dissensione hoc ad-
9 mittunt. Verùm Bart. loco cit. dat cautelam per quam
bona transeant ad Ecclesiasticas cum onere, nempe
vt fiat statutum, quòd prædia omnium ciuitatum, quæ
sunt in Comitatu, sint tributaria, & affecta onere
tributorum pro collectis imponendis, nam tunc
transirent ad Ecclesiasticas cum onere: & opinionem
Bart. dicit communem, Socin. sen. consil. 12. lib. 4. Bellon. Sen. cons. 40 Nicol. Fest. in tractat. de collect. pag. 4.
10 cap. 2. num. 27. At ista Bart. cautela est omnino improbata, quia huiusmodi statutum esset indirectè contra libertatem Ecclesiasticam. Licèt enim eo tempore, quo vniuersum territorium efficitur tributarium, prædicta sint sub iurisdictione laicorum, tamen hoc tempus inspici non debet. Sed illud, quo ipsæ collectæ imponuntur, tunc enim habent formam, & à statuto habuerunt solummodo radicem aliquam causalem, & remotam; & dum statutum fuit territorium tributariũ pro collectis imponendis, habet tacitam conditionẽ, scilicet si imponantur, quæ conditio cùm sit potestatiua non retrotrahitur in præiudicium Ecclesiæ, quæ medio tempore acquisiuit, nec tunc subiacent iurisdictioni laicorum, & ideo meritò Barthol. reprobarunt, Bald. in l. omnes n. 12. 13. 14. cum seq. C. sine C. sine cons. vel relig. & in l. placet. n. 10. in l. neminem, n. 4. C. de sacros. Eccles. & consil. 112. n. 7. lib. 2. Abb. in cap. final. n. 13. de vit. & honest. cleric. Ias. in d. l. placet, num. 21. C. de Sacros. Eccles. vbi quod dictum Bart. est falsum, & damnatum per omnes, Guidop. quæst. 381. Ruin. consil. 110. num 8. lib. 4. Felin. in cap. Ecclesia sancta Maria num. 76. de constit. Phot. in Addit ad Cons. vlt. Lauden n. 10. & 13. Abb. cons. 8. num. 4 & sequen. Syluan. cons. 9. n. 29. & cons. 32. num. 11 Marcobrun. cons. 48. num. 29. vbi testatur de communi. Pasett. cons. 31. num. 8. Vegg. cons. 7. num. 11. Riminal. Iun cons 25 num 23 Crass. com. opin. lib. 1. cap. 18. quæst. 2 Remig. Gonn. de charit. subsid. quæst. 62. num. 16. Card. Alban. de immunit. Eccles. n. 92. Ceual. commun. contra commun. quæst 899 n. 72. & 106. qui alios cumulat Azor. instit. moral. part. 1. lib. 5. cap. 13. quæst. 1. Thesaur. decis. 234. num. 5. Niger in repet. extrauag. vnic. de vit. & honest. cleric. num. 190. Alphonsus de Montaluo in foro leg. Castell. lib. 1. leg. 2. vers. in contrarium Guttier. practicarum quæst. lib. 2. quæst. 132. num. 5. vbi quòd hæc sit verior, & magis communis opinio; & latè Rota in d. Albea. gabella seu onerum coram R.P.D. Merlino.

Quò verò ad onera imposita priusquam prædia ad 11
Ecclesiam, vel personas Ecclesiasticas peruenirent, rursus subdistinguendi sunt alij casus prout distinxit Rota in Brundusina gabella 13. Februarij 1604. coram Penia, quam fine operis est decis. 103.

Primus casus est, quando possessionibus, prædiis, 12
siue bonis propter bona ipsa imponuntur onera, vt in l. rescripto §. final. & in l munitam, §. prastimonium, ff. de muner. & honor. & hoc casu res ita onerata ad quoscunque perueniat, cum illo onere transit, & consequenter persona Ecclesiastica, ad quam peruenit, pro illa soluere tenetur, quia illud onus est certum, reale, & perpetuum. Ita Innoc. in d. cap. non minus de immunit. Eccles. Archid. in cap. 1. in eodem tit. 6. quem ibid. sequitur Ioan. Andr. num. 5. in prin. & Gemin. num 9. Abb. cons. 13. n. 1. vers. certũ est lib. 1. Anchar. consil. 96. n. 6. Angel. consil. 24. Bart. d. l. rescripto §. final. n. 5. ff. de muner. & honor. & in d. l. placet, n. 59. C. de Sacros. Eccles. quem refert Alphons. Auar. in specul. iur. Pontif. cap. 35. §. quoad principalem, vers. nam si dictum sunm.

Secundus casus, est quando impositio onerum 13
non est perpetua, & certa, sed pro varietate negotio-
rum imminentium immutatur illa impositio, vt est, 14
quæ fit pro solido, & libra; & tunc postquam res tali
onere grauata peruenit ad manus Ecclesiæ, vel personarum Ecclesiasticarum, desinit durare illud onus, ita Archidiac. in d. cap. de immunit. Eccles. lib. 6. quem refert & sequitur Ioan. Andr. num. 5. in fin. & Gemin. ibid. num. 9. vers. tamen subdebat, cum aliis per Thesaur. d. decis. 234. num. 7.

Tertius casus est, quando onera, seu collectæ im- 15
ponuntur ratione personæ tantum super bonis, &
hoc casu cùm non inhæreant rebus, sed ratione per-
sonarum potissimùm imponantur, consequenter im-
poni non possunt nisi subiectis, hoc est ciuibus, &
incolis dict. l. rescripto, § sciendum, vbi gloss. ff. de ma- 16
ner. & honor. & ideo neque Ecclesia, neque personæ Ecclesiasticæ ad talia onera soluenda tenentur, etiam quod fuerint imposita antequam ad ipsas bona peruenirent. Ita Canonistæ in d. cap. 1. de immunitat. Eccles. in 6. vbi præcipuè Gemin. num. 9. ad fin. Abb. in cap. final. num. 22. de vita & honest. cleric. Turrecrem. in cap. si tributum 11. quæst. 1. vers. alia verò, Barbat. plenè cons. 1. per tot. lib. 3. Felin. cons. 46. in 4. dub. Nig. in repert. extrauag. vnic. de vit & honest. cleric. num. 247. cum pluribus sequen. Comitul. respons. moral. lib 1. cap. 94. num. 3. & Rota in allegata Brundusina gabella 13. February 1604. coram Pena, & in d. Alben. gabella seu onerum 28. Iunij 1630. coram R.P.D. Merlino, vbi quod allegatam decisionem in Brundusina gabellæ coram Penia, tanquam Magistralem passim sequitur Sacra Congregatio super Controuersiis iurisdictionalibus per S.D.N. Vrbanum VIII. instituta. Imò Card. Albano. de immunit. Eccles. Gutier. pract. quæst. lib. 2. q. 3. num. 15. vers præterea, & latiùs Suar. ad Reg. Angl. de immunit. Eccles. lib 4. cap. 20. num. 6. quæst. 11. & seq. vs-
que ad fin. affirmant, bona translata in Ecclesias cate- 17
nus retinere obligationem soluendi tributum, quatenus illud à Principe fuerit priùs impositum, expresso pacto inter ipsum, & priuatos inito, vel ex particulari dominio illius prædij; itaut ipse in priuatos transtulerit, hac sibi reseruata pensione, censu, seu colle-

ctaJ

cta; non autem, si exegisset, ex sola vi Regiæ potestatis, & iurisdictionis: hæc enim tunc penitùs expirat, cùm bona ad Ecclesiam perueniunt, & rea deuenit ad statum, qui incapax est illius subiectionis tributi erga Principem laicum; quod secus est in pactis, & conuentionibus per viam contractua initis, quia ius illorum transit, & continuat in quibuscunque personis, quomodocumque exemptis, & priuilegiatis. Felin. *in cap. Ecclesia Sancta Maria n.*77. *de constit....consil.*7.*num* 5.*& seq.* Bellon. Sen. *consil.*40. *num.*4.*&* 5. Fest. *de collect. part.*4.*c.*2.*num.*31. Aldetan. Mascard. *de general. interpret. stat. conclus.*1. *num.* 100. Azor. *instit. Moral. part.*1.*lib.*5.*cap.*13. *quæst.*1. *vers. secundo sciendum est*, & per Suat. *vbi supra, num.*6.*&* 15. *in fin.& num.*18. *& num.* 9. docet quomodo probari possit, prædia fuisse sub particulari dominio Principis, vel tributum solui ex conuentione non autem ex solo iure vniuersali Principatus; & sequuta est Rota *in allegata Alben. gabella seu onerum coram R.P. D. Merlino.*

18 Huiusmodi exemptio competit Ecclesiæ, etiam si ipsos prædia reperiantur descripta in catastro laicorum de consensu prælati, vel Rectoris, si descriptio facta sit absque auctoritate & assensu Summi Pontificis, cuius interest, communibus Ecclesiarum vtilitatibus prouidere, ita Abb. *in cap. aduersus num.*1.*&* 4.*& in cap. non minus num.*18. *de immunitat. Eccles.& consil.*13.*num.*1.*&* 2. *lib.*2. Natt. *cons.*203. *num.*4. *& seq.* vbi doctrinam Bald. *in auth. sed & periculum n.*2. *vers. hoc verum. nisi Ecclesia C. fine cens. vel reliq.* asserentis quod si Ecclesia facit æstimum, tenetur ad collectas in vim sui consensus, non ex vi iurisdictionis, declarat Natt. procedere data legitima descriptione in æstimo, seu catastro, nempe quod accesserit auctoritas Sedis Apostolicæ, & secuta est Rota *in allegata Alben. coram R.P.D. Merlino, num.*21. Quod procedit etiamsi prælatus, vel Rector soluerit collectas

19 quia huiusmodi solutiones, nisi fiant auctoritate Summi Pontificis intercedente, non præiudicant; priuilegium enim immunitatis non est personale, sed ipsi ordini Ecclesiastico, & ipsis bonis Ecclesiarum concessum, cui gesta priuatorum præiudicare non possent, vt notant Castren. *cons.*423.*num.*2.*lib* 2. Ceual. *commun. contra commun. quæst.*899.*num.* 107. *ad fin.*

20 & Prælatus siue Rector soluens non censetur priuatus sua immunitate, quæ de iure sibi competit ad text. *in l. voluntariè C. de excusat. tut.* Alex. *consil.* 33.*n.*2. *vers. sed ea mihi lib.* Castren. *d. consil.*423.*num.*2. Natt. *consil.* 447. *num.*16. & Rota *in allegata Alben. gabella coram R.P.D. Merlino num.*23.*&* 24.

21 Notandum autem, quòd licet Regulares nequeant inuiti compelli iurare, per concessionem Eugenij IV. Casinen. factam, incip. *Et si ex debito*, quæ est 7. *in Bullar.* Rodetic. *pag.*84 & per aliam concessionem incip. *Regularem vitam*, quæ est 9. *ibid pag.*88. tamen emptores gabellarum possunt ab iisdem Regularibus fiscali modu exigere iusiurandum, quod res, quæ per ducanam transeunt nomine eorumdem Regularium, sint ipsorum & ad ipsorum vsus deputata, non autem aliorum; Quia id non est, simpliciter Regulares ad iurandum compellere, sed ex suppositione, si velint sibi res illas, quas ad proprium vsum esse dicunt, absque gabellæ solutione relaxari. Et Regulares ipsi tenentur iuramentum in manibus prælati præstare, nec possunt æquiuocare. Ita Syluest. *verb. iuramentum*, 3. *quæst.*2. *in fine.*& *verb. mendacium, quæst.*6. *in fin.* Sanch. *in decalog. lib.*3. *cap.*6. *num.*35. Laurent. de Petrin. *loco cit. num.* 150. & illorum iuramento standum est, nisi per partem aduersam contrarium probaretur, vel militaret aliqua præsumptio in contrarium; videatur Mascard. *de probat. conclus.*953. *num.*11. Seraphin. *de priuileg. iuram priuileg.*14. Farinac. *in prax. criminal. quæst.*172. *num.*50. Marta *de iurisdict. part.*4 *cas.*83. *numer.*7. D. Barbos. *de offic.& potest. Episcop. p.*2. *alleg.*13. *in fin.*2. *edit.* Quod si falsum iurauerint, non possunt de eo querelari, Valasc. *cons.*131. *num.*11. D. August. Barbos. *loc. cit.*

Insuper notandum, quòd priuilegia hæc exemptionis à gabellis, datiis, &c. cùm sint realia, transeunt ad colonos eorumdem Regularium; quia eorum bona, & prædia priuilegiata sunt, & exempta ab onere soluendi gabellas, & similia: vt docet Panormitan. *lib.*1. *cons.*9. *sub num.*2. *vers. ad secundùm*, & *in cap. ex parte, il* 1. *num.*4.*&* 5. *de decimis*, & alij relati à Menoch. *lib.*2. *de arbitrar. cas.*562. *num.*46. Præterea adest Bulla Pij V. de exemptione Generali Regularium, incip. Dum vberes, quæ refertur *in Bullar. nouo tom.*2. *Const.*11. eiusdem Pij V.

In qua Summus Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares personas, eorúmque Monasteria, Cœnobia, Conuentus, Ecclesias, Cappellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores suorum negotiorum ab omnibus exactionibus, tam vrbanis, quàm rusticis, necnon datiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus, ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quàm personalibus, metis, & mixtis etiam subsidio triennali, & augmento ac focularibus equorum taxis, militùmque hospitiis, &c. tam impositis, quàm imponendis. 22

Pro qua materia optimè condecent duo Responsa D. Hieronymi Buccaferrei Iurisconsulti Bononiensis, quæ propterea hic apponere libuit, ne honorem aliis debitum vsurpare videar, & vt omnibus quod suum est tribuatur.

RESPONSVM I.

D Hieronymi Buccaferrei I.C. Bononien. in Patriæ Gymnasio Iuris Cæsarei ordinarij Professoris necnon sanctiss. Inquisit. egregij Consult.

Quod collectæ imponi non possunt fructibus Colonorum Ecclesiæ, nec pro integra rusticali portione, nec pro ea, quæ restat deductis impensis, eo modo, quo negotiatores, & mercatores collectantur, citra graue præiudicium immunitatis Ecclesiasticæ: quin, & euidenti in facto detrimento non paruo bonorum ipsiusmet Ecclesiæ.

Causa, quæ controuertitur inter Ministros Catholicæ Regiæ Maiestatis, & Religiosos, est facilis resolutionis ad fauorem Religiosorum, vtcumque contradicant illi, qui, vt ait text. *in cap. Clericis de immunit. Eccles. in* 6. magis timent Maiestatem humanam, quàm diuinam ostendere, siue in genere quæramus, an Coloni Religiosorum collectari possint, siue dubium perstringamus ad illud lucrum, quod Colonis superest deductis impensis culturæ valore massaritij, & seminibus, ad similitudinem aliorum, qui negotiationem, & mercimonium exercent, 1

Primum illud maximè facit, quod immunitas Ecclesiastica: non tantùm est ad personas, sed & ad bona Ecclesiarum *cap. quanquam, de censib.* 6. ibi *cum*

 sequ

igitur Ecclesia, Ecclesiasticaque persona, ac res ipsarum & per hunc text. tenent omnes Doct. *in c. non minus de immunit. Eccles.* & in aliis locis citatis ab aliis, qui ante me scripserunt pro libertate Ecclesiastica; vnde cùm Coloni, vel partiarij, vel ad numos possideant Ecclesiæ, & non sibi ipsis, *l. non solum, §. idē, ff. de vsucap. l. communi diuidundo. §. neque. ff. com. diuid. l. videamus, § possessionem. ff. de vsur. & l. certè, §. his qui, ff. de precar.* Socin. *in cap. 1. de caus. possess. & proprietatis, n. 63.* ad eos necesse est, vt transeat immunitas bonorum ad instar immunitatis realis, *l. forma, §. quanquam, ff. de cens. l. actionum genera, §. 1. ff. de act. & obl. & in 4. not. in l. quia tale. ff. solut. matrim.* Aym. *cons. 239. sub num. 4.* Surdus *cons. 525. num. 26.* Festas. *de collect. part. 4. cap. 8. n. 2.* vel rectiùs dicamus, ad Colonos transire prædia cum immunitate Ecclesiastica, cùm in Colonia possideant Ecclesiæ, Abbas *in cons. 9. vers. Ad secundum in primo*, qui ait, quòd quando terra est priuilegiata, non tenetur Colonus partiarius ad onera, huc tendit, & id, quòd post Bart. & Ioan. de plat. scripsit Paris. *cons. 25. num. 10 & cons. 69. n. 6. in primo*, Colonos colentes terras immunes, esse immunes, & idem in fortioribus terminis scribit Decian. *cons. 6. in 4.* in priuilegio particulari concesso intuitu personæ, magis id erit in priuilegio iuris communis concesso intuitu Religionis, cuius etiam apud Ethnicos maxima semper ratio fuit, *l. sunt personæ, ff. de relig. sumpt. fun.* Magisque id procedit, quia immunitates conceduntur Clericis, & Religiosis ob plura onera quibus ipsi soli, & non laici grauantur, de quibus Euerard. *in cons. 42. num. 15.* & ideò conuenit, vt hæ immunitates, quasi concessæ ex causa onerosa, transeant etiam in illas personas, quæ non iure suo, sed iure Ecclesiæ fructus percipiunt.

Accedit secundò, quod cùm Coloni non recipiant fructus iure proprio, sed iure Domini, cui possident, cui etiam soluont pretium fructuum, vel nummis, vel actuali cultura; non tenentur ad collectas indictas personis pro rebus, sed ad eas locator tenetur. Bald. *in l. 1. sub num. 5. C. de annonis, & tributis lib. 10.* Alex. *cons. 35. sub num. 12. in 4. & clarius cons. 4. sub n. 4. in 5.* Natta *cons. 36.* & in puncto *cons. 409.* Vanum igitur est istud prætendere in Colonis Ecclesiarum, aliàs id esset tollere his Colonis id, quod de iure competit, & cùm non possint huiusmodi collectas repetere à locatoribus, quia sunt immunes, quemadmodum possunt repetere à locatoribus laicis, vt aiunt Alex. & Natt. citati, in hoc erunt deterioris conditionis, & reddentur difficiliores ad contrahendum cum Ecclesia, quæ omnia præiudicant libertati Ecclesiasticæ; iuxta traditiones Doct. *in c. Cum terra de elect. in c. Ecclesia S. Mariæ de const.* Anchar. *cons. 15. & 13.* Alex. *cons. 211. num. 7. in primo.* Nec obstat quòd in hoc Coloni non sint conditione deteriores Colonis laicorum, quia allegare absurdum non est soluere difficultatem: est enim absurdum, & contra iustitiam collectare dominos pro prædiis (quod vtique intelligitur pro fructibus, quia nimis impium esset pro prædiis infructuosis collectare) & ratione eorundem fructuum collectare Colonos; præsertim quia, vt audio, dum collectantur domini prædiorum, non habetur ratio fructuum pro parte Dominica tantum, sed habetur ratio ad mensuram, & quantitatem prædij, quod verò hoc sit absurdum, & contra iustitiam, patet ex eo, quod iure traditum est pro eadem re duas collectas imponi non posse. Alex. *cons. 78. sub num. 9. cons. 143. num. 6. & cons. 148. num. 10. in 6.* Dec. *cons. 284. sub num. 4. vers. Tertiò hoc idem* & in puncto Natta *cons. 193.* vbi, quod pro eadem re non est soluenda collecta imposita pro alendis militibus à domino directo, & à domino vtili, & si diceretur hanc iniustitiam non esse considerandam in Colonis Ecclesiæ, quia Ecclesia non collectatur, facilè possit responderi, quòd collectare Colonos, quia ob immunitatem non possunt collectari Ecclesiæ, est per indirectum lædere libertatem Ecclesiasticam, & fraudare immunitatem.

Tertiò, si hac collecta Coloni grauarentur, minùs etiam Ecclesiastici locarent, quia onus efficit, vt res minus valeat, gloss. fin. *in §. fin. ff. de vsufruct. legat.* Osasch. *decis. 83. n. 9.* & patet ad sensum, experientiáque notum est, quod qui conducunt, rationem habent onerum, quibus subiiciuntur, ex quo sequitur, quòd Ecclesia minus locabit adiecto hoc onere, atque prius solita erat locare, & in hoc non dicetur amittere lucrum, sed pati damnum, quia ita eius redditus diminuerentur, & proinde etiam diminuendus esset numerus Religiosorum, quod esset indirectè offendere libertatem Ecclesiasticam, & efficere, vt effectualiter Ecclesiastici sentiant diminutionem redditus ob collectam Colonis impositam, & vt certo modo collectam soluant, hoc manifestè reputatur à Doct. improbatum, *l. si venditor. ff. de seru. export.* qua ratione magis receptum est, vt emens ab Ecclesia non teneatur ad gabellam, quia ea hoc actu gesto cum Ecclesia, ipsa sentiret damnum, eo quod minus venderet Bald. *cons. 31. sub num. x. in primo.* Rol. *cons. 61. num. 15. in 4.* Gabr. *cons. 161. n. 3. in 2.* Rim. iun. *cons. 724. n. 48. in 6.* Gratian. *disceptat. forens. lib. 2. c. 390.* quòd isti DD. reputant indubitatum, quando ius collectandi non nascitur ex actu separato à contractu gesto cum Ecclesia, & qui contingat post contractum cum Ecclesia celebratum, sed habet dependentiam immediatè ex contractu cum Ecclesia, vt contingit in hoc casu in quo ius collectandi prætenditur ex eo, quòd Colonus percipit fructus, & non ex aliquo actu separato, quòd benè ad causam nostram est considerandum. Et quod illud quod indirectè offendit immunitatem, & libertatem Ecclesiæ sit reprobatum, ac si directè offenderet, ab omnibus, est receptum etiam quòd de Ecclesia non fieret specialis mentio, *cap. fin. & ibi gloss. de immunit. Eccles. in 6. cap. quanto de priuileg. cap. statutum de hæretic. in 6.* Calder. & Collegiū nostrum Bon. apud Anchar. *cons. 12. & 13*, & Anchar. ipse *cons. 155. sub num. 7. vers. eisdem Ecclesiis.* Geminian. *cons. 74. col. 1. vers. sicut ergo direct.* Grammatic. *decis. 100. n. 10 & 14.* & aliis de quibus Alba *cons. 8. n. 18.* & Surd. *cons. 301. n. 75. 76. & 77. in 3.* & quamuis Gutierrez *de gabel. quæst. 87 n. 6.* & Parlador. *lib. 1. quotid. quest. cap. 3. §. 1. n. 16.* admittant posse Ecclesiam lædi per indirectum ex gabellis impositis, ne deficiant debitæ obuentiones, & iura Regalia: tamen id scripserunt ex affectione ad Regiam Maiestatem, & non ex veritate; quia non legitur ex conseruatione libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ vnquam secutam fuisse diminutionem Maiestatis Principum, sed maximè auctam fuisse, ideò Religiosissimè iura Hispanorum volunt libertatem Ecclesiasticam seruari, & annullant Statuta quæ eam lædunt, vel Ecclesiasticis personis præiudicant, Fernan. Vasq. id testatur *lib. 3. de success. creat. §. 26. n. 72.* & quando etiam (quod negatur) læderentur in aliquo redditus Regij, in illis consistit vtilitas publica humana, & in conseruatione immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ consistit publica vtilitas diuina, *l. iubemus, C. de sacrosanct. Eccles.* quæ anteponitur humanæ, *cap. bona memor. de postul. Prælat. l. sancimus, C. de sacros. Eccles. & per hæc iura* Bart. *in l. 1. in 4. opposit. sub n. 26. ff. solut. matrim. & ex ordine littera facit text. in l. 1. huius studij ff. de iustit. & iur.* ibi *publicum ius in Sacerdotibus, & Magistr. consistit.*

Ea verò, quæ contra hoc fundamentum scripsit Menoch. *lib. 2. de arbitr. Iud. cas. 562. num. 46.* quòd

pat

per hoc non ſit inferre damnum, ſed tollere lucrum, & quod per indirectum, & ſecundariò poſſit Eccleſiæ inferri damnum, non ſunt vera, & recepta in iure, vt conſtat ex allegatis antea,& cùm poſſint diminui redditus Eccleſiæ ſoliti,non eſt amiſſio lucri, ſed illatio damni.

His quartò adiungo inter colonos partiarios, & dominos geri contractum ſocietatis in quo dominus ponit prædia,& colonus operas,& inſtrumenta fundi,vt fructus qui inde oriuntur æqualiter diuidantur. Bart.*in l.ſi merces §.vis maior ff.locat.*Bald.*in l.1. C.pro ſoc.in 7.quæſt.* ſed immunitates vnius ſocij communicantur alteri.Grat.*conſ.*150.*n.*6.*in primo* cum aliis de quibus Surd.*d.conſ.*301.*n.*81.& 82. Ergo,&c.Et licet multi ex Doct.loquantur quando aliàs immunes non gauderent ſua immunitate, ſentiunt tamen, quia ob illud minus,quod offerrent Coloni Eccleſiaſtici non haberent integram immunitatem, quemadmodum haberent, ſi nummis ſuis colerent, & qui colunt ad partem fructuum, poſſunt ob onera minus offerre in pactis, ex quo vittualiter ſemper minueretur commodum,quod Religioſi habent ex Immunitate.

Et res clara magis redditur dum ſermo reſtringitur ad collectas, quæ exiguntur pro hoſpitatione militum: ſi quidem non tenentur Religioſi in ſuis domibus recipere hoſpites,vt eſt text.ad litteram *in l.*1.*C. de Epiſc.& Cleric.*ita nec tenebuntur Coloni, quia habitant domos Religioſorum, & conſequenter nec tenebuntur ad id, quod ſoluitur pro hoſpitatione.

Tandem cùm agatur de oneribus mixtis,quæ perſonis iniunguntur pro rebus,quale eſt onus hoſpitandi milites. Natta,*conſ.*409.*n.*3. Lanc. Gallia.*conſ.*59. *n.*73. vt eis ſit locus, oportet vt adſit proportionabile ſubiectum rei,ob quod imponatur collecta, nimirum quia nun datur qualitas ſine ſubiecto. *l.* 2. *ff. de vſufr.* aut igitur miniſtri Regij volunt collectare colonos pro prædiis quæ colunt, & non poſſunt, quia prædia non ſunt eorum, ſed Eccleſiæ,& id eſſet collectare rem Eccleſiaſticam; quod non licet.Aut volūt eos collectare pro negociatione, quam gerunt, dum conducunt prædia colenda, & minus poſſunt, quia hæc eſt negotiatio, quæ geritur cum Eccleſiaſticis immediatè,qui ſunt immunes.& proinde ſunt, & illi, qui cum illis contrahunt, *ex d.conſ.* Bald.31.*in primo*, & ex aliis,qui eum ſequuntur, de quibus *ſuprà*; non enim in hac negotiatione poteſt ſeparari laicale ab Eccleſiaſtico, cùm ſit negotiatio effectus conductionis; iſti enim ita negotiantur, quia conductores ſunt, & non poſſunt conſiderari vti conductores, niſi ſimul conſiderentur Eccleſiaſtici locatores. Aut volunt eos collectare ratione lucri quod reſtat deductis impenſis, & hoc lucrum eſt quid incertum, & prorſus imaginarium,quod in colonis partiariis ferè nunquam datur,qui omnes fructus in alimenta penè ſemper erogant,vt eſt notiſſimum,& præcipuè quia ſunt (vt accepi) aliis oneribus grauati, quæ ex variis occaſionibus ſæpe vireſcunt, & nonquam areſcunt, ideo ſuper re prorſus incerta an ſit, & quanta ſit; onus conſtitui non poteſt, præſertim quia valde iniquum eſſet: & contra piam voluntatem Principis, vt pauperes collectarentur pro rebus quæ eorum alimentis neceſſariæ ſunt.Et quando etiam daretur hoc lucrum certū,cùm illud immediatè pendeat à contractu inito cum Eccleſia, & non naſcatur ex facto extrinſeco; quod inde ſequatur,ſcilicet quia illud lucrum colonos contrectare velit, non poterit collectari, quia per indirectum Eccleſia læderetur,vt antea dixi,ex diſtinct. Bald.*in d.conſ.*31.*in primo.*

Hanc puto eſſe ipſam veritatem, cui non credo obſtare *conſ.*Federic.de Senis 111.nam ipſe loquitur, quando pars Colonica ratione gabellæ imponendæ cōſideratur,vti prorſus ſeparata iure Eccleſiæ,ſcilicet quia gabella imponitur ratione actus extrinſeci, qui oritur ſine facto Eccleſiæ,poſtquam pars eſt facta Colonica,ſcilicet quia colonus velit vendere fructus,vel tranſportare de loco in locum pro venditione, vel tranſportatione ſoluet gabellam, quia hi actus nullā dependentiam habent,ſed conſiderare, quod colonus ſoluto affictu, vel conſignata Eccleſiæ ſua parte habeat aliquod lucrum, licet illud ſit laicale,habeat dependentiam à contractu cum Eccleſia inito, & non poterit collectari ob damnum, quod Eccleſia immediatè ſentiret; ita declarat Menoch.*conſ.*136.*n.*19 *in* 2. vbi plura ad eaſum noſtrum refert. Accedat etiā quod quando probaretur in facto ex impoſitione fieri, vt Eccleſia difficilius inueniat colonus Federic. faceret pro nobis, & alia reſponſio ad hoc conſ. eſt apud Nattam *d.conſ.*409.*num* 6.

Nec etiam obſtat,quod Menoch.*caſ.* 561. *lib.*2. *de arbitr.iudic.*referat plures tenentes hanc opinionem, & pauciores tenentes contrariam, quia vt deſeruiat cauſæ pro prima opinione allegat plures,qui non erāt allegandi,& pro ſecunda omittit plures,qui poterant allegari;nemo ex allegatis ab eo contra nos,Innoc.& Abb. loquuntur in caſu particulari aduerſus principis Salic.in fiſco non in Eccleſia.Ioan.de Plat.in gabella ſoluenda ex actu extrinſeco poſt acquiſitionem, Fel, ſequitur Federic.tantū in ſecundo dicto,ſcilicet quod coloni non teneantur,quando Eccleſia non inuenitet colonos.Bertach.& Luc.de Penna,& Brun.loquuntur de emphyteuta,qui habent ius in re, Rol. *in conſ.* 66. *n.*19.*in prima*,in genere firmat colonos poſſe collectare,& in ſpecie nō loquitur de colonis Eccleſiæ Gabr, *conſ.*73. *n.* 5. *in princ.* apud me de hoc non loquitur, Marcabr.ex amuſat tantum *conſ.*Anchar.162.& inclinat in contrarium,& alij ſunt qui loquuntur,vt Burſat.*conſ.*25.*n.*3. in gabellis pro reficiendis pontibus,& viis pro quibus dicitur teneri Eccleſiam in ſubſidium laicorum ad nutum ſui ſuperioris Eccleſiaſtici. ideo nimirum ſi etiam coloni tenentur.

Pro opinione autem noſtra omittit Menoch. allegare Eugen.*conſ.*96. Natta *conſ.*409. & alios multos, quos allegant Surd.*d conſ.*301.*n.*79.*in tertio.*& Lanc. Gallia *d.conſil.*59.*n.*76.& illos,qui tenent emphyteutam non poſſe collectari, qui in fortioribus terminis faciunt,ita,vt verè potius dici poſſit pro parte noſtra extare communem opinionem, vt teſtatur Eugen. *d.conſ.*96 *n.*8. Amplius rationes ipſius Menochij non plurimum obſtant, quia licet fructus ſint proprij colonorum,& ex mutatione perſonæ mutetur conditio bonorum,tamen quatenus hi fructus fiant colonorū, & mutatur conditio perſonæ immediatè ex actu geſto cum Eccleſia,non debetur gabella rationibus tam adductis, quando poſtea ſunt apud colonos, ſi contingat eos vendi à colonis, vel aſportari de loco ad locum,tunc initat ratio Menoch.& ſi ex negotiatione mercium collecta poteſt imponi,id negamus procedere,quando negotiatio eſt cum Eccleſia.

Nec licet argumentari de emphyteuta ad colonum, quia emphyteuta eſt dominus proprietaris,& fructuū & malus ius habet in re,pro qua collecta imponitur, Soc.*conſ.*119 *in prin.in primo.* nec Eccleſiæ, ita ſunt neceſſarij emphyteutæ quemadmodum coloni, nec ita frequentantur locationes ad longum tempus, quemadmodum locationes ad breue tempus; adeo magis læditur Eccleſia, ſi coloni grauantur, & minus ſi emphyteuta, ob id de vno ad aliud non licebit arguere, & ita etiam reſpondetur rationibus Theſaur.*in dec.*116. quia ſunt bis ſimiles.

Nec negotium facit, quod aliqui coloni fuerint collectati Eccleſia non repugnante; quia hoc factum partis

particulare quorundam non potest præiudicare Ecclesiæ in vniuersum: nec in hoc valet consuetudo contraria. Marcabrun.*conf.*18. *num.*319. & Euerard. *d.Conf.*42. *num.*38.

Et hæc scripta, nedum procedunt ad fauorem eorum qui hanc colonicam portionem nunquam soluerunt, sed etiam ad fauorem eorum omnium, qui cum repugnantia, seu protestationibus soluerunt, quia protestatio, & repugnantia tollit consensum; & de repugnantia constat, quia eorarunt declarati excommunicatos exactores, prout de facto declarati fuerunt, qui pro solutione impetranda ab ipsa excommunicatione, malè exacta restituerunt, addito iuramento ad talem colonicam nunquam in posterum exigendam, vt intelligo constare apud acta pœnitentiariæ, seu Cancellariarum Episcopalium Ciuitatum Status Mediolanen.

Laus Deo, & Virgini.

Ita iuris esse sentio ego Hieronymus Buccaferreus I.C. Bonon. in patria Gymnasio Iuris Cæsarei ordinarius Professor.

RESPONSVM II.

D Hieronymi Buccaferrei I.C. Bononien. in Patriæ Gymnasio Iuris Cæsarei ordinarij Professoris necnon sanctiss. Inquisit. egregij Consult.

In quo acrioribus rationibus in iure & in facto magis confirmatur immunitas colonorum Ecclesiæ, singulariter pro illa parte, quæ illis tanquam propria, & laicalis remanet solutis Dominis, Contrariorúmque opinio confutatur. Quin & ostenditur, quod nec proprio, nec alio nomine colonica hæc pars vnquam collectata fuerit, seu minus pacificum consensum, aut concessum, nec immemorabilem sortita sit.

Auspice Christo.

NVlla iuris, vel æquitatis ratio patitur, vt fructus, labor, seu negotiatio, vel vsus animalium, colonorum, personarum Ecclesiasticarum possint, vel debeant collectari à laicis, quod prius deducetur ex parte Ecclesiæ, deinde ex parte colonorum, postea ex parte ministrorum collectantium, & postremo ex natura bonorum, quæ coluntur: Ex parte Ecclesiæ duplici ratione: Primò, quia ea hac collectatione sequeretur damnum Ecclesiæ, quod locaret minus quàm antea. Bald.*conf.*31.*in primo*, quem alij priùs allegati sequuntur, præsertim Dec.*conf.*48.*col.*2. Rol.*consil.*61.*n.*20. Gabr.*conf.*158.*n.*5.*& conf.*161.*in secunda*, optimè Purpurat.*conf.*594. licet loquatur quando agetur, vt coloni tenerentur ad collectam pro Ecclesia, nec dicendum hoc non esse pati damnum, sed lucrum perdere, quin imo est damnum, cùm diminuantur redditus Ecclesiæ, quæ minoris, & cum grauioribus conditionibus locabit, & ita Ecclesia non perdit lucrum quod sperat, sed perdit id, quod iam acquisiuit; Nec obiiciendum damnum esse modicum, non offendere Ecclesiam principaliter, & directè, sed indirectè, & secundariò, quin imo principaliter læditur Ecclesia: quia coloni minori affictu, & melioribus conditionibus condocendo, erunt in causa, vt totum damnum sit Ecclesiæ, præterquàm quod quod lædi non potest Ecclesia, nec etiam in modico, nec principaliter, nec secundariò, nec directè, nec indirectè, *cap. fin. de immunit. Eccles.* Marta *de iurisdict. part.*4.*centuria prima, cas.*13. *num.*19.20.*&* 21. & quamuis Bald.*conf.*496. *in quarto*, admittere videatus id ex quo sequitur, vt Ecclesia minori pretio vendat, vel locet, subungit tamen in fine hæc verba, *hac tamen opinio aliqualiter me remordet*, quia intentio statuentium est implicita ad propria commoda, & Ecclesiarum damna, ex quibus verbis constat Bald. hoc non firmare, firmat autem contrarium resolutè in *dict. conf.* 31. *in primo*. Alia ratione sequeretur damnum, quia cùm sint coloni alus pluribus oneribus grauati, si hoc aliud adiungatur, difficile erit Ecclesiasticis adinuenire colonos, & ob hoc solum laici non poterunt hos colonos collectare. Federic. de Senis *dict. conf.*111. *sub num.*10. *vers. verumtamen*, quem alij sequuntur Felin. *in cap. Eccles. Sancta Mariæ, num.*99. *de constitut.* Ioan. de Amic. *conf.*18. Borsat. *conf.*42.*n.*19.*in primo.* Ioan. Vincent. *de Anna, singul.*99.

Ex parte colonorum, quia ad gabellas, & collectas non tenentur, nisi imponantur ex actu qui intrinseeus adueniat, & qui cum facto Ecclesiæ nihil commune habeat, non autem ex actu, qui immediatè nascatur ex contracto inito cum Ecclesia; distinguit ita Bald. in *dict. conf.*31.*in primo.* cum aliis in formatione allegatis, lucrum autem, negotiatio, & vsus animalium immediatè pendent ea contractu gesto cum Ecclesia, & lucrum, seu acquisitio fructuum, est effectus eiusdem contractus: ergo pro his coloni non tenentur ad collectas. Alia etiam ratione, quia, vt diai in informatione, ipsi non sunt domini, nec possessores prædiorum, pro quibus solent imponi onera mixta, quale dixi esse onus hospitationis militum, ideo non tenentur.

Et addo text. *in l. inter eos in fin. ff. ex quibus causis maior.* vbi medici qui inseruiunt militibus, vt alacriùs in Repub. seruiant, gaudent priuilegio militum, ergo idem erit in colonis, qui inseruiunt Religiosis, vt commodiùs cultoi diuino inseruire valeant, regulariter enim licet arguere de militibus ad clericos Doctor. *in l. Centurio, ff. de vulg. & pupil. subst.* ita arguit Zuchard. *inter conf.* Rim. Sen. *conf.* 739. *num.*9.

Ex parte collectantium primo, quia iure singulari eis concessum sit, vt colonos Ecclesiæ vrgeant ad varia onera, conuenit, vt in onere de quo agitur non grauentur, ne specialia multiplicentur, & vt in aliquo, vel modico Ecclesiæ coloni sint melioris conditionis, & cum iam pluribus abhinc annis Senatus Mediolani habeat hoc commodum vt bona laicorum transeant in Clericos cum oneribus, hoc contentus, non debet quærere indicere has collectas colonis Ecclesiarum, quæ redundant in damnum Ecclesiasticorum.

Habéntque Senatus, & Regius Fiscus laicos colonos sufficientes ad onera collectarum, dummodo, vt decet, eos grauent tantum pro causis necessariis ideo non conuenit vt petant auxilium à colonis Ecclesiasticorum, Gallia. *conf.*59. *num.*54. cum allegatis ab eo, quibus addi etiam potest Marta *d. casu* 13. *in fine.*

Tandem ex parte bonorum, quia in immunitate sunt cum personis Clericorum priuilegiata priuilegio reali, vnde sequitur id quod scripsit Decian. *conf.* 51.*num.*14.*in tertio*, quod qui colit prædium immune, immunis sit. Et quamuis Antonin. Tesaur. *in addit. ad decis. patrus* 116. teneat priuilegium esse personale Clericorum, & ob personas bona habere immunitatem, id colligens ex eo quod videmus huiusmodi

boua

bona deponere hoc priuilegium, quando alienantur in laicos, tamen non respondet ad text. *in cap. quamquam, de cens. in sexto.* in quo copulantur personæ, & res ad idem priuilegium, & natura copulæ est copulare æquè principaliter, quando in sua natura non continet accessionem, vt contingit in copula *cum*. Bart. *in l. 1. num. 2. ff. de pecul. legat.* Decian. *consil. primo, n. 179 in primo*, & est eadem ratio in bonis, & personis ideo immunes sunt personæ, quia sunt Deo dicatæ, & idem in bonis, quia bona Ecclesiastica sunt in dominio Christi. Anastas. Germon. *de sacrorum immunit. lib. 3. c. 17. num. 11. & 12.* eademque est ratio, non per consequentiam, sed principaliter, consequentia tamē considerari posset in patrimonialibus Clericorum secundùm opinionem eorum, qui existimant etiam patrimonialia Clericorum esse immunia, nec ratio considerata à Thesaur. obstat, quia priuilegium bonorum Ecclesiasticorum est reale, sed quatenus durant Ecclesiastica, quando transeunt ad laicus cum debitis solemnitatibus, deponunt hanc qualitatem, & proinde etiam deponunt priuilegium, non ex eo, quod priuilegium non sit reale, dum manent Ecclesiastica: Decisio autem Rotæ quam ad hoc ipse Thesaur. *allegat. 26 in 2. part. ... apud me nihil de hoc loquitur.*

Resoluendum est igitur pro colonis, quòd maximam præsefert æquitatem in colonis partiariis, qui vt plurimum non colligunt fructus ad eorum alimenta necessarios, hos non conuenit collectare, etiā quod essent coloni laicorum, vt post Bald. *in authent. defuncto C. ad Carinl.* & glos. *in l. omnes prima, C. de annon. & tribut. lib. 10.* tenet Caroc. *de locat. sub rub. de collect. num. 79.*

Ea verò, quæ pro fisco allegantur facillimè soluuntur, quia ad primum dicitur exemptionem Religiosorum non solùm esse personatum, sed etiam rerum, & prædiorum, vt iam probaui.

Non obstat secundum, scilicet priuilegiū immunitatis; vti stricti iuris, strictè esse intelligendum, quia id procedit in priuilegio particulari certæ personæ, vel certo generi personarum competente, vt ostendunt allegata, non in priuilegio competente in vniuersum Religiosis omnibus Ecclesiæ seruientibus insertum in corpore iuris, quod cum iure, iam humano quàm diuino concedatur, *d. cap. quamquam de cens. in sexto*, non potest dici stricti iuris. Præterea non prætendimus in defensione causæ nostræ tractare de extendendo priuilegio, sed de eo conseruando, ne indirectè offendatur, & indirectè fuis diceretur offendi, quando quoquomodo fit, vt effectualiter Ecclesia non habeat suum priuilegium, gloss. *in cap. quanto, in verbo quodammodo, de priuileg.* vt contingeret in hoc casu, quia Ecclesia ratione oneris iniuncti colono, minori affictu locando, effectualiter persolueret onus.

Non officit tertium, quod fructus separati à solo sunt colonorum, quorum ratione possunt collectari, quemadmodum etiam tenentur ad decimas. Illud est argumentum Federic. de Senis, cui respondi in informatione mea, nec simile de decimis quadrat, quia decimæ propriè afficiunt fructus, cùm sint pars, & quota eorum, nos tractamus de onere personis pro rebus imposito, quod probaui totum esse domini prædiorū, non colonorum, ne sequatur, vt ratione eiusdem rei bis collectæ imponatur, vt latiùs dixi in informatione. Doct. allegati loquuntur, quando secundùm valorem fructuum regulatur collecta, & in colonis laicorum, qui non possunt ex persona dominorum habere aliquod priuilegium, licet Motor. *consil. 36.* apud me hoc non loquatur.

In quarto aduertendum est negotiationem locandi, & conducendi non esse prohibitam Ecclesiasticis, de bonis Ecclesiæ, vnde negotiantibus cum illis, competere debet immunitas, ne Ecclesiastici lædantur, vt scribit de emptore loquēs Bald. *consil. 31. in primo*, aliàs allegato cum aliis, qui eum sequuntur, cui non repugnat Bart. *in l. licitatio, §. fin. ff. de public.* quia loquitur de actu extrinseco non habente dependentiam à contractu gesto cum Ecclesia, scilicet de actu transportationis, de quo dixi latiùs in informatione. Addo quod in oneribus extraordinariis Bart. tenet contrarium, scilicet immunitatem transire in emptorem. Archid. *in cap. fin. de cens. in sexto*, de hoc non loquitur Bertach. *de gabel. part. 9 in q. 7. tract.* an clerici teneantur ad collectas, etiam aliqua dicit secundum sensum Federic. de Senis. sed de emente ab Ecclesia nihil.

Quintum fundamentum est Feder de Senis, habet propterea eandem responsionem, & resoluitur secundum distinctionem Bald. *in dict. consil. 31. scilicet* quod mutata conditione personæ, mutatur & conditio rerum respectu eius, quod contingit post mutationem, non respectu eius quod immediatè pendet ab actu producente hanc mutationem, & cùm hæc collecta hospitationis iniungatur ratione prædij, spectanda esset mutatio personæ respectu prædij, non respectu fructuum. Accedat quod hæc mutatio personæ considerands est, quando agitur de personali priuilegio, non procedit, quando bona sunt ex se priuilegiata, quia sunt Deo dicata, & ita respōdet egregiè Siluan *in citato consil. 9. n. 22.* respōdendo ii, quę scripserat *sub n. 5.*

Ad sextum de emphyteuta, dicitur opinionem esse valde controuersam. Cæual. *in speculo com. opinion. quæst. 731.* & veriorem esse opinionem, emphyteutam non teneri, Siluan. *consil. 9.* Sfort. Oddus. *consil. 70. n. 31. cum seq.* sed quicquid sit, emphyteutæ casus est in fortioribus terminis, quia habet ius in re, sibi possidet, & iure proprio fructus habet; secus in colono, vnde non procedit argumentum affirmatiuè, id est, ita seruatur in emphyteuta, ergo idem in colono, sed negatiuè tantum.

Ad septimum respondetur, imò immunitatem esse, nedum personalem respectu onerum personalium, sed etiam realem respectu onerum realium, & eorum, quæ pro rebus imponuntur personis.

Octauum de separatione fructuum, iam sublatum est in responsione ad tertium.

Circa nonum, dicitur dispunctis illis Doct qui non faciunt, licet citentur à Menoch. *in d. cas. 562.* vt in informatione mea, & additis illis, qui pro colonis scribunt, allegatis *in addit. ad d. decis. 116.* Thesaur. apparebit, imò pro parte nostra extare opinionem communem, vt testatur Narta *in consil. 409.* & purpurat. *consil. 594.* facit pro nobis, dum considerat rationem, quod Ecclesia minori affictu, & grauioribus pactis locaret, & Antonin. Thesau. *in hospitat. militum.* tenet pro nobis.

Ad vltimum, de obseruantia respondetur, quòd cùm immunitas Ecclesiæ Religiosorum, & bonorum eorum sit iuris diuini, nulla obseruantia, & contraria consuetudo erit seruanda, quàm Canones damnant, & corruptelam vocant, *in d. cap. quamquam de cens. in sexto* dicitur, & ibi notant Doct. & Ioseph Ludouic. *conclus. 38. illat. 78.* formaliter non loquitur, vt allegatur, sed supposito, quod Ecclesia possit collectari, quod intelligitur datis habilibus terminis si dubitetur, an etiam collectari possit pro bonis quæ postea acquirit, dicitur obseruantiam id declarare: non ergo dicit obseruantiam inducere obligationem ad collectas, sed inductam obligationem declarare, & ita loquitur Corn. *consil. 103 num. 7 in primo*, quem ipse citat, Et quatenus pars aduersa allegat consuetudinem, obseruantiam, vel immemorabilem possessionem probare tenetur, tum quia hæc sunt facti, & non præsumuntur *l. in bello §. facta de capt. & postlim.* tum quia

quia sunt, vel fundamentum suæ intentionis, vel concernunt qualitatem necessariam ad fundamentum suæ intentionis. *l. qui accusare. C. de edendo, l. ei qui dicit ff. de probat.* Bart. *l. prima. §. quod autem. ff. ne quid in flum. public.* Tiraquel. *de retract. lignag. §. 8. glos. 7. n. 1.* & omnia hæc essent probanda fuisse obseruata, parte Ecclesiasticorum non contradicente.

Er quando etiam partes nostræ essent probare negatiuam hanc, scilicet non esse pro aduersariis obseruantiam aliquam, seu consuetudinem exigendi has collectas, vel quia agerent de solo possessorio, vel alia ratione, facile probari poterit producendo processus, & acta quibus probatur, quod quando pro parte fisci tentatum fuit exigere, Ecclesiastici contradictionem fecerunt etiam declarando excommunicatos exactores. His liquidò constabit non adesse obseruantiam, & consuetudinem nisi turbidam, & cum contradictione, quæ nihil operatur. Peregr. *consil. 73. sub num. 19, vers. primo negando in quinto.* Seraphin. *decis. 381. n. 14* pariter non est consuetudo ad operationem aliquam eo quod quando datur iudicium, vt datur quando adest contradictio *c. ferus de verb. signific.* non est consuetudo, nisi secundum eam sit obtentum. Bald. *cons. 210. in primo.* Aret. *in § ex non scripto, num. 16.* Inst. *de iure naturali.* Roch. de Curt. *de consuet. num. 361.* Menoch. *cons. 187. sub numer. 57. in secundo.* cùm primum igitur ex processibus productis constat non fuisse obtentum pro collectis, imò contra eas, cùm exactum fuerit restitutum, satis manifestè probata est negatiua non extare obseruantiam, vel consuetudinem destruentem intentionem nostram, imò constare Ecclesiasticos esse in possessione, vt eorum coloni non collectentur, & hunc esse causæ vltimum statum; quia cùm laici contenderent hospitari milites apud colonos Ecclesiarum, vel hac ratione aliquid ab illis exigere, idque vi fecissent, doluissentque de hoc Ecclesiastici apud Magistratum, responsum fuit hoc non esse actum ex intentione ipsius Magistratus. Hæc dicta sunt ex abundanti; tum quia de hoc satis plenè scripsit Excellentiss. Aduocatus D. Michael Angelus Catia *in tertio, & quarto articulo suæ informationis*: tum etiam quia ex iam dictis puto partem nostram (maximè dum agitur de petitorio) esse satis fundatam in iure communi, & ad partem aduersam pertinere probare.

Ex his puto causam Religiosorum esse positam in tuto, & quando res esset dubia (quod negatur) ita pronunciandum esset, tum fauore Ecclesiæ, & Religionis: tum odio collectatum, & ita sperandum est.

Laus Deo, & Virgini.

Ita iuris esse sentio ego Hieronymus Buccaferreus I.C. Bonon. in patria Gymnasio Iuris Cæsarei ordinarius Professor.

24 Probatur tandem ex verbis *Bullæ Cœnæ Domini* §. 18.

Qui ue collectas, decimas, talleas, præstantias, & alia onera clericis, Prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac earum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorúmque fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi, absque Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis, etiam exquisitis modis exigunt; aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & concedentibus, recipiunt. Nec non, qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunque sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij potentatus quicunque etiam Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, & terris quoquomodo Præsidentes Consiliarij, & Senatores, aut quauis, etiam pontificali dignitate insigniti. Innouantes decreta super his per sacros Canones, tàm in Lateranensi nouissimè celebrato, quàm Conciliis generalibus edita, etiam cum censuris, & pœnis in eis contentis.

Hinc aduertendum est cùm Io. Bapt. Scortia *in exposit. hmni bulla eod. can.* 18. quòd habetur ferè similis excommunicatio Bonifacij VIII. contrà exigentes à clericis, aliisque Ecclesiasticis personis huiusmodi vectigalia, tributa, & onera, quæ excommunicatio refertur in *cap. quamquam, de censib. lib. 6.* vbi habetur, vt ille, qui eam excommunicationem incurrit, non absoluatur, & quòd Vniuersitas similiter non liberetur ab Ecclesiastico interdicto, donec integrè satisfaciat. Idem Bonifacius tulerat excommunicationem contra imponentes; & exigentes tallias ab Ecclesiasticis personis, quam extenderat ad accipientes, etiam à sponte dantibus; necnon ad ipsos Ecclesiasticos, & clericos, si absque summi Pontificis licentia speciali, spontè darent, quam excommunicationem sibi reseruauit, supponendo pariter Vniuersitates interdicto, si talia committerent, *cap. clericis de immunit. lib. 6.*

Sed Benedictus XI. in *extrauag. quod olim de immunit.* reuocauit supradictum decretum Bonifacij VIII. in hoc, nempè, vt excommunicatio, & interdictum, non haberent locum in illis, qui accipiunt à clericis, & Ecclesiasticis, liberè, & voluntariè soluentibus. At Clemens V. vtrumque decretum Bonifacij. & Benedicti reuocauit, vt habetur in *Clem. quoniam, de immunitat. Eccles.* præcipiendo, vt solummodò soluerretur, *cap. non minùs, & cap. aduersùs de immunita. Eccles.*

In concilio verò Lateranen. sub Leone X. *sess. 9* innouatæ sunt omnes censuræ excommunicationis, interdicti, & depositionis latæ contra imponentes Ecclesiasticis talia onera, & exigentes etiam à sponte dantibus, & consentientibus; & præter prædictas pœnas; quas voluit contrauenientes eo ipso incurrere, addit etiam inhabilitatem ad omnes actus legitimos, & reddit illos intestabiles.

Demum accessit supradicta in *can. 18 Bullæ Cœn.* in qua innouantur à Summo Pontifice decreta super his, per Sacros Canones, tam in Lateranensi nouissimè sub Leone X. celebrato, quam in aliis Conciliis Generalibus editis, nempè in *cap. non. minus, & cap. aduersus de immun. Eccles.* cum censuris, & pœnis in eis contentis, de quibus etiam meminit Concil. Trident. *sess. 25. cap. 20. de refor* cuius verba, cùm ad præsentem materiam Ecclesiasticæ libertatis non solùm huius Quæsiti, sed etiam duorum antecedentium, plurimum faciant, hic recensentur.

Cupiens Sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscumque impedimentis conseruari, præter ea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, seculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit, confidens, eos, vt catholicos, quos Deus sanctæ Fidei, Ecclesiæque protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui non tantùm esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos, nec permissuros, vt Officiales, aut inferiores Magistratus, Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam,

tam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent: sed vt a cum ipsis Principibus debitam sacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, libertatis Ecclesiasticæ causa, & contra eius violatores edita, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere: propterea que admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, & dignitatis existerint, vt quò largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctiùs, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve Dominijs temporalibus, seu Magistratibus, maximéque ministris ipsorum Principum, lædi patiantur: sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarúmque protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimósque Principes, qui res Ecclesiæ sua imprimis auctoritate, ac munificentia auxerunt, ne dum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo præstet; quò cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati cæterique clerici in residentiis, & officiis suis quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Ex quibus verbis præteritis canonis oriuntur dubitationes infrascriptæ.

25 Prima, an ad incorrendam excommunicationem huius Canonis sufficiat supradicta onera Ecclesiasticis personis imponere sine licentia Papæ, etiam si nulla exactio subsequatur. In qua dubitatione Franc. Card. Tol. *in exposit. huius Bul. num.6.& 8.* videtur tenere quod sic, vt scilicet ad hoc, vt quis incurrat in supradicti canonis excommunicationem, sufficiat, quòd imponat supradicta onera Ecclesiasticis personis, etiam si nulla subsequatur exactio, quam sententiam videtur sequi *Sayr. in explicat. eiusdem canonis, in princ. lib. 3. Thes. tom.1. c.22.* vbi asserit, quòd vi prædicti canonis, excommunicantur primò imponentes decimas, &c. secundò exigentes, tertiò recipientes.

Hoc idem tenet Suar. *ibid disputat. 21. de censur. sect. 2. num. 99.* in quo loco fatetur, huiusmodi censuram ferri ad detentionem Ecclesiasticæ libertatis contra eos, qui collectas &c Ecclesiasticis personis absque Romani Pontificis licentia imponunt, aut sic impositas, etiam a spontè dantibus, & concedentibus recipiunt; vnde cùm alternatiuè loquatur, per dictionem, illam, *aut*, videtur proculdubio docere, quòd ad contrahendam hanc excommunicationem sufficiat, dicta onera Ecclesiasticis personis imponere, etiamsi nulla subsequatur exactio; & statim atque Consules, seu Rectores Ciuitatum, &c. collectas & talias &c. imponunt clericis, incidant in prædictam excommunicationem; ratio est, quia in alternatiuis satis est alterum adimpleri, *cap. in alternatiuis de reg. iuris in 6.*

Videtur tamen, contrariam sententiam (si verba *huius can.* 18. perpendantur) esse veriorem, atque ad hoc vt quis incurrat hanc excommunicationem, non solum requirit, quod imponant supradicta onera personis Ecclesiasticis, sed etiam quòd deueniant ad realem exactionem.

Probatur ex contextu verborum *d. §. 18. Absque Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt*, in quibus Romanus Pontifex copulatiuè loquitur: vt patet ex illa copula, *&* quæ mediat inter ly, *imponunt*, & inter ly, *diuersis etiam exquisitis modis exigunt*; ergo vt quis incurrat in prædictam censuram, non tantum requiritur, quòd similia onera imponat, sed etiam quòd deueniat ad realem eorum exactionem; ratio est, quia copula, *&* naturaliter exigit omnia coniuncta simul esse, vt in *l. si quis ita ff. de verb. oblig.* & eo magis ostenditur esse verum; quoniam sumus in pœnalibus, in quibus strictè fit interpretatio; tum quia non est recedendum à proprietate verborum, vt omnia iura clamant.

Attamen licet hoc videatur esse verum secundùm dispositionem *præsentis can.* 18. nihilominùs, imponentes, vt suprà, huiusmodi onera Ecclesiasticis personis; quamuis deinde non deueniant ad realem exactionem; incidunt tamen in excommunicationem, quæ continetur in *can.*15. vbi excommunicantur, qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quæuis alia decreta quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint contra libertatem Ecclesiasticam, sed qui imponit onera prædictis Ecclesiasticis, ad minùs dicitur facere ordinationem contra immunitatem Ecclesiæ, ergo contrahit excommunicationem *dicti can.*15.

Vnde benè dixit, Suar. *hoc eodem loco in princip.* quòd hæc prohibitio virtualiter continetur in præcedentibus: nam siue hæc impositio, & exactio fiat per modum statuti, siue per modum præcepti, aut quacunque alia ratione; incurritur tamen dicta censura. Idem affirmat Ioan. Bapt. Scorcla *in select. Sum. Pontif. Constit. Epit.*166 *Theor.*427.

26 Secundò dubitari potest, an imponentes prædicta onera, & exigentes ab Ecclesiasticis pro bonis, eisdem largitis, aut emptis, incidant in eandem excommunicationem? Respondeo affirmatiuè quia vt patet ex verbis *eiusdem can.* 18. nimirum, *ac eorum, & Ecclesiarum, &c.* virtute quorum, Ecclesiasticorum bona simpliciter efficiuntur immunia ab huiusmodi onerum impositione, & dum textus ipse generaliter loquitur de Ecclesiasticorum bonis, generaliter est intelligendus de quibuscunque bonis, siue patrimonialibus, siue donatis, emptis, aut quouis alio titulo quæsitis: ratio est, quoniam lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, & quando disponit, nec distinguit, simpliciter quoque intelligenda est, nec nos distinguere debemus, arg. text. *in l. de pretio ff. de public. in rem act. & l. 1. §. generaliter, ff. delegat. præst.*

Ratio verò, qua clerici sunt immunes ab huiusmodi oneribus, est, quia collectæ principaliter imponuntur personis subditis, & secundariò earum rebus, vt *in l. rescripto, & l. fin. ff. de muner. & honorib.* clerici autem laicis non subduntur, vt *superioribus Quæsitis* satis ostensum est, ergo, &c.

27 Idem dicendum est, & à fortiori de bonis Ecclesiasticis donatis pro titulo sacrorum Ordinum loco beneficij, iuxta decretum Conc. Trid. *sess. 21. de reform. cap. 2.* quia tunc bona illa gaudent omnibus Ecclesiæ priuilegiis: vt per gloss *in c. si Episcopus*, & Dec. *ibid. n.20. de præb.* Fel. *in c. Ecclesia S. Mariæ. n.10. de cōstit.*

28 Tertiò oritur dubium, an imponentes, & exigentes collectas, seu gabellas a clericis negotiatoribus, incidant in excommunicationes *eiusdem §.18.*

Ad quod relictis argumentis, quæ in contrarium solent adduci, negatiuè respondeo, quoniam clerici negotia exercentes pro rebus suæ negotiationis non fruuntur priuilegio Ecclesiastico, & consequenter non sunt immunes a gabellis, & oneribus laicorum; & sic laici exigētes tales collectas à clericis negotiatoribus non ligantur, præsentis canonis censura: ita affirmant Dec. *in cap. Ecclesia S. Mariæ, n.172. de const.* & Felin. *ibid. n.105.* & alij, quos citat, & sequitur Leonard.

Duard.

Duard. *in Com. Cœna lib. 2. in d. can. 28. q. 8. n. 3.* Affirmans hoc intelligendum esse de negotiatione illicita, quæ iuri naturali, seu diuino contraria est. Secùs autem si esset licita secundùm se, & illicita secundùm circumstantiam personæ.

29 Cauendum tamen est, quòd clericus, siue alter Ecclesiasticus non dicitur negotiator, si proprios agros per operarios, vel famulos suos coleret, & deinde venderet fructus, illósque distribueret; vel si sal ex salinis propriis per eosdem operarios, & famulos conficiendum curaret, & distraheret, non solum in magno pondere, sed etiam, vt vulgari vtar vocabulo) ad minutum; & quod dico de sale, intelligo etiam de vino, oleo, vua, & similibus: quia cùm hæc clericus, siue alter Ecclesiastiticus ex rebus suis colligat, deinde vendat, non dicitur propriè negotiari: ita Panorm. *cons. 6. part. 1.* Cram. *cons. 163.* Bertachin. *in tractatu, de gabellis part. 7. col. 4.* Campan. *in reper. extrau. Clementis VII. contra clericos non incedentes in habitu, & cons. n. 128.* Rolandus à Valle *in cons. 71. lib. 4. num. 5.* Tolet. *in sum. lib. 1. cap. 38. vers. vndecimò habetur*, Aufret. *tract. de potestat. secular. Eccles. regula 2. fallent. 32.*

Ex his tamen non licèt inferre, posse clericum, siue Ecclesiasticum tenere tabernam; & vinum, quod ex possessione sua, vel Ecclesiæ colligit personaliter, & per seipsum vendere, licet possit illam etiam in domibus Ecclesiæ tenere, & vinum per alium vendere, Gem. & Fran. *in c. vnic. de vita, & honest. cler. in 6.* & alij quos congerit Lambert. *de iurepatr. lib. 2. part. 1. q. 6. art. 26. n. 4.* Idem dicendum erit, si Monasterium in suis possessionibus venam ferri, aut alterius metalli habeat, & ex ea ferrum, aut metallum opera ministrorum conductorum cóficiendum curet, illúdque vendat: aut si eandem venam emat, & ex ea per suos Monachos metallum efficiat, & vendat: quoniam hoc modo non dicitur negotiari, sed emere materiam, quam Ecclesiasticorum ministerio in metallum transmutatam distrahit, vt per Leonard. Duar. *in Comment. Bulla Cœna lib. 2. can. 18. q. 8. n. 16. §. non tamen licitum, in fine.*

30 Sciendum tamen est, quòd nonnulli extant casus in quibus negotiatio clericis permittitur, etiam earum rerum, quæ emptæ, immutatæ cariùs venduntur.

Et primus casus est, vbi clerici adeò paupertate laborarent, vt se, suamq; familiã alerent, quàm per negotiationem prædictam sustentare non possent: quoniam eo casu licitè possent negotiari, non tantùm per alios, sed etiam per seipsos, vt per Imol. *in cap. fin. sub n. 13. de vit. & honest. cler.* & Nauar. *in Man. c. 25. sub n. 110.*

Secondus casus est, si clericus emeret res aliquas ad propriam, & familiæ sustentationem pro victu totius anni; & præter ipsius intentionem, ex eis aliquid superfit; nam eo casu, illud, quod superest, potest reuendere, absque illicitæ negotiationis nota; quia illa venditio est per accidens, de qua nulla ratio habenda erit.

Tertius casus est, quando clericus emit ad proprium, ac suorum vsum necessaria absque reuendendi animo, & deinde illorum pretium accrescat, ex cuius excessu clericus ipse alliciatur ad eadem distrahendum; intendens deinde viliùs emere posse res similes; potest illa reuendere cariùs, quàm emerat; illúdque lucrum consequi absque vlla tributi solutione, ita Molin. qui testatur de communi *disp. 342. a n. 8. in fin.*

Et assignatur ratio; nam negotiatio non solùm est indecens personis Ecclesiasticis, sed etiam de iure est interdicta 88. *dist. per totum.*

35 Quintò dubitari potest, cùm in canone dicatur, *etiam à sponte dantibus*, an exigentes collectas ab Ecclesiasticis personis sponte dantibus, excusentur ab hac excommunicatione.

Pro dubij resolutione dico cum Duar. *loc. cit. q. 16. num. 1.* quòd spontè aliquid dari dupliciter contingit: primò quando ex absoluta, & omnimoda, ac omni libera donandi voluntate aliquid tribuitur: secundò, quando sine aliqua speciali violentia, aut compulsu propter exactionem aliquid datur. Cùm igitur per Constitutionem præsentis canonis prohibeatur exactio onerum prædictorum ab Ecclesiasticis personis, etiam à spontè dantibus, non est intelligendum primo modo de spontè dantibus ex absoluta scilicet, & libera voluntate donatoris; cùm quilibet rei suæ sit moderator, & arbiter, vt *in l. re mandata, C. mandati*, sed intelligitur de spontè dantibus secundo modo; id est, etiam si nulla interueniat vis, aut coactio propter impositionem, & exactionem, detur aliquid intuitu gabellæ impositæ; vt quia clericus rogatus ab exactoribus, dictas collectas, tanquam debitas solueret; nam huiusmodi solutio est sufficiens ad incurrendam excommunicationem in d. canone contentam, vt per Suar. *loc. cit. sect. 2. n. 99. propè finem*, cùm aliis, quos allegat Prosper de August. *in addit. ad Stephan. Quarant. in Sum. Bullar. in verb. vectigalis lim. vlt.* idem affirmat Laurent. de Peirin. *in lib. de Priuileg. Fratr. Minim. in declarat. Constit. 2. Iulij 2. §. 33. n. 140.*

Septimò, dubitatur, per illa verba canonis, *aut quauis etiam Pontificali.* An Prælati Ecclesiastici imponentes prædicta onera Ecclesiasticis absque Summi Pontificis licentia, incidant in excommunicationem præsentis canonis, etiam si faciant potestate Ecclesiastica. Ad quod 3

Respondeo, quòd ad incurrendam excommunicationem huius canonis sufficit, quòd talia onera imponantur clericis, & aliis personis Ecclesiasticis siue licentia Romani Pontificis, quacumque potestate, siue Ecclesiastica, siue laica, id contingat, siue Prælati Ecclesiastici, siue Domini temporales sint; quoniam Canon generaliter loquitur, nec distinguit, ergo generaliter, & absque alia distinctione debet intelligi; & e fortiùs, quia militat eadem ratio in vtroque casu; vbi militat eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, argum. text. *in l. illud, ff. ad l. Aquil.*

Octauò dubitatur, an imponentes, & exigentes dictas collectas à clericis, qui causa fraudandi collectas clericalem habitum assumpserunt, & sine vlla intentione clericandi, incurrant in excommunicationem præsentis canonis, Prosper. de August. *in addit. ad Quarant. in Summ. Bullar. verb. vectigal, limit. 1.* constanter affirmat, quòd clerici assumentes habitum sine vlla intentione clericandi, non gaudent immunitate huius canonis, & hoc probat, ex text. *in l. qui sub prætextu C. de sacrosanct. Eccles.* vbi glossa casum figurat de laico, qui se fecit eligi in Canonicum Sancti Petri, vt euitaret munera laicorum.

Probatur etiam, & corroboratur sententia eiusdem Prosp. August. ex text. *in c. commissa, §. cæterum de elect. in 6.* in quo loco præcipitur, quòd clericus beneficium Parochiale obtinens sine animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, debet restituere fructus; ratio est, quia fraudulenter eos recepit, *cap. licèt de elect. in 6.*

Contrarium tamen affirmare debemus; quia cùm clericus assumit habitum, verè, & propriè characterem suscipit; si ergo clericus est (quod de se clarum est) gaudet immunitate clericorũ: ac per consequens, imponentes, & exigentes gabellas, & alia onera ab eo, in excommunicationem huius canonis incident absque vlla dubitatione.

Corroboratur hæc ratio; quia recipiens beneficium simplex, cui est annexus sacer ordo, animo r[illegible]mendi illud ad tempus, & fructibus eiusdem fruendi, & i[illegible]o tandem renunciato, ad vitam coniugalem [illegible]; si illud eo animo accipiat vt velit ei inseruire sufficienter,

cienter, donec illud (mutato ſtatu) relinquat, non ſolum non peccat mortaliter, immò nec etiam tenetur ad reſtitutionem fructuum, vt tenet Sanch. *lib. 7. de matrim. diſp. 47. in fine*, & Duard. *hic q. 7. n. 3.* vbi affirmat, hanc ſententiam eſſe magis probabilem; ergo (eadem militante ratione) idem fatendum eſt, vt ſcilicet fiat immunis, & exemptus à vectigalibus, & oneribus prædictis.

Ad ſententiam Proſperi Auguſtini, & ad eius rationes reſpondeo, quòd ſi illi, de quibus ipſe Proſper Auguſt. loquitur ſine vlla intentione clericandi, habitum aſſumpſerint, concedimus illos non gaudere immunitate prædicti canonis; quia iſti clerici ſunt nomine, non re, & ita loquitur text. *in d. l. qui ſub prætextu, C. de ſacroſ. Eccl.* ait enim Bart. *in d. l.* quòd ſi officium diuinum exercet ſolo nomine, priuilegio clericorum non gaudet; ſecùs dicendum eſt ſi clerici habitum deferentes ſeruiant in diuinis: quia etſi intentionem non habeant maiores ordines ſuſcipiendi in perpetuum, ſed tantùm, vt gaudeant prædicta immunitate; nihilominùs dicuntur exempti à ſupradictis oneribus; quia ſunt clerici verè, & realiter, & non tantùm nomine: ita affirmat Duardus, *loco cit. n. 5.* & ſic reconciliatur prima ſententia cum noſtra.

14 Nonò dubitatur, an Domini imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis eorum feudatariis, incurrant excommunicationem præſentis Canonis. Reſpondetur negatiuè, quoniam Eccleſiaſtici, tenentes feuda à Principibus ſecularibus, tenentur ad onera feudorum: & Eccleſia ipſa, quando feudum conſequitur, tenetur ad illa onera, ad quæ alij feudatarij præſtare tenentur, & ratione feudi tenetur recognoſcere Dominum directum, vt docet Oſtienſ. *in Sum. de immunit. Eccleſ. & §. à quibus*, & Bald. *in l. fin. in fine, C. ſine cenſ.*

15 Decimò dubitatur, an imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro bonis in eo communi, & indiuiſo poſſeſſis cum eorum Patre, & Fratribus, incidant in excommunicationem huius Canonis.

Reſpondetur affirmatiuè: nam ſi pater, & fratres clericorum teneantur pro rata eorum ad ſoluendas collectas; clerici tamen pro eorum parte à collectis huiuſmodi præſtandis, immunes ſunt. Ita Duard. *loco citato.*

QVÆSITVM XXII.

An Monaſterium hæres inſtitutus à laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laico, ſuper eadem cauſa reſponderi, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium, vel perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſit, ligatur inſtantia iam coram Iudice laico ſuſcepta, ſed contrarium verius*, vt à num. 11.
2 *Inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem.*
3 *Indiſtinctè ſancitum, indiſtinctè intelligi debet.*
4 *Iudicium, vbi cœptum eſt, ibi terminari debet.*
5 *Hæres cenſetur vna & eadem perſona cum defuncto.*
6 *Fictio in ſuo caſu idem operatur, quod veritas.*
7 *Obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris: & ius alicuius, mutatione, deterius fieri non debet.*
8 *Reus, ſi cœpto iudicio clericus efficiatur, coram eodem Iudice laico comparere debet.*
9 *Hæres conuenitur ex contractu defuncti.*
10 *In iudicio quaſi contrahitur.*
11 *Clericus hæres laici conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolum in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium*, vt num. 12.

Videtur dicendum, quòd Monaſterium, ſiue alia perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſerit, ligetur inſtantia iam coram Iudice laico inchoata, ex infraſcriptis. 1

Primò, quia inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem, *l. ſi conſtante, §. finali. ff. ſolut. matrimon. l. Lucius, §. rogatus*, vbi Bart. *ff. ad Trebellianum, & in l. ſi is, qui Romæ, ff. eodem tit. de iudic.* vbi ſic dicitur. *Si is, qui Romæ iudicium acceperat, deceſſit, hæres eius, quamuis domicilium trans mare habeat, Romæ tamen defendi debet, quia ſuccedit in locum eius, à quo hæres relictus eſt.* Bald. *in l. ſi intra, ff. de in integr. reſtitut.* 2 *inter.* Bart. *in l. ſi eum hominem, ff. de fideiuſſ.* Socein. *conſ. 31. num. 8. vol. 1.* Franc. Marc. *deciſ. 321. n. 4.* quod indiſtinctè ſancitum, & firmatum reperitur, nulla facta exceptione hæredis clerici, vel laici: ergo indiſtinctè intelligi debet, cuiuſcunque conditionis hæres ſit, *l. prone, ff. de public.* 3

Secundò, quia vbi cœptum eſt iudicium, ibi terminari debet, *l. vbi, ff. de iudic.* 4

Tertiò, quia hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, *§. 1. Auth. de iureiuran. à morien. præſt. l. hæredem, ff. de regul. iur.* Anchar. *conſ. 144.* Rota *coram ſel. record. Gregorij XV. deciſ. 535. num. 5.* ergo ſicut defunctus non poſſet iudicium inchoatum deſerere, ita neque hæres, licet clericus. 5

Non obſtat, ſi dicatur, quòd hæres fictè, non verè cenſeatur eadem perſona cum defuncto, quia fictio in ſuo caſu idem operatur quod veritas, vt in puncto aduertit Ioannes Baptiſta Aſin. *in ſua praxi iudic. §. 2. cap. 12. num. 54.* licèt ipſe contrarium ibi pro hac quæſtione, ſentiat. 6

Quartò, quia obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris, nec ius alicuius, mutatione perſonæ deteriùs fieri debet, *l. 2. §. ex his, ff. de verb. obligat. cum concordant. allegat.* per gloſſ. *ibi, in verb. immutatur.* 7

Quintò, quia ſi inchoato iudicio, reus efficiatur clericus, cogitur coram eodem Iudice laico comparere, ſecundum Bald. *in l. ſi quis poſteaquam, ff. de iudic.* 8

Sextò, quia hæres conuenitur ex contractu defuncti, & debet illud ſeruare, *l. cùm à matre, C. de rei vendicat.* Bartol. *in l. de eo, ff. de iudic.* & obligationis qualitas mutari non debet ex perſona hæredis, *dicta l. 2. §. ex his, ff. de verb. obligat.* 9

At Clericus ligatur contractu auctoris, ergo & quaſi contractu; nam in Iudicio quaſi contrahitur, *l. 3. § idem ſcribit, ff. de pecul.* 10

Atque ideò hanc ſententiam tuentur Bart. *in dicta l. hæres abſens, ff. de iudic.* & ibi Caſtrenſ. *num. 3. & 4.* Angel. *num. 3. qui teſtatur de communi*, Curt. Iunior *num. 10.* Alexand. *in §. fin.* iidem Caſtrenſ. & Angel. *in l. 3. C. de hæredit. act.* Imol. *in l. ſi eum hominem. ff. de fideiuſſorib.* Roman. *d. l. ſi conſtante, §. fin. num. 14. ff. ſolut. matrim.* Barbat. *conſ. 1. vol. 3. & in d. cap. quia V. num. 45.* Aufret. *in Clement. 1. de offic. ordin. regul. 2. fallen. 6.* Firm. *in ſuo repertor. verb. clericus conuentus, verſ. 16. in fine*, Guillem. de Benedict. *in cap. Raynutius, verſ. uxorem nomine Adlaſiam, num. 124. de teſtament.* Boër *deciſ. 69. num. 32.* Maraut. *de ordin. Iudic. part. 4. diſt. 11. num. 79.* Vaſquez, *de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 22. limit. 17. num. 72.* Iaſ. *in auth. quas actiones, n. 39. C. de ſacroſanct. Eccl.* Viu. *commun. opin. lib. 1. opin. 108.* qui hanc opinionem dicit communem, ac veram, tenendámque in iudicando, & conſulendo. Ce-

uall. *opin. commun. contra commun. quaest.*36. *num.*13 latissimè Surd.*cons.*212.*per tot.& decis.*110.vbi, quòd hæc sententia sit magis vera, & communis, ratione, & auctoritate, & numero Doctorum, & post eum Andr.Gayll. *practic obseruat.lib.*1.*obseruat.*37 *num.*8. *& seq.*Sigismund.Scacc. *de iudic.caus crim.lib.*1.*c.*11. *num.*23. Prosper.Farinac.*de inquisition.quaest.*8. *n.*46. *ampliat.*17. Galles. *ad secundam particul. obligat. Cameral.quaest.*2.*num.*3.vbi Zacb. *num.*2.Steph.Gratian. *discept.forens. cap.*16. *num.*51. & plures, quos plena manu refert Emanuel Barbos. D. Augustini genitor *in comment. ad ordinat. Regiam Lusitan. lib.*2.*titul.*1.§.8.

11 Verùm, licèt hæc sententia communis sit, & pluribus nitatur fundamentis; contraria tamen tenenda est; quia clerici, & personæ Ecclesiasticæ nequeunt coram Iudice laico conueniri, *auth. statuimus*, *C. de Episcop.& cleric.cap si diligenti, de foro compet.*gloss. fin. *in cap.significasti*, & ibi Panormit. *eod.tit.*quod quidem procedere videtur etiam quando clericus, vel persona Ecclesiastica laico succedit; quia nihilominus eoram suo Iudice conueniri debet,secundùm Bart. *in l.hæres absens*, *n.*1.*ff de iudic.* & *in authent. qua in prouincia*, *n.atiam* 1. *C.vbi de crim.agi oport.* & ideò procedit, nedum quando iudicium inchoandum est, vt pro indubitato resoluunt Parlad. *lib.*2. *rerum quotidian. p.*2.§.1.*n.*8. Spin. *in specul. testament. gloss.*33. *principali*, *n.*72. & 76. & Stephan. Gratian. *discept. forens cap.*16. *n.*1. *&* 32. Melch. Phœb.Lusit. *dec.*70. *num.*14 *tom.*1. Petrus Barbos. *in dicta l.hæres absens*, *numer.*129. Emanuel. Barbos. *d.* §.8. *numer.*2. verùm

12 etiam quando iam cum defuncto cœptum erat iudicium; vt tenent Bald. *in cap.in præsentia*, *num.*9. *de probat.* Anton. Imol.Abb. & Felin. *col. penult.in cap. quia V*, *de iudic.* Rot. *decis.* 552. *aliàs decis.*1. *de foro compet.* & alij plures, quos refert, licèt non sequatur Couar. *practic. quaestion.*8. *n.*3. *vers. verùm contraria opinio.*

Adest etiam plenissima exemptio ab omnibus,quibuscumque decimis vniuersalibus, & particularibus hactenus impositis, & posthac forsan imponendis (Papalibus supple) nimirum ab omni contributione, collecta, taxa, tam Ordinaria, quàm Apostolica auctoritate in quocumque loco Sedi Apostolicæ mediatè,vel immediatè subiecto ad instantiam Communitatum, pro debitis per eas contractis, vel contrahendis imposita, vel imponenda; quæ exemptio fuit concessa duodecim Congregationibus, videlicet Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula S.Augustini, Casinensi, & Montis Oliueti Ordinis sancti Benedicti, Carthusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, sancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiúmque Lombardiæ,ac sancti Hieronymi, & de occasione subsidij sexaginta millia scutorum auri in auro, super eorum bonis imponen. vt in Bulla S.D. Clementis VIII. incipien. *Cum superiore*, quæ cùm non ita facilè inueniatur, nec in Bullario nouo inserta reperiatur; ideò illam in præsentiarum transcribere, ad studentium commoditatem, operæpretium duxi, in hunc qui sequitur modum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVm Superiore anno, vt charissimo in Christo filio nostro Rodulpho Romanorum Regi Illustri, in Imperatorem electo,aduersus Turcas in ipsius Ditiones erumpentes, opem aliquam ferremus, nonnullas decimas super beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus in vniuersa Italia imponere coacti fuerimus; & vlteriùs subsidium sexaginta millium scutorum monetæ à duodecim Regularibus Congregationibus, quas exemptione à prædictis decimis aliàs illis à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore nostro concessa gaudere volumus, receperimus.Nunc verò iisdem, & forsan grauioribus, quàm tunc circumuenti necessitatibus, licèt easdem Congregationes ab oneribus, quibus premuntur, potiùs subleuare cuperemus,aliud tamen ab ipsismet Cōgregationibus subsidium sexaginta millíū scutorum auri in auro ad rationem duodecim iuliorum pro quolibet scuto, iterum exigere, & recipere compellamur. Cúmque Congregationes ipsæ subsidium huiusmodi sexaginta millium aureorum nobis præstare promptè consenserint. Nos illud quanto cum minori fieri poterit eorum incommodo, & damno ab illis recipiendum duximus. Ideirco, cùm à Ministris nostris Cameralibus, qui negotium hoc cum earundem Congregationum Procuratoribus diligenter discusserunt, nobis relatum fit non posse summam prædictam sexaginta millium aureorum expeditiori ratione congeri, quàm si, vti factum est, in subsidio anno superiori recepto, vt præmissum est, Mons Nouennalis, ad eam summam augeatur. Motu proprio, & ex certa scientia, déque Apostolicæ potestatis plenitudine Congregationibus prædictis Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula sancti Augustini, Casinensi nimirum, & Montis Oliueti, Ordinis sancti Benedicti, Carthusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, sancti Saluatoris Bononiens. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, sancti Gregorij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiúmque Lombardiæ ac sancti Hieronymi, eorúmve Generalibus Procuratoribus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant, dilecti filij Don Celsus de Rauenna Canonicus Regularis dictæ Congregationis Lateranens.& Don Marcus Antonius Rozzus, Monachus Congregationis Montis Oliueti, nomine omnium Procuratorum Generalium prædictorum, cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Generalis Thesaurarij, taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsarum facultate, redditum annuorum constituere, aut aliàs ratam partem redditũum, prout cuilibet, ex Congregationibus prædictis, minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare; illámque summam de nouo dicto Monti applicare, quæ sufficiens sit pro summa sexaginta millium scutorum aureorum huiusmodi, quam ab eis hoc modo recipi volumus, congreganda, factáque taxa huiu[s]modi Monti prædicto Nouennali, vltra alias taxas,seu ratam redditum dicti Montis, quas singulæ dictarum Congregationum soluere, vsque in hunc diem obligatæ existunt; assignare, applicare, & incorporare, ac super taxes, seu rata sic facienda, assignanda, & incorporanda, postquam, vt præfertur, assignata, & incorporata fuerit, totidem loca,quorum fructus soluuntur, persoluantur, prædicto Monti addere quot pro summa prædicta sexaginta millium scutorum aureorum congerenda necessaria erũt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, postquam per dictos duos taxa, & assignatio prædictæ factæ fuerint,eam super taxa inter ipsas Congregationes, pro rata quamlibet suarum Congregationum respectiuè tangente, nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis videlicet suã, etiam si ab ea speciale mandatum in Capitulo Generali,

nerali , vt aliàs iuxta Constitutiones ipsarum Congregationum, factum non habeant , suaque bona, ac redditus , & prouentus vniuersa , etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligare , & hypothecare nominatim possint , debeant , & teneantur, quam super assignatione , & incorporatione illius dicto Monti facienda , ipsiusque Montis augmento; necnon super summa prædicta sexaginta millium scutorum inde redigenda nobis in subuentionem prædictam tradentem , & assignantem vnum , vel plura instrumenta : cum conditionibus , renunciationibus , commissionibus , obligationibus, etiam in dicta ampliori forma Cameræ Apostolicæ pactis, decretis , cautelis , & clausulis quomodolibet necessariis , & opportunis , celebrare , ac alia quæcunque super his , etiam pro maiori Montis prædicti , illiusque Collegij Montistarum , ac aliorum , qui pecunias suas in eodem Monte collocauerint , securitate necessaria , & opportuna , facere , & exequi , ac vberius ipsis modernis , & futuris pro tempore Congregationum prædictarum Procuratoribus Generalibus , vt in earum quisque Congregationibus taxam , vt præfertur , statuentem pro rata eas respectiuè tangentem inter Monasteria , & Conoentus earum diuidere,& ab illis exigere, & Depositario dicti Montis, quem ipsas Congregationes, tam pro præsenti additione , quam prima dicti Montis erectione, & illius additione anno superiori facta, etiam moderoum Depositarium , nisi Depositarium ipsam titulo , forsan onerosо obtineat , ad eorum libitum amouendo , deputare posse concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, seu ratis fieri consueuerit,consignare , cum facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè , & licitè possint , & valeant , auctoritate Apostolica , tenore præsentium , plenam , amplam , liberam , & vniuersam facultatem , & auctoritatem concedimos , & impartimur : Et nihilominus omnia , & singula præmissa , ac alia earum vigore , per dictas Congregationes , seu earum Procuratores prædictos , cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis , facienda , & instrumenta desuper celebranda , cum omnibus in illis contentis, ex nunc , prout ex tunc , postquam facta , & celebrata fuerint , auctoritate , & tenore præmissis confirmamus , & approbamus , ac præsentium nostrarum litterarum munimine roboramus ; omnésque , & singulos , tam iuris , quàm facti , & etiam solemnitatum forsan substantialium quomodolibet omissatum , si qui interuenerint , in eisdem , præcipuè verò defectus Mandatorum specialium ad præmissa facienda requisitorum motu , & scientia similibus pari auctoritate, & tenore supplemus , eàque omnia , & singula valida , firma , & efficacia fore suósque plenarios , & integros effectus sortiri , & obtinere debere ; ac per omnes , & singulas Coogregationes prædictas perinde , ac si ipsi Procuratores illa , cum speciali , earum Mandato , obligassent , ac alios , ad quos spectabit, firmiter obseruanda esse ; sicque per quoscunque Iudices Ordinarios , & delegatos , etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores , ac ipsius Cameræ Apostolicæ Præsidentes , Clericos , ac S.R.E. Camerarium, Thesaurariumque prædictum , & alios ipsius Cameræ Ministros , sublata eis , & eorum cuilibet , quauis aliter iudicandi , & interpretandi facultate , & auctoritate , iudicari , & definiri debere. Irritúmque & inane quicquid secus , super his , à quoquam , quauis auctoritate , scienter , vel ignoranter contigerit [illegible] Decernimus , & declaramus præterea p[illegible] Montis prædicti , illiúsque Collegij Montistarum , necnon eorum , qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt , cautela , & securitate , ex nunc pariter , prout ex tunc , postquam dictus Mons vigore præsentium ad quamlibet locorum , quantitatem auctus fuerit , quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiusmodi , vnum , idéoque Montis corpus , ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montistis vnum , idémque Collegium , absque aliqua prorsus ratione prioritatis, seu posterioritatis differentia,constituatur ; ac posteriora loca , illorúmque emptores omnibus , & singulis gratiis , exemptionibus , libertatibus , immunitatibus , priuilegiis , quibus antiquiora loca, illorúmque possessores , iuxta dicti Montis erectionis formam , vtuntur , potiuntur , & gaudent,ac vti,potiri , & gaudere possunt , & poterunt in futurum pariformiter , & æque principaliter vti , potiri , & gaudere possint , valeant , & debeant , in omnibus,& per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus , & ordinamus. Volumúsque etiam eisdem Procuratoribus Generalibus , seu duobus ab ipsis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum concedimus , vt loca prædicta Montis , vigore præsentium , augendi , cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis , cuicunque mercatori , seu aliis personis meliorem conditionem offerentibus , pretio inter eos conueniendo , vendere , & alienare , pretiúmque inde redigendum penes dilectum filium Iosephum Iustinianum Depositarium Nostrum generalem,seorsum ab aliis Nostris pecuniis , deponere , itavt inde, nisi pro præstanda dicto Rodulpho Imperatori Electo , destinata ope , vel casu , quo bellum antequam dictæ pecuniæ in vsum prædictum conuertantur,cessaret , ad effectum restituendi ipsis Congregationibus , pro redemptione dicti Montis percipi minimè valeant , nec in alios quoscunque quàm in prædictos vsos conuerti, nullatenus possint liberè similiter, ac licitè , etiam opportunam ad hoc quoque , illis facultatem impartimur. Vt autem prædictæ Congregationes tali onere subiectæ , aliqua in parte, aliis , si quæ imponentur imposterum , alleuientur, motu , & scientia similibus confirmantes , & auctoritate Apostolica approbantes in primis facultates , & exemptiones eisdem Congregationibus concessas , per fel. rec. Pium V. prædecessorem nostrum, sub datum Romæ , anno 1570. 14. Kalend. Aprilis, Pont. sui anno 6. earum singulas , & ipsarum Superiores , Abbates , Priores , Præpositos , Patres, Monasteria , Capitula , Conuentus , Prioratus, membra , Grangias , & bona omnia , & singula, tam præsentia , quàm futura , cuiuscunque qualitatis, quantitatis, valoris , & naturæ , & vbicunque existentia , & consistentia , quocunque nomine nuncupentur , ab omnibus , & quibuscunque decimis vniuersalibus , & particularibus , à nobis , seu successoribus nostris , quoquomodo , etiam , ad eiusdem, vel alterius , Imperatoris , Regum , Ducum etiam Sabaudiæ Principum , seo aliorum quorumcunque instantiam , præterquam Dominij Venetorum , & ex quibuscunque causis , etiam prædicta longe maioribus , vrgentissimis, & necessariis , etiam hic non expressis , & de necessitate exprimen. hactenus impositis , & posthac forsan imponendis. Et propterea ab omni contributione , collatione, Taxa , tam Ordinaria , quam Apostolica auctoritate,in quocunque loco Nobis , & Sedi Apostolicæ mediatè,vel immediatè subiecto , ad instantiam Communitatum, Castrorum , & Oppidorum , pro extinctione , & liberatione debitorum , per eadem Communitates, & Vniuersitates , hactenus contractorum,seu contrahendorum in futurum imponenda , & liberamus; saluis tamen omnibus exemptionibus ab aliis Summis

mis Pontificibus prædecessoribus nostris, dictis duodecim Congregationibus concessis, ita vt illa, prout sunt, confirmata censeantur; nec non saluis etiam exemptionibus, quæ de iure dictis duodecim Congregationibus competunt, easdem quoque, & earum singulas similiter eximimus, & liberamus à quocunque supplemento integræ quartæ partis fructuum, secundùm verum valorem, per dictas Congregationes, ex prædictarum Constitutionum persoluen. Si quid tamen vltra summam, quam hactenus soluerunt, & in futurum soluent, prætendi à nobis, & successoribus Nostris, & Camera Apostolica potest, quod totum illis benigniter condonamus, & tam quoad præterita, quàm in futurum gratiosè in Domino elargimur. Necnon simili modo easdem eximimus, & liberamus ab omni obligatione extinguen. seu redimendi infrà certum tempus nondum elapsum, ratam portionem sibi tangentem dicti Montis Nouennalis, si quæ forsan, ex ipsis tali obligatione obstrictæ teneatur, ex quauis conuentione cum Camera nostra Apostolica, siue eius Ministris quibusuis, quacunque ex causa hic non expressa, & forsitan de necessitate exprimenda, reponentes eas in pristina sua libertate, & facultate dictum Montem Nouennalem extinguendo, quando, & quotiescunque sibi magis commodum fuerit, & libuerit. Et nihilominus earum Abbates, Priores, & alios Ministros, & Officiales in Domino enixè rogamus, & hortamur, vt liberationi dictarum suarum Congregationum quantocitius studeant, & inuigilent. Decernentes prædictas litteras vllo vnquam tempore, etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes præmissis expressè, & nominatim non consenserint, aut aliàs quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quocunque defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut sub illis reuocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi, nisi de earundem præsentium toto tenore, specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit, sicque per quoscunque pariter supradictos, aut alios Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, sublata iis similiter, & cuilibet eorum, quauis alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Camerario, & Thesaurario prædictis, & causarum Curiæ Camer. Apostol. Generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus, vel ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alios vbi, quando, & quoties opus fuerit, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes; & in præmissis omnibus, & singulis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, omnia, & singula in præsentibus expressa, ac illarum vigore facienda, quæcunque ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectare poterit, inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus Regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac aliis quibusuis Apostolicis Constitutionibus, præsertim fel. record. Symmachi, Pauli II. Pauli IV. & Pij V. & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, ac Gregorij XIII. super reductione dicti Montis Nouennalis, ac quibuslibet obligationibus, de redimendo infrà certum tempus Montem prædictum ab ipsis Congregationibus, aut quacunque ipsarum, factis, earundem quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monasteriorumque singularium Statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, ipsis Congregationibus, & Monasteriis in contrarium præmissorum quomodolibet, ac sub quibusuis verborum formis, etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliis insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis; etiam si pro sufficienti earum derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil prorsus omisso, & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, ad effectum præmissorum, specialiter, expressè, ac latissimè derogamus, ac derogatum esse volumus, ac omnibus illis, quæ in erectione dicti Montis Nouennalis concessum est, non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 5. Maij 1595. Pontificatus nostri, anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

DISPVTATIO XVI.

De priuilegiis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere.

II. Vtrùm scriptura, seu bullatio sit de essentia priuilegij Abbatibus, siue aliis quibuscunque concessi.

III. Vtrùm priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni, extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat.

IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur.

V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodo sint explicanda, quando continent verba obscura.

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores possint suarum Ecclesiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari.

VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum, absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscumque.*

VIII. Quomodo intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegiis apponi ſolita, qua dicitur, *vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.*
IX. Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegiis, à Sede Apoſtolica eis conceſſis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeu potiùs ipſis renuentibus.
X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia quomodo reddantur inualida.
XI. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahantur.
XII. An, & quando Princeps poſſit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeu reſtringere.
XIII. Vtrùm priuilegia conceſſa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus ſecularibus poſſint ab illis reuocari.
XIV. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiue abuſum.
XV. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religioſi poſſint renunciare priuilegiis ſui Ordinis, ſeu Religioni conceſſis.
XVI. Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt, ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia.
XVII. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere, an verò illi alleganti credatur.
XVIII. An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterum ædificetur.

QVÆSITVM I.

Quis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium regulariter ab eo concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet.*
2 *Priuilegium, dicitur priuata lex.*
3 *Priuilegium eſt ius ſingulare, contra ius commune indultum.*
4 *Condere qui poteſt, poteſt & ſoluere.*
5 *Papa poteſt in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè.*
6 *Princeps ſecularis ſicut in ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec priuilegium.*
7 *Lex extra conſtituentis territorium, non obligat.*
8 *Priuilegium extra Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extra ſuam Prouinciam, prodeſſe non poteſt.*

1 Priuilegium ab eo regulariter concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet, vt tradunt gloſſ. *ſingularis in Summa* 25. *quæſt.*2. Sylu. *verb. priuilegium*, q.1. Azor. *inſtit. moral. part.*1. *lib.*5. *cap.*22. *quæſt.*3. Suar. *de legib. lib.*8. *cap.*9. & 10. Salas *eod. tractatu, diſp.*17. *ſect.*3. *num.*27.
2 Ratio eſt, quia priuilegium, dicitur priuata lex, ſic dictum, quod in priuato feratur, Iſidorus *lib.* 5. *etymolog. cap.*18. relatus *in cap. priuilegia*, 3. *diſt.* & ex S. Gregor. & Hieron. refert Gratian. *in cap. vlt. verſ.*
3 *neque*, 25. *quæſt.*1. Ergo ab eo concedi debet, qui poteſt legem ferre; tum quia priuilegium dicitur ius ſingulare contra ius commune indultum, vt ſcribunt Petrus Gregor. *de iur. arte*, *cap.*7. *num.* 14. Reuard. *tom.*1. *ad leges* 12. *tabularum*, c.2. Gonzal. *ad regul.*8. *Cancel. gloſſ.*35. *num.*5. & ita priuilegio eximitur quis à legis obligatione; eximere autem ab obligatione legis, & iura ſoluere, aut relaxare non poteſt, niſi, qui ea ſanciuit, vel eius ſuperior, aut etiam inferior, ſi à ſuperiore ei poteſtas tribuatur: is enim, qui condere poteſt, poteſt & ſoluere, *l.*3. *ff. de re iudic. l. vlt C. de leg. cap. verbum, de pœnit. diſt.*1. *cum ſimilibus* de quibus Garzia Falcon. *reg.*110. D. Barboſ. *de officio Epiſc. part.*3. *alleg.*52. *num.*1. 4

Ex quibus infertur, Summum Pontificem poſſe in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique, vt docent gloſſ. & Syluest. *citatis locis.* In temporalibus verò poteſt, ſolummodo quoad terras temporali Eccleſiæ dominio ſubiectas, vt notatur *in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit.* Indirectè tamen, in ordine ſcilicet ad finem ſuper naturam aſſequêdum poteſt omnibus, & vbique in temporalibus, & in ſpiritualibus priuilegia concedere, vt reſoluit Bonac. *de legib. diſp.*1. *quæſt.*3. *punct.*2. *num.*3. & Azor. *citat.* ad quorum dicta comprobanda faciunt plura, quæ in hac materia congeſſit D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcopi, parte prima, tit.*3. *cap.*2. *num.*14. *cum ſequentibus.* 5

Secundò infertur, quòd ſicut Princeps ſecularis de ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec priuilegium, vt in materia decimarum decidit text. *in cap. tua*, 25. *in princ. de decim cap cùm. & plantare* 3. *de priuileg.* Hinc etiam quemadmodum lex extra territorium conſtituentis non obligat, *cap.*2. *de conſtit. lib.*6. ita nec priuilegium extra epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extra ſuam Prouinciam prodeſſe poteſt, vt ait Suarez *de legib. lib.*8. *cap.*26. Vbi eleganti diſtinctione vniuerſam reſoluit materiam; vel enim Epiſcopus, aut alius Superior in ſuo territorio priuilegium concedit, ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum ſolùm in ſua Diœceſi; & certum eſt prodeſſe priuilegium extra eam, quia prohibitio ad illud territorium non extenditur aut priuilegium conceditur ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum, etiam in aliis Diœceſibus, & ad eas non prodeſſe priuilegium. 6 7 8

QVÆSITVM II.

Vtrùm scriptura, seu bullatio sit de essentia priuilegij.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura non est de substantia priuilegij, licèt sit necessaria ad gratiam probandam*, & num.3.
2 *Gratia literis nondum expeditis non expirat morte concedentis.*
4 *Gratiam per solam supplicationem, absque literis dici informem, quomodo intelligatur.*
5 *Executor vt censeatur nominatus, non sufficit sola supplicatio, sed sunt necessariæ literæ.*
6 *Gratia quoad executores non dicitur perfecta ante expeditionem literarum.*
7 *Sola supplicatio absque literis sufficit pro obtinenda simplici absolutoria, secus ad effectum adiudicationis.*
8 *Supplicatione sola, absque literis Rota procedit ad disputationem dubiorum, quamuis in supplicatione non sit derogatum regulæ*, de non iudicari iuxta form. supplicat.
9 *Literæ sunt necessariæ ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipsius, quòd literæ expediantur.*
10 *Oracula viuæ vocis eandem, quam alia Pontificia constitutiones, vim obtinent.*
11 *Priuilegiis sublatis, non censentur sublata viuæ vocis oracula.*

1 AD essentiam, seu substantiam priuilegij non pertinet, nec est necessarium, vt sit scriptum, seu per Bullam, aut per Breue concessum; sed sufficiunt verba, vt probat text. *in Clem. dudum, vers. nos etenim, de sepult.* gloss. 1. per text. *ibi, institutionis, 25. quæst.* 2. quam post Archid. communiter receptam testatur Nauar. *cons. 1. num. 1. de priuileg.* Fr. Emman. *quæst. regul. tom. 1. quæst. 7. art. 5.* Bald. *in l. humanum, C. de legibus in l. falsus, C. de furt in l. idem Vlpianus, ff. de excusat. tutorum*, Imol. *in Clem. dudum, §. nos enim, in verb. aut scripto, de sepultur.* idem Bald. *in cap. 1. in fin. princ. per quos fi. inuent* laic Felin. *in rubr. de constit.* Innocent. *in cap. constitutus, de rescript.* Archid. Ioan. Andr. *in proœm. 6.* Panormitan. *in cap. in nostra, num. 11. de rescript.* dicens, quòd etsi scriptura sit necessaria ad gratiam probandam; non tamen est de essentia ipsius gratiæ. Ias. *cons. 145. n. 16.* & *ibi* Adden. *lib. 2.* vbi quod dignitas solo verbo Papæ creatur, Sarnen. *in reg. de infirm. quæst. 18. vers. his tamen non obstan.* & *col. 2. vers. secus verò*, Mandos. *in reg. 8.* Cancellar. *quæst. 1. num. 3. & quæst 8. num. 3.* Caputaq. *decis. 88. num. 2. part. 3.* Mantic. *decis. 355. n. 1.* Seraphin. *decis. 775. num. 2.* Gonzal. *ad d. reg. 8. Cancellar.* gloss. 12. *numer. 45. & seq.* cum aliis pluribus congestis per Sanch. *de matrimon. lib. 8. disputat. 19. num. 1.* Rot. *decis. 89. part. 2.* & *decis. 11. lib. 3. part. 3. diuers. & decis. 87. num. 1. & seq. de rescript. in antiq.* & *decis. 585. num. 2. decis. 645. num. 5. part. 1. recent.* & *in Romana legati Pij IV. February 1628. coram Reuerendissimo Domino Coccino, quæ in fine operis est decis.* 107. 2 Vnde post obitum Romani Pontificis, qui priuilegium concesserat, literis tamen nondum scriptis, gratia concessa non extinguitur; sed successor literas concedit, faciendo mentionem de prædecessore; Rebuff. *in prax. benefic. tit. de gratia rationi congr. num. 2.* Molin. *de primog. Hispan. lib. 2. cap. 7. num. 57.* Guttier. *quæst. Canonic. lib. 2. cap. 17. num. 4.* & *practic. quæst. lib. 1. quæst. 75. num. 2.* Gabr. *de prob. conclus. 1. num. 2.* cum aliis per *d. lib. 8. disput 19. num. 3.* Gonzal. *d. gloss. 12. num. 45. & 48.* Idem dicit Bonac. *de legibus, disput. 1. quæst. 1. punct. 4. num. 31.* & idem Panormit. *in cap. nostri, num. 4. & cap qualiter, num. 1. de elect.* ait, quòd si Papa solo verbo aliquem pronunciaret Episcopum, seu Abbatem; illicò esset Episcopus, vel Abbas; quamuis in foro exteriori Episcopus, aut Abbas, siue Regularis, siue secularis huiusmodi electus, & promotus non sit recipiendus, vt talis, nisi litteris impetratis expeditis, & receptis; aliàs enim tam recipientes, quàm se ingerentes graues pœnas incurrerent, vt patet per *Extrauag. Bonifacij VIII.* quæ incip. *iniunctæ, de elect. in 6.*

Ad probationem tamen gratiæ sunt necessariæ litteræ, cum sine eis gratia non probetur. 3 Doct. *in rubric. de constit.* & *ibi* Felin. *num. 5.* Bald. *in c. humanum in fin. C. de legib* Felin. *in cap. cæterum sub n. 3. post med. vers. sed esse de rescript.* Sarnen. *d. quæst. 1. col. 1. vers. tamen nunc.* Soccin. *cons. 41. n. 3. & 4. lib....* Molin. *d. cap. 7. num. 56.* Bellamer. *decis. 746.* Cæs. de Grass. *decis. 1. sub num. 2. de probat.* Rot. *decis. 27. de rescript. in nou. & d. decis. 645. num. 5. part. 1. recent.* & *alij superius allegati.*

Et ideo Doctores, & decisiones resoluentes, gratiam per solam supplicationem absque literis dici informem, intelliguntur procedere ad effectum probationis, & quando agitur de canonizanda gratia, & eo casu procedit regula *de non iudic. iuxt. form. supplicat.* 4 vt declarant Gomez. *super reg. de non iudic. quæst. 18. col. 2. vers. nec obstat.* Soccin. *loco cit.* Molin. *d. cap. 7. sub n. 58. vers. sicque intelligenda sunt*, Gabr. *cons. 190. num. 13. lib. 1.* Cassador. *decis. 35. num. 2. super reg.* & *decis. 8. de restit. spoliat.* & *decis. 2. de sent. & re iud.* Verall. *decis. 235. part. 3.* Put. *decis. 337. lib. 1. in nou.* Cardinal. Seraphin. *decis. 538. num. 4.* & *decis. 775. num. 3.* Gregor. XV. *decis. 540. num. 5.* & *ibi Add. litt. C.* Rot. *decis. 503. num. 4. part. 1. recent.* Buratt. *decis. 511. num. 13.* & *ibi* Ferentill. *littera B.* Benè Rota *in terminis de priuilegiis in d. Romana legati pij coram Reuerendissimo Domino Coccino.*

5 Decisio verò 20. *de concess. præbend. in nou. n. 5. quæ est eadem cum decis.* Bellamer. 110. *num. 6.* loquuntur ad effectum, quod executor censeatur nominatus, in supplicatione enim nominantur in genere, & postea per partes nominantur executores, qui in litteris exprimuntur, vt *in d. decisionibus*, & explicat Garz. 6 post alios *de benefic. part. 6. cap. 2. numer. 1. & seq.* & ideo mirum non est, si ante expeditionem litterarum quoad executores, gratia non dicitur perfecta, sed recipit robur ad talem effectum ab expeditione litterarum, vt benè declarat Oldrald. *cons. 320. num. 9.* & Rot. *in d. Romana legati pij coram D. Coccino.* 7 Et quod sola supplicatio, absque litteris sufficiat pro obtinenda simplici absolutoria, licèt secus ad effectum adiudicationis Garz. *de benefic. part. 4. cap. 2. num. 23. & 24.* & Rot. *d. decis. 645. num. 5. part. 1. recent. & in Illerden. Canonicatus 19. Aprilis 1624. coram R. P. D. Peronano*, 8 relata per Ferentill. *loco cit. num. 19.* vbi *num. seq.* quòd Rota procedit ad disputationem dubiorum cum sola supplicatione, absque litteris, quamuis in ea derogatum non sit Regulæ de non iudicando iuxta formam supplicationis, quia derogatio huiusmodi est necessaria, quando causa foret terminanda, & ferenda sententia, secus verò ad effectum disputationis dubiorum, quæ est actus more extraiudicialis, vt fuit resolutum *in Conchen beneficij 10. Iunij 1624. coram Mazanedo, & in Neocastren. parochialis 28. February 1630. coram Reueren. Durano.* 9 Verùm litteræ sunt necessariæ nedum ad probationem, sed etiam ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipsius quod litteræ

teræ expediantur, vt apud Mantic. *deciſ.* 286. *n.* 10.

10 Notandum, quòd viuæ vocis oracula candem, quàm aliæ Pontificiæ Conſtitutiones vim obtinent, vt clarè colligitur ex *can. institutionis,* 25. *quæſt.* 2. ibi; *ſine quæ ſcripto decreuimus, quæ in noſtra præſentia videntur eſſe diſpoſita*, Ionoc. *in cap. conſtitutus, n.* 2. *de reſcript.* Et licèt Gregorius XV. per ſuam Conſtitutionem, incip. *Romanus, Pontifex*, editam ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 2. Iulij, 1622. Pontificatus ſui anno ſecundo, Omnia, & ſingula viuæ vocis oracula ſuorum anteceſſorum, tum ad interius, tum ad exterius forum ſpectantia reuocauerit: voluit tamen, vt firma, atque in ſuo robore permanerent omnia indulta, & conceſſiones huiuſmodi viuæ vocis oraculo factæ S. R. E. Cardinalibus, ad ipſorum, vel aliorum quorumcunque fauorem, propria eorundem Cardinalium manu ſubſcriptæ, & de quibus iidem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Cardinales in ſcriptis teſtimonium præbuerunt. Præ-
11 tereà notandum, quòd ſublatis, ſeu reuocatis aliis priuilegiis, non cenſentur ſublata; ſeu reuocata viuæ vocis oracula, niſi id expreſsè ſignificetur; vt eſt communis Canoniſtarum opinio; & Romanæ Curiæ praxis, vt reſtatur. Henriq. *lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 24. *n.* 8. Emman. Sà, *verb. gratia, num.* 13. Llamas 1. *part. method. cap.* 7. §. 6. Felician. *lib. de cenſibus, tit. de priuileg. cap.* 15. Lauren. de Peirin. *tom.* 1. *priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad* §. *conſtit.* 17. *Iuly* 2. *num.* 4.

QVÆSITVM III.

Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiue Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur etiam ad ipſorum Abbates: licèt de iſtis nulla mentio in priuilegiis fiat.*
2 *Priuilegium non ſolùm cenſetur conceſſum perſonis in priuilegio expreſſis, ſed etiam iis, quæ propter vocis ſignificationem, in eo comprehenduntur.*
3 *Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus.*
4 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioni, eius Abbatibus etiam conceſſa cenſentur.*

1 DIco primò, quòd priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur ad eorum Abbates, etiam ſi Summus Pontifex, vel alius, qui priuilegium conceſſit, nullam de ipſis Abbatibus in eo mentionem habuiſſet: tum quia Principis beneficium latè explicandum eſt, *cap. cùm olim, de verb. ſignificat.* & *l. beneficium, ff. de conſtit. princ.* Priuilegium autem fauorabile eſt verè, & propriè beneficium; ergo latè
2 explicandum; tum etiam quia priuilegium, non ſolùm cenſetur conceſſum perſonis, quæ ſunt in illo expreſſæ, ſed etiam iis, quæ propter vocis ſignificationem in eo comprehenduntur, Bonac. *de legib. diſput.* 1. *quæſt.* 3. *punct.* 1. §. 2. *num.* 1. At in fauorabilibus, & materia proportionabili, Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, niſi aliud ex loquentis mente coniiciatur, *cap. final. de ſimon.* & ibi gloſſ. & Panormitan. *num.* 2. Bart. *in l.* 4. *ff. de ſtipulat. ſeruor.* cum aliis citatis in hoc *primo libro, diſput.* 1. *quæſ.* 7. quibus addo Sanchez *in præcept. Decalog tom* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *num* 84. Valenzuola *conſil.* 74. *num.* 79. & alios, quos nouiſſimè refert D. Auguſt. Barboſ. *in tract. de appellatiua verborum vtriuſque iuris ſignif. appell.* 153. *num.* 1. Nam Abbas per promotionem ad Abbatiam, 3
non deſinit eſſe Monachus; ſicut Rector per Rectoratum, non deſinit eſſe Scholaris Ioan. Andr. *in proœm. Decretal. in princip.* Felin. *in eodem proœm col.* 4. *verſ. cæterùm in propoſito.* Nec Abbates per dignitatis aſſecutionem debent eſſe peioris conditionis, quàm ſint cæteri Monachi; cùm dignitatis proprium ſit, augere: non autem priorem ſtatum ab eo, cui dignitas collata eſt, in ipſius præiudicium auferre, iuxta tradita ab Horatio Mandoſ. *de priuileg ad inſtar gloſſ.* 6. *num.* 29. atque ita Rodericus *quæſt. Regul. tom.* 3. *q.* 51. *artic.* 11.

Dico ſecondò. Priuilegia conceſſa Religioni, cenſentur etiam eius Abbatibus conceſſa; licèt de iis 4
mentio facta non eſſet: quia in fauorabilibus appellatione Collegij, aut Capituli, venit etiam Caput, ſiue Prælatus, Andr. Barbat. *in tract. de præſtantia*, Card. *lib.* 1. *quæſt.* 7. *col.* 34. Felin. *in proœm. Decret. verb. Gregorius, col* 4 *ſub num.* 13. Roderic. *dicta quæſt.* 51. *art.* 8. & his citatis D. Auguſt. Barboſa *in ſuo nouiſſimo tractatu. de appellatiua verborum vtriuſque iuris ſignific. appellat.* 55. *num.* 2.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari, conceſſa ad Abbatem Commendatarium extendantur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios.*
2 *Priuilegium non debet etiam propter ſimilitudinem rationis de vna ad aliam perſonam extendi.*
3 *Abbas commendatarius non gaudet de priuilegiis Religionis, cuius Abbatia ſibi commendata eſt.*

REſpondeo, quòd nullo modo priuilegia conceſſa 1
Abbatibus Regularibus extenduntur ad Commendatarios. Priuilegium enim non debet, etiam 2
propter ſimilitudinem rationis, de vna ad aliam perſonam extendi, *cap. ſanè de priuileg. cap. vlt. de præbend. Clem.* 1. *de cenſib cap. priuilegium, de regul. iur. in* 6. vbi gloſſ. & Doctores communiter Card. *Clem.* 1. *de teſtam. quæſt.* 6. Bart. *in l.* 1. *C. de conſtit. Princip.* Azor. *inſtitut. Moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 23. *quæſt.* 2. Salas *de legibus diſput.* 17. *ſect.* 8. *num.* 48. latè Petr. Barboſ. *in l. quia tale, ff ſoluto matrim.* Card. Tuſc. *tom.* 6. *litt. P. concluſ.* 746. Nam etſi Commendatarius perpetuus quodammodo verus Prælatus dici poſſit; tamen in aliquibus à vero Prælato differt; vt ait Gomeſ. *ſuper regul. Cancell. in reg. de triennali, quæſt.* 5. *a.* 1. *n.* 22. *verſic. ex quibus facilè.* Præterea in Commendatariis, non eſt eadem ratio, quoad priuilegiorum participationem, quæ in Abbate Regulari; quia Commendatarij non profitentur Ordinem, ſiue Regulam Monachorum Abbatiæ illis commendatæ: quorum nempe Ordinis & Regulæ gratia, priuilegia ipſis Abbatibus Regularibus, certum eſt, fuiſſe impartita. Vnde ceſſante in ipſis Commendatariis cauſa finali priuilegiorum, ceſſabunt etiam ipſa priuilegia, arg. text. *in l. Titia,* §. *vſuras, ff. de legibus.* Ideò dicendum eſt, Ab- 3
batem commendatarium, non ſolùm non gaudere priuilegiis Abbati Regulari conceſſis; ſed nec etiam iis, quæ Religioni conceſſa ſunt; cùm ipſe appellatione Religioſorum non veniat; iuxta doctrinam Bart. quem refert Rodericus *quæſt. Regul. tom.* 3. *q.* 51. *art.* 9.

QVÆSITVM V.

Priuilegia Abbatum, quomodo sint explicanda, quando continent verba obscura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia sunt interpretanda, quando continent verba obscura, & ambigua.*
2 *Priuilegia alia fauorabilia, alia odiosa.*
3 *Priuilegiorum in explicatione seruanda est verborum proprietas.*
4 *Priuilegium fauorabile latè est explicandum.*
5 *Priuilegium odiosum strictè est explicandum.*
6 *Priuilegium contra ius commune strictè interpretandum est.*
7 *Priuilegium cedens in alterius praeiudicium strictè est explicandum.*
8 *Priuilegium semper censetur concessum, cum clausula;* salua iustitia.
9 *Priuilegia non sunt ita strictè interpretanda, vt nihil prosint.*
10 *Priuilegium contra statutum, aut consuetudinem, conforme tamen iuri communi, est plenissimè interpretandum.*
11 *Priuilegij Pontificis verba interpretanda sunt secundum Canones, non leges.*
12 *Priuilegia interpretanda sunt iuxta conditionem, & statum personæ, cui sunt concessa.*
13 *Priuilegia Religionis gratia concessa, sunt plenissimè interpretanda.*
14 *Priuilegia concessa toti Religioni, vel Communitati in perpetuum habent vim legis, ac si essent in iure expressa.*

1 PRo intelligentia huius Quæsiti, notandum est primò. Priuilegia tunc esse interpretanda, quando continent verba obscura, incerta, dubia, & ambigua. Quando autem in eorum verbis nulla est ambiguitas, interpretatio non habet locum, *l. ille, aut ille. ff. de legat.* 3. Vnde magna est differentia inter priuilegij interpretationem, atque illius extensionem; priuilegij enim interpretatio tunc fit, cùm verba in ea posita obscura, vel ambigua declarantur: extensio autem cùm ad aliud quidpiam simile protrahuntur: ita Azor.
2 *instit. moral. part. 1. lib. 5. cap. 23.*

Notandum est secundò, priuilegium aliud esse fauorabile, aliud odiosum. Fauorabile est illud, quòd communi legi non aduersatur, nec vlli præiudicium infert. Odiosum, quod licèt fauorem priuilegiario præbeat, est nihilominus contra ius commune, vel in tertij præiudicium.

Quæ quidem priuilegij differentia, licèt ab aliquibus recipiatur; otiosam tamen eam iudico, iuxta ea; quæ tradunt Surd. *cons.* 140. *n.* 73. & *consil.* 497. *n.* 4. Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 5. cap. 23. quæst* 2. Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 27. Nam cùm omne priuilegium strictè sumptum sit contra ius commune; hoc sufficit, vt odiosum censeatur, & restringendum, vt de dispensatione agens, ex hoc solo capite probat text. *in cap. 1. de filijs presbyt. lib.* 6. Quare distinctio illa minimè est necessaria, si de priuilegiis strictè sumptis loquamur, quamuis in sanum sensum defendi posset, intelligendo de priuilegiis latè sumptis: ita vt prior pars distinctionis, quæ agit de priuilegiis fauorabilibus, beneficia respiciat; posterior, quæ de odiosis tractat, intelligatur de priuilegiis strictè sumptis, quæ sunt contra ius, vel in tertij præiudicium.

3 Tertiò notandum est, in explicandis priuilegiis seruandam esse verborum proprietatem iuxta consuetam significationem verborum, & vsum communem, seruari solitum in foro illius, à quo fuerunt concessa. Nam alias aliquid certum determinari non posset, si verba priuilegij ad libitum explicarentur: dummodò aliquid absurdi ex verbis prædicto modo acceptis, non sequatur, ita Syluest. *verbo priuilegium, quæst.* 5. Azor. *part. 1. lib. 5. cap 23. quæst.* 2.

Quibus præmissis dicendum est, priuilegium fa- 4
uorabile latè esse explicandum, & plenissime interpretandum, quantum rationabiliter iudicatum fuerit, seruata verborum proprietate, vt habetur expressè in *l. beneficium, ff. de constit. Princip. & cap. quia circa de priuileg. & cap dilecti, de donation. cap. olim de verborum signific.* Aristot. *lib. 2. Polit cap. 5. & 6.*
Si verò priuilegium est odiosum, strictè explicandum 5
est, seruata verborum proprietate; Princeps etenim in odiosis censetur, solùm derogare voluisse, quatenus per verba expressè declarauit; *l. quod ausus, ff. de*
emancip. liber. Vnde si priuilegium est contra ius 6
commune, strictè interpretandum est, vt quàm minimum iuri communi deroget, vt colligitur ex *l. quoties, C de prec. Imperat. offerend. l. si quando, C. de inoffic. testam. cap. 1. & 2. de fil. presbyt. cap. quod dilectio, de consang. & affinit.* quia priuilegium, quod est contra ius commune, continet dispensationem iuris communis; sed dispensatio est odiosa, & strictè explicanda; ergo priuilegium quod est contra ius commune, strictè est explicandum; quatenus scilicet opus est, vt non extendatur, & amplietur derogatio iuris communis, vltra proprietatem verborum in priuilegio appositorum, & mentem concedentis; atque ita docent gloss. & alij communiter *in d cap. olim, de verborum signific.* Syluest. *verb. priuilegium, quæst.* 3. Nauar. *in Sum. cap. 12. num.* 9. Azor. *dict. quæst.* 2. Suar. *de le-*
gib. lib. 8. cap. 27. num. 5. & alij. Similiter, si priui- 7
legium in alterius præiudicium cedat, strictè etiam est interpretandum, vt colligitur *ex l. 2. §. merito, ff. ne quid in loc. publ.* Quia Princeps non censetur velle alterum priuare iure suo, aut alteri damnum in-
ferre; nisi quatenus verbis expressit. Tum quia in 8
priuilegio semper subintelligitur clausula, *Salua Iustitia*, vt docet Ioan. Andr. quem citat Panormitan. *in cap certificari, n. 9. de sepultur.* Salas, *de legib. disp. 17. sect. 8. num.* 47. & alij proximè citati.

Non sunt tamen ita strictè interpretanda priuile- 9
gia, vt nihil operentur, nec prosint; sed debent intelligi, vt aliquid conducant, & vt potiùs valeant; quàm pereant. Nam insta Principis voluntas nunquam frustrari, aut inefficax reddi debet, *cap. in his, de priuileg.* & ibi Panormitan. *in cap. Abbate, n. 6. de verborum signific.* Nauar. Syluest. Suar. Azor *locis citatis*, Salas *d. sect. 8. num. 46. & 52.*

Item, priuilegium contra statutum, vel consuetu- 10
dinem, conforme tamen iuri communi, est plenissime interpretandum, Ioan. Andr. *in cap. cùm tibi, num. 2. de verborum signific.* Panormitan. *ibidem in fine, n. 3 & in cap. olim, num. 5. eodem tit.* Azor. *dict. quæst.* 20. & alij apud Bonac. *de legibus, disput. 1. quæst. 3. part. 7. §. 1. num. 5. versic. dixi regulariter, in fine.*

Aduertendum tamen est verba Priuilegij Pontificij 11
interpretanda esse secundùm Canones, non leges, teste Bald. *in l si quando, la 1. C. de bon. vacantib. lib.* 10.

Notandum est etiam, quòd (vt ait Bartol. *in l. ex* 12
militari, ff. de milit.) priuilegia interpretanda sunt iuxta conditionem, & statum personæ, cui conceduntur. Vnde priuilegia Religiosorum gratia concessa,
sunt plenissimè interpretanda. Nam summa ratio est, 13
quæ pro Religione facit, *l. sunt personæ, ff. de relig. & sumpt. funer.* ita Azor.

Idem dicendum est de priuilegiis, quæ toti Reli- 14
gioni, vel Communitati in perpetuum cóceduntur; ea enim cùm sint Constitutiones perpetuæ, quæ non

concedun

concedunrur vni, aor alteri personæ, sed Religioni, quæ perpetua est, & nunquam moritur, habent vim legis, ac si essent in iure expressa. Ita Henriq. *in Sum. lib.7. cap.22. num.3. & cap.24. num.4.* Salas, *disp.20. sect.10. num.15.* Sanch. *de matrimon. lib.8. disput.1. num.16.* citans alios, & Bonac. *dicto §.1. num.5. vers. si regulariter*, Azor. *d. cap. 23. quæst. 3.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati possint suarum Abbatiarum, & Ecclesiarum, ac proprij Ordinis priuilegia interpretari.

SVMMARIVM.

1 *Interpretari eius est cuius est concedere.* & numero 1.

2 *Priuilegium, cùm dubitatur de intentione, vel potestate concedentis, potest à solo Principe interpretari*, & num.3.

4 *Priuilegium, cùm dubitatur, an sit validum, vel subreptitium, potest inferior Iudex de eo cognoscere.*

5 *Iurisdictio contra Regulares quando dubitatur, an pertineat ad Episcopum, vel ad eorum Prælatos, Episcopus non potest esse Iudex, & eorum priuilegia interpretari.*

6 *Dubium quando est circa verba priuilegij, ad quem spectet illius interpretatio, ostenditur.*

7 *Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari.*

8 *Generales Prælati possunt priuilegia Religionum etiam iuridicè interpretari, dummodo sint ambigua, secus autem quando sunt clara*, num.9.

PRo declaratione, & interpretatione priuilegij Sedis Apostolicæ, recurrendum esse ad Papam qui illud concessit; & pari ratione ad Regem, siue Principem, alias concedentem, probat ad hoc expressus text. *in cap. cùm venissent 12. de Iudic.* cuius argumento ita resoluunt, Cotta *in memor. verb. priuilegium, pag.709.* Surd. *consil. 558. n.6.* Ioan. Garz. *de nobilit. gloss.1. §.1. num.1. vel 2.* Guttier. *pract. q.28. num.2. Gail. lib.1. obseruat. 1. num 7.* cum aliis citatis à D. Barbos. *in Collect. ad dictum cap. cùm venissent, num. 2.* Ratio est, quia eius est interpretari actum, cuius est condere, seu actum facere; vt colligitur ex *l. si Imperialis maiestas*, & ex *l. leges sacratissima, C. de legibus*, & ex *l. non ambigitur, ff. eodem*, cum aliis multis, quæ congerunt Morla, *in empor. iur p.1. tit. de legib. n.20.* Surd. *decis.2. num.5.* Menoch. *consil.3. num.22. & consil.684. num.23.* Decian. *consil.36. n.8. cum seq. vol.5.* Alderan. Mascard. *de gener. statut. interpr. concl.2. num 146.*

2 Hoc non est adeo generale, quin aliquas limitationes patiatur. Nam aut dobium est de intellectu priuilegij, seu de intentione Papæ, vel Principis concedentis; & eo casu non debet adiri inferior, vt illud interpreretur; quia tunc habet locum volgata regula, *eius est interpretari, cuius est condere.* Ita gloss. *d. cap. cùm venissent, verb. iudicari*, & ibi etiam Innocent. & Panormit. *num. 3.* Oldrad. *d. consil. 230.* Syluest. *verb. interpretatio, quæst.2.*

Immò secundùm Panormit. etiam si casus esset clarus, quia non spectat id inferiorem talis declaratio, vt faciat ius, quoad omnes. Vel est dubium
3 de potestate ipsius Papæ coocedentis; & tunc neque inferior cognoscere potest, sed solus Papa concedens; Innocent. *in cap. ex parte, il 1. de verb. signific. cap.1. de translat. prælat.* Nam iudicare, si Papa potuerit concedere, esset iudicare, seu diffinire super priuilegiis concessis ipsi Sedi Apostol. & sic de facto, & potestate Apost. quod non licet, *can.1. 16. quæst.6. can. si quis suadente, 17. quæst.4. can. cuncta per mundum, 9. quæst.3.* Vel est dubium, si priuilegium va- 4
lidum sit, an subreptitium; & tunc potest inferior Iudex illud interpretari; ita Bald. *in prælud. feud. n.18.* Panormit. *d. num. 3.* Syluest. *loc. cit* qui testatur de communi; quia tunc magis tractatur de priuilegiato, quàm de priuilegio. Ita etiam Erasm. Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt part.2. quæst.13. n.2.* Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. quæst 44. art. 1. concl. 2.*

Sed est hîc aduertendum, quòd Prælatus inferior, qui esset priuilegium interpretaturus, non potest illud interpretari io causa propria; quia hoc esset iudicare in causa propria; qòòd est res valde iniqua, *l. vnic. C. ne quis in re sua ius sibi dic. canon. 1. & 2. 4. quæst.4.*

Vnde ad hoc fuerunt nonnulla priuilegia à Sede 5
Apostolica in fauorem Regolarium concessa, quòd in causa dubia, an iurisdictio contra ipsos pertineat ad Episcopum, an verò ad proprios Prælatos Regulares, ipsi Episcopo non liceat Iudicem agere, & ipsorum priuilegia interpretari, ne sit Iudex in causa propria; ad quod reducitur speciale indultum, factum à Clemente IV. Fratribus Minoribus, atque Prædicatoribus, in quo prohibet strictè omnibus Ecclesiarum Prælatis, ne interpterari audeat priuilegia ipsis Fratribus Min. & Prædic. concessa, siue sint clara, quæ interpretatione non indigent, siue dubia contineant, volens quòd interpretatio super huiusmodi priuilegiis dubiis, & obscuris Sedi Apost. reseruata sit; ita refertur *in Com priuil. verb. priuilegia Fratrum, §.5.* & Alexander VI. *sub Dat. Romæ anno 1501. kal. April. Pontif. sui anno 8.* concessit Congregationi S. Iustiuæ de Padua, vt quidquid dubij in priuilegiis dictæ Congregationis, seu aliquo eorum pro tempore emerserit, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem d. Congregationis, & locorum particularium eius, interpterari debeat; quod priuilegium extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ a Iulio II. in memorabili priuilegio eidem nostræ congregationi concesso, *Anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontif sui anno quarto*, quòd habetur authenticum in Munasterio Vallis Vmbrosæ. Simile priuilegium concessum est Societati Iesu, vt refert idem Mirand. *loc. cit.* quòd quotiescumque dubium fuerit super intellectu priuilegiorum Societatis, inter Iurisperitos, & alios Iudices, in fauorem eiusdem Societatis fiat interpretatio. Si dubium versatur circa verba prioilegij; tuoc, vel sensus est clarus; & benè poterit inferior cognoscere, etiam in partium præiudicium; nam inferior interpretatur legem scriptam in præiudicium partium, Innoc. *in cap. cum speciali, de appell. l. vnica, C. de professor. qui in Vrb. Constant. lib.12.* ergo à fortiori poterit interpretari legem non scriptam, quæ est priuilegiom. Ita Panormit. *d. num.3* Cokier. *d. quæst.13. num.3.* Sylu. *loc. cit.* Miranda *art. 1. concl.3.*

Vel sensus, seu casus est dubitabilis: & eo casu, si de facili Princeps adiri potest, ad eum spectabit interpretatio, arg. *d. cap. cùm venissent, & d. cap. inter alia, & l. ex facto, in princ ff. de vulgari, & pupillari substitut* Sin minus poterit Iudex inferior decidere huiusmodi casum per rationem aliquam naturalem, & verisimilem, quæ probari possit per expressa verba priuilegij, vel per aliud simile; huiusmodi enim interpretatio, quæ fit per similia, etiam Iurisperitis concessa est, vt notat Petrus de Ancharan. *in Clementina*

mentina secunda, de magist Ita Innoc. *in d. cap. cum speciali*, Panormit. *d. num. 3.* Cokier. *d. cap. 13. num. 3.* Sylu. *loco cit.* Mirand. *d. art. 1. conclus. vlt.*

Hic autem notandum est, quòd licet regulariter interpretatio priuilegiorum spectet ad Principem cōcedentem ex supradictis; tamen hoc est intelligendum de interpretatione, & declaratione iudiciali, quæ de iure ad solum Summum Pontificem spectat; de qua generali, & iuridica interpretatione iudiciali intelligi debent verba apposita in constitutionibus Summorum Pontificum, quando dicitur, quod nemini liceat ipsas aliter interpretari; vel quòd sit sublata potestas, aliter definiendi, interpretandi, & determinandi; non autem de interpretatione, & declaratione doctrinali, & magistrali, quæ benè fieri potest ab Abbatibus, &
7 aliis Religionum Prælatis: & interpretationi, seu explicationi huiusmodi factæ ab Abbatibus, seu aliis Religionum Prælatis possunt eorum subditi tuta conscientia stare. Ita Roderic. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 5.* Ioan. de la Cruz, *de stat. Relig. lib. 2. dub. 2. concl. 2. & seqq.* Mirand. *Man. Præl. tom. 2. q. 44. art. 2. concl. 2.* qui testatur de communi, D. Barbos. *in Collect. ad d. cap. cùm venissent, num. 4.*

Ratio est, quia huiusmodi magistralem, & doctrinalem explicationem, siue interpretationem facere possunt, etiam quilibet Iurisperiti, ac Theologi; ergo poterunt etiam Regulares Prælati; immò eorum interpretatio, & declaratio maioris est ponderis, ac amplioris facultatis ad Religiosorum conscientias assecurandas, propter speciales Summorum Pontificum concessiones super hoc eis factas, quas referunt Roderic. Ioan. de la Cruz, & Mirand. *locis cit.*

8 Verùm ex priuilegio non solùm magistraliter, & doctrinaliter, verùm etiam iuridicè eorum priuilegia Regularium Prælati Generales interpretari possunt: nam Iulius II. per Bullam, quæ incip. *Considerantes, quòd multa*, relatam à Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. sui Ordin. constit. 13. d. Pontificis, fol.* 470. concessit Generali Ordinis Præ[illegible]um; quòd si in Constitutionibus eiusdem Ordinis, aut circa priuilegia, indulta, gratiasque, & exemptiones à S. Sede Apost. illi concessa, & conceden. concessas, aut concedend. aliqua ambiguitas emerserit, idem Generalis illam [illegible] quoad serenitatem illarum conscientiarum, quæ sibi subiectæ sunt dumtaxat) interpretetur: quod priuilegium intelligendum est de facultate interpretandi, & declarandi iuridicè; non autem doctrinaliter, & magistraliter, quia hæc facultas non erat necessaria, cùm id, (vt diximus) cuilibet Doctori integrum sit; quapropter Religiosi tenentur declarationibus, & interpretationibus factis à Generali, circa Constitutiones, priuilegia, exemptiones, &c. stare in his, quæ ad suarum conscientiarum serenitatem spectant. Quod etiam notat Laurent. de Peirin. *in annotat. ad prædict. constit. 13. Iulij II. num. 2.*

9 Quòd intelligendum est habere locum in ambiguis; nam si res esset clara, Prælati interpretatio non requireretur; in claris etenim non est opus coniecturis. Ideò si priuilegium, vel statutum aliquod clarum sit, & Generalis contrarium declaret, subditus eius declarationi stare non tenetur, sed simpliciter priuilegium, aut statutum obseruare. Prædictum enim priuilegium non est in destructionem, sed in ædificationem; nec ad relaxandas, & confundendas, sed pacandas, & serenandas subditorum conscientias traditum est. Ita Roderic. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 5. vers. circa supradicta*, Laurent. de Peirin. *loc. cit.* & vide quæ dicta sunt superiùs *disputat. præcedenti quæst. 4. in 3. notab.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum absque clausula derogatoria, Non obstantibus quibuscunque.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium exemptionis concessum absque clausula derogatoria*, Non obstantibus quibuscunque, &c. *an valeat?*
2 *Priuilegium est priuata lex.*
3 *Clausula* Ex certa scientia, & motu proprio, *æquipollens clausulæ derogatoriæ*, Non obstantibus.

Respondeo affirmatiuè, nempe quod valeat priuilegium exemptionis, seu contra ius commune Abbatibus concessum, etiam si non adsit clausula, 1
Non obstantibus iuribus in contrarium. Ita Ostiens. *in sum. de rescript. §. quas vires, vers. sed potest distingui*, Ioan. Andr. & Gemin. *in c. vnico, de excessibus Prælat. in 6.* Nicol. Mylis. *in Repert. verb. priuilegium, vers. priuilegium contra ius commune, an valeat.* Cardin. *in clem. 1. in 3. quæst. de censib.* late Felin. *in cap. nonnulli, num. 11. cum multis seqq. de rescript.* vbi hanc sententiam multis auctoritatibus, & rationibus confirmat, & præcipuè quia priuilegium est lex priuata, *cap. priuilegium, 3. dist.*

Et sic de sui natura derogat legi, & debet aliqoid vltra ius commune operari, etiam si non exprimatur. 2
Et hoc indubitatè procedit, quando ex ipsiusmet priuilegij tenore clarè elicitur voluntas Pontificis volentis statuere contra ius; seu quod exemptionem concedere voluerit, vt ait Dec. *cons. 113. num. 4.* Idem videtur tenere Paris. *cons. 22. num. 8. vol. 4.* quia quando constat de Principis voluntate, mandatum eius valet, licèt sit contra ius, vt inquit Salyc. *in l. fin. in 1. cap. distinctionis, C. si contra ius*, Carol. Tap. *in rub. ff. de constit. Princip. cap. 4. num. 107.* D. August. Barbos. *in tract. de clausul. vsufreq. claus. 83 num. 4. secundum Lugdun. impressionem.*

Alia ratio est, quia cùm Ordinariorum potestas ab auctoritate Summi Pontificis dependeat; *cap. 1. dist. 22.*
Ipse Summus Pontifex aduersus eam, siue contra ius 3
commune, ex certa scientia, & motu proprio re[illegible]bendo, censetur ei derogare voluisse; huiusmodi enim clausulæ æquipollent clausulæ derogatoriæ, *Non obstantibus*; ita gloss. *in cap. ex parte, 2. de off. deleg.* Paris. *d. cons. 22. num. 9. & 10.* Dec. *consil. 198. in fin. cons. 271. num. 8. & 9.* Nicol. Mylis. *in Repert. verb. Scientia certa Principis, vers. & hoc sequitur* Franc. Curt. *consil. 21.* Monet. *de commutat. vlt. volunt. c. 7. numer. 101.* D. August. Barbos. *in tract. de claus. vsu frequent. claus. 59. num. 3. secundùm Lugdun. impressionem.* Confirmatur auctoritate Baldi *in l. lapillis, colum. 3. vers. ergo dico, ff. de reb. dub.* vbi dicit, quod eo ipso, quòd Princeps vocat concessionem suam priuilegium, & bullatur Bulla priuilegiorum, nulla alia clausula est necessaria: quia tunc satis constat, quod ipso facto iuri communi derogare voluerit, eo, quia natura priuilegij talis est: Ita etiam Felin. *d. cap. nonnulli, d. numer. 11. & 12. vers. ratio differentiæ.* Philip. Franc. *cap. 1. num. 10. per tot. de constit. in 6.* Insuper & si clausula, *Ex certa scientia*, nominatim non exprimitur, tamen satis est, vt certa scientia, ex tenore facti colligatur, vt communiter teneri, dicit Felin. *in c. cùm inter, de except. & d. cap. nonnulli, n. 2.* quia assertio Principis idem operatur, ac si esset expressè apposita clausula, *Ex certa scientia, l. item Vlpianus, ff. de excus. tut.*

tur. Si autem concederetur privilegium exemptionis à iure habente clausulam derogatoriam, opus esset derogatione illius clausulæ. Navar. *ad c. si quando except. 1. n. 2. de rescript.* videatur omninò Felin. *d. c. nonnullis, d. n. 11. & plurib. seq.*

QVÆSITVM VIII.

Quomodo intelligenda sit illa clausula, in privilegiis apponi solita, quæ dicitur, Vt non censeantur revocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Privilegia, in quibus est clausula:* Vt non censeantur revocata, nisi de eis expressa de verbo ad verbum mentio fiat; *ut revocata intelligantur, debet in secundo privilegio apponi clausula,* Non obstantibus quibuscunque privilegiis, etiam si de verbo ad verbum de illis mentio fieri deberet.

2 *Clausula generalis revocatoria non tollit privilegia de quibus facienda est expressa mentio.*

3 *Clausula,* Quorum tenores, *ex observantia Curiæ derogat quibuscunque privilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias.*

1 QVandocunque privilegia concessa sunt cum huiusmodi clausula nempe, *Quid non censeantur revocata, nisi de eisdem de verbo ad verbum mentio fiat,* requiritur ad hoc, ut intelligantur revocata, quòd in secundo privilegio contineatur hæc clausula, *Non obstantibus quibuscunque privilegiis, etiam si de verbo ad verbum, de illis mentio expressa fieri deberet,* ut notat Panormitan. *in cap. cum instantia, n. 6. de censib.* Sylvest. *verb. privilegium, quæst. 10. & verb. exemptio, §. 11.* Cravett. *cons. 126. num. 2.* Monet. *de commut. ult. volunt. c. 8. num. 539.* Ant. Gabr. *commun. lib. 6. tit. de clausul. concl. 5. n. 11.* Menoch *de præsumpt. lib. 6 præsumpt. 41. num 22.* & alij plures, quos refert D. Barbos. *in tract. de claus. usu frequen. claus. 83. n. 7.* Collect. *privil. Mendic. in Comp. verb. privilegia Fratrum, §. 21.* ubi movet quæstionem, quia in nonnullis privilegiis Regularibus concessis adest dicta clausula, *quòd non intelligantur revocata, nisi de eis de verbo ad verbum mentio fiat;* ut e. g. concessum est aliquibus Religionibus, ut non teneantur ad procurationem Legatorum, etiam si in litteris eorumdem dicatur, quòd tam exempti, quàm non exempti, ad hoc onus teneantur, nisi de huiusmodi indulto, de verbo ad verbum mentio fiat: demum Summus Pontifex concessit Legato, ut possit exigere procurationem à quibuscunque personis, etiam exemptis: quamuis talia obtinerent privilegia, quòd de eis de verbo ad verbum mentio facienda esset, quæ voluit in litteris Legati haberi pro expressis. Vnde movetur dubium, utrùm per literas Legati censeatur derogatum illis privilegiis. Circa quam quæstionem maior pars Doctorum tenet, quòd per prædictas literas Legati cuicunque privilegio derogatum sit; ut probat idem Collector ex sententia Felin. *in cap. nonnulli, de rescr.* idem censuit Panorm. *d. cap. cum instantia.* qui eandem quæstionem fusé tractat, & resolvit pro parte affirmativa; idem tenet Mirand. *in Man. Prel. tom. 2. q. 45. art. 6. conclus. unic.* Rodel. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 9 art. 6. & tom. 2. q. 77. art. 8.* Et ratio est, quia Summus Pontifex hoc loquendi modo satis indicat, velle privilegium revocare: at privilegium vim habet ab ipsius Summi
2 Pontificis voluntate. Secus autem dicendum est, de revocatione facta, solummodò per clausulam generalem revocatoriam; ea enim non extenditur; quia Papa per clausulam generalem non sufficienter indicat velle huiusmodi privilegia revocare; ita Azor. *instit. mor. p. 1. lib. 5. c. 22. q. 12.* Bonac. *de legib. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 11. vers. addo privilegium,* D. Barbos. *d. claus. 83. num. 7. in fin.*

Censetur tamen sufficienter derogatum huiusmodi privilegiis per clausulam, *Quorum tenores,* per quam ex observantia Curiæ derogatur quibuscumque privilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias, Rot. post alios *decis. 213. num. 1. part. 1 & decis. 161. num. 1. part. 2. & decis. 88. sub num. 4 lib 2. part. 5. divers. & decis. 466. num. 5. & decis. 666. num. 4. part. 1. recent.* apud Gregor. XV. & *in Cornaclen. & Ferrarien. Præpositura, & beneficij 15. Decembris 1615. coram Remboldo,* & *coram eodem in Toletana indulti 2. Maij 1625.* in quibus fuit dictum, clausulam, *Quorum tenores,* fuisse adiunctam, ut daretur modus, quo Papa derogare posset gratiis præcedentibus, de quibus notitiam non habet; aliàs enim nimis arctaretur, si propter ignorantiam illas revocare non posset; videatur Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloss. 36. num. 30. & per tot.* 3

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Religiosi uti possint privilegiis, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Provincialia, possunt suis subditis auferre, & limitare usum quorumcunque privilegiorum.*

2 *Abbates Generales, & capitula possunt etiam aliis Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare usum privilegiorum.*

3 *Quæ de iure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam.*

RΕspondeo, quòd nonnulli Abbates, & præcipuè Generales, & Capitula Generalia, & Provincialia habent auctoritatem auferendi, & limitandi suis subditis usum quorumcunque privilegiorum. Vt patet ex nonnullis privilegiis ad hoc à Sede Apost. Religionibus concessis; nam Clemens IV. concessit Cisterciensibus, 1

Vt indulgentiæ omnes, & litteræ per quascunque personas eiusdem Ordinis contra communia ipsius statuta à Sede Apost. vel eius Legatis, sub quacunque forma, vel expressione verborum impetratæ, irritæ sint, & inanes.

Quod privilegium refert Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. q. 43. art. 4. conclus. unic.* ubi etiam subdit, eundem Clementem IV. concessisse eidem Ordin. Cister. quòd Pater Abbas subiectum sibi Abbatem, possit in certis gravibus casibus deponere, inter quos, hunc tanquam gravissimum expressit. Si contra communia ipsius Ordinis statuta privilegia impetraverit, vel retinuerit, aut uti præsumpserit impetratis; de qua re nos tractavimus suprà *in disp. 13. quæs. 2. n. 8.* Et Gregorius XIII. Pont. Max. anno Domini 1571. die 3. Maij.

Concessit, ac decrevit, ne Personæ Societatis IESV, absque expressa Superiorum earumdem licentia, uti possunt facultatibus in Iubilæis, aut Bullis Cruciatæ Confessionalibus, aut aliis quibuscunque Apostoli-

cis Indulgentiis, quomodocunque hactenus concessis, & in posterum concedendis; & declarauit præterea, posse Superiorem, dum huiusmodi licentiam concedit, limitare eam ad vsum vnius, aut alterius facultatis, & prohibere vsum reliquorum etiam in eadem Bulla, aut indulto contentorum.

Vt habetur in Comp. eiusdem Societatis, *tit gratiarum vsus*, §. 2. quo priuilegio vti possunt omnes Religiones per communicationem.

Ex quibus videtur resoluendum, quòd Abbates, Generales, & alij Superiores Abbates, & maximè Capitulum Generale potest limitare, restringere, nec non etiam auferre Abbatibus, & aliis regularibus sibi subiectis, quomuis priuilegiorum, & gratiarum vsum. Videatur Mirand. *loc. cit.* & Roder. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 9. art. 2.*

Aduertendum tamen est, quòd supradicti Generales, vel Prouinciales Prælati, & Capitula Generalia, vel Prouincialia nequeunt, virtute prædictarum concessionum, tollere aliquid, quod sit contra vsum sacrorum Canonum; nam quæ de iure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxta ipsius Iuris dispositionem, quæ obligatio in totum à Prælatis tolli nequit. Quia licèt de iure inferior dispensare possit in lege Superioris, iusta de causa in casibus particularibus, non tamen tollere potest obligationem inditam à Superiore, etiam in casibus particularibus: si ab ipso Superiore specialem ad id facultatem non habeat.

QVÆSITVM X.

Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum priuilegia quomodo reddantur inualida.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium subreptitiè impetratum nullum est.*
2 *Priuilegium faciens contra id, quod in priuilegio concessum est, amittit priuilegium.*
3 *Priuilegium cessat, cessante eius causa, vel quando incipit esse damnosum priuilegiato.*
4 *Priuilegium cessat per renunciationem, & hoc quomodo sit intelligendum.*
5 *Priuilegium concessum contra constitutionem, aut consuetudinem, vel datum contra sententiam, nihil valet.*
6 *Priuilegium amittitur, si concedatur secundum, in quo expressa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel successoris reuocationem.*
7 *Priuilegium quandònam expresiè, & quandonam tacitè reuocetur.*
8 *Voluntas non fertur in incognitum.*
9 *Priuilegium in corpore iuris non clausum, est quoddam priuatum ius.*
10 *Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per posterius contrarium priuilegium.*
11 *Princeps non præsumitur velle alteri tollere ius quæsitum absque eius cognitione, & grauissima causa.*
12 *Priuilegiorum pro non reuocatione in dubio iudicandum est.*

1 PLuribus modis priuilegia nulla atque inualida redduntur. Primò, quando obreptitiè, & subreptitiè quis aliquod priuilegiũ impetrauit: nempe per suggestionem alicuius falsæ causæ, ob quam, vt veram suppositam, tale priuilegium fuit sibi concessum, *cap. literis, & can. rescripta, 25. q. 2. cap. super literis, de rescript.* vbi dicitur, quòd mendax precator, debet carere impetratis; in qualibet enim gratia est subintelligenda conditio, *Si preces veritate nitantur*, etiam si non adsit; vt habetur *cap. 2. de rescript.*

Secundo modo, priuilegium inualidum redditur, si Abbas, qui illud est adeptus faciat contra id, quod in priuilegio concessum exprimitur, *cap porrò, & c. recepimus de priuil.* vbi habetur, quòd priuilegiũ ipso facto cessat, si priuilegiatus faciat contra ea, quæ in eodem concessa exprimuntur. Item cessante causa priuilegij, cessat etiam priuilegium; probatur ex *cap. cum cessante, de appell.* vbi dicitur, quòd cessante causa, cessat effectus. Item quando priuilegium incipit esse damnosum ei, in cuius fauorem est concessum, fit nullum; probatur ex *cap. suggestum, de decim. & cap. quod per nouale, de verb. signif. & reg. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6.* vbi dicitur, id quod ob gratiam alicuius conceditur, non esse in eius dispendium retorquendum. 2 3

Tertio modo, amittunt priuilegium Abbates, si expresè illi renunciauerint, *cap. nuper de decim.* Panormit. *in cap. si terra, num. 5. de priuileg.* Syluest. *verb priuilegium, q. 10. dist. 8.* & hoc est intelligendum quoad ius spectans ad ipsum renunciantem tantùm; secus verò, si attingat Papam, siue aliquem tertium: vnde Abbas exemptus exemptionis priuilegio renunciare non potest absque licentia summi Pontificis, per text. *in cap. cum tempore, de arbitr.* & diximus latè supra *in disput. 16. quæsit. 9. per tot.* nec etiam poterit sui Conuentus priuilegio renunciare, sine consensu eiusdem Conuentus, gloss. *in cap. cùm dilectus, verb. repromisit*, & ibi Innoc. Abb. Bald. Butr. *num. 5. & 6. de relig. domib.* Rota *decis. 12. n. 8. part. 2. diuers.* Quilibet enim potest priuilegio, & fauori suo renunciare: dummodo ius Superioris, aut tertij, non tangat. Ita etiam Panormit. *d. cap. si de terra, n. 5 de priuil.* Vnde si Abbas, vel alius Prælatus Regularis alicui priuilegio renunciauerit, nihil nocet; quia priuilegium non illi, sed Religioni concessum est; ita Bald. *cons. 337 l. 4 n. 4.* & Roder. *quæst. Regul. tom. 3. q. 31 art. 1.* 4

Quarto modo, inualidum, nullúmque est priuilegium concessum, si erit contra Constitutionem aliquam, aut consuetudinem, vel sententiam, nec de his mentionem faciat, vt ait Syluest. *loc. cit. dicto 2.* quod probat ex *cap. cùm nos, de his, quæ fiunt à Prælatis*, & ex *cap. 1. de const in 6.* & ex *cap. inter dilectos, de fid. instr.* quę iura disponunt, quòd priuilegium concessum contra constitutionem, aut contra consuetudinem, vel datum contra sententiam, nihil valet, si de eis mentionem non faciat; videatur gloss. *in cap. priuilegia, 25. q. 2.* vbi de hac re plura adducuntur.

Quinto amittitur, nullúmque & inualidum redditur priuilegium, si conceditur secundum, & in eo fiat plena, atque expressa mentio de primo, non vero aliter, vt habetur *in cap. veniens de præscript.* & ait idem Syluest. *loco cit. 6 dict.*

Amittitur sexto, priuilegium, & irritatur, atque inualidum redditur per concedentis, seu illius successoris reuocationem; vt ait Felin. *in cap. quæ in Ecclesiarum de constit.* idem Syluest. *vbi suprà in 7. dict. arg. l. iudicium. ff de iudic.*

Hæc autem reuocatio dupliciter fieri potest: vel expresè per verba sufficienter indicantia reuocationem priuilegiorum in specie, siue in genere, vt si dicatur, *Non obstante tali priuilegio*, vel *non obstantibus quibuscunque priuilegiis*: Vel tacitè, vt si concedens faciat aliquem actum, qui non possit subsistere: absque derogatione priuilegij, vt si Papa iubeat, exigi decimas ab eo, quem exemerat à decimarum solutione: quia Pontificis voluntas, non solùm verbis, ve- 7

tùm

rùm etiam factis manifestatur, ita Felin. *cap. nonnullis, de rescript.* Suarez *de legibus lib.* 8. *c.* 38. *n.* 3 *& c.* 14. *n.* 8. Salas *de leg. disp.* 17. *sect.* 14. *n.* 72. & alij per eum citati, & Bonac. *de leg. disp.* 1. *q.* 3. *part.* 8. §. 3. *n.* 14.

Hoc tamen limitandum est primò, dummodo Papa sciat, adesse tale priuilegium; quia ad tacitam priuilegij reuocationem requiritur, vt Princeps illud co-
8 gnoscat; nam voluntas non fertur in incognitum Suarez *d. lib.* 8 *c.* 28. *num.* 5. Vnde priuilegium, quod non est clausum in corpore iuris, non reuocatur per posteriorem contrariam constitutionem, vel per aliud contrarium priuilegium, nisi in eo fiat expressa mētio priuilegiorum, etiam si posterius sit insertum in corpore iuris, Princeps enim præsumitur ignorare ius particulare, nisi ipsius faciat mentionem. *c.* 1. *de const num* 6.

9 At priuilegium in corpore iuris non clausum, est quoddam priuatum ius alterius; ergo illud Princeps ignorare præsumitur; ergo non præsumitur, illud reuocare, nisi expressam de eo mentionem faciat: facit text. *in cap.* 2. *ueniens de prescrip.* vbi irritum decretum fuit quoddam priuilegium, in quo de primo mentio facta non fuit. Ita Suarez *c.* 39. *n.* 2. Salas, & Bonac. vbi proximè, qui testatur de communi, contra Panormit. *in cap. ex parte, de Capell. Monac.* & alios per eum adductos.

10 At contra priuilegium in corpore iuris contentum reuocatur per posterius contrarium priuilegium, siue hoc sit clausum in corpore iuris, siue non, siue sit speciale, siue generale, quia Princeps ius commune ignorare non præsumitur. Ita Felin. *in d. cap. nonnullis, de rescript.* Suar. *d. cap.* 39. *n.* 3. Salas, *dict. sect.* 14. *n.* 77. Bonac. *d.* § 3 *n.* 17. *vers. hoc tamen contra.* Panormit. *d. cap. ex parte*, & alij.

Secundò limitandum est, dummodo prius priuilegium non sit generale, posterius verò speciale; sic enim primum reuocatur per posterius; etiam si in hoc non fiat mentio de primo, *cap. quamuis, & cap. dudum,* §. *nos igitur de prabend. in* 6. Ita Syluest. *verb. priuilegium, quæst.* 10. Suarez *loc cit* Salas *dict sect* 14. *num.* 74. *&* 79. Bonac. *d* § 3. *num.* 17. *vers. secundò limita:* Si verò vtrumque est generale, vel vtrumque est speciale, vel primum speciale, secundùm verò generale; tunc nisi in secundo expressè derogetur priori, prius remanet in suo robore; ita aiunt Salas *d. n.* 74. & Bonac. *loc cit.* qui testantur de communi. Hæc tamen intelligenda sunt, dummodo priuilegiatus per prius priuilegium non acquisierit rem sibi concessam,
11 ac eam tanquam propriam possederit; quia Princeps nō præsumitur velle alterius tollere ius quæsitum absque eius cognitione, & grauissima causa: vt docent gloss. & Panormit. *in d. cap. veniens, de rescript* Suarez *d cap.* 39. *n* 8. Salas *d n.* 74. *in fin & n.* 79. *& disput.* 20. *sect.* 18. *n.* 126. Bonac. *d. n* 17. *vers. ex dictis, ad finem.*

12 Verùm in dubio est iudicandum pro non reuocatione priuilegiorum, Gloss. 25. *q.* 2. *in summ. propè fin.* Federic. de Sen. *cons.* 233. *col fin. vers. item non potest.* Roman. *cons.* 327. *num.* 1. Boët. *de potest legat a Later. n* 44. *vers. sum etiam*, Gambat. *de offic. leg. lib.* 8. *tit. de potest legat in legib. & statut in fin.* Seraph. *decis.* 296. *num.* 1 *quæ est repetita part.* 1. *diuers. decis* 468.

QVÆSITVM XI.

Vtrum priuilegia Abbatibus, & Prelatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahuntur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud personale, aliud reale.*

2 *Priuilegium personale cessat per mortem illius, cui concessum fuerat; reale autem transit, cum dignitate, vel officio cui adhæret.*

3 *Priuilegium quandònam censeatur personale, & quando reale.*

4 *Quando quis potitur priuilegio ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extra illam dignitatem positus, non potest amplius vti priuilegio.*

5 *In dubio priuilegium censetur potius personale, quàm reale.*

PRo huius Quæsiti intelligentia clariori, supponendum est, priuilegium aliud esse personale, aliud reale. Priuilegium personale est illud, quod immediatè conceditur ratione sui. Priuilegium reale est, quod conceditur directè alicui rei: v. g. loco, dignitati, vel officio. 1

Secundò, supponendum est, priuilegium personale extingui morte illius, cui concessum fuerat; quia priuilegium personale cùm sit concessum personæ, censetur illi inhærere; ergo extincta persona, extinguitur priuilegium illi concessum, iuxta vulgatam regulam, corruptis nobis, corrumpuntur ea, quæ sunt in nobis. 2

Priuilegium autem reale, id est dignitati, vel officio concessum, non extinguitur interitu, vel cessatione illius, cui concessum fuerat, sed transit ad illos, qui talem dignitatem, vel officium successiuè adipiscuntur; quia dignitas, & officium sunt perpetua, nec intereunt, & successor repræsentat prædecessorem, non vt particularem personam, sed vt habentem talem dignitatem, vel officium; ita gloss. *in cap. priuilegium, verb. priuilegium personale, circa med. de reg. iur. in* 6. Azor. *institut. moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 22. *quæst.* 6 Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 3. *n.* 3. Salas *eodem tractatu, disp.* 17. *sect.* 2. *n.* 13. *& sect.* 17. *n.* 114. Sanchez *de matrim lib.* 8. *disp.* 27. *n.* 2. Bonac. *de legib. disp.* 1. *quæst.* 3. *punct.* 8. §. 1. *num.* 2.

Ex his patet, quid dicendum sit pro resolutione huius Quæsiti; priuilegia enim concessa Abbatibus, intuitu personæ, non autem dignitatis, vel officij, illorum morte finiuntur, & cessant, nec ad eorum successores transmittuntur; at priuilegia eis concessa ratione dignitatis, & officij, & quatenus Prælati sunt, realia censentur, & acquiruntur dignitati, ac officio, nec extinguuntur morte, vel cessatione personarum, quibus concessa sunt, sed ad successores transeunt, vt patet ex dictis.

Difficultas autem est, quandònam priuilegium censeatur concessum personæ, & quandònā dignitati, vel officio, ad quod coniectandum distinctione opus est. Nam vel priuilegium concessum est alicui Abbati, expresso solo nomine personæ, cui conceditur, vt si v. g. dicatur. Concedimus Horatio. Vel est concessum, expresso solo nomine dignitatis, & officij, vt si dicatur; Concedimus Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ: vel expresso vtroque nomine, personæ scilicet, & dignitatis, vt si dicatur. Concedimus Horatio Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ. 3

Primo casu, priuilegium censetur personale; nisi aliter ex circumstantiis appareat, & consequenter morte personæ, cui concessum est, extinguitur, nec transit ad successores.

Secundo casu, censetur concessum dignitati, & officio, non autem personæ; & per consequens non extinguitur, nec cessat morte, vel cessatione eius, qui huiusmodi priuilegium obtinuit; sed transit ad eius successorem in dignitate, & munere Abbatiali; dignitas enim nunquam extinguitur, sed semper manet. Verum hoc limitatur; nisi aliunde ex circumstantiis,

aut verbis,vel ex subiecta materia colligatur,priuilegium esse personale,vt e.g.Si Papa in Rescripto Apostolico,solùm exprimit nomen dignitatis, concedens priuilegium Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ,declarans,se illud coocedere, ob peculiarem scientiæ, & probitatis notitiam,quam de illo habet ; priuilegium censebitur personale ; licèt non sit expressa persona, sed tantùm dignitas; nam ex verbis patet , non fuisse habitam rationem digoitatis, sed personæ. Sanctitas enim,& doctrina non afficiunt propriè ipsam dignitatem,sed personam,quæ illas suis laboribus,atque iodustria comparauit.

Denique tertio casu,videlicet, quando nomen personæ , & dignitatis simul exprimuntur , priuilegium præsumitur personale , atque morte , vel cessatione illius, cui fuerat concessum , extinguitur , & cessat ; quia nomen dignitatis est generale ; at nomen personæ est speciale,& proprium ; ergo illud per hoc speciale limitatur,vt genus per speciem ; & alioquin nomen personale in priuilegio frustrà apponeretur. Ita Sanch.*dicta disp*.27.*n*.3.*&* 20. Salas *dicta sect*.17. Bonac.*d*.§.1.*num*.3.

Igitur , quando quis potitur aliquo priuilegio ,
4 ratione dignitatis, vel muneris,quo fungitur, si deinde ad aliam dignitatem promoueatur , vel à prima cesset , oon potest ampliùs vti priuilegio ; ita Azor. *d.cap*.22.*quæst*.6.*ad fin*. Salas *d. sect*.2. *num*.13. etiam circa *finem*.

Insuper notandum , quòd in dubio priuilegium
5 censetur potiùs personale ; & præsumptio respiciens personam, præfertur præsumptioni respicienti dignitatem ; quia præsumptio specialis generalem cessare facit ,cùm generi per speciem derogetur. Ita Decios *in cap.quoniam*,Abbas *in noua edit.n*.36.*de offic. delegat*. Menoch.*de arbitr.iud.lib*.2.*casu* 477.*num*.14.*&* *de præsumpt.lib*.1.*præs*.29 *n*.7.Sanch.*d.disp*.27.*num*.4. Bonac.*d*.§.1.*num*.4 De materia videoda sunt dicta suprà *disp*.13.*quæs*.4.

QVÆSITVM XII.

An, & quando Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere.

SVMMARIVM.

1 *Princeps suum priuilegium gratiosum , etiam sine causa reuocare potest.*

2 *Princeps in dubio præsumitur , auctoritate legibus ordinata,vti voluisse.*

3 *Feudi concessio gratiosa, de potestate absoluta reuocari potest; tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest.*

4 *Priuilegium reuocare potest Princeps , necessitate exigente.*

5 *Priuilegium,quod transiuit in contractum, etiamsi subdito fuerit concessum,non potest Princeps reuocare.*

6 *Princeps ex contractu efficaciter obligatur.*

7 *Princeps in iis,quæ sapiunt contractum,vtitur iure priuati.*

8 *Deus omnium conditor ex promissione obligari voluit.*

9 *Priuilegia , ex causa meritorum concessa, non possunt à Principe reuocari.*

10 *Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onerosi ; ac proinde non possunt per Principem reuocari.*

11 *Priuilegij concessio facta , pretio mediante , trãsit in contractum , quando illud æquipollet rei concessæ.*

12 *Merita debent æquipollere concessioni , sicut pretium,quod datur pro re concessa.*

13 *Actus iudicatur secundum illud,de quo magis participat.*

14 *Compositiones remanent gratiosæ,si illud, quod soluitur,non æquiualet ei, quod conceditur ; ita vt illas obtinens non dicatur eas habere , ex causa onerosa.*

15 *Iuspatronatus ad hoc vt sit ex causa onerosa , spectari debet , quod expensum fuerit , an scilicet æquiualeat concessioni.*

16 *Augmentum,quando non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio,nec priuilegij nomen amittit.*

17 *Princeps ipse, siue eius successor non potest priuilegium ex causa onerosa obtentum , vel prædecessoris sui,reuocare.*

18 *Princeps , data iusta causa,potest limitare. restringere,& in totum reuocare contractum,à se cum subdito celebratum ; ac proinde priuilegium transiens in contractum. Dummodo causa publicam respiciat vtilitatem*,num.19.

20 *Princeps ex causa publicæ vtilitatis potest alteri iure sua præiudicare; immo illum auferre,præstita tamen recompensatione* , vt num. 21. *quidquid tenuerint alij*,vt num.22.

COmmunis est Doctorum sententia,posse Princi- 1
pem suum priuilegium gratiosum , etiam sine causa,reuocare;vt tradunt Bald. *in l qui se patris,n*.14. *C.vnde libert*.Felin.*in cap. quæ Ecclesiarum , n*.51.*de constit*.Grammat.*decis*.46.*n*.5. Capic. *decis*.121.*n*.16. *& decis*.166.*num*.1.Roland. *consil*.66.*n*.8.*volum*.2.*& consil*.13.*n*.5.*vol*.3. Natt.*consil*.511.*n*.3. *& consil*.657. *num*.5.*vol*.4.*vbi num*.6.loquitur de priuilegio studiorum,& exemptionis,Caroll. Tapp.*in l.fin ff.de Constit.Princ.p*.2.*cap*.9. *num*.56.

Intellige , procedere supradicta de potestate abso- 2
luta , secundùm quam potest Princeps pro libito voluntatis priuilegiis gratiosis derogare , si expressè id exprimat ; quia in dubio , auctoritate legibus ordinata vti voluisse præsumitur , vt inquiunt Innocent. *in cap.innotuit sub num*.5.*de elect*. Boll.*in tit.de Principe,num*.193.Roland.*conf*.86.*num*.18.*vol*.1.Menoch. *de præsumpt.lib*.2. *præsun.pt*.12.*num*.1. Ludouic.Rodulphin.*de absol.Princip potest.cap*.3.*num* 1.qua stante,non licet principi priuilegium,etiam gratiose concessum , reuocare sine causa,sicut tradit Roland. *consil*.13.*num*.53.*vol*.3.

Vnde prouenit,quòd licèt concessio feudi gratiosa de potestate absoluta reuocari possit , Socc. *consil*.8. *n*.13.*&* 14.*vers.aliquando vol* 13.Gozad. *cons*.8.*n*.38. *&* 45. Curt.Iunior *consil*.138. *n*.4. Pett.de Gregor. *de concess feud.part*.1 *q*.7.*n*.1.*&* 2.Pereg *cons*.4.*sub n*.21. *vol*.1.*& de iure fisc.lib*.1. *tit*.3.*sub num* 51. Tamen de potestate legibus ordioata , absque causa illud fieri non potest, gloss. *in cap*.1. *in fin. de his,quæ feud dare poss*.& *in cap*.1.*de feud sine culpa non amitten*. Afflict. *decis*.282 *n*.7.Grammat.*decis* 65.*n*.43.Boët *decis*.225. Surd. *decis*.189. *num*.15. Menoch.*de præsumpt. lib* 2. *præsumpt*.10.*num*.50.

Verum id poterit licitum esse sine causa Principis, 4
si saltem ita coëgerit , & induxerit necessitas , secundùm gloss.*in regul.decet,de regul.iur.lib* 6.& quę communiter resoluunt Doctores,quos plena manu refert, & sequitur Amon. Gabr.*com. opin lib*. 3. *tit: de iur. quæsit conclus*.7.& plenissimè Suar.*de legib lib*.8.*c* 37. *a principio*.

Priuilegium

5 Priuilegium autem, quod tranſiuit in contractum, etiam ſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare, vt reſoluunt Bald. *in d. l. qui ſe patris*, *num.* 14. Afflict. *deciſ.* 128. *n.* 10. Natt. *conſ.* 268 *num.* 5. *vol. a* Crauett. *conſ.* 869. *n.* 7. *& conſ.* 963 *n.* 26. Oſaſc. *deciſ.* 139. *num.* 23. Cephal. *conſ.* 559. *n.* 89. *vol.* 4. Petra *de Poteſt. Princ. fol.* 176. *n.* 84. Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.* 3. *n.* 28. Sanctarell. *var. reſol. lib.* 1 *quæſt.* 17. *n.* 3. cum aliis citatis per D. Barboſ. *in collect. ad cap.* 1. *num.* 9. *de probat.*

6 Generale enim eſt Principem ex contractu efficaciter obligari, ad text. *in l. Cæſar*, ſecundùm communem intellectum, *ff. de publican. Doct. in d. cap.* 1. vbi Felin. *n.* 1. & Beto. *n.* 2. Menoch. *d. lib.* 2. *præſumpt.* 10. *n.* 49. Tapp. *in d. l. fin. c.* 9. *n.* 5. *in* 2. *part.* Ludouic. Rodulphin. *de abſol. Princip poteſt c.* 6. *n.* 171. *cum ſeq.* & alij plures, quos plena manu congeſſit, D. Barboſ. *in collect. ad d. cap.* 1. *num* 4.

7 Nam in iis, quæ ſapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, Roland. à Vall. *conſ.* 13. *num.* 45. *vol.* 3. Vincent. de Franc. *dec.* 17. *n.* 6. Crauett. *conſ.* 640. *num* 8. Surd *deciſ.* 2. *num.* 21. *cum ſeq.*

8 Et hoc idem de Deo omnium conditore, poſt Magiſtr. ſentent. communiter tradunt Doctores, & ex Iurepentiis obſeruat Bald *in l.* 1. *ff. de pact.* vbi ait, Deum omnipotentem ex promiſſione obligari, Curt. Sen. *conſ.* 68. *ſub n.* 2 Crauett. *conſ.* 241 *ſub n.* 12. *verſ. immo ſola promiſſio*, Fe ter. *conſ.* 32 *ſub n.* 11. *fin vol.* 1. Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 6. *tit.* 1. *n* 9. Ludouic. Rodulphin. *d. tract. c.* 6. *num.* 180.

9 Amplia primò, vt non ſolum ſupradicta procedant in priuilegiis à Principe conceſſis, quæ tranſierunt in contractum; ſed etiam in illis, quæ ex cauſa meritorum conceſſa fuerunt; vt tenet Afflict. *deciſ.* 128. *n.* 10. Tiraquell. *in l. ſi vnquam verb. donatione largitus*, *n.* 11. *C. de reuocand. donat.* Natt. *conſ.* 122. *num.* 24. Becc. *conſ.* 129. *num.* 48. *vol.* 2. Surd. *conſ.* 419. *num.* 51. quod vendicat ſibi locum, etiamſi tale priuilegium ſit ſubdito conceſſum, ſecundùm Natt. *conſil.* 268. *num.* 5. Burſat. *conſil.* 16. *num.* 44. *& ſeq. vol.* 1. Bardel. *conſ.* 22. *num.* 20. Tiraquel. *in d. l ſi vnquam, verb. donatione largitus*, *num.* 11. vbi ex more, multa congerit, quibus probatur, quòd conceſſa, vel data ob remunerationem ſunt irreuocabilia, vti babita titulo oneroſo, Riminald. Iun *conſ.* 289. *num.* 7. *& conſ.* 323. *num.* 5. *vol.* 3. vbi atteſtatur, nec ex capite ingratitudinis tale priuilegium, vel aliam ſimilem conceſſionem ex cauſa meritorum, reuocari poſſe, Surdus *conſil.* 540. *num.* 39. *& conſil.* 419. *num.* 51. vbi loquens de priuilegio immunitatis conceſſo propter merita, dicit illud reuocari non poſſe, multiſque auctoritatibus probat, atteſtantibus conceſſa ex cauſa meritorum eſſe irreuocabilia.

10 Amplia ſecundò, procedere in priuilegiis pecunia obtentis, ſeu oneroſo alio titulo comparatis; illa enim habent vim contractus oneroſi, Roland. *conſ.* 13. *n.* 11. *vol* 3. Peregr. *de iur. fiſc lib.* 1 *tit.* 3. *n.* 38. Surd. *conſ.* 419. *ſub num.* 53. *vol* 3. ac proinde per Principem reuocari non poſſunt, Menoch. *conſ.* 461. *num.* 12. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp* 33. *num.* 3. D. Barboſ. *in Collect. ad d. cap.* 1. *num.* 9. & in reſponſo pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo in *verſ. non obſtat, quod priuilegium*, quod impreſſum reperitur in principio ſuorum operum, & in *tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ.* 83. *num.* 9. latiſſimè Gabr. *concluſ.* 6 *de iure quæſ. non tollend. per tot.* Rota *in Acheruntina fructuum* 2. *Decembris* 1591. *coram D. Cardinale Hieronymo Pamphilio.*

11 Intellige tunc demum, & non aliter, conceſſionem priuilegij factam pretio mediante tranſire in contractum, & oneroſum patere titulum, quando illud æquipollet rei conceſſæ, & habet ſecundùm Bald. *in d. l. qui ſe patris*, *C. vnd. lib.* cum ea perpetuam commenſurationem; nam ſicut merita debent æquipollere conceſſioni, Natt. *conſ.* 188. *n.* 2. *& conſ.* 511. *n.* 8. *& conſ.* 600. *n.* 37. Rimin. Iun. *conſ.* 289 *n.* 20. *vol.* 3. ſic pariter debet æquipollere pretium, quod datur pro re conceſſa, Peregrin. *d. tract. de iur. fiſc. lib.* 1. *tit.* 3. *n.* 19. Roland. *conſ.* 13. *n.* 12. *vol.* 3. Menoch. *conſ.* 981 *num.* 1. Oſaſc. *deciſ.* 189. *n.* 10. ſentientes, quod quando conceſſio præponderat, eſt gratia, nec puri priuilegij nomen amittit; quia actus iudicatur ſecundum illud, de quo magis participat, arg. *l. quæritur*, *ff. de ſtat. hom. l. fundi partem ff. de contr. emp.* 12 13

14 Hinc fit, vt in materiis componendis, pro quibus ſoluitur magna compoſitio, ſi illud, quod ſoluitur, non æquiualet ei, quod conceditur, remanent huiuſmodi compoſitiones gratioſæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex cauſa oneroſa, Rot. *dec.* 457. *n.* 17. *p.* 1. *Diuerſ.* Nicol. Gar. *de benef. part.* 6. *c.* 2. *n.* 194. quos refert, & ſequitur D. Barboſ. *in d. reſponſo. verſ. ſic etiam in materiis componendis*, *& d. clauſ* 83. *n.* 12.

15 Eodem modo ad hoc, vt ius patronatus ſit ex cauſa oneroſa, ſpectari debet quod expenſum fuerit, an ſcilicet æquiualeat conceſſioni, quia vbi non æquiualet, conceſſio ipſa iudicari potius debet gratioſa, quàm oneroſa, ſecundùm Rot. *dec.* 58. *n.* 8. & *deciſ.* 88. *num.* 4. *part.* 1. *Recent.* & fuit dictum *in Cæſarauguſtana de Mella* 31. *Ianuary* 1618. *coram Reuerendiſſimo Coccino Decano*, vbi expreſsè habetur, quòd quando augmentum non eſt commenſuratiuum ad conceſſionem iuris patronatus, non deſinit eſſe ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit, prout refert D. Barboſ. *d. clauſ.* 83. *n.* 13. *&* 14. 16

17 Amplia tertiò, vt non ſolum princeps, ſed nec etiam eius ſucceſſor, ſiue per electionem, ſiue per ſucceſſionem poſſit ſuum contractum, ſeu priuilegium, vel prædeceſſoris ex cauſa oneroſa obtentum, ſui infringere, aut aliter ab eo recedere, vt latè reſoluunt, Ant. Gom. *variar. tom.* 2. *cap.* 1. *n.* 1. Burſatt. *conſ.* 160. *ſub n.* 36. *vol.* 2. Roland. *conſ.* 13. *n.* 36. *vol.* 3. Menoch. *conſ.* 1. *num.* 228. *& conſ.* 264. *n.* 15. *&* 17. Gam. Luſit. *deciſ.* 335. *num.* 5. Suar. *de legib lib.* 5. *c.* 35. *num.* 23. & plures alij, quos refert D Barboſ. *in collect. ad d. c.* 1. *n.* 7. vbi in additionibus nouiter impreſſis multo plures extat.

18 Data tamen iuſta cauſa, non ſolum licere Principi contractum à ſe cum ſubdito celebratum, & per conſequens priuilegium tranſiens in contractum, limitare, eique modum, & conditionem præſcribere, voluerunt Molin. *de primogen. lib.* 4. *cap.* 3. *à num.* 17. Matien. *l.* 11 *gloſ.* 8. *n.* 4. *tit* 7. *lib.* 5. *nouæ recopil.* Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 1. *tit* 3. *num.* 67. Cabed Luſitan, *deciſ.* 19. *num.* 10. *& deciſ.* 68. *part.* 3. ſed etiam in totum reuocare ſecundum Roland. *conſ.* 66. *n.* 24. Pinell. *in l.* 1. *C. de bon. mater. part.* 3. *n.* 62. *illat.* 16. *verſ. ego*, Alex. *conſ.* 216. *n.* 18. *vol.* 2. Ant. Gabr. *commun. tit. de iur. quæſ. concluſ.* 5. *n.* 42. Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 10. *num.* 49. Alex. Trentacinq. *var. reſol. lib.* 3. *tit. de pact. num.* 11. Ludouic. Rodulphin *de abſol. Princ. poteſt. c.* 6. *num.* 199. & plures citati à D. Barboſ. *in collect. ad d. c.* 1. *num.* 11.

19 Quod quidem intelligendum eſſe exiſtimo dummodo cauſa publicam reſpiciat vtilitatem, ſicuti docent Rimin. Iun. *conſ.* 601. *n.* 14. Ruin. *conſ.* 330. *n.* 4. *cum ſeq. vol.* 1. Crauet. *conſ.* 276. *ſub n.* 7. Cæſar Barz. *dec.* 118. *n.* 10. Franc. Bec. *conſ.* 3. *ſub n.* 50. Surd. *conſ.* 203. *n.* 26. Menoch. *conſ.* 350. *n.* 21. Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.* 2. *ſub num.* 49.

20 Ad cuius reſolutionis corroborationem adduci ſolet illa cõcluſio, quòd Princeps pariter ex cauſa publicæ vtilitatis poteſt alteri in re ſua præiudicare, im-

mo illam auferre, iuxta ea, quæ per text. *in l. Lucius ff. de euiction. & in l. si verberatum §. 1. ff. de rei vendic.* resoluunt Felin. *in cap. nouit, sub num. 8. de iudic.* & in *cap. qua Ecclesiarum num. 53. de constit.* vbi Abb. *n. 11.* Boss. *in tit. de Princip. sub num. 187.* Afflict. *decis. 361. n. 4* Bec. *cons. 3. num. 51. vol. 1.* Surd. *consil. 201. num. 17.* Peregr. *de iur. fisc. lib. 5. tit. 1. num. 49.* Ludouic. Rodulphin. *d. cap. 6. num. 60.*

21 Quo casu tamen teneretur recompensare, *l. 1. C. quib. ex caus. ser. pro præm. libert. accip. l. si quando C. de oper. libert.* Dec. *in l. id quod nostrum, num. 3. ff. de reg. iur. & in consil. 375. in fine,* Socc. *consil. 266. n. 35. vol. 2.* Ias. *consil. 233. num. 38. vol. 2.* Natt. *consil. 554.* Roland. *consil. 69. in 1. dub. vol. 1.* Crauett. *consil. 95. num. 7. & cons. 276. n. 7. & cons. 308. n. 8.* Menoch. *consil. 721. n. 17. & cons. 744. n. 10.* latè Rimin. Iun. *cons. 199. n. 169.* cum multis sequentibus, Peregr. *de fideicom. art. 52. n. 128.* Petra *de potest. Princ. c. 32. n. 49.* Ludouic. Rodulphin. *dicto cap. 6. num. 162.*

22 Et quamuis Surd. *cons. 313. n. 98.* afferat, quod de consuetudine non tenetur Princeps ad recompensationem, vbi ius alterius aufert ex causa publicæ vtilitatis, fultus auctoritate gloss. *in l. si locus, §. fin.* quam ibidem sequuntur Alber. & Paul. de Castro *ff. quemadmod. seruit. amitt.* & Cæpol. *in tract. de seruit. vrban. præd. cap. 24. in fin.* Tamen maiori Doctorum calculo gloss. illa reprehenditur secundum Andr. Isern. *cap. 1. §. post natale, in fin.* & ibidem Afflict. *column. 2. de pace tenen.* Roland. *cons. 65. n. 46. vol. 2.* Natt. *cons. 554. n. 27.* Rimin Iun. *cons. 199. n. 181.* subdens hanc consuetudinem esse irrationabilem, & reprobatam Afflict. *decis. 321. n. 6.* & Alber. *in l. venditor, §. si constat, ff. commun. prædior.* adiiciens *ibid. n. 185.* quòd dato quòd gloss. illa esset vera, procedit tamen in casu speciali illius text. vt *ibidem* declarat Florian. relatus à Roland. *d. cons. 69. sub num 48.* & ideò non est illud dictum gloss. trahendum in consequentiam ex vulgaribus; & tanto magis in materia consuetudinis, quæ est stricti iuris; nec extenditur, vt in eisdem terminis attestatur. Natt. *d. cons. 554.* Hæc in huiusmodi materia sufficiant, quæ si quis latiùs videre cupiat, consulat D. Barbos. *in collect. ad d. c. 1. de probat.* secundùm *nouissimam Lugdun. impressionem*, vbi circa hanc materiam multa scitu dignissima de nouo addita reperiuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrum priuilegia concessa Abbatibus, & Abbatibus, ac aliis Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus secularibus possint ab illis reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Imperatores, Reges, & alij seculares Principes regulariter nequeunt, priuilegia Abbatibus, vel Abbatiis semel concessa amplius reuocare.*

2 *Priuilegium concessum non subdito, non potest amplius per concedentem reuocari.*

3 *Priuilegium antequàm acceptetur, potest à concedente reuocari.*

1 Respondeo, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes seculares nequeunt priuilegia Abbatibus, & Abbatiis, vel Religionibus, aut aliis Ecclesiis, & Ecclesiasticis personis semel concessa, ab iisque acceptata, regulariter loquendo, amplius reuocare. Quia Religiosi, & Ecclesiasticæ personæ illis subditæ non sunt, *c. si diligenti, de foro compet. c. at si clerici, de Indic. c. 1. & seq. 11. q. 1.* Priuilegium autem concessum non sub-

2 ditis, non potest amplius per ipsum concedentem reuocari, nam habet suam vim, statim atque ad priuilegiati notitiam peruenerit, vt *c. 1. § ex parte, de concess. prabend. lib. 6.* vnde non potest amplius reuocari in præiudicium priuilegiarij, ipso non consentiente, cùm sit ei ius quæsitum, & concedens non sit eius Superior; atque ita docent Archidiac. *in can. quicunque 6. q. 1.* Ioan. Andr. *in cap. constitutus, n. 17. de Relig. domib.* Innoc. *in c. nouit ibi, de Iudic.* & ibi Panorm. *n. 25.* idē Panorm. *in c. inter alia n. 19. de immunit. Eccles. & Cæmeter.* & in *c. super eo il 2. n. 4. de appellat. & consil. 41. n. 5. in 1. part. consil.* Dixi, *ab iisque acceptata.* Nam priuilegium alicui concessum potest à concedente reuocari, antequam à priuilegiario acceptetur; sicut enim liberum est priuilegium, non acceptare; ita concedenti, illud reuocare, Suar. *de leg. lib. 8. cap. 26. n. 4.* Salas. *de legib. disp. 12. sect. 5. n. 38.* & alij apud Bonac. *de legib. disp. 1. q. 3. puncto 3. num. 11.* Dixi, *regulariter loquendo:* Nam si tanta rerum mutatio superueniat, vt priuilegium huiusmodi censeatur grauiter perniciosum Regi, vel Regno, potest illud Princeps reuocare; Ita Suar. *d. lib. 8. c. 37. n. 2.* Bonac. *d. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 4.* Illud demum pro coronide materiæ aduertendum est; quòd priuilegiū à pluribus Pontificibus Principibúsve confirmatum, difficilius censetur tolli, Dec. *consil. 165. n. 3.* D. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequen. claus. 85. n. 25.* præsertim eùm accedit fauor piæ causæ, vel religionis iuxta tradita per eumdem Dec. *d. consil. 165. num. 1.* & Alex. *consil. 123. num. 16. lib. 4.* Marc. Anton. de Amat. *decis. 17. num. 6.* geminatio enim, manifestè monstrat Principis volontatem, *l. balista* cum ibi notatis, *ff. ad Trebell.* Paris. *cons. 94. n. 4. vol. 2.* Crauett. *cons. 101. n. 42.* Menoch. *consil. 10. num. 1. & cons. 255. num. 41* & actus geminati censentur gesti eum maiori animi deliberatione *c. & si Christus de iureiur.* Roland. à Vall. *consil. 61. num. 39. & seq. vol. 2.* Ossae. *decis. 38. num. 16.* D. Barbos. *d. claus. 83. num. 27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrum Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, sine abusum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud affirmatiuum aliud negatiuum.*

2 *Priuilegium affirmatiuum per quod nullum grauamen aliis infertur, non amittitur per non vsum.*

3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per non vsum.*

4 *Præscriptio quadragenaria minor non currit contra Ecclesiam.*

5 *Præscriptio sexagenaria requiritur contra Ecclesias, & Monasteria Casinen. & Vallis Vmbrosæ.*

6 *Præscriptio centenaria requiritur contra Monasterium S. Pauli extra muros Vrbis.*

7 *Priuilegia, vt amittantur per non vsum, quæ requirantur.*

8 *Clausula, quatenus sunt in vsu, in priuilegiorum confirmatione apponi solita, quid operetur.*

9 *Confirmatio ex certa scientia restituit priuilegia reuocata à Papa, vel iure communi ordinario, non autem sublata per Concilium generale, nisi adsit clausula,* Non obstante reuocatione Concilij generalis.

10 *Priuilegium præsumitur vsu receptum, & asserenti contrarium incumbit onus probandi.*

11 *Priuilegium non vsu receptum affirmans, tenetur probare, quod priuilegiarius fuerit in causa priuilegij,*

uilegij, & per eum steterit, quominus priuilegio uteretur.

12 *Præsumptio, quòd priuilegium sit vsu receptum, non sufficit, vbi adest clausula,* quatenus sunt in vsu.

13 *Priuilegij vsus quando allegatur pro fundamento intentionis, non præsumitur, sed est concludenter probandus.*

14 *Priuilegij vsus præsumptio suffragatur priuilegiario, qui priuilegij vsum allegat, secus si ab eo negetur.*

15 *Priuilegiũ alicui Ordini concessum per vsum vnius Monasterij cæteris præseruatum intelligitur.*

16 *Priuilegium non amittitur per non vsum, quando in eo adest decretum irritans.*

17 *Priuilegia negatiua tolluntur per contrarium vsum.*

18 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, cum protestatione, non præiudicandi priuilegio, illud non amittit.*

19 *Priuilegium vt totum per contrarium vsum amittatur, actus debet esse contrarius toti priuilegio.*

20 *Priuilegium habens tractum successiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*

21 *Priuilegia concessa communitati, vel Ecclesiæ, non amittuntur per plures actus factos a priuatis personis absque consensu communitatis.*

22 *Religiosi non amittunt priuilegia, si per vnum, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*

23 *Priuilegio abuti quando dicatur priuilegiarius.*

24 *Priuilegiarius priuilegio abutens, meretur ipso priuari.*

1 QVoad primam partem huius Quæsiti notandum,
quòd priuilegium aliud est affirmatiuum, in quo
conceditur facultas aliquid faciendi: aliud negatiuum,
quo traditur potestas aliquid non faciendi; vt est priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rursus priuilegium affirmatiuum aliud est, per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium: & grauamen aliorum, vt imponere tributum, &c. Aliud, quo fieri potest aliquid, absque aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Confessarium, & alia huiusmodi, quæ nemini præiudicium inferre vi-
2 dentur. His suppositis, dico, quòd priuilegium affirmatiuum, per quod nullũ grauamen, seu præiudicium alijs infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vsum, etiam si longissimo tempore priuilegiarij eo non vtantur, dummodo in eo nõ sit præfinitum tempus eius durationis: nullo enim iure probatur, huiusmodi priuilegium per non vsum amitti; & etiam cùm non sit in aliorum præiudicium
3 nemo est, qui contra ipsum præscribat. Priuilegium affirmatiuum vergens in alterius grauamen non amittitur per quemlibet non vsum, nisi contra ipsum legitimo tempore præscribatur, vt ait Suar. *de legibus*
4 *lib.8.cap.24.n.15.* Bonac. *de legibus disp.1.q.3.punct.8. §.5.n.3.* Quo autem ad tempus præscriptionis, notandum, quòd contra Ecclesiam non præscribitur minori spatio quadraginta annorum, vt habetur *in cap. accedentibus de priuil.* & in *cap. de quarta, de præscript.* notant Salas, *de legibus disp.17.sect.13. num.64.* Suar. *de leg. lib.8.c.24.num.10.* & communiter omnes: im-
5 mò quædam Religiones potiuntur speciali priuilegio, quod non possit contra ipsas minori spatio sexaginta annorum præscribi; vt specialiter concessit Eugenius IV. Congregationi S. Iustinæ de Padua, anno Domini 1437. sept. Kal. Martij Pontif. sui anno 4. quod priuilegium extensum fuit, ac de verbo ad verbum concessum nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. sui anno 4. per quod concessit, quòd contra priuilegia di-
ctæ Congregationis non curat præscriptio, nisi post 6
lapsum sexaginta annorum. Imo idem Eugenius IV. sub Dat. Florentiæ anno Domini 1441. sept. Kal. Iulij concessit Abbati, & Conuentui Monasterij S. Pauli extra muros Vrbis, eiusdem Congregationis S. Iustinæ, *vt sicut contra Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit præscriptio, secundum Constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones: ita quoque prædicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obsistat*, vt refertur à Roder. *in noua collect. Bullar. Apostolicar. pro Regular. Bulla 17. eiusdem Pontificis*, quod priuilegium iam est ad totam Congregationem extensum, & sic alijs etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem Roder. *q. Reg. tom. 3. q. 35. art. 2.* de qua re nos dicemus infrà, vbi agetur de materia communicationis priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates, & Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vsum, nisi per spatium centum annorum iuxta dicta priuilegia. Vt autem hæc præscriptio currat, opus est, quòd priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum, & voluntatem illis non vtendi *d. cap. si de terra, de*
priuil. Secundò, quòd oblata sit occasio huiusmodi 7
priuilegijs vtendi, & priuilegiarij illis non sint vsi, scientes, & potentes vti Et hic dicitur vsus priuatiuus differens à negatiuo; qui tunc est, quando quis per multos annos priuilegio non est vsus, & quia nunquam se obtulerit occasio eo vtendi; quo casu non amittitur priuilegium per hunc non vsum negatiuum, qui non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam voluntatem illi renunciandi, vt ait idem Suar. *d. cap. 14. num. 4.* citans Decium, Menochium, & alios, & Bonac.
d. §. 5. num. 5. D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2.* 8
alleg 26. n. 14. Hic autem notandum est, quòd quando Summus Pontifex confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, videlicet, *quatenus sunt in vsu*, idest, *quæ adhuc sunt in vsu*: per hæc verba fit, vt si præscriptum est contra talia priuilegia per vsum per aliquot annos, non tamen per sexaginta, vel per centum, vt est necessarium ad legitime præscribendum contra ea: incipiunt de nouo priuilegia ex instanti talis confirmationis, ac si tunc de nouo concederentur: & sic anni transacti nihil deseruient præscriptioni. Ita Cordub. *in addit. ad Compen priuil. tit. absoluito quoad seculares 1. vers. quo ad §. 19.* Ioan. de la Croz, *de statu Relig.*
lib. 2. c. 3. dub. 2. concl. vlt. Quod præcipue locum ha- 9
ber, si confirmatio facta sit ex certa scientia; nam hæc habet vim restituendi priuilegia reuocata, non solum priuata auctoritate, id est à solo Summo Pontifice, sed etiam reuocata à iure communi; vt docet Suar. *de legib. lib. 8. c. 29. n. 4. & 5.* Ius autem commune diuiditur in ius commune ordinarium, & non ius Concilij Generalis. Nam ad innouandum priuilegia iure communi ordinario sublata, satis est, si confirmatio sit ex certa scientia. Ad innouandum autem, & restituendum priuilegium in Concilio Generali reuocatum necessarium est insuper, vt fiat de eo specialis mentio, per clausulam, *non obstante reuocatione Concilij Generalis.* vt docet Suar. *d. cap. 19. num. 5. & 6.* & alij apud Roderic. *quæst. Regul. tom. 1. q. 8 art. 10.*

Præterea notandum, quod priuilegium præsumi- 10
tur vsu receptum, & asserenti contrarium incumbit onus probandi, Cresc. *decis. 4. num. 1. in fin & seq. de priuileg.* Mohed. *decis. 2. num. 3 in fin. & seq. de probat.* & fuit dictum in *Hispalen. exemptionis 16. & 17. Maij 1580. & in Tullen. Prioratus 10. Martij 1586 & 22. Maij 1587. coram D. Card. Hieronymo Pamphilio*,
& debet probare, quod illud habens fuerit in causa 11
priuilegij, & per eum steterit quominus priuilegio vteretur, gloss. fin. *in cap. Abbate de verb signific.* vbi

Butr. *num.*14. Abbas *num.*18. & alij Surd *consil.*419. *num.*17.*in fin.& *18.*&* 19.Rot.apud Burat.*decis.*704.
12 *num vlt. qua in fin.operis est decis.*... Hæc tamen præsumptio est leuis,nec sufficit vbi adest clausula,*Quatenus, sint in vsu*, vt fuit dictum per Rotam *in Syracusana Quarta 17.Ianuarij* 1591. *coram Comitulo*,vbi de clausula ista posita in confirmatione indulti reuo-
13 catorij. Nec etiam sufficit,vbi vsus allegatur pro fundamento intentionis, quia tunc requiritur vera & concludens probatio, Achill. *decis.*1. *de probat.* Rot.
14 *decis.*67.*n.*1.*part.*2.*diuers.*vbi *n* 4. quod hæc præsumptio suffragatur priuilegiario, qui vsum priuilegij allegat,secus verò si ab eo negetur.
15 Item notandum, quod priuilegium alicui Ordini concessum, per vsum vnius Monasterij illius Ordinis cæteris præseruatum intelligitur,Seraphin. *decis.*951. *n* 1. *&* 2. Rota *in Conchen. decimarum coram Orano, qua est decis.*140. *n.*6.*part.*4. *diuers.& in eadem causa* 12. *May* 1613. *coram Buratto , qua inter impress. est decis.*704 *& in fine operis est decis.*96.
16 Et per non vsum non amittitur priuilegium, quando in eo adest decretum irritans,Felin. post alios *in cap.cum accessissent,num.*30. *vers. quartò limita, de constit.* Ruin. *cons.*128. *num.*11. *in fin.lib.*1.Menoch. *præsumpt.*41.*num.*10.*lib.*6.Rot.*decis.*3.*de priuileg. in antiq.*& *d.decis.*140.*n.*5.*part.*4.*diuers.* & *d.decis.* 704. Buratt.*num.*10.
17 Quoad secundam partem Quæsiti dico,quòd præcipue priuilegia negatiua, quæ consistunt in non faciendo, tolluntur per contrarium vsum, scilicet faciendo contra id, quod in ipso priuilegio conceditur; & hoc priuilegium de iure communi tollitur per vnicum actum contrauentionis; priuilegiarius enim præsumitur priuilegio renunciare, *l. inter emptorem, C.de pact.cap.cum accessissent,de constitut.cap.accedentibus, de priuileg.*
18 Quod non procedit, si priuilegiarius aliquid quod videtur priuilegio contrarium, faciat, præmissa protestatione,non præiudicandi priuilegio; talis namque protestatio excludit voluntatem renunciandi priuilegio, & ostendit, talem actum non esse formaliter priuilegio contrarium, cùm priuilegiarius illum non faciat vti obligatus, seu animo subeundi obligationem,quæ per priuilegium ablata fuerat, vt ait Barr. *in l.*1. *C.de his qui spontè*, *Abb in d.cap. accessissent de constitut.*Suar.*lib.*8.*cap.*35. *num.*3.*&* 34. Salas *disp.*17. *sect.*13 *num.*66.Felin. *d.cap. cum accessissent, num.*30. D.Barbosa *de offic.& potest. Episc.part.*2.*alleg.*26.*n.*14.
19 *&* 15. & communiter omnes. Et vt totum priuilegium per contrarium vsum amittatur, requiritur, vt actus, qui fit contra priuilegium, sit contrarius toti priuilegio; si enim tantum parti aduersetur, videtur derogare ipsi priuilegio quoad illam partem tantùm: & ratio est, nam quilibet præsumitur velle sibi, quàm minimum præiudicium inferre. Insuper quia cùm priuilegium amittatur per vsum ipsi contrarium,non debet amitti in totum per contrauentionem solummodò partialem. Ita Suar.*d.lib.*8. *cap.*35. *n.*10. Salas.*d.num.*66.Est autem aduertendum,quòd prædi-
20 cta intelligenda sunt de priuilegio,quod respicit tempus præsens; priuilegium enim habens tractum successiuum, & quoad vsum futuri temporis non consistens vnico actu non amittitur; dummodo legitimè non præscribatur; puta si quis habet priuilegium non soluendi collectas, vel decimas, siue datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet tractum successiuum) si semel soluat, etiam absque protestatione, non exinde amittit priuilegium, nec infertur ei præiudicium,Bart *in l. fin. ff.de constit.princip.*Alex.*cons.* 193.*vol.*2. Ægid.Boss. *in pract.crim tit. de princip.& priuil. eius num.*320. refert, & sequitur Roder. *quæst. regul.tom.*1.*q.*9.*art.*4.*prope fin.*Hoc autem intelligendum est de priuilegiis concessis priuatæ personæ,non 21
autem de priuilegiis concessis Communitati, aut Ecclesiæ; nam ea non amittuntur per vnum, aut plures actus.Panormit. *cap.cum accessissent,num.*8. *de constit.* dummodo illi actus fiant a priuatis personis, absque consensu, aut auctoritate Communitatis; nam tota Communitas potest expressè renunciare priuilegio sibi concesso,ita Bonac. *de legibus disp.*1.*q.*3 *punct.*8. §.6.*n.*15. At Religiosi non amittunt priuilegia, si per 22
vnum,aut plures actus contra ea,aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contraenerint; ita enim concessit Eugenius IV. Monachis Congregationis Casinen.sub Dat.Bononiæ anno 1437.prid. Kal.Iulij, Pontif. sui anno 6. quod refertur à Roderic. *in noua collect.priuil. Bull.*9. *eiusdem Pontificis*. Et hæc quoad secundam partem Quæsiti.
Quoad tertiam,nempe, vtrum priuilegia amittan- 23
tur per abusum, supponendum est, pluribus modis posse contingere, vt quis dicatur priuilegio abuti; ita vt vel illud mereatur amittere, vel statim amittat. Primò non vtendo priuilegio tali tempore, aut loco, vel in tanta quantitate quanta in priuilegio præscribitur; hic autem potiùs dici posset non vsus,vel contrarius vsus,quàm abusus propriè dictus. Secundò dicitur quis abuti priuilegio, si eo vtitur vltra limites ipsius, vt si quis priuilegio vtatur in loco, tempore, siue circa personam, vel res, pro quibus priuilegium non est concessum. Tertio modo contingit abusus priuilegij, faciendo aliquid iniquum occasione à priuilegio sumpta. Quartò,quando fit contra finem pri- 24
uilegij. Quouis modo priuilegiatus priuilegio abutatur, meretur ipso priuari ex text. *in c.vbi ita distin.*64. vbi dicitur, quod priuilegium amittere meretur, qui concessa sibi abutitur potestate, & ex *cap. suarum,& ex cap.vt priuilegia,de priuileg. & cap.priuilegium* 11. *q.*3.Sylu.*verb.priuilegium quæst.*10.Panorm.*cap.licet, de Regular.* Bernardus Diaz *regul.*591a. Suar. *d.lib.*8. *cap.*36.*num.*1. Salas *disput.*17.*sect.*23. *num.*67. Card. Tusch. *tom.*6.*lit.P.concl.*574. Iura autem citata absolutè loquuntur de abusu priuilegij;sed vbi ius non distinguit neque nos distinguere debemus: ergo quocunque modo priuilegiarius priuilegio abutatur, meretur illud amittere: tùm etiam, quia abusus priuilegij quolibet modo contingat, habet culpam adiunctam; ergo meretur pœnam: igitur priuilegiarius propter priuilegij abusum, ipso priuatur, ita Bonac. *q.*3.*part.*8.§.7.*propos.*2.*n.*3.*in fin.*

QVÆSITVM XV.

Vtrum Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis.

SVMMARIVM.

1 *Iuri suo vnicuique liberum est renunciare.*
2 *Iura ad Ecclesiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non possunt, nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli.*
3 *Priuilegium aliud bonum publicum respicit, aliud priuatum.*
4 *Declaratur text.* in cap.si de terra,de priuileg.
5 *Taciti maior est vis,quàm expressi, nisi diuersa sit ratio.*

Certa iuris regula est, liberum vnicuique esse 1
iuri suo renunciare, vt probant, text. *in cap. si Iudex*

Index 41 ff. de minor. c. suis 39 vers. nisi, de testibus c ad Apostolicam, de Regular. cum altis multis, quæ in hoc proposito cumulant Soc. *regul.* 339. Petr. Barbos. *in l. alia, §. eleganter n. 12. cum seqq ff. solut. matr.* Azor. *instit. moral p. 2. lib. 5. c. 22. q. 10.* latè Suar. *de legib lib 8. c. 35.* Cùm autem priuilegium in fauorem Religiosorum concessum sit, merito ab eisdem, ac proinde ab Abbate eorum capite illi renunciari posse, colligi videtur ex text. in hoc casu aliàs difficili, *in c. si de terra 6 de priuil.* vbi probatur euidenter, posse Prælatos, & Religiosos renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis de decimis non soluendis.

2 Sed, his non obstantibus, contrarium tenendū est, immo non licere Abbatibus, & Prælatis, Religionum renunciare huiusmodi priuilegiis, vt pote, quia hęc renunciatio non continet præiudicium solius rei Renuntiantis, sed in suæ Religionis, & Ecclesiæ præiudicium redundat, tùm ex regula text. *in cap. nulli, & in cap. si quis Presbyterorum, & in c. cum super, de reb. Eccl. non alien. & in Clem. 1. eod. tit.* cū similibus: quibus iuribus probatur, res, & iura ad Ecclesiam pertinentia, siue secularis sint, siue Regularis, renunciari, aut quolibet alio modo alienari non posse; nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli, & aliis seruatis solemnitatibus, quæ ibi exprimuntur. Nam priuilegium aliud bonum
3 publicum respicit, aliud priuatum: In hoc priuato procedit vulgaris illa regula, de qua in principio huius quæsiti: in illo verò, scilicet publico, contraria regula statuitur *in cap si diligenti, de foro compet & in l 2. §. sed quia veremur, C. de iureiur. propt. calumn. & in l. ius publicum. ff. de pact.*

4 Non obstat *d cap. si de terra*, supra expensum; quia ex doctrina gloss. 1. *in cap placuit 1 l 2. 16. q. 3.* & secundùm latè tradita per Dec. *n. 7.* & Abb. etiam *n. 7. in d. cap. si de terra*, respondeti potest, quod licèt Abbates, cæterique Prælati expressè renunciare non possint iuribus, aut priuilegiis Ecclesiæ competentibus, quamuis per renunciationem ad ius commune regressus fiat; possunt tamen tacendo, & patiendo, vt contra Ecclesiam currat præscriptio, iuxta regulam *cap. ad aures, &c. illud de præscript.* & notat Gilchen. *de præscript part. 13. num. 83.*

5 Nec obstat vulgaris regula, quòd taciti non maior est vis, quàm expressi, *l. si filium familias, ff si cert. petat.* atqui per non vsum, vel contrarium vsum priuilegia amitti possunt, vt latè ostendemus *in fine quæsiti*; qui modus tacitæ renunciationis vim obtinet, ergo à fortiori poterit hoc effici expressa renunciatione; quia respondetur, regulam illam hoc casu deficere ex diuersa ratione, & tacitū in eo plùs operari, quàm expressum, vt sentit Bart. *in l. filius fam. §. diui num. 21. in fin. ff. de leg. 1.* quē explicat Paul *in c. cùm non liceat, n. 13. de præscript.* consensus enim ille tacitus ex patientia Abbatis per longissimi temporis vsum successiuus est, consequenter potentior, *iuxta regul l si mulier. 22. §. fin autem post C. ad Vellean.* per contrarium verò expressus ille consensus momentaneus, & ideò minus operatur ex *Regul l si vnus, ff de seruit. rustic.* iuncta *l. sed si inter ff. de seruit vrban præd.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Per Bullam Cruciatæ, vel alias huiusmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipsarum effectus impedire, aut retardare possent.*

2 *Per Bullam Cruciatæ, non intelliguntur suspensæ facultates, & indulgentiæ Religiosorum, pro ipsarum Religiosis.*

3 *An per Bullam Cruciatæ sint suspensa priuilegia Religiosorum, quibus conceditur, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere.*

HÆc Quæstio latè tractatur à Collectore Priuilegiorum Mendicant. *verb. Priuilegia Fratrum, §. 33.* vbi resoluit, per Bullas Cruciatæ, siue alias huiusmodi tātùm illa priuilegia suspendi, per quæ ipsarū effectus impediri, aut retardari possent: non autē alia priuilegia circa alias materias cōcessa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: absurdum enim esset, eas suspendere id, quod præstare non possunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait idem Collector, clare apparet ex clausula suspensionis in prædictis Bullis apponi consueta, cùm dicitur, *Et ne propter alias indulgētias, in hoc sancto opere tardiores Christi fideles existant, omnes similes, aut dissimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius auctoritate quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, &c. concessimus pro huiusmodi expeditione, dumtaxat suspendimus, &c.* quę clausula aperte innuit, concessiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduersantes, per ipsas non suspendi; at autem, quòd suspenduntur omnes Indulgentiæ quæstuariæ, & omnes facultates contentæ in Bulla Cruciatæ huiusmodi, quæ antea per alia priuilegia obtinebant. 1

Nec intelliguntur suspensæ facultates, & concessiones Religionum, pro ipsis Religiosis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: sed potius excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum; quamuis enim in ipsis Bullis sit sermo de Monasteriis, est intelligendum de Indulgentiis, quas consequerentur seculares Monasteria ipsa visitantes: videatur latius idem Collector *loco citato.* Similiter nec suspenduntur priuilegia concessa Prælatis, pro sibi subditis, v. g. vt possint illos à quibuscumque censuris absoluere; illa enim similiter in eadem Bulla excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum. 2

Nec pariter suspenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut similibus, priuilegia concessa Religiosis, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare ac dispensare: id enim præstare possunt, licèt seculares absoluendi, vel dispensandi non habeant Bullam Cruciatæ: quia etsi hæc priuilegia concedantur personis non sunt ipsis concessa, quatenus sunt personæ professores dictorum Ordinum, quibus Summi Pontifices huiusmodi gratiam impartiri voluerint; vnde potiùs sunt priuilegia realia, quàm personalia; at in dicta Bulla suspenduntur tantùm priuilegia personalia, singularibus personis concessa. 3

Ergò poterunt Confessarij Regulares, virtute priuilegiorum absoluere seculares à reseruatis, & eorū vota, ac iuramenta dispensare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. Ita Rodericus *q. Regul tom. 1. q 6. art. 14.* vbi se retractat ab opposita sententia quā in tenuerat in explicatione eiusdem *Bullæ Cruciatæ*, & inquit hanc sententiam amplecti Viros doctos, & Religiosos; ita etiam Ioannes de la Cruz, *de statu Religios. lib. 2. c. 5. dub. 7. conclu. 3.* Miranda, *in Manual. Prælatorum, tom. 1. q. 47. art. 11.*

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant seculares à reseruatis, & censuris absoluere, eorúmque vota commutare, aut dispensare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iussu

iussu Clementis VIII. edito, de quo alibi agendo, de hac re latius sermonem habebimus; verùm si de nouo huiusmodi priuilegia à Sede Apostolica reualidarentur, possent Confessarij Regulares non obstante Bulla Cruciatæ, absoluere seculares à reseruatis, & censuris etiam si prædictam Bullam non haberent, ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ostendere, & inspicere oportet nec alleganti creditur.*
2 *Facta non præsumuntur, sed ab allegante probari debent.*
3 *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia sua allegaturus.*
4 *Priuilegia clausa in corpore iuris, notoria sunt, & eorum scientia præsumitur.*
5 *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clausum.*
6 *Allegatio eorum quæ notoria sunt, requiritur, quamuis probatio necessaria non sit.*
7 *Cum distinctione resoluitur tota materia.*

1 PRiuilegium ostendi, & inspici oportere, ac proinde, alleganti non esse credendum, probat text. in *cap. porro, 7. de priuil.* vbi Abbas *num.* 1. ait ad hoc quotidie illum allegari solitum, & sequitur *ibi* Decius, & reliqui omnes, qui variis in locis scripserunt; priuilegium non præsumi, sed ab eo qui allegat probandum esse, vt prosequitur Fuscus *de visit. lib. 2. cap. 18. à num 3. & cap. 20. num. 6.* Menoch. *de præsumptionib. lib. 6. præsumpt. 14. num. 15.* Mascard. *de probationib. conclus.* 1200. *n. 36.* Cardinalis Tuschus, *tomo 6. litera P. conclus. 762.*

2 Ratio decisionis est, quia priuilegia facti sunt, nec præsumuntur, sed ab eo, qui allegat, debent probari, vt vulgò colligitur ex text. *in l. quæcumque, §. 1. ff. de public in rem act. l. si emancipati, C. de collat.* cum aliis citatis ab Alph *collect.* 719. & Gutz. Phalcon *Reg.* 384.

3 Vnde facilis colligi potest ratio, ad text *in l si quis ex aliena, ff. de iudic* dum probat priuilegiatū in ius vocat um teneri comparere priuilegia sua allegaturus; cùm enim priuilegia facti sint, & Iudex contra eum ipse communi suam habeat fundatam intentionem, qui allegat contrarium priuilegium, meritò illud probare debet, & fortius allegare, vt notat gloss. vltim. *in fine in cap. cùm ordinem, 6. de rescript.* recepta ex multis, de quibus Felinus, *ibi, à num.* 8. Confer. *in singul. verb. iurisdictio.*

4 Limitant tamen Doctores supradictam resolutionem non procedere in priuilegiis, quæ in corpore iuris clausa sunt, quia inquiunt esse notoria, & eorum scientiam præsumi, sicut ipsarum legum, iuxta *cap. 1. de constit lib. 6.*

5 Quare ea allegare priuilegiatos non teneri, ex Felin. receptum refertur Mascard *de probat concl.* 1109 *à num.* 14. & in priuilegiis Scholasticorum, de quibus *in authent habita, C. ne fil pro patr.* aduertit Rebuff. *de priuileg. Scholast priuileg.* 154. *à num.* 267.

6 Verùm aduertere oportet, quod licet Doctores recte doceant huiusmodi priuilegiorum probationem necessariam non esse; factò tamen inscribunt eorū allegationem nó requiri; nam contrarium euincit receptissima doctrina, quod eorum, quæ notoria sunt, licèt probatio necessaria nō sit, requiritur tamen a[illegible], *l. si adulterium, cū incestu. §. eidem, ff ad leg. Iuliam de adulter.* gloss. celebris, *verb. causas, in Clem. appellanti, de appellat.* quam latè explicant Felin. *in d. c. cum ordinē, à n.* 11. & est recepta ex multis de quibus Maran. *de ordin iudic. part. 6. c. de appellat. n.* 141. Gutier. *de iuram. confirm. tot. part. 1. c. 70. n. 4. cum seqq.*

7 Eleganter tamen vniuersam hanc materiam præhabita distinctione, breuiter resoluendam, duxi, quam ex Felin. *d. loco*, Alex. & aliis tradit Petrus Barbos *in l. si quis ex aliena, n. 3. cum seqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omnino est incompetens, & improrogabilis, & certū est, tunc opus oportere priuilegium ostendere; imo processum nullum esse, & omnia ab eo gesta. licet pars non compareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxta ea, quæ notantur *in cap si diligenti, de foro compet. & in cap. & si clerici, in princip. de iudic.*

Vel etiam si prorogabilis sit iurisdictio; tamen constat Iudici citanti, quòd nullam in citatum habeat iurisdictionem: & hoc casu videtur admittenda communis sententia, quod processus ab eo gestus, quamuis non compareat, est nullus ipso iure, iuxtà totū *tit. C. si à nō compet. Iudic.* aut denique Iudex mero iure habet iurisdictionem in citatum: sed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij, aut alia simili; & tunc vera est sententia illa, quòd processus valet, licet priuilegium sit notorium, vt notat gloss. *in verb consensus, in l. 2 ff. de iudic.* & prosequitur D. Barbos. *loc. cit.*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia destructa, non remanet locus priuilegiatus* Declara, vt num. 4.
2 *Ecclesia, aut Monasterium destructum, si reædificetur, reuiuiscunt eius priuilegia.*
3 *Monasteria semel Deo dicata, semper talia durant.*
4 *Declarantur iura in contrarium adducta.*

1 VIdebatur respondendum, quòd priuilegium amittatur, si Ecclesia destruatur, nec amplius per reædificationem reuiuiscat, facit ad hoc *cap. & hoc diximus, 16. q. 7.* vbi gloss. *in verb destructa*, quæ dicit, quòd destructa Ecclesia, non remanet locus priuilegiatus, quæ nonnulli iura allegat, scilicet *c Abbate. in fin extra de verborum significat. cap. generaliter, 1. q. 1.* facit ad hoc, *c. placuit de consecrat dist 1.* tenet Innocent. *cap. 2 de noui operis nunciation.* Syluest. *verb. priuilegium, q. 4.* Et reddunt rationem; quia tunc destruitur subiectum, ad quod comparatur, sicut priuilegium personale ad personam.

Verùm his rationibus minimè obstantibus, contrarium est respondendum, & sic, quòd priuilegium non extinguatur; vnde si Ecclesia iam destructa reædificetur, priuilegium etiam consurgit, facit ad hoc *cap. pastoralis, 7. quæst. 1.* vbi gloss. *in quo text.* probatur [illegible] Episcopus eiectus ab hostibus de Ecclesia sua, si [illegible] aliam transierit, cessante hostilitate, ad suam Ecclesiam reuerti cogitur. 2

Facit etiam ad hoc, *cap. qui semel 19 quæst.* 11 [illegible] probatur, quòd illa quæ semel [illegible] Deo dicata Monasteria, semper Monasteria perseuerant, vbi [illegible] la dicit, 3

dicit, quòd licet Monasterium destruatur, locus tamen remanet sacer.

4 Ad contraria, *in cap. quòd diximus, 16. quæst. 7.* vna cum gloss. *ibi, verb. destructa*; Respondemus, quòd prædicta iura loquuntur, quando locus destruitur auctoritate Episcopi, vel alterius Superioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, supra allegat.* Nos verò loquimur, quando Ecclesia, vel Monasterium casu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati.

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint.

II. Vtrùm Abbatia, siue Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt.

III. Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus & impositionibus, eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegiis, cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

IV. Vtrùm communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicaut in priuilegiis.

V. Vtrùm quando priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

VI. Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis.

VII. Vtrùm priuilegium concessum vni Religioni, si communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium habet communicationem priuilegiorum Casinensium.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonicorum Ordin. S. August. & Congreg. S. Iustinæ de Padua, Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tam concessa, quàm concedenda.*

4 *Congregatio Casinensis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi concessorum in principio eiusdem, antequam adderetur denominatio* Sanctæ Iustinæ de Padua.

5 *Congregatio Monachorum S. Benedicti Vallisoletò quam communicationem obtinuerit.*

6 *Congregatio S. Benedicti Hispaniæ habet communicationem priuilegiorum Casinensium.*

7 *Congregatio Sancti Benedicti Regnorum Portugaliæ, obtinuit omnia priuilegia Cisterciensium, Casinensium, Vallisoleti, & Sancti Hieronymi Hispaniarum.*

8 *Camaldulenses Monachi & Eremitæ S. Michaëlis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tam directè, quàm per viam communicationis concessa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbrosæ habet communicationem omnium priuilegiorum Casinensium, & Mendicantium. Vide memorabilem Bullam Iulij II prædicta communicatione,* in fine huius primi Tomi.

10 *Monachi Cistercienses Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quæ aliis Congregationibus dicti Ordinis concessa sunt.*

11 *Cistercienses Reformati Congregationis Beatæ Mariæ Fulliensis, gaudent priuilegiis Ordinis Cisterciensis non reformato concessis.*

12 *Congregatio Cælestinorum, omnium Monachorum priuilegiis potitur.*

13 *Congregatio Syluestrinorum, consecuta est à Sede Apostolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.*

14 *Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Casinensis.*

15 *Monachi Beatæ Mariæ Montis Virginis, fruuntur priuilegiis Congregationis Camaldulensis.*

16 *Priuilegia Pij V. Congregationibus Monachalibus concessa, ad terminos iuris redacta sunt.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clausulas generales in priuilegio communicationis appositas, non communicantur ea priuilegia,*

gia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.

19 *Monachi Sancti Basilij quænam priuilegia extensa sunt.*

20 *Præmonstratenses habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis S Bernardi, Ordinis Cisterciensium Regnorum Hispaniæ.*

21 *Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegiis Casinensium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthusienses, quam communicationem priuilegiorum sortiantur.*

23 *Fratres S. Hieronymi in Hispania, quam communicationem sint adepti.*

24 *Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, communicant in priuilegiis, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctissimæ Trinitatis, quam communicationem priuilegiorum à Sede Apostolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis, tam concessis, quam concedendis Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Fesulis, gaudet omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium.*

28 *Fratres Prædicatores communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obseruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Augustini Carmelitarum, aliisque Ordinibus Mendicantium concessorum.*

30 *Fratres Eremitani S. Augustini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. Augustini Congregationis Lombardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extensa fuerunt eorumdem fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegiis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Augustini.*

33 *Fratres Discalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, gaudent priuilegiis, & gratiis omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) concessis.*

34 *Ordo Sanctæ Mariæ a Mercede, potitur priuilegiis Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Iesuatorum, potitur omnibus gratiis, & priuilegiis, Ordinibus Mendicantium, concessis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, consecutus est.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratiis Congregationi Camaldulensi, & Ordini Fratrum Minorum, concessis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Francisci, (qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Iesu, potiuntur omnibus priuilegiis Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegiis, & exemptionibus Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, concessis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranensium, & Clericorum de Sommascha, Societatis Iesu, & aliorum tam Mendicantium, quam non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Sommascha communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi Theatinorum, concessis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Ministrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus concessorum.*

47 *Congregatio Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegiis, & gratiis Ordinibus Mendicantium concessis.*

48 *Fratres S. Antonij Viennen. quam communicationem priuilegiorum sint assecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationem cum Ordinibus, tam Mendicantium, quam non Mendicantium.*

EX sufficienti inductione vniuscuiusque Ordinis, & Congregationis elicitur præsentis Quæsiti solutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hîc sigillatim (absque vllo præiudicio in enumerandis prædictis communicationibus, præcedentiæ, vel præeminentiæ) apponere censui, cum præcisis verbis priuilegiorum, denotantium easdem communicationes; vt curiosus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegiis concessis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad instar, vel non, & potiantur gratiis spiritualibus solummodo, vel etiam temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum scitu digna sunt.

Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium ex Gregorij XV Bulla, de qua in *Quæs seq.* & aliis gratiis asseruatis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur communicationis priuilegiis, quàm per communicationem cum Congregatione Casinensium Sanctæ Iustinæ de Padua ex indultu Sixti IV. sibi concesso, sub Datum Romæ, 10. Kalend. Septembris, anno Domini 1476. Pontificatus sui 6. incip. *Dum ad vniuersos*, & est 10. in ordine *in Bullar. nouo* Laërtij Cherub. *tom.* 1. eius verba ad propositum facientia sunt hæc.

Cúmque accepcrimus, & reipsa didicerimus Congregationem Sanctæ Iustinæ de Padua Ordinis Sancti Benedicti, a nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quampluribus dignissimis priuilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuisse, & censeamus Congregationem Lateranensem, meritis, & virtutibus suis non minora promereri, maximè, vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranensi etiam concedimus, vt omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indultis tã spiritualibus, quàm temporalibus à Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, seu aliàs eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranen. pariformaliter potiri, & gaudere possit, & valeat, absque vlla prorsus differentia; perinde ac si ea dictę Cõgregationi Lateranẽsi specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus, ac præsentibus de verbo ad verbum inserta forent: quæ ad ipsam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.

Congregationi

2 Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus concessas communicauit Gregorius X I I. ampliorem autem concessionem super hac re eidem Congregationi fecit Iulius I I. anno Domini 1512. 4. Nonas Aprilis, Pontificatus sui anno nono, vt patet ex eius Bulla, incip. *Inter cæteros*, quæ est 30. in ordine, in *Bullario nouo tom.* 1. vbi §. 6. sic dicitur.

Adiicieus præterea, quòd de cætero non solùm prædictis præeminentiis, priuilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent in specie, vel in genere vniuersi alij Canonici, verùm etiam omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratiis spiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoscunque Prædecessores nostros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, seu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium sancti Augustini, ac Congregationi de Frisionaria, alias Lateranensi, Ordinibúsque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum membris, & illorum personis, Monasteriis, & locis in genere concessis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iustinæ, seu Sancti Benedicti Casinens. & eius Monasteriis, locis, membris, & personis hactenus concessis, ac illorũ Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eandem Sedem concessum est dictæ Congregationis priuilegiis posse gaudere in omnibus, & per omnia, absque vlla prorsus differentia; proinde ac si eà ipsi Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hîc pro sufficienter expressis, haberi volumus, & non secus, ac si præsentibus, de verbo ad verbum inserta forent, & quæ ad ipsam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, siue Sorores, ac personas oblatas, & commissas vtriusque sexus, quæ sub illius cura sunt, in illis videlicet, quæ ipsis coaptari possunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cùm ipsam Congregationem sancti Saluatoris censeamus, meritis, & virtutibus suis non minora promereri, quàm suprascriptas Congregationes, & Ordines; quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis S. Saluatoris Monasteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ quibuscunque eis, ac aliis Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta, vel alias qualitercunque concessis, ac de iure, seu consuetudine debitis iuribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcussè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmissis, ac aliis dictæ Congregationis Sancti Saluatoris institutis, & constitutionibus non obsistant.

3 Congregationi Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus, & Ordinibus etiam Mendicantibus concessa, & in futurum concedenda, communicauit Pius V. an. Domini 1569. tertio Idus Decembr. Pontificatus sui an. quarto, per eius Bullà incip. *Ex incumbenti Nobis*, quæ est 92. in ordine, in *Bullar. nouo tom.* 1. vbi §. 2 sic habetur.

Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliáque Regularis ipsius Congregationis instituta, quoad ea, quæ sacris Canonibus, & Decretis Concilij Trid. contraria non sunt; ita quòd Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà soliti erant, necnon concessiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eandem principaliter, siue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa confirmamus, ac illa de nouo concedimus. Necnon etiam omnia alia per ipsos prædecessores nostros, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & quæ de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & concessa esse volumus.

Monachi Casinenses, (aliàs S. Iustinæ de Padua) 4 habêt communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, concessorum prædictæ Congregationi, à principio eiusdem, antequam adderetur hæc denominatio, *S. Iustinæ de Padua*, vt patet ex Bulla Iulij II. quæ est prima Constitutio eiusdem Pontificis, *tom.* 1. *Bullar nou*, Laertij Cherub. in his verbis quæ prædictam communicationem respiciunt.

Omnibus tamen, & singulis priuilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, concessionibus, & indultis, hactenus Congregationi S. Iustinæ, huiusmodi concessis, in suo robore, & firmitate præsentibus, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si huiusmodi titoli mutatio, seu variatio, facta non esset, & huiusmodi priuilegia à principio Congregationis Casinensis, aliàs Sanctæ Iustinæ, huiusmodi specialiter, & expressè concessa fuissent.

Innumera (vt ita dicam) habet hæc Congregatio priuilegia, ideò alias speciales Communicationes (hac sola contentus) nequaquam quæsiui.

Pro Congregatione Monachorum S. Benedicti Vallisoleti, adest Priuilegium Eugen. I V. qui concessit. 5

Quòd omnia, & singula indulta, concessiones, exemptiones, indulgentiæ, ad quæcunque alia Monasteria S. Benedicti Vallisoleti, siue illius Monachis, quomodolibet concessa ad omnia, & singula Monasteria reformata in Hispania, per dictum Monasterium: ac alia, quæ in posterum reformabuntur, vel subiicientur Monasteria, & eorum membra, illorúmque Prælatos, & personas, ac visitantes integrè, & plenariè se extendant, ipsaque supradicta Monasteria, Prælati, personæ, & Visitantes in omnibus, & singulis vti frui, & gaudere possint, & debeant iuxta omnem eorum formam. Ac concessiones, exemptiones, indulta, & indulgentiæ sint, & censeantur, & habeantur perinde in omnibus, & per omnia, ac si pro ipsis omnibus, & singulis, aut quolibet eorum specificè, singulariter, & indiuidue concessa fuissent, & pro eis, aut pro quolibet ipsorum, originaliter emanassent. Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipsos pro tempore personarum confessionibus audiendis, & absolutionibus imponendis, licentia, seu consensus Ordinariorum locorum interueniat. Quodque præsentes literas ad illa ex Monasteriis, Prioratibus, ac locis præfatis se extendant, & de illis intelligantur, necnon extendi, & intelligi debeant, in quibus pro tempore fuerit numerus duodecim Monachorum ad minus; & quamdiu viuerint in obseruantia regulari.

Ita habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tit. communicatio priuil.* §. 34. vbi affirmat Collector, vidisse hoc priuilegium sub literis authenticis.

Præterea Iulius I I. 6

Concessit Vniuersis Abbatibus, Prioribus, Præsidentibus, & Conuentibus, Monachorum, aliísque Religiosarum personarum Monasteriis Congregationis Hispaniæ, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, indulgentiis, prærogatiuis, gratiis, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Casinensi, seu Sanctæ

Sanctæ Iustinæ, earúmque Monasteriis, Abbatibus, Prioribus, Præsidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & aliis Religiosis personis, per Sedem Apostolicam in genere concessis; quotum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, & exprimerentur, pro sufficienter expressis, & insertis habendo, vtuntur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si omnia, & singula priuilegia præfata huiusmodi Congregationi Sancti Benedicti Hispaniæ, illiúsque Monasteriis, Abbatibus, Prioribus, Præsidentibus, Monachis, & aliis personis Religiosis præfatis specialiter, & expressè concessa fuissent.

Ita refertur *in dicto Compend. priuileg. Mendic.* vbi supra, §. 53.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus Quintus.

☞ Concessit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliæ, ac omnibus, & singulis illius Monasteriis, Prioribus, & aliis Regularibus, locis, tam præsentibus, quàm futuris, eorúmque Generali, & aliis Abbatibus, Definitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Monachis, Religiosis, Nouitiis, Conuersis, & cæteris personis, nunc, & pro tempore existentibus; vt omnibus, & singulis priuilegiis, prærogatiuis, antelationibus, fauoribus, præeminentiis, indultis, licentiis, stationibus, declarationibus, facultatibus, concessionibus, Indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac relationibus, aliísque vniuersis, & singulis gratiis, spiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sancti Bernardi, & aliis Cisterciensis Ordinis, necnon Casinensis, & Vallisoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiusmodi per vniuersum Orbem constitutis, ac cuilibet eiusdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ Monasteriis, seu illorum Ecclesiis, seu Regularibus locis, eorúmque Generalibus, ac aliis Abbatibus, Diffinitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religiosis, Nouitiis, Conuersis, ac familiaribus personis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoscunque prædecessores nostros, ac etiam Nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quemcunque, seu quoscunque alios sub quacunque forma, & verborum expressione, & quauis, tam Apostolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tam in genere, quàm in specie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extensionis, & ampliationis, quàm simplicis, & indiuiduæ, & particularis, & specialis concessionis, hactenus, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in posterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiam si talia forent, quæ specialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & potuerunt, &c. Non obstantibus Constitutionibus, seu reuocationibus, ac aliis præmissis, & nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, & aliis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, aliísque Apostolicis, neque in Vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, & generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus.

☞ Sub Datum Romæ, anno Domini 1587. 7. Kalen. Decembris, Pontificatus sui anno tertio.

Quod priuilegium refert Rodericus *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 52. art. 6.* se vidisse sub sigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ.*

8 Monachi Congregationis Eremi Camaldulens. ac Sancti Michaëlis de Mutano, Ordinis Camaldulens. participant omnia priuilegia, gratias, concessiones, & indulgentias, quibuscunque Regularibus elargitas, ac in posterum elargiendas, tam directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij X I V. eis impartito, anno Domini 1591. die 24. Septembris, Pontificatus sui anno 1. vt patet ex eius Constitutione, incip. *Ex iniuncto nobis*, quæ est 18. in ordine in *Bullario nouo*, vbi postquam omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 11. ita concludit.

☞ Ac præterea volentes eosdem Generalem, Visitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac Sancti Michaëlis de Mutano, ac Ordinem prædictum Camaldulensem amplioribus fauoribus, & gratiis prosequi, eiusdem Generali, Visitatoribus, Priori, Monasteriis, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis prædictæ, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, iurisdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, depositiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuscunque generis existentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, cæteráśque gratias spirituales, & temporales, quibusuis aliis Regularium Congregationum Ordinibus, eorúmque Monasteriis, tam virorum, quam mulierum, eorúmque Generalibus, Abbatibus, aliísque Superioribus, & personis eorumdem, in quibuscunque Mundi partibus existentibus aliàs quomodolibet concessa, & concedenda, ac quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere, vel in specie, tam coniunctim, quam diuisim, etiam per viam communicationis, & extensionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, & poterunt in futurum, etiam si talia sint, vel fuerint, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seu in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, & seu particularem concessionem, eisdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ita quòd iidem Generalis, Visitatores, Monasteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & personæ prædictæ ac eorum res, & bona sub eorum cura, & secundum eiusdem Congregationis instituta nunc, & pro tempore viuentes, & existentes præmissis omnibus, & singulis æquè, pariformiter, & absque alia penitùs differentia, perinde ac si illis, & eorum singulis personaliter, & specialiter, & expressè, ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, in quantum eidem Congregationi expediat, (dummodo eiusdem Congregationis Regularibus Ordinibus, eiúsque guberno, priuilegiis, constitutionibus, & diffinitionibus non aduersentur) vti frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant.

Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camaldulens. concessum.

9 Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ habet memorabile priuilegium Iulij I I. in quo omnia indulta Monachis S. Iustinæ concessa, vel in posterum concedenda tam directè, quàm per viam communicationis extendit ad eandem nostram Congregationem; quod priuilegium cùm sit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recensere mihi visum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, concessiones Ordinibus Mendicantibus, ac inde omnibus Regularibus vbicunque existentibus factas, & concessas, ac in futurum faciendas,

das, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferiùs in hac eadem disputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Cisterciens. Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obseruantiæ communicata fuerunt à Greg. XIV. omnia, & singula priuilegia aliis Congregationibus dicti Ordinis concessa, & concedenda; Vt patet ex Bulla d. Pontificis, quæ est 16. in ordine *in tom. 2. Bullar. nou.*, incip. *Romanus Pontifex*, edita Romæ apud S. Petrum die 28. Iunij anno Domini 1591. Pontificatus sui 1. vbi confirmans priuilegia eiusdem Ordinis § 4. sic ait.

Et insuper ob singularem reformationem, & obseruantiam dictæ Congregationis, in eisdem Monasteriis institutam, & conseruatam eosdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, anteclationes, fauores, facultates, declarationes, absolutiones, relaxationes, dispensationes, stationes, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta cuiuscunque generis existentia, cæterásque gratias spirituales, & temporales, tam eidem Cisterciensi, eiúsque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibusuis illorum Monasteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de firmitate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibusuis aliis similium, vel dissimilium Ordinibus, & Religionibus sub quibusuis Regulis, Constitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, seu militantibus, & quibusuis illorum respectiuè Congregationibus, & militiis, eorúmque professoribus, atque vtriusque sexus eorum Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, necnon Collegiis, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, piis, & charitatiuis locis, eorúmque quibusuis in festiuitate, ac aliis diebus Ecclesias visitantibus, ac earundem Religionum Generalibus præsidentibus, & quibusuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus, seu intermediis, eorúmque Diffinitoriis, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Consiliariis, & quibusuis Officialibus, Rectoribus, Ministris, Monachis, Nouitiis, Monialibus, Fratribus Conuersis, Confratribus, Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriusque sexus, quibusuis Regularibus personis tam in Vrbe, quàm in quibuscunque Mundi partibus consistentia, seu consistentibus, etiam illorum intuitu, aut aliàs quomodolibet concessa, quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, seu constitutione Apostolica, vel Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali in genere, vel in specie, ac tam coniunctim, quàm diuisim etiam per sulam signaturam, vel viuæ vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extensionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac, vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, quorum tenores haberi volumus pro expressis, ac si de verbo ad verbum hic essent inserta, etiam si talia essent, vel forent, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seu particularem insertionem, ad primò dictam Congregationem Regularis obseruantiæ S. Bernardi, ac singula illius tam virorum, quàm mulierum Monasteria, illorúmque quoscunque Superiores Prælatos, & vtriusque sexus quascunque Regulares, & singulares personas. Ita quòd dicta Congregatio S. Bernardi, atque vtriusque sexus eius Monasteria, Prioratus, Grangias, Domos, Ecclesias, Collegia, pia, & charitatiua loca, Sanctorúmque festiuitates, Conuentus, & Capitula etiam generalia, particularia, vel intermedia, Generalísque Reformator, Diffinitores, Consiliarij, Visitatores, Abbates, Abbatissæ, Priores, & quicunque alij Superiores, Officiales, & Ministri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, Procuratores, ac negotiorum gestores, benefactores, & aliæ singulares vtriusque sexus Regulares personæ, ac eorum res, & bona sub eorum cura, & secundùm eiusdem Congregationis instituta nunc, & pro tempore viuentes, & existentes præmissis omnibus, & singulis æquè pariformiter respectiuè, & absque vlla penitus differentia, singula singulis concernentia perinde, ac si ea omnia illis, & eorum singulis principaliter, & expressè, & non ad instar concessa fuissent, ac si in eis talis Ordo, & Congregatio S. Bernardi primò dicta, illiúsque Capitula, Monasteria, Ecclesiæ, dictique Superiores Prælati, ac vtriusque sexus dictæ personæ, res, & bona expressa, & prænominata fuissent, & essent; ac si pro, & in fauorem eorumdem à Sede Apostolica à principio emanassent, & fuissent immediatè concessa, in quantum dictæ Congregationi expediat, eiúsque Gubernio, Constitutionibus, & Diffinitionibus non aduersentur, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, indulgemus. Illáque omnia, & singula eis, & eorum cuilibet, eisdémque auctoritate, & tenore, similiter perpetuò extendimus, eísque communicamus, &c. Non obstantibus præmissis, & de non expediendis literis super indulgentiis ad instar, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna Concilij Generalis edita de duabus dietis, aliísque Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumuis Ordinum Congregationibus, Monasteriorum, & Regularium locorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, declarationibus, & inhibitionibus, priuilegiis quoque & literis Apostolicis, etiam à Legatis, Nuntiis, & Ordinariis, Ordinibus præfatis, eorúmque Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam in illorum fundationibus, & erectionibus obtentis, &c.

Monachis Cistercien. Reformatis Congregationis B. Mariæ Fulliensis, eorúmque Monasteriis, Domibus, & locis communicata fuerunt à Sixto V. omnia indulta, concessiones, & gratiæ, quibus Cistercien. Ordo non Reformatus potitur, & gaudet, vt patet ex eius Bulla incip. *Super specula*, quæ est 70. in ordine *in Bullario nouo*, sub Datum Idibus Nouembris anno 1587. Pontificatus sui 3. in his verbis ad communicationem spectantibus. 15

Necnon prædicto de Fullienś. & quibusuis aliis dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & seu iam erectis Monasteriis, Prioratibus, Præpositoris, Decanatibus, & aliis noncupandis locis tam virorum, quàm mulierum, illorúmque Superioribus, Abbatibus, & Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitiis, & Conuersis, aliísque quibuscunque personis vtriusque sexus, in eis pro tempore existentibus, vt omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, etiam plenariis, & pro peccatorum remissionibus, relaxationibus, cæterísque gratiis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, prædicto Ordini, & Congregationibus sub illo institutis, eorúmque Monasteriis, & locis pariter vtriusque sexus per vniuersum mundum constitutis, & erectis, ac constituendis, & erigendis, in genere, vel in specie, etiam per sulam signaturam, & viuæ vocis oraculo,

ac per modum communicationis, & extensionis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tam per Nos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices, etiam prædecessores oostros, ac Sedem Apostolicsm, sub quacunque forma, & expressione verborum coocessis, & concedendis quomodolibet in futurum, etiam si talia sint, & forent, quæ specialem ipsorum tequirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè, tam coniunctim, quàm dinisim valeant, non solum ad instar, sed æquè principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si illis, & eorum cuilibet ab initio specialiter, & expresè concessa extitissent, auctoritate, & tenore præmissis perpetuò indulgemus, ipsáque priuilegia, indulgentias, & gratias quibusuis aliis Superioribus, Abbatibus, Prioribns, Monasteriis, Ecclesiis, & locis piis, ac celebrandis Capitulis, & festiuitatibus eiusdem Ordinis, & singulatum illius Congtegationum, ad Monasterium, & Congregstionem de Fullienſ. huiusmodi, illorúmque Abbates, Priores, Monachos, Abbatissas, Moniales, & alios, Superiores, & personas, necnon Ecclesias, Monasteria, Capitula celebrandas, Sanctorum festiuitates, & loca quæcunque, & qualiacunque, ac ex Snperioribus, & personis, ad Superiores, & personas perpetuò extendimus, illisque communicamus, ac de nouo concedimus, & eis super indulgemus.

Iisdem Monachis communicata fuerunt à Paulo V. omnia priuilegia tam d. Ordini Cistercien. quàm aliis qnibuslibet Religionibus Monasticis, earúmque professoribus, ac vtriusque sexus eorum Monasteriis, Ecclesiis, & locis concessa, vel in posterum quomodolibet concedenda: vt constat latè per eius Bullam, incip. *Dinina disponente clementia*, sub Datum 5. Idus Iulij anno 1606. Pontificatus eius 2. quæ est 23. aliàs 18. io ordine in *Bullar. nouo tom.* 3. & in alia sequenti, quæ incip. *In supereminentis*, edita die 21. Nouembris anno 1607. Pontificatus 3.

Communicauit, & extendit ad eandem Congregationem Fullien. eiusque Religiosos, Monasteria, & loca omnia, & singula priuilegia, prætogatiuas, concessiones, fauores, facultates, immunitates, exemptiones, libertates, caterásque gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint, quibusuis Mendicantibus Ordinum, Congregationibus, Domibus, Collegiis, Ecclesiis, ac Regularibus locis, & personis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, etiam illorum intuitu, & per viam communicationis, concessa, vel concedenda quomodolibet in futurum, quatenus sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis non aduersantur.

12 Congregatio Cælestinorum eorúmque Prælati, & Monachi gaudent per communicationem omnibus priuilegüs, indultis, facultatibus, fauoribus, gratiis, concessionibus, &c. quibus gaudent Prælati, ac Monachi Casinen. Congregationis, necnon quarumlibet aliarum Monachalium Congregationum ex priuilegio S. D. N. Vrbani VIII. Pont. Max. in hanc quæ seqnitur formam.

Omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliásque gratias, tàm spirituales, quàm temporales cuiusuis generis, & speciei existentes, tam Casinenſ. Ordini S. Benedicti, quàm quibusuis aliis Monachorum Congregationibus, earúmque Superioribus, Præsidentibus, Abbatibus, Monachis, aliisque Regularibus personis, necnon Ecclesiis, Monasteriis, & locis Regularibns quibuscunque, tam specialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, seu Nos, & Sedem Apostolicsm, eorúmque, & Nostros de Latere Legatos, & Nuncios sufficienti ad id auctoritate suffultos concessa, & in futurum per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes concedenda, & qnibus ipsæ Congregationes earúmque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque personæ Regulares de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tam coniunctim quàm dinisim, seu alias quomodolibet vtuntur fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata aut sub aliqnibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduersentur Congregationi Cæleitinorum prædictæ, illiusque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & aliis quocunque nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, & personis Regularibus quibuscunque, nec non Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet tenore præsentium perpetuò concedimus, dictáque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, ac gratias spirituales, & temporales hniusmodi primò dictæ Cógregationi, illiusque Generali, cæterisque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, personis prædictis, necnon eorum Ecclesiis, Monasteriis, & Regularibus locis communicamus, illáque ad eos, & illa extendimus.

Ita quòd Congregstio Cælestinorum prædicta, illiusque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, Monachi, & personæ huiusmodi, eorúmque Monasteria, Prioratus, Grangiæ, Domus, Ecclesiæ, Oratoria, collegia, & alia loca Regularia, necnon res, & bona quæcnnque præmissis omnibns, & singulis non solùm ad aliarum Congregatioonm instar, sed pariformiter, & præsentialiter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant perinde, ac si ea omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expresè, & non ad instar, sed à principio concessa, & primò in dictæ Congregationis fauorem à Sede Apostolica nominatim emanassent, &c. sub Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 14. Augusti 1624. Pontificatus sui anno 2.

Ita habetur in authentico diplomate eiusdem Pontificis, quod asseruatur in venerabili Monasterio S. Eusebij de Vrbe eiusdem Congregatioois Cælestionrum, & originaliter, ac sub sigillo authentico mihi exhibitum fuit à D. Abbate eiusdem Monasterij.

Congregationi Monachorum Syluestrinorum priuilegia omnium Mendicantium communicauit Paulus V. die 23. Nouembris 1606. cum clausula. 13

Quatenus sint in vsu, & Concilij Tridentini Decretis, vel ipsius Congregationis statutis, & ordinationibus non aduersentur;

Vt refert Laërt. Cherub. *tom.* 1. *Bull. nou. in rubr. Bulla* 38. *Pauli III.*

Congregationi Monschorum B. Mariæ Montis Olíueti commnoicata fuerunt à Pio II. omnia priuilegia Congregarioni Casinenſ. à se, vel suis prædecessoribus concessa, per Bullam incip. *Licet ex debito*, quæ est 9. io otdine *in Bullar. nouo tom.* 1. vbi §. 12. sic dicitur. 14

Cæterum

Cæterùm præfato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Personis, Monasteriis, Prioratibus, locis, & membris, dicti Ordinis, quòd omnibus aliis, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis dilectis filiis Præsentibus Monasteriis Congregationis S. Iustinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti, eorúmque Monasteriis, Prioratibus, membris, & personis, & bonis, tam per Nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices prædecessores Nostros sub quauis forma, & expressione verborum tam in specie, quàm in genere concessis, & quibus Præsidens, Abbates, Visitatores, Priores, Monachi, & Personæ, Monasteria quoque & Prioratus, membra, loca, & bona eiusdem Congregationis S. Iustinæ vtuntur, & gaudent, siue vti, & gaudere possunt, quæ omnia haberi volumus pro expressis, & specificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, Personas, Monasteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis, Oliueti, cum modificationibus tamen præinsertis, ac etiam infrascriptis extendimus, & eis de nouo concedimus, ac etiam impartimur; ipsi Abbas, & Professores Montis Oliueti, eorúmque Monasteria, Prioratus, Membra, Personæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum instar, sine tamen Præsidentis, ac personarum dictæ Congregationis, eorúmque Monasteriorum, & bonorum præiudicio perinde in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac si illa omnia, & singula eis pariter à Nobis, & prædecessoribus, aut Sede prædictis specialiter, & expressè concessa, indulta, & attributa fuissent auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia concedimus pariter, & indulgemus.

15 Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Montis Virginis obtinuerunt communicationem priuilegiorum Congregationis Camald. à Paulo V. anno Domini 1611. die 19. Maij Pontif. sui anno sexto, vt habetur in Bulla eiusdem Pontificis *in appendice Bull. non.* Laër. Cher. *Const.* 1. cuius verba ad rem nostram spectantia sunt hæc.

Omnésque Abbates supradicti gaudeant, & gaudere debeãt omnibus priuilegiis, Immunitatibus, exemptionibus, facultatibus præeminentiis, quibus gaudent Abbates Camaldulenses quocunque iure.

16 Insuper omnes tam Monachorum, quàm Regularium Canonicorum Congregationes participant per viam communicationis omnia priuilegia Religionibus Mendicantibus concessa, & in posterum concedenda: & hoc ex indulto Pij V. qui sub Dat. Romæ anno Dominicæ Incarnationis 1567. 17. Kal. Septembris Pontificatus sui anno 2. concessit Congregationibus Canonicorum Lateranensiũ, & S. Saluatoris, ac sanctæ Crucis Colimbriensis, Casinensium, Montis Oliueti, Vallis Vmbrosæ, Cistercienſium, Carthusiensium S. Hieronymi Hispaniarum, Camaldulensium, & Fratrum Militiæ IESV Christi Regni Portugalliæ, Eremitis S. Hieronymi à Pisis, Congregationi S. Hieronymi Fesulani, Cælestinis, Cruciferis, Præmonstratensibus, ac aliis Ordinibus, vt participent omnia priuilegia, gratias, & indulta Ordinibus Mendicantibus concessa, etiam per viam communicationis, vel in futurum concedenda, cuius verba hæc sunt.

Nos igitur, qui omni, qua fieri potest, ratione commodiori, personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum, animi quietem sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, à quibusuis censuris, pœnis Ecclesiasticis, quauis occasione latis, si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, horum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, si professionem Regularem iuxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac priuilegia, & indulta eis concessa emiserint respectiue, illorúmque Monasteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad singulas declarationes, statuta, & immunitates, (consuetudine, ratione, seminariorum, pauperum, clericorum, iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum: necnon subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorum, ac quæsticatione eleemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & aliaquæcunque, gratias, facultates, & priuilegia eisdem Fratribus Mendicantibus, vt præfertur, concessa, & facta, ac alia in præinsertis literis contenta, & inde secuta quæcunque dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò extendimus, & ampliamus, illósque declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis, & aliis gratiis, facultatibus, & priuilegiis huiusmodi pariformiter, & absque vlla penitus differentia; prout dicti Fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt liberè, & licite vti, potiri, & gaudere posse, atque debere, illáque omnia, & singula sibi, eorúmque Monasteriis, domibus, & locis huiusmodi, eorúmque Superioribus, & personis quibuscunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent suffragari, necnon modo, & forma, quibus prædictis Fratribus Mendicantibus concessa, & facta sunt, concessa, factaque esse; necnon ad singula Monasteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium, Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extensa, & ampliata censeri, sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices, & personas, & S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Ita refertur *in Bullar. nouo* Laert. Cherub. *tom.* 2. *Constit.* 41. *prædicti Sum. Pont.* quæ incip. *Ex superna dispositionis arbitrio.*

Circa quam notandum, quòd in ea Summus Pontifex communicauit, & extendit ad dd. Congregationes omnia priuilegia, gratias, & exemptiones, quas antea Mendicantibus concesserat per Bullam, quæ incip. *Etsi Mendicantium*, editam anno Domini 1567. in qua nonnulla contra Concilium Tridentinum eis concessit, sed postea Gregorius XIII. per dictam suam Constitutionem, quæ incip. *In tanta*, & est 9. in ordine *in Bullar. nouo tom.* 2. omnia prædicta priuilegia ad terminos iuris communis, & Concilij Tridentini reduxit: vnde illa tantum indulta Mendicantium persistunt, ac prædictis 14. Congregationibus communicantur, quæ ante prædictas Bullas Mendicantes habebant, ac Concilij Tridentini decretis non aduersantur. At Fratres Ordinis Prædicatorum, qui inter Mendicantes connumerantur, ex concessione Leonis X. habent communicationem priuilegiorum, non solùm Ordinibus Mendicantibus, verum etiam non Mendicantibus concessorum, & in futurum concedendorum, quæ eadem concessio facta fuit Fratribus Minoribus à Clemente VII. vt videre est apud Roderic. *tom.* 2. *quæst.* 55. *art.* 1. & dicemus in sequentibus.

quentibus. Igitur prædictæ Congregationes Monachorum, & Canonicorum Regularium participando priuilegia Mendicantium, participant etiam priuilegia non Mendicantium, & omnium Regularium vbicunque in mundo existentium, tam concessorum, quàm in posterum quomodocunque, & qualitercunque concedendorum, tam directè, quàm per viam communicationis.

17 Hæc autem communicatio idem operatur, ac si essent priuilegia illa Congregationibus illis, quibus fit communicatio, in specie concessa; ita Oldrad. *cons.* 300. *num.* 8. Bertrand. *cons.* 149. *num.* 2. *lib.* 1. in Antiq. Paris. *cons.* 22. *num.* 5. *lib.* 4. Doctores communiter *in l.* 1. *ff. de leg.* 1. vbi Ioannes Crot. *num.* 13. Iacob. de Nigr. *num.* 5. Roman. *cons.* 383. *num.* 1. Natt. *cons.* 432. *num.* 9. *lib.* 1. Crescent. *decis.* 9. *num.* 5. *vers. secundo quia, de priuileg.* Rota *decis.* 8. *num.* 5. *part.* 2. Diuers. *& in vna Bononien. exemptionis coram Illustriss. Cardin Verospio*, 25. *May* 1618.

18 Notandum hic, quòd per clausulas generales à Sede Apostolica in priuilegio communicationis appositas non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Sum. Pontifice concedente prohibita fuit (vt sunt quædam priuilegia Societati IESV concessa) sed erit necessaria clausula specialis, vt docet Suarez *de legib. lib.* 8. *cap.* 17. *num.* 8. Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad* §. 11. *Constit. Pyrrhi*, *num.* 52. *in fine*, contra Roderic. *quæst. Regul tom.* 1. *quæst.* 57. *art.* 17.

19 Monachi Diui Basilij hanc habent communicationem: vt patet ex Bulla ad hoc eis concessa à Gregor. XIII. anno 1579. Kal. Nouembris, Pontificatus sui anno 8. edita pro reformatione eiusdem Ordinis.

Vbi concessit Monasteriis, Conuentibus Prioribus, & Monachis prædicti Ordinis, necnon Conuersis, & Oblatis, aliisque etiam dictorum Monasteriorum S. Basilij Religiosis, & personis, vt de cætero omnibus, & quibuscunque priuilegiis, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, fauoribus, gratiis, & indultis tam spiritualibus, quàm temporalibus Congregationis Casinensis, illiúsque personis, & locis per quoscunque Romanos Pontifices eius prædecessores, ac ipsum, & d. Sedem in genere, & in specie concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad eandem Congregationem Casinensem extensis, quibus illis vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere possint quomodolibet in futurum. (Quæ tamen vsu recepta sint, & sacris Canonibus, ac Concilij Tridentini Decretis, ipsiúsque Ordinis sancti Basilij institutis non aduersentur) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant.

Hoc priuilegium refertur à Roderico *in noua collect. priuileg. Mendic. & non Mendicant. Bulla* 12. *inter Bullas d. Summi Pontificis*. Ex quo patet, quòd Abbates dicti Ordinis S. Basilij communicent omnia priuilegia concessa, & concedenda, etiam per viam communicationis Congregationi Casinensi: & prædicta Congregatio Casinen. habet indultum communicationis omnium priuilegiorum, omnium, & singulorum Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium per concessionem Pij V. quam in superiori Quæsito retulimus; ergo Religiosi prædicti Ordinis S. Basilij etiam communicant omnia priuilegia, indulta, concessiones, indulgentias, & gratias, quibus cæteri Ordines tam Mendicantes, quàm non Mendicantes potiuntur, vtuntur, & gaudent.

20 Ordo Præmonstratensis à Clemente VIII. anno 1493. die 10. Septembris Pontificatus sui 2. accepit communicationem omnium priuilegiorum, tam spiritualium, quàm temporalium, tam in genere, quàm in specie concessorum Congregationi S. Bernardi Ordinis Cisterciens. Regnorum Hispaniæ, ita attestante Roderic. 1. *tom. quæst. Reg. quæst.* 55 *art.* 7. *& in noua collect. Bullar. Apostol. pro Regular. tom.* 1. *Bull.* 10. *eiusdem Clement.* in his verbis.

Et insuper ob singularem reformationem, & obseruantiam in dictis Monasteriis institutam, & conseruandam, eosdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & singula priuilegia, concessiones, & indulta, gratiasque spirituales, & temporales in genere, vel in specie, tam coniunctim, quàm diuisim Congregationi Regularis obseruantiæ S. Bernardi Ordinis Cisterciensis Regnorum Hispaniæ, ac eorum Monasteriis, Domibus, Conuentibus, Ecclesiis, Collegiis, & piis locis concessa, communicata, & extensa, ac quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ac si de verbo ad verbum insertis; etiam si talia sint, vel forent, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, & seu particularem extensionem, prædictis Monasteriis Ordinis Præmonstratensis tam virorum, quàm mulierum, vt eis, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant, cum omnibus suis clausulis particularibus, & generalibus, & derogatoriis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus, dummodò non sint reuocata, & non aduersentur Decretis Concil. Tridentini, & quatenus etiam sint in vsu, illaque omnia, & singula, & eorum cuilibet eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuò extendimus, & communicamus.

Fratres sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Ordinis S. Augustini cum Monachis Casinensibus communicant in priuilegiis, vt testatur Bulla Sixti IV. quæ est 21. Constitutio eiusdem *in tom.* 1. *Bull. noui* Laërt. Cherub. in illis verbis. 21

Ac pro maiori Hospitalis, & aliorum Præceptoriarum, ac membrorum, & Fratrum, aliarúmque personarum, subditorum, & vassallorum prædictorum fauore, & quiete, ex motu, & scientia similibus concedentes eisdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & singulis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conseruatoriis, priuilegiis, gratis, & indultis, præfatæ Congregationi sanctæ Iustinæ, illorúmque Monasteriis, locis, membris, & personis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, concessis, aut in posterum concedendis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè, in omnibus, & per omnia possint, & debeant, petinde ac si eis specialiter concessa fuissent, quæ ad eos, & ea omninò extendimus, & ampliamus.

Et postmodum à Sixto V. maiorem communicationem obtinuerunt, vt in Bulla eiusdem, quæ cùm inter Constitutiones prædicti Pontificis nun repetiatur, hic verbatim apponenda est.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbētis nobis Apostolicæ seruitutis, officium, vt Archihospitale sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Augustini tanquam peculiari curæ nostræ

noſtræ commiſſum ſpecialiori cura amplectentes ea, quæ illi hactenus per Sedem Apoſtolicam conceſſa ſunt approbemus. Dudum ſi quidem fel. rec. Innoc. Papa III. qui dictum Archihoſpitale fundauit, & inſtituit, & deinde ſucceſſiuè pleríque alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter quos ſanctæ mem. Sixtus Papa IV. dictum Archihoſpitale maximè auxit; cupientes illud, ac eius bona, & iura perpetuò conſeruari, defendi, & protegi, ipſum Archihoſpitale, illiúſque Præceptoriam, quæ Conuentualis, ac caput aliarum Præceptoriarum Archihoſpitalis, & Ordinis prædictorum exiſtit, & à qua omnes aliæ Præceptoriæ per fratres eiuſdem Archihoſpitalis teneri ſolitæ dependent, ac perſonas, quæ eius curam gererent, necnon ab eodem Archihoſpitali dependentes Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Eccleſias, Capellas, membra, Grangias, ac in eis reſpectiuè inſtitutas, & erectas Confraternitates, illarúmque Confratres variis indulgentiis, etiam plenariis, ac facultatibus, priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratiis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo in genere, & in ſpecie, tam per viam communicationis, ſiue extenſionis priuilegiorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus conceſſorum, quàm aliàs diuerſimodè ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illáque antea conceſſa confirmarunt, & approbarunt, ac ad omnia loca prædicta, ab ipſo Archihoſpitali dependentia extenderunt, & ampliarunt, ac aliàs, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis literis pleniùs continetur. Cùm autem ea firmius ſubſiſtere, ac maiorem vim, & robur obtinere noſcantur, quæ ſæpius fuerint Apoſtolica auctoritate communita, pro parte dilecti filij Ioan. Baptiſtæ Ruini moderni Præceptoris dicti Archihoſpitalis. Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum, quæ dicto Archihoſpitali incumbunt, dum illius facultates, reditúſque omnes in pauperum miſerabiliúmque perſonarum ſubuentionem erogantur, rationem habendam eſſe, & propria nedum priuilegia, & facultates, & alia eidem Archihoſpitali, & ab eo dependentibus locis, & perſonis, ac quibuſuis aliis ìotuitu dicti Archihoſpitalis conceſſa, conſeruanda, verum etiam quantum cum Deo licet, augenda fore cenſentes, necnon quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiuſuis generis gratiarum, quibuſuis clauſulis, & decretis, tam per dictos, quàm quoſcunque alios Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros quibuſuis præfatis, & aliis forſan rationibus conceſſarum tenores, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in eis contenta, præſentibus pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis habentes, ac ipſum Ioan. Baptiſtam, quinimo Archihoſpitale præfatum ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ipſúmque Ioan. Baptiſtam à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quis quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remiſſiones, & indulta ſupradicta, & alia quæcunque, ſiue dicto Archihoſpitali, ſiue eius Præceptori, & ab eodem Archihoſpitali dependentibus, Præceptoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Oratoriis, Capellis, & Capellanis, membris, Grangiis, & locis, necnon illorum reſpectiuè miniſtris, & officialibus, & tam in dicto Archihoſpitali, quàm alibi inſtitutis, Confraternitatibus, & ipſarum Confratribus, quandocunque, quomodocunque, & qualitercunque conceſſa, indulta, & approbata, quæ ſunt in vſu, & ex certa noſtra ſcientia, denuò Apoſtolica auctoritate, & etiam de plenitudine poteſtatis tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac innouamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, omnéſque & ſingulos, tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus, illáque omnia & ſingula d. Archihoſpitali aut in eo inſtitutæ confraternitati, aut quibus certis, & deſignatis locis dumtaxat forſan conceſſa vniuerſis, & ſingulis, quæ ab eodem Archihoſpitali dependent, Præceptoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Capellis, Capellanis, Hoſpitalibus, Oratoriis, Eremitoriis, Grangiis, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumque Confratribus, & quæ illis in vim priuilegiorum prædictorum iam vnita fuerunt, & in poſterum vniri contigerit, illorúmque miniſtris, ac ſeruientibus, auctoritate, & tenore præmiſſis, communicamus, concedimus, & impertimur, eadémque omnia ad illa in perpetuum extendimus, & ampliamus, ac præſentes litteras ſub quibuſuis illatum, aut ſimilium, vel diſſimilium gratiarum, indulgentiarum, conceſſionum, & aliorum quorumcunque reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, reſtrictionibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, per præfatos, & quoſcunque alios Rom. Ponr. prædeceſſores Noſtros, ac etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ac illius Legatos, etiam de latere, aut alias quauis auctoritate, & quomodolibet hactenùs factis, & faciendis, nullatenùs vnquam comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri debere, ac de ſubreptionis; vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari non poſſe, ſed eas validas ſemper, & efficaces exiſtere, ac perpetuò ſuffragari. Sicque etiam, & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales etiam Legatos de latere, & dictæ Sedis, Nuncios, ac locorum Ordinarios, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, ſententiari, ac definiri debere, necnon quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane perpetuò decernimus, & declaramus. Non obſtantibus præmiſſis, ac Noſtra de non tollendo iure quæſito, ſi opus ſit: necnon piæ mem. Pij Papæ V. etiam prædeceſſoris Noſtri, ſuper reuocatione prædictarum indulgentiarum conceſſarum; quas nihilominùs indulgentias ſuffragari decernimus, & quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon etiam in vniuerſalibus, prouincialibuſque & Synodalibus Conciliis editis, & edendis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam quorumuis aliorum hoſpitalium, Monaſteriorum, Eccleſiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitan. tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, & aliorum piorum locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, ac etiam nouis reformationibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris

 Apoſtoli

Apostolicis, etiam eisdem, vel illorum alicui, ac illorum, necnon quibusuis aliis Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam derogatoriis, ac irritantibus: etiam motu proprio, ac simili scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, & forsan Consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, etiam pluries, & iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiam in posterum concedendis, confirmandis, & innouandis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis specialis mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, ac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscúmque. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij, vel Secretarij dicti Archihospitalis subscriptis, & sigillo eiusdem Ioan. Baptistæ moderni, & pro tempore existentis dicti Archihospitalis Præceptoris munitis, eadem prorsus fides vbique in Iudicio, & extra, ac in Romana Curia, & extra eam adhibeatur, quæ ipsis præsentibus exhibitis, vel ostensis, vbicunque gentium, & locorum adhiberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 13. Augusti 1586. Pontif. Nostri anno 3.

Thom. Thomasius Gualterutius.

22 Carthusienses obtinuerunt à Gregorio X I. communicationem omnium priuilegiorum Domui Carthusiæ Gratianopolitanæ, & aliis domibus eiusdem Ordinis concessorum, & concedendorum omnibus domibus canonicè fundandis.

Deindè Pius I I. eisdem concessit, vt priuilegia concessiones, indulgentiæ, libertates, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta prædicto Ordini, domibus, ac personis etiam Motu proprio, & ex certa scientia quouis modo, respectu, singularitate, seu causa communiter, vel diuisim concessa, quotquot, & qualia sint, etiam si expressione indigerent indiuidua, siue aliàs speciali eorúmque omnium, & singulorum tenores, & effectus, ac si de verbo ad verbum inserta forent, & specificè narrata, ad omnes, & singulas eiusdem Ordinis domos, etiam in posterum ædificandas, necnon ad singulares earumdem domorum pro tempore personas parifotmiter extendantur, tam in iudicio, quàm extra. Ita Roder *tom.1. quæst. Regul quæst* 8. Oblati huius Ordinis gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, ex speciali Bulla Gregorij IX. sub Datum Reatæ tertio Non. Februarij, anno 1632. Pont. sui 5. vt habetur *in tom.1. Bullar. nou.* Laer. Cher. *Const.3. eiusd. Pont.* in his verbis.

☞ Cùm igitur, sicut vestra peritio Nobis exhibita, continebat septem oblatos, qui Redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo vestri Ordinis habeatis ad agriculturam vestri operis deputatos, & ipsi relicto sæculo continentiæ voto adstricti, promissa loci stabilitate sub obedientia sine proprio viuere teneantur. Nos vestris precibus inclinati, eosdem sub B. Petri, & Nostra protectione suscipimus, auctoritate vobis præsentium indulgentes, vt ipsi eisdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent Fratres Ordinis antedicti.

23 Fratres S. Hieronymi in Hispania hanc habent communicationem cõcessam eis à Pio IV. Pont. sui an. 6. 4. kal. Aug. ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis; vt omnia, & singula priuilegia, immunitates, exẽptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordini, & singulis, & cuiuis Monasterio per quoscunque Rom. Pont. prædecessores, ac per se, & Sedem Apost. eiúsque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie concessa, ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tã virorum, quàm mulierum, quibus in specie concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorũ prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant, ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possent, & deberent, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illáque inter omnia tam virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis, omnibus, & singulis communicauit, Roder. *qq. Regul. tom.1. q.55. art.9.*

Insuper (sicut testatur idem Roder. *loc.cit. art.9.*) Sixtus V. anno Dom. 1589. 14. Decembr. Pontif. sui ann. 4. omnia, & singula priuilegia, immunitates, libertates, prærogatiuas, indulta spiritualia, & temporalia, fauotes, & gratias etiam per modum communicationis, & extensionis eidem Ordini S. Hieronymi, ac singulis eius Monasteriis, domibus, locis & congregationibus, illorúmque Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Ministris, & etiam vtriusq; sexus personis, eiusque Capitulo per quoscũque Rom. Pont. prædecessores suos, & per se, & per Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie sub quibuscunque tenoribus, & formis etiam Motu proprio, & ex certa scientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum instantiam quomodolibet concessa, communicata, extensa, confirmata, & innouata, ac literas desuper confectas cum omnibus, & singulis in eis contentis, clausulis, & decretis (quatènus sint in vsu, & Decretis Conc. Trid. non aduersentur) Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monasterio ad aliud extendit, ac omnes & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem suppleuit, & nihilominùs pro potiori cautela illa omnia eidem ordini S Hieronymi, ac singulis eius Monasteriis, domibus, locis, & Congregationibus, & ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunque de vno eorum Monasterio ad aliud extendit.

Et insuper omnes, & singulas gratias spirituales tam coniunctim, quàm diuisim, & alias quomodolibet quibusuis aliis Ordinibus, Religionibus, Congregationibus, ac tam virorum, quàm mulierum Monasteriis, & domibus, cæterisque Regularibus, vel piis locis in quibuscũnque Mundi partibus constitutis, illorúmque Capitulis, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunque per quoscunque Rom. Pont. etiam prædecessores suos, & se, Sedémque prædictam quomodolibet concessas, (in vsu tamen existentes, ac Decretis Concilij prædicti non contrarias,) quibus Ordines, Congregationes, Monasteria, domus, cæteráque Regularia, vel pia loca, illorúmque Superiores, Officiales, Ministri, & personæ huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, concessione Apostolica viuntur, fruuntur, potiútur, & gaudent, ad d. Ordinem S. Hieronymi, ac singula eius tam virorũ, quàm mulierum Monasteria, domus, loca, & Congregationes, illorũque Superiores, Officiales, Ministros, ac alias etiam vtriúsque sexus personas, & Capitula nunc, & pro tẽpore existentia, ita quòd præmissis omnibus, & singulis æquè, ac pariformiter, & sine aliqua differentia, vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, perinde, ac si illæ omnes d. Ordini S. Hieronymi, illiúsque Monasteriis, locis, & personis prædictis specialiter, & expresse, ac principaliter, non autem ad instar, concessæ fuissent, auctoritate, & tenore prædictis extendit, illasque omnes, & singulas S. Hieronymi, illiúsque Monasteriis, locis, & etiam vtriúsque sexus personis prædictis communicauit.

Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis 24
B. Petri de Pisis perfruuntur omnibus priuilegiis Ordinum

num Mendicantium per Bullam Pij V. apud Laërt. Cherubin. *tom. 2. Bullary noui*, quæ est 125. *Constitutio eiusdem Pontificis in ordine*, *sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 13. Maij 1571. Pontificatus verò sexto*, per hæc verba §. 4. ad rem nostram pertinentia.

Et præterea vos, & eandem Congregationem vestram, illiúsque Fratres, & personas, ac Monasteria, & loca, Bullæ confirmationis, nouæque concessionis priuilegiorum, omnium Ordinum Mendicantium per Nos nuper, seu dudùm editæ, illius etiam tenores, & datam cum inde secutis præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad instar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, censeri, & teneri in Iudicio, & extra Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctissimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum, Leo X. & Adrianus V. concesserunt, vt omnes Superiores, aliíque quicunque in eiusdem Ordinis Monasteriis pro tempore degentes Prouinciæ Castellæ, Legionis, Granatæ, vt omnibus, & singulis priuilegiis, præeminentiis, concessionibus, & antelationibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum remissionibus, & indulgentiis, etiam Maremagnum nuncupatis, & aliis quibuscunque literis Apostolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis oraculo quatuor Ordinibus Mendicantium, & eorum singulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum festiuitatibus, commemorationibus, & solemnitatibus, celebrationem, & aliàs quouis modo per quoscunque Romanos Pontifices, ac Sedem Apostolicam in genere, vel in specie, tunc, & pro tempore concessis, confirmatis, & innouatis, quorum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adrianus pro expressis, & quibus, domus, Priores, & Fratres Ordinum Mendicantium huiusmodi de iure, vel consuetudine, & iuxta priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possent, quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perinde ac si singula priuilegia huiusmodi Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monasteriis, Ministris, Superioribus, Fratribus, & personis præfatis specialiter concessa fuissent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium tam in priuilegiis concessis, quàm concedendis per Bullam Greg. XIV. sub Dat. Romæ in Monte Quirinali an. 1591. die 12. Iulij, Pont. sui an. 1. apud Laërt. Cher. *tom. 2. Bullar. nou.* in bis verbis.

Et insuper omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, & exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæteráque gratias, spirituales, & temporales, ac tam coniunctim, quàm diuisim, & alias quomodolibet, quibusnis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Cōgregationibus, ac tam virorum quàm mulierum Monasteriis, domibus, & Regularibus locis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, illorúmque Superioribus, Fratribus, Monachis, & personis per d. Pium V. & alios quoscunque Rom. Pont. prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem eandem, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs concessa decreris eiusdem Conc. minimè contraria, ac quibus singulæ Congregationes prædictæ, earúmque Monastaria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apost. vel alia quacúnque auctoritate, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum ad prædictam Cruciferorum Congr. ita vt illa eiúsque tam virorum, quàm mulierum Monasteria, Hospitalia, Conuentus, seu Regulares domus, illorúmque Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Ministri, & aliæ personæ nunc, & pro tempore existentes, præmissis omnibus, & singulis, æquè, ac pariformiter, & sine vlla prorsùs differentia vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, ac si illa dictæ Cruciferorum Congregationi, illiúsque Monasteriis, Hospitalibus, Conuentibus, & domibus, Regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Ministris, & personis prædictis quibuscunque communicamus.

Congregatio S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieron. de Fesulis, ab Alex. VI. obtinuit pro Ecclesiis erectis, & in posterum erigendis, & pro omnibus d. Congregationis professoribus participationem, & communicationem omnium, & singulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religiosi Conuentuum quorumcunque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium, vtebantur, potiebantur, & gaudebant; seu vti, potiri, & gaudere in futurum possent, habetur in *lit. Apost. dat. Romæ die 30. Apr. 1496. & in Comp. priuileg. verb. com. priuil. in annot. Cappuc. verb. ex priuileg. Congr. S. Hier.* 27

Aduerte insuper, quòd Generales huius Religionis possunt eligere viros, qui vnà cum vxoribus suis, vti & gaudere possint in quolibet Monasterio Congreg. omnibus, & singulis indulgentiis, & remissionibus, etiam plenariis, quibus ipsi Patres fruuntur, & gaudent, ac in posterum forsan frui, & gaudere potetunt, sine aliqua differentia, ac si eiusdem Congreg. professi essent: & altero eorum defuncto, alium eius loco, vt similibus indulgentiis, & remissionibus, & plenariis in futuro tempore gaudeat, & fruatur eligere possunt; ita concessit Sixtus IV. anno 1472. die 23. Maij Pont. sui anno 1. ita refertur *in Comp. priuil. eiusd. Ord fol. 32. & in Compend priuil. Monach. S. Mariæ Fulsen. tit. communicatio gratiarum. §. 14. & in Compend. priuileg. Cleric. Regular. part. 2. tit. communicatio priuilegiorum §. 1.*

Fratres Prædicatores communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium, videlicet cum Ordine Eremitarum S. Augustini, cum Ordine Carmelitarum, cum Ordine Seruorum B. Mariæ, nec non cum Fratribus Minoribus per Leonem X. apud Roder. *qq. Reg. 1. q. 55. art. 1.* ille enim proprio motu cōmunicauit, & de nouo concessit Ordini Prædicatorum omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, & indulta tam spiritualia, quàm tēporalia, qualiacúnque illa sint, quæ Minimorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, & eorum Ecclesiis, & Oratoriis, ac Ecclesias ipsas, & Oratoria visitantibus cuiuscúnque status, aut sexus existant, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsidentibus non solùm Generalibus, sed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribúsque & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuersis, & Oblatis, ac vtriusque sexus personis de Pœnitentia, seu Tertij habitus nuncupatis, à prædecessoribus ipsius Leonis, aut ab ipso, eiusque successoribus, aut aliis auctoritatem habentibus coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa sunt, 28

sunt, aut in posterum concedentur, ac si omnia, & singula nominatim exprimantur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesias ipsas, & Oratoria visitantibus, seu pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magistróque Generali, Prouincialibus & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, siue Monialibus Conuersis quoque & Oblatis, ac vtriusque sexus personis de pœnitentia nominatis, & aliis eiusdem Ordinis personis.

29 Fratres Minores Regularis Obseruantiæ communicát priuilegia sua cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. August. B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibúsque aliis Mendicantibus per Bullam Alex. VI. apud Roder. cit. loco, vbi habetur, quod concessit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantiæ, vt omnibus, & singulis gratiis & priuilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus, tam Fratrum Prædicatorum, quam Eremitarum S. August. B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusque aliis Mendicantibus per Sedem Apostol. vel Legatos eiusdem etiã per literas Apostolicas Maremagnũ nuncupatas hactenus concessis (quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro sufficienter expressis) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac si prædictis Fratribus Minoribus specifice concessa fuissent.

30 Fratres Ordinis S. August. communicant in priuilegiis nõ solùm cum Ordinibus Mendicantiũ, sed etiam non Mendicantium cuiuscunque obseruantiæ, vt per eundé Roder. loc. sup. cit. eod. a. 1 & hoc per indultum Alex. VI. qui motu proprio concessit Fratribus Augustinensibus, vt omnium, & singularum Religionum cuiuscũque obseruantiæ fuerint, & domorũ, locorum, & personarum in illis degentiũ, quibus, vt priuilegiis d. Ordinis Augustinensium vti possint, per eandé Sedem concessum est, possint, & valeant huiusmodi Augustinenses ipsorum locorum, domorum, & personarum in illis habitantium priuilegiis, indultis, immunitatibus, concessionibus, exéptionibus, indulgentiis, & libertatibus eius in genere quacunque Apostolica auctoritate concessis (quorum tenores haberi voluit pro expressis, & specificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Augustini Congreg. Lombardiæ habent communicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerint eorundem Fratrum priuilegia extensa, vt sequens Bulla testatur, quæ legitur *in Bullario Canonicorum Regularium Lateranens. in calce eiusdem Bullarij*, in his verbis.

Accepimus siquidem diuersorum Ordinum Religiosis per Sedem Apost. vt priuilegiis vobis, vel Ordini vestro concessis, frui, & gaudere possent, concessum fuisse. Quare æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorumdem Ordinum, & Religiosorum priuilegiis gaudere possitis. Nos igitur, qui vos degentes in Ecclesia, quæ sub titulo de Populo gloriosæ Virginis Mariæ, cui deditissimi sumus, & ad quam habemus singularem deuotionis affectum, in visceribus charitatis Nostræ amamus: Motu proprio, & ex certa Nostra scientia: ac de plenitudine potestatis, vobis, vestræque Congregationi, vt omnium, & singulorum Religiosorum, & cuiuscunque obseruantiæ fuerint, domorum, & locorum, personarúmque in illis degentium, quibus, vt priuilegiis vestri Ordinis vti possint, per eandem Sedem concessum est, ipsarúmque domorum, locorum, ac personarum in illis habitantium priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, indulgentiis, & libertatibus, eis in genere quacunque auctoritate Apostolica concessis (quorum tenores omnium, & singulorum, ac si de illis specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio facta fuisset, præsentibus haberi volumus pro expressis, specificatis, & insertis) perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, concedimus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac si illa omnia, & singula cum suis clausulis vobis, vestræque Congregationi specialiter concessa fuissent. Non obstantibus Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 8. Martij 1497. Pontif. Nostri anno 5.

Fratres Carmelitæ communicant in priuilegiis tam spiritualib. quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorũ, Minorum, ac Eremitarum S. August. per indultũ Sixti IV. relati per Roderic. *loco sup. alleg.* vbi Sixtus IV. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri possint, & debeant priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, ac indultis, tam spiritualibus, qàm temporalibus, concessis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Augustini, veluti si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut concederentur in futurum. 32

Fratres discalceati B. Mariæ de monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegiis, & gratiis concessis Fratribus Carmelitis, qui Mitigati dicuntur, vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. sub Dat. Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif. sui anno 9. Laërt. Cherub. *tom 2. Bullar. Constit. 64. eiusdem Pontificis*, in his verbis. 33

Et insuper omnibus, & singulis dictæ Prouinciæ personis vtriusque sexus, nunc, & pro tempore existentibus, quòd omnibus, & singulis priuilegiis, gratiis, & indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, seu Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiusdem Concilij, Constitutionibus Apostolicis, & ac primitiuæ Regulæ, & instituto prædictis, & præsentibus literis non contrariis, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant indulgemus.

Ordo S. Mariæ à Mercede, gaudet priuilegiis Mendicantium per Const. Leonis X. sub Dat. Romæ apud S. Petrum, annu 1516. 5. Kal. Aug. Pont. sui 4. in qua Bulla, vt fatetur Eman. Roderic. *qq. Reg. tom. 1. q. 55. art. 12.* non conceduntur priuilegia, concedenda ipsis Ordinibus Mendicantium, sed tantùm concessa: vnde in virtute illis gaudent tantùm priuilegiis concessis Mendicantibus ante datam Bullæ, non verò post datam. Verum tamen est, quòd eidem Ordini fuerunt concessa etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicantium, non in virtute prædictæ Constit. Leonis X. seu alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctæ Mariæ de Mercede, Ano. 1589. die 26. Aprilis Pont. sui anno 4. concessit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegiis concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis, Bullæ à Roderic. *loco cit.* adductis, videri potest. 34

Ordo Seruorum B. Mariæ communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantiũ, ex Roder. *qq. Regul. tom. 1. q. 55 art.* vbi ait quòd Pius V. *in Const. art. 1.* per ipsum allegata, dicit se inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ constituisse, & similiter sicut Ordinem Minorum ex Constitutione declarauit esse Mendicanté, & omnia Mendicãtibus concessa priuilegia, & indulta ipsimet Religioni cõmunicauit; sic etedendum est, idipsum Ordini Seruorum B. Mariæ concessisse, cùm eum in Mendicãtes connumerauerit. 35

Congregatio S. Hieronymi Iesuatorum communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium, vt testatur 36

teſtatur ſuballegatus Roderic. *ead. q. art. 4.* dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. ſui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipſius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de ſua mera liberalitate, ac ex certa ſcientia, & de eiuſdem Sedis poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tam per eorum, quàm per quoſcumq; Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantium Ordinibus conceſſa, eorum omnium, ac deſuper, & tam ſub plumbo, quam ſub forma breuis confectarum literarum tenore, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro expreſſis, & inſertis habens ad ipſam Congregationem ſeruatorum illius Fratres, domos, Eccleſias, & loca quæcunque de nouo, quoad ea, quæ eorum Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantum, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium extendit. Et amplius ipſos verè Mendicantes & ſub Mendicantium Ordinibus eſſe, & comprehendi debere. Necnon omnia & ſingula Conc. Trid. Decreta pro Mendicantibus huiuſmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregatione huiuſmodi eiúſque Fratribus declarauit, & modificauit.

37 Ordo Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinum Mendicantium conſecuti ſunt per plurimos Summ. Pontif. vt teſtatur Laur. de Peir. *in Bullar.* eiuſdem Religionis, vbi huiuſmodi communicationis Priuilegia deſcribit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini communicationem prædictorum priuilegiorum concedentes, ſunt Sixtus IV. *in Conſt. eiuſd. Bull. Minim.* quæ etiam habetur, in 1. *tom. Bull nouo* Laërt. Cher. *Conſt. 5. eiuſd* & Pius V. apud eundem Laërt. *tom. 2. Conſt. 49. eiuſd* & Iulius II. *eod tom. 1. Conſt.* 10. verba autem Bullæ Sixti IV. Conſtitutionem eandem denotantia ſunt.

Necnon vt omnibus; & ſingulis priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cæteríque Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti poſſetis, & valeretis, ac poſſent & valerent, indulſit; ac vobiſcum ſuper his opportune diſpenſauit.

Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eiſdem conceſſi, ſunt.

Expoſuri ſanè nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula iam dudùm Apoſtolica auctoritate approbari, quòd licet inter alia eis conceſſa priuilegia, & indulta, omnia, & ſingula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinem Minimorum huiuſmodi, ac illius profeſſores, & domos, eorúmque Eccleſias per Sedem Apoſtolicam extenſa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiuſmodi etiam ſub Mendicantium nomine comprehendi debeant, nec ſuper præmiſſis à quoquam moleſtari poſſint. Cùm tamen (ſicut eadem expoſitio ſubiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadam declaratione per Nos ſub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expreſſis de cauſis facta, præter S. Dominici, & Franciſci, ac Eremitarum S. Auguſtini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inſeri voluerimus: ac propterea facile à quibuſdam dubitari merirò poſſet, quòd ſi Ordinis Minimorum Fratres huiuſmodi ſub illis comprehendi voluiſſemus, Nos ſpecialem etiam de illis mentionem omninò feciſſemus. Quare ne ſuper præmiſſis vnquam dubitari contingat, iidem Fratres Nobis humiliter ſupplicato fecerunt, vt ſibi in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Præter ſupradictas communicationes adeſt recens communicatio, quam à S.D.N. Vrbano VIII. ipſi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hic verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apoſtoli Muneris ratio poſtulat, vt ſacrarum Religionum in militanti Eccleſia ſuaues in Domino fructus aſſiduè præſtantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, & Apoſtolica Sede conceſſa, quò validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicæ confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuerſum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula, ex quo vbertimi in eadem Dei Eccleſia fructus, ad ipſius Omnipotentis Dei laudem, & Chriſtianæ Reipublicæ ſpirituale commodum, & vtilitatem ab ipſius Ordinis initio ſemper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipſius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuerſos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequẽdum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes ſupplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiuſdem Ordinis, Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruationes, declarationes, facultates, diſpoſitiones, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis inter ſe, & cum aliis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiuſque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus aliiſque Religioſis vtriúſque ſexus, eorúmque Domibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis Regularibus quibuſcunque per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem, ſub quibuſcunque verborum formis, & expreſſionibus in genere, vel in ſpecie, aut alias quomodolibet conceſſa, ac pluries confirmata cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ac ſingulas literas, tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis, aut aliàs deſuper confectas, quarum tenores præſentibus, pro expreſſis haberi volumus; quatenus tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, ſeu ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur, ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus; illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quam facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus. Quocirca venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis, aliiſque locorum Ordinariis quibuſcunque, necnon dilecto filio cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus,

mus, quatenus quilibet eorum, quandocunque fuerint requisiti, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit & quoties, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem plenum eorum sortiri, illisque omnes quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis nostræ per quoscunque quomodolibet indebitè molestari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnino semper in pristinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus eis videbitur, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliàque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non obst. præmiss. ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædecess. Nostri, de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur; aliisque Apost. Constitutionibus, & ordinationibus, & Ordinum prædictorum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita, forma ad hoc seruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præsentes literas vbicunque opus esset, deferri, Volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis manu alicuius ex Secretariis cuiusuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commissarij, & successorum, aut Notarij publici subscriptis, & sigillo officij alterius eorumdem, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsùs fides in Iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 18. Iunij 1624. Pont. Nostri anno 1.

38 Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegiis Monachorum Camaldulensium, & Fratrum Minorum ex speciali concessione Clementis VII. in Bulla, quæ incipit. *Religionis zelus*, edita anno Domini 1529. quinto nonas Iulij, sub Dat. Viterbij, vt videre est apud Laërt. Cherub. *Bullar. nou. Constit. 2. d. Clementis*, §. 9. sub his verbis.

Necnon omnibus, & singulis priuilegiis, indultis, & gratiis Ordinis Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremo Camaldulens. B. Romualdi, illiúsque Eremitis, in genere, vel in specie hactenus concessis, & in posterùm concedendis, & quibus ipsi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Fratribus Tertij Ord. S. Francisci, qui de pœnitentia nuncupantur, Paulus II. priuilegia concessa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eisdem Fratribus Ordinis Regnorum Castellæ, Legionis, & Diœcesis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet concessa extendit ad Fratres eiusd. Ord. in Lombardia commorantes, ac ad alios Fratr. Congr. Lombardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem sunt. 39

Excitat arcanum Nostræ mentis singularis affectio, qua Religiosas personas Ordinis cuiuscunque deuotum, & sedulum Altissimo famulatum exhibentes amplectimur: Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus personis alicuius Ord. concessa, ad alias quoque eiusd. Ord. personas extendamus. Dudum siquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædecessores Nostri volentes, quòd Tertius Ordo sancti Francisci de Pœnitentia nuncupatus, in Religionis Castellæ, & Legionis ac Diœcesi Leodiensi felicioribus augeretur auspiciis, & Fratres ipsius Ordinis tantò salubriùs possent reddere vota sua, quantò potioribus essent gratiis, & indulgentiis à Sede Apostolica communiti; per suas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eisdem Fratribus concesserunt: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Visitatoris, & Ministri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuersis locis Lombardiæ, maximè in Sancta Maria de Pichitono, & de Valtano, ac de Piazano, necnon S. Saluatoris de Casalbutano Laudensis, & Cremonensis Diœcesis, & Sancti Donati extra muros Comanos commorantium, ac sub obseruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Castellæ, & Legionis & Leodiensis Diœcesis præfatis sic concessa ad ipsos Fratres, in dictis locis Lõbardiæ, ad præsens commorantes, quos inibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis, qui de nouo Congregationem ipsorum Fratrum prædictorum ingressi fuerint, extendere, & etiam eis concedere; ac aliàs super his opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœcesis huiusmodi concessa, prædicta ad eosdem Fratres in dictis locis Lombardiæ commorantes, præsentes, & futuros, ac alios Fratres eiusdem Ordinis, in Congregationem ipsorum Fratrum Lombardiæ in posterùm ingredientes auctoritate Apostolica extendimus, & etiam concedimus per præsentes, sine tamen præiudicio Fratrum Regnorum, & Diœcesis prædictorum. Et insuper, quòd dicti Fratres dictæ Congregationis omnibus gratiis, indulgentiis, libertatibus, exemptionibus, & priuilegiis Fratribus dicti Ordinis, quomodocunque concessis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere possint, ac gaudeant, & vtantur, tenore præsentium etiam indulgemus. Non obstantibus fel. rec. Ioan. XXII. & dicti Nicolai V. Summorum Pontificum, etiam prædecessorum

sorum nostrorum, illis præsertim, quibus cauetur expressè, ne Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregationem faciant; & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ extensionis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalend. Iunij, Pontificatus Nostri, anno 4.

Refertur per Antonium de Sill. *in Complement. Tertij Ordin. Sancti Francisci de Pœnitentia, Congreg. Lombard priuileg.* 45.

Patres Societatis Iesu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per speciale priuilegium ipsis concessum a Pio V. vt refert Roder. *quæst. Regular. tomo* 2. *q.* 52. *art.* 5. cuius priuilegij verba ab ipso relata sunt.

Omnia priuilegia, etiam speciali nota digna, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, peccatorum remissiones, gratiæ tam spirituales, quam temporales literæque Apostolicæ etiam institiam, siue mixtim concernentia, etiam per modum extensionis, aut communicationis, aut alias; concessa, seu concedenda à quibusuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorúmque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriusque sexus personis ac illorum Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & Hospitalibus, & aliis piis locis conceduntur Præposito, atque omnibus Societatis personis, Domibus, ac Collegiis, non solùm ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter.

Aduertendum tamen est, cum Collectore eiusdem Societatis, *in Compend. priuileg. illius fol* 209. *part.* 2. *& sequent.* quod & refert idem Rodericus *proximè citato loco*, ad hoc, vt prædicta Societas Iesu possit vti gratiis supradictis, & priuilegiis, opus est, ne instituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpositi Generalis, seu deputatarum personarum, refragentur.

Aduertit insuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ Societati concessæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnon, & quæ ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seu locis hactenus concessa sunt, seu imposterùm concedentur, Præposito Generali concessa intelliguntur, qui illa per seipsum, vel alium, seu alios ab eo, vel eius commissione electos, seu eligendos quibuscunque personis de Societate, sub eiusdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota consueta, etiam simplicia emiserint, communicare liberè poterit.

Nec aliter cæteræ personæ Societatis, prædictis priuilegiis, facultatibus, & aliis præmissis vti, aut gaudere possunt; illorúmque vsus, iuxta Societatis institutum, Constitutiones, & morem esse debet; prout concessit Gregorius XIII. Qui postea viuæ vocis oraculo concessit, vt prædicta communicatio Nouitiis etiam fieri possit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuersaliorem adinueni pro dicta Societate Iesu, in *lib. priuileg. eiusdem Societatis Romæ impresso in Collegio Romano, pag* 137. in his verbis ad præsentem materiam spectantibus;

Sane dilectus Filius Euerardus Mercurianus Præpositus Generalis Societatis Iesu, tam suo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiusmodi nominibus, Nobis nuper exposuit: Quòd licet gratiæ, immunitates, indulgentiæ, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarúmque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & præsertim fel. record. Pium V. prædecessores Nostros dictæ Societati fuerint communicata, & concessa; nihilominus aliquando circa illorum praxim, & vsum, seu modum, & formam eisdem vtendi, propter instituti ipsius Societatis ab aliis prædictis Religionibus diuersitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiusmodi omninò submouere volentes, Præpositum prædictum, ac omnes alias, & singulas personas Societatis huiusmodi, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon immunitatum, indulgentiarum, gratiarum, & priuilegiorum huiusmodi, ac literarum dd. prædecessorum desuper confectarum tenores pro expressis habentes, supplicationibus prædicti Euerardi Præpositi, eisdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore existens Præpositus, & Societas huiusmodi, omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarúmque Religionum Ordinibus, & Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, Confraternitatibus, Hospitalibus, & aliis piis locis, ac personis, tam Secularibus, quàm Regularibus hactenus concessis, & in futurum concedendis, ac Præposito, Societatique prædictis, necnon eius Domibus, Collegiis, locis, & personis, vbique terrarum constitutis communiter, vel diuisim, Apostolica, seu delegata auctoritate, vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad instar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, seu aliàs quomodolibet concessis, iuxta Societatis huiusmodi instituti rationem, Constitutiones, ritus, mores, vsus, consuetudines, normas, obseruationes, & procedendi modum, in prædictis Societatis Domibus, Collegiis, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Disputationibus, Cæremoniis, & aliis, cuiuscuis generis actibus publicis, & priuatis, ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quódque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ huiusmodi; necnon, & ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seu locis hactenus concessa, seu in posterùm concedenda prædicto, & pro tempore existenti Præposito Generali Societatis huiusmodi concessa esse intelligantur. Qui illa per seipsum, vel alium, seu alios ab eo, vel de eius commissione electos, seu eligendos quibuscunque locis, & personis dictæ Societatis, sub eiusdem Societatis obedientia, emissis tribus votis, etiam simplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat: Nec aliter cæteræ personæ dictæ Societatis, prædictis priuilegiis, facultatibus, & aliis præmissis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Præpositum, & de eius beneplacito, aut per alium, seu alios de eius commissione electos, vt præmissum est, vti, aut gaudere possint. Et insuper, quòd omnia priuilegia, aliaque præmissa aliarum Religionum Capitulis, siue Conuentibus, aut Congregationibus, tam in celebrandis quibusuis contractibus, quàm in quibuscunque aliis actibus, tam

publicis, quàm priuatis, per eiusmodi Capitula, siue Conuentus exerceri solitis, hactenus concessa, & in posterum concedenda Congregationibus Societatis prædictæ, eiusque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxat, qui more Societatis prædictæ, & secundùm eius constitutiones, & statuta, regimen, & administrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere solent; cuiusmodi sunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuersis Prouinciis conueniunt; in vniuersali autem totius Societatis administratione Generalis Præpositus, cum suis Assistentibus; in rebus verò, & negotiis Domorum, & Collegiorum tractandis, Præpositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, & Procuratores, seruato in eiusmodi Congregationibus peculiari, ac proprio dictæ Societatis procedendi modo, concessa esse intelligantur, ac eo modo per Præpositum, & Societatem huiusmodi, in quibuscunque Domibus, Collegiis, & locis, vbique terrarum obseruari, & ad praxim, ad vsum plene, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Ne quis autem Apostolicorum indultorum, prætextu Regularem, ac exemplarem instituti prædictæ Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conseruari volumus, dissoluere, aut relaxare præsumat: non esse, nec fore mentis nostræ, aut Sedis Apostolicæ, vt personæ Societatis, absque expressa Superiorum eiusdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatæ, Confessionalibus, aut aliis quibuscunque Apostolicis indultis, siue communitatibus, siue priuatis personis, siue piis locis, aut quomodocunque aliter hactenus concessæ sunt, aut in posterùm concedentur, etiam si in illis expressè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiusmodi facultatibus, vti possint. Si quando autem vsus aliquarum ex præfatis facultatibus, personis de dicta Societate, ab eiusdẽ Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, nisi intra numerum eorum, qui ad confessiones personarum eiusdem Domus, aut Collegij audiendas deputati sunt, Confessarium eligere, nisi ratione itineris, aut alia de causa ab eisdem superioribus aliis Confessariis, intra, aut extra Societatem confitendi facultas, ad id specialiter daretur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus, statuimus, & ordinamus, secúsque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Insuper Præpositi inferiores possunt de licentia Præpositi Generalis, communicare quibusuis de Societate gratias sibi communicatas per Præpositum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in *Compendiorum priuilegiorum dictæ Societatis Iesu, verbo, communicatio*, §. 1.

Prætereà, communicatio priuilegiorum, quam Societas Iesu habet cum aliis Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata sunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenùs concessum est, aut in posterùm concedetur, id omni motu proprio, & ex certa scientia ipsis Patribus concessum etiam censendum est, vt habetur *in Compend. priuil. dictæ Societatis Iesu, verb. communicatio*, §. 6.

Postremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes sunt personæ Societatis Iesu, vt refertur in *eodem Compendio, eodem verbo, communicatio*, §. 7.

Fratres Ioannis Dei, habent communicationem omnium exemptionum, priuilegiorum concessorum Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio XIV. cuius diploma modò impressum, & auctoritate S.D.N. Vrbani VIII. confirmatum, & roboratum hîc apponitur, maxime cùm inter Constitutiones eiusdem Gregorij nondum impressum habeatur.

GREGORIVS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hospitalibus, præsertim in hac Alma Vrbe erectis, & institutis, ex piis Christi fidelium eleemosynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de cætero, si fieri poterit, exercendum ipsi Christi fideles, necnon Superiores, & alij Ministri, & Officiales Hospitalis nouiter in ipsa Vrbe erecti, & instituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus seruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiusmodi inibi etiam exercentes incitentur, non solùm hucúsque per Romanos Pontifices ipsi nouiter erecto Hospitali, & ab eo etiam extra Vrbem aliis Hospitalibus institutis concesso confirmare, sed etiam maiora, quæ adhuc nõ eis, sed aliis Hospitalibus ipsius Vrbis antea institutis, & eorum Superioribus, & Ministris, ac aliis Officialibus, & seruitoribus, per ipsos Pontifices concessa sunt, eidem sic instituto, & ab eo dependentibus Hospitalibus communicare, & concedere, provt in Domino conspicit salubriter expedire. Cùm autem in Ecclesia S. Ioannis Colauiti in Insula de Vrbe, vnum Hospitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apostolica nouiter erectum, & institutum sit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede designatum habitum deferunt, & sub habitu professionem emittunt Regularem, ac sub Regula sancti Augustini Altissimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes, recipiuntur, eisque in eorum infirmitatibus per ipsos, Maiorem, & alios Confratres prędictos, necessaria cum omni, qua ipsi possunt, charitate, & pietate eleemosynas quotidie à Christi fidelibus pro ipsis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo ministrantur: ideóque Nos ipsum Hospitale, ac alia ab eo dependentia Hospitalia, & eorum Superiores, & alios Ministros, ac Officiales, vt huiusmodi charitatis, & piis operibus exercendis, non solùm ipsi continuent, sed maiora, si fieri poterunt, exercere studeant, specialibus fauoribus, & gratiis decorare, & prosequi volentes, ac eos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsius Maioris, & aliorum Confratrum præfatorum, Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, ac ex certa etiam Nostra scientia, omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta, à felic. record. Pio V. & Gregorio XIII. à Sixto V. Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe instituto Hospitali, ac Maiori, & aliis Confratribus præfatis, aliis Hospitalibus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, ac aliis personis dictorum Hospitalium, & cuiuslibet eorum, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, concessa, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, Et insuper omnia, & singula tam

tam spiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatésque, & indulgentias, etiam plenarias, aliáque indulta à supradictis, & aliis quibusuis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum solam signaturam sancti Spiritus, & aliis Hospitalibus dictæ Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, & Ministris, ac Officialibus, & personis quomodolibet concessa, quorum omnium tenores, ac de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ipsi Hospitali Ioannis Dei, ac aliis Hospitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet institutis, & eorum Maiori præfato, vel Superiori, ac aliis Confratribus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, aliisque ipsorum Hospitalium personis, specialiter, & expresse, ac si ea omnia aliis Hospitalibus, & aliis præfatis concessa per ipsos Romanos Pontifices, ipsi Hospitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & aliis huiusmodi concessa eisdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, ita vt ipsa Ioannis Dei, & alia Hospitalia præfata, ac eorum Superior, & alij prædicti illis omnibus pariformiter, & æquè principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et insuper eidem Maiori Confratri d. Hospitalis Ioannis Dei in Vrbe instituti, nunc & pro tempore existenti, vt quæcunque alia Hospitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore instituta, & instituenda, eorúmque Rectores, & Gubernatores, ac Ministros, & Officiales dicto Hospitali Ioannis Dei in Vrbe instituto aggregare, ac omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatésque, & indulgentias, aliáque indulta ei, & dicto Hospitali Ioannis Dei, ac aliis ab eo dependentibus Hospitalibus, & personis per Nos communicata, & concessa, communicare, ac concedere; liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & sic per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Episcopo Amerin. ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes motu simili committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, dum, & quandò, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum supradictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eísque præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate Nostra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegiis, exemptionibus, facultatibus, gratiis, & indultis, ac præsentibus literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eáque omnia firmiter obseruari, non permittentes eos desuper per quoscunque quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus præmissis, & felic. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris Nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Iudicium non trahatur, ac quibusuis aliis Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibúsque, & aliis decretis, ac clausulis, etiam motu proprio concessis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, seu copiis etiam impressis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides in Iudicio, & extra, ac vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 17. April. 1591. Pontificatus Nostri, anno 1.

M. Vestrius Barbianus.

Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommascha, & Societatis IESV, per specialem Bullam, & priuilegium Clementis VII. quod incipit. *Dudum pro parte vestra*, sub Datum Bononiæ, die 7. Martij, 1533. ita habetur *in Constitut.* 38. dicti Clementis VII. §. 12. *Bullary nou.* Laërtij Cherub. *tom.* 1. in his verbis.

Ac Insuper vobis, quod omnibus, & singulis priuilegiis, indulgentiis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, quorumuis, etiam Cistercensium, & Cluniacensium Monachis, & aliorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apostolicam hactenus quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, Indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, & in genere etiam communicatiuè concessa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.

Habet insuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuæ vocis oraculo eisdem Ordinibus concessorum, vt affirmat Alexander Peregrinus 1. *part. Compend. priuil. eiusdem, tit. communicatio*, §. 1.

Præterea Præpositi inferiores prædictæ Congregationis, vt restatur Peregrinus *eodem loco*, §. 3. de licentia Patris Generalis, possunt communicare quibusuis Professis illius Congregationis gratias sibi communicatas à Generalibus.

Insuper Sacerdoti Nuntio, non minùs quàm Professo, ex eodem Peregr. *loco cit.* §. 4. communicari potest facultas absoluendi externos; & hoc probat auctoritate Henriq. *lib.* 7. *c.* 12. *num.* 7. qui allegat Cland. *verb. communio*, §. 5. & Bernard. *verb. gratia*, § 3. Feliciano. *in tract. de censur. tit. de priuil. c.* 15. Horat. Mandos. *de priuil. ad instar.* gloss. 2. *in fin.* & gloss. 7. *n.* 36.

Præterea, Partes huius Congregationis, teste eodem Peregr. *loco cit.* §. 5. Participes sunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum aliis Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommascha retinent communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex Bulla Pauli V. quæ incipit. *Ex quo Diuina Maiestas*, *tom.* 3. *Bullarij noui* Laërtij Cherub. *constitut.* 37. §. 1. sub Datum Romæ, apud sanctum Petrum, die 9. Nouembris, 1607. anno tertio sui Pontificatus in his verbis,

Cùm itaque, sicut accepimus, dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Summaschæ, aliàs S. Maioli nuncupatorum, fortiores quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Ecclesiæ Castris appareant, vt Clerici Congregationis huiusmodi, eò feruentiùs adhuc pugnare, studeant, quo maioribus se viderint spiritualibus gratiis fore munitos, ipsos, & eorum quemlibet, à quibusuis excommunicationis, &c. censentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias iisdem Congregationi, & Clericis hactenus quomodolibet concessa, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæteráſque gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint (excepta tamen exemptione a iurisdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorúmque possessoribus, ac eorum Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis filiis eorundem Religionum, & Congregationum Generalibus, Præpositis, Superioribus, Prælatis, & Capitulis, tam Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitiis, Conuersis, Donatis, ac quibusuis eorum, & earum personis, in quibuscunque Mundi partibus existentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, seu per Nos, & successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concessa sunt, & conceduntur, ac quibus singulæ Congregationes prædictæ, eorúmque Monasteria, Ecclesiæ, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel specie, ac tam coniunctim, quàm diuisim, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum concessionum tenores præsentibus pro expressis habentes, ac si de verbo ad verbum insererentur, etiam si talia sint, & forent, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seu particularem insertionem (quatenus sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduersentur) ad eandem Congregationem Somnascham, seu S. Maioli, ac singulos illius Conuentus, illorúmque Superiores, Præpositos, Prælatos, & quascunque personas, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuò extendimus, illáque eis communicamus, & denuò concedimus, & suffragari volumus, & declaramus.

Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegiis Theatinorum, ex diplomate Gregorij XIV. sub Datum Romæ, apud S. Petrum; die 18. Febr. 1591. Pontific. sui anno 1. in hoc tenore;

Romanus Pontifex, personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, præsertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorum Congregationis Clericorum Regularium Minorum noncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipsi cupiant pro illorum Congregationis augmento, vt ipsi in via Domini, sub suaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere possint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tam spirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, concessa, eorum Congregationi huiusmodi concedi, Nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clerici Regulares S. Pauli Decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, vt habetur *in constitutione* S. Pauli III. quæ incip. *Dudum felicis recordationis*, edita anno 1535. 8. Kal. Augusti, Pontificatus sui, anno 1. sub Datum Romæ apud S. Marcum; ita habetur *in Bullar.* Laërt. Cherub. *tom.* 1. §. 12. sub his verbis.

Necnon, vt omnibus, & singulis priuilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, concessionibus, & gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personæ, & loca eorum, quorum tenores, præsentibus, pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus; itaut literæ Apostolicæ super eisdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratiis eisdem concessis, vel pro tempore concedendis (mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum vestrum expediri possint perinde, ac si omnia illa, & singula, non solùm per clausulas generales, sed per eorum tenorem, de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, fuissent; Vos, personæ, & loca vestra, vti, potiri, & gaudere possitis. Vobis per has nostras literas, tenore præsentium, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.

Clerici Regulares Ministrantes infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus concessorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem Bullam Gregorij XIV.

sub

sub Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Domini 1591.11 Kal. Octobris, pontificatus sui anno 1. vt ex verbis, §.26. manifestè colligitur, & sunt, quæ sequuntur,

Necnon etiam, eidem Camillo, & sociis, ac pro tempore existentibus Præfectis Generalibus, aliisque omnibus, & singulis personis dictæ Congregationis, vt omnibus, & singulis quibuscunque etiam speciali nota dignis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, prærogatiuis, concessionibus, & gratiis quorumuis etiam Cistercien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Iesv, & Canonicis Congregationis Lateranensis, ac quibuscunque aliis Clericis Regularibus, & aliorum tam Mendicantium quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & personis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Sedem præfatam quomodolibet concessis; quæ tamen sunt in vsu, nec sub vllis reuocationibus comprehensa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipsius Congregationis Regularibus institutis contrariis, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere possunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes esse possint, & debeant pariformiter, & æquè principaliter, absque vlla prorsus differentia; perinde ac si Congregationi, Præfectis Sociis, ac personis; & eorum Domibus, & Ecclesiis, vel Oratoriis huiusmodi nominatim, & specialiter, ac generaliter concessa fuissent.

Idem habetur apud Hieronymum à Sorbo *in Additionibus ad Compendium Mendicantium, tit. communicatio priuileg.* & apud Eman. Roderic. *tom.* 1. *quæst. Reg. quæst.* 55 *art.* 11.

Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatum, libertatum, facultatum, & indultorum, tam spiritualium quàm temporalium Ordinibus Mendicantium, illorúmque Superioribus, Professoribus, Ecclesiis, Monasteriis, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, per quoscunque Rom. Pont. in genere, vel in specie, tam coniunctim, quàm diuisim concessorum; dummodo sint in vsu; & non sint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis non repugnent, non solùm ad eorum instar, sed æquè, & pariformiter; perindè ac si prædictæ Congregationi nominatim, & in specie concessa fuissent, ita habetur in Bulla Gregorij XV. sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die 15. Octobris, Pontificatus sui 2. quæ est 5. Constitutio eiusdem *in libello priuileg. eius Congreg.*

Fratres S. Antonij Viennen. Ordinis S. Augustini, multis potiuntur priuilegiis, & gratiis, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus concessis per speciales Bullas Vrbani IV. Gregorij X. Benedicti XI. Nicolai IV. Martini V. Calixti III. Pij II. Sixti IV. Alexandri VI. Iulij II. & aliorum Summorum Pontificum, vt *in authentico libro priuilegiorum eiusdem Ordinis*, videri potest, & quòd supradicti Pontifices huic Ordini multas contulerint gratias testatur Bulla secunda in Ordine Clementis VII. *tom.* 1. *Bullarij noui* Laërtij Cherubin. quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. 6. Kal. Decembris, Pontificatus sui, anno 1.

His positis dubitari potest, vtrùm Moniales, etiam 49 gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi respondeo, quòd Sixtus IV. (vt colligitur ex *Libro Monum. Ordin. impress* 1. *fol.* 66. & *in* 2. *fol.* 148. *conc.* 372.) statuit, quòd Monasteria & loca Monialium Sanctæ Claræ, & S. Dominici eorúmque Abbatissæ, & Priorissæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriusque sexus Tertij Ordinis de Pœnitentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis spiritualibus, & temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Professoribus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuersis, seu aliis quomodolibet per Prædecessores suos, aut per ipsummet Sixtum hactenus concessis, & in posterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenùs earum sexui, & statui non contradicant) liberè, & licitè vti possint, & debeant in omnibus, & per omnia prorsus, & sine vlla differentia, ac si eisdem Monasteriis, locis, & personis prædictis, nominatim concessa forent, & concederentur expresse Idem affirmat Miranda *tom.* 2. *Manual Prælat. quæst.* 46. *artic.* 2. circa quam communicationem notandum est cum Roderic. *quæst. Regular. tom.* 1 *quæst.* 55 *art* 13. quòd in ea solùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipsis Monialibus, per Sixtum IV. non autem concedenda per Successores Sixti IV. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum est.

Nam Bonifacius VIII. (prout habetur *in Compend. priuileg. Mendican. in verb. Moniales*, §.4.) Statuit quòd si quæconque Moniales commissæ fuerint gubernationi fratrum Minorum, virtute alicuius Indulti Apostolici, Moniales sic commissæ gaudeant priuilegiis concessis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum est Moniales Sanctæ Claræ, virtute Indulti Apostolici, commissas fuisse gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens VII. sub Anulo Piscatoris, die 30. Maij, anno Domini 1520. Pontificatus sui anno 2. prout refert Christophorus à capite Fontium, apud Rodericum *quæst. Regular. tom* 1. *quæst.* 55. *art.* 1. & *art.* 13. omnia priuilegia concessa, & concedenda, quibuscunque Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, sicut indulsit Fratribus Minoribus Regularis obseruantiæ, ita etiam indulsisse Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo X. eis concessit omnia priuilegia concessa, & concedenda Ordini Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minimorum Fratrum Ordinibus, vt per Eman. Rod. *quæst. Regul. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 1. & *artic.* 13.

Moniales etiam nostri Ordinis Vallis Vmbrosæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi nostræ concessis, vt manifestè constat ex memorabili priuilegio Iulij II. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus sui anno 4. cuius tenor videatur *in fine huius Primi Tomi*. idipsum habetur in Bulla Eugenij IV. eidem memorabili priuilegio Iulij II. inserta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Conceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X. qui motu proprio & ex certa scientia concessit Monialibus S. & immaculatæ Conceptionis Gloriosæ Virginis Mariæ, sub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus,

bus,& ſingulis priuilegiis,conceſſionibus prærogatiuis,libertatibus,immunitatibus,exemptionibus,fauoribus, gratiis, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus per ipſum Leonem, & Sedem Apoſtolicam Fratribus dicti Ordinis,& Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertij Ordinis S. Franciſci quomodolibet conceſſis,& concedendis,& quibus Fratres,& Moniales, & Sorores huiuſmodi de iure, vel priuilegio, aut conſuetudine partiæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeu vti, potiri,& gaudere, quomodolibet poterunt in futurum(quæ omnia pro expreſſis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in ſupradicta obedientia permaneotes vtantur, potiantur, & gaudeant,ac vti,potiri,& gaudere poſſint in omnibus, & per omnia,perinde ac ſi ipſis conceſſa fuiſſent:ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, ſeu delegatos in foro contentioſo,ac per quoſcunque Confeſſores ſuos in foro conſcientiæ,dum & quoties opus fuerit interpretari,iudicari,& definiri debere,ex Eman. Rodeic. *quæſt.Regular.tom.1.q.55.art.15.* & Mirand.*Manual. Prælatorum,tom.2.q.46.art.2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegiis Ordinis Minorum,per indultum Leonis X.qui conceſſit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd poſſint gaudere, & potiri omnibus, & ſingulis priuilegiis,gratiis, prærogatiuis,exemptionibus,& indultis,ſub quibuſcunque verborum formis, conceſſis & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ, ſuper quo dat Conſeruatores,vt per Mirand.*loc.cit.*

Et Innocentius VIII.extendit,ſeu communicauit gratias,& indulta cōceſſa Fratribus,& Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis,qui viuunt in particulari, vt *in libro Monument. Ordinum,1.impreſſ.fol.44.& in 2.fol.69. concl. 146. & in ſuppl fol. 100. conc. 375.* Quæ conceſſio,etſi vnum prǽſupponat, aliud tamen determinat; præſupponit nàmque,quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre eſt in Bulla Sixti IV. in qua vtriuſque ſexus Tertij Ordinis perſonis concedit Summus Pontifex, quidquid conceſſum eſt Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini,necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apoſtolica Sede, vt habetur *in d. lib. Monument.Ordinum, in 1.impreſſ.fol.105. & in ſuppl.fol. 118.conſ.483.*

Illud verò, quod decernit, & ſtatuit, eſt, quòd huiuſmodi gratiæ, & facultates intelliguntur conceſſæ, etiam illis,qui viuunt in particulari.Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ auteæ Sixti IV. quòd priuilegia, quæ inueniuntur conceſſa Tertiariis Sororibus,ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari*, extendantur, ſicut extenduntur poſtea per Innocentium VIII.

Sed addit,dicens. Quoad Tertiarios vtriuſque ſexus(quidquid ſit de temporibus retroactis)in præſenti ſunt in triplici differentia, prout Leo X. in Concilio Lateranenſi diſtinxit, & habetur *in Supplemento Ordinis,fol.16.conc.84.& 87.*

Primi ſunt viuentes collegialiter, & iſti gaudent priuilegiis,ſicut Fratres Mendicantes,abſque alia differentia,in quantum eorum capacitas permittit.

In ſecundo gradu ſunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum geſtantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, niſi in his, quibus expreſsè diceret Papa, quòd ſolum concedit pro viuentibus in Congregatione; ſaltem poſt Innocentium VIII. Nam de conceſſis vſque ad ſua tempora cum tali expreſſione, vel reſtrictione ipſe Innocentius omnes parificauit.

Vltimi ſunt Coniugati, aut qualitercunque à prædictis duabus ſpeciebus diſtincti. Et iſti de omnibus Indulgentiis Medicantium habent illa,quæ per Concilium Lateranenſe, non fuerunt ſibi ſublata: ex quo habent omnia ſpiritualia, ſcilicet indulgentias. Concilium Lateranenſe, (prout refertur *in Supplemento, fol.16.concl 86.*) Statuit,quòd Fratres,& Sorores Tertij Ordinis in propriis domibus habitantes, valeant ſepulturam eligere vbi voluerint;& quòd die Paſchatis tantùm Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem,cæteráque Eccleſiaſtica Sacramenta(Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto) à proprio Sacerdote parochiali recipere debeant,& voluit,quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro ſeculari coram Iudicibus ſecularibus conueniri poſſint:& inſuper decreuit,quòd prædicti Tertiarij in propriis domibus habitantes, nullatenus admittantur tempore interdicti,ad audienda Diuina in Eccleſiis Ordinum,quorum ſunt Tertiarij, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant,aut dantibus auxilium,conſilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterint.

Quibus ex mente Collectoris, poteſt addi alia differentia, illarum Tertiariarum, ſcilicet, quæ cum Clauſtralibus habitant. Ipſæ enim ſecundum determinationem Leonis X.de qua *in Supplemento fol.16. conc.87.* gaudent priuilegiis, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertiarij. Ex quibus ipſe Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio canonis,*Si quis ſuadente*,quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apoſtolica. Et ait hanc eſſe Doctorum ſententiam, & eſſe notandum, quia multoties non aduertitur circa tale priuilegium.

Aduertendum tamen eſt, quòd multa inueniuntur conceſſa Tertiariis ſub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre eſt ex litteris Apoſtolicis, ſuper hoc emanatis, de quibus non eſt ambigendum, quòd gaudeant etiam poſtquam ab obedientia obſeruantiæ, ſunt ſeparati: vt ſunt Moniales Tertij Ordinis, quæ poſt Pium V. ſe Ordinariis ſubdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum ſe abſtraxerunt, quæ non obſtante receſſu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla ſit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de ſimilibus enim, ſiue connexis idem eſt iudicium, *cap. inter cæteras de reſcript.cap.tranſlato,de conſtit. cap.in cauſa,de re iudic.* & vbicunque eſt eadem ratio,ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, *l.illud.ff.ad l. Aquiliam, l.à Titio ff de verborum oblig.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, ſiue Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiue loco,aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis,participat etiam priuilegia, alicui ſpeciali illius Religionis loco, vel Conuentui conceſſa.* Sed limitata,vt num.4.5.6.

2 *Priuilegia conceſſa Religioſis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apostolica ex iustissimis causis, sæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantiis eximit, & cum eis dispensat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ concessa non communicantur cæteris Ecclesiis; tam eiusdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter concessum.*

5 *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & num. 7.*

7 *Priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis an extendatur ad aliam eiusdem Religionis.*

8 *Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monasteriis, locis, & personis Ordinis.*

Antequam ad materiam deueniamus, duximus aduertendum, Bullam pro Canon. Regul. Lateran. quam *preced. Quæst. n.* 1. inserendam promisimus, opportuniorem existimasse pro materia. *Quæst.* 3. *n.* 1. *disp. seq.* 18. & *ibi* videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum Communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam communicare concessiones, & priuilegia alicui speciali loco, aut Conuentui eiusdem Religionis concessa.

Hæc assertio probatur ex priuilegio concesso ab Alexandro V I. Congregationi Sanctæ Iustinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus sui anno 9. & ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ extenso, ac de verbo ad verbum concesso à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontificatus sui anno 4. vbi voluit vt cuiuscuis particularis Monasterij communia sint, & ad illa extendantur, prout ipse Summus Pontifex per eandem Constitutionem extendit, quando ipsa priuilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire possunt.

Idem habetur ex priuilegio concesso à Pio IV. Ordini Diui Hieronymi in Hispania, 4. Kalend. Augusti, Pontificatus sui anno 6. vbi dicitur, quòd ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, singulis, & cuiuis Monasterio per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores, ac per se, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie concessa ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tam virorum, quàm mulierum, quibus in specie concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possint, & debeant, perinde, ac si eis specialiter concessa fuissent, auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illaque inter omnia, tam virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis, in omnibus, & singulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extensio priuilegiorum.*

Ex quo Indulto constat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & personis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monasteriis eiusdem Ordinis concessorum: etiam iis Monasteriis, quibus in specie priuilegia ipsa concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionum, & indultorum prædictorum aliàs suberant; adeò quòd omnia, & singula Monasteria gaudent priuilegiis, & gratiis cuilibet Monasterio in particulari impartitis.

Quæ concessio extenditur ad omnes, & singulas Monachorum Congregationes, cæterosque Ordines, communicantes priuilegia dicti Ordinis S. Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui simile obtinent priuilegium, non solùm concessa, sed etiam in posterum concedenda, clarè constat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere possunt in omnibus suis Domibus, ac Conuentibus particularibus, concessionibus, ac gratiis alicui ipsius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, siue loco speciali indultis.

Est autem hîc aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pij IV. solùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monasteriis, omnibus, & singulis eiusdem Ordinis Monasteriis concessa, censeantur, non est intelligendum, nisi in casu, in quo ibi est sermo; cùm maximè iuris terminos excedat: & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia concessa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipsiusmet Ordinis Religiosos; non erit censendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus aliis Religiosis communicari. 2

Tùm quia Leo X. declarauit concessionem Iulij II. Fratribus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini factam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres priuilegiis generaliter Congregationibus, & personis, & locis Congregationum, vel Ordinis concessis, vt habetur *in Supplemento, fol.* 59. *concess.* 157. quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla absurda, atque inconuenientia sequerentur, ac omnis Religionum obseruantia funditùs euerteretur.

Sæpè enim Sedes Apostolica ex iustissimis causis aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantiis eximit, & cum eis dispensat, si autem prædictum priuilegium dicto Ordini Diui Hieronymi concessum, de indultis particularibus Religiosis concessis intelligendum esset, cæteri Regulares, etiam in quibus eædem rationes, & causæ non habent locum, allegarent pro seipsis dispensationem, ac exemptionem cum particularibus Religiosis factam æquè, ac si Sedes Apostolica ipsis specialiter indulsisset; quod esset maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum ex Roder. *quæst. Reg. tom.* 1. *quæst.* 55. *art.* 18 *vers. aduertendum tamen*, Mitand. *in Man. Prælat. tom* 2. *q.* 46. *art.* 1. Ioan. de la Cruz, *de statu Relig. lib.* 2. *cap.* 4 *dub. vnic. concl.* 3. *illat.* 1. 3

Ex quibus elici potest, quòd per priuilegium communicationis generaliter concessum, Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ Regularium concessa non communicantur cæteris Ecclesiis, tam cæterorum, quàm eiusdem Ordinis; licet per priuilegia superiùs adducta, concessa vni domui censeantur concessa omnibus; 4

Tum quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset, *reg. in generali* 81. *de reg. iur. in* 6. Tum etiam quia per priuilegium communicationis generaliter concessum, non communicantur priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, vt dixit Rota *decis.* 214. *part.* 2. *Recent.* & *decis.* 55. *n.* 14. & 15. *part.* 1. *Diuers.* & *in vna Valentina Decimarum*, 28. *Nouemb* 1603. *coram Card. Lancellotta*, & *in Toletana Decimarum* 26. *Nouembr.* 1605. *coram Iusta.* & *in vna Mediolanen. Decimarum* 10. *Aprel.* 1606. *coram Illustriss. D. Coccino Decano*, 5 6

datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus.

2 *Communicatio priuilegiorum, idem operatur, quod priuilegium in specie concessum.*

3 *Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana, canonizata.*

4 *Exemptio generalis ab oneribus in materia fauorabili concessa, comprehendit etiam onera realia.*

5 *Clausula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*

6 *Exemptio à solutione decimarum, cùm sit exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum non comprehenditur; nisi expressè dicatur.*

HAnc Quæstionem eleganter disputatam, & omnibus numeris absolutam habemus *in vna Bonon. exemptionis, 15. Maij, 1618. coram Illustrissimo Cardinali Verospio* in qua cùm hæc materia bene discutiatur; ideò illam in præsentiarum transcribendam esse, operæpretium duxi.

Coram Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Cardinali Verospio.

Bononiensis Exemptionis Veneris 25. Maij, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononiens. super exemptionibus introducta, ad instantiam Canonicorum Regularium Lateranensium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumscriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon subsidio triennali.

1 An ipsi sint ab aliis datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus exempti; Et Rotæ visum fuit affirmatiuè respondendum, cum istis Regularibus, tam ex iuris communis dispositione competat hæc exemptio. *Cap. quanquam de censibus in sexto, cap. 1. de immunitate Eccles. in sexto. Clem. præsenti eodem titulo, cap. 1. de decimis, cap. non minus, & cap aduersus, de immunitate Eccles.* Cardin. *in d. cap non minus, eod tit.* Abbas *in cap. Innocamus de censibus, num. 4 & consil. 13. part. 2.* Baldus *in l. 1. num. 9. Cod. de contr. ab empt.* Bertazz. *de gabellis, seu vectigal. §. 7. princip. num. 10.* & fuit dictum *in Coregien. gabellæ, coram Iusto, 27. Nouembris, 1602. & in Valentina gabellæ, 4. Decembris, 1595. coram Cardinali Pamphilio.* & *in Brundusina gabella, 13. Februarij, 1604. coram Penia.*

Quàm vigore priuilegij ab Eugenio IV. sub Datum Florentiæ, 7. kal. Martij 1434. Motu proprio concessi Monachis Casinensibus, & per Sixtum IV. Congregationi Lateranensi, necnon per Iulium II. Congregationi Sancti Saluatoris communicati,
2 quæ communicatio idem operatur, ac si dictis Congregationibus fuisset in specie talis exemptio concessa. Oldrad. *cons. 300. num. 8. & versic. præsertim in facto,* Bertrand. *consil 149. Illud est generale, num. 1. lib. 1. in antiq.* Paris. *cons. 22. num. 5. lib. 4.* Doctores communiter *in l. 1. ff. de leg. 1.* vbi Ioannes Crott. *num. 13. versic. vltima conclusio,* Iacobus de Nigr. *num. 5. & 6 in fin.* Roman. *cons. 383. post num. 2.* Natt. *consil. 432. num. 9. & 15. lib. 1.* Crescent. *decis. 9. num. 5. vers. secundò quia, de priuil.* Rota *dec. 8. n. 5. p. 2. Diuers.*

Stantibus præsertim clausulis amplissimis, in eadem communicatione appositis. Aym. *cons. 294. n. 1.* Roland. *cons. 60. n. 2 & seq.* Ioan. Crot. *vbi suprà n. 13.* Iacobus de Nigr. *ibid. num. 15.*

3 Vnde pluries dicta Communicatio fuit in Rota canonizata, videlicet *in Burgen. iurisdictionis S. Ioannis 20. Decembris 1596. coram Orano,* & *in Burgen. Procurationum, nona Martij 1598. coram eodem.*

Nec potest controuerti priuilegium huiusmodi esse amplissimum; vti conceptum per verba ampliatiua, & generalissima, nimirùm *ab omnibus gabellis, taliis, & datiis, collectis, impositionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque grauamine, quouis nomine censeatur:* quæ verba sunt apta plenissimam exemptionem, quoad onerum collectarum, & impositionum species importare, Ioan. Andr. *in c. Episcoporum, sub n. 7.* vbi Gemin. & Archid. *de priuileg. in sexto.*

4 Nec valet dicere communicationem suffragari non posse, tanquam expressè non facta mentione de exemptionibus ab oneribus realibus. Nam satis fuit generalis mentio, cùm simus in materia fauorabili. Paris. *cons 22. n. 5. & seq. lib 4.* Decius *cons. 3. n 4. & 5.* cum aliis *suprà allegat.*

5 Tantò magis, quia fuerunt appositæ clausulæ. *In omnibus, & per omnia, &c. & absque vlla prorsus differentia, &c.* Ripa *in l. 1 num. 1. de leg. 1.* & ibi *scrib.* Rot. *decis. 8. num. 5. part. 2. Diuers.* Crescent. *decis. 9 n. 5. de priuileg.*

6 Non obstat decisio allegata *in Valentina Decimarum, 28. Nouemb. 1601. coram Illustr. Lancell.* Ibi enim de exemptione tractabatur a solutione decimarum, quæ tanquam exorbitans à iure communi sub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod secus accidit in casu nostro, ex allegat.

Verùm quia non obstantibus dictis exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Bononiensis prætendebatur, istos Regulares in aliquibus casibus debere contribuere: Domini voluerunt hoc particulari dubio esse discutiendum.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia participantes per communicationem, possunt eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter concessa fuerunt.*

2 *Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodo vtatur priuilegio, ostenditur.*

3 *Familiares & donati Fratres, ac alij huiusmodi, quamuis communicent in priuilegiis, non tamen possunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem.*

4 *Participantes priuilegiorum communicationem, possunt vti illis etiam tempore Interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem.*

1 NVlli dubium esse potest, participantes priuilegia per communicationem, posse eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter concessa fuerunt, per quorum communicationem ipsi gaudent prædictis priuilegiis. Ratio est, quia per talem communicationem facta sunt sibi propria, ac si ipsis principaliter concessa fuissent, nec potest dici, quòd ea habent dependenter ab aliis, & quomodocunque se gerant circa talia priuilegia, siue eis vtantur, siue non,
2 non obstante vulgata Regula, quòd *priuilegiatus non potest vti suo priuilegio, cõtra pariter priuilegiatum*, vt

Sed

§ sed hac præsenti Auth. de Sanctis Episcopis, l. verùm, §. vlt. cum l seq. ff. de minor. tunc habet locum talis regula, quando v.g. Canones concessetunt Ecclesiis, aut Monasteriis priuilegium; nam eo casu videtur, quòd obiici non possit aduersus aliam Ecclesiam, aut Monasterium habens simile priuilegium, vt per Roderic. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 55. artic. 21.* non sic in casu nostro.

3 Secùs autem de illis, qui non sic specialiter, & independenter communicant in talibus priuilegiis, vt sunt familiares, & donati Fratres, & alij huiusmodi. Hi enim, quamuis communicent in priuilegiis, non possunt tamen vti illis contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. Quia quòd in fauorem ipsorum Fratrum principaliter concessum est, non debet in ipsorum odium retorqueri, iuxta text. *in c. quid per nouale. iuncta gloss. de verb. significatione.*

Ratio est, quia non ex æquo ipsi gaudent talibus priuilegiis, vt ipsi fratres; vnde sicut diuersa est ratio, alia debet esse iuris dispositio. argum. text. *l. illud. ff ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verborum obligat.*

Vnde si Fratres perdiderint aliquod priuilegium, aut non vtantur, amittunt etiam ipsum familiares, & Donati prædicti, quia tales dependenter habent communicationem priuilegiorum à Fratribus, ac propterea principale cessante nimirum fauore Fratrum, quorum intuitu tale priuilegium principaliter valebat; cessat & minùs principale & accessorium, ex Bartol. *l. 1. de legat. 1. per omnia exæquata, & l. amicissimus, §. Lucius*, Panormitan. *in cap. ex parte, de for. compet. ad finem*, & Bald. *in l. omnia C. de Episc. & cleric.* ita notat Corduba *in annot. priuileg. verb. communicatio priuileg. vers. tandem*; vbi aduertit, quòd hæc notatio valet ad multa, & ad hoc, quòd secundùm priuilegia sui Ordinis, ac suis Fratribus
4 communicata ab aliis Religiosis, quòd verbi gratia possint non seruare Interdictum, in festiuitatibus suæ Religionis; etiam si sit Interdictum positum ab illis aliis Religiosis; licèt talis non obseruatio Interdicti sit in eorum præiudicium, quia ex æquo, ac si illis specialiter concessa fuissent, communicata sunt, & facta sua independenter talia priuilegia; de qua re, videatur idem Corduba *loco citat. verb. absolutio quoad seculares, §. 19.* Vnde sequitur id, quod ait Corduba *loc. cit.* respectiuè ad suam Religionem, illud etiam esse dicendum de aliis Religionibus, quoad prædictorum priuilegiorum communicationem.

QVÆSITVM V.

Vtrùm quando priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si prius illud augeatur: minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

SVMMARIVM.

1 *Doctores referuntur de hac quæstione agentes.*

2 *Priuilegium quando non per se, & principaliter communicatur alicui Religioni, non potest illa eo vti, nisi secundum modum, iuxta quem eo vtitur principalis.*

3 *Priuilegium quando communicatur directè, per se, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur.*

4 *Forma communicationis priuilegiorum, est attendenda.*

HAnc quæstionem prolixè disputant Mandos. *in* 1
tract. de priuil. ad instar, q. 6. Roderic. *quæst. Regular. tom. 1. q. 55. art. 19.* latè Azeued. *cons. 36. per tot.* Suar. *de leg. lib 8. cap. 15. n. 5. cum seqq. & c. 16 à n. 11.* D. Barbos. *de clausul vsufrequen. claus. 5. n. 8. cum seqq. secundùm Lugdun. impress.*

Ex quibus breuiter sic distinguendum esse puto.
Vel enim communicatio fit non per se, & principali- 2
ter, in quo casu planum est, quòd non potest ille, cui communicatur priuilegium eo vti, nisi secundùm modum, iuxta quem illo vtitur ipse principalis, ex generali regula; *cap. translato, de const. & cap. accessorium, de reg. iur. cum similibus*; & ideo aucto, diminuto, vel reuocato priuilegio principali, sequitur necessario augeri, diminui, & reuocari priuilegium in persona eorum, quibus communicatum est, vt bene tradit D. Barbos. *d. claus. 5. num. 8.*

Aut verò priuilegium communicatur non sic de- 3
pendenter, sed directè per se, & æqualiter; itaut persona cui communicatur, eo vti possit, eodem modo, quo prior poterat, vel ipse posset, si primò, & per se ei fuisset concessum, quæ forma frequentissima est communicationi priuilegiorum inter Religiones vnius scilicet ad alteram, vt latè prosequitur Roderic. *d. quæst. 55. à princ.* & in iis terminis, regula est constituenda negatiua, quòd scilicet aucto, vel diminuto, aut reuocato priuilegio principali non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur; sicuti docet D. Barbos. *dict. clausula 5. num. 9.*

Ratio est, quia vtrumque priuilegium, vt supponimus, stat per se vt reipsa distinctum, solúmque apponitur particula, *vel relatio ad aliud*, ad terminandam significationem verborum: cognita autem hac significatione, & modo, & qualitate priuilegij sic concessi, nulla manet dependentia vnius ab altero: & consequenter cessat distinctio, *d. cap accessorium*, & locum habet Regula, *l. Papinianus exuli. ff. de minor.* ac procedit dictum Roderic. *d. ar. 19.* quòd in communicatione priuilegiorum, non communicatur non vsus; quia licèt Religio, cui primò concessa sunt, illis non vtatur: & propter non vsum ea amittat: adhuc tamen alia Religio vtitur, cui independenter communicata sunt.

Declaranda tamen est proxima hæc resolutio, vt
procedat, nisi contrarium ex forma communicationis 4
colligatur: quia scilicet facta est per modum causæ fiendæ, id est, in futurum, prout loquitur Azeued. *dict. consil. 36. num. 4.* quem refert D. Barbos. *d. claus. 5. n. 10.* quia scilicet, verba referuntur ad modum, secundum quem prima Religio in futurum vtetur priuilegio; veluti, quia conceditur sub illa forma, *Concedo Societati* IESV *priuilegia, quibus, seu prout Mendicantes vtentur*, concessio enim, seu gratia huiusmodi dependet ab vsu Mendicantium, iuxta Reg. text. *in l. in delictis, §. si extraneis, ff. de noxalib. action.* quam ad hoc induxit D. Barbos. *cit. loc.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Concessiones, in quibus pœnæ sunt constitutæ, dici debent potius statuta, quam priuilegia.*

2 *Statuta*

1 *Statuta non communicantur.*
3 *Odia reſtringi, fauores conuenit ampliari.*
4 *Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, ſed tantum gratias.*

1 Respondeo negatiuè: Nam vltra quòd huiuſmodi conceſſiones, in quibus pœnæ ſunt conſtitutæ, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuilegia: ſtatuta autem non communicantur.

2 Præterea non eſt præſumendum, Summos Pontifices, concedendo priuilegiorum communicationem, voluiſſe aliis Religionibus, ipſis inuitis, concedere id, quod eiſdem onus potiùs, quàm fauorem allaturum eſſet; tum quia odia reſtringi, fauores conuenit ampliari, *regul. Odia, de regul. iur. in 6. & in cap. ſanè, de priuileg* dicitur, priuilegia eſſe reſtringenda, quod intelligitur maximè de priuilegiis odioſis. Neque poſſent Abbates, vt huiuſmodi priuilegia pœnalia, & odioſa, in quibus pœnæ ſtatutæ ſunt, in ſuis Conuentibus, vel Congregationibus obſeruentur, efficere per ſolam priuilegiorum communicationem abſque ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſſione.

4 Quando etenim Summi Pontifices alicui Congregationi, ſiue Ordini aliarum Religionum priuilegia communicant, non intendunt communicare pœnas, ſed tantùm gratias, ac ea, quæ ſunt ipſi Congregationi, ſiue Ordini fauorabilia, eiuſdemque ſtatui, communique viuendi modo non aduerſantur, vt ſunt nonnulla priuilegia alicui laxiori Religioni conceſſa, quæ ſtrictiori Regulari obſeruantiæ maximè contrariantur.

Quapropter etſi in indultu communicationis talis limitatio non apponatur; tamen ſemper erit intelligenda; ne quòd in fauorem, ſeu commodum Congregationis alicuius eſt conceſſum, contra ipſam, ſeu in ipſius incommodum, & odium retorqueatur, contra Regulam iuris, *in cap. quid nouale iuncta gloſſ. de verb. ſignific. & c. quod ob gratiam de Regul. iur. in 6.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicetur alteri, & de prima priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecunda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, non exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omnino valet.*
2 *Referens eſt in ipſo relato.*
3 *Diſpoſitio referens reſtringitur, & limitatur ſecundum priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio.*
4 *Referens non probat, niſi conſtet de relato.*
5 *Priuilegij in communicatione, ſi exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licet priuilegium non appareat, eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt.*
6 *Intellige vbi fieret ſpecifica & certa mentio ab habente poteſtatem de nouo concedendi.*

Qvando priuilegij communicatio fit per verba generalia non exprimendo illud, quod primum priuilegium, ad quod refertur, continebat; tunc referens, tanquam incertum, nihil omninò valet, iuxta regulam text. *in authent. ſi quis in aliquo, C. de eden.* & quæ reſoluunt, alias ſic intelligendi, Azeued. *conſ. 36 num. 2.* Cabed. Luſitan. *deciſ. 95. num. 9. part. 2.* Eraſmus a Cokier. *de iuriſd. Ordin in exempt. part. 4. quæſt. 70. num. 6.* prout illos ſic declarandos eſſe cenſet D. Barboſ. *de clauſ. vſuſi equen. clauſ. 5. n. 7. ſecundum Lugdunen. impreſſ.* 1

Ratio eſt, quia cùm referens ſit in ipſo relato, *l. aſſe toto ff. de hered. inſtit.* cum ſimilibus, de quibus Peregrinus *de fideicommiſſ ar. 16. num. 2. cum ſeqq.* Martil. *conſil. 247. num. 3.* Octau Glorit. *reſpon. 1 part 3 n. 137.* & diſpoſitio referens reſtringatur, & limitetur ſecundum priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio, Rota *deciſ. 401. num. 6. part 5. Diuerſ.* 2 3

Ideò nil mirum, ſi referens non probat, niſi conſtet de relato, vt concludit Surd. *conſil. 5. n. 57.* quem refert D. Barboſ. *in reſponſo pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo, in verſ. ſed cum diſpoſitio* 4

Si verò in communicatione priuilegij exprimatur illud, quod primum continebat; tunc licet priuilegium non appareat; eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt, ex Felin. & Mandoſ. *in tract. de priuileg. ad inſtar, quæſt. 5.* obſeruat benè explicans Suarez *de leg. lib. 8. cap. 15. num. 6. & 7.* aduertens ex Bald hoc caſu magis abſolutum eſſe priuilegium, & pinguius prouidere communicationem, quam ſi priuilegium appareret; quia ſecundùm illud debet communicatio reſtringi, ex Rota *ſupra alleg.* & ita in terminis concludit D. Barboſ. *d. clauſ. 5. num. 7.* 5

Intellige, vt procedat hæc reſolutio, vbi fieret ſpecifica, & certa mentio eius, ad quod fit relatio, ab habente poteſtatem de nouo concedendi, ſicuti ex Abbate, *in cap. examinata, de confirmat. vtil.* & Felin. *in cap ex parte, num. 14. verſ. ſecus ſi ſic, de reſcript.* docet Eraſm. à Cokier. *d. quæſt. 70. n. 6.* quem refert D. Barboſ. *dicta clauſ. 5. num. 7. in fine.* 6

DISPVTATIO XVIII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon regularium, an, & quando cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur.
II. Priuilegia Abbatum & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.
III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.
IV. Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, ceuſeantur

tur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa.

V. Vtrùm confirmatio ex certa scientia priuilegiorum, alicui Religioni concessorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant.

VI. Clausulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus insertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & sub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

QVÆSITVM I.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum necnon Regularium, an, & quando censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia. & quæ inter vtramque confirmationem differentia constituatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio est iuris quæsiti corroboratio.*

2 *Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa scientia.*

3 *Confirmatio in forma communi, est quando Pontifex de negotio non plene instructus confirmat priuilegium in eo statu, & prout antea erat.*

4 *Confirmatio ex certa scientia est, quando tenor priuilegij inseritur in ipsa confirmatione, vel quando constat, quod Pontifex sciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit.*

5 *Confirmatur nunquam præsumitur facta ex certa scientia.*

6 *Confirmatio, vtrùm dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quando clausula (* Ex certa scientia) *adiicitur, & tamen tenor priuilegij, insertus non est, differitur.*

7 *Confirmatio ex certa scientia confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

8 *Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, sed illum confirmat, prout antea erat.*

9 *Confirmatio in forma communi non suffragatur, si non constat de priuilegio confirmato, & intelligitur, saluo iure tertij, & quatenus valida sit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas priuilegium confirmatum.*

1 Confirmatio communiter diffiniri solet, quòd sit iuris quæsiti corroboratio, vt colligitur, ex Dec. *in rubr de confirmat. vtil. à num.* 6. & *ibi*, Bero *à n.* 3. Cardin. Tusch. *tom.* 2. *lit. C. concl.* 705. Cabed. Lusitan. *decis.* 1. *num* 4. *part.* 2. Suarez *de leg. lib.* 8. *cap.* 18 *num.* 2. D. Barbos. *in collect. ad c. cùm dilecta* 4. *num.* 8. *de confirmat. vtil.*

2 Fieri autem dicitur confirmatio, vel in forma com-
3 muni, vel ex certa scientia. In forma communi est, quando Pontifex de negotio non plenè instructus, confirmat contractum, vel priuilegium in eo statu, & prout antea erat, vel collationem beneficij, prout antea erat iustè, & pacificè possidebatur, vt explicat Pontifex *in c. quia diuersitatem, vers. non obstante, de concess. præbend.* ibi. *sub forma communi, qua confirmat beneficium & præbendas sicut iustè, & pacificè possidentur*, & *in cap. examinata de confirmat. vtil.* ibi *confirmaueras illud sicut prouidè latum*, &c.

4 Dicitur autem fieri ex certa scientia, quando fit cum perfecta notitia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum veluti quando tenor totius priuilegij, aut instrumenti inseritur in ipsa confirmatione iuxta text *in cap. penult. de confirm. vtil.* vt resoluunt Octau. Glorit. *respon.* 1. *part.* 1. *n.* 23. Card. Tusch. *lit. C. concl.* 341. *n.* 7. & plures citati à D. Barbos. *in tract. de clausul. vsufrequen. clausul.* 59. *num.* 61. & censuit Rot. *decis.* 340. *part.* 4. *Diuers.* & *decis.* 339. *n.* 2. *part.* 2. *Recent.* Vel si aliàs constat, quòd Pontifex sciens priuilegia, aut contractus effectus, seu nullitates illa prudens, & volens confirmauit, & ita cum causæ cogni-
tione, vt post multos obseruat D. Barbos *d. clausul* 59. 5
n. 59 & 63. in dubio enim nunquam præsumitur confirmationem factam fuisse ex certa scientia, vt multis citatis probat idem D. Barbos. *in collectan. ad cap. cùm dilecta, num.* 13. *de confirm. vtil.* Rota *decis.* 192. *num.* 3. *part.* 1. *recent.* & *in Cæsaraugustana Cameraria* 26. *Nouembris* 1632. *coram R. P. D. Pirouano, quæ in fine operis est decis.* 78. *num.* 7.

Inter Doctores non leuiter controuersum est, vtrùm 6
confirmatio dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quando clausula, *Ex certa scientia*, adiicitur, & tamen tenor priuilegij, vel contractus, aut rei confirmatæ insertus non est;

In qua quæstione communis tenet sententia, ex certa scientia factam iudicari propter illam clausulam, vt ex Abb. Dec. & pluribus aliis testatur. Gars. *de benefic. part.* 3. *cap.* 2. *num.* 230. Suarez *d. cap.* 18. *num.* 6.

Contrarium verò affirmant alij, & in sacra Rota resolutum fuisse constat ex decisionibus relatis ab eodem Gars. *cit. loc. num.* 231. cum quo resolue ex *ibi* dictis per eum, *n.* 236. quem refert, & sequitur D. Barbos. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num.* 17 quòd vel agimus de huiusmodi confirmatione ad effectum confirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quòd per hanc clausulam, *Ex certa scientia*, actus nullus validus redditur, si Princeps de nullitate verisimiliter habebat notitiam.

Vel agimus de ea clausula ad effectum tollendi defectum intentionis, & surreptionis, & procedunt contrariæ Rotæ decisiones, & est recepta doctrina in hunc sensum ex Gabriel. *commun. tit. de clausul. concl.* 1. *num.* 61. *cum seqq.* Guttier. *cons.* 11. *num.* 13.

Inter vtramque confirmationem receptissima est, 7
& notissima differentia; nam illa ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxta text. *in cap.* 1. *de transact.* & quæ notat D. Barbos. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num.* 18. Et quòd per confirmationem ex certa scientia quæ valuerunt, approbantur, quæ valida non sunt, recipiunt robur ex confirmatione: & quæ nullam habent relationem ad ea, quæ præcesserunt, de nouo conceduntur, declarat magistraliter Dec. *cons.* 341. *n.* 7 & prius in substantia dixerat Rota apud Cassador. *decis. vnic. de confirmat. vtil. vel inutil.* & hodie pro indubitato admittitur per eandem Rotam, vt apud Seraphin. *decis.* 1432. *n.* 1. & *d. decis.* 191. *num.* 2. *part.* 1. *recent.* & *in d. Cæsaraugustana Cameraria coram R. P. D. Pirouano, num.* 8.

Quæ autem fit in forma communi non reddit actũ 8
validũ, sed illũ confirmat prout antea erat, & in eodem robore, & statu illũ relinquit, iuxta *d. c. quia diuersitatem*, & *d. c. examinata*, cum similibus, quę adduxit Suarez *d. c.* 18. *num* 8. Rot. *decis.* 192. *n.* 2. *part.* 1. *Recent* & *decis.* 405. *n* 1 *part.* 2. *Recent.* neque extendit confirmatum, ex eadem Rot. *decis.* 111. *n.* 2. *d. part.* 2. *Recent.*

9 Et quod confirmatio in forma communi non suffragatur; si non constet de priuilegio confirmato, & intelligitur, saluo iure tertij, & quatenus valida sit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones quas priuilegia confirmata, Cassad. *decis.1. de confirmat. vtil. vel inutil.* Bertrand. *consil.181. num.3. lib.3. part.3.* & Rota *decis.702. num.6. & 7. part. 1. diuers.* cum alijs *in d. Cæsaraugustana Camerariæ coram R.P. D. Pirouano, num. 5.*

Quos autem effectus operetur hæc confirmatio in forma communi, tradit D.Barbos. *in collect. ad d.cap. cùm dilecta, n.22. & 23.* quos similiter operetur illa, ex certa scientia, latè ostendit: idem D.Barbos. *in tract. de claus. vsufrequen. claus.59 per totam, secundùm Lugdunen. impress.*

QVÆSITVM II.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat.*

2 *Innouatio dicitur noua concessio, quæ actus extincti redintegrationem importat.*

3 *Priuilegium aliquando accipitur pro charta, seu instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur, aliquando verò pro concessione ipsa in charta contenta.*

4 *Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione solius chartæ deperdita, vel nimia vetustate consumpta*

5 *Innouatio gratiæ in forma communi fit de actu prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo antea erat.*

6 *Nouum ius tribuitur, & de nouo priuilegium reintegratur, quando constiterit Principem voluisse ex certa scientia ipsam gratiam, seu concessionem in charta contentam innouare.*

1 QVemadmodum *præcedenti Quæsito, num 3.* diximus, confirmationem priuilegij in forma communi nullum ius tribuere, sed quod antea erat, conseruare, *cap. præceptis*, ibi, *non nouum aliquid 12. dist. cap. inter dilectas, vers. cæterum, de fide instrumentorum*; sic eodem modo innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat, iuxta text. *in d.cap. cùm dilecta, vers. volentes*, & *in cap. ex part. 13.* & *in cap. quia intentionis 29. de priuileg.* & quæ latè docent, Eman. Roderic. *qq. Reg. tom.1. quæst.8. art.2.* Suar. *de legib lib.8 cap.26. per totum.*

2 Verùm contra hanc resolutionem obstat maximè argumentum desumptum ex proprietate ipsius nominis *Innouatio*, quæ nouam concessionem, & actus extincti redintegrationem importat, vt per text. *in l. diui 4. in principio ff. de damno infecto*, ibi, *renouare, vel protelare*; vbi notant scribentes communiter referentes renouationem ad id, quod iam finitum est secundùm Tiraquell. *de retract. conuentionali. §.1.* Gloss. 7. à *num. 24.* Gutier. *de iuramento confirmatorio, part.1. cap 49.*

3 Pro resolutione igitur aduertere oportet, priuilegium aliquando accipi pro charta, seu instrumento, in quo gratia, aut concessio principis continetur; aliquando verò pro concessione ipsa, seu gratia, & pro eo, quod in charta, seu instrumento continetur; differunt enim sicut continens, & contentum, vt ex text. *in l. non figura. ff. de actionib.* colligit, & benè explicat Surd. *cons.144. num.13.*

Iuxta quam duplicem acceptionem potest intelligi quæstio de innouatione priuilegij; nam si agatur de innouatione solius chartæ, seu instrumenti, quia, vel nimia vetustate consumpta est, iuxta text. *in d. cap. cùm dilecta*: vel quia est deperdita, iuxta text. *in cap. cum olim 12. de priuileg.* certum est, quod talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt text. *in d. cap. cùm dilecta* & *in d. cap. ex parte*, & *in d. cap. quia intentionis*, cum similibus. 4

Ratio facilis est, quia huiusmodi innouatio solùm fit ad faciliorem probationem eius, quod in priuilegio continebatur, & iuxta eius tenorem est facienda; nihil omnino addito, vel etiam detracto; ac subinde intentio principis hanc innouationem fieri concedentis, non est quidquam de nouo tribuere, vel concessionem extendere, aut nouum robur adijcere, sed solùm tenorem eius, quod antea erat concessum in scripturam redigere ad faciliorem probationem, iuxta *l. contrahitur, ff. de pignor.* & ita explicat Suarez *d. cap.20. n.3.* & D. August. Barbos. *in collect. in d. cap cum dilecta, n.11.*

Quando verò agitur de innouatione ipsius gratiæ, seu priuilegij, quatenus importat formalem ipsam concessionem, videtur applicanda distinctio, quam circa confirmationem *præcedenti Quæsito* tradidimus, & ad instar illius est regulanda, vt tradit D. August. Barbos. *d. loc. num.12.* & ita si innouet in forma communi dicitur innouare actum prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo antea erat, vt aduertit Suarez *d. cap.20. n.5.* Obseruans hanc priuilegij innouationem factam in forma communi etiam si gratiam, & concessionem ipsam respiciat, nouum ius non tribuere, subditque hunc modum innouandi priuilegia, in vsu non esse. 5

Quando verò constiterit non solùm chartam innouari, sed voluisse Principem ex certa scientia ipsam gratiam, seu concessionem in charta contentam innouare; non potest dubitari nouum ius tribui, & priuilegium etiam tempore, & alia causa amissum, restitui, & denuò reintegrari; sic probatur in primis ex recepta doctrina de proprietate innouationis de qua suprà; & vlteriùs confirmatur ex dictis *in Quæsito præcedenti* circa confirmationem ex certa scientia, qua maiori cum ratione in innouatione procedunt, ac proinde, si confirmatio ex certa scientia nouum ius tribuit, vt ibi diximus, à fortiori, & innouatio ex certa scientia, vt post Abbatem, & Felinum comprobat Eman. Roder *d.q.8. n.2.* attestatus, sic tenere famosos Doctores Salamanticæ, & post eum Suarez *d. cap.20. à num.8.* 6

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorundem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter sint hodie à Sede Apostolica confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Regulares Lateranenses suorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & postremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt.*

2 *Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent sua priuilegia confirmata à Sede Apostolica, & præsertim à Iulio II.*

3 *Canonicarum secularium S. Gregorij in Alga, priuilegia confirmata fuere à Pio V.*

4 *Congregatio Casinen. etsi per multos Summos Pontifices sua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis est Bulla confirmationis Eugenij IV.*

5 *Monachi S. Benedicti de Obseruantia Hispaniarum, confirmationem suorum priuilegiorum per Clem. VIII. assecuti sunt.*

6 *Monachi Vallisoleti à Clem. VIII. sua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.*

7 *Ordo Camaldulen. & Congregatio Sancti Michaelis de Murano eiusdem Ordinis confirmationem suorum priuilegiorum a Gregorio XIV. sortiuntur.*

8 *Congregatio nostra Vallis Vmbrosæ per multos Summos Pontifices sua priuilegia confirmata, & roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Cœlestinum II. Eugenium III. Anastasium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.*

9 *Monachorum Cisterciensium Congregationis sancti Bernardi in Italia priuilegia confirmata sunt à Gregorio XIV.*

10 *Monachi Cistercien. Reformati Congregationis B. Mariæ Fullien. habent sua priuilegia confirmata per Sixtum V.*

11 *Congregationis Cælestinorum priuilegia à Sede Apostolica antiquitus confirmata sunt, & nouissimè à à Paulo V. & S.D.N. Vrbano VIII.*

12 *Congregatio Montis Oliueti, licèt ab aliis Summis Pontificibus suorum priuilegiorum confirmationem adepta sit, tamen specialissimam eorundem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. consecuta est.*

13 *Congregatio Monachorum B. Mariæ Montis Virginis ab Vrbano IV. obtinuit sua priuilegia confirmari.*

14 *Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt.*

15 *Carthusianorum priuilegia sæpè à Sede Apostolica, & præcipuè a Sixto V. confirmata fuere.*

16 *Congregatio S. Hieronymi de Fesulis per Gregorium XIII. habet sua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.*

17 *Monachorum S. Basilij exemptiones, & gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur.*

18 *Præmonstraten. Prouincia regnorum Hispaniarum à Clemente VIII. sua priuilegia confirmari impetrant.*

19 *Ordo S. Hieronymi Regnorum Hispaniarum, à pluribus Summis Pontificibus sua priuilegia confirmari, & roborari meruit.*

20 *Fratrum S. Antonij Viennen. priuilegia à Clemente VIII. confirmantur.*

21 *Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Pisis, à Pio V. priuilegiorum suorum confirmationem acceperunt.*

22 *Ordo Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum assecutus est suorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII.*

23 *Religionum Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurima priuilegiorum suorum confirmationes permixtim recensentur.*

24 *Ordo B. Mariæ de monte Carmelo habet sua priuilegia confirmata à Pio V.*

25 *Ordo Seruorum B. Mariæ per Bullam Pij V. suorum priuilegiorum confirmationem obtinuit.*

26 *Ordo Eremitarum S. Augustini sua priuilegia aliàs à Sede Apostolica confirmata, obtinuit iterum reconfirmari à Iulio II.*

27 *Ordo Minorum Conuentualium à Paulo III. sua priuilegia confirmata tenet.*

28 *Congregationis Iesuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant.*

29 *Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula priuilegia confirmata sæpè fuerunt à Summis Pontificibus, & specialiter a Iulio III.*

30 *Fratrum Tertij Ordinis Sancti Francisci priuilegia à Sixto IV. & Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere.*

31 *Fratres deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum sui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt.*

32 *Societas* IESV *à pluribus Summis Pontificibus, & præsertim à Gregorio XIII. suorum priuilegiorum confirmationem est adepta.*

33 *Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata fuerunt à Clemente VIII.*

34 *Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. suorum priuilegiorum confirmationem impetrarunt.*

35 *Duodecim Religiones, & Congregationes non Mendicantes suorum priuilegiorum sæpe confirmationem obtinuerunt, præcipuè à Clemente VIII. & Paulo V.*

36 *Mendic. & non Mendic. priuil. omnia confirmata sunt.*

37 *Priuilegia ab vno Summo Pontifice concessa, possunt à successoribus ad eorum libitum reuocari.*

38 *Priuilegia Regularium immutabilia non sunt, nisi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur.*

39 *Priuilegia Regularium an aliquando reuocata fuerint, & præcipuè, in Lateranen. Concilio sub Leone X.*

40 *Statuta Concilij Lateranensis sub Leone X. contra priuilegia Regularium recensentur.*

41 *Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. sublata, quomodo, & à quibus reualidata fuerint.*

HIs circa priuilegiorum confirmationem, & innouationem præmissis, ad singulas Ordinum, & Congregationum confirmationes descendamus: & confirmationes illæ particularium Ordinum, quæ hic non habentur, videantur in *antecedenti Disputatione* de communicatione priuilegiorum, vbi fere semper cum ipsa communicatione coniungitur, & confirmatio.

Canonici Regulares Lateranenses, qui variis Sedis Apostolicæ gratiis, & priuilegiis, & exemptionibus præditi sunt, particularium suorum Monasteriorum confirmationem suorum priuilegiorum, obtinuerunt, præcipuè pro Basilica S. Ioannis Lateranen. & pro Canonica S. Frigdiani Lucensis, & pro Canonica S. Mariæ de Rheno, & aliis quamplurimis Ecclesiis, & Abbatibus, omnimodam totius Congregationis confirmationem priuilegiorum obtinuerunt à Paulo III. vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ apud sanctum Marcum, die 16. Augusti 1539. Pontificatus sui 5. & in alia Bulla, sub Datum Romæ apud S. Petrum, die 23. Aprilis 1541. Pontif. sui 7. quæ Constitutiones, & diplomata, tam pro particularibus Monasteriis, quam pro tota Congregatione, extant in libro priuilegiorum eiusdem Ordinis, in quo multæ aliæ confirmationes priuilegiorum, pro eadem Religione, passim inspiciuntur. 1

Præter confirmationes supradictas extat nouissima confirmatio eorundem priuilegiorum à Paolo V. edita, vt in Bulla eiusdem authentica habetur quam vidi apud Reuerendissimum D. Andream Fossam Genuensem Sanctæ Mariæ Pacis Romæ Abbatem meritissimum, virum eruditissimum, & Verbi Dei Prædicatorem vndique celebrem, quæ Bulla incipit *Paterna Nostra*, sub Datum Romæ apud S. Petrum die 8

Nouem

nombris anno 1605. Pontificatus autem 1. Postremò verò à Gregorio XV. omnia priuilegia eiusdem Congregationis, confirmata, & Apostolica auctoritate roborata sunt, vt per Bullam subsequentem.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

INiuncti Nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt Sacrarum Religionum gratos Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, Priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicæ confirmationis robur libenter communicamus. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Iacob. à Bononia Procurator Generalis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Augustini, quòd nonnulla Monachorum Congregationis Casinensis, Ordinis S. Benedicti, & alia diuersa priuilegia, gratiæ, & indulta, à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, eidem Congregationi Lateranensi, tam per viam communicationis, & extensionis, quàm alias concessa fuerunt. Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, Iacobus prædictus plurimum cupiat priuilegia, gratias, & indulta huiusmodi pro eorum maiori validitate, & subsistentia, Apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri, & alia priuilegia eidem Congregationi Casinensi hucúsque concessa, dictæ Congregationi Lateranensi concedi: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, vt super præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Iacobum prædictum specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volétes, ipsúmque, ac singulares dictæ Congregationis personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ exissūt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes: huiusmodi supplicationibus inclinati; Omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta prædicta per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros eidem Congregationi Lateranensi, tam per viam communicationis, & extensionis, quàm aliàs, vt præfertur, concessa, dummodo tamen sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus reuocationibus comprehensa, sacrisque Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, & Romanorum Pontificum prædecessorum Nostrorum, ac Nostris Constitutionibus non aduersentur Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus; illísque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac, quatenus opus sit dictæ Congregationi Lateranensi de nouo concedimus. Præterea eidem Congregationi Lateranensi, illiúsque Abbatibus, Superioribus, Canonicis aliísque personis, quòd omnibus, & singulis aliis priuilegiis, gratiis, & indultis tam spiritualibus, quàm temporalibus, tam eidem Congregationi Casinensi in hunc vsque diem, quàm Congregationi Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononiensis, illarúmque Abbatibus, Superioribus, & personis quibuscunque etiā, vt præfertur, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, ac etiam Nos concessis, ac quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodo similiter sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus reuocationibus comprehensa, nec sacris Canonibus, ac Concilij prædicti Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent, pari modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant auctoritate, & tenore præsentium etiam concedimus, & indulgemus. Decernentes præsentes literas perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore, ac primo dictæ Congregationi, aliísque prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari: Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstante Nostra de gratiis ad instar non concedendis, aliísque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit Ordinis, & Congregationis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum omnium tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris, die 23. Augusti 1621. Pontificatus nostri Anno 1.

S. Card. S. Susannæ.

Congregationis Canonicorum S. Saluatoris Bononien. priuilegia confirmata sunt sæpè à sede Apostolica, & præcipuè à Iulio II. per Bullam, (quàm ipsi, Priuilegium magnum, vocant) sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1512. quarto nonas Aprilis, Pontificatus sui 9. habetur hoc memorabile priuilegium *in lib. priuilegiorum Cleric. Canonic. Lateranen. Mediolan. impress. pag. 395.* in his verbis, tem præsentem concernentibus. a

Sæpè cùm sicut accepimus aliàs plura, immunitates, & diuersa priuilegia, gratiæ fauores, & indulta spiritualia, & temporalia per diuersos Romanos Pōtifices prædecessores nostros, præfatæ Congregationi, illiúsque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore existens Prior Generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum cuiusque commissi eò potiùs possint Domino in eius beneplacitis famulari, quò cognouerit huiusmodi priuilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam Nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris Generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiusmodi commoditatibus, & augmento, ac denique prospero, & felici, quantum cum Deo possumus adiuuare, salubriter consulere, ipsósque Generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes; & absolutos forè censentes; Ac omnia, & singula Monasteria dictæ Congregationi, quàm beneficia Monasteriis dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & possessa, ac quæcumque alia, & singula priuilegia,

gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam spiritualia, quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, & Personis sub quibuscunque tenoribus, & per quoscunque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscunque alios Christi Fideles concessa, illorúmque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris Generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed de Nostra mera liberalitate, & deliberatione, certáque scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas omnes; ordinationes, Constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur; & gubernatur, ac omnia, & singula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia, & singula, inuiolabiliter obseruare decernimus.

3 Canonici Seculares sancti Georgij in Alga, suorum priuilegiorum quorumcunque confirmationem sortiti sunt per Bullam Pij V. sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1569. tertio idus Decembris, Pontificatus sui 4. quæ est 92. in ordine inter Constitut. eiusdem, *tom.* 2. *Bullar. nou.* Laërt. Cherub. in verbis ad rem nostram spectantibus, scilicet;

Sed ex certa scientia, & mera deliberatione Nostris, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliáque Regularia ipsius Congregationis instituta quoad ea, quæ sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non sunt, ita quòd Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actibus publicis præcedant, prout antea soliti erant, necnon concessiones, gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, siue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia & alia per ipsos prædecessores, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationis gratiosè concedimus, ac confirmata, & concessa esse volumus.

4 Congregatio Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, quamuis per multos Pontifices, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerit, tamen, memorabilis est confirmatio priuilegiorum eiusdem Congregationis ab Eugenio I V. obtenta, vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Florentiæ, anno 1431. Pontificatus sui 1. ita elicitur ex *Compend. priuileg. eiusdem Congregat. conceß.* 11. & 27. sicut etiam memorabilis dici potest eorumdem priuilegiorum confirmatio, ab Innocentio VIII. facta, anno Domini 1485. Pontificatus sui 2. ex eodem *Compend. priuileg. Casinen. conceß.* 45. & 48. fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia ab Alexandro VI anno Domini 1501. 17. Kal. Aprilis Pontificatus sui 8. ex eodem *Compend. priuil. conceß.* 49.

5 Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti de Obseruantia Hispaniarum à diuersis Summis Pontificibus habet priuilegia concessa, & confirmata, & nuper per Clementem VIII. innouata, & confirmata anno Domini 1593. Pontificatus sui anno 3. Datis Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, ex Roderic. *in collect. Bullar. tom.* 1. *eiusdem Clem. Bull.* 23.

6 Congregatio Monachorum Vallisoleti à pluribus Summis Pontificibus confirmata habet sua priuilegia, & postremò à Clemente VIII. confirmata, & roborata fuerunt anno 1582. Pontificatus sui anno 1. vt per Eman. Roderic. *in collect. Bullar. tom.* 1. *Bullar.* 21. *Clem. VIII.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Tusculi sub Anulo Piscatoris, die 3. Septembr.

7 Ordo Camaldulen. & Congregatio Eremitarum S. Michaëlis de Murano retinet sua priuilegia confirmata à Gregorio X I V. vt apparet ex Bulla dicti Pontificis, quæ incipit. *Ex iniuncto Nobis desuper.* Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris. die 24. Septembris 1591. Pontificatus sui anno 1. vt per Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom.* 2. *Bulla eiusd. Pont.* 18. §. 9. cuius formalia verba sunt.

Quare pro parte Generalis, & Visitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac S. Michaëlis de Murano huiusmodi, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis prædictis, cæterisque in eisdem literis contentis robur nostræ approbationis adijcere, & aliàs in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eosdem Generales, & Visitatores, ac Prioram Eremi, necnon Congregationem eiusdem Eremi, & sancti Michaëlis de Murano, & singulares personas Monasteriorum, & locorum eorundem, specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, precibus etiam Venerabilis Fratris nostri Ptolomæi Episcopi Tusculanen. S. R. E. Cardinalis Comensis nuncupati, eiusdem Ordinis Camaldulensis Protectoris, inclinati, eosdemque Generalem, Visitatores prædictos à quibusuis excommunicationibus, & censuris, ac singularum literarum prædictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, insererentur, præsentibus pro expressis habentes, cessiones, vniones, aggregationes, & incorporationes singulorum Monasteriorum, Ecclesiarum, Hospitalium, beneficiorum, & locorum quorumcunque, in eisdem prædecessorum literis, & præsertim Leonis X. expressorum, eidem vestræ Congregationi vigore eorumdem indultorum Apostolicorum, & facultatum huiusmodi hucúsque factas, & quæ effectum sortitæ sunt, ratas; & validas, ac efficaces existere, decernimus, & declaramus. Necnon vniones, & aggregationes huiusmodi, ac omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta præmissa, prout expressa sunt, necnon omnia, & quæcunque alia priuilegia, indulta, concessiones, exemptiones, immunitates, facultates, & gratias, tam spirituales, quàm temporales, Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædicto, necnon Monasteriis, Ecclesiis, domibus, & locis, illorúmque singulatibus personis, tam per dictos prædecessores, quàm aliàs quomodolibet dicta auctoritate Apostolica concessa; necnon singulas dictorum prædecessorum literas, ac omnia, & singula in illis contenta, & inde secuta quæcunque, quatenus sunt in vsu, & prout hactenus obseruata fuerunt, Apostolica auctoritate prædicta, ex certa Nostra scientia, tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illisque perpetuæ, ac inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti, ac solemnitatum quatumcunque quomodolibet omissarum, aliosque defectus, (si qui forsan interuenerint) in eisdem supplemus; vnionésque & aggregationes, ac omnia alia, & singula præmissa, & in eisdem literis contenta, & comprehensa, ac superiùs expressa, eisdem

eisdem Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædictis, eorúmque personis, & Ministris; & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore prædictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia Nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine perpetuò concedimus, & indulgemus.

8 Nostra Congregatio Vallis-Vmbrosæ à primordio suæ fundationis multa priuilegia obtinuit à Sede Apostolica, quæ ab Innocentio II. aucta, & confirmata fuerunt anno Dominicæ Incarnationis 1130. Indictione octaua, Pontificatus sui anno 1. vt videre est in eius Bulla, quæ incipit. *Ad hoc vniuersalis Ecclesiæ*, sub datum Pisis eodem anno supradicto; in hac enim Bulla, ad instantiam B Atthonis, tunc nostræ Religionis Abbatis Generalis, deinde Episcopi Pistorien.edita, prædictus Innocentius omnia priuilegia concessa a Victore III, Gregorio VII. Vrbano II. & Paschale II. Romanis Pontificibus præfatæ nostræ Congregationi, confirmat.

Idem Innocentius II. in alia Bulla, quæ incipit. *Regulariter subsistendus*, sub Datum Pisis eodem anno ad instantiam pariter B. Atthonis, eorumdem Pontificum priuilegia Congregationi Vallis Vmbrosæ concessa, confirmat.

Cælestinus II. similiter confirmauit priuilegia nostræ Congregationis, à prædictis Summis Pontificibus concessa, sicut testatur eius Bulla, quæ incipit. *Apostolici moderaminis*, sub Datum Romæ apud S.Ioannem Lateranen. 15. Kal. Martij, anno 1143. Pontificatus sui 1.

Eadem nostra priuilegia postmodum confirmata fuere ab Eugenio III. ad instantiam Domini Gualdonis, tunc Vallis Vmbrosæ Abbatis Generalis, per Bullam, quæ incipit. *Ad hoc nobis*, sub Datum apud Mutturam 10. Kalend. Februarij anno 1146 Pontificatus sui 2.

Deinde, omnia prædicta priuilegia, mirum in modum aucta, & ampliata à Sede Apostolica, confirmauit Anastasius IV. ad petitionem Domini Ambrosij Abbatis Generalis Vallis Vmbrosæ, per illud Diploma, quod incipit. *Iustis Religiosorum desideriis*, sub Datum Romæ apud S.Ioannem in Laterano 20.Kal. Decembris anno 1153. Pontificatus verò 1.

Postea verò præfata priuilegia à 101 Summis Pontificibus confirmata, & roborata ab Alexand.III.confirmantur per Bullam, quæ incipit. *Religiosam vitam*, sub Datum Turone, Nonis Iunij, anno 1163. Pontif. sui 4. quæ omnes Constitutiones, & Bollæ cum multis alijs tam antecessorum, quàm successorum Pontificum prædicti Alexandri, habentur *in lib. authen. manuscrips. priuileg. nostræ Congregationis, & in Archiuio Vallis Vmbrosæ*, de quibus singulis attestatur D.Eudosius Lancellotus *in lib.2.de vir.Sanct.& Beat.* & General. Vall. *pluribus locis.*

Postremò nostræ Religionis priuilegia, fuerunt confirmata à Iulio II. per eius Bullam, quæ incipit. *Militantis Ecclesiæ regimini disponente Domino*, Dat. Romæ apud S.Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij Pontif. sui 4. apud Laërt. Chetub. *Bullar.non.tom.1. Constit.eiusdem Iulij II.* 13.§.3. cuius formalia verba ad rem sunt.

Nos igitur, qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, propter vberes fructus, quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis Nostræ complectimur, Basilium Abbatem, & Diffinitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Ordinis, seu Congregationis singulares personas, à quibusuis

excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum dumtaxat præsentium consequendum, harum serie, absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscunque eisdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monasterijs, locis, bonis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, ac si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus pro expressis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, seu Congregationis Vallis Vmbrosæ per prædecessores, ac quatenus sint licita, & honesta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt omnia & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum secularium, & Prælatorum prædictorum desuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan in priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes seculares & Prælatos prædictos concessis interuenerint, illaque omnia eisdem modo, & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedimus.

Monachi Cisterciens. Congregationis S. Bernardi in Italia habent confirmationem suorum priuilegiorum à Greg.XIV. in vigore Const. eiusd. Pont. quæ est 16.in ordine in *Bull. nou.* Laërt.Chet. sub Datum Romæ apud S.Petrum die 28.Iunij an.1591.Pont.sui an.1. de qua in *anteced.disp.17 quæst.1.n.10.* 9

Monachis verò Cisterciens. Reformatis Congregationis B.Mariæ Pullien.fuerunt priuilegia Ordinis Cisterciens. non reformati communicata, vt diximus in *disp.anteced.17.quæst.1.num.11.* simulque confirmata à Sixto V. vt patet ex Bulla eiusdem, sub Datum Romæ Idib.Nouembr.anno 1587.Pontif. sui 3. quæ incipit. *Super specula*, est 70. in ordine Constitutio eiusdem Sixti V. apud Laërt.Cher.*Bullar.non.tom.2.* 10

Cælestina Congregatio præter antiquas Summorum Pontificum confirmationes priuilegiorum, gratiarum, & immunitatum, quas à Sede Apostolica sortita est, habet prætereà eorumdem priuilegiorum confirmationem à Paulo V.obtentam anno 1605.die 29.Aprilis cum clausula quatenùs Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularibus dictæ Congregationis institutis à Sede Apostolica approbatis non aduersentur, & reuocata non sint, nec sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ita affirmant Stephan. Quar. *in Sum. Bullar.verb.priuilegia Regularium, vers. per S.D.N.Paulum V.* 11

Nouissimè verò eiusdem Congregationis Monachorum Cælestinorum intelliguntur priuilegia confirmata per subsequentem Bullam extensionis omnium priuilegiorum, in qua, etsi Summus Pontifex S. D N.Vrbanus VIII. eidem Congregationi omnium Religiosorum priuilegia communicet: omnia tamen priuilegia, gratias, & immunitates, quas habebat priùs, confirmare, & conseruare, ac roborare videtur, vt eamdem Bullam legenti, & attentè consideranti patebit; Huius autem tenor præfatæ congregationi, alijsque cum ea communicantibus, & participantibus scitu dignus hic verbatim describitur in hunc, qui sequitur modum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcrosancti Apostolatus ministerium, quod ineffabilis diuinarum sapientiæ, & scientiæ Dei altitudo humilitati Nostræ, nullis licèt suffragantibus meritis per abundantiam cælestis misericordiæ, credidit, iugiter Nos admonet, vt inter multiplices, grauissimásque Apostolicæ seruitutis curas, eato peculiari sollicitudine amplectamur, quæ priuilegia piis Christi fideliū Congregationibus in militanti Ecclesia, ad diuini Nominis laudem, & gloriam, sanctæque fidei Catholicæ exaltationem salubriter instituris à Sede Apostolica concessa, non solùm conseruentur, verum etiam Congregationes ipsæ nouis ab eadem Sede gratiis, atque indultis decorentur, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire. Hinc est quòd nos ad vberes fructus, quos dilecti filij Monachi Congregationis Cælestinorum Ordinis S. Benedicti, vel ab ipsius Congregationis primordio in eadem Ecclesia magno cum Reipub. Christianæ spirituali commodo, attulerunt, & in dies afferunt, paternæ dirigentes considerationis intuitum, & attentè prospicientes, quòd Congregatio prædicta vna ex duodecim existit, quæ cum Camera Apostolica tempore fel. rec. Pij Papæ V. prædecessoris Nostri de subsidio ordinario concordarunt, necnon Monachos prædictos specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, & suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendū, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, Motu proprio, non ad Abbatis, seu Procuratoris Generalium, aut aliorum quorumcumque Superiorum, vel Monachorum eiusdem Congregationis, aut alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instātiam, sed ex certa scientia, & matura deliberatione Nostris deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliásque gratias, tam spirituales, quàm temporales cuiusuis generis, & speciei existentes, tam Casinen. Ord. S. Benedicti, quam quibusuis aliis Monachorum Congregationibus earúmque Superioribus, Præsidentibus, Abbatib. Monachis, aliísque Regularib. personis; necnon Ecclesiis, Monasteriis, & locis Regularibus quibuscumque tam specialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extensionis, aut alias quomodolibet per quoscunque Rom. Pont. prædecessor. Nostros, seu nos, & Sedem Apost. eorumque, & Nostros de Latere Legatos, & Nuncios, sufficienti ad id auctoritate suffultos, concessa, & in futurum per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concedenda, & quibus ipsæ Congregat. earúmque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque personæ Regulares de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concess. Apost. in genere, vel in specie, ac tam coniunctim, quàm diuisim, seu aliàs quomodolibet vtūtur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodo tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canon. & Conc. Trid. Decretis non aduersentur, Congreg. Cælestinorum prædictæ, illiúsque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & aliis quocunque nomine nuncupatis Superiorib. Monachis, & personis Regularibus quibuscunque, necnon Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet, tenore præsentium perpetuò concedimus, dictáque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias spirituales, & temporales, huiusmodi primo d. Congregat. illiúsque Generali, cæterisque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis prædictis, necnon Ecclesiis, Monasteriis, & Regularibus locis communicamus, illáque ad eos, & ad illa extendimus. Ita quod Congregatio Cælestinorum prædicta, illiúsque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, & Monachi, & personæ huiusmodi; eorúmque Monasteria, Prioratus, Grangiæ, Domus, Ecclesiæ, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia; necnon res, & bona quæcunque præmissis omnibus, & singulis, non solùm ad aliarum Congregationum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, perinde ac si omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expressè, & non ad instar, sed à principio concessa, & in primo d. Congreg. fauorem a Sede Apost. nominatim emanassent. Decernentes præsentes literas nullo vnquam tempore subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut alio quopiam de facto notari, impugnari, redargui, seu infringi, aut in ius, vel controuersiam reuocari posse, sed eas semper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces existere & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Congreg. Cælestinorum huiusmodi, illiúsque personis & locis Regularibus supra expressis in omnibus, & per omnia, plenissimè suffragari. Sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Apost. Auditores, vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà V. Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliísque locorum Ordinariis quibuscunque, necnon Dilecto filio Causarum Curiæ Cam. Apost. Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis Generalis, & Monachorum Congr. Cælestinorum Ord. S. Benedicti prædictorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra easdem plenum eorum sortiri effectum, illisque omnes, quos concernunt pacificè frui, & gaudere non permittentes, quam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætexto, & causa etiam defectu intentionis Nostræ quocunque quomodolibet indebitè molestari: quin immo quidquid in contrarium attentari, vel fieri contingeret, omninò semper in pristinum reponi. Contradictores quoslibet, & rebelles etiam per quascunque de quibusuis eis videbitur censuras, & pœnas Ecclesiasticas; ac alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Nō obstant. præmissis, ac piæ me. Bonifacij Pap. VIII. etiam prædec. Nostri de vna, & in Concilio edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, aliísque Apostol. Const. & Ordin. ac Ordinum, & Congregationum huiusmodi statutis, ac consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione

matione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegiis quoque, indultis, & literis Apost. sub quibuscunque tenore, & formis, ac eom quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiã pluries concessis, confirmatis, ac innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, etiã quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari posset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, aut diuisim ab Apost. sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficile foret principales literas vbicunque opus esset deferri; Volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Eccles. constitutæ munitis, eadẽ prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 14. August. 1624. Pontif. nostri anno 2.

12 Monachorum Montis Oliueti priuilegia, immunitates, & indulta confirmata fuerunt à pluribus Sum. Pontificib. vt iam vidi *in lib. Priuil. eiusdem Congregationis*, sed specialiter confirmata, & Motu proprio auctoritate Apostolica roborata fuere à Iulio II. per Bullam eiusdem, quæ incipit. *Etsi ad vniuersos*, quæ est 12 illius Constit. *tom. 1. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. edita Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1507. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus sui 4. Verba ad rem nostram sunt.

Sanè eùm sicut accepimus, aliàs plures immunitates, exemptiones, ac diuersa priuilegia, gratias, fauores, & indulta spiritualia, ac temporalia per diuersos Romanos Põtifices prædecessores nostros præfatæ Congregationis, illiúsque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus, concessa fuerint; Nos cupientes, vt dilectos filios modernos, ac pro tempore existens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati eò quietius possint Domino in eius beneplacitis famulari, eò quo cognouerint huiusmodi priuilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiã Nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiusmodi commoditatibus & augmento, statuique prospero, & felici, quantum cum Deo possumus, salubriter cõsulere, ipsosque Generalem, Abbatem, & Monachos, & Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutos fore censentes, ac omnia, & singula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, indultáque quæcunque, tam spiritualia, quàm temporalia eidẽ Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, personis, sub quibuscunque tenoribus concessa, illorúmque omnium tenores, ac si de verbo ad verbũ præsentibus insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innouamus ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eáque omnia, & singula inuiolabiliter obseruari debere decernimus.

Congregatio Monach. B. Mariæ Montis Virginis suorum priuilegiorũ cõfirmationẽ obtinuit ab Vrbano IV 5. Idus Ianuarij anni 1263. Pontificatus verò 2. vt legitur in *tom. 1. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. *Const. 5. eiusd. Pont.* quæ Constitut. incipit. *Cum à Nobis petitur*, edita apud Vrbem Veterem eodem die, & anno supradicto, verba ad confirmationem pertinentia sunt. 13

Et omnes immunitates, & libertates à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, vobis, vel Monasterio vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis Christi fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut ea iustè, & pacificè obtineris, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Cruciferi suorum priuilegiorum, exemptionum, indultorum, & omnium gratiarum, tam spiritualium, quàm temporalium confirmationem per Greg. XIV. asseeuti sunt, vt patet in eius Bulla 13. in ordine apud Laërt. Cherub. *tom. 1. Bullar. nou.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Dat. Romæ in Monte Quirinali die 12. Iulij anno 1591. Pontific. sui 1. verba confirmationis sunt. 14

Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiúsque Patres, & personas quascunque ob eorum Regularem disciplinam specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, ac sing illorum priuilegiorum, & gratiarum, ac literarum desuper confectarum huiusmodi tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes: huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæterasque gratias, spirituales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibusque, & singulis tam virorum, quàm mulierum Monasteriis, Hospitalibus, Domibus, & Conuentibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & personis, tam in genere, quàm in specie, ac aliàs quomodolibet, & quandocunque tam per prædictos, quàm alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam, quomodolibet concessa, necnon desuper confectas literas, & scripturas quascunque & in vsu sint, & Decretis Concilij Tridentini non aduersentur, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus.

Ordo Carthusianorum acquisiuit à Sixto V. confirmationem indulgentiarum, exemptionum & priuilegiorum per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Pro Nostra propensa charitate*, sub Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 3. Nouembris 1578. Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant anteà eidem Ordini per diuersos summos Pontifices concessa, & confirmata, vt per Eman. Roderic. *in nou. collection Bullar. tom. 1. Bulla 20. eiusdem Sixti.* 15

Insuper obtinuit hic Ordo, vt à Sede Apostolica

 mul

multoties sua priuilegia confirmarentur, tam ab Antecessoribus supradicti Sixti V. quàm à Successoribus, vt *in lib. priuilegiorum eiusdem Ordinis pluribus in locis videri potest.*

56 Congregatio S. Hieronymi de Fesulis, communicationem quam acceperat ab Aleaandro VI. & omnia eius priuilegia confirmata, & approbata habuit à Gregorio XIII. die 8. Septembris anno 1573. elicitur ex *Compendio priuilegiorum, verbo communicatio priuilegij, in annot.* Cappuc. *vers. & Gregorius XIII.*

57 Idem Gregius XIII. in Bulla quæ incipit *Benedictus Dominus Deus noster*; sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Februar. 1578. Pontificatus sui anno 6. confirmauit omnia priuilegia Ordinis S. Basilij per alios Summos Pontifices concessa, vt per Eman. Roderic. *in nou. collectan. Bullar. tom. 2. Bull. 12. eiusd. Pontif.*

58 Ordo Præmonstratensis Prouinciæ Regnorum Hispaniarum habet sua priuilegia, & indulta per diuersos Summos Pontifices confirmata; nuper verò fuerunt de nouo confirmata, & approbata per Bullam Clementis VIII. quæ incipit *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 20. Septembris 1593. Pontificatus sui anno 2. vt per Eman. Roderic. *in Collect. Bullar. tom. 2. Bulla 20. eiusdem Clem.*

59 Ordo S. Hieronymi sub Regula S. Augustini Regnorum Hispaniarum, confirmata habet pleraque priuilegia à diuersis Romanis Pontificibus, & præcipuè à Gregorio X I. Benedicto XIII. Eugenio IV. Martino V. Sixto IV. Pio II. Paulo III. Pio IV. Sixto V. Gregorio XIV. & Innocentio IV. & nouiter à Clemente VIII. per Bullam quæ incipit. *In supremo militantis Ecclesiæ solio*, sub Datum Romæ apud S. Marcum die 25. Septembris 1601. Pontificatus sui anno 10. Eman Roder. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 19. eiusd. Clement.*

60 Fratres S. Antonii Viennen. Ordinis S. Augustini obtinuerunt confirmationem priuilegiorum à Clemente VII. ab aliis Summis Pontificibus prædicto Ordini concesserunt, prout constat ea Bulla eiusdem Clementijs VII. quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1523. 6. Kalend. Decembris, Pontificatus sui anno 1. Laërt. Cherubin. *Bullar. nou. tom. 1. §. 9.*

61 Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Pisis Ordinis S. Hieronymi confirmationem priuilegiorum suorum adepti sunt à Pio V. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Religionis zelus*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus sui anno 6. ex Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom. 2. §. 1.*

62 Gregorius XIII. confirmauit priuilegia Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, Redemptionis Captiuorum: ita testatur Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Regimini militantis Ecclesiæ*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 18. Nouembris 1575. Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant eidem Religioni concessa, & aliàs confirmata per diuersos Summos Pontifices, Eman. Roderic. *in nou. collect. Bull. pro Regul. tom. 2. Bulla 29. eiusdem Pontificis.*

63 Religiones Ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, & Ordinis Minorum S. Francisci obtinuerunt varias priuilegiorum confirmationes, à diuersis Romanis Pontificibus, quas confirmationes, hic permixtim, & breuiter propter easdem Religiones, & propter multos aliorum Religiosorum Ordines, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium cum prædictis communicantes, indicabimus.

Primò fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum simul ab Aleaandro IV. anno Domini 1254. Pontificatus sui 1. vt apparet in quadam eius Bulla, quæ incipit. *Patris æterni benignitas*, sub Datum Neapoli, quinto Idus Aprilis, eodem anno supradicto; habetur hæc confirmatio In *Monum. Ordin. prima impr. fol. 22. & 2. fol. 24. concess. 11. & in Compendio priuil. verb. priuilegia. Fratrum. §. 3.*

Deinde fuerunt confirmata supradicta priuilegia à Clemente IV. ann. 1265. Non. Iulij Pontificatus sui 4. per quamdam Bullam, sub Datum Viterbij eodem die & anno, ea eodem *Monum. Ord. 1. impress. fol. 30. & in 2. fol. 31. concess. 31. & eodem Compend. priuileg. loc. citat. §. 20.*

Deinde fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum ab Eugenio IV. anno Domini 1431. Idus Aprilis, Pontif. sui 9 per Bullam, quæ incipit. *Sacra Religionis sinceritas*, sub Datum Florentiæ eodem anno, & die, ex eod. *Suppl. fol. 75. cons. 239. & eodem Compend. priuil. loc. cit. §. 6.*

Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum anno Domini 1471. Pont. sui 1. per Bullam, quæ vocatur Maremagnum, & incipit *Regiminis vniuersalis Ecclesiæ*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, pridie Kal. Septembris, ea eodem *Mon. Ord. 1. imp. fol. 59. & 2. fol. 142. cons. 343.* & refertur *in Compend. verbo, priuilegium §. 10.*

Idem Sixtus IV. in eodem Maremagno, districtè inhibuit Prælatis sub interdicto ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac Rectoribus Ecclesiarum, & aliis quibuscunque sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum Ecclesiasticorum Beneficiorum, quæ obtinuerint, necnon inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, pœnis, eo ipso per eos, qui contra fecerint, incurrendis, ne Ord. Fratrum Prædicatorum, & Minorum, & illorum Domos, & Professores, præter, aut contra priuilegia, & Indulta Rom. Pont. quotmcunque prædecessorum eiusd. Sixti, vel contra suarum literarum tenorem, inquietare, seu molestare præsumant, ea eod. *Mon. Ord.* & refertur in eod. *Comp. verb. priuilegium, §. 11.*

Item Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum simul per quamdam aliam (quam communiter auream vocant) editam Romæ apud S. Petrum 7. Kal. Augusti, Pont. sui ann. 8. quæ incipit *Sacri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines*, ex eodem *Mon. Ord. 2. impress fol. 148. & in Supp. fol. 150. conc.* 280. & refertur *in Compend. priuil. verb. priuilegium, §. 2.*

Iulius II. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per Bullam datam Romæ apud S. Petrum 15. kal. Iunij, Pont. sui anno 1. quæ incipit. *In militantis Ecclesiæ agro*, habetur originaliter in Salmaticensi D. Francisci Conuentu, & refertur in *Bullario magno*, nunc denuò Salmaticæ impresso anno 1605.

Item Leo X. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum per quoddam viuæ vocis oraculum, vt constat ea *Supp fol. 58. cont. 161.* & refertur *Comp. priuileg. §. 23.*

Clemens VII. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, prout patet ea sua Bulla, quæ refertur *in Compend. verb. priuilegia Fratrum, §. 32. & verbo communicatio priuilegij, §. 19.* quæ incipit *Dum fructus vberes*, sub Datum anno Domini 1525.

Iulius III. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per eius Bullam, quæ incipit *Dum Regularis vitæ studium*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, Pontificatus sui anno 2. & refertur *in Bullario magno citato.*

Idem

Idem Iulius in quadam alia sua Bulla, quæ incipit. *In sacra B. Petri Sede*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 10. Iulij anno Dom. 1551. Pontif. sui anno 2. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorum, ex *suprad. Bull. magna.*

Paulus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, necnon, & Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ex clementi Sedis Apostolicæ prouisione*, habetur in *Bullario magno supradicto.*

Pius IV. confirmauit omnia supradicta priuilegia, per suam Bullam, quæ etiam incipit. *Ex clementi Sedis Apostolicæ prouisione*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscaturia die 27. Aprilis anno Dom. 1561. Pontificatus verò 2. & habetur in *Bullario supradicto*; sed postea in alia Bulla, quæ incipit. *In Principis Apostolorum*, posita in confirmatione Concilij Tridentini, reuocauit omnia priuilegia, quæ contrariantur dicto Concilio Tridentino.

Pius V. confirmauit omnia priuilegia Mendicantium, per Bullam, quæ incipit. *Et si Mendicantium*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1577. Kal. Iulij, Pontificatus sui 2. extat *in supradicto Bullario magno.*

Gregorius XIII. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, ac Tertiariorum per Bullam, quæ incipit. *Ex benigna Sedis Apostolicæ prouisione*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1575. die 21. Mensis Martij, Pontificatus sui 3. habetur *in supradicto Bullario magno.*

Idem Pontifex anteà per aliam suam Bullam. quæ incipit. *In tanta rerum, & negotiorum mole*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1573. Kal. Martij, Pontificatus sui 1. omnia prius per Pium V. concessa Fratribus Mendicantibus reuocauerat, & ad terminos iuris communis, & ad decreta Concilij prædicti reduxerat.

Sixtus V. confirmauit omnia priuilegia prædicta Fratrum Minorum de Obseruantia, & Monialium S. Claræ, necnon Fratrum de Pœnitentia, per Bullam, quæ incipit. *Mendicantium Ordines*, sub Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 3. Octobris, anno 1587. Pontificatus sui 3. vide *in Bullario supradicto.*

Clemens VIII. confirmauit omnia priuilegia prædictorum Fratrum Minorum de obseruantia, Monialium S. Claræ, necnon Fratrum Tertianorum, aliàs Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ratio pastoralis officij*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 20. Decembris, anno Domini 1597. Pontificatus sui 6. ex *supradicto Bullario magno.*

Paulus V. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum per quamdam suam Bullam, quæ incipit *Iniuncti Nobis Pastoralis*, Pontificatus sui anno 5. ex eodem *Bullario magno.*

24 Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo, cum aliis Ordinibus Mendicantium, sicut habet communicationem priuilegiorum, vt *disput. anteced. quæst.* 1. dictum est, ita etiam habet confirmationem eorundem priuilegiorum in vigore Bullæ Pij V. editæ anno 1557. sub Datum Romæ apud S. Petrum die 1. Octobris, Pontificatus sui 2. quæ incipit. *Romanus Pontifex, tamquam vniuersalis*, extat apud Laërt. Cherub. *tom. 2. Bullar. noui Constit. 44 eiusdem Pontif.*

25 Ordo Seruorum B. Mariæ per eandem Bullam Pij V. suorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum confirmationem, aliásque prærogatiuas obtinet, necnon per alios Summos Pontifices, vt *in lib. suorum priuil. apparet.*

26 Ordo Eremitarum S. Augustini obtinuit confirmationem priuilegiorum, aliàs sibi à diuersis Summis Pontificibus concessorum, a Iulio II. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Dum fructus vberes*, sub Datum Romæ apud S. Petrum ann. Incarnationis Dominicæ 1507. die 7. Iulij Pontificatus sui 4. refertur ab Eman. Roder. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 9. eiusdem Pontificis.*

Ordo Minorum Conuentualium S. Francisci accepit à Paulo III. Confirmationem priuilegiorum quæ dicto Ordini antea per diuersos Summos Pontifices fuerant concessa: vide Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Exhibita nobis*, sub datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 27. Octob. 1540. Pontificatus sui anno 6. Eman. Roderic. *in nou. Collect. Bullar pro Regul. tom. 2. Bulla 5. Eiusdem Pontificis.* 27

Pius V. in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 19. Nouembris 1567. Pontificatus sui 2. declarauit Congregationem S. Hieronymi Iesuatorum inter Ordines Mendicantium comprehendi, & illorum priuilegiis gaudere, necnon Mendicantium priuilegiorum confirmationem, virtute eiusdem Bullæ, obtinere. Roderic. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 23. eiusdem Pontificis.* 28

Postea Gregorius etiam XIII. confirmauit supradicta priuilegia, anno Domini 1578. Pontificatus sui 6. die 1. Februarij, ex cod. Eman Roderic. *tom. 1. qq Regul. quæst. 8 art. 2.* ipse enim Gregorius, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis sint generis indulgentiarum, per quoscunque Romanos Pontifices eius prædecessores, quibusuis etiam specialibus rationibus concessorum tenores pro expressis habens, omnia, & singula priuilegia, facultates, & gratias, exemptiones, & immunitates, libertates, indulgentias, atque peccatorum remissiones, circa tamen clausulam porrigendi manus adiutrices, & concessiones, etiam per ipsam Congregationem sufficiente ad id facultate suffultam ad dictæ Congregationis aggregatos, infratetnatos nuncupatos, extensa, atque indulta prædicta quomodocumque, & qualitercumque concessa, & approbata, quatenus sunt in vsu, & Sacris Canonibus Concilij Tridentini non sont contraria, ex certa scientia, denuò in perpetuum, Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur addidit.

Ordo Minimorum S. Francisci de Paula sortitus est à Iulio III. confirmationem immunitatum, gratiarum, & priuilegiorum, per alios prædecessores summos Pontifices eidem Ordini concessorum, per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit: *Dilectis filiis*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1553. 15. Kalend. Maij, Pontificatus sui 4. Eman. Roder *in nou. collect. Bullar. pro regul. tom. 2. Bulla 6. eiusdem Pontif.* 29

Aliæ multæ confirmationes priuilegiorum huius Ordinis videri possunt apud Laurentium de Peirinis, *in suo opere nuper edito*, vbi de illustratione, & declaratione priuilegiorum prædicti Ordinis, doctissimè scribit. Videator præcipuè *in tom. 1. §. 4. fol. 73.* & *§. 6. fol. 77.* & *fol.* 173. & *fol.* 189. & 525. & *tom.* 2. eiusdem operis, *fol* 4. & *fol.* 71. & 74. 224. 265. 267. & 301. & 397. & 476.

Sixtus IV. omnia priuilegia Fratribus Tertij Ordinis S. Francisci, qui de pœnitentia nuncupantur, confirmauit, anno Incarnationis 1471. 3. Kal. Decembris, Pontif sui 1. ex *lib. priuilegiorum Tertij Ordinis S. Francisci*, in his præcisis verbis. 30

Nos igitur ad commoda, profectum, & salutem Fratrum dicti Ordinis, operosa meditatione intendentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, priuilegia, facultates,

facultates, indulta, & gratias, Fratribus antedictis (vt præmittitur) concessa, ac omnes, & singulas locorum receptiones per eos factas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus.

Et Iulius II anno Incarnationis Dominicæ 1508. 6. Idus Ianuarij, Pontificatus sui sexto, confirmauit omnia priuilegia, quæ supradictus Sixtus IV. Eugenius IV. Nicolaus V. & Paulus II. eidem Ordini contulerat, *ex eod. lib. priuil. pag. 56.*

31 Fratres deuoti Ioannis Dei, confirmationem suorum priuilegiorum, immunitatum, & exemptionum, consecuti sunt per memorabilem Bullam Pauli V. quæ incipit, *Romanus Pontifex, &c.* editam à Paulo V. fel. rec. 16. Martij, anno 1619. Pontificatus verò 14. sub Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem; quæ tota per extensum, propter alias rationes, posita est *disput. 15. huius primi tomi, quæsit. 4.*

32 Societas IESV, etsi per multos Summos Pontifices magna sua priuilegia confirmata retineat, præ cæteris tamen, confirmata, roborata, & approbata fuerunt simul cum omnibus facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, motu proprio, certáque scientia, ac de plenitudine Apostolicæ potestatis, à Gregorio XIII. vt eius literæ in *lib. litterarum Apostolicarum eiusdem Societatis, pag. 217. & 232. & in Comp. eiusdem Societatis, verb. priuilegium. §. 11. & verb. communicatio gratiarum, & verb. Generalis, §. octauò testantur.*

33 Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata sunt à Clemente VIII. per Bullam, quæ incipit. *Decet ex benignitate Sedis*, anno 1593. sub Datum Romæ apud S. Marcum, 6. Kal. Maij Pontificatus sui 2. & est 22. *Constit. eiusd. Clementis VIII. in 3. tom. Bullar. nou.* Laërtij Cherub. §. 2. in his verbis.

☞ Omnia, & singula præfata, & quæcunque alia priuilegia, exemptiones, immunitates, concessiones, facultates, prærogatiuas, fauores, & gratias, præfatæ Congregationi, singulísque illius domibus, Conuentibus, Collegiis, Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, Hospitalibus, necnon præposito Generali, aliisque Superioribus, & personis, tam professis, quàm non professis, ac familiaribus domesticis, eisque aliàs quomodolibet inseruientibus, tam per supradictos, quàm alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam; eiúsque auctoritate quomodolibet concessa, ac desuper confectas literas, omniáque in eis contenta, necnon etiam omnia, & singula statuta, ordinationes, regulas, & constitutiones in vniuersa Congregatione præfata, hucúsque editas, licitas tamen, & honestas, sacrísque Canonibus, & Concilio Tridentino minimè contrarias, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò approbamus, firmamus, illísque omnibus, & singulis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, supplentes omnes, & singulos, ac quoscunque, & qualescunque iuris, & facti, ac etiam solemnitatum, & aliàs quantumuis substantiales etiam de necessitate exprimendos defectus, si qui in eis, aut eorum aliquo, quomodolibet interuenerint.

34 Clerici Regulares Theatini, confirmationem suorum priuilegiorum à Clemente VII. concessorum, obtinuerunt à Paulo III. die 17. Nouembris 1536. Pontif. sui anno 3. & à Iulio III. die 10. Iunij 1551. Pontific. sui anno 2. & à Paulo IV. die 7. Octobris, Pontificatus sui anno 1. Statuit enim iste Summus Pontifex, vt omnia priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogatiuæ, indulta, & exemptiones, tam per ipsum concessa prædictæ Congregationi, quàm per alios, & tunc imposterum concedenda, toties integrata, confirmata, & innouata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quoties per eundem Paulum IV. & Sedem prædictam, alia quæcunque priuilegia, aliis Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religiosis, & Monachis concessa, & concedenda, reintegrari, confirmari, vel innouari, & in pristinum statum restitui contingeret; etiam nostræ Congregationi concessit, & indulsit, cum Decreto, & clausulis, modo, & forma tunc expressis. Non obstante *Bulla in die Cœnæ Domini* legi consueta.

Et confirmata fuerunt eadem priuilegia, absque vlla limitatione à Pio V. anno 1567. Idibus Februarij; à Gregorio verò XIV. anno 1591. die 5. Aprilis, fuerunt confirmata cum hac clausula, *dummodo sub aliquibus reuocationibus non comprehendantur*: & prætereà iisdem concessit priuilegium communicationis omnium priuilegiorum absque vlla limitatione.

Postremò à Paulo V. die 4. Aprilis 1612. Pontificatus sui anno 7. fuerunt confirmata eadem priuilegia, his verbis.

Omnia, & singula priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet Congregationi, & Clericis prædictis, per quoscumque Romanos Pontifices, etiam prædecessores Nostros, aut Sedem Apostolicam, concessa, quorum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, Apostolica auctoritate tenore præsentiũ perpetuò confirmamus, & approbamus, illísque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, eáque omnia, & singula innouamus, & de nouo concedimus; ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus, &c. ☜

Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad Iudicium non trahatur, aliísque Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis per quoscunque Romanos Pontifices, similiter prædecessores Nostros, etiam viuæ vocis oraculo, aut alias quomodolibet editis, necnon aliorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate, aliàs roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibuscunque personis, sub quibusuis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis; Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, &c.

Refertur *in Compend. priuil. Congr. Cleric. Regul. tit. confirm. priuil.* § 3.

Congregationes, & Religiones non Mendicantes, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, & præcipuè à Clemente VIII. vt patet in eius *Bulla*, quæ incipit: *Cum superiore anno*, quam retulimus per extensum, propter rationabiles causas, *disp. 16 huius primi tomi, in fine Quæsiti* 22. hîc verò Bulla Pauli V. prædictarum Duodecim Congregationum non Mendicantium priuilegia confirmans per extensum, (quia alibi non habetur) inseritur.

PAVLVS

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

☞ NVper, vt charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Romanorum Regi, in Imperatorem electo, ac dilectis filiis Catholicis Germaniæ, & vicinarum Prouinciarum, aduersùs seditiones, rebelliones, & Hæreticorum motus, opem ferremus, quòd sanè aliter facere non poteramus; sex decimas à personis Ecclesiasticis beneficia Ecclesiastica, aut super eorum redditibus pensiones annuas obtinentibus, & percipientibus intra triennium persoluendas, ac aliàs sub certis modo & forma tunc expressis, imposuimus. Ab eisdem verò decimis persoluendis, infrascriptas duodecim Regulares Congregationes, exemptiones, & libertates, aliàs à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore Nostro, dum cum Camera Apostolica de subsidio ordinario concordarunt, concessa, frui, & gaudere debere voluimus, & declarauimus, easque ab ipsarum decimarum solutione nominatim exemimus, & liberauimus, prout in Nostris sub plumbo desuper expeditis literis, quarum tenores præsentibus, pro expressis haberi volumus, pleniùs continetur. Subinde verò, vt eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo, & Catholicis prædictis pleniùs opem ferre valeamus, easdem Congregationes requisiuimus, vt summam 100. mill. scut. monetæ Romanæ, Nobis ad effectum prædictum persoluerent. Vnde & ipsæ Congregationes summam huiusmodi, quantò minori incommodo fieri potest, ac citiùs soluere, vt res postulat, valeant, quantùm cum Domino possumus, prouidendum censuimus. Cùm verò à Ministris Nostris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus consultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipsas, quæ summam prædictam in promptu habent, nulla alia minùs damnosa, & dispendiosa ratione eamdem summam congerere posse, quàm si Nos eisdem procuratoribus summam 100. mill. scutorum huiusmodi ad censum perpetuum redimibilem, vel infrascripto, seu quouis alio licito contractu, vt infrà accipiendi licentiam, & facultatem tribueremus. Idcirco motu proprio, & ex certa scientia Nostra Congregationibus prædictis, Casinensium nimirum, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Lateranensium Canonicorum Regularium, sub Regula S. Augustini, Carthusianorum, Camaldulensium, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononiensium, etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, & S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiumque Lombardiæ, & Sancti Hieronymi, earúmque Procuratoribus Generalibus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant, vel eorum substitutis, vt cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarij Generalis, etiam absque scientia, participatione, mandato speciali, vel generali, aut consensu Abbatum, & Priorum Generalium, seu aliorum quorumcunque Superiorum, & Officialium quocunque nomine nuncupatorum, earumdem Congregationum, immo ipsis inuitis, & reclamantibus summam 100. mill. scutorum, huiusmodi pro rata singulas Congregationes tangentem à quibuscunque personis, seu mercatoribus, eorum fidem sequi volentibus, & meliorem conditionem offerentibus ad censum perpetuum redimibilem; seruata tamen forma Constitutionis dicti Pij V. prædecessoris, super creandis censibus editæ, seu alio quouis licito, & sacris Canonibus non improbato contractu accipere, illamque penes Depositarium Nostrum Generalem, seorsum ab aliis nostris pecuniis deponere; ita vt inde amoueri, nec in alios, quàm supradictos vsus, conuerti valeant, ac taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsorum facultate reddituum annuorum pro soluenda 100. mill. scut. huiusmodi, summam constituere, aut aliàs ratam partem reddituum, prout cuilibet ex Congregationibus prædictis minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare, dictámque ratam Monti Nouennali, aut Religionum applicare, quæ sufficiat pro dicta summa 100. mill. scutorum congregandam, factaque taxa huiusmodi, eamdem Monti Nouennali, aut Religionum prædicto, vltrà alias taxas, quæ singulæ Congregationes hactenus soluerunt, & soluere obligatæ sunt assignare, & incorporare; ac super taxa, seu rata sic facienda, assignanda, & incorporanda totidem loca prædicto Monti cedere, quot pro summa prædicta 100. mill. scut. congerenda, necessaria erunt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, seu eorum Substitutis, postquam taxa huiusmodi facta fuerit, tam pro emptoris, seu emptorum censuum prædictorum, seu eorum, qui pro congerenda summa 100. mill. scutorum, huiusmodi aliquam pecuniarum summam eisdem Procuratoribus, aut eorum substitutis in quibuscunque cedulis bancariis, cambiis, obligationibus, & contractibus, & quibusuis pecuniarum huiusmodi receptionibus fideiussei int, & interuenerint, securitate, reuelatione, & indemnitate, quam super taxa inter ipsas Congregationes pro rata quarumlibet suarum congregationum respectiuè tangente; nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis, seu eius Substitutus, videlicet suam etiamsi ab ea speciale, aut generale mandatum in Capitulo Generali, aut aliàs iuxta Constitutiones ipsarum Congregationum factam non habeat; omniaque & singula earumdem Congregationum bona mobilia, & immobilia, vbilibet existentia, præsentia, & futura principaliter, & insolidum ipsarum Cógregationum nominibus, omni meliori modo, ac in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligare, & specialiter hypothecare. Necnon super præmissis, & illorum quodlibet, & eorumdem præmissorum, & cuiuslibet ipsorum occasione, quæcunque instrumenta cum quibusuis submissionibus, renunciationibus, fideiussionibus, promissionibus, iuramentis, cautionibus, conditionibus, cautelis, decretis, & clausulis solitis, & consuetis, ac aliàs necessariis, & opportunis dicto Thesaurario, ac partibus ipsis benè visis celebrare, aliáque pro personarum, & Mercatorum, ac etiam pro maiori Montis prædicti, illiúsque Collegij, & omnium, qui suas pecunias in eodem Monte collocauerint, securitate, ac aliàs super his necessaria, & quomodolibet opportuna, etiamsi talia forent, quæ specificam, indiuiduam, & expressam requirerent mentionem, facere, & exequi, ac vlterius ipsis modernis, & pro tempore existentibus prædictarum Congregationum Procuratoribus Generalibus, seu eorum substitutis, vt in earum quisque Congregationibus, taxam, vt præfertur, faciendam pro rata eas respectiuè tangente, inter Monasteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depositario dicti Montis, quem ipsas Congregationes, tam pro præsenti additione, quàm pro prima dicti Montis erectione, & illius additione, aliàs facta, etiam modernum Depositarium, nisi Depositariam ipsam, titulo forsan oneroso, obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare posse concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, seu ratis fieri consueuit, consignare cum facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè, & licitè possint, & valeant, ac omninò re-

spectsuè

ſpectiuè teneantur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium plenam, liberam, & amplam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Prætereà pro maiori Montis prædicti, illiúſque collegij Montiſtarum, necnon eorum, qui pecunias ſuas in dicto Monte collocabunt, cautela, & ſecuritate, ex nunc pariter, prout ex tunc, poſtquam dictus Mons vigore præſentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiuſmodi, vnum, idémque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montiſtis vnum, idémque Collegium, abſque aliqua prorſus ratione prioritatis, ſeu poſteritatis differentia conſtituant. Ac poſteriora loca, illorúmque emptores, omnibus, & ſingulis, gratiis, exemptionibus libertatibus, immunitatibus, & priuilegiis, quibus antiquiora loca, illorúmque poſſeſſores iuxta dicti Montis erectionis formam vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere poſſint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, abſque aliqua ſimiliter differentia, ſtatuimus, & ordinamus, volumúſque etiam, ac eiſdem Procuratoribus generalibus, ſeu eorum Subſtitutis concedimus, vt loca prædicta Montis, vigore præſentium augendi, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis cuicunque mercatori, ſeu aliis perſonis, meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo vendere, & alienare, pretiúmque inde redigendum, vt præfertur, & non aliàs deponere libere ſimiliter, & licitè poſſint, ac etiam omninò teneantur, facultatem ſimiliter impartimur. Et nihilominus omnia, & ſingula præmiſſa, ac alia eorum vigore per dictas Congregationes ſeu earum procuratores Generales, aut illorum Subſtitutos, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, & inſtrumenta deſuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, licitis tamen, & honeſtis, ac ſacris Canonibus non improbatis, ex nunc, prout ex tunc, poſtquam facta, & celebrata fuerint auctoritate, & tenore prædictis approbamus, & confirmamus, illíſque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus. Ac omnes, & ſingulos, tam iuris, quàm facti, ac etiam ſubſtantialium forſan ſolemnitatum, quomodolibet omiſſarum defectus, ſi qui in eiſdem interuenerint, præcipuè verò defectus mandatorum ſpecialium, ac generalium ad præmiſſa facienda requiſitorum, motu, & ſcientia ſimilibus, pari auctoritate, & tenore ſupplemus; declarantéſque per huiuſmodi ſubuentionem, Nobis, vt præfertur, faciendam, priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis, tam per prædictum Pium prædeceſſorem, per eius literas ſub Datum, anno 1570. 14. Kalendas Aprilis, Pontificatus ſui anno 6. quàm per piæ memoriæ Clementir Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſoris Noſtri literas, ſub Annulo Piſcatoris, die 5. Maij 1595. ac etiam per alias eiuſdem Clementis prædeceſſoris literas in forma motus proprij, de ann. 1597. ſeu aliàs eiſdem Congregationibus conceſſis; nullatenus præiudicatum ſit, aut eſſe cenſeatur, immo priuilegia, immunitates, exemptiones, & gratias prædictas, ac etiam omnes, & quaſcunque alias gratias, immunitates, & priuilegia per quoſcunque prædeceſſores Noſtros, quomodolibet conceſſa; quatenus tamen ſint in vſu, & decretis ſacri Concilij Tridentini non aduerſentur, harum ſerie, quatenus opus ſit, de nouo confirmamus, approbamus, & innouamus, illáque eiſdem Congregationibus inuiolabiliter obſeruari mãdamus, etiamſi tam literæ prædictæ Pij V. quàm Clementis prædeceſſorum huiuſmodi, & aliæ quæcunque ſuper præmiſſis in Camera Apoſtolica regiſtratæ non eſſent. Non obſtante Conſtitutione ſimilis memoriæ Pij IV. pariter prædeceſſoris Noſtri, de quibuſcumque literis, & gratiis intereſſe Cameræ concernentibus, regiſtrandis. Volentes etiam, quòd præſentes Noſtras in eadem Camera regiſtrare, ſeu regiſtrari facere, minimè teneantur. Decernentes inſuper, ea omnia & ſingula valida, firma, & efficacia eſſe & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & ſingulas Congregationes prædictas perinde, ac ſi Procuratores, ſeu eorum ſobſtituti prædicti, illas cum ſpeciali earum mandato obligaſſent, ac alios omnes, ad quos ſpectabit obſeruanda eſſe, præſentéſque literas, nullo vnquã tempore etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes, & quicunque alij, ad quos ſpectat, præmiſſis expreſsè, & nominatim non conſenſerint, aut aliàs quomodolibet de ſubreptionir, vel obreptionis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel alio defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ſub illis reuocationibus, ſuſpenſionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minimè poſſe; niſi de earundem præſentium toto tenore ſpecialis, & ad verbum expreſſa mentio facta fuerit. Sicque per quoſconque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, ac S.R.E. Camerarium, Theſaurariumque prædictum, & alios dictæ Cameræ Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Noſtro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, & Theſaurario Generali, prædictis, ac Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per pręſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnur eorum per ſe, vel alium, ſeu alios eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcunque ſolenniter publicantes, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra præmiſſa omnia, & ſingola in pręſentibus expreſſa, & illarum vigore facienda quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoſlibet, & Rebelles, in præmiſſis, & non parentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacunque appellatione, reclamatione, & recurſu poſtpoſitis, compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit auxilio Brachij ſecularis, non obſtantibur quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, præſertim felic. record. Symmachi, Pauli II. Pauli IV. Pij V. & aliorum quorumcunque Romanorũ Pontificum prædeceſſorum Noſtrorum, de rebur Eccleſiæ non alienandis, earumque quoque Congregationum, & cuiuſlibet earum, Monaſteriorumque ſingularium ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in vim contractus, aut motu proprio, vel conſiſtorialiter eiſdem Congregationibus, illarúmque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, approbatis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus, & ſingulis; etiam pro ſufficienti eorum derogatione de illis,

illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio; seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus, pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Annulo Piscatoris, die 1. Maij, 1620. Pontificatus Nostri anno 15.

36 Ex his satis constat, priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, confirmata esse. De priuilegiis non Mendicantium (& præsertim Duodecim Congregationum) non solùm probatur per particulares Summorum Pontificum Constitutiones, eadem priuilegia confirmantes; sed etiam per speciales Bullas Clementis VIII. & Pauli V. pro duodecim Congregationibus confectas, superiùs relatas.

De priuilegiis verò Mendicantium, dicendum est cum Ioan. Bapt. Confect. *in Summar. priuil. Ord. Mendic. cap.* 4. illa iam esse firma, & illæsa, non solùm ex Decreto Concilij Tridentini, sed etiam per alios Summos Pontifices, *quatenùs tamen Sacris Canonibus Concilij Tridentini non sint contraria*, quæ quidem clausula est intelligenda, non de Canonibus, in corpore iuris; nempe in Decretis, & Decretalibus clausulis, sed de Sacris Canonibus, & decretis Concilij Tridentini, dumtaxat; nec obstat prædictis priuilegiis Constitutio illa Gregorij X I I I. qua priuilegia omnibus Regularibus concessa, reuocantur, quia per aliam suam posteriorem Bullam confirmauit priuilegia, præsertim Ordinis Sancti Francisci, vt fatetur ipsemet Confect. *loc. cit.* ac etiam confirmauit multa alia priuilegia aliorum Ordinum, vt per ipsius Constitutiones apud Laërt. Cherub. *tom.* 2. *Bullarij noui*, positas, legentibus patet.

Vnde concludit prædictus Auctor, quòd Regulares, omnibus, & singulis priuilegiis, tam per breue, quàm viuæ vocis oraculo, necnõ per supplicationem cum clausula, quòd sola signatura sufficiat in iudicio & extra, etiam in foro conscientiæ, veluti confirmatis, & innouatis frui, & vti liberè, & licitè possunt.

Sed de hac re inferiùs, dum de reuocatione prædictorum priuilegiorum in Concilio Lateranensi facta, & per alios Pontifices, & postremo in Concilio Tridentino renouata, simulque de eorumdem priuilegiorum reualidatione, & confirmatione sermonem habebimus.

37 Cùm enim priuilegia Regularibus, & aliis exemptis à Papa concessa, possunt ab eius successoribus ad eorum libitum in totum, vel in partem, reuocari, penitùs tolli, vel moderari, seu limitari, eo quòd Summorum Pontificum manus à prædecessore ligari

38 nequaquam possunt; ideo Regularium, & aliorum exemptorum priuilegia immutabilia non sunt, nisi in quantum à Successoribus Summis Pontificibus minimè reuocantur; etiamsi de talibus priuilegiis sit manifesta clausula, *quòd intelligantur reuocata per quamcumque posteriorem Constitutionem, nisi de eis specialis mentio fiat*. Nam si, v.g. Summus Pontifex, postquam ex speciali gratia, aliquibus Regularibus concesserit, quòd nulli decimas soluere teneantur, mittat Legatum suum à Latere, cum facultate imponendi decimas, etiam priuilegiatis, non obstantibus priuilegiis quibuscunque in contrarium facientibus, etiam si de illis specialis mentio fieri deberet; certum est, quòd per clausulas has generales derogatorias priuilegiorum, tenentur ipsimet priuilegiati decimas soluere: ratio est, quia cùm priuilegia diuersis locis, & . *Tamburin. Tom. I.*

personis à Sede Apostolica exhibita, sint ferè innumerabilia, & de singulis Summus Pontifex memoriam habere minimè possit; satis est, quòd primis priuilegiis constet ipsum Summum Pontificem voluisse derogare.

Hinc est, quòd Summi Pontifices aliquando priuilegia Regularibus concessa (prout illis meliùs visum est expedire) reuocauerint, vel in partem, vel in totum abstulerint, vt fecit Leo X. in Concilio Lateranensi, anno 1516. die 19. Decembr. teste Eman. Roderic. *in suis collect. Bullar. Bulla* 45. eiusdem Leonis, reuocauit enim iste Summus Pontifex aliqua priuilegia Regularibus concessa, quæ vt intelligamos, an postea reualidata sint, hic breuiter recensenda duxi. 39

Primò, Statuit, vt pacta, & conuentiones facta inter Curias, & Prælatos Regulares, valeant, nisi per sequens Capitulum Generale, & Prouinciale refutentur, & talis refutatio sit debito tempore intimata. 40

Secundò, Statuit, Presbyteros seculares posse in Ecclesiis Regularium deuotionis causa celebrare, & quòd Regulares libenter eos recipiant.

Tertiò, quòd Religiosi non intrent processionaliter cum Cruce in alienas Parochias, ad leuanda corpora defunctorum in suis domibus sepelienda: nisi vbi de hoc sit consuetudo, vel nisi Clerici requisiti ad deferendum corpus id facere recusent; vt etiam concesserat Sixtus IV. inter viuæ vocis oracula.

Quartò, quòd non possint Religiosi absoluere Laicos, & Clericos à sententiis ab homine latis.

Quintò, quòd Religiosi ordinandi possint per Ordinarios examinari, & per eosdem, si competenter respondeant, liberè admitti, ac in eorum domibus ab alio, quàm à Diœcesano Episcopo (nisi ipso, aut eius Vicario, super hoc, cum debita instantia requisito, & sine causa rationabili contradicente, vel eo à Diœcesi absente) ad dictos Ordines promoueantur.

Sextò, quòd Ecclesiæ, aut Altaria Religiosorum consecrentur, & benedicantur ab Episcopo Diœcesano; nisi bis, vel ter requisitus cum debita reuerentia, & instantia, venire recuset.

Septimò, quòd non possint Religiosi, sine consensu Curatorum, sponsos benedicere.

Octauò, quòd Religiosi, sub pœna centum ducatorum, non pulsent Campanas in Sabbato Sancto, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsetur: & nomine Matricis Ecclesiæ, intelligitur Ecclesia Cathedralis, vt habetur *in cap. venerabili, de verborum signific.*

Nonò, quòd Religiosi moneant seculares, vt soluant decimas.

Decimò, quòd Conseruatores Religiosorum sint in dignitate Ecclesiastica constituti, nec vllum reum trahant vltra duas dietas, à loco suæ solitæ habitationis.

Vndecimò, quòd excommunicati ob aliquod interesse, Ordinem Mendicantium intrare volentes, non possint absolui; nisi præuia satisfactione; & procuratores, etiam operarij, & famuli Religiosorum subsint sententiis excommunicationis Episcoporum.

Duodecimò, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, Mantellati, Corregiati, Pizocheræ, Cotdellati, & alij quouis nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, non gaudeant priuilegiis collegialiter viuentium, & castitatem vouentium.

Et post hæcidem Leo X. *Bull.* 44. apud Eman. Roder. quæ est posterior *d. Bull.* 45 declarat, quòd dicti Fratres, & Sorores, licèt possint eligere sepulturam vbi velint, tenentur tamen Eucharistiam in Paschate, Extremam-vnctionem, ac alia Sacramenta, præter,

Pœnitentiam à proprio Sacerdote recipere; tenentur ad alia onera Laicorum, nec sunt admittendi ad diuina, quando interdicto, vel dantibus causam dederunt auxilium, consilium, aut fauorem: & collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expresso voto etiam simplici, vt ibi declaratur, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegiis, quibus Fratres Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum gestent, gaudere debent. Prout in Concilio Lateranensi continetur, etiam si habent in propriis, vel consanguineorum domibus.

In eadem Bulla Leonis X. multa alia præcipiuntur, quæ cùm postea à Concilio Tridentino renouata sint pluribus in locis, (de quibus suprà *in Disputat.* 15. *Quæst.* 4. satis actum est) ideò hîc omittuntur cùm *loco cit.* omnia prædicta sigillatim pertacta sint, & sufficienter examinata.

41 Aduertendum tamen est, multa ex illis, quæ paulò superiùs attulimus in Concilio Lateranensi gestis, fuisse postmodum reuocata à successoribus Pontificibus, vt suis in locis, tam primi, quàm secundi Tomi dicemus; ac per consequens Regularium priuilegia per eosdem successores Pontifices fuerunt reualidata, & ad hoc dicendum moueor, non solùm propter rationes, quas adducit Eman. Roder. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 8 *per totam*, sed etiam ex eo, quòd multi Pontifices post Leonem diuersorum Ordinum priuilegia confirmarunt: excipiendo tantùm, quæ per non vsum sunt reuocata, & quæ sunt contraria Decretis Concil. Trident. ac sacris Canonibus eiusdem scilicet Concil. Trident. cùm in illo Decreta, & Canones continentur; sic confirmat Gregorius XIII. *Bull.* 1. priuilegia Minorū. Eodem etiam tenore confirmat idem Gregorius Bulla 10. priuilegia Cistercienfium; & bulla 13. priuilegia S. Hieronymi Iesuatorum; & Bulla 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis; & Bulla 15. priuilegia Præmonstratensium, & sic de aliis, & excipiendo tantùm quæ non sunt in vsu, & quæ sunt tantùm contra Concilium Tridentinum, firmat magis nostram conclusionem: nec valet dicere, quòd dicta priuilegia erant reuocata, saltem per non vsum; quia ad istam reuocationem per non vsum est necessarius non vsus centum annorum, quos manifestum est non transisse à prædicta reuocatione Leonis X. vsque ad primam confirmationem: immò nec sexaginta.

Item per hoc, quòd Concil. Trident. reuocat aliqua ex priuilegiis reuocatis in dicta Bulla, Leo X. virtualiter insinuat, & vult alia non esse reuocata, sed in suo robore permanere: sicut ex eo, quòd apponendo Pius V. in suo proprio motu, de censibus, aliquas conditiones, ex appositis à Martino V. & Callisto III. in suis decretis de censibus, omittendo alias, colligunt Theologi, istas conditiones omissas à Pio V. non esse iam necessarias pro censibus.

Probatur insuper, & a fortiori, quòd prædicta priuilegia reualidata sint; nam Casarub. *in Compend. priuileg. verb. Concilium, n.* 7. ait, quòd postea Leo X. reualidauit omnia prædicta priuilegia Regularium, & in pristinum statum ea restituit viuæ vocis oraculo; sed in foro conscientiæ solummodò, *& eodem num.* 7. *cit. vers.* notandum est etiam, ait idem Auctor, quod etiam ideo Leo reualidauit, & in pristinum statum restituit omnia Mendicantium priuilegia, pro foro etiam exteriori; & hoc per quandam Constitutionem concessam Prædicatoribus, post præfatum Concilium, quam refert Casarub. *vers. communicatio priuilegiorum, num.* 10 cum derogatione omnium contrariorum, videlicet, *Non obstantibus quibuscunque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, siue Constitutionibus, Ordinationibus, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus.*

Vnde cùm ista Bulla fuerit facta post dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium, in Concilio Lateranensi, & per illam derogetur etiam Constitutionibus editis in Conciliis generalibus, non est dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem Casarub. *loco cit.* quòd consulti super hoc viri docti, ita responderunt. Eadem insinuat Casarub. *vers. priuilegia Fratrum, num.* 18. *&* 19. & expressè id probat multis adductis, Roderic. *quæst. Regular. quæst.* 8. *art.* 10.

Non solùm priuilegia non Mendicantium fuerunt confirmata (vt præmissum est) à Leone X. sed etiam non Mendicantium, vt speciales non Mendicantium Constitutiones eiusdem Leonis restantur; & præcipuè quædam Constitutio eiusdem, pro confirmatione priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, in qua eximit hanc Congregationem à reuocationibus priuilegiorum factis in Concilio Lateran. per hæc præcisa verba.

Dilectis Filiis Rectori Vniuersali, ac Visitatoribus, cæterisque Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranen. salutem, & Apostolicam benedictionem.

Decet Romanum Pontificem gesta per eum, super quibus dubia oriuntur, suæ declarationis arbitrio ita plana reddere, vt nullum valeat exinde dubitationis inuolucrum exoriri. Cùm itaque sicut Nobis nuper exponi fecistis, inter alia priuilegia immunitatis exemptionis, concessionis, & gratiarum, indulta Congregationi vestræ, ac illius locis, & personis pro tempore existentibus, ab Apostolica Sede concessa, & confirmata, fel. record. Sixtus Papa IV. Motu proprio Congregationem ipsam Canonicorum Regularium Lateranensium Ordinis sancti Augustini, illiusque Monasteria, Membra, Ecclesias, Loca, Personas, & eorum Capellanos, qui pro tempore forent in Ecclesiis, & Parochiis eiusdem Congregationis, curam animarum habentes, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcunque Iudicum ordinariorum, & extraordinariorum, aliatúmque quarumcunque personarum, quantacunque ampla præfulgeant dignitate, seu præeminentia, iurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, iure Cathedratici &, charitatiui subsidij, subuentione, & exactione quarumcunque, præstatione, necnon Synodalibus, & alterius cuiuscunque Congregationis, seu processionum euocatione. Ita quòd in Congregatione Canonicorum, personas, Monasteria, Ecclesias, membra, & loca præfata, vtpote prorsus exempta, nullámque excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententiam, seu alias censuras, seu pœnas specialiter, & generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam aliam in Monasteria, Ecclesias, personas, & loca huiusmodi præeminentiam, & iurisdictionem quomodolibet exercere possent, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei, de qua ageretur, vbicunque iniretur contractus, committeretur delictum, & res ipsa consisteret, etiam cum decreto irritante, per quasquam literas prorsus exemerit, & totaliter liberauerit, Congregationémque, & omnia præfata,

præfata, io ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum speciali protectione, atque sua receperit. Ac per easdem suas litteras motu simili statuerit, & ordinauerit, quòd quæcunque literæ Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etiam si in eisdem clausula, priuilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis; non obstantibus, & de quibus expressè mentio fieri deberet, expressè non tenerentur, quæ obuiaret, & contrauenirer huiusmodi priuilegio, aut quibuslibet eius particulis, vt suprà, nisi euidentissimè, & apertissimè appareret, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore esset, huiusmodi indulto, vel alicui eius parti, vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo specialem de verbo ad verbum, ex certa scientia, de huiusmodi priuilegio, & ipsa Congregatione diuersis nominibus eam nominando, per hæc præcisa vocabula, *Congregationem*, *vnitatem de Obseruantia*, *dictas de Frisoneria, nunc Lateranen. appellatam*, causásque legitimas allegaret, quæ his obuiare intenderet, decretum nullius esset roboris, & momenti, aliáque quamplura concesserit, decreuerit, statuerit, atque mandauerit, prout in prædicti Sixti indultis, priuilegiis, ac literis latiùs dicitur contineri.

Quia verò ipso Nos Sacro approbante Concilio, concessiones Fratribus Mendicantibus per Romanos Pontifices prædecessores Nostros, & Sedem præfatam factas, sub certis modo, & forma tunc expressis, per certas Nostras literas moderauimus, ac huiusmodi moderationem ad Religiosos Ordinum quorumcunque extendi, & per eos, etiam seruari debere volumus & decreuimus (vt per illas asseritur) priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratiis, & indultis huiusmodi dictæ Congregationi concessis præiudicatum fuisse, & Congregationem, & alias personas huiusmodi, iuxta moderationem huiusmodi, dumtaxat vti, & gaudere debere. Quamobrem Nos, ad quos ex commissi Nobis officij debito pertinet, omnem ex Apostolicis Constitutionibus dubietatis scrupulum amouere, ne propter veritatis suppressionem quis iure suo frustretur, volentes super hoc dictæ Congregationis statui, & indemnitati prouidere.

Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, per moderationem, & literas Nostras prædictas, nullam priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratiis, & indultis Congregationi præfatæ, & in illius fauorem, vt præfertur, per tot Romanos Pontifices concessis, & iteratis vicibus confirmatis, præiudicium inferri, quemadmodum neque ea sub huiusmodi moderatione comprehensa fuisse, vel esse, aut contineri, & potuisse comprehendi, vel posse; sed quoad huiusmodi moderationem illos permansisse, & permanere; Congregationémque, & illius pro tempore existentem Rectorem Generalem, Visitatores, Abbates, Præpositos, Priores, Canonicos, Personas, Capellanos, & omnes Præfatos illis, absque huiusmodi moderatione, liberè iuxta eorum tenorem, vti posse, & debere in omnibus, & per omnia; perinde ac si à moderatione huiusmodi, & desuper confectis literis, vos expressè excepti fuissetis: Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam Causarū Sacri Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, iudicari, & senrentiari debere. Irritum quoque, & inaoe, si secus super his àquoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis Nostris literis volumus non obstare, cæterísque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quòd transumptis præsentium, manu Notarij publici confectis, & alicuios Prælati sigillo munitis, eadem fides adhibeatur, in Iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur; si illæ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die..... Septembris, 1519. Pontificatus Nostri anno 7.

Habetur in *libro priuileg. Ordin. Canonicorum Regularium Lateranen. Mediolanen. impress. pag.* 478. & originaliter extat hoc diploma in Ecclesia prædictorum Canon. Regular. Alexandriæ Insubrum.

Circa hanc Constitutionem supradicti Leonis, animaduertit Collector *priuil. prædictorum Canonicorum loco cit.* quòd in Concilio Lateranensi, sedente ipso Leone, ad fauorem Episcoporum, & Rectorum Ecclesiarum Parochialium, nonnulla Mendicantium priuilegia limitata, & moderata fuerunt, vtpotè circa Parochiales, eorum Ecclesias, processionum aduocationes, confessiones secularium, Sacratissimæ Eucharistiæ, ac Extremæ Vnctionis administrationem, Ordinum susceptionem, & id genus plurima, prout in Bulla eiusdem Leonis, edita anno 1516. 14. Kalendas Ianuarij, Pontificatus anno 4. quæ incip. *Dum intra mentis arcana*, & est 17. in ordine.

Tum verò ipsa moderatio extensa fuit eademmet Constitutione ad alios Ordines, sed per supradictum priuilegium exempta fuit Congregatio supradictorum Canonicorum Regularium Lateranensium, ac per consequens omnes Ordines, & Coogregationes, quæ communicant cum illis.

Fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia, ac cum fortissimis circunstantiis roborata à Sixto V. anno 1587. die 3. Octobris, Pontificatus sui 3. vt elicitur ex Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Etsi Mendicantium*, quæ extat apud Eman. Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regular. Bulla* 14. eiusdem Sixti V. ex quo sequitur, præfata priuilegia esse reualidata: quia confirmatio priuilegiorum facta ex certa scientia, habet vim restituendi priuilegia reuocata; non solùm auctoritate priuata, sed etiam à iure communi, ex Suar. *lib.* 8. *de leg. cap.* 19. *num.* 4. At supradicta priuilegia ex certa scientia confirmata sunt, vt constat ex dictis; ergo iam erunt reualidata.

Si dicas, ad restituenda priuilegia iam reuocata in Concil. Gener. quod requiritur, vt fiat de Concilio specialis mentio, per clausulam, *Non obstante reuocatione talis Concilij*, vel saltem, *Generalis Concilij* in communi, ex Suarez *loc. cit. num* 5. & Eman. Roder. *tom.* 1. *quæst. Regular. quæst.* 8. *art.* 10. vbi multos Doctores cumulat: sed in clausulis Bullæ Sixti V. confirmatiuæ priuilegiorum Ordinis Minorum, non est talis clausula; ergo per illam Bullam non erunt reualidata priuilegia, per Concilium Lateranense, sub Leone X. reuocata.

Respondet argumento, Laurent. de Peirin. *Con.* 1. *declarat. priuileg. Ordin. Minim. Constitut.* 4. *Iulij* 11. §. 3. *num.* 11. quòd ista clausula, *non obstantibus Constitutionibus Concilij Generalis*, licèt explicitè non sit apposita, est tamen implicitè, quatenus scilicet, confirmat dicta priuilegia, dummodo decretis Sacri Concilij Tridentini non sint contraria; quæ exceptio, vt iura clamant, firmat regulam in contrarium, quasi velit Sixtus V. per hæc verba: *Dummodo Decret. Sacri Conc.* &c. confirmare, & innouare omnia Regularium priuilegia, quæ contra Decreta Concil. Tridentini non sunt, etiam si derogent Constitutionibus aliorum Conciliorum: alioquin illa clausula, *Dummodo Decretis Sacri Concilij*, &c. esset superflua.

Corroboratur id, quod dictum est, nam expressiùs, & clariùs prædicto Concilio Lateranensi per Gregorium XIII. derogatum est, qui teste eodem Laurent. de Peirin. *loc. cit. num.* 13. in eius constitutione confirmatiua priuilegiorum; hæc adhibet verba. *Non obstantibus præmissis, ac quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, etiam Generalis Concilij Lateranensis, vltimò celebrati.* Ex quibus manifestè remanet decisum, supradicta priuilegia remanere in suo robore, neqoe obstare Concilium Lateranense prædictum, neque quoad forum internum, vel externum; ita Passarellus *in not. priuil. not.* 12. & Ioan. de la Cruz, *lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 5. conclus.* 3. quos citat, & sequitur idem Laurent. de Peirin. *loco citato.*

Postremò probatur ex eodem Ioanne de la Cruz *loco cit. versic. tandem ista*, vbi per Bullam Pauli V. quæ incipit. *Ad perpetuam rei memoriam*, edita prima die Decembris, anno 1609. probat priuilegia præfata non esse reuocata: quia Paulus V. in dicta Bulla innouat, & confirmat illa priuilegia tam pro foro interno, quàm externo; & addit, quòd etiam à Clemente VIII. ex certa scientia, fuerunt huiusmodi priuilegia confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non sunt in vsu; sed illa tantùm, quæ Decretis Concilij Tridentini non aduersantur.

Insuper idem Ioannes de la Cruz, idipsum confirmat ex literis quibusdam monitorialibus Auditoris Cameræ Apostolicæ, ad fauorem, & pro manutentione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, datis Romæ die 11. Octobris, 1612. vbi Illustriss. Card. Ioannes Dominus Spinula fidem facit, Sanctissim. Pontificem Paulum V. ad instantiam Procuratoris Generalis Fratrum Prædicatorum, manutenere, & velle in suo robore manere omnia priuilegia, qoomodolibet à prædecessoribus dicti Summi Pontificis, etiam per viam communicationis, dicto Ordini Prædicatorum concessa.

Præcipitur pariter in eisdem literis, omnibus Ordinariis, & aliis Superioribus, sub grauissimis censuris, ne eos impediant, quominus eisdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, & aliis indultis vti valeant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm confirmatis, vel sublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, censeantur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia vnius Religionis, si confirmata fuerint in forma communi, non propterea censentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad instar illorum concessa.*

2 Limita, *si confirmatio esset, ex certa scientia; vel esset clausula in priuilegio ad instar, quòd respiciat præterita, & præsentia, & futura priuilegia alterius Religionis.*

3 *Priuilegiis vnius Religionis confirmatis, censentur etiam confirmata priuilegia concessa ad instar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum.*

4 *Priuilegiis sublatis alicuius Religionis, quando sentiantur sublata, seu reuocata priuilegia ad instar illorum aliis Ordinibus, seu Congregationibus concessa, ostenditur.*

QVoad primi Quæsiti partem, nimirum quoad confirmationem, respondeo, quòd si priuilegia vnius Abbatiæ, vel Congregationis Monachorum, seu alterius Religionis, iam Mendicantium, quàm non Mendicantium, fuerint confirmata in forma communi; non propterea censentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad instar illorum concessa. 1

Secùs erit dicendum, si confirmatio ex certa scientia facta sit, & in priuilegio ad instar alteri Religioni concesso extet clausula, quòd respiciat priuilegia alterius Congregationis, non solùm præterita, & præsentia, verùm etiam futura. Ratio est, quia concedens priuilegium ad instar alterius, solùm dirigit mentem suam ad id, quod iam est alteri concessum, non autem ad concedendum; nisi in eo exprimatur, Bald. *in l. omnia C. de Episc. & cler.* Suar. *de legib. lib. 8. cap.* 15. *n.* 2. quando verò non modò præterita, atque præsentia, verùm etiam futura concessa fuerint; tunc per confirmationem priorum priuilegiorum, confirmata etiam censentur ad instar eorumdem aliis concessa: talis enim confirmatio est veluti noua quædam eorum concessio, vt tenet Bart. *in l. more maiorum ff de iurisd. omn. iud.* quem refert Rodetic. *tom. 1. quæst.* 8. *art.* 2. & Miranda *in Man. Prælat. tom. 2. quæst. 42. a. 5. conclus.* 2. 2

Vnde confirmatis priuilegiis vnius Religionis, censentur etiam confirmata prioilegia concessa ad instar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum illi Religioni, cuius priuilegia confirmata fuerunt; ita Roder. & Mirand. *loco citato*, & Surd. *dicto lib. 8. de legib cap.* 19. *num.* 10. vbi etiam censet, id valere, etsi confirmatio sit in forma commoni; quia etiam confirmatio in forma communi, gratia, & priuilegium est: Ita etiam Laurent. de Peirin. *in declarat. constit. 4. Iulij II. pro suo Ord. Minim. num. 12. tom.* 1. & hæc quoad confirmationem. 3

Quo verò ad reuocationem est dicendum, quòd sublatis priuilegiis alicuius Ordinis, siue Congregationis non censentur sublata, seu reuocata prioilegia ad instar illorum aliis Ordinibus, seo Congregationibus concessa. Nam priuilegia concessa studio Bononiensi ad instar priuilegiorum studij Senensis non censerentur sublata, & reuocata, si reuocarentur, aut perderentur priuilegia dicti stodij Senensis. 4

Ratio est, quia priuilegia alicui Congregationi, seu Ordini ad instar alterius concessa, non dependent ab aliis, quoad eorom conseruationem: sed quoad productionem tantùm; & statim, vt conceduntur, fiunt propria illios Ordinis, cui ad instar concessa sunt. Ex his infertur, quòd si aliquæ Religiones obtinerent aliqua priuilegia ad instar Ordinis Humiliatorum, qui fuit extinctus à Pio V. Pontifice Maximo; huiusmodi prioilegia aliis Religionibus per viam communicationis concessa, quantùm ad ea non censentur sublata, aut reuocata, licèt sint extincta quantùm ad dictum Ordinem Humiliatorum: Ratio est, quia statim ac alteri Ordini, seu Congregationi conceduntur, seu communicantur, eiusdem propria, ac ab aliis independentia efficiuntur, ita Guliel. & Bald. *in l. priuilegia, C. de sacrosanct. Eccl.* quos refert, & sequitur Panormit. *in cap. super specula, num.* 6. Roder. *tom. 1. quæst. Regular. quæst. 9. art.* 9. Mirand. *loc. cit. art. 5. conclus.* 1. de quo latiùs agendum erit in hac *Disput. Quæst.* 5.

QVÆSITVM V.

Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.

SVMMARIVM.

1 *Refertur Iulij II. reſponſum, ad propoſitum Quæſitum.*

2 *Quod interpretantur Collector priuileg. Mendicant. & alij, qui eum ſequuntur, ſed malè,* vt num. 6.

3 *Confirmatio ex certa ſcientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

4 *Confirmatio ex certa ſcientia, habet vim nouæ conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidū eſt.*

5 *Confirmatio ex certa ſcientia, non dicitur ſimplex confirmatio, ſeu innouatio, ſed ampliatio, vel noua conceſſio.*

6 *Confirmatio ſimplex priuilegiorum ex certa ſcientia, cùm poſſit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vſu ſunt.*

7 *Clauſula,* Ex certa ſcientia, *non tollit effectum intentionis.*

1 HÆc quæſtio ſulet ſæpè ſæpiùs in materia practicabili inter Doctores diſputari; qui in ea decidenda in varias diuiſi ſunt ſententias. Cuius tamen reſolutio abſque dubio pendet ex reſponſo Iulij II. incip. *In militantis Eccleſiæ agro,* quod refert Roderic. *tomo 1. Bullar. pag.* 570.

Confirmauerat enim Summus Pontifex Sixtus IV. ex certa ſcientia, per illa verba, *Et de nouo concedimus,* priuilegia Minoribus Fratribus conceſſa. Quæſitum deinde fuit à Iulio II. vtrùm huiuſmodi confirmatio comprehendat ea priuilegia, quæ iam in vſu non erant? Reſpondet Iulius prædictus negatiuè; quòd ſcilicet priuilegia, quæ in vſu non ſunt, minimè confirmantur.

2 Sed contrà inſurgit Collector priuileg. Mendicant. prout eum refert Roderic. *quæſt. Regular. tom.* 1. *quæſt.*8. *art.*2. *ad finem*. aſſerens hoc Iulij II. reſponſum datum fuiſſe abſolutè, & generaliter propter defectum relationis: hoc eſt, Iulius II. ita reſpondit, quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis; ac prouide, quòd in ea reperiebantur clauſulæ, *Ex certa ſcientia, Mera voluntate, Motu proprio, & pro potiori cautela*, & quòd ſi de his clauſulis plenè informatus fuiſſet, contrarium reſponderet; & hoc ipſum poſt Cordub. repetit Suar. *de legibus, lib* 8. *cap.*20. *num.*9. aſſerens non videre, quid aliud poſſit reſponderi.

3 Pro illis poterunt aliqua afferri, quæ ſuam videntur aſtruere opinionem; & in primis, quòd confirmatio illa *Ex certa ſcientia*, actum nullum confirmat, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxta text. *in cap.*1. *de tranſact. in fin:* quòd in hac confirmatione procedere notauit Gloſſ. *in cap. quia intentionis* 29. *de priuil.* & ſequuntur ibi omnes, & præcipuè ex aliis, Suarez *d. lib.* 8. *cap.*18. *à num.*12. & nonnulli citati à Barboſ. *in collect. ad cap. cùm dilecta*, 4 *n.*18. *de confirmat. vtili.*

4 Tum quia eadem confirmatio habet vim nouæ conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidum eſt, vt cenſuit Rota, *in Iacen. Vicariæ*, 27. *Ian.*1614. *coram bon. memor. Buratto, impreſſ.* per Farinac. *deciſ.*513. *num.*6. *part.*2. *Recent.*

Tum quia non dicitur ſimplex confirmatio, ſeu innouatio, ſed ampliatio, & noua conceſſio, *cap. ſi Apoſtolica,* & ibi Gloſſ. *in verb. confirmamus, de præbend. lib.*6. Gozadin. *conſ.*62. *num.*15. Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num.*20. 5

Ego tamen, his minimè refragantibus, aduertendum duxi cum Barboſ. *in collect. ad dictum c. cùm dilecta, num.*19. confirmationem illam Sixti IV. fuiſſe generalem priuilegiorum Fratribus Minoribus conceſſorum; nec de ſingulis, etiam de ipſorum iuſtitia, ac validitate, cauſæ cognitionem præceſſiſſe; vnde cùm poſſit referri ad priuilegia valida, quæ in vſu ſunt, & ad inualida, vel quæ aliàs non ſunt in vſu, ad ea tantùm debet referri, quæ valida, & in vſu ſunt, iuxta celebrem doctrinam Antonij de Butr. per text. ibi, *in cap. dudum, num.*15. *de decim.* multum commendans, quòd benè notetur, cùm alibi non reperiatur; ſequuntur Alexand. *conſ.*39. *n.*10 *volum.*4. Gabed. Luſitan. *deciſ.*3. *num.*5. *part.*2. Rota *deciſ.*11. *num.*3. *part.*2. *Recent.* & confirmari poteſt ex text. & quæ ibi notant Abb. & alij communiter, *in cap.*1 *verſic. nec conſtitutione, de iis, quæ fiunt à maiori parte Capituli,* & *in cap.*1. *de iureiuran. lib.*6. 6

Non obſtat, quòd Pontifex ex certa ſcientia ſe confirmare adiecit; non enim ideò ſequitur, ex certa ſcientia feciſſe; & plenè de ſingulis informatum fuiſſe; immò defectus intentionis poteſt præſumi reſpectu eorum, quæ vel iniuſta ſunt, vel per non vſum ſublata; quem defectum intentionis clauſula illa, *Ex certa ſcientia*, non tollit, iuxta ea, quæ ad hoc propoſitum tradunt, Menoch. *conſ.*1. *num.*432. Sanchez, *de matrim. lib.*8. *diſp.*4. *num.*6. Rodolphin. *de ſuprema, ſeu abſoluta Princip. poteſtate, cap.*6. *num.*5. Aldred. *pro omnimod. Regul. exempt. part.*2. *cap.*1. *num* 11. & ita reſpectu eorum, de quibus Pontifex non habuit notitiam magis reducitur ad confirmationem in forma communi, quæ non reddit actum de inualido validum, ſed illud confirmat, prout antea erat, & in eodem robore, & ſtatu eum relinquit, iuxta text. *in cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. præbend.* & *in cap. examinata, de conceſſ. vtil.* cum ſimilibus, de quibus Rota *deciſ.*192. *num.*3. *part.*1. *Recent.* & *deciſ.*229. *num.*11. & *deciſ.*405. *num.*1. *part.*2. *Recent.* 7

Quapropter facilius, & præſtabilius eſt aſſerere, iuxta ſupradicta reſpondiſſe Iulium II. quàm ab illius Pontificis interpretatione temerè recedere cum Collectore priuilegiorum, & aliis, qui eum ſequuntur.

QVÆSITVM VI.

Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Quatenus ſint in vſu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam, ſi adſit clauſula,* Ex certa ſcientia.

2 *Canones Sacri hìc intelliguntur, qui ſunt inſerti in Concil. Trident.*

3 *Verba,* Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur, *reuocant ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio Trident. reuocata ſunt per clauſulam,* Non obſtantibus, &c.

4 *Defectus omnes iuris poſitiui ſupplet clauſula,* Supplentes, &c.

5 Iuris naturalis defectus non supplet clausula, Supplentes, &c. prout nec supplet defectus, qui concernunt personam supplicantis.

6 Clausula, Prorsus eximimus, &c. vis, & effectus ostenditur.

7 Dictio, Prorsus, excludit omnia, & singula, quæ in contrarium excogitari possunt.

8 Clausula, Nobis, & successoribus Nostris, canonicè intrantibus, vis, & effectus ostenditur.

9 Contrauenientes clausulæ, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. peccant mortaliter.

10 Clausula, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. importat comminationem priuationis beneficiorum.

11 Priuilegij Pontificij infractores, in quo adest clausula, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. subijciuntur pœnæ arbitrariæ.

12 Clausula, Sublata, &c. claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi.

13 Priuilegium munitum clausula, Sublata, &c. vbi non intrat, tunc hæc clausula, nihil operatur.

14 Maiora expressis non comprehendit clausula, Sublata, &c. nec se extendit vltra limites principalis dispositionis.

15 Clausula, Sublata, &c. non obstat dicenti gratiam non comprehendere casum, de quo agitur.

16 Priuilegium, seu facultas facta pro foro conscientiæ, in exteriori suos operatur effectus secundùm aliquos, cuius contrarium verius est; vt num. 17.

18 Clausula, Sine Parochiæ præiudicio, vis, & effectus ostenditur.

19 Specificationis specialis vim habet clausula, In omnibus, & per omnia, in priuilegiis inserta.

20 Expressionis specialis habet vim clausula, Motu proprio.

21 Vitium subreptionis tollit clausula, Motu proprio, nisi procedat subreptio ex re ipsa, vel contingat in falsa causa expressione

22 Iuri tertij, non solùm in re, sed etiam ad rem, non præiudicat clausula, Motu proprio.

23 Præiudicium tertij non infert clausula, Motu proprio, maximè quando non præcessit causæ cognitio.

24 Priuilegium contra ius alterius obtentum, non firmat clausula, Motu proprio.

25 Contraria omnia censentur sublata, absque alia derogatione, stante clausula, Ex certa scientia.

26 Tertij in graue præiudicium nihil operatur clausula, Ex certa scientia.

27 Subreptionis præiudicium, non tollit clausula, Ex certa scientia, nisi quando Princeps informatus processerit.

28 Clausula, Ex certa scientia, non operatur in iis, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam.

29 Princeps vbi scribit, De plenitudine potestatis, nihil opponi potest contra priuilegium, vel quòd gratiam annullet.

30 Solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit clausula, De plenitudine potestatis.

31 Tertij in præiudicium nihil operatur clausula, De plenitudine potestatis.

32 Regula de iure quæsito non tollendo, non derogat clausula, De plenitudine potestatis.

33 Clausula, De plenitudine potestatis, nihil operatur, quando ea vtens, de negotio informatus non est.

34 Clausula, De plenitudine potestatis, si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili.

35 Facta, De plenitudine potestatis, sine causa, dicuntur, per allusionem, fieri de plenitudine tempestatis.

36 Clausula, Non obstantibus, &c. tollit omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possunt

37 Clausula, Non obstantibus, &c. non auget plus quàm gratia conferat.

38 Dispositio, super qua est apposita clausula, Non obstantibus, &c. si nulla existeret, illa clausula nihil operaretur.

39 Derogatorius derogatoriarum, quando deroget clausula, Non obstantibus, &c. ostenditur.

40 Priuilegium ad pias causas, vel commiserationis causa, seu publicæ vtilitatis gratia concessum, non derogat clausula, Non obstantibus, &c.

41 Expressionis indiuiduæ vim habet clausula, Pro expressis, &c. cum omnibus suis qualitatibus.

42 Derogationis specialis vim habet clausula, Pro expressis, &c.

43 Derogatorias derogatoriarum tollit clausula, Pro expressis, &c.

44 Tertij in præiudicium non operatur clausula Pro expressis, &c.

45 Intentionis defectum non tollit clausula, Pro expressis, &c.

46 Clausula, Quorum tenores, &c. vis, & effectus remissiuè.

47 Clausula, Decernens irritum, &c. irritat omnia, quæ in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipso iure.

48 Titulum, & possessionem inficit decretum irritans quando intrat constitutio, cui adhæret.

49 Formam inducit clausula, Decernens irritum, &c.

50 Clausula, Decernens irritum, &c. etiam si non extendatur, suos operatur effectus.

51 Tempus vnum, quòd videatur alteri inesse, operatur clausula, Ex tunc, prout ex nunc.

52 Clausula, Ex tunc, prout ex nunc, operatur, -e actus postea factus, censeatur iam à principio factus.

53 Clausula, Ex tunc, prout ex nunc, non est retrotractiua ad diem data in præiudicium iuris alteri medio tempore quæsiti.

54 Clausula, Pro maiori cautela de nouo concedimus, nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio.

55 Clausula, Sicut accepimus, posita in gratiis motus proprij, non eget iustificatione, secus in gratia ad partis instantiam.

56 Clausula, Contradictores, &c. intelligitur de eo qui de facto, & iniustè contradixit.

57 Clausula, Appellatione remota, non solùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes.

58 Clausula, Appellatione remota, non impedit, quin possit Iudex ex legitima causa, recusari.

59 Tertij respectu comparentis pro suo interesse nihil operatur clausula, Appellatione remota.

60 Appellationem ab interlocutoria, non tollit clausula, Appellatione remota.

61 Legibus quæ in communi conueniunt, priuilegia etiam conuenire, & cum sua proportione, applicari possunt.

62 Lex interpretari debet, ne inutilis reddatur

63 Verba debent aliquid operari.

64 Priuilegium dici non potest illud, quod nobis specialiter conceditur.

65 Lex vbi nō distinguit, nec nos distinguere debemus.

66 Lex vna indistinctè loquens, per aliam distinguitur, & limitatur.

67 Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctorum non se extendit.

68 Verba

68 *Verba sunt intelligenda , non secundùm quod sonant , sed secundùm mentem , & intentionem proferentis.*

69 *Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem , & communem vsum loquendi.*

70 *Verba debent interpretari naturaliter , & propriè, & verè ; non autem accidentaliter , ciuiliter , & fictè.*

71 *Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis.*

72 *Priuilegium quando latè, quando verò strictè sit interpretandum , ostenditur* ; & num.74. 75.

73 *Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet ; nisi fiat mentio de ista enormi læsione.*

76 *Priuilegia dubia Regularium , dubietate orta ex ambiguitate verborum , & ex Iuristarum interpretatione , in fauorem Regularium sunt interpretanda.*

Statuta Regularium non ita rigorose interpretari debent , vt apices iuris seruentur , sed amplianda sunt ex bono . & æquo.

HVcúsque latè egimus de priuilegiis , priuilegiorúmque communicatione, confirmatione, & innouatione ; quia verò in eis reperiuntur quamplures clausulæ apponi solitæ , ex quibus genuina pender eorum interpretatio ; ideo me gratum facturum esse censui Abbatibus , & aliis quibuscunque huiusmodi Priuilegii quomodolibet fungentibus , si de principalium clausularum vi , & effectibus aliqua in præsenti breuiter dixerim, in hunc qui sequitur modum.

CLAVSVLA PRIMA.

Quatenus sint in vsu , & sacris Canonibus , ac Decretis Concilij Tridentini non aduersentur.

1 HÆc clausula , quæ in confirmationibus priuilegiorum frequens est, confirmat tantùm in prima eius parte priuilegia illa , quæ sunt in obseruantia, suúmque valorem retinent ; non autem ea, quæ inualida , & amissa sunt per non vsum, vel per contrarium vsum : secus autem si sunt in vsu , quamvis inualida per quamcunque aliam causam ; quia tunc, & eo casu per confirmationem ex certa scientia reualidantur, & innouantur ; ita docent Roderic. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.*8 *art.*3. Suar. *de leg. lib.*8. *cap.*18. *num.*16. Ioannes de la Cruz , *de stat. Relig. lib.*2. *cap.*3. *dub.*2. *conclus.*6. Laurent. de Peitin. *in declarat. priuileg. suo Ordini Minimorum concessorum, tom.* 2. *super Constitut.* 1. *Gregorij X I I I. num.* 1. D. August. Barbosa , *de clausul. vsufrequent. clausula* 124. *num.* 1. *secundùm Lugdun. impress.*

Circa alia huiusmodi clausulæ verba , *Et Sacris Canonibus*, obseruandum est, quòd Sacri Canones, de quibus in præsenti , intelliguntur illi , qui in corpore iuris communis inserti sunt , atque illud constituunt; quia cum omnia ferè priuilegia sint contra ius commune , huiusmodi confirmationes parum , aut nihil operarentur ; sed sunt Canones inserti in Concilio Tridentino ; quod ostendit dictio illa , *Et* , quæ est coniunctiua , & coniungit Canones Concilij , cum ipsius Decretis ; ita Hieronym. à Sorbo *in annotat. ad Compend. priuileg. verb. priuilegia Fratrum, versic. est etiam aduertendum* , Roderic. *dicta quæst.*8. *art.*8. Laurent. de Peitin. *loco cit. num.* 2. D. August. Barbos. *de clausul. vsufrequent. claus.* 52. *num.*4. & *clausul.* 124. *num.* 2. *secundùm Lugdun. impress.*

Circa alia verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersantur* , notandum , quòd per illam reuocantur solùm priuilegia , quæ à prædicto Concilio reuocata sunt per clausulam , *Non obstantibus* , &c. quæ clausula in eiusdem Concilij decretis , aliquando apponitur , aliquando verò non , vt patet obseruantibus : aliud est enim quòd priuilegia sint Tridentinæ Synodi contraria , aliud , quòd sint ab ea reuocata ; ea enim sunt simpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur ; at quæ non reuocantur tacite admittuntur.

Nec obstat , quòd ipsum Concilium *sess.*25. *de Regular. cap.*22. omnia , & singula in superioribus decretis contenta obseruari præcipiat , *Non obstantibus quibuscunque priuilegiis*, &c. nam intendit ea tantùm reuocare , quæ aduersantur decretis eiusdem *sess.* 25. *de Regular.*) non autem illa , quæ sunt contra decreta aliarum sessionum. 3

Nec item obstat , quòd Pius I V. per Bullam, incip. *In Principis Apostolorum Sede*, reuocauerit omnia priuilegia , & indulta , quæ Tridentinæ Synodi decretis contrariantur ; quia cùm ea Constitutio edita sit ad maiorem obseruationem, & robur Decretorum Concilij, intelligenda, & explicanda est, provt idem Concilium intelligitur , & explicatur secundùm doctrinam Suar. *de leg. lib* 8. *cap.* 18. *num.* 18. Nauar *in Manual. cap.*27. *num.*190. Roderic. *d. quæst.*8 *art.*6. Laur. de Peitin. *loco cit. num.* 3. Qui in fine addit , sensum communem istius clausulæ , modò obtinere in praxi, vt per eam censeantur derogata priuilegia, non solùm quæ à Concilio per clausulam , *Non obstantibus* , derogantur , sed etiam ea , quæ sunt eidem Concilio simpliciter contraria.

I I.

Supplentes omnes , & singulos defectus , &c.

HÆc clausula , quamuis suppleat omnes defectus iuris positiui , secundùm Monet. *de commut. vlt. volunt. cap.*7. *num.*158. Viuian. *in prax. iurispatr. lib.*13. *cap.*8. *num.*158. *in nouiss. impress.* D. August. Barbos. *de clausul. vsufreq. claus.* 177. *num.* 2. 4

Nun supplet tamen defectus iuris naturalis , *Clement.*1. *§. cæterùm, de re iud.* Mart *de claus.* 1 *claus.*171. *num.*7. Cardin. Tusch. *tom.* 1 *lit. C. concl.* 343. *num* 15. Monet. *d. cap.*7. *num.* 558. vbi ampliat procedere, licèt adsit simul clausula, *Ex plenitudine potestatis* , & *Ex certa scientia*. Viuian. *d cap.*8. *num* 168. D. Augustin. Barbos. *d. claus.* 177. *num.*8. 5

Nec etiam tollit defectus substantiales , Mart. *d. claus* 181. *num.*9 Roderic. *quæst. Regular tom.* 1. *quæst.*8. *artic.*15. Viuian. *d. cap.*8. *num.*165. D. August. Barbos. *d. claus.* 77. *num.* 11. Nec supplet defectus , qui concernant personam supplicantis , vel contrahentis, Stephan. Gratian. *disceptat. forensium cap.*599. *num.*9. Monet. *d cap.*7. *num.*159. Mart. *d. claus.*181. *num.*1. Menoch. *cons* 1. *num.*412 Viuian. *d cap.*8. *num.*169. Provt nec supplet defectum causæ , Magon. Lucen. *decis.*12. *num.*21. D. August. Barbos. *d. claus.* 177. *num.*19. vbi aliqua de hac clausula prosequitur.

I I I.

Prorsus eximimus , ac totaliter liberamus.

HÆc clausula propter suam generalitatem , non solùm derogat priuilegiis priuatæ personæ concessis, sed etiam Vniuersitati in genere , vel in specie, sub quibuscunque tenoribus , etiam motu proprio , & ex certa scientia , vel de plenitudine potestatis , aut per viam generalis legis, & statuti perpetui ; ita Henriquez *in summ lib.*7. *de indulg. cap.*17. *num.*4. asserens 6

in commento littera F. huiusmodi clausulam sic geminatam excludere omnem interpretationem in contrarium : est enim de natura illius dictionis , *prorsus*,
7 excludere omnia , & singula , quæ in contrarium excogitari possunt, *cap statutum*, *§. prouisurus*, *de rescript. lib. 6.* quod ad id citat D. August. Barbos. *de diction. vsufrequent. dict. 194. n. 1 secundùm Lugdunens. impress.*

I V.

Nobis , & Successoribus Nostris canonicè intrantibus.

8 TEndit hæc clausula ad hoc , quòd licèt omnis, qui erit verus successor talis Pontificis canonicè in Pontificatum introire dicatur ; additur tamen illa particula , *canonicè intrantibus* , ad innuendum , nos non debere obedire , nec subiici illi , qui non per ostium , sed aliunde intruderur in ouile Domini ; ita Laurent. de Peirin. *in declar. priuileg. Ordin. Minimorum , Constitut. 2. Sixti IV. §. 9. num. 11.*

V.

Indignationem Omnipotentis Dei , &c.

9 HÆc clausula , quæ teste Lauden. *in tract. de priuileg. quæst.* 18. consueuit apponi in priuilegiis Apostolicis , facit vt illi contrauenientes mortaliter tantùm peccent ; quia hoc est virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus sancti, secundùm Laurent. de Peirin. *in declar. priuil. Ordin. Minim tom. 1. Constitut. 3. Sixti IV. §. 4. num. 7.*

10 Verùm Bald. *in cap. 1. §. porrò. num.* 6. quæ sit prima causa feudi amittendi , putauit importare quoque comminationem priuationis beneficiorum, prout illum referunt Cardin. Tusch. *verb. indignationis pœna, conclus.* 91. Marchesan. *de commiss. part. 1. pag. 422. num. 104. in vltima impress.*

11 Ego verò probabilius existimo infractores Pontificij priuilegij , in quo adest huiusmodi clausula, subiici pœnæ arbitrariæ , sicuti docent Martin. Lauden. *d. quæst.* 18. Belench. *de chartt. subsid. quæst. 44.* Erasm. à Cokier *de iurisdict. Ordin. in exempt. part. 4. quæst. 61. num.* 1. Ioannes à Cokiet. eius frater , *in Eschol. ad præf primar. Imperat in fine* ; refert , & sequitur D. August. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequent. claus. 91.*

V I.

Sublata , &c.

12 PRoprius effectus huius clausulæ est , claudere os Iudici , & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itavt pars, quæ venit contra literalem priuilegij intellectum , audiri non valeat , nisi obtenta ab ipsomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris apertione ; sicuti benè tradunt Marchesan. *de commiss. part. 2. pag. 441. num. 3. & pag. 547. n. 2. in vlt. impress.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss. 66. num. 3. cum seqq.* Nicol. Garz. *de benefic. part. 6. cap. 3 num.* 98. Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap. 7. num.* 113. Card. Tusch. *tom. 1. lit. C. conclus. 344. num. 7.* & plures alij citati à D. Barbos. *de clausul. vsufrequent. clausul. 175 n. 3. secundùm Lugdunen. impress.* quibus addo Viuian. *in prax. iurispatron. lib. 13. cap. 8. numer. 146. 1. vltima impress.* in tantùm , vt si Iudex contrarium faciat, vel retrò procedendo , processus exinde factus est ipso iure nullus, Cardinalis Tuschus *dicta lit. C. concl. 345.* Viuian. *d. cap. 8. n. 147.* D. August. Barbos. *d. claus.* [illegible] *num. 5.*

Intellige , hanc clausulam præ[illegible] suum operari , postquam fuerit cognitum [illegible] dispositionem , Rota *decis. 423. num. 5. part. 2* [illegible] quia aliàs nihil operatur , qu[illegible] & in ca[illegible]us [illegible] quibus priuilegium , ea in[illegible] [illegible] dùm Anton. Gabriel *comm. lib. 6. tit de claus.* [illegible] *num.* 8. & alios , quos refert D. Augustin. Barbos. *d. clausul. 175. num.* [illegible].

Est enim hæc clausula tantæ efficaciæ, tá[illegible] præiudiciali , vt non se extendat vltra [illegible] palis dispositionis, nec comprehendat materia[illegible] sis, ex Gonzal. *d. gloss. 66. num.* 31. Nic[illegible]. Garz. *d. cap.* [illegible] *num. 84. cum seqq.* Et ideò non obstat dice[illegible] 14
tiam non comprehendere casum , de quo a[illegible] 15
per Put. *decis. 48 n. 6. lib 1. in correct.* Monet. *d.* [illegible] *num.* 229. nam per huiusm[illegible] clausulam n[illegible] pediri poterit, quominus Iudex pos[illegible] comprehensione , Rota *deci*[illegible] *9. in fine , part. 2. Recent.* D. August. Barbos. *de claus 175. num* [illegible].

V I I.

In foro conscientiæ.

16 NOn defuerunt Doctores grauissimi, qui constanter tenent priuilegium , seu facultatem factam pro foro conscientiæ , in exteriori suos operari effectos , vt in casu frequentissimo exemplum ponentes de absolutione censurarum, vel dispensationibus irregularitatum , factis virtute priuilegiorum Mend[illegible]ntibus , competentium, & aliis Religionibus , de quibus Roder. *quæst. Regul. tom. 1. q. 61. art. 2. cum seqq.* aut quæ fiunt ab Episcopo , auctoritate Concil. Trident. *sess. 24 de reformat. cap. 6.* vel per *Bullas Cruciatæ*, aut similes , quæ facultatem faciunt limitatam ad forum conscientiæ , vt notat Henriquez *in summ. lib.* [illegible] *§. 2. lit. V. & lib. 14 cap. 20. §. 1.* contendens sic absolutos à benigno Iudice admittendos esse , vt benignè absolutos etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contra eos, verior extat aliorum sententia, meritò existimantium , absolutum quoad forum conscientiæ , licet de absolutione constet , indigere alia absolutione pro exteriori , vt scilicet ab alio pro absoluto , seu dispensato habeatur : ac proinde priuilegium , seu concessionem pro foro conscientiæ, minimè prodesse in foro exteriori, vt bene resoluunt Sayr, *de cens. lib. 2. cap. 10. num. 31.* Couar. *in cap. alma mater part. 1. §. 11. num. 16. & lib. 2. variar. cap. 10. num. 3.* Nauarr. *in Manual. cap. 27. num. 278. ad fin.* Sanchez , *de matrim. lib. 3. disput. 15. num. 17 vers. ad quartum*, quos refert , & sequitur D. August. Barbos. *in suo nouissimo tractatu , de locis commun. argum. iur*[illegible] *vsufreq. loco 5*[illegible] *num. 3. cum seq.* vbi à *numer.* 6. disputat quid dicendum, quando expressè facultas concessa in priuilegio limitatur ad forum conscientiæ.

V I I I.

Sine Parochiæ præiudicio.

18 VBi Pontifex in priuilegiis dicit , vitandum esse præiudicium ab exemptis , & priuilegiatis , intelligit tantùm circa decimas , & [illegible], à laicis exhiberi solitis ; vt d[illegible] Sixtus IV. referente Ioanne à Cruce , *de Stat. Relig. lib. 2. cap. 5 dub. 7. conclus. 2.*

Plura cir[illegible] clausulam , *Sine pr*[illegible] [illegible]cupas , c[illegible] D. August. Barbos. [illegible] *tractat. de clausul. vsufreq. claus. 15*[illegible]. *secundùm Lugdun.* [illegible]

IX.

In omnibus, & per omnia.

19 HAbet hæc clauſula in priuilegiis, & alibi inſerta, vim ſpecialis ſpecificationis, vt tenent Marc. *de clauſul p.*1. *clauſ* 61. *n.*4. Cardin. Tuſch. *lit.C conclus* 354. *n.*1. D. Auguſt. Barboſ. *de clauſul. vſufreq. clauſ.* 67. *n.* 7. *ſecundum Lugdun. impreſſ.* & ideò ob hanc magnam efficaciam operatur, vt exæquata vnam, & eandem naturam habeat, & nulla ſit penitùs differentia, §. 1. *verſic. per omnia ferè Inſtitut. de donat.* Bertazol *de clauſ. inſtrum. clauſ.* 21. *n.* 1. vbi ſubdit importare perfectionem, & integritatem diſpoſitionis, Card. Tuſch. *de concluſ.* 354. *n.*6.

X.

Motu proprio.

20 HÆc clauſula, quia habet vim ſpecialis expreſſionis; vt tradunt Anton. Gabr *commun. lib.*6. *tit. de clauſ. concluſ.* 2. *n.* 93. Monet. *de commun. vltim.* 21 *volunt. cap.* 7. *n.* 93. Ideò tollit vitium ſubreptionis, *cap. ſi motu proprio, de prebend. lib.*6. *Clem. ſi Romanus, eod. tit.* cum aliis *cit.* à Suarez *de legib. lib.*8 *c* 12. *n.* 11. Sanch. *de matrim. lib* 8. *diſp.* 21. *n.* 47. *cum ſeqq.* & à D. Auguſt. Barboſ. *de clauſ. vſufreq. clauſ.* 79. *n.* 16. *ſecundùm Lugdun. impreſſ.* niſi ſubreptio huiuſmodi procedat ex ipſa, ſecundùm Seraph. *deciſ.* 398. *n.* 5. Rot *deciſ.* 656. *n* 4. *in princip. p.* 1. *Recent.* vel contingat in falſæ cauſæ expreſſione, ex Suarez *d. c.* 12. *num.* 11. *cum ſeqq.* & Sanch. *d. diſput.* 21. *num.* 52. & D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 79. *n.* 23. vel fit in tacenda inhabilitate perſonæ, Gabriel. *d. concluſ.* 2. *num.* 44. *cum ſeq.* Sanchez, *dicta diſput.* 21 *num* 49. D. Auguſt. 22 Barboſ. *dicta clauſ.* 79. *n.* 18. vel præiudicet iuri tertij, non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, Sanchez, *dicta, diſputat.* 21. *numer.* 50. Monet. *de commun. vlt. volunt. cap.*6. *num.* 160. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ* 79. *n.* 19. In ſupradictis enim caſibus, clauſula hæc motus proprij, non tollit vitium ſubreptionis, vt præcitati Doctores reſoluunt.

23 Quòd autem in præiudicium tertij non operetur hæc clauſula, maximè quando non præceſſit cauſæ cognitio, fuit dictum in Rot. *impreſſa per Cencium,* 24 *poſt ſuum tractatum, de cenſib. deciſ.* 72. *n.* 5. & ideò minimè firmat priuilegium contra ius alterius obtentum, ex Seraphin. *deciſ.* 398. *numer.*6. nec operatur, vt priuilegium lite pendente, habitum cum hac clauſula, *nulla de lite pendente in eo facta mentione,* validum ſit: ſicuti docent Gabriel. *d. concluſ.* 2. *numer.*3. & plures citati à Cened. *ad Decretal. collect.* 53. *num.* 2.

XI.

Ex certa ſcientia.

25 DE hac clauſula aliqua diximus ſuprà *hac Diſputat. Quæſt.* 1. & *ibi* dictis addendum duxi, quòd ſtante hac clauſula, contraria omnia cenſeantur ſublata, abſque alia derogatione, vel clauſula *Non obſtante,* vt concludunt Card. Tuſch. *lit.C concluſ.* 140. *n.*1. & plures citati à D. Barboſ. *de clauſ. vſufrequent. clauſ.* 59. *n.* 12. vbi *n* 13. ſubdit, quòd pariter operatur, vt id, quod confirmatur, ſi non eſt ſolemne, reddatur ſolemne, itavt det robur, quoad ſolemnitatem ſicut quoad validitatem, & *num.* 17. ſubiicit, quòd tollit omne iuris obſtaculum, & *num.* 25. quòd tollit omnem erroris præſumptionem.

26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, licet in modico, aliter ſe res habeat, vt in ſpecie tenet Card. Tuſch. *d. concl.* 340. *num.*7. aſſerens, hanc clauſulam in priuilegio, iuncta derogatione generali, operari præiudicium tertio, quando non eſt magnum, Menoch. *conſil.* 36. *num.* 59. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſul.* 59. *num.* 29. *cum ſequentibus.*

27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc clauſula, niſi quando Princeps informatus proceſſerit, ſecundum Rodolphin *de ſuprem. & abſol. Princip. poteſt. c.* 5. *num.* 13. Glorit. *reſponſ.* 1. *part. num.* 30. & pluries citati à D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 59. *num.* 30.

28 Nec etiam operatur in iis, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur habuiſſe notitiam, Rodolphin *d tract. cap.*6. *num.* 5. Cardin. Tuſch. *d. concl.* 140. *num.* 44. Sanchez *de matrim. lib* 8. *diſp* 4. *n.*6. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 59. *n.* 34. & ideo nihil pariter operatur, quando apponitur ſuper negotio, de quo Princeps non habet notitiam, Cardin. Tuſch. *d. conc.* 340. *n.* 41. Glorit. *reſpon.* 1. *part.* 1. *num.* 3.

XII.

De plenitudine poteſtatis.

29 MVltos & ſingulares effectus operatur hæc clauſula; nam vbi Princeps ſcribit de plenitudine poteſtatis, nihil opponi poteſt contra priuilegium, vt ex Ang. *conſil.* 368. *n.* 1 *verſ quartò,* tradit Card. Tuſch. *tom.* 1. *lit. C. concl.* 342. *num.* 2. & his citatis D. Auguſt. Barboſ *d. clauſ. vſufrequent. clauſ.* 41. *num.* 21. *ſecundum Lugdun. impreſſ.* vel quòd gratiam annullet, Monet. *de commun. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 124.

30 Tollit igitur hæc clauſula omnes defectus ſolemnitatis non prouenientes à natura; vt poſt Aleand. *conſ.* 195. *num.* 3. *lib.* 2. reſoluit Cardin. Tuſch. *d. lit. C. concluſ.* 342. *num* 4. ac etiam obreptionem & ſubreptionem iuxta ea quæ tradit Rodolph. *de abſol. Princ. poteſt. cap.* 5. *num.* 15.

31 In tertij verò præiudicium nihil operatur; ſicuti docent Marcheſan. *de commiſſ. part.* 2. §. 2. *cap. vnic. num.* 100. *pag* 411. Seraphin. *deciſ.* 1082. *num.*8. Rodolphio. *d cap.*6. *num.* 11. nec derogat regulæ de iure quæſito non tollendo, vt per Rot. apud Marcheſan. 32 *d. part.* 2. *pag.* 125. *num.*7. quem refert D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 41. *num.* 42. vbi à *num.* 24. diſputat, an, & quando Princeps poſſit de plenitudine poteſtatis, quemquam dominio rei ſuæ priuare.

33 Nec etiam operatur, quando ea viens de negotio, ob quod illa vtitur, informatus non eſt, Menoch. *conſil.* 1. *num.* 426. & *conſil.* 103. *num.* 78. Rodolphin. *d. cap.*6. *num* 2. vbi *num.* 3. ſubdit in dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de plenitudine poteſtatis, præſumi actum feciſſe eum cauſæ cognitione; & ideo ſi apponatur ſuper illicito, intelligitur 34 de poteſtate bona, & laudabili, ſecundum Bald. *conſil.* 345. *in princip lib.* 1. Cardin. Tuſch. *d. lit. C. concluſ.* 242. *numer.*9. ſicut etiam intelligitur appoſita ex iuſta cauſa; quia quæ ſine cauſa fiunt de plenitudine poteſtatis, dicuntur per alluſionem fieri de plenitudine tempeſtatis; vt tradunt Henriquez, *in Sum.* 35 *lib.* 14. *cap.* 17. *num.* 5. *in comment. lit. Z.* Peregrin. *de iure fiſ. lib.* 1. *tit.* 5. *numer.* 65. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 41. *num.* 25.

XIII.

Non obſtantibus, &c.

36 PRæcipuus huius clauſulæ effectus eſt tollere omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſta-

re

te possunt; vt tradunt Marc.Anton.*variar.resol.lib.1.
resol.46.numer.7. & 11.* Cen. *de censib. part.3.cap.1.
quæst.3. art 8. num.* 14. D.August. Barbos. *de clausul.
vsufrequent. claus.82. n.4. secundum Lugdun.impress.*
Rot. *decis.506. num.5. part.1. Recent.*
37 Non auget tamen, nec ampliat plusquam gratia
conferat, Calderin.*cons.116.in fin.vers.prædictu non
obstantibus, aliàs cons.1. de priuileg.* quia ad limites
illius apposita censetur; per ea quæ tradit D.August.
Barbos. *d.tract.claus.43.num.4.*& 11. vnde prouenit,
38 illam nihil operari, si dispositio, super qua est apposi-
ta, nulla existeret; secundùm Mart. *de claus. part. 1.
claus.79.num.26.* Card.Tusch. *lit.C.concl.349.num.9.*
D.Aug. Barbos. *d. claus.82. num.10.* subreptionis vi-
tium non tollit Mart.*d claus.79.num.10.*Card.Tusch.
d.concl.349. num. 18. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancellar.
gloss.15.num.32.* D.August.Barbos.*d.claus.82. num.8.*
39 Non sufficit clausula generalis, *Non obstantibus,
&c.* ad derogandum clausulis derogatoriis derogato-
riarum, nisi adderentur sequentia verba, *Etiamsi de
illis illorúmque totis tenoribus specialis, specifica, ex-
pressa, & indiuidua mentio, ac de verbo ad verbum, fa-
cta fuisset*, Rot. *dec.* 87. *num.* 4. *part.* 2. *Recent.* vbi
post Ant. de Butr. *cons.2.* & Mohedan. *decis.1. de re-
script.* hoc intelligit verum, præsertim accedente
clausula, *Pro expressis, &c.* refert D.August. Barbos.
d. claus. 43. *n.* 17. Similiter quotiescunque secundum
priuilegium habet clausulam derogatoriam, cum illis
verbis, *Etiamsi talia forent, de quibus mentio fieri opor-
teret de verbo ad verbum*, censeretur per illud, primum
reuocatum, habens clausulam derogatoriam deroga-
toriarum sicuti docent Menoch.*de præs.lib.6.præs.41.
n.22.* Gonzal. *ad reg.8.Cancell.gloss.26.n.23.* Erasm. à
Cokier. *de iurisd.Ordin.in exempt. p.3.q.9.n.6.* Mo-
net. *de commut.vltim. volunt. cap.8. num.539.*& plu-
res, quos refert, & sequitur D.August.Barbos.*d.clau-
sul.43. num.* 18. & diximus supra *Disp.16. Quæst.8.*
40 Circa verò clausulam, *Non obstantibus priuilegiis,
&c.* illud aduertere oportet, quòd non derogat pri-
uilegium ad pias causas, nec illa, quæ commisera-
tionis causa, vel publicæ vtilitatis gratia concessa
sunt; vt docet D.Aug.Barbos.*d.tract.claus.183 n.18.
cum seqq.* sicut nec censentur per illam sublata, seu re-
uocata, viuæ vocis oracula; nisi id expressè specifice-
tur, vt attestatur D. Aug. Barbos. *claus.83. num.23.*

XIV.

Pro expressis, &c.

41 HAbet hæc clausula vim specialis, & indiuiduæ
expressionis cum omnibus suis qualitatibus; si-
cuti docent Menoch. *cons.1003.n.47. & 48.* Cardin.
Tusch. *tom.1. lit.C. conclus.339. numer.6.* Monet. *de
commut. vltim. volunt. cap. 7. numer.* 201. *paulò post
princ. vbi num.seq.* subdit, hanc clausulam, & illam,
Quorum tenores, &c. eandem vim habere; refert
D. August. Barbos. *in tractat. de clausul. vsufrequent.
clausul.* 102. *num.* 2. & continet insertionem tenoris
Mart. *de clausul. part.1. claus.101.num.6.* Gabr.*com-
mun. lib.6.tit.de claus. concl.5. num.1.* ac proinde ha-
42 bet vim specialis derogationis, Menoch. *cons. 190.
num.24 & de præsumpt. lib.6. præsumpt.39. numer.6.*
43 tollitque derogatorias derogatoriarum, Gregor. *de-
cis.109.num.11.*
44 Non operatur tamen in præiudicium tertij de quo
Princeps non intellexit; Gabr.*d.concl.5.num.19.* Mo-
net. *d. cap.7. num.210.* D. Aug. Barbos. *d. claus.102.
45 num.13.* vbi *num.14.* similiter dicit, non tollere de-
fectum intentionis, nec operari in iis, quæ con-
sistunt in facto ignorato; & *num.* 16. subiicit, non
tollere defectus, per quos gratia est subreptitia, ma-
ximè quando apposita est limitatè.
Plura de clausula, *Quorum tenores, &c.* quæ, vt su- 46
prà dicebamus, huic de qua nunc agimus, similis est,
& eandem vim habet: si plura scire cupias, consule
D.Aug.Barbos. *d.tract.de claus.vsufrequent.claus.127.
secundum Lugdunen. impress.*

XV.

Decernens irritum, &c.

IRritat hæc clausula in priuilegiis, seu alibi apposi- 47
ta, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap.si eo tem-
pore, de elect. lib. 6. cap.1. vers. adijciebatur, de con-
cess præbend.eod.lib.* Gonzal.*ad regul.8.Cancell glos.67.
à num.12.* Nicul.Garz. *de benefic.part.5.cap.1.à n.27.*
Monet.*de commut.vlt. volunt.cap.7. num.230.* D.Au-
gust. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequent. claus. 40.
num.2.* vbi, *num.3.* ampliat, vt actus contra decretum
irritans factus, sit nullus ipso iure, etiam parte non
opponente, nisi actus ante illius decreti interpositio-
nem plenè perfectus sit; & *numer.* 7. subdit, ligare
etiam ignorantes non solum si adsint ea verba, *Vel
ignoranter contigerit attentari*; verùm etiam si non ad-
sint; & *num.13.* hoc intelligit respectu nullitatis, non
verò aliarum pœnarum.
Operatur etiam effectum inficiandi titulum, & 48
possessionem, quando intrat constitutio, cui adhæ-
ret tanquam accessorium; Rot. *decis.652. n.3.part.1.
Recent.& decis.341. num.3.ad part.1. Recent.* vbi fuit
dictum, hanc clausulam in priuilegiis, tanquam ac-
cessorium, non operari effectum, nisi postquam co-
gnitum fuerit, priuilegia intrare; prout refert D.Aug.
Barbos. *d.claus.40. num.20.*
Formam inducit hæc clausula, adeo, vt illa non ser- 49
uata, actus ipso iure corruat, Rot.*decis.225. num.5.
part.2. Recent.* D.August.Barbos.*d claus.40 num.32.* vbi
num.34. subdit tollere præscriptionem; & *num.35.* re-
soluit, tollere etiam consuetudinem, nedum in præ-
teritum, sed etiam in futurum.
Quos quidem effectus, & alios quamplures, si 50
qui sint, operatur hæc clausula, non modo si est in-
tegra, & extensa, nimirum, *Decernentes irritum, &
inane, si secùs, à quoquam quauis auctoritate, scien-
ter, vel ignoranter contigerit attentari*; sed etiam si
dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obseruant Gonz.
d.gloss.67.à num.2. Monet. *d.cap.7. num.252.* D.Aug.
Barbos. *d. claus.40. num.39.*

XVI.

Ex tunc, prout ex nunc.

OPeratur hæc clausula in priuilegiis, & rescri- 51
ptis Apostolicis, quod vnum tempus videatur
alteri inesse; sicuti docent Surd.*decis.113.num.10.*&
Stephan. Grat. *discept.forens.c.239.num.18.* Marche-
san.*de commiss. part.3.pag.352.num.89.in vlt.impress.*
& plures alijquos refert & sequitur, D.Aug. Barbos.
de claus. vsufrequent. claus.61. num.6.
Habet enim hunc effectum, vt actus postea factus 52
censeatur iam à principio factus; gloss. *verb.ex nunc,
in Clem.volentes, de hæret.* Cened. *singul.14.numer.1.*
D.August. Barbos. *d. claus.61. num.2.*
Non est tamen retrotractiua ad diem datæ in præ- 53
iudicium iuris alteri quæsiti medio tempore; Put.*de-
cis.186.lib.2.in Correct.* Mart.*de claus.part.1. claus.54.
num.3.* Camill.Borell. *in Sum. decis.tit.20. num.365.*
D.August. Barbos. *vbi sup. num.8.*

XVII.

XVII.

Pro maiori cautela.

54 AD maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquando apponi solet hæc clausula, *Et pro maiori cautela de nouo concedimus*, quæ nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio; vt fuit dictum in Toletan. *admissionis 17. Iunij 1609. coram R.P.D. Pamphilio*, *impressu* per Farinac. *decis. 192. num. 2. part. 1. Recent.* prout refert D.Aug. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequent. claus. 102. num. 3. secundum Lugdunen. impress.*

XVIII.

Sicut accepimus.

55 HÆc clausula posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione; secus verò in gratia ad partis instantiam; sicuti docent Put. *dec. 100. lib. 3. in correct.* Seraph. *dec. 1371. n. 4.* Rot. *dec. 447. n. 1. & 2. p. 1. Diuers. & dec. 656. n. 3. p. 2 Recent.*

XIX.

Contradictores, &c.

56 HÆc clausula intelligenda est de contradictore, qui de facto solùm, atque iniustè contradicit, secùs autem si contradicat de iure, iuxt. gloss. *in c. pro illorum, verb. contradictores, de præbend. & in l. si seruum, §. hæc verba, verb. abstinet ff. de acquirend. hæredit.* Archid. *in §. quid ergo, 17. q. 4.* Panorm. *d. cap. pro illorum n. 9* Roman. *cons. 482.* quem allegat additio ad eúdem Panorm. *loc. cit. lit. E.* plures refert D.Aug. Barbos. *in tract. de claus. vsufreq. claus. 33. n. 2.* Felin. *in cap. causam, quæ col. 15. sub n. 9. de rescript. & in cap. super eo, col. vlt. in princ. n. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & sequitur Nauarr. *in cap. cum contingat n. 3. de rescript.* Roderic. *quæst. Regular. tom. 1. quæst. 8. art. 12.* Circa eandem clausulam notandum est, quòd per eam datur iurisdictio compescendi, non solùm partes molestantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clausula etiam extraneos comprehendit, vt notant gloss. & Panormit. *d. c. pro illorum.*

XX.

Appellatione remota.

57 PLures effectus operatur hæc clausula, quos recenset Panormit. *in c. vt debitus, in num. 14. de appellat.* & plenè D.Aug. Barbos. *d. tract. de claus. 3. secundum Lugdunen. impress.* ad eum videri poterunt: dubium autem est, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda sit? ad quod respondetur per eam non solum friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ita friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumniosè appellantes puniant, vt *l. si Proconsulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip.* gloss. *in can. ad Romanum, 2. quæst. 6.* Panormitan. *in cap. 2. in princ. de appellat.* immò ita appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, gloss. a. *in can. si quis præpostera 50. dist.* & gloss. fin. *in l. fin. C. quando prouoc. non est necess.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere posse, quando appellatio ab eo facta est superuacua, & calumniosa, quam gloss. approbat, & à nemine impugnati, ait Felin. *in d. cap. 2. in princip. de appellat.* Cùm igitur ex iuris dispositione friuola appellatio remoueatur, non est censendum Summos Pontifices, volentes Religionibus aliquod priuilegium conducere, nempe quod ad suorum indultorum, & exemptionum executionem, appellatione remota, procedatur, friuolam, ac temerariam, seu calumniosam tantum appellationem iuribus nimis exosam repellere voluerint, cùm priuilegium semper aliquod operari debeat. Ita Panormit. *in cap. super eo il 2. num 9. de appellat.* Roderic. *d. q. 8. a. 13.* Laurent. de Peirin. *in exposit. 7. Constit. Iulij II. pro suo Ordine Minimorum, num. 3. tit. 1.*

Circa eandem clausulam aduertendum secundò, quòd per eam non impeditur, quin possit Iudex ex legitima causa recusari. Nam non est præsumendum, Principem voluisse, vt quis litiget coram Iudice suspecto, arg. *in cap. cùm inter de excep.* Immò dubium est, an Princeps huiusmodi exceptionem recusationis tollere possit: quia recusatio est de Iure naturali, vt probatur *in can. quod suspecti, 3. quæst. 5. & in cap. secundò requirus, de appell.* sed ea quæ sunt de iure naturali, per Principem sine causa non tolli possunt, *Clem. pastoralis, de sent. & re iud.* Instit. *de iure nat. gent. & ciuil. §. sed naturalia.* Ita Panormit. *in d. cap. cùm inter, num. 9. & in cap. cùm ad hæc de rescri.* Et quod per remotionem appellationis, siue de iure, siue per rescriptum, non censeatur remota recusatio, docet gloss. *in c. si autem, § si quis in quacunque, 2. q. 6.* quam probat Panormit. *in cap. nouit ille, num 3. in fin. de appellat.* idem Panormit. *in cap. postremò numer. 1. & in cap. super eo, il 2. num. 10. sed. tit.* vbi dicit, hoc esse notandum, & menti commendandum. 58

Notandum tertiò, quòd hæc clausula operatur inter suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse, Panormit. *in cap. super eo, de offic. deleg.* Bald. *in addit. ad Spec. tit. de appellat. verb. clausula appellatione remota.* 59

Quartò notandum, quòd licet tollat appellationem à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocutoria, vt not. Addit. ad Panormit. *ad cap. super eo, lit. B.* addens quòd dicta clausula non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd Iudex nequeat talem appellationem admittere. 60

Nunc verò aliquæ obseruandæ sunt Regulæ principaliores, quibus priuilegia interpretari, & in eis insertæ clausulæ intelligi debent; in quibus extendendis paululum immorabor, ne extra materiam vagari videar. Illúdque vnicum aduertendum duxi, quòd licet de lege aliquando incidat sermo, & de ea regulæ infra extendendæ expressè loquantur, ad priuilegia quoque trahenda sunt; quia omnia, quæ legibus in communi conueniunt, & ad earum perfectam rationem requiruntur, omnésque effectus, qui illis tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, priuilegiis etiam conuenire, & cum sua proportione applicari possunt; nam priuilegium lex est, vt suprà diximus *Disp. 16. Quæst. 7. num 2.* 61

Prima igitur regula est. Sicut lex taliter interpretatur, quòd inutilis non reddatur, vt *in l. non dubium, C. de legib.* & eius verba aliquid debent operari, ne reddatur superflua, *l. 3. in princ. ff. de iureiur. c. si Papa, in fin. de priuil. lib. 6.* cum aliis citatis à Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. §. 7. proœmiali num. 127.* & à Cardin. Tosch. *tom. 8. lit. V. concl. 85.* ita similiter priuilegium dici non potest illud, quod nihil specialiter concedit, sed illud tantum, quòd iure communi concessum est, vt colligitur ex text. *in cap. Abbate 25. de verb. signific. cap. vlt. 25. quæst. 1.* ibi, *Nec priuilegia concederentur, nisi, &c.* gloss. *in rubr. de rescript. lib. 6.* 62 63 64

Secunda regula. Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio ff. de public. in rem act. l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. cap. quia circa 22. de priuileg. Clement. vlt. de rescript.* Surd. *cons. 51. num. 7. &c.* 65

*& conf.*182. *num.*15.*& conf.*301. *num.*50.*& conf.*308. *num.*3. Cardin. Tusch. *tom.*2.*lit. D.concl.*508.Monet. *de distribus.quotid. part.*2. *quæst.*2.*num.*36.nisi auctoritate alterius legis, Bart. *in l.vnica C.quorum legat.*
66 quia lex vna indistinctè loquens per aliam distinguitur, & limitatur, *l sciendum ff.qui satisd.cogant.l.iurisgen.§ si paciscar,ff de pact.*Bart.*in l.quæsitum,§.fur, num.* 12.*ff. de fide instrum.* Bellet. *disquisit. clerical. part.*1.*tit. de bonis cleric.* §.1. *num.*20.

67 Tertia regula.Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit,*l.cùm Prætor,§.dolo, ff.de legat.*2. Panorm.*in cap.suggestum, & in cap.me-*
68 *minimus, de appellat.* & ideò verba priuilegiorum sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis, *l. non omnis, in princ.ff si cert.petat. c.intelligentia, cap. propterea, de verb. sign.* Surd. *conf.*431.*n.*35.Gonzal. *ad regul.*8. *Cancell. gloss.*48. *num.*55.

69 Quarta regula Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundum propriam significationem, & quatenus eorum propria significatio patitur, *l.cum lego, ff.de testam.* Card.Tusch. *tom.*8 *lit V.conclus.*91. Rot. *decis.* 352. *num.* 1. *part.* 1. *Recent.* Et debent intelligi secundum communem vsum loquendi, *l. liberorum §.quod tam. ff.de legat.*3. Surd. *conf.*313. *num.*87. *&*
70 *conf.*454. *num.*18. Et debent interpretari naturaliter, propriè,& verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè,*l fin.C.de his, qui ven.ætat.impet.*Menoch.*consil.*97.*num.*86 Cardin. Tusch. *tom.*8. *lit.V. concl.*102. itaut verbis subtiliter non sit dialecticandum;ex Mantic.*de coniect.vlt.volunt.lib.*1.*tit.*1.*num.*4.& secundum subiectam materiam, *l.cùm pater §.donatum, ff.de legat.*2. *l.si vno*, & ibi Bart.*ff. locat.* Cardin. Tusch.*d. lit.V. concl.* 95. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.*48. *num.*53. 54. *&* 58.

71 Quinta regula.Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis,cum mente enim supplicantis præsumitur se conformare concedens; ita *can. inter dilectos, §. cæterum, de fid. instrument. cum gloss.ibi.*

72 Sexta regula. Quando priuilegium est obscurum, & contrarium debet strictè interpretari, vt minùs, quàm possit deroget iuri communi:ita *in cap. cùm dilectus, de consuet.* vt si cum illegitimo dispensetur ad ordines,intelligitur de Ordinibus Minoribus tantùm, secundum Panormit.*in cap.si quisquam, de cohabitat. cleric.& mulier.*Sylu.& Armil.*verb priuilegium:* immò si non exprimitur causa concessionis, vel non sit ex certa scientia, vel motu proprio, non præsumitur de voluntate Principis, *l.* 1. *C.de pet. bon.* immò per importunitatem obtentum, per *l.*1.*C.de fund.lim.* & vult Bald.& alij *in c.licet causam, de prob.*quod ponatur simul ex certa scientia, & motu proprio: & idem est de rescripto tollente ius tertij, vt de priuilegio ad beneficia; vt habetur *in cap.quamuis de præbend.in* 6. & hoc casu, nisi consuetudo aliter interpretetur, vt notatur *in cap.quod dilectu, de consanguin.& affinit.* vel nisi verba aliud exprimant; quia ab illorum propria significatione non debemus recedere, nisi de mente aliter constet, vt *in cap. olim*, & *cap. his, de verb. signific.*

Septima regula. Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet, nisi fiat mentio de ista enormi læsione: quia in dubio non præsumitur Principem concedere aliquid cum alterius graui dispendio, *l. quoties, C. de precibus Imper. offe.*& Panormit. *in cap. cùm ad hæc, de cleric. non resid.* vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, alicui concessum non liberat cum ab oneribus, quæ potest leuiter, & breuiter expedire, vt est casus *in l. decurio. C. de decurion.* 73

Octaua regula. Priuilegium largè sumptum pro omni concesso præter ius, largissimè interpretatur, in præiudicium concedentis: strictè tamen si est in aliorum præiudicium: ita *in cap. quia circa de priuil. in gloss. vlt.* & Innoc. *in cap. olim, de verb. signific.* sed non interpretatur ita strictè, quòd nihil operetur; semper enim priuilegium debet aliquid operari: ita *in cap. si Papa, de priuileg. in* 6. & seruetur proprietas verborum; quia quando in priuilegio sunt verba lata, vniuersalia, & præcisa, est latè interpretandum, secundum Anton. de Butr. *in cap. olim, de verborum signification.* & licet materia sit odiosa, non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum nascitur, vt insinuat Panormitan. *in d. cap. olim*, vbi ait, quod priuilegium latè est interpretandum, vbi verba, hoc patiuntur; & quando priuilegium concessum personæ loquitur simpliciter, intelligitur secundum conditionem personæ: ita *cap. si placuit, & cap. si vina*, 16. *quæst.*1. & quando constat de mente legis, vel priuilegij, debet seruari secundum Panormitan. *in cap. quanto, in gloss. fin.* in dubio recurrendum est ad verba, *reg. fin. de reg. iur. in* 6. 74

Nona regula. Priuilegium latissimè interpretatur, quantum fieri possit, *de donat. cap. cùm dilectus, & l. beneficia, ff. de constit. Prin.*Nisi præiudicet iuri alieno; quia tunc reducitur ad ius commune, ita *in cap. dilectus de conf. §. penult. & fin.* dum tamen aliquid operetur, ita Innocent. Bernard. Goffr. relati à Syluestro *verb. priuilegium.* 75

Decima regula est. Priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex iuristarum interpretatione, in fauorem Regularium sunt intelligenda, ita concessit Camaldulensibus Leo X. & Iulius I. Congregationi Montis Olíueti; vt habetur *in Compendio societatis, verb. priuilegia*, §. 4. & hæc regula notetur à Regularibus pro decisione multorum dubiorum. 76

Vndecima regula. Statuta Regularium non ita rigorosè interpretari debent, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & æquo; hoc est secundum naturalem æquitatem, non ad libitum, sed secundum terminos iuris, vt ait Bald.*in Rub.C.de const. pecun.* quòd humanæ æquitates in se vim statuti minimè habent, nisi aliquo statuto, & consuetudine legitimè præscripta, sint munitæ; & sic (ait) debent interpretari, quæ ad regulares pertinent, non secundum apices iuris, sed ex bono, & æquo, secundum terminos iuris naturalis, & gentium, & non ad libitum cuiuscunque. 77

DISPVTATIO XIX.

De iure præscribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS.I. Vtrùm Abbates & Prælati inferiores, Episcopalia iura præscribere possint.
II. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Episcopalia insignia præscribere possit.
III. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior possit præscribere visitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipsum eadem præscribi valeat.

IV.

IV. Per quantum temporis spatium contra Abbatias,& Monasteria,loca,personas, & bona Religiosorum, præscribatur.

V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Ecclesiæ cum consensu Capituli incipiat contra Ecclesiam currere præscriptio, tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

VI. Vtrùm Abbatiali Ecclesia vacante currat præscriptio contra illam.

VII. Vtrùm præscriptio currat contra tributum,vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

VIII. Vtrùm Abbas,si postquam aliquid bona fide,& iusto titulo præscripserit, superueniat mala fides, teneatur in conscientia illud restituere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia iura præscribere possint.

SVMMARIVM.

1 *Iura Episcopalia Abbates, & Prælati inferiores præscribere possunt.*

2 *Ordinis Episcopalis ea quæ sunt,per inferiorem illum non habentem, consuetudine, & præscriptione acquiri non possunt.*

3 *Declaratur text.* in cap.peruenit 95.dist.

4 *Prælato inferiori possunt competere præscriptione, vel consuetudine, illa quæ sunt iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis.*

5 *Iurisdictio in iuribus Episcopalibus præscribendis, censetur acquisita inferiori priuatiuè respectu Episcopi.*

6 *Contrarium tenent alij.*

7 *Sub distinctione resoluitur.*

1 QVòd Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia iura præscribere possint, expresè probatur *in cap audistis, in cap. de quarta, & in cap. cùm olim 18. vers. quia de præscript.* firmat gloss. *in d. cap. audistis, verb ius Episcopale.* Io. Andr. *in cap. cum Episcopus, de offic. Ord. lib. 5.* Panorm. *in cap. cum non liceat, n. vlt. & d. cap. audistis num. 4 5. & 6. cap. cùm olim num. 4. & 5. de præscript.* Philipp. Franc. *in cap. cum persona §. si autem, num. 1.* Bald. *consil 93. dub. 5.* Balb. *tract. de præscript. 1. part. prin. e. 8. quæst. 12. per tot.* Barb. *de offic. & potest. Episc part. 3. alleg 127. à princip secundum Lugdunen impress.* Et fuit sæpè dictum in Rot. vt colligitur *ex dec 524. num. 12. part. 1. Recent. & decis. 243. num. 9 part. 2. etiam Recent.* Vide quæ sunt dicta supra *disp. 13. quæst. 9.*

2 Verùm ea, quæ sunt Episcopalis ordinis per inferiorem non habentem illum ordinem, consuetudine, & præscriptione acquiri non possunt, vt probare videtur text. sic intelligendus, *in cap. quanto de consuet. & in cap. 1. cum seqq de consecr. dist. 1.* quippe qui non possunt habere possessionem legitimam, sine qua non præscribitur, iuxta regulam sine possessione, *de reg. iur. lib. 6.* ita sentiunt Abb. *n. 6.* & Paris. *n. 4. in d. c. audistis,* Couar. *lib. 1. var. cap. 10. num. 14.*

3 Nec aliud probat text. *in cap. peruenit, 95. dist.* vbi ex priuilegio, & commissione Sedis Apostolicæ possunt non Episcopi Sacramentum Confirmationis conferre; ac subinde, idipsum acquirere præscriptione immemoriali, argumento, *cap. super quibusdam, vers. præterea de verb. signif.* quia responderi potest, secundùm Couarr. *d. cap. 10. num. 14.* ad Episcopale munus aliquot pertinere, quæ nec ex Papæ dispensatione non Episcopis possunt delegari; & hoc nulli dubium esse potest, nec vllo temporis iure acquiri non Episcopis posse.

Alia verò, quæ licèt Episcopalem ordinem requirant, delegatione tamen, & priuilegio Papæ possunt non Episcopis competere; tunc adhuc temporis titulo minimè valent alicui conuenire; siquidem in his priuilegium Principis, & immemorialis præscriptio paria non sunt; ex eo, quòd non Episcopi (secluso Romani Pontificis priuilegio) incapaces sunt horum munerum; & ideò non habet immemorialis præscriptio parem vim cum priuilegio.

4 Illa verò quæ non sunt Ordinis, sed iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, possunt ex consuetudine, seu præscriptione inferiori Prælato competere; vt probatur in *d. cap audistis,* vbi Episcopus Vigor.en. obtinuit lo cognitione causarum matrimonialium contra Abbatem de Herceseam præscribentem, quia probauit interruptionem; igitur prædictus Abbas præscripsisset, nisi interrupta fuisset præscriptio; at cognitio causarum matrimonialium, sicut, & publicæ pœnitentiæ impositio, ac indulgentiarum concessio, sunt dignitatis Episcopalis, vt probatur in *cap. accedentibus, de excess. Prælat.* & ita contra Ostien. *in cap. literas, de restitut spoliat.* probat Panorm. *ibi num. 8.* vbi etiam gloss. Innoc. Ioan. Andr. Ant. de Butrio, & communiter scribentes, idem Panor. *in d. cap. accedentibus, n. 2. & 3. de excess. Prælat.* & in *d. cap. audistis, n. 6.* vbi etiam Felin. *num. 1.* Roman. *cons. 299.* & communiter Doctores.

5 Vtrùm autem in his iuribus Episcopalibus præscribendis iurisdictio censeatur acquisita inferiori accumulatiuè cum Episcopo, aut potius priuatiuè; ita vt solus Abbas præscribens vtatur; Episcopus verò priuetur, & excludatur, ne amplius vti valeat, quæstio est ad præsentem materiam, non contemnenda; in qua vna sententia tenet, iura hæc sic præscripta competere inferiori præscribenti priuatiuè respectu Episcopi, sicuti per text. *in d. cap. audistis in fine* ibi, *silentium imponentes,* resoluunt ibi, Abb *num 7.* Felin *n. 9.* & Paris. *num.* . Marian *num. 8. in cap cum contingat, de foro compet.* Balb. *de præscript. part. 1. quinta n 88. & part. 1. num. 12.* & saltem stante præscriptione longissimi temporis, agnouit Rot *coram Mantic. dec. 296. num. 1.*

6 Altera verò sententia tenet, iurisdictionem, & Episcopalia iura, non priuatiuè, sed accumulatiuè ad Episcopum præscribi, quam probarunt. Ioan. Andr. Ostien. Butr. Imol. & alij *in cap. pastoralis de offic. Ordinar.* Roland. *consil. 80. num. 22. cum seqq. lib. 2.* illámque in praxi seruandam, & communem (antiquorum fortasse) testatur Couarr. *in cap. alma mater part. 1. §. 12 num. 3.*

Iuuat pro hac parte, quod iurisdictio, & potestas specialis alicui communicata, intelligitur accumulatiuè, non verò priuatiuè respectu illius, qui Ordinariam de iure habet; ita ut locus sit præuentioni, sicuti docent Bar. per text. *ibi, in l. 2. ff. de offic. præfect. Vrb.* Barbat. *cons 59. col. 3. vol. 3.* Paris. *cons. 9. num. 11. vol. 4.* Gramm. *decis 30. n. 2 & cons. 6. in fin. in crimin.* Octau. Gloriz. *respons. 6. n. 6.* & sæpè sæpius censuit Rot. vt in *dec. 121. num. 4.*

*num.4.part.1 Recent & decis.30. n.3. & decis.33.n.1. part.2.etiam Recent.*vbi fuit dictum,quòd visitandi ius alicui concessum , non censetur concessum priuatiuè quoad Episcopum,nisi expresè dictum sit,quòd Episcopus non possit visitare.

Tùm etiam , quia si iurisdictio,& iura Episcopalia in proposito præscriberentur priuatiuè , vtique Episcopus priuabitur iure obedientiæ , & procurationis debitæ,contra *cap.cùm non liceat*, & *cap.cùm ex officij,de præscript.*

7 Inter has contrarias opiniones distinctione opus est ; vt scilicet prima sententia procedat , quando per integrum præscriptionis tempus præscribens solus vsus est iurisdictione, & iuribus præscriptis ; Episcopus verò,vel alius, contra quem præscriptio processit intra illud tempus vsus non fuit ; tunc enim ex quo solus ille,vel quasi possedit solus,acquisiuit,& ita priuatiuè,argumento text. *in l.si quisquam.ff.de diuer.& tempor.præscript.* Posterior verò procedit , vbi etiam is,contra quem præscriptio completur , intra tempus illius exercuit iurisdictionem, vel iura alia, quæ similiter alius præscribens quasi possidens exercuit ; & ita has contrarias componunt opiniones Abb. *in d. cap.auditis num 14. & in d.cap.p storalis num.7.* Roland *consil.439.num.11.vers.3.lib.3.*quos refert & sequitur D.August. Barbos. *d.part.3 alleg.127. num.18. secundum Lugdunen. impressionem.* Vide quæ dixi suprà *disput.15. quæs.9.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas , vel alter Prælatus inferior, Episcopalia insignia præscribere possit.

SVMMARIVM.

1 *Agitur pro parte negatiua.*
2 *Abbas potest Insignia Episcopalia præscribere , & quæ præscriptio requiratur,*num.5.
3 *Præscriptione acquiri possunt,quæ conceduntur priuilegio.*
4 *Insignia Episcopalia priuilegia inferioribus Prælatis conceduntur.*
6 *Respondetur ad argumenta.*

1 VIdetur primò,quòd Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia Insignia præscribere nequeant, per text. *in c.peruenit il 2.dist.93.* vbi Summus Pontifex scribens Ioanni Episcopo Syracusano dicit.

Peruenit ad nos , quòd Diaconus Ecclesiæ Catanen , calciatus compagis procedere præsumpsisset ; quòd quia hactenùs nulli per totam Siciliam licuit , nisi tantummodò Diaconibus Messanensis Ecclesiæ , quibus olim à prædecessoribus Nostris non dubitatur esse concessum , benè recolitis. Quia ergo tantæ temeritatis ausus leuiter non est attendendus, cùm hoc Fraternitas vestra subtilitate perquirat , vt, an per se , vel alicuios hoc auctoritate præsumpserit, Nobis subtiliter innotescat. Nam si diligenter ea, quæ malè vsurpantur omittimus , excessus viam aliis aperimus.

Ex quibus verbis clarè percipitur,quòd Abbates, & alij Episcopo inferiores Insignia Episcopalia præscribere non possunt ; esset enim ea male vsurpare , similiter id etiam habetur in *cap.illud ead.distinctione.*

Prætereà , nu us debet præsumere , quæ sibi non videntur concessa. Et ea quæ sunt per Apostolos, & per eorum successores instituta , non sunt turbanda, vel violanda,vt disponitur in *c.amputato, 25. quæst.2.* ergo videtur quòd Abbas non potest præscribere insignia Episcopalia.

Contrarium tamen dicendum est, videlicet , posse Abbates , & Prælatos inferiores insignia Episcopalia præscribere, probatur,per ea,quæ dicta sunt in *antec. Quæs.* & etiam probari potest his rationibus. 2

Nam si possunt præscribere ea , quæ sunt iurisdictionis,eò fortiùs poterunt præscribere hæc Insignia, quæ non sunt Ordinis Episcopalis, sed sunt quædam ornamenta quæ solent inferioribus concedi ad honorem suarum Ecclesiarum,vt tradit Panor.*in cap.1. in fine,vt lite pendente nihil innou.*

Prætereà probatur; nam quæ conceduntur priuilegio,præscribi possunt,*c.duo simul,de offic.Ord. c.cum contingat,de for.comp.* Card. post Lapum *in Clem.2. col penult.de Relig.dom.* Oldrad.*cons.122.*Panorm.*in c.accedente,num.3.* & ibi Fel.*num.6. de præscript.* Sed Insignia Episcopalia priuilegio inferioribus conceduntur,*cap. Abbates,& c.vt Apost.de priuil.in 6.* ergo præscribi possunt;ita tenent Panorm.*in cap.1.n.1 vt lit.pend.*& in *c.auditis*,vbi etiam Felin.1.*de præscript.* Cardet. *cons.2.de præscript.* Pancirol. *in thesaur var. lect.cap.25.in prin.* dicentes,prædicta iura non solum cumulatiuè , sed etiam priuatiuè ad Episc.ab Abbatibus præscribi posse. 3 4

Ad hanc autem præscriptionem faciendam requiritur tempus cuius initij memoria non extat , id est centennij,*cap.1.de præscript.in 6.*Rom.*sing.289.*incip. *numquid vsus Insignium* : quod est intelligendum sine titulo ; nam habenti titulum sufficit spatium 40. ann. ad præscribendum talia Insignia, colligitur ex Panorm. *d. cap.1. in fin.* Pancirol. *loc. cit.vers.videndum est.* 5

Ad argumenta contraria respondemus quod prædicta iura loquuntur de eo,qui non legitimè præscripsit,vt dicit ipse Pancirol.*vbi suprà.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas , & Prælatus inferior possit præscribere visitationem , & obedientiam alij iure debitam , & an contra ipsum eadem præscribi valeat.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio contra visitationem iure communi, vel speciali competentem,quibus modis contingere possit,ostenditur.*
2 *Præscriptio tollens omninò visitationem iure communi iniunctam, non valet.*
3 *Præscriptio impediens morum correptionem , & Ecclesiarum reformationem,meritò prohibetur.*
4 *Præscriptio admittitur,quæ visitationem transfert, vel alijs accumulat.*
5 *Declaratur* text. in c.cùm ex officij, de præscript.
6 *Præscriptio omnis extinguens omninò,& in totum obedientiam Prælatis à subdito iure communi debitam,indistinctè prohibetur.*
7 *Prælatus inferior potest præscriptione acquirere,vt in sua Parochia præcedat Episcopum.*
8 *Exemptio non potest extinctiuè præscribi , sed translatiuè.*
9 *Populus non exemptus Abbatiæ exemptæ præscribere potest contra Episcopum exemptionem , vt subsit Abbatiæ exemptæ.*

PRæscriptio contra visitationem iuri communi, vel speciali competentem , multis modis contingere potest : aliquando absolutè extinguendo, & tollendo 1

lendo omnino viſitationem ipſam; itaut ſubditi iam ampliùs à nemine viſitentur: aliquando verò non tollendo, nec extinguendo, ſed transferendo viſitationem, vel ius viſitandi ad alium; itavt maneat quidem viſitatio, ſed tamen non is, ad quem pertinebat, ſed alius viſitet; aliquando denique non tollendo, nec transferendo, ſed accumulando; ita quòd maneat viſitatio penes illum, ad quem ſpectabat; ſed tamen non ſit penes illum ſolum; quia per præſcriptionem alius eidem in viſitatione accumulatur, vt colligitur, ex *cap. cùm ex officij, de præſcript.*

2 Priori caſu nulli dubium eſſe poteſt, præſcriptionem tollentem omninò viſitationem, iure communi iniunctam, non valere, vt probat text. *in d. cap. cùm ex officij*, & ſentiunt gloſſ. 2. *in c. irrefragabili, de offic. Ord.* Mar. *de viſit. à num.* 19. & alij quos refert D. Barb. *de offic. & pot. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 129. *num.* 1. & 10. *ſecund. Lugdun. impreſſ.* Ratio eſt, quia præſcriptio impediens

3 morum correptionem, & Eccleſiarum reformationem, meritò prohibetur, arg. text. *in c. cùm in iter*, & in *cap. ex parte, de conſuet.* ex eo, quòd cedit in damnum publicum; ac exinde proueniunt multò maiora mala in Rep. quàm ſit bonum vitandi lites, & certitudinem dominiorum, pro quibus bono publico introducta fuit præſcriptio, *l.* 1. *ff. de vſucap.* ſed præſcriptio omnino tollens viſitationem iniunctam iure communi, impedit morum correptionem, & reformationem Eccleſiarum; & ita obuiat bono publico, quod per viſitationem prætenditur, igitur, &c. ita D. Barboſ. *d. num.* 10.

4 Poſterioribus verò caſibus pro certo apud Doctores conſtituitur, præſcriptionem admitti, quæ viſitationem transfert, vel aliis accumulat; vt ſatis ſuadetur ex eo, quia præſcriptio illa admittenda eſt, quæ nullo iure prohibetur, nec impedit morum, aut Eccleſiarum reformationem; nec aliàs obuiat bono publico, vt probat *d. l.* 1. ſed præſcriptio, quæ transfert viſitationem, vel alij accumulat, nullo iure prohibetur, quia morum, & Eccleſiarum reformationem non impedit, nec bonum publicum offendit, cùm adhuc maneat viſitatio facienda ab eo, in quem transfertur, vel accumulatur; igitur, &c. quæ quidem reſolutio ſatis euidenter colligitur ex *d. cap. cùm ex officij*, dum ibi ageret Pontifex de viſitatione iure communi competenti, qualis eſt illa, quam Archiepiſc. exercet in Prouincia, & dixit contra huiuſmodi viſitationem præſcribi non poſſe, quæ verba intelliguntur de præſcriptione, quæ ex diametro opponitur, & omninò tollit viſitationem. Cùm verò idem Pontifex ſub-

5 iungit, *Quamuis alius contra ea præſcribere poſſit*, ſatis apertè ſignificat admitti præſcriptionem, per quam transfertur, ſeu accumulatur viſitatio, quia talis præſcriptio, abſolutè loquendo, non eſt contra viſitationem, quam non tollit, ſed contra Prælatum, cui præiudicat: quare ita meritò reſoluit D. Barboſ. *d. alleg.* 129 *num.* 11. *cum ſeq.* & cenſuit Rot. *deciſ.* 394. *num.* 2. *part.* 1. *Recent.* vbi etiam fuit dictum, quòd conſuetudo viſitandi in præiudicium Epiſcopi debet eſſe præſcripta, ſaltem ex ſpatio quadraginta annorum; & ita concludo poſſe Abbates, & alios Prælatos inferiores viſitationem iure communi Epiſcopis debitam, ſibi transferendo, vel accumulando: illis verò ſemel acquiſitam non poſſe à ſubditis in totum, & omninò præſcribi, ex his, quæ ſuprà latè deduximus.

6 Ex quibus iam infertur, omnem præſcriptionem extinguentem omninò, & in totum obedientiam Prælatis à ſubditis iure communi debitam, indiſtinctè prohiberi, vt probat text. *in cap. cùm non liceat, de præſcript.* cum aliis latè adductis per D. Barboſ. *d. part.* 3. *alleg.* 128. *n.* 1. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

Vnde colligitur illam in parte præſcribi poſſe, v. g. 7
quòd Prælatus inferior in ſua Parochia præcedat Epiſcopum, ex Felin. *in d. cap. cum non liceat col.* 1. Balb. *de præſcript.* 1. *part. princ. quæſt.* 12. *num.* 6. *in fin.* quos refert Eraſin. a Cokier. *de iuriſd. Ord. in exempt. par.* 1. *quæſt.* 6. *num.* 16. & ita exemptio extinctiue non poteſt 8
præſcribi, ſed tranſlatiuè, Mil. *in reper. verb. præſcribi non poteſt exemptio*, Rom. *conſ.* 239. Balb. *d. q.* 12. *n.* 1. *propè fin.*

Ex quo euenit, vt populus non exemptus Abbatiæ 9
exemptæ, præſcribere poſſit contra Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiæ exemptæ, ſicuti docent Abb. *in d. cap. cùm non liceat n.* 17. Caccialup. *in tract. de vnion. art.* 3. *num.* 20. *cum ſeq.* Eraſin. a Cokier *d. q.* 6. *num.* 10. quos refert, & ſequitur D. Aug. Barboſ. *d. par.* 3. *alleg.* 129. *num.* 9.

QVÆSITVM IV.

Per quantum temporis ſpatium contra Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum præſcribatur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ omnes circa Romanam gaudent quadragenaria non autem centenaria præſcriptione.*

2 *Præſcriptio centenaria requiritur contra Eccleſias Marchiæ, & Ferrariæ, quia ſunt de patrimonio Romanæ Eccleſiæ, & de horto eiuſdem*

3 *Eccleſiæ Abbatiales Regulares exemptæ, ex priuilegio gaudent ſexagenaria, vel centenaria præſcriptione.*

Videtur, quòd Eccleſia Abbatialis exempta gaudet tantum quadragenaria præſcriptione; & 1
hoc probatur primò per *cap. poſſeſſiones*, 16. *quæſt.* 3. vbi ſic diſponitur. *Poſſeſſiones Eccleſiarum, & Epiſcoporum triennales Abbates, vel Monachos habere, omnibus modis prohibemus, ſed ſi tollitur eis triennalis poſſeſſio à Beato Gregorio conceditur eis quadragenalis præſcriptio.*

Probatur ſecundò; nam Religioſis domibus conceditur præſcriptio quadraginta annorum, *cap. volumus eadem ſup. cit. quæſt.* 3.

Præterea quarta decimarum, & funeralium præſcribitur contra Epiſcopum ſpatio quadraginta annorum, ſi non ſoluantur, vt habetur *in cap. de quarta extra, de præſcript.*

Nec valet, quod dicit Archid. *in cap. volumus*, 16. *quæſt.* 4. *in cap.* 2. *de præſcript. in* 6. qui cenſet Eccleſias exemptas immediatè Sanctæ Sedi ſubiectas, gaudere priuilegio præſcriptionis centum annorum ad inſtar Eccleſiæ Romanæ. Quia id eſt intelligendum in iuribus, & bonis, quæ immediatè ad ipſius Apoſtolicæ Sedis diſpoſitionem pertinent; vt videtur voluiſſe Ioann. Andr. *in cap. cùm nobis, de præſcript.* & expreſsè dictum Archid. ita declarat Panormitan. *in cap. ad audientiam, num.* 13. *eodem tit.* Vnde illud dictum Archidiac. procedere poteſt, vt non præſcribatur contra Eccleſiam exemptam, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectam, niſi ſpatio centum annorum, & in materia libertatis, ſeu exemptionis; quia aliàs præſcriberetur contra ius immediatè Summo Pontifici competens. Vnde exemptus, etiam ſi velit, non poteſt expreſsè priuilegio exemptionis renunciare, vel in inferiorem Iudicem conſentire, *cap. cùm tempore, de arbitr.* notat Ioan. Andr. *in regula, ſcienti, de iur. in mercurial.* Panormitan. *d. num.* 13.

2 Vel dictum Archidiac. posset intelligi de Ecclesiis, quæ sunt de patrimonio Romanæ Ecclesiæ, & de horto eosdem, prout sunt omnes Ecclesiæ Marchiæ, & Ferrariæ, vt probatur, in *Auth. vt Ecclesia Rom. post princ.* per gloss. ibi *in verb. Petri*; quam notabilem dixit Rota. *in Ferrarien. seu Comaclen. bonorum de Nasellis, 7. Iunij 1627. coram Reuerendiss. D. Coccino*, in qua ea ratione fuit resolutum, contra Ecclesias Marchiæ & Ferrariæ non præscribi, nisi spatio centum annorum, ex traditis per Felin *in cap ad audientiam, n. 22. vers. amplia quarto. de prascript.*

3 His tamen non obstantibus, quæ regulariter de iure ita se habent, dicendum est contra Abbatiales Ecclesias Regulares exemptas non currere præscriptionem quadraginta annorum, sed ad minus sexaginta; vt concessit Eugenius IV. Congregationi Casinensi, & patet ex eius Bulla data Florentiæ anno Domini 1434. 7. Kalend. Martij, Pontificatus sui anno 4. quæ refertur a Roderic. *in nona collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla 7. d. Pontificis*; eamdem concessionem de verbo ad verbum ad nostram Vallumbrosanam Congregationem extendit Iulius II. vt patet ex eius Bulla alibi adducta. Simile priuilegium concessum est à Iulio II. Congregationi Montis Oliueti, vt patet ex eius Bulla quæ est 12. in ordine *in tom. 1. Bullar. nou.* Eodem indulto sexagenariæ præscriptionis gaudent Canonicorum Regularium Lateranen. Monasteria, & Ecclesiæ ac loca; ita eis concessit Sixtus IV. anno Domini 1477. & habetur *in lib. priuileg. d. Congregat. pag. 354.* Immo non solum sexagenaria præscriptio contra prædicta Monasteria exempta, ac loca, personas, & bona Regularium, necessaria est: verum etiam centenaria, quæ requiritur contra Ecclesiam Romanam, ex concessione Eugenij IV. facta Monasterio D. Pauli de Vrbe Congregationis Casinen. sub Datum Florentiæ anno Domini 1442. 7. Kalend. Iulij, Pontificatus sui anno 12. per quam concessit, *vt sicut contra Rom. Ecclesi. non nisi centenaria currit præscriptio, secundum Constitutiones Canonicas, & legitimas sanctiones; ita quoque prædicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obstat*; quod priuilegium habetur *in lib. priuileg. Ordinis*, & refertur à Roderic *in nona collect. Bulla 17. Eugenij IV.* estque in lapide marmoreo incisum in eadem Ecclesia D. Pauli de Vrbe, quod priuilegium confirmauit, ac in particulari iterum eidem Congregationi concessit Paulus III. de eo expressam mentionem habens in alia sua concessione, eidem Congregationi facta, anno Domini 1537. Nonis Nouembris, Pontificatus sui anno 4. quæ est 15. in ordine *in Bullar. nou* Laërt. Cheruh. *tom. 1.* Et cum (vt *in Disputatione de communicatione priuilegiorum*, latius diximus) priuilegia concessa vni Monasterio, censeantur concessa toti Congregationi: illud priuilegium Monasterio D. Pauli de Vrbe concessum, iam communicatum est toti Congregationi Casinen. præsertim ex alio priuilegio eidem concesso ab Alexandro VI. vbi voluit consuis particularis Monasterij ipsius Congregationis priuilegia toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendi, ac extensa esse decreuit. Vnde per consequens dictum priuilegium etiam participatur ab omnibus cæteris Congregationibus illius priuilegia communicantibus. Quare dicendum est, per huiusmodi priuilegium aduersus Abbatiales Ecclesias, Conuentus, ac ipsorum bona, & iura, nisi centum annorum spatio, præscribi non posse, ita sentit Ioan. de la Cruz *de statu Relig. lib. . c. . dub. 2. concl. 2.* Roder. *quæst. Reg. tom. 15. quæst. 36.* Vnde patet responsio ad argumenta in contrarium adducta, quamuis enim procedant de iure communi, tamen in fauorem Monasteriorum, ac bonorum Regularium placuit Summo Pontifici illud tempus dilatare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Ecclesiæ cum consensu Capituli, incipiat contra Ecclesiam currere præscriptio, tempore quo durat Abbas, & Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd statim incipiat currere præscriptio.*

2 *Præscriptio contra Ecclesiam, vel Monasterium pro rebus malè alienatis non incipit currere ante mortem, vel cessationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit, & nisi adsit scientia, & patientia cuiuslibet successoris*, num. 3.

4 *Respondetur ad argumenta.*

Videtur primò, quòd Abbate malè alienante rem Ecclesiæ, statim incipiat currere præscriptio contra Ecclesiam, cuius sunt res alienatæ, vt probatur *in cap. contingebatur, extr. de his, quæ fiunt à Prælat. sine consensu Cap.* vbi habetur, quòd concessio decimæ ab Abbatissa facta priùs, si conuentu sciente, & non contradicente facta est, robur firmum debet habere. 1

Secundò præthereà, in venditione rerum Ecclesiasticarum taciturnitas pro consensu habetur, vt dicit Gloss. *in supraalleg. cap.* Ergo si Abbate malè alienante, Capitulum tacet, videtur quod currat præscriptio.

Sed contra est quod disponitur *in cap. si Sacerdotes, 16. quæst. 3.* vbi gloss. ponit casum, quòd quidem Prælati iniustè alienauerunt possessiones Ecclesiarum, & receptores retinuerunt possessiones illas per spatium 30. annorum, & cùm quæsitum fuisset in Concilio Toletano, vtrùm detentores tuti sint præscriptione illa; fuit responsum, quòd non; quia præscriptio non currit in vita Prælati malè alienantis, sed incipit currere post eius mortem. Et licet Paulus IV. statuerit contra bona Ecclesiastica malè alienata nunquam præscribi posse; tamen Pius IV. eius successor eam Bulla reuocauit, & ad terminos iuris communis reduxit, vt est videre in sua Bulla incip. *Prouida. fol. 681. in Bullar.* & ideo bona Abbatiarum, vel aliarum Ecclesiarum malè alienata præscribi possunt spatio 40 annorum de iure communi, per text *in authen. quas sanctiones, C. de Sacrosanct. Eccles. & cap ad audientiam, & cap. cum nobis, & cap illud & cap. quarta, de præscript.* vel ex priuilegio, de quo infra mentionem faciemus, spatio 60. annorum, vel etiam centum, ex aliquo priuilegio directè, aut per communicationem, de quo etiam infra: cum limitatione tamen, vt diximus, quòd præscriptio currere incipiat post mortem, vel cessationem Abbatis, qui malè alienauit. Et huius ratio est; quia contractus non sumpsit vigorem à principio, & ideo subducitur tempus, quo Prælatus malè alienans vixit, vel in Prælatura durauit, per text. *in d. can. si Sacerdotes*, ita Ioan. Andr. *in cap. 1. num. 3. de reb. Eccles. non alien in 6* & ibi Anton. de Butr. *num. 7.* Rebuff *in comp. alienat. rerum Eccles. num. 38.* Redoan. *eod. tract. quæst. 79. cap. 3.* Molin. *de iust. disp. 7* & alij apud Aloys Ricc *in prax. fori Eccles. dec. 32. num 2 & 3.* quibus addo Quaranta *in Summ. Bullar verb alienatio rerum Ecclesiæ num. 46. vers hinc non immeritò*, D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 95 num. 72. & alleg. 132.* 3
num. 6. secundum Lugdunen. impress. Et hoc est intelligendum,

gendum, vt neque poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui malè bona ſuæ Abbatiæ alienauit, præſcriptio in fauorem poſſidentis currere intelligatur; niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuſlibet ſucceſſoris Abbatis: eò maximè, vbi plures intra dictum tempus ſucceſſiſſent, quam ſcientiam & patientiam probandi, onus incumbit fundanti ſe in d. præſcriptione, Caualc. *deciſ.46. num 29.part.1.* Ricc. *d.deciſ.32.num.6.* Quarant. & Barboſ. *loc.cit.*

Ad contraria reſp. & primò ad text. *in cap. continebatur*, ſicut reſpondet Gloſſ. quòd ideo valet talis alienatio, quia fuit facta ad tempus alicui Clerico pro beneficio; nos verò loquimur de alienatione in perpetuum. Vel etiam poſſumus reſpondere vna cum gloſſ. *in cap ſine exceptione 12.quæſt.2.in verb.hoc ſcias*, quæ dicit, quòd licet omnes clerici conſentiant; ſi tamen non obſeruatur forma alienationis, alienatio nulla eſt, & habetur *in l.iubemus C.de ſacroſan.Eccleſ.* & plura alibi.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contra illam.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio nuſquam currit Prælato, ſed ipſo iure dormit contra Eccleſiam quocunque modo vacantem.*

2 *Eccleſia, quoad propoſitum, vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato.*

3 *Hoſtilitatis tempore dormit contra Eccleſiam ipſo iure præſcriptio.*

4 *Schiſmatis, & peſtis tempore ceſſat contra Eccleſiam præſcriptio.*

5 *Peſtis dicitur bellum inter Deum, & homines.*

1 INdubitata eſt Iuris concluſio, quæ dictat contra Eccleſiam quocunque modo vacantem Prælato nuſquam currere, ſed ipſo iure dormire præſcriptionem, vt probat text. *in cap de quarta, verſ. niſi, & in cap auditis, de præſcript. cum alijs cit.* per Crauett. *de antiq. temp. part.4. cap. materia num.48.* Balb. *de præſcript.2.part.6.princ à num.7.* D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.3. alleg.132 num.1. cum ſeqq.*

2 Dicitur autem Eccleſia, quoad propoſitum vacare, vbi careat proprio, & immediato Prælato, qui pro rebus Eccleſiæ iure agere debuit; qualis eſt Abbas reſpectu Abbatialis Eccleſiæ, quamuiſcunque non deſint alij Prælati Superiores, & mediati; ſicuti docent Innoc. *in cap. olim.il 1 de reſtit ſpol.* Abb. *num.2.* Felin. *num.5 in d cap.1.de præſcrips.* D. Auguſt. Barboſ. *d.alleg.132.num.7.*

3 Amplia, vt etiam hoſtilitatis tempore dormiat
contra Eccleſiam ipſo iure præſcriptio, vt probat
text. *in c.prima actione, 16 quæſt 3. & in cap. ex transmiſſa, ibi, præſcriptione hoſtilitatis tempore non currente, de præſcrips.* & idipſum de tempore ſchiſmatis,
4 tradit text. *in cap. cùm vobis 14. eodem tit. de præ-*
ſcrips. & reſoluunt Balb. *de præſcrips. 2. part. ſexta. à*
num.3. Pariſ. *conſ.104. num.174. cum ſeq. lib. 1.* Rip.
de peſte part. 2. princ. a num. 121. D. Aug. Barboſ. *d.*
alleg. 132. num.11. idem reſoluentes de tem-
pore peſtis; quaſi tunc ſit bellum inter
5 Deum, & homines ſecundum D. Aug.
Barboſ & ab eo citatos *in tract.*
de loc.commun.argum.iur.
loc. 13. num.1.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Contra cenſum debitum ratione ſubiectionis non præſcribitur.*

3 *Reſpondetur ad argumenta.*

ET primò videtur, quòd præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. 1 Nam triennalis præſcriptio, petitori ſilentium imponit, vt habetur in *cap. poſt quingentos, §.item 16. quæſt 3.* vbi habetur, quòd lex 30. annorum non poteſt abrumpi. Vnde ex auctoritate huius text. videtur, quòd contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali currat præſcriptio, ſi Eccleſiæ non fuerit ſolutum, ſaltem per ſpatium tanti temporis.

Secundò, prætereà etiam ſi aliquis mala fide rem alienam poſſidere cœpit, poſt triginta annos aduerſus omnem petentem, exceptione tutus erit; vt eſt text. ad literam in *cap placuit, §. quòd ſi mala fide.16.q.2.* Ergo contra tributum Eccleſiæ Abbatiali debitum currit præſcriptio, ſi ceſſetur à ſolutione per longi temporis ſpatium.

Sed contra eſt, quod dicit Panormitan. *in c. ſignificauit, de cenſ n.6.* 2 quòd contra cenſum debitum ratione ſubiectionis non præſcribitur, per text. *in l.Competit. C.de præſcript.30.vel 40.annorum*; & ratio quare cenſus non præſcribitur, eſt, quia ſicut ſubiectio ſimpliciter non præſcribitur *c.cùm non liceat, de præſcript.* ita neque præſcribitur cenſus illam repræſentans ſubrogatiuè, ita Fel. *in cap. ad audientiam n.2. de præſcrips.* & *ibi* etiam Panurmitan. *n. 18.* dantes in huc regulam, quòd cenſus, & ſubiectio pariformiter regulātur, adeò vt, vbi ſubiectio præſcribi poteſt, ibi etiam cēſus præſcribi poterit, eſto quòd præſtaretur in ſignum ſubiectionis: & è contra, vbi ſubiectio non præſcribitur, ibi neque cenſus ob eam debitus. Quibus rationibus ſic ſtantibus, ad argumenta reſpondeo.

Ad primum. Non obſtat text. *in c poſt quingentos,* 3 *§.item, 16.q.3.* nam text. ille loquitur de eo, qui auctoritate Prætoris poſſidet, vt dicit gloſſ. *ibidem.* Nam ſi ſuper rebus Eccleſiæ mota fuerit controuerſia, & iuſta ſit definitio ſubſecuta, ille qui cœpit poſſidere auctoritate Iudicis poterit præſcribere; nam iſte poſſidet, qui auctore Prætore poſſidet, *c dixit, 4.q.5. & c.cum inter, extrà, qui filij ſint legitimi, & l.1.in ſiſt.ff.de acq. poſſ.* vel §. ille poteſt intelligi, quòd fuit ſecuta concordia inter partes, vt dicit ibi gloſſ. *in verbo, ſed non loquitur*, quæ concordia vocatur definitio.

Ad ſecundum argumentum *in c. placuit §. ſi mala*, reſpondemus, quòd ideo lex permittit, vt quis mala fide rem alienam præſcribat, quia odit, & punit negligentes. & deſides circa bona ſua, vt dicit text. *in dec. placuit*, & ſi aliquo caſu iſte malæ fidei poſſeſſor ceciderit à poſſeſſione ſua, actionem non habet. Non ſic eſt in ſolutione cenſus debiti Eccleſiæ; nam ſi ſteterit per mille annos Eccleſia ipſa ad petendum cenſum, non per hoc debet puniri, vt negligens; nec contra eam currit præſcriptio, rationibus ſupra allatis: poteſt eſſe, & alia ratio; nam ſi non poteſt præſcribi cenſus, quod datur Principi in ſignum ſubiectionis, vt vult text. *in l. competit, C. de præſcript. 30. vel 40. annorum*, ergo & à fortiori, nec poteſt præſcribi

huiusmodi census debitus Ecclesiæ; sed res Ecclesiæ dicuntur publicæ, sicut res fisci, vt *in cap. quid ergo, 23. quæst. 4.* iuncta gloss. sed argumentum à fisco ad Ecclesiam nondum est probabile, sed fortè quia æquipatantur à iure *l. fin. C. de Sacrosanct. Eccles. & §. finimus* iuncta gloss. *in Authent. de non alien. vel permut. reb. Eccles. coll. 11. & cap. auditis*, & ibi Panormitan. *de in integr. restitut.* ergò nec potest præscribi census, qui debetur Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, si postquam aliquid bona fide, & iusto titulo præscripserit superueniat mala fides, teneatur in conscientia illud restituere.

SVMMARIVM.

1. *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2. *Præscribens aliquid bona fide, & iusto titulo si post completam præscriptionem mala fides superuenerit, est tutus etiam in conscientia.*
3. *Iura faciunt hoc meum, illud tuum.*
4. *Lex humana iniquum non continens, an sit seruanda.*

1 Videtur primò quòd si Abbas, finita præscriptione, nouerit rem fuisse alienam, teneatur in foro conscientiæ illam restituere; Nam si res aliena, propter quam peccatum est, reddi possit, & non reddatur, dicit text. *in cap. si res, 15. quæst. 6.* quod pœnitentia non agitur, sed simulatur; si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.

Secundò in præscriptione requiritur bona fides à principio, & in fine, & ex omni tempore præscriptionis, vt est text. *in cap. quoniam omne, de præscript.* ergo si finita præscriptione Abbas cognouerit rem esse alienam, tenetur in foro conscientiæ, illam restituere.

2 Sed contrarium firmat gloss. *in cap. vigilanti extr. de præscript. in verbo, sed contra videtur*, vbi dicit, quod completa præscriptione iam tutus est secundum vtrumque ius, & allegat *cap. de quarta, & cap. quoniam omne, eodem tit. de præscript.* & in pluribus aliis locis: ergo iure possidet, si iure, ergo iustè, & benè, vt *in cap. quid dicam, 14. quæst. 4.* nec iam dicitur aliena.

Præterea iura faciunt hoc meum, illud tuum, vt *in cap. quo iure 8. dist.* Item conditor canonis, vel legis potest mihi dare rem alienam, & tutus ero, vt *l. Lucius ff. de euict. & l. benè à Zenone, C. de quadrien. præscriptione*; & sic multo fortiùs potuit inducere hanc præscriptionem, in odium negligentium. Sed vltra sententiam gloss. adsunt circa hoc aliæ sententiæ scribentium, relatorum per Panormitan. *in d. cap. vigilanti, de præscript. sub num. 6.* Et inter alios fuit opinio Alani distinguentis, an res fuisset præscripta ex causa lucratiua, aut ex causa non lucratiua vt primo casu teneatur restituere, secundò non, argum. *cap. quod habetur, 13. quæst. 1.* qui quidem canon parum facit; sed hæc distinctio reprobatur secundum Ostien *per l. penult. C. de præscript. long. temp. & cap. Apostolica, de donat.* quæ iura benè faciunt in hac materia, & licet D. Anton. tenuerit quòd sit peccatum; tamen contrarium dicendum est, cum Panormitan. *loc. cit.* qui indistinctè tenet opinionem glossæ sentientis non esse peccatum; quæ communiter à Canonistis approbatur. Cuius motiui ratio est; quia ius Canonicum, etiam quatenus disponit in foro contentioso, pro fine habet salutem animæ, vt *in cap. cum contingat, de iure iur.* & quod ibi not. Nam finis iuris Canonici est, dirigere hominem ad bonum commune, secundùm quod congruit humanæ societati, non solùm ciuiliter, sed secundum fidem in Deum tenendo, & vitam æternam expectando, vt *in §. Rex pacificus in proœm. Decret. al. & in cap. prodest, 23. quæst 5. not. in regula, peccatum, & regula possessor, de reg. iur. lib. 6.* Item lex humana iniquitatem non 4 continens, seruanda est, etiam in foro conscientiæ, vt notat Ioan. Calderinus *in proœm. Decretal.* & Ioan. Andr. post B. Thomam, *in cap. 3. de vsur lib. 6.* cùm ergo lex humana, & Canonica iusta de causa, tollant actionem, & conserant dominium præscribendi; non apparet ratio sufficiens quare teneatur restituere in foro animæ, facit. *cap. 1. de rescript. eod. tit.* vbi inducitur præscriptio ex causa, & cum notitia rei alienæ, ipsa enim lex iusta de causa potest priuare aliquem re sua, & alteri tradere, vel ex causa perpetrati delicti, vel ex causa boni publici, vt text. *in l. item si verberatum, ff. de re iud. & cap. pro humani, de homicid. lib. 6.* Item ius canonicum numquam scienter inicit laqueum, nec scienter defendit aliquem in peccato, vt *cap. literas de restit. spoliat. & cap. consanguinei, de re iud. & cap. fin.* Si enim præscriptio bonæ fidei esset inductiua peccati, post notitiam habitam, completa præscriptione, ius canonicum profectò non diceret quem posse præscriptione se tueri, *cap. fact. eod. tit. cap. de quarta, & cap. ad aures, eod. tit. de præscription.* Nec Papa mandat præscriptionem rescindi, immo expressè eam approbat, ad idem facit, *cap. auditis, eod. tit de præscript.* vbi licet postmodum constiterit, illi Abbati viro Religioso nullum ius competere, tamen ait Papa; illum debere defendi ex iuribus præscriptionis. Et hanc opinionem tenet Innoc *in cap. cura, in fine, de iure patronat.* vbi asserit, quòd licet post completam præscriptionem appareat de illegitimo titulo, nihilominus tamen salua conscientia possunt hi qui præscribunt bona, præscripta retinere; quia tuti sunt auctoritate illius, qui potestatem concedendi ius super talibus habet, & qui hanc pœnam amissionis iurium suorum induxit in odium negligentium, & fauorem sollicitorum, ita etiam Bald. *in cap. si quis per 30. col. 3 si de feud fuerit. controu.* idem Bald. Card. & Imol. *in d. cap. vigilanti*, vbi etiam Felin. *col. 6. num. 11.* Visis igitur iuribus, auctoritatibus, & rationibus, ambiguitatem propositi quæsiti explanantibus ad argumenta in contrarium adducta deueniendo.

Ad primum argumentum *in c. si res, 14. q. 6.* respondemus. Quòd text. ille loquitur de furibus, qui dum possunt non restituunt, nos vero loquimur de Abbate, qui post completam præscriptionem bona fide & iusto titulo non tenetur restituere, si deinde superueniat mala fides, rationibus suprà allegatis.

Ad secundum argumentum respondemus vna cum gloss. *in d. cap. si res, in verbo, in dicas*, quòd si possessor ex omni tempore præscriptionis habuit bonam fidem, tunc res illa facta est sua de beneficio iuris; vnde tunc non est dicendum, quòd habet conscientiam rei alienæ, licet post tempus præscriptionis incipiat scire rem alienam fuisse.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalib. Inſignis, & ornamentis Prælatis, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & alij Prælati Epiſcopis inferiores, tam Regulares quàm Seculares vtantur inſigniis Pontificalibus.

II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares quàm Seculares vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitiis.

III. Vtrùm Abbates, aliique Regulares ad Epiſcopatum, aliáſve dignitates extra eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant.

IV. Quibus Inſigniis, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares Epiſcopis inferiores vtantur Inſignis Pontificalibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſignia Pontificalia conceſſa ſunt Abbatibus propter decorem Eccleſiarum ſuarum.*
2 *Pontificalia Inſignia quæ ſint.*
3 *Mitra quibus nominibus vocetur, & quid ſignificet.*
4 *Baculus paſtoralis, quibus nominibus vocetur, quid ſignificet, & quare Summus Pontifex illo non vtatur.*
5 *Annulus quid ſignificet.*
6 *Annulus quare in quarto digito ponatur.*
7 *An Abbates non habentes ſpeciale priuilegium, Annulo vti valeant.*
8 *Sandalia, ſiue Compagi quid ſint.*
9 *Tunica, & Dalmatica quid denotent.*
10 *Chirothecæ quid ſignificent.*
11 *Cruce pectorali quare ornetur Abbas,* & num. 24.
12 *Abbates Mitra, Baculo paſtorali, Annulo, Sandaliis, & aliis Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis vti poſſe probatur per nonnulla priuilegia quæ adducuntur.*
13 *Abbates Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus vſum Mitræ, Baculi paſtoralis, & aliorum Inſignium ſunt aſſecuti.*
14 *Abbates Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. per ſpecialem Bullam extenſionis, habent vſum Pontificalium.*
15 *Abbates Caſinenſes, alias Sanctæ Iuſtinæ de Padua, Inſignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegiis vſum ſunt aſſecuti.*
16 *Abbates Congregationis Camaldulen. Pontificalibus Inſigniis, per Bullam Leonis X. inſigniti ſunt.*
17 *Abbates noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, tam ſpecialiter, quam vniuerſaliter gaudent priuilegiis vtendi Inſigniis Pontificalibus.*
18 *Abbates Ciſtercienſes per varia Summorum Pontificum priuilegia, Inſigniis Pontificalibus vtuntur.*
19 *Abbates Cæleſtinorum habent vſum Pontificalium vigore Conſtitutionum Cæleſtini V. Eugenij IV. & Pauli V.*
20 *Abbates Montis Oliueti Inſigniis Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & ſpecialiter Iulij II.*
21 *Abbates Montis Virginis prædictis Pontificalibus Inſigniis vtuntur vigore Bullæ Vrbani V.*
22 *Abbates Præmonſtratenſes habent vſum Pontificalium virtute Bullæ Gregorij IX.*
23 *Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ ſolus in ſua Religione habet vſum Pontificalium Inſignium per Bullam Pauli V.*
24 *Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Miſſarum.*
25 *Abbates ſeculares, an Inſigniis Pontificalibus potiantur.*
26 *Abbates commendatarij, an iiſdem inſigniis decorentur.*
27 *An aliqui Priores vtantur Pontificalibus.*

CVm Inſignia, & ornamenta Pontificalia, ſeu Epiſcopalia data ſint Abbatibus ad decorem Eccleſiarum ſuarum, ſecundum Ioannem Andream *in c. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* & Franciſc. Manc. *in deciſ.* 1076. *n.* 2. non verò ad pompam propriæ perſonæ, & animi faſtum, neque ad ſimplicitatem Monaſticam diſſipandam; ideo mirum non eſt, quòd Pontificalia hæc Inſignia in Abbate minimè probauerit D. Bernardus *epiſt.* 42. *ad Henricum Senonen. Archiepiſcopum*, in hæc verba. *Multo labore, ac pretio quidam horum Apoſtolicis adepti priuilegiis, per ipſa ſibi vendicant inſignia Pontificalia, vtentes, & ipſi more Pontificum, Mitra, Annulo, atque Sandaliis: ſanè ſi attenditur rerum dignitas hanc Monachi abhorret profeſſio: ſi miniſterium ſolis liquet congruere Pontificibus. Profectò eſſe deſiderant, quòd videri geſtiunt; meritóque non queunt eſſe ſubiecti, quibus iam ipſo ſe comparant deſiderio. Quòd ſi, & nomen eis conferre priuilegiorum poſſet auctoritas, quanto putas auro redimerent, vt appellarentur Pontifices*: hæc Bernardus.

Et Petrus Bleſenſis, Archidiaconus Barthonien. *epiſt.* 90. ſcribēs Vilhelmo Bleſenſi Abbati Machinen. eius fratri, qui ab Apoſtolica Sede horum Inſignium vſum obtinuerat, illum monet, vt vel iſta Inſignia, & ornamenta reddat, aut abbatiam relinquat, ſubdens. *Inſignia Epiſcopalis eminentiæ in Abbate, nec approbo, nec accepto; Mitra enim, Annulus, & Sandalia in alio, quàm in Epiſcopo quædam ſuperba elatio eſt, aut præſumptuoſa oſtentatio libertatis, &c.* refert Renat. Choppin. *Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2 *num.* 18. Hac fortaſſis de cauſa, iam Congregatio Burſfeldenſis *in c.* 18. *Conſtit.* infraſcriptam edidit legem pro ſuis Abbatibus, vt teſtatur Renat. Choppin *loco cit.* ſub his verbis. *Nemo ex Abbatibus noſtris, etiam Apoſtolico ſuffultus priuilegio, Mitra, & cæteris huiuſmodi Inſigniis, & apparatibus Pontificalibus vti præſumat: Hæc enim licet interdum ſimplici animo rationabiliter fieri poſſint, tamen à lippientibus, & ad iudicandum pronis, curioſa vanitati magis, quam Religioſæ ſimplicitati deputari ſolent.* Quæ poſtea Conſtitutio aboliia eſt: cùm Abbates Burſfeldenſes hodie Inſigniis Pontificalibus omnes

vtantur, vt mihi Romæ retulit D. Fridericus Monachus eiusdem Congregationis.

2 Vt ergo quod probandum est facillimè perscrutemur, prius videndum est, quænam sint huiusmodi Insignia Pótificalis, deinde illorum vniuscuiusque significatum. Insignia ergo Pontificalia, seu Episcopalia, quibus (sed nisi priuilegiis) de iure communi Episcopi, aliique Prælati superiores vti possunt, sunt, Mitra, Baculus pastoralis, Anulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chirothecæ, & Crux pectoralis, vt testatur Isidor. Moscon. *tractat. de magnitud. militant. Eccles. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *versic. ornamenta.* Horum singulorum significationes aponit Gulielm. Durand. *in rationali diuinorum offic. lib.* 3. *à cap.* 13. & alij citandi, ex quibus aliqua hic breuiter insinuanda duximus.

3 Et primò, quoad Mitram, dico, quòd multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Mitra, seu Apex ex S. Augustino 2. *Ciuit.* 15. seu Sertum cum Gemmis ex Ennodio: *de Mitra S. Ambrosij*, seu Corona Sacerdotalis, ex Ammiano Marcellino, *lib.* 29. seu Corona gloriæ, ex Euseb. Cæsarien. *lib.* 10. *Histor. c.* 4. seu Pileum generis neutrius, vel Gales, vel Tiara, ex Isidor. *lib.* 19. *Orig. cap.* 21. seu Infula, ex Hugon. Victor. *lib.* 1. *de Sacrament. cap.* 55. seu Cidaris, ex Alcuino, *cap. de singul. vestibus*, seu Phrygium ex Nicephor. *lib.* 14. *cap* 34. quòd imposuit capiti S. Syluestri Constantinus, seu Lorum ex Balsamone apud Buleng. *de vest. Pontif. lib.* 1 *cap.* 6. seu Auriphrygium circulare, ab Innoc. III. *in sermone de S. Syluestro*; Ab Apostolis ortum habuit, ex Baronio *Ann.* 32. *num.* 298.

Mitra vox Latina est, Græca, & Syriaca, vel, Hebræa, ex Varron. *lib.* 1. *de ling. Lat* & hoc modo interpretatur à Iosepho Scaligero; nempe Mitra Syriacum, Diadema Græcum, Vitta Latinum.

Mitræ magnitudo non est hîc describenda; sed solummodo eius forma aliquo modo insinuanda; visum est, his exéplis; nam Mitra S. Syluestri, asseruatur Romæ in Ecclesia S. Martini de Montibus, quæ acutam formam habet, non altiorem palmo, serico & auro contexta, est coloris cerulei, cum imagine B. Mariæ Virginis, & paruuli IESV inter duos Angelos stantes. Diaconali veste indutos; fertur etiam, quod Valentiæ visitu Mitra S. Augustini Episcopi, Ecclesiæ eximij Doctoris; altioris palmo, formæ similiter acutæ, quam ipse Apicem appellauit, serica est, & alba, quam cingit, & diuidit à cuspide linea cærulea, serico, & auro texta.

Gestatur verò ad maiorem Prælati ornatum, ad hoc vt Prælatus magis honoretur; nam ignorantes putant, quod ille qui habet maiores ornatus, sit maioris auctoritatis, iuxta illud.

Hunc decorant homines, quem vstimenta decorant, Gloss. *in cap. vt Apostolica, de priuileg. lib.* 6.

Quo autem ad eius significationem, dicunt aliqui quòd significat spineam coronam; & ideo Diaconus Pontifici Missam celebranti, Mitram imponit; quia Pontifex in tali officio Missæ, Christum in passione figurat, & quòd duo cornua Mitræ, sint duo charitatis præcepta.

Alij dicunt, quòd Mitra, scientiam vtriusque Testamenti designat: & quòd duo eius cornua sunt duo Testamenta, anterius Nouum, posterius Vetus: Abbas ergo Mitram accipiens, & cum ea caput tegens, intelligat, quòd quinque sensus à Mundi illecebris custodire debet, vt duorum Testamentorum præcepta seruet, & duo charitatis præcepta impleat, ad hoc, vt mereatur accipere coronam quam sibi Dominus præparauit in æternum, vt Durand. *d. cap.* 13. & D. Genesius Minuccius Monachus Vallis Vmbrosæ, *in suo Speculo Ecclesiastico, lib.* 1. *cap.* 4. optimè notant.

4 Baculus Pastoralis, similiter multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Baculus, Virga pastoralis, Pedum, Ferula, & Capuita, quæ sunt synonyma, ex Iuone Carnot. *epist.* 8. *de Hom. in Gen. lib.* 1. *cap.* 217. Cambucam vocant aliqui apud Petrum Comestorem, *in Hist. Exod. cap.* 52. Cambuttam vocat Ordo Romanus, *in dedicat. Eccles.* Capulta autem, & Camburta, sunt voces corruptæ à Cambara, voce Barbara, quæ Baculum retortum denotat; Regula certa est, vt Baculus, & Mitra: in Prælato, correlatiua sint, vt habetur *ex Caremon. Episc lib.* 1. *c.* 17. Hinc notandum est, differre Baculum Episcopi, à Baculo Abbatis; nam Baculus Episcopi non ornatur sudario, sicut Baculus Abbatis, Act. Mediolanen. Eccles. *Instruct. Fabr. Eccles.*

Baculus Pastoralis correctionem Pastoralem significat, estque auctoritatis, & disciplinæ signum ac imbecillitatis humanæ sustentaculum; vnde in cæremonia consecrationis Episcopi, consecrans tradendo Baculum consecrando, ait, *Accipe Baculum pastoralis officij, vt sis in corrigendis vitiis piè sæuiens, iudicium sine ira tenens in fauendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate seueritatis censuram non deserens.*

Per Baculum ergo Pastoralem, potestas intelligitur Sacerdotalis, quæ à Christo Domino Apostolis collata fuit, quando eos ad prædicandum misit, eis præcipiendo, vt baculos tollerent. Et Moyses etiam à Deo cum virga missus fuit Ægyptum, virtute cuius tot mirabilia operatus est in Terra, & in Mari, & ad eius contactum Petræ in deserto aquas dederunt, & populum ad terram fluentem, lac, & mel, recto duxit itinere.

Additur etiam, Baculum doctrinæ significare auctoritatem; hac enim debiles, & infirmi sustentantur inquieti corripiuntur, & à via veritatis aberrantes ad pœnitentiam reuocantur. Designantur autem per Baculum ea, quæ his versibus comprehenduntur.

In baculi forma, Præsul, datur hac tibi forma.
Attrahe per primum, medio rege, punge per imum,
Attrahe peccantes, rege iustos, punge vagantes.
Attrahe, sustenta, stimula, vaga, morbida, lenta.

Gloss. *in cap. vnic §. fin. verb. propter historiam, de sacra vnct* & optimè Isidor. Moscon. *dict. cap.* 8. *vers. item Baculus, pag.* 233.

Quòd autem Baculus sit acutus in fine, rectus in medio, & retortus in summo, denotat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles sua rectitudine, & colligere vagos. Porrò Summus Pontifex Baculo pastorali non vtitur, tum propter historiam, tum propter mysticam rationem, vt dicitur *cap. vnic. §. vlt. de sacr. vnct.* Historiam refert ibi gloss. *verb. propter historiam*, dicens, quòd Martialis vnus de discipulis Petri, quem posuit Dominus inter discipulos, cum dixit: *Nisi efficiamini sicut paruulus iste, non intrabitis in regnũ Cælorum, &c.* Missus fuit à Beato Petro ad prædicandum in Germaniam; qui cùm iret, Mortuus est, & rediit Collega ad Petrum, & Petrus ait: *Accipe Baculum & tangens eum, dic, vt in nomine Domini surgat, & prædicet, & iuit, & 40. die à tempore mortis tetigit eum, & resurrexit, & prædicauit; & ita Petrus remouit à se Baculum, & dedit subditis*, ita gloss *loc cit. cum aliis citatis* à D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. p.* 1. *tit.* 1 *c.* 3. *n.* 15. *& in collect. ad cap. vnic num.* 14. *de sacra vnct.*

Mystica ratio est; quia Baculus habet in summitate recuruationem, quasi ad trahendum, vt diximus, quòd non est necessarium in Summo Pontifice; quia nullus ab illo diuertere potest finaliter; Ecclesia enim nõ potest esse nulla, *can. pudenda. in fin.* 24 *q.* 1. vel quia per Baculum, designatur coercitio, siue castigatio. Ideò alij Pontifices recipiunt à suis superioribus Baculos, quia ab homine potestatem recipiunt, Romanus Pontifex non vtitur Baculo, quia potestatem à solo Deo recipit; ita gloss prædicta, *verb. mysticam rationem*; hæc de Baculo pastorali. De eodem vide *in Quæs. seq. num* 13.

De Anuli significatione tractat Panormit. *in cap.* clerici

clerici, il. 2. de vita & honest. clericorum, n. 6. circa med. dicens, quòd quemadmodum Anulus datur sponsæ in signum matrimonij, vt *in cap. fœmina, 30. q. 5.* ita etiam Prælatis Ecclesiasticis in signum matrimonij spiritualis. Tractat etiam de ea Durand. *d. l. 3. c. 14.* dicens, quòd Anulus est fidei Sacramentum, quo Christus sponsam suam Sanctam Ecclesiam subarrauit, vt ipsa de se dicere valeat: *Anulo suo subarrauit me Dominus meus Christus, &c.* & Isidor. Moscon. *d. c. 8. vers. item. Anulus, pag. 233.* ait, quòd datur Anulus ad honorem Pontificiæ dignitatis, vt signaculum secretorum, & vt sponso fideli animarum Dei; subdens quòd quando datur, talia solent proferri verba: *Accipe anulum discretionis, & honoris fidei signum, vt quæ signanda sunt signes, & quæ aperienda sunt prodas, quæ liganda sunt, liges, & quæ soluenda sunt, soluas.*

Anulus ergo Abbatis significat integritatem fidei, vt videlicet Ecclesiam sibi traditam, diligat, & custodiat; nam ipsi Abbates dicuntur contrahere matrimonium cum Ecclesiis eorum, quemadmodum contrahitur inter Episcopum, & Ecclesiam suam; & dicuntur sponsi suarum Ecclesiarum, ita ut ipsorum morte Ecclesiæ viduatæ dicantur, vt per Innoc. *in cap. quia propter in princ. vers. viduatis, de elect.* & per Bart. *in l. si ita quis, §. is, cui, num. 3. vers. quartò inter Monasterium, ff. de legat. 2.* & latè probauimus *in tract. de elect.*

Ponitur autem Anulus in quarto digito, vt sciat
6 Abbas, se Ecclesiæ corde, & animo seruire: fertur enim in eo digito venam esse, quæ à corde procedit, *d. can. fœmina, 30. q. 5.* Ioan. Andr. *in d. cap. clerici, il. 2. num. 9.*

Quòd autem Abbates Anulo vti possint, patet, tum ex priuilegiis à Sede Apostolica illis concessis, quæ infra adducemus, tum etiam ex consuetudine, quæ saltem dat interpretationem concessæ potestatis.

Vtrùm autem cessante priuilegio, possint Abbates
7 Anulos deferre, Ioan. Andr. *in d. cap. clerici, il. 2. n. 9.* per illum text. att. quòd cessante priuilegio soli Episcopi, & Superiores deferre possint: & ducitur ex eo, quia solus Episcopus contrahit matrimonium spirituale cum sua Ecclesia, & per eius mortem, Ecclesia dicitur viduata. Sed hæc ratio non obstat, quin etiam Abbates absque priuilegio, tanquam Ecclesiæ Prælati, Anulo vti possint, immo ex ea id confirmatur. Nam etiam inter Abbates, & eorum Ecclesias contrahitur matrimonium spirituale, & Ecclesiæ eorum morte viduatæ dicuntur, per text. *in cap. ne pro defectu, de elect.* vbi Doctores communiter dicunt, quod Ecclesia remanet viduata, nedum per mortem Episcopi, verùm etiam per mortem cuiuscunque Prælati Regularis, & quisque illorum dicitur Pastor Ecclesiæ, vt patet expressè in d. text. Præterea *in d. cap. clerici,* non dicitur quod illi tantùm possint vti Anulo, qui matrimonium spirituale contraxerunt; sed solùm dicit, quòd clerici non debent Anulos deferre, nisi eis ex officio dignitatis competat. Abbates autem dicuntur habere dignitatem *cap. indemnitatibus, de elect. in 6. & cap. vt Apostolica, de priuil. eod. lib.* & alibi latiùs probauimus: hanc sententiam videtur amplecti Panormit. *in d. cap. clerici, n. 5. & 6.* vbi allegat rationes pro, & contra. De eodem Anulo *in Quæst. seq. num. 13.*

Inter alia ornamenta Pontificalia, quibus vti potest
8 Abbas, sunt Sandalia, siue Compagi, de quibus fit mentio *in can. nonnulli, § Compagis, & can. seq. 93. dist.* vbi probatur, Sandalia esse propria Episcopòrum ornamenta.

Sandalia, & Caligæ idem sunt apud S. Hieronymum *in Isaiam, l. 5. c. 20* quæ ab Alcuino, *c. quid signif. vestim.* Soleæ dicuntur; distinguuntur tamen, quia Caligæ primùm induuntur vsque ad genua; Sandalia verò pedes tantùm contegunt, ex Innoc. III. *lib. 1. cap. 48.* vel dicuntur Caligæ, quia ligantur, ex Isidor. *lib. 19. Orig. c. 34* vel dicuntur Cambagi, & Pedules, & Compobi à S. Gregorio, *lib. 7. epist. 28.* & ab Amalar. *lib. 2. c. 18.* horum enim vsus ab Apostolis introductus est, teste Rabano, *lib. 1. instit. cler. cap. 22.* ita vt nemo inferior, absque Summi Pontificis auctoritate, illa gestare possit, vt notat Archid. & Franch. *in c. vt Apostolica. n. 1. vers. item vti Compagis, de priuileg. in 6.* de iisdem Sandalibus *in Quæst. seq. num. 13.*

At Abbates illis vti possunt ex specialibus concessionibus, & priuilegiis Sedis Apostolicæ, de quibus infrà. Illorum significationem reperies apud Durand. *in Rationali, cap. 8. num. 1. & seq.*

Tunica, quam Abbas solemniter celebraturus induitur, perseuerantiam denotat; nam cùm omnes vir- 9
tutes in stadio currant, perseuerantia tantùm accipit brauium; qui enim vsque in finem perseuerauerit, hic saluus erit, text. *in cap. Apostolus, & cap. multi, de pœnit. dist. 2.*

Induitur autem tunicam post Albam; quia sicut per Albam corporis castigatio; ita per tunicam virtutes animæ intelliguntur, quibus Abbas, & alius Prælatus, qui eis induitur, semper ornatus esse debet. Tunica verò ideò non cingitur, quia sicut per eam iter non impeditur, ita pariter virtutes per illam designatæ, liberum iter ad contemplandum Deum præbent; videatur latè Gulielm. Durand *in Rationali sæpius cit. lib. 3. cap. 10 num. 1. & seq.*

Sequitur videre de Dalmatica, quam immediatè Abbas super Tunicam vestit, ex institutione Syluestri Papæ, *can. Diaconi, 93. dist.* Alcuin. *de diuin. offic. cap. quid significent vestimenta,* Amalar. Fortunat. *lib. 2. de Eccles. cap. 21.*

Dalmatica autem ex eo appellata fuit, quia in Dalmatia, & post alia indumenta Sacerdotalia inuenta fit. Eius forma largitatem denotat, cùm largas, & extensas manicas habeat; Vnde secundùm Apostolum, oportet Episcopum non turpis lucri cupidum, sed hospitalem esse, 88. *dist. cap consequens,* quæ etiam Abbati adaptari debent; Non ergo manum habeat ad dandum collectam, & ad recipiendum porrectam; sed illud efficere debet, quòd per Prophetam suadetur, *Frange esurienti panem tuum, & egenos, vagósque induc in domum tuam;* videatur eius forma *in Quæst. seq. num. 13.*

Præsefert autem Crucis formam ad significandum, vt Mundo sit crucifixus, qui ea ornari desiderat, iuxta Apostoli sententiam, *Mihi Mundus crucifixus est, & ego Mundo,* refert Isidor. Moscon. *d. cap. 8. vers. Item Anulus, pag. 234.*

Postquam Abbas Dalmaticam est indutus, manus
cooperit Chirothecis. Chirothecæ enim ex *Ordine* 10
Romano, dicuntur Manicæ, quia manuum ornamenta sunt; conuenit enim, vt Episcopi, & Abbatis, siue alterius Prælati Pontificalibus vtentis, quælibet pars ornatior appareat, & talis ritus deductus est ab Apostolis, Gemma, *lib. 1. de antiq. rit. 215.* Per Chirothecas enim, quibus manus vestiuntur, exempla Sanctorum, quæ in operibus demonstrantur, intelligenda sunt, quæ opera ab omni inquinamento mundata esse debent; denotantur etiam per ipsas Chirothecas albas, Castitas, & munditia, vt manus, id est operationes sint mundæ, & ab omni sorde immunes. Chirothecis etiam manus operit, vt nesciat sinistra, quid faciat ipsius dextera, iuxta illud Dominicum elogium, Matth. 6. videatur latè Durand. *in pluries citat. Rational. diuin. offic. lib. 3. capite 12.* vide *in seq. Quæstit. num. 13.*

Superest denique, vt de Cruce pectorali aliqua 11
postremò dicamus; nam indutus Abbas omnibus ornamentis,

namentis, assumit etiam Crucem, quæ à collo suspenpensa ante pectus pendet; & hoc ad significandum, quod ait Apostolus: *Glorificate, & portate Deum in corpore vestro.* Imponendo autem sibi, & deponendo Crucem, illam osculatur, ad denotandum, quòd Christi passionem, quæ per illam significatur, credit, & confitetur, ad quam repræsentandam in officio Missæ se parat, vt per Durand. *d. lib. 3. cap. 9.*

12 Quòd Abbates Regulares habeant vsum Mitræ, Baculi, Anuli, & cæterorum Pontificalium Insignium, de quibus suprà: certum est, tam ex priuilegiis directè, & specialiter, siue indirectè, & per communicationem eis concessis: quàm ex consuetudine, vt supponitur ex text. *in d. cap. vt Apostolica, de priuileg. in 6.* vbi Summus Pontifex Abbatibus, non tantùm Mitræ, sed aliorum Pontificalium vsum concedit, cuius *cap.* verba sunt hæc: *Vt Apostolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, aliisque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, concessit in Ecclesiarum suarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti possint, &c.* idem ait Panormit. *in cap. clerici, il a. n. 6. de vita & honest. clericorum.*

Aliqua autem singularum Congregationum, & quorumdam locorum priuilegia hîc recensere nobis visum est ad huius rei veritatem confirmandam.

13 Et primò, pro Abbatibus Canonicorum Regularium priuilegia concessa sunt, vt videri potest in *Bullis* Gregorij IX. anno 1238. & Vrbani VI. anno 1386. & Bonifacij IX. anno 1400. & Sixti IV. anno 1485. & Innocentij VIII. anno 1489. & Alexandri VI. anno 1493. & Iulij III. anno 1551. quæ Bullæ habentur *in lib. priuileg. dict. Ordin. Mediolani impresso, anno* 1606.

14 Extensa sunt priuilegia prædicta Canonicorum Regularium Lateranensium, ad omnes Prælatos, Congregationis S. Saluatoris Bononien. per Innocentium VIII. vt patet in hac Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembris, Pontific. sui 6. cuius tenor est.

Exposcit vestræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali dilectione prosequimur, quàm Monasteria vestra dignis honoribus attollamus. Cùm itaque sicut exhibita Nobis nuper pro parte vestra petitio cõtinebat, Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore existentibus, vt quoties ipsos in Monasteriorum prædictorum, & aliis Ecclesiis tunc in Diœcesi Castellana, quæ nunc Diœcesis Venetiarum existit, consistentibus, Missam, & alia Officia Diuina celebrare contingeret, Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus Insigniis vti, ac benedictionem solemnem, post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia (dummodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non foret) elargiri possent Apostolica fuit auctoritate concessum. Nos volentes vos, qui (vt asseritis) dicto indulto hactenus vsi fuistis & in dies vtimini: ac Monasteria prædicta fauore, prosequi gratiæ amplioris, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, & Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore, vt existentibus in quibuscunque Ecclesiis Monasteriorum, Prioratuum, ac locorum vestri Ordinis, Congregationis, tam in Ciuitate, & prædicta Diœcesi Venetiarum, quàm aliis vbilibet consistentibus, Mitra, Anulo, & aliis Pontificalibus Insigniis huiusmodi vti, Benedictionémque solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia, diuinis interessentibus officiis (dum tamen aliquis Antistes, vel Sedis prædictæ Legatus præsens non fuerit) elargiri, ac omnes Nouitios Ordinem vestrum expressè professos, ad primam clericalem Tõsuram, & minores ordines promou[...], Campanas quoque, & paramenta, & quæcunque vestes, & diuino cultui deputata, vel deputanda in quibusvis Monasteriis, Prioratibus, & aliis dictæ Congregationis locis, benedicere liberè, & lici[te] possitis, fel. record. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit, *Abbates*; & aliis Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis non obstantibus, auctoritate præfata, tenore præsentium, de speciali dono gratiæ, indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus Nostri, anno 6.

Habetur *in lib. priuileg. Canonic. Regul. Mediolan. impress. pag.* 378.

Pro Abbatibus Casinensibus, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, dicendum est, quòd Vrbanus II. concessit Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. ac eius successoribus, vt possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus exercere possunt (exceptis dumtaxat Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione) de quo priuilegio alias pluries mentionem habebimus. Sed Pontifex concedendo, vt possit prædictus Abbas Pontificalia exercere, videtur etiam concessisse, vt Pontificalibus Insigniis vti valeat; nam qui aliquid concedit, videtur concessisse omne id, sine quo res concessa exerceri non potest. Prætetea Eugenius IV. anno Domini 1441. 7. Kalendas Iunij, sub Datum Florentiæ, concessit Abbati Sancti Pauli de Vrbe, facultatem celebrandi cum Mitra, Anulo, Sandaliis, Tunica, & Dalmatica. Similia priuilegia concesserunt multi Pontifices eidem Religioni. 15

Abbatibus Congregationis Camaldulen. Pontificalium vsum concessit Leo X. vt habetur in Compendio Rotæ, *tit. Abbas.* §. 4. 16

Abbates nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, sigillatim multi, & vniuersaliter omnes, habent vsum Pontificalium.

Primus enim inter Abbates nostræ Congregationis, qui vsum Pontificalium obtinuerunt; fuit D. Nicolaus Abbas Sancti Michaëlis de Passiniano, hic ab Vrbano V. vsum Mitræ, Anuli, Sandalium, & cætera adeptus est, vt apparet in eius diplomate, sub Datum apud Villam Nouam Auinionen. Diœces. Pontificatus sui primo, in his verbis.

Sinceræ deuotionis affectus, quem ad Nos, & Romanam geris Ecclesiam, promeretur, vt votis tuis, in iis præsertim, per quæ Monasterio tuo, honori accrescit, fauorabiliter annuamus. Olim siquidem felicis recordationis Clemens Papa VI. prædecessor Noster, tibi, & successoribus tuis Abbatibus Monasterij S. Michaëlis de Passiniano, Ordinis Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœces. qui essent pro tempore, per suas certi tenoris literas, auctoritate Apostolica indulsit, vt tu, & illi Mitra, & Anulo, Sandaliis & aliis Insigniis Pontificalibus vti, ac in Missa, & Mensa solemnem benedictionem facere, locis tamen, & horis, ac temporibus congruis, liberè valeatis dummodo in benedictione ipsa aliquis Antistes, vel Legatus Sedis Apostolicæ præsens non esset: prout in eisdem literis plenius continetur. Cùm autem sicut exhibita Nobis pro parte tua petitio continebat, Episcopi locorum partium diuersarum, te huiusmodi gratia in locis exemptis, & non exemptis, vti non permittant, nisi priùs licentiam ab eis obtineas per publicum instrumentum: pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, vt prouidere

tibi

de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes te præmissorum intuitu fauore prosequi gratiæ amplioris, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi, vt quamdiu vitam duxeris in humanis, & eidem Monasterio præfueris, Mitra, & Anulo, Sandaliis, & aliis Insigniis supradictis, iuxta concessionem supradictam, absque dictorum Episcoporum licentia vti possis, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Secundus verò fuit D. Marcus Abbas Monasterij Sancti Saluij, extra, & prope muros Florentiæ, qui à Bonifacio IX. Mitræ, Anuli, Baculi, & aliorum Pontificalium vsum, consecutus est per Bullam eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, 5. kalendas Maij, Pontificatus sui anno 9. de qua alibi.

Ab eodem Bonifacio I X. Dominus Ioannes Abbas prædictorum Pontificalium exercitium obtinuit; vt constat ex Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit, *Exposcit vestræ deuotionis*, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Kalend. Septembr. Pontificatus sui anno 12.

Deinde Dominus Ricciardus Abbas Sancti Pancratij Florentiæ, a Martino V. iisdem Pontificalibus decoratus est, in vigore eiusdem Pontificis Bullæ, quæ similiter incipit, *Exposcit vestra deuotionis*, sub Datum Florentiæ, anno 1420. Pontificatus sui anno 3.

Ab eodem Martino V. Dominus Gaspar Monasterij Sanctæ Trinitatis Florentiæ Abbas, Pontificalia acquisiuit, anno 1420. sub datum Florentiæ, vndecimo Kalendas Iunij, Pontificatus sui 3. virtute diplomatis eiusdem Martini V. quod similiter incipit. *Vestra deuotionis sinceritas.* Quæ omnia priuilegia, cum multis aliis, eiusdem tenoris nostræ Congregationis particularibus Abbatibus concessa, extant *in libro authentico manuscripto in Archiuio Vallis Vmbrosæ.*

Circa quæ priuilegia præfatum vsum Pontificalium nostræ Congregationis Abbatibus concedentia, notandum est, quòd non solum illis, de quibus in prædictis diplomatibus facta est mentio, concessa sunt, sed etiam successoribus eorundem Abbatum, vt constat per illa verba in eisdem priuilegiis apposita.

Vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo Pastorali, ac aliis Pontificalibus Insignijs, liberè possitis vti, &c.

Non solùm prædictis Abbatibus, verùm etiam quamplutibus aliis nostræ Congregationis concessa fuisse priuilegia, vt diximus, probat memorabilis Bulla Gregorij X I. Domino Simoni Abbati Vallis Vmbrosæ directa, in qua ornamenta Pontificalia eidem Abbati, & successoribus suis concedit, atque iisdem Pontificalibus quamplures Abbates dictæ nostræ Congregationis decoratos esse affirmat, vt in sequenti Bulla eiusdem Gregorij I X. quisque intueri potest.

Exposcit nostræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali dilectione prosequimur, quàm Monasterium vestrum dignis honoribus attollamus. Hinc est, quòd Nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati; vt cùm tu fili Abbas, vt asseritur, tui Ordinis Caput existas, & quamplura Monasteria dicti Ordinis, quorum Abbates Insignijs Pontificalibus ex priuilegio Sedis Apostolicæ speciali, vti possunt, tibi subiecta fore noscuntur, tu, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint in Missarum solemniis, & aliis, Diuinis officiis, Mitra, Anulo, & aliis Pontificalibus Insigniis, liberè vti possitis, fel. record. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit, *Abbates*, & aliis quibuscunque Constitutionibus Apostolicis, in contrarium editis nequaquam obstantibus, vobis eisdemque successoribus auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Auenion. 11. Kalend. Iulij, Pontificatus Nostri anno 2.

Abbates Cistercienses eandem facultatem vtendi Pontificalibus habent, per varia priuilegia Summorum Pontificum, & præsertim per Constitutionem Innocentij VIII. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1489. die 9. Aprilis Pontificatus sui 4. quæ Constitutio extat apud Rodericum *in noua collect. Bull. tom. 1. Bulla 5. eiusdem Innocentij.* 18

Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium, per memorabile priuilegium Cœlestini V. eorum Institutoris, & etiam per Bullam Eugenij IV. quæ refertur ab Emanuele Roderic. *in collect. priuilegiorum, pro Regular. Bulla 18. eiusd. m Eugeny IV.* 19

Quæ priuilegia, etsi Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, totius Ordinis Cælestinorum Generali, concessa sint, tamen à Paulo V. per Constitutionem, quæ incipit. *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 29. Ianuarij, Pontificatus sui 11. extenduntur ad omnes alios Abbates, qui in eadem Congregatione postea eterant sunt in virtute supradicti priuilegij Pauli V. quod habetur *in Appendice Bullary noui* Laërtij Cherubini, *Constitutione 6. alias 94. Pauli V.*

Abbates Montis Oliueti habent vsum Pontificalium vigore multarum Bullarum Summorum Pontificum, & præcipuè Iulij II. quæ in libro priuilegiorum dictæ Congregationis videri possunt. 20

Abbates Montis Virginis iisdem Pontificalibus insigniti sunt per speciale priuilegium Vrbani IV. sub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus sui anno 3. Laërt. Cherubin. *tom. 1. Bullary nou. Constitution. 6. eiusdem Pontificis.* 21

Præmonstratenses Abbates habent vsum Pontificalium, vt in sequentis Bullæ verbis manifestè ostenditur. 22

Vt pulchra, & decora filia Hierusalem Fidelibus, & Infidelibus terribilis appareat, vt castrorum acies ordinata Ecclesia militans, variis insignitur titulis dignitatum, per quos tanquam ornata monilibus, & circundata varietate, venustate præferat virtutum Ecclesiæ triumphantis specimen. Quare Sedes Apostolica Mater Ecclesiarum omnium & Magistra, alias Ecclesias tanquam adolescentulas honorum insigniis libenter adornat pro meritis singularum spectans, vt immaculatas in ornatu, tanto se diligentiùs studeant conseruare, quanto propensiùs teneutur diligere decus proprium, & decorem. Considerantes itaque deuotionis, & fidei puritatem, cùm ad Nos, & Romanam Ecclesiam Monasterium tuum, & degentes in eo habuisse, ac habere noscuntur: & volentes ex hoc Monasterium ipsum spiritualibus decorare Insignis, ac præuenire honoribus, ac fauoribus gratiosis, tibi, & successoribus tuis in perpetuum vtendi Anulo continuè, & vbique in diuinis officiis, & competentibus locis, Mitra, Sandaliis, aliisque Pontificali

Pontificalibus Insigniis, necnon benedictionem populo in eodem Monasterio, & Ecclesiis Ordini suo pleno iure subiectis, iure Pontificum largiendi; dummodo Legatus dictæ Sedis, Archiepiscopus, vel Episcopus præsens in benedictione huiusmodi non exstat, plenam, & liberam Motu proprio, non ad tuam, vel alterius super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex Nostra mera liberrate concedimus auctoritate præsentium facultatem. Datum in Prioraro de Grassello, prope Mulansam Nafionen. Diœces. 4. Kal. Iun. Pontif. Nostri anno 8.

Ita habetur *in lib. priuileg. tom. 1. Premonstraten. Bulla 107.*

23 Prior Generalis Monachorum S. Hieron. Congregationis Lombardiæ, Pontificalibus Insigniis ornatus est, vt in sequenti priuilegio Pauli V. ostenditur.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

PRæclara virtutum merita, per quæ Congregatio S. Hieronymi de Obseruantia, Italicæ Regionis nuncupata, Ordinis eiusdem S. Hieronymi, canonicè instituta in agro Dominico Altissimo famulari, & in dies perficere comprobatur, Nos inducunt vt ea libenter concedamus, quæ illius decori ad diuini cultus augmentum fore conspicimus opportuna. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Balthasar Sudatus Generalis, ac Monachi, & Religiosi dictæ Congregationis. Quòd cum ipsa Congregatio, & aliæ consimiles Congregationes diuersarum Prouinciarum, variis priuilegiis, & facultatibus ornatæ fuerint; ipse verò Balthasar Generalis, & Monachi primodictæ Congregationis diuini cultus augmentum in sua Prouincia adaugere desiderantes, plurimum cupiant sibi, vt infrà, per Nos, & Sedem Apostolicam benignè indulgeri. Nos igitur eosdem exponentes specialis gratiæ fauore prosequi volentes, necnon eos, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, & causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Supplicationibus pro eorum parte Nobis humiliter porrectis, inclinati, eidem Balthasari, ac futuris successoribus suis primodictæ Congregationis Generalibus, quandocunque existentibus, vt in Monasterio Hospitaletto nuncupato, Lauden. Ciuitatis, vel Diœces. Mitra, & Baculo, ac Anulo pastoralibus, & etiam Cruce, ac Sandaliis, & aliis ornamentis, quibus Pontificali dignitate præditi vtuntur, ac cum quibus Sacra facien. incedunt adinstar, seu eodem prorsus modo aliarum Congregationum, & præsertim Generalis Syluestrinorum, ac multorum Priorum Triennalium Canonicorum Regularium, ac Præpositi Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Scala Mediolanen. vti, ac etiam post nocturnas, seu matutinas horas, necnon Missam decantatam, ac Vesperas, in absentia tamen Episcopi Lauden. & dummodo nullus ibi præsens existat Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, aut alius Antistes, solemniter benedicere, ac solemnem benedictionem post earumdem horarum Missæ, & Vesperarum celebrationem, & alia diuinorum solemnia impartiri, & singulis Christi fidelibus huiusmodi benedictioni intercessentibus, & decem dierum indulgentias, & peccatorum remissiones concedere, & elargiri, & seu decem dies de iniunctis eis, aut alias quomodolibet debitis pœnitentiis relaxare, & publicare in forma Ecclesiæ consueta, liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Decernentes Balthasarem, & pro tempore existentes primodictæ Congregationis Generales præfatos desuper à quoquam etiam loci Ordinario, & alio quocunque, quauis auctoritate, & facultate fungenti, desuper molestari, perturbari, ac inquietari nullatenus vnquam posse, ac irritum, ac inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus, ac vniuersalibus aliis Conciliis editis, & edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac primodictæ Congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, primodictæ Congregationi, aliisque Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium forsan, quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio in præsentibus facienda foret, illis, aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus. Cæterisque contrariis quibuscunque, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 18. Martij, 1613. Pontificatus Nostri anno 9.

Subscripta, O. Raggius, à tergo N. Rainerius.

Quod priuilegium non extenditur ad totam prædictam Congregationem, neque ad omnes alias Religiones communicantes priuilegia ipsius Congregationis, vt ex *Disputatione de Communicatione priuilegiorum*, elicitur.

Non solùm ex vi priuilegiorum Sedis Apostolicæ, possunt Abbates seculares vti, & decorari Insignus Pontificalibus; verùm etiam ex antiqua consuetudine, iam ab ipsis fundata in *c. Abbates, de priuileg. in 6.* Vnde talis consuetudo postea sortita est munus præscriptionis.

Satis constat ex priuilegiis adductis, quòd etiam Abbates vti possint Cruce pectorali, quia omnium Pontificalium Insignium, & ornamentorum vsus in illis tribuitur; habetur *in Rubr. Missal. Monast.* 24

Confirmatur ex Pontificali Romano, *part. 1. rubr. de Benedictione Abbatis*, vbi Abbas electos, qui benedicendus est, post Tractum, seu Sequentia, procedens ad Cappellam pro eo paratam, deposito Pluuiali, accipit Sandalia, & Crucem pectoralem, si antea, & in principio non acceperat; & deinde aptata sibi Stola, recipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum.

Quoad Abbates seculares, nihil certi hic statuere possumus, ex ipsis enim aliqui Mitrati sunt; alij verò non, neque habent communicationem priuilegiorum aliis Abbatibus Regularibus, vel secularibus concessorum, quòd sciatur: recurrendum erit igitur ad specialia priuilegia; quia (vt supra diximus) hæc facultas non competit eis intuitu officij, vel dignitatis; sed ex priuilegio Sedis Apostolicæ. 25

An verò Commendatarij, Mitra, Anulo, Baculo pastorali, cæterisque Insigniis Pontificalibus vti possint, dicendum est cum Michaële Leon. Estensi, *in Speculo Sacrorum Rituum, verb. Abbas Commendatarius, versic. an Commendatarius Mitram, &c.* 26

Quod cùm huiusmodi pastoralia Insignia, de iure, Abbatibus non competant, sed tantùm ex priuilegio, ideo

ideo nisi speciali priuilegio sint suffulti; non poterunt supradictis Insignijs decorari.

Si dicas, quòd Commendatarij habent priuilegia concessa Abbatibus illius Abbatiæ, quam habent in commendam; ergo poterunt, quemadmodum & ipsi Abbates vtebantur Pontificalibus, & ipsi quoque vti.

Respondetur, Abbatem Commendatarium non gaudere priuilegiis illius Religionis, & illorum Abbatum Regularium; quia appellatione Religiosorum non venit, iuxta doctrinam Bartoli, quam refert, & sequitur Roder. *quæst. Regul. tom. 3. quæst. 51. artic. 9.*

Vnde si Commendatarius haberet aliqua priuilegia, temporalem statum Abbatiæ commendatæ concernentia, tamen non debet in hoc desumi ratio similitudinis veri Abbatis, & Commendatarij; quia priuilegium, (vt habetur *in cap. sanè de priuileg. in 6.*) non debet propter huiusmodi similitudinem de vna ad aliam personam extendi, Bart. *in l. 1. C. de constit. Princ.* & Salas *de legib. disputat. 17. sect. 8. num. 48.*

Neque sufficit dicere, quod Commendatarius perpetuus verus Prælatus sit, quia in aliquibus à vero Prælato differt, & distat; ita Gomez. *super Regul. Cancell. in Reg. de triennal. quæst. 5. art. 1. num. 21.*

Ex quibus satis constat Commendatarium, nisi speciali priuilegio, vel saltem immemorabili consuetudine, & præscriptione suffultum, non posse vti Insigniis Pontificalibus.

Ostenditur clariùs, quòd Commendatarij non vtantur Insigniis Pontificalibus, per quamdam Constitutionem Pauli III. quæ incipit, *Debita consideratione*, sub Datum Romæ, apud S. Marcum die 30. Iulij, 1540. Pontificatus sui anno 6. quæ est 23. eiusdem Pontificis, *tom. 1. Bullar. nou.* Laërtij Cherub. §. 6. cuius verba ad nostram confirmationem, & clariorem demonstrationem firmandam, sunt.

Præterea eisdem referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, Monasteria, quorum Abbates pro tempore existentes, Mitra, & aliis Pontificalibus Insigniis, ex priuilegio Apostolico, vel aliàs vti consueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipsis Monasteriis, perinde ac si illis, vt Abbates præessent, Mitra, Anulo, & Baculo pastorali, ac aliis Pontificalibus Insigniis huiusmodi vti; necnon solemnem benedictionem post Missarum, Vesperarum, Matutinorum, & aliorum diuinorum Officiorum solemnia super populum tunc interessentem (dummodo inibi aliquis Antistes, seu dictæ Sedis Legatus præsens non sit, vel si præsens fuerit, ad id eius accedat assensus) elargiri liberè, & licitè valeant.

Ex quibus verbis manifestè ostenditur Commendatarium absque speciali priuilegio Sedis Apost. non posse Insigniis huiusmodi vti, & gaudere: & prædictum priuilegium potius referri ad Referendarium his Pontificalibus decorandum, quàm ad Commendatarium.

27 De Prioribus autem, siue Præpositis, tam Regularibus, quàm secularibus similiter dicendum est eos non decorari Episcopalibus Insigniis, & ornamentis propter rationes superiùs dictas, dummodo virtute priuilegiorum (quemadmodum multi Priores, & Præpositi Canonicorum Regularium Lateranensium, & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. & alij seculares) his Insigniis non vtantur.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares, vtantur ornamentis, & vestibus Prælatitiis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prelati, tam Regulares, quàm seculares, quibus vestibus, & ornamentis ex stylo Curia Romana vti valeant.*

2 *Abbates Generales quorumdam Ordinum, ex priuilegio possunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta,* & num. 11.

3 *Abbates Generales Cælestinorum, & Montis Virginis habent priuilegium gestandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam,* & num. 9. & 11.

4 *Abbas debet incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non camerali.*

5 *Vestes debeat esse coloris Religionis professæ, nisi ex priuilegio Sedis Apostolicæ super hoc dispensetur.*

6 *Abbates non possunt vti Rochetto.*

7 *Abbates extra Italiam, quo habitu vtantur, & præsertim, qui ex clericis secularibus Monasteriis præficiuntur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, ostenditur.*

8 *Abbates, qui ex cœtu Monachorum assumuntur, quem habitum induant.*

9 *Bulla Pauli V. concedens habitum, & ornamenta Prælatorum Abbatibus, recensetur.*

10 *Abbatum vestimenta non possunt ita de facili demonstrari; ideò consuetudines, & priuilegia Abbatum inspicienda sunt.*

11 *Abbates, & Prælati inferiores multi, gestant Mozettam, & habitum Prælatorum Regularium.*

12 *Abbates, & alij Prælati inferiores an vtantur proprio Sigillo, & Insignibus sui Monasterij vel Familiæ propriæ.*

13 *Insignium Pontificalium, & indumentorum sacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum, forma, & figura.*

IN præsenti non agimus de simplici habitu Clericorum, vel Monachorum, sed de vestibus Prælatitiis, & ornamentis, quibus Abbates, & prælati tam Regulares, quàm seculares ex priuilegio Sedis Apostolicæ, vel ex consuetudine vtuntur. De habitu enim simplici, & ordinario Monachorum, necnon Abbatum, inferiùs erit sermo. 1

Dicendum est ergo, Abbates, & alios Prælatos inferiores ex stylo Romanæ Curiæ vti posse pallio, quod Mantellettum communiter vocant, & in actibus publicis in Ecclesia præstitis sub pallio, & Mantelletto prædicto deferre posse habitum lineum, quem Rochettū appellant, sed non omnes, vt *in sequenti Quæsito* latiùs ostendemus, & hoc elicitur. *ex cap. Clerici de vita. & honestate Clericorum*, Lælius Zecch. *de Republ. Eccles. cap. 1. de Prælat. in genere.*

Circa præsentem materiam propter diuersas consuetudines valde ambiguam, nequaquam loquar ex propria sententia, sed tantum referam ea, quæ docet Michaël Leon. Estensis vir eruditus, & in Sacris Cæremoniis, præcipuè Curiæ Romanæ, summopere versatus, in *suo Speculo Sacrorum Rituum, verbo, Abbatis Vestes, & Insignia*, vbi ait, quòd Abbates Generales quorumdam Ordinum Monachorum, ex priuilegio Summorum Pontificum habent facultatem 2

deferendi Prælatorum Regularium habitum, hoc est, Caputium, siue Mozettam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum. 3 Hoc nostro seculo, Abbas Cælestinorum Generalis in sua antiqua possessione confirmatus, ac stabilitus est, deferendi habitum Prælatorum Regularium, hoc est, Caputium, siue Mozettam, Mantellettum, Biretum Clericalem; & Pileum more Prælatorum, quæ Prædecessoribus suis à Sede Apostolica iam olim concessa fuerant; ita respondente Sacra Rituum Congregatione die 17. Iunij, anno 1606. vt clarius in Bulla Pauli V. *infrà num. 9. ponenda*, ostenditur; & post triennium Abbati Generali Montis Virginis vsus Caputij, siue Mozettæ concessus fuit eadem suadente Sacra Congregatione, die 9. Maij, anni eiusdem, quo die
4 etiam respondisse meminimus, Abbatem debere incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non cum habitu camerali.

5 Sunt alij quamplurimi Abbates, tam Regulares, quàm Seculares in Gallia, Hispania, & Germania, qui habitum Prælatitium gestant, & possunt extra Monasteria propria, etiam coram Episcopo, deferre Mozettam, vt respondit Sacra Rituum Congregatio sub die 9. Decembris 1617. Reperiuntur etiam in nostra Italia multi Abbates, qui ex immemorabili Mozettam deferunt in publicis Processionibus, & congressibus, vt Abbas S. Michaëlis de Saluenete Ordinis Vallis-Vmbrosæ, Abbas S. Michaëlis de Pistorio, & S. Mercurialis de Foroliuio Ordinis Vallis-Vmbrosæ, & in pacifica Mozettæ delatione, vt suprà, adhuc extant ex antiquissima consuetudine Abbas Vallis-Vmbrosæ, & multi alij quos refert Augustinus Barbosa *de iure Ecclesiastico lib. 1. cap. 17. num. 56.*

6 Debent autem Vestes istæ omnino esse coloris habitus Religionis professæ, nisi aliter supecinde ab Apostolica Sede sit indultum; solet enim ipsa interdum ex aliqua iusta causa, vt color Religionis professæ mutari possit, benignè concedere; ita factum fuit anno Christi 1607. cum Abbate, & Monachis S. Petri de Monte, Meten. Diœc. Sacra enim Rituum Congregatione suadente, die 17. Martij, concessum est eis vt relicto colore albo, vti possent vestibus nigris, quia ex huiusmodi mutatione nullum præiudiciũ generabatur Ordini Præmonstratensi, quem illi expresè professi fuerant.

7 Rochettum autem deferre Abbates Regulares nullatenus possunt, nisi sint de tali Ordine, qui ex priuilegio, vel ex consuetudine, Rochettum deferat; vt exempli gratia, ex Ordine Canonicorum Regularium, qui Rochettum Regulariter deferunt, vel ex consuetudine immemorabili, vel ex Sedis Apostolicæ priuilegio, & ait prædictus Leo *loc cit* Grassium affirmare *in diariis ad annum* 1516. Quòd quidam qui se inscribebat Abbatem (cuius nomen iusta de causa silentio prætereo) cùm venisset ad Vrbem, Rochetto, & Capello nigro vtebatur, sicut Abbas; licet reuera Abbas non esset, & sæpè monitus, vt Rochettum non portaret, ille temerè, & superbè respondens, se posse illo vti, quia erat de numero Canonicorum Regularium Lateranen. mandauit Grassus eidem, de ordine Papæ, & totius ferè Sacri Collegij, vt Rochettum deponeret, alioquin Vrbis Barricello iuberet, vt illum per viam incedendo, publicè, & cum ignominia Rochetto spoliaret; vnde conquestus de hac re apud Papam prætensus Abbas, obtinuit, vt negotij huius discussio committeretur Bernardino Guterij altero Cæremoniarum Magistro; is primum eumdem prætensum Abbatem acriter reprehendit; deinde verò visis quibusdam eiusdem scripturis, in quibus ostendebat se esse de Ordine Canonicorum Regularium Lateranen. [...]ia [...] positus est.

Narrat insuper idem Grassus *in diariis suis ad annum* 1521. de quodam Abbate Generali Ordinis S[...]cti Antonij Viennen. qui cùm ad Vrbem ve[...]isse[...] Cardinale Ioanne a Lotharingia, ambulabat per vrbem, indutus habitu illo, quo Rotæ Auditores Regulariter indui solent, & in eodemmet habitu Capellæ Pontificiæ interesse volebat, sed a Grasso redargutus, abstinuit: præscripsit autem eidem Abbati Grassus prædictus, vt per Vrbem incedendo, esset cum Mantu amplo nigro, & Capuccino, siue Papafico nigro, & manicis vestis lati[...], ac Capello nigro, sicut Protonotarij iisdem temporibus vtebantur.

In Capella autem esset cum Cappa longa, caudata & capucciata de Saia nigra, non autem de Camelotto, & a Rochetto omnino abstineret; quæ omnia i[...]le postmodum exactissimè obseruauit.

8 Cæterùm (vt refert idem Leon. *loc. cit.*) hoc habitu Prælatorum Regularium vtuntur etiam extra Italiam Abbates omnes, qui ex clero seculari, ad Monasteriorum regimen assumuntur. Qui quidem omnes cum Pontificiæ Capellæ interesse volunt, Mantello, & Capuccio deposito, Cappam amplam assumunt laneam, coloris habitus Religionis professæ, pellibusque griseis, vel albis suffultam, iuxta colorem habitus supradicti.

9 Si verò loquamur de Abbatibus, qui in Congregationibus Monachorum solent ad gubernationem Monasteriorum communiter eligi, ipsi per Abbati[...]lis tituli adeptionem, suæ Religionis habitum non dimittunt; sed eodemmet habitu induuntur, quo ceteri eiusdem Monasterij Monachi solent indui, dummodo tamen melior sit, ac decentior, & non excedat modestiam Regularem & obseruantiam Monasticam; ita docet Abbas, *in Clement. ne in agro, num. 8. in fine de statu Monach.* vbi de habitu quot[...]a 10, & domestico Abbatis scribens, ait, quòd in Monasterio, in quo fuerit Congregatio duodecim Monachorum, aut suprà Abbas, Prior, vel alius Præsidens intra septa Monasterij, portare debet Florum; in a[...] autem Monasteriis vbi non est tanta Cong[...]egat[...] Cucullam.

Cùm verò Abbates, Priores, vel alios Præ[...]entes, & Monachos extra Monasteria profici[...] c[...]tigerit, Florum, Cucullam, aut Cappam cla[...] habeant, & subtus Cappam, si eam portauerint Cucullam deferant, aut si maluerint, scapu[...]te licet enim sub Cappa sit portandum saltem scapu[...]a te, aut sub Floro, vel sub Cuculla; adsunt etiam pro eodem vestitu Abbatis Vestes, quæ Rotundellæ dicuntur, quæ nunc sunt in vsu, & non sunt propriæ, de quibus apud eumdem Abbatem, *loc. cit. num. 9. & 10.* vbi ad maiorem intelligentiam supradictarum rerum, ait, quòd nomine Cucullæ venit habitus longus, & amplus, manicas non habens: & nomine Flori, habitus habens longas & largas manichas, & nomine Rotundellarum Mantellus longus, apertus tamen ante: & nomine Cappæ Mantellus rotundus, non apertus, totum hominem cooperiens.

Fateor circa huiusmodi ornamenta Prælatitia non posse aliquid certi statui; multi enim Abb[...]tes ex priuilegio, vel antiqua consuetudine vtuntur prædictis ornamentis, alij verò non; Alij vtuntur Mozetta, & Cappa, & Mantellotto, sed non Rochetto; Alij Cappa ampla tantum; quibusdam in locis, & præcipuè in Gallia, & Germania ferè omnes Abbates gestant Mozettam, & Mantellettum cum [...]leo Prælatitio, & etiam multi in Italia, inter [...]

extat

extat Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui non solùm Mozettam, & Cappam, verùm etiam alia ornamenta, quæ Prælatis inferioribus concedi sunt solita, vigore huius priuilegij, magna animaduersione digni, cuius tenorem hic mihi apponere visum est.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

EX iniuncto Nobis Apostolici muneris debito, Ius suum vnicuique conseruare tenemur. Proinde, cùm sicut pro parte dilecti filij Celsi Romani Abbatis Generalis Congregationis Cælestinorum Ordinis Sancti Benedicti, Nobis insuper expositum fuit, ex antiquo priuilegio Apostolico à felicis recordationis Cælestino Papa V. nimirum concesso, & ab Eugenio IV. & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris confirmato pro tempore existens Abbas Generalis dictæ Congregationis Cælestinorum, functiones omnes, quas cæteri omnes Abbates exempti faciunt, & exercent, facere, & exercere; necnon semper tam in Vrbe, quàm in omnibus aliis Ciuitatibus, & vbique locorum, habitum Prælatorum Regularium, Caputium scilicet, siue Mozettam super Mantelleto, & Biretum quadratum, more Clericorum Secularium, ac Pileum, more Prælatorum; ac in Ecclesiis, & Monasteriis suo Ordini subiectis, Cappa, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus indumentis, vti, & in eisdem Ecclesiis Missas solemniter more aliorum Abbatum benedictorum, celebrare, ac Monachis sui Ordinis, & aliis Christi fidelibus quibuscunque ad dicti Abbatis Missas audiendas conuenientibus, & interessentibus, quandocunque Episcopi, & alij Superiores Prælati, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ibi præsentes non sint, solemnem benedictionem impertiri possint; & consueuerint: cúmque in Coogregatione Venerabiliom Fratrum oostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super sacris ritibus, & cæremooiis deputatorum examinatis priuilegiis supradictis, decretum semel, atque iterum fuerit, prædictum Abbatem Generalem Congregationis Cælestinorum pro tempore existentem in pacifica possessione omnium, & singulorum præmissorum manutenendum esse, illúmque à quouis Episcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicariis, & aliis quibuscunque personis super præmissis molestari, perturbari, vel inquietari oon posse, declaratum fuerit. Et cùm sicut eadem expositio subiungebat, ipse Celsus Abbas pro maiori eorumdem decretorum validitate, cupiat illa confirmationis Apostolicæ robore communiri. Nos illius honestis votis benignè annuentes; ac ipsum Celsum Abbatem specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine super hoc Nobis humiliter porrectis, inclinati, decreta eiusdem Coogregationis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmantes, & approbantes iuxta illorum seriem, per easdem præsentes decernimos, & declaramus, prædictum Celsom modernum Abbatem Congregationis Cælestinorum, eiusque successores, stante antiqua possessione dicti Abbatis, & prædecessorum, prædicta facien. & exercendi in pacifica possessione omnium, & singulorum præmissorum manutenendum, ac manutenendos esse, nec illos aut quempiam illorum, à quouis Episcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicariis, & aliis quibuscunque personis desuper quouis prætextu molestari, perturbari, vel inquietari vllatenus posse. Sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis nunc, & pro tempore existentibus eiusdem Congregationis apud Nos, & Apostolicam Sedem Protectori, & Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Celsi moderni, aut pro tempore existentis Abbatis Generalis dictæ Congregationis, fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac ipsi Abbati in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciat auctoritate nostra illum eorumdem præmissorum effectu pacificè frui, & gaudere: non permittentes illum desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoscunque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis: Non obstan. felic. record. Bonifacij Papæ VIII. etiam Prædecessoris Nostri, de vna, & in Coocilio Generali edita de duabus dietis; dummodo vltrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad iudicium non trahatur, aliisque Apostolicis Coostitutionibus, & Ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris die 9. Decembris 1606. Pontificatus Nostri anno 2.

Ex quibus licet nobis inferre, multos Abbates, tam Regulares, quàm seculares, vbique Terrarum; 12
necnon alios nonnullos Priores, & Ecclesiarum quarumdam Præpositos, gestare habitum Prælatitium: Regulares enim retento sui Ordinis colore, habitum Prælatorum Regularium deferre, superiùs ostensum est. Abbas Montis Casini, Abbas Sanctissim. Trinitatis Cauen. Ordinis Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua; & Abbates S. Spiritus de Sulmona Ordin. Cælestinorum, & Montis Virginis, & multi alij, tam Regulares, quàm seculares, & nonnulli Priores, & Præpositi habitu Prælatitio, cum omnibus pertinentiis suis vtuntur *(seruatu de more seruandu.)* An autem possint Abbates, & Prælati habentes vsum Mozettæ, extra sua Monasteria, & coram Episcopo illam deferre. Respondeo affirmatiuè, vt per sequentes de- a
terminationes Sacræ Rituum Congregationis appàret, & maximè, si Abbates, & Prælati prædicti sint in possessione eadem Mozetta extra Monasteria, & & coram Episcopo, vtendi.

Die Sabbathi 9. Decembris, 1617.

INsterit Episcopus Vercellen. apud Sacram Rituom Congregatiooem, pro declaratione, An Abbas Canon. Regul. Lateran. eiusdem Ciuit. & Præpositus eiusdem Ordin. in loco Biellæ suæ Diœcesis, possint Episcopo ipso præsente, deferre Mozettam in processionibus, aliisque publicis actibus.

Eadem Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardin. Lancellotti,

cui hec causa commissa fuerat, decreuit posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferri Mazettam.

A. Maria Cardin. Gallus.

Loco † sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

Vercellen. Die Martis 30. Martij 1621.

C*Ongregatio Sacrorum Rituum, Illustriss. D. Card. Crescentio referente inhærendo Decreto, sub die 9. Decembris, 1619. emanato, censuit Abbatem Sancti Andreæ Congreg. Lateranen. Ciuit. Vercellen. posse, vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mazettam, eidemque pontificaliter celebranti, iuxta antiquam consuetudinem, Sede, seu Cathedra cum duobus gradibus vti licere.*

Fran. Maria Card. à Monte.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

12 Abbates possunt deferre Biretum, vt suprà dictum est, etiam si vsus Mitræ illis non esset concessus, vt colligitur ex Pontificali Rom. *part. 1. in tit. de benedictione Abbatis auctoritate Ordinaria, pag.* 116. vbi dicitur. *Si Abbas non habet vsum Mitræ, non datur ei Mitra, sed accipit Biretum.*

Quoad Sigillum dicendum est, Abbates, qui sunt Capita Ordinum, & vocantur Magni Abbates, necnon etiam alij Abbates exempti, vti posse Sigillo proprio, quòd est authenticum, & illi præbetur fides, sicut Sigillo Episcoporum; ita Specular. *in tit. de probat.* Archidiac. *in can. cura sit, num. 2. 11. quæst. 3. de confirmat. vtil. verb. inut.* Fran. Mar. *decis. Delphin. quæst.* 1080. *num* 2. *&* 3. Et consequènter propriis armis, seu insigniis vti posse affirmandum est, quòd colligitur ex Pontif. Rom. *cit. part. 1. tit. de Bened. Abbatis, vbi in rubr. circa princ.* inter alia pro Abbatis Benedictione præparanda, requiritur, vt præparentur etiam duo Panes Magni, & duo Barilia vini, quæ ornari debent; adeo vt duo videantur argentea, & duo aurea, habentia hinc, & inde insignia Pontificis benedicentis, & Monasterij, siue electi benedicendi, cum Capello, vel Mitra, vel Cruce, pro cuiusque gradu, & dignitate.

Præterea nam in veteribus vsus obtinet, vt Abbates sui Monasterij, vel propriæ prosapiæ Insignia simul cum Mitra, vel Pileo Prælatitio deferant.

13 His Pontificalibus Insigniis, & Ornamentis Prælatitiis in Abbatibus sic ostensis, hic abs re non erit eorumdem Pontificalium Insignium & Ornamentorum formam, & figuram ostendere, eo ordine seruato, quo eadem Abbas induit.

Caligæ ergo ita longæ esse debent, vt vsque ad genua protensæ, ligulis in ea parte adstringantur.

Sandalia, seu Calcei, è solea integra subtus consteut, à parte autem superiori ornata, & ex serico panno.

Tunicella, & Dalmatica amplioribus manicis, quàm Diaconalis, & ex eadem materia, qua Caligæ constent, longæ & latæ sint, vt est Dalmatica Diaconalis.

Chirothecæ debent esse contextæ, & circulo aureo insigniter in extrema parte ornatæ.

Sub biretum mitrale formæ rotundæ debet esse, & quadratæ.

Mitræ formam superiùs descripsimus; ideo hîc dicendum est, quòd Mitræ triplex est species: vna, quæ pretiosa dicitur; quia gemmis, & lapidibus pretiosis, vel laminis aureis, vel argenteis contexta esse solet: Altera auriphrygiata siue gemmis, & sine laminis aureis, vel argenteis, sed vel aliquibus paruis margaritis composita, vel ex serico albo auro intermixto, vel ex tela aurea simplici sine lamin[illegible], & margari[illegible] vti suprà.

Tertia, quæ simplex vocatur, sine auro, ex simplici serico damasceno, vel alio, aut etiam linea ex tela alba confecta rubeis laciniis, seu frangi[illegible], & vittis pendentibus, ex Cæremon. Episcop. *lib. 1 cap.* 17. vbi tempora describuntur, quibus, Mitris præd[illegible]s vti debeant Episcopi, & consequenter Abbates; licet de pretiosa respectiuè ad Abbatem sit aliqua difficultas, quæ euacuabitur per ea, quæ inferiùs dicturi sumus.

Nam eadem Mitra, vel eiusdem vsus Mitræ, omnibus concessus est, quia ex maioritate ornatus eiusdem Mitræ, colligi potest maioritas dignitatis, ex Geminiano, *in cap. vt Apostolicæ, num. 1. de priuilegiis, in 6.*

Et ideo ille, cui ex priuilegio conceditur vsus Mitræ auriphrygiatæ, & pretiosæ, reputatur dignior i[illegible]o, cui vsus Mitræ simplicis concessus est: quapropter Abbates, & alij Prælati, qui à Sede Apostolica obtinent vsum Mitræ, debent diligenter animaduertere, cùm in locis exemptis Mitra vti volunt, vt ea tantùm, & non alterius speciei, ex supranumeratis, vtantur, quæ eis à Sede Apostulica est concessa; ita Dominus Michaël Leon. Esten. *in Specul. Sacr. Cæremon. verbo, Abbas, §. Abbatis Vestes, & Insignia, versic. Mitra Abbatis.*

Vnde in propriis Ecclesiis maximè, (inueterata consuetudo id permitteret) puto nullam remanere difficultatem, quoad Mitram pretiosam respectiue ad Abbates, maximè cùm, dum Romæ morarer, non semel, & bis, sed multoties pretiosis Mitris Abbates in propriis Ecclesiis vtentes viderim.

Anulus sit ex auro puro, ex Innoc. III. *lib. 1. cap.* 46. 14
& solidè conflatus palam (vt dicunt) habeat cum Gemma, in qua nihil sculpti existat, & debet esse benedictus ex Ordin. Roman.

Qui Abbates non sunt, caueant ne vnquam Anulum in Missa gestent, quia tunc prohibitus est etiam Protonotariis non participantibus, & quibuscunque Doctoribus, per Decretum Sacræ rituum Congregationis, die 11. Februarij, 1623.

Gremiale, quo vtuntur Prælati, dum in Pontificalibus celebrant per longitudinem constet cubitis circiter duobus, per latitudinem verò tantùm vno; ex vnciis item circiter duodecim, vndique cinctum laciniatum auro, vel argento intextatum ornatu.

Baculus Pastoralis, quem gestare debet Abbas manu sinistra, quæ cordis esse dicitur, cum parte curua versus Populum, à parte ima debet esse acutus, à media totus rectus, à summa verò retortus; Orario, an Sudario, (quia Abbatialis est) ornetur, & per longitudinem rectam cubitorum trium, & vnciarum duodecim protrahatur. Et pars retorta totidem vnciis, aut paulò altiùs emineat, a summa rectitudinis parte sit crassitudine orbiculari vnciarum circiter septem, quæ propè ad imam partem descendens paulatim diminutam vnciis quinque constet, & connectatur cum illa parte recta, aliquo opere cælati argenti, quod sexanguli formam exhibeat, quæ Sacris ornetur Imaginibus, ex D. Bartholomæo Gauanto *in Comment. Rubric. Missal. & Breuiar. Roman. tom. 1. part. 2. tit. 1. num. 6. & part. 5 tit. 3. §. 3.*

De mensuris autem aliorum indumentorum Sacerdotalium, & sacræ supellectilis, vide cit. Barthol. Gauant. *in Append. ad rubr. Missal. tom. 1. de mensuris propriis supell. ad Missam congruen.* 111. *& de munditia eiusdem suppellectilis* 1111. vbi plura Abbatibus, & de quibus nonnulla *in Disput* 22. scitu necessaria leguntur.

QVÆSI

QVÆSITVM III.

An Abbates, aliique Regulares ad Episcopatum, aliasve dignitates extra eorum Ordines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus in Episcopum promotus minimè absoluitur ab illis obseruantiis suæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt.*

2 *Monachus factus Canonicus, vel Episcopus non amittit habitum Monasticum.*

3 *Episcopi Regulares, retento colore habitus suæ Religionis, possunt se conformare cum Episcopis Secularibus in forma, seu figura illius.*

Episcopus Regularis omittens habitũ suum, & assumens albam, & candidã vestem quæ ab Episcopis exterius defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum amittentes.

5 *Regulares Canonici ad Episcopatus assumpti, an habitum mutent, ostenditur.*

6 *Canonici Regulares ad Episcopatus assumpti, uti possunt forma indumentorum, & colore, quo utuntur clerici seculares.*

7 *Personatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium utuntur Cappis violaceis, & rubeis.*

8 *Prior Sancti Spiritus in Saxia vtitur Almutiis de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.*

9 *Prælatis ex Canonicis Regularibus assumptis non interdicitur color, ac forma aliis clericis secularibus non interdictus.*

10 *Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*

11 *Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lana.*

12 *Prælati assumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus vestibus in Capella vtuntur, ostenditur.*

13 *Monachis, quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus.*

14 *Argumentum à simili est validum.*

15 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, sicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum.*

16 *Concesso principali, conceditur & accessorium.*

17 *Argumentum ab identitate rationis fortissimũ est.*

18 *Lex vbicunque non est clara, & non expressa, debet ampliari, vel restringi ad limites rationis.*

19 *Ratio dat esse legi.*

20 *Argumentum ab exemplis nitentibus rationi, validum est.*

21 *Officia clericalia Sancta Romana Ecclesia Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religiosis.*

22 *Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*

23 *Rocheto mere Romanæ Ecclesiæ, & aliorum Prælatorum, vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*

24 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, distinguuntur à secularibus pariter Episcopis in Toga linea, quæ est eorum essentialis habitus.*

1 SAnctus Thomas 2.2. *quæst.* 186. *art.* 8. dicit Religiosum Episcopum factum, minimè absolui ab illis obseruantiis suæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt, neque dedecent dignitatem Episcopalem, sed magis iuuant ad perfectam vitam; neque liberatur ab illa obseruantia, (vt ipse ait *loc. cit.*) qui amplectitur continentiam, habitum Religionis, &, cùm sint Religionis insignia, nunquam potest Religiosus ab illis absolui; ideo gloss. *in cap. in noua.* 16. *quæst.* 6. ait, quòd Monachus factus Canonicus, vel Episcopus non amittit habitum Monasticum; idem habetur *in cap. Monachi,* 16. *quæst.* 1. *& cap. clerici officia de vit. & honestate clericorum.* 2

Obligatio autem habitum gestandi, etiamsi sit Religiosus in dignitate Episcopali constitutus, non oritur ex præceptis Regulæ; sed potiùs ex iure Canonico, & communi consuetudine; hanc sententiam tenent communiter ferè omnes Doctores, ita Ricard. *in* 4. *dist* 28. *art* 5. *quæst.* 1. *ad vltimum,* Ostiens. *in Summ tit. de statu Monach. num.* 5. Henriq. *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach num.* 8. Franc. *in rubr de testament in* 6 *num.* 75. Nicol. de Vbald. *de success. ab intest. part.* 1. *num* 4. Imol. *Clem* 1. *num.* 21. *de statu Monach.* Syluestr. *verb Religio,* 6. *quæst* 10. Angel. *verb. Monachus, num.* 7. Tabien. *verb Episcopus, q.* 6. *num.* 7. Nauarr. *lib.* 3 *consil. editione prima de Regular. consil* 11. Eman. Sa, *verb. Episcopus, num.* 11. Henriq. *lib.* 10. *de Sacr. in Ord cap.* 32 *num* 5 *& cap.* 33. Lessius *lib* 2. *de iust. & iur. cap.* 40. *dub* 14. *num.* 112. Sot. *lib. vlt de iust quæst vlt art. vlt.* vbi ait, quòd apud Italos id non seruatur, quod falsum est, vt experientia rerum magistra fidem facit.

Verùm quidem est, quòd in Rituali Romano per Clementem VIII. reformato conceditur Episcopis Regularibus, vt retento colore habitus suæ Religionis, possint se conformare cum Episcopis secularibus in forma, seu figura illius, & ita obseruatur modò vniuersaliter, sicut praxis ipsa docet. 3

Et est ita necessarius regularis habitus Episcopis, qui Religionis vota emiserunt, vt multi asserant, Episcopum Regularem omittentem habitum suum, & assumentem albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contra Monachos habitum omittentes, *cap.* 2. *ne cleric. vel Monach. in* 6. ita affirmant multi Doctores, quos refert Sanch. *in Decal tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 23. quæ quidem opinio cùm valde dubia sit, immo opposita verior, dicendum est, quòd ille text. *in d cap.* 2. *ne clerici, &c* loquitur de Religioso sub Abbatis obedientia constituto, vt non possit propter assumptionem alterius habitus vagari; quæ ratio in Episcopo Religioso deficit, vt pote qui non est sub Abbatis obedientia constitutus, & induens Episcopalem habitum minùs erit aptus ad Euagandum; hanc sententiam tenet Bonifacius *in clem.* 1. *§. rursus, n.* 33 *&* 34. *de statu Monach.* Couarr. Eman. Roder. Azor. & alij, quos citat, & videtur sequi Sanch. *loc. cit.* 4

Sed maximum insurgit dubium, quoad Abbates aliósque Regulares Canonicos Congregationis Sancti Saluatoris Lateranen. & Sancti Saluatoris Bononien. an ipsi ad Episcopatum, aliásque dignitates extra Ordines suos assumpti mutent habitum; cui dubio non semel, neque bis in Ecclesia Dei ab eorum aduersariis agitato, non potest melius responderi, quàm referendo ea, quæ *in lib. priuileg. eorumdem Canonicorum Regularium, à pag.* 436. *vsque ad pag.* 477. 529. continentur, & præcipuè (ne prolixior videar) illa, quæ *à pag.* 468. *vsque ad pag.* 475. Aliorum etiam Abbatum, & Prælatorum habitum ostendentia, sub his verbis ex præciso tenore leguntur. 5

De habitu Prælatorum ex ordine Canonicorum Regularium assumptorum.

6 QVantum verò ad Prælatos Canonicorum Regularium Lateranen. cùm superiùs probatum fuerit, Canonicos Regulares non prælatos vti posse forma indumentorum, & colore quo vtuntur Clerici seculares data differentia lineæ Togæ, seu Rocheti, quis dubitet, quòd prælati a fortiori, dato decenti cultu, poterunt vti & forma, & colore, quo alij Prælati.

7 Nam si habentes personatum,& Doctores ex dicto Ordine, vtuntur Cappis violaceis,ac rubeis, & etiam pellibus albis in caputio, quanto magis vti poterunt eisdem Cappis alij,qui sunt Prælati.

8 Vtuntur ergo amplis Almutiis de panno vtrumque humerum cooperientibus; vti videmus in Priore S. Spiritus in Saxia, qui cùm sit Regularis, & profiteatur Regulam Sancti Augustini,& sit inferior quocunque Abbate,nec sit canonicus essentialiter (præsupponit tam in Regulari,quàm in seculari clerico,vt suprà probatum est) vtitur tamen Almutiis de panno vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum,& colore, & forma habitus adinstar clericorum secularium, data differentia in Cruce,qua discernatur ab aliis clericis, quoniam approximant,& sunt viciniores Canonicis Regularibus.

9 Quia tamen non sunt Canonici, neque essentialiter clerici, non possunt vti Toga linea,siue Rocheto; Prælatis ergo ex Canonicis Regularibus assumptis, non interdicitur forma,& color aliis clericis secularibus non interdictis.

Quare vti poterunt colore violaceo, & cælestino, & leonaceo,& nigro,& purpureo,si sint Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardin. Et vt reuerendissimus Cardinalis de Anglia præfatus,& Orator,& sui Prælatitij, & alij de Anglia affirmare possunt. Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti,vtuntur colore Rosaceo, & incedunt more Prælatorum secularium, quòd expressiùs patet per literas Apostolicas Innocentij Papæ IV. directas Abbati, & Conuentui Sancti Ruffi Ordinis Canonicorum Regularium,

10 Quantùm verò ad Rochetum, non est dubium, quòd si Canonici Regulares Prælatis inferiores vtuntur Rocheto, quòd & Prælati ex eis assumpti tantò magis vtentur: quoniam si id,de quo minùs, videtur inesse,& id de quo magis,vt sunt iura vulgatissima *in cap si laicus,38 dist.& 3.q.3.de Iudic.& 59. distinct. si officia,& 34.quæst.2.cùm per bellicam, & 11. quæst.2. non æstimamus.*

Constat etiam ex *cap clerici officia, de vita, & honestate clericorum*, vbi dicitur, quòd Prælati, dum procedunt in publicum, debeant vti superindumentis lineis, nisi Monachi fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem; ecce quòd Canonici Regulares non excepiuantur, sed solùm Monachi, & à simili cæteri Religiosi, qui non censentur clerici essentiales.

11 Propterea S. Thomas contra impugnantes Religionem, *artic.* 20. dicit, quòd quamquam Monachis prohibeatur vsus huiusmodi superindumentorum lineorum,non sequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, cùm ipsi non sint Monachi, sed clerici, & sic secundum Doctores, præsertim Abbatem Siculum,in odiosis,nusquam Canonici Regulares veniunt appellatione Monachorum, sed benè in fauorabilibus. Liber quoque Cæremoniarum, S. R. E. hoc expressè determinat, *in cap. de habitibus, in Capella Apostolica.*

Dicit enim, quòd Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti,vtuntur in Capella Apostolica, habitu Ordinis sui,sed ampliori, & pretiosioris lanæ.

Assumpti autem ex Ordinibus non Mendicantibus, vtuntur Cappa ampla, sed nigra, cum pellibus nigris, vel griseis. Assumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in suo ordine vtuntur Rocheto, vtuntur etiam in Capella Romana. Ita ait Benedictus Papa, vbi suprà libro Cæremoniarum S.R.E & si quis vellet interpretari aliter quàm est consuetudo Romanæ Curiæ, errat; quia, qui ordinauit librum præfatum sciuisset & hoc interpretari, sicut & alia interpretauit; nec velim glosare textum perperam, quòd scilicet Rocheti debent esse breuiores, & ampliores; quia liber hoc non dicit; & si hoc voluisset, sciuisset aliter declarare, sicut declarat de amplitudine,& pretiositate in Ordinibus Mendicantibus, & de pellibus nigris,& griseis in Monachis. Et Benedictus Papa intendit de Rocheto Romano, & non aliter, vbi suprà. 12

Denominabitur enim particulariter Canonicorum Regularium,in dicto libro Rochetus,& dicitur,quòd Prælati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, scilicet more Romanæ Curiæ, vnde hoc nomen accepit; quia vnicus est Rochetus,& vna forma eius,non plures;nomina enim debent esse conuenientia rei; & denominatio rei facit optimum argumentum,vt *in cap. oratorium,& in cap.de oratorio,42. dist.*

De Cappa autem Canonicorum Regularium in Capella, non loquitur expressè pro Canonicis dictus liber; quia dum tantummodo de Monachis dicit, quod vtantur Cappa nigra, & pellibus nigris, vel griseis, ex eo quòd status eorum, est status pœnitentiæ, vt supra dictum est, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum status est essentialiter Clericalis, & administrationis Sacramentorum,& Doctrinæ. Nam, & si quidquam prohibeatur Monachis, non sequitur propter hoc, quod 13
prohibeatur Canonicis Regularibus,sicut dicit nobilis *cap. quod Dei timorem, de statu Monach.* & Beatus Thomas in simili, *in lib. contra impugnantes Religionem*, dicit expressè, quòd licèt prohibeatur Monachis docere; non tamen sequitur ex hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tanquam ad essentiales clericos pertinet docere, 19. *quæst.*1. *cap. si clericatus*; & idem, vt supra, si Monachis prohibeatur vti superindumentis lineis; non tamen censetur prohibitum Canonicis Regularibus: & istud opusculum S. Thomæ fuit approbatum per Clementem Papam IV. vnde a simili quamquàm prohibeatur Prælatis Monachis vti Cappa violacea cum pellibus albis in Cappella;non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus.

Argumentum enim à simili est validum, vt Doctores, *in cap. ius naturale*, 1. *dist.* Et illa, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non restringunt regulam iuris ad expressa tantùm,sed etiam ad alia similia, *vt Clem.*1.*nè Cleric.vel Monach.§.hactenus de gradib.* 14

De libro Cæremoniarum.

NAm cùm liber Cæremoniarum præfatus, dicat, 15
quòd Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti vtantur Rocheto in Capella: accessoriè,& consequenter ostendit, quòd debeant quoque vti Cappa congruenti,scilicet violacea cum pellibus albis, sicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum;alias enim esset indecorum,& nouum, sine ridiculum, & maximæ admirationis in Capella, si prælatus vteretur Rocheto, & Cappa nigra,cum pellibus nigris.

Cùm ergo Cappa violacea cum pellibus albis, sit quid accessorium ad Rochetum, tanquam ad principale,

cipale; consequens est, vt qui vtitur Rocheto vtatur & Cappa violacea sibi conuenienti: accessorium enim sequitur naturam principalis, *cap. si laicus, 31. dist. cap. qui sacrum, 50. dist.*

16 Nam si aliqua sibi cohærent, vel aliquid sequatur ex alio; concesso primo, conceditur & aliud sequens, vel dependens, aut accessorium, *cap. si quis viduam, cap. deinde, 26. dist. cap. hoc. quippe, 2. quæst. 6.* & præsertim cùm numquam reperiatur aliquod in contrarium, nulla expressa prohibitio, nullus vsus, siue consuetudo, siue etiam ratio contraria, siue saltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus, per ea, quæ superiùs dicta sunt, de statu essentialiter clericali, ad differentiam aliorum Religiosorum, seu Regularium, & de Rocheto, iuxta d. librum cæremoniarum S. R. E.

17 Et Benedictus Papa præfatus in suis Constitutionibus, & ante eum Innocentius IV. Abbati, & Canonicis Lateraneo. scribens, & ante eum Alexander III. quem Idem Innocentius adducit; est enim fortissimum argumentum ab identitate rationis, vt *in c. si Romanorum, 19. distinct. cap. consuetudo, 2. distinct. cap. si laicus, 31. distinct. cap. de hymnis, de cons. dist. 1. l. illud, ff. ad l. Aquiliam.*

18 Vbicunque enim lex non est clara, & expressa, debet vel ampliari, vel restringi ad limites rationis regulariter; vt *in l. scire oportet, § illud. ff. de excusat. tut.*

19 Ratio quippe dat esse legi, & est eius principale, & præcipuum fundamentum, *cap. erit autem lex 4. dist. & l. 2. ff. de legib.*

20 Item exempla generalia fauent Canonicis præfatis in dicta forma habitus in Rocheto, & Cappa violacea, & albis pellibus; vt suprà declaratum est. Et argumentum ab exemplis innitentibus rationi, vt hic in casu nostro, est optimum argumentum, vt *in cap. sana, 9. dist. cap. turbat, 87. dist.* & secundum eadem exempla iudicandum est, *cap. in causis de sent. & re iudic.* & si dicatur, quòd ista sunt exempla aliarum Prouinciarum, & non Romanæ Curiæ. Respondetur, quod in Romana Curia quantum ad Canonicos Regulares non apparent, neque deduci possunt exempla contraria; immo practicatum est in Romana Curia iuxta rationes, & leges, & exempla adducta in variis prælatis, & Officialibus Sanctæ Rom. Ecclesiæ, etiam diebus nostris, qui erant Canonici Regulares, & vtebantur Rocheto, & cappa congruenti, vt suprà, & pileo viridi inferiùs, sicut facile probari potest per eos, qui nouerunt, & viderunt, & probabitur, si opus fuerit.

21 Immo ad insinuandum quanta differentia sit à statu Canonicorum Regularium, vt sunt essentialiter Clerici, à statu Monachorum, & aliorum Religiosorum; patet etiam maximè in hoc, quòd Sedes Apostolica concedit Canonicis Regularibus, officia clericalia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ quæ non concedit Monachis, & aliis Religiosis, sicut Protonotariatum, & Subdiaconatum Sanctæ Sedis Apostolicæ; fiunt enim quotidie Protonotarij Canonici Regulares, & de hoc patet per Constitutiones præfati Benedicti Papæ *in cap. de mu 115, & in cap. de Canonicis venatoribus*, vbi facit mentionem de Protonotariis Canonicis Regularibus, & fuerunt aliqui Subdiaconi Sanctæ Sedis Apostolicæ, vt facillimum, & inpromptu est probare, quòd non fit de Monachis, & aliis Religiosis. Et ratio est, quoniam dicti Canonici, vt essentialiter clerici, non prohibentur ab officiis clericalibus, propter quæ præcipuè non mutant habitum, scilicet togam lineam vel Rochetum, vt in præallegatis officiis patet.

Et si dicatur, quòd rarò apparent Prælati ex Canonicis in Curia Romana, & quòd ideo non perpendatur de huiusmodi exemplis in Curia; Respondetur quòd multi apparent, ex hac ipsa Congregatione iam assumpti, necnon & aliqui existunt; sed quia non differunt in habitu, & cultu ab aliis Prælatis secularibus, ideò non cognoscuntur, aut decernuntur ab aliis.

De pileo autem non est dubium, cùm expressè de illo mentionem faciat Liber Cæremoniarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ *in supradicto capitulo, de habitibus in Capella Apostolica.* 22

Et quamquam *in d. libro* dicatur, quòd Canonici Regulares Episcopi vtuntur Pileo nigro, &c. consuetudo tamen est in contrarium, & quidem præscripta tempore, de quo non extat memoria, & consuetudo rationabilis, quæ quidem tollit legem contrariam, posito, & non concesso, quòd dictus liber habeat vim legis, Gloss. & Doctores *in cap. 1. de tregua, & pace.* Est arbitrandum dictum librum in illo passu esse mendosum in Scriptura, quia vbi dicit; *Sed vtuntur*, debebat dicere, *Nec vtuntur*; ea ratione potissimum, quòd consuetudo antiqua in contrarium interpretatur legem & statuta, vt *in l. si de interpretatione, ff. de leg.* & *in cap. dilectus de consuetud.* & per ea, quæ notat Ioannes *in cap. dilecto, de consang. & affin.* & præcipuè cùm videretur monstrum in natura, videre Episcopum vtentem Rochero, & Pileo nigro, quia à Protonotariis Apostolicis non possent discerni; quòd omnino est contra omnem æquitatis rationem. Et posito, quòd ex eo, quòd de Cappa nihil *in d. libro* determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus non acquiescere; facilè saltem conuincetur, ex ea regula iuris, quòd odiosa restringuntur, fauorabilia amplientur, *reg. odia, de reg. iur. in 6.* vbi nihil in contrarium expresse apparet determinatum. Odiosum enim est, quòd prohibetur Prælatis Monachis, & Mendicantibus, vt non vtantur Rochetto, & Cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro: Ideò non est hoc extendendum, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus non prohibetur; sed restringendum est ad Monachos, & Mendicantes tantùm, de quibus in ipsa prohibitione fit solummodo mentio, & tantù magis, quòd expresse ratio potissima clericalis status essentialiter in Canonicis præfatis, eos distinguens ab ipsis Monachis, & aliis Religiosis, clarissime militat & contrarium persuadet, iuncta exemplis aliis, pluribúsque rationibus, & legibus suprà adductis.

Hoc verò, quòd *in d. libro* caueatur expresse, quòd dicti Canonici Prælati vtuntur Rocheto est fauorabile, ideò ampliandum ad omnia, præsertim consequentia; scilicet, quòd vtantur Rocheto more Romanæ Curiæ, & aliorum Prælatorum, & Cappa violacea, & pellibus albis, & pileo viridi consuetis deferri ab his, qui Rocheto in dicta Capella vtuntur, & purpureis, si sint S. R. E. Cardinales; cùm præcipuè, quidquam expresse in contrarium non caueatur, & nulli præiudicium generetur. Et clarum est, quòd Rochetus plus est, quam Cappa; quia etiam inferiores Prælati vtuntur Cappa violacea, & pellibus albis, vt Doctores seculares, & tamen non possunt vti Rocheto, & multi vtuntur Pileo, sicut & pelle. Si ergo Rochetus est quid maius, concesso maiori, conceditur & quod minus est; forma scilicet Rocheti iuxta morem Curiæ, Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileus viridis Episcopalis: argumentum optimum, *in c. 1. 19 quæst.... cap. præcipimus, 21 quæst. 1. & in cap. ex parte de decim.* Pellis autem alba. 23

24 Stat ergo conclusio omnes septem suprapositas conclusiones connectens, quòd scilicet Canonici Regulares nostri, de quibus agitur, tanquam essentiales Clerici distincti à Monachis, & aliis Regularibus, vti possunt Almutiis, pellibus, Cappis, habitu, forma, & colore Clericis secularibus non prohibitis, data tamen differentia signi in toga linea, quæ est eorum essentialis habitus, qui à secularibus Clericis distinguantur: & quòd Prælati ex canonicis Regularibus, vti possunt Rocheto, more Romanæ Curiæ, Almutiis de panno super vtrumque humerum, & Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileo viridi, si sunt Episcopi, vel rubeo, si Cardinales, more aliorum Prælatorum secularium. Quæ tamen omnia, Pater Beatissime, tuæ maximæ sapientiæ, & auctoritati, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ, ac cuiuslibet Sapientis iudicio submitto, ad laudem Dei Omnipotentis, & immaculatæ Dei Genitricis Mariæ, Beatorúmque Apostolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Ecclesiæ Dei.

Determinatio per Sanctissimum Patrem, facta in causa Habitus Prælatorum, ex Congregatione Sanctissim. Saluatoris Lateranen. Electorum.

Venerabili Fratri Zachariæ Episcopo Sebastiensi, Prælato Nostro domestico.

LEO PAPA X.

25 Venerabilis Frater. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Dudum cùm ad Ecclesiam Sebastien. à Nobis, & Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio promotus esses in Pastorem, dubitatum fuit à nonnullis, an tu, qui Ordinem Canonicorum Regulatium Sancti Augustini expressè professus eras, in habitu, & coloribus Prælatis secularibus de iure, vel consuetudine permissis incedere posses, prout incedebas: & cùm quæstio huiusmodi ad nos perlata fuisset. Nos causam ipsam maturè determinare desiderantes, Venerabili Fratri nostro Nicolao Episcopo Albanen. tunc titulo Sanctæ Priscæ Presbytero Cardinali de Flisco nuncupato, viuæ vocis oraculo commisimus, vt super his se diligenter informaret, & demum Nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Episcopus Nobis retulerit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia, vbi Pontifex residet, receptum fuisse, vt Canonici Regulares huiusmodi in Episcopos promoti, tam in Capella Nostra, quàm extrà, vtantur habitibus, & coloribus, quibus vtuntur alij Clerici seculares in Episcopos promoti. Nos propterea iuxta relationem Nobis factam, vt præfertur, fraternitati tuæ viuæ vocis oraculo concessimus, vt habitus, & colores, quos dicti Clerici seculares in Episcopos promoti, tam in Capella Nostra, quàm extra gestant, gestare posses; & ita etiam tenore præsentium auctoritate Apostolica de nouo concedimus, In contrarium non obstantibus quibuscunque Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 1. Septembr. 1519. Pontificatus Nostri anno 7.

QVÆSITVM IV.

Quibus Insigniis, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur.

SVMMARIVM.

1 *Habitus, & Insignia, quibus ornatur corpus, seu cadauer Abbatis defuncti.*

2 *Corpus Abbatis debet à dignioribus Monasterij deferri, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio debet celebrari.*

3 *Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus sint celebranda.*

4 *Abbas defunctus, si est Generalis alicuius Ordinis, debent eius exequiæ ab vno Abbate, cum quatuor assistentibus Abbatibus cum Mitra, & Pluuiali celebrari.*

Abbatum cadauera induuntur iisdem vestibus, & Insigniis Pontificalibus, quibus Abbas viuens induebatur, dum solemniter celebraturus erat, nempe Caligis, Sandaliis, Amictu, Alba, Cingulo, Stola, Manipulo, Cruce pectorali, Tunicella, Dalmatica, Chirothecis, Planeta coloris violacei, Anulo, & Mitra simplici, & ponatur super pectus defuncti Abbatis Crux aliqua, quam manibus teneat, hoc elicitur ex praxi Cæremon. Andreæ Piscat. *lib. 1. sect. 9. cap. 9.* vbi ait, quòd Abbas defunctos induitur Pontificalibus, eodem modo, quo Episcopus; at Episcopus supradictis Insigniis Pontificalibus, & ornamentis induitur, postquàm defunctus est, ex Cæremon. Episcop. *lib. 2. cap. 38.* ergo & Abbas, ex quo loco à simili de Episcopo totus desumatur modus, vel saltem proportionaliter, quoad ea, quæ forsitan hic desiderantur, seruato tamen (si Abbas Regularis sit) propriæ Religionis vsu. 1

Defuncti Abbatis cadauer debet à dignioribus Monasterij, seu Collegij deferri, & officium ab aliquo Abbate ex vicinioribus (si haberi poterit) celebratur; sin minùs à digniori illius Collegij, ex eodem Pisc. *loco cit.* 2

Exequiæ pro defuncto Abbate, solemniter debent ab alio Abbate celebrari; cum Oratione funebri, ab aliquo Theologo, siue Oratore ad hoc vocato, in fine Missæ, ante absolutionem faciendam, ex eodem Andr. Piseat. *loco citato.* Absolutio autem in fine, debet fieri ab Abbate celebrante, & quatuor ex dignioribus illius Monasterij, seu Collegij. Si Abbas defunctus, esset Generalis alicuius Congregationis; præter Abbatem celebrantem, quatuor etiam Abbates cum Mitra, & Pluuiali adesse poterunt. 3

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

QVÆS. I. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores, Pontificalia exerceant.
II. An Abbas præter quàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, & in Eccleſiis communibus, Pontificalia exercere.
III. Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcop.
IV. Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.
V. Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis Pontificalia exercere.
VI. Vtrùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.
VII. Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri.
VIII. Quibus in locis poſſit Abbas, ſolemniter populo benedicere.
IX. Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato poſſint in ſuis Eccleſiis ſolemniter populum benedicere.
X. De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Miniſtris vti debeat.
XI. An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

QVÆSITVM I.

Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores Pontificalia exerceant.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium Inſignium vſus Abbatibus, non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine aut præſcriptione competit.*

2 *Abbates non omnes habent eadem Inſignia, ſed alij plura, alij pauciora.*

3 *Quo temporis ſpatio vſus Pontificalium Abbatibus competere poſſit.*

4 *Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

1 POntificalium Inſignium exercitium, & vſum Abbatibus ex iure priuilegiato competere; non autem ratione dignitatis, euidenti concluditur ratione, quia Prælatos Epiſcopis inferiores regulariter loquendo, his Pontificalibus Inſignitis vti non poſſunt, niſi ſpeciali Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti ſint, aut ex conſuetudine, vel præſcriptione longi temporis, cuius non ſit memoria in contrarium, illa acquiſiuerint; aliàs nulla daretur differentia inter ipſos, & Epiſcopos.

Nec vllibi in iure hoc eis conceſſum reperitur, immo *in cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* habetur expreſsè id, quòd noſtræ intentionis eſt probare: nempe, quòd Abbates, non ratione dignitatis, ſed ex Romanorum Pontificum indultu Pontificalibus Inſignijs vti poſſint; ibi enim ſic legitur.

Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, aliiſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & aliis Pontificalibus vti poſſint, prouideat, ne inde, &c.

Ex quibus planè expreſsè probatur, Pontificalium Inſignium vſum, & exercitium, Abbatibus non ratione dignitatis, ſed iure priuilegiario competere. Ita per illum text. Franc. *ibi num. 1.* & Panormitan. *in cap. clerici, il. 1. num. 6 de vita, & honeſtate clericorum,* Andr. Barbar. *in cap. volentes, col. 8. de offic. legat.* & communiter Doctores; circa quod non eſt ſatis immorandum. 2

Vnde prouenit, vt non omnes Abbates eadem habeant Inſignia: ſed alij plura, alij verò pauciora, iuxta tenorem priuilegiorum, & prout à Sede Apoſtolica eis indultum fuerit: ideo ſi vnumquodque priuilegium percurramus, quo Pontificalia hæc Monachorum Religionibus conceſſa ſunt, inueniemus aliquibus ſolius Baculi vſum; aliis verò maiora conceſſa fuiſſe, quæ omnia ex priuilegiis, *in diſputat. anteceden. Quæſit. 1.* adductis, colligi poſſunt. 3 4

Poteſt etiam competere ex conſuetudine; vel præſcriptione quadraginta annorum, cum titulo: vel ſi non habent titulum, per ſpatium tanti temporis, de cuius initio non ſit memoria hominum in contrarium; cùm enim hæc inſignia non ſint Ordinis Epiſcopalis, ſed tantùm quædam Inſignia inferioribus ad honorem ſuarum Eccleſiarum concedi ſolita, vt *cap. Abbates, & d. cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* nihil obſtat quominus Abbates nomine ſuarum Eccleſiarum præſcriptione acquiri poſſint. Ità poſt Innoc. Panorm *in cap. 1. num. 9. & ſeq. vt lite pend. nihil in nou.* & diximus latiùs alibi.

QVÆSITVM II.

An Abbas, præterquàm in propria Ecclesia Abbatiali possit etiam in aliis Ecclesiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure sibi subiectis, vel Ecclesiis communibus Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in eo loco, in quo illis quispiam vtitur.*

2 *Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & aliorum Pontificalium.*

3 *Abbas circa vsum Pontificalium procedit à pari cum Episcopo, & cum aliis vsum Pontificalium habentibus.*

4 *Abbati in Ecclesiis, & beneficiis sua Abbatia vnitis permittitur vsus Pontificalium.*

5 *Abbas potest exercere Pontificalia etiam in Ecclesiis, non sibi pleno iure subiectis.*

6 *Præpositi Canonicorum Regularium Lateranen. sunt in dignitate constituti, & possunt omnia, quæ possunt Abbates illius Religionis.*

7 *Electus legitimè ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem habet legitimum titulum Ecclesiæ, cui præficitur.*

8 *Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Lateranen possunt benedicere quæcunque ornamenta, & vasa: & in solemnibus Festiuitatibus Missas, & Vesperas in Pontificalibus celebrare.*

9 *Priuilegia Casinen. & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononiensis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen.*

10 *Communitas Ecclesiæ non facit, quin Prælatus (si aliunde habet potestatem exercendi Pontificalia in eadem Ecclesia illa exercere possit.*

11 Cap. Abbates de priuileg. in 6. *non obstat Abbatibus, & Prælatis præcipuè Congregationis Lateranen. quin Pontificalia exercere possint in Ecclesiis, etiam non pleno iure sibi subiectis.*

1 CErtum est de iure communi, quòd vsus Pontificalium denotat exercitium iurisdictionis in eo
loco, in quo quis eis vtitur, vt *in c. cùm sis, de auct. &*
2 *vsu pall. vbi gloss. & in cap. 1. eod. tit.* vbi probatur, quòd
Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & Insignium Pontificalium, qui extra illam ei denegatur, vt *in cap. ex tuarum eod. tit.* Sed cùm Abbas
3 circa vsum Pontificalium procedat à pari cum Episcopis, & cum omnibus, quibus talis vsus permissus est, vt *in c. Apostolica, de priuileg. in* 6. & sicut Episcopis & Archiepiscopis de iure conceditur talis vsus, non solùm in Ecclesia Metropolitana, & Cathedrali, sed etiam in qualibet Ecclesia suæ Prouinciæ, vt *in d. c cùm sis*; ita, & Abbati etiam in aliis Ecclesiis, & be-
4 neficiis vnitis est permissus talis vsus, cùm etiam in ipsis locis habeat iurisdictionem.
5 Vnde cùm militet eadem ratio in Abbate, quæ militat in Episcopo, idem ius in eo militare debet, iuxta text. *in l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verb. oblig.* de qua re dubium non est; quia potestas exercendi Pontificalia non solùm in Ecclesia propria, sed etiam in aliis sibi pleno iure subiectis, competere noscitur Abbatibus, per text. *in d. c. vt Apostolica, & per c. Abbates eod tit. & lib.* ac per specialia priuilegia super hoc eis concessa à Sede Apostolica, de quibus *in anteced. Disp. Quæst.* 1. & *in præsent. Disp. Quæst.* 7. Difficultas autem est, vtrùm possint etiam hoc facere in aliis Ecclesiis, quæ illis pleno iure non subsint: & credo affirmatiuè respondendum, si id ex priuilegio illis competat; vt constat ex quodam priuilegio Martini V. sub datum Florentiæ anno 1420. Pontificatus sui anno 3. concessum Abbati S. Pancratij de Florentia nostræ Congregationis Vallumbrosanæ, & successoribus, in quo non solùm concedit vsum Mitræ, Anuli, Baculi Pastoralis, & aliorum Pontificalium; sed etiam facultatem elargiendi populo benedictionem solemnem in Ecclesiis omnibus, quomodolibet sibi subiectis etiam si pleno iure ad ipsum non spectet: cuius priuilegij tenor est.

Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo Pastorali, & aliis Pontificalibus Insigniis liberè possitis vti; necnon, quòd in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, & Parochialibus, & aliis Ecclesiis ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non subsint, benedictionem solemnem, post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia (dummodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non fuerit) elargiri possitis, fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit. *Abbates*, & aliis quibuscunque Constitutionibus Apostolicis in contrarium editis, nequaquàm obstantibus, vobis, & eisdem successoribus, auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus.

Simile priuilegium concessit Paulus III. Abbati Vallis Scholarium, vt habetur apud Renat. Choppinum *in Monast. lib. 1. tit. 2. num.* 18. hoc etiam similiter habetur in priuilegio concesso Abbati S. Mercurialis Foroliuij eiusdem Nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ per Bonifacium IX. sub Datum Romæ anno eius 12. apud sanctum Petrum, Kalend. Septembris.

Quo verò ad exercenda Pontificalia in Ecclesiis communibus, controuersia ad præsens Romæ agitatur, & pro parte fauorabili Abbatum, & Prælatorum vsum Pontificalium exercentium, infrascripta consulta quorumdam peritissimorum Iurisperitorum hic transcribere mihi visum est; maximè cùm idem priuilegium vtendi Pontificalibus in Ecclesiis communibus, etiam nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, concessum sit per Martinum V. vt paulò superiùs diximus.

Papien. S. Petri in Cælo Aureo.

ILlustrissime Domine. Quòd Præpositus Canonico- 6
rum Regularium Lateranen. S. Petri in Cælo aureo Papiæ sit in dignitate constitutus, & possit omnia, quæ possunt Abbates eiusdem Religionis in aliis Monasteriis, probatur eo ipso, quòd est loco Abbatis, & nullum habet Superiorem in dicto Monasterio, Abb. *in cap. cùm illorum, num.* 13. post gloss. *ibidem vers. Abbatem, de sent. excom.* & Cassan. *Catal. glor. mund. part. 4. consid* 33. vbi ait, quòd idem iudicatur de Præposito, quòd de Abbate circa præeminentias, quando est loco Abbatis.

Non enim vis consistit in nomine, sine in Superioritate, ita vt siue Abbas, siue Prior, siue Præpositus nũcupatur, semper dicitur in dignitate, quando est loco Abbatis, ex eo, quòd Monasteriũ non habet Abbatem, vt per Abb. *vbi sup. ex c. fin. de cor. stat. Regul.* ibi *eorum Prælatos*, vbi hac ratione vtitur verbo generali, & Butr. *d. c. cùm illorum, n.* 35. loquens de istis Canonicis Regularibus non habentibus Abbates, sed Priores.

Quia

Quia ſatis eſt, quòd proponatur ad curam ſuper alios gerendam, vt per Gemio. *conſ.* 132. *n.* 1. *verſ. namq; licet* ex text. *in c. quamuis de verborum ſignificat.*

Idque maxime ſtante Bulla Alexandri VI. expedita per Iulium II. vbi Præpoſitus alijs Canonicis, & Conuentui præficitur Aret. *conſ.* 23. *n.* 7. Rot. *deciſ.* 9. *de preben. in Nou.*

7 Et hac ratione etiam dicitur habere legitimum titulum Eccleſiæ, quia eo ipſo, quòd eſt legitimè electus per ſuos Superiores, & iuxta Conſtitutiones ſuæ Congregationis intitulatus in hac Eccleſia, & Monaſterio, ex quo non datur Monaſterium ſine Eccleſia, vt in *Iannen. Parochialis* 23. *Martij.* 1626. & 19. *Aprilis* 1627. *coram D. Durano*, dicitur verus Præpoſitus, & in neceſſariam conſequentiam trahit ſecum titulum verum, & dignitatem, ea eo ortentem in ipſa etiam Eccleſia Monaſterio annexa, Oldrad *conſ.* 146. *num.* 4. Rot. *coram Gregor. XV. deciſ.* 240. *num.* 27. & in *Cremonen. Canonicatus* 26. *Aprilis* 1624. *coram D. Decano.*

Itavt poſſit ius, & iuriſdictionem ex priuilegiis Apoſtolicis competen. Abbatibus, & Superioribus dict. Congregationis exercere, etiam in hac Eccleſia ſolemniter celebran. Pontificalibus Inſignlis vtendo cum Anulo, Mitra, & Baculo argenteo, *cap. Abbates de priuileg. in* 6. Specul. *de priuileg. num.* 6. Lap. *alleg.* 19.

Siquidem Vrbanus III. conceſſerat Præpoſito S. Agathæ Cremonen. indultum deferendi Baculum Paſtoralem in proceſſionibus, & Gregorius IX. conceſſerat Præpoſito S. Crucis Mortariæ facultatem deferendi Anulum & Baculum Paſtoralem, & conferendi ſuis Fratribus Minores Ordines; & Vrbanus VI. etiam indulſerat Priori S. Fridiani Lucæ, quòd poſſet vti Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & aliis Inſigniis Pontificalibus, ac in dicto Monaſterio, & aliis ſubiectis Eccleſiis benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia populis in eiſdem Eccleſiis conuenientibus ad Diuina elargiri, non obſtante Conſtitutione Alexandri VI incipien. *Abbates, & alij, &c.* & ſimiliter alij plures Pontifices alia priuilegia conceſſerunt aliis Abbatibus, & Præpoſitis dictæ Congregationis, vt in facto.

Quæ omnia fuerunt, & ſunt communicata omnibus aliis Monaſteriis per Martinum V. & ſanct. mem. Pium V. qui etiam ſpecialiter quibuſvis Monaſteriis d. Congregationis conceſſit, vt poſſent Abbates, Priores, &c. benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa, &c. ac in ſolemnibus anni Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare, ac ſolemnem benedictionem impendere.

Ac etiam Gregorius X V. omnia priuilegia Congregationis Caſinen. & Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. eidem Congregationi Lateranen. communicauit: itavt non poſſit in dubium reuocari, quin iſte Præpoſitus poſſit in hac etiam Eccleſia prædicta exercere ex dictis indultis Apoſtolicis, Anchar. *d. cap. Abbates num.* 2. *not.* 5. & Gemin. *num.* 1. & 2.

Nec in contrarium faciunt literæ Ioannis XXII, quia (vt in facto ponderatur) potiùs coadiuuant intentionem Præpoſiti, dum non ſolùm præſeruant priuilegia, & iura omnia, ſed per eas Abbas vocatur antiquior in loco, & dignitate maior, & conceditur facultas celebrandi Miſſam ſolemnem.

Minus etiam facit ex aduerſo allegata Bulla Bonifacij, quia de ea non docetur.

Sicuti nec valet dicere hanc Eccleſiam eſſe communem cum Eremitanis aduerſariis ex dicta Bulla Ioannis X X II. cùm in ea concedatur illis ſimplex facultas celebrandi vnà cum Canonicis, & Altaria quædam aſſignantur pro Miſſis celebrandis: nec de proprietate verborum, cùm re vera ſit Canonicorum, dum eorum Præpoſitus vnà cum ipſis Canonicis percipit in Feſto Sancti Petri intra Miſſarum ſolemnia ipſis Eremitanis præſentibus in Choro, Eccleſiæ Canones debitos à Vaſallis, Feudatariis, Cenſuatiis, & Liuellariis dicti Monaſterij in ſignum directi dominij dicti Præpoſiti, & Canonicorum in vim literarum Alexandri VI. & Leonis X. ad tradita per Maſcard. *concluſ.* 947. *de probat.* ex quibus etiam colligitur, Eccleſiam ad Præpoſitum, & Canonicos, etiam pleno iure ſpectare, gloſſ. *d. cap. Abbates verb. pleno iure, in addit.* & ibi Archid. *verb. pleno iure*, & Anchar. *num.* 2. *not.* 3. Franc. *num.* 1. *in gloſſ.* 2.

Quamuis vbi ſolùm eſſet communis, adhuc Præpoſitus præmiſſa poſſet ibi exercere, tum quia Eccleſia dicitur ad hoc deſtinata, Iaſ. *conſ.* 98 *num.* 1. *lib.* 1. Bero. *conſ.* 132. *num.* 8. *lib.* 3. Corn. *conſ.* 222. *num.* 4. *lib.* 2. Caſtren. *conſ.* 395. *lib.* 2. *in princip. verſ. illud etiam.*

Tum etiam, quia priuilegia loquuntur de Eccleſiis ſuis, & quod commune eſt, meum eſt etiam, vt in terminis Statuti, Caſtr. *conſ.* 321. *lib.* 1. *verſ item quia etiam, & conſ.* 395 *in princ. verſ. nam & quod lib.* 2. Surd. *deciſ.* 263. *num.* 7.

Quare &c.

Papien. S. Petri in Cælo Aureo.

ILluſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Vltra iam deducta ſupplicamus aduerti, quòd licèt, *cap. Abbates de priuileg. in* 6. reſtringat, & limitet Abbatibus Apoſtolica auctoritate priuilegiatis, facultatem elargiendi benedictionem ſolemnem ſuper populum in Eccleſiis, quæ ad eos pertineant pleno iure, & ibi gloſſ. *in verb. pleno iure*, ex perſona ſcilicet in ſpiritualibus, & temporalibus, & *ibidem* additio per Arcbid. Alan. & Ioan. Andr. ſcripta eſſe dicatur, quòd tunc Eccleſiæ pleno iure pertineant ad Monaſteria, quando in eis Sacerdotes inſtituunt, & omnes obuentiones percipiunt, præter ſtipendia Miniſtrorum. 11

Attamen quocunque modo ex prædictis, veniant verba illa *pleno iure*, ſecundum eiuſdem *cap. Abbates*, explicanda, dicimus dictum Capitulum, illiúſque diſpoſitionem, nullatenus obſtare Abbatibus, & Prælatis Congreg. Canonicorum Regularium Lateranen. cùm in Apoſtolicis priuilegiis eis conceſſis vtendi Pontificalibus, & benedictionem elargiendi ſuper populum, in Monaſteriis, & eorumdem Monaſteriorum Eccleſiis, ſpecificè, & expreſsè derogatum legatur dictæ Conſtitutioni Alexandri I V. *in d. cap. Abbates*; prout claris verbis legitur in literis Apoſtolicis priuilegij Vrbani VI. Priori S. Fridiani conceſſi, *in lib. priuilegiorum, fol.* 260.

Item in priuilegio Apoſtolico Sixti Papæ I V. Præpoſito S. Mariæ Pacis de Vrbe conceſſo in eodem *libro, folio* 369.

Item ex priuilegio Apoſt. Innocentij VIII. ſingulis Prælatis Congreg. Canonicorum S. Saluatoris, in eodem *libro, fol.* 377. Itaut cùm ex indultis Apoſtolicis priuilegia vni Monaſterio conceſſa, ad alia extendantur; & ex literis Apoſtolicis Gregor. X V. priuilegia Canonicorum S. Saluatoris ſint communicata ſingulis prælatis Congreg. Lateranen. conſequens eſt, *d. cap. Abbates*, non obſtare Præpoſito Monaſterij S. Petri d. Congreg. Lateranen. quin in eiuſdem Monaſterij Eccleſia Pontificalibus vti, & benedictionem elargiri in populum poſſit, ex iam deductis.

Quare, &c.

QVÆSI

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas possit exercere Pontificalia extra Ecclesias sibi subiectas, & coram Episcopo.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non licet Mitram, & alia Pontificalia deferre, nisi in locis suæ iurisdictionis.*

2 *Rex non patitur, vt Diadema Regium in suo regno ab alio deferatur.*

3 *Ioan. Andr. sententia, quoad exercitium Pontificalium, quomodo sit intelligenda.*

4 *Pontificalium vsus, si simpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti possint.*

5 *Abbas habens vsum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monasterium, potest illis vti.*

6 *Pontificalium vsus, an extra Monasterium Abbatibus competat*, & num. 7. 8. 9. & 10.

ABbati non licet Mitram & cætera Pontificalia Insignia deferre, præterquam in locis suæ iuris-
1 dictionis, & dignitatis. Quia Archiepiscopo prohibetur, vt faciat Crucem in aliena Prouincia ante se deferre, *c. 1. vt lit. pend. cap. antiqua, de priuileg. Clem. Archiepiscopo, de priuileg.*

Item non licet Archiepiscopo in aliena Prouincia Pallium gestare, *cap. ad honorem, cap ex tuarum, de auctorit. & vsu Pall.*

Neque etiam Rex pateretur, Diadema Regium ab alio in suo regno deferri. Denique consuetudine Ec-
2 clesiæ receptum est, vt inferior, accedente Superiore, Insignia sua deponere debeat, *can. denique 21. dist. cap. volentes, de offic. legat. d. cap. antiqua, de priuil. l. fin. de offic. Proconsul.*

Ita pariter dum adest Episcopus, Abbas tanquã eius inferior, Mitram, aliáque Insignia, sibi ex priuilegio competentia, demittere debet. Ioan. Andr. *in cap. cum contingat de ætat. & qualit. in cap. Abbates de priuileg.*
3 ait, inspiciendum esse tenorem priuilegiorum: ideo puto intelligendum esse in loco, vbi nec ex priuilegio, nec ex alia ratione potest illa deferre, vt alibi ostensum est, & ostendemus infrà; præcipuè cùm de Conciliis Generalibus, & Sydonis sermo erit.

Vnde si Abbatibus concessus est Pontificaliũ Insigniũ vsus in suis Ecclesiis, tunc nõ poterunt eis vti in
4 alienis Episcopo subiectis: quia tenor priuilegij extrà extendi nõ debet. Si verò vsus Pontificaliũ in priuilegio simpliciter, absque loci determinatione cõceditur, ait, posse Abbates illa gestare, etiã extra proprias Ecclesias, & in locis non exemptis; nec integrũ esse Episcopo id eis prohibere; ex quo tenor priuilegij, vel ius non restringit eos ad certum locum, cuius generis priuilegia nunquã vidi. Distinctionem hanc probant Lapus de Castellione, *alleg. 19. incip. an Abbas*; subdens,
5 quòd si Abbas habet ius vtendi Pontificalibus in suo Monasterio, inuitatus ad aliud Monasterium, poterit in Pontificalibus celebrare, si Monasterium, ad quod inuitatur, est exemptum; ita etiam Philipp. Franc. *in cap. vt Apostolica, num. 5. & 6. de priuileg. in 6.*

6 Abbatibus vsus Pontificaliũ intra eorum Monasteria concessus est, non autem extra, nisi ex priuilegio Sedis Apost. aliter dispositũ fuerit, vt optimè resoluit Gemin. *in cap. vt Apostolica, n. 8. de priuil. in 6.* vbi aduertit formam priuilegiorum Sedis Apost. circa vsum Pontificalium, attendendam esse: itavt si Abbati concessus sit vsus Pontificalium simpliciter in suo Monasterio, illis vllo modo vti poterit extra suum Monasterium; eo quòd tale Pontificalium exercitiũ ad proprias Ecclesias restrictum sit in fauorem Episcoporum, quippe quorum respectu communi iure actus Pontificales proprij esse debent: ac proinde eorum iuri inferiores præiudicare non possunt.

Ex quibos infertur primò, minime licere Abbatibus, & aliis Prælatis Episcopo inferioribus, Mitræ vsũ exercere extra suas Ecclesias; cùm enim appellatione 7
Pontificalium Mitra contineatur, vt dictũ est. & suprà *hoc Quæsito* firmatum habeamus, Pontificalia extra suas Ecclesias exercere non posse Abbates; igitur nec vsum Mitræ, quam illationem probat expresè textus *in c. vt Apostolica, de priuileg. lib. 6. in fin.* quatenus expresè concedit Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, si sunt exempti, in Prouincialibus, & Episcopalibus Conciliis vti posse Mitris auriphygiatis, non habentibus laminas, aut gẽmas; in aliis verò locis exemptis, & non exemptis Mitris vti licere illis, prout concessa eis à Sede Apostolica indulta permittunt, ergo si talia indulta id non permitterent, minimè liceret eis Mitris vti extra suas Ecclesias, præterquam in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus, quæ exceptio in aliis firmat Regulam in contrarium, vt omnia iura clamant.

Secundò, ex dictis infertur, minimè licere Abbatibus, quibus simpliciter intra suas Ecclesias Põtificalia
Insignia cõcessa sunt, Baculum Pastoralem gestare, ex 8
eo, quia huiusmodi Baculus nedum signum honoris est, sed dignitatis, & potestatis pastoralis; nam in traditione eiusdem Baculi, à consecratore dicitur. *Accipe Baculum pastoralis officij, vt sis in corrigendis vitiis piè sæuiens*; vel in libello, qui *Ordo Romanus* inscribitur *Accipe Baculum pastoralis officij, potestatem ligandi, atque soluendi, vt sis in corrigendis vitiis perseuerans, &c.* Ecce quomodo Baculus non ornamenti, sed potestatis, & Regiminis pastoralis signum est; ergo nequeunt Abbates vigore priuilegiorum, quibus simpliciter Pontificalium vsus illis conceditur, Baculum extra proprias Ecclesias, & loca, deferre, vt bene notat Duran. *de ritibus Eccles. lib. 2 c 9. num. 38.*

Tertio infertur posse Abbatem deferre insignia Pontificalia in Ecclesia exempta, licèt priuilegium di-
cat, vt deferat in suo Monasterio, & tunc deferre po- 9
terit prædicta insignia Pontificalia extra Monasterium in Ecclesia exempta, quando vsus eorum Pontificalium fuit simpliciter concessus, ita Augustinus Barbosa *lib. 1. de Iure Eccles. cap. 17. num. 58.*

Limita tamen, vbi aliter a Sede Apostolica indultum fuerit, & ex speciali priuilegio concessum; sicutì videmus indultum Abbatibus Canonicorum Regu-
larium Congregationis Lateranen. & eorum priui- 10
legia communicantibus, qui in processionibus suarum Ecclesiarum, diebus solemnibus, Baculum pastoralem extra easdem Ecclesias, deferre possunt, ex speciali gratia Vrbani III. Præposito Sanctæ Agathæ Cremonæ directo, quod habetur *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis, fol. 214.* cuius priuilegij tenor hic inseritur.

VRBANVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Lanfranco Præposito, S. Agathæ Cremonæ, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVm fel. mem. Alexander, & Lucius prædecessores Nostri, sicut ex eorum literis manifestè Nobis innotuit, prædecessori tuo, quam tibi de benignitate Apostolicæ Sedis indulsimus, vt in processionibus Ecclesiæ vestræ diebus solemnibus deferaris Baculum pastoralem;

paſtoralem; Nos eiſdem prædeceſſorum Noſtrotom veſtigiis inhærentes, eumdem Baculum diebus ipſis in proceſſionibus defereodi, liberam, tibi, tuiſque ſucceſſotibus concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eios, ſe nouerit incurſurum. Datum Veronæ, 4. Kalend. Iulij.

Tertiò, & vltimò infertur, Abbates, & aliox Prælatos Epiſcopis inferiores, non ſolùm Mitræ vſum
15 non poſſe exercete, & Baculum paſtoralem geſtare: ſed neque etiam quæcunque Pontificalia exercere extra ſuas Eccleſias. Nomine autem actuum Pontificalium, intelligitur Ordinum minorum collatio, Eccleſiarum, Altarium, Vaſorum, & Campanarum conſectatio, aut reconciliatio, populi ſolemnis benedictio, Cœmeterij, & ſecundum quoſdam, etiam Corporalium, aliorumque Altarix paramentorum benedictio, vt colligitur ex gloſſ. *verb. Pontificalibus in extrauag. ſuſcepti regiminis, de electione*, Mat. Alter. *de cenſur. tom. 2. diſput. 16. de ſuſc. cap. 3. verſ. quæret aliquis*, Paul. Laym. *in qq. Canon. de Prælat. Eccleſ. elect. quæſt. 224. in princ.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inuitati à Prælatis exemptis, poſſunt in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.*

2 *Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur.*

3 *Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in ſua Eccleſia Ordines Minores conferat, poteſt illos conferre.*

1 AD propoſitam dubitationem, Reſpondeo, licitè Abbates poſſe in locis ab ordinariorum iuriſdictione exemptis, ſi ab eorum Prælatis inuitentur, Pontificalia exercere. Et præterea. quæ dicta ſunt in *antecedentibus Quæſitis*, & dicentur, *in ſequentibus, & in 2. tom. in diſput de Sacrament. Ord.* Moueor etiam, quia Concil. Trident. *ſeſſ. 6. de reformat. cap. vlt.* prohibens Epiſcopis, ne in alterius Diœceſi Pontificalia exerceant, requirit ordinarij loci licentiam.

At Abbates & alij Prælati exempti habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſeo Ordinariam: & proinde Ordinarij etiam appellantur, Nauar. *conſ. 9. tit. de priuileg.* Flamin. Pariſ. *de reſignat. benef. lib. 3.*
2 *quæſt. 11.* Dec. *conſ. 121.* Panorm. *cap. vt fama, num. 6. de ſent. excomm.* & alij apud Eraſm. Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 1. quæſt. 1. num. 9.* & probauimus latè ſuprà *in diſp. 1. quæſit. 3.*

Inuitati igitur Abbates à Prælatis extraneis exemptis, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentibus,
3 poterunt in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere, vnde Graff. *part. 2. deciſ. aur. lib. 1. cap. 10. num. 2.* ait, quòd Abbas inuitatus, ab alio Abbate, vt in ſua Eccleſia Minores Ordines conferat, poſſit illox conferre, ſicut Epiſcopus ab alio Antiſtite inuitatus, hoc facere poteſt Sed de hac re, *in 2. tom. in Diſp. de Sacrament. Ordin.* fuſiùs.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt in Eccleſiis ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere.*

2 *Abbates Generales poſſunt in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſiis, Pontificalia exercere.*

3 *Abbates locales Generalibus Ordinum ſubditi ſunt ſicut Monachi ipſi.*

4 *Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus Localibus, poſſunt in Monaſteriis eorum Pontificalia exercere.*

PRo ratione dubitandi, videtur dicendum quòd non; nam Generales ſolent Archiepiſcopis, ſeu Primatibux comparari, vt in ſimili, per Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 2. num. 11* At Archiepiſcopus, ſeu Primas non poteſt in Eccleſiis ſuorum Suf
fraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontifica 1
lia exercere, per text. *in cap. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat.* facit text. *in cap. paſtoralis de offic. Ordin. can. nullus Primas. 9. quæſt. 2.* Ergo pariter nec Abbates Generales poſſunt in Eccleſiis ſuarum Congregationum, abſque licentia Abbatum Localium, Pontificalia exercere.

Contrarium tamen, extra controuerſiam, eſt. Nam Abbates Generales in omnibus Congregationum
ſuarum Eccleſiis, & locis, Pontificalia exercere poſ- 2
ſunt: quippe qui ſunt immediati illorum Superiores, ſicuti Abbates Locales; vt patet ex vſu, & inſtitutione ſingularum Religionum; Abbates enim Locales tam exactè, & perfectè Generalibus, vel Prouin-
cialibus, aut Nationalibus Prælatis, vbi extant, & 3
Prouinciales, ſeu Nationales Generalibus ſubditi ſunt, ſicut minimi Religioſi ſuo Abbati Locali; perfectè autem eis ſubiecti eſſe non poſſent, niſi vniuerſalium Prælatorum iuriſdictio ad omnes, & ſingulos reſpectiuè deſcenderet, & in omnibus, & ſingulis ſuarum Congregationum Eccleſiis iuriſdictionem exercere poſſent, vt alibi latiùs oſtendimus.

Hix igitur ſic ſtantibus, patet Abbates Generales ad hoc vt poſſint in omnibus ſuorum Ordinum Eccleſiis, & locis Pontificalia exercere, nulla Localium Abbatum licentia indigere; immo ipſi Generales, ſi velint poterunt eiſdem inferioribus Abbatibus facultatem Pontificalia exercendi adimere, vel limitare, vt diximus *in tract. de priuileg.*

Nec obſtat, quod Abbates Generales comparentur Primatibus; quia licet Eccleſiæ Romanæ exem-
plo ad denotandum Hierarchicum Ordinem Præla- 4
torum in Religione diſpoſitum; hæc comparatio aliquo modo videatur locum habere; non tamen omnino eodem modo comparantur Abbates Regulares, ſicut Epiſcopus ad Archiepiſcopú, & Archiepiſcopus ad Primatem, ſeu Patriarcham; ſed Prouincialis, ſeu Nationalis Prælatus (Nam Prouinciales in Religionibus non Mendicantibus parum ſunt in vſu) immediatè ſuam iuriſdictionem in Eccleſiis ſuæ Prouinciæ, vel Regni, aut Nationis, æquè ac propriux Abbas Localis, & Generalis æquè ac Prouincialis, vel Nationalis, ac Localis Abbas, exercere poſſunt, vt diximus.

Si petas, an generales habeant vſum Pontificalium,

ex vl sui Generalatus, vel Abbatiæ. Respondeo, habere vsum Pontificalium, quatenus Abbates sunt: ideo omnes Generales Congregationum Monachalium sunt Abbates, & Generalis nostræ Congreg. Vallis Vmbrosæ, vt Abbas S. Saluij habet prædictum vsum, vt sequens Bulla Bonif. IX ostendit.

Exposcit vestræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali deuotione prosequimur, quàm Monasterium vestrum dignis honoribus attollamus. Hinc est, quod nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo, ac aliis Pontificalibus Insigniis, liberè possitis vti, necnon in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, ac Parochialibus, & aliis Ecclesiis ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus quamuis vobis pleno iure non subsint, Benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinorum solemnia, dummodo in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non fuerit, elargiri possitis, felicis recordationis Alexandri Papæ IV. prædecessoris nostri, quæ incipit. *Abbates*, & aliis quibuscunque Constitutionibus Apostolicis in contrarium editis, nequaquam obstantibus, vobis & eisdem successoribus. Auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, 5. Kal. Maij, Pontificatus nostri anno 9.

Asseruatur in libro authentico manuscripto priuileg. nostræ Congregat. in Archiuio Vallis Vmbrosæ existenti.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm prouincialis, Pontificalia exercere valeant,

SVMMARIVM.

1 *Abbates tempore Capituli ab eorum dignitatibus, & muneribus absoluuntur.*

2 *Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non possunt Pontificalia exercere.*

1 PRo explicatione huius Quæsiti sciendum est, quòd in Religionibus Monachalibus, ac etiam Canonicorum Regularium, ex præscripto Constitutionum, solent Abbates, tempore celebrationis Capituli per Præsidentem einsdem Capituli ab eorum munere, ac dignitate absolui; vt obseruatur in nostra Congregatione, in qua singulis bienniis Capitulum Generale celebrandum est, vt patet in nostris Constitutionibus, *cap.* 1. Ac in eodem Capitulo Præsidens Generalis totius Congregationis omnes & singulos eius Abbates Visitatores, Priores, ac alios Officiales ab eorum officiis, & dignitatibus absoluit, vt patet in earumdem Constitutionum, *cap.* 15.

Idem seruatur apud Patres Congreg. Casinen. vt habetur in eius Constitut. *part.* 1. *cap.* 10. & in Congreg. Cælestinorum, vt in eorum Constitut. *tract.* 2. *cap.* 7. *part.* 2. & in Congreg. Montis Oliueti, *part.* 1. *cap.* 6. Constit. ac in singulis aliis Religionibus, in quibus Abbates ad tempus creantur.

His igitur sic stantibus, dubitatur vtrùm Abbates, eo tempore, quo ab Abbatiis absoluti remanent, vsquequò denuò ad illas assumantur, valeant interim
licitè Pontificalia exercere. Et respondetur negatiuè; 2
quia per huiusmodi absolutionem priuantur, & cessant a munere, & dignitate Abbatiali. At priuilegia Pontificalium vsum, & exercitium concedentia; siue ea in corpore iuris clausa sint, siue non, huiusmodi exercitium Abbatibus tantùm concedunt: ergo cessante dignitate, & officio, cessat etiam omnis facultas, quæ eorum intuitu eis competebat; ac statim, vt Monachus desinit esse Abbas, amittit vsum priuilegiorum, quæ sibi tanquam Abbati competebant: & hoc testatur vsus, & consuetudo ipsarum Religionum.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, possint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, quæ populo in Missa elargitur; quædam simplex, quædam solemnis.*

2 *Abbates quo tempore possint solemnem benedictionem populo elargiri.*

3 *Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus solemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia.*

PRo huius quæsiti intelligentia præmitto dupli- 1
cem esse benedictionem, quæ in Missa populo elargitur: quædam enim est simplex, quæ fieri potest à quocunque simplici Sacerdote, absente Episcopo, vel cùm præsens est, ipso annuente, *can. ecce* 93. *distinct.*

Quædam est solemnis, quæ fit cum illa solemnitate, *Adiutorium nostrum, &c.* & hanc benedictionem solemnem possunt Abbates fidelibus intra eorum
Ecclesias existentibus, post Missarum solemnia, Ve- 2
spertinas, ac Matutinas horas elargiri, ex Apostolicæ Sedis priuilegio, vt patet ex *cap. Abbates, de priuileg. in* 6. vbi habetur, quòd Abbates, quos Apostolica Sedes in exhibitione benedictionis super populum, speciali priuilegio insigniuit, in Ecclesiis, quæ ad eos pertinent pleno iure, quando in eis Diuina Officia celebrant, possunt post Missarum solemnia, & Vespertinas, ac Matutinas laudes benedictionem solemnem supra populum elargiri. Est etiam communis sententia omnium Doctorum ibidem scribentium.

Idipsum probatur ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apost. Abbatibus, & aliis Prælatis, quorum
aliqua hic insinuanda sunt; & primò Abbates, & 3
Prælati Congreg. Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus habent, vt post Missarum Vesperarum, & Matutinarum solemnia benedictionem solemnem populo impertiantur; ita habetur ex Bulla Innocent. VIII. sub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembr. Pontif. sui anno 6. quæ incipit, *Exposcit vestra deuotionis*, quæ legitur *in libro priuilegiorum dictæ Congregat. pag.* 377. & ex Bulla Alexandri VI. sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1493. die 8. Maij, Pontific. sui anno 1. quæ incipit. *Cum sicut dilecti filij, in eodem libro pag.* 382. & ex Bulla Leonis X. sub Dat. Corneti, anno 1517. 5. Idus Octobr. Pontificatus sui anno 5. quæ incipit. *Ex superna Maiestatis prouidentia, in eodem lib. priuileg. pag.* 425. & ex Bulla Pij V. sub Datum

tum Romæ, apud Sanctum Petrum anno 1566. 16. Kalend. Februar. Pontificatus ſui anno 1. quæ incipit. *Æquum reputamus, & rationi conſonum*, *in eodem lib. pag.* 140.

His, & ſimilibus priuilegiis gaudent Abbates Caſinen. per ſpeciales Sedis Apoſtol. conceſſiones, & primo, ex Bulla Vrbani II. ſub Datum Salerni, 18. kalend. Octobr. anno 1092. Pontif. ſui anno 5. quæ incipit, *Reuerendiſſimo Patri*, extat in Monaſterio Sanctiſſ. Trinit. Cauenſ. & ex Bulla Pij IV. ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno 1565. die 6. Iulij, quæ incipit *Sedis Apoſtolicæ circumſpectio*, habetur *in tom. 2. Bullar. Nou.* Laërt. Cherub. *Conſtitut.* 37. eiuſdem Pontific. & ex Bulla Eugenij IV. ſub Datum Floren. anno Domin. 1442 7. kalend. Iulij. Pontif. ſui anno 12. quæ incipit. *Sacræ Religionis zelus*, apud Roderic. *in noua collect. priuileg. tom. 2. Bull.* 16. eiuſdem Eugenij V.

Idem etiam conceſſum fuit Abbatibus Congregat. Camaldulen. à Leone X. vt habetur in Compendio Rot. *tit. Abbas*, § 4.

Et noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Abbatibus plura Sedis Apoſtolicæ diplomata, eamdem benedictionem Pontificalem poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ab eiſdem Abbatibus populo elargiendi, facultatem concedunt. Ex quibus infraſcripta hîc recenſere mihi viſum fuit; primum eſt, Vrbani V. ſub Datum apud Villam Nouam Auenioni 18. kalend. Octobris, anno 1373. Pontificatus ſui anno 1. incipit. *Sinceræ deuotionis affectus*: & habetur cum aliis hic citandis *in Libro authentico priuilegiorum noſtræ Congregationis, & in Archiuio Sancti Michaëlis de Paſſiniano*, cuius Abbati prædictum priuilegium donatum fuit.

Aliud ſimile diploma Abbati ſancti Saluij prope, & extra mœnia Florentiæ, conceſſit Bonifacius IX. ſub Datum Romæ, apud ſanctum Petrum 8 Kalend. Maij, Pontificatus ſui anno 1. quod incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas.*

Extat eiuſdem Pontificis alia Bulla, eiuſdem tenoris, Abbati ſancti Mercurialis de Foroliuio directa, quæ incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, Kalendis Septembr. Pontific. ſui anno 12. Gregorius XI. ſub Datum Auenion. 11. Kal. Iulij, Pontif. ſui anno 2. Aliud ſimile priuilegium, quod pariter incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, conceſſit Abbati Vallis Vmbroſæ, anno 1372. Similiter Martinus V. ſub Datum Florentiæ, 5 Kal. Maij, Pontificatus ſui anno 3. Domini verò anno 1420 eiuſdem Benedictionis Pontificalis munus impertiuit Abbati Sancti Pancratij Florentiæ, vt legitur in Bulla propria, quæ etiã incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, ab eodem Martino V. data eſt alia Bulla Abbati Sanctiſſimæ Trinitatis Florentiæ eiuſdem tenoris; & eodem fere tempore, dum Florentiæ moraretur, quæ pariter incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, Abbatibus Ciſtercien. eandem ſolemnem benedictionem populo elargiendi, facultas conceſſa fuit ab Innocentio VIII. ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die 9. Aprilis, Pontificatus ſui anno 5. per Bullam incip. *Expoſcit tua deuotionis ſinceritas.* Refertur in noua *Collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular.* Roderic. *Bulla* 5. dicti Pontificis.

Pro Congregatione Cæleſtinorum, vltra priuilegium Cæleſtini V. eorum Inſtitutoris, Eugenius IV. conceſſit Abbati ſancti Spiritus de Sulmona, eiuſdem Congregationis Generali, vt poſſit ſolemnem benedictionem in Miſſa, ac Veſperis, & Laudibus elargiri, anno Domini 1434. 5. Kalend. Nouembris, Pontificatus ſui, anno 4. quod priuilegium refert Roderic. *loc. citat. Bull.* 18. eiuſdem Pontificis.

Eodem priuilegio inſignitus eſt Abbas Montis Virginis, ex Bulla Vrbani V. ſub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus ſui, anno 3. quæ incipit. *Eccleſia Romana velut*, & legitur *in tom. 1. Bullar. noui*, Laërt. Cherub. *Conſtitut.* 6. eiuſdem Vrbani IV.

Abbati Vallisſcolarium in Gallia priuilegium Populo poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ſolemniter benedicendi, elargitus eſt Paulus III. die 13. Maij, anno 1539. ita teſtatur Renat. Choppin. *lib. 1. Monaſt. tit. 2. num.* 18. Eodem priuilegio potitur Abbas Sancti Germani de Pratis, Lutetiæ Pariſiorum, per Bullam Alexandri III. editam anno 1167. die 3. Auguſti, ſub Datum, apud Tuſculanum, quæ habetur in Archiuio eiuſdem Abbatiæ Sancti Germani, vt fatetur idem Renat. Choppin. *loco cit.* & *in a. lib. Eccleſiaſt. Polit. forenſ.*

QVÆSITVM VIII.

Quibus in locis poſſit Abbas ſolemniter Populo benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi, non poteſt extra Eccleſias ſibi ſubiectas, illo vti.*

2 *Quenam Eccleſia dicantur Abbatibus pleno iure ſubiecta.*

3 *Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Eccleſia, poteſt etiam vti benedictione Pontificali.*

4 *Abbas tranſiens per loca extra ſuam iuriſdictionem, rogatus à deuotis perſonis, poteſt illas abſque ſolemnitate, & abſque animo exercendi iuriſdictionem, licitè benedicere.*

5 *Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam, & ab eo recedendo poſt eiuſdem Miſſa celebrationem, tranſeuntes per Eccleſiam poſſunt populum benedicere.*

6 *Abbates cùm ad ſolemniter celebrandum accedunt, non debent à ſua domo aſſociari, nec excipi.*

7 *Abbas in ſua propria Eccleſia præſente Epiſcopo ſedere debet in ſede inferiori, ſiue à ſiniſtris Epiſcopi.*

8 *Abbas ſecularis in ſua Eccleſia dum ſolemniter diuinis intereſt, poteſt ſuos Canonicos ad ſibi aſſiſtendum aſſumere.*

RESpondeo dicendo, quòd inſpiciendus eſt tenor priuilegij. Nam ſi Summus Pontifex concederet Abbatibus priuilegium ſimpliciter populo benedictionem ſolemnem elargiendi, huiuſmodi priuilegium non extenderetur extra Monaſterium, & Eccleſias, ac loca ipſis Abbatibus pleno iure ſubiectas; quia, cùm tale priuilegium tendat ad diminutionem Epiſcopalis auctoritatis, ſtrictè interpretari debet, vt minùs lædat: ex illo generali principio *in Diſputatione de priuilegiis*, poſito: nempe priuilegia in præiudicium tertij vergentia, eſſe reſtringenda, quantum eorum verba patiuntur, non autem amplianda, gloſſ. *in cap. Abbates. de priuileg. in* 6. Non poterunt igitur Abbates alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, aut Villas, aut Caſtra, ita ſolemniter populum benedicere; nam aliàs delinquerent, niſi ex ſpeciali priuilegio hanc poteſtatem eſſent conſecuti, Azor. *inſtit. Moral. part* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 7. D Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 27. *in fin.* Syluest. *in verb. Abbas, quaſt.* 2 & fuit deciſum à Sacra Rota *in vna Salamantina iuriſdict.* 3. *Iuly.* 1580. *coram Seraphino.* 1

2 Ecclesiæ autem dicuntur Abbatibus pleno iure subiectæ, quæ tam in his, quæ ad spiritualium, quàm in his, quæ ad temporalium rerum administrationem pertinent, sunt in cura, & potestate ipsorum Abbatum, & Monachorum, vt per gloss. *in d. cap. Abbates, verb. pleno iure*, & ibi communiter Doct.

Notandum est autem, quòd ex priuilegio possunt Abbates huiusmodi solemnem benedictionem populo dare, non solùm in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis, verùm etiam in Ecclesiis, quæ sibi subsunt, quamuis non pleno iure, ex indulto Bonifacij IX. sub Datum Romæ, Pontif. sui anno 15. his verbis.

Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo, & aliis Pontificalibus Insigniis vti liberè possitis, necnon quòd in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, ac Parochialibus, & aliis Ecclesiis ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus; quamuis vobis pleno iure non subsint, &c.

De qua re etiam alibi.

3 Posset autem Abbas, in Ecclesia aliena celebrans, vti benedictione Pontificali, cum verbis, *Sit nomen Domini benedictum, &c.* quia illa est potiùs Ordinis, quàm iurisdictionis: nam si potest in aliena Ecclesia, absque Ordinarij licentia, celebrare, poterit etiam benedictionem Pontificalem dare, cùm sit accessorium, & consequens ad illam celebrationem, per *cap. cui licet*, & ibi gloss. *de regul. iur. in 6.* Atque ita quoad Episcopos resoluit Piasec. *in praxi noua Episc. part. 1. cap. 1. num. 3. versic. benedicit*; ac fuisse conclusum Neapoli, coram aliquibus Prælatis, asserit Ricc. *in prax. aur. resol.* 503. *num.* 5. Vnde idem dicendum puto de Abbatibus; non enim est aliqua ratio, quæ videatur suadere, id in eis esse restringendum. Et si-
4 cut etiam Episcopus, transiens per alienam Diœcesim, rogatus à deuotis personis, illas absque solemnitate benedicens, & absque animo iurisdictionem exercendi, nullam pœnam incurrit; vt post Anchar. & Suar. censent Marc. Anton. Genuen. *in Manuar. Pastor. cap* 63. *num.* 4. & D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 27. num. 65.* Idem etiam puto dicendum de Abbatibus, cùm eadem ratio militet.

5 Dico etiam, quòd ipsimet Abbates, tam accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam habitu domestico, quàm ab eo recedendo post eiusdem Missæ Pontificalis celebrationem, vel transeuntes per Ecclesiam, possunt benedictionem populo præsenti elargiri; quia cùm possint maius, quòd est benedicere populum solemniter in Missa, poterunt etiam minus, quòd est, transeundo per Ecclesiam tradere huiusmodi benedictionem: maximè cùm hæc benedictio non sit solemnis, sicut ea quæ datur in Missa Pontificali. Si dicas, priuilegia hoc eis non concedunt. Respondeo, eadem priuilegia concedere eis celebriorem, quæ est illa solemnis in Missa; ergo videntur etiam concedere eis minorem; nec inde alicui vllum præiudicium infertur.

Præterea omnia prædicta expressiùs probari videntur ex priuilegio Vrbani II. &c. Quod hodie omnibus ferè Abbatibus per communicationem est commune, in quo Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua concessit, vt possit omnia in suos subditos, quæ possunt Episcopi in suos, quibusdam exceptis, in quibus non includitur facultas populum benedicendi; ergo sicut Episcopi possunt huiusmodi benedictionem populo elargiri; ita etiam poterunt Abbates.

Non tamen debent Abbates associati ex sua domo, nec excipi cum ad Pontificaliter celebrandum accedunt, quia Cæremoniale de Episcopis loquens in hoc casu non comprehendit Abbates, ita sacra Rituum Congregatio in *Hispan. S. Ioannis de Pegna 11. Decembris* 1613. & D. August. Barbos. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 17 num.* 111. Quo in loco aduertit Abbatem in Ecclesia suæ iurisdictioni subiecta præsente Episcopo, sedere in sede inferiore Episcopi, & sine ornatu, aut à sinistris apud Episcopum, vel à conspectu Episcopi, in loco tamen inferiore respectu Sedis Episcopi; ita declarasse fatetur eamdem sacram Congregat. *in Aquilana* 18. *Martij* 1617. Absente verò Episcopo Abbas Ecclesiæ secularis Collegiatæ ab Ordinario exemptæ, & Sedi Apostolicæ subiectæ immediatè vsum Mitræ habens, potest, dum in tali Ecclesia diuinis solemniter interest, suos Canonicos assumere ad sibi assistendum, & eamdem in illos iurisdictionem exercere, quam Episcopus exercet in suos. Eadem Sacra Rituum Congregat. *in Alexandrina Sancti Petri in Bnogolie 7. Februarij* 1604.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato, possint in suis Ecclesiis solemniter populum benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt, præsentibus Episcopis, vel aliis maioribus Prælatis, solemniter populo benedicere.*

2 *Minor non debet maiorem benedicere.*

3 *Abbates in suis Ecclesiis Missam Pontificalem celebrantes, possunt solemniter populum benedicere.*

4 *Abbates ex speciali priuilegio possunt populo benedicere solemniter, etiam coram Episcopo, & aliis maioribus Prælatis.*

De iure communi Abbates nequeunt, præsentibus Episcopis, vel aliis maioribus Ecclesiæ Prælatis, benedictionem solemnem populo elargiri, *can. ministrare, 16. q. 6. can. cùm ad celebrandas*, iuncta gloss. *de consecr. dist.* 1. Ioan. Andr. *in addit. ad gloss. cap. Abbates, verb. solemnitatem, de priuil. in 6.* quia minor non debet maiorem benedicere, *can. denique 21. dist.* vbi hoc probatur exemplo Melchisedech qui prout le-
gitur in Epist. S. Pauli ad Hebr. 7. benedixit minori, 2
scilicet Abrahæ.

Iuri etiam communi consona sunt quamplurima priuilegia, per Sedem Apost. Abbatibus concessa, vt possint solemniter in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis populum benedicere; & in his addita est clausula, *Dummodo in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostol. Legatus præsens non fuerit.* Ita ha-
betur in priuileg. Bonifacij IX. sub Dat. Romæ, anno 3
eius 15. Abbati S. Mercurialis de Foroliuio, Ordinis Vallis Vmbrosæ, concesso; & in priuileg. Martini V. sub Dat. Floren. anno 3. sui Pontif. Abbati S. Pancratij eiusdem Ciuit. Ordinis Vallis Vmbrosæ, elargito, & in alio Indulto eiusd. Pontif. sub Datum Floren. eodem anno 3. sui Pontif. anno Dom. 1420. Abbati Sanctiss. Trinitatis Floren. eiusdem Ordinis Vallis-Vmbrosæ, concesso, quæ habetur *in libr. priuil. Congregat. Vallis Vmbrosæ authentice*, de quibus suprà *in quæsit.* 7. etiam egimus.

Ex speciali tamen priuilegio possunt Abbates benedicere solemniter populo, etiam præsentibus quibuscunque Ecclesiæ Prælatis, vel etiam Sedis Apost.
Legatis; sicut concessit Sixtus IV. sub Datum Romæ 4
apud S. Petrum, an Dom. 1483. 17. Kal. Octob. Pontific.

hc.sui anno 13. Præposito, siue Abbati S. Mariæ Pacis Romæ Congreg. Canonic. Regular. Lateranen. ut in his verbis ad rem nostram spectantibus legitur;

Ipséque Præpositus dictæ Præpositurę, qui pro tempore fuerit Mitra, Anulo, Baculo, & aliis Pontificalibus Insignijs, etiam uti, necnon in dicto Pacis Templo, ac intra septa dicti Monasterij benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia, etiam si in benedictione huiusmodi aliquis Antistes Cardinalis, vel Sedis Apost. Legatus præsens fuerit, elargiri liberè, ac licitè possit, & valeat fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit, *Abbatum*, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, & Congreg. prædictorum iuramento, confirmatione Apostol. vel quacunque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, pariter & indulgemus.

Ita habetur *in Lib. priuileg. dictæ Congregationis Canonicorum Regularium, fol. 369.*

Et hoc priuilegium praxi demandatum fuisse coram duodecim Illustriss. Cardin. anno Dom. 1614. die 2. Iulij, in festo Visitat. B. Virginis post Cappellam solemniter habitam in Sacello B. Mariæ Pacis Romæ per Reuerendiss. Dominum Ioannem Chrysostomum Neapolitanum loci Abbatem, post Missam solemniter cum Insigniis Pontificalibus decantatam, iuxta formam priuilegij suprà allati, testatur Gabr. Penot. *in sua Tripart. Hist. lib. 3. cap. 33. num. 4.*

QVÆSITVM X.

De præparatione Abbatis solemniter celebraturi, & de ordine in tali solemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Ministris uti debeat.

SVMMARIVM.

1 *Locus Abbatis in Ecclesia, & in processionibus qualis esse debeat.*
2 *Sedes Abbatis solemniter celebrantis, qualis esse debeat.*
3 *De Faldistorio in celebratione præparando.*
4 *Credentia quomodo præparanda.*
5 *Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione seruientibus.*
6 *Abbas quo ordine solemnia celebraturus incedere debeat.*
7 *Abbas quomodo parandus.*
8 *Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur.*
9 *Ordo in Choro, & inter Canonicos, & Monachos obseruandus.*
10 *Abbates, & alij Prælati inferiores, an Baldachinum erigere possint, & quos Ministros possint assumere.*

PRoposita præparatio ab Abbate facienda, & prædictus ordo procedendi, describitur ab Andr. Piscat. *in sua Prax. Cæremon. lib. 1. sect. 9. cap. 5. & 6.* vbi hæc infrascripta notat.

1 Abbati in propria Ecclesia primus locus in sedendo, necnon & processionabiliter incedendo eum suis Canonicis, vel Monachis, & in cæteris publicis functionibus debetur.

2 Abbati solemnes Vesperas, Missámue celebraturo solium aptabitur rotundum, cum ornamentis coloris tempori, & festiuitati conuenientibus, cum duobus scabellis nudis hinc inde pro assistentibus: ad quod gradibus panno viridi obducta, patebit assensus: necnon, & pauimentum Presbyterij simili panno, vel tapete cooperiri conuenit, & per circuitum scamna ad vsum Canonicorum, qui parati assistere tenentur, panno etiam viridi velabuntur.

Ante gradus Altaris solemnibus paramentis ornati, parabitur Faldistorium coopertum indumentis coloris aliorum paramentorum; ipsum, & soli pattem contegentibus, superpositis puluinis similis coloris. 3

Ad aliud Sacellum, decenter exornatum Sanctissimum Saeramentum reponendum asportabitur, vbi Faldistorium, vt suprà upertum cum puluinis aptabitur.

In cornu Epistolæ prope Altare erit mensa cum duobus candelabris absque Cruce, Imagine, vel reliquiis, candelis accensis, in qua mensa reponantur omnia necessaria ad solemnis Missæ celebrationem; similiter & vasa pro manuum ablutione, Mitra simplex, & aureis fimbriis ornata, Sandalia, Gremiale, Bugia Argentea cum parua candela, & instrumentum pro danda pace Nobilibus viris, quæ omnia ordinatè disposita sericum linteum desuper stratum velabit. 4

Secùs mensam ad parietem Baculus Pastoralis reponatur, & loco congruo erunt promptæ prunæ accensæ cum forcipibus, ad opus Thuribuli.

Magister Cæremoniarum supra Altare Abbatis celebrantis paramenta strata disponet, videlicet, Amictum, Albam, Cingulum, Crucem pectoralem, Stolam, Tunicellam, Dalmaticam, & Casulam. Manipulum verò cum Missali in credentia asseruabit, celebranti in introitu Missæ cum osculo porrigendum, & subligandum. 5

Canonici, vel Monachi, qui parati erunt assistendi, parent se in Sacristia, vel alio loco congruo, non autem in Presbyterio. Qui si ordine, & dignitate discreti extiterint, dignitates Pluuialia, Presbyteri Casulas, Diaconi Dalmaticas, & Subdiaconi Tunicellas induant. At si ordine, dignitatéque non distinguantur, præparentur saltem quatuor, aut sex Pluuialia, quibus primi Amictu circa collum posito, & Superpelliceo induti exornentur: similiter, & paramenta pro duobus Diaconis assistentibus, & pro Diacono, & Subdiacono, qui Euangelium, Epistolámque cantabunt, pariter. & Pluuiale pro Presbytero, qui primus dicitur assistens, prompta existant necesse est.

Circa ordinem quo Abbas solemnia celebraturus incedere debeat, dico, quòd Magister Cæremoniarum omnibus in Ecclesia ritè, vt suprà, dispositis, & accedente hora celebrandi, Superpelliceo amictus, conuocando Canonicos, siue Monachos, Chorali habitu indutos, se confert ad domicilium Abbatis celebraturi, quem ad Ecclesiam pergentem, immediatè seniores iunioribus præcedendo, comitantur. Ad valuas Ecclesiæ Magister Cæremoniarum aspergillum de manu Acolythi suscipiendo, illud digniori, qui Abbati, manu deosculata, illud porrigit; ipse verò, se, omnibúsque aspersis, ad Altare Sanctissimi Sacramenti pergit: vbi omnibus circulariter genuflexis, Abbas in medium accedendo, illud genuflexus adorat: inde super puluino, in genuflexorio præparato humiliter procumbens, aliquantulum orat: postea surgens iterum genuflexo, Sanctissimo Sacramento reuerentiam facit; similiter, & omnes Canonici, siue Monachi surgentes, vsque ad terram Sanctissimum Sacramentum venerantur, & ad Altare, vbi celebrandum erit; pulsantibus organia 6

accedunt. Hic vndique in gyrum Canonici, seu Monachi prope Presbyterium genuflectunt, Abbas autem in Faldistorio ad hoc præparato orat, & post paululum surgit, & facta Cruci profunda reuerentia, ad sollum se recipit, & inter assistentes assidet, quousque Canonici, siue Monachi sacris se vestibus induant.

Tunc Canonici, seu Monachi, subito ad Sacristiam, vel alium locum ad id congruum, ad se parandum accedunt, supra Rocherum, aut Superpelliceum Amictu circumcincto, similiter, & Ministri Altaris, qui omnes vbi ad Abbatem peruenerint, duo qui assistebant se parant.

Inde Canonici, siue Monachi sacris induti, in gyrum ante Abbatem se disponunt, sicuti Canonici Cathedralium Episcopo assistere solent: ipsisque nudato capite assistentibus, Abbas iteratis humanitatis vicibus, se ad caput cooperiendum adstringat, cui mox cum reuerentia obsequentes, caput contegant.

Surgens Abbas lauat manus, & sacris se vestibus
7 induit super Rochero, si eo vti potest, at si sit Regularis supra Superpelliceum, & Acolythis singillatim paramenta portantibus à Ministris & assistentibus paratur vti Episcopus. Medio tempore, quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus peractis processionaliter versus Altare pergitur ad Missæ celebrationem, quemadmodum de Episcopo dicit eius Cæremoniale. Quapropter conueniens erit, quòd Abbas sacra vestiat in Sacristia, vel in aliquo alio Sacello iuxta Ecclesiæ ostium, similiter, & omnia in Missa celebranda obseruentur, quæ ab Episcopo.

8 Quapropter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur, ex Missali Monastico desumptæ hic singulæ recensentur.

Ad Caligas.

☞ Calcea Domine pedes meos in præparationem Euangelij pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cum exuitur Cappa.

Exue me, Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus suis; & indue me nouum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

Cùm lauat manus.

Da, Domine virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam immundam, vt sine pollutione mentis, & corporis valeam tibi seruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam salutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium versutias superando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas suas dealbauerunt in sanguine Agni, gaudiis perfruar sempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, Cingulo fidei, & virtute castitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius castitatis.

Cùm accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Iesu Christe, ab omnibus insidiis inimicorum omnium, signo sanctissimæ Crucis tuæ: ac concedere digneris mihi indigno seruo tuo, vt sicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquiis refertam ante pectus meum teneo, sic semper mente retineam, & memoriam Passionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde mihi, Domine, obsecro, Stolam immortalitatis, quàm perdidi in præuaricatione primi parentis, & quamuis indignus accedere præsumo ad tuum sacrum Mysterium cum hoc ornamento, præsta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tunica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Dominus.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & Dalmatica iustitiæ circunda me semper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, manus meas munditia noui hominis, qui de Cælo descendit: vt quemadmodum Iacob dilectus tuus pelliculis hædorum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potúque gratissimo, impetrauit: sic, & oblata per manus nostras salutari hostia; gratiæ tuæ benedictionem merear. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui in similitudinem carnis peccati pro nobis obtulit semetipsum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixisti, Iugum meum suaue est: & onus meum leue: præsta vt illud portare sic valeam, quòd possim consequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & salutis galeam impone capiti meo; vt contra antiqui hostis, omniúmque inimicorum meorum insidias inoffensus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & septiformis Spiritus sanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare mente flebili, vt cum exultatione portionem accipiam cum iustis.

Quibus ita peractis, quòd Chori distinguantur 9
oportet; vnus enim ordo est trium assistentium, scilicet Presbyteri cum pluuiali, & duorum Diaconorum paratorum; alius est Canonicorum, seu Monachorum cum paramentis circumcirca adstantium: alius Ministrorum inferiorum, qui cum superpelliceis, in gradibus Altaris, & Sedis assistendo, alii stantibus stant, sedentibus, & ipsi consident: alius est Canonicorum, seu Monachorum cum habitu Chorali, & consueto in Choro præsentium: alius est Magnatum, Magistratuum, & Virorum Nobilium: & obseruandum, quòd quando assurgit vnus, ceteri illius Ordinis eleuantur, at vbi surgit Abbas, omnes consurgunt.

Celebrante Abbate à Canonicis, seu Monachis inter se binis confessio fit, & dicitur, *Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari ministrantibus idem in propriis scabellis secus Altare, conficitur.

Thuriferarius ad Vesperas, Diaconus verò ad Missam duplici ductu immediatè post Abbatem (ceteris de Choro etiam, dignioribus postpositis) incensat Canonicos paratos assistentes, singulis antè, & pòst, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen semper digniores debent assistere parati) & singillatim omnibus de Choro incensatis, incensatur Magistratus. Si casu aderit alius Prælatus, ille immediatè post Abbatem celebrantem thurificari debet.

Presbyter assistens dabit pacem digniori cuilibet Chori Canonicorum cum paramentis assistentium: ceteris in Choro non paratis Acolythus; laicis verò instrumento deferendo per clericum.

In fine Vesperarum, vel Missæ populo solemniter benedicit, & illis, vel illa absolutis in sua sede exuit vestes

vestes, similiter, & Canonici, vel Monachi in proprius locis: Deinde facta Oratione in Faldistorio, Abbas à Canonicis, seu Monachis ordinariis vestibus indutis, vsque ad suum domicilium associatur, vt suprà.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, Baldachinum erigere possint, & secum Ministros omnes, quos in Pontificali celebratione adhibet Episcopus, habere.

Respondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio, anno 1606. die 28. Ianuarij, Archiepiscopo Firmano instante, certas præscripsit regulas, secundùm quas Abbates, Priores, ac Præpositi, vsum Pontificalium habentes celebrare deberent. In primis voluit, vt quando solemniter celebrant, contenti sint sua sede, quæ locata sit in cornu Euangelij in plano Presbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & sine vllo suppedaneo suggesto lapideo, vel ligneo, ac sine Baldachino desuper, sed cum Postergali tantùm ea aliquo panno, vel serico leui sine auro, coloris conuenientis solemnitati quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos assistentes, quando celebrant, sed contenti sint Diacono, & Subdiacono, qui in Missa cantaturi erunt Epistolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui assistat ad Librum, nec alios Ministros habeat, præter prædictos, nisi aliquos Clericos, & Ministros, cum Cottis, qui sibi de Mitra, & Baculo, & aliis necessariis ministrent, & Altari inseruiant. In Altari sex tantum, & non septem candelabra existant cum totidem candelis, & sua Cruce, neque Abacus alius, præterquàm parua mensa in cornu Epistolæ, super qua duo candelabra locari possint, Mitra, qua vtuntur, Calia, Missale, Thuribulum cum Nauicula, & alia necessaria pro actu celebrationis; atque sub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes istæ in specie factæ fuerint contra Priorem Monasterij S. Catharinæ Ordin. Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cùm annis subsequentibus super iisdemmet negotiis orta esset discordia inter Neapolitanam Archiepiscopum, & Abbatem S Seuerini, eadem Congregatio anno 1617. die 18. Martij decretum supradictum factum contra Priorem Sanctæ Catharinæ Firman. extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpositos Ordinum quorumcunque, habentes vsum Mitræ. Verùm cum Casinenses Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluissent, quòd occasione supradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipsorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs discussa, eademmet Congregatio die 12. Martij anni 1618. respondit in hac parte recedendum à supradicto Decreto ann. 1617. Ac censuit, licere eisdem Abbatibus, quando solemniter in eorum Ecclesiis celebrant, vti Baldachino coloris cōuenientis solemnitatibus, atque apparatu, iuxta eorum antiquissimam consuetudinem: ita tamen, vt modestè cum debita conuenientia, sine pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta est controuersia inter Archiepiscopum Florentinum, & quosdam Abbates vsum Pontificalium habentes quæ adhuc sub Iudice decidenda extat, ideò attendatur resolutio, qua promulgata, Deo dante, tandem emanauit resolutio super controuersia prædicta, à Sacra rituum Congregatione, à qua præscriptus fuit modus vtendi Baldachino, Abbatibus Casinen. ac etiam Camaldulen. & Oliuetanis, vt in decretis, quæ sequuntur apparet.

DECRETVM SACRÆ Rituum Congregationis.

Pro Abbatibus Casinensibus.

CVm aliàs de anno 1606. sub die 28. Ianuarij Sacra Rituum Congregatio, instante Archiepiscopo Firmano, interdixerit Priori Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium in eorum Ecclesia vsum aliquarum Cæremoniarum; Et de anno 1617. sub die 18. Martij illud Decretum ad instantiam bon. memoriæ Cardinalis Caraffæ Archiepiscopi Neapolitan. extenderit ad omnes Priores, & Abbates cuiuscunque Ordinis, etiam Casinen. Ab hoc Decreto reclamauit Procurator generalis Casinen. & ad S. Congregationem recursum habuit, asserens suam Congregationem indefensam fuisse; Et re maturè, ac diligenter discussa, referente bon. mem. Cardinali Lancellotto, Sacra Congregatio de anno 1618. sub die 12. Martij censuit quoad vsum Baldachini, & quorundam Ministrorum in aliis Decretis prohibitorum, recedendum esse à prædictis Decretis de Annis 1606. & 1617. emanatis, & licere iisdem Abbatibus, quando solemniter celebrant, vti Baldachino, & apparatu iuxta eorum antiquissimam consuetudinem, ita tamen, vt modestè, cum debita, conuenientia, sine pompa, & auro, atque in tribus ad summum Festiuitatibus quolibet anno vtantur, prout in dictis Decretis latiùs continetur.

Nunc demum Archiepiscopus Florentinus ad S. Congregationem accedens, instetit prohiberi Abbati Sanctæ Mariæ eiusdem Ciuitatis Florentiæ Ordinis Cassinensium vsum Baldachini, & dictorum Ministrorum; & aliarum multarum Cæremoniarum in dedecus, & præiudicium suæ Archiepiscopalis Dignitatis vergentium; Et citato, ac interueniente P.D. Dominico Pinello eiusdem Congregationis Cassinensium Procuratore generali, & Partibus sæpè, ac sæpiùs auditis, ac negotio diligenter discusso, referente Illustriss. ac Reuerendiss. D. Cardinali Pio.

Eadem S. Rituum Congregatio inhærendo dicto vltimo Decreto facto de anno 1618. censuit, & declarauit licere Abbatibus Casinensibus, quando solemniter celebrant (quod in tribus ad Summum Festiuitatibus facere eis permittitur) vti Baldachino, sine auro tamen, & pompa, & aliquibus etiam Ministris paratis sacris indumentis; Quia verò numerus horum Ministrorum in aliquibus eorum Monasteriis erat valde excessiuus, vetuit, ac prohibuit, ne iidem Abbates solemniter, vt suprà, celebrantes, aliquos possint habere Ministros sacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Presbyterum assistentes, Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epistola, ac sex ad summum alios, duos cum Pluuialibus, duos cum Planetis, & duos cum Tunicellis coloris tempori conuenientis. Quoad reliqua verò in dictis Decretis de ann. 1606. & 1617. emanatis contenta, S. Congregatio eadem Decreta confirmauit, & quatenus opus sit, innouauit, inhibens omnibus Abbatibus Cassinen. ac strictè præcipiens, vt in reliquis omnibus ea ad vnguem inuiolabiliter obseruent, eorumque dispositioni addidit, vt supradicti Abbates nullo modo debeant, nec possint habere, & tenere sedem suam Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare vt sedes Episcopalis retineri consueuit; minùsque liceat supradictis sex Monachis pa-

ratis, vt suprà, sedere in sedibus Choralibus, vt Canonicorum secularium mos est, sed sedes pro Abbate solemniter celebrante retineatur in Ecclesia, iis tantummodo tribus diebus, quibus ipse Abbas solemniter celebrat; dictique sex Monachi patati sedere debeant loco congruo, iuxta Ecclesiarum consuetudinem situm, super scabellis ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis. Die 29. Ianuarij 1628.

Ioan. Baptista Cardinalis Detus.

Loco † Sigilli.

F. Fuluius Berignus Secr.

Breue S.D.N. Vrbani PP. VIII. quo confirmatur Decretum S. Congregationis Rituum super vsu Baldachini, & facultate celebrandi solemniter in Pontificalibus, ad fauorem Abbatum Congregationis Camaldalen. editum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

NVper pro parte dilecti filij Desiderij Arigonij seu Baldellonij de Mantua Procuratoris generalis Congregationis Camaldulen. Nobis expositum fuit quod aliàs à Ven. fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus sacris Ritibus præpositis emanauit decretum tenoris subsequentis, videlicet. [Eminentissimo, & Reuerendissimo D. Cardinale Columna referente, instantiam P.D. Desiderij Arigonij, seu Bardellonij de Mantua Procuratoris Generalis Congregationis Camaldulen. nomine Abbatum eiusdem Congregationis, vt attenta antiqua consuetudine solemniter cum Baldachino, & Assistentibus in eorum Ecclesiis celebrandi recederetur quoad eos à decretis aliàs hac de re editis in causis Firmana 28. Ianuarij 1606. & Neapolitana 18. Martij 1617. Sacra Rituum Congregatio censuit licere Abbatibus Congregationis Camaldulen. quando solemniter celebrant, quod in tribus tantùm, quoliber anno Festiuitatibus eis facere permittitur, vti Baldachino, sine auro tamen, & pompa, cum assistentia vnius Presbyteri, & duorum Diaconorum, vltra Diaconum & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epistola, ac sex aliorum ad summum Monachorum, sacris vestibus indutorum, quorum duo assistant cum Pluuialibus, duo cum Planetis, & duo cum Tunicellis coloris tempori conuenientis, & dummodo iidem Abbates nullo modo teneant Sedem Abbatialem fixam & permanentem, vt Sedes Episcopalis retineri consueuit, sed eorum Sedes retineatur in Ecclesia his tantummodo tribus diebus per annos singulos, quibus Abbates solemniter celebraturi erunt, & dicti sex Monachi vt suprà patati, non in Sedibus Choralibus, sed super scabellis sedeant in loco congruo, iuxta Ecclesiæ conuenientem situm ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis dictis sacræ Congregationis decretis in causa Firmana, & Neapolitana editis, aliàs in suo robore permansuris die 21. Augusti 1632.] Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus exponens decretum huiusmodi Apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri summoperè desideret, Nos illum fauoribus & gratiis prosequi volentes, & à quibusvis excommunicationis, suspen. & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutum fore censent. supplicationibus illius nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinsertum Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes & singulos tam iuris quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint supplemus, Decernentes illud, necnon præsentes literas valida, firma, & efficacia existere & fore, ac ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere; ac irritum & inane si quid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, Priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 15. Septembris 1632. Pontificatus nostri, anno 10.

M. A. Maraldus.

S.D.N. Vrbani Papæ VIII. Approbatio, & Confirmatio Decreti Sacræ Congregationis Rituum super vsu Baldachini, & Assistentium.

Pro Abbatibus Congregationis Oliuetanæ.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi Nobis nuper fecit dilectus filius Siluius Fauilla de Neapoli Procurator Generalis Congregationis Monachorum Montis Oliueti, quòd nuper à Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus sacris Ritibus præpositis emanauit Decretum tenoris sequentis, videlicet: [Instante Patre Don Siluio Fauilla de Neapoli Procuratore Generali Congregationis Monachorum Montis Oliueti, nomine Abbatum eiusdem Congregationis, vt, attenta antiquissima Consuetudine solemniter cum Baldachino, & Assistentibus in eorum Ecclesiis celebrandi, recederetur quoad eos à decretis aliàs hac de re editis in causis Firmana 28. Ianuarij 1606. & Neapolitana 18. Martij 1617. sacra Rituum Congregatio, sæpiùs audito eodem Procuratore, Generali, & rationibus ab eo deductis maturè consideratis, illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali Cæsarino referente, censuit, & declarauit, in hac parte recedendum esse à dictis sacræ Congregationis decretis: & licere Abbatibus Oliuetanis solemniter, in tribus tantùm Anni festiuitatibus celebrantibus vti Baldachino, sine auro tamen, & pompa: necnon assistentia vnius Presbyteri, & duorum Diaconorum, ac aliorum sex ad summum Monachorum sacris indumentis coloris solemnitati conuenientis paratorum, vltra Diaconum, & Subdiaconum, qui in Missa cantaturi

euri sunt Euangelium, & Epistolam; atque ita vt iidem Abbates nullo modo teneant sedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt sedes Episcopalis retineri consueuit: sed eorum sedes retineantur in Ecclesia iis tantummodo diebus, quibus solemniter celebratur: & dicti sex Monachi, vt suprà parati, non in sedibus Choralibus, sed super scabellis sedeant, in situ congruo iuxta Ecclesiarum conuenientem situm tunc appositis, panno laneo coopertis: Dictis sacræ Congregationis Decretis in causis Firmana, & Neapolitana editis aliàs in suo robore permansuris. Die 17. Martij 1619.} Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, Siluius præfatos plurimùm cupiat, Decretum huiusmodi pro firmiori illius subsistentia, inuiolabilique obseruatione Apostolicæ nostræ Confirmationis robore communiri: Nos, specialem illi gratiam facere volentes, eúmque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes; supplicationibus dicti Siluij, eiusdem Congregationis nomine, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinsertum huiusmodi cum omnibus in eo contentis Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus: ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus: Decernentes huiusmodi, necnon præsentes Litteras validas firma, & efficacia esse, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, sicque ita per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, iudicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentati, decernimus, & declaramus: Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Voluimus autem quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die 4. Aprilis 1629. Pontificatus nostri anno 6.

M. A. Maraldus.

Locus † Anuli Piscatorij.

Eadem forma vtendi Baldachino præscripta fuit Abbatibus nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ 31. Maij 1629. Ac etiam Cælestinis 30. Iunij eiusdem anni 1629. Et nuper de anno 1633. emanauit aliud Decretum eiusdem Sacræ Rituum Congregationis, in quo præscribitur Canonicis Regularibus Lateranen. eadem forma vtendi Baldachino in hunc qui sequitur modum.

* * *

DECRETVM SACRÆ Rituum Congregationis.

Pro Canonicis Regularibus Lateranensibus solemniter in Pontificali cum Baldachino celebrantibus.

Referente Eminentissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali Cæsarino petitionem R.P.D. Marci Antonij Gentilis de Bononia, Abbatis Monasterij B.Mariæ de Pace, & totius Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium Procuratoris Generalis, circa vsum Baldachini pro Prælatis suæ Congregationis habentibus vsum mitræ, & baculi, quando solemniter celebrant in eorum propriis Ecclesiis: Sacra Rituum Congregatio censuit, licere Prælatis Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium habentibus vsum mitræ, & baculi, quando solemniter celebrant, vti Pontificalibus cum Baldachino, & numero Ministrorum inferentium, hoc modo, & forma, Vt in tribus ad summum anni Festiuitatibus in posterum solemniter celebrare possint in pontificalibus, cum Baldachino, sine suro tamen, & pompa, nec alios possint habere Ministros sacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Presbyterum assistentes, vltra Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epistola; ac sex alios Canonicos propriæ Congregationis, nempe duos cum Pluuialibus, duos cum Planetis, & duos cum Tunicellis, coloris tempori conuenientis: Item, quod non possint iidem Prælati vllo modo tenere Sedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt Sedes Episcopalis retineri solet; Minúsque liceat dictis sex Canonicis, vt suprà Paratis, sedere in sedibus Choralibus, vt secularium Canonicorum mos est, sed sedes pro Prælatis solemniter celebrantibus retineatur in Ecclesia, iis tantummodo diebus, quibus ipsi Prælati solemniter celebrant; Dictique sex Canonici vt suprà parati, sedere debeant loco congruo, iuxta Ecclesiarum conuenientem situm super scabellis ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis, Die 15. Ianuarij 1633.

C. Episcopus Portuen. Card. Pius.

Locus † Sigilli.

Iulius Rospigliosus Secret.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum.

SVMMARIVM.

1. *Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum.*
2. *Pontificalia Abbatibus concessa sunt ad decorem Ecclesiarum suarum.*
3. *Pontificale Romanum, & Cæremoniale Episcoporum reformauit Clemens VIII.*

Ex his, quæ hactenus dicta sunt, & inferiùs dicentur, satis resoluta remanet proposita dubitatio; ideo dicendum est, Abbates, & alios Prælatos 1 inferiores,

inferiores, Pontificalium vsum habentes, debere vti Pontificali Rom. & Cæremoniali: ita affirmat Andreas Pisc. *in sua eruditissima Praxi Cæremon. lib. 1. sect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex D. Victorino Totino Camaldulensi *in suo Cæremon. rationali Ecclesiastico.* sæpè, & præsertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & seqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale semper remittit.

Probatur etiam in Missali Monastico auctoritate Pauli V. recognito, in rubricis pluribus in locis; & & præsertim *in rubrica de ingressu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Missa Pontificali omnia seruentur, vt in Pontificali, & Cæremoniali Romano ordinatur, cum Pontificalis Ordinem Episcopus, siue Abbas vt supra, numquam prætermittat.*

2 Confirmatur euidentissima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia concesserunt ad decorem Ecclesiarum suarum; Abbas *in ca. ...ter Monasterium in fin. de re iud. cap. vt Apostolica, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eisdem Abbatibus, circa huiusmodi Pontificalia præscribere, vt de facto concesserunt: cùm plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus postea Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. abolitis, & prohibitis propter rationabiles causas, sicut habetur in eius Bulla, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 10. Februarij 1596. Pontificatus sui 5. Nouum Pontificale ab eodem restitutum est, atque editum pro omnibus, & singulis vsum Pontificalium habentibus, & cæremoniis sacris vtentibus, vt his præcipuè verbis eiusdem Bullæ legimus.

Vt autem ipsius operis labor finem eum, ob quem est susceptus, sortiatur, vtque posthac in omnibus, & singulis Ecclesiis vno eodemque modo cæremoniæ, & ritus Pontificales obseruentur: Motu proprio, & ex certa Nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula Pontificalia in hunc vsque diem in quibuscunque terrarum Orbis partibus impressa, & approbata, & quibusuis priuilegiis Apostolicis munita, & decretis, ac clausulis roborata, per præsentes supprimimus, & abolemus, eorúmque vsum in posterum vniuersis Ecclesiis, Monasteriis, Conuentibus, Militiis, Ordinibus, & locis, atque etiam omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, cæterísque omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus vtriusque sexus interdicimus, & prohibemus, & hoc Nostrum Pontificale sic restitutum, & reformatum in omnibus vniuersi terrarum Orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis, etiam exemptis si quæ sunt, recipi, & obseruari præcipimus. Statuentes Pontificale prædictum nullo vnquam tempore in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omnino detrahendum esse: ac quoscunque, qui Pontificalia munera exercere, vel aliàs, quæ in dicto Pontificali continentur facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præstanda, ex huius Pontificalis præscripto, & ratione teneri; neminémque ex iis, quibus ea exercendi, & faciendi munus impositum est, nisi formulis, quæ hoc ipso Pontificali continentur, seruatis, satisfacere posse. Omnibus igitur, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & cæteris Ecclesiarum Prælatis, necnon aliis quibuscunque personis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus vtriúsque sexus, ad quas id spectat, præcipimus, & mandamus, vt omissis, quæ sic suppressimus, & aboleuimus, ceteris omnibus Pontificalibus, hoc nostrum in suis Ecclesiis, Monasteriis, Conuentibus, Ordinibus, Militiis, Diœcesibus, & locis prædictis recipiant, illóque posthac perpetuò vtantur; cæterum, &c.

Confirmatur ex alia Constitutione Clementis VIII. postmodum edita, quæ incipit. *Cùm nouissimè*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 14. Iulij anno 1600. Pontificatus sui 9. vbi manifestè idem Summus Pontifex præcipit cæremonias, & alios ritus Ecclesiasticos ab eo determinatos, non solùm ab Episcopis, verùm etiam ab aliis Prælatis inferioribus obseruari debere.

In qua Bulla aduertendum est, nequaquam prohiberi, & aboleri alia Cæremonialia antiqua dummodò præfato Cæremoniali Episcoporum sint conformia.

DISPVTATIO XXII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

QVÆS. I. An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere.
II. An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere.
III. An Abbas possit Corporalia benedicere.
IV. Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, ab Abbatibus benedicenda.
V. An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.
VI. An Abbas possit Moniales benedicere.
VII. Verùm Abbas possit Diaconissas ordinare.
VIII. An Abbas possit Abbatissas benedicere.
IX. Verùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere possint.

QVÆSITVM I.

An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio sacrarum veſtium, & Eccleſiaſticorum ornamentorum eſt Ordinis, non iuriſdictionis.*

2 *Poteſt à Summo Pontifice hæc benedictio committi ſimplici Sacerdoti.*

3 *Abbates poſſunt ex conſuetudine veſtes ſacras, ac Pallas Altaris benedicere.*

4 *Conſuetudo ius diuinum mutare nequit.*

5 *An benedictio ſacrarum veſtium poſſit ex conſuetudine acquiri à ſimplici Sacerdote.*

6 *Abbates ſeculares, qui Pontificalibus vtuntur, poſſunt benedicere ornamenta Eccleſiarum.*

7 *Poteſtas benedicendi veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.*

8 *Abbas habens vſum Pontificalium intelligitur ornamenta Eccleſiaſtica poſſe benedicere.*

Missis benedictionibus, quæ etiam ſimplicibus Sacerdotibus de iure communi conceſſæ ſunt, vt aquæ, aut panis, de quibus in Miſſali Romano; cùm ſupponamus Abbates eſſe Sacerdotes, ac per conſequens poſſe quidquid licet ſimplicibus Sacerdotibus; agemus in præſenti Diſputatione de iure ipſorum Abbatum, & Prælatorum quoad alia ſacramenta, vt ſunt benedictio ſacratum veſtium, & ſimilium.

1 Vt autem ordinatè procedamus, explicandum proponimus in hoc primo Quæſito, vtrùm ij poſſint Eccleſiaſtica ornamenta ſuarum Abbatiarum benedicere.

Hæc autem benedictio iure ordinario Epiſcopis conſecratis tantùm competit, cùm ſit Ordinis, non autem iuriſdictionis; quia in ea ſeruatur certa forma, & ſolemnitas verborum ad rem aliquam diuino cultui ſactandam, ab Eccleſia tradita: poteſtas autem exercendi ea quæ ſunt Ordinis, conſiſtit in certa forma verborum, per Eccleſiam tradita, Panormit. *in cap. aqua de conſecrat. Eccleſ.* Syluest. *verb. benedictio, num. 3.*

2 Nihilominùs poteſt à Summo Pontifice committi ſimplici Presbytero; quia cùm ſit immediatè ab Eccleſia inſtituta, per eiuſdem ſupremam poteſtatem eius miniſter deſignari poteſt.

Vnde aiunt communiter Doctores *in cap. Abbates de priuileg. in 6. & in Clem. attendentes de ſtat. Monach.* magnam in hoc vim habere poſſe conſuetudinem, ad tradendam huiuſmodi poteſtatem; quia hæc poteſtas conferri poteſt per extrinſecum priuilegium.

3 Propreteà aſſerunt communiter, quòd Abbatibus ex conſuetudine licet ſacras veſtes, & Pallas Altaris benedicere, idem Syluest. *dict. verb. benedictio, numer. 5.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30 numer. 2.* quamuis enim ea, quæ conueniunt Epiſcopis ratione ſuæ conſecrationis ex iure diuino, (vt Chriſma conficere, & ſimilia non poſſint conſuetudine acquiri, *cap. quamo, de conſuetud.* quia conſuetudo

4 ius diuinum mutare nequit; tamen (vt diximus) alia, quæ ipſis Epiſcopis competunt, & reſeruantur ex Eccleſiæ inſtitutione (vt benedictio ornamentorum Eccleſiaſticorum, de qua agimus) poſſunt per conſuetudinem acquiri à ſimplici Sacerdote, vt bene

5 notat, Suar. *d. cap. 30. num. 4.* ſed de hac re *in 2. Quæſit. huius Diſp.*

Hæc autem conſuetudo potiùs eſt ſignum conceſſionis à Summo Pontifice ſuper hoc eis factæ quàm, quòd per eam huiuſmodi poteſtas tribuatur, cùm nullum ſit expreſſum ius in quo dicatur, illam poſſe conſuetudine acquiri.

Vnde potiùs videtur fundari in priuilegiis anteà ipſis Abbatibus conceſſis.

Idem videtur dicendum de Abbatibus ſæculaTibus, qui Pontificalibus Inſigniis vtuntur; poteſt 6
enim eis non ex iure communi, ſed ex conſuetudine, vel priuilegio Eccleſiæ, ornamentorum benedictio competere, ſicut de Regularibus iam diximus per multa priuilegia, quæ habetur *in Compendio priuilegiorum, verb. benedictio.*

Notandum quòd hæc poteſtas, non ſolùm Abbatibus conceſſa eſt, verùm etiam extenditur ad Priores, 7
& Vicarios ipſorum Abbatum, per priuilegium conceſſum Congregationi S. Iuſtinæ ab Innocent. VIII. anno Domini 1487.

Qui conceſſit Prioribus d. Ordinis, & Vicariis in abſentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuſcunque Monaſterij, poſſe benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteráque ornamenta Eccleſiaſtica, ad cultum diuinum pertinentia, tam ſui Monaſterij, quam etiam vndecunque ſint;

Ita refertur *in lib. priuileg. dictæ Congregationis, folio 132.*

Nouiſſimè S. Rituum Congregatio multis Abbatibus conceſſit priuilegia, vt poſſint ornamenta, & 8
paramenta eccleſiaſtica benedicere, anno enim 1610. die 12. Iunij conceſſit Abbati de Murbach Principi Imperij nullius Diœceſis, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecto eandem facultatem pro ſua Eccleſia, dummodo in illis benedictionibus vnctio non adhibeatur. Et anno 1606. die 18. Nouembris Abbati ſancti Petri de Monte Theulen. diœceſis dedit facultatem ornamenta ſacerdotalia benedicendi pro ſeruitio Monaſteriorum ſibi ſubiectorum cum eadem clauſula reſtrictiua. Et anno 1610. die 9. Octobris conceſſit Abbati Bredlenien. Polonien. diœc. facultatem benedicendi paramenta eccleſiaſtica pro vſu Eccleſiarum Parochialium ſuæ Abbatiæ. Ita refert D. Meus Barboſa *de iure Eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 17. num. 61.* vbi fatetur ſe credere non eſſe neceſſarium in ſpecie Abbatibus concedendam eſſe facultatem benedicendi paramenta Eccleſiaſtica, ſed ſufficere in genere conceſſionem à Sede Apoſtolica emanantem pro exercitio Pontificalium, proferebat *ex declaratione quadam S. Congregationis Conc. Trid. ſupr. decretum ſect. 23. cap. 10.* per hæc verba eiuſdem Congreg. *Abbas qui eſt benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ habet, vt Pontificalia exercere poſſit ac ſi eſſet benedictus poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis in quibus vnctio requiritur*, vt refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.*

QVÆSITVM II.

An Abbas poſſit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates benedicere poſſunt ornamenta, tam ſuarum Eccleſiarum, quàm vndecunque ad ſe venientia.*

2 *Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, recenſetur.*

3 *Sacerdotes ſimplices non poſſunt benedicere proprias veſtes, & ornamenta.*

4 *Epiſcopus*

4 *Episcopus an possit potestatem benedicendi ornamenta Ecclesiastica, simplici Sacerdoti delegare.*

Prima sententia est Gemin. *in cap. Abbati, de privileg. in 6.* quem refert Sylvest. *verb. benedictio, num. 5. dicemus,* Abbates solummodò sui Monasterij paramenta benedicere posse. Contrarium tamen est verius, & in praxi ita observatur; quia Abbates de consuetudine paramenta non tantùm suarum Ecclesiarum, verùm etiam vndecunque ad se venientia, benedicere possunt, vt testatur Sylvest. vbi suprà *n. 3.* & hanc esse multorum opinionem tenent Mirand. *in Man. Pralat. tom. 1. quaest. 40. art. 3.* & Casarub. *in addit. ad Compend. privileg. Mendic.* & Roder. *quaest. Reg. tom. 1. quaest. 19. art. 2.*

1

Praeterea id hodie non est in controversia ponendum, clarè enim patet ex privilegiis, Monachalibus Congregationibus elargitis, & praecipuè ex privilegio Innocentij VIII. Congregationi Casinensi, alias S. Iustinae de Padua, concesso: vbi dicitur, quòd possint Abbates dictae Congregationis benedicere Corporalia, vestimenta, caeteráque ornamenta Ecclesiastica, tam sui monasterij, quàm etiam vndecunque sint.

Item idem Innocentius VIII. concessit aliud privilegium Cistercienfibus, vt Generalis, & quatuor praecipui Abbates possint Pallas Altaris, & omnia ornamenta Ecclesiastica benedicere.

Ex quibus infertur, quòd huiusmodi potestas non limitatur ad ornamenta tantùm suorum Monasteriorum, sed ampliatur ad omnia ornamenta Ecclesiastica, vndequaque venientia. Qua quidem circumscripta consuetudine credo procedere decretum Sacrae Rituum Congregationis die 24. August. 1609. quo cavetur, Abbates, & alios Praelatos Regulares non posse benedicere paramenta Ecclesiarum, non sibi subiectarum, vt refert Bartholom. Gavant. *in Comment. Rub. Miss. & Brev. tom. 1. part. 4. titul. 19. de Rubr. Benedic. num. 22.* Vbi pariter affirmat ex sententia Navarri *consil. 2. de consecrat. Eccles.* Sacerdotes simplices non posse benedicere proprias vestes. Ex quibus resoluendum est cum Sylvestro *loc. cit. num. 3.* & Emmanuel Roderiq. *ait. quaest. 59. art. 2.* & Mirand. *in d. Manual. q. 4. art. 3.* vbi viget consuetudo posse Abbates vsum Pontificalium habentes benedicere ornamenta Ecclesiastica vndequaque ad se venientia.

2

4 Si quaeras an Episcopus possit hanc facultatem simplici Sacerdoti delegare. Respondent Tabien. *verb. Abbas, num. 12.* & Vgolin. *de Episcop. cap. 32. n. 5.* negatiuè: immo facta Rituum Congregatio saepè requisita ab Episcopis, & à S. R. E. Cardinalibus, ob iustas causas in Ecclesiis propriis non residentibus, pro facultate delegandi, eam concessit, aliquando limitando personas in dignitate constitutas 14. Nouembris 1615. aliquando tempus ad 6. menses 14. Martij 1616. & saepius tandem sine limitatione 2. Maij 1619. & deinceps aliis eodem modo: ita refert idem Bartholom. Gavant. *loc. cit. num. 23.*

QVAESITVM III.

An Abbas possit Corporalia benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Corporalium benedictio de iure communi ad Episcopum spectat.*

2 *Abbates possunt Corporalia, tam de suo Ordine, quàm si aliunde ad eos deferantur, benedicere, & num. 3.*

4 *Experientia est rerum magistra.*

Corporalium quoque benedictio, iure communi attento, Abbatibus interdicta est, per *can. consulto. de consecrat. dist. 1.* vbi statuitur, vt Missae sacrificium conficiatur in Corporali lineo, ab Episcopo consecrato. 1

Vnde Angel. *verb. benedictio, num. 2.* ait, se dubitare de huiusmodi benedictione Corporalium, quae licèt sit verbalis, Episcopis tantùm reseruata videtur, *ex d. cap. consulto*, tamen posse per consuetudinem Abbatibus competere, eo quia Episcopis, potiùs ratione dignitatis, quàm ordinis, reseruata est. Et Sylvest. *verb. benedictio, num. 5.* ait, Abbates huiusmodi benedictionem praescribere posse, cum fine vnctione fiat.

Verùm dicendum est, potestatem benedicendi Corporalia, absque controuersia, eis competere hodie, non modò ex praescriptione, sed etiam ex quamplurimis privilegiis à Sede Apostolica eis partim directè, & specialiter, partim indirectè, & per communicationem concessis. Vtrumque habetur ex privilegio. Innocentij VIII. Ioanni Abbati Cistercienfi, ac aliis quatuor Coabbatibus concesso anno 1489. 5. Idus Aprilis, Pontificatus sui anno 5. 2

Prima pars, quoad consuetudinem, probatur ex illis verbis.

Licèt Abbates praedecessores à tanto tempore citrà, cuius contrarij hominum memoria non existit, praemissa omnia, seu maiorem partem facere consueuerint. 3

Per quae verba testatur Papa, id ex immemoriali consuetudine anteà dd. Abbates facere potuisse.

Secunda pars, scilicet, quòd hoc eis liceat ex privilegio, patet ex eodem indulto Innocentij VIII. his verbis.

Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum praedictorum nunc, & pro tempore existentibus, vt de caetero perpetuis futuris temporibus praedicta, & quaecunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica (Corporalibus, &c. comprehensis) in locis, & domibus d. Ordinis benedicere, tam de ordine, quàm si ad vos aliunde nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè possitis, ac possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore praesentium; de specialis dono gratiae indulgemus. 3

Quod privilegium non communicatum est omnibus Abbatibus, tam Monachalibus, quàm altarum Congregationum, & adhuc durat, éstque in viridi obseruantia: nec dici potest, quòd non fuerit vsu receptum, cùm contrarium doceat experientia, quae est optima rerum magistra. 4

QVAESITVM IV.

Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, quae ab Abbatibus benedicenda sunt.

SVMMARIVM.

1 *Vestes sacra benedictionem amittunt, & iterum benedicenda sunt, quando ita franguntur, vt ad vsum, ad quem destinata fuerant, amplius apta non sint.*

2 *Quid sit faciendum, quando huiusmodi vestes ex vetustate eò deducta sunt, vt diuinis vsibus amplius inseruire nequeant.*

3 *Vestium sacrarum significationes, vide remissiuè.*

4 *Corporale, quid sit, & ex qua materia confici debeat.*

5 *Amictus*

5 *Amictus*
6 *Alba*
7 *Cingulum*
8 *Stola*
9 *Planeta*
10 *Corporale*
11 *Conopæum*
12 *Mappæ*
13 *Pluuiale*
14 *Superpelliceum*
15 *Dalmatica*
16 *Tunicella.*

} *Quomodo, & qualiter fieri debent ostenditur.*

1 Vestes sacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quando ita scinduntur, aut franguntur, vt ampliùs ad vsum ad quem destinatæ fuerant, aptæ non sint, aut ampliùs priorem figuram non retineant; alias formam benedictionis non amittunt, etiamsi aliqua pars, quæ benedicta non est, vnà cum filo prophano non benedicto assumatur, Angel. *verb. benedictio, num* 3. Armill. *verb benedicere, num.* 3. Azor. *instit. Moral. part.* 1 *lib.* 10. *cap.* 28. *quæst.* 9. Vnde Stola facta de Planeta benedicta debet iterum benedici; quia est mutata forma quæ dabat esse rei; ac datur ad ipsam Stolam particularis benedictio, alia à benedictione, quæ data erat Planetæ, Ita Vgol. *de potest. Episc. cap* 32. § 1. *n.* 6. D. Barbos. *de offic. & potestat. Episc. part.* 2 *alleg.* 17. *n* 45. subdentes, quòd si tales vestes breuiores fiant, dummodò formam non mutent, noua benedictione non indigent. Si autem ex Stola Manipulus fiat, non erit iterum benedicendus; nam harum vestium benedictiones non differunt, & longitudo, & breuitas vestis formam non mutat, si vestis apta sit ad eos vsus, ad quos benedicta est; Ita Angel. *d. n.* 3. Syluest. *verb. benedictio q.* 6. Azor. *d q.* 9. *vers. dubitabis, an Casula.*

2 Si autem eò ex vetustate deductæ sint, vt ampliùs diuinis vsibus inseruire nequeant, igne erunt comburendæ; quia non licet ea, quæ in sacratio fuerint, malè tractari, sed incendio vniuersa tradantur; cineres quoque eorum in Baptisterium inferantur, vbi nullus transitum habeat, aut in pariete aut in fossis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur; ita habetur *can. Altaris, de consecr. dist.* 1.

3 Quid autem singulæ hæ vestes significent, videatur Grass. *part.* 1. *dec aur lib.* 2. *c.* 41. Suar. *tom* 3 *in part. disput.* 82. *sect.* 2. & 3. Bonac. *de Sacram. disp.* 8 *quæst vnic. punct.* 5. *num.* 43. *cum seqq.* Azor. *d. cap.* 38. *q.* 8. *cum seqq.*

4 Corporale autem est pannum, in quo Sacrum Christi Corpus reponitur, dum Missæ sacrum conficitur: & dictum est Corporale; quia in eo reponitur, & continetur Corpus Domini: inde enim nomen accepit, quasi Corporis Christi in altari indumentum; & ideo esse debet de syndone munda, & de lino puro è terra procreato, atque contexto, non autem ex serico, purpura, aut alio panno, vel intincta tela, *can. consulto omnium, de consecr. dist.* 1. quia refert syndonem illam mundam, qua Christi Corpus inuolutum, in monumento conditum fuit, Azor. *d. c.* 38. *q.* 8. formam autem illius vide *inf. num.* 10.

5 Amictus è tenui tela fit, longitudine cubitorum circiter duorum, latitudine autem sesquicubitali, in duobus eius angulis anterioribus assuantur funiculi commodè longi, vt reuocati ante pectus queant, & cum iis fieri nodus possit. In medio Crux acu pingatur, vnciarum duarum, longè ab extremitate digitis duobus, in parte superiori. Extremitates illius, prætorquàm ex ea parte, qua collum ambiunt, aliquo modesto opere ornari possunt.

6 Alba è tela linea fit, longè producta cubitos quatuor, latè sexdecim, ac populo ampliùs circumquaque pateat, manicas habeat longitudine sesquicubitali, hoc est, cubito cum dimidio, latitudine ab humeris penè cubitali, quæ vsque ad manus sensim angustiùs ducantur: in summa veste, & in extremis manicis aliquid dumtaxat sit acu paululum, ac tenuiter elaboratum: nimius enim labor in his ornandis, vanitatem sapit, & leuitatem.

Cingulum ex candido lino, vel cannabi tenui conficiatur, longitudine cubitorum circiter septem: capita eiusdem globulis eiusdem materiæ inserantur, filamentorum manipulis appensis, quos floccos dicunt. 7

Manipulus tres Cruces habere debet, & chordulas ad ligandum solidiores.

Stola cum Planeta colore simul, & materia congruat, longè cubitis circiter sex, ita vt producatur infra genua, latè autem vnciis sex pateat; frangiæ vnciarum trium sint; & Cruces tres in eadem Stola ponantur, vna nimirum in medio, aliæ verò in partibus extremis; & vnaquæque Crux sit formæ quadratæ; Stolæ Sacerdotali nihil appendatur; Diaconali autem ab vtraque parte media, duo funiculi cum flocculis laciniatis connectantur. 8

Planeta more Romano (nam Ambrosiano eam describunt Acta Mediolanen. Ecclesiæ) latè pateat cubitos circiter duos, longè tres: fascia quæ vel alius solet, vel distingui in ipsamet planeta, vt columnæ speciem à tergo, & Crucis ante pectus effingat, lata erit vnciis octo ad minimum. Funiculi addantur, seu lineæ sericæ in ea parte, qua pectus tegitur, ita oblongæ, vt reduci possint ante pectus, ad firmandam Planetam, ne defluat à tergo. 9

Corporale è tela linea, & candida sit, vt dictum est supra *num.* 4. ac simplex item: ab oris autem acus opere simplici, punctim solum retortum sit: longe autem vncias triginta ad minùs pateat latè totidem ita verò complicatum, vt nulla eius extremitas appareat; Crux acu pingi potest anteriori parte. 10

Purificatorium è tela, neque tenui, neque crassa nimis, & simplici sit acus opere confectum: latitudine vnciarum circiter octodecim ad minimùm; longitudine totidem, nec verò minùs, in medio Crux paruula acu pingatur.

Conopæum Tabernaculi maioris Sanctissimæ Eucharistiæ, è materia nobiliori, vel alba semper, vel iuxtà colorem varium festorum à summa parte crispatum, in fimbriis non angustè, sed longè latiùs respondeat, & totum Tabernaculum tegat. In extremis oris habeat de more ornatum laciniarum decore contextarum. 11

Mappæ altaris superiores è lino seu cannabi, ea sint longitudine, vt ab vtroque Altaris latere profundius tribus digitis, quàm planum Bradellæ, demissæ sint: nullæ ab vlla parte bombacio cærulei, alteriúsve coloris elaboratæ sint: latitudine verò totam Altaris mensam contegant. Inferiores Mappæ totam saltem mensam cooperiant. 12

Mappæ pro communione adhibendæ, non supra scamna, seu Cancellos (horum enim longitudinem æquabunt) longè pateant cubitos tres, latè circiter duos: capita earum exornari poterunt.

Crux in Altari collocanda, imaginem Crucifixi habeat, & præalta emineat candelabris, hinc inde positis.

Pluuiale ad imos vsque talos protenditur, longitudine cubitorum trium, & vnciarum circiter sex constans, & pro semicirculi ratione latè patens: à parte anteriori à summo ad extremum, hinc & inde auriphrygio decoratur. à posteriore parte caputium habeat ornatu auriphrygiato, qui anteriori respondeat: laciniæ verò, hoc est, frangiæ, Romano ritu, latio- 13

res esse debent circum caputium, breuiores in otis Pluuialis extremis. Fibula aureriori connecti debet Pluuiale, additis binis, seu ternis vnciis, maioribus. Globuli laciniati pendentes à caputio non sunt amplius in vsu Romani Clerici secularis.

14 Superpellicеum è tela potiùs tenui, manicis ita oblongis, vt etispatæ, vsque ad digitos summos pertingant; quæ esse possunt cubitis circiter duobus vel circa; latè autem patentibus in orbem circiter cubitis quatuor: in ipso ore potiùs forma sit rotunda, quàm quadrata: à pectore nullo modo scissum, aut dissectum: longè ducatur infra genua, ferè ad media crura, latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tredecim, ab humeris circiter octo: à nulla parte neque nimis affectatum, & artificiosè operis elegantia elaboratum; ab humeris præsertim non speciosо artificij ornatu.

15 Dalmatica non recisis manicis, sed ad manum vsque protensis, iisdemque latè patentibus conficiatur; longa esse potest cubitis duobus, & vnciis sexdecim; lata verò ab humeris cubito vno, & vnciis circiter quatuor, ab extremis oris vndique patens cubitis circiter quinque.

16 Tunicella Subdiaconalis similis sit Dalmaticæ Diaconali, de qua suprà; excepto, quòd angustiores debet habere manicas.

QVÆSITVM V.

An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.

SVMMARIVM.

1 *Abbates possunt benedicere Cruces.*
2 *Abbates possunt benedicere Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.*
3 *Benedictiones aliquæ particulares personis particularibus conceduntur.*

1 QVod spectat ad Cruces, dicendum est, posse Abbates ea speciali priuilegio eas benedicere, vt probatur ea quodam priuilegio viuæ vocis oraculo, à Iulio II. Abbati S. Æmiliani de la Cogolla concesso, quod refertur *in noua collect. Bullar.* Roderic. *Bulla 25. d. Pontific.* vbi inter alia ipse summus Pontifex concessit prædicto Abbati, vt possit Cruces benedicere.

Idem probatur ea alio priuilegio Pauli III. qui Priori Vallisolearium, in Abbatialem dignitatem euecto, concessit amplum priuilegium exercendi Pontificalia, non solùm ea, quæ hucusque in superioribus Quæsitis dicta sunt; sed quamplura alia suo loco ponenda, in quo priuilegio particulariter Crucium benedictionem ei concedit; quod habetur apud Renat. Choppin. *in Monast. lib. 1. tit. 2. num. 18.*

2 Ex quo pariter habetur, posse prædictum Abbatem, ac alios cum eo communicantes, non solum Cruces, sed etiam imagines, & libros benedicere; ibi enim hæc præcisa verba apponuntur, *Necnon vestes, indumenta, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, &c. benedicere.* Quò verò ad Arma, & Vexilla, & alia similia, sentiendum est à fortiori, posse ab Abbate benedici, vt Romæ de anno 1615. dum Pontificiæ militiæ ibi commorarentur, obseruari vidi, & inter plura Vexilla, & Arma, quæ ab Abbatibus benedicta fuere, Vexillum Excellentissimi D. Ferdinandi Vrsini coram ingenti militum, & populi multitudine solemniter benedixit in Ecclesia S. Praxedis de Vrbe, Reuerendiss. P. D. Horatius Morandus eiusdem Ecclesiæ Abbas; nec abs re, seu otiose factum fuisse credendum est, cùm hoc Abbatibus per viam communicationis licere colligatur ex priuilegio concesso Abbati Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Patris Benedicti ab Vrbano II. anno 1092. 18. kalend. Octobris, vbi concessit prædicto Abbati, & successoribus canonice promouendis, quòd omnia Pontificalia exercere valeant, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt *Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione, dumtaxat exceptis*; & aliàs, vt in dicto priuilegio, quòd refertur à Roderic. *in nou. collect. priuileg. Apost. pro Regular. Bulla vnic. ad. Pontificu.* Aduertendum est aliquas Benedictiones particulares personis particularibus dumtaxat competere ex speciali Sedis Apostolicæ priuilegio, vt v.g. Benedictio Corrigiæ Sanctæ Monicæ, & paniculorum S. Nicolai de Toleotino per hoc Decretum.

DECRETVM

Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium Negotiis Episcoporum, & Regularium præpositorum, pro Benedictione Corrigiæ S. Monicæ, & Paniculorum S. Nicolai de Tolentino, à Superioribus Ordinis tantùm facienda.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini.

PRocurator Generalis Ordinis Eremitarum S. Augustini supplicat humiliter declarari, benedictionem & distributionem Corrigiæ S. Monicæ, necnon Paniculorum S. Nicolai de Tolentino, Confraternitatibus Laicorum, etiamsi deuotionis, & non pro consequendis Indulgentiis, causa fiant, sed ad Ordinis præfati superiores dumtaxat pertinere iuxta Decretum aliàs editum, tenoris sequentis.

[Conquerente apud S. C. Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium præpositorum, Ordinis Eremitarum S. Augustini, Procuratore Generali, quasdam Confraternitates Corrigiatas Sanctæ Monicæ eandem corrigiam, necnon Paniculos S. Nicolai de Tolentino, pro Indulgentiis, à Summis Pontificibus concessis, consequendis, absque eiusdem Ordinis Superiorum licentia, benedicendi, ac distribuendi facultatem sibi arrogare: Illustrissimi præfatæ Sacr. Congreg. Partes, benedictionem, & distributionem huiusmodi ad præfati Ordinis Superiores dumtaxat spectare, & pertinere, confraternitatibus verò, ne in in præmissis se ingerant, inhibendum esse consueuerunt. Romæ 30. Sept. 1612.]

Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Regularium præposita censuit, benedictionem, ac distributionem in præinserto Decreto enunciatas ad prædicti Ordinis Superiores duntaxat pertinere, etiamsi easdem, vel aliquam earum fieri contigerit deuotionis causa, non autem pro indulgentiis consequendis, ac propterea etiam hoc casu esse inhibendum Confraternitatibus, ne in præmissis quoquomodo se ingerant. Roma die 16 Iuly 1617.

L. Card. S. Sixti.

Locus † Sigilli.

P. Faganus Secr.

QVÆSI

QVÆSITVM VI.

An Abbas poßit Moniales benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Monialium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competit.*

2 *Abbates benedicere poſſunt Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iuriſdictionis.*

3 *An poſſint hanc benedictionem ſimplici Sacerdoti demandare.*

1 VIdetur dicendum, quòd non. Nam Monialium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competere videtur, ex textu *in can. perlectis 25. diſt. & can. quamuis 68. diſtinct.* notant Sbroz. *de Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt. 8. num. 1.* Azor. *Inſtit. Moral. part. 1. lib. 12. quæſt. 6.* D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcopi part. 1. alleg. 27. n. 51.* Vgolin. *in ſimili tract. c. 31. § 1. num. 1* qui dicunt, ad Epiſcopum ſpectare, Moniales benedicere, ſeu velare. Quæ ſententia poteſt pluribus rationibus probari.

Primò: nam Reginæ temporales quando Regi, vel Magno Principi matrimonio copulantur, ſolent ab aliquo Magno Sacerdote præcipua aliqua dignitate nimirum Cardinalitia, Patriarchali, aut ſaltem Epiſcopali inſignito, benedici, ergo à fortiori Moniales, quæ Summo Regum Regi Deo deſponſantur. Secundò probatur ex Concil. Carthaginen. relato *in can. ſi iubet 26. quæſt. 6.* vbi interdicitur ſimplici Preſbytero Virginum conſecratio, ſeu benedictio; & hæc poteſtas in ſolo Epiſcopo ibi ſupponitur, & *in can. deuotionis, 20. quæſt. 1.* quod communiter ad hoc allegatur per Doctores, vt patet ex D. Thom. *in 4. diſt. 38. q. 1. art. 5.* Palud. *ibi quæſt. 5. art. 3.* & D. Anton. *3. p. tit. 2. cap. 2.* Syluest. *verbo, conſecratio Virginum quæſt. 1. num. 3.* & communem omnium ſententiam teſtatur Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 9 lib. 1. cap. 11. num. 12.* Rationem aſſignat D. Thom. *loc. cit.* quia hæc conſecratio eſt ſpiritualis quædam deſponſatio cum Chriſto, per quam repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia, quoad illius incorruptionem: ideò ſolus Epiſcopus cui Eccleſiæ cura committitur, Virgines deſponſat, velando non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſi paranymphus.

2 Contrarium pluribus probare nititur Benedict. Bomact *in ſuo libello de conſecr. Virg. cap. 4.* vbi poſt multas rationes, per quas Epiſcopo benedictionem Monialium competere ex officio aſſerit, docet non ſolùm Abbates, ſed etiam Priores, Archipreſbyteros & Præpoſitos poſſe Moniales, in quas iuriſdictionem Epiſcopalem habent, benedicere: quia hoc munus ad iuriſdictionis, non Ordinis poteſtatem ſpectat; & hoc probat experientia, quæ multis in locis, quaſi ab immemorabili tempore introducta eſt, vt Abbates, Præpoſiti, vel Archipreſbyteri Monialibus, in quas poteſtatem iuriſdictionis exercent, benedictionis munus impendant. An autem hæc poteſtas eis competat ex priuilegio, ſiue ex conſuetudine, mihi incertum eſt; tamen conſuetudo iam à multo tempore introducta, neganda non eſt, quæ ex priuilegio, vel aliunde orta eſſe poteſt; ideo dicendum eſt Abbates habentes iuriſdictionem in Moniales, poſſe illas benedicere, & velare, quòd fere idem eſt, vt idem Bened. Bomact. *loc. cit.* & hoc probat experientia rerum magiſtra: Nam Camaldulen. Abbates Moniales ſibi ſubditas velant, & conſecrant; & huius functionis antiquitùs in tali Religione introductæ, vſque in hodiernum diem obſeruatæ, teſtis eſt B. Ambroſius Camaldulenſium Abbas Generalis *in quadam ſua Epiſtola manuſcript.* Idem dicendum eſt de Abbatibus noſtræ Congregationis, qui in pacifica poſſeſſione benedicendi Moniales ſibi ſubditas, hactenùs perſtiterunt, & perſiſtunt: quòd autem hæc poteſtas ipſis ex vi iuriſdictionis proueniat, non ſatis probo; hæc namque conſecratio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, & non tantùm iuriſdictionis, quia conſiſtit in quadam forma per Eccleſiam tradita, tum etiam, quia in Pontificali Romano ſemper ſupponitur Epiſcopus tanquam ordinarius huius conſecrationis Miniſter; vnde Abbates, ac cæteri Epiſcopo inferiores Prælati, licèt iuriſdictione Epiſcopali potiantur, huiuſmodi actum exercere non poſſunt: quòd ſi aliqui Abbates, & Prælati hanc poteſtatem obtineant, ac tales conſecrationes efficiant, ad id eis ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio conceſſum fuiſſe oportet, ſicut nonnullis Abbatibus datum eſſe teſtatur. Suar. *d. c. 11. n. 12. verſ. fin.* conſuetudo verò non erit cauſa huius poteſtatis, ſed erit ſignum conceſſionis à Summis Pontificibus factæ circa talem facultatem.

Infert ex hoc prædictus Benedictus Bomactheus, 3
quòd cùm Abbates, & alij regulares Prælati, & Præpoſiti, Archipreſbyteri, & alij exempti, ex vi ſui muneris poſſint benedicere Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent, poterunt conſequenter huiuſmodi benedictionem ſimplicibus Sacerdotibus delegare, videatur *loc. cit. cap. 5.* quæ illatio ex ſupradictis nullo modo ſubſiſtit, vt patet.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas poßit Diaconiſſas ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Diaconiſſæ officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu.*

2 *Diaconiſſas an Abbates ordinare poſſint.*

OFficium Diaconiſſæ olim adipiſcebatur per ſpe- 1
cialem benedictionem, ex qua tribuebatur poteſtas incipiendi horas in Choro, ac legendi Homilias vel Euangelium ad Matutinas, quod aliis non licebat: & hæc Diaconiſſa non poterat ante annos quadraginta ordinari, vt habetur ex gloſſ. iunct. text. *in cap. Diaconiſſam 27. quæſt. 1.* hodie verò prædicta ordinatio Diaconiſſarum non eſt amplius in vſu, nec expectatur ſupradicta ætas, nec datur eis velum diſtinctum, ſed omnes Virgines eodem die, quo recipiunt conſecrationem, ad Officium Diaconiſſatus ordinantur; iuxta formam in Pontificali Romano præſcriptam; idque conſtat ex vſu, & teſtatur Benedict. Bomact. *de mod. conſecr. Virg. c. 3. n. 3. in fin. & cap. 28. etiam in fin.*

Igitur ſicut Abbates poſſunt Virgines conſecrare, 2
poſſunt eas etiam ad illud officium ordinare: eſt enim eadem cæremonia, & fit eodem actu, quo fit Virginum conſecratio. Obiicies ex *cap. 1. 15. quæſt. 3.* vbi habetur, quòd mulieres non ſolùm ad Sacerdotium, ſed nec etiam ad Diaconatum prouehi poſſunt; ergo Moniales non poſſunt Diaconiſſæ ordinari. Reſpondeo *in d. cap. 1.* loqui de Diaconatu, per quod imprimitur character, & tribuitur facultas legendi Euangelium in Miſſa, & ſalutandi Populum, ſolita ſalutatione, *Dominus vobiſcum.* Diaconatus autem, de quo in præſenti eſt ſermo, non comprehenditur inter ſacros Ordines, nec per eum character imprimitur, nec niſi facultatem Homilias, & Euangelia ad

Maturinas legendi, & horas Canonicas inchoandi, tribuit, vt inquit gloss. *in d. cap. Diaconissam, & in can. Sanctimoniales* 13. *dist.*

QVÆSITVM VIII.

An Abbas possit Abbatissas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *An Abbatissa benedici debeant.*
2 *Abbatissas sibi subiectas potest Abbas benedicere.*
3 *Abbatissa temporales an sint benedicenda.*
4 *Electa, & confirmata in Abbatissam debet benedici; si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat.*
5 *Abbatissa benedicenda, vel non benedicenda sunt, ex consuetudine, spatio* 40. *annorum introducta.*
6 *Abbatissa, qua consuenit benedici, si infra annum à die sua confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure cadit.*
7 *Electa, & confirmata in Abbatissam, ante benedictionem nuncupatur Abbatissa.*
8 *Abbatissa benedictio qualibet die fieri potest.*
9 *Abbatissa benedictio non potest iterari.*
10 *Monialis corrupta in Abbatissam electa non potest benedici.*
11 *Abbatissa quomodo benedicenda.*

1 PRo maiori intelligentia huius quæsiti videndum est prius, an Abbatissa egeat benedictione: nam frustrà quæreretur à quo possit benedici, nisi cognosceretur, an egeat benedictione. Ad quam difficultatem respondetur, quòd *in Clem. attendentes de stat. Monach.* habetur, *vt quanis ad regimen Abbatiarum assumpta, in Monasterijs, in quibus Abbatissa sunt solita benedici, intra annum, à sua confirmationis tempore computandum, munus benedictionis suscipiant, alioquin à iure suo, nisi subsit causa rationabilis, prorsus se nouerint cecidisse.* Ex quibus infertur, quòd vbi non adest consuetudo, Abbatissæ non sunt benedicendæ; hæc autem consuetudo, vt aduertit gloss. *in d. Clem. §. statuimus, verb. solita*, poterit cognosci: nam si constet, quòd per quadraginta annos sit continuata benedictio, Abbatissa eget benedictione. Si autem per spatium eiusdem temporis contrarium patere poterit, non erit benedicenda: si autem intra idem tempus constabit aliquas fuisse benedictas, aliquas verò non, liberum erit Abbatissis benedictionem suscipere, vel non suscipere; Ita Azor. *inst. moral. part. 1. lib.* 13. *cap.* 10. *quæst.* 4. His igitur præcognitis, *ex eadem Clementina* quæsiti explicatio elicietur: in ea enim dicitur, benedictionem Abbatissæ spectare ad eos, quibus de iure communi, vel speciali eorum confirmatio competit. Confirmare autem Abbatissas, si exemptæ sint, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ, ad Romanum Pontificem, vel ad alium ab eo delegatum, pertinebit: si non sint exemptæ, sed sub Episcopi iurisdictione, & potestate: ab Episcopo erunt confirmandæ; si erunt exemptæ, sed Monachorum Abbati subiectæ, ab ipso Abbate confirmationem accipient. Ita Azor *loc. cit. quæst.* 3.

2 Ex his ergo sequitur, quòd Abbatissæ exemptæ, & Abbatibus subiectæ, quæ per consuetudinem solitæ sunt benedictionem accipere, ab eisdem Abbatibus erunt benedicendæ. Nec obstat, quòd D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg.* 27. *num.* 51. & alij dicant, ad Episcopum spectare benedictionem Abbatissarum; quoniam respondetur esse intelligendum de Abbatissis non exemptis, quæ sub Episcopi potestate, & iurisdictione sunt [illegible] autem de aliis; aliter enim frustra essent exemptæ. Insuper hoc habetur ex priuilegio expresso Innocentij VIII. ac etiam ex alio priuilegio Clementis etiam VIII. quæ retulimus *in Disputatione de benedictione Abbatis.*

3 Est autem aduertendum, quod Abbatissæ temporales, illæ nempe, quæ non nisi ad triennium eliguntur, ex Constitutione Gregorij XIII. de anno 583 Kal. Ianuarij, non sunt de iure benedicendæ, nisi Apostolica Sedes aliud expressè decernat, vel seruet contrarium. Nauarr. *cons. 4. de Regular. in antiq. & consil. 1. de stat. Monach. in nouis*, Stephan. Quaranta *in Summa Bullar. verb. Abbatissa, in fin.* & alij, quos refert, & sequitur D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 27. num.* 59.

4 Electa igitur, & confirmata Abbatissa, debet benedici, si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat, quia vt ait Vital. *super Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* Abbatissa non est benedicenda, nisi hoc Monasterij consuetudo requirat, inspiciendus ergo erit mos Conuentus, & Monasterij, & si tali more seruato per annos quadraginta, pateat Abbatissas fuisse solitas benedici, vtique benedicenda erit, etiam si priùs contrarium seruatum fuerit, gloss. *in d. Clem. attendentes, de stat. Monach.* Azor *instit. moral. part. 1. lib. 13. c. 10. q* 4. Nauarr. *cons. 2. An Abbatissa num. 1. de stat. Monach.*

Ex quo inferas Abbatissas benedicendas, vel non benedicendas esse ex consuetudine, spatio quadraginta annorum introducta, gloss. & Card. *in d. Clem. attendentes.*

Quòd si Abbatissa, quæ ex vi consuetudinis sui Monasterij consueuit benedici, infra annum à die suæ confirmationis munus benedictionis non susceperit, à suo iure prorsùs se nouerit cecidisse, *Clement. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* excusatur tamen propter infirmitatem; si Diœcesanum sæpius requisierit; si vacat Sedes; si possessionem non habuit; si per eam non stetit, gloss. & Card. *in d. Clem. attendentes, verbo, rationabilis, de stat. Monach.*

Petes, an electa, & confirmata Abbatissa, ante benedictionem possit nomine Abbatissæ nuncupari. Respondeo affirmatiuè. Gemin. *in cap. indemnitatibus, §. sanè num. 4. de elect.* Ioan. de Anan. *cap. meminimus num. 5. de accusat.*

Si petas iterum, quo die talis benedictio fieri possit. Respondeo, qualibet die, gloss. *in d. Clem. attendentes, § statuimus. verbo benedici*, vbi Vital. *num. 6. de stat. Monach.* affirmat à solo Presbytero conferri posse prædictam benedictionem. 8

Dices potéstne iterari talis benedictio Abbatissæ. Respondeo cum gloss. & Card. *in d. Clem. attendentes* nequaquam, quia benedictio illa est quasi Sacramentum, & ad instar benedictionis nuptiarum, *cap. 1. [illegible] 3. de secund. nupt.* Et ideo ita resoluunt Nauarr. *d. cons. 1. de stat. Monach.* Azor. *d. lib. 13. c. 10. sub q. 4.* Ludouic. Mirand. *in tract. de Sacr. Monial. q. [illegible] art. 7. concl. [illegible] vers. secundò probatur.*

Si ergo contingat Abbatissam esse benedicendam, aduertendum est, duos antiquitus fuisse modos & ritus, easdem Abbatissas benedicendi; iuxta duo genera Abbatissarum, quòd aliæ sunt Abbatissæ Canonicam vitam profitentes: aliæ verò Monasticam; iuxta quæ genera Abbatissarum prædicti modi, & ritus benedicendi vide apud. D. Michaëlem Leonicum *in speculo sacrarum Ceremoniarum, verbo Abbatissa, §. benedictio Abbatissa*, & in Pontificali Romano, nouiter per Clem. VIII. institutus, in tali functione, si fieri contingat, desumatur.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, priuſquam conſtruatur, fundamenti locus deſignandus eſt, & vbi Altare erigitur, Crux lignea eſt erigenda.*

2 *Lapidem primarium in Eccleſiæ fundatione ponere ſpectat ad poteſtatem Ordinis.*

3 *Abbates non poſſunt iure Ordinario, ſed priuilegio, vel conſuetudine talem ritum exercere.*

1 ANtequam Eccleſia aliqua conſtruatur, fundamenti locus, & atrium Præſuli iudicio deſignari debet, & pridie lignea Crux in loco, vbi Altare erigendum eſt, figi debet; ſequenti die primarius lapis, cui impreſſa ſit Crux, in fundamento ponendus eſt, *can. nemo Eccleſiam. de conſecrat. diſt. 1.*

2 Hic autem actus abſque dubio eſt poteſtatis Ordinis; quia a nemine, qui ſaltem non ſit Sacerdos, exerceri poteſt, vt patet ex Pontificali, *rub. de benedictione, & impoſitione prim. lapid. pro Eccleſ. ædificand.* Tum quia in eo ſeruatur certa forma, & ſolemnitas ab Eccleſia tradita, vt conſtat ex Pontificali *loc. cit.* quod eſt ſignum aliquod, ſpectare ad poteſtatem Ordinis, vt ait Panormitan. *in cap. aqua de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.*

Non poſſunt Abbates iure ordinario hanc benedictionem præſtare, niſi eis id concedatur ex priuilegio, vel conſuetudine, quæ ſit ſignum conceſſionis à Superiore factæ. Huiuſmodi priuilegium conceſſum fuit Abbati Sancti Spiritus de Sulmona Generali totius Ordinis Cæleſtinorum a Cæleſtino V. eius Congregationis inſtitutore, quod refertur in alio priuilegio ab Eugenio IV. eidem Congregationi conceſſo, ſupradictum confirmante, anno Domini 1434. 5. Kalend. Nouemb. pontific. ſui anno 4. in hæc verba. 3

Liceat quoque (Pater Abbas) tibi, tuiſque ſucceſſoribus inter Fratres eiuſdem Ordinis, & aliis ad Miſſas veſtras conuenientibus, benedictionem ſolemnem facere, dummodo, &c. ac vaſa, & alia paramenta ad cultum diuinum pertinentia, necnon in ædificandis Capellis, Eccleſiis, aut H[illegible]dibus Primum lapidem, & fundamenta Pontificali more benedicere auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium indulgemus. 4

Quam conceſſionem refert Roderic. *in nouu collect. Bullar. Apoſtolic. pro Regular. Bulla 18. eiuſd. Pontif.* & huiuſmodi vſus benedicendi lapides in ædificandis Capellis, Eccleſiis, aut aliis ſacris domibus, (de quarum ædificatione in 3. Tom.) inter Abbates præcipuè Regulares, maximè viget.

DISPVTATIO XXIII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus conſecrationis præſtandum.

QVÆS. I. An Abbas poſſit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio.
II. An Abbates poſſint cõſecrare Calices, Patenas, Pixides & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica.
III. Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica Vaſa ab Abbate conſecranda, & quando cenſeantur amittere conſecrationem, itavt iterum conſecranda ſint.
IV. An Abbas poſſit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus.
V. Vtrum Abbas poſſit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere & conſecrare.
VI. An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circa Altarium conſecrationem.
VII. An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.
VIII. Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.
IX. An Abbas poſſit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere.
X. An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.
XI. Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.
XII. An Abbas poſſit Campanas conſecrare.
XIII. An Abbas poſſit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.
XIV. Vtrùm Abbas habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

QVÆSITVM I.

An Abbas poſſit benedicere ea, in quibus interuenit ſacra Vnctio.

SVMMARIVM.

1 *Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Epiſcopo, non poſſunt populo benedicere.*

2 *Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis.*

3 *Abbates nonnullas res, in quibus interuenit ſacra Vnctio benedicere poſſunt.*

4 *Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tam ex priuilegio, quam ex conſuetudine appro-*

bata à summo Pontifice.

5 *Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit sacra Vnctio.*

Cum sufficiùs probatum sit *in Disp.* 21. *Quaest.* 7. & 8. Abbates posse solemniter populo benedicere, dicendum restat (antequam ad benedictionem, in qua interuenit Vnctio, deueniamus) Abbates non

1 benedicere populo, regulariter loquendo, nisi id eis Apostolicae Sedis priuilegio specialiter concedatur, Vital. *in Clem. Archiep. n.8. de priuil.* & *in cap. Abbates de priuil. in 6.* Benedictio enim solemnis simplici Sacerdoti non competit, *cap. Eccles. 95. dist.* Exceptis S.R.E. Cardinalibus, qui ex antiquissima consuetudine solemniter benedicere possunt, & consequenter dicimus, quòd Abbates de iure communi nullam habent facultatem benedicendi solemniter, nisi id eis ab Apostolica Sede concedatur, vel ex longa consuetudine huiusmodi benedictionis munus acquisierint, Card. *in Clem. 1. §. statuimus de statu Monach.* licèt Gemin. *d. cap. Abbates*, teneat contrarium; sed loquitur ibi (vt opinor) de benedictione tantùm, quae datur publicè per vias, & per Ciuitates, & Castra.

Benedictio ergo huiusmodi per vias, & Ciuitates, & Castra, fieri non potest ab Abbate, nisi hoc ei expressè Sedis Apostolicae priuilegio concedatur, *ex d. cap. Abbates, de priuileg. in 6.* & non potest acquiri talis benedictio ex consuetudine, vt testatur Gemin. *in d. c. Abbates, n. 5.* Vnde priuilegium concessum simpliciter Abbatibus solemniter benedicendi, debet restringi ad proprias Ecclesias, sibi subiectas, *ex c. de Monachis, de excess. Praelat. in 6.* & gloss. *in d. c. Abbates.* Praetereà Sacra Rituum Congregatio *in vna nullius Prouinciae Burgen anno 1609. die 24. Augusti*, declarauit, quòd licèt Abbas habeat vsum Mitrae, & Baculi, & solemniter populo benedicere possit; priuatam tamen benedictionem, more Episcoporum, per vias minimè dare possit.

Abbates coram Episcopo non possunt benedictionem solemniter elargiri, *c. cum minister, 16. q. 6. c. denique 11. dist.* gloss. *in d. cap. Abbates.* Ideò Sacra Rituum Congregatio anno 1604. ad instantiam Episcopi Eugubin. declarauit, posse Abbatem Monasterij S. Petri de Eugubio solemniter quidem celebrare, & in Pontificalibus populo benedicere, sed non in praesentia Episcopi.

Eadem facultas benedicendi solemniter populo, non solet concedi a Sede Apostolica, nisi Abbatibus habentibus vsum Mitrae, & aliorum Pontificalium, Specul. *de priuil. vers. non est etiam, & vers. sequenti.* Ideò Sacra Rituum Congregatio *in vna Constantien. anno 1604. die 19. Martij*, Abbati qui vsum Baculi habebat, etiam Mitrae vsum concessit, cum facultate benedicendi solemniter: quasi non posset eidem Abbati facultas solemniter benedicendi concedi, nisi priùs Pontificalium vsus concederetur. His additis.

Est multorum Doctorum sententia, non licere Abbatibus consecrationem vllam efficere, in qua Vnctio Chrismatis requiritur.

2 Ratio eorum est, quia talis consecratio est Ordinis Episcopalis, nó iurisdictionis. At ea, quae sunt Ordinis Episcopalis, non possunt aliis cópetere, etiam ex consuetudine, vel praescriptione, vt tenent Gemin. Franc. Anchar. & gl. *in c. Abbates, de priuileg. in 6.* Idem etiá videtur prohiberi per Sacram Congregationem Cardinalium, in quodam responso super Concil. Trident. *sess. 23. c. 10.* quae sic ait. *Abbas, qui est benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apostolicae habet, vt Pontificalia exercere possit, ac si esset benedictus, potest omnia sacra benedicere, illis exceptis, in quibus Vnctio requiritur*, vt refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 30. n. 2.*

His tamen non obstantibus, asserendum est Abbates, qui vtuntur Episcopalibus Insignis nonnullas consecrationes (in quibus Vnctionis Chrisma necessarium est) efficere posse; quia hoc [illegible] ex priuilegiis Sedis Apostolicae conceditur, vt pa[illegible] ex concessionibus Summorum Pontificum inferiu[illegible]tandis. 5

Nec obstat, quòd huiusmodi consecratio sit Ordinis Episcopalis, & propterea non possit a[illegible] tere, etiam praescriptione, vel consuetudine, v[illegible] Gemin. & alij *suprà alleg.* quia (vt ipsimet aiunt) potest Abbatibus conuenire ex priuilegio Romani Pontificis. Vltra quod nonnulli tenent, quòd posset etiam eis competere ex consuetudine; quando talis consuetudo, vel est iure communi approbata, vel Sommi P[illegible]ficis tacito consensu permissa, Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 8. c. 7. q. 1.* allegans Card. *in Clem. attendentes, § statuimus, de stat. Monach.* 4

Esset quidem magni momenti supradicta responsio Sacrae Congregationis illustrissimorum Car[illegible]lium, contra nostram Conclusionem, nisi eadem Sacra Congregatio postea declarasset, non impediri eosdem Abbates, qui specialibus ad id Summorum Pontificu priuilegiis gaudent, vti posse, ex Decreto eiusdem Sacrae Congregationis Illustrissimorum Sanctae R[illegible]nae Ecclesiae Cardinalium, in fauorem Monachorum Casinensium emanato, cuius tenor est.

DECRETVM.

Sacrae Congregationis Illustrissimorum, ac RR. DD. S.R.E. Cardinalium, Sacrosancti Tridentini Concilij Interpretum.

Ad fauorem Monachorum Casinensium, super Pontificalibus.

Illustrissime, & Reuerendissime Domine, fel. rec. Vrbanus Papa II. priuilegium concessit Abbati Sacri Monasterij Sanctissimae Trinitatis Cauen. Ord[illegible] Sancti Benedicti quòd per Terras, & Castra sua Ecclesias cum Cruce signare, & omnia alia Pontificalia exercere posset, quae Episcopi in suis Dioecesi[illegible] facere possunt (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione dumtaxat exceptis) & aliàs vt in dicto priuilegio, sub datum Salerni 18. Kalend. Octobris, anno 109[illegible]

Eugenius Papa IV. eius Motu proprio, sub datum Florentiae, anno Incarnationis 1442. 7. Kalend. Iunij, inter alia, facultatem dedit Abbati Monasterij, Sancti Pauli celebrandi Missas cum Mitra, & Anulo, Sandalis, Tunica, Dalmatica, & conferendi Ordines Minores suis Monachis, & benedicendi indumenta, quae ad vsum Altaris eiusdem Monasterij requirerentur.

Alexander VI. eius Motu proprio sub Datum Romae, anno Incarnationis Dominicae 1501. Kalend. April. confirmat omnia priuilegia dictae Congreg[illegible]tionis, & cuilibet Monasterio illius, per Summos Pontifices concessa, & cuiuslibet particularis Monasterij priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa ex[illegible] debere voluit, & extendit.

De anno 1565. die 6. Iun felic. record. Pius Pap. IV. eidem Congregationi, vt singuli illius Abbate[illegible] pro tempore existentes, Baculo pastorali, & Mitra Pon[illegible]ficali in Ecclesiis Monasteriorum, (in quibus pro [illegible]pore deputabuntur) vti, ac benedictionem Pont[illegible]lem,

lem, post Diuina Officia Christi fidelibus inibi existentibus elargiri, quoscunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus ad Altaria intra claustra eorumdem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septa Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi duntaxat, Missæ celebrari possint, consecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minimè requisita, liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate concessit.

Et semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerunt, Calices, Altaria in quibus vnctio requiritur, paramenta, Lapides consecrarunt, & benedixerunt, Minores Ordines suis subditis contulerunt, & alia Pontificalia exercuerunt, & in tali possessione semper extiterunt, & de præsenti sunt, vigore supradictorum, & aliorum priuilegiorum.

Modò à nonnullis nimis scrupulosis viris dubitari contigit, an Abbates prædicti consecrationem, & benedictionem supradictam facere, & Pontificalia exercere possint, sub prætextu allertæ resolutionis huius Sacræ Congregationis declaran. quòd Abbates benedicti non se ingerant in benedictionibus, in quibus vnctio requiritur.

Ad tollen. omnem difficultatem Procurator Generalis dictæ Congregationis humiliter supplicat DD. VV. Illustrissimis, & Reuerendissimis, quatenus dignentur declarare ipsis Abbatibus, stantibus dictis priuilegiis confirmatis, & approbatis, quorum Summarium datur, ac de nouo concessis successiuis temporibus, etiam à Clemente VIII. fel. record. facultatem prædictam benedicendi, consecrandi, Baculum, & Mitram deferendi, & alia Pontificalia exercen. competijsse, & competere, non obstan. supradicto decreto, quod quidem non comprehendit Abbates Casinen. vt supra priuilegiatos; sed tantùm Abbates seculares benedictos, qui non gaudent istis priuilegiis, sed tantùm habent, quod illis ius commune concedit, &c.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit decisionem à se aliàs editam, quod Abbates vtcunque benedicti, benedicere non possunt ea, in quibus vnctio requiritur, non obstare quominus ijdem munus prædicta benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant, si specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis, quibus idem Concilium neququàm derogat, muniti fuerint. Datum die decimo Septembris, 1614.

P. Cardinalis Arigon.

Hoc decretum supradictum nouissimè relatum fuit à Domino meo August. Barb. *de iur. Eccl. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 64. vbi opinioni meæ adhærens dicit, quod absque speciali priuilegio Abbates non potetunt consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia vasa Ecclesiastica, nec non Altaria, & Lapides deseruientes ipsis Altaribus, & Campanas, ac omnia alia, in quarum consecratione requiritur vnctio Chrismatis: nam dicit ipse Barb. *videmus aliquibus Abbatibus specialia priuilegia ad hæc, vel eorum aliqua consecranda per summos Pontifices concessa,* quæ refert Tamburinius *de iur. Abbat. tom.* 1. *disput.* 23. *quæst.* 2. *vsque ad* 14.

QVÆSITVM II.

An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, quibus concessum est, vt Abbates possint Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica consecrare, recensentur.*

2 *Abbates communicantes in priuilegiis consecrandi Calices, Patenas, & alia Vasa Ecclesiastica, possunt consecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vasa.*

3 *Abbates Regulares non benedicti gaudent iisdem priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

VIsum est, non prohiberi Abbates Regulares habentes ius exercendi Pontificalia, & iurisdictionem Episcopalem, seu quasi, efficere consecrationem, in qua Sacra Chrismatis vnctio interuenire debet: si id ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis obtineant. Nunc videndum est, vtrùm huiusmodi priuilegiis gaudeant; & consequenter an possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica, in quorum consecratione requiritur vnctio Chrismatis. Cui dubitationi satisfacimus dicendo, 1
quòd Vrbanus Papa II. concessit priuilegium Abbati Sacri Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, quòd posset per Terras, & Castra sua Ecclesias ædificare, cum Cruce signare, & omnia alia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, (Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione, dumtaxat exceptis) & aliàs, vt in dicto priuilegio, sub Datum Salerni 18. Kal. Octobris, anno 1091. quod à Roderico, sed mendosum, refertur in *noua Collect. Bullar. Apostolicarum pro Regularibus. Bulla vnica* dicti Pontificis, & Paulus III. Pontifex Maximus, anno Domini 1539. 13. Maij, concessit Abbati Vallischolarium in Gallia, & eius successoribus, vt Mitra, Anulo, Baculo pastorali, & quibusvis aliis Pontificalibus Insigniis vti, necnon vestes, indumenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, Vasa, & Tabernacula quæcunque prædicti erecti Monasterij, ac Prioratuum, & Membrorum, & Ecclesiarum illi subiectarum, ac Altaria illorum benedicere, liberè, & licitè valeant; vt habetur apud Renatum Chopp. *in Monast. lib.* 2. *tit.* 2. *num.* 18.

Item Innocentius VIII. priuilegio concesso, anno Dominicæ Incarnationis 1489 ad petitionem Ioannis Abbatis Cistercij concessit illi, & quatuor aliis Coabbatibus tunc, & pro tempore existentibus, vt de cetero 2
perpetuis futuris temporibus, quæcunque vestimenta, acornamenta Ecclesiastica, Corporalia, Vasculáque ad reponendam Sacram Eucharistiam, in locis, & domibus dicti Ordinis benedicere, & Calices consecrare, tam de dicto Ordine, quàm si ad eos aliunde nonnunquam deferantur, valeant, & possint; extat in *libro priuileg. dicti Ordinis Cisterc.* quod refertur etiam à Roder. *in noua Collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bull.* 5. dicti Pontificis, & à Ludouico Miranda *in Manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 40 *art.* 4. vbi aduertit, quòd eodem priuilegio non possunt frui aliæ Religiones, etiam communicationis priuilegium obtinentes: adducens hanc rationem; quia ipsi Abbates sunt benedicti, & in suis Abbatiis, & Monasteriis habent iurisdictionem quasi Episcopalem, quod (vt ipse dicit) non procedit de

Abbatibus Congregationum Monasticarum habentibus communicationem priuilegiorum, quod videtur falsum; quia in ipsis militat eadem ratio, vt per ea, quæ in *Disp.17.* per totam, manifestissimè constat; habent enim iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos, licèt non sint benedicti: quia gaudent eisdem priuilegiis, ac si benedicerentur, vt diximus latè in *Disputatione, de benedictione Abbatis.*

3 Præterea adest aliud priuilegium viuæ vocis oraculo concessum à Iulio II. Abbati Monasterij S. Æmiliani de la Cogolla Ordinis S. Benedicti Vallisoleti, per quod concessit moderno Abbati dicti Monasterij, qui triennalis existit, & illi, qui perpetuis futuris temporibus erit, vt Corporalia, Patenas, Calices, Cruces, & alia Ecclesiastica ornamenta, iuxta formam S. Romanæ Ecclesiæ fieri solitam, benedicere liberè, & licitè possit, & valeat; vt habetur in *nona Collect. priuileg.* Ruder. *Bulla 25.* dicti Pontificis.

His, & nonnullis aliis priuilegiis gaudent Regulares Abbates, qui tum directè per speciales Summorum Pontificum concessiones, tum indirectè per communicationem, prædictum munus consecrationis exercere possunt.

Et Sacra Congregatio Eminentissimorum DD. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum die 5. Aprilis 1620. pro Abbatibus Cassinensibus censuit eos vigore suorum priuilegiorum, posse in locis eorum iurisdictionis subiectis, Campanas, & Calices consecrare, vt in Decreto sequenti.

DECRETVM.

☞ ILlustrissime, & Reuerendissime Domine, Fuit aliàs ab hac Sacra Congregatione declaratum, licere Abbatibus Congregationis Casinen. benedicere etiam ea in quibus vnctio requiritur, si specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis reperiantur muniti, non obstante declaratione olim facta, quòd Abbates Benedicti non se ingererent in huiusmodi benedictionibus.

Et cùm hodie contradicente D. Episcopo Patauino contingat dubitari, An Abbati Venet. Monasterij S. Iustinæ de Padua liceat benedicere Campanas, & Calices, propterea hac de re exhibet inter alia priuilegium fel. rec. Vrbani Papæ II. ab aliis Summis Pontificibus approbatum, & confirmatum, Quo quidem priuilegio Abbates dictæ Congregationis semper absque vlla contradictione vsi sunt in benedicendo Calices, & Campanas.

Quare pro parte Abbatis supplicatur per hanc Sacram Congregationem declarari, An eis competat facultas prædicta benedicendi Campanas, & Calices.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, Abbates Congregationis Cassinensis vti hac in parte Sedis Apostolicæ priuilegiis munitos, posse vtique in locis eorum iurisdictioni subiectis Campanas, & Calices benedicere, die 5. Aprilis 1620.

R. Card. Vbaldinus.

QVÆSITVM III.

Qualia esse debeant Calix, & Patena, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecranda, & quando censeantur amittere consecrationem; itaut iterum consecrari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Calix cum Patena, ex qua materia esse debeant.*

2 *Calix cum Patena consecratus esse debet, ac Chrismate perunctus.*

3 *Calix, & Patena quando censeantur consecrationem amittere,* & num. 5. & 6.

4 *Calix, & Patena consecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini nostri.*

5 *Fixus, non est necessarium, vt sacra Chrismatis Vnctione consecretur; & ex qua materia esse debeat.*

AGens de consecratione Calicis, Patenæ, & aliorum Ecclesiasticorum Vasorum ab Abbatibus præstanda, hic necessariò circa eadem Vasa, multa ab eisdem Abbatibus notanda sunt. 1

Primò. Notandum est, quòd Calix cum Patena non debet esse de ære, aut auricalcho, aut cupro; quia hæc propter æruginem vomitum prouocarent; nec ex ligno propter poros, ne sanguinis imbibitur, nec ex vitro, vel crystallo, propter fragilitatem; nec ex lapide, propter ineptitudinem, *can. vasa, & can. vt Calix, de consecrat. dist. 1.* vbi statuitur. Vt Calix Domini cum Patena, si non ex auro omninò, tamen ex argento fiat: si autem tam pauper est Sacerdos, saltem stanneum Calicem habeat. De ære autem, vel auricalcho Calix non fiat, ne ob vini virtutem æruginem faciat, pariterque ad vomitum prouocet.

Nullus autem in ligneo, aut vitreo Calice præsumat Missam celebrare; videatur etiam ibi gloss.

Debet insuper Calix cum Patena esse consecratus, ac Chrismate perunctus. *cap. 1. de Sacramen. non iter.* Sylu. *verb. Missa, q. 2.* & alij. 2

Secundò. Notandum, consecrationem amittere, cùm ita notabiliter franguntur, vt ad vsum præfixum deseruire nequeant, vt tradit Vasq. 3 *part. disput. 233. cap. 4. num. 4.* 3

Amittunt etiam consecrationem hæc vasa, si cùm sunt inaurata, & vsu aurum conteritur, postea iterum deaurantur, quoad illam superficiem, quæ tangit corpus, & sanguinem Christi; quia qui mutat, vel addit materiam; nouum opus videtur facere, *l. 1. §. opus nouum. ff. de non. oper nunc.* Tum quia est alia superficies, & antiqua esse desiit; & Calicis, ac Patenæ consecratio in superficie consistit.

Tum etiam, quia Calix, & Patena consecrantur præcipuè propter Corporis, & Sanguinis Christi contactum; cùm autem de nouo auro tegantur, contactus non potest fieri in parte consecrata: quia aurum additum non est consecratum. Ita tenent Sylu. Angel. Armill. Rosell. Tabien. *in verb. Calix,* quos refert, & sequitur Azor. *Instit moral. part. 1. lib. 10. cap. 28 q 4 & part. 2. lib. 9. c. 7. quæst. 3.* Barthol. ab Angel. *dialog. 5. de Missis, §. 324.* Roder. *in Summ tom. 1. c. 249. n. 21.* Suar. *tom. 3. disp 81. sect. 7. §. alia autem forma, vers. solet verò.* Reginald. *in prax for. pœnit. lib. 29. n. 199.* Vgolin *de potest. Episcop. cap. 51. n. 3. vers. 1.* D. Barbos. *de offic. & potest. Episc part. 2. allegat. 27. n. 38.* Contra Emanuelem Sà, *in aphorism. verb Calix,* Sylu. *de benef part. 1. q. 5. n. 99.* Ægid. de Coninch *de Sacram. quæst. 83. art. 5. dub. 5. num. 246.* 4

Notandum tertiò, quòd si Calix argenteus auro tectus paulatim aurum amittit ob quotidianum vsum, quo ipsum aurum conteritur, consecratione non priuatur; nam antequàm penitùs aurum decidat, consecratio reficitur, si restauratur; pars etenim consecrata, tanquam magis digna, trahit ad se partem non consecratam, denuò appositam, minùs dignam. Vel aurum totum deperditur; & tunc Calix consecrationem amittit; nam antequam pars auri apponeretur, totum aurum euanuit. Ita Sylu. Angel. Armill. Tabien. *in verb. Calix,* quos refert. & sequitur Azor. *d. c 28 q. 6.* 5

Notandum quartò, quòd consecratio Calicis amittitur 6

...itur per aliquos ictus, qui ſolent ab Aurifice inſigi, vt tenent Armilla *in verb. Calix, num.4.* Barthol. ab Angel. *dialog.5. de Miſſa, §.323.* & Azor. *loco proximè cit. quaſt. 5.*

Retinet etiam formam conſecrationis, quoties ſeparatio fit abſque fractione. Vt quando Calix ita eſt à principio elaboratus, vt eius cuppa à pede ſeparari, & iterùm coniungi facile queat. Aliter eſſet dicendum, ſi cuppæ ſeparatio fieret cum fractione; quia in eo caſu, Calix non eſt aptus ad vſum ad quem fuerat fabricatus: cùm amittat ſuam formam, & figuram. Ita Henriq. *in Summ. lib.9 c.28.n.2.lit.N.* Barthol. ab Angel. *dict. dialog.5. de Miſſis, §.326.* Suar. *d.ſect.7.verſ.rurſus inquiri poteſt.* Nugn *q.83.artic.3.dub.4.* Coninch *de Sacrament. q.83.art.3.lib.3.n.248.* Azor. *d. part.1. lib.10. cap.18.q.7.* & alij, quos refert, & ſequitur idem D. Barboſ. *d. allegat.27.num.40.*

7 Pixis, ſeu vas, in quo Chriſti Corpus pro Communicaturis conſeruatur, ex congruentia debet eſſe conſecratum; præcipuè ſi poſtulat loci conſuetudo, Suar. *d ſect.7. §. 3.* obiter inquiri poteſt, paulò ante finem, Reginald. *d.lib.29 n.20.* Barboſ. *d.alleg.27.n.41.*

Non eſt autem neceſſarium, illud Chriſmatis vnctione conſecrari; quia in Pontificali Romano tantùm ponitur ſimplex illius benedictio. Conuenit autem vt fiat ex eadem materia, ex qua Calicem, & Patenam fieri, ius præcipit; nempe ex auro, vel argento, vel ob paupertatem, ex ſtanno; ita Suar. & Reginal. *loc.cit.*

Ex quibus probatum, & oſtenſum reſtat, quid de aliis Eccleſiaſticis vaſibus dici poſſet.

QVÆSITVM IV.

An Abbas poßit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus.

SVMMARIVM.

1 *Altare aliud fixum, aliud portatile.*
2 *Altarium conſecratio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat.*
3 *Abbates ex priuilegio poſſunt Altaria, tam portatilia, quàm fixa conſecrare.*

1 ANtequam huius Quæſiti reſolutionem tradamus, operæpretium erit videre, quotuplex ſit Altare, quod eſt duplex; aliud ſtabile, ſeu fixum, aliud portatile, quod in iure *viaticum* appellatur, *cap.vlt.de priuileg. in 6 & cap concedimus, de conſecrat.diſt.1.*

Altare ſtabile, ſeu fixum, dicitur tota menſa, in qua integrum ſacrificium fit. Portatile verò, dicitur paruus ille lapis qui Ara appellatur, & habet foramen cum conſecratione, & ſigno ſuperpoſito, & facilè de loco ad locum moueri poteſt.

2 His ſuppoſitis, eſt ſententia communis Doctorum, ad Epiſcopum ſpectare Altarium conſecrationē; quia de iure communi nullus alius præter Epiſcopum poteſt hanc conſecrationem efficere; *can.nullus Presbyter, 2 & can.concedimus, de conſecratione, diſt.1.* notant Azor. *Inſtit. Moral.tom.1.lib.10.c.27.q.3.* Suar. *tom.3. diſp.81.ſect.5.§.3.* additur Reginald. *in prax.for.pœnit. lib.19.n.190.* D. Barboſ. *2.part de offic.& poteſt.Epiſc. alleg.…n.23.* & communiter Doctores; quæ quidem ſententia veriſſima eſt de iure communi.

Dixi, *de iure communi*, quia ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ poſſunt vtique Abbates Altaria benedicere, & conſecrare, quod eſt extra controuerſiam, vt habetur in *Rubric. Miſſal. Monaſtic. de preparat. Altar. & ornament.20.*

3 Ideo iure priuilegiorum poſſunt vtique Abbates, priuilegium ad hoc habentes (vt multi de facto habent) Altarium conſecrationem efficere; & non ſolum Altaria parua portatilia, verum etiam totum Altare fixum, ſeu menſam benedicere. Quoad Altare portatile patet ex priuilegio Pij IV. Qui anno 1565. die 6. Iunij, Pontificatus verò 6. conceſſit Congregationi Caſinen. vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, Pontificalibus non ſolùm vterentur Inſignibus, & ornamentis: verùm etiam, vt quoſcunque lapides marmoreos, porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium; pro vſu quorumcumque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, & aliorum piorum locorum, conſecrare, & benedicere poſſint, Ordinariorum locorum facultate minimè requiſita. Cuius diplomatis verba ſunt.

Cùm in diuerſis Monaſterijs, necnon locis Regularibus veſtræ Congregationis Caſinen. (alias Sanctæ Iuſtinæ de Padua) diuerſa Altaria, Capellæ, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, inſtituantur, & ſæpenumero creſcente Presbyterorum Religioſorum eiuſdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant. Nos volentes commoditati Religioſorum Congregationis, ac eorum deuotioni in præmiſſis opportunè conſulere, ipſámque Congregationem fauoribus, & gratiis proſequi; eidem Congregationi, vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, qui (licet quinquennales ſint) nihilominùs ex priuilegio Apoſtolico eidem Congregationi conceſſo, Baculo paſtorali, ac Mitra Pontificali in Eccleſiis Monaſteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati vii, & benedictionem Pontificalem, poſt Diuina Officia Chriſti fidelibus inibi exiſtentibus, elargiri conſueuerunt, quoſcunque lapides marmoreos, vel porphyreos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſepta Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi duntaxat Miſſæ celebrari poſſint conſecrare, & benedicere (Ordinariorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant, plenam licentiam, & facultatem, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium concedimus, & indulgemus.

Quo priuilegio gaudent multi Abbates, cum Caſinenſibus in priuilegiis communicantes, vt ſunt Abbates Canonicorum Regularium Lateran. & Abbates Cæleſtin. quorum ſpecialia diplomata communicationis priuilegiorum, ſupra in *Diſput.* 17. retulimus. Eodem priuilegio, ſicut omnibus, & ſingulis dictæ Congreg. Caſinen. fruitur noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, per Bullam memorabilem Iulij II. de qua *in fine huius primi tom.* Omitto alios Abbates eodem priuilegio gaudentes, vt in ſupradicta *Diſput.* 17. videri poteſt.

Quo verò ad Altare fixum, ſeu totam menſam dico, eodem priuilegio probari poſſe, Abbatibus licitum eſſe, huiuſmodi Altaria conſecrare; quia Procurator Generalis Caſinenſis, in ſuo memoriali Sacræ Congregationi Illuſtriſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Concilij Tridentini interpretum, porrectò, poſtquam explicauit ſupradictum priuilegium, ſicut & multa alia, dicit, quòd ſemper Abbates Congregationis huiuſmodi, liberè Mitra, & Baculo paſtorali vſi fuerunt, Calices, Altaria, in quibus vnctio requiritur, paramenta, & lapides conſecrarunt, & benedixerunt, cui priuilegio ſubſcripſit ipſámet Congregatio, *Non obſtare quominùs ijdem Abbates munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant.*

Probatur inſuper ratione, quia ad Altaris conſecrationem requiritur Vnctio Chriſmatis, & benedictio Sacerdotalis, ex *cap. Altaria, 2 de conſecrat diſt.1.*

Sed

Sed Abbas vtraque potitur, vt suprà dictum est; ergo Abbas poterit benedicere Altare tam portatile, quàm fixum; quia locus citatus loquens de consecratione Altaris, non distinguit Altare portatile à fixo.

Nec obstat, quòd in priuilegio Vrbani II. Abbati Monasterij Cauen. Ordinis Sancti Benedicti concesso, inter Pontificalia prædicto Abbati concessa, excipiatur Altaris consecratio, quia si in illo priuilegio Salerni dato 18. Kalend. Octobr. anno 1092. fit huiusmodi exceptio: in priuilegio Pij IV. anno 1565. vt suprà, facta fuit Altarium consecrationis concessio; non solum Abbati Cauen. alijsque Casinen. sed, vt diximus, etiam omnibus priuilegiorum communicatione gaudentibus.

Confirmatur, quia antea Innocent. VIII. in sæpiùs citato priuilegio Ioanni Abbati Cistercij, ac alijs quatuor Coabbatibus, eorúmque successoribus in perpetuum concesso, indulsit.

Vt Altaria de nouo constructa, seu translata, restaurata, aut mutata in quibuslibet locis dicti Ordinis, Chrismate sacro, priùs ab aliquo Catholico Antistite recepto, consecrare libere, ac licitè possint, & valeant.

Et Paulus III. concedens Abbati Vallischolariom Altarium consecrationem, vt diximus suprà in *secundo Quæsito*, loquitur absolutè de omnibus Altaribus, & vbi lex non distinguit, etiam nos distinguere non debemus, *l. non distinguemus, ff. de receptis arbitris, & Clement. vlium. de rescript.* cum alijs citatis à Cardin. Tusch *tom. 2. litera D consil. 508.*

Et facto confirmari vidi Romæ, cùm enim de anno 1624. Illustriss. & Reuerendiss. Visitatores Sacræ Visitationis Apostolicæ accederent ad hanc nostram Sanctæ Praxedis Ecclesiam, & visitantes Altaria fixa, inibi collocata, & de Consecratore Patres nostros interrogassent, acquieuerunt, quòd per Abbates nostræ Religionis, pro tempore in prædicto Monasterio existentes, consecrata respondetimus. Ex quo elici videtur, etiam Altaria fixa ab Abbatibus Sedis Apostolicæ priuilegio munitis, consecrari posse; quòd etiam confirmatur ex *Rubricis Missalis Monastici*; auctoritate Pauli V. recogniti, vbi in dicta *Rubric. de Præparat. Altar. & Ornament.* 20. habetur, quòd Altare debet esse consecratum ab Episcopo, siue ab Abbate, priuilegium Sedis Apostolicæ ad hoc habente, & loquitur ibi *Rubr.* vniuersaliter de omnibus Altaribus.

QVÆSITVM V.

Vtrum Abbas possit Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solum propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum, benedicere, & consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates possunt consecrare Altaria portatilia, pro vsu suarum Ecclesiarum, & quorumcunque aliorum locorum propria Congregationis.*

2 *Abbates aliqui præscripserunt sibi ius Altaria portatilia Ecclesiarum non sibi subiectarum, consecrandi.*

1 Paucis præsens Quæsitum explicabitur, resoluendo.

Quoad primam partem, nempe, quòd liceat Abbati, lapides ad vsum Altarium portatilium aptos, non solùm pro vsu propriæ Abbatiæ, verùm etiam quorumcumque Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum propriæ Congregationis benedicere; probatur ex priuilegio in *antecedenti Quæsito* adducto, per quod Pius IV. de anno 1565. die 6. Iunij, concessit Congregationi Casinen. vt singuli illius Abbates, pro tempore existentes, quoscunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus ad Altaria intra claustra eorundem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septas Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxat, Missæ celebrari possint, consecrare, & benedicere (Ordinatiorum locorum licentia desuper minimè requisita) liberè, & licitè valeant; habetur in *lib priuileg dicta Congreg.* Et similis potestas Abbatibus competit per aliud priuilegium (vt suprà in *antecedenti Quæsito* diximus) Innocentij Papæ VIII. Cistercien. concessum.

Quo verò ad Altaria portatilia aliarum Ecclesiarum non sibi subiectarum, dico, quòd licèt priuilegia prædicta extrendantur solummodò ad Ecclesias, & loca propriæ Congregationis: tamen, cùm Abbates possint iura Episcopalia præscribere, & etiam Pontificalia Insignia, vt diximus suprà in *Disputatione* 19. *Quæsit.* 2. ac per consequens vsum prædictorum Pontificalium, quorum Abbates capaces sunt, iuxta ea, quæ in *eadem Disputatione* dicta sunt; ideò dicendum est, Abbates multis in locis præscripsisse ius consecrandi Altaria portatilia. 2

De hac re iterum habebitur sermo in *Quæsit.* 13. *n.* 3. *huius Disput.* vbi ostendimus etiam ex priuilegio, Abbates huiusmodi Altaria aliarum Ecclesiarum consecrare posse.

QVÆSITVM VI.

An aliquid animaduertendum sit ab Abbatibus circa Altarium consecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Altare consecratum debet esse lapideum, non autem ligneum.*

2 *Altare portatile quanta longitudinis, ac latitudinis esse debeat.*

3 *An sit de essentia Consecrationis Altarium, vt fiat cum appositione Reliquiarum.*

4 *Altare quando desinat esse sacrum.*

5 *In Ecclesijs consecratis Abbati subiectis, nemo absque ipsius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri potest.*

Cvm de Altarium consecratione hîc sermo institutus sit, nonnulla circa prædicta Altaria consecranda, notatu digna, libuit apponere. Animaduertendum est itaque, quodcunque Altare consecratum lapideum, non autem ligneum esse debere, iuxta *can. Altaria* 1. *de consecrat. dist.* 1. notant Fusc. *de visit. lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 9. Vgolin. *de potest. Episc. cap.* 30. *n.* 1. Suar. *tom.* 3 *disp.* 81. *sect.* 5. *conclus.* 1. D. Barbos. *de offic. & potestat Episc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 24 Reginald *in prax for. pœnit lib.* 29. *num.* 188. 1

Altare autē non consecratum, potest esse ligneum, immò neque refert, si tota Massa Altaris fixi cōsecrati, non sit lapidea: dummodo superior mensa, quæ solùm consecratur, sit ex lapide, vt ait Suar *loc cit.* 2

Altare autem portatile tantæ longitudinis, ac latitudinis esse debet, vt capere possit pedem Calicis, & Pateoam

Patenam cum Hoſtia conſecrata, vel vt ſuper eo valeat maior eorum pars firmiter, abſque vllo eadendi periculo, colloc[illegible] Syiu. in verb Altare, num. 1. Azor. inſtitut. moral. part. 1. lib. 10. cap. 27 quæſt. 7. Durant. de ritu Eccleſ. lib. 1. cap. 25. num. 7. Iacob. Graff. in deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap 41. num. 4. Suar. vbi ſuprà, qui di[illegible] communem, & alios citat, ita etiam Henriq. in Summ. lib. 9 cap. 18. Reginald. dicto lib. 29. num. 189. D. Aug. Barboſ. d. alleg. 27. num. 21.

An autem ad ſubſtantiam conſecrationis Altarium ſpectet, iam fieri cum appoſitione Reliquiarum Sanctorum, duæ ſuper hoc extant opiniones. Prima est affirmantium, eſſe præceptum Eccleſiæ, ne conſecrentur Altaria, abſque Sanctorum Reliquiis: tamen ſi fieret huiuſmodi conſecratio, eſſet valida, quam ſententiam ſequuntur nonnulli, quos citat idem Azor. præcipue Sot. in 4. diſt. 13. quæſt. 1 art. 3. quem ſequitur Suar. loco citato, §. tertiò, adducit circa finem, qui dicunt, conſuetudine derogatum eſſe, Can. placuit, de conſecrat. diſt. 1. nec eſſe ſeruandum, niſi vbi ſacræ Reliquiæ haberi poſſunt; quia in tanta Altarium multitudine, non poteſt commodè dicti Canonis præceptum adimpleri.

Alia opinio affirmat, non ſolùm ab Eccleſia, præcipi, ne conſecrationes Altarium ſiant ſine Reliquiis: verùm etiam eſſe de ſubſtantia ipſius conſecrationis; itaut Altare ſine Reliquiis cõſecratum pro Altari pro[illegible] non conſecrato, ſit habendum; vt dicitur in [illegible] can. placuit, de conſecrat. diſtinct. 1. & hanc opinionem ſequitur Azor. ibidem referens, idem tenere [illegible] Tabien. & alios, qui concludunt, non eſſe Al[illegible] conſecranda, abſque Summi Pontificis auctori[illegible], [illegible] ſacræ Reliquiæ haberi non poſſunt: eamdem opinionem poſt Azor. ſecuti ſunt Fuſch. de viſitat. [illegible] 1 num. 2. & D. Barboſ. alleg. 27. num. 16. Nihilominus prima ſententia verior videtur: & ideò ſequendam enim vſus, & praxis docet, verùm quando commode fieri poſſet, obſeruari deberet diſpoſitio, dicti Canon. placuit, vt ait Reginald d. lib. 29. num. 190. verſ. [illegible] difficultas eſt.

Notandum inſuper, vtrumque Altare amittere [illegible] conſecrationem, ſeu deſinere eſſe ſacrum; quando eſt [illegible] ſractum quòd tunc contingit, quoties non [illegible] alterius integra pars, quæ poſſit commodè [illegible] Calicis, & Hoſtiam cum Patena, ſine periculo [illegible] continere, vt ait Henriq. in Sum. lib 9. cap. 28. [illegible] Vel quando cornua, quæ inunguntur, fuerint fra[illegible] vel quando ſignum ſepulchri, in quo ſunt condit[illegible] Reliquiæ, frangeretur, remoueretur, vel minueretur [illegible] Azor. d cap. 27. quæſt. 12. Henriq. in margar. [illegible] L. & M. qui teſtatur de communi, quem refert, [illegible] Reginald. d lib. 29 num. 292. D. Barboſ. d. [illegible] 27. num. 15. qui plures cumulat; vel quando Altare [illegible] mensa à ſtipite, vel columnis, quibus innit[illegible] remoueretur, vel ita frangeretur, vt ad vſum, pro [illegible] eſt conſecratum, non ſit ampliùs aptum inſerui[illegible] quod relinquitur Ordinarij iudicio, qui rem ocu[illegible] ſpectam facilè poteſt diiudicare; vt aiunt idem Azor. & D. Barboſ. locis citatis.

Execratur etiam omnibus aliis modis Altare fixũ, & ſtabile, quibus execratur portatile, vt dicit. Vgolin. de poteſtat. Epiſc. c 30. n. 4. verſ execratur.

Sed [illegible] tradatus, interdictus, aut etiam excommunicatus in Altari celebrauerit, non eſt illud iterum conſecrandum, per text. in c. a in fine, extra de Sacram non iterand. Fuſc. d. cap. 12. num. 5.

Altare etiam cenſetur execratum, Eccleſia execrata, non autem è contra; quia Altare ſe habet, vt acceſſorium reſpectu Eccleſiæ; Eccleſia autem, vt principale, argum. text. in cap. 1. de conſecrat. Eccleſ. Fuſc. d cap. 12 num. 7.

Hoc autem eſt intelligendum de Altari portatili, non autem de fixo, quòd execrata Eccleſia, non cenſetur execratum, nec reconciliatione [illegible] diget, Sy[illegible] verb. Altare, q 11. Miuand. tom. 2. Man. Prælat. q. 39. artic. 7. concl. vnic. D. Barboſ. d alleg. 27 num. 26.

Tandem aduerto, quòd licet in Eccleſiis conſecratis, quæ Epiſcopi iuriſdictioni ſubſunt, nemo poteſt, abſque eius licentia, & conſenſu Altare fixum erigere, per text in can. nullus Presbyter, de conſecrat diſt 1. & can. quamuis diſt. 68. ac illud demoliri, ad eumdem Epiſcopum ſpectat, can. placuit eadem diſt.

Ita etiam in Eccleſiis Abbati ſubiectis nemo poteſt abſque eius licentia, Altare fixum erigere, ſiue erectum demoliri; quia hoc ſpectat ad iuriſdictionem ipſius Abbatis, cui Eccleſia ſubiecta eſt.

QVÆSITVM VII.

An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1. *Solus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare.*
2. *Simplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis, Eccleſias conſecrare.*
3. *Abbatibus non licet Eccleſias conſecrare.*

SOlus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare, vt habetur ex cap. nemo, de conſecrat diſt. 1. Et 1
Epiſcopus debet eſſe proprius, non autem extraneus, niſi de licentia proprij, cap tua fraternitas, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. ibi, In tua Diæceſi, qui non poteſt Eccleſiæ conſecrationem aliis, quàm Epiſcopis committere, per cap. aqua, eod. tit. vbi expreſsè prohibetur, hoc delegari ab Epiſcopo ſimplicibus Sacerdotibus, non obſtante conſuetudine cuiuſdam Prouinciæ, quæ ibi corruptela dicitur, Epiſcopus enim nequit ſimplici Preſbytero mandare ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis propria; & ſi committat, & mandet, irrita, & nulla cenſebitur conſecratio. Ita gloſſ. & Doctores in d cap. aqua, Azor. inſtit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 16. quæſt 10. Sylueſt. verbo, conſecratio, 2. num. 2. quæſt. 1. Miuand. in Manual. Prælat. tom. 2. quæſt. 39. art. 1. concl. 3. & alij apud D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc part. 2. alleg. 2. num. 1.

Simplex autem Sacerdos benè poteſt, ex delegatione Sedis Apoſtolicæ, Eccleſias conſecrate, vt aiunt gl. Innoc. & Doct in d c. aqua, Azor. q. 10. 2

Quo autem ad Abbates, nihil in iure inuenio, per quod ipſis hæc poteſtas tribuatur, nec vllus Doctorum, quem viderim, de hoc ſermonem habet; imo omnes communiter ad ſolum Epiſcopum ſpectare, concludunt: poſſet vtique eis, ex priuilegio ſpeciali Romanorum Pontificum, talis facultas competere; nec eſſet mirum aliquos Abbates huiuſmodi priuilegio gaudere, quod me latet, hactenùs alicui conceſſum fuiſſe. 3

QVÆSITVM VIII.

Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1. *Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſpectat ad Epiſcopum Diæceſanum.*
2. *Epiſcopus Diæceſanus, ſi requiſitus Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare renuerit, quilibet alius Epiſcopus id facere poterit.*

3 Priuilegium,

3 *Priuilegium quo gaudent Regulares, vt Ecclesiæ eorum possint à quolibet Episcopo consecrari, si Episcopus Diœcesanus requisitus consecrare renuerit, non videtur reuocatum a Concilio Tridentino.*

EX dictis *in superiori Quæsito* constat, ad Episcopum tantum spectare consecrationem Ecclesiarum, quæ in sua Diœcesi erectæ sunt: nec extraneus poterit, absque Diœcesani licentia, illas consecrare, etiam si essent exemptæ; quia incurreret in pœnam constitutam à Concil. Trid. *sess. 6. de reformat. cap. vlt.* vbi habetur, quòd *Nulli Episcopo liceat, cuiusuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia, &c. & si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium sit ipso iure suspensus.* Ex quo loco Sacri Concilij constat, non valere amplius priuilegia Monachis concessa, quibus poterant, absque Diœcesani licentia, Episcopos quoscunque, ad eorum Ecclesias consecrandas, vocare.

2 Verùm notandum, quòd si Episcopus Diœcesanus ab eisdem Monachis requisitus, eorum Ecclesias consecrare noluerit; quilibet alius Episcopus idipsum facere poterit, per speciale priuilegium concessum ab Honorio IV Fratribus Minoribus, quod habetur *in Mon. Ord. 1. impress. fol. 17 & 2. fol. 101. concess. 112.* & refertur *in Comp. verbo. Altaria, §. 2.* per quod concessit, vt si Diœcesani requisiti à Fratribus Minoribus cũ debita humilitate, noluerint in Ecclesiis eorum primarium lapidem ponere, ac Ecclesias, vel Oratoria, & Altaria sua consecrare, vel id facere intra quatuor menses distulerint; possint prædicti Fratres per quoscunque voluerint Episcopos, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentes, præmissa recipere. Idipsum, immo aliquantulum latiùs concessit Ioannes XXI. Fratribus Carmelitanis dicens;

☞ Quòd si locorum Ordinarij ab ipsis Fratribus humiliter requisiti noluerint, seu recusauerint indebitè Cœmeteria eorum benedicere, seu etiam consecrare; possint huiusmodi Cœmeteria per aliquem Antistitem, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem, quoties opus fuerit, facere benedici, ac etiam consecrari.

Quod habetur etiam *in Monum. 1. impress. fol. 89. & 2 fol. 172. conclus.* 402. & refertur *in Compend. verb. benedicere Ecclesiastica, §. 3.*

3 Nec videntur huiusmodi priuilegia abrogata per Concil. Trid. *d. c. vlt. sess. 6. de reformat.* vbi præcipitur, quòd nullus Episcopus in alterius Diœcesi, sine ipsius licentia, Pontificalia possit exercere, cuiusuis priuilegij prætextu, &c. quia quoad hæc supradicta priuilegia non censentur esse priuilegia, sed continere ius commune, dummodo sit petita licentia, iuxta *cap. 1. de supplend. neglig. Præl. & c. nihil est. §. vltim. de elect.* ita ait Mirand. *in Man. Prælat tom. 2. q. 39. artic. 1. conclus. 3.* quem refert, & sequitur D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 27. n. 11.* videatur etiam Ruderic *quæst. Regul. tom. 1. q. 19. art. 4.* Vtrùm autem Abbates possint Ecclesias, & loca propriæ Congregationis benedicere, dicemus in sequenti.

QVÆSITVM IX.

An Abbas possit Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propria Congregationis solemniter benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Missa in loco sacro celebranda est.*

2 *Ecclesia non consecrata gaudet eisdem priuilegiis, quibus gaudet Ecclesia consecrata.*

3 *Abbates possunt Ecclesias propria Congregationis solemniter benedicere.*

COmmunis est Doctorum sententia, Missam in loco sacro celebrandam esse, vt testatur Suarez *tom. 3. in 3 part. D. Thom. disput. 81. sect. 3. in princip.* quod habetur etiam ex *can. sicut, can. Missarum, can. hic ergo, can. nullus Presbyter, & can clericos, de consecrat dist. 1.* & ex Trident. Synod. *sess. 22. in decreto de obseruan. & euit. in celebrat. Missar.* vbi aduertunt Doctores, nomine loci sacri, secundum vetera illa iura, Ecclesiam consecratam significari. 1

Notandum tamen, ex vsu eo nomine, etiam significari Ecclesiam benedictam: dummodo Sedis Apostolicæ, vel Episcopi auctoritate ad Sacramenta administranda fundata sit: atque reliqua necessaria adfuerint, argum. gloss. *in cap fin. verb non consecrata, de consecrat. Eccles.* quæ dicit, Ecclesiam non consecratam perfrui eisdem priuilegiis, quibus gaudet consecrata; 2 ident colligi potest ex prædicto Concilio Tridentino *loc. cit.* vt aduertit Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 29. n. 175.* quibus sic positis ad solutionem quæsiti deueniendo.

3 Dico, licere Abbatibus, & Prælatis Regularibus, Ecclesias proprij Ordinis, seu Congregationis solemniter benedicere: etsi earum consecratio illis interdicatur, & hoc per specialia priuilegia Abbatibus concessa; & etiam per indultum à Iulio II. Ordini Minimorum impartitum; hic enim Pontifex concessit prædicto Ordini, quòd Generales, & Visitatores (quos ipsi appellant Vigiles) ac Prouinciales, & eorum Vicesgerentes, possint omnes, & singulas eiusdem Ordinis Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria solemni benedictione benedicere. Ita habetur in *Supplem fol. 8. concess. 19.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Ecclesiastica, §. 12.*

Idem priuilegium concessit Leo X. Fratribus Min. vt habetur in *eod. supplem. fol. 16. concess. 53.* & refertur in *Comp. vbi suprà, §. 14.* per quod prædictus Leo X. concessit Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantiæ, pro eo tempore existentibus, vt omnia, & singula eiusdem Ordinis de Obseruantia, Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria vbicunque existentia, tam recepta, quàm recipienda, ac paramenta, & ornamenta, & alia quæcunque ad diuinum cultum, & vsum Fratrum necessaria, in quibus Chrisma non interuenit, pro eorumdem Fratrum vsu tantùm, solemni benedictione valeant benedicere, & voluit quoad hoc idem possint alij Fratres eiusdem Ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus fuerint deputati; quorum priuilegiorum vigore poterunt etiam Abbates, & alij Prælati virtute communicationis, suas Ecclesias benedicere.

Aliud priuilegium superiùs adductis simile, aliàque Pontificalia Insignia concernens pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Bononiensis, hîc recensetur: cùm in Bullariis communibus minimè reperiatur; cuius tenor est.

Alexander Episcopus Seruus, &c. Cùm sicut dilecti ☜ filij nobilis vir Augustinus Barbarico Dux, & Dominiũ Venet. Nobis nuper fecerunt exponi; ipsi qui ad Monasteria vestra, quorũ videlicet, Monasteriũ S. Antonij, de eorũ iure patronatus existit, singularè gerunt deuotionis affectũ, ad illa pro diuinis audiẽdis officiis nonnunquã accedãt; & pro tẽpore cupiant dicta Monasteria per Nos, illorumque pro tempore existentes Priores fauoribus prosequi gratiosis, ipsorum Ducis, ac Dominij, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinati,

[illegible], & pro tempore exist[illegible]bus Prio[illegible] vt quoties ip[illegible] in quibuscunque Ec[illegible], Missam celebrare contingeret, Mitra, [illegible] & aliis Pontificalibus Insignijs vti, ac bene[illegible] solemnem elargiri valeatis, Apostolica [illegible] Et omnibus vtriusque sexus [illegible], Missis huiusmodi interessentibus [illegible] dummodo aliquis Antistes præsens non fuerit) [illegible] per Episcopos, videlicet quadraginta [illegible] consuetas, quoties Missas huiusmodi [illegible], concedere: ac Ecclesias, Monasteria, [illegible], & alia loca quæcunque dictæ Con[illegible] earumque Cœmeteria pro tẽpore quo[illegible]que polluta, reconciliare perpetuò valeatis. [illegible]bus, Ordinationibus Apostolicis, cæ[illegible] contrariis nequaquam obstantibus, auctori[illegible] tata, tenore præsentium, de specialis dono [illegible] indulgemus. Per hoc autem Constitutioni, [illegible] lationem huiusmodi per Episcopos tan[illegible] præcipit, nullum in posterum volumus præ[illegible]generari. Datum Romæ apud Sanctum Pe[illegible] sub Annulo Piscatoris, die octaua Maij 1493. [illegible] Nostri anno 1.

[illegible] in *lib. priuileg. Canon. Regul. Mediol.* [illegible] pag. 382.

QVÆSITVM X.

An Abbas possit Ecclesias pollutas reconciliare.

SVMMARIVM.

1. *Sacerdos simplex potest Ecclesias tantùm benedictas, si polluantur, reconciliare.*
2. *Ecclesias si sint consecratæ, spectabit ad Episcopum earum reconciliatio.*
3. *Abbates Regulares possunt Ecclesias pollutas reconciliare, aqua prius per Episcopum sacrata; nisi Episcopus distet vltrà duas dietas: quo casu etiam ipsi possunt aquam benedicere.*
4. *Dieta quot milliaria contineat.*

Ecclesiarum aliæ sunt consecratæ, aliæ verò benedictæ, vt *suprà* dictum est: has autem pluribus [illegible] aut violari contingit vt infe[illegible]is pate[illegible] Ecclesias benedictas tantùm, non autem conse[illegible] quilibet simplex Sacerdos reconciliare potest [illegible] ctionem solius aquæ sacratæ. Ita expressè te[illegible] *verb. consecratio*, 2. q. 8. Sot. *in 4. dist.* 13. q. 2. [illegible] Henriq. *de excomm. & interd. lib.* 3. *cap.* 51. §. 5. [illegible] *de Missa cap.* 2[illegible]. §. 6. Azor. *instit. moral. part.* 1. [illegible] *cap.* 26. *q.* 15. Nauar. *in Man cap.* 27. *num.* 151. [illegible] testatur de communi, & D. August. Barbos. *de offic.* [illegible] *st. Episc. p. 2. alleg. at.* 28. *n.* 57. qui plures refert. [illegible]esia verò consecrata reconcilianda est per [illegible]um proprium, vel alienum; cum consensu [illegible] & per aquam ab Episcopo benedictam, vino, [illegible]ere admixtam: & cum verbis, quæ habentur in [illegible] *cali, vel Manuali Romano*; ita habetur in *c. pro*[illegible]*is. & in c. aqua, de consecr. Eccles. vel Altaris*, vt [illegible] Az[illegible] *instit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *q.* 15. & [illegible] *lib* [illegible] *c.* [illegible] *q.* 5. Cened. *ad sex collect.* 135. *num.* 1. [illegible] *Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 36. *art.* 8. *concl.* 2. & [illegible]ct. *sup. citat.* & alij, quos refert, & sequitur [illegible] *& potest. Episc. p.* 2. *al*[illegible]. 28. *n.* 55. Nec [illegible] consecratam reconciliare simplex [illegible], nisi ex commissione Summi Pontificis: [illegible] contrarium esset consuetudo, per *d. c. aqua*, [illegible] consuetudinem, potius esse di[illegible]lam, Episcopus enim nequit ea, quæ

Tamburin. Tom. I.

sunt Ordinis delegare alteri, qui non sit Episcopus; quamuis committat ea, quæ sunt iurisdictionis. Ita Mirand. *loc. cit.* Vgol. *de offic. & potest. Episc. c.* 29. §. 8. *num.* 2. Marian. Alter. *de censur. disp.* 3. *cap.* 4. quos refert D. Aug. Barbos. *loc. citat. num.* 56. Abbates autem, & Prælati Regulares possunt Ecclesias ex quauis causa pollutas, vel violatas reconciliare, aqua per eosdem benedicta; si Episcopus, illas benedicturus obstet, & vltra duas dietas; aliter autem aqua debet per Episcopum sacrari; vt constat ex priuilegio Leonis X. concesso Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantiæ pro tempore existentibus, quod habetur in *suppl. fol.* 116. *concl.* 55. & refertur in *Comp. verb. benedicere Ecclesiast.* §. 14. vbi supradictus Leo X. post alia concessit eisdem, quòd similiter possint reconciliare Ecclesias, &c. quæ quomodolibet sanguinis, vel seminis effusione pollutæ fuerint; & hoc cum aqua per prædictos Prælatos benedicta: præsertim in locis remotis, vbi Episcopum, aquam benedicentem, per duas dietas adire non poterint. Hoc priuilegium refert idem Mirand *loc. cit. conclus.* 3. & Sayr. *de censur. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 31. Vgolin. *d.* §. 8. *num.* 2. D. Aug. Barbos. *loco citato*, *num.* 64. 3

Quælibet autem Dieta continet viginti milliaria, seu septem leucas, vt gloss. *in cap. nonnulli, verbo, vltra dietas, de rescript.* & Henriq. *in Sum. lib.* 9. *cap.* 27. §. 6. *& lib.* 13. *cap.* 51 §. 5. & alij relati per Dom. August. Barbos. *d. alleg.* 28. *num.* 65. 4

Idem priuilegium concessit Iulius II Prælatis Ordinis minimorum, vt habetur in *Supplem fol.* 8. *conclus.* 30. & refertur in eodem *Compend.* vbi supra, §. 13. *qui Iulius II. concessit Prelatis dicti Ordinis Minimorum, vt possint reconciliare suas Ecclesias, sanguinis, siue seminis effusione, seu aliàs quomodocunque pollutas, quoties opus fuerit; aqua tamen prius per aliquem Catholicum Antistitem, vt moris est, benedicta.* Ex quibus satis constat, posse Abbates, & Prælatos, Regulares, suas Ecclesias quomodocunque violatas, siue pollutas, reconciliare, aqua priùs per Episcopum sacrata; qui si vltra duas dietas distauerit, poterunt ipsi aquam, vt suprà, benedicere. Præter prædicta priuilegia Mendicantibus concessa, adsunt etiam aliæ concessiones Monachalibus Ordinibus à Sede Apostolica factæ, vt possint eorum Ecclesias, & earum Cœmeteria, vel alia loca Ecclesiastica, sanguinis, vel seminis effusione, aut alias quouis modo pollutas, vel polluta, reconciliare.

QVÆSITVM XI.

Quibus modis Ecclesia intelligatur polluta.

SVMMARIVM.

1. *Ecclesia quomodo polluatur per sanguinis effusionem, aut homicidium.*
2. *Ecclesia quomodo violetur per seminis effusionem.*
3. *Ecclesia polluitur, si intra illam sepultus fuerit fidelis excommunicatus.*
4. *Ecclesia, an polluatur quando in ea sepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante Baptismum.*
5. *Ecclesia polluitur, quando benedicitur, aut consecratur ab Episcopo excommunicato.*
6. *Ecclesia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorum pars simul ruunt.*
7. *Ecclesia polluta, pollutum etiam censetur Cœmeterium, sed non è contra.*
8. *Pollutio, an quando est occulta, Ecclesia, & Cœmeteria indigeant reconciliatione.*

CVm suprà tractatum sit de Ecclesiæ pollutæ, & violatæ reconciliatione, explicandum videtur non immeritò, quando Ecclesia censeatur polluta; sex autem modis Ecclesiam violari contingit, vt ait Nauar. *in Man. c. 27. à n. 251. vsque ad 254.* exclusiuè, & Sylu. *verb. consecratio, 2. q. 5.* Arm. *eodem verb. n 4.* Roderic. *in Sum. tom. c. 123.* Henriq. *in Summ. lib. 9. de Miss. cap. 27. §. 6.* Mirand. *in Man. Prelat. tom. 1 q. 39. art. 5. concl. 1.* Suar. *tom. 3. disput. 81. sect. 4. per totam.* & alij plures, quos citat D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. alleg. 28. num. 1.*

1 Primus casus est, quando intra eam sanguis humanus iniuriose effunditur, aut causa naturalis eiusdem effusionis, seu mortis alicuius datur, vt habetur in *cap. proposuisti, de consecrat. Eccles.* & in *cap si motum,* & *cap. Ecclesiis, de consecr. dist. 1.* Dicitur, *Intra*, quia requiritur, vt homicidium intra Ecclesiam contingat; si enim extra eam eueniret, non propterea violatur Ecclesia.

Vtrùm autem intelligatur polluta, si homicidium, vel sanguinis iniuriosa effusio in gradibus, vel ante ianuam, vel in ipsa ianua Ecclesiæ contingat, latè explicat Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 27. num. 20. 21. & 22.* Dicitur *Ecclesiam* generaliter, ad comprehendendum tam consecratam, quàm nondum consecratam. Dicitur, *sanguis humanus*; quia si esset sanguis cuiusuis alterius animalis irrationalis, non per hoc pollueretur Ecclesia. Dicitur, *iniuriosè*; quia si naturali modo, aut casu aliquo, vel ob iustam hominis defensionem sanguis fundatur; non propterea censetur polluta Ecclesia; vt tenent communiter Doctores *in dict. cap. proposuisti, de consecrat. Eccles. & cap si Ecclesiam, eodem tit. in 6.* & Syluest. *in verb. consecratio, 2. quæst. 5.*

Nec prætereà intelligeretur polluta: si ioco, aut ludo honesto, & iusto sanguis effunderetur; maximè si sit in parua quantitate, quæ non sufficiet ad Ecclesiæ violationem, vt mox dicemus. Nec si effusio fieret per puerum iudicio carentem, aut stultum, vel amentem; vt ait Nauar. *in Manual. cap. 27. n. 256.* & Doctor. *in d. cap. proposuisti,* Azor. *institut. Moral. part. 1 lib. 10. cap. 26. quæst. 13.* Dixi, *effunditur*, quia non est intelligendum, de modica fusione; vtpotè si gutta sanguinis, etiam iniuriosè, intra Ecclesiam ceciderit: sed de notabili, seu considerabili; quia verbum, *effusio*, denotat largitatem, & copiosum fluxum; arg. text. *in can. sæpè, 41. dist.* & *in can reuertimini, 16. quæst. 1.* notat glos. *in cap cum illorum, 32. verbo, effusionem sanguinis, de sententia excommunicat.* Abb. *in dict. cap. proposuisti.* Quòd si sanguis non fundatur, quamuis ossa, vel membra conterantur, vel frangantur, non polluitur Ecclesia; dummodo inde mors non sequatur, & homicidium sit consummatũ, vt notant Azor. *loc. cit.* Dom. Barbos. *alleg. cit. 28. num. 35.* Suar. *dict. sect. 4. in princ.* subdens, tunc necessarium esse, vt mors ipsa in Ecclesia contingat, aliàs enim homicidium re vera non fit in Ecclesia. Dixi, *aut datur causa*; quia sufficit, vt quis in Ecclesia vulnus accipiat; etiam si extra eam exeat, antequam sanguis effundatur, vel in vase aliquo sanguinem recipiat, si vulnus mortiferum sit, vel graue: vt docent communiter omnes; è contrà non polluitur Ecclesia, quando aliquis extra eam vulneratur, & postea sanguinem in ea fundit; vt tenent gloss. & Doctores *in cap. vnic. de consecration. Eccles. in 6.* & notat Bonac. *in tract. de matrimon. quæst. vltim. punct. vlt. num. 20.* & Suar. *loc. cit.* Dixi *naturæ*[illegible] quia non sufficit, si Iudex in Ecclesia mortis sententiam, contra aliquem ferat; dummodo in ea nulla fiat sanguinis effusio, vt ait Azor. *dict. cap. 26. quæst. 13. versic. quæres.* Dixi, *aut mortis*, quia sufficit, in ea suffocare, aut quolibet alio modo hominem, sine sanguinis effusione, iniquè, & iniuriosè [illegible]ere. Vide si Iudex suspenderet aliquem in [illegible] illam pollueret; non tamen si illum suspenderet super Ecclesiæ tectum, vel eius parietibus, extra illam; quia tunc homicidium non fit intra illam; vt notant Sylu. Nauar. Suar. & alij, *locis citatis.* Sufficiet etiam, si quis intra Ecclesiam pro Fidei defensione vulneretur, aut trucidetur, & sic martyrium subeat; quia Ecclesia tunc non polluitur sanguine Martyris, vt ab ipso fluit; sed polluitur sacrilega actione, & homicidio, quia illud est verè homicidium; ita Syluest. *verb. consecratio, 2. quæst. 5.* Azor. *d. quæst. 13. d. versic. quæres, in fine,* Suar. *d. sect. 4. circa initium.* D. Barbos. *d. alleg. 28. num. 9.* & communiter omnes. Non tamen censeretur polluta Ecclesia, vbi quis intra illam existens, hominem extra eam existentem sagitta, vel tormento immisso percuteret; quamuis è conuerso sufficiat mors, vel effusio facta in Ecclesia per lapidem, vel sagittam, seu tormentum foris immissum, vt tenent Doctores citati.

Secundus casus, in quo dicitur polluta Ecclesia, est per voluntariam in illa humani seminis effusionem, *d. cap. vnic de consecrat. Eccles. lib. 6.* & sufficit seminis emissio, etiam per coniugalem copulam: etiam si intra vas naturale contingeret, vt diximus de effusione sanguinis, per quam etiam polluitur Ecclesia: dummodo intra eandem contingat; quamuis in ipsa Ecclesia materiali non cadat, vt ait Gambarupt. *de casibus reseruat. cap. 15. cas. 6. num. 2.* Barbos. *d. alleg. 28. num. 44.* Dixi, *per voluntariam*, quia non sufficit, si fiat in somniis, vt ait Nauar. *d. cap. 27 num. 252* Sylu. *d. quæst 5* dicentes, quòd fallitur Angel. *in verb. consecratio Eccles. §. 9.* qui existimauit Ecclesiam pollui, si semen humanum per somnium fundatur. Dixi, *Seminis humani*, quia effusio seminis cuiusvis alterius animalis irrationalis ad id non sufficit, vt dictum est *suprà*, circa sanguinis effusionem. 2

Tertius casus est, quando intra eandem Ecclesiam fuerit sepultus aliquis excommunicatus, *cap. consuluisti, de consecrat. Eccles.* vbi statuitur, Cœmeteria, in quibus excommunicati sepeliuntur, esse polluta; quòd maiori ratione erit censendum de Ecclesia, vt censeatur polluta, quando in ea excommunicatus sepeliatur, vt tenent Azor. *d. cap. 26. quæst. 13. versic. tertiò quando,* Henriq. *in Summ lib. 9. de Miss. cap. 27. §. 5. & lib. 13. cap. 51. §. 3.* Suar. *tom. 3. disputat. 81. sect. 4. versic. quarta causa, & de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 2. à num.* [illegible] Reginal. *in prax. for. pœnit. lib. 32. num. 17.* & alij, quos refert Barbos. *d. alleg. 28. num. 52.* 3

Quartus casus est, quando in Ecclesia aliquis paganus, seu infidelis sepelitur, vel sepultus iacet, *cap. Ecclesiam 1. & 2. de consecrat. distinct. 1.* quo casu non modò reconciliari debet Ecclesia; verum etiam parietes illius erunt abradendi; licet in casu præcedenti reconciliatio sufficiat. Videatur latè Suar. *dict. sect. 4. vers quintò violatur;* Bonac. *dict. punct. vltim. num. 23.* dicentes, nomine infidelium, & paganorum, comprehendi etiam pueros, qui ante Baptismum moriuntur: etiam si sint filij fidelium, ita etiam Coninch. *q. 83. artic. 3. dub. 1. num. 234.* contra Sayr. *de censur. lib 5. cap. 16. num. 25.* 4

Quintus casus est, quando Ecclesia per Episcopum publicè excommunicatum consecratur, vt ait Abbas, & alij secuti Ioan. Andr. *in cap. consuluisti, de consecr. Eccles.* 5

Sextus, quando omnes parietes renouantur, scilicet, quando omnes, aut maior eorum pars simul deijciuntur, vt colligitur ex *d. cap. Ecclesiis, de consecrat. distinct. 1.* [illegible] *cap.* [illegible] *extrà de consecrat. Eccles. vel Altar.* & tractat latè Syluest. *verbo, consecratio, 2. quæst. 4.* 6

Est autem notandum, quòd quoties aliqua Ecclesia violatur, 7

violatur, etiam Cœmeterium illi contiguum pollutum censetur: quia nobilius trahit ad se minùs nobile: polluto tamen Cœmeterio, non censetur polluta Ecclesia, etiam illi coniuncta: nec vno Cœmeterio polluto, censetur pollutum aliud Cœmeterium illi contiguum per medium parietem, *cap. si Ecclesiam, de consecrat. Eccles.* in 6. notant Sayr. *d. c.* 16. *n* 18. & Suar *d.* 5. 3. *versic. quinto violatur*, Bonac. Coninch. & alij, *locis citatis*.

5 Est etiam notandum, quòd Ecclesia, & Cœmeteria occulte polluta, quandiu pollutio latet, non indigent reconciliatione; at quando incipit publicari, & manifestari violatio, tunc est necesse, vt Ecclesia reconcilietur; vt aiunt Abbas, Nauar & alij, *locis citatis*. Ex quibus omnibus colligent Abbates, quando Ecclesiæ reconciliatione indigebunt.

QVÆSITVM XII.

An Abbas possit Campanas consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Campanarum vsus antiquus in Ecclesia.*
2 *Campanarum consecratio de iure communi spectat ad Episcopum.*
3 *Abbates possunt Campanas consecrare.*
4 *Exceptio, seu limitatio firmat, atque constituit regulam in contrarium.*

1 EX antiquo more habetur, Ecclesiam consueuisse, Campanas consecrare; quòd probatur ex Concilio Colon. *tit. de constit. & consuetud. cap.* 14. & ex *c.* 1. *de offic. custod.*

2 Hæc autem consecratio de iure spectat ad Episcopum; vt scribunt Durand. *in rational. diuin. offic. lib.* 1. *cap.* 4. Vgolin. *de potest. Episc. cap.* 31. §. 1. *num* 2. Ducantes *de ritib. Eccles. lib.* 1. *cap.* 22. & Cæs. Baron. *tom.* 10. *annal pag.* 810. & Angel. Rocc. *in suo tractatu de Campanis, cap.* 5. vbi tradit formam, & verba consecrationis; forma autem, & verba huiusmodi consecrationis habentur in *Pont. Rom. Clementis VIII. part.* 2. *c.* 370. Dixi, *de iure*, quia ex priuilegio, etiam non Episcopus potest Campanas consecrare; cùm etiam Abbates habeant huiusmodi facultatem, vt patet ex priuilegio sæpiùs citato Vrbani II. Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinen. concesso.

3 Vt ipse, ac eius successores in perpetuum possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione dumtaxat exceptis.

At cùm exceptio, seu limitatio firmet, atque constituat Regulam in contrarium, *cap. Dominus*, 32. *quæst.* 7. dum in prædicto priuilegio non excipitur Campanarum benedictio, videtur, concessa, idipsum expressè patet ex alio priuilegio Pauli III. Abbati Vallis scholarium in Gallia concesso, vbi inter cætera, ei indulsit, vt valeat Campanas consecrare, prout refert Renatus Chopp. *in Monast. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 18. quo priuilegio gaudent omnes Abbates priuilegiorum communicationem eandem obtinentes; & de facto eo vtuntur multi.

* * *

QVÆSITVM XIII.

An Abbas possit consecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest consecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & qualibet alia Ecclesiastica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam Sacram Eucharistiam, necnon quascunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*
2 *Abbas potest benedicere Campanas, tam ad vsum alterius loci, quàm propria Ecclesia.*
3 *Abbates possunt Altaria portatilia, vndecunque ad se venientia, consecrare.*

DIco primò, quòd possunt Abbates cõsecrare Calices, & benedicere Pallas Altaris, ac quæcunque alia ornaměta Ecclesiastica, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendã sacram Eucharistiam; ac similiter quascunque Imagines, etiam si aliunde ad eos deferantur. Ita habetur ex priuilegio Innoc. VIII. Ioan. Abbati Cistercij concesso, sub Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. quinto Idus Aprilis, Pontificatus sui anno quinto, cuius verba sunt hæc. 1

Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorũ prædictorum, nunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalibus, vasculisque ad reponendum sacram Eucharistiam, ac Imaginibus quibuslibet comprehensis, in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices consecrare, tam de dicto Ordine, quàm si ad vos aliundè nonnunquam deferantur, libere, ac licite possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus.

Quæ verba cùm de se sint satis clara, non indigent maiori explicatione.

Dico ergo secundò, Abbatibus non est interdictum, Campanas ad vsum alterius loci, quàm proprij Monasterij, & Ecclesiarum, & locorũ sibi pleno iure subiectorum, consecrare; vt docet communis praxis, & consuetudo, & decisum fuisse refert Macerat. *in decis. Papiæ* 112. *casu* 3. quem refert, & sequitur Ricc. *in collect.* 995. licet contrarium dixerit, *in prax. for. Eccles.* 539. quòd non est verum, immò repugnat praxi, & communi consuetudini. Videmus enim actu, Abbates habentes vsum Pontificalium, consecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas. 2

Idem dicendum puto de Altaribus portatilibus, quod suprà dictum est de Campanis; quia certum est etiam ex communi praxi, & consuetudine, & ex pacifica possessione, in qua prædicti Abbates communiter reperiuntur; Altaria vndecunque ad se delata consecrandi. Nec est etiam verum id, quod idem Riccius ait, *in dicta decis.* 539. nempe, Abbates non posse consecrare Calices, benedicere Corporalia, & Vestes ad vsum aliarum Ecclesiarum; quia licèt id procedere possit de iure, tamen cùm expressis verbis specialiter hoc repetiatur concessum, vt in prædicto priuilegio Innocentij VIII. non debet huiusmodi potestas ipsis negari. 3

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vsum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs concessum fuerit priuilegium v.g. consecrandi, sed prædecedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere; an verò per non vsum, censeatur amissum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vsum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, si occasio, & opportunitas illo vtendi, non se obtulerit.*
2 *Priuilegiarius, si non vtatur priuilegio suo data vtendi occasione, illud amittit, vel ex præscriptione, seu ex vi tacitæ renunciationis.*
3 *Priuilegiarius, per non vsum, non potest amittere priuilegium, si non habeat potestatem renunciandi.*
4 *Prælatus non potest renunciare iuribus, & priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ.*
5 *Renunciatio priuilegij habet speciem alienationis.*
6 *Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij, illud perdere non potest.*

1 DOctores in hac materia distinguere solent, an occasio, & opportunitas sese obtulerit, pro qua priuilegium datum est, qua minimè data, certum est nullo vnquam tempore amitti, quantumcunque priuilegiatus mille annis eo non vtatur, vt probatur ex regul. text. *in l. & Atilicinius ff. de seruit. rust. præd. cum similibus*, de quibus Molin. *de primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 22. cum seqq.* Ratio est, quia si hæc amissio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiatius priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *d. cap. si de terra*, minimè huic voluntati tribui potest, quòd non vtatur priuilegio, eíque renunciare intendat, quando nulla vtendi occasio occurrit, iuxta text. *in l. eius est nolle ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm super de offic. delegat.*

Verùm vtendi occasione oblata, si priuilegiarius 2
suo priuilegio non vtitur, communis resoluit, amitti
priuilegium duplici ex capite, vel præscriptionis, vel
tacitæ renunciationis; concurrentibus scilicet qualitatibus omnibus, quæ in renunciatione expressa re-
quiruntur, & sufficere possunt, id est, quòd scienter 3
voluntariè non vtatur, & potestatem habeat renunciandi, iuxta *d. cap. cùm super.*

Vnde cùm Prælatus non possit renunciare iuri- 4
bus, ac priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ, ex gloss. *recepta, in cap. vlt. 16. quæst. 6.* Syl-
uest. *in Summ. verb. alienatio, num. 18.* cùm talis renun- 5
ciatio sit species alienationis, quæ causam iustam, & Capituli consensum requirit, *cap. 1. de rebus Eccles. non alienan. lib. 6.* ideò Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij perdere illud non potest, Felin. *in cap. cùm omnes, num. 15. de constit.* Eman. Roder. *quæst. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* & in propriis terminis resoluit Paul. Layman, *in quæst. canon. de Prælator. Ecclesiast. elect. quæst. 225.*

DISPVTATIO XXIV.

De præeminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon processiones, & alias sessiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.
II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.
III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.
IV. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.
V. Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóve amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.
VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis, necnon equitationibus solemnibus; & quem Ordinem in illis obseruare debeant.
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt.*
3 *Abbates de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt.*
4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur.*
5 *Respondetur ad obiecta.*

CVm in præsenti Disputatione, de præeminentiis, 1
quæ Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœcesanis, necnon in processionibus, & aliis huiusmodi actibus competunt, agere proposuerim; visum est primùm resoluere, an ipsi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & processiones accedere teneantur: & ab vniuersaliori, atque digniori incipiendo, præsens Quæsitum apposui. An scilicet Abbates ad Generalem

lem Synodum conuocandi sint. Ad quod pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non; nam de iure
1 communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, solum sunt Episcoporum, vt habetur ex *canon. secundò, omnia, 12. distinct.* vbi D. Augustin. ait, *Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarũ auctoritate continentur, neque in Concilijs Episcoporum statuta inueniuntur, &c. sine vlla dubitatione resecanda esse existimo.* & *can. Synodum, dist. 12.* Marcellus Papa Synodum Generalem, Episcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, dist.* [illegible] sic dicitur. *Prima Synodus, scilicet Nicæna, fuit trecentorum decem, & octo Episcoporum; secunda scilicet Constantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Episcoporum; tertia, quæ fuit Ephesina prima, fuit ducentorum Episcoporum, quarta scilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & triginta Sacerdotũ*, id est, vt exposuit gloss. *Episcoporum.* Præterea habetur in Synod. Calcedonen. *art.* 1. quòd Abbas Martinus requisitus à Constantino quodam, vt ipse quoque se subscriberet actis Concilij Ephesini secundi, respondit; non est meum subscribere, Episcoporum tantùm est, & eorum, qui digni sunt. Quæ omnia manifestè indicant, ad Generalem Concilium Episcopos tantùm conuocandos esse; non autem Abbates, ac alios Prælatos Episcopis inferiores.

2 His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbates hodie ad Generale Concilium interesse debere, vt ostendit Michaël Leonicus *in specul. sacrar. car. verb. Abbas.* & habetur in *C. conuenientibus*, vbi Turrecrem. 1. *q. 3.* & ex gloss. *in can. Episcopus* 18. *dist.*

3 Vnde Abbates specialiter de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt; præsertim Abbates, qui iurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apostolicæ sunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, Card.
4 Alban. *de potest. Papæ, part. 2. n. 229.* & patet de facto Abbates multos interuenisse Concilijs Generalibus, præcipuè Ordinis S. P. Benedicti, & eisdem Concilijs subscripsisse, vt in Concilio Florentino sub Eugen. IV. celebrato anno Domini 1439. & in Concilio Lateranen. sub Leone X. & in Concilio Senensi, vt testatur Iacobat. *de Conc. lib. 2. art. 2. n. 41. & 42.* & antiquitus multos Abbates Concilijs interfuisse, & illis subscripsisse ostendemus in *Quæsito sequenti.* Nouissimè in Concilio Tridentino interfuerunt septem Abbates; ac septem Generales Religionum, atque à septima Synodo Generali infrà semper Abbates in ea interue[illegible] vt testantur Iacobat. *cit. de Concil. d. lib. 2. artic. 2.* A[illegible] *instit. Moral. p. 2. lib. 5. c. 11. q. vlt.* & Franciscus à [illegible]lano *in Compend. Conciliorum in princ. prælud.* Q[illegible] anteà voluerunt gloss. *in can conuenientibus, 1.* [illegible] Archid. *in can. statuimus §. sed hoc, 1 q. 1.* idem Ar[illegible] c. & Alex. *in d. can. conuenientib.* idem Alexan. [illegible] *anones, 15. dist.* Dominic. *in c. ad Apostolica, de re* [illegible] *notabilibus*, S. Ant. 3. *part. Sum. tit. 24. cap. 2.* [illegible] obiecta in contrarium respondetur, quòd li[illegible] iure communi Abbates non sint ad Generalem Sy[illegible]um conuocandi, cùm simpliciter, & propriè [illegible]um ad Episcopos spectet in ea interuenire, vt probant Bellarm. *de controuers. Christ. Fid tom. 1. de Conc.* [illegible] *Eccles. lib. 1. cap. 15.* Azor. *d. lib. 5. cap. 11.* tamen ex P[illegible]legio Sedis Apostolicæ, vel ex consuetudine nihil obstat, quòd ad eam sint conuocandi, vt de facto di[illegible]us, illos conuocatos fuisse, ac in nonnullis Generalibus Concilijs interfuisse. Ita Dominicus, D. An[illegible]nus, Archidiaconus, & Cardinalis Alexandrin. B[illegible] & Brixien. apud Iacobat. *loc. cit. col. 8. vers. sed contrarium, litera D. & col. 16. vers. hodie tamen, litera etiam D.*

[illegible] ex eo, quia in Concilijs alij intersunt, vt Iudices qui dicuntur suffragium decisiuum habere; alij vt disputando examinent difficultates, qui dicũtur habere suffragium consultiuum; alij, vt ministrent, quales sunt Notarij, & Custodes; alij vt defendant Concilium, videndum est, an Abbates habeant in Synodo Generali suffragium consultiuum, vel decisiuum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, sunt de necessitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi*, & num. 5.
2 *Abbates habent in Concilijs votum decisiuum, sicut Episcopi.*
3 *Abbates primis sex Concilijs non fuerant vocati, quia erant subditi Episcopis.*
4 *Abbates à quo tempore citra ad Generalia Concilia admitti, & in ijs se subscribere cœperint.*
5 *Generales Religionum ad Concilium vocandi sunt.*
6 *Abbates plures, qui Generalibus Concilijs interfuerunt, referuntur.*
7 *Abbates quidam Congregationis Vallis, Vmbrosæ, qui Concilijs Generalibus interfuerunt, recensentur.*
8 *Prælati inferiores Episcopis, Concilijs interuenire debent.*
9 *Abbates, & alij Prælati, vt sciant quando Concilijs debent interuenire, citandi sunt.*

PAnormitanus *in quæst. 1.* quæ incipit, *Episcopus, & quidem Rector, n. 28. circa finem*, ait, quòd Abbates 1
habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, sunt de necessitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi; 2
habéntque in ea votum decisiuum, sicut, & Episcopi: hoc probatur ex *c. conuenientibus, 1. q. 7.* vbi dicitur, quòd Abbas in Concilio Papæ locum tenuit; & Abbates quamplures vocem decisiuam in Concilio dederunt, sicut Episcopi.

Præterea in *c. Adrianus il 2. 63. dist.* dicitur, quòd Synodus illa celebrata fuit à 143. Religiosissimis Episcopis, & Abbatibus, & sic illic Abbates Episcopis comparantur.

Insuper glos. *in d. can. conuenientibus, verb. Monachi.* ait, Abbates debere Concilio interesse; licèt secùs dicat de Monachis simplicibus.

Et licèt in primis illis sex Concilijs Abbates voca- 3
ti non sint, nec interfuerint, id factum fuit, eo quia tunc Abbates erant Episcopis subiecti, nec dum exemptionis priuilegio à Romana Ecclesia muniti; vnde Conciliorum decreta ipsis Abbatibus Episcopi tradebant, & denunciabant, & vt ea susciperent, eisque parerent sua auctoritate præcipiebant. *can. decernimus, 18. dist.*

Postea à tempore septimæ Synodi citra cœperunt 4
Abbates ad Oecumenica Concilia admitti, vt patet in *d. can. conuenientibus, & d. can. Adrianus 2.* & sic consuetudine introductum est, vt etiam Abbates Episcopalem, seu quasi iurisdictionem habentes, necnon etiam Religionum Generales in Generali Synodo tanquam Iudices intersint, ac in ea se subscribant, 5
suffragium decisiuum, ac definiendi ius habentes. ita Iacobat. *de Concil. lib. 2. a. 2.* vbi plures citat, Bellarm. *de Concil. & Eccles lib. 1. cap. 15. vers. ad Catholicorum*, Azor. *instit. Moral. part. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt.* Et hoc est intelligendum tam de Abbatibus secularibus,

quàm de Regularibus, dummodo quasi Episcopalem iurisdictionem habeant, vt ex citatis Doctoribus colligitur. Ex his patet, antiquum esse in Ecclesia Dei, Abbates in Conciliis suffragium dare, vt ex eorum ioscriptionibus, in fine cuiuslibet Concilij appositis, potest inrueri.

7 Et primò in Concilio Toletano circa tempora Agathonis Papæ, vel secundùm alios, Leonis Papæ II. anno 681. vel, vt alij dicunt, 685. In quo D. Samuel, D. Gundalphus, D. Lefrasias, D. Theodoratus, D. Bateradus post subscriptionem Episcoporum eisdem Conciliis interfuerunt, & se subscripserunt. Et in alio Concilio Toletano 8. anno 653. celebrato sub Martino I. D. Fugitiuos, D. Anatolius, D. Eotychius, D. Ildephonsus, D. Semptonius, D. Eumetius, D. Quiriacus, D. Motatius, D. Ioannes, D. Secuodinus, omnes Abbates, qui si ab Episcopis tunc temporis non erant exempti, & tamen eisdem Conciliis se subscripserunt, multò magis Abbates exempti. Idem videri potest in aliis Conciliis, & præcipuè in Lateran. sub Innocentio III. anno 1215. cui multi Abbates subscripserunt, sicut testantur acta eiusdem Concilij *in fin.* aliquando etiam pro Episcopis, & tanquam eorum Vicarij subscripserunt, vt videre est in Concilio Cabilonen. tempore Vitaliani Papæ celebrato. Ne autem prolixus videar, omnes Abbates, qui aliis Conciliis, vsque ad Conc. Florentinum subscripsetūt, omittam, & breuiter dicam, quòd Concil. Florentino, Lateranensi, aliísque Conciliis, ac postremò Tridentioo, Abbates multi subscripsetunt: de Conciliis Florent. Abbatum subscriptione vide in actis eiusdem Concilij, celebrati sub Eugenio IV. anno Dom. 1439. inter quos libuit mihi quosdam Abbates meæ Religionis Vallis Vmbrosæ peritissimos, hic apponere, non omnes, sed aliquos, qui fuetunt isti, nimirum Reuerendissimus D. Placidus, Abbas Generalis Vallis Vmbrosæ, D. Benedictus Abbas S. Pancratij de Florentia, D. Franciscus Abbas S. Mariæ de Pacciano, D. Ioannes Gratianus Abbas de Ripolis prope Florētiam, D. Berraccius Abbas Sanctæ Mariæ de Monte plano, D. Bartholomæus Abbas Sanctæ Mariæ de Bibona, & multi alij ex omnium Monachorum Ordinibus. Multi enim annotati non fuerunt in actibus huius Concilij, quia priusquam subscriptio fieret discesserunt; & Concilio Lateranen. multi subscripserunt Abbates diuersarum Religionum, & ex Religione mea Vallis Vmbrosæ inter alios D. Blasius Milanesius Abbas Generalis, vir vndequaque insignis. Ita habetur in fine eiusdem Conceleb. sub Iulio II. & Leone X. an. 1517. Concilio Tridentino subscripserunt similiter Abbates, inter quos fuerunt Ludouicus de Baiseij Gallus, Abbas Cisterciensis, D. Stephanus de Nauariæ Abbas S. Mariæ Gratiarum prope Placentiam, D. Augustinus Losqus Hispanus Abbas S. Benedicti de Ferraria Casinensis, D. Eusichius de Cordes Autuerpiensis Abbas pro titulo.

8 Non solùm Abbates, verùm etiam alij Prælati inferiores ad Concilium admittendi sunt, & possunt in Concilio proponere, vt habetur in *can. vbi nam* 96. *distinct.* Et completo Concilio, Cardinales, Episcopi, & Abbates subnotabunt eorum nomina, imponendo suæ dignitatis titulos, eo modo, vt dictum est in subscriptione particularium suprà relatorum, qui cum proprio nomine etiam titulum dignitatis apposuerūt: ita seruatum fuisse in Concil. Eugenij IV. Ferrariæ incepto, & Florentiæ completo, affirmat Alphons. Aluarez *in Thesaur. Christian. Relig. cap.* 51. §. 2. *num* 34.

9 Ad hoc autem, vt sciant Abbates, & alij Prælati, qui debent interesse Conciliis, quando ad ea accedere debeant, citandi sont: forma autem citationis erit, quòd Summus Pontifex, vel eius Legatus iubeat, vt omnes Prælati veniant ad Concilium Generale, assignando eis tempus, & locum; ita notatur in *l. aut qui aliter ff. quod vi:* aut citatio, quam facit Summus Pontifex, debet fieri per literas Apostolicas, vt habetur in *c. dilecti, de dolo, & contumacia, in verb. volentes*; quæ verò fit à Legato Papæ, debet fieri per litteras continentes tenorem literarum Apostolicarum, ex *cap. cum in iure, de offic. deleg.*

QVÆSITVM III.

Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Oecumenica Synodo primum locum post Episcopum iuniorem, vel illius Procuratorem, habere debent.*

2 *Abbates precedunt Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, quia sunt in priori gradu dignitatis post Episcopum.*

3 *Abbates inter seipsos illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula prius approbata fuit.*

4 *Abbates Canonicorum Regularium Lateranens. & Abbates Monachorum Casinensium in Conciliis Generalibus, quam precedentiam inter se obseruent.*

5 *Inter Abbates eiusdem Ordinis prior ad Abbatiam assumptus precedere debet.*

Respondeo, cùm in Synodo Oecumenica præter Episcopos, solùm Abbates, ac Ordinum Generales interesse debeant; locus Abbatum erit immediatè post Episcopum Iuniorem, vt docent Panotm. *in c.* 2. *num* 2. *de indic. & in cap. ex ore, num.* 3. *de priuileg.* Thom. Campeg. *de Concil. cap.* 15. *num.* 17. *& seq.* Flau. Chetub. *in Compend. Bullar tom.* 2. *constit.* 24. *Py IV.* Et debent sedere ante Episcoporū absentium Procuratores, prout etiā obseruatur in Synodo Prouinciali, & tradit Franc. Leo *in Thes. for. Eccles. part.* 1. *c.* 9. *n.* 5. 1

Vnde illi præcedent Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, eo quia Abbatia est in priori dignitatis gradu post Episcopatum, vt patet ex *can. si quis deinceps*, 16. *q.* 7. & per plura alia loca Iuris Canonici, quæ infrà suo loco afferemus; tradit etiam Cardinal. Iacobat. *lib.* 1. *tractat de Concil. titul. de ordine sedend. in Concil. circa fin. vers. post præmissas.* 2

Inter seipsos primum locum obtinebunt Abbates illius Ordinis, cuius Regula priùs a Sede Apostolica approbata fuit. 3

Aduerto autem, quòd ex Abbatibus Congregationis Canonicorum Regularium Lateranens. & Congregationis Casinens. quamuis ex decreto à Pio IV. confirmato, quando capitulariter cum suis Monachis incedunt, primus locus Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranensis Congregationis debeatur; tamen vt ex eodem decreto habetur, quando de perse, absque eorum Conuentibus in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & aliis actibus publicis, & priuatis interuenerint, præcedent, ac præferendi erunt, digniorémque locum obtinebunt, qui Priores ad Abbatiam promoti fuerunt, nec dignitas à Congregatione, & Ordine, sed à promotione attendenda est, vt habetur in d. decreto, quod refert Nauar. *in comment.* 4. *de Reg. num.* 5. & nos late infrà *Disput. seq. quæst.* 1. 4

Inter Abbates autem eiusdem Ordinis, ille digniorem locum obtinebit, qui prior ad Abbatialem dignitatem assumptus fuit; *l.* 1. *ff. de Albo scribendo l.* 1. *Cod.* 5

Cod. de conſul. lib. 12. & dicemus latè infrà in hac diſputatione.

QVÆSITVM IV.

Vtrum Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœceſanam Synodum accedere non tenentur.* Limita, vt num. 3. & 4.

2 *Accedere ad Synodum Epiſcopi eſt ſignum ſubiectionis.*

5 *Abbates ſi eſſent Parochialium Rectores, tenerentur ad Synodum accedere, etiam ſi eſſent nullius Diœceſis*, ſed limita, vt num. 6.

7 *Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius, nihil exempeis in Synodo præcipere poteſt extra ea, quæ animarum curam concernunt.*

8 *Abbates, & Prælati ſeculares, etiam exempti, ad Diœceſanam Synodum accedere tenentur.*

9 *Abbates, & Prælati inferiores in Synodis Prouincialibus deciſiuum votum habent.*

10 *Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum conſultiuum, tantùm habent.*

1 CErtum, & indubitatum eſt, Abbates, & Prælatos Regulares exemptos nullo modo ad Synodum Diœceſanam accedere teneri, *cap. ex ore*, & [illegible] Panorm. *num. 1. de priuileg.* gloſſ. *cap. vt Apoſtolicæ verb. videtur, & cap. exemptione, verb. curam, de priuileg. in 6.* Archidiac. *c. Abbates col. fin. 18. quæſt. 2.* Feden. *conſ.* 183. & alij communiter, & clarè colligitur ex Conc. Trid. *ſeſſ. 14 de reformat. cap. 2.* vbi ſic habetur *Synodi quoque Diœceſanæ celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, accedere teneantur.*

2 At Abbates Regulares Capitulis Generalibus ſubduntur, ergo ex diſpoſitione Concilij ad Synodum [illegible] edere non tenentur.

3 Præterea probatur, nam accedere ad Synodum Epiſcopi, eſt ſignum ſubiectionis, *cap. fin. de cauſ. p[illegible]ſſ. & propriet.* Speculat. *de teſtam. §. nunc videndum, verſ. intendit probare*, Nicol. Mil *in repertor. verb. [illegible]iſcopus §. 1.* & apud omnes indubitatum eſſe, ait [illegible] n. Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 4. quæſt.* 9. *num. 1.* At Abbates exempti ſunt ab Epiſcopali [illegible] dictione (eos enim, vt tales ſupponimus, & de [illegible] modò loquimur) ergo non debent ad Synodum, ab ipſo Epiſcopo conuocatam accedere; alias [illegible] nihil operaretur exemptio.

Limitatur tamen, niſi adſit conſuetudo, vt ad Synodum vocentur per *can. fin.* 18. *quæſt. 2.* Vel niſi ha-
4 beant Capellas, & Eccleſias Parochiales cum cura animarum, etiam ſuo Monaſterio annexas; quia tunc [illegible] Synodum accedere tenentur, ſiue exempti ſint, ſiue non, vel mittere Capellanos, qui illas adminiſtrant [illegible] t. *in d. cap. ex ore, de priuileg. & cap. 1.* iuncta [illegible] *verb. in [illegible]ituta, de priuil. in 6. & cap. quod ſu[illegible]*, iuncta gl[illegible]ſ. *de maiorit. & obed.* Concil. Tri[illegible] d. [illegible]ap. 2. ibi. *Ratione tamen Parochialium, aut [illegible] ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debe[illegible], qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, [illegible] interſe.* Et ratio eſt; quia cùm Regulares [illegible] ſolùm, quoad curam animarum, correctio[illegible] [illegible]tationi Epiſcopi, ex diſpoſitione eiuſdem C[illegible] *25. de Regul. cap.* 11. debent ad Synodum conuenire, ad hoc, vt de eius ſtatutis, & ordinationibus informentur. Præterea id etiam probatur ex illis verbis Concilij eiuſd *cap. 2. d. ſeſſ. 24. de reformat.* per quæ ſtatuitur, quòd ad Synodum Diœceſanam omnes illi accedere debeant, qui aliàs, ceſſante priuilegio exemptionis, ad eam accedere tenerentur; at Parochialium Eccleſiarum Rectores, ceſſante priuilegio exemptionis, Synodo intereſſe tenentur, *d. cap. quod ſuper his de maiorit. & obed.* ergo, &c. Atque ita Ioan. Franc. Leo *in Theſaur. fori Eccleſ. part. 1. cap. 9. num.* 13. Piaſec. *in praxi noua Epiſc. part. 2. c. 2. num.* 2. & Dominus meus Ioan. Anton. Maſſobr. *de Synod. Diœceſ. cap. 3. dub. 2. d. num. 2.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg.* 93. *num.* 5. Laurent. de Peirin. *in expoſit. Conſtitut. 2. Iuly I I pro ſuo Ord. Minim. num. 64. tom. 1.*

Immò ſi Abbates eſſent Parochialium Rectores, 5 tenerentur, ad Synodum venire, etiam ſi ſint nullius Diœceſis, tunc enim accedere debent ad Synodum viciniorem, vt deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, refert Franc. Leo, *loc. cit.* & tenent Sayr. *in florib. deciſ. ſub tit. de offic. Ordin deciſ.* 11. citatus à Riccio, *in collect. deciſ. part. 4. collect.* 1153. Piaſec. *d. num. 2. verſ. & non ſolùm*, D. Auguſtin. Barboſ. *d. alleg.* 93. *num.* 7. & ad id cogi poterunt dicti Rectores Regulares per cenſuras Eccleſiaſticas, *d. cap. quod ſuper his*, Maſſobr. *d. cap. 3. num* 7. Laurent. de Peirin. *locatiam cit. num* 65.

Hoc tamen ſublimita, niſi habeant priuilegium 6 non veniendi ad Synodum, *cap. nimis praua. de exceſſ. Prælat. cap. quoniam per Confeſſionem, de priuileg.* Hoſtienſ. & Imol. apud Eraſm. Cokier. *d. quæſt. 19. num. 5.* Maſſobr. *d. dub. 2. num.* 3. vel vt idem Maſſobr. *ſubdit. num. 4.*) niſi eſſent iam in poſſeſſione, & conſuetudine non veniendi: tenentur etiam Abbates in Synodo comparere, ſi citentur, vel aduerſus illos opponantur querelæ in iis caſibus, in quibus Epiſcopus contra ipſos ordinaria, vel delegata iuriſdictione procedere poteſt, per *can. propter*, 18. *diſt.* Piaſec *d. num. 2. verſ. etſi citentur.* Et notandum, quòd Epiſco- 7 pus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis ad Synodum accedentibus, præcipere poteſt, extra ea, quæ animarum curam concernunt; vt docent Gemlo. *in can. Epiſcopus, num. 2.* vbi etiam Præpoſit. *num. 1. 18. diſt.* Felio. *in cap. quod ſuper his, num. 1. de maiorit. & obed.* Bottæus *in tract. de Synod. part. 2. num. 4.*

Abbates autem ſeculares, etiam ſi ſint exempti ad 8 Epiſcopalem, ſeu Diœceſanam Synodum venire tenentur ex Concil. Tridentin. *d. cap. 2.* vbi ſtatueos, vt exempti omnes, qui aliàs ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, ad Synodum Diœceſanam accedere teneantur, videtur etiam includere Abbates ſeculares exemptos, ipſi enim ceſſante exemptione ad Synodum ab Epiſcopo Diœceſano conuocatam venire, illique parere tenerentur, & contumaces per Eccleſiaſticas cenſuras compelli poſſent, *d. cap. quod ſuper his*, & 9 ibi communiter Doctores *de maiorit. & obed.* & cùm nullis Generalibus Capitulis ſubdantur, Concilium non videtur eos ab huiuſmodi ſubiectione excludere.

Ad Prouincialem autem Synodum Abbates, & Prælati inferiores, exempti omnes accedere non coguntur, ſed ij tantùm, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, ex Conc. Trid *d. cap. 2. ſeſſ.* 14. & hi vocem, & votum deciſiuum in eo habent.

Eorum autem Procuratores vocem tantùm conſul- 10 tiuam habere poſſunt, vt ſuper *d. cap. 2.* deciſum fuiſſe, teſtatur Franc. Leo *in Theſauro for. Eccleſ. part. 1. c. 9. num* 7. qui procuratores in ea ſedere habent poſt Procuratores Epiſcoporum abſentium.

QVÆSITVM V.

Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóve amictu, ac quibus ornamentis in ea uti debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbatibus in Synodo primus locus post Episcopum competit.*
2 *Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.*
3 *Canonici Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, præcedunt Abbates; secus autem si collegialiter non incedunt*, & num. 5.
4 *Abbates titulares, vel habentes usum Mitræ, Commendatarios præcedunt.*
5 *Abbates Commendatarij, omnésque alij Prælati inferiores, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes.*

HEnricus Bottæus *in tract. suo de Synodo, part.3. num.* 10. *& seqq.* agens de locis, quæ in sedendo in Diœcesana Synodo interessentibus competunt,
1 primum locum post Episcopum Abbatibus assignat: & hoc iure merito, nam Abbatia est dignitas prima post Episcopalem, vt notat Bald. *in cap. pastoralis,* gloss. *in verb. Superioris, de offic. delegat.* quem sequuntur ibi Fel. *col.4.* & Modern.est text. *in auth habita C. ne filius pro patre, & in cap. decernimus de iudic. c.fin de offic. deleg. in* 6. cum similibus allegatis per Decium *in d.cap.decernimus,* in quibus Abbas no-
2 minatur primo loco post Episcopum, at ex priori nominatione maior dignitas arguitur, gloss *in can.bene, verb. Mediolanen.*96. *dist.*
3 Sed limitatur hoc modo, scilicet, vt non præcedant Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, quia cùm tunc repræsentent Cathedralem Ecclesiam, quæ semper plus aliis honorari debet, sunt Abbatibus præferendi, Dominic. *in cap. quamuis il* 1. *§. quamquam* 3. *not. de prebend. in* 6. Felin. *in cap. postulasti num.4. vers. salus tertiò, de rescript.* Cassan. *in Catalog glor mund. part.4 consid.*32. Graff. *dec.aur.part.1.lib.3.c.5.n.*13. & Franc.Leo *in Thesaur. fori Eccles. part.1. cap. 2. num.*51.
Quando autem Canonici, & dignitates Cathedralium non collegialiter, sed singulariter incedunt, vel sedent, tunc Abbates benedicti habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, illos præcedunt Cassan. *d.consid.*32. Nauar. *consil.2. de maiorit. & obed. p.*1. Felin. *vbi proximè* Franc.Leo *d.cap.2.& cap.9.num.5.* & præcedunt omnes alios Abbates vsum Mitræ, & Baculi non habentes, Nauar. *consil.*1. *num.5. eod.tit.*
4 Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ Commendatarios denique præcedunt, vt decisum fuisse à Sacra Congregatione, refert idem Franc. Leo *d. c.9.*
5 *num.* 4. At Abbates Commendatarij, omnésque alij Abbates tam seculares quàm Regulares, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes, vel sedentes: omnes enim, qui sunt capita Ecclesiarum, in quibus habent iurisdictionem in foro contentioso super eos, qui sunt de suo Collegio, de iure non solùm dicuntur habere dignitatem, verùm etiam sunt Ecclesiæ Prælati, gloss. *in cap. cùm Ecclesiarum,* vbi Panormit.*n.*10.*de offic. Ord.* Cassan. *d. consid.*32. *& consid.*34. Nauar. *cons.4. num.*1. *&* 3. *tit. de maiorit. & obed.* Franc. Leo *d. cap.9. num* 5. de quibus omnibus *in Disputatione de præcedentia Abbatum, & Prælatorum inferiorum* latiùs dictum fuit.

QVÆSITVM VI.

Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis, necnon equitationibus solemnibus, & quem ordinem in illis obseruare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, vtentes Mitra, & aliis Pontificalibus in Conciliis, & Synodis, ornantur Mitris auriphrygiatis, laminas aureis, vel argenteas non habentibus, sed limita*, vt num.3. & 4.
2 *Abbates non exempti in Conciliis, & Synodis vtuntur Mitris simplicibus albis, & planis.*
3 *Abbates in Conciliis, & Synodis, & publicis sessionibus Pluuiali rubeo induuntur.*
5 *Locus Abbatum in Conciliis, & Synodis qualis esse debeat.*
6 *Abbates Vrbis in Coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos*, & num.10.
7 *Abbates in processionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.*
8 *Abbates in Capella Pontificia, & Consistorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.*
9 *Abbates in equitationibus solemnibus cum paramentis, vel sine, equitant immediatè ante Episcopos non assistentes.*
11 *Exempla prædictarum præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum aliis Prælatis in Capella Pontificia, & in processione Corporis Christi recensentur.*

AMictus, & ornamenta Abbatum in Conciliis, & Synodis, non solùm in Cæremoniariis inferius citandis determinantur, verùm etiam in sacris Canonibus, & Doctoribus; videatur, *cap. vt Apostolica, de priuileg. in* 6. in quibus statuitur, vt Ab- 1
bates, quibus ex priuilegio concessum est, vt Mitra, & aliis Pontificalibus vti possint, si exempti sunt, in Conciliis, & Synodis Mitras auriphrygiatas, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentes, gestare poterunt.
Quòd si exempti non sint, simplicibus albis, & 2
planis vtantur, notant Ioan.Andr.Franch.& alij, *ibid.* Speculat. *lib.4. part.4. rub. de priuileg. & excess. priuilegiat.num.*9 Nicolaus Boher *de auctor.magni Concily part.1. num.*15.
Quòd autem Abbates exempti in Synodis vti pos- 3
sint Mitris auriphrygiatis, intelligendum est in Synodis, & Conciliis Prouincialibus, & Diœcesanis; non autem in Concilio Generali, in quo nec Episcopi vti possunt Mitris auriphrygiatis, sed tantùm planis, & albis. Ita Cardin. Iacobat. *de concil. lib.1. rub. de loco seden. in Concil. vers. post præmissos sedebunt Abbates.*
Quibus sic in Sacris Canon.& Doct. ostensis, circa eadem clariùs, quoad ornatum, ordinem, & locum Abbatum in Conciliis, & Synodis, adnotat Andreas Piscara *in Praxi Cæremoniarum lib.1. sect.9. cap.8.* scilicet, quòd cùm Abbates habeant in Conciliis Generalibus, & Synodis de iure votum decisiuum, & consultiuum, vt diximus, oportet quòd non solùm ad prædicta Concilia accedant, sed io publica 4
sessione Pluuiali rubeo induti, cum Mitra simplici sedeant, quod etiam habetur in *Cærem. Rom. lib.1. sess.14. cap.3.*

Notat

5 Notat ſimiliter idem Andreas Piſcara, *loc.cit.* quòd Abbatis locus tam in Concilio prouinciali, quàm Generali, erit poſt Epiſcopos immediatè; habetur etiam ex *Cærem. Epiſc. lib.2. cap.31.* Si verò Diœceſanæ Synodo interſint, cùm capitulariter Canonici ſimul cum Epiſcopo conneniant, tunc exiſtente Epiſcopo cum ſuis Canonicis (qui cum illo vnum corpus efficiunt) à latere dextero; Abbates à latere ſiniſtro ante omnes ſedebunt: in reliquis verò publicis functionibus Abbates ſedere ſemper conſueuerunt
6 immediatè poſt Epiſcnpos: immò Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos ſedentes inter aſſiſtentes Epiſcupos; nunc verò iuxta emendati Cæremonialis regulas eorum locus mutatus eſt, vt infrà.

7 Notandum eſt etiam eum ſuptadicto Andrea, quod Abbates in proceſſionibus Pluuialibus induti cum Mitris procedunt, & ita etiàm parati Sanctorum Corpora, vel Reliqnias deferre conſueuerunt, ſicut in proceſſione ſolemni à Sancto Carolo Archiepiſcopo Mediolanenſi celebrata, Abbates Caſinenſes Corpus Sancti Simpliciani ſolemniter, vnà cum ipſo Archiepiſcopo, tranſtuliſſe, legitur *in Vita eiuſdem S. Caroli* à Guſan. *deſcripta.* Hæc notat ſuptadictus Andreas Piſcar. *loc. cit.*

Quo verò ad Capellam Pontificiam, & Conſiſtorium, & ſolemnem æquitationem, necnon permixtim quoad alia in Quæſito præſenti inſinuata, notanda ſunt ea, quæ ſcribit Michaël Lennicus *in ſuo Speculo ſacrarum Cæremoniarum, verb. Abbas, §. Abba-*
8 *tis*, prærogatiuæ, & præeminentiæ, nimirùm, quòd in Capella Pontificia, & in publicis Conſiſt. pro Canonizatione Sanctorum, Abbates induti ſuis qootidianis veſtibus ſedeant poſt Epiſcopos non aſſiſtentes; & ab vltimo illorum in Miſſis digniot pacem recipit, quam aliis ſui Ordinis diſtribuit. Non intelliguntur tamen propterea præcedere Protonotarios; quia poſt Epiſcopos non aſſiſtentes pacem recipiunt; nam thurificatio ipſa gradus melius diſtinguit, quàm pax: thurificantur enim in eadem Capella poſt vltimum Protonotarium immediatè, & poſt eundem feria ſexta maioris hebdomadæ, Crucem adorant; candelas verò, cineres, palmas, & agnos, quando dantur, recipiunt Pluuialibus, & Mitris induti, poſt Epiſcopos non aſſiſtentes; ratione enim paramentorum tunc Protonotariis præferuntur; eo caſu tamen oſculantur (vt Graſſus inſinuat in *diariis ad annum.* 1513. Conc. Lateran. *ſeſſ.* 8.) pedem Pontificis, & non genu.

9 In equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel etiam ſine paramentis, equitant immediatè ante Epiſcopos non aſſiſtentes, vel poſt Protonotarios, ſi eis poſt Pontificem equitandum eſt: nam Protonotarij ſemper equitant poſt Pontificem.

In die verò Coronationis noui Pontificis Maximi in proceſſione ad Baſilicam Sancti Petri, in qua ſolemni ad Lateranum equitatione Abbates Vrbis induti Cappis, & Pileis ſolitis, vel Pluuialibus, & Mitris, ſi in ſacris veſtibus equitandum ſit, ex antiquiſſima Romanæ Eccleſiæ conſuetudine præcedebant Archiepiſcopis, & Epiſcopis omnibus, non aſſiſtentibus; atque inter ipſos, ac Prælatos aſſiſtentes æquitant, vel incedunt. In Lateranenſi Concilio ſub Iulio II. Abbates Vrbis ſederunt ſuper alios omnes, vt notat Graſſ. *in diar. ſeſſ.* 1. *Lateranenſ. Concilij*; ita refert. Idem Leonicus *loc. cit.*

In proceſſione diei Corporis Chriſti an. 1606. poſt Pœnitentiarios inceſſerunt duo Abbates Mitrati, & poſt eos Epiſcopi non aſſiſtentes. Refert Mucantius Iunior *in diariis ſuis.*

Abbas Generalis Monachorum Montis Oliueti die Pentecoſtes in Capella Pontificis Ferrariæ ann. Chriſti 1598. ſedit poſt vltimum Protonotarium, quia in ſede Epiſcoporum non aſſiſtentium ſedere non potuit, quia locus non aderat, poſt quem ſedere debuiſſet, ſi fuiſſent præſentes, aliorum Ordinum Generales ex decreto Greg. XIII. an. 1580. de quo Mucantius idem *in fin. tom.* 1. *Diar. & princ.* 2.

Inter Abbatem Generalem Ordinis S. Baſilij, & Generalem Ordinis Minorum Conuentualium, ac Procuratores Prædicatorum, & S. Auguſtini Eremitarum, anno 1605. primo Pontificis Pauli V. orta eſt diſcordia de præcedentia, declaratum fuit ad fauorem Abbatis; quia ſic etiam deciſum fuerat tempore Clementis VIII. die 28. Iun. 1697. & etiam ſub Greg. XIII. Abbates ſedebant ante omnes Generales Mendicantium; quia dictum eſt, quòd Ordo S. Baſilij eſt antiquiſſimus omnium Ordinum Monachorum, proptereà in feſto Natiuitatis eiuſdem anni ſedit poſt Pœnitentiarios paratos immediatè; & aſſeuerat *in Diariis ſuis* Mucantius Iunior. *per Congregationem Sacrorum Rituum eodem anno ad fauorem eiuſd. Abbatis declaratum fuiſſe lib.* 7. *Diar.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum congregare.

SVMMARIVM.

1 *Synodorum genera quot ſint.*

2 *Abbates, & Prælati omnes, qui ſunt locorum Ordinarij, poſſunt Synodum congregare eodem iure, quo poſſunt Epiſcopi.*

3 *Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recenſentur.*

PRo maiori intelligentia huius Quæſiti ſciendum, 1
tria eſſe genera Synodorum: Alia enim eſt Synodus Generalis, ad quam de iure conuenire debent omnes Epiſcopi, ac de conſuetudine, vel priuilegio etiam Abbates, & Generales Ordinum, vt *ſuprà* viſum fuit; Alia eſt Prouincialis, & ad eam congregantur omnes alicuius certæ Prouinciæ Epiſcopi, *c. porrò, diſt.* 3. Tertia eſt Synodus Diœceſana, quam ad obuiandum Eccleſiarum incommodis in dies naſcentibus, & ad mores Cleri reformandos, ac controuerſias componendas, ordinarunt Sacri Canones, ac Sacroſancta Tridentina Synodus, à quolibet Epiſcopo in ſua Diœceſi ſemel in anno congregari, *can. quoniam*, 18 *diſt.* Conc.
Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 2. Huiuſmodi Synodum 2
Diœceſanam congregare poſſunt omnes illi Abbates tam ſeculares, quàm Regulares, qui ſunt locorum Ordinarij eodem iure quo poſſunt Epiſcopi. Nam cùm congregatio Synodi ſpectet ad poteſtatem iuriſdictionis, non autem ad poteſtatem Ordinis, non eſt cur Abbates, qui ſunt locorum Ordinarij, & habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ac Regulariter poſſunt omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, iuxta gloſſ. *notab. in Clem* 1. *verb. proprij, de reb Eccleſ. non alienandis*, non poſſint illam congregare, prout illam actu congregarunt, & congregant Abbates Caſinen. in ſua Diœceſi D. Germani, multos ab hinc annos, nempe an 1286. ſub Honorio IV. & poſtmodum continuarunt illam congregare vſque ad præſentem annum 1626. in quo D. Simplicius Caffarellus eiuſdem Monaſterij Abbas, & illius Diœceſis Ordinarius, eam congregauit ſub Sanctiſſimo Domino Noſtro Vrbano VIII. ſicut fecerat ſuus prædeceſſor D. Paulus à Parma anno 1610. ſub Paulo V. vt latiùs videri poteſt in Synodo prædicta D. Simplicij celebrata, *impreſſ. Romæ ſeſſ. eiuſ.* 14. 1.

vbi

vbi recensentur quamplurimæ Synodi à nonnullis Patribus Abbatibus eiusdem insignis Monasterij Montis Casini antea congregatæ. Id ipsum etiam faciunt nonnulli alij Abbates locorum Ordinarij, tam in Italia, quàm extra ipsam Italiam, Abbas Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Casinensis, & Abbas S. Mariæ de Vangaditia in Policinio Ordinis Camaldulensis, & Abbas S Mariæ de Bagno dicti Ordinis Camaldulensis, & Abbas Nonantulæ Ordinis Cisterciens. & Abbas Montis Regalis Ordinis Casinensis, & multi alij, qui de facto habent ius congregandi, vel olim habuerunt; similiter multoties Abbates præcipuè in Anglia, qui cùm loca Episcoporum, & Archiepiscoporum tenerent, Synodum congregasse fatendum est, & nonnulli ex his Abbatibus recensentur, affirmat Clem. Reyner. *de antiquitate Benedictinorum in Ang. sec. 2. §. 3. in vers. Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Episcopi*, vbi hos Abbates in locum Episcoporum, & Archiepiscoporum, & Monachos loco Canonicorum enumerat: & sunt infrascripti.

Abbas Archiepiscopus Ecclesiæ Christi Saluatoris de Cantuaria.

Abbas Ecclesiæ Coouentriensis qui habebat suffragium in comitiis parlamentaribus.

Abbas Ecclesiæ Dulnelmensis.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Eliensis in Agro Cantabrigensi.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Nordoniensis.

Abbas Ecclesiæ Cathedralis VVigorniensis.

Abbas Ecclesiæ Cathedralis VVintoniensis S. Svvithuni.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Bathoniensis in Agro Somersetensi.

Et multi alij his supradictis similes Abbates Priores, & Prælati Regulares Cannonicorum Regularium Lateranens. Referuntur à D. Gabriële Pennotto *in Historia tripartita, passim.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici omnes etiam exempti, tam seculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas processiones accedere.*

2 *Regulares an possint cogi omnibus processionibus interesse.*

3 *Regulares in strictiori clausura perpetuò viuentes non tenentur ad processiones accedere.*

4 *Regulares item qui per dimidium milliaris ab Vrbe, seu oppido distant.*

5 *Regulares item specialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad processiones.*

6 *Regulares, si ad tales processiones vocati pluries accessissent, an in posterum teneantur accedere.*

7 *Regulares ad processiones adstricti, si vocati non accedant, an Episcopi per censuras aduersus eos procedere possint.*

1 Regulariter Clerici omnes, etiam exempti, tam seculares, quàm Regulares, etiam Monachi, tenentur ad processiones publicas accedere: & ad id compelli possunt à locorum Ordinariis, prout decisum est in Concilio Tridentino *sess. 25. de Regular. cap. 13.* & notant Roder. *quæst. Regular. tom. 3. quæst. 36. art. 1.* Erasm. Cokier. *de iurisdictione Ordinar. in exempt. part. 2. quæst. 45. num. 109.* Renat. Choppio. *de sacra polit forens. lib. 2. tit. 6. num. 18.* Franc. Leo *in Thesauro for. Eccles. part. 4. cap. 1. numer. 143.* D. Augustin. Barbos. *de offic. & potest. Episcop part. 2. allegat. 78. num. 8. & 14.*

Non tenentur tamen exempti sponte comparere, nisi vocentur, vt ait Roderic. *d. art. 1.* Nec etiam omnibus processionibus interesse cogi poterunt, nisi fiant ex aliqua magna causa, vt puta imminente peste seu alio flagello, vel pro pace, aut etiam in nouo introitu Episcopi, vel Legati, vel ad generales Litanias, quæ fiunt post Pascha, & ante Festum Ascensionis Domini, Panormitan. *in cap. nimis praua, num. 3. de excessibus Prælat.* Felin. *in c. dilectus, col. 3. sub num. 7. de offic. Iudic. Ordin.* vbi alios citat, Cokier *d. n. 109.* Roderic. *d. artic. 1. in fin.* vel ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum accedere consueuerunt, non tamen ad alias, vt voluit Pius V. *in sua Constitut.* incipien. *Etsi Mendicantium*, vbi §. 29. sic ait. 2

Postremò, quod *cap. 13 sess. 25* cautum fuit, quòd omnes scilicet tam Clerici, quam Regulares quicunque ad publicas processiones vocati accedere compellantur, id quo ad Fratres præfatos de illis tantùm processionibus intelligi volumus, ad quas secundùm consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur.

Super qua re ita à Sacra Congregatione declaratum inuenio.

Ordinarius potest præcipere Regularibus vt eant ad processiones publicas, vt puta in Festo corporis Christi, in Litaniis, & Iubilæis publicis faciendis, in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint eius generis, quòd in Bulla S. D. N. Pij V. Mendicantibus concessa, *quæ incipit. Etsi Mendicantium*, publicata 17. Kal. Iunij an. 1567. comprehendantur: & dummodo Regulares non sint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur.

Ita decisum refert Laurent. de Peitin. *tom. 2. priuileg. sui Ordin. Minim in annot. ad Constitut. 7. Pij V. §. 29. n. 25.* Hoc idem censuit Congreg. Sacrorum Rituum, dum scilicet respondens Congregationi Casinens. & Monachis S. Sixti Placentiæ commorantibus rescripsit, non esse cogendos dictos Monachos ab Episcopo, vt præter eorum solitum, & consuetudinem accedant ad processiones maiores, & minores, Rogationum, sed satis esse, si ad processionem Sanctissimi Sacramenti accedant, iuxta eorum solitum, & antiquam consuetudinem; quam consuetudinem, tam dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quàm aliis eiusdem Congregationis Casinen. vbique conseruandam esse, eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit die 10. Iunij 1602. subscripsit Ptolemæus Cardioalis Comen. Ioan. Paulus Mocantius pro Secretario. Deinde ipsamet Sacra Congr. decreta, & resolutiones supradictas, aliàs in prædictis Congregationibus factas, seruandas esse censuit, ac declarauit sub die 30. Iulij 1616. subscripsit Antonius Maria Cardinalis Gallus, Ioannes Paulus Mucantius Secretarius Congregationis.

Nec item omnes Regulares ad processiones ire compelluntur; nam in strictiori clausura perpetuò degentes (vt sunt Carthusiani, & his similes) ad eas non tenentur, vt disposuit Concilium *loc. cit.* 3

Item Religiosi per dimidium milliaris distantes non tenentur, nec consequenter ab Ordinariis compelli possunt ad processiones accedere, prout à Sacra Congregatione decisum fuisse, referũt Stephan Quaranta *in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, pag. mihi 406. & verb. præcedentia col. 2. vers. de præcedẽtia, in fin.* Piasec. *in sua praxi nou. Episc. part. 2. cap. 3. sub num. 47.* 4

[illegible] n. Al[illegible] f. Riccius *in praxi fori Eccl. f. re-* [illegible] *in 1. edit.* D. Au[illegible]ſt. Barboſ. *alleg.* 78. [illegible] 21. [illegible] Religioſi [illegible] Conuentuum, qui Collegia [illegible] ad proceſſiones cogi non poſſunt, vt [illegible] Pius V. [illegible] Bulla incipien. *Etſi Mendi-* [illegible] *d.* § [illegible] *in fin.* ſic ait.

Quod etiam de illis Conuentibus, qui Collegia n[illegible]mur, minime intelligi volumus, in quibus [illegible] ſub a[illegible] clauſura degunt, ita vt nec in cho- [illegible] ent, nec ad mortuos accedant, ſed [illegible] [illegible], & [illegible] s vacent.

Facit etiam declaratio Sacræ Congregationis ſu-periùs adducta.

Præterea [illegible] do Religioſi Apoſtolicæ Sedis priui- [illegible] o exempti [illegible] ur, ne ad proceſſiones ire compellan- [illegible] certum eſt, eos non teneri. Sed dubitatur, an ſi ab [illegible] copo vocati pluries acceſſiſſent, intelligantur, per [illegible] contrarium vſum priuilegium amiſiſſe, & ſic in poſte- [illegible] ad [illegible] compelli poſſint? Ad quod dicendum eſt, [illegible] non: quia tale priuilegium eſt meræ facultatis, [illegible] nonnunquam amittitur per non vſum, vt patet [illegible] is *in Diſput. de priuileg. Abbatum*, & ſic taliter [illegible] ti poſſunt ire, ſi volunt, ſi autem nolunt, [illegible] ere; tum etiam quia precariò acceſſiſſe viden- [illegible] nullum ius Epiſcopo acquiſitum eſt, vt do- [illegible] in. *conſ.* 8. *ſub tit. de priuil.* relatus a Felin. [illegible] *num.* [illegible] *in fin.* & Stephan. Quaranta *d. verb præce-* [illegible] *is, verſ. an in caſu.*

Cum autem in prædicto Concilij decreto diſpona- [illegible] Regulares ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur; dubium eſt, an ſi vocati venire recuſarent, Epiſcopi poſſint per cenſuras contra eos procedere? ad quos reſpondendum eſt, eos accedere teneri, per cenſuras ad id ab Epiſcopis adſtringi non poſſe, et per alias pœnas Eccleſiaſticas, ſic, vt priuatio à confeſſionibus audiendis, & à prædicatione Verbi Dei in Eccleſiis nō proprij Ordinis. Ratio priori dicti eſt, quia Religioſi pluribus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis tuti ſunt, ne ab Epiſcopis, vel aliis quibuſcunque Or[illegible] ex quauis cauſa excommunicari, ſuſpendi, vel interdici poſſint, vt dicetur infrà ſuo loco. Ratio ſecundi dicti eſt, quia cùm ex diſpoſitione Concilij [illegible] eis commiſſa auctoritas, Regulares ad proceſſiones cogendi; conſequenter cenſetur eis tradita facultas, eos aliquibus remediis, vel aliis viis opportunis ad id compellendi. Atque hanc ſententiam ſuſtinent Gambara *in tract. de poteſt. Legati a latere lib.* 8. *c. fin. n.* 77. Henriq. *in ſum lib.* 7. *c.* 15. §. 7. Roderic. *in ſum. tom.* 1. *c.* 74. *n.* 4. *& tom.* 3. *quæſt. Regul. quæſt.* 46. *art.* 1. Sanch. pluribus relatis *lib.* 7. *de matrim. diſp.* 33. *n.* 13. Stephan. Quaranta, *ubi proximè*, Scortia, *in Bul-lis ſelectis, theoremate* 393. *verſ ſi autem*, Laur. de Peir. 1. *p. Ritual. not.* 3. *& tom.* 1. *priuil. ſui Ord. Min. in annot ad Conſtit.* 2. *Sixti IV. n.* 60. contra Maceraten. *dec. Papien.* 35. *dub.* 1. Genuenſis *in praxi Archiepiſc. Neapol c* 45 *n.* 9. Rice. *d. reſol.* 308. *n.* 6. & alij, quos refert, & ſequitur D. Aug. Barb. *d. alleg.* 78. *n.* 15. quotum tamen ſententiam audiui, confirmatam fuiſſe decreto Sact. Congr. quod nondum ad manus meas peruenit, quod ſi extat, vtique ſeruandum erit.

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tam ſecularium, quàm Regularium, inter alios, & inter ſeipſos.

Quæs. I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino.

II. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

III. Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

IV. Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, cæteróſque in dignitate conſtitutos, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus.

V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

VI. De præcedentiis Abbatum inter ſeipſos.

VII. De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt, inter ſeipſos.

VIII. De præcedentiis Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis.

IX. Abbas ſecularis exemptus obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat.

QVÆSITVM I.

De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Concil. Trident.

SVMMARIVM.

1 *Au[illegible] me [illegible] relatus narrat omnia, quæ vſque ad hæc tempora* in hac quæſ. *ſcripta & diffinita fuerunt.*

2 *Cauſam præcedentiæ commiſit Pius IV. tribus S. R. E. Cardinalibus.*

3 *Origo Canonicorum Regularium deducitur ex Veteri Teſtamento a Leuitis.*

4 *Leuitarum officium quale erat.*

5 *Antiquitas Religionum inſpicitur ſecundùm tempus Noui Teſtamenti.*

6 *Sacerdotium Nouæ Legis eſt perfectius antiquius, & honorabilius.*

7 *Chriſtus duodecim Diſcipulos, tanquam maiores*

Sacerdotes, septuaginta duos verò, quasi minores instituit.

8 *Apostoli in singulis Ciuitatibus Episcopos, & Presbyteros ordinauerunt.*

9 *S. Marcus primus post Apostolos in Alexandrina Ciuitate fuit Institutor Clericorum.*

10 *Canonici Regulares successerunt loco antiquorum Clericorum.*

11 *Identitas nominis solet arguere identitatem rei.*

12 *Canonici Regulares vocantur Clerici simpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura.*

13 *Iura quando volunt intelligere de Clericis secularibus, id exprimunt.*

14 *Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.*

15 *Canonici Regulares Sancti Augustini vocantur etiam Canonici simpliciter, absque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis.*

16 *Canonici dicuntur fraterni Clerici, constituti in fraternitate.*

17 *Canonicus quando quis est, necessariò est Clericus, sicut quādo quis est homo, necessariò est rationalis.*

18 *Ius Canonia, non potest cadere, nisi in Clerico.*

19 *Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares.*

20 *Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.*

21 *Nomen Regularitatis vnde prouenit.*

22 *Canonicus dicitur à Canon, quod est Regula, quia obseruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus institutam.*

23 *Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.*

24 *Habitus ex delatione oritur quasi possessio status.*

25 *Habitus antiquorum Clericorum erat lineus institutus à Deo.*

26 *Apostoli vsi fuerunt habitu lineo.*

27 *Episcopi induuntur vestibus lineis.*

28 *Canonici Regulares communè deferunt tunicam lineam.*

29 *Habitus Canonicorum Regularium, propriè est linea tunica.*

30 *Monachis est prohibitus de iure habitus lineus.*

31 *Vestis sola linea est habitus Canonicorum Regularium. catera verò indumenta sunt ex accidenti, & non mutant Ordinem.*

32 *Monachus albus potest esse Abbas Monachorum nigrorum.*

33 *Habitus interior dicitur de substantia Religionis, non autem exterior.*

34 *Clerici antiqui viuebant in communi.*

35 *Viuere in communi, denotat paupertatem.*

36 *Clerici antiqui viuebant sub obedientia, & in charitate,* vt num. 37.

38 *Apostoli, licèt expressè non profiterentur tria vota, tamen illa obseruabant.*

39 *Canonici Regulares dicunt Officium Romana Curia.*

40 *Canonici Regulares abusiuè imitantur antiquos Clericos.*

41 *Probatur ex multorum auctoritate, quòd Canonici Regulares descendunt ab antiquis Clericis.*

42 *Sancta Mater Ecclesia in festiuitate Sancti Augustini, canit sententiam Sancti Possidij, eiusdem discipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Augustinus instituit Monasterium Clericorum, & incepit viuere secundum Regulam, sub Sanctis Apostolis institutam.*

43 *Doctrina Catholicorum Doctorum sumpsit auctoritatem à Romana Ecclesia.*

44 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensiū, vocatur Diuina in terris familia Clericorū.*

45 *Canonici Regulares ad exemplum nascentis Ecclesia, seruarunt sanctam institutionem.*

46 *Apostoli fuerunt pars immediata Corporis Christi.*

47 *Christus fuit Summus Sacerdos.*

48 *Canonici Regulares seruant normam, ac instituta primorum Clericorum Christiana Religionis.*

49 *Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.*

50 *Sanctus Marcus post Apostolos primus, in Alexandrina Ecclesia fuit conditor, & institutor Ordinis Canonici.*

51 *Sanctus Augustinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis.*

52 *Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apostolorum instituta, instinctu Spiritus sancti renouant.*

53 *Institutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquitùs, & ab ipsis ferè primordiis obseruata.*

54 *Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro se.*

55 *Decretis Papa non licet contradicere.*

56 *Standum est declarationi Papa in iis, qua concernunt factum alienum.*

57 *Causarum in decisionibus magis standum est auctoritati Papa, quam alterius cuiuscunque Sancti Doctoris.*

58 *Verba dispositiua qua?*

59 *Verba enunciatiua prolata per modum causa, probant.*

60 *Item quando sunt geminata.*

61 *Item in antiquis.*

62 *Item quando sunt emanata motu proprio.*

63 *Clausula,* Ex certa scientia, *operatur saltem prasumptionem veritatis narratorum.*

64 *Ius pracedentia est iuris positiui, & sapit priuilegium.*

65 *Papa potest tollere sola voluntate ius positiuum.*

66 *Ecclesia Alexandrina fuit priuata veteri pralatione Patriarchatus, & postposita Constantinopolitana.*

67 *Ius pracedendi, est ius honoris.*

68 *Ius, quod non directè, sed secundario, & indirectè aufertur, non dicitur sublatum.*

69 *Doctores qui attestantur clericatum essentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerantur.*

70 *Monachis competit clericatus per accidens, & non per se.*

71 *In Synodo Nicena fuit ordinatum, vt Monachorum conuersatio, & vita, secundum etymologiam nominis, ab omnibus discreparet.*

72 *Monachus Gracè & Latinè significat singularis.*

73 *Monachus non docentis, sed plangentis habet officium.*

74 *Diuus Hieronymus dicere solebat Monacho,* si cupis esse quod diceris, Monachus, id est, solus, quid facis in Vrbibus?

75 *Alia est causa Monachi, alia Clerici: Clerici oues pascunt, Monachi pascuntur.*

76 *Monachi ex sua origine sunt laici.*

77 *Monachi non sunt Clerici.*

78 *Potest quis esse verus Monachus, & laicus.*

79 *Status primitiua Ecclesia, non cogebat Monachos vt fierent Clerici.*

80 *Monachi non prastabant obedientiam alicui, nec ipsi Abbati.*

81 *Monachi possidebant propria.*

82 *Monachi soluebant decimas Clericis, sicut laici.*

83 *Monachi, sine consilio Clericorum, nihil poterant agere.*

84 *Gelasius ex causa necessitatis concessit quibusdam Monachis, vt possent effici Clerici in defectum Clericorum.*

85 *Mona*

85 Monachi fuerunt in statu laicali usque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij.
86 Monachi Scythiæ conuenerunt in unum, ut Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Missarum solemnia celebraret.
87 Gregorius concessit Monachis, ut possent effici Clerici, & de oblatis viuere, ita demum, si fuissent probatæ vitæ, & honorum morum, ac etiam docti.
88 Diuus Hieronymus colloquens ad Monachum, dicebat, sic viue in Monasterio, vt Clericus effici merearis.
89 Monachus vix bonus facit bonum Clericum.
90 Monachis competit Clericatus per accidens, & non essentialiter, sicut Clericis.
91 Arctitudo vitæ non habetur in consideratione, quoad prælationem.
92 Transitus ut fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quàm artitudo.
93 Monachi olim habitabant in syluis, & extra Vrbes.
94 Canonicorum Regularium vita hodie est arctior, quàm Monachorum, propter eorum ordinationes.
95 Fratrum Prædicatorum vita hodie est arctior, quàm vita Monachorum, propter eorum Constitutiones.
96 Fratres Prædicatores si hodie se transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apostasiam.
97 Ingressus ad validitatem non consideratur Regula antiquitus instituta, sed modus viuendi de præsenti.
98 Monachus hodie posset transire ad Canonicos Regulares, si strictiorem vitam tenerent.
99 Arctitudo vitæ est inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes.
100 Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter instituta.
101 Monachorum Religio ad quid fuit principaliter instituta.
102 Clericatus intelligitur concessus Monachis, sine præiudicio Clericatus concessi Canonicis Regularibus.
103 Vera ratio assignatur, quare Augustinus antiquos Clericos reformauit, & Monasterium Clericorum instituit.
104 Distinctio Clericorum secularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit.
105 Clerici seculares, usurpato nomine ita vocantur.
106 Perseuerantes in bono, dicuntur melioris conditionis.
107 Obedientes magis laudantur, quàm contumaces.
108 Clerici seculares ex tolerantia Sedis Apostolicæ, permittuntur.
109 Clerici seculares ab Augustino vocantur claudi.
110 Clerici seculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro suo Capite habent Episcopum.
111 Canonici seculares Ecclesiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quando processionaliter incedunt.
112 Canonici Regulares cur ita dicti.
113 Canonicorum nomen fuit repertum post ordinationem Monachorum.
114 Clerici antiqui, saltem tacitè profitebantur tria vota.
115 Augustinus non præcepit suis Clericis, vt expressè profiterentur.
116 Honor sacrus non mutat qualitatem personæ.
117 Augustinus per Regulam à se traditam, non dicitur dedisse nouam Regulam antiquis Clericis.

118 Nouum quando quid dicatur per additionem.
119 Ordo reformatus, dicitur idē Ordo, non diuersus.
120 Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & sessionibus.
121 Prius institutus præcedere debet secundo loco institutos.
122 Regula Augustini fuit prius instituta, quàm Regula Benedicti.
123 Chronicis, & Historiographis standum est in factis antiquis.
124 Canonici Regulares sunt antiquiores Helia, & Helisæo.
125 In ordinatis, attenditur antiquior ordinatio.
126 Io. Baptista, Paulus Eremita, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi.
127 Inter Eremitas, & Monachos est differentia magna.
128 Eremitæ testabantur.
129 Eremitæ ducebant uxores.
130 Eremitæ nulli obediebant.
131 Eremitæ sunt sicut locustæ, quæ non habent Regem.
132 Eremitæ vita qualis esse debeat, non reperitur in iure cautum.
133 Monachorum mentio, cur habeatur in antiquissimis iuribus.
134 Vera interpretatio dicti Sancti Bernardi, asserentis, Monachalem Ordinem extitisse primum in Ecclesia Dei.
135 Christiani omnes habuerunt initium ab Apostolis.
136 Qui Clerici vocabantur.
137 Origo Clericorum, & laicorum.
138 Monachi erant laici, vsque ad tempora Eusebij, & Zozimi, & Siricij.
139 Ordo Monasticus, qua ratione dicitur originem habuisse ab Apostolis.
140 Monachi postquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apostolorum.
141 Monachi, quomodo dicantur imitari Apostolos.
142 Regularium Ordinum in præcedentia attenditur antiquior approbatio.
143 Ante Concilium Lateranense, omnes Regulæ erant ipso iure approbatæ.
144 Collegia causa Religionis non erant prohibita.
145 Regula Religiosorum antequam essent quæ nunc sunt, erat aliquis modus viuendi approbatus.
146 Regula S. Augustini fuit prius approbata, quàm Regula S. Benedicti.
147 Temporis ex antiquitate, præsumitur confirmatio Papæ.
148 Approbatio in dubio, censetur facta iuxta ordinem institutionis.
149 Sanctus Augustinus Episcopus potuit approbasse suam Regulam.
150 Episcopi in eorum Diœcesibus omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata per Papam.
151 Regula Sancti Augustini connumeratur inter eius opuscula.
152 Regula S. Augustini in Iure passim citatur.
153 Ordo scripturæ tunc attenditur, quando sumus in dubiis.
154 Ordo scripturæ non attenditur, quando sumus certi dispositionem non dare ordinem.
155 Canonici Regulares in ordine scripturæ, in quo certum est non dari ordinem, etiam præferuntur.
156 Fundamentum non fit in his, quæ vario modo sunt obseruata.

157 Canonici Regulares in ordine scripturæ, in qua certum est dari ordinem, præferuntur.

158 Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica.

159 Error Geminiani, qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuisse prius approbatam, quàm Regulam S. Augustini.

160 Alexander III. concessit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Ecclesia Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, vt non posset eligi Presbyter Cardinalis, qui non esset de gremio illorum.

161 Augustinus fuit magnus Episcopus, & solemnis Ecclesiæ Doctor.

162 Dignior quis dicitur, qui à digniore, & maiore est ordinatus, licèt posterius receptus.

163 Regula Canonicorum Regularium, est dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem secundarium finem.

164 Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem.

165 Opus actiuæ, coniuncta cum contemplatiua, est dignius opere actiuæ vitæ tantùm.

166 Monachi sunt dediti vitæ contemplatiuæ tantùm.

167 Canonici Regulares intendunt contemplatiuæ, & actiuæ.

168 Canonici Regulares possunt habere Eccl. Paroch.

169 Monachi, quando prædicant, faciunt præter suam Regulam.

170 Ignorans grammaticam potest esse Monachus.

171 Vita actiua est magis frugifera, quàm contemplatiua.

172 Opus vitæ actiuæ est duplex.

173 Prælati Canonicorum Regularium sunt etiam Abbates.

174 Monachi habent interdum Priores, pro suis Prælatis.

175 Monachorum proprium non est habere Abbates in Prælatos, nec ex eorum natura, sed ex accidenti.

176 Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos.

177 Monasteria Canonicorum Regularium, quibus præsunt Abbates, enumerantur.

178 Canonici Regulares habent nedum Abbatias, sed Patriarchales, & Cathedrales Ecclesias.

179 Ecclesia Lateranensis olim erat Regularis.

180 Canonici Regulares habent interdum Priores, & Præpositos, qui dicuntur constituti in dignitate, sicut Abbates.

181 Abbates, Priores, & Præpositi Canonicorum Regularium sunt constituti in dignitate, magis quàm Monachorum.

182 Abbatis nomen, primæua eius origine inspecta, potiùs est nomen sollicitudinis, quàm honoris.

183 Abbatis nomen competit cuilibet Præposito Collegiorum secularium.

184 Abbas antiquitùs præstabat obedientiam Ostiario, & aliis in minoribus Ordinibus constitutis.

185 Abbates olim erant Laici.

186 Abbas venit appellatione Monachi.

287 Abbas poterat olim esse illiteratus, sicut Monachus.

188 Abbates hodie sunt in dignitate, quia permissum est eis, vt effici possint Clerici.

189 Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis.

190 Canonicus Regularis potest esse Abbas.

191 Monachus non potest esse Abbas, nisi per accidens sit clericus.

192 Priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, non competit Abbatia, nisi per accidens.

193 Priuilegium idem potest competere Præpositis, & Prioribus.

194 Prior, Præpositus, seu Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio suffultus, si in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium.

195 Abbas Canonicorum Regularium si non haberet illud priuilegium, quid dicendum, ostenditur.

196 Processionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum personarum, sed Ordinum.

197 Sententia lata in Concilio Constantien. & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.

198 Romæ, ab immemorabili consuetudine, præcedunt Canonici Regulares.

199 Consuetudo attendi debet in præcedentiis.

200 Consuetudo Vrbis attendi debet in quibuscunque locis, & Ciuitatibus.

201 Doctores qui scripserunt pro Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranensis, referuntur.

202 Congregatio Casinensis, olim Sanctæ Iustinæ appellata.

203 Dominici Taruisini liber maledictis refertus.

204 Bergomatis cuiusdam cucullati Eremitæ scripta contra Lateranenses; Eusebij, & Celsi libri.

205 Pistorij fuit pronunciatum contra Lateranenses Canonicos.

206 Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem Casinensium inclinarunt.

207 Nomina eorum, qui attestantur communem opinionem in fauorem Casinensium.

208 Canonicorum Regularium multæ sunt species.

209 Canonici Ecclesiæ Cæsaraugustanæ sunt ex veris Canonicis à Diuo Augustino institutis.

210 Ad substantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipsius qualitas necessario requiritur.

211 Augustinus dicit se esse clericum.

212 Ex accidenti, & non ex natura quod euenit, non videtur esse in consideratione.

213 Ordo Clericalis per manus impositionem confertur.

214 Ius canoniæ, est ius spirituale.

215 Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi.

216 Hodie Monachi sunt Clerici.

217 Doctores quàmplures existimarunt Monachos præferendos esse Canonicis Regularibus.

218 Clerici seculares qui.

219 Canonici Regulares qui.

220 Iura de vno disponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura.

221 Canonici Regulares postponuntur omnibus Clericis secularibus.

222 Clericus secularis factus Canonicus Regularis, amittit ea quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis.

223 Monachis Benedictinis ex institutione eorum Regula datur, quòd possunt esse Clerici.

224 Appellatione Clericorũ veniunt etiam Monachi.

225 Maximè in fauorabilibus.

226 Canonici Regulares appellantur.

217 Clerici seculares omnibus Regularibus præferuntur.

228 Cano

218 *Canonici Regulares non sunt de gremio Clericorum secularium.*

219 *Canonici Regulares discrepant à Clericis secularibus.*

230 *Religio vtraque tam Monachorum, quàm Canonicorum Regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ.*

231 *Monachi, non Clerici vsque ad quæ tempora fuerunt.*

232 *Monachi in Clericos, quando promoueri cœperunt.*

233 *Canonia per se non est dignitas*

234 *Canonici alicuius Ecclesiæ esse non possunt, qui non sunt Clerici.*

235 *Clericorum appellatio est generalis sub alterna appellatione Christianorum.*

236 *Clericorum appellatio competit personis omnibus Ecclesiasticis.*

237 *Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate sint, aut classe, etiam prima tonsura.*

238 *Clerici dicuntur omnes, qui non sunt laici.*

239 *Christiani omnes aut sunt Clerici, aut laici.*

240 *Ecclesiasticus status quomodo distinguatur.*

241 *Ordinem Ecclesiasticum habentes, dicuntur Clerici.*

242 *Canon Clericorum ipsorum vitam maximè integram exoptat.*

243 *Lateranensi in Ecclesia priùs fuerunt alij Religiosi, quàm Ordinis S. Augustini.*

244 *Romæ quinque Ecclesiæ Patriarchales.*

245 *Lateranensis Ecclesia ex Bonifacij VIII. Constitutione habuit Decanum.*

246 *Canonici Regulares quo tempore in Lateranensi Ecclesia esse cœperunt.*

247 *Albericus fide dignus, & Auctor grauissimus.*

248 *Lateranensis Ecclesiæ concessio ad causam præcedentiæ non prodest Lateranensibus Canonicis, nisi fortè in ipsa eorum Ecclesia.*

249 *Paulus Diaconus scripsit, non multùm post Beati Gregorij Pontificatum.*

250 *Septiformis Litania, quæ dicta.*

251 *Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur.*

252 *Monachos præferendos esse, qui Doctores affirmauerint.*

253 *Tenor sententiæ Pistorij latæ contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum.*

254 *Regulares personæ semper debent ferre habitum professionis vniformem.*

255 *Monachus debet ferre vestes Monachales.*

256 *S. Benedicti Regula per Gregorium approbata.*

257 *Regulæ tres principales.*

258 *Regula S. Hieronymi nullibi in iure cautum, quomodo approbetur.*

259 *Abbatialis dignitas post Episcopalem immediatè præfulget.*

260 *Abbas cum suis Monachis debet poni in loco digniori.*

261 *Membra à suo capite discedere non debent.*

262 *Essentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio.*

263 *Abbates de iure habent locum in Concilio post Episcopos.*

264 *Identitas probatur concurrente eadem persona, re, & causa.*

265 *Qualitas aliqua licèt sit mutata, tamen qui hodie sunt, constituunt eamdem Congregationem.*

266 *Identitas ex quibus probetur.*

267 *Canonici, de quibus agitur, appellantur eo nomine, quo instituti fuerunt à Beato Augustino.*

268 *Habitus qualem demonstrat, præsumitur quis talis esse.*

269 *Clerici instituti fuerunt à Diuo Augustino in Ecclesia Cathedrali Hipponen.*

270 *Canonici in Cathedralibus propter eorum caput, quod est Episcopus, sunt in dignitate.*

271 *Canonici Regulares emittunt tria vota ex professo.*

272 *Clerici antiqui non profitebantur tria vota*

273 *Clericis antiquis permissum erat habere proprium.*

274 *Professio mutat statum personæ.*

275 *Descendentia deducitur a stipite per continuatam successionem, sicut à fonte riuuli.*

276 *Nouellum idem est, quod nouum.*

277 *Nouum propriè dicitur, quod de nouo ortũ habet.*

278 *Verbum,* Nouella, *idem importat, quod,* Noua.

279 *Verbum,* Nouum, *quandoque accipitur pro,* Vltimo.

280 *Ciuitas Hipponensis fuit à Vandalis funditus destructa.*

281 *Succedere aliud est, aliud se submittere.*

282 *Habitus non facit Monachum.*

283 *Clerici instituti à S. Augustino, quòd gestarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non constat.*

284 *Consuetudo debet considerari in terminis suis.*

285 *Regulares debent deferre habitum suæ Regulæ, & professioni conformem.*

286 *Locum qui vult habere in processione, debet deferre habitum sibi conuenientem.*

287 *Verba narratiua Papæ non probant, nisi ad effectum, ad quem sunt prolata; secus quando principaliter contingit super illis dubitari.*

288 *Clausula,* Ex certa scientia, *procedit in iis, quæ consistunt in iure, non in facto.*

289 *Clausula,* Ex certa scientia, *non operatur in antiquis.*

290 *Doctores, qui tenuerunt, Monachos Sancti Benedicti præcedere Canonicos Lateranenses, referuntur.*

291 *Relatio Illustrissimi S. R. E. Card. Cicadæ, refertur*

292 *Relatio Illustrissimorum S.R.E. Card. Sarraceni, & Scotti, refertur.*

293 *Sententia lata a Pio IV. Pont. Max. in d. causa præcedentiæ ad relationem supradictorum S. R. E. Cardin. refertur.*

294 *Breue Papæ Pij IV. in quo mandatur obseruari prædictam sententiam, refertur.*

295 *Bulla eiusdem Pontif. pro Præcedentia dictorum Canon. Lateranens. cum Canonicis Congregat. S. Georgij in Alga.*

GRauissima est quæstio, in quam incidimus, & ab ea libenter manum, & calamum retraheremus; 1
si illius omissio maximo defectui adscribi non posset, cùm omnes materias necessarias percurrere in hac quæstione proposuerimus; & ne volentes adimplere partes quas suscepimus, incidamus in alium scopum. Verùm vt legenti relationem olim in hac quæstione actorum breuiter præbeamus; ideò tanquam merus relator omnium, quæ in illa ad hæc vsque tempora scripta fuerunt, quæque dicta sunt, per summa capita recensebimus.

Ad cuius quidem rei dilucidationem sciendum est, 2
Pium IV. per Bullam, quæ incipit, *Regiminis vniuersalis Ecclesiæ*, commisisse causam præcedentiæ Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus Ioanni Michaëli Sarraceno, Tituli S. Anastasiæ, & Ioanni Baptistæ Cicadæ, Tituli S. Clementis, & Bernardino Scotto, Tituli S. Matthæi: virtute cuius Bullæ prædicti

Illustrissimi iurisdictionem adepti sunt partes audiendi, citandi,& sub censuris, & pœnis procedendi. Adest etiam altera commissio causæ, in qua mandatur prædictis Iudicibus, vt postquam causam cognouerint, ad suam Sanctitatem referant decidendam.

Produxerunt igitur tam Canonici Regulares, quàm Monachi Casinenses vnusquisque pro suorum iurium defensione,& ad probandum ius Prælationis, publica authentica instrumenta, decreta aliqua, & nonnullas Pontificias Bullas, aliáque vt in processu. Deuentum deinde est ad rationes,& iura conducentia diffinitioni causæ: & pro illa consulti fuerunt ab vtraque parte grauissimi Italiæ Iurisconsulti, & Excellentes Curiæ Romanæ Aduocati, ex quibus duorum insignium scripta hîc transcribere operæpretium duximus; vt curiosus Lector apud se rationes, & iura olim pro vtraque parte ab insignibus viris allegata, perpendere debeat: & sunt quæ sequuntur.

Pro Reuerendis Canonicis Regularibus Ord. S. Augustini, Congregationis Lateranen. aduersus Monachos S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in causa præcedentiæ. Allegationes Scipionis Lancelloti Romanæ Sacræ Aulæ Consistorialis Aduocati, postea S.R.E. Cardinalis.

IN antiqua,& vulgari proposita quæstione. An Reuerêdi Domini Canonici Regulares, Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, præferri debeât Monachis, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in processionibus, ac quibuscunque aliis publicis actibus: Respondendum est affirmatiuè.

Pro cuius veritatis substantia habenda, necessariò probandum duxi, Reuerendos Dominos Canonicos Regulares descendere ab his Clericis, de hisque censeri debere, quos Beatus Augustinus instituit. Quod, quò faciliùs effici possit, altius eorum origo repetenda non est, quàm si ex Veteri testamento deducamus. Nulli dubium est, clericos in eo figuratiuè in- 3
4 stitutos fuisse, vt in c. t. 22. dist. Et vocabantur Leuitæ, seu Nazareni, id est, ministri Domini. Quorum primus fuit Aaron, Exodi cap. 24. Et hi nihil proprij habebant, sed ex oblationibus Laicorum viuebant. Numeri c. 35.& Deuteronom. cap. 14.& cap. 1 de decimis, ac diuinis in templo vacabant, can. plurimos, 82. dist. vt hæc,& alia tradit Speculator in libello, quod rationale diuinorum inscribitur lib. 2. in princ.& in tit. de Sacerdote, & tradit Alber. de Trot. in trad. de perfect. cleric. lib. 1. cap 16.& 17.

Et ab his Leuitis ortum habuisse Canonicos Regulares, testatur Ioannes de Reo antiquus decretorum doctor Hispanus, in lib. de dispens. n. q. quæ incipit, *Cum totum Regnum*,& Paschalis Papa in *Constitutionib.* ab eo editis, pro ipsis Canonicis Regularibus.

5 Si verò tempus Noui Testamenti considerare vo-
6 lumus, secundùm quod solùm antiquitas Religionum inspicienda est; quia Sacerdotium nouæ legis est perfectius, dignius,& honorabilius, eo quod in lege antiqua, de qua suprà dictum est, continebatur; cùm illud vti vmbra, hoc tanquam veritas appareat, vt probat D. Paulus ad Hebr. c. 19.& S. Thom. 3. part. summa q. 22. art. 1.& habetur in cap. translato, cum ibi notatis
7 per Abb. de constit.& negari non potest, illud à Christo Domino, huius seculi Redemptore, sumpsisse exor-
8 dium, qui duodecim discipulos, tanquam maiores Sacerdotes, septuaginta duos verò discipulos, quasi minores instituit; Sicut ipsi Apostoli in singulis Ciuitatibus Episcopos, & Presbyteros ordinauerunt, vt dicitur in d. cap. 1. vers. simpliciter, dist. 21. & testatur S. Anaclerus in cap. in nouo, ead. dist. vt late tradit Aug. de Albert. de Trot. in d. tract. q. 17. n. 5.

Et post ipsos Apostolos, S. Marcus Petri discipulus 9
in Alexandrina Ciuitate, fuit primus clericorum institutor, vt refert Cassian. in lib. de hist. Monach. in princ. horum verò clericorum loco successisse Canonicos 10
Regulares, Congregationis Lateranensis.

Probatur primò, quia inuicem conueniunt in no- 11
mine, quod arguere solet identitatem rei. Alex. cons. 125 col. 1. vol. 7. Bald. cons. 70. vol. 4. Tum quia quemadmodum illi, ita isti vocantur clerici simpliciter, vt 12
probatur in c. certè 12. q. 1. ibi, *nullum ordinare clericorum, cap. nolo, in fin. ea. q.& causa.* vbi Augustinus alloquens suos clericos, inquit, se deleturum de tabula clericos eos, qui proprium retinuerint, c. obseruandum, 15. q. 2. vbi ex Concilio Tarraconen. prohibetur Clericis, pro patrocinio causarum, munera suscipere,& id Gratianus declarat intelligi de Canonicis Regularibus, c. legi 16 q. 1. vbi in vers. nimis, Augustinus dicit, se esse de numero clericorum, cap. in omnibus, iunct. gloss. in vers. vt Canonici de consecr. dist. 5. vbi text. loquitur de Canonicis, & Clericis, in communi viuentibus,& gl. intelligit de Canonicis Regularibus, c. cùm causam de elect. vbi text. simpliciter nominat clericos,& tamen loquitur de his, qui viuunt sub Regula S. Augustini.

Idem probatur in c. dilecti, de Iud. ibi, *Prior, & clerici*,& in c. quoniam, de vit.& honest. cleric. ibi, *certum valeat ponere numerum clericorum*,& gloss. in vers. *clericorum*, dicit, ex hoc videtur, quòd loquatur de Regularibus, qui simul viuunt, c. decimas, 16. q. 1. iuncta rub. vbi rub. loquitur de Canonicis,& Monachis, d. verò c. loquitur de clericis cômuniter viuentibus c. quia tua fraternitas 12. q. 1. vbi Papa vocat clericos ordinatos à S. Augustino,& in c. quando necessitas 86. dist. c. si quis irascitur 12. q. 1. cap. quicunque 17. q. vlt. can. si quis 13, q. 2. In quibus iuribus allegatur Augustinus, *De communi vita Clericorum*, & Regula ipsa Canonicorum Regularium inscribitur, *De communi vita clericorum.*

Immo quando iura nolunt intelligere de clericis 13
secularibus, id exprimunt, vt in in c. indemnitatibus §. penul. de elect. in 6. Clem. attendentes §. illius quoque de stat. Monach.& c. tua, in princ. de test am. c. inter quatuor, de religios. dom. c. 1. c. cùm illorum, § primos, de sent. excom & in aliis pluribus iuribus licet intueri.

Tum etiam, quia sicut illi antiqui clerici, vocaban- 14
tur etiam Canonici, vt in c. in omnibus,& ibi gloss. in vers. Canonici, de consecrat. dist. 5.& in cap in causis §. Nunciji, ibi, ad eos duos de Canonicis, de electione, vbi loquitur de Canonicis, qui tamen erant Regulares, vt patet in c. præterea. de preben c. ad audientiam, il 2 de Eccl. ædif. vbi in fine vocat simpliciter Canonicos, quos suprà dixerat esse Regulares; prout hoc idem dicitur in c. cù venissent, de restit spol.& in c. licèt, in princ. de Regular. vocantur simpliciter Canonici c. dilecta de maior.& obed. ibi, *Canonicas suas* quæ non possunt intelligi de secularibus, cùm essent reprobatæ,& in c. ex literis, in prin de dolo, & contum. & in c. cùm super, de cau. pos.& propriet. vbi d. c. dirigitur Canonicis Bethleemitis, qui erant Regulares,& in c. cùm I & A. de re iud. ibi, *Canonici S. Dionysij*,& postea loquitur de eorum Abbate; ergo de Regularibus, quia seculares non habent Abbatem,& in c. ad nostram de confir. vtil. vbi in prin. loquitur de Canonicis, postea vocat Regulares personas,& in c. nullus de iur. patr. vbi prohibetur, ne Monasteriis, vel Canonicis decimæ soluantur, & Doct. ibi intelligunt de Regularibus Canonicis, & in c. cùm super inscriptione, de confess.& c. sanè de Regul. dum loquitur de Canonico, qui professionem fecerat,& in c. cùm olim, il secondo, de priuil. vbi quem in princ.

princ. vocauit Canonicum, poſtea vocat Regularem,
& in *c. ſunt nonnulli*, iunct. gloſſ. *in verſ. Canonicus* 16.
q. 1. & in *c. præſens, circa finem* 20. *q.* 3. vbi vocat Ca-
nonicos Regulares, & in *c. Cumana in princ. de elect.* &
in *c. cum cauſam, in prin. de appell.* ibi, *& Canonicos de*
nouo loco, & in *c. ad noſtram, de confir. vtil. c. ſi Canoni-*
cis, in princ. iunct. gloſſ. *de Offic. ordin. in* 6.

15 Ita etiam ipſi Canonici Regulares S. Auguſtini vo-
cantur ſimpliciter Canonici, abſque eo, quòd appona-
tur nomen Regularitatis, vt in *c. cum cauſam, de elect.*
& in *c. cùm in Eccleſiis, de maior. & obed.* vbi Canoni-
cis S. Victoris, & S. Ioannis in monte, quæ Monaſteria
ſunt ſub Regula S. Auguſtini, & in *can. pernicioſam*
18. *q.* 2. vbi vocantur Canonici, qui Regulam S. Augu-
ſtini profitentur, & in *cap. poſt tranſlationem, d. renunc.*
ibi, *Lucanum Canonicum S. Frigdiani*, Quæ Eccleſia
eſt Canonicorum Regularium Lucæ.

16 Et prædicta comprobantur; quia Canonici dicun-
tur fraterni clerici, conſtituti in fraternitate *cap. re-*
17 *latum, de praben.* & ex quo, quis eſt Canonicus neceſ-
ſario eſt clericus, ſicut quando quis eſt homo, neceſſa-
rio eſt rationalis, vt arguit Abb. *in cap. bona, il primo*
18 *col.* 3 *n.* 4. *de poſtul. Prælat.* Nam canonia non poteſt
cadere, niſi in clericos, vt notat gloſſ. *in c. cùm, in verb.*
receperim. de conſtit. vbi per Felin. *n.* 14 Abb. *in cap.* 2.
per illum text. *in* 1. *not. de inſtit.* quæ fraternitas cleri-
calis, cùm ſit etiam in Canonicis Regularibus, meri-
tò, ipſi etiam veniunt appellatione Canonicorum; vt
19 per Card. *in Clem.* 2 *q.* 5. per gloſſ. ibi *in ver. beneficium,*
de Iudic.

20 Tum etiam, quia ſicuti iſti vocantur clerici, ſeu
Canonici Regulares; ita etiam cum hac additione vo-
cabantur interdum illi antiqui Clerici, vt tradit Spe-
cul. *in d. rationali diuinorum, part.* 6. *cap.* 89 *n.* 6. vbi
inquit, quòd in primæua Eccleſia, & antiquitùs multa
poſt tempora, Clerici, qui vſurpato nomine ſeculares
dicuntur, erant Regulares, &c. & probatur in *can. di-*
lectiſſimus 12. *q.* 1. vbi illi appellantur Clerici Regula-
res, qui regulariter viuunt, renunciant bonis, & nihil
proprij habent, & ibi etiam declarat gl. *in verb. præci-*
pimus, & in *can. obſeruandum* 25. *q.* 2. vbi poſtquam
text. prohibuerat, ne quis Clericorum munera caperet,
ſubdit hoc de illis intelligendum, qui canonicam vi-
tam profeſſi, regulariter ſe victuros propoſuerunt, &
in *cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi laudatur Ca-
nonicus Regularis, qui ex Monachorum ſtatu reuerti-
tur ad ſtatum Canonicorum Regularium, & in *c.* 1. *de*
fil. Preſbyt. ibi; vel in *Congregatione Canonica regula-*
riter viuentes. & in *c. plerique, de pact.* ibi *plerique, ſicut*
accepimus, Regulares Clerici, & in *rubr. ne Clerici, vel*
Monachi, & per Clericos intelliguntur Regulares; &
probatur ex auctoritate S. Poſſidij, de qua inferiùs di-
cetur, ibi, *& incipit viuere ſecundum Regulam ſub*
Sanctis Apoſtolis inſtitutam.

21 Et ratio prædictorum eſt, quia nomen Regularitatis
ex eo prouenit, quia Canonicus dicitur à canon, quod
22 eſt regula *can. canon,* 3 *diſt.* & ibi not. Domin & Præ-
poſ. gloſſ. *in l. placet, C. de ſacroſ. Eccl.* Card. *in Clem. ſi*
vnſta q. 1. *de præben.* Ex quo tenetur obſeruare Regu-
lam à Sanctis Patribus inſtitutam, *cap. in omnibus, de*
conſec. diſt. 5. licèt Canonici ſeculares illam hodie, ex
permiſſione Pontificum minimè obſeruent.

23 Secundò probatur, quia Canonici Regulares con-
ueniunt in habitu cum antiquis clericis, iuxta not. per
24 Bar. *in l.* 2. *C. ſi ſer. ex por.* Et ex delatione habitus ori-
tur quaſi poſſeſſio ſtatus, vt poſt alios not. Franc. *cap.*
25 *Iudex, & idem eſſe, de ſent. excomm. in* 6 Nam ſicuti eo-
rum habitus erat lineus, ab ipſo Deo inſtitutus, vt ha-
betur Exodi *cap.* 29. *&* 39. vbi dicitur, *induens Aaron*
veſtimentis lineis, & Leuitici, *c.* 6. *veſtitur tunica Sacer-*
dos, & fœminalibus lineis, & in Apocalypſi dicitur de

omnibus Sanctis, *ambulabunt mecum in albis lineis*, &
in *c. primo*, dicitur, *equus albus*, ibi Nicolaus de Lyra,
per equum album, intelligit Iacobum Apoſtolum Pa-
triarcham Hieroſolymitanum, qui induebatur tunica 26
linea, ſubdens, quòd etiam Apoſtoli vſi fuerunt habi-
tu lineo, vt habetur in *hiſtoria S. Syluestri de S. Eu-*
phroſyno Pamphilia Epiſcopo, qui eo tempore Ro-
mam venit indutus collobio candido quod S. Iacobi
Apoſtoli fuiſſe fertur.

Ita hodie, non ſolùm Clerici ſeculares dictis veſti- 27
bus lineis vtuntur, ſine quibus Eccleſia nihil audet
tentare, cùm præcipiat omnibus Epiſcopis, vt in pu- 28
blico, & in Eccleſiis indumentis lineis vtantur, vt in
cap. pen. de vit. & honeſt. cler. Sed etiam ipſi Canonici
Regulares tunicam lineam, continuè deferunt in te- 29
ſtimonium eorum profeſſionis; prout hunc eſſe pro-
priè eorum habitum not. gl. *in Clem. prima, verſ. ha-*
bitus, de elect. de quo etiam meminit Aug. *in ſermone,*
qui incipit, *Charitatis veſtra*, dum inquit, *birrum, & tu-*
nicam lineam nemo accipiat, niſi in commune.

Monachis verò hic habitus eſt prohibitus, vt in
d. c. pen. cir. fin, de vit. & honeſt. cler. ibi, *niſi Monachi*
fuerint, & in *cap. cùm ad Monaſterium in princ. de*
ſtat. Monach.

Et ſi diceretur Clericos illos antiquos eumdem 30
ſemper habitum geſſiſſe, quod non fuerint Canonici,
cùm aliqui ferant cucullam, aliqui birretum album, &
aliqui nigrum, quidam cappam, alij mantellum. Re- 31
ſpondetur, lineam veſtem eſſe habitum Clericorum,
cætera verò ſunt ex accidenti, & non mutant ordinē,
vt not. gloſſ. *in d. Clem.* 1. *verſ. habitum, de elect.* & ideò 32
inquit Archid. *in cap. in nono* 16. *q.* 7. quòd Monachus
albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum, &
dicit gl. *in c. Deus qui, in verſ. profeſſi, circa fin. de vit.*
& honeſt. cler. quòd habitus interior dicitur de ſub- 33
ſtantia Religionis, non autem exterior, & ibi declarat
Abb. *col.* 2. *verſ. in ea gloſſ.* Sicut etiam ex ipſis Mona-
chis aliqui ſunt nigri, aliqui albi, de quo etiam per gl.
in d. c. nona verſ. nec habitu.

Tertiò conueniunt etiā in profeſſione. Nam quoad
votū paupertatis, certum eſt, illos vixiſſe in communi;
nā Apoſtolorum tempore bona eorum, qui ad Fidem
conuertebantur, vendebantur, & eorum pretiū ad pe-
des ipſorum Apoſtolorum ponebatur, qui diuidebant
prout vnicuique opus erat, vt habetur in Act. Apoſto-
lorum, *c.* 2. *&* 4. *in fin. & cap.* 5. *in princ.* & probatur in
can. dilectiſſimis 12 *q.* 1. vbi Clemens prædictus, qui fuit
electus Pontifex à Petro, licet ei non ſucceſſerit im-
mediatè, niſi poſt Linum, & Cletum, in epiſtola ad Ia-
cobum Apoſtolum hortatur vitam communem ne-
ceſſariam, & iis maximè qui militare Deo ſtudent, &
vitam Apoſtolorum, diſcipulorúmque ſuorum imita-
ti. Et in *c. quia tua fraternitas, ead. cauſ. & q.* eamdem
vitam communem teſtatur, & commendat; & in *cap.*
ſcimus, cap. cui portio 12. *q.* 1. *c. decimas*, 16. *q.* 1. & hoc
ſumptum erat ex Veteri Teſtamento, vbi Leuitis nihil 34
erat proprium, ſed viuebant ex decimis eis ſolutis per
alias tribus, vt ſuprà dictum fuit.

Et hanc fuiſſe vitam Clericorum tradit S. Augu-
ſtinus *in cap. nolo, cap. cùm dicatis, cap. certè* 12. *q.* 1. &
Vrbanus Papa *in cap. videntes* 12. *q.* 1. & in *can. præter*
hæc 32. *diſt.* vbi ſimiliter mandat Clericis Religioſis,
vt ſimul manducent, & dormiant, & quidquid Eccle-
ſiis competit, communiter habeant, & in *c. neceſſaria*
12. *q.* 1. vbi mandat clauſtra conſtitui iuxta Eccleſiam,
& quòd omnibus ſit vnum refectorium, & dormito-
rium, vt tenet Abb. *in c. Deus qui, col.* 2 *verſic. in mul-*
tis, de vit. & honeſt. cler. & in *c. Epiſcopus col.* 1. *verſic.*
ſed pro clara de præb. Præpoſ. *in can.* 1. *col.* 4. *verſic.* 1. *n.*
omnia, & verſic. tertium tempus 44. *diſt.* & habetur in
Hiſtoria Euſebij quæ eſt approbata, vt in *can. Sancta*

Romana Ecclesia dist. 15. vbi loquens de huiusmodi
Clericis, inquit, Primò omnium renunciaut cunctis
acultatibus suis, sicut legimus in Actibus Apostolo-
35 rum,&c. Barbat *de præstan. Card.q.6.in princ.* viuere
autem in communi denotat paupertatem.

36 Ex quo oritur votum obedientiæ, quæ elicitur ex
eo, quòd in communi habitarut; nam qui in vnum
habitant, habent cui obtemperent, prout etiam ex-
pressè dicitur in *cap.*3. Act. Apostolorum, vbi in hoc
consistebat vita Clericorum, vt renuntiarent proprio,
vacantes diuinis ministeriis, constringentes se sub
Apostolorum obedientia,& per August.de Ancon.in
*d.tract.....de potest.Eccles.quæst.*1.*art.*3.*vers.respondeo,
dicendum.*

37 Prout etiam de voto castitatis habetur per S. Au-
gustinum *in* 1.*sermone, de communi vita Clericorum,*
qui incipit, *propter quod volui*, vbi loquens de vita
Apostolorum inquit, *Clericus duas res professus est,
sanctitatem,& clericatum:* & per sanctitatem intelli-
git ipsam castitatem, de quo etiam per Aug. de An-
con.*d.tract.quæst.*90.*art.*3 *vers.respondeo dicendum,*&
de Clericis est text.in *can.de hu dist.*28. & in *can. cle-
ctores* 32.*dist.*

38 Et quòd tam Apostoli, quàm Clerici eorum imi-
tatores profiterentur tria vota, probat S. Thom. *in* 4.
*sent.dist.*38.*artic.*2.*quæst.*3.*ad* 3.*argumen.* dum inquir
*antequàm essent ista Regulæ,quæ modò sunt,erat aliquis
modus viuendi ab Ecclesia approbatus, per quem ali-
qui ad ea quæ supererogationis sunt se obligabant, &
tunc temporis obligatio ad talem modum viuendi idem
faciebat, quod nunc obligatio ad certam regulam*, se-
quitur ibi Petr.de Palud.& Ricard.*ead.q.*Præpos. *in d.
can.*1.*dist.*44.*col.*4.S.Thom.2.2.*quæst.*88.*vers.ad* 3.vbi
dicit, quòd Apostoli intelliguntur vouisse pertinen-
tia ad statum professionis, & sequitur Io. de Turre-
crem.17.*quæst.*1.*in summ.col.*2.*vers.ad rationes.*Ad Re-
ligionis etiam perfectionem dicuntur prædicta tria
vota spectare,& per eundem Thom.*ead.q.*idem etiam
expressè tenet Aug.de Ancon. *in d tract.q* 84. *artic.*3.
vers.ad 2.*arg.*

Hæc etiam eadem vota profiteri debere ipsos Ca-
nonicos Regulares,præcipit S. Aug. *in d.sermone*, qui
incipit,*Propter quod volui*,dum inquit,*Qui societatem
communis vitæ iam susceptam, quæ laudatur in actibus
Apostolorum,deserit,à voto suo cadit, à professione sua
cadit*,& in *can.scimus* 12. *q.*1.

39 Quartò probatur,quia Canonici Regulares dicunt
40 officium Rom. curiæ,quod etiam celebrant Canonici
Seculares, qui dicuntur etiam imitari antiquos Cle-
ricos,licèt abusiuè;& ita habetur per Specul. *dicto ra-
tionabili diuinorum lib.*6.*c.*89.*n.*6.

41 Vltimò, quòd Canonici descendant à Clericis in-
stitutis à D. Augustino, eamdémque Regulam obser-
uent,quam ipsi Clerici obseruabant & eorum clerica-
lis institutio in ipsos fuerit continuata, probatur au-
ctoritate Vincentij *in Speculo doctrinali lib.*19.*cap.*16.
vbi inquit, *Ordo Canonicorum Regularium primò ab
Apostolis postcà à B. Augustino Regulariter fuit in-
stitutus,*& in *Speculo historiali lib.*16.*cap* 51.*circ.med.*
inquit, *factus Sacerdos Monasterium Clericorum in-
stituit, & cœpit viuere secundùm Regulam sub Sanctis
Apostolis institutam*, sequitur S. Antoninus Archi-
episcopus Florentinus *in* 2. *part. sua Chronica tit.* 15.
*cap.*16 §.7.*vers.circa annos*.Raphaël Volateran.*lib.*21.
commentariorum, ver. Augustinus, ibi *Ordo Canoni-
cus,non tam ab eo institutus,quàm reuocatus: ab Apo-
stolis enim in Monte Sion exordium sumpsit*, &c. Ro-
ser.Doct.Parisien.*in lib.de Religione Ecclesiast. tit.*14.
*cap.*3.Ioan.de Nigraualle *in lib. Epilogi Chronicarum
lib.*33.*cap.*18. Fasciculus temporum *in* 6.*ætate,in vita
Alex.II.fol.*73.*col.*2. vbi inquit,*Ordo Canonicus cœ-
pit florere in Beluacen.Ecclesia;qui prius ab Apostolis,
posteà à B. Augustino fuit Regulariter institutus*, hoc
etiam testatur S. Possidius, qui vitam S. Augustini de-
scripsit, dum inquir, *S. Augustinus factus Presbyter* 42
*Monasterium Clericorum mox instituit, & incepit
viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis insti-
tutam.*Et hanc Possidij auctoritatem,cùm Sancta ma-
ter Ecclesia canat in festiuitate eiusdem Augustini,
non videtur quærenda alia maior probatio, quia do- 43
ctrina Catholicorum Doctorum non aliunde, quàm
ab ipsa Romana Ecclesia auctoritatem sumpsit, vt
dicit S. Thom. *in quodlibet. art.*2. *ad* 3. *dist.*7. & ipsa
tanquam speculum nobis imitanda fuit proposita, vt
dicit text.*in can.si Romanorum* 19.*dist.& in can.Eccle-
siarum* 11. *dist.* & per Riccar.idem etiam confitentur
Summi Pontifices,vt Benedict.XII. *in sua extrauag.*
quæ reperitur inter constitutiones ipsorum Canoni-
corum Regularium, Paschalis *in* 7. *Epistola ad Prio-
rem S.Frigdiani Ordinis Canonicorum Regularium,&
in Epistola Honory, & Calixti ad eundem.*

Attestatur etiam Eugenius IV.*in Bulla*,quæ maxi-
ma cum veneratione in Ecclesia Lateranensi custo-
ditur, vbi hanc Canonicorum Regularium originem
elegantissimè deducens,mirificis laudibus extollit.

Primùm dum appellat Congregationem horum 44
Canonicorum diuinam in terris familiam Clerico-
rum, ex quo innuit apud eos esse clericalem institu-
tionem,*can.duo* 12.*q.*1. *not.* Abb.*in rub.de vit.& ho-
nest. cleric.circa fin.*

Secundò,quia dicit,*qui ad exemplum nascentis Ec-* 45
clesiæ Sanctam institutionem seruarunt; nam Ecclesia
nascens fuit ab initio in Apostolis,penès quos Cleri-
calis institutio fuit, cùm ipsi fuerint pars immediata 46
Corporis Christi,*c.Cleros* 21.*dist. c.cùm secundum,de* 47
preben.& Christus fuit Summus Sacerdus,*c.translato,
de constit.*

Tertiò,dum inquit,quòd hi primorum Christianæ 48
Religionis Clericorum normam, traditiones & insti-
tuta sectantur:nam Papa appellat Apostolos primos
Clericos; & propterea infertur,quod dicti Canonici,
sequuntur Regulam, & instituta ipsorum Apostolo-
rum,*arg.l in testamento, de cond.& demon.* ideo apud
ipsos est Clericalis institutio per Apostolos in princi-
piu constituta.

Quartò, *in verb.huius verò*, vocat Canonicos sacri 49
Ordinis; sacri verò Ordines consistunt essentialiter in
Clericatu,vt habetur *in c.*1.*de fil.Presbyt.in* 6.

Quintò,inquit,post Apostolos primum in Alexan- 50
drina Ecclesia Marcum Petri discipulum, fuisse insti-
tutorem,& conditorem huius sacri Ordinis, & sic li-
cèt iste sacer Ordo fuerit introductus per Apostolos
Christi;tamen Marcus postea dicitur fuisse institutor
Ordinis, non quòd aliquid de suo addiderit, sed quia
magis in lucem deduxit: sicut vocatur ius ciuile Fla-
uianum, non ex eo, quòd Flauius aliquid de suo adie-
cerit, sed quia ad populi notitiam illud deduxit, vt
dicitur *in l.*2.§.*posteà,de orig iur.*

Sexto, quod gloriosus Augustinus eumdem Ordi- 51
nem diuinis Regulis decorauit, etsi non ipse inuenit,
sed inuentum decorauit,sicut aliud est ædificare,aliud
est ædificium reformare, *l.in fundo, de rei vend.l. iu-
risgentium*, §. *quinimmo de pact.* & propterea subse-
quentia verba Eogenij, quòd Beatissimus Gregorius
præcepit Augustino facto Episcopo Anglorum, vt *in
can. qui tua Fraternitas*, 12. *q.*1. velut sacram planta-
tionem instituit,& in Occidentis partibus ampliauit,
debent intelligi non respectu inuentionis, sed refor-
mationis,alioquin ipse Eugenius esset sibi contrarius,
cùm suprà dixerit fuisse hunc Ordinem inuentum ab
Apostolis, & Sancto Marco, contra *l nam ad ea*, *de
condit.& demonst.* & verbum,*ampliauit*, denotat rem
factam

factam protogate,*l.ſed ſi manente,de prae.l.inter ſoce-*
*rum,§.cum inde,de pall.dot.*Doct.*in cap. hi qui, verb.*
ſpecialiter, de prabend.in 6.

52 Septimò, quia inquit, *Hi profectò ſunt,qui prio-*
rum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſto-
*lorum inſtituta,inſtinctu Spiritus ſancti renouãt.*Et ſic
Ordo iſte ſacer viuendi fuit ab Apoſtolis inſtitutus.

53 Octauò,dum inquit,quòd hæc ſancta inſtitutio fuit
antiquitùs ab ipſis ferè primordiis obſeruata, quare
tempore primitiuæ Eccleſiæ originem habuit hæc in-
ſtitutio Clericorum,qui dicuntur Canonici Regula-
res;& quod vno, & eodem tempore factum eſt, non
debet diuerſo iure cenſeri, *arg. ad eum qui ades, de*
vſuc l hoc iure,de vulgar.& pupill.

Et hæc Eugenij Bulla fuit confirmata à Nicolao V.
& Sixto IV.propterea maioris auctoritatis eſſe digno-
ſcitur,*cap.extra ſcientiam 64.diſt.*not.Bald.*in l huma-*
num in ı not C.de legib.

54 Quare cum ſuper hac dubitatione hab...mus Papa-
lem determinationem, non eſt vlteriùs diſputandum;
cum in dubiis recurratur ad Papam pro declaratione,
cap.literis de reſtit ſpol.& decretis Pontificum non li-
55 cet contradicere:not.Ioan.Andr.*in cap dilecto,de pra-*
ben.cap.ſibi,de reſcript.in 6.ſed pro lege ſunt ſeruanda,
56 *§.ſed quod principi Inſtit.de iur. nat.* cum vulgatibus,
& declarationi Papæ ſtandum eſt in his,quæ concer-
nunt tactum alienum, Soccin. *conſ.47.dub.5.num.17.*
*vol.3.*Dec. *conſ.541. num* 8. & dicit Sanctus Thomas
57 2.2.*art.*12. *quaſt.* 21. quod in deciſionibus cauſarum
magis ſtandum eſt auctoritati Papæ,quàm alterius cu-
iuſcunque Sancti Doctoris, Dec.*in cap.1.in 1 lect.*
col.2.in 2.not.de conſtit.

Nec obſtat ſi diceretur, verba huius Bullæ eſſe
enunciatiua, quæ non probant, tanquam emiſſa pro-
pter aliud,niſi ad effectum,de quo agitur,ſecùs ſi præ-
ſentialiter contingat de illis dubitari,iuxt.not. *cap.il-*
lud,de praſumpt cum ſimil.

Quia reſpondetur non eſſe enunciatiua, ſed diſpo-
ſitiua,vt ibidum inquit,*Hi ſunt profectò,qui priorum*
Patrum vitam probabilem imitantur,& Apoſtolorum
inſtituta, &c.& ibi, *ſicque hac Sancta Canonicorum*
Regularium, & Deo placens antiquitus inſtitutio, &
ab ipſis ferè primordiis obſeruata extitit. Nam in his
Eugenius fundat intentionem ſuam per modum cau-
ſæ,quare tam inſignibus priuilegiis Canonicos Regu-
58 lares ornare cupit. Nam illa dicuntur verba diſpoſiti-
ua,quæ per ſe principaliter emanant, hoc eſt ad hunc
fo...um finem,& enunciant illud,quod proferunt,*l. ex*
*hac ſcripta,de donat.*Iaſ.*in l.ex his n.1.C. de milit.teſt.*
Alex.*conſ.82.num.19.vol.3.*Afflict.*deciſ.83.col.2.*prout
ſunt iſta, de quibus ſuprà dictum eſt; & quando per
...dum cauſæ proferuntur,plenè probant,vt declarat
At...n.*conſil.23.dub.2.*

59 Prætetea, etiamſi eſſent enunciatiua probarent;
Tum quia ſunt prolata per modum cauſæ, vt dictum
eſt Bart.*in l.emptor,per illum text § ancilla,de rei vend.*
Alex *conſ.46.col.3.verſ.quinto;volum.1.*Bald.*conſ.*170.
*col.1.vol.2.*Iaſ.*in d.l.ex his, num.2 verſ decimò.* Tum
60 etiam,quia ſunt geminata. Bart. *in l cùm ſcimus,col.1.*
*C de agric & cenſ.lib.11.*Alex.*conſ.190.col.6.volum.6.*
Dec.*in l.ſi quis in conſcribendo n.4. vol.2.* Tum quia
ſunt prolata ab eo, à quo omnes Religionum prola-
tiones emanant,vt infrà dicetur:quo caſu enunciatiua
probant,Bart.*in l.gerit col 4. verſ. circa ſecundum, de*
*acquir hered.*Iaſ.*in d l.ex his,num.2.verſ.octauò.* Mat-
tel.*not.35.*Ruin.*conſ.26.n.3 vol.1.*

61 Tum etiam, quia ſumus in antiquis vltra centum
annos,adeo, vt plenè probant Iaſ.*conſ.65. vol.3.*Soc-
cin *conſ.266.col.2.verſ ad ſecundum reſpondetur,vol 2.*
Alex. *conſ.6.col.fin vol.1.* Dec. *con.321.n.8.*Alex.*conſ.*
187.*n.21.vol.2.* & fama deduci poteſt ex enunciatio-
ne ſupradictarum confirmationum, vt poſt Salicet.
Bald.& alios notab.Caſtren.*in l.cùm aliquis,C.de iur.*
*delib.*Aret *conſ.42.col.1.verſ.tertiò.*

Accedit,quia ſunt emanata motu proprio, & tunc 62
ſtatur aſſertioni Papæ,vt poſt Lap.*not.*Card.*in Clem* 1.
quaſt.10. de probat. Abb. *in cap. dudum col.1. num.3.*
verſ.quod autem,de priuileg. Alex. *conſ.112.col 1.verſ.*
referi,vol.7. & eſt communis opinio ſecundum Soc-
cin. *conſ.87.col.9.num.25.verſ.confirmantur,vol.3.*Iaſ.
*conſ.65.col.3.in fin.verſ.vbi autem vol.3.*Mohed.*deciſ.*
271.272.

Maximè quando cum clauſula, *Motu proprio*, eſt 63
adiecta clauſula *Ex certa ſcientia*,quia illa ſola opera-
tur ſaltem præſumptionem veritatis narratorum,
Alex.*conſ.15.col.2.verſ praterea,vol.5.*Socc.*conſ.*266.
col.10.verſ. item ex certa ſcientia vol.2. & omnis error
cenſetur excluſus, vt not. Bart.*in l.conficiuntur, in*
princ.verſ.etiam quando,de iure codicillo. cum aliis de
quibus per Dec.*in cap.ad hac,col.2. de reſcript.* minus
etiam obſtat, ſi diceretur, dictam Bullam non poſſe
præiudicare iuri tertij. Quoniam reſpondetur primo,
non conſtare de aliquo iure Monachorum, ex ſupra-
dictis, & infrà dicendis.

Secundò etiam ſi aliquod ius haberent Monachi, 64
cùm illud ſit iuris poſitiui,& ſapiat priuilegium Præ-
poſ.*in can. Epiſcopos 17. diſtinct. col.1. n.3 verſ gloſſ.* 65
tractat,poteſt Papa ſola voluntate illud tollere, vt per
Felin *in cap. qua in Eccleſiarum.verſ.4.concluſio,n.78.*
de conſtit vbi dicit,ita omnes tenere,& ibi per Doctor.
col.4.verſ.ſupereſt, cum aliis per eum adductis, cùm
ipſe ſit ſupra ius,*cap.propoſuit.de conceſſ.prabend* ſicut 66
videmus in Eccleſia Alexandrina, quæ fuit priuata
veteri prælatione Patriarchatus, & poſtpoſita Con-
ſtantinopolitanæ, vt *in can. renouantes 22. diſtinct.&* 67
cap. antiqua, de priuileg. nam ius præcedendi eſt ius
honoris *cap.1.de maior.& obed.* & datur ex conſuetu-
dine,vt not Bald. per illum text. *in cap.cùm olim,in*
princ de conſuetud.

Tertiò,etſi ius eſſet realiter acquiſitum Monachis,
non poſſet illis dici ſublatum, cùm Eugenius in præ-
dicta Bulla non declaret Canonicos Regulares præ-
ferendos Monachis; ſed tantùm referendo antiquam
eorum originem, pronuntiat eos eſſe veros ſucceſſo-
res antiquorum Clericorum &c. Ex qua declaratione
propter effectum iuris, Clerici præferuntur Mona- 68
chis, adeo quòd non dicitur eis ſublatum ius, ex quo
non directè id ſit,ſed indirectè & ſecundario, vt poſt
Abbatem tenet Curt.Iun.*conſ.1.n* 21.Felin.*in cap.qua*
in Eccleſiarum.col.16. verſ ſecunda declaratio n.64.de
conſtit.& dicit gloſſ.fin.*in cap. quamuis, de pact.in 6.*
præiudicium intelligitur de principali, non ſecun-
datiò.

Ex quibus omnibus ſupradictis auctoritatibus, &
atteſtationibus oritur notoria deſcendentia Canoni-
corum Regularium ab antiquis Clericis,cùm id dica-
tur notorium, quòd omnes,ſeu maior pars ſcit,loqui-
tur,& profitetur iuxta doctrinam omnium Doctorum
in cap.veſtra de cohabit.Cleric.

Quare cùm conſtet Reuerendos Dominos Cano-
nicos Regulares Ordinis S.Auguſtini, Congregatio-
nis Lateranenſis deſcendere ab his Clericis, quos B.
Auguſtinus inſtituit,concludendum eſt, eos ex pluri-
bus præferri debere Monachis S.Benedicti, Congre-
gationis Caſinenſ.

Et primò, ratione Clericatus, quem originaliter
habent annexum ex his, quæ ſuprà deducta fuerunt; 69
& quod eſſentialiter illis competat, affirmat Archid.
in can.mandamus 19.quaſt.3. & ibi, Gemin. & Ægid.
verſ.ad declarationem,Ioan.Fantuc.*col.1.verſ.pro cu-*
ius declaratione, S.Thom.2.2 *quaſt.189. art.8.in reſp.*
ad 2.argum.& in libell.contra impug.Religionem fol.4.

Ioan.de Friburgo *in sum. confess. lib. 3 tit. 18. quæst. 16. summa.* Pisanel. *vers. Monachus.* summa Tabiena *in eod. vers.* Ioan. Andr. *in cap sanè, in fin de Regul Card. ibidem col. 1. vers. in hoc autem.* Archiep. Florent. *in 3. part. summ. tit. 16. cap. 4. vers. de transitu*, Hugo de S. Victore *lib. 2. de sacram. part. 3. cap 3.*

70 Monachis verò Clericatus competit per accidens,
& non per se, ex quo in Sancta Nicæna Synodo fuit
71 ab omnibus ibi residentibus ordinatum, vt Monacho-
rum conuersatio, & vita secundùm etymologiam no-
72 minis ab omnibus discreparet, cùm Monachus Græcè
& Latinè singularis dicatur, vt *in can. 16. quæst. 1.* &
73 D. Hieronym. *in can. Monachus ead quæst.* inquit, *Mo-
nachus non docentis, sed plangentis habet officium, & in
74 can. si cupis ead. etiam quæst* idem ait. *Si cupis esse, quod
diceris Monachus, id est, solus, quid facis in Vrbibus? &
in can alia d. quæst. 1.* inquit idem Hieronymus, *alia
75 est causa Monachi, alia Clerici, Clerici oues pascunt,
ego pascor.*

76 Monachi ex ipsorum origine sunt Laïci *l. generali-
ter C. de Episc. & Cleric.* quæ est Canonizata *in can.
generaliter 16. quæst. 1.* & ibi not. Alber. quòd Mona-
77 chi non sunt Clerici, & probat text. *in can. quidam
§ nos vero 18 q. 2.* ibi, *si verò Le i, & in can. cui, 16.
quæst. 3.* ibi, *idem dicitur, & in can. de Mona his 15.
78 quæst. 1.* & dicit Abb. *in cap 2. col. 2. num. 6. vers. sed quia
de institution.* quòd potest quis esse verus Monachus,
& Laicus. Spec. *in tit de dispen §. nunc de Episcopo-
rum vers. 56.* & ibi per Ioan. Andr. *in addit. in verb.
79 Superioris*, vbi dicitur, quòd status primitiuæ Ecclesiæ
non cogebat Monachos, vt fierent Clerici.

80 Et propterea non præstabant obedientiam alicui,
nec ipsi Abbati, vt dicit gloss. *in can. de Viduis, in verb.
propriis, in fin. 27. quæst. 1.* Ioan. Andr. *in cap. fin. de
81 cond. appo.* & possidebant propria, vt not gloss. *in l. si
quis Presbyter. in vers. Monachus C. de Episcopis, &
82 Clericis*, &. soluebant decimas Clericis, sicut Laici,
gloss *in cap ex parte, il primo vers. laborum, de decim.*
83 immo sine Clericorum consilio nihil poterant agere,
can. Ecclesia 16. quæst. 1. ex causa tamen necessitatis,
84 fuit semel a Gelasio concessum quibusdam Mona-
chis, vt possent clericari in defectum Clericorum, re-
manentibus tamen saluis antiquis institutis, vt habe-
tur *in can. priscus 55. distinct.* & ibi notat Præpos. quòd
de iure non possunt clericari, & *in can. requisitis, in fin.
1. quæst. 7.* vbi eadem Gelasij prouisio ex causa necessi-
tatis refertur, & tradit Spec. *in tit. de dispus. §. post hoc
num 20. vers generaliter.*

85 In hoc autem statu laicali fuerunt ipsi Monachi
vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij, vt ex sen-
tentia Historiæ Ecclesiasticæ testatur Gratianus *in
86 can. hinc est, circà fin. 16 q. 1.* vbi etiam adducit Hiero-
nymum referentem, Monachos Scythiæ conuenisse
in vnum, vt Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Mis-
87 sarum solemnia celebraret; vt etiam meminit Spec. &
Ioan. Andr. *in d §. nunc de Episcoporum vers. 56.* con-
cessit etiam Gregorius Monachis, vt possint clericari,
& de oblatis viuere, & *in can. moderamine, can. ex au-
ctoritate 16. q. 1.* non tamen passim, & indistinctè hoc
fuit permissum; sed ita demùm, si fuissent probatæ vi-
tæ, & bonorum morum, ac etiam docti, *can. priscus, in
fin. 55 distinct can. si quis Monachis, can. sic viue can.
88 in Parochia, can. Monachos, can. doctos 16. q. 1.* & idem
dicit D. Hieronymus ad Rustium, *sic viue in Monaste-
89 rio, vt Clericus esse merearis*, vt in *can. sic viue 16. q. 1.*
& vix bonus Monachus facit bonum Clericum, vt di-
citur *in can. legi, dicta quæst. 1.*

90 Et quòd Monachis competat Clericatus per acci-
dens, & non essentialiter, sicut Clericis, tenet S. Tho-
mas *d. quæst. 189.* Archidiac. *in d. can. mandamus*, & *ibi*
Ægid. & Ioan. Fantuc. Archiep. Florent. *in d. cap. 4.
vers. de transitu*, Vgo de S. Victore *d. c. 13.* Io. Andr. *in d.
c. sanè*, & cæteri suprà adducti, qui tenent Clericis
competere essentialiter, & Cald. *cons. 30. in pr de Reg.*

Quare cùm naturalis qualitas Clericatus, quæ competit Clericis, præferri debeat accidentali qua gaudent Monachi, *l. qui habet, de tutel.*, cum vulgaribus; præferendi sunt etiam Reuerendi Domini Canonici Regulares, qui sunt Clerici, Monachis ipsis, ex sui origine Laicis, cùm Clerici sint digniores Monachis.

Insuper non obstat, quòd licèt Monachi habeant Clericatum per accidens, tamen cùm effecti sunt Clerici, habent cum maiori arctitudine vitæ *can. quod Dei timorem de stat. Monach.* atque ideò ad ipsos possunt se transferre Canonici Regulares, secundùm D. Thoma *2. 2. quæst. 189.*

Quoniam respondetur primò; arctitudinem vitæ 91
non esse in consideratione quoad prælationem, in
qua attenditur sola prioritas institutionis Clericalis
dignitatis per supradicta; sed tamen quoad ingressum
vt declarat Archidiac. *in can. 1. 18. quæst. 1.* Nam Reli-
giones Monachorum, & Canonicorum Regularium
concordant secundum Ioann. Andr. *in d cap. quod Dei
timorem, vers. aliter*, quia ambæ pariter prohibentur
audire Leges, & Physicam, & ambæ æquiparantur in
obedientia, *cap. cùm in Ecclesiis, de maior. & obed.* in
abdicatione proprij, *cap super quodam, de stat. Mo-
nach.* in castitate, *cap. 1 de voto, in 6.* & in communi vi-
ta cùm simul comedant, & dormiant, *cap. quoniam, de
vita, & honestate Clericorum*, & vtraque facit Prouin-
ciale Capitulum, *cap. cùm in singulis, de stat. Monach.*
aliàs sequeretur, quòd omnes Obseruantes deberent
præcedere Conuentuales, & Fratres Minores debe-
rent præcedere Prædicatores.

Secundò respondetur, quòd maior ratio transeundi 92
ad aliam Religionem est Clericatus, quàm arctitudo,
quia secundùm D. Thom. *in d. quæst. 189.* & Doct. *in
d. cap. quod Dei timorem*, antequàm Monachi essent
Clerici, poterant transire ad Canonicos Regulares, li-
cèt maiorem arctitudinem haberent Monachi, quàm
Canonici; & tamen Canonici non poterant transfer-
ri ad Monachorum Ordinem; immò si Monachus ho-
die esset laicus, posset transferri ad Canonicos Regu-
lares, vt expressè dicit Archid. *in can. mandamus 19.
q. 4* ex quo patet, quòd magis ponderatur ratio Cleri-
catus, quàm arctitudinis, ad hoc vt transitus fiat de
vna Religione ad aliam.

Tertiò Respondetur, quòd Monachorum vita ideò 93
dicitur arctior, quia tunc temporis Monachi, non vt
hodie in Ciuitatibus, sed habitabant in syluis, & extra
vrbes, *cap. quia in insulis, de Regul.* vbi ob id dura ap-
pellatur Monachorum congregatio, & è conuersò 94
Regula Sancti Augustini laxior, & benignior: verùm
hodie ipsi Canonici Regulares per eorum ordinatio-
nes ita se arctauerunt, vt temporibus nostris nemo iu-
dicauerit Canonicorum viuendi modum, minoris esse
austeritatis, quàm Monachorum, in tantum, vt dixerit
Ioan Andr. *in c. sanè, in princ.* quem ibi sequitur Card.
col. 2 vers. quæro, quòd licet Fratres Prædicatores ha- 95
beant Regulam Sancti Augustini laxiorem; tamen
propter constitutiones, quas fecerunt, in tantùm se ar-
ctarunt, vt eorum vita videatur strictior vita Mona-
chorum, ita vt dicti Prædicatores transferentes, se ad 96
vitam Monachorum non euitarent apostasiam; sequi-
tur ibidem Abb. *in col. 1. num. 5 vers. secundùm.*

Sicut contrà ipsi Monachi non habent hodie illam arctitudinem; cùm è syluis (vt suprà dictum est) egressi sint ad Vrbes, vbi licèt ingentia, & pulchra ædificia ad Dei honorem, & popolorum consolationem construxerint, Religionis tamen auctoritati non parùm derogarunt, cùm in illis maxima corporis, & animæ solatia capiant.

Et

Et propterea dicitur *in d. cap. sanè*, quòd si Cano-
nicus Regularis se transtulerit ad Monachos, quorum
Monasteriū sit laxioris Religionis, quòd tenetur re-
dire ad primum, à quo discesserat; secùs autem si sit
vitæ strictioris, & ibi post Innoc. Butr. Card. & alios
97 not. Abbas *num. 4. vers. sed contrà*, quòd ad validitatem
ingressus non consideratur Regula antiquitùs insti-
tuta, sed modus viuendi de præsenti, quod dicit esse
notandum; quia multi decipiuntur aduertentes solùm
ad Regulam vtriusque Monasterij antiquitus institu-
tam, & non ad modum viuendi de præsenti, de quo
etiam per Archidiac. *in d. cap. mandamus, circa princ.*
98 *19 quæst. 3.* & ideò Monachus posset hodie transire
ad Regulam Canonicorum Regularium, si strictio-
rem vitam tenerent, vt not. Ioann. Andreas, & alij *in*
d. cap sanè, Lap. *alleg* 62. Card. *cons.* 28 *col* 2. S. Thomas
2. 2. *quæst. vlt.* prout considerato præsenti statu eorum,
est strictior.
99 Quartò respondetur, quòd cùm arctitudo vitæ sit
inducta pro humilitate carnis per ieiunia, & oratio-
nes, vt dicit textus *in cap. viri sunt, circa finem, de pœ-*
nitent distinct. 1. & primus, ac præcipuus gradus hu-
militatis sit subdere se maiori, & non præferri mino-
ri, secundùm gloss. *in Clement.* 1. *vers. humilitatis de*
Relig dom. deberent monachi posteriores postponere
se Canonicis Regularibus, siue sint illis pares, siue
inferiores.
Non obstat etiam, si diceretur, Ordinem Cleri-
calem nulli dari propter meritum; & nulli competere
esse Clericum, nisi Ordinem accipiat ab Episcopo, vel
habente auctoritatem; & ideò cùm Monachi ordi-
nentur sicut Clerici, habēt id, quòd competit Clericis.
Quia respondetur, Canonicos Regulares non hoc
temerè asserere, vt in vtero matris, & ab ipsis eunabu-
lis, se Clericos natos dicant, itaut non indigeant Epis-
coporum ordinatione, sed hoc tantùm intendunt
quòd ipsorum Religio ad hoc principaliter est institu-
100 ta, vt eius professores in Clericatu, etiam in diuinis
ministeriis Deo inseruirent, & non solùm sibi ipsis,
sed toti populo Christiano vtilitatem afferant. Mo-
nachorum verò Religio ad hoc principaliter fuerit
101 instituta, vt Deo seruirent in solitudine, & in insulis,
& absque Ordinum susceptione, cùm silentio sibi ipsis
soli incumberent: Licèt posteà ad vrbes reductis, fue-
rint eis gratiosè concessi Ordines. Et ideò patet, quòd
Clericalis Ordo priùs competierit ipsis, quàm Mona-
chis, vt dicebat S. Thomas, & alij *suprà* adducti. Qua-
re vti priores in Clericatus Ordine, debent præferri
102 posterioribus; quia priuilegium Clericatus illis con-
cessum intelligitur sine præiudicio Clericatus ante-
rioris ipsorum Canonicorum Regularium, *cap. quam-*
uis, de rescript. in 6. l. 2. §. meritò, ne quid in loco publ.
cum similibus.
Minimè etiam obstat, quòd Canonici Regulares
non successerint in locum Clericorum primitiuæ Ec-
clesiæ, nec sint illi essentialiter; sed quòd eorum loco
sint deputati Clerici seculares, qui differunt ab ipsis
Canonicis Regularibus; quia illi possunt condere te-
stamentum de bonis paternis, *cap. Rainutius, cap. Rai-*
naldus, de testam quod est interdictum Canonicis; non
viuunt in communi, nulli præstant obedientiam, nisi
Episcopo in quibusdam: & si Canonici Regulares in-
uicem se percusserint, pro absolutione non tenentur
mittere ad Sedem Apostolicam, prout tenentur face-
re, quando percutiunt Clericum secularem, *cap. cùm*
illorum, de sent. excomm. Item Clericus secularis infir-
mus, & mortis conscius petit habitum Canonicorum
Regularium, vt in *cap. sicut nobis de Regular.* & Cleri-
cus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea,
quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regu-
laris, & transit in potestatem Prioris, *d. can. sicut nobis*
cap. non dicatis, 12. *quæst.* 2. sicut contrà Monachus
transiens ad Ecclesiam secularem non tractatur vt
persona prioris collegij Monastici, *cap ne pro cuiuslī-*
bet, 16. *quæst.* 1. gloss. *in Clem. ne in agro, § ad hæc ver.*
ad claustrum, de stat. Monach. & quia ipsi Clerici se-
culares præferuntur omnibus Regularibus, & ipsis
etiam Canonicis S. Augustini. Ideò ponuntur diuersi
tractatus, vt *in rub. de vit. & honest. Cler. & in rub. de*
stat. Monach. & Canon. Regular.
Quoniam pro responsione considerandum est,
quòd in tempore Apostolorum vnica tantùm esset
Religio, scilicet Clericalis fraternitatis, nec nomina
Clericorum secularium, siue Religiosorum, aut Ca-
nonicorum Regularium vel Religiosorum in vsu es-
sent, inceperunt illi Clerici, qui in communi vita re-
manserunt, & à laicis distincti fuerunt, (vt fuit suprà
dictum) à primo feruore charitatis, & deuotionis
etiam ipsi refrigescere: ac nonnulli ex his propria
possidere, quos videns D. Augustinus à propria perfe- 103
ctione deficere, post susceptos Ordines Sacerdotales
à S. Valeriu Hipponensi Episcopo, statim Monaste-
rium Clericorum instituit, ac viuere cœpit secundum
Regulam Apostolorum, vt ipse testatur *lib. 9. confess.*
& in sermone, qui incipit. *Charitatis vestra*, vbi allo-
quens ad Ianuarium, qui simulabat viuere velle cum
ipso, & ei describens vitam Apostolorum, inquit; *quo-*
modo viuere velimus, quomodo Deo propitio viuamus,
ipsa de actuum Apostolorum vobis lectio recitatur, vt
videatis vbi sit descripta forma, quam desideramus im-
plere, & in 2. *sermone*, qui incipit. *Propter quod volui*,
inquit, *qui societatem communis vitæ iam susceptam,*
quæ laudatur in Actibus Apostolorum deserit, à pro-
fessione sua cadit.
Atque inde facta fuit distinctio Clericorum secu- 104
larium ab ipsis Clericis Regularibus, vt qui desciuis-
sent à norma & Regula Apostolorum, quam Augusti-
nus quotidie docebat suos Clericos, mutato nomine
Regularium, quod professi erant, vocarentur secula-
res, vt dicit gloss. *in cap licèt in corrigendis, in vers. se-*
cularis, de offic Ordin. Ita vt dum vocantur Clerici
participent cum Religiosis, vsurpato nomine vt dicit 105
Specul. *de rationali diuinorum cap. 89 num* 6. dum ve-
rò vocantur seculares, participent cum laicis, vt de-
clarat Abb. *in d cap. licèt, col. fin. num. 5. vers in gloss.* 2.
& per Ostiens. *in Summ. de vit. & honest. Cleric. § &*
quibus in princ. qui verò Apostolorum Regulam reti-
nuissent, & sub illa sanctissimè viuere perseuerassent,
vt Canonici S. Augustini digniori nomine, Regula-
res nuncuparentur, vt declarat Præpos. Alexand. *in d.*
can. 1. col 4. vers. tertium tempus, dist. 44. vbi omnia
tempora distinguit.
Ex quibus infertur, non solùm Canonicos Regula-
res non differre ab antiquis Clericis, sed etiam magis
commendandos propter obseruantiam, & perseueran-
tiam in eorum Regula, cùm perseuerantes in bono di- 106
cantur esse melioris conditionis, *can. si ex bono, de pœ-*
nit. dist. 4 c. eum qui, de praben in 6. cum aliis, de quibus
latè per Roman. *in l. si verò § de viro sol. 34. sol. matr.*
& magis laudantur obedientes, quam contumaces, *c.* 107
contingit. de dol. & contumac. & præmium non dam-
num consequi debent, *cap. 1. vers. nos igitur, de postul.*
Prælat. cap. peruenit, de fideiuss.
Clerici verò seculares, cùm liberiùs viuant, & vti 108
laici, ex tolerantia Sedis Apostolicæ permittuntur
in laxiori vita, vt per gloss. *in cap. quoniam, in vers. in*
vna domo, & ibi per Butr *col. fin. vers. oppono cum gloss.*
Abb. *in d. cap. Deus qui, col. fin. vers item dic de aliis*; &
ideò S. Augustinus *in can. certè* 12. *q.* 1. vocat Clericos 109
seculares claudos, qui cùm non profiteantur more il-
lorum antiquorum, stant in statu imperfecto ad per-
fectum, in quo erant instituti ab Apostolis. Quare
cùm

cùm Canonici Regulares in vita,& institutione conueniant cum Clericis primitiuæ Ecclesiæ,non curandom est de accidentali differentia Clericorum secularium,cum quibus nulla est hodie controuersia eum Canonicis Regularibus.

110 Et licèt hodie ipsi Cletici seculares præcedant, id est ex eo, quia pro eorum superiori habeot Episcopum,qui præfertur omnibus Monachis, & Religiosis, cùm Ecclesia Cathedralis sit præ cæteris honoranda,*cap.quamuis il* 1.§. *quamquam*, *de preben.in* 6. per quem text concludit *ibi*, Gemin. *in princ. num.*3.
111 quod Canonici seculares Cathedralis Ecclesiæ debent præferri etiam Abbatibus, quãdo processionaliter incedunt,vt etiam per Felin. & Bart. *in cap. Pastoralis*, *col. fin. de offic deleg.* nam membra sequuntur suum caput, *cap.non liceat*, *in princ.de prascript.* vt etiam inferiùs dicetur.

Et ex his tollitur si diceretur, Cletieos, quos dicimus repræsentari à Canonicis Regularibus, non fuisse vocatos Canonicos, sed Clericos simplicher,
112 quia respondetur, quòd facta prædicta distinctione secularium, & Regularium, qui seruarunt Regulam Apostolorum, quæ est illa eadem tradita ab Augustino dicti fuerunt Regulares,tum ratione secularium rum respectu nouarum Confraternitatum, quæ successiuis temporibus insurrexerunt, vt fuerunt ipsi
113 Monachi, post quorum Ordinarionem nomen Canonicorum fuit repertum; nam in Decreto vix repetitur nomen Canonicorum, nisi post institutiunem Monachorum in Ciuitatibus congregatorum; cùm tunc antea ipsi Monachi vti locustæ in solitudinibus errarent,atqueinde nomen Canonicorum fuit in vsu, quod significat Clericum collegiatum, vt fuit *suprà* latè dictum.

Non obstantibus etiam, quòd licèt Canonici Regulares fuerint instituti ad instar Clericorum antiquorum; tamen propter nouas qualitates illis iniunctas ab Augustino in sua regula, in qua mandauit specificè emitti debere tria vota, quorum aliqua non erant prohibita illis Clericis, videtur inducta mutatio illorum status, iuxt. not. *in l. ius ciuile*, *de inst. & iur.*

114 Quoniam respondetur primò, antiquos Clericos professos fuisse tria vota,vt fuit *suprà* probatum.

Secundò,etiamsi expresse non fuissent professi,negari non potest,quin saltem tacitè illa obseruauerint, & expressæ,& tacitæ professionis eadem est vis,*cap.*1. *c.non solum,c constitutionum, vers.alius,de Reg in* 6.*c. vnic.de voto eo.*Clem.*fin de Regul.S.Thomas 4 sent.distinct* 38.*q.*3.*in resp. ad* 3.*argum.*

115 Tertiò respondetur, quòd S. Augustinus in speculo suo non præcepit suis Clericis, vt expresse, ac specificè profiterentur;sed inquit, quòd debeant viuere in communi,præstare obedientiam suis maioribus, & viuere in castitate, quæ omnia seruabant etiam illi antiqui Clerici,vt fuit *suprà* dictum.

Quartò,etiam si antiqui Clerici,nec tacitè, nec expresse fuissent professi;cùm tamen hæc noua professio non possit dici fuisse inuenta ab Augustino ad alium effectum, quàm ad augendam suorum Clericorum perfectionem, non debent inducta ad augmentum operari diminutionem,*l.mancipia,de fund.instruct.l.si quis legauerit,de aur.& argent.leg.*sicut inducta ad fauorem,non debent retorqueri in odium, *l.quod fauore,C.de legib.*

Prout etiam idem videmus in ipsis Clericis secularibus, qui cùm nec tacitè,nec expresse, profiteantur, nec etiam quid minimum Regulæ antiquorum Clericorum obseruent,cùm ab illis in substantialibus,in viuendi modo, & in ipso etiam nomine declinauerint, retinent eorum prærogatiuam Clericatus, licèt ex tolerantia Pontificum;quantò magis ipsi Clerici Regulares eorum prærogatiuam perdere non debent, qui non solùm ab illorum institutis in nihilo deuiarunt;
sed potiùs perfectionem auxerunt, arg. *cap recolentes, de stat. Monach.* & honor auctus non mutat qualita- 116
tem personæ, vt de Monacho facto Episcopo, & de Tabellione facto Doctore,tradit Bal.*in l.falsa demonstratio*,§.1.*col.*1.*de cond.& demon.*

Sicut etiam hoc idem patet in Monachis, qui eorum antiquitatem quærunt deducere ab Antonio,Hilarione,& aliis,qui cùm fuerint Eremitæ non profitebantur,nec tacite,nec expresse,vt fuit *suprà* dictum;& tamen ipsi expresse profitentur.

Quintò respondetur,etiam quod ab Augustino es- 117
set aliquid additum de nouo: cùm tamen substantia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non sit variata non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt not. Bald.*in d.l.ius ciuile,in princ.* quem ita declarat Abb. *in cap.*2.*col.*3 *num.*11.*vers.nota,quòd illud.de translat.*
*Epis.*Rip.*in l.edita,num.*36. *vers. quartò non videtur*, 118
*C de edend.*præsertim quando id, quod additur, non prouenit ex noua causa, non inclusa, nec in genere, nec in specie in 1.Abb.*in c.*2.*col* 9.*vers.pone, de libell. oblat.Castren.in l.scire debemus n.*5.*vers.vltimò quarò, de verb.oblig.*

Et ideò dici solet, quòd Ordo reformatus dicitur 119
idem,& non diuersus, *cap relatum*,ibi,*in suo Ordine, ne Cler.vel.Mon.*& per Abb.*in c.inter quatuor,de Relig.dom.*Felin.*in cap ad nostram,de appell.*

Et patet in Fratribus S. Francisci, qui non possunt ex substantiali sua professione, possidere proprium in communi,vel in priuato,*Clem.exiui.de verb.sig.* & tamen hi,qui sunt non obseruantes, possunt ex permissione Apostulica, & tamen sunt, ac dicuntur de eod. Ordine;quod etiam licet intueri in Regula SS. Dominici,Benedicti,& Augustini.

Secundò principaliter probatur,RR.Dominos Canonicos Regulares præferri debere Monachis S. Benedicti ratione antiquioris institutionis vtriusque
Regulæ, scilicet ipsius Augustini & Benedicti. Cùm 120
qui prior est tempore,debeat esse, non solùm prior in iure,iuxta Regulam,*qui prior in* 6.*cap.antiqua,de priuil.cap.renouantes* 22.*dist.* sed etiam in honoribus, & sessionibus,*l.honores.de decur l.fi.*& *ibi* not. Barr.*C de tiron lib.*12.§. *Ordinationem,aut.de Monach.* Abb. & cæteri *in cap.*1.*de maior. & obed.* cùm aliis de quibus
per Dec.*cons.*61.*col.*1.*vers.secundò Dominus*, & priùs 121
institutus præcedere debet secundo loco institutum, *c. Episcopos dist.*17.& ibi post gloss.*not. Prapos. num.*2. *vers. nota quòd qui prior & in c. Episcoporum dist.*93. gloss.*in c.quorumdam,vers Pradicatorum,de elect.in* 6. vbi inquit, ideò in illo text. præmitti Prædicatores, quia antiquior fuit ipsorum institutio, vt in *cap. fin. ver.Pradicatores,de pact in* 6.Ioan.Andr.*in cap.nimis, l* 2.*in princ.de excess.Pralat.* & *ibi*, Ostien. *in princ.* Petr de Mont.*in Monarch. q.*4.*n.*2.

Et nulli dubium est Regulam Canonicorum Re- 122
gularium fuisse institutam ab Augustino anno Domini 365.vt ipse atestatur *in lib. de Ciuit. Dei lib.*18. *cap.vlt.*qui postea decessit anno Domini 434.& haberur in Chronicis Eusebij in ea parte, quam Prosper adiunxit,& in Chronica Martiniana *in Imperio Theodosij iunioris*, & per Platinam *in vita Calestini.*S.Benedictus verò floruit anno Domini 534.sub Bonifacio II.vt attestatur idem Eusebius *in postrema parte Chronica*, quam addidit Matthæus Palmerius, & in dicta Chronica Martiniana *in Imperio Iustiniani*,& Platina *in vita Bonifacij II.*Et Chronicis.& Historiographis, in factis antiquis standum est, vt per gloss *in cap. Venerabilem, vers.transtulit, de elect.& in cap causam,de probat.*Bart.*in l.*1.*si cert.pet.*vbi per Rip.*num.*72.

Ex

Ex quo patet, S. Benedictum fuisse per annos 100. circiter post S. Augustinum; & de hoc nulla est dubitatio; itaque præcedere debent Canonici Regulares, tanquam priores institutione.

Nec prædictis etiam obstat, si Monachorum antiquitas deduceretur ab Helia, & Helisæo, tempore Veteris Testamenti, qui primò elegerunt vitam solitariam cum filiis Prophetarum, & à Ioan. Baptista, Paulo Eremita, Antonio, Hilarione, Machario, & aliis multis Testamenti Noui, qui seruarunt etiam vitam Monasticam; seminatam, vt aiunt, à Prophetis Helia, & Helisæo, vt habetur per Isid *lib. 2. c. 15.* & *in Historia tripartita lib. 2. cap. 11.*

Quoniam respondetur primò, quòd si volumus
124 deducere antiquitatem à causa remotissima, cum Sacerdotium in lege veteri fuerit figuratum in Melchisedech iuxta illud, *tu es Sacerdos secundum Ordinem Melchisedech*; postea in Aaron, ac deinde in Leuitas, ac tandem per legem nouam translatum in Christum, & eius Apostolos; & ab Apostolis in Clericos, quos repræsentant ipsi Canonici Regulares, vt fuit suprà deductum; dubium non est, quin antiquiores sint Canonici, quàm prædicti Helias, & Helisæus, &c. & alij.

125 Secundò respondetur, quòd cùm Canonici, sint antiquiores Clerici, quàm Monachi, non attenditur antiquitas temporis, sed Ordinationis, vt not. Abb. per [illegible]um text *in cap. statuimus col. 1. vers. nota ex prædictis, de maior. & obed.* Præpos. *in cap. Episcopus col. 1. dist. 17.*

116 Tertiò respondetur, quòd illi non fuerunt Monachi, sed Eremitæ, vt de S. Ioan. Baptista est text. *in can fin. §. item Ioan. Baptista 2. q. 7. & cap. cùm Ioannes. de fid. instrum.* de Paulo habetur *in can. perlatum, §. contra 19. q. 3.* de Machario *in can scripsit 27. q. 2.* de omnibus prædictis tradit Boërius *in tract. de stat. Eremit.*

Et inter Eremitas, & Monachos est non modica
117 differentia; tum quia illi non viuebant in communi prout Monachi: nam poterant testari, vt *in d. cap.*
118 *perlatum*, & ibi not. gloss. *vers. Eremita*, & *in cap. quia verè, in vers. vero, circa fin. 16. q. 1.* Boër. *in d. tract. num. 6.* quod non est permissum Monachis, qui se, & sua dedicant Deo *cap. cùm ad Monasterium de stat.*
119 *Regul. auth ingressi C. de Sacrosanct. Eccl.* tum etiam, quia illi poterant ducere vxores gloss. *in cap. ex parte il secundo, in vers. constitutus de conuers. coniug.* gloss. *in cap scripsit. 27. quæst. 2.* quod prohibitum est Monachis *cap. 2. d. cap. ad Monasterium, de stat. Monach.*
130 tum quia illi nulli præstabant obedientiam; & ideò vocabantur acephali, id est, sine capite, *cap. nulla 93. dist.* & dicit gloss. *in d. cap. qui viuere*, quòd sint sicut
131 locustæ, quæ non habent regem, & ibi notat Archidiac. *vers. non habebat*, Abb. *in cap. nullus, col. 3. num. 10. vers. ex hoc infertur, de Iudic.* licèt subsint Episcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt *ibidem*: & ideo p[illegible]untur Eremitæ, tanquam separati à Monachis, & *in cap super eodem de sentent. excomm* ibi, *Monachis, & Eremitis*; quæ copula ponitur inter diuersa, iuxta gloss. *in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum similibus, & tradit Archidiac. *in d cap. qui verè*, Angel. *in l. post*, gloss. *ibid de in ius voc.* immò dixit gloss. *in d. cap qui verè*, se non reperisse in iure qualis debeat es-
132 se [illegible] Eremitarum. Cùm igitur sint diuersi, non potest de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de minor cum vulg.*

Et ex prædictis cessat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuisse Abbas monasterij) cuius Monachi dicuntur, mortem Christi deplorasse, &c. vt legitur in lib. Scholasticæ historiæ, *in rubr. de signis in morte Domini.*

Quia respondetur primò; longè antiquiores esse Canonicos, vt *suprà* dictum est. Præterea, & secundò non est danda fides d. Historiæ, cùm non numeretur inter approbatas, de quibus *in c. Sancta Romana Ecclesia 15. dist.* Tertiò in dicta Historia solùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit discipulos: auctor verò dictæ Historiæ, ideò vocat Abbatem, quia nostris temporibus est nomen frequentissimum, volens denotare illius superioritatem, ad similitudinem Abbatis, quod nomen idem denotat, quòd Magister, seu pater, vt latè post alios declarat Alciat. *in l. 1. in gloss. 1. C. de in ius voc.* & est text. *in cap. si. de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.

Non obstat etiam, quòd de ipsis Monachis fiat 133
mentio in antiquissimis iuribus, vt *in cap. interdicimus, 16. quæst. 1.* cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227. & *in can. de Monachis, 16. quæst 1.* quod est Innoc. I. anno 411. & *in can. Monachos, ead. quæst.* quod est Siricij, anno 390 & *in can. eos quoque distinct. 41.* quod est Felicis, anno 268. & in Concilio Nicæno, de quo *in can. Subdiacono 93. dist.* & *in can. qui verè, & in can placuit, il primo 16. q 1.* anno 341. & *in can. si quis Episcopus, 16. q. 2.* quod est Eutychi, anno 277. & *in can. Presbyteris, 27. dist* quod est Calixti, anno 227. & in Concilio Calcedonen. de quo *in can iuxtà 16. quæst. 1.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul. ergo non sunt antiquiores, per regulam *l neque natulis C. de probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus sunt nominati, sub nomine tamen Clericorum, cum Clerici etiam appellentur, vt fuit *suprà* probatum. Tertiò dici potest, non fieri mentionem *ibi* de Monachis Benedictinis, cum quibus est controuersia, cùm alij adsint Monachi, cum quibus isti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

Minus etiam facit, quòd S. Bernardus in sermone, 134
quem apologeticum appellat, *in cap. de intemperantia vestimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum in Ecclesia Dei extitisse.

Quoniam respondetur non intelligi debere respectu Clericalis, & Apostolicæ institutionis, quæ fuit tempore & dignitate prima in Ecclesia, vt fuit *suprà* deductum; sed respectu aliorum Ordinum posteriùs institutorum, qui successerunt Ordini Monastico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus constat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Præterea, dixit primum Ordinem, non respectu dignitatis, cùm Bernardus non esset ita elatæ mentis, sed respectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & despectæ conuersationis, vt ex verbis eiusdem alibi elicitur, dum inquit, *noster Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & sudor est.*

Sed posito, quòd esset primus, non attenditur prioritas institutionis, sed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obstat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipsis Apostolis, cùm illorum vitam sectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum dispensationem Apostolis relinquerent, vt legitur apud Cassian. *in lib. collationum col. 18 cap. 15.* & propterea dixit Nicolaus de Lyra *in Actibus Apost. c 4.* quòd omnis Religio largo modo potest dici habuisse exordium ab Apostolis, & *in cap. 2. inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium in qua non licet habere proprium.*

Quoniam respondetur, quòd omnes Christiani 135
habuerunt initium ab Apostolis; sed alia ratione Clerici, alia Monachi, siue mere laici, vt declarat Præpos.

Præpoſ. *in cap.1. diſtinct.44. col.4. verſ ſta euenit in Eccleſia.* Nam in primordio naſcentis Eceleſiæ qoi
de ſorte Domini erant,& Deo militabant, omnia ſua
bona vendebant, & pretium ad pedes Apoſtolorum
ponebant, quod Chriſti fidelibus communicabatur,
136 & hi Clerici diecebantur, *cap. dilectiſſimi* 12. *quæſt.*1.
poſtea deficiente Fidei feruore, fuit facta diſtinctio
bonorum: cùm ſinguli per ſe cœpiſſent retinere ſua,
137 *cap. ſint manifeſta,* 12. *quæſt.*1. Et Chriſtianorum alij
remanſerunt Clerici in communi viuentes, & Apoſtolorum vitam ſectantes; alij verò effecti fuerunt
laici, qui ſeparatim habitabant, & ſinguli per ſe, &
propria habebant, & Deo conuerſi dicebantur, *cap. duo ſunt genera Chriſtianorum* 12. *quæſt.* 1. & horum
138 numero erant Monachi, qui in ſtatu laicali fuerunt
vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij,& inde
cœperunt clericari,vt fuit *ſuprà* dictum. Clerici verò
ſemper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem,à quibus ipſi Canonici continuatam originem traxerunt.

139 Hac igitur ratione dicitur Monaſticum Ordinem
ab Apoſtolis originem habere, in quantùm ſcilicet,
140 repræſentat ſtatum illum laicalem:poſtquam verò effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram
Apoſtolorum, id eſt Diſcipulorum ipſorum, vt dicit
text.*in can ex auctoritate* 16.*q.*1.& ibi per gloſſ.& ſic
impropriè, & figuratè, non autem verè vt Canonici
Regulares, qui cùm ſint Clerici, dicuntur ſucceſſores
Apoſtolorum, *can.illi* 11.*q.*2.

141 Ex quibus infertur, non obſtare, ſi diceretur Monachos imitari Apoſtolos, cùm profiteantur tria illa
ſubſtantialia ſicut Apoſt. & Clerici, ſiue Canonici
Regul. illorum ſucceſſores.

Quia reſpondetur, quòd identitas votorum non
facit diuerſas Religiones eſſe vnam ſolùm,ſecundum
doctrinam S.Thom. 2.2.*quæſt.*188. *art.*1. vbi inquit,
quòd tria eſſentialia vota Religionis pertinent ad
exercitium Religionis, ſicut quædam principalia, ad
quæ omnia alia reducuntur; ad obſeruandum autem
vnum quodque eorum diuerſimodè aliquis ſe diſponere poteſt; puta ad votum continentiæ ſeruandum,
poteſt aliquis ſe diſponere per loci ſolitudinem, per
abſtinentiam, per mutuam ſocietatem, & per alia
huiuſmodi; ſubdens: & ſecundùm hoc patet, quòd
communitas eſſentialium votorum compatitur diuerſitatem Religionis, tum propter diuerſas diſpoſitiones, tum propter diuerſos fines, vt *ibidem* per
eum.

Et ideò licèt S. Benedictus quantum ad tria vota
obſeruauerit Regulam Apoſtolorum; ſua tamen erat
valde diſſimilis, quantùm ad hoc, quòd diuerſimodè diſpoſuit ſuos profeſſores ad prædicta vota
ſeruanda, per ſupradicta, ſcilicet quantum ad habitum,& Clericatum;& ita etiam diuerſitates Religionum conſiderat Card. *in Clem* 1. *q* 11. *&* 13 *de elect.*
licèt omnes poſſint dici habuiſſe vnum inuentorem,
ſcilicet Deum, vt *ibi* per eum.

Nec quidquam etiam facit, ſi diceretur, quòd
quemadmodum D. Auguſtinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Eccleſiæ, ita fecit S Benedictus de Regula S Baſilij: cùm ipſe Benedictus
*in vlt. cap. ſuæ Regulæ,*aſſerat, ſe Patris Baſilij Regulam imitari; prout etiam atteſtatur Cardin. S. Sixti
in opere, quod compoſuit *ſuper Regula S. Benedicti*, & Ordo S. Baſilij præponitur Ordini S. Auguſtini.

Quoniam reſpondetur, quòd Regula S. Auguſtini
non ſolùm habuit ortum ab Apoſtolis,qui lòngè antè præceſſerunt Benedictum, ſed eſt illa eadem, & ſic
tam reſpectu antiquitatis,quàm Clericatus præponenda eſt etiam Regulæ Baſilij.

Præterea non agitur nunc de præcedentia in genere omnium Monachorum, ſed eorum tantùm, qui
ſunt ſub Regula Benedicti, quam conſtat differre ab
illa Baſilij in habitu,ac viuendi modo,& Eccleſiæ,vti
diuerſas nominat, & profitentes Regulam Benedicti
non recognoſcunt alium in patrem, quam Benedictum, quem almificum appellant, vt *in can.ſunt nonnulli* 16.*q.*1.

Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori approbatione eorum Regulæ, quæ in huiuſmodi prælationibus 142
potiſſimum attendi ſolet, vt notat Gemin. *in cap. quorumdam, §.volentes, num.6.verſ.nota ex iſta,*gloſſ.
& ibi Franc. *in 4.not. de elect. in 6* Abb.*in cap.nimis,
il 2.col.1.in 1.not.de exceſſ.Prælat.*& dicitur *in Clem.*1.
de Relig dom. quòd profiteri debet aliquam Regulam
approbatam.

Hæc autem prioritas approbationis conſideratur 143
primò; quia ante Concilium Lateranenſe, de quo
in cap. fin. de Relig. domib. omnes Regulæ ipſo iure
erant approbatæ, vt notat gloſſ.*in cap vnic.§ penult.
verſ.præceſſit,eo in* 6. nam dum *in d.§.*dicitur,*cæterum
Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum Ordinis,
quorum inſtitutio d. Concilium Generale præceſſit: in
ſolito ſtatu volumus permanere,* gloſſ. *ibi*, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præceſſerunt d. Concilium, de quo *in d.cap.fin.* cùm futura
reſpiciat, & probatur *in can.parcimoniam* 41.*diſtinct.*
& ibi ad hoc notat, Geminian. *verſ not.arg.* Turrecrem.*verſ Congregationem,* Præpoſ.*num.*3. *verſic.not.
arg.expreſſum,*vbi per illum text.not.quòd vniuerſitates factæ in Eccleſia pro communi vtilitate, vel ad
opus pium, vel pro ſubuentione pauperum, videntur
approbatæ a iure; itaut alia approbatio ſpecialis non
ſit neceſſaria,idem notat Gemin.*in can. ſi quis extra
verſ.ſi autem fieret* 30.*diſtinct.*gloſſ.1.*in fin.can.ſi qui
Clerici* 11.*q.*1.

Prout etiam de iure ciuili, collegia cauſa Religio- 144
nis,non erant prohibita, *l.*1. *§.ſed Religionis,de colleg.
illic.* & ibi notat gloſſ. *in verſ.illicitu,*Bart.*in l* 3.*§.in
ſummu,eo.* Caſtr *conſ.*5.*in princ. vol.*2. quæ ciuilis diſpoſitio etiam ſi non reperiretur expreſsè à Iure Canonico approbata, prout ex ſupradictis contrarium
conſtat; tamen, ex quo illi non expreſsè contradicebat,cenſebatur expreſsè approbari, iuxta communem
opinionē,Doct.*in cap.*1 *de non oper.nun.*Propterea di- 145
xit S.Th.4.*ſent.diſt.*39.*art.*2.*q.*5.*ad* 3.*arg.* quòd antequam eſſent Regulæ Religioſorum, quæ modò ſunt,
erat aliquis modus viuendi approbatus,ſequitur Præpoſ.*in can.*1.*diſt.*44. *col* 4. præter peruerſam quarumdam Monialium conſuetudinem, quæ reprobatur *in
can.pernicioſam* 18.*q.*2.

Regula autem D. Auguſtini tanquam condi- 146
ta ante d. Concilium Lateranenſe, priuſquàm Regula D. Benedicti, cenſebitur etiam priùs approbata.

Ex quo infertur, & ſecondò, quòd, cùm D. Au- 147
guſtinus fuerit centum annis ante S.Benedictum, ex
temporis antiquitate præſumitur titulus confirmationis, etiam ipſius Papæ, Dec.*conſ.*36. *col.*1.*verſ.
non obſt. ſi dicatur,* Mohed. *deciſ.*52.& eſt communis
opinio, vt per Balb. *de præſcript.*5. *part.princ. part.*2.
quæſt 4. *num.*4. *verſ.communis,* per text. *in l. hoc iure
§.ductus aquæ, de aqu plu. arc cap.ſuper quibuſdam,
§. præterea, de verbor. ſign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per Mohed. *in d.
deciſ.*52.

Tertiò probatur; quia cùm Regula S. Auguſtini 148
fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio
cenſetur facta iuxta ordinem inſtitutionis, vt notat Barr. *in l. ſi vero num.* 4. *verſ. vlt. de vul. teſtam.*
notat

notat Doct. *in l. 1. C. de testament. tut.* sicut dicitur de
duobus emptoribus ad effectum prælationis in ac-
quisitione dominij, quòd præsumitur res tradita
priori emptori, vt ipse alteri præferatur, vt dixit
Bald. *in cap. 1. § si facta col. 2. vers. nec vnum omitto, si
de feud. fuerit controuers.* de quo latè per Iason. post
alios *in l quoties num. 37. vers. secundò quæro; C. de rei
vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici
Regulares traxerint originem ab Apostolis, &
fint de Clericis antiquis, statim fuerunt approbati
quòd creati, iuxta *can. Dominus noster 93. distin-
ctione.*

149 Quintò, quia S. Augustinus fuit factus Episcopus
ante dispositionem *d. cap. fin. de Relig. dom.* Ideò dici-
tur ipse approbasse suam Religionem cum consensu
suorum Clericorum, cùm non reperiatur ante *dict.
cap. fin.* hoc prohibitum Episcopis, qui in sua Diœ-
150 cesi omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata
per Papam S. Innoc *in cap. dilectus in princip. vers. dis-
pend. de tempor. Ordin.* Abb. *in cap. per tuas, il 2. num. 6.
vers. 1 de simon.* Dec. *in cap. cum diligentia colum. 2.
vers. sed tamen indistinctè, de elect.* quod facere non
potuit B. Benedictus, qui erat Monachus, præsertim
cum ipse Augustinus interfuerit Concilio Carthagi-
nensi, *can. seculares in rescript. 33. quæst. 2.* quod fuit
celebratum antequam S. Benedictus suam Regulam
instituerit: adeò vt si aliqua approbatio fuisset ne-
cessaria, præsumi debet, quòd ipse fecerit illam ap-
probari; cùm in maxima veneratione ipse, & alij
Episcopi haberent Sedem Apostolicam, vt nihil au-
sua fuisset sine consensu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Ecclesia,
circa princ vers. tam nunc subiiciendo 15. distinct.* vbi
Gelasius Papa, qui fuit ante S. Benedictum per mul-
tos annos, approbat opuscula B. Augustini Hippo-
nensis Episcopi, inter quæ opuscula continetur etiam
151 Regula Canonicorum suorum: vt illam inter opus-
cula S. Augustini connumerat Vincentius *Historialis
lib. 18. cap. 54. in fin.* prout etiam de illa sensisse
ipsum Gelasium constat ex eo, quia ipse fuit filius
Valerij Episcopi, *cap. Osius Papa. § Gelasius dist. 16.*
& Valerius dedit Ordines Augustino, vt fuit *suprà*
dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus
quæ non sunt contra Fidem, nec contra bonos mores,
& de his, quæ non sunt legenda fidelibus. Quoniam
respondetur approbationem esse indefinitam, & ideò
omnia comprehendere, *l. si pluribus de leg. 2.* prout
de omnibus intelligit Præpos. *in d. cap. Sancta Roma-
na num. 2 vers nota, quod ne dum.*

Et nullum ex ipsius opusculis magis adducitur in
auctoritatem in toto Decreto, quàm hoc continens
Regulam Canonicorum, vt patet *in can. quamuis ne-
re... 86. distinct. in can. nolo cum duobus sequentibus,
can. 2. q. 1. cap. si quis irascitur 13. q. 2. cap. quicunque
... q. 4. cap. in oratorio 42. dist. cap. non vos 5. q. 5. cap. non
... 32 q. 1. can. perniciosam 18. q. 3. c. cùm causam*, vbi
Innocentius III. qui fuit auctor *d. cap fin.* vocat Re-
gulam Augustini approbatam, & in pluribus alijs iu-
ribus facilè constat. Ex quibus specialis huius Regu-
læ approbatio colligi potest.

Immo hæc Regula legitur singulis hebdomadis in
omnibus ferè Conuentibus, & Monasteriis coram
omnibus Religiosis, vt notissimum est.

Minùs etiam obstat, si diceretur, censeri factam
approbationem Regulæ, tanquam boni modi viuen-
di, non autem vi per eum quis profiteretur. Quoniam
respondetur, approbationem esse factam ad finem, ad
quem fuit instituta Regula, iuxta regulam, *l. diximus
de ex. vs. tut.*

Septimo probatur *in cap perniciosam 18. q. 2.* iuncto
dict. cap. fin. de Relig. dom. Nam *in cap. perniciosam,*
mandatur aboleri perniciosam, & detestabilem con-
suetudinem quarundam mulierum, quæ licèt non
viuant secundùm Regulam B. Benedicti, neque Basi-
lij, neque Augustini, desiderant sanctimoniales videri
& hoc *can. fuit*, Innoc. II. *in dict. verò cap. fin.* dicitur
quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam
de approbatis assumat; & huius *cap. fuit* auctor In-
noc. III. ergo necessario intelligi debet hoc *cap. fin.*
etiam de Regula S Augustini, Basilij, & Benedicti, se-
cundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimo-
niales *in d. can. perniciosam*, sed Regula S. Augustini
fuit priùs instituta, quàm illa Benedicti, vt fuit *suprà*
dictum.

Et si diceretur, in hoc *cap.* priùs poni Regulam S.
Benedicti, quàm Augustini, respondetur *ibi*, non con-
siderari ordinem: quia sequeretur, quòd Regula Ba-
silij fuisset approbata post illam Benedicti, cum post-
ponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obstat prioritas Regulæ S. Benedi-
cti, considerata ratione ordinis scripturæ, quæ atten-
di debet, *l. quoties, de vsufruct.* vbi not. Bald. *l. si seruus
communis, § pen de stipul. seru.* Bald. *in l. qui duas, de ex-
cus. tut.* cum similibus. Nam quando fit mentio de
Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs no-
minantur Monachi, quam Canonici, vt *in cap. licèt
quibusdam, de Regular. cap. 2. cap. cum illorum, cap. Ca-
nonica, de sentent. excommun. cap. Deus qui, de vit. &
honest. Cleric. cap. 2. de suppl. negl. Prælat. Clem. ne in
agro § quia verò nonnulli, de stat. Monach.* & in pluri-
bus aliis iuribus; & patet in ipsis rubricis, in quibus
solet ordo potissimum attendi, iuxta not. per gloss.
& Dec. *in rubrica, de re, per quem fac. erit, & in l. 2 C. de
confir. vtil.* cùm ex illis inferatur ad nigrum, glos. Bald.
& alij *in rubr. C. ne li 3. prouocat.* & probat Cardinal.
in Clem. 1. col. 7. de suppl. neglig. Prælat. vbi faciens me-
moriam de Regulis approbatis; primò nominat Re-
gulam Sancti Benedicti, & posteà illam Sancti Au-
gustini.

Quoniam respondetur scripturæ ordinem tunc at- 153
tendi, quando sumus in dubiis, non vbi constare po-
test aliunde de veritate prioritatis, vt concludit Bart.
*in proœm. C. § quibus, in fin. n. 19. vers. opponitur, & in l. 2.
§ prius num. 7. vers. circa tertium. de vulg. & pub.* & ibi
latè per Ias. *num. 28.* prout hic de prioritate constat
ex *suprà* adductis.

Præterea ordo non attenditur, quando sumus certi 154
dispositionem non dare ordinem, vti post alios, quos
adducit declarat Felin. *in cap. dilecta col. 10. num 21.
vers. quintò declara, de rescript.* prout loquuntur iura
ex contrario adducta, in quibus præponuntur Mona-
chi; sicut etiam interdum præponuntur ipsi Canonici 155
Regulares in pluribus iuribus, in quibus non con-
stat de mente volentis dare ordinem, vt *in cap. vt cle-
rici, de Regul. can. Saluator. post med. 1. q. 3. can. nullus
Monachus 2 q. 7. can. dudum 18. q. 2. cap. non dubium, de
sent. excomm. cap. de Regularibus, de simon. cap. auaritiæ
in suprascriptione, de præbend. cap. ex parte, de postul. cap.
1. de iur. cal.* & in alijs infinitis.

Et propterea dicunt Doctores; quòd in his, quæ va- 156
rio modo sunt obseruata, non debet fieri fundamen-
tum, Dec. *cons. 11. n. 12. col. 7. ver. secundò non obst.* Aym.
cons. 96. num. 5. cum aliis per eos adductis.

Quando verò de mente disponentis constat, quòd 157
vult dare ordinem, tunc ordo attenditur: & hoc casu
Canonici Regulares præponuntur Monachis vt *in
can. vt lex continentia 27. q. 1* vbi ex ordine enumeran-
tur personæ Ecclesiasticæ, & primo loco collocantur
ipsi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Ca-
nonici, & postea Monachi, ac deinde Conuersi. &

cùm primò nominat Episcopum, & alios quos certum est præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuersos, quos etiam post omnes alios poni debere constet: sequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipsis Monachis, quòd in his etiam voluit seruare ordinem, cùm in præcedentibus, & sequentibus seruauerit, & sequentia declarent præcedentia, *l. si seruus plurium §. fin. de leg.* 1.

Idem etiam patet *in cap. vbicumque* 13. *q.* 2. Vbi in Concilio Tiboriensi fuit datus ordo, in quibus Ecclesiis quis sepelliri deberet: & primò ponitur Ecclesia Episcopalis, secundò Monasteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipsorum Monachorum: & illum text. not. ibi gloss. Archid. & Io. de Turrecrem. ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obseruauit Archiepiscop. Florent. *in* 3. *part. sum. tit.* 16. *cap.* 1. *col.* 10. *vers. notandum*; vbi magistraliter per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apostolica approbatas, inquit, Quattuor sunt Regulæ ab Ecclesia approbatæ, sub quarum aliqua militant omnes Religiones Ecclesiæ Catholicæ: primo fuit Basilij; secunda Augustini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit Imol. *in Clem.* 1. *col.* 1. *n.* 11. *vers. pro euidentia, de elect.* Card. *in Clem.* 1. *n.* 5. *vers. quaro in opin. de decim.*

Et argumentum, quod sumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per suprascripta, contrarium dispositum, vt not. Gemin. *in cap. circa fin. num.* 12. *de iur. cal. in* 6. Decan. *in rubr. de praben. & dignit.* vltra quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit *suprà* dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciunt mentionem de Regula S. Benedicti, vt *in cap. super eo, de Regul.* quod est Alex. III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. suscepimus in inscriptione de homic.* Alex. III. *can. iuxta* 16. *quæst.* 1. Alexand. II. *canon. Gonsaldus* 16. *quæst.* 2. Alexand. II. *can. statutum* 18. *quæst.* 1. Concilij Aliet, *can. sunt nonnulli* 16. *q.* 1. Bonifacij IV. posteriora verò faciunt mentionem de Regula S. Augustini, & eius Canonicis, vt *in cap. cùm causam, de elect.* quòd est Innoc. III. *cap. de Regularib. de Simon. Clem.* 3. *cap. plerique, de pact. cap. auaritia. de prab. &c. & in aliis, &c.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergo Monachi sunt priùs approbati: quia cùm possit esse, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæstio; non necessariò facienda est hæc illatio, iuxta vulgatam Regulam *non probat hoc esse, l. non hoc. C. vnde legitimi.* cum similibus.

Secundò respondetur, quòd illa iura arguerent potiùs institutionem, quàm approbationem; quia obstante *d. cap. fin. de Relig. dom.* non inducitur confirmatio per simplicem nominationem *Clem. si Summus, de sentent. excomm. cap. si aliquando eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluries dictum, Canonici veniunt sub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt *in can. quanquam* 23. *distinct. can. quoniam* 12. *q.* 1. *can. obseruandum § hoc autem* 15. *q.* 2. *can. in omnibus de consecr. dist.* 5. cum aliis, quæ adduci possent.

159 Insuper non obstat, quòd Gemin. *in can. Episcopus col.* 2. *vers. ex quo sequitur* 16. *distinct.* quem sequitur Felin. *in rubr. de maior. & obed. col. ...* attestatur, Regulam S. Benedicti fuisse priùs approbatam.

Quia respondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. super eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui ante susceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem statum secundùm Regulam B. Benedicti, & sic ex sola nominatione Regulæ Benedicti [illegible] prioritatem approbationis illius Regulæ.

Sed si hoc verum esset, sequeretur, quòd Regula Basilij non esset priùs approbata, quàm Regula Benedicti; ex quo *in d. cap.* non fit mentio de Regula Basilij: quod absurdum est dicere.

Secundò respondetur, quòd si Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum text. sequitur, quòd tunc cœpit habere effectum approbationis, quoniam illud *cap.* emanauit ab Alex. III. & non ante: sed Innoc. II. qui longè antè præcessit Alex. III. fuit auctor. *can. perniciosam* 18. *q.* 2. vbi nominat Regulas Augustini, & Basilij approbatas, & sic ex illo *cap.* non potest argui prior approbatio.

Tertiò respondetur, quod idem Alexand. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. *in cap. sanè eod.* quod est immediatè sequens post *cap. super eo*, dicitur approbasse etiam Regulam Sancti Augustini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monasterium Canonicorum Regularium, si absque petita licentia Prælati se transtulerit.

Quartò respondetur, quòd Alex. III. auctor, *dict. cap. super eo*, ad exemplum Lucij II. & suorum prædecessorum, multa priuilegia concessit Ecclesiæ sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, in qua tunc residebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non posset eligi Presbyter Cardinalis, nisi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuisse ab eo approbatam Regulam Augustini, ex quo illam decorauit tam insigni priuilegio. 160

Quintò respondetur, quòd, vt fuit *superiùs* dictum, ex simplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Augustini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit *suprà* dictum.

Vltimò considerandum est præsupposito quòd Regula S. Benedicti fuisset priùs approbata, tamen cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus insitam ipsis, sit dignior Ordine Monachorum per supradicta in primo fundamento; non habetur in consideratione prior approbatio, siue receptio, per text. *in cap. statuimus*, vbi Abb. *col.* 2. *vers. nota ex pradictis, de maiorit. & obed.* & *ibi* Felin. & alij Boër. *de auctor. mag. Concil. n.* 80.

Quartò principaliter præferendi sunt Canonici, Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis seu instituentis.

Nam Augustinus, qui Canonicos Regulares instituit, fuit non solùm magnus Episcopus, vt dicit text. *in cap.* 1. *de oblig. ad rat. ord.* sed solemnis Ecclesiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus post Apostolos, & sacros Euangelistas, præ cæteris Sanctis, ab Ecclesia præmunitus; vt dicitur *in cap. vnico, §. sic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. n.* 6. 161

Is verò dicitur esse dignior, qui à digniore, & maiore est ordinatus, licèt posteriùs receptus *c. per tuas*, & *ibi* Abb. *in* 2. *not.* Felin. *n.* 2. *de maior. & obed. & in rubr. eo num.* 4. *vers. miles*, Boër. *in d. tract. num.* 12. & 92. Ideò ordinatus à Papa; licèt posterior, præfertur ordinato ab Episcopo, etiam anteriori, *cap. qui sæpè, cap. bi qui, cap. si à Sede, de praben. n.* 6. 162

S. Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod nomen est sollicitudinis, non dignitatis, vt *infra* demonstrabitur.

Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa disciplina, seu ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, secundùm Philosophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charita- 163

charitatis profeſſionem pro fine,ſecundùm D.Thom. 2.2.q.184.art,1.& quaſt. 186.per totam; tamen habet diuerſos fines ſecundarios, ſecundùm chorum, vel exercitio um diuerſitatem, diuerſæ etiam iudicantur Religiones, vt dic t idem quaſt.188.verſic.1.

164 [illegible]la verò Rel [illegible]io dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, vel quia ad maius bonum,vel ad plura bona ordinatur;vt dicit idem D.Thom.d quæſt.188. art.6. Archiepiſcopus Floren. in 3 p.ſum.tit.16.cap.1. col.5.verſ. de praeminentia; ſicut actus tantò cenſetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem cap. licèt. in fin. de Regular. can. ſ tipſimus 8.quæſt.1.not.Doct.in l.1.ſol.matr. & quod pluribus, & communiter prodeſt, præponi debet ei, quod quibuſdam tantùm vtile eſt, authen. vt ſque C. commun.de legat.

Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantum, vt ibidem concludit S. Thom. d.art.6. Archiep.Flor. in d.tit.16.cap.4. verſ.de tranſitu.

Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipſi non vacent ſtudio, nec prædicationibus nec ex ſua origine poſſint miniſtrare ſacramenta, can.alia cauſa 16.quaſt. 1. & propter Ordinis Clericalis excellentiam; ex his autem, qui in Monaſterio manent, non poſſunt ad clericatum aſſumi niſi probatiores. & meliores can ſic viue,can.legi 16.q.1.& debent viuere triſtes, & ſolitarij, iuxta etymologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit ſupra demonſtratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obſeruant Regulam & [illegible] ſubſtantialia, dant operam vitæ contemplatiuæ, ſicut Monachi, cap quod Dei timorem, de ſtat. Monach.can.pernicioſam, 18. quæſt.2. Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm ſint Clerici, qui debent diſpenſare, & miniſtrare ſacramenta laicis, atque ideò poſſunt ipſi canonici Regulares ſinguli per villas, & oppida, & quaſcunque Parochiales Eccleſias deputari, vt dicitur in dict.cap.quod Dei timorem, & ibi, Abb. col. 3. verſic. ſecundo caſu num.7.& can. placuit, il ſecundo 19. quaſtione 1. Gemin. in cap.2.diſtinct.58. Rota deciſ.5.de iure patron. in Nou.

Igitur vti digniores præferendi ſunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant,quos labor prolixior & ſtipendia meliora fecerunt anteire, iuxta l.nemo C. de offic. magr. & id in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget cap. 1. de trgu & pa e,l.re coniunctis de leg.3.cum ſimil.

Non obſtat. ſi diceretur, Monachis non eſſe pro[illegible] im prædicare,& docere,can.ex auctoritate 2.q.1. & etiam miniſtra e ſacramenta, ex quo hodie poſ[illegible] effici Clerici.

Quoniam reſpondetur, ſecundùm D.Thom. 2.2. q.187.art. 1. quòd Monachi tunc poſſunt id facere, quando Ordinem habent; nam aliàs ſtatus Religionis non dat eis poteſtatem id faciendi. Verùm cum Ordo Eccleſiaſticus magis competat Canonicis Regul.quàm Monachis, cùm ipſi ſint Clerici eſſentialiter vt fuit ſuprà dictum, ſequitur, quòd eis magis [illegible]mpetunt ea, quæ ſunt Ordinis: & id quod naturaliter ei prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iuxt. l.qui habet, de tutelu.

E[illegible] propterea, quando Monachi poſſunt prædica[illegible] d faciunt præter ſuam Regulam; & Ordinatio[illegible] illos ad hoc non ordinant, immò expreſsè [illegible]b nt eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm [illegible]elium,can.adiicimus,16. quæſt.1. nam igno[illegible] grammatices non repellit à Monachatu. Dec. [illegible] in cap cum in cunctis,col.3.verſ. Epiſcopus [illegible] attributum Tom.I.

verò de elect. not.Doct. in Clem.ne in agro, de ſtat.Regul. & dicit S.Thom.ibidem circa fin. quòd Monachi, & alij Religioſi non excluduntur; quin poſſint occupari circa talia, ex commiſſione tamen Prælatorum, in q.188. art.4. ſubdit, quòd ſicut Religiones aliquæ inſtituuntur ad militandum, non quidem, vt militent auctoritate propria, ſed Principum, vel Eccleſiæ: ita etiam Religiones inſtituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria; ſed Prælatorum, Superiorum, & inferiorum,ad quos officio pertinet; & ita ſubuenire Prælatis in tali miniſterio eſt huiuſmodi Religioſis proprium; vt ibi latiùs per eum.

Non obſtat etiam, ſi dicatur, vitam contemplatiuam eſſe præferendam, iuxta illud Euangel. Lucæ in cap.10. Maria optimam partem elegit, qua non auferetur ab ea, quod intelligitur de vita contemplatiua.

Quoniam reſpondetur, quòd licèt contemplatiua ſit magis ſecura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit text. in cap.niſi cùm pridem,§.ne putes de renun. not.Abb. in cap. licèt quibuſdam, de Regul. & magis vtilis; qui enim ſibi prodeſt, & Eccleſiæ, intelligitur vtroque pede calceatos, can. olim iuſſu 8. quaſt.1. 171

Præterea ſecundùm D.Thom.d.q.188.art.6.Opus vitæ actiuæ duplex eſt, vnum, quod totaliter conſiſtit in occupatione exteriori, vt dare eleemoſynas, recipere hoſpites, & ſimilia, & ſecundùm hoc intelligitur illud Lucæ, alterum verò eſt opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine,& perfectione contemplationis deriuatur, vt eſt docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua ſimplici contemplationi præfertur. 172

Prædictis non obſtat id,in quo Monachi magnum nituntur facere fundamentum, videlicet quod Canonici Regulares pro ſuis Prælatis habent Priores; ipſi vero habent Abbates, vt aſſerunt dicere Innoc. in cap.cùm illorum.verſ.Abbatis de ſentent. excommun. & ibi ſequitur Ioan.And.col.4.verſ.in gloſſ.multa,Imol. col.4. verſ.quæro: Abbates verò dicuntur digniores Prioribus; quia ſunt conſtituti in dignitate cap. vt Apoſtolica, de priuileg. in 6. Dec. in cap. decernimus col.2.verſ.ſecundò nota,de iud.& eſt communis opinio, vt ibi per Rip. num. 30. Ideo quemadmodum Canonici Eccleſiæ Cathedralis propter Epiſcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis, gloſſ. in cap.1. verſ.dignitatum, de præbend. in 6. præcedunt alios inferiores Eccleſiæ; ita quoque præcedere debent ipſi Monachi habentes Abbates pro ſuis Prælatis.

Quoniam reſpondetur primò,verùm non eſſe,quòd Prælati Monachorum ſint Abbates, Canonicorum verò Regularium ſint Priores, nec Innoc.d.cap. cùm illorum, id voluiſſe,Nam pro illius intelligentia præſupponendum eſt,quòd d.cap.cùm illorum referens ſe ad diſpoſitionem Alexandri III. de qua in cap.Monachi ſuprà eo, loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt ibidem in §.qui ſi clauſtrales, verſ. Abbatis, & verſ. Abbatem, in quo verſ.Abbatem. gloſſ videns text. loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit, quid ſi non habent Abbatem, ſed Priorem, aut Prælatum alio nomine deſignatum; & reſpondet, beneficium illius cap. ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo d.cap Monachi. 173

Modo Innoc.in dict cap.cùm illorum, verſ.Abbatis, quærens idem, quod gloſſ reſpondet, loquiens,idem intelligo de quolibet Priore,vel Prælato Regulari,arg.d.ca Monachi. vbi loquitur de Regularibus, qui habent Priores,& non Abbates: quaſi dicat,non eſt facienda

diffctẽtia in nomine Prælati dũmodò sint Regolares; quia c. Monachi considerat tantùm Regularitatem,& generaliter loquitur de Regularibus; & quia repetiuntur Regulares,qui habent Priores,& non Abbates,de his etiam intelligitur d. cap. Monachi,quod loquitur de Regolaribus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit Butt. in d.cap. cùm illorum col.5.vers.gloss.super verbo, Abbatem,dum quærena, an dispositio d. cap. procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & respondet, quòd sic, quia text. loquitur de omnibus Regularibus, postea subdit dum gloss. dicit Canonicos Regulares intellige,qui non habent Abbatem,sed Priorem, quasi dicat, etiam de his, quos contingere potest, non habere Abbatem, sed Priorem,

Hanc etiam declarationem sentit Abb. in eod.cap. cùm illorum col.3.n.13.vers.in gloss.in ver.per Abbatem, vbi inquit, conclude, quòd si Prior est in Monast. loco Abbatis,vt quia Monasterium non habet Abbatem, sed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locum iste text.

Et si Innoc.aliter intelligeretur, sequeretur, quòd vel ipse ad probandum id,quod ex contrario prætenditur, allegaret text.in cap. Monachi, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipse adducit: cùm expressè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem vel si absque ratione,vel lege hoc assereret, non esset sibi eredendum; cùm adsint multa iura, & hodie etiam multa Monasteria, de quibus mox dicetur; in quibus probatur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipsi Monachi non habent semper Abbates, sed interdum priores,sicut ipsi Canonici Regulares, vt in cap.in singulis,de statu Monach.in princ. ibi Abbatum,atque Priorum, Abbates proprios non habeatium, & in cap.cáque in fin.eod. ibi, in Monasteriis, qua non habeat Abbates proprios,sed Priores, & in cap. fin. de Capel. Mon. ibi, nonnulli Monachi; in quibusdam Prioratibus habitant solitary, & in can. hoc tantùm 18. q.2. ibi, Abbates, aliáque officia instituere, & dicit Archid. in vers. officia; hoc ideò esse, quia in quibusdam Monasteriis non sunt Abbates, sed loco Abbatum sunt Priores, Abb. in d. cap. cùm illorum, n.13.vers.in gloss.in vers. Abbatem,& in cap. fi. de Re-
175 gular. ex quibus infertur, non esse proprium Monachorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, sed ex accidenti, & secundùm quod habent Ecclesias Abbatiales.

176 Canonici etiam Regulares habent suos Abbates, vt in cap. intelleximus, de atat. & qualit. vbi quidam Canonicus Regularis transiuit ad Monachos, posteà ad eos reuersus: rediit ad suos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & in cap.cùm I.& A. de re iudic. vbi Canonici Regulares accusauerant suum Abbatem,& not. ibi Abb.in 2.not.quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quandoque gubernantur Prioris regimine, & in cap. Monachi,de sent.excom.ibi si contiagat Monachos,vel Canonicos Regulares sese inuicem in claustro percutere, secundùm prouidentiam sui Abbatis esse absoluendos,& in cap.significasti, il secundo, tonct. inscriptione de homicidy, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiusdem Abbatis, & in cap.2.& in cap.cum illorum,de sent. excommunic. de quibus suprà dictum est,& tradit Abb. in dict.cap. 2.in fig.casus,& in summario. & ibi per Butr.& in cap. Canonica eo.ibi,etiam per Abbatem. & in can. cùm Ecclesiis, cum inscriptione, de maioritate, & obedient. vbi dict.cap. dirigitur Abbati S.Victoris, qui adhuc hodie est Canonicorum Regolar.& in can.statuimus, 19. q. 3. vbi Vrbanus scribit ad Abbatem S.Roffini, qui est Canonicorum Regular. & probatur etiam in Concilio Turonen. I. in cap. 24. vbi loquitur de Abbatibus,in quibus Canonica vita antiquitùs fuit iostituta.

Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant 177
Monasteria Canonicorum Regularium, quæ habent Abbates, vt Parisiis est Abbatia S.Victoris, Neapoli S.Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli S. Andreæ,& S.Marci: in Castellia est Abbas, qui suu confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ S.Mauritij.

Immò non solùm habent Canonici Regulares 178
Abbatias, sed etiam Patriarchales, Metropolitanas,
& Cathedrales Ecclesias tanquam veri Clerici, licet 179
nonnullæ earum hodie frigescente charitatis feruore in Collegiatas seculares sint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranensis Ecclesia Papalis, Alexandrina, Hierosolymitana, quæ sunt Patriarchales, in Aragonia, Cæsaraugustana,& Terraconen.in Gallia Arelaten.& Auinionen.in Germania Zanzatonen. & Salsaburgen. Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten. in Vasconia Tolosana, in Burgundia Tarraniasien.in Regno Nauarræ,Pampilonen. quæ omnes sunt Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen.in Gallia Gratianopolitanensis in Delphinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanensi,Perusin.in Tuscia, Gerundensis in Cathalonia,Ciuitatis Castelli in Toscia Dignen.in Prouincia Prouinciæ Seuetanensis,in eadem,Tarmensis in Vasconia,Dertuensia in Cathalonia, Vraniensis in Comitatu Venusino, Siracosanen. Cefalunensis in Sicilia, Oxomensis in Regno Castellæ,Hipponensis,Barinensis, Sebastiaoensis,Tagastensis. Adromentinensis in Africa.

Ex his patet, Canoicos Regulares vltra Abbates etiam habere Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas.

Et licet in aliqoibus Monasteriis loco Abbatum 180
ipsi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpositos, tamen vtrique dicuntur constituti in dignitate, sicut ipsi Abbates, vt de Prioribus tradunt Doctor. in cap. nullus, num.6.vers.in fin. gloss.de elect. in 6.Felin. in cap.insuper,num.1.vers.& pondera, de testib. Abb.in cap.cùm illorum,col.3.num.13. vers.in gloss. in verb. Abbatem de sentent.excomm.& in cap.cùm in Eccles.in 2 not.de maior.& obed.Rip.in cap.5. num.30. de subdit.Sylu.de beneficiis,p.1.q 2.n.39 Cassan.de glor. mund.p 4.consider.36. & de Priore S.Ioannis in monte,& S.Michaëlis in Bosco, not. Archid in cap. 1. col. 2.in princip.verb.scias, de prabend. in 6. & ibi Ioann. Andr.col.2.vers.& secundum hoc,Gemin.col.2.num.10. vers.super secundo,Card.in Clement.1. q.7. de rescript.

De præpositis etiam, quòd eamdem habeant dignitatem, quando alius non est superior in Monasterio sicut Abbates nol.Abb.in d.cap.cùm illorum, Sylu. in eod.tract.de benefic.q.1.num.38. Dec. cons.161.col.1. vers quartò facit,& in cap.decernimus,col.3.vers.& quod dictum est,de Iudic. Cassan d.consid 36.

Secundò respondetur,quòd licèt Abbates,Priores, 181
& Præpositi dicantur habere dignitatem; tamen talis dignitas magis competit Abbatibus,ac Prioribus, seu Præpositis Canonic. Regularium, quàm Mona-
chorum;quoniam nomen Abbatis primæua eius ori- 182
gine inspecta, est potiùs solicitudinis,quàm Ordinis, vel honoris, vt dicit gloss.in cap.tuam vers.non ascendas, & ibi per Abbatem num.3.vers.in fi, de atat & qualit. gloss.in can.ascendens, verbo Abbatem 50. dist.
& competit cuilibet Præposito Collegiorum secula- 18
rium, & vilium artium, vt declarat Alciat. in l.collegas,de verb.sig.

Et antiquitùs Abbas præstabat obedientiam Ostia- 18
rio, & aliis in minoribus Sacris Ordinibus constitu-

tis

tis *can. à Subdiacono 93. diſtinct.* quia vt dicit *ibi* gloſſ.
in verb. Abbas, tunc erant laici, & vocabantur Mona-
185 chi, *cap. cùm ad noſtram, cap. cùm cauſam, cap. cùm in*
magiſtrum, cap. officij de elect. cap. nullus eo in 6. & ve-
186 nit appellatione Monachi *cap. fin. de Simoniacis*; & illi-
187 teratus poterat eſſe Abbas, ſicut Monachus. Dec. *in*
cap. cùm in cunctis col. 3. verſ. Epiſcopus verò. de elect.
licèt hodie propter Clericatum eis conceſſum, ſit ſe-
cùs, vt *ibidem* per eum.
188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent id eſt
eis conceſſum ratione Clericalis Ordinis, quo tenen-
tur hodie inſigniri, *cap. 1. de ætat. & qualitat. in 6.* not.
gloſſ. *in d. cap. a Subdiacono, verb. Abbas, & in dict. cap.*
189 *tuam verſ. non aſcendat, in fin.* qui Ordo Clericalis cùm
magis, & antiquiùs competat Canonicis Regulari-
bus, quàm Monachis, vt fuit *ſuprà* dictum, dicitur
etiam ipſa Abbatia, ſiue Prioratus magis ipſis con-
gruere; nam in quantum quis eſt Canonicus Regu-
190 laris, poteſt eſſe Abbas; quia Canonico non repu-
gnat aliqua dignitas per ſe, cùm ſit Clericus, qui eſt
capax cuiuſcunque dignitatis Eccleſiæ; quod non
191 contingit in Monacho, qui niſi efficiatur Clericus
per accidèns, non eſt capax Abbatiæ, nec alicuius
dignitatis. Propterea præferri debent Abbates Ca-
nonicorum Regularium, tanquam Priores in adipiſ-
cenda dignitate Boët. *de auct. mag. Conſil. num. 6. & 11.*
circ. fin.
192 Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac hu-
iuſmodi Pontificalia competit dignitati Abbatiæ de
iure communi, niſi ex priuilegio Abbati concedan-
tur, *cap. Apoſtolica, de priuilegiis in 6.* & *ibi* notat Ge-
193 minianus, & Franciſcus *num* 1. quod priuilegium po-
teſt competere etiam Prioribus, & Præpoſitis, in qui-
bus eſt eadem ratio, vt dicit gloſſ. 1. *in cap. Abbatem de*
priuileg. in 6.
194 Adeò quòd ſi Priores, & Abbates Canonicorum
Regularium illud habeant, & in eodem loco repe-
riantur, in quo Abbates Monachorum eodem priui-
legio ſuffulti; certum eſt præferri debere Abbatibus
Monachorum? tum quia par in parem non habet im-
perium; *l. illi à quo §. tempeſtiuum, ad Trebell.* tum etiam
Canonici vti antiquiores, & eorum Abbates, vti
Abbatialis dignitatis magis capaces, præferuntur
Monachis, & eorum Abbatibus, vt fuit *ſuprà* dedu-
ctum.
195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum cum
priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Canonicorum
Regularium ſine priuilegio, & eſſet in loco, in quo
mitratus maneret; quia aliàs nemo poteſt allegare
ius præcedendi, niſi ſit ornatus indumentis gradui
ſuo conuenientibus, vt not. Præpoſ. *in can. Epiſcopos*
col. 1. num. 3. verſ. gloſſ. tract. diſtinct. 17. adhuc dici poſ-
ſet ipſum non eſſe præferendum Priori Canonicorum
ſine Mitra. Nam ſequeretur abſurdum, quòd alij exi-
ſtentes in dignitate, vt Prior Clauſtralis, Magiſtri
Theologiæ, & Doctores iuris Pontificij, & reliqui
Monachi, vti ſequentes caput ſuum deberent præce-
196 dere Clericos ſeculares; quia in proceſſionibus, &
ſimilibus actibus publicis non fit comparatio meri-
torum perſonarum, ſed Ordinum, iuxta ea, quæ not.
Gemin. *in cap. quamuis il 1. §. quamquam, num. 3. de præ-*
ben. in 6. Dec. *in cap. 1. col. 3. verſ. & hoc verum, de iudic.*
Felin. *in cap. poſtulaſti, col. 7. de reſcript.* Boët. *de auctor.*
mag. conſ. num. 67. & tamen certum eſt, Clericos ſecu-
lares præcedere debere, Abbas enim quando incedit
mitratus in proceſſione, incedit vti membrum cuius
caput eſt Epiſcopus etiam mitratus.
Præterea ſi diceremus, ipſum Abbatem mitratum
præcedere debere, tamen eius Monachi illum ſequi
non debent; quia priuilegium præcedendi conceſſum
Abbati ratione Mitræ, non extenditur ad Monachos
nec è conuerſo, quando diſpoſitum non eſt propor-
tionabile vtriſque, vt not. Butr. poſt Ioan. Andr. *in*
cap. vniuerſitatis, col. 2. verſ. in nouella, de ſent. excom. ſed
diſpoſitum in Abbate, vt præcedat propter Ponti-
ficalia, non congruit Monachis; quia ſequeretur in-
conueniens, quòd Monachi, qui de iure postponi
debent omnibus Clericis, illos præcederent, quòd
eſt contra diſpoſitionem iuris, de qua eſt *ſuprà* di-
ctum; maximè, quia in præcedentia attenditur Cle-
ricalis dignitas, non Abbatialis, vt etiam fuit *ſuperiùs*
deductum.
Vltimò probatur præcedentia Canonicorum Re- 197
gularium ex determinatione facta in Concilio Con-
ſtantienſi, quæ fuit poſtmodum confirmata ab Innoc.
VIII. vbi poſt longam diſputationem fuit reſolutum
Abbatem, vel Priorem Canonicorum Regularium,
cum ſuis Canonicis Regularibus præcedere debere
Abbates, & Monachos, quæ ſententia cùm tranſiuerit
in rem iudicatam; habetur pro veritate iuxta regu-
lam, *res iudicata, de reg. iuris l. ingenuum de ſtat. homi.*
cum vulgatibus.
Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem conſuetu- 198
do, ab immemorabili tempore, & hodie etiam in
conſpectu Sanctiſſimi Domini Noſtri obſeruata, quæ
debet non ſolùm in ea pro lege obſeruari *cap. ex lit-*
teris de conſtit. cap. paſtoralis, de fid. inſtrum. Specul. 199
de teſt. §. publicatis verſ. deinde, cùm in præcedentiis
attendi ipſa potiſſimum debeat, vt dicit Bald. *in cap.*
cùm olim in princip. de conſuetud. Dec. *in cap. Clerici col.*
15. num. 14. verſ. & omnia, de iudic. Præpoſ. *in can. Epi-*
ſcopos, col. 2. verſ. ſed quia preferuntur 17. diſtinct. Boët. *de* 200
auctor. Mag. conſ. num. 109. ſed etiam obſeruari debet
in quibuſcunque aliis locis, & ciuitatibus; quia om-
nes eam, vti magiſtram ſequi debent, *can. omnes, in fin.*
21. diſtinct. & vti pro ſpeculo omnibus imitanda pro-
ponitur, *can. ſi Romanorum 19. diſtinct.* maximè in Ec-
cleſiaſticis, & publicis actibus *can. Eccleſiaſticarum 11.*
diſtinct.
Quare illuſtriſſimæ, ac Reuerendiſſimæ DD. VV.
cùm in omnibus, tum præſentium in arduarum cau-
ſarum deciſionibus, veras iuris concluſiones conſide-
rare ſoleant; rogamus pro finali huiuſmodi cauſæ ex-
peditione ſecundum iuſtitiam.

Scipio Lancellotus Sacræ aulæ
Conſiſtorialis Aduocatus.

Pro hac parte Canonicorum Regularium ſcripſit 201
Iacobus Portius Totocor. Imola nuncupatus, nec
non pro eiſdem reſponſa edidere Pyrrhus Tharrus,
& Agabitus de Magiſtris Romani, ac Vincentius Pa-
rentius Lucenſis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Con-
gregationis Caſinenſis in eadem cauſa præce-
dentiæ aduersùs Canonicos Regulares S. Au-
guſtini Congreg. Lateranenſis. Allegationes
Antonij Maſſæ Galleſij I.C. clariſſimi.

Diebus præteritis cùm vidiſſem informationes
datas pro parte venerabilium dominorum Ca-
nonicorum Regularium exiſtentium in eodem Con-
cilio, volui euitare onus ſcribendi ſuper comparatio-
ne, & prudentia ipſarum Congregationum, & hoc
duplici ratione; vna videlicet; quia profectò talis
diſputatio alias (vt inferiùs dicam) fuit deciſa, & non
videbatur facere ad propoſitum quæſtionis, de qua
nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem
meum cogebat ſubſcribere aliqua quæ potuiſſent de-
trahere honori illius venerabilis Congregationis Re-

gularium Lateranensiũ in hac causa aduersariorum, cui valde sum affectus, non solùm voluntate, verùm etiam multis particularibus illius personis mihi amicissimis, & semper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd punctum, super quo pro eorum parte scribebatur, videbatur extra terminos præsentis litis; cùm in præsentia non agatur, nisi de præcedentia dictorum particularium, qui sunt in Concilio: verùm ipsi in suis informationibus proponunt hoc thema, videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior sit, Monachorum ipsorum Casinensium Congregatione, & idcircò vtra earum in processionibus præferri debeat.

Et quotidie super eodem puncto, instant, & DD. VV. Illustrissimæ videntur etiam super illo nostras informationes desiderare, ne videamur quodammodò superati, & victi: super dicto articulo manus dare non sponte, sed eo pacto, quasi coactus ad hæc scribenda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac protestatione excusare, ac tueri; vna videlicet, quia in quibuscunque contigit videri aliquo pacto lædi posse honorem illius venerandæ Congregationis Lateranensis, non vtar verbis meis, sed aliorum qui antiquiùs super eadem quæstione scripserunt, ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis esse inuentor. Altera verò est, quia etiam illa, quæ ex aliis desumpta ponam, neque ego accipio, neque ab aliis accipi volo, tanquam posita in diminutionem honoris dictæ venerandæ Congregationis, in qua scio multò plures esse viros bonos, & laude dignos, sed propter paucos quosdam illius professores, inquietos homines, res nouas moliendi, seu veriùs, antiqua dissidia, & seditiones suscitandi studiosos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia scire debent DD. VV. Illustrissimæ, quòd aliàs sub Pontificatu Sixti IV. & Innocentij VIII. extiterunt in dicta Congregatione Lateranensi quidam D. Dominicus de Taruisio, celsus Veronensis, & Eusebius Mediolanensis, & forsan quidam alij pauci, qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggressi sunt velle vsurpare præeminentiam super omnes
202 alios Religiosos; ideóque introduxerunt similes lites in diuersis locis: contra hanc eandem Congregationem Casinensem, tunc Sanctæ Iustinæ appellatam, & contra Fratres Cartusienses, & contra Congregationem Montis Olіueti: & his non contenti, tentauerunt etiam pessundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Augustini, intendentes, quòd illi tanquam Spurij, & non veri filij D. Augustini, priuarentur nomine Augustiniano; ita vt ipsi Lateranenses soli, tanquam veri, & legitimi filij retinerent nomen Canonicorum Regularium S. Augustini, deiectis, ac deturbatis ex sua possessione dictis Eremitanis, contra
203 quos in pulpitis, & plateis non cessabant inuehere. Et tandem prædictus Dominicus Taruisinus à nullo lacessitus super ea re inuulgauit librum plenum maledictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit res-
204 ponsio per quendam N. Bergomatem Fratrem Eremitanum, cuius verbis, mihi sæpè inferiùs, erit vtendum, quæ dissensio in tantùm processit, vt coactus sit idem Sixtus Papa, explosis dictorum Canonicorum diffamationibus, dimisisque in suæ possessione Eremitanis, sub excommunicationis sententia, & aliis pœnis interdicere, ne ampliùs ea de re disputaretur: hæc autem fuerunt circa annos Domini 1477. & duobus sequentibus, sed non acquieuit, propterea D. Dominicus, & alij eius asseclæ inquieti homines, inter quos Eusebius, & Celsus scripserant hac de re, quorum etiam legere est libellos, anno 1487. impressos, & continuauerunt contendere, & litigare de præcedentia cum nostris Casinensibus, & aliis Congregationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt excitatæ contentiones, omniáque Academiarum Italiæ Collegia, & Doctores egregij, qui tunc erant super ea re scribendi, fuerunt defatigati, & fuit etiam pistorij Iudicatum, 205
mediantibus responsis tunc à Doctoribus inferiùs nominádis in fauorem Monachorum scriptis; & quorum Conciliorum etiam verbis mihi sæpè inferiùs vtendum esse proposui. Quibus accedunt etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor, & Ioannes, 206
Antonius Cardinalis Alexandrinus, Qui *in locis inferiùs citandis* in fauorem ipsorum Casinensium, quæstionem determinauerunt, & hanc pro ipsis Casinensibus, quòd præcedere debebant; communem esse opinionem, testatur etiam nouissimus ille Cassaneus, in 207
suo *Gloria mundi Catalogo parte 4. consideratione 54.* quamobrem, & quia etiam Pistorij per Delegatum Papæ Innocentij fuit iudicatum, dicti Domini Lateranenses quasi victi, & confusi vb anno 1488. destiterunt causam palam prosequi.

Et res modo prædicta continuauit vsque in tẽpus præsens; quo nonnulli dictorum Dominici, Eusebij, & Celsi, forsan discipuli, aut æmuli, videntes quòd sanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III. iusserant, vt ipsi Casinenses nihil tale ambientes, mitterẽt tres ex suis Abbatibus ad Sacrum Tridẽtinum Concilium, illique sic missi in eodem Concilio loco eis per Reuerendissimos Legatos assignato, sedetant, & cum aliis more solito, suam sententiam in sessionibus dixerant, non quieuerunt, donec à Sanctissimo Domino Nostro Pio IV. magnis intercessionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres possent accedere, prout accesserunt, fuitque eis per Reuerendissimos Legatos assignatus locus post ipsos Abbates Casinenses, ipsi verò statim (more solito) cœperunt velle eiicere Casinenses de loco, & possessione sua, & velle illos præcedere, dederúntque occasionem huic liti, vt verum esse appareat, quòd à multis historiarum auctoribus proditum est, adeò potẽtem esse in animis hominum maiorum suorum imitationem; vt sæpissimè successores in vos, & eadem familia nedum bonos mores, verum etiam vitia suorum antecessorum imitanda, sibi proponant, in eáque imitatione sibi placeant, atque etiam exinde gloriam captent.

Ex præscripta enim historia apparet Lateranenses ipsos semper fuisse, & esse dissensionis motores, quærentes modò Eremitanos, modò Casinenses, modò præнominatos de sua possessione deiicere, atque in illa existentes vexare; vnde meritò compescenda esset eorum inquietudo; illorum inquam paucorum, de quibus protestatus sum me intelligere, salua omnium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Casinensibus existentibus in possessione, sufficeret repellere, atque illidere argumenta partis aduersæ; ideò hoc ordine mihi procedendum esse statui, vt priùs argumenta informationibus partis aduersæ posita refellam sigillatim, & destruam, ac simul Casinensium possessionem iustam, inquietationem verò Lateranensium iniustam esse ostendam, atque hoc totum verbis potissimùm dicti Eremitani Bergomatis, Collegiorúmque, & Caccialupi prænominatorum verbis faciam; deinde nihilominus ponam argumenta, ex quibus fundatur præcedentia Monachorum. Postremò, & ex abundanti, ea, quæ faciunt adeaosam, quæ nunc tractatus pro Abbatibus existentibus in concilio.

Ergo cùm aduersarij proposito sibi themate antedicto, videlicet vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior sit, quàm Monachorum ipso-rum

rum Caſinenſium Congregatio, ſeu S. Benedicti, & idcirco vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungunt argumenta, ad quæ argumenta antequam deueniam, videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in re ipſa; in nominibus, inquam, quia ponitur ſimpliciter Congregatio Regularium Canonicorum, cùm mul-
208 tæ ſint ſpecies, & multæ Congregationes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi Domini aduerſarij nihil habent commune, & quorum nulli hactenus datus eſt aditus, neque locus dicendi ſententiam in Concilio, quotúmque aliqui etiam ſimiles habitu, ac tẽpore & approbatione, ipſis Dominis Lateranẽſibus antiquioribus, vt ſunt Canonici Regulares Congregationis S. Saluatoris aliàs de Scopeto ſine controuerſia cedunt Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio, de qua diſputatur, ſed verius qui Congregationis prælati in concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in conſilio dando, præcedere debeant. Poſſet enim bene ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præferendi eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinenſib. & tamen non haberent locum, nec vocẽ in concilio, prout patere poteſt e.g. in Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Cæſaraugnſtanæ, qui ſunt vere Canonici Regulares, ſecundùm inſtitutionem S. Auguſtini. Et licèt in dicta ſua Ciuitate, prout alij aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præcedant, nedum Monachos, ſed omnes alios, tamen ſi venirent ad Tridentum, ne dum præcederent Dominos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratione reſpectu concilij; dico eo tantùm reſpectu, quod ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in themate ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſſionibus, dari debeat præcedentia, de qua nunc di-
209 ſputatur in concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ ſunt ea veris Canonicis à D. Auguſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quod D. Auguſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit, quòd à multis negatur, vt ea *infra* dicendis apparebit) & incedunt in veio habitu Clericorum ſecularium, cùm Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter creati, connumeratique, ac ſecundùm habitum & vitam inter Regulares poſiti, minimèque in habitu Clericorum ſecularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduerſarij aliquot argumenta, tanquam noua, tacitis auctoribus, & ſic profectò parùm ciuiliter, parúmq; ingenij eùm omnia dicta fuerint per antiquos, de quibus *ſuprà* mẽtionem feci, & quotuis verba ipſa *inferius* ponam.

Argumentum primum.

Dicunt ergo, primò, præferendos eſſe Dominos aduerſarios; quia eorum nobilior eſt profeſſio; quam nobilitatem arguunt ea eo, quòd ad ſubſtantiam Canonicorum Regularium Clericatus ipſius qualitatem neceſſariò requiri conſtet, ad quod allegant *can. duo ſunt* 12. *quaſt.* 1. quam qualitatem conantur probare, non eſſe neceſſariam in Monachis, ad quod allegant, *can.* 1. 2. & 3. *can. de Monachis* 57. *quaſt.* 1. cum aliis in eorum informatione deductis: concludentes quòd,
210 quia Monachi poſſunt eſſe meri laici, etiam non Clerici, idcirco ſumpto loco cõmuni à qualitate Clericatus antecedente, quæ omnium laicorum, & temporalium eſt clariſſima, exiſtimari debet, Canonicos Regulares cenſeri, & idcirco prælationis prærogatiuam illis omninò competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non eſt nouum, ſunt enim hæc verba in Conſilio Paduano, tunc impreſſo *col.* 1. vbi dicitur, & videtur prima conſideratione dicendum, quòd ipſi Canonici Regulares dicantur Monachis digniores ratione ordinis Clericalis, eis per ſe competentis, etiam à principio ſuæ inſtitutionis, vt probatur in *can. nolo,* in *can. non dicatis,* 12. *q.* 1. & in *can. legi epiſtolam* 16. *quaſt.* 1. vbi Augu- 211
ſtinus dicit, ſe eſſe de numero Clericorum, iſte ergo Clericatus ab initio fuit in eis, & eis ſpecialiter, & per ſe cõpetit, vt expreſsè tenuit B. Thom. 2. 2. *q.* 189. *art.* 8. *in reſponſione ad* 2. *argum.* hic autem Ordo Clericalis ipſis Monachis non per ſe cõpetit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit in eis, vt probatur in *can. à Subdiacon* 93. *diſt.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponitur quibuſcũque Clericis; quoniã ipſi non erant Clerici, vt probatur 16. *quaſt.* 2. *can generaliter* & 55. *diſt. can. priſcis,* cum multis aliis, ibi allegatis, & eo magis id dicendum eſt de ipſis Canonicis Regularibus, qui non tantùm ſunt Clerici, ſed etiam ſunt Canonici, quæ Canonia eis adhuc addit nouam præeminentiam vltra Clericatum, iuxta not. in *cap. ſtatutum* per illum text. *de reſcript. lib.* 6.

Et idem argumentum etiam formatur in Conſilio Ferratienſi, *in principio,* allegando ferè eadem iura, & ſubiungendo, non obſtare, quòd etiam Monachi hodie pro maiori parte ſint Clerici, neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri, vt patet 16. *quaſt.* 1. & in *can doctos,* cum capitulis ſequentibus, & in *cap. vlt. de ſtat. Monach.* quoniam cùm hoc eueniat ex accidenti, & non ea natura, & originali ſtatu ipſius Religionis 212
Monachalis, prout eſt in Canonicis Regularibus, hoc non videtur eſſe in conſiderationem *l. qui habet, in prin. ff de tutel.* cum ſimilibus, & itidem illud firmat Io. Baptiſta Caccialupus *col.* 2.

Reſponſio.

Sed in eiſdem Conſiliis patet reſponſio; nam in Conſilio Paduano *col.* 18. ita habetur. Non obſtant in contrarium allegata, & primò, quod dicebatur in primo argumento ad alteram partem, quòd ratione Ordinis Clericalis, tum reſpondemus equidem ad hoc, neque negamus Clericalem Ordinem priùs fuiſſe apud Canonicos Regulares, quàm apud Monachos; non tamen dicimus ex hoc ſequi, quòd ipſi debeant præferri Monachis, eùm etiam in eis vigeat Clericalis Ordo, qui licèt poſteriùs fuerit conceſſus Monachis, tamen eſt ille idem, quoniam Ordo Clerica- 213
lis non competit magis illi, quàm iſti, niſi per manuum impoſitionem conferatur, neque datur alicui, ita vt ſibi competat propter maiorem bonitatem, vel ſanctitatem vitæ, vt voluit B. Thom. *in* 4 *diſtinct.* 24. *artic.* 3 & poſt multa ſequuntur hæc verba. *Fatemur etiam quantum diximus, Ordinem clericalem eis per ſe competere, dixiſſe, & voluiſſe dicere, quòd non poſſent* 214
habere ius Canonia, quod eſt quid ſpirituale, cap. cùm M. de conſtitut. niſi haberent Ordinem Clericalem, vt in cap. 2. cum ibi notatis *de inſtit.* Dicimus tamen, reſpondendo formaliter ad argumentum, quòd licèt 215
iſtud ſit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici, quam Monachi, tamen non ſequitur, ergo ſunt præferendi; quia cùm Clericatus ſuperuenerit in ipſis Monachis, habent Monachi id quod habebant ipſi Canonici Regulares, ſcilicet ipſum Clericatum habent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratione cuius, eorum Religio maior eſt, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. cap. ſanè, cap. quia in inſula de Regul.* ideò eorum Religio tanquam arctior, & ſtrictior, & ſanctior eſt præferenda Religioni Canonicorum Regularium: & propterea de Religione Canonicorum Regularium,

tanquam de minùs digna,& latiori potest fieri transitus ad Monachos; & non contrà, *c.licèt de Regul.*& istud est, quod expressè voluit B.Thom,*in dict.quaest.* 189 *art* 8.*in responsione ad* 2. *argumentum*, qui potiùs (si quis consideret) inclinat in partem Monachorum
216 quàm Canonicorum, ob quam rationem Cardinalis *in cap. auaritia;de preben.in* 6. dixit quòd hodie cùm Monachi sint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit transitus, tanquam de minori ad maius, quod alias quando non erant Clerici, fortè non licebat, sed contrà.

In Ferrariensi verò *col.*10. ad idem argumentum, ponitur hoc responsum; videlicèt, ad primum dum dicebatur, quòd Canonici erant de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, resp.quòd hoc vtique non procedit, vt patet ex auctoritatibus prædictorum Doctor. & Patrum,qui postponunt eos Monachis;nam anteà in eo-
217 dem Consilio; *columna sexta*, ponuntur dicta multorum Doctorum, tenentium Monachos esse præferendos Canonicis Regularibus, qui sunt Abbates. Abb.antiquus Panor.Dominicus, Gemin.Benedictus Capra,Card.Imola,Ioannes Andr.Barbatia, & Felin. in *locis* respectiuè ibi *citatis*. Et subiungit Consilium Ferrariense,quòd etiam si Canonici fuissent originaliter de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, tamen propter qualitates immistas per B.Augustinum; videlicet, quia profitentur tria vota,& propter multa alia,quæ introducit dicta Regula,censetur esse facta noua species,& noua Regula,per iura *ibi* allegata; & subiungitur diuersa appellatio;quoniam in iure illi,qui sunt,
218 & remanent institutionis primæuæ Ecclesiæ, appellantur Clerici sæculares, & qui sunt institutionis
219 D.Augustini appellantur Canonici Regulares, vt probat in *cap. sicut nobis de Regul.* & ponuntur diuersi tractatus, & rubricæ inter ipsos Clericos seculares,& Canonicos Regulares,vt in *rubr.de vit.& honest.Clericorum*,iuncta *rubr.de statu Monachorum*, & *Canonicorum Regularium*,& iura, disponentia de vno,
220 no verificantur de alio recipere ex propria natura, per gloss. *in Clem.* 1. *de decim*,& in *Clemens.* 1. *de suppl.negl.Praelat.*& in *Clement.*1.*de reb. Ecclesiæ non alienan.*& per Doctores *in cap. licet in corrigendis*, *de Offic.Ordinar.*prædicta etiam euidenter comprobantur; quoniam si Canonici Regulares essent de Clericis primitiuæ Ecclesiæ. & hoc attenderetur, deberent à pari iudicari eum Clericis secularibus, quinimmo, & eis præferri, cùm retinerent id, quod esset Clericorum secularium,& vltra aliquid plus, videlicet Religionem, & professionem; ideò tanquam duplicem prærogatiuam habentes, deberent præferri Clericis secularibus,& tamen patet, hoc esse falsum;
221 quia ipsi Canonici Regulares postponuntur Clericis secularibus,quod resultat ex supradictis; quia qualitates adiectæ per Augustinum in *dicta Regula*, indu-
222 cunt nouam speciem Religionis:& ideò Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis, & transit in potestatem Prioris, *dict.cap.sicut nobis de Regular.* Et prædicta confirmantur; quia quando aliquis est de vno collegio,& de illo se trasfert ad aliud, non retinet prærogatiuas prioris collegij incompassibilis,in quo se non caeret, vt notat Bar. *in l.fin. de Coll.g.illicit* & notant gloss.& Doct.*in cap.præterea,de preben.*& facit *cap recolentes de stat. Monach.* Et post aliquot,ad prædictorum confirmationem posita,subiungitur,per prædicta,non obstare doctrinas D.Thomæ, videlicet, quòd Canonicis Regularibus per se competat,quod fint Clerici; quia etiam ibi sita esset, tamen talis Clericatus non esset in consideratione: cùm considerando siue statum Ecclesiæ primitiuæ, siue statum Clericorum secularium, ille sit incompatibilis cum Regula B.Augustini, quam ipsi Canonici profitentur, & quæ Regula præualet, & attendi debet, vt patet *ex proxime dictis*. Et quia etiam Monachis Benedictinis ea institutione eorum Regulæ pariter datur, quòd possint esse Clerici. Et sic ab ori-
223 gine, non ex accidenti,vt patet *ex ipsa Regula*, & in alijs locis *ibi scriptis*; & subiungitur responsio ad iura pro parte aduersa allegata, comprobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Monachi,& alij Religiosi,ac Deo seruientes, & maximè in Ordinibus constituti,vt probatur in *can.Cleros*,21. *distinct.* & *in can.seriatim*,32. *distinct.* & *in can. Clericus, qui*, 12. *quaest.*1. & in *can.Clericum*, 22. *distinct.*& in *can. duo sunt genera*,11.*quaest.*1.quem textum ad hoc allegat Abbas,*in cap.*1.*de iuram,calumn. in vlt. not.* concludens,quòd appellatione Clericorum, veniunt Mo-
225 nachi,potissimè in fauorabilibus, cùm hodie Monachi sint Clerici: vnde nimirum si etiam D.Augustinus in *d.cap.legi Epistolam*, appellat se Clericum, &
226 sic etiam Canonici Regulares possunt appellari Clerici, quod hoc sit verum, gloss.& Doct. *in prædictis iuribus*,quæ loquuntur de Clericis,inferunt,& disponunt de Monachis.

Consilium quoque Collegij Bononiensis pro refutatione dicti argumenti *column.* 13 habet, non obstare quantum dicebatur, quòd Canonici Regulares repræsentent Clericos primitiuæ Ecclesiæ, & quòd essentialiter illa institutio Clericorum ordinata per Apostolos,est in ipsis. Quia negatur hoc esse verum, nam B.Thomas,& alij,qui tenent essentialiter in Canonicis Regularibus vigere Clericatum, nihil allegant. Ergo erubescimus, cùm sine lege loquimur, quinimmo non videtur verum, & sequeretur absurdum, quòd nullus posset esse Canonicus Regularis, nisi prius esset Clericus,quòd omninò est falsum; & ideò dicimus, quòd Clericatus in ipsis est per accidens, sicut in Monachis,cùm sit qualitas intrinseca, vt notat gloss.*in cap.si forte,de electio.lib,*6. Præterea, aut volumus dicere, quòd verè essentialiter sunt ipsi Clerici primitiuæ Ecclesiæ continuata serie successionis; *argumento l.proponebatur ff. de Iudic.* Et tunc dicimus, quòd ipsi Canonici Regulares non sunt illi Clerici primitiuæ Ecclesiæ; quia illorum loco prætextu continuati temporis sunt Clerici sæculares secundùm omnes; & effectus demonstrat; quia Cleri- 227
ci seculares omnibus Regularibus præferuntur, ergo non sunt ipsi Canonici Regulares: quia illa essentia Clericorum primitiuæ Ecclesiæ prætextu continuati temporis dicitur esse indiuidua, sicut est indiuidua essentia populi Bononiensis, quàm non potest participare alius populus, & illa essentia populi Bononiensis, quæ fuit iam ante multos annos,dicitur esse in hoc dumtaxat moderno populo Bononiensi per continuationem temporis,non autem in alio populo, qui non est de gremio huius: & ita propriè intelligitur *dict.l. proponebatur*, Sed Canonici Regulares non sunt de gremio Clericorum secularium, ergo, &c.

Et quòd ipsi Canonici Regul. non sint de gremio 228
Cleric. secularium, probatur per multas differentias, quæ sunt inter ipsos: Primò circa facultatem testandi,& circa petendam absolutionem in Casu Canonis, *si quis suadente*, & Canonici Regulares discrepant à 229
Clericis secularibus in essentialibus Regulæ,ne dum in habitu *d.cap.sicut nobis,de Regularibus*, cum similibus. aut volumus dicere, quod ipsi Canonici Regulares sint essentialiter Clerici instituti per Apostolos, eo quia eorum Ordini per se competit quòd sint Clerici, post B. Thomam firmant Archidiacon. *in can.mandamus* 19.*quaest.*3.& Abb.*in cap. non est, not.*2. *de Regul.*& tunc dicimus,non valere consequentiam, quòd

quòd ipsi sint tales, & quòd eo modo cæteris præferantur, siue consideremus esset tam Clericatus per continuationem temporis, iuxta terminos *dictæ l. proponebatur*, (vt suprà ostensum est) siue consideremus essentiam præfatam Clericatus in abstracto; quia tunc non minus dicitur inesse Monachis, quàm Canonicis Regularibus: siue consideretur esse essentia prædicta in concreto, ex parte ipsorum Canonicorum recipientium Clericatum; quia tunc non dicetur essentia illa primæua Clericorum primitiuæ Ecclesiæ, sed dicitur essentia positiua S. Augustini, considerato ipso tanquam causa proxima, & immediatè influente, id est, instituente Regulam ipsorum Canonicorum Regularium, prout singulas huius responsionis partes ibi latè probant.

In eadem sententia est Ioannes Baptista Caccialupus Senerinas *in suo consilio column. 2* Formato argumento pro Canonicis prætendentibus se ex prima institutione fuisse Clericus, quæ qualitas essentialiter ab initio institutionis non fuit in Monachis, addita auctoritate B. Thomæ, vt *superius* dictum est, dicentis, quòd Ordini Canonicorum Regularium per se competit, quòd sint Clerici Religiosi; Monachos verò ex prima institutione sua, non fuisse Clericos; tandem respondendo dicit ferè eadem, quæ Consilium Ferrariense, licet in diuersis verbis; primo enim dicit suppositum aduersariorum non subsistere in facto, neque in iure, quod probat multis argumentis, & auctoritatibus, & protinus subiungit, posito, quòd Domini Canonici Regulares, altàs ante S. Patrem Augustinum fuissent computandi inter Clericos primitiuæ Ecclesiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen propter qualitates substantiales iniunctas per B. Augustinum transierunt in aliam speciem; nec sunt amplius Clerici primitiuæ Ecclesiæ, sed Regulares professi nouam Regulam Augustini, vnde dicit Bald. *in cap. cum Magistrum, post princip. de electión.* quòd in Clerico professio Monachorum, vel Canonicorum Regulariom, est multum præiudicialis; quia mutat statum, vt notatur in *l. si ex causa §. Papinianus ff. de minoribus*, pulchrè idem Bald. in simili in *cap. 1. 6. conuenticulis, ad fin. de pace Iuramento firmam.* Si tandem Domini Canonici Lateranenses essent numerandi inter Clericos primitiuæ Ecclesiæ, tales quales erant, vtique essent Clerici seculares? non autem essent Clerici Regulares, vel verius Religiosi professi, & essent pares Clericis secularibus; immo deberent eis omninò præferri; nam essent Clerici eiosdem prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plus quòd essent Religiosi; & tamen si ita sentiunt, falluntur, nam meritò postpositi sunt Clericis secularibus, quod transierint in aliam speciem, videlicet, professionis Augustinianæ per professionem trium votorum non enim benè conueniunt, nec in vna sede morari debent, maiestas prælationis, competens Clericis secularibus multiplici respectu, & professio trium votorum Religiosa, & Regularis exaltaoda secundùm quid, sed non in iure prælationis.

Et subiungit eum ipsis Canonicis Regularibus charitatine loquendo, dicens, cessare ergo videtur dicta D. Thomæ præallegata, in quibus facitis magnam vim, & singulare fundamentum, videlicet, quòd vobis Canonicis Regularibus essentialiter, & per se competat, quòd sitis Clerici, & sic prælationis Clericalis ab Apostolis initium ius habentes: nam talis Clericatus, posito quòd Canonicia, aut clericis per se olim competierit, tamen posteaquam transiuistis in nouam speciem, nempe Augustinianam professionis Regularis trium votorum, ampliùs non competit: vnde talis Clericatus vobis eo ætés, non est ampliùs in consideratione iure prælationis, velut substantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo statu simplicis Clericatus, incompatibili cum statu Regulari, per professionem Regulæ D. Augustini. Præterea, & ipsis Monachis, licet non fuerit, neque insit essentialiter Clericatus; quia possent esse Monachi non Clerici, tamen iamdiu etiam Monachis fuit concessum quod possent esse Clerici; ex institutione Regulæ ipsorum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti; loquor de Benedictinis, vt patet ex Regula D. Benedicti, & 16. *quæst. 1. can. hinc est, §. Superiori*, & habetur in *Auth. de Monachis* in pluribus locis maximè in § *si quis autem*.

Quinimmo idem Ioannes Baptista Caccialupus *col. 9.* ad clarius diluendum suprascriptam auctoritatem D. Thomæ, an, nunc ad verba S. Thomæ, & ponderemus ea ad pondus auri, idem enim Sanctus Doctor *in loco præalleg.* super illa quæstione, *Verùm de vna Religione liceat transire ad aliam*, dicit hæc verba. vtraque Religio scilicet Monachorum, & Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ; inter quæ præcipua sunt ea quæ aguntur in mysteriis diuinis, ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per se competit, vt sint Clerici Religiosi, vt habetur in *decretis 16. quæst. 1.* & ideò quàuis Ordo Monachorum sit arctioris vitæ, si Monachi essent laici, liceret transire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium, non autem è conuerso 19. *quæst. 3. can. mandamus*, sed si Clerici sint Monachi sacris mysteriis obsequentes, habent id, quod est Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò transire licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, petita licentia superioris 19. *q. 1. can. statuit.* Hæc B. Thomas, ex cuius verbis habemus, quòd Canonicos Regul. locat in specie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per se olim competiisse Canon. Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui sunt Clerici. & id cum maiori arctitudine: non ergo Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immò tacitè aut præponit Monachis Clericos, aut æquat: constat autem generaliter concessum Abbatibus Monachorum, vt Monachos suos ad Clericales valeant Ordines promouere 69. *dist. can. quoniam videmus*, & *de ætat. & qualit. cap. cùm contingat*: competit ergo clericatus non minùs Monachis, quàm Canonicis Regularibus, saltem modernis temporibus. Nec curandum quoad excellentiam Religionis, quòd clericatus competat per se, vel per accidens, vt etiam sentit idem S. Doctor in quantum tenet, licitum esse transire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui sunt Clerici. Nec fortasse absonum esset dicere, quòd immò non per se competit Canonicis Regularibus, quòd sint Clerici; nam Ioan. de Lignano Doctor supremus in *suo tractatu de censuris*, ponit reperiri Canonicos Regulares, qui non sunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio, *can. Si quis suadente, &c.* Nec intumescatis dicentes priùs fuisse vobis Canonicis Regularibus concessam qualitatem Clericatus, quàm Monachis, quia falsum est: quod falsum esse probatur argumento, quo etiam vsus est D. Thomas *in opusculo contra impugnantes Religionem. part. 2. c. 2. col. penultima*, licet Caccialupus eum non citet. Monachi enim, inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Augustiniani, ergo priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt fortassè vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriusque Religionis, vt in ploti compent Clericatus; probantur etiam præmissa, in *dict. §. superiori 16. quæst. 1.* testimonio Historiæ Ecclesiasticæ vbi dicitus 230

231 dicitur vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Sirici
232 Pontificum, fuisse Monachos non Clericos; Eusebij tempore Monachi in Clericos promoueri cœperunt, Zozimúsque, & Siricius approbauerunt, quos Pontifices constat, præcessisse ante D. Augustinum. Clericatus Monachis concessus reperitur *26. quæst. 1. can. doctos.*

Subiungitur autem in Concilio Paduano *colum. 19.* non obstare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus esse Canoniam, quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, *dict. cap. statutum, de rescript. in 6.* quia ad hoc respondemus, quòd *dict. cap.* loquitur de præeminentia insurgente ex Canonica Ecclesiæ Cathedralis; non autem de Canonia Ecclesiæ Regularis; & ideò dicimus, quòd si Regulares Canonici haberent Ecclesiam Cathedralem, & essent eiusdem Ecclesiæ Canonici, procul dubio essent præferendi Monachis; quia deberent esse cum Episcopo capite suo, neque deberent ab eo separari per interpositionem Abbatis eum Monachis; cùm membra non debeant à capite separari, & Canonia per se non est dignitas,
233 vt colligitur ex eo *cap. statutum.*

Vltra præfatus Doctores, Bergomas ille Eremitanus de quo *superiùs* est facta mentio, aliquando asperiùs loquens, excludit eos etiam à Canonicis Regularibus S. Augustini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruisinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contra Eremitanos dissidio causam dederat, *libri sui fol. quinto*, enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus, inter se origine, habitu, & vita diuersis; tandem dicit. [Sunt alij Congregationis Frisonariæ, qui quamuis Lateranenses appellentur, cum scapulari nigro, & clamide nigra superiori tunica, vel camisia appellata, bireto tamen nigro incedunt, sic & de institutionis varietate, vt quidam à B. Marco, quidam à B. Patre Augustino, nõnulli à S. Ruffo, alij ab aliis, ita vt plures quodammodo videantur Canonicorum Regularium institutores, quàm ipsi Canonici fuerunt.] Certum tamen est, hos, quos Lateranenses, vel de Frisonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruisio, cæteris audacior, & in veritatis impugnatione molestior, qui ante annos viginti, vt asserit, inter eos receptus est, nec à S. Marco in Alexandrina Ecclesia, neque à S. Augustino in Hipponensi Episcopatu, neque à S. Ruffo in Galliarum partibus, neque à quocunque alio auctoritatis Patre institutionem habuisse, sed neque Regulam, nisi quam à paucioribus annis citrà ab Ecclesia priuilegiati habuerunt, vt Canonici Regulares Frisonarij nuncuparentur: à sexaginta enim annis, vel circa, eorum Frisonariæ Congregatio initium habuit, priùs vaga, in loco quodam iuxta Lucam inculto, vbi à multitudine Frisonum Auium, quæ in monticolis habitant, Frisonariæ locus dicebatur, consequenter Frisonaria Congregatio dicta est. Postea succedentibus Pontificum Romanorum priuilegiis, inter Canonicos Regulares de misericordia sunt deputati, accedentibus deinde viris nonnullis Religiosæ cõuersationis; bonæque doctrinæ, Deo seruientibus, Romæ Basilicam Lateranensem per Eugenium, Paulúmque loca item multa Venetiis, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi sunt consecuti, & *fol. 18.* [Non enim ab Augustino institutionem habuistis, neque à quoquam alicuius auctoritatis Patre, sed à quodam Fratre Iacobo de Bergamo professo Ordinis Prædicatorum S. Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi, immemor suæ Religionis, ab ea discessit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus; vos in lucem edirecendo itaque deserto Prædicatorum habitu vos sub multiplici habitus forma, sæpiùs variata, in loco Frisonariæ instituit, & adeò noua in Ecclesia est hæc vestra Congregatio, vt nec vnum superuenientem agnoscam, qui ex primis vestris sit, & pluribus aliis ex vestris similem.] Hæc & multa de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò infrà; [Intelligat ergo Dominicus vester, se non ex eorum germine pullulasse, quibus Augustinus Regulam dedit, vel habitum, sed de S[illegible]is Apostolicæ misericordia à Fratre Prædicatore, se suósque institutos Canonicos Regulares rapiim coasisse. Hæc cum notoria sint, probatione non indigent. Si igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorum primatas quæris, originis tuæ natalitia ne deseras obsecro; neque te ad supremam Lateranensem Ecclesiam erigas, qua sæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, sed ad Frisonariam redi, & *fol. 73.* Postremò, tantummodò tibi à B. Augustino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuisse datam à B. Augustino Regulam Canonicis Regularibus, videntur sapere hæresim, cùm aliter teneant, quàm Sancta Romana tenet Ecclesia; sed hoc non simpliciter verum, quia qui dicerent Regulam a S. Augustino omnibus Canonicis Regularibus non fuisse datam, non saperent hæresim, quoniam falsum non dicerent, nec aliter tenerent, quàm sancta mater tenet Ecclesia.

Nam etsi B. Augustinus nonnullis Canonicis Regularibus in Ecclesia Cathedrali sua, Regulam dederit, non tamẽ illis, qui à S. Ruffo in Gallia sunt instituti, neque vobis, qui à Fratre Iacobo de Bergamo Prædicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Frisonariæ recollecti estis, neque infinitis aliis Canonicorum Regularium diuersitatibus, qui omnes, etsi B. Augustini Regulam sequantur, non tamen ab ipso eam recipere meruerunt, neque succedunt illis, qui à S. Augustino acceperunt; sed ipsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ auctoritate, D. Augustini Regulæ se submiserunt.] Arguit insuper idem Auctor *fol. 29. à tit.* hoc modo; [Quia canones quotquot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à B. Augustino institutis, & idcirco in eis de Augustino nulla mentio habetur, sicut de nouis Eremitanis vbique cùm in iure fit mentio, semper B. Augustini titulus ponitur, vt intelligas (Dominice) varium admodum esse Canonicorum Regularium differentiam, qui etsi omnes sub Beati Augustini Regula viuant, paucissimi tamen ex eis ab illo institutionem habuerunt.]

Hæc hactenùs ab Antiquis Auctoribus prædictis sumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum D. Thomæ, quatuor responsionibus probatum est, Canonicis Regularibus non per se (vt ipsi iactant) inesse Clericatum illum, scilicet, qui erat in Ecclesia primitiua, & quod talis qualis est, non magis, neque meliùs inest eis, quam Monachis, quòd Monachi ipsi eandem Clericatus qualitatem habuerunt, antequam esset D. Augustinus, & ab eo instituta Regula, & cum Clericatu, ipsi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudinem; insuper quòd Monachi Benedictini ab ipso initio suæ Regulæ fuerunt, prout sunt Clerici, & quòd Domini Lateranenses non sunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Ecclesiæ Canonici, sed nomine tantummodò vano Canonicorum sibi adscripto, in cæteris nihil differant ab aliis Regularibus.

Ex præmissis etiam apparere potest, parum consideratam esse inscriptionem, quam Domini Lateranenses aduersarij sibi vsurpant, inscribendo, & nominando se interdum Clericos Religiosos, interdum Clericos Canonicos; nam quoad Canonicos superflua est vsurpatio Clericalis; cùm certum sit, esse non 234
posse Canonicos alicuius Ecclesiæ, qui non sint Cle- 235
rici, & Clericorum appellatio sit generalis sub alter-

na

na [illegible] tum appellatione, vt enim habet vsus
commu[illegible], & testatur Specul. *in rationali diuinorum*
officiorum lib. 2. cap. 1. ex Christianis personæ quædam
sunt seculares, laici dicti, quædam verò Clericales,
quæ in Ecclesia Dei seruiunt, vel ipsam regunt, hæ
[illegible] subdiuiduntur in Monachos, & alios Religio-
[illegible] in Clericos seculares, & sic omnibus personis
[illegible] is competit Clerici appellatio, prout etiá
Abb. *de vit. & honest. Cleric.* dicit, Clericorum ap-
pellatione contineri omnes Ordinem habentes, in
quacunque dignitate sint, aut ordine, etiam in pri-
ma Tonsura, *de elect. & qualit. cap. cùm contingat*, ex
138 quo ad seruitium Dei electi sunt; vnde omnes, qui
non sunt laici dicuntur Clerici *can. duo sunt, 12. q. 2.*
can. Cleros, 21. distin. cum prædictis concordant Ge-
min. & Præposit. *in d. cap. duo sunt*, ponentes genera-
le[illegible] distinctionem, quod omnes Christiani, aut sunt
[illegible] ci, aut laici, vt idem Præp. *in can. cùm aut, col. 4.*
versi. quartum postea 44. distinct. & Diu. Thom. suis
[illegible] conformiter ad dicta Specul. *2. 2. q. 184. art. 8. in*
140 *corpore*, distinguens status Ecclesiasticorum, dicit,
ex vna parte esse Clericos seculares, ex altera Reli-
giosos, & pro Religiosis ponit Monachos, & Cano-
nicos Regulares. Itaque, hoc posito, quòd omnes
141 [illegible] Ecclesiasticum habentes, dicantur Clerici,
no[illegible]us ridiculum est, appellare se Clericos Ca-
nonicos Lateranenses, quàm si aliqui alicuius Ciui-
tatis ciues, inscriberent se homines ciues illius Ciui-
[illegible], quasi volentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum
ciues non sint homines, aut quod generica hominum
appellatio non competat aliarum Ciuitatum Ciui-
bus. Et hæc dicta sint, quoad primum D. Lateranen-
sium de suo prætenso Clericatu, argumentum.

Argumentum secundum.

Proximum ipsorum argumentum est à laudabilio-
r[illegible] Canonicorum Regularium professione, quod ar-
gumentum non indiget responso, quia fundatur in
fa[illegible]o præsupposito Clericatus, de quo anteà dictum
est. Aiunt enim, constare Clericorum ipsorum ge-
nus [illegible]uino officio, & contemplationi dedicatum esse.
d. can. duo sunt, in princip. 12. quæst. 1. vnde & Canon
C[illegible]ricorum ipsorum vitam maximè integram expo-
stat. *toto tit. de vita, & honest. Cleric. & toto tit. ne Cleri-*
ci negot. secul. se immisceant. Concludentes tandem,
quòd cùm Regularium Canonicorum professio ex
[illegible]ntemplationis, & actionis mixtura constet, con-
[illegible]quens est illam ipsam longe potiorem esse.

Responsio.

Quod argumentum, vt dixi, indiget responsione,
[illegible]ia cum Iura loquuntur simpliciter de Clericis, vel
per excellentiam intelliguntur duntaxat de seculari-
b[illegible], vel genericè intellecta referuntur ad omnes per-
[illegible]as Ecclesiasticas, tam seculares, quàm Regulares,
[illegible]a *superius* dicta. Quòd dicunt se exercere circa
[illegible]mplationem, ea omnia non minùs, & cum ar-
[illegible]ri vita exercentur, & exerceri possunt per Domi-
[illegible] Casinenses, vt latè, & clarè, more suo, probat D.
[illegible]omas in *superius citato opusculo contra impugnantes*
Religionem, part. 2. per totam; quamquam tale exerci-
[illegible]m non faciat ad negotium præcedentiæ, vt expe-
[illegible]ia docet, cùm multi sint Religiosorum Ordines
[illegible]entes omnia illa, quæ Domini Lateranenses di-
[illegible]unt se exercere, non minùs, quàm ipsi, & tamen non
[illegible]int critas in actu præcedentiæ, neque alios an-
[illegible]cedentes vexant; sed mansueti, loco sibi assignato
[illegible]scunt.

Tertium Argumentum.

Tertio loco arguunt à dignitate loci, in quo ipsa
Congregatio iactat se diutissime floruisse, nempe La-
teranensi Ecclesia, in qua, vt ipsi aiunt, Canonici Re-
gulares primùm instituti, atque in ea octingentis an-
nis. Clericis omnibus etiam S. Petri fuerunt præl[illegible]ti,
vt ex historicis constare potest, adiiciendo multa e-
dem Congregationi ab Alexandro III. Lucio II. Ale-
xandro IV. Gregorio IV. & Nicolao V. fuisse con-
cessa priuilegia, vbi dicunt poni ordinem processio-
num, & Clerici, seu Canonici tam seculares, quam
Regulares Monachis præferuntur.

Responsio ad tertium Argumentum.

In hoc quidem argumento multa sunt falsa, quo-
rum falsitate detecta, non erit opus alia responsione.
Nam quantùm attinet ad Ecclesiam Lateranensem,
in qua dicunt fuisse ab initio institutos Canonicos
Regulares, qui ibi octingentis annis perseuerando,
& Canonicis S. Petri fuerunt prælati, quòd dicunt
constare ex historiis, cõtinet duplex mendacium; quia 243
in dicta Ecclesia Lateranensi priùs fuerunt alij Reli-
giosi, quàm Canonici Ordinis S. Augustini, vt patet
ex testimonio Alberici a Rosate, qui in *rub. ff. de sta-*
tu homin. ponit hæc verba. [in Vrbe Roma sunt 244
quinque Ecclesiæ, quæ patriarchales vocantur, vide-
licet, Ecclesia Beati Ioannis Lateranensis; quæ con-
sueuit habere Priorem, sed ex Constitutione Bonifa-
cij Papæ VIII. habet Decanum] erant Religiosi, & 245
facti sunt Canonici Ordinis S. Augustini. Vnde pa- 246
tet, quòd Canonici S. Augustini non fuerunt ibi, nisi
à tempore Bonifacij VIII. cùm antea ibi essent alij,
Religiosi: nec dubitari potest de fide testimonij Al- 247
berici, cùm sit Auctor grauissimus, vixeritque in
Vrbe Aduocatus Consistorialis, non multum post
Pontificatum Bonifacij VIII. & insuper Domini La-
teranenses Aduersarij nihil habent commune cum il-
lis Canonicis ibi à Bonifacio creatis: tum quia illi
incedebant in habitu Clericorum secularium, quod
fecit errare aduersarios, cùm extorserunt ab Eugenio
IV. dictam Ecclesiam, & falsò narrauerunt, quòd
Bonifacius amotis Regularibus Canonicis, secula-
rium Clericorum, & Canonicorum curæ eamdem
Ecclesiam commiserit; tum quia ipsi Domini Canu-
nici Lateranenses aduersarij adhuc non erant in re-
rum natura, sed circa annum Domini 1400. apud Mo-
nasterium Beatæ Mariæ de Frisonaria, sicut antea di-
ctum est, initium habuere. Nec sunt historici fide di-
gni, qui aliter dicant, nisi fortè citent mihi Volater-
ranum, qui nostra memoria scripsit, & fidem de octin-
gentis annis ex dicta Eugenij Bulla sumpsisse videtur:
neque in hac re comparandus est cum Alberico il-
lius temporis scriptore, viroque magnæ auctoritatis.
Accedit quòd si quam laudem ipsi Domini Latera-
nenses potuissent mereri propter adeptionem dictæ
Lateranensis Ecclesiæ tantò maiorem ignominiam
ex illius priuatione mererentur; quod significare vo-
luit ille Eremitanus *loco superius citato*. Nec dicere
possunt, priuationem fuisse iniustam; quia non est
præsumendum à 101 Summis Pontificibus, qui post
priuationem prædictam fuerunt, talem iniustitiam
fuisse in eorum conspectu toleratam: quamquam
etiam concessa eis Lateranensis Ecclesia nihil refert 248
ad causam præcedentiæ, nisi forsan in ipsa tantùm
Lateranensi Ecclesia, & in actibus dictam Lateranen-
sem Ecclesiam concernentibus. Priuilegia autem, quæ
dicuntur concessa fuisse ab Alexandro III. Lucio II.
& Alexandro IV. quomodo possunt esse vera, cùm il-
lis temporibus aduersariorum Congregatio non esset
adhuc

à sbuc nata, de ordine autem (vt aiunt) in progressionibus posito per literas Eugenij,& Nicolai, cùm illæ non ostendantur, non oportet aliud dicere. Si ostendantur, videbimus quid contineant; certum est, quòd nunquam fuerunt, nec sunt in vsu, prout proximè dicetur.

Quartum Argumentum.

Quarto loco dicunt aduersarij, quòd Regularis Congregationis potiorem causam probat huius amplissimæ Sedis vsus, in viridi obseruantia existens, & in processionibus ipsis, prælationis lucum Congregationi Canonicorum Regularium assignans.

Ex quibus quatuor argumentis concludunt, vid ri probatum esse, Canonicorum Regularium causam longè potiorem censeri. Addentes pro ea parte plures consuluisse, videlicet collegium Papiense,& Patauinum, licet postmodum retractauerint, & Carolum Ruinum, & Christophorum Albarisium, & Antonium Corsettum, ex quibus dicunt, constare, tum auctoritatum, tum rationum pondere, hanc ipsam sententiam esse amplectendam.

Responsio ad quartum Argumentum.

Ad quod quidem argumentum prout est biceps fundamentum, videlicet prius in consuetudine, deinde in auctorum numero, ita distinctim respondendum mihi esse censeo; quoniam vtraque pars est falsa in facto. Consuetudo enim semper aliter se habuit, & consulentes *inferiùs* nominandi pro Monachis, sunt (vt ita dicam) sine numero.

Quoad consuetudinem ergo Ioannes Campegius, *in suo Consilio*, inferiùs citando, *§. quarta ratio*, dicit, consuetudo est in omnibus Ciuitatibus, quod in processionibus,& aliis actibus publicis Monachi sint in loco digniori, & honorabiliori: probatur primò ex Chronica Martiniana; sed ego inuenio, quòd ante Martinum; qui hoc dicit in vita B. Gregorij Papæ,

249 Paulus Diaconus, qui scripsit non multùm post B. Gregorij Pontificatum, eadem verba posuit, *de gestis Romanorum Pontificum lib.8. cap.4.* videlicet, [quòd ipse Diu. Gregorius in septem partes deprecantes

250 Dominum, diuisit populum; quapropter dicta est septiformis Litania. In primo namque Choro fuit omnis Clerus: in secundo Abbates cum Monachis suis; in tertio Abbatissæ cum Congregationibus suis; in quarto omnes infantes; in quinto omnes laici; in sexto vniuersæ viduæ; in septimo omnes Mulieres coniugatæ,] & sic patet, Abbates, & Monachos fuisse immediatè post clerum, & quòd nulla habita est mentio Canonicorum Regularium. Subiungit Cam-

251 pegius. [Item in Regno Vngariæ, Franciæ, Angliæ, in Alemania, Burgundia, in Ciuitate Lodij, Coloniæ, Tolosæ, semper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus. Idem obseruatur in Italia, videlicet Venetiis,& Bononiæ, vbi sunt annuales processiones, in quibus semper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus, & ponuntur iuxta Clericos. In Austria primò incedunt Mendicantes; postea Canonici Regulares, deinde Monachi S. Benedicti; postremò omnis Clerus. Idem seruatur in Ciuitate Argentina, & in Ciuitate Ratisponensi, & in Regno Vngariæ, sic solebat fieri in aliis Ciuitatibus pacificè, & quietè, vt Mediolani, Papiæ,& Mantuæ, in qua Ciuitate erat Conuentus Monachorum S. Andreæ, qui semper præponebantur aliis Religiosis, & Canonicis Regularibus S. Marci, ibidem existentibus, quid plura? idem obseruatur Romæ. Constat autem, quòd stylus Curiæ Romanæ innititur iuri communi, &c. Ne autem videamur carere aliis dicto Campegio consentientibus de consuetudine Romæ plures habemus,& Cardinales, & alios Curiales idem attestantes, tam de antiquiori tempore, quàm de tempore Innocentij VIII. quo agitata fuit hæc eadem controuersia,& etiam de tempore posteriori antiquiores; vt omittam Ioannem Andream,& vtrumque Abbatem,& Benedictum Capram, qui hoc tenuerunt vniuersaliter loquentes, quòd Monachi essent præferendi *in cap. auaritia de prabend.* qui non fuerunt Curiales, certè Cardinalis Florentinus, & Cardinalis Turrecremata; & Cardinalis Alexandrinus, vtpote cùm fuerint Cardinales, & Gemin. qui fuit Auditor Cameræ, & Felin. qui fuit Auditor Rotæ, & Caccialup. qui fuit Aduocatus Consistorialis, negari non poterit quin scirent consuetudinem Vrbis: & tamen omnes hi intrepidè asseruerunt, Monachos præferri Canonicis Regularibus videlicet Card. Florent. *in dict. cap. auaritia.* Gemin. verò,& Cardin. de Turrecrem. *in can. Episcopos, 17 distinct.* & hi omnes longè antiquiores Pontificatu Innocentij VIII. Sub ipso verò Innocentio, & dum hæc controuersia tractabatur, idem Alexandrinus, nondum Cardinalis, sed referendarius in Curia existens in *dict. cap. Episcopos*, Felin. vero duobus in locis, videlicet in *Rubr. de maior & obedient.* & deinde in *Consil.* pro Monachis edito, de quò inferiùs est dicendum, & Caccialupus itidem suo *Consilio*, de quo superiùs est facta mentio: prædictis accedit, & Philippus Decius vir clarissimus, qui in *dict. cap. auaritia, col. 11.* dicit relatum sibi esse in Curia Romana ita obseruari, quòd in processionibus Monachi primò honorantur. Caccialupus verò in *dict. suo Consilio col. 7.* super huiusmodi consuetudine, dicit hæc verba, loquendo benignè cum dictis Canonicis. [Septimum fundamentum sumitis à consuetudine, quæ est optima interpres omnium actionum. Nam dicitis in multis insignibus locis consueuisse præferri Canonicos Regul. Monachis. Rogo, Patres Reuerendi, vt deponatis affectum, & non fallamini æquiuocando, nam de Canonicis Regularibus Ecclesiarum Cathedralium non est contentio; quia præhonorantur ratione Capitis; alias autem consuetudo est vetustissima contra vos Canonicos Regulares Ecclesiarum non Cathedralium. Nonne tempore Gregorij Primi, & Magni in septiformi Litania celebrata per eum, primò locauit omnem Clerum; in secunda Abbates cum Monachis suis? hoc attestatur Chronica Martiniana; item Ioan. Bellet. *in lib. de Eccles. offic. c. 78.* item Specul. *in suo rationali in rub. de rogationibus.* & Iacobus de Voragine *in suis Legendis Sanctorum sub rub. de Litaniis.* Nonne id palpatis ex vetustissima tabula Ecclesiæ Rauennatis? Nonne videtis id obseruatum in Consilio Pisano tempore Alexandri? vbi semper Monachi,& ipsorum Abbates vocantur post Episcopos, & Monachi sancti Benedicti ante Canonicos sancti Augustini? nonne idem seruatum fuit in Concilio Constantiensi? vbi fortiùs, non solùm Canonicis Regular. Monachi præpositi fuerunt, & Monachorum Abbates Prioribus Canonicorum Regularium; sed etiam ipsi Monachi ratione Abbatialis dignitatis Canonicis secularibus Ecclesiarum Collegiatarum prælati sunt? Hoc seruatum est, & seruatur in Ciuitate Venetiarum, Paduæ, Florentiæ, Senarum &. vt accepi, in omnibus ferè locis illustribus citrà,& vltra Montes. Deponatis ergo stimulum præcedentiæ vestræ, quæ iudicio meo, defendi non potest, ne pertinacia transeat in ambitionem, à qua hactenùs potuerunt excusare vos rationes inductæ pro vobis.] Hactenùs Caccialupus.

Ex quibus omnibus nemo, vt opinor, nisi verè pertinax poterit in dubium reuocare consuetudinem

tum vniuersalem, tum particularem Vrbis Romæ, maximè vsque ad tempus Innocentij VIII. sub quo hæc tyrannia sparsa fuit per illos paucos Canonicos Regulares, de quibus est facta mentio, videamus ergo quid indè successerit.

Feruente discordia itum fuit ad omnes ferè Italiæ Iuris peritos, & cum in fauorem Monachorum Venerandæ Congregationis Casinensium, seu Sanctæ Iustinæ scripsissent Collegia Doctorum Bononiæ, Paduæ, & Ferrariæ, & Io. Baptista Caccialupus, necnon ...cellotus Decius, Cosmas Passettus Ferrariensis, Bapt... de S. Blasio, & Io. Antonius Papien. necnon F...ci...cus Curtius Senior, cuius consilio subscripserunt Franciscus Curtius Iunior, necnon Dominicus ...e...us, Franciscus Pusteria, & Bonifacius de Pichis Mont...an, ac etiam de perse consuluerunt Stephanus C...sta secundo, & terti...ò, necnon Alexander de Ne... & Anto...i...s Franciscus de Doctoribus, Patauini, ... Antonius Franciscus iterùm, & prædictus Ba... de S. Blasio, ite...m, & tertiò, ac prædict. Ioan. A...r...s de Papia iterum, tertio, ac quartò, necnon ...us de Desiderijs, Bononien. & Frater Bartho... de Aq...is tunc Generalis Ordinis Eremita... A...stini, & quidam a...us innominatus Reli... Vrbanus Abbas Mediolanensis, & Bruno ...us, quorum omnium numero, auctoritate, & ...ionibus quasi confusi, & victi, pauci illi in... Canonici Regulares destiterunt à molestiis ... Monachis nigris inferendis: sed iidem ob ... ambitionis pruritum, non valentes quiescere ...uerterunt se contra Oliuetanos, quibus omninò ...ebant se esse præferendos, allegando, quòd illi non ...nt verè Monachi S. Benedicti, cùm gestarent habi... album, & Ordo S. Benedicti nigrum, & primus ...ter eos conflictus excitatus fuit in ciuitate Pistorij, ...d quem sedandum Innocent. Papa per suum Breue ...b Dat. die 16. Octobris 1484. commisit causam co...g... en...lam, & terminandā Ioanni Damiano de Bec... ...de S Geminiano Canonico Volaterrano decre... Doctori, tunc Vicario Generali Nicolai Pan... Pistoriensis Episcopi, coram quo per vtram... ...tem producta fuerunt iura, & consilia, quæ ... c...r.

...imùm verò pro parte Canonicorum Re...m productum fuit opusculum pro sua Con...e compositum per prædictum Eusebium ...nentem, qui erat vnus inter primariæ fa... capita: pro parte verò Oliuetanorum pro...fuerunt Consilia suprascripti Lancellotti, De... ...bscripserunt prænominatus Caccialupus, ... Antonius de Coccbis Florentinus, Guido de ... B...garinus de Bulgariois, & Bartholomæus ...us, qui excedendo modum simplicis subscri...s adiunxit latum consilium. Pro eorumdem ...hotum parte productum fuit supradictum ...um Ioannis Campegij, necnon alterum dicti ...lotti Decij consilium, & opusculum Fratris Ia... ...e Traiecto Oliuetani; quibus omnibus visis, & ...eratis, prædictus Vicarius Pistoriensis delega... Apostolicus, die 17. Maij 1488. protulit senten... ...finitiuam in hæc verba. [Pronunciamus, & ...amus Religiosos de Monte Olueto, Monachos ..., & Religionis S. Benedicti, debere præcedere ... Rel...iosos, S. Bartholomæi Pistorien. Ordinis ...um Regularium in publicis processioni... ...ne præcedentiæ, dictos Monachos, & Re...ontis Olueti in dictis processionibus de...ere, tamquàm digni...res in loco digniori, ...gis pr...inquo Episcopo, & Clero secu... ...onicos debere incedere in loco ... m...s re...to, & distanti à dicto Episcopo, & Clero seculari:] similiter etiam pro Monachis contra Canonicos Parisiis iudicatum fuisse dicit Caccialupus *col.* 17.

Et ne quis putet, me nugari, dico, esse penès me in authentica forma dictum processum Pistoriensem, cum omnibus consiliis prædictis in illo, vt præfertur, productis, & etiam omnia alia consilia in fauorem Monachorum nigrorum, per omnes Doct. prædictos composita; quem processum, & quæ consilia paratus sum omnibus videre volentibus ostendere: interim quisque consideret, an omnes prænominati Doctores antiqui, & recentiores sint plures numero, & maiores auctoritate, quàm quinque illi, ex aduerso allegati, qui etiam non sunt omnes veri. Nam quantùm attinet ad Collegium Papiense, quomodo potest fuisse Collegium pro illa parte, si ambo excellentissimi tunc illius Doctores Franciscus Curtij Senior, & Iunior, & Stephanus Costa, & Rolandus etiam Curtius omnes Papienses Doct. pro hac parte, (vt antea dixi) scripserunt. Paduanum verò Collegium ipsimet aduersarij fatentur, quòd postea retractauit, non tamen ea fuit retractatio, sed declaratio; in consilio enim edito pro Casinensibus ingenuè dicunt se antea scripsisse pro Canonicis Regularibus, quia per fallacias decepti fuerunt in positione casus; & ideò fallaciis detectis per bonas rationes dicunt sentire, & scribunt contrarium. Remanet duntaxat Carolus Ruinus, qui tempore quo fuit agitata hæc controuersia vix poterat esse natus, nec dum quòd potuerit scribere in causa. Tamen vtcumque scripserit neque ipsi, neque alij duo, Christophorus videlicet Albaririus, & Antonius Corsettus tanti sunt faciendi, vt magis eis credendum sit, quàm tot aliis superiùs nominatis, qui scripserunt pro Monachis: benè ex hoc confirmatur id quod antea dixi, Dominos Canonicos parum ingenuè facere, qui cùm habeant suorum antiquorum scripta, ex quibus omnia sumunt, illis tamen tacitis, quæ dicunt, tanquam noua inoulgant; & per hæc sufficienter hunc articulum arbitror esse elucidatum, vt nemo probabili ratione dubitare possit, quin & generalitate consuetudinis, & numero, ac grauitate Doctorum, qui pro ea scripserunt, pars Monachorum S. Benedicti sit potior, eisque conseruanda præcedentia.

It obuiam Argumento, quod fieri posset per Canonicos.

Et si ipsi Domini Canonici dicant, quidquid antiquis temporibus fuerit non facere ad rem, sed satis eis esse, quòd nunc modernis temporibus in Vrbe in conspectu Summi Pontificis ipsi teneant locum magis propinquum ipsi Pontifici, & sic digniorem. Quamquam inuitus hanc responsionem facio, tamen quia ipsi etiam productis articulis, & desuper examinatis testibus, id in actis posuerunt, ne causæ, quam defendo præuaricator esse videar, respondere cogor, & dico, tantùm abesse, vt argumentum hoc sit alicuius momenti, immò faciat ipsorum Dominorum Canonicorum causam ridiculam.

Secundum est itaque vt videri poterit ex monumentis Cæremoniarum, quod vsque ad tempus Leonis X. Abbates, & Monachi S. Pauli, qui sunt ex dicta Congregatione Casinensi præcedebant ipsos Canonicos Regulares, vt etiam patet supradictorum Florentin. de Turrecremata, & Alexandrini Cardinalium, necnon Gemin. Felini, & Caccialupi Curialium testimonio. Cùm autem dictus Leo X. solemnes quasdam processiones instituisset, aliqui ex dictis Regularibus obtinnerunt, vt abiecto Caputio, & Cappa nigra ponerentur cum suis rochetis, seu camisiis albis,

bis,& biretis post Clerum secularem, quasi pars illius Cleri, & ita ab inde citrà, non sine risu prudentium in singulis processionibus videre est illos, qui in suis Monasteriis, & Ecclesiis, ac per vias publicas assiduè deferunt caputium, scapulare vulgariter nuncupatum, & cappam nigram (vt dicunt aliqui ex prænominatis Doctoribus in suis consiliis) noluit abiicere ille Iacobus Bergomas institutor Congregationis Frisonariæ, vt aliquid pristini Ordinis retineret,& ne in totum videretur apostatasse ab ipsis Dominicanis, his inquam abiectis dicti Canonici cum suis Rochetis,quasi mutati in totidem Episcopos,ponunt se post Clericos seculares, & potiùs volunt esse postremi secularium,quàm secundi inter Regulares, quod facilè obtinuerunt ;magnis tunc viris pro eis intercedentibus, & nemine contradicente; Monachi enim non se opposuerunt, quia nec natura, nec professione sunt contentiosi,& quia dicti Canonici non sunt in eo loco tanquam Regulares.

Nam si,etiam tempore Leonis,Monachi voluissent contendere,facilè poterant petere,& tanquam iustum verisimiliter obtinuissent, vt ipsi Domini Canonici Regulares in Ordinem suum redigerentur; cùm certi sit iuris,quòd si quis vult in processionibus prærogatiuam, debet ire cum indumentis gradui suo conuenientibus,vt dicit Butrius *in c.1. de aut. & vsu pallij*, & Card. Alex. *in d. ca. 1. Episcopos,17. dist. vers. glossa tractat, &c.* itaque cùm ipsi Domini Canonici in illo actu non incedant in habitu suæ Regulæ, & consueto,dicere non possunt, quod tanquam tales præcesserint;
254 semper enim Regulares personæ deferre debent habitum suæ professionis vniformem, 20.*q.1.can. viduam, & dist.*23.*can. sanctimonialis*, cum ibi not.& ideò Abb *cons.*104.*lib.*1.dixit, quòd Monachus debet
255 ferre vestes Monachales; & sic in terminis nostris,si Domini Canonici volunt arguere præcedentiam ex vsu processionum, debent arguere de processionibus, in quibus ipsi detulerint eorum proprium habitum, quo induuntur, quando emittunt professionem, & quando incedunt per Vrbem, & suámmet Ecclesiam.

Ex prædictis,vltrà confutationem argumentorum partis aduersæ, quæ erat prima pars nostri propositi, sequitur etiam confirmatio partis Monachorum,quæ est altera propositi pars.

Confirmatio partis Monachorum.

Confirmatur ergo ex prædictis pars Monachorum tribus illis mediis. Primò videlicet vniuersali consuetudine confirmata in Pisano, & Constantiensi Conciliis Secundò ex communi Doctorum opinione. Tertiò ex re in indiuiduo in hac eadem causa iudicata. Quartò accedit antiquior approbatio per Sedem Apostolicam,tam de Regula, & Ordine S. Benedicti,
256 quàm de Regula,& Ordine S.Augustini.Regula enim Benedicti apparet fuisse approbata per Gregorium, qui de ipso Benedicto in eius vita loquens, ait; *Hic Sanctus vir Doctrina verbo non mediocriter fulsit;nam scripsit Monachorum Regulam descriptione præcipuam, & sermone luculentam, cuius si quis vult subtiliùs vitam, moresque cognoscere, potest in eadem institutione Regulæ omnes magisterij illius actus inuenire.*

Per hæc verba,vt dicit Io.Bellet.*in lib. de Ecclesiasticis officiis cap.*13. & refert Campegius *in suo consilio fol. 3. ver. tertia principali*, approbatur Regula B. Benedicti,approbatur etiam per Alexandrum II. in *can. iuxta Calcedonense*, & per Bonifacium Papam I. 16. *quæst.*1. *can. sunt nonnulli*, & per ea, quæ habentur in *can. hinc est, §. superiori, ead. quæst. & 17. quæst.*2. *can. Consaluus, & 18. quæst.1. can. statutum, & quæst. 2. can. perniciosam*, & per Concilium Aurelianum *cap 3.* & per Concilium Magunt. *quòd Abbatissa cum Monialibus,&c.* item *cap 21. eiusdem Concilij*, & in Concil. Triburien. *cap.*13.& in Concilio Toletano *cap. 5.* prout hæc omnia ponit Burcardus *in summa lib.*8. & insuper habetur *ext. de stat. Monach. & de Regular. cap. super eo, & de appellat. cap. ad nostram, & cap. reprehensibilis*, & Ioan de Deo *in tractatu de dispens. Papæ*, hic ait, *vt Patres testantur, tres fuerunt Regulæ principales: prima* 257
Basilij, secunda Benedicti, tertia Augustini, vt testatur Papa Innocentius, 18. *q.1. can perniciosam*, & multæ aliæ auctoritates super prioritate huius approbationis habentur in *recollectis* prænominati Io. Antonij de Papia *fol.*57. per totum, & integrum Consilium, Lancelloti Decij *fol* 93.& Rolandus de Curte *in suo cons. fol.*120. Io.Baptista de S.Blasio *in suo cons. fol.*338.

Neque est verum, quòd Regula Augustini fuerit priùs approbata per Gelasium in *can. Ecclesia Sancta Rom.*15. *dist.* vbi generaliter approbantur opera Augustini,quæ non sunt contra fidem,nec contra bonos mores; in eo autem textu nulla fit mentio Regulæ, & consequenter Regula non est approbata cùm similiter videamus *ibi* idem dici de opusculis Hieronymi,
& tamen nullibi in iure cautum reperitur, quòd Regula Hieronymi sit approbata, subditur *ibi*, quòd 258
cùm non constet, quando Regula Augustini expresse fuerit approbata, & in hoc dubio habeamus auctoritatem Dominici Cardinalis, & aliorum superiùs citatorum, asserentium Regulam Benedicti esse priùs approbatam; est dicendum, priorem approbationem in ea interuenisse,quàm in Regula Augustini, & maximè cùm vbique locorum videamus in iure prius nominari Monachos Benedicti, & Regulam Benedicti,quàm Canonicos Augustini,& Regulam Augustini: immo de Canonicis, & Regula Augustini, vel nulla,vel rarissima est mentio. Eædem, & aliæ responsiones ad dictum argumentum Canonicorum dantur etiam in Consilio Ferrariensi, *colum.* 13. & in Consilio Bononiensi, *column.* 7. & *column.* 13. & in Consilio Caccialupi, *vers. Reuerendi Patres*,& in secundo Consilio prædicti Raymundi de Lupis, *vers. ad tertium, fol.*122. & in altero dicti Io. Antonij de Papia *fol.* 300. & in multis aliis ex prædictis Consiliis, in quibus locis etiam omnes prædicti Doctores præsupponunt pro indubitato, quòd tempus approbationis Regulæ per Sedem Apostolicam factæ, & sic quod Regula primò approbata habet ius prælationis, & præeminentiæ ante alias, non autem tempus institutionis, & ordinationis factæ per Instituentem, & Ordinantem ipsam Regulam, quòd dicunt probari inter alia in *Clem. 1. de relig. dom. in Clem. cùm ex eo; de sentent. excomm. & in can. consuluit, qui Clerici vel volentes, & in can. perniciosam*, 18. *quæst.*2. *& in specul. de stat. Regul. vers.* 37. ante enim quàm confirmentur huiusmodi Regulæ, non sunt in consideratione quoad effectum Iuris, sed sunt in rerum natura tantum de facto vt affirmat Gemin. *in cap. quorumdam, de elect. in* 6.idem tenet Abb. *in cap. nimis, il 2. de excess. Prælat.* & Petr. de Monte *in sua Monarchia, quæst.*5 & dicit idem Consil Bononiens. bene facere gloss. iuncto tex *can. Episcopo*, 17. *dist.* Ioan Andreas *in c. quia ex eo, de pact. in 6. & in c.1. de Relig. dom. & in cap. vnico, de excess. Prel. eod. lib.* cum multis aliis *ibi* allegat. quæ tanquam non necessaria,& breuitatis causa pertranseo.

Quintò hanc præstantiam tribuit Congregationi Casinensi

... ſi dignitas Abbatialis, quæ conſiſtit in capitulo ... & non ... imperio ea dignitas Canonicis ... Lateranen. cùm Abbatialis dignitas inter ... Eccleſiæ dignitates poſt Epiſcopalem immedia- ... habere dignitatem, c. vt Apoſtol. ... 6. & ſic ... ſi Abbates ... cum ſuis Monachis ... ponitur dignior, cùm ipſe ſit caput ... membr., cap. nouit, extra, quæ fiunt à ... ſine conſ. capit. & membra a capite diſcedere debent d. ... nouit, & l. cum in diuerſis, ff. de Relig. ... ſun.

... fert, quod ... aduerſarij dicant, quòd etiam ipſi ... Abbates ... ad quod probandum adducunt can. ... mus, 19. q. 3. vbi Vrbanus ſcribit Abbati S. Ruffi, ... orum Regularium S. Ruffi, qui deceſſit Ar- ... Auinionenſis, & in cap. intelleximus, de ... dign. Abbatem Canonicis Regulari- ... in cap. ex parte, & cap. ... & 4. de ſent. ... dic. ... Abbatis Canonicorum Regu- ... R... Diœceſi, & in c. ſignificaſti ſecun- ... b mic. ... autem eſt Abbatia S. Andreæ ... quæ ... Canonicorum Regula- ... & Abbatia S. ... ad Aram Neap. cui ſemper ... Reg... præfectum, & Abbatia in Cælo ...

... reſpondetur ... vt dicit Campegius in ... fol. 3. ... non à ratio. quòd ſi habent Ab- ... non habent proprie, ſed impropriè; quia ... eorum nullibi dat ei Abbatem, ſed Præpoſi- ... Priorem, Benedicti autem Regula dat pro- ... ates, arg. l. 1. ff. ſi ager vect.

... cundo modo reſpondeo, quòd iſti Reuerendi ... ſæpè faciunt prout Monedula, inducentes ſe ... alienis ... illi enim Canonici de quibus in can. ... mus 19. q. 3. & alij per totam Galliam, & Ger- ... existentes, non erant, neque ſunt ſub inſtitu- ... S. Auguſtini, ſed de inſtitutione S. Ruffi, prout ... Eremitano Bergninate refert, & ideò ... bent commune cum ipſis Auguſtinianis, ſi ipſi ... Lateranen. ſunt Auguſtiniani quod valdè ... ſuperius eſt probatum: dicit enim idem ... fol. 19. hæc verba [Qui a B. Auguſtino io ... Hipponenſi inſtituti ſunt, vt ex ... ambus Regulares fierent, hi titulo ſuos, ... eſt, habere debent, ſed qui à S. ... partibus, hi ſecundum Hugonis ... Abbati nomine nuncupantur, vt text. ... ſtatuimus, iuxta ſupraſcriptionem, 19. q. 3. ex- ... ſub tit. S. Ruffi Canonicos Regula- ... & ... per Abbatem.]

... ſi omnium Canonicorum Regularium ... atuas, Domini Lateranen. adſcribere ſibi ... etiam dicere, quod habent Epiſco- ... Archiepiſcopos, quia ſunt Metropolita- ... & Cathedralium Eccleſiarum Canonici Re- ...

... cùm ex proprietate ſuæ Regulæ non ha- ... bates, remanet quòd quatenùs illos habeant, ... ſunt habere, niſi ex priuilegio Apoſtolico, ... non exhibeatur, non præſumitur, & omninò, ... haberent priuilegium, eſſent poſtponendi ... Caſinen. quoniam eſſentia, & proprietas ... & priuilegio, vt habetur in l. qui ... vtel. & quòd nomen Abbatis non conue- ... Regularibus ex proprietate Regulæ, ... Innocentij in c. cum ... exe m. vbi dicit Canonicos Regulares ... non Abbates, & cum eo concordat ... in verſ. Abbatum, ſed etiam ex ... Abbas ... Papa dicit, nullus Abbas, ... Canonici Regulares à propoſito ſuæ ... Tamburin, ...

Religionis abducere, &c. & in multis alijs locis, in quibus probatur Abbatum eſſe nomen correptiuum Monachorum, & è contra, non autem Canonicorum Regularium, qui, vt præfertur, non habent Abbates, niſi fortè ex priuilegio.

Quòd etiam permaximè probatur ex Bulla pro parte Dominorum Canonicorum aduerſariorum producta, quam ipſi falſo appellant ſententiam Concilij Conſtantienſis, cùm ſit Bulla ex ... edita nomine Concilij in forma, Rationi congruit, ſuper ſupplicatione ad preces Abbatis, & Conuentus Monaſterij Crutzeligen. extra muros Conſtantiæ, Ordinis S. Auguſtini, ſignata per Ioannem Papam X X I I. antequam ex dicto Concilio priuaretur, cuius ſumma eſt, quòd idem Ioannes Papa expoſito ſibi pro parte dicti Abbatis, & Conuentus Ordinis S. Auguſtini, quòd licèt inſtitutio Regularis ipſius Ordinis, ac eius per Apoſtolicam Sedem approbatio, longè præcederet inſtitutionem, & approbationem Ordinis S. Benedicti, & Abbas pro tempore exiſtens dicti Monaſterij in Crutzeligen. Mitra, & Annulo cæteriſque Pontificalibus inſignitis ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ vti conſueuiſſet, ac eidem Abbati Monaſterij in Crutzeligen. vt Patri Abbati plura alia Monaſteria dicti Ordinis S. Auguſtini ſubeſſent; & propterea Abbas, & Conuentus, necnon Canonici eiuſdem Monaſterij in quibuſcunque actibus Abbati, & Monachis Monaſterij S. Petri domus eiuſdem Ciuitatis Conſtantiæ deberent præferri: nihilominùs ſe opponehant, &c. ſupponitur quòd propterea, vt idem Ioannes Papa ad tollendum occaſionem ſcandalorum ſignaretur ſalubriter prouidere, idem Papa huiuſmodi ſupplicationibus inclinatus, voluit, & conceſſit, quòd dictus Abbas, & Conuentus in Crutzeligen. Ordinis S. Auguſtini deberent præferri Abbati, & Monachis prædicti Monaſterij Petri domus, Ordinis S. Benedicti. Cuius Bullæ tenore tali exiſtente, apparet, quòd non eſt diſpoſitio conciliaris ſed ſoliùs Ioannis Papæ poſteà priuati: & quòd non eſt ſententia, ſed mera gratia, facta ſine cognitione cauſæ, ad preces, & expoſitionem vnius ex partibus, ſub illa erronea narratiua, & expoſitione, quòd inſtitutio, & approbatio Regulæ S. Auguſtini eſſet antiquior Ordine, & Regula S. Benedicti; & ſimul diſpicitur, quòd ille Abbas Canonicorum fundabat ſuam intentionem in priuilegio Apoſtolico, non in proprietate Regulæ, & conſequenter facit contra ipſos Dominos aduerſarios, niſi etiam ipſi oſtendant ſimile priuilegium, & hoc idem videlicet, quòd ipſi ex proprietate Regulæ non habeant Abbates, ſed dumtaxat Priores, planè fatetur Celſius illeeorum anteſignanus in 2. part ſui libel. verſ. ſecundo, in cap innotuit, & verſ. quinto habetur, & verſ. decimoſecundo. etiam patet, ſed hæc dicta ſint ex abundanti, ſufficit enim illud ſolum, quòd non habeant Abbates ex proprietate Regulæ.

Illud autem, quòd dicunt habere Abbates Neapoli, Papiæ, & Vercellij, eſt fallacia, quia benè habent dicta Monaſteria, in quibus antequam ad eorum manus peruenirent, erat dignitas Abbatialis; quia erant aliorum Ordinum, qui alij Ordines fuerunt ſuppreſſi; cùm Monaſteria fuerunt applicata ipſis Dominis Canonicis, & ſuæ Congregationi, & conſequenter fuit etiam ſuppreſſa, & extincta dignitas Abbatialis, vnde aliorum Monaſteriorum Prælati minus ſunt Abbates, niſi nomine, quod ſibi ipſi præſumunt, & ad modicum tempus; quia cùm ex illis Monaſterijs mutantur ad alia loca non ſine dedecore deſcendunt, & de Abbatibus efficiuntur inferiores Prælati; videlicet Præpoſiti, aut Priores; cùm noſtri Caſinenſes poſtquam ſemel effecti ſunt Abbates alicuius Monaſterij, quamuis mutent loca, ſemper tamen rema-

nent Abbates, quia in omnibus eorum Monasteriis ex propria tum regulæ, tum eorumdem Monasteriorum natura, dignitatem habent Abbatialem, atqoe illam plenam; itaut electus Abbas illicò possit omnia veris Abbatibus competentia exercere, tam in gubernatione Monasteriorum, quàm in Pontificalibus, vt patet ex literis Eugenij IV. Dat. Florentiæ prid. Kal. Iulij 1436. quæ sunt in *libro priuilegiorum fol 32. col. pen. & fol.* 26. habent hoc capitulum, videlicet.

☞ Volentes insuper quod Prælati Congregationis prædictæ licèt munus benedictionis non acceperint, perindè tamen Monasteria eiusdem Congregationis regere, & administrare, atque omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti.

Vnde patet nostros Casinenses ex proprietate Regulæ esse veros Abbates, & perpetuos, quia semel electi nunquam ab administratione deponuntor, licèt non semper in eodem loco perseuerent, cùm inter D. Lateranenses nesciant designare, nisi tres, quos ipsi (licèt verè non sint) nominát Abbates, qoi propterea cum, aut vllo modo, aut non nisi per priuilegium sint Abbates, non possunt concurrere cum Dominis Monachis Congregationis Casinen.

Ex prædictis resoluitur simul tertia pars nostri propositi faciens ad causam, de qua agitur: videlicet quòd Casinenses non sint veri Abbates, meritò locum habent in Concilio, & proculdubio præferendi sunt Dominis Canonicis aduersariis; maximè cùm ipsi Abbates, qui sunt in Concilio sint ibi, vt singuli Abbates, & pro talibus fuerint iam dudum admissi, etiam ad dandum votum: cùm illi, qui sunt ex Dominis Lateranensibus dicuntur esse ibi dumtaxat, non vt singuli sed vt nuncij suæ Congregationis.

Non omitto, quòd cùm aliàs dixerimus, Abbates habere locum in Concilio, non autem Canonicos, etiam si essent Canonici Cathedralis Ecclesiæ, & quòd si ipsi Canonici Lateranen. antehac non fuerint admissi ad Concilium, ipsi dixerunt mirari, & nescire quo auctore talia diceremus; sed vt desinant de cætero mirari, respondemus, primam partem tam pro
263 peritorio, videlicet, quòd Abbates de iure habeant locum in Concilio post Episcopos, probari per Petrum de Monte *in Monarchia, q. 3. in princ ver. quo verò ad Ecclesias, & q. 5. vers. post. Archiepiscopos,* in quibus locis allegat multa iura, & cum eo concordant omnes alij, qui postea de Concilio celebrando scripserunt, & legere est in monumentis omniom Conciliorum, in quibus semper interuenerunt Abbates; quam etiam in possessorio, ex quo fuerunt in eodem Concilio Tridentino tempore Pauli III. & Iulij III. & in aliis anteà; Secunda verò pars, quòd ipsi Canonici non habuerunt in Conciliis locum, non requirit auctorem; si ipsi non ostendant vbi, & quando, & quomodo interfuerint: cùm superiùs de iure probatum sit, quòd non existentes veri Abbates, non possint modo aliquo ibi habere locum, etiam si essent Canonici Ecclesiæ Cathedralis.

Ad quædam alia minuta, vt puta de narratis in Bulla Eugenij IV. quando concessit eis Ecclesiam Lateranen. & [illegible] ottam, seu camisiam lineam qam gestant, & aliis similibus amplissimæ sunt confutationes: prout [illegible] pro confutatione partis Monachorum, [illegible] argumenta superius non deducta, sunt in ant[illegible] d[illegible] torum antiquorum consiliis, quæ breuitati causa non refero, sed si Dominationes vestræ Illustrissimæ super [illegible] dubi[illegible] bunt, illicò ad singula dabuntur responsa. Etsi deducta nec non sufficiant, sed (meo iudicio) superabundent ad disponendum oculatam iustitiam DD. VV. II. pro parte meorum Casinensium.

Antonius Massa Gallesius.

Pro eisdem Reuerendis Monachis S. Benedicti in supradicta præcedentiæ causa aduersus Canonicos Regulares S. Augustini. Allegationes Marci Antony Burgesij Senensis Sacræ Aulæ Consistorialis, & Pauperum Aduocati, qui fuit Summi Pont. Pauli V. fel. record. genitor.

VIdebatur prima consideratione dicendum, Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere 264
ab illis, quos instituit B. Augustin. Et primò, quia vbi concurrunt eadem persona, res, & causa, probatur identitas, *l. cum quæritur, ff. de except. rei iud.* & Ron. *cons.* 198.

Et quòd sint eædem personæ demonstrat [illegible], quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, sint Christiani inseruientes Deo, & viuentes sub eadem
Regula. Et licèt illi, qui fuerunt tempore Augustini, 265
non sint in rerum natura; tamen illi qui hodie sunt, constituere videntur eandem Congregationem, etiam si aliqua qualitas esset mutata, sicut dicimus in populo, Vniuersitate, siue Collegio, *l. propponebatur ff. de iudic.*

Et appellantur eo nomine, & eadem res, & causa concurrit, quia viuunt in communi, & non habent proprium, vt viuebant Apòstoli, *can. dilectissimus, can. scimus,* 12. *q.* 1. quam vitam amplexus fuit Augustinus, & Canonici Regulares ab eo instituti, *can. nolo, can. non dicatis, eadem* 12. *quæst.* 2. & habetur per eundem Aug. *in* 2. *serm de vit. Cler.*

Secundò comprobatur, quia identitas ostenditur 266
quotiescunque nomen, & duæ qualitates, seu demonstrationes concurrunt, Bart *in l. demonstratio, q. 7 ff de condit. & dem.* quod procedit etiam si sit in aliquibus aliis diuersitas, Paul. *in l. si in homine, C. de test.* Alex. *cons.* 233. *col.* 3. *lib.* 1. Ruin. *cons.* 155. *num.* 1[illegible]. *lib.* 5. concurrit enim in casu nostro nomen; quia hi Ca-
nonici Regulares appellantur sicut illi à Beato Au- 267
gustino instituti; conuenit idem modus viuendi, & etiam conuenit habitus, vt notat. in *Clement.* 1. *de elect.*

Tertiò hoc idem dici potest, [illegible] m [illegible] uendo ab 268
habitu; quia præsumitur quis talis esse, qualem demonstrat habitus, *l. item apud. § si quis Virgini, ff. de iniur c. si Iudex laicus § idem esse,* & Dom. & Franc. *sem. excom. lib.* 6.

Quartò videtur hoc probari ex consuetudine in Vrbe, secundùm quam Regulares Canonici, tanquam descendentes à Canonicis Regularibus S. Augustini, præcedunt Monachos, sed consuetudo est lex, & transfert onus probandi in dicentem contrarium, *l. de quibus, ff. de legib.*

Quintò identitas videtur probari ex attestatione Eugenij IV. qui profitetur ad exemplum illorum credentium in primitiua Ecclesia a Marco Petri Discipulo in Alexandria institutos fuisse, & quos D. Augustinus diuinis Regulis, & Doctrina decorauit, quæ quidem Eugenij verba etiam si narratiua, & non dispositiua essent, probationem afferre deberent, [illegible] præsertim Papa se in illis fundet, *Clem. vnic. de prob.* Alex. *in cons.* 112. *lib* [illegible] Socc. *cons.* 87. *n.* [illegible]. & post alios Dec. *cons.* 341. *num.* 5.

Et hoc maxime, cùm Eugenius processerit ex certa scientia, quo casu [illegible] s error, & ideo in dubium reuocari [illegible] bet, [illegible] d. Dec. *co*[illegible] 71. [illegible] P[illegible] *cons.* 3. *num.* 72. *lib.* 4. & eò magis procedunt [illegible] dicta,

dicta, cùm ſimus in antiquis, quo caſu ex ſimilibus verbis abſolutè oritur probatio, trad. Iaſ. *in conſ.65 lib.3.* Pariſ. *conſ.104 n.47.l.1.* cum aliis trad. per Aym. *in ſuo tractat. de antiq. tem. in 1 par. num.8.* & eſt regulare, quòd verba in antiquis probant Bar. Bald. Salicet. & alij in *l. cùm aliquis C. de iur. delib.* Ant. *in c. ſi. de ſucc. ff ab inteſt.*

Sed præmiſſis non obſtantibus, contrarium de iure reſpondendum eſt. Et quamuis nos tenentes partes Venerabilis Congregationis Caſinenſium, non debeamus elaborare in oſtendendo, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, non deſcendunt ab illis Inſtitutis a D. Auguſtino; ſed duntaxat ſufficere videatur vt oſtendamus, quòd ea, quæ deducuntur ex aduerſo, non probant deſcendentiam, quam ipſi probare debent; poſtquam in ea ſe fundant, *l. ei qui ff. de prob.* trad. in terminis deſcendentiæ poſt alios Pariſ. *conſ.23. n.13 lib.1.* Tamen, quod Canonici Regul. non ſint de inſtitutis a B. Aug. credimus ex infraſcriptis ſatis concludenter demonſtrari poſſe.

269 Et primò, quia inſtituti a B. Auguſtino, fuerunt in Eccleſia Cathedrali Ciuitatis Hipponen. ipſo Capite in Epiſcopali dignitate exiſtente; ſed cùm Canonici Regulares non ſint in Cathedrali Eccleſia ſub Epiſcopo ſed in aliis inferioribus ſub ſuis Prioribus, non poſſunt dici de illis eſſe; inter Canonicos enim Ca-
270 thedralis Eccleſiæ, & alios Eccleſiæ inferioris, magna eſt differentia; & ideò ratione capitis, quod eſt Epiſcopus, a quo membra ſeparari non poſſunt, Canonici in Cathedralibus ſunt in dignitate, Dom. *in c quamuis, §. quamquam, ver. nota tertio, de preb. lib.6.* Doct. & ibi poſt alios Fel. *in cap. paſtoralis, de off. deleg.* trad. Sam. *in c ſtatutum n.18 de reſcript lib.6.* quomodo igitur poſſunt eſſe de illis inſtitutis à B. Auguſtino, cùm non extitant ſub Epiſcopo, etiam in Cathedrali Eccleſia: illi enim, qui ſunt ſub Epiſcopo in Cathedrali, vt contingit in Eccleſia Cæſarauguſtana, & aliis ſimilibus, hæc forſan allegare poſſent.

Secundò non poteſt dici, quòd ſint de illis; quia Canonici Regul. qui ſunt in cauſa ſub ſuis Prioribus viuentes, ex profeſſo emittunt tria vota, vt cauetur *lib.1. ſuarum conſt. c.1. & vlt.* tamen illi ſub Auguſtino non emittebant ex profeſſo illa tria vota; licèt voluntariè ſecundùm illa viuerent: hoc demonſtratur; quia illis permiſſum erat proprium habere, *can. certè, 12. q.1.* ſed profeſſio adimit hanc libertatem; & quòd propterea, profeſſio ſtatū mutaret perſonæ, dixit Bal. *in c. cum magiſtrum, verſ. in gloſ. de elect.* qui allegando text. *in l. in cauſa, ff de minor.* intellexit per profeſſionem mutari ſtatum de libertate in ſeruitutem; in quibus terminis loquitur text. alleg. trad. per Doct. *in auth. ingreſſi, C. de Sacroſ. Eccleſ.* quo datur intelligi, quòd illi ſub Regula Auguſtini ex profeſſione non obligabantur, ſed Deo eo modo voluntariè inſeruiebant, Canonici, qui ſunt in cauſa libertatem hanc amiſerunt, & ſtatum mutarunt. Et ideò cùm ſit differentia in ipſo ſtatu, & ſic in ſubſtantia, ſequitur, quòd non poteſt conſiderari inter iſtos, & illos vera eſſentia, ſed diuerſa, & ex diuerſitate circa ſubſtantialia, *l. pacta conuenta,* & ibi gloſſ. & Doct. not. *ff. de contrah empt.* [illegible] per illum tex. *in l. ius ciuile ff. de inſtit.* & iure [illegible] al[illegible] trad *in l edita, C. de eden.*

[illegible] tiò deſcendentia probatur deducen. à ſtipite per continuam ſucceſſionem, ſicut à fonte apparent deriuati riuuli. & ſicut à radice palmites, *l. pronunciatio in [illegible] ff de verb. ſignif.* trad. Bal *in c.1. §. ſi verò, de grad. ſucceſſ. in feud. & in c.1. qui ſibi, & ſucc.* Bal. *conſ.137. lib.* [illegible] Ang. *conſ.110. col.2. n.4.* Pariſ. *conſ.65. n.20. cum. lib.3.* quæ quidem continuata deſcendentia deduci [illegible] modo non poteſt in term. noſtris; igitur non poſſunt Canonici, qui ſunt in cauſa, dici de illis.

Quartò excluditur continuatio, & deſcendentia; quia ſumus in claro, quando Congregatio initium 276 habuerit; & ideò in literis Eugenij, & in c.1. lib.1. eiuſdem Congregationis, noua plantatio appellatur; 277 *nouellum* enim idem eſt, quod *nouum l. iubemus,* & ibi not per Doct. *C. de erogat. milit lib.12.* & *nouum* propriè dicitur, quod de nouo ortum habet, vt de ſe patet. Et ita exponit Archid. *in cap.1. §. ſuſcepto, de elect. libr.6.*

278 Et maximè verbum illud, *nouella*, in terminis noſtris, debet importare, *nouum*, quod tunc ortum habeat, cum illi adiunctum fuerit verbum, *plantatio*, quod ſignificat nouam erectionem, *c cùm, & plantare, de priuil. not. in c ſolicitè, de maior. & obed.*

279 Et propterea non obſtat, quòd verbum, *nouum*, quandoque accipiatur pro *vltimò*; quia cùm in caſu noſtro dicatur nouella plantatio, oſtenditur, quòd non, quia vltimo loco inſtituta ſit, ſed quòd nouiter ſit plantata ad ipſius ortum, & verba important, a quorum proprietate, & potiori ſignificatu recedendum non eſt, *l.1. §. qui in perpetuum,* & ibi notat gloſſ. & Doct. *ff. ſi agri veſtig. l non aliter. ff de leg.3.*

Sed etiam aduertendum eſt, quòd ſi verba præfata intelligerentur pro vltima, ad ea, quæ per Alex. & alios *in rub ff. ſolut. matr.* adhuc minùs inferri poſſit ad deſcendentiam de qua in propoſita difficultate, cùm deſcendentia, vt dictum eſt, detur per continuationem à ſuo principio, de quo agitur, vel alia ſimilis vltima fuerit; & tamen quod non deſcenderit à Congregatione S. Auguſtini; aliud enim eſt militare ſub Regula S. Auguſtini, & ad illum vltimo loco venire; aliud eſt eſſe de illis Clericis, ſeu Canonicis, ſeu ab illis deſcendere, præſertim ad effectum, de quo agitur; quia primum abſque deſcendentia inducitur per aſſumptionem eiuſdem Regulæ, & eiuſdem profeſſionis, in illis, qui de nouo veniunt, & qui ad illam Religionem ſe transferunt. Quo caſu ex tunc illius Regulæ, & religionis eſſe incipiunt, *cap. recolentes §. cæterum* & ibi Petr. de Anchar. *de ſtatu Monachor* ſicut, & alij quamplures ſunt, qui vitam, & inſtitutionem B. Auguſtini ſuſceperunt, vt tradit idem Petr. de Anch. *conſ.321* qui non propterea deſcendentes dici poſſent ab illis; aliud verò, quo ad deſcendentiam pertinet conſequimur à primo principio per continuationem, vt ſuprà dictum eſt, quæ nullo modo conſiderari poteſt in hac nouella plantatione.

Quintò, & vltimò excluditur continuatio ex eo, 280 quòd Ciuitas Hipponen. funditus a Vandalis fuit deſtructa, & ab Eccleſia ibi exiſtens aduerſa cum ſuo Clero, vt teſtantur hiſtorici, quibus in ſimilibus, credendum eſt præſertim in antiq gloſ. *in can placuit 16. diſt.* Bart. & ibi poſt alios Iaſ. *n 15.* Dec. *n.21. in leg.1. ff. ſi cert pet.* quæ cùm nunquam fuerit ædificata, fruſtra quæritur de ipſius iure, aut præeminentia, Bald. *in cap.1. col.4. de pact. conſt.* Alex *conſ.193. lib 2.* & ſpatio 30. annorum Monaſteria, & illius iura extincta eſſe præſumi dixit Bar. *in l. hereditas ex die, ff de har inſt.* & per conſequens non poteſt conſiderari deſcendentia per continuationem.

Nec obſt. ſi dicatur, potuiſſe aliquos ex illis ſub B. Auguſtini Regula venientes extare, penes quos conſeruari potuit eorum collegium, quod etiam in vno ſuperexiſtente conſiſtit *l ſicut,* cùm ibi not *ff quod cuiuſque vniu.* Alex. & alij in *l. ſi grege, ff de leg 1.*

Quia procederet, ſi conſtaret, aliquos euaſiſſe, & Eccleſiam in continenti reædificatam fuiſſe ſub ſuo capite, hoc eſt Epiſcopo, & hoc modo data fuiſſet continuatio, & fuiſſet eadem Eccleſia, & iidem Canonici, & in his terminis loquuntur, & leges, & Doct. allegati: cùm igitur defecerit Epiſcopus, & non probetur reædificatio cum eiſdem qualitatibus, & qui-

dem substantialibus, prout est habere pro capite Episcopum in Ecclesia Cathedrali, impossibile est considerare descendentiam, & quòd isti Domini aduersarij sunt de illis.

Nec obst. allegata in contrarium, & primò dum dicebatur concurrere eamdem personam, rem, & causam; quia non possunt dici eædem personæ, ex eo quòd Canonici isti Regulares sunt Christiani seruientes Deo in communi; quia si hoc esset verum, omnes alij viuentes sub Regula S. Augustini possent dici esse de illis, qui instituti fuerunt ab Augustino, & tamen hoc nemo dixerit, cùm eorum habeantur principia absque aliqua descendentia ab institutis à B. Augustino.

Prætereà tunc ex identitate personæ infertur ad identitatem eius, de quo agitur, quando est eadem persona in specie, vt cótingit in *d.l. cùm quæritur ff. de except. rei iud.* vbi requiritur, quòd sit eadem persona, cum qua actum fuerit, aliàs dicitur res inter alios acta, & non præiudicant, *c. quamuis de re iud. tototitulo, C. res inter alios acta*; & in terminis, consuluit Roman. *cons.* 196. ibi erant iidem homines vniuersitatis, qui priùs soluebant illa onera, quæ hodie ipsimet soluere dicebantur.

Sed in casu nostro non sunt illimet in specie, qui instituti fuerunt ab Augustino, nec possunt dici iidem esse iuxta terminos, *l. proponebatur*: quia ille text. procedit durante eodem corpore Collegij, vel Vniuersitatis. Quo casu subintrantes conseruant illud corpus, & propterea idem dicitur; hoc idem contingit in grege, vt trad. Bal. *in d.l. si grege, ff. de legat.* 1.

Sed si extinguatur in totum illud corpus, vt puta, Populi Vniuersitatis, seu gregis, tunc non intrat subrogatio, quæ locum habet per continuationem temporis, & non dicitur idem, etiam si de nouo constituatur, sicut dicimus de domo in totum destructa, & de nouo ædificata, quòd non dicitur eadem domus; secùs si non in totum, vt dicit text. *in l. si ita §. fin. ff. de leg.* tradunt Doct. per illum text. *in l. inter stipulantem, §. Sacram. ff. de verbor. oblig.* Cum igitur non constet de huiusmodi continuatione, sed potiùs constet de contrario; igitur dicendum est, non concurrere identitatem personarum.

Sed nec concurrit eadem res: quia Canonici, seu Clerici recepti à B. Augustino erant in Ecclesia Cathedrali sub Episcopo; & isti sunt in Ecclesiis inferioribus sub suis Prioribus, seu Præpositis, ex qua diuersitate rei oritur etiam diuersa conditio personarum, sicut etiam est diuersa res, & causa, postquam sub Regula Augustini voluntariè Deo famulabantur, & isti ex professo, qui inducunt diuersam iuris determinationem, cùm professio mutet statum, voluntaria verò obseruantia trium votorum non immutet, Bald. *in d.c. cum magistrum*, probatur in *cap. sicut, c. consului, c. postulasti, de Regul.* & per consequens causa est diuersia, vt notat in *l & in ead. de except. rei iud.* trad. in *l. sæpe, ff. de re iud.*

Prout non obstat, quòd secundo loco dicebatur, identitatem probari ex nomine, & duabus concurrentibus demonstrationibus.

Quia respondetur, quòd quantùm ad nomen, non videri, quòd sit idem, quia non inuenio per ea, quæ hactenus legerim, quòd illi instituti ab Augustino appellarentur Canonici Regulares, sed Clerici, vt *in can. nolo, & in can. non dicatis, & in can. certè, 12. q. 1.* tunc enim Clerici non Canonici Regulares appellabantur.

Nec concurrunt demonstrationes, nec respectu professionis, nec respectu habitus: & de professione suprà est dictum, de habitu statim dicetur, respondendo ad tertium fundamentum.

Sed etiam, quòd illæ demonstrationes cum nomine concurrerent, adhuc non intraret consequentia, quòd isti Domini Canonici Regulares essent de illis institutis à B. Augustino, & quòd ab illis descenderent.

Quia licèt B. Augustinus Clericos sub eadem vita ab Apostolis tradita, in Ecclesia Cathedrali Hipponensi receperit, non tamen sequitur, quòd alij, qui successiuis temporibus auctoritate Sedis Apostolicæ eandem Regulam S. Augustini sunt amplexi, dicantur esse de institutis à S. Augustino, & quod ab illis descendant, cùm aliud sit succedere, & aliud se submittere: & proptereà Canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus, appellant eos Canonicos Regulares simpliciter, non autem dicunt Canonicos Regulares institutos à B. Augustino. 281

Non obstat tertium argumentum sumptum ab habitu: quia huiusmodi fundamentum est fallax, & hinc solet dici, habitus non facit Monachum *in Auth. de Monach. §. 1.* cum aliis trad. *in Clem. 1. de stat. Monach.* 282

Sed præsupposito, quòd ex habitu inferatur, non ob hoc infertur ad descendentiã; quia conuenit, quòd assumentes Regulam, vel ad illam se transferentes, & in habitu, & in modo viuendi illam assumant, *c. recolentes, §. cæterum, de stat. Monach.* & ideò dicendũ est, habitum Canonicos Regulares assumpsisse; quia se submiserunt Regulæ S. Augustini, non autem quia ab eo fuerint instituti. Et ideò dixit gl. *in Clem. 1. in verf. habitus, de elect.* quòd omnes Canonici Regulares, qui profitentur Regulam S. Augustini; non autem dicit qui sunt instituti à B. Augustino; sed etiam respondetur, quòd non constat, quòd instituti à B. Augustino gestarent istum habitum, & proptereà Bergomen. *in suo supplem. Chronicarum lib. 9. fol.* 220. asserit non potuisse inuenire, quo habitu instituti illi Clerici vterentur. Quapropter aduersarij Canonici, qui sunt in causa, deberent concludenter probare illum antiquum habitum, ad hoc, vt inferre possent ad habitum, quem illi gestant, cum illo identitatem; & ideò videmus quòd multi profitentur Regulam S. Augustini, & non deferunt tunicam lineam, vt sunt fratres S. Mariæ Seruorum, & alij, de quibus loquitur Petr. de Anch. *cons.* 321. & hoc non alia ratione, nisi quia non habetur certitudo habitus gestari soliti ab illis receptis & institutis à B. Augustino: adeò quòd minùs potest dici, quòd conueniant in habitu inferiori, quòd dixit sufficere gloss. *in d. Clem. 1.* & per Doct. *in cap. Deus, de stat. Monach.* 283

Nec obstat quod dicitur de consuetudine in Vrbe recepta; quia potest constare, quòd in processione fuerint positi in loco digniori, sed id factum fuisse ob aliam causam; quia quòd sint de institutis à B. Augustino, & quòd ab illo descendant, nullibi apparet; itaque potuit esse receptum alia ratione, & ideò non resultat, quantùm ad propositam difficultatem, concludens probatio: & per consequens non releuat, *cap. in præsentia, de prab.* cum simil.

Et eo minùs in tali consuetudine potest fieri fundamentum; quia consuetudo debet considerari in terminis suis. lat. post alios *in l. de quibus secundo not. ff. de leg.* sed tempore Leonis fuerunt ita cœpti tolerari; quia dimissis scapularibus, & cappis magnis, cum ipsis rochettis, & bireto incedere voluerunt tanquam Clerici seculares, omisso habitu superiori suæ Regularitatis, quem habitum demittere non conuenit Semper verò Regulares deferre debent habitum suæ Regulæ, & professioni conformem, 10. q. 1. *can. vidua*, tradit Abb. *cons.* 104. *lib.* 1. si igitur illum non detulerunt, non possunt prætendere habere præeminentiam, vt Regulares, & vt professi suæ Religionis: qui enim vult habere 284 285 286

bere locum in processione debet deferre habitum illi conuenientem, ita dixit post Ant. de Butr. & alios quos alleg. Card. Alex. *c. Episc. 17. dist.*

Et propterea in omnibus Mundi partibus præferuntur Monachi Canonicis Regularibus, præterquam Cathedralis Ecclesiæ, & etiam fundando ex antiquis traditionibus Gregorij Papæ, & aliorum plenè trad. Io. Baptista Caccialup *in suo Cons. col. 7.* sumant igitur aduersarij à consuetudine fundamentum, quando in processi. detulerunt habitum, & hæc consuetudo erit contra eos, & sic retorquebitur arg.

187 Nec obstant literæ Eugenij IV. in quibus fieri videofundamentum magnum: quia verba narratiua in eisdem literis non probant, nisi ad effectum illius reductionis, & pro illius causa; sed vbi seorsum, & ad alium effectum contingat super narratis dubitari; talia verba nullā faciunt probationem. Felin. post alios, quos refert, *in can illud, col. fin. & cons. 539. col.* 1. Ruin. *cons. 157. n. 25 lib.* 1. Aym. *cons.* 29.

Nec dicatur, quòd simus in antiquis, & propterea verba narratiua probare debeant; quia nos non sumus in antiquis considerando tempus motæ litis, quod fuit tempore Sixti IV. vt mihi in facto præsupponitur, quo tempore non erant elapsi tot anni quot requiruntur ad induendum antiquitatem ad ea, quæ Innoc. & alij trad. *in c. veniens, de verb. signific.* & tunc in non antiquis non statur assertioni Principis super facto alieno: etiam quòd super tali facto fundetur sua intentio in præiudicium tertij, Aneh. *in Clem. 2. de probat.* quod dictum refert, & sequitur Alex. *cons. 112. col.* 1. *vers. accedit, lib.* 6. Aret. *in cap. cùm à nobis, de test. & in consil. 163. col.* 3. Dec. *consil. 198. col. fin.* Corn. *consil.* 22. *col.* 3. *lib.* 3.

188 Nec obstat Clausula, *Ex certa scientia*, ob quam videtur, quòd opponi non possit; quia illud procedit in iis, quæ in iure consistunt, non autem de his, quæ consistunt in facto, & præsertim in antiquo: quia tune talis clausula non operatur Bald. *in l. fin. Cod. sententiam rescin. non posse*, Alex. *cons. 135. in fin. lib.* 2. tradit post alios, quos allegat Dec. *in cap. ad hæc, col pen. n.* 5. *vers. præfata conclusio, de rescript.*

189 Quæ eo magis procedunt, quò ea quæ præsupponuntur in dictis literis, siue enuntiatiue, siue dispositiue dicta esse velimus, minùs vera esse ostendantur, quia dum Eugenius loquens de Canonicis Regularibus dicit; [Hi sunt qui primò Christianæ Religionis Clericorū normam, & instituta sectantur, & huius profectò sancti Ordinis, & sancti propositi post Sanctos Apostolos Marcus Petri Discipulus fuit institutor & conditor:] videtur, quòd immo Ordo Monachalis temporibus illis designatis ab Eugenio initium habuerit, vt latè insistens ex multis trad. Cassian. *de gloria mundi in* 4. *part. consid.* 12. quinimo, & S. Augustinus vitam Monasticam insecutum fuisse, antequam se cum illis Clericis in Eccl. Hipponen. Episcopus, & Presbyter factus recepisset, vt ipsemet testatur *in suo serm. de commun. vit. Clericor.* & trad. Bergom. *in suo supplemento, suprà allegato*, & sic apparet longè post fuisse Canonicos Regulates, & de antiquitate Monachorum, & tempore Apostolorum, & subsequenter in Alexandria sub Marco, habetur apud Cassian. *lib. collation suarum collation.* 5. *c.* 1. quibus temporibus nullibi legitur, quòd Canonici Regulares habuerint initium, sed benè legitur, quòd post multa tempora traxerunt principium, vt putà de anno 118. à S. Ruffo, vt trad. Abb. Ioachin. *in exposit. Apocalyps.* & Bergom. *in eod supplem. lib 12 fol.* 279. sed his, & similibus, prætermissis, quæ adduci ad idem possent per veros iuris terminos, videtur tolli omnis difficultas, quia dato, quòd ex verbis Eugenij colligatur, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, instituta illius sancti Ordinis sectentur, non sequitur, quòd succedant ex illis, qui ab initio nascentis Ecclesiæ fuerunt: sed quòd ipsi sint hodie ad illorum exemplum, seu imitationem, vt considerauit Colleg. Bunon. in *suo cons fol.* 20. *vers & post hoc satisfactum est.*

Præterea ex alio non videtur, quòd à verbis illis possit argui ad effectū, de quo agitur; quia sanctus iste Ordo viuendi in communi, qui & tempore Apostolorum, & tempore Marci, quando erant illorum credentium vnum cor, & vna anima, vigebat, vt legitur in Act. Apostolor. *c. 4. d. c. scimus, 12. q.* 1. conuenit etiam Monachis; & ex vi prædictorum verborum non excluditur, quin, & ipse Ordo caperet etiam Monachos, eùm sub illo modo viuendi, tunc etiam status Monachorum existeret: vnde non est dicendum, quòd Eugenius narrauerit, & exclusiuè ad Monachos, qui & tune recepti probantur, & quibus ille sanctus Ordo primis illis temporibus conueniebat, Et propterea nō potest inferri ex verbis Eugenij, quòd Canonici Regulares magis descendant ab illo Ordine, quàm Monachi, & quod ideò sint præferendi, & hæc interpretatio recipi debet quia per eam præseruatur ius tertij, cui non est credendum Eugenium voluisse præiudicare, *& super eodem, de offic. deleg. l.* 2. §. *si quis à Principe*, §. *meritò. ff. ne quid in flu. publ.* cùm præsertim super eo non ageretur, vt meritò verba in literis prædictis non debent præiudicare veritati, quæ ex aliis quam plurimis fundamentis deducitur.

Ex quibus omnes DD. tenuerunt venerab. Monachos S. Benedicti præcedere debere, & ex communi Doctorum sententia controuersiam hanc decisam esse constat; & Auctores istius communis sententiæ referuntur in Conc. Colleg. Paduan. *col.* 1. *vers. in hanc sententiam.* Et vltrà adductos, eam attestantes communem sequitur Dec. *in cap. auaritia, de praben.* quam sententiam sequitur Card. ibi, *cùm præsertim fint Monachi Clerici; quinimmo, quòd plus est, ad Clericatum fuerunt admissi longè ante B. Augustinum, c. doctos, 16. quæst.* 1. cùm tempore Nicæni Concilij, qui fuit anno 310. & sic ante Augustinum, qui fuit de anno 437. idem tenet Præp. Alex. qui posteà Card. fuit Atchid. Dom. & Card. S. Sixti *in cap. Episcopos, 17. dist.* Bonif. Vital. qui fuit Rotæ Auditor *in rub. de reg.* in Clem. Boër. *in suo tract. de auct. mag. Concil. n* 85. qui alios adducit, Cassan *arest. commun in suo catalogo 4. parte, considerat.* 13. 190

Et quamuis huiusmodi opinio firmetur pluribus fundamentis, & non in eo tantùm consistat, quòd dicatur Monachorum institutio priùs anctoritate Apost. comprobata; tamen quando, & in hoc constaret, Doctores, & communiter tenent; de priori comprobatione trad. post alios And. Sic. *in rub. de maior. & obed.*

Cùm igitur communis opinio legi expresse non contradicens, habeat vim legis, *l. si idem cum eod ff. de iur. iud.* & ibi Ang. & alij not. & per omnes *in l. 1. ff. si cert pet.* trad. Ost. *in c. inquit, de pecu. Cleric* non est ab ea recedendum, *c. innotuit, de constit.* & trad. Bar. *in l. fin C. de pæn. Iud qui mal. iud.* & hoc videmus à Iureconsultis seruatum esse *l.* 1. *ff. de off. quæst.* ibi, *crebrior sententia.*

Quæ quidem communis sententia non solùm ex numero Doct. attendenda est, & seruanda; verùm etiā ex eorum auctoritate, & grauitate, quòd maximè attendendum est, vt dixit Alex. *cons. 212. col. fin. lib.* 7. & tradit Sarn. *in proœmio regul. q. 2. n.* 10. & eò magis inhærendum est huic communi sententiæ, cùm paucos, vel nullum habeat contradictorem; & cùm eam tres Cardinales doctrina, & integritate insignes, secuti fuerint, spectamus, quòd Illustrissimæ, & Reuerendissimæ D V. in pari num. existentes tanta doctrina prædita, quarū

 integro,

integro, & approbatur iudicio omnia grauia istius S. Sedis negotia submittuntur, à tam probata, & recepta opinione non recedant.

M. Antonius Burghesius Sacr. Aul. Consist. & pauperum Aduocatus.

Pro eisdem Monachis scripserunt etiam Onufrius Caiuaianus Aretinus Sacræ Aulæ Consistorialis, & Fisci Aduocatus, & alij. Quibus scripturis visis, & pluribus aliis pro vtraque parte adductis, Illustrissimi Cardinales deputati relationes suas Pio Papæ IV. præsentarunt in hunc qui sequitur modum.

Relatio Illustrissimi, ac Reuerendissimi S. R. E. Cardinalis Ioannis Baptistæ Cicadæ tit. Sancti Clementis, coram Sanctissim. D. N. Pio Papa IV.

Sanctissime Pater.

291 IN causa præcedentiæ inter Canonicos Regulares & Monachos S. Benedicti, in primis fuit dubitatum, an dicti Canonici censeantur esse de illis, quos B. Augustinus instituit, & conclusum fuit pro parte affirmatiua, præsupponendo in primis, quòd tempore primitiuæ Ecclesiæ, Apostoli instituerunt Clericos, & Presbyteros, vt habetur *in can. 1. in fin. 12 dist.* & tradit latè Aug. de Ancona *in tract. de pot. Eccles. q. 104. arg. 1. vers. respondeo*; & post Apostolos B. Marcus illos primus instituit in Ciuitate Alexãdrina, vt refert Cassia. *in lib. de inst. Monachorum*. Postea succedente tempore, cùm B. Augustinus videret disciplinam Clericalem iam relaxari, vt retineretur symbolum vitæ Apostolicæ, & Clericorum, antiquorum, instituit Collegium Clericorum Regularium; prout de hoc sunt multa iura *in Decreto, 12. q. 1.* & refert B. Th. *2. 2. q. 189 art. 8. ex istis Clericis q. 189. artic. 8.* Ex istis Clericis Regularibus propagatus est Ordo Canonicorum Regularium, prout tenet S. Th. *in loco suprà allegato*. Vinc. *in speculo doctrinali, lib. 18. cap. 16.* vbi inquit. *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apostolis, postea à B. Augustino Regulariter fuit institutus; & in speculo historiali, lib. 16. cap. fin.* inquit. *Augustinus factus Sacerdos Monasterium Clericorum instituit, & cœpit viuere secundum Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam.* B. Antoninus *in 2. part. sue Chronicæ, tit. 15. cap. 16. §. 7.* Volat. *lib. 21. com.* ibi, *Ordo Canonicus non tam ab Augustino institutus, quàm renouatus; ab Apostolis enim sumpsit exordium.* Fasciculus temporum *in 6. ætate*; vbi inquit. *Ordo Canonicus cœpit reflorere in Ecclesia Belnacensi, tempore Iuonis, & Ruffi.*

Item fatentur Pontifices Benedictus XII. in sua *extranaganti*, quæ refertur inter *Constitutiones Canonicorum Regularium*. Idem Eugenius IV. in Bulla producta, quæ iudicio meo fidem optimam facit. Nam cùm materia posset dici dubia, standum est in dubiis determinationi Papæ, *c. in literis, de rest. spol.* Io. Andr. *in c. dilecto, de preb.* & dicit S. Th. *2. 2. art. 12. q. 2* 1. quòd in decisionibus causarum magis standum est auctoritati Papæ, quam cuiusuis alterius, etiam S. Doctoris.

Nec obstat, quòd verba Bullæ videantur enunciatiua; quia, iudicio meo, sunt dispositiua, & per modum causæ. Nam Papa asserit velle restituere templum Lateranen. istis Canonicis, à quibus olim regebatur, & quòd fuerunt amoti à Bonifacio; & ideò restituit iis, vt in eo retineatur symbolum vitæ Clericorum, quæ vigebat tempore Apostolorum, & quam Augustinus diuinis Regulis decorauit; affirmando, quòd ab illis Canonici in Ecclesia Lateranensi, per eum introducti, processerunt. & sic propter istam causam disponit. Quo casu assertio huiusmodi probat, & fidem facit, Bart. *in l. emptor. §. ancilla, de rei vendic.* Alexand. *cons. 46. col. 1. vol. 1.* Iason. *in l. ex his, n. 1. C. de mil. test.* Dec. *in l. si quis in conscribendo n. 4. C. de pactis.*

Secundò facit, quia Bulla emanauit motu proprio, & ex certa scientia, quo casu fidem facit, Alex. *cons. 112. vol. 7.* Socciu. *cons. 87. vol. 4.*

Tertiò, quia in omnem euentum transfert onus probandi in aduersarios, etiam quando agitur de facto tertij, vt est gloss. *in Clem. Tieru. de probat.* sed per aduersarios nihil est probatum, saltem concludenter: ergo, & præsertim, quia declarationem Eugenij sequuntur Nicolaus V. & Sixtus IV. Item quia sumus in antiquis annorum centum, & vltrà: quo casu narratiua Papæ fidem facit, latè per Rimin. *de antiquit. temp. part. 1.*

Vlteriùs; quòd isti Canonici descendant ab illis, probatur sufficienti partium enumeratione. Et primò quia conueniunt in nomine: nam sicut illi vocantur Clerici, ita, & isti; & licèt quandoque vocentur Canonici, tamen idem sunt, & promiscuè iura vtrumque nomen illis attribuunt, vt habetur *in can. certè, & in can. nolo, 12. q. 1. & in can. obseruandum, 15. quæst. 2.* vbi prohibetur, Clericos munera suscipere, & Grat. declarat intelligi de Canonicis Regularibus, & *in can. in omnibus*, iunct. gl. *in ver. vt Canonici, de cons. dist. 5.* vbi text. loquitur de Canonicis, & Clericis in communi viuentibus, & gl. intelligit de Canonicis Regularibus, facit text. *in c. cum causam, de elect.* vbi simpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus sub Regula S. August. & *in c. dilecto, de iudic.* vbi semel dicit *Prior, & Clerici* & posteà dicit, *Prior, & Canonici*, ad idem *c. quoniam, de vit. & honest. Cler.* iunct. gl. *in ver. Clericos*, & patet, quia Regula ipsa Canonicorum Regularium inscribitur, *de communi vita Clericorum*, & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici, est text. cum gl. *in can. in omnibus, de consec. dist. 5.* cum simil.

Secundò probatur identitas ex habitu lineo ab ipso Deo instituto, vt habetur Exod *cap. 28. & 39.* Et quod Apostoli vsi fuerunt habitu lineo, habetur in Hist. S. Syluest. *de S. Euphrosyno*, qui Romam venit indutus collobio candido, quod fertur fuisse S. Iacobi Apostoli, & in Apoc. legitur de Sanctis, qui ambulabant in albis lineis, & *ibi* not. Nicol. de Lyra, & ita instituit August. Clericos suos deferre debere, & patet *in sermone suo*, qui incip. *Charitas vestra*, vbi dicit, *birrum, & tunicam lineam nemo accipiat, nisi in communi*; prout etiam hodie Clerici, ac Presbyteri, & Prælati vtuntur vestibus lineis, & hic est habitus proprius Canonicorum Regularium, vt gl. *in Clem. 1. in verb. habitus, de elect.*

Nec obstat, quòd super habitu lineo deferant cappam; quia intenditur habitus interior, & non exterior, vt per gloss. *ibi*, & per Imol. *n. 29.* & per gloss. *in Clement. ne in agro, § statuimus*, ibi, *proximè.*

Tertiò probatur identitas, etiam ex professione. Et primò, quia viuunt in communi, prout viuebant tempore Apostolorum, & tempore ipsius Augustini, vt habetur *in can. nolo, & in can. non dicatis, 12. q. 1.* & tradit Vrbanus Papa *in can. videntes, eadem caus. & q.* & habetur *in can. præter hac, 32. dist.* Abb *in c. Deus qui, de vit. & honest. Cler. & in cap. Episc. de præb.* Præpos. *in can. 1. 44 dist.* Barbat. *de præstantia Cardinalium, q. 6.* Nec obstat text. *in c. certè n. 1.* vbi Augustinus videtur tolerare Clericos volentes tenere proprium; quia verum est, quod tolerat Clericos viuentes extra Collegium, non autem in societate sua, vt dicit expressè *in d. c. nolo*, & clarius *in can. seq.* vbi dicit, quòd viuentes in sua societate omnibus renunciabant, & voluntatem abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam

volun-

... tum obedientiæ, quod nihil aliud est, quàm negare propriam voluntatem, & voluntati alterius parere, vt ... Augustin. de Ancona in d. tract. de pot. Eccl. q. 91. de voto ... non est dubitandum, vt per ... rm de communi vita Clericorum. Vbi in... Cle... professio est sanctitatem, & Cle... q od ... sanctitatem, intelligitur de ... Aug. ... Ancona in d. q. art. 3. Et licèt ... professio forma... satis est, quòd in substantia, ... idem faciebant, vt dicit S. Th in 4. ... d. 38. art 2. q. ... vbi inquit quòd ante... Regulæ, q ... modò sunt, erat similis ... hoc reductus est ad Regulam, ... Turrecrem. 17 q 1 in summa, & ... 4; dist.

... itur idem ... ex nomine, & qualitate ... Or ... quæ propriè ... Presby... vt d ... Au ... in seculo, & in d. can. ... Ordo Canoni... Abbates, hoc fuit ... non habent Abbates, ... declarat In ... in c. cum ... cap. Monachi, de ... m.

... factæ reformationes istius ... per hoc non tollitur ... iuxta l. apponebatur, de ... 8.

... quid in Bulla Eugenij dicitur, de ... apud ... natiam, quia intelligi... planta, propter reformationem ibidem ... Ordinis, ab iisdem, non autem, quòd ... fuerit institutus in d. loco; quia apparet ... IV. & Greg X. quòd ante recentos an... Ordo Canonicorum Regularium in dicto ... naria.

... & multi aliis conclusum fuit moder... descendere ab illis, quos B. Augustinus ...

... dubitatum fuit, Posito, quòd ... ille de illis, quos in... An debeat præcedente Mona... similiter pro par...

... antiquitatem institutionem ipsorum ... qui fuit longè ante Benedi... in materia præcedentiæ attendi ... cap. quorumdam, in verb Prædi... am, de el ... lib. 6. & clariùs apparebit ex infra ...

Secundò facit approbatio dicti Ordinis Canoni... Regularium, quæ deducitur tacitè, & expressè. ... omnes Regulæ ante Concilium Latera... approbata c. ap. fin de Relig. ... gl. in verb præcessit, in c. vnico, §. pen. eod. ... in can pa ... moniam, ... 41. dist. ... l. 1. de Collegiis illicitis, ... in foro ... Item ... ante Regulam Benedicti, ... annos, & ... iuxt. l. hoc ... cap super qui... Præterea, de ... Ordo hujus... Ordi... Con... fuisse ex... per Ge...

lasium in can. sacrosancta 15. d. ft. vbi approbantur in genere omnia opuscula Augustini, inter quæ est ipsa Regula Canonicorum: ergo censetur approbata ab ipso Gelasio, qui Gelasius fuit filius Valerij Episc. Hipponen. qui ordinauit D. Augustinum, & in successorem elegit. Vlterius, cùm negari non possit Ordinem huiusmodi fuisse approbatum, saltem per Innocentium II in can perniciosa, 18 q. 2. huiusmodi actus, qui a principio validus erat, (vt supra probatum fuit) trahitur ad tempus ijsius institutionis, ac si tunc confirmatus fuisset, vt est doctrin. Bald in l. 1. C. de testam. latè Paris. cons. 9. n. 37. lib 1.

Tertiò principaliter deducitur dignitas, & præcedentia Canonicorum ex Clericatu, quem habent annexum originaliter, can. nolo, can. non dicatis, & can. certè, cum simil. 12 q. 1. quia non potest esse Canonicus, qui non sit Clericus, not. Abb in cap. 2. de inst. Et quòd isti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit Archid in can mandamus, 19. quæst. ... & D. Thom. 2. 2. q. 189 art 8.

Monachi verò ex suæ institutione erant laici C de Episc. & Cler l generaliter, canonizata in can generaliter, 16. q. 1. quinimo de iure non poterant clericari, vt notat Præpos. in can priscis 55 dist. & in can requisitum, 1. q 7. nisi ex causa necessitatis, vt in d. can. priscis, & in can. moderamine, & in can ex auth 16 q 1. quia alia causa est Monachi, alia Clerici: Monachi enim officiū est plangentis, Clerici verò docentis can hinc est, & can. Monachus, can. alia causa, 16. q. 1. & inde dicitur, quòd vix optimus Monachus facit Clericum bonum, can. legitur, e. ad caus. & quæst & ideò scribit Hieronymus ad Rustum. sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis, can. sic viue, 16 q 1 & quòd Monachi essent laici, & non Clerici, patet quia soluebant decimas prout cæteri laici; gloss in c ex parte il 1. in verbo, laborum, de decimis. Et licet hodie Monachi fiāt Clerici, Clericatus huiusmodi competit eis per accidens, & non originaliter ex institutione, prout competit Canonicis, vt dicunt. D. Th. & Abb. in locu prealleg. Ex quo sequitur, quòd causa naturalis attēdi debet, & præualet causæ accidentali, vt not. Bart. in l. 3. ff de tut. & in l. fin de offic Proconf. & leg. & ista antiquior ordinatio circa præcedentiam attendi debet, vt not. Abb. in term. in c statuimus, col. 2. versi. nota ex prædictu, de maior. & obed. vbi dicitur, quòd tanta debetur reuerentia Ordini quòd olim, quando Monachi non erant Clerici, simplex Clericus præferebatur Abbati, iuxt. can à Subdiacono 93. dist. & propterea non obstat, quòd hodie Monachi intat artioris vitæ, & ideò fiat transitus ex Canonicis ad Monachos, quia circa præcedentiam non attenditur comparatio meritorum, sed Ordinum. vt not. Gemin. in cap quamuis, §. quamquam, n. 3 de præb. in 6. Decan. in cap 1 sol. 3 de reiud. Felin. in cap postulasti, col. 2. de rescript. prout patet in Mendicantibus, qui licèt sint Clerici, & arctioris vitæ, tamen postponuntur aliis. Et quia priuilegium Clericatus concessum Monachis ex post facto, debet intelligi sine præiudicio alterius, vulg. l. 2. § meritò, ne quid in loco publico, cap. quamuis, de rescript. in 6.

Nec obstat huic fundamento Clericatus, quòd dicitur ab aliquibus, Canonicos Regulares ... gaudere priuilegio Cler... non sunt simplices Cler... quia pri... Clericos seculares, qui ... Regulares præcedunt. Nā vt dicit Augustinus lib Confessionum, & in sermone, qui incipit Charitati vestræ, Clerici omnes originaliter viuebant secundùm vitam Regularem; & cùm inciperent vitam huiusmodi relaxare, insti tuti sunt Canonici Regulares per August iuxta priorem vitam; ad retinendum illius symbolum, Clerici verò, qui non seruabant

seruabant Regulam, vocati sunt seculares, quasi participantes de Regulari quoad Ordinem, & de seculari, quoad vitam, vt dicit gl. *in cap licèt in corrigendis, in verf seculares, de offic. Ord.* & ibi declarat Abb. *col. fin. n 5.* Præpof. *in can. 1. col. 34. in fine ver. tertium tempus 44. dist* post Ostien. *in summa, de vit. & honest. Cler. §. a quibus in princ.* Et ideò B. Augustinus vocat Clericos seculares claudos, tanquam claudicantes, & vitam totam Clericalem non tenentes, *in can certè, 12. q. 1.* Ex quo infertur, quòd Canonici Regulares, qui seruant antiquam Regulam Clericorum, verè illis succedunt, & digni sunt maiori laude, cùm perseuerantes in bono dicantur esse melioris conditionis, quàm ab eo deuiantes, *can. si ex bono de pœn. dist 4. c. cum qui, de preb. in 6.* & licet Clerici seculares hodie eos præcedant, hoc procedit, quia sunt sub Episcopo, & sic ratione capitis *arg. cap. quamuis sl 1. de preb. lib. 6.* Nam membra sequuntur caput, *c. non liceat, in princ. de praescript.* Et ideò si Ecclesia Cathedralis esset Regularis, prout multæ sunt, Canonici Regulares illius Ecclesiæ præcederent quoscunque Clericos, ratione capitis, prout seruatur in practica.

Quartò principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate instituentis, qui est Augustini, qui fuit non solùm magnus Episcopus, vt dicit text. *in c. 1. de obli. ad ratio.* sed etiam solemnis Ecclesiæ Doctor, & secundus post Apostolos, vt habetur *in cap. vnico, §. sic alma mater, de reliquiis, & veneratione Sanct. lib 6.* Et non est dubium, quòd ordinatus à maiore præfertur, etiam si sit posteà ordinatus *c. per tuas* vbi Abbas, & alij notant, *de maior. & obed.* Ideò dicunt, quòd ordinatus a Papa, licèt posteriùs, præfertur ordinato prius ab Episcopo, facit *c quia sæpè, §. 2. de preb. in 6.* Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod est nomen sollicitudinis, & non dignitatis, vt est gloss. *in c. inam. in verb. non ascendant de etat & qualit. & in can accedens in ver. Abbatem 30. distinct.* & competit etiam cuilibet Præposito Collegiorum secularium, & artium vilium, vt tradunt Alciat. *in l. Collegiorum, de verb signific* & ideò in Ecclesia postponitur Ostiario, & alijs ui minoribus Ordinibus constitutis *can. à Subdiacono 93. distinct.*

Nam dignitas, & priuilegium Abbatum nostri temporis, eis competit ex speciali priuilegio Sedis Apostolicæ *de priuil lib. 6.* potest concedi huiusmodi priuilegium, prout sæpissimè concessum fuit, & concedi-tur etiam Prioribus, non habentibus superiorem vt notat. gl. *in c Abbatem eod. tit. & lib.* quia istæ Prælaturæ, quando sunt in capite, æquiparantur *c. 2. & c cum illorum de sent. excom.* cum gloss *in verb. Abbatem,* vbi notant omnes, & propterea non obstat, quod dicitur, Monachos videri digniores, quia habent Abbates naturaliter, Canonici verò per accidens, vt videtur dicere hunc. *in d. cap cùm illorum, in verb. Abbatem,* quia Abbas per se nihil est, lìd dignitas prouenit ex post facto eo tempore, quo etiam Canonici habuerunt, prout habent multos Abbates, & maiores Prælatos; licèt habeant etiam Archipresbyteros, Priores, & prout etiam nouissimè multi Priores erant apud ipsos Monachos, vt *in c. in singulis & c. ea, qua de stat. Monach c fin. de Capellis. Monach* Et quòd Canonici habeant multos Abbates habetur *in d cap. Monachi, & c cum illorum, & in c. intelleximus, de aetat. & qualit. & c. cum I & A. de re iudic. cap. significasti, il 2. de homic.* cum (?) ... similibus.

Vnde cum superuenerit dignitas à Sede Apostolica Abbatibus omnibus æqualiter censetur concessa, quia vna determinatio respiciens plura determinabilia, ea pariformiter determinat, vulg. *l. iam hoc iure, de vulg. & pupill.* Ideò cum ad hoc sint pares in dignitate, videretur seruanda antiquitas in promotione, prout fit in Episcopis, *arg l. 1. C de consul. lib. 12.* Doctor. *in l. 2. prius, de vulg* Boër. *ord. grad n 5.* vel ratione Ord. Canon. essent præferendi.

Quintò principaliter pro Canonicis facit consuetudo Vrbis, in qua Canonici præcedunt, & quæ consuetudo Vrbis potissimum debet attendi ... præcedentiis, vt dicit Bald. *in c. c. ro o' im. an prinic. d. consuet* Præpof. *in can. Episcopus t... dist.* Decan. *in ... clericis, de Iudiciis, & in c. auaritia de prebendis*, vbi ... guit per hoc, quòd Monachi deberent præferri ... Apostolici, quia in Vrbe præcedunt, quod est falsum, & ideo facit in contrarium.

Vndè non videtur attendenda communis opinio Doctorum esse in fauorem Monachorum, cùm non sit fulcita Iuribus, & rationibus, vt dicit Augustin. *in can. ego solus 9. dist.* & Doct. *in cap. 1. de constit.* cum similibus.

Postremò fuit dubitatum; cùm in Concilio Tridentino reperirentur Abbates Congregationis Lateranen. Canonicorum Regularium, & Congregationis S. Benedicti, qui debeant præcedere. Et ... tur, quòd Lateranen. præcedere deberent; nam stante conclusione superiùs firmata in fauorem Canonicorum Regularium; cùm Abbates ipsi admitterentur in Concilio tanquam repræsentantes suam Congregationem, & non ex propria persona; quod ex eo patet, quia ttes ipsorum tantùm, non autem omnes admittuntur; quia sunt Abbates temporales, & non perpetui; & quia ttes insimul constituunt vnum votum tantùm. Videbatur inquam ex hoc inferri, quod deberet attendi dignitas ipsius repræsentati, sicut videmus in legatis Principum in quibus non attenditur dignitas legatorum, sed ipsorum Principum vt per Mar. Laut. *in tract. de legatis Principum quaest. 27* cum similibus.

Ex aduerso tamen consideratum fuit, quòd illi Abbates non admittuntur in Concilio simpliciter tanquam legati; quia si non essent Abbates non admitterentur: ideò cùm in eis consideretur propria qualitas Abbatialis, resolutum fuit, quòd circa præcedentiam habeat in eis seruari ordo, qui seruatur in Abbatibus perpetuis, & in Episcopis, vt licet attendi ... antiquior promotio ad Abbatiam, iuxt trad. *in can. Episcopos 16. dist. in can. fin. 75 dist.* cum ... vt alias, licèt per modum prouisionis, per Sanctitatem. V. prouidè scriptum fuit.

Relatio Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Io. Michaelis Sarraceni, tit Sanctæ Anastasiæ, ac Bernardi Scotti Tit. S. Matthæi.

Sanctissime Pater, pedum post oscula beatorum.

Causa præcedentiæ inter Canonicos Regulares Lateranen. Ordinis S. Augustini, & Monachos Congregationis Casinen. Ordinis S. Benedicti, iam inde à tempore Innocentij VIII. anno 1489 controuersa, ac ventilata fuit, multáque hinc inde emanant consilia, & responsa celeberrimorum Doctorum, & Collegiorum Italiæ, ex quibus difficilis, & ardua facta est huiusmodi quæstio. Vtra scilicet ex dictis Congregationibus alteram præcedere debeat. Cumque eadem causa iampridem à Sanctitate Vestra nobis delegata fuerit, primò audienda, secundò verò referenda. Nos vt par est Sanctitati vestræ obtemperantes, relationem in his scriptis prout ore tenus eadem Sanctitas Vestra iniunxit, facimus. 292

Auditis siquidem multoties partibus, & his ... hinc

hinc inde allegata sunt diligenter examinatis: primò dubitatum inter nos fuit, an ex deductis constaret Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere à Clericis siue à Canonicis Regularibus, quos instituit B. Augustinus, vel de illis esse censeri. In quo articulo conclusum per nos fuit pro parte affirmatiua.

Rationes ita decidendi, præter alias, fuerunt, Primò text. *in can. nolo, & can. non dicatis, & in can. certè* 13. *quæst.* 1. in quibus iuribus B. Augustinus præcepit Clericis, qui cum eo viuere velint, ne quid pr[illegible] prium habeant, sed omnia in communi, cum [illegible] Ordinis susceptione, non solùm facultatibus, [illegible] voluntatibus propriis se subdiderint: quæ quali[illegible] omnes maximè conueniunt his Canonicis Re[illegible]ibus, qui, & ipsi sunt Clerici, & Ordinis S. Au[illegible] ini, ac in communi omnia possident, obedien[illegible] quoque sub Regula B. Augustini profitentur. [illegible] igitur de illis sunt censendi, talia enim sunt [illegible] qualia prædicata demonstrant *l. fundum,* [illegible] *ff. de fundo instructo*; & ad probationem [illegible] sufficit concursus duarum qualitatum, *l.* [illegible] *ff. de censi.* per Bart. *in* 1. *demonstratio, col. pe*[illegible] *de cond. & demonstr.* Secundò hanc conclusio[illegible] confirmat Bulla quædam Eugenij IV. in [illegible] ducta, pro parte Canonicorum Regularium, [illegible] igitur Canonicis ipsis Regularibus, qui tunc [illegible] tis erant in Monasterio S. Mariæ de Frisonaria, [illegible] que Eugenius appellat sub his verbis. *Dini*[illegible] *in terris familiam Clericorum, qui vitam reli*[illegible] *ducerent, & ad exemplum nascentis Ecclesiæ,* [illegible] *tam seruarent institutionem Clericorum, quos Ca*[illegible] *appellamus*; Et paulò pòst, *Huius profectò* [illegible] *Ordinis, & sancti propositi post Sanctos Aposto*[illegible] *Primus in Alexandrina Ecclesia Marcus Petri di*[illegible] *fuit institutor, & conditor, & gloriosus Do*[illegible] *Augustinus eos diuinis Regulis decorauit.* Ex qui[illegible] verbis Eugenij arguitur manifestè istius Ordinis [illegible] itas, & institutio: & licèt ea verba prolata sint [illegible] enunciatiuè, & quæ concernant factum alie[illegible] tamen negari non potest, quin præsumptionem [illegible] aliquis inducat, quæ saltem transferat onus pro[illegible] contrarium in aduersarium, iuxta not. per gloss. *in cap. nonnulli,* §. *fin. de rescript.* vbi Abbas dicit, [illegible] quasi commune dictum, & in practica solere [illegible] & est gloss. *in Clem. literis, in verbo, fecisse nar*[illegible], vbi Paulus de Leaz. & Io. Imol. & traditur per [illegible] de Senis *consil.* 17 Tertiò non parui momen[illegible] auctoritates Historicorum, quibus in parte, [illegible] antiquis factis dubitatur, credendum, *l. septi*[illegible] *ff de stat hom* qui testantur, istos Canonicos [illegible] es à B. Augustino institutos fuisse cùm in Ec[illegible] Hipponensi esset Episcopus. Ex his itaque iuri[illegible] ac rationibus firmata fuit inter nos conclusio, [illegible] Canonici Regulares prædicti censeantur esse de [illegible] os B. Augustinus instituit.

[illegible] undo loco dubitatum est; præsupposito, quòd [illegible] nici Regulares, qui sunt in causa, censeantur de [illegible] uos B. Augustinus instituit; An ex hoc indu[illegible] debeant præcedere Monachos S. Benedi[illegible] militer sunt in causa; & in hoc quidem du[illegible] illanus totius causæ vertitur, post multa fa[illegible] per nos resolutio, quòd in processionibus, cæ[illegible] actibus publicis, Canonici Regulares, ac eo[illegible] ibates, & Prælati dimissa superiori veste, seu [illegible] etenta linea, & in Clericali habitu inceden[illegible] Clericorum secularium præcedere, præferri[illegible] debeant Casinen. Monachis Rationes ex multis [illegible] mæ hæ fuerunt, quæ nos, vt ita attestaremur, [illegible] unt Prima ratio fuit, quia Canonicis Regu[illegible] bus competit essentialiter Ordo Clericatus, & per se sunt Clerici, vt probatur *in præallegat. can. nolo, can. non dicatis, & can. certè* 13. *quæst.* 1. in quibus iuribus hoc est expressum. Non idem autem est in Monachis, qui non essentialiter, nec per se, sed per accidens sunt Clerici, probatur *in can. à Subdiacono* 93. *distinct.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas postponitur quibuscumque Clericis, etiam Ostiariis. Et Hieronymus ad Rusticum Monachum scribens *in can. sic viue* 15. *quæst.* 1. inquit, *Sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis; & disce longo tempore, quæ postmodum alios doceas.* Et per hanc rationem in casu nostro B. Thom. 2. 2. *quæst.* 1 *artic.* 88. *in responsione ad secundum argumentum* expressè tenuit, Canonicos Regulares, vt digniores propter Ordinem Clericatus annexum, præferendos Monachis S. Benedicti. Quod etiam comprobatur, quia contemplatiua simul, & actiua vita Clericorum, in administratione Sacramentorum, aliorúmque spiritualium, dignior, ac nobilior est sola contemplatiua Monachorum. *cap. nisi cùm pridem*, vbi Ioann. Andr. *de renunciat.* Nam B. Augustinus præcessit Benedictum Auctorem Congregationis Casinen. per annos centum, & plùs. Quæ antiquior institutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt nor. *in l. cùm quid, si cert. pet. & in cap. qui prior, de reg. iur. in* 6. & hanc rationem antiquioris institutionis, maximè adiuuat maior dignitas in ipso institutore; cùm B. August. tempore huius institutionis esset Episcopus Hipponen. & sic dignior S. Benedicto, qui erat simplex Monachus.

Supradictis tamen atque aliis iuribus, & rationibus, quæ breuitatis causa consultò omittuntur, aduersabantur auctoritates Doct. in hoc articulo scribentium, qui & numero, & grauitate communem constituunt opinionem, inter quos etiam consulta extant Collegiorum Patauini, Ferrariensis, & Bononiensis, quorum scribentium ea est sententia, vt Monachi Ordinis S. Benedicti Congregationis Casinen. præcedere debeant Canonicos Regulares Lateranen. Ratio eorum potissima videbatur esse, quòd in institutionibus Regularium, non tam ipsa institutio, eiusque prioritas in tempore, quàm approbatio Sedis Apostolicæ sit attendenda, sine qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet; stante in id expressa prohibitione Concilij Generalis, de qua *in cap. fin. de Relig. domib.* Approbatio etiam Regulæ D. Augustini, ac institutionis Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à Sede Apostolica. Contrà verò Regula S. Benedicti specialiter, & expressè videbatur approbata per Beatum Gregorium Papam, qui *in lib.* 2. *Dialog.* de Regula S. Benedicti specialem mentionem facit.

Hoc tamen fundamentum Casinen. elidi videbatur propter longæuam tolerantiam totius Ecclesiæ, ac Sedis Apostolicæ. quæ non tamdiù tolerasset hanc B. Augustini Regulam, ac institutionem, nisi vel expressè approbando, vel illam saltem tacitè confirmando, ad not. per Doct. *in cap. cùm Ecclesia Sutrina, de causa possessionis, & propriet.* propterea colligebatur etiam approbatio Regulæ S. Augustini, ex text. *in can. S. Romana* 15. *distinct.* Vbi Gelasius Papa inter ea, quæ narrat recepta fuisse à Romana Ecclesiæ enumerat opuscula B. Augustini, inter quæ præcipuum locum videtur tenere sermo de communi vita Clericorum, quæ est Regula ipsius Augustini; ex quo videtur saltem generaliter facta à Gelasio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelasius præcessit per centum annos B. Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua Ecclesia licitum erat passim cœtus, & Congregationes instituere in honorem Dei, ac Fidei exaltationem. Nec verisimile est B. Augustinum nouam illam institutionem

nem fecisse sine interuentu eorum, quæ ad illius robur, & firmitatem necessaria essent.

Veruntamen in hoc iurium, & rationum conflictu tutior via visa est, quam Rom. Ecclesia, vti Magistra, & Mater omnium, nos docuit; quippe ex longissima consuetudine, in conspectu tut Roman. Pontificum in Vrbe obseruata, vtraque etiam parte acquiescente, inductum est, vt in processionibus, aliisque actibus publicis, Canonici Regulares dimissa superiori veste lanea, ac retenta linea (Clericos se esse significantes) præcedant Monachos S. Benedicti Congregationis Casinen. Huius itaque consuetudinis normam ab Ecclesia Romana obseruatam, nobis amplectendam duximus, quæ in processionibus, & similibus actibus attendi debet, quoad istos Religiosos, vt tradit expressè Bald. *in l. obseruare, §. antequam, de offic. Proconsul. & legat.* Quæ consuetudo maximè opportuna visa est, vt huic liti finem imponere, omnesque eorum Religiosorum contentiones sopire, atque extinguere possit.

Vltimo verò loco propositum fuit per nos dubium an in Concilio Generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates Ordinis S. Benedicti. Atque in hoc articulo verissima, ac iuridica visa est resolutio, olim facta coram Sanctitate Vestra, quòd nulla habita ratione Ordinum, & Congregationum, illi Abbates præferri debeant, qui primò fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti; sic enim in Episcopis, aliisque similibus dignitatibus videmus statutum fuisse à iure, *can. placuit* 18. *distinct.* gloss. & Doctores *in can. fin. 75. distinct. & in cap. Episcopos 17. distinct.*

Hæc igitur sunt Beatissime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda, ac Sanctitati vestræ referenda duximus in præsenti causa præcedentiæ, in qua etiam sententiam ex mandato vestro subscripsimus conformem resolutionibus per nos factis, arbitrantes ita, & Sanctitatem Vestram ex iure, & æquo diffinire posse, saluo semper sapientissimo, ac prudentissimo illius iudicio, cui nos in omnibus subiicimus, finemque dicendi facientes Sanctitati Vestræ pedes humiliter, atque deuotè deosculamur, &c.

Sententia lata à Sanctissimo D.N. Pio IV. Pontifice Maximo in dicta causa præcedentiæ, ad relationem supradictorum S. R. E. Cardinalium, in fauorem Reuerendorum Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranensis.

CHristi nomine inuocato: Pro tribunali sedentes, & solùm Deum præ oculis habentes, per hanc nostram diffinitiuam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa, & causis, quæ coram nobis, & quas dilectis filiis nostris Ioanni Michaëli Sarraceno Tituli Sanctæ Anastasiæ; Ioanni Baptistæ Cicadæ, Tit. S. Clementis, & Bernardino Scotto Tit. S. Matthæi S. R. E. Cardinalibus primò audiendas, & per eos decidendas, & terminandas, & deinde per præfatos Cardinales, per Apostolica nostra rescripta Nobis referendas commisimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis Sancti Augustini, Congregationis Lateranensis, & vniuersam eorum Congregationem, ex vna, & Prælatos Abbates, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de, & super præced[illegible]tia, & iure inter eos præcedendi, tam in processionibus, quàm in Generalibus, & Synodalibus, seu Prouincialibus Conciliis, omnibusque actibus publicis, & priuatis, rebusque aliis in actis causæ, & causarum huiusmodi latiùs deductis, & illorum occasione in prima, seu alia versa fuerunt, & vertebantur instantiis, partibus ex altera. Causa huiusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, & sæpiùs auditis partibus, & dubiis in ea plenè discussis, & resolutis, ac visis de iure videndis, & demùm per dictos Cardinales Nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis vti Clericos, dimissa superiori veste, pallio, seu cappa in linea veste, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in alma nostra Vrbe Romæ fuit, & nunc obseruatur) in processionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe nostra, nostroque, & Successorum Nostrorum conspectu, quàm aliàs vniuersis, ac quibuscumque aliis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Ordinis S. Benedicti Casinen. præcedere debuisse, & debere; eosdemque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, vt suprà incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranen. & S. Benedicti singulariter, & de per se, absque eorum Conuentibus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & aliis actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de consuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt; inter sese iuxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem interuenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præfertique, anteponi, & collocari respectiuè mandamus. Iactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis S. Benedicti, & dictam eorum Congregationem eisdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi de, & super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque præstita, & i lata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaque, illicita, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa præfatis Abbatibus, Prælatis & Monachis fecisse, & facere minimè licuisse, nec licere de iure. Et propterea de, & super illis, ac dicto iure præcedendi, vt suprà, omnibusque aliis, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, ac imponimus, vtramque partem in expensis, iustis ex causis, absoluentes.

Ita est I.

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Ioannes Michaël Cardinalis Sarracenus.

Ita refero, & censeo pronunciandum Ioannes Baptista Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Bernardinus Cardinalis Traneu.

Breue eiuſdem S. D. N. in quo ſupplentur omnes, & ſinguli proceſſus, & ſententiæ prædictæ, defectus etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan interuenerint; ac mandatur ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere prædictam ſententiam, ſub pœnis, & cenſuris.

PIVS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

SEdis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta, ne rurſus ea, quæ in controuerſiis inter perſonas Eccleſiaſticas, præſertim Altiſſimo ſub Regulari profeſſione famulantes, exortis, pro tranquillo Religionis ſtatu prudenter ordinauit, in moleſtos contentionis anfractus relabantur, maiorem ſolet, dum id res ipſa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper, poſtquam, ſicut nobis innotuerat, ab antiquis vſque temporibus, etiam ſupra centum annos retroactos, lis, & cauſa, ſeu controuerſia inter dilectos filios Rectorem Generalem, & Canonicos Regulares S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis ex vna, ac Monachos S. Benedicti, Ordinis Caſinenſis, alias S. Iuſtinæ de Padua Congregationum partibus ex altera, ſuper illorum præcedentia, ſeu iure præcedendi ſuborta, & coram diuerſis Iudicibus, etiam in noſtro Palatij Apoſtolici auditorio ventilata, ac demum non ſine animi noſtri moleſtia in Oecumenico Concilio Tridentino inter earumdem Congregationum Abbates renouata fuerat. Nos conſiderantes lites, & controuerſias huiuſmodi in Eccleſia, præſertim inter Religioſas, & reformatas perſonas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum ſuum in humilitatis ſpiritu, Domino, & Deo noſtro, qui ſe pro nobis vſque adeò humiliauit, vt formam ſerui acciperet, perſoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deóque præcipuè dilectæ virtuti, quæ eſt humilitas, labem infundere, populóque ſcandalum generare, ac propterea illas omni ratione ſubmouendas, publicæque Religionis tranquillitati, ac miniſtrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum conſulendum eſſe rati. Motu proprio dictas cauſas, controuerſias vbilibet, & coram quibuſvis Iudicibus motas, & in quibuſvis inſtantiis indeciſas pendentes, ab eiſdem Iudicibus ad nos auocamus, illaſque dilectis filiis Noſtris Ioanni Michaëli ſanctæ Anaſtaſiæ Sarraceno, Ioanni Baptiſtæ ſancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis S.R.E. Presbyt. Cardinalibus audiendas, cognoſcendas, & decidendas per quandam motus proprij ſchedulam; & deinde illas per aliud noſtrum reſcriptum eiſdem Cardinalibus, per eos audiendas tantùm, Nobiſque referendas commiſimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus, earúmve procuratoribus, & aduucatis pluries auditis, dubiiſque emergentibus ad plenum diſcuſſis, & reſolutis, comperto ſatis per eos ex compluribus literis Apoſtolicis, diuersiſque aliis aliiſque documentis, rationibus, & probationibus, quòd ipſi Canonici fuerunt, & ſunt de illis Clericis à ſancto Auguſtino, quinimo à Sanctis Apoſtolis inſtitutis, eoſdem Canonicos tam ſuæ antiquæ inſtitutionis huiuſmodi, quàm etiam dignitatis Clericalis; qua eo ſtatim, quòd profeſſionem Regularem emittunt, inſignitos eſſe oportet, aliarúmque qualitatum in eis exiſtentium ratione, dictámque illam Congregationem Lateranenſ. præfatos Monachos, & eorum Congregationem Caſinenſem præcedere debere conſueuerunt, & concluſerunt, ſuámque concluſionem huiuſmodi ad audientiam noſtram, iuxta vltimi noſtri reſcripti præfati tenorem retulerunt. Vnde Nos illorum relatione intellecta, eáque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus ſuis partibus veritati, & iuri conſonam comperimus, per noſtram diffinitiuam ſententiam pronunciauimus, ſententiauimus, decreuimus, & declarauimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſ. vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, pallio, ſeu cappa in linea veſte, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in alma Vrbe conſuetum fuerat, & tunc obſeruabatur) in proceſſionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Vrbe, noſtróque, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum conſpectu, quàm aliàs in vniuerſis, & quibuſcunque aliis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinenſ. prædictos præcedere debuiſſe, & debere, ac eoſdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictámque eorum Congregationem, vt præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſſis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarum Congregationum ſingulariter, & de per ſe abſque eorum Conuêtibus in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, ac aliis actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel conſuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter ſe, iuxta ſingulorum ipſorum Abbatum, ibidem interuenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine cuius ſint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuiſſe, & debere, prout ex tunc prætulimus, antepoſuimus, & collocamus, præferrique, anteponi, & collocari mandauimus. Iactationes quoque moleſtationes, oppreſſiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorũ Congregationem Caſinen. eiſdémque Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Lateranenſ. ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, facta, præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariáque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illaſque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis Congregationis Caſinen. huiuſmodi feciſſe, & facere minimè licuiſſe, neque licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, omnibúſque, & ſingulis aliis præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe. & tunc impoſuimus, prout in reſcripto, relatione, & ſententia prædictis pleniùs continetur. Ne autem de ſententiæ, aliorúmque præmiſſorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quouis prætextu rem maturè diſcuſſam, & iudicatam, rurſus in controuerſiam trahi, néve denuò in Eccleſia Dei inter tales perſonas Religioſas contentiones exoriri, ac populo ſcandala generari contingat, tempeſtiuè prouidere, ac ſupremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum ſingulorum prædeceſſorum, ac reſcripti proceſſus relationis, ſententiæque præfatorum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſuffragiis expreſſis habentes. Motu ſimili non ad ipſorum Abb

Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranensis, vel alterius pro eis, Nobis superque hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad effectum executionis dictæ sententiæ tantum omnes, & singulos processus, & sententiæ præfatorum defectus, etiam substantiales, si qui forsan in eisdem interuenerint, harum serie supplemus; ac eandem sententiam, vna cum eius processu validos, & efficaces esse, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere, nec partes ipsas ab eis vllo vnquam tempore, quouis prætextu, quæsito colore resilire posse, sed ad illorum obseruationem teneri, censurisque & pœnis, tam Ecclesiasticis, quàm pecuniariis, ad id cogi, & compelli; neque Monachos, eorúmque Congregationem aduersus sententiam, aliáve præmissa in pristinum statum, quouis quæsito colore, vel ingenio restitui; nec illa oppugnantes audiri, præsentésque literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quouis defectu notari seu impugnari posse. Sicque, & non aliter quoscunque Iudices, & commissarios, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid secus à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, præmissáque omnia perpetuò statuimus, & quòd ita fiaut, & obseruentur, volumus, atque mandamus; similiter venerabili fratri Episcopo Amerin. & dilectis filiis, nostro in Alma Vrbe, & eius districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generalibus per præsentes motu pari mandantes, Quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris Generalis, & Abbatum, Prælatorum, & Regularium Canonicorum S. Augustini Congregationis Lateranensis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos, suppletione, decreto, statuto, voluntate, & mandato, aliisque præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum quempiam desuper per quoscunque, quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles; per sententias, tam Ecclesiasticas, & pecuniarias, etiam arbitrio suo moderandas, & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Ecclesiasticorum, per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliaque iuris remedia, appellatione postposita, compescenda; ac legitimè super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illósque etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachij secularis. Non obstan. præmissis ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis; dummodo quispiam præsentium vigore vltrà tres dietas, ad Iudicium non trahatur: ac aliis quibusuis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, illis, eorúmque Superioribus, ac personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis capitulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus; contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in Iudicio, & extrà vbilibet locorum, plena, & indubia, eadémque prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 18. Ianuarij 1564. Pontificatus nostri anno 5.

Hier. Gadicen.

Anno verò Pontificatus sui 6. idem Summus Pontifex cōtrouersiam inter prædictos Canonicos Lateranens. cum Canonicis Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum per hanc Constitutionem firmauit.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

CVm aliàs Nos postquam dilecti filij Rector Generalis, & Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum mandatis obtemperando regularem professionem emiserāt, Nósque propterea ipsos sub nostra & Sedis Apostolicæ protectione receperamus, ac inter alia per quasdam volueramus, quòd Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actionibus publicis, prout anteà soliti erant, præcederēt ex certis causis tūc expressis, omnes, ac singulos Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranens. vbique locorum existentes, quòd deinceps processionibus, & aliis actibus publicis, vel priuatis interesse contigisset, statim ipsum Clericum secularem non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt, illum immediatè sequi debere per alias nostras litteras declarauerimus, prout in singulis litteris prædictis pleniùs continetur; à nonnullis non immeritò dubitari posset, an per posteriores litteras prædictas prioribus ita derogatum sit, vt Canonici Regulares prædicti Canonicos Congregationis S. Georgij prædicti præcedere debeant, quod profectò si ita declaretur non sine maximo ipsius Rectoris, & Canonicorum S. Georg præiudicio, & grauamine esse posset. Nos præmissa declaratione debita dilucidare satagentes, volentésque litteras nostras, quæ nō sine causæ cognitione prodierunt, in aliorum sensum, & aliorum præiudiciū distrahi, litterarum nostrarum vltimò datarum id, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis haben. seu exprimi, & inseri posse decernen. motu simili declaramus, & in verbo Rom. Pontif. attestamur, intentionis nostræ nunquam fuisse, nec esse, secundò datas litteras prioribus ita præiudicare, vt ipsi Canonici Congregationis sancti Georgij locum mutare debere censeantur, aut censeri possint, sed locum ipsis Canonicis Regularibus assignatum, citra ipsorum Canonicorum Congregationis S. Georgij præiudicium concessum fuisse, ac esse intelligatur,

ligatos, ipsique Canonici Congregationis S. Ge- or[illegible] deinceps, & perpetuis temporibus sub nomine C[illegible]eri secularis venire, & ita ab omnibus censeri, nec super eo à quoquam molestari posse, vel debere. Districtiùs inhibentes omnibus, & singulis, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus Iudicibus cuiuscunque dignitatis, status, gradus ordinis, & conditionis existentibus, & quacunque auctoritate etiam Apostolica fungen. & præsertim secundò dictis litteris deputatis in virtute S. obedientiæ, & sub excommu[illegible]icationis maioris, aliisque arbitrio nostro, moderan. & infligen pœnis, ne contra prædicta quovis quæsito colore venire aut quominus illa suum plenarium, ac integrum sortiantur effectum impedire audeant, vel præsumant, quinimo eos, & alios quoscunque pœnas in eis appositas incurrere minimè posse volumus Decernentes quoque præsentes, & desuper conficiendas litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quòd dd. Canonici Regulares, aut alij forsan interesse habentes, vocati non fuerint, notari, impugnari, in[illegible]ari, aut contra illas de nullitate opponi, ad terminos iuris reduci, in ius, vel controuersiam vocari, causamque, vel causas, propter quas à nobis præsentes emanauerint verificare nullatenos teneri, nec ob [illegible] bus carere, minúsque sub quibusuis similium, [illegible] dissimilium gratiarum, reuocationum, suspensionum, limitationum, aut aliis contrariis dispositioni[illegible] comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum [illegible]dictæ, repositæ, & plenariè reintegratæ esse, etiam sub quacunque data per ipsos Canonicos dictæ Con[illegible]gationis S. Georgij eligenda, vimque validi, & ef[illegible]acis contractus, inter nos, & Sedem Apostolicam, ac eosdem Canonicos, etiam cum iuramento iniri, ac [illegible]pulari, sortiri, sicque ab omnibus censeri. Et ita [illegible] quoscumque iudices, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata [illegible] &c. iudicari debere, irritum quoque, &c. Non [illegible]annb. litteris nostris præfatis, quas quoad hu[illegible] di effectum, & in ea parte, quæ præsentibus [illegible] aiantur, reuocamus, & annullamus, ac quibus[illegible]q[illegible] itium pendentiis, quas ad nos harum serie [illegible]uus, & extinguimus, perpetuum, super illis si[illegible] [illegible]im imponimus, illatúmque status, & materia, [illegible]aque, & cognomina Iudicum præsentibus pro [illegible]ssis habentes, à quibusuis Apostolicis, nec non Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis [illegible] ibus, vel generalibus constitutionibus, & or[illegible]tionibus, ac quibusuis etiam iuramento, & con[illegible]tione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apost. dictis Canonicis Regularibus, & quibusuis aliis, sub quibuscunque etiam derogato[illegible]rum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & inso[illegible] is clausulis irritum, &c. hac vice latissimè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque, cum clau[illegible] opportunis, & consuetis.

Fiat Afotu proprio. M.

Et cum absolutione a Censuris, &c. Et quòd singu[illegible] litterarum præfatarum tenores habeantur pro [illegible]pressis, seu in toto, vel in parte exprimi, ac de verbo [illegible] verbum inseri possint. Et declaratione, attestatio[illegible]ntate, deliberatione, decreto, & aliis prædictis [illegible] entis habeantur, & ad partem perpetuò in [illegible]sa, &c. Et cum deputatione iudicum, & [illegible] qui assistant, & præmissa obseruari fa[illegible] ub censuris, &c. cum potestate citandi [illegible], &c. aggrauandi, & reaggrauandi, ac in[illegible]d [illegible]vc. cum derogatione, &c. de vna, & Conci-lij Generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres, ac prædictorum, & singulorum præsentibus quomodolibet contrariorum. Quorum, &c. latissimè extendens, &c. & quòd præmissorum omnium, &c. & per breue litteræ expediri possint. Datum Romæ apud sanctum Petrum 11. Kalend. Iunij Pontificatus nostri anno 6.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates pracedant Canonicis Cathedralis, vel Collegiata Ecclesia.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia militans ad instar triumphantis cælestisque Ierusalem exemplata est.*
2 *Digniores in dubio reputantur, qui prius in ordine litera nominati sunt*, & n.23.
3 *Abbates habent iurisdictionem ordinariam in suis Cœnobiis.*
4 *Capitulum Cathedralis Ecclesia non habet iurisdictionem, neque dignitatem.*
5 *Dignitatem habentes praferuntur cæteris dignitate non fulgentibus.*
6 *Abbas debet esse Sacerdos.*
7 *Canonicatus non habet annexum ordinem Presbyteratus, sed tantùm Subdiaconatus.*
8 *Abbas pr[illegible]fertur Clericis secularibus.*
9 *Abbas prafertur Canonicis Ecclesia Cathedralis*, & num. 10.
11 *Abbas prafertur Canonicis Collegiata.*
12 *Vinco te multò magis, si vinco vincentem te.*
13 *Abbas pracedit Canonicos, quando singuli incedunt, secus vbi Collegialiter, & in actibus, in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant*, & n. seq. *Pracipuè* n.17.
14 *Abbatia est maior dignitas post Episcopatum.*
15 *Cathedralis Ecclesia plus alijs honorari debet.*
16 *Episcopatus est culmen dignitatum.*
17 *Canonici Cathedralis Ecclesia pracedunt Abbates.*
18 *Clerici Cathedralis Ecclesia processionaliter incedentes, praferendi sunt Monachis, & eorum Abbatis.*
19 *Membra à capite separari non debent.*
20 *Clericorum cœtus dignior est, quàm Monachorum.*
21 *Abbatis nomen solum habens, absque dignitate, non prafertur Canonicis, seu illis cedit.*
22 *Dignitas maior arguitur ex priori nominatione*, & num. seq.
24 *Rectores in propriis Ecclesiis praferuntur Canonicis.*
25 *Rectores Parochialium in actibus cura animarum repræsentant Episcopum, qui est primus Rector & Parochus.*
26 *Parochi dicuntur Pastores.*
27 *Canonici etiam Collegiatarum praferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium.*
28 *Inferiores habent iuris assistentiam pracedendi alijs etiam in dignitate maiore constitutis, in propriis Ecclesiis. Contrarium*, num.30.
29 *Pracedentia in propria Ecclesia Rectoris potest ex consuetudine competere alteri etiam priuato, & qu: consuetudo sit necessaria.*
30 *Capitulum Ecclesia maioris, si inuitatur ad aliquas functiones, pracedere debet alis Canonicis, & Pralatis inferioribus etiam in propriis Ecclesiis.*
31 *Pracedentia in materia consuetudo sufficiens est, cui plurimum defertur à iure; etiam si sit contra ius.*

32 *Canonici sacrosancta Lateranens. Ecclesia praece-
dunt Canonicis Basilica Principis Apostolorum
& alijs vbique terrarum.*

1 QVoniam militantem Ecclesiam ad instar trium-
phantis, cælestisque Ierusalem ordinatam, at-
que ab ea exemplatam esse constat, vt notat Panor-
mitan. *in cap. nouit, de Iudic.* & pulchrè scribunt
Gregorius & Bonifacius Summi Pontifices *in can. ad
hoc 89 dist.* sic dicentes. *Ad hoc dispositionis prouisio
gradus diuersos, & Ordines esse constituit distinctos,
vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, &
potiores minoribus dilectionem impenderent, vera con-
cordia fieret, & ex diuersitate contexto, & rectè offi-
ciorum gereretur administratio singulorũ. Neque enim
vniuersitas alia poterat ratione subsistere, nisi huius-
modi magnus eam differentia ordo seruaret. Quia verò
quaque Creatura in vna eadémque qualitate guberna-
ri, vel viuere non potest; Cælestium militiarum exem-
plar nos instruit; quia dum sunt Archangeli, liquet,
quia non sunt aquales, sed in potestate, & ordine (si-
cut nostis) differre alterum ab altero*, facit gloss. *in
Clemen. ad nostrum, in verbo Ecclesia, de hæretic.*
Non est superbiæ, vel elationis vitio adscribendum,
si in hac Militanti Ecclesia datur etiam Ordo, & in-
æqualitas graduum; ita enim diuinæ Sapientiæ ra-
dius magis elucescit, qui sicut in multorum effe-
ctuum diuersitate micat (vt patet in dispositione Or-
bium Cælestium, & elementorum, & fructuum, &
animalium varietate) ita, & in diuersitate Ministro-
rum ipsius Maiestas, & Sapientia commendantur.
Vnde hunc ordinem in domo Salomonis præcipuè
laudauit Regina Saba, quæ videns eximium ordi-
nem Ministrorum eius, præ stupore obstupuit, vt ha-
betur 3. Reg. *cap.* 10. Insuper ex præcedentiis, & se-
dibus vnicuique debitis, singulorum dignitas, & ho-
nor cuilibet tribuendus ostenditur: vt colligitur ex
cap. olim, de consuetud. & tradunt gloss. & Bald. *in
l. decernimus 2. not. C. de Sacrosanct. Eccles.* Tiraq.
de primogeniis, in præfat. num. 13. & alij. Ad propo-
siti igitur quæsiti solutionem deueniendo, videtur,
quòd Canonici præcedant Abbatem: primò quia Ca-
nonici dicuntur fratres Episcopi *cap. quanto, de his,
quæ fiunt à Prælat.* Sed Episcopus præcedit Abbatem,
ergo & fratres eius; quia honor in filios æqualiter
transit. Secundò Capitulum, Sede vacante, succe-
dit Episcopo in Iurisdictione Episcopali, siue exer-
citio eiusdem in libera spiritualium, & tempora-
lium administratione, *cap. his, qui, & cap. cùm olim
in fin. de maiorit. & obedien. cap. vnic. eod. tit. lib. 6.*
ibi tantùm sunt Canonici Capitulum componentes,
& repræsentantes; ergo Canonici habent Iurisdictio-
nem Episcopalem; ergo præcedunt Abbatem.

Ad primum argumentum respondeo, Canonicos
esse fratres Episcopi fraternitate spirituali, penès
quam nulla est prioritas ordinis, & honoris, aut
præcedentiæ.

Ad secundum respondeo, priuilegium illud esse
temporale, durante scilicet Sede Episcopali vacan-
te, & dato quòd priuilegium esset perpetuum, dico
non spectare ad Canonicos seorsim consideratos.

2 Dicendum est ergo Abbates præcedere Canonicis
Cathedralis Ecclesiæ: Probatur primò, quia in dubio
maiores, & digniores reputantur, qui priùs in ordine
literæ nominati sunt: digniores enim antè scribi de-
bent, vt docet text. *in l. 1. ff. de albo scribend.* per quem
tenet Bald. *in l. cùm quidam C. de verbor. signific. in 3. op-
posit ad fin.* inquit, quòd prior nominatus maior cæ-
teris præsumitur: idem tradit Angel. *in l. generaliter
§. si quidem, ff. de fideicommissar. libert.* Dominic. *in c.
fin. in princ. col. 1. de offic. deleg. in 6.* latè Dec. *in c. aua-
ritia, n. 5. de præbend. & in c. decernimus n. 4.* vbi etiam
Panorm. *de Iudic.* Sed *in cap. fin. de maiorit & obedien.*
Prælati nominantur priùs, quàm Capitulum Cathe-
dralis Ecclesiæ: & Abbates sunt verè, & propriè Præ-
lati (vt alibi latiùs ostendimus, & à nemine inficia-
ri potest) ergo Abbates præponuntur Canonicis Ca-
thedralis Ecclesiæ.

Secundò Abbates habent Iurisdictionem Ordina- 3
riam in suis Cœnobiis; possunt enim subditos suspen-
dere, interdicere, & excommunicare *c. quanto*, & ibi
gloss. *de offic. Ord. c. ad nostram, & cap. reprehensibil.
de appell. cap sicut tuis*, vbi gloss. *in verb. anathema-
tis de Sim.* & dicemus latè *in disputat. de potest. Abb.
quoad ferendas censuras*: Sed hoc non habet Capitu- 4
lum Eccles. Cathed. nam de iure communi non habet
iurisdictionem in singulos Canonicos: immò ad Epi-
scopum spectat, illorum excessus corrigere, & eo-
rum causas cognoscere *cap. irrefragab. §. excessus, de
offic. ord.* Nec etiam habet dignitatem, vt notatur
in cap. statutum de rescript. in 6.

Confirmantur prædicta ex iis, quæ habentur *in 5
l. 1. de dignit. lib.* 12. vbi illi, qui sunt in dignitate,
præferuntur cæteris, qui dignitate non præfulgent;
ergo cùm Abbates sint in dignitate constituti, (Ab-
batia enim est dignitas, vt dictum est, & alibi latiùs
probauimus) præferentur Canonicis, dignitatem
non habentibus.

Tertiò Abbates debent esse Sacerdotes *cap. 1. de* 6
ætat. & qualit. & à nobis latiùs probatum est *disp. de
elect. Abb.* ita quòd Ordo Sacerdotalis necessariò an-
nexus est dignitati Abbatiali; Sed Canonicatus, & 7
præbendæ Cathedralium Ecclesiarum non habent
necessariò annexum Ordinem Presbyteratus, sed tan-
tùm Subdiaconatus *Clem. 2. de ætat. & qualit.* Concil.
Trid. *sess. 24. de refor. c.* 12. & tamen *in d. Clem. 2.* Ca-
nonici, sacris non initiati, in eo puniuntur, quòd pri-
uantur voce Capitulari, & dimidiam partem distribu-
tionum quotidianarum non lucrantur; super quo d.
Conc. Trid. nihil noui statuit, ergo videtur, id reli-
quisse dispositioni anterioris Conc. Vien. *d. Clem. 2.*
ergo potest quis esse Canonicus Cathedralis absque
eo, quòd sit in sacris constitutus: ergo respectu maio-
ritatis Ordinis Abbates præcedere debent Canonicos
Cathedralis Ecclesiæ, per ea, quæ disponũtur per text.
in cap. statuimus, vbi Panorm. & alij, *de maior. & obed.
cap. fin. de const. cap. cùm olim, de consuetud.* Denique, 8
quòd Abbas præferendus sit Clericis secularibus te-
nent Panormit. *in cap. decernimus, n. 2.* & ibi pulchrè
etiam Dec *n 4. de Iudic.* & quòd præferendus sit etiam 9
Canonicis Cathedralis Ecclesiæ, scribit Dominicus
de S. Gemin. *in c. fin. in princ.* per illum text. *de offic.
deleg. in 6.* & idem etiam decidit Bald. *in cap. pastoral.
in 2. col. extrà quare, de offic. delegat.* quos refert Dec.
loc. cit. vers. ex prædictis; idem Dec. *cons. 61. n. 1.* & ad-
misit Rota *in Hispal præeminentiarũ prima Iulij* 1612.
coram Penia, quæ in fine operis est decision. 5 num. 8.
Quòd si Abbas præfertur Canonicis Cathedralis Ec- 10
clesiæ, qui dicuntur Clerici primi gradus, & est quid
maius, esse Canonicum Ecclesiæ Cathedralis, quàm
alterius, vt ait Innoc. *in cap. fraternitatem, de sepultur.
& in cap. Sedes in 1. gloss de rescript.* à fortiori, absque 11
dubio præcedet Canonicos Collegiatarum, qui di-
cuntur Clerici Secundi Ordinis, & sunt inferiores
Canonicis Cathedralis iuxta. regulã *in l. de accessionib.
ff. de diuers. & temporan. præscript.* scilicet si vinco vin- 12
centem te, multò magis vinco te. Verùm prædicta
omnia intelligenda sunt vt Abbas præcedat omnes 13
Canonicos, & illis dignior habeatur, quando singuli
incedunt, quia tunc absque dubio præferendus est
omnibus, non solùm Canonicis, verùm etiam aliis di-
gnitatibus Episcopo inferioribus, cùm dicatur maior 14
dignitas

E[illegible] potest *in can. si quis deinceps 16.* [illegible] *num. in 3. col. sub n. 6. de ac-* [illegible] 1. quando [illegible] in Canonici [illegible] atque in omnibus aliis acti- [illegible] Ecclesiam repræsentant, [illegible] debet *cap. quæmuis il 2. de præ-* [illegible] 6. [illegible] dignior aliis Ecclesiis, pro- [illegible], quod est Episcopus, quæ dignitas est [illegible], *cap. penul. de præbend.* gloss. *in c. 2.* [illegible] Canonici Cathedralis Ecclesiæ præ- [illegible], quod affirmant Dom. de S. Gemin. [illegible] *§. quamquam in 3. notab. de præbend.* [illegible] *cap. in minimis d. n. 6. in fin.* ita li- [illegible] *in cit. cap. pastoralis.* Philipp. Dec. [illegible] Bononien. *in cons. 1. post* [illegible] Cassan. *in 4. part. catalog. glor.* [illegible] *d. 32.* R[illegible] p. *lib. 1 resp. 23. n. 3.* Selu. *de benefic.* [illegible] 81. *vsque ad 89.* facit id, quod notat Pa- [illegible] *non liceat*, sub *n. 2. de præscript.* vbi [illegible] Ecclesiæ inferiores, & de Diœcesi debēt [illegible], & reuerentiam Capitulo, sicut debent [illegible] sic autem singulis Canonicis; immò [illegible] Canonici, verùm etiam Clerici Cathedra- [illegible]æ, qui debent gubernari secundùm caput [illegible] Episcopum, quando processionaliter in- [illegible] fieri [illegible] sunt Monachis, ac etiam Abbati, [illegible] eorum caput non potest à membris se- [illegible] neque licet membra à capite discedere, vt *in* [illegible] *quæ sunt a Prælatis sine cons. Cap. & in* [illegible] *uersis ff. de Religios. & sumptib. funer. & cap.* [illegible] *cat. de præscript.* quæ sententia est verior, [illegible] practicatur, & obseruatur, & eam di- [illegible] Collegium Paduanū *in cons. 2.* [illegible] *rell. sub. n. 59.* subdens, quòd cæteris Ca- [illegible] qui non sunt Ecclesiæ Cathedralis, procul- [illegible] est præferendus, quod intelligo verum [illegible] sine Conuentu Monachorum [illegible] semper enim Clerici seculares præcedunt [illegible] vt notatur *in can. Legi Epistolam, § alia* [illegible] Ioannes Andreas *in reg. delictum. de reg.* [illegible] fin. *in cap. qualiter il 2. de accusat.* quæ [illegible] dignior est cœtus Clericorum, quàm [illegible], per *d. can. legi*, Cassand. *d. part. 4.* [illegible] 7. quia Abbas non debet à suis Monachis [illegible] prædicta. In aliis igitur sessionibus, & [illegible] bus Conuentus cum Abbate inte ueni- [illegible], vt in celebratione Synodi Diœcesanæ, [illegible] huiusmodi, vtique Abbas non solùm Cleri- [illegible]s. & Canonicos, verum etiam quascum- [illegible] Episcopo inferiores præcedet: quod [illegible] clariùs patebit.

[illegible] prædicta declarantur habere locum in ve- [illegible] Abbate qui non habet solum nomen di- [illegible] sed etiam alia requisita ad dignitatem con- [illegible], de quibus dixi suprà *disput. 1. huius prims* [illegible] *a num. 8.* Nam Abbates ventosi, solum [illegible] habentes, absque dignita- [illegible] Canonicis in quibusvis actibus, [illegible] cedunt, nedum si sint Cathedralis [illegible] verùm etiam Collegiatæ, vt fuit resolutum [illegible] *præeminentiarum 24. Octobris 1611. & 4.* [illegible] *coram Pema, quæ in fine Operis sunt de-* [illegible]

[illegible] vt indistinctè Abbates, cæterique Prælati [illegible] habentes, [illegible], præcedunt Canonicos eos- [illegible], sic [illegible] duntaxa- [illegible] præcedere de- [illegible] te. Vnde Papa [illegible] Apostolicæ dignitati At- [illegible] *murinij tom. I.*

claptrarijs, Præpositis, & similibus Collegiatarum secularium Ecclesiarum dignitatibus, & Canonicis iunctim, priùs Papa nominat Archipresbyterum, & postea Canonicum explicato ipsius nomine, prior autem nominatio maiorem dignitatem arguit, Tiraq. *de iure primog. quæst. 19. num. 2.* Et in terminis probatur 22
denominari priùs à Papa Abbatem *in cap. decernimus de Iudiciis*, sicut priùs descriptus dicitur dignior, & præcedere debet; *l. 1. ff. de albo. scrib.* Peregr. *cons. 3. num. 60.* Paris. *cons. 38. num. 1. vol. 4* quos cum aliis citat Marc. Anton. *variarum l. 1. resolut. 81. n. 1.* Immò non tantum hi, qui sunt vere Prælati, Cucch. *in instit. de maior. tit. de prepos.* ratione dictæ prærogatiuæ, seu præeminentiæ, & quibus de iure competit Iurisdictio super Clericis Collegij, & puniendi delinquentium, Abbas *in c. cum contingat, & in cap. si quis contra*, vbi, & alij, *de foro comp.* (quam quidem Iurisdictionem per non vsum, & negligentiam amiserunt) 23
sed etiam simplices Rectores Parochialium; quia maiorem dignitatem habent in propriis Ecclesiis, & alibi, vt singulis antecferri debeat Canonicis, in propriis enim Ecclesiis, & Parochiis dicuntur etiam ipsi Prælati, Azor. *instit. Moral p. 2. lib. 3. cap. 25.* Mandos. *regul. 26. quæst. 6. num. 6. & 7.* cum aliis quos allegat: & 24
in actibus curæ animarum repræsentabant Episcopum; quia Episcopus est primus Rector, & Parochus *cap. Apostolica*, & ibi Ostien is, *de donation.* necnon Vital. *in Clem. dudum, de sepul.* Fuse. *de visit. cap. 3 sub num. 1. lib. 2.* qui dicit Episcopum in cura animarum esse tanquam causam primam, & curatum inferiorem tanquam causam secundam ex S. Thom. & aliorum doctrina, quos vide apud ipsum, & subdit *num 2.* Curatos inferiores destinatos Episcopis fientillos 72. 25
Senes datos fuisse dicitur Moysi *Numer. 12.* & dicuntur etiam iidem Parochi, Pastores *can. si in plebibus distinct. 63.* Vide Gonzales cum decis. Rotæ, iuribus, & Doctoribus, quos affert ad comprobationem dictorum gloss. *6. à n. 100. cum pluribus sequentibus*, facit Rituale Romanum *nuuper editum*, & ita declarauit Sacra rituum Congregatio apud Steph. Grat. & secum iunctum *ibi* Theodosium de Rubeis *t. 2. discept. Forens. c. 298. n. 84.* & per totum, qui omninò quoque sunt videndi præsertim in materia, quæ refertur à Io. Molan. *in lib. de Canonicis locis ibi citatis*, videndus etiam Lælius Zecchius in *sua Repub. Ecclesiastic. de Parochis cap. 18. num. 1.* cum Ianuensi *in manuali Past. cap 61. num. 13.* Licèt in aliis locis Canonici 26
etiam Collegiatarum Ecclesiarum præferantur Rectoribus, & beneficiatis Parochialium, Panotmit. *in rubr de vit. & honest. cleric num. 12.* Boët. *de auctorit. Magn. Concil. n. 85.* Cassan. *in catal. glor. mund. p. 4. consideral. 32. propè finem, vers. octauo facit & considerat. 38.* & fuit resolutum *in Hispalens. præeminentiarum 13. Martij 16 9. coram Penia, quæ in fine Operis est decis. 1. num. 5.* & in eadem causa *coram eodem 15. Februarij 1610. quæ est decis. 2. num. 1.* 27

Et quòd inferiores habeant iuris assistentiam præcedendi, aliis etiam in dignitate maiore constitutis, in propriis Ecclesiis, ad text. *in l. nihil*, vbi Luc. de Penn. & Ioann. de Plat. *Cod. de Palat. sacr. largit. lib. 11.* & *ibi* etiam Gloss. final. Decian. *consil. 67. numer. 11. & seq. vol. 2.* Abb. *in cap. postulatis num. 8. de conceß. præbend.* Gemin. *in cap. à collatione num. 7. de appellat.* Rota apud Luc. *decis. 104. numer. 4. & duob. sequent. lib. 3. in correct.* vbi quòd inferior in propria Ecclesia ratione officij, quo fungitur, debet habere præcedentiam: & fuit etiam dictum *in Calagurritana præeminentiarum de victoria 16. Nouembris 1591. coram Penia.* 28

Potest tamen ex consuetudine competere præcedentia alteri quàm Rectori in eius Ecclesia, & etiam 29

personæ priuatæ, vt admisit Rota *in Pampilonen. præeminentiarum 1. Iunij 1609. coram Eminentiss. D. Cardinale Ioanne Baptista Pamphilio tunc Rotæ Auditore, quæ in fine Operis est decis.* 108. in qua fuit resolutum, consuetudinem hoc casu debere esse quadragenariam, cum sit contra iuris dispositionem, & ideo potius dici præscriptionem, vt per Doct. *in cap. final. & ibi* Abb. *num.* 10. *de consuetud.* Ruin. *consil.* 155. *lib.* 3. Seraphin. *decis.* 214.

30 Verùm, quòd inferioribus in propriis Ecclesiis non præcedant indistinctè aliis in maiori dignitate constitutis, tenent Felin. *in cap. cùm non liceat, num.* 2. *de præscript.* firmans, quòd vbi Capitulum Ecclesiæ maioris inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debeat aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus etiam in propriis Ecclesiis, & idem tenuerunt Henric. Bott. *de Synod. p.* 3. *num.* 27. Boër. *in tract. Magn. Conc. n.* 79. cum aliis per Gratian. *discept. Forens. cap.* 311. *num.* 11. D. Ferentill. *in Annot. ad decis.* 903. Buratt. *lit. C. n.* 16. & hanc opinionem amplexa est Rota *in Cæsaraugustana præeminentiarum 19. Nouembris 1627. coram Reuerendiss. D. Coccino, quæ in fine Operis est decis.* 113. *num.* 8.

31 Inspicienda est tamen potissimum consuetudo, an in hac materia præcedentiæ ius plurimum deferat; Bald. *in cap. cùm olim num.* 1. *& seq. de consuetud.* & *in l. obseruare §. antequam verò n.* 13. *ff. de offic. Proconsl.* Felin. *in cap. statuimus in princ. de maiorit. & obed.* Card. *cons.* 62. *num.* 1. Dec. *in l. cum quidam num.* 39. *& ibi* Cagnol. *num.* 42. *ff. si cert. pet.* Riminald. Iun. *consil.* 95. *num.* 22. Corn. *consil.* 193. *num.* 14. *vers. & ideò quis est consuetus lib.* 2. & fuit resolutum *in d. Hispalen. præeminentiarum 13. Martij 1609. coram Penia, quæ in fine Operis est decis.* 1. *n.* 3. *& in Colon. præcedentiæ 9. Iunij 1627. coram Eminentiss. D. Cardinale Vbaldo, quæ in fine Operis est decis.* 115. *n.* 4. Quod procedit, etiam si consuetudo iuri repugnet. Menoch. *consil.* 9. *numer.* 51. Seraphin. *decis.* 964. *num.* 1. Greg. XV. *decis.* 124 *num.* 2. *&* 4. Rot. *in d. Colonien. præcedentiæ*, vbi *num. seq.* quòd ideo possessio quæ iuuatur huiusmodi consuetudine, licèt contra ius, est manutenibilis.

32 Pro controuersia, quæ inter Canonicos Sacrosanctæ Lateranens. Ecclesiæ, & Canonicos Principis Apostolorum oriri posset, & etiam inter alios Canonicos respectiuè ad prædictos, extat Constitutio Gregorij IX. qui declarauit Ecclesiam Lateranens. esse præcipuam Sedem suam, ac cæterarum omnium Vrbis, & orbis Ecclesiarum primum locum tenere, vt in Bulla eius (cuius tenor apponitur) recensetur.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

SVper vniuersas orbis Ecclesias Rom. Pontifex à Domino constitutus, circa ea de quibus dubitari dicitur, vt euitari possint quæcunque dispendia, decelarationis vbi expedit suæ prouisionem adiicit, prout fore conspicit opportunum. Sanè dudum, dum minori fungebamur officio, percepimus, quòd de Ecclesia Lateranensi (quam clar. mem. Constantinus fidelissimus Imperator in Lateranensi Palatio suo miraculosè mundatus à Lepra, & sacri Baptismatis fonte renatus construxit, sub vocabulo Saluatoris, statuens, quod ex tunc libera esset vnicuique potestas per Vrbem, & Orbem Ecclesias construendi, quod antea Imperialis prohibitio inhibuerat, à quibusdam curiosis dubitabatur, ac etiam in præsenti in dubium reuocatur, si ipsa in Vrbe, & Orbe [illegible] rum præeminentiam, & honoris prærogati[illegible] Romana Ecclesia, & à cunctis Christicolis obt[illegible] debeat potiorem. Nos igitur volentes huic dubio [illegible] nem imponere, & super hoc amputare materiam [illegible] sitandi: auctoritate Apostolica tenore præsenti[illegible] declaramus, decernimus, ac etiam diffinimus, Sac[illegible] sanctam Lateranensem Ecclesiam præcipuam Se[illegible] nostram inter omnes alias Vrbis, & Orbis Ecclesias, ac Basilicas, etiam super Ecclesiam, seu Basilicam Principis Apostolorum de Vrbe supremum locum tenere, eamque de iure maiorem omnibus aliis Ecclesiis, ac Basilicis supradictis, ac super omnes, & singulas præfatas Ecclesias, seu Basilicas priorit[illegible] dignitatis, & præeminentiæ honore lætari. Et [illegible] quid contra huiusmodi nostram deliberationem, determinationem, ac diffinitionem à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, constitutionis, & diffinitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis [illegible], & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Auinione 10. Kalend. Februarij Pontificatus nostri anno 2.

Hanc Constitutionem Pius Papa V. confirmauit, aliisque clausulis roboratam muniuit, ac omni controuersiæ, quæ inposterum oriri posset, finem, & silentium posuit per hanc suam Bullam, cuius verba sunt.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INfirma æui conditio sæpè efficit, vt res vel maximè perspicuæ, & immemorabiles perplexi erroris caligine sensim obductæ in grauia discrimina prolabantur. Quo genere affecta Sacrosancta Ecclesia nostra Lateranensis post tot insignes ruinas, quæ ei tenebrosis illis seculis acciderant, quibus plerique omnes Romani Pontifices aut Religionis studio, aut componendæ pacis gratia, aut bellorum periculo longè ab Vrbe, sæpè enim in Galliis agebant, de summa quoque iuris sui, & honoris prærogatiua perperam laborauit. Etenim longo post interuallo, quàm fel. rec. Leo Papa IV. parta de Saracenis spectabili victoria, Vrbem sui nominis, prædidiúmque ad Vaticanum statuerat, cùm reduces deinceps Pontifices in aliis, atque aliis Vrbis Ecclesiis, vti cuique tutum, aut commodum erat, considerent, prædicta Ecclesia ex tantis & tam multis direptionibus quasi solitudine facta, Sacerdotes Basilicæ Principis Apostolorum cum paribus vetustatis gloria, tum nomine, & dignitate illustres, & insignes ab ea rerum commutatione prædictum sibi ius oixi sunt viodicare. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI. qui etiam tunc Auinioni sedebat, vt omnem dubitationem eximeret, declarauit, & diffiniuit, prædictam Ecclesiam Lateranensem præcipuam Sedem suam dictæ Basilicæ, ac cæterarum omnium Vrbis, & Orbis Ecclesiarum maximum supra [illegible] las omnes locum tenere. Sed dicti Sacerdotes transl[illegible] inde prorsus Pontificum domicilio elatiores, quandocunque res tu[illegible] it, audentius insisterunt, donec Pius Papa IV. antecessor noster meritò commotus, quòd in C[illegible] Conuentu, & supplicationibus res turbæ [illegible] rent,

... leſtæque diſſenſiones fierent. Huic tamen ... æ finem conſtituere volens, cauſam vni... m dilecto filio Magiſtro Franciſco Sennento, ... n Palatij Apoſtolici Auditori commiſit au... m, & omni appellatione præciſa, penitùs ... ndam. Qui vocatis vtrinque Capitulis in ... ite procedens, diffinitiua ſententia ex ... iorum dicti Palatij Auditorum conſilio ... prolata, declarauit, ius præcedendi, & præ... iam honoris, locique nobilioris, ac ſupremi, ... ſupra Canonicos, Beneficiatos, Clerum, & ... prædictæ Baſilicæ in proceſſionibus ſolem... , & decretis, cæteriſque omnibus actibus ... , & priuatis ad Canonicos, Beneficiatos, ... um dictæ Eccleſiæ Lateranenſis omninò per... Quin etiam perpetuo ſilentio his rebus im... , re iudicata ita executioni mandata eſt, vt ... tea Cleri Conuentibus, ac ſupplicationi... Sacerdotes omnes prædictæ Eccleſiæ Lateran. ſu... m ibi locum, etiam ſupra omnem Clerum di... Baſilicæ reipſa obtinuerint. Quocirca Nos tuendi ... ſtudio, hanc ſententiam, atque declarationem, ... ffinitionem, & litteras prædicti Gregorij Papæ, ... æcunque in litteris ipſis continentur, motu pro... ertáque quam habemus prædictorum omnium, ... , auctoritate Apoſtolica approbamus, & ... mamus, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitu... pplemus omnes, & quoſcunque iuris, & ... defectus, ſi qui in proceſſu, & actibus reperian... ſe, & vti ipſe Gregorius Papa optimo iure ... itidem diffinimus, iubemúſque, Capitulum, & ... ores, perſonáſque omnes dictæ Baſilicæ vbi... ſemper ſententiæ, & diffinitioni parere: Statuen... vt nulla omninò ipſorum prouocatio, & reſtifi... o, vel reclamatio, ſiue in iudicio producta, ſiue interiecta præterita, & futura noceat, nec pror... vim habeat, materiámve denuò tribuat litigandi. ... pimus igitur, atque interdicimus eiſdem, ne ... ac quicquam audeant ſuſcitare, quicunque, ſiue ... erſi, ſiue ſinguli contrà fecerint, vel nitentur, ... anonicatu, præbenda, dignitate, beneficio, & ... o priuamus, priuatóſque ad futura inhabiles de... amus eo ipſo. Decernentes ſic in his, & aliis om... bus ſupradictis per eoſdem iudices, & quoſvis ... nni, & quacunque aliter iudicandi, & interpre... facultate penitùs adempta, vbique iudicari de... ac irritum, & inane, quidquid ſecus per quoſcun... ciēter, vel ignoranter contigerit attentari, non ... tibus in contrarium quibuſcunque. Volumus ... m vt præſentes in Cancellariæ Apoſtolicæ libro, ... to Quinterno, deſcribantur, ipſorúmque ... emp a Notarij publici manu, & Prælati Eccleſia... eiuque Curiæ ſigillo obſignata, eandem illam ... inò fidem in iudicio, & extra illud vbique loco... faciant, quod ipſæmet præſentes facerent, ſi ... exhibitæ vel oſtentæ. Nulli ergo, &c. Datum ... Apud S. Petrum 12. Calend. Ianuarij, anno ... 1569. Pontificatus noſtri anno 4.

... æ Conſtitutiones habentur originaliter, & au... in Archiuio eiuſdem Sacroſanctæ Latera... Baſilicæ.

QVÆSITVM III.

Vtrum Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

SVMMARIVM.

1 *...bas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum.*
2 *Ex priori nominatione maior dignitas arguitur.*
3 *Ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, colligitur etiam maioritas dignitatis.*
4 *Abbas poteſt Minores Ordines Regularibus ſibi ſubditis conferre, & nonnulla alia ad Epiſcopalis Ordinis poteſtatem ſpectantia exercere.*
5 *Magis priuilegiatus minus priuilegiato eſt præferendus.*
6 *Vicario Epiſcopi abſque ſpeciali mandato qua non liceant, vide remiſſiue.*
7 *Abbates præferuntur Ducibus, tanquam habentes maiorem dignitatem.*
8 *Abbas exemptus præcedit Vicarium Epiſcopi, ſecus autem non exemptus.*
9 *Vicarius habet ordinariam, & ampliſſimam Iuriſdictionem.*
10 *Vicarius debet honorari vti Epiſcopus.*

MVltis rationibus, & auctoritatibus oſtendi poteſt, Abbatem Epiſcopi Vicario etiam Generali præferri, ac illum in publicis ſeſſionibus præcedere.

Primò, quia Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & priorem 1 obtinet locum poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps 16. quæſt. 7.* vbi Epiſcopatus, & Abbatia æquiparantur: facit text. *in cap. 2. de Iudic. cap. dilectus, & cap. fin. de offic. delegati in 6. c. fin. de Offic. Ordin. eodem lib.* cum aliis pluribus allegatis per Decium *d. cap. 2. ſub num. 4. de Iudic.* in quibus iuribus Abbas nominatur primo loco poſt Epiſcopum ante omnes alios Prælatos inferiores: at ex priori nominatione 2 maior dignitas arguitur iuxt. gloſſ. *in can. benè quidem verb. Mediolanen. 96. diſtinct.* & in *cap. quorumdam de elect. in 6.* eum ſimilibus. Vnde ita concludunt gloſſ. *in can. à Subdiacono, in verbo, Abbas 97. diſtinct.* Bald. *in cap. paſtoralis, in verbo, extrà quaro, de offic deleg.* Lap. *alleg. 84. incip. Dominus Papa,* Gemin. *in c. fin. in princ. de offic. deleg. in 6.* Felin. *in cap. meminimus col. 3. ſub num. 7. verſ. vlterius quære de accuſat.* Archidiac. *in cap. 2. in verbo, dignitas, de præbend. in 6.* referens Ioan. Monach. *in cap. inquiſitoris, de hæretic. eodem lib.* Mandoſ. ſuper 26. *regul. Cancellar. quæſt. 3. num. 8.* Aretin. *conſil. 63. num. 4.* Ideò licèt Vicarius dicatur in dignitate conſtitutus; tamen abſque dubio eſt de dignitatibus Epiſcopo inferioribus, quod patet, cùm ab ipſo conſtituatur, & ſit eius miniſter: inferior eſt autem, qui miniſtrat, quàm cui miniſtratur. ergo vt dignitati Epiſcopo inferiori, vtique ab Abbate præcedetur.

Secundò Abbas eſt inſigniis Pontificalibus decoratus; habet quippè priuilegium deferendi Mitram, Baculum, Sandalia, Rochettum, Mantelletum, &c. habetur in *cap. Abbates,* & in *cap. vt Apoſtolica de priuileg.* Sed ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, 3 colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit Dominic. de S. Gemin. *in d. cap. vt Apoſtol.* dicens, quòd plus honorandus eſt Prælatus, qui poteſt vti talibus Inſigniis Pontificalibus, quàm qui non poteſt vti: ergo cùm Vicarius Generalis Epiſcopi nequeat huiuſmodi ornamentis, & Inſigniis vti, procul dubio erit Abbati poſtponendus.

Tertiò, præterea Abbas poteſt primam tonſuram, & minores Ordines Religioſis ſibi ſubditis conferre, & quamplurima alia exercere, quæ ad Ordinis Epiſcopalis poteſtatem ſpectant, vt ornamenta Eccleſiaſtica, ſacras imagines, Pixides, Cruces, Abbates, & Abbatiſſas benedicere; Calices, & Patenas, Altaria, Campanas, & ſacras Virgines conſecrare, Eccleſias

pollutus, & Cœmeterium reconciliare, & alia facere,
de quibus omnibus, Deo dante, suo loco luculenter
5 tractabimus. At magis priuilegiatus minus priuile-
giato est præferendus gl. ff. *in cap. accusatum, § sanè,*
verb priuilegiatum, de hæret. in 6. facit *cap. volentes de*
offic. legat. cum similibus allegatis per Cassan. *in 4 par-*
te Catalog. glor. mundi, consid. 31. vers. modò magis pri-
uilegiatus. Igitur cùm Vicarius Generalis nihil de
prædictis agere possit, cùm in eo non reperiatur pote-
stas Ordinis, sed tantùm Iurisdictionis; tanquam mi-
nus priuilegiatus cedit, & postponitur Abbati magis
priuilegiato, præcipuè quando Abbas est plenissimè
ab Episcopi Iurisdictione exemptus.

Facit ad prædicta omnia, quòd Henricus Bottæus
in tract. de Synod. part. 3. num. 1. & seqq. recensendo
Ordinem, qui tenendus est in sedendo in Synodo
Diœcesana, primum locum assignat Episcopo, tan-
quam Capiti ipsius Synodi, ac etiam totius Diœcesis:
secundum locum assignat Abbatibus per *dictum cap.*
fin. de offic. deleg. in 6. tertium denique locum, & hic
post Abbates assignat Vicario Episcopi, & hoc iure
merito; ex prædictis enim satis patere debet, Abba-
tes, præcipuè exemptos, generali Episcopi Vicario
præferri. Non videtur obstare, quòd Vicarius habeat
Iurisdictionem Ordinariam, item quod associatur
Episcopo in Iurisdictione, vt dicit text. *in can. in nona-*
tione 16. q. 7. ex quo ait, Panorm. *consil. 20. & 21. p. 1.*
illum præferendum esse omnibus Diœcesanis; sed de
Abbate exempto non potest dici, quòd Ordinariam
Iurisdictionem non habeat, eo ipso enim, quòd Reli-
gio ab Episcoporum Iurisdictione eximitur, transit in
eius Prælatos omnis potestas, & Iurisdictio, quam
Episcopi in suos subditos habent, & sic dicuntur
Iurisdictione Episcopali, seu quasi, potiri, quæ in eis
est ex vi eorum muneris, & sic Ordinaria, quod suo
6 loco clarè ostendimus. Item neque Vicarius in Iu-
risdictione assimilatur omninò Episcopo; non potest
enim exercere causas criminales, nec conferre benefi-
cia, sine speciali mandato, licèt sint de Ordinaria Iu-
risdictione *cap. vlt. de offic. Vicar. lib. 6.* Nicol. Garc. *de*
benefic. p. 5. cap. 8. num. 81. D. August. Barbos. *de offic.*
& potest. Episc. part. 3. alleg. 54. num. 60. & alij plures
apud ipsum, & apud Garc. *loc. cit.* Item nec Beneficia
vnire; nec vniones reuocare potest. D. Barbos. *loco cit.*
num. 72. Item sine prædicto speciali mandato quam-
plura alia, etiam ad Ordinariam Iurisdictionis Epi-
scopalis potestatem spectantia, ei non licent, quæ
magno numero recenset D. Barbos. *d. alleg. 54. à n. 60.*
vsque ad *num. 121.* inclusiuè, vbi 49. casus enumerat,
in quibus Vicarius Episcopi ex generali Vicariatus
commissione: absque speciali mandato, se intromit-
tendi facultatem non habet; quæ tamen omnia ferè
Abbati exempto ex vi sui muneris, & Iurisdictionis
licita sunt, vt passim in his libris Deo dante patebit;
Sed ex maioritate, & amplitudine Iurisdictionis
maior dignitas arguitur; ergo Abbas Vicarium præ-
cedere debet.

Præterea facit, quia Episcopo in Ecclesia præsenti
secularis Magistratus Vicario Episcopi præfertur, vt
7 dicit Menoch. *consil. 257. num. 94.* & declarat Sbroz *de*
Vicar. Episc. lib. 1. quæst. 26. in fin. Sed Abbates præ-
feruntur omnibus Ducibus, tanquam ipsi habeant
maiorem dignitatem, per text. *in Authent. habita*
C. ne filius pro patre, &c. Vbi primò nominatur
Episcopus, deinde Abbas, & deinde Duces; sed vt
dictum est ex priori nominatione maior dignitas ar-
guitur, atque ita tradit Lael. Zecch. *de repub. Eccles.*
cap. 29. de ordine, vel præcedent. Prælat. vers. si verò,
vbi inquit, Abbatem exemptum præcedere Archidia-
8 conum, & etiam Vicarium Episcopi, non exem-
ptum verò Archidiaconum tantùm: idem dicit in
cap. 25. de Abbatibus, ad fin. num. 1. & tandem, quòd
Abbates præcedant Vicarios expressè habetur in
Cæremoniali Episcoporum *cap. 13.* vbi agitur de or-
dine obseruando, dum thurificantur personæ Eccle-
siasticæ, his verbis, *Post Abbates, & Protonotarios*
super numerarios Vicarius Episcop. pro consuetudine
Ecclesiar. &c.

Non obstat, quòd Vicarius habet Ordinariam, & 9
ampliorem Iurisdictionem, quia etiam Abbas iure
proprio habet Ordinariam Iurisdictionem; nam con-
tumaces tam in Ecclesia, quam extra eam corrigit, &
punit, ordinandos examinat, beneficiatos in possessio-
nem immittit, seu (vt aiunt) installat, beneficia con-
fert, atque in eis instituit, & destituit, quod minimè
Vicario licet, & licet ex aliquo respectu Vicarij Iuris-
dictio pinguior esset, tamen hoc non obstat, quia
plus, & minus non faciunt differre; nam hoc conces-
so, sequeretur Episcopum habentem Episcopatum
amplum facultatibus, & populo, digniorem, & maio-
rem esse alio Episcopo habente Ecclesiam tenuem,
quod est absurdum dictu, vt experientia docet, cùm
titularis antiquior solo tempore, licèt nec etiam Ec-
clesiam, vel Diœcesim habeat, præcedat posteriorem
ditissimum.

Nec obstat, quòd Vicarius debeat honorari vti 10
Episcopus, quemadmodum honoratur Vicerector,
vti Rector, eo quòd vnicum caput est cum Episcopo,
inter quos non datur locus medius; quia respondetur
Vicerectorem honorari vti Rectorem, quando ab eis-
dem, & eodem modo, quo Rector eligitur, puta ab
Vniuersitate; quia tunc verè est subrogatus, & quan-
do habet easdem qualitates iure suo, quas habet prin-
cipalis, aliàs non; vt tradit Barthol. *in l. filium, ff. de leg.*
& pulchrè declarat Alciat. *in rubr. de offic. Ordin.* sed si
Episcopi qualitates inspiciantur, certè incomparabi-
les sunt cum Vicario, quia ille est culmen dignitatis,
vt per Archid. *cap. licet, de præbend. in 6.* & dicitur Pa-
ter omnium Clericorum, & superintendens, *canon.*
esto 95. dist. at Vicarius nullam habet auctoritatem
iure proprio.

QVÆSITVM IV.

Verùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores, cæterósque in dignitate constitutos, tam in Ecclesia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus quis sit, & quæ eius dignitas, & præeminentia.*
2 *Decanus quis sit, & eius dignitas.*
3 *Archipresbyter quis sit, & eius munus.*
4 *Plebanus quis sit, & eius officium.*
5 *Præpositus Ecclesiæ Cathedralis quis sit, & eius præeminentia.*
6 *Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ, & illius dignitas.*
7 *Abbas præcedit aliis dignitatibus inferioribus.*
8 *Protonotarij Apostolici quotuplices sint, & eorum præcedentia cum Abbatibus.*
9 *Abbates præferendi sunt etiam Generalibus Mendicantium.*
10 *Reuerendissimi DD. D. Horatius Merardus, D. Celsus Americus interfuerunt sæpè Capellæ Papali.*
11 *Generales Mendicantium tanquam Abbates, præcesserunt, & alij antiquiores Abbates.*

PRo intelligentia huius quæſiti explicandæ ſunt, quæ & quales dignitates ſint in Eccleſia tam Cathedrali, quam Collegiata, ideo primò, & principaliter perſcrutandum eſt, quis ſit Archidiaconus, deinde Decanus, Archipreſbyter, Plebanus, præpoſitus, tam Eccleſiæ Cathedralis, quàm Collegiatæ.

Archidiaconus eſt, qui oculos, & præordinator Epiſcopi dici ſolet, *cap.* 1. *c. ad hac de offic. Ord.* etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet eſſe Diaconus *cap.* 1. *de ætat & qualit.* Abb. *in c. cùm in cunctis, §. inferiora, de elect.* Et abſente Epiſcopo, ipſo facto, eſt eius Vicarius in quibuſdam *c.* 1. vbi gloſſ. & Butr. *c. ad hac §. ſecundum, de offic. Archid.* Vnde dicitur. Vicarius natus, vt habetur ex Oſt. *in ſum. de offic. Archid. n.* 1. & Abb. *in c. dilecto de offic. Archid.* & Specul. *tit. de iuriſdict. omn. iud. col.* 3. dicit illum eſſe Clariſſimum; quod intelligitur, ſi aſſumatur à Collegio, non autem ſi ab Epiſcopo creatur; gloſſ. *in c. nullus diſt.* 60. habet principalem dignitatem poſt pontificalem, Butr. *in c.* 1. *de offic Archid.* ad ipſum quoque ſpectat, in beneficiis inſtitutos in poſſeſſionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatiſſas in ſede *c. ad hac §. in quadam, de offic. Archid.* ſed hoc eſt intelligendum de Abbatibus & Abbatiſſis non exemptis.

Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia poſt Pontificalem dignitatem, vt inquit Roder. Zamoren. *in ſuo ſpec. humana vita lib.* 2. *cap.* 13. vbi dicit, quòd Decano Eccleſiæ Cathedralis poſt Epiſcopum maior, & principalior cura, & Collegij adminiſtratio competit: eſt ...imior Epiſcopo dignitate, & honore, & habet in ...ollegio, & Capitulo primam vocem, vt refert Caſſan. 4. *part. Catalog. glor. mund. conſid.* 57.

Archipreſbyter eſt, qui primum poſt Archidiaconum locum tenet in Eccleſia Cathedrali, vt dicit ...oſſ. *in c.* 1. *de offic. Archipreſb.* & dicitur Vicarius na... Epiſcopi, quoad quædam ſpiritualia, vt in prouidendo ad vitam Preſbyterorum, & Sacerdotum in celebrando Miſſam maiorem, abſente Epiſcopo, & abſoluendo à caſibus Epiſcopo reſeruatis, eo concedente, vt habetur in *ſum.* Oſtienſ. *de offic. Archipreſb.* Abb. *in cap. conquerente de offic. Ord.*

Plebanus, qui & Archipreſbyter Ruralis, ſiue Decanus dicitur, in *c. fin. de offic. Archid.* & in Concil. Trident. *ſeſſ.* 5. *de refor. cap.* 2. ille eſt qui habet ſub ſe capellas, in quibus perpetui Clerici inſtitui ſolent, & eis ...bdi; dicitur Prælatus ſi per electionem aſſumatur, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum priuilegiis gaudet, ſecundùm Panormit. *in cap. cum contingat num.* 29. *de foro compet.*

Præpoſitus in Eccleſia Cathedrali ſequitur immediatè poſt Archipreſbyterum, & vbi non eſt Archidiaconus, ſuccedit in eius locum, & eius munera præ...t *cap. tranſlato de conſtit.* ex qua cauſa ſonat in nomen dignitatis, & pro dignitate reputatur, licèt de ...re officium tantùm ſit; vt dicit Innocent. *in cap. de multa, de præbend. Archidiacon. in cap.* 1. *de conſ...et. in* 6. Eius munus eſt, fungi officio Archidiaconi, vbi is deeſt, & curare, vt iura Capituli cuſtodiantur, vbi talis conſuetudo viget, Læl. Zech. *de rep. Eccleſiaſt. cap.* 24. *num.* 15.

Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ eſt in dignitate ...itutus, & Prælatus, vt aſſirmat Cucch. *in inſtit. maior. tit. de Præpoſito*, Et etiam habet Iuriſdictionem ... Clericos Collegij, quos poteſt punire, ſi delique... in leuibus; quia in grauibus ſunt ab Epiſcopo ...endi, Abb. *in cap. cùm contingat*, & in *cap. ſi quis contrà, de foro compet.*

Quibus præmiſſis dicendum eſt, Abbatem præce... omnes alios Prælatos Epiſcopo inferiores, & dignitates; quod ſatis probatum eſt in *duobus Quæſitis antecęd.* certum eſt enim, quòd Abbas omnibus Prælatis, & dignitatibus poſt Epiſcopum præfertur; ideò obſeruandum eſt, vt Abbates exempti non ſolùm Archidiaconum, verùm etiam Vicarium Epiſcopi præcedant; at non exempti Archidiaconum tantùm præcedunt; quod eſt intelligendum extra Cathedralem, & vbi Collegialiter non inceditur; quia tunc etiam Canonici Abbatibus præferuntur ob reuerentiam, quæ debetur maiori Eccleſiæ, quam repræſentant, & ob alias rationes antedictas: quando autem non Collegialiter, ſed ſinguli incedunt, vel ſimul in aliquo actu publico interueniunt, Abbates omnibus
illis, præferendi ſunt. Dubium ſolùm reſtat de 8
Protonotariis Apoſtolicis, an Abbatibus præferantur?

Pro cuius ſolutione ſciendum, Protonotarios Apoſtolicos eſſe in duplici differentia, alij dicuntur Participantes, ſiue, quod idem eſt, de numero participantium; alij verò Supranumerarij. Primi Abbatibus præferendi ſunt propter multas prærogatiuas, & priuilegia, illis à Summis Pontificibus conceſſa: ſunt enim illi, qui à S. Clemente PP. in numero ſeptenario inſtituti fuerunt ad illud nobiliſſimum exercitium inquirendi Sanctorum geſta; quibus poſtmodum cùm fuiſſent ſeptem Vrbis regiones diſtributæ, Regionarij aliquando dicti fuerunt, vt habetur ex quadam Bulla Leonis X. quæ incipit, *Sacro approbante*; & aliis multis ſunt inſigniti honoribus.

Supernumerarij quibuſdam priuilegiis fruuntur, & iſti Abbatibus primum locum præſtant, quod probatur ex *d. lib.* 1. *Cære. Epiſc.* c. 23. vbi habetur Protonot. participantes (ſicut retulimus) Abbatibus præcedere. Supranumerarios autem iſtos ſecùs.

Aliis Prælatis, tam ſecularibus, quàm Regularibus, Epiſcopo inferioribus quocunque nomine nuncupentur, ſiue nomine Prioris, aut Præpoſiti, vel Præſidis, ſiue Generalis, aut maioris, ſeu Magiſtri, certum
eſt Abbates præferri. De Generalibus Ordinum Men- 9
dicantium, de quibus fortaſſis poteſt aliquis dubitare, probatur, præter ea, quæ in *ſuperioribus Quæſitis* allata ſunt, ex Cæremoniali *loco citato*, & ex praxi communi, & ſtylo Curiæ Romanæ, vbi in Conſiſtorio, & publicis ſeſſionibus, & proceſſionibus Abbates poſt Epiſcopos, & ante Generales Ordinum Mendi-
cantium locum habent; tempore enim fel. record. Pau- 10
li V. anno 1618. Reuerendiſſimus D. Horatius Morandus Romanus, tunc noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis, & Abbas S. Saluij extra, & prope mœnia Florentiæ, nunc Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe, ſimul cum Reuerendiſſimo D. Celſo Americo Romano Abbate Generali Cæleſtinorum, & tempore felic. record. Gregorij XV. an. 1621. cùm ſæpè Capellæ Papali interfuiſſent poſt Epiſcopos, & ante Generales Ordin. Mend. eis locus a Magiſtro Cæremoniarum aſſignatus eſt. Nec dicas, illos
habuiſſe locum ante Generales Ordinum, vt Gene- 11
rales Monachorum, non, vt Abbates; quia Abbas Ripolenſis Hiſpanus Ord. S. Benedicti Congregationis Montis Serrati, anno 1627. in ſolemni proceſſione Corporis Chriſti immediatè poſt Epiſcopos incedebat; quod ſæpè in hac Curia obſeruatum fuiſſe teſtantur omnes. Et anno Domini 1516. die 14. Decembris Pontificatus Leonis X. Anno 4. in Conc. Later. *ſeſſ.* 11. Poſt Cardinales, Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſequitur mediatè: *ac Vallis Vmbroſæ. & S. Dominici, S. Franciſci, S. Auguſt. & S. Mariæ Seruorum, Ordinum Generales.* Et paulò infrà. *Generales Vallis Vmbroſæ S. Franciſci, S. Dominici, & Sanctæ Mariæ Seruorum.* Et *ſeſſ.* 12. Anno Domini 1517. die 16. Martij. In qua fuit præſens Sum. Pont. Leo X. poſt Cardinales Archiepiſcopos, & Epiſcopos, immediatè ſequitur, *Abbates, & Generales Ordinum.* Generales

Ordinum

Ordinum Vallis Vmbrosæ, Carmelitarum, ac Minorum, & Sancti Dominici. In quibus omnibus locis semper Generalis Vallis Vmbrosæ habuit præcedentiam super Generales omnium Mendicantium.

Et multò antiquiùs in Concilio Viennensi, sub Clemente V. Pont. anno 6. post Episcopos, & Reges, post Abbatem Monasterij Cisterciens. Cabilonens. Diœces. ante reliquos Mendicantes, & ante omnes Mendicantes. Sequitur.

In eundem modum scribitur Dilecto Filio Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ Fesulana Diæcesis, &c.

Et die 12. Martij 1628. quæ fuit prima Dominica Quadragesimæ, Reuerendissimus Pater Dominus Auerardus de Niccolinis, Præses Generalis Congregationis Vallis Vmbrosæ, ingressus Capellam Pontificiam in Missa solemni, locum tenuit pacificè immediatè post Episcopos, & supra Generalem Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cæterorum Generalium Mendicantium, qui aderant; nempè, S. Francisci, & S. Augustini.

Eodem die ingressus fuit Capellam Pontificiam Serenissimus Ferdinandus II. Magnus Dux Etruriæ, qui stetit immediatè super Illustrissimum Cardinalem Caualerium, qui eo mane erat vltimus Presbyter Cardinalis; & post Missam solemnem idem Serenissimus Caudatarium egit Sanctissimo Domino Nostro D. Vrbano Papæ VIII.

Dixi de Generalibus Ordinum Mendicantium; quia de præcedentia, quæ inter Generales Monachorum est obseruanda, satis constabit in *quæsito subsequenti.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Regulares inter alias seculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

SVMMARIVM.

1 *Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij.*

2 *Abbates comparantur Præsidibus Prouinciarum, & sic sunt Clarissimi.*

3 *Abbates, qui præcedunt Archiduces, & magnos Principes ostenditur.*

4 *Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Senechallos*, & num. 5.

6 *Argumentum ab ordine literæ, & subscriptionis validum est.*

1 Abbates non solùm Ecclesiasticis dignitatibus, & Prælatis Episcopo inferioribus præferuntur, verùm etiam laicis Dominis Titulatis, vt sunt Duces, *auth habita C. ne filius pro patre*, vbi Abbates præponuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij. Item Abbates habentes Castra, & Oppida, in quibus temporalem Iurisdictionem exercent, dicuntur habere ma-

2 gnam dignitatem, cùm comparentur Præsidibus Prouinciarum, & sic sunt Clarissimi, secundùm Baldum *in l. 1. §. hu cunabulis, circa medium ff. de off. Præfect. Prætor.* Cassan. *in 4. p. catalog. glor. mundi, consid. 31. ad*

3 *fin.* immò existimarent Abbatem Fuldensem, Abbatem Hirschfeldensem, Abbatem Murpacensem, Abbatem Campidonensem, Abbatem Corbeiensem, Abbatem Prumensem, Abbatem Stabulensem præcedere Archiduces Austriæ, Duces Bauariæ, Duces Saxoniæ, Marchiones Misnæ, Marchiones Brandeburgenses, Duces Brunuicenses, & Luntbargenses, Duces Fuliacenses, Duces Meghabolitanos, Duces Vvirtembergenses, Marchiones Badenses, Duces inferiores Saxoniæ, Duces Olsatiæ; Landgrauios Lauembergenses, Principes Analtinos, Duces Sabandiæ, Duces Lotharingiæ, Comites Ambergios, Landgrauios Hassiæ. Ratio huius præcedentiæ desumitur ex præcipua Abbatum præd. dignitate, nobilitate, & antiquitate; Argumentum autem, quòd huiusmodi Principes, Archiduces, Duces, Marchiones, & Comites, & Landgrauij, & omnes alij Titulati his inferiores, præferant sibi ipsis prædictos Abbates, desumitur à M. Daniele Ottone Origense *in sua disceptatione de iure publico Imperat. Romani cap. 18.* vbi enumerans classes status Imperij, Abbates suprà positos collocat in tertia classe, & supradictos Principes Politicos, Archiduces, Duces, Comites, Marchiones, & Lantgrauios in quarta classe.

Secùs autem dicendum puto de aliis Abbatibus respectiuè ad istos magnos Principes; non verò ad Comites, Vicecomites, Barones, Vicebarones, & alios Dominos temporales inferiores, quod probatur ex eod. M. Daniel, *loc. cit.* vbi post quintam Classem Abbatum ponit Comites, & Barones, & Vicecomites, & alios Titulatos in 6. classe, & confirmatur ea ratione *in primo quæsito postea*, scilicet, qui in literis sunt primò nominati præferendi sunt aliis, sed Abbates in literis, & Diplomatibus priùs nominantur Comitibus, Vicecomitibus, & Baronibus, & cæteris; ergo Abbates, præcedunt Comites, Vicecomites, & Barones. Minor est manifesta, & pluribus literis probari potest, præcipuè ex vna Regis Angliæ huius tenoris. 4

Riccardus Dei gratia Rex Anglorũ, Dux Normaniæ, Aquitaniæ, Comes Andegauen. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Seneschallis, Præpositis, Iustitiariis, & Baillinis, & Ministris, Fidelibus nostris salutem. Habetur apud Renat. Choppin. *de Sacra Polit. lib. 3. tit. 1. num. 8.*

Hoc idem colligitur ex quampluribus priuilegiorum subscriptionibus, in quibus ipsi Abbates primi post Episcopos reperiuntur subscripti, & post eos reperiuntur subscripti Duces, Comites, &c. vt videre est in priuilegio confirmationis fundationis Monasterij de Ramsey in Comitatu Huntington facta per Regem Eduuardum, quod incipit, *In Onomate Summi Kyry*, secundo Kalend. Decembris, quod priuilegium ante omnes firmat ipse Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Rex, Deo largiente, Anglorum, signum venerandæ Crucis impressi*: deinde post subscriptionem Regis sequuntur subscriptiones Archiepiscoporum, & primò. *Ego Stigandus Archiepis. concessi, & confirmando signo S. Crucis consignaui; deinde Ego Æthelredus Archiepiscopus gratanter corroboraui.* Postea subsequuntur Episcoporum subscriptiones; deinde Abbatum: post Abbates, subscriptiones Ducum, Cubicularij, & aliorum: videre est apud Clementem Raynerium, *de Antiquit. Ord. Monach. ingr. scriptura 92.* Necnon idem conspici potest ex alia confirmatione Regali priuilegiorum, & prærogatiuarum, facta per eundem Regem Eduuardum Monasterio S. Petri in Anglia, quam priuilegiorum confirmationem ante omnes firmat ipse Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Dei gratia Anglorum Rex iubsi componere, & compositum cum signo Dominicæ Crucis confirmando impressi*: Postea sequitur subscriptio Reginæ his verbis. *Ego Edgitha Regina omni alacritate mentis hoc corroboraui*: deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum; & primò. *Ego Stigandus Sancta Metropolis Ecclesiæ Cantuaria Episcopus confirmaui. Ego Eldredus Archiepiscopus Eboracensis Ecclesiæ consignaui*; deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum, & postea Abbatum subscriptiones, & primò. *Ego Eduinus Abbas consensi, & subscripsi. Ego* 5

Agelnius

Agelnius Abbas conſenſi, & ſubſcripſi. Ego Leofricus Abbas conſenſi, & ſubſcripſi, & multæ aliæ ſubſcriptiones Abbatum, quas breuitatis cauſa omitto (ſat enim eſt ſupradictas in teſtimonium veritatis adducere:) deinde poſt Abbatom ſubſcriptiones ſequuntur ſubſcriptiones Capellanorum Regis, deinde Ducum, deinde Comitum poſtea Miniſtrorum, deinde ſequuntur ſubſcriptiones Militum. Quæ priuilegij confirmatio facta fuit apud Monaſterium prædictum quinto Kalendas Ianuarij die Sanctorum Innocentium, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ſexageſimoſexto, indictione tertia, anno Regni Edouardi vigeſimoquinto, vt per eundem Rayn. *Diſcept. hiſtor. §. 16.*

6 His igitur poſitis, bené ex ordine deſumi poteſt argumentum pro Abbatibus, quòd cæteris in temporali dignitate conſtitutis ſunt præferendi, nam ex ordine arguitur prærogatiua, ita arguit gloſſ. *ordinaria in c. quorumdam, ſuper verbo, Prædicatorum, de elect. lib 6.* & ibi Dominic. & Philip. Franc. dicentes, quòd illi Religioſi ſunt præferendi io proceſſionibus, & aliis, qui primò fuerunt approbati, & confirmati per Eccleſiam, arguendo ab ordine literæ, *alleg. cap quorumdam*, & ibi arguit gloſſ. & illam gloſſam ad hoc notat Panor. *in c. Nicolao, in princ. de appell.* & idem Panor. *in c. ſedes, de reſcriptis*, & idem Panor. *in cap. auaritiæ, de preben.* In quibus locis multùm commendat dictam gloſſam, & facit text. cum ibi notatis per Panor. *in cap. nimis praua, de exceſſ. Prælat.* & iſto modo arguendi vtitur etiam Bald. & Salycet. *in conſtitutione, C. ne filius pro patre*, vbi ex ordine dictæ literæ dicunt, quòd priùs obediendum eſt Deo, quàm Cæſari; ergo ſi Cæſar mandat id, quod eſt contra conſcientiam, non eſt obtemperandum ei, neque in pace, neque in bello, ſecundùm eos ibidem: & ſic in tali Ordine, benè conclodi poteſt, debere argui ad prærogatiuam Abbatum ſupra temporalium Dominorum dignitates eo modo quo ſuprà; nam dignius cenſetur præponi iuribus ſupra allegatis.

Q V Æ S I T V M V I.

De præcedentiis Abbatum inter ſeipſos.

S V M M A R I V M.

1 *Abbas ille cenſendus eſt aliis maior, & dignior, qui Epiſcopalibus Inſigniis decoratus eſt.*

2 *Veſtis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem.*

3 *Abbas exemptus Abbati non exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt.*

4 *Prior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſterius promotum in eodem Ordine præcedit.*

5 *Abbates antiquioris Religionis præferuntur aliis.*

6 *Abbates, habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios.*

7 *Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranenſ. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.*

8 *Abbates quando plures ſunt in eodem loco, ſi habent Clerum diſtinctum debent in proceſſionibus vnuſquiſque cum ſuo Clero, & ſuo loco incedere.*

9 *Lites, & controuerſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quàm Regulares, componit Epiſcopus, omni appellatione remota.*

QVæſtio hæc incidere poteſt Inter Abbates eiuſdem Ordinis, vel reſpectu aliorum, qui eiuſdem Ordinis non ſunt. Inter Abbates autem eiuſdem Ordinis, certum eſt, illum cenſendum eſſe aliis maiorem, & digniorem, qui Epiſcopalibus Inſigniis decoratus eſt, vt probat text. *in cap. vt Apoſtolicæ, de priuil. lib. 6.* vbi ex maioritate ornatus, quo quis vti poteſt, cognoſcitur maioritas dignitatis, vt notauit Dominic. de Gemin. ibi, tum quia excellentia veſtis arguit maiorem excellentiam, & dignitatem, argum. *l. nemo vir, & l. temperent, 4. C. de veſtib. celebr. & deaurat. lib. 11.* 2 Specular *de aduocat part. 1. § ſequitur ſecundò, num. 3.* Caſſan. *in Catalog. glor. mund. part. 7. conſider. 44.* Boër. *de auctor. magni Conſil. num. 29.* & alij plures, quos refert Contelor. *d. quæſt. de præceden. num 4.* 1

Item Abbas exemptus Abbati non exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt, Franc. *in d. cap. vt Apoſtolicæ*, Nauarr. *conſ. 1. n. 2. & 10. de maiorit. & obed.* Graſſ. *in aur. deciſ. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 239.* 3

Cæteris verò paribus prior ad titulum Abbatis 4 aſſumptus poſteriùs promotum in eodem Ordine præcedit, per text. *in l. 1. C. de Conſul. lib. 12. l. 1. ff. de alb. ſcrib. cap. 1.* vbi Panormit. *num. 4. de maiorit. & obedient.* Graſſ. *dict. num. 138. in princip.* Lælius Zecchius, *de Republ. Eccleſiaſtic. cap. 29. ver. tertia Regula.*

Si autem inter Abbates diuerſæ Religionis quæ- 5 ſtio circa præcedentiam oriatur, tunc qui ſunt antiquioris Religionis in inſtitutione, præferuntur aliis, ſicuti docent Gundiſalu. Villadieg. *de legat. part. 1. quæſt. 17. num. 9. & 19. cum ſeqq.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 38. art. 1. in fin.* cum aliis nouiſſimè adductis per Conterol. *in quæſt de præcedent. num. 2. & 10.* & cenſuit Rot. *in Oruol. Præcedentiæ 10. Martij 1600. coram Litta, & in Roman. Præcedentiæ 24. May 1600. coram Card. Lancellotto*, vbi fuit dictum, Monachos Trium fontium, & Sanctæ Crucis in Ieruſalem de Vrbe præcedere debere Monachos S. Euſebij, etiam de Vrbe; quia illorum Ordo (qui eſt Ciſtercienſium) priùs inſtitutus, & approbatus fuit, quàm Ordo iſtorum, qui eſt Cæleſtinorum.

Eadem de cauſa præcedere debebant Caſinenſes Monachi Oliuetanis, vt ſtatuit hoc Decretum.

D E C R E T V M

Sacræ Congregationis Rituum, pro eiſdem Monachis Congregationis Caſinenſis in vna Veronen.

IN cauſa præcedentiæ in Proceſſionibus inter Abbatem, & Monachos Monaſterij SS. Nazarij, & Celſi Congregationis Caſin. ex vna, & Abbatem, ac Monachos Monaſterij S. Mariæ in Organo Congregationis Oliuetanæ ex altera partibus, in Ciuitate Veronæ commorantibus, in Sacra Rituum Congregatione propoſita, diu ventilata, & agitata coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardin. Capponio, cui ab eadem Sacra Congregatione fuerat commiſſa, viſis iuribus ambarum partium, eorúmque procuratoribus, & Aduocatis tam in voce, quàm in ſcriptis pluries auditis, viſóque proceſſu ex Verona ab Epiſcopo Veronenſ. eiuſdem Sacræ Congregationis in hac cauſa Delegato tranſmiſſo, & tandem audita relatione de præmiſſis omnibus facta in plena Congregatione à prædicto Illoſtriſſimo, & Reuerendiſſ. D. Cardinali Capponio, de voto, ac ſententia omnium & ſingulorum Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimor. DD. Cardinalium in eadem Congregatione

tione præsentium, EADEM SACRA RITVVM CONGREGATIO censuit & declarauit in omnibus Processionibus, quæ Veronæ fiunt in quibus prædicti Abbates, & Monachi Casinenses, & Oliuetani simul interueniunt, præcedentiam dandam esse Abbati, & Monachis Cassinens. & sic in futurum seruari mandauit, quibuscunque non obstan. perpetuúmque silentium super præmissis ambabus partibus imponendum esse censuit, & Imposuit die 23. Ianuarij 1610.

Dominicus Episcopus Ostien. Card. Pinellus.
Locus † Sigilli.
I.P. Mucantius Secret. Congregationis.

6 Abbates, habentes vsum Mitræ, præcedunt Commendatarios, vt habetur ex quadam declaratione Gregorij XIII. facta ad instantiam Concilij Prouincialis Rothomagen. quæ refertur à Marc. Ant. Gennen. *in sua prax. Archiepisc. c. 49.* vbi insuper habetur, Commendatarios inter Abbates esse recipiendos.

7 De Abbatibus, & Canonicis Regularib. Congregationis Lateranen. respectu Abbatum Cassinen. in præsentiarum sermo non habetur; cùm de illis, & orta inter eos lite, latè egerimus suprà hac *Disput. Quæst.* 1.

8 Abbates, quando sunt plures in eodem loco, & habent Clerum distinctum, debent in processionibus incedere, quisque cum suo Clero, & in suo loco, Sacra Rit. Congr. *in Nocerina Gualdi* 19. *Ianuar.* 1613. quam refert, & sequitur D. August. Barbos. *de Iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 111.

Illud tamen aduertere oportet, quòd circa litem illam stabilita, & decisa ad fauorem Canicor. Regular. Lateranen. non extendentur ad alios Abbates, & Canonicos Regular. cæterarum Congregationum, etiam sub S. Augustino militantium: & ideò minùs benè Ioseph. Mozzagrug. *lib.* 2. *&* 8. *fol.* 9. *pag.* 2. probare contendit, sententiam à Pio IV. ad fauorem Canonicorū Regularium Lateranens. latam, æquè pro Canonicis suæ Congregationis S. Saluatoris Bononiens. facere: cùm ex eiusdem sententiæ verbis id non satis appareat; immò contrarium eliciatur; cùm in ea Lateranens. tantùm Congregationis Canonici nominentur; ideò meritò illius dicta circa hoc confutantur à Gabriele Pennot. *Histor. tripart. Canon. Regul. lib.* 2. *c.* 53. *n.* 12. vbi testatur d. Congregationis S. Saluatoris Bononien. Canonicos, in ea causa, ne per somnium quidem nominatos, sed neque laborum, vel expensarum participes fuisse.

9 Verùm pro complimento aduertendum duxi, quòd lites, ac controuersias omnes, quæ de præcedentia inter Ecclesiasticas personas, tam seculares, quàm Regulares in processionibus publicis, aut iis, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, accidere solent, Episcopus, omni appellatione remota, componit ex dispositione Sacri Concilij Trid. *sess.* 25. *de Regular. c.* 13. Quòd autem eas differentias compônat omni appellatione remota, intelligendum est quoad effectum suspensiuum dumtaxat: & hæc compositio fieri debet breui manu, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, prout decisum referunt Campanil. *in diuers. iur. canon. rub.* 12. *c.* 13. *num.* 120. Francisc. Leo *in Thes. fori Ecclesiast. part.* 1. *cap.* 8. *num.* 18. D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 3. *allegat.* 78. *num.* 26. *secundum Lugdun. impress.* vbi cum Rota *in Colonien. Præcedentiæ* 9. *Iunij* 1627. *coram R.P.D. Vbaldo Iuniore*, subdit Concil. Trident. *loco citat.* non sustulisse appellationem deuolutiuam, in cuius gradu benè datur manutentio possessori, quæ decisio *infrà* est 115.

QVÆSITVM VII.

De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non sunt, inter sespsos.

SVMMARIVM.

1 *Quam præcedentiam habeant inter se Prælati quatuor Ordinum Mendicantium.*
2 *Ordo scripturæ, & prior nominatio attendenda est.*
3 *Prælati Monachorum Reformatorum Cisterciens. S. Mariæ Fulien. præcedunt omnibus Mendicantibus.*
4 *Carmelitani præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obseruantia, & Fratres Conuentuales.*
5 *Præcedentia inter reliquos Mendicantes, quomodo sit attendenda.*
6 *Prælati Regulares sunt præferendi Prælatis secularibus, Abbatibus inferioribus.*

Attendenda est etiam differentia inter alios Prælatos Abbatibus inferiores inter se. Vnde obseruandum est, vt Prælati Ordinis Prædicatorum præcedant Prælatos Ordinis Minorum, & reliquarum Religionum Mendicantium, etiam vbi Ecclesias non habent, aut alij Mendicantes antiquiores Ecclesias possident: ita declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit *Diuina disponente clementia*, edita anno Domini 1568. quæ est 71. in ordine in *Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.* 2. de qua in *seq. Quæs.* 1

Post Prælatos autem Fratrum Prædicatorum ordine præcedentiæ subsequuntur Prælati Fratrum Minorum: postea Prælati Eremitarum S. Augustini, & deinde Carmelitarum; iuxta quem ordinem prædictæ Religiones in iure recensentur, vt *cap. vnico §. sanè, de Religios. domib. in* 6. & in *Const.* Pij V. edita anno 1567. quæ incipit. *Romanus Pontifex tam vniuersalis*, & in alia eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Apostolica Sedis benignitas*, quæ habentur apud Laërt. Cherubin. *loc. cit.* inter constitutiones eiusdem Pontificis. Ordo autem scripturæ attendendus est, vt notauit glos. *in c. cùm dilecta, verb. transponentes, de rescr.* Felin. *in rubr. de maior. & obed. n* 5. *&* 6. prætérquam quòd cùm ex priori nominatione maior dignitas arguatur, vt superiùs probatum est, Prælati, & eorum subditi, qui primò in iure nominantur, præcedere debent. 2

Hic autem aduertendum est, hos Prælatos quatuor Religionum Mendicantium non præcedere Prælatos, & Monachos Congregationis S. Mariæ Fulien. Reformatos Ordinis Cistercien. licèt eorum Religiones ante d. Congregationem approbatæ sint, quia Clemens VIII. Motu proprio anno 1599. Pontificatus sui anno 8. decreuit; vt prædicti Monachi in processionibus, & functionibus publicis præcederent Ordines Mendicantes; ita habetur in *Const.* 61. *d. Clem. VIII. in Bull.* Laër. Cherub. *tom.* 3. Item idem Pontifex decreuit, quòd Fratres Ordinis Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, vbique præcedant Fratribus B. Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum, non obst. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Ita habetur in *Const.* 95. eiusdem Pontif. *loc. cit.* De quibus Constitutionibus vide in *seq. Quæs.* 3 4

Controuersia etiam olim viguit inter Fratres Minores de Obseruantia cum Fratribus Minoribus Conuentualibus super præcedentia, quæ posteà ablata fuit per Leonem X. in *Constitutione* 26. apud Laërt. Cherub. *tom.* 1. *Bullar.* vbi decreuit, Fratres Minores Conuentuales Fratribus Minoribus de Obseruantia digni

digniorem locum relinquere debere. De hac re iterum redibit ſermo in *ſeq. Quæſ.*

Quo verò ad alios Regulares, & eorum Prælatos hic ſigillatim eorum præcedentia nequaquam ponitur; cùm dicere ſufficiat, quòd in præcedentia obſeruanda eſt prioritas originis, vel conſuetudo loci ex Bald. *in cap. cùm olim, de conſuetud. num.* 1. & Zabar *conſ.* 61. *num* 1. Renat. Choppin. *Monaſtic. lib.* 2. *tit vlt. num* 23. & habetur ex Rot. Romana apud Seraph. *deciſ.* 335. *& deciſ.* 663. *& deciſ.* 964. *num* 1. vbi amplias rem hanc, dicendo, id etiam procedere, ſi conſuetudo huiuſmodi repugnaret diſpoſitioni iuris communis.

In primis autem attendenda eſt conſuetudo, quæ inter Regulares, & Prælatos prædictos obſeruabatur Romæ, quæ omnium magiſtra eſt: ita cenſuit *Sacra Illuſtriſſimorum Cardinalium Congregatio, negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præfectorum, anno* 1593. *die* 30. *Auguſt.* habetur in *collect. priuileg. Mendicantium* Ioannis Baptiſtæ Confect. *f.* 188. *impreſſ. Florentiæ,* & in *lib. priuilegiorum Camaldulen. fol* 218 & apud Quarant. *in ſumm. Bullar. verb præcedentia,* Piaſec. *part.* 2. *c.* 3. *num.* 48. Campanil. *in diuerſor. iur. canon rub.* 12. *cap.* 13. *n.* 121 *verſ. & quoniam,* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc part.* 3. *alleg.* 8 *num* 24

6 Quo verò ad præcedentiam inter prædictos Prælatos Regulares cum Prælatis ſecularibus, Epiſcopo inferioribus, ſeruandum dico, Prælatos Regulares præcedere debere omnes Clericos cuiuſcunque dignitatis, inferiores Epiſcopo, quòd probatur multis rationibus, adductis in *Quæſito de præcedentia Abbatis inter alios Prælatos, & alios graduatos, Epiſcopo inferiores,* vt benè oſtendit Caſſan. *in Catal glor. mund. part.* 4. *conſid.* 36. vbi vult, ea quæ dicta ſunt de Abbate, etiam locum habere in Priore, & in quolibet alio Regulari principalem Prælaturam habenti in Eccleſia Collegiata Regularium.

QVÆSITVM VIII.

De præcedentiis Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. de præcedentiis, & præcipue inter Ordines Mendicantes in proceſſionibus, refertur.*

2 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis S. Mariæ Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur.*

3 *Carmelitæ præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede*

4 *Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.*

5 *Prædicatores obtinent honorabiliorem locum inter cæteros Mendicantes.*

6 *Minores Obſeruantes Reformati habent præcedentiam.*

7 *Cæleſtini præcedunt Monachos Oliuetanos.*

8 *Sylueſtrini quomodo præcedant Mendicantes.*

9 *Capuccini debent præbere præcedentiam in proceſſionibus iis Regularibus, qui ſub propria Cruce incedunt.*

10 *Mendicantes Fratres ſemper debent & vbique Monachis præcedentiam concedere.*

11 *Monaſterium prius conſtructum priorem ſibi vendicat præcedentiam, & n.* 12.

13 *Præcedentia inter Procuratorem Generalem Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Procuratorem Generalem Conuentualium Ordinis S. Franciſci decretum deſcribitur.*

14 *Sigillum Miniſtri Generalis de Obſeruantia decreto ſacra Rituum Congregationis confirmatur.*

15 *Præcedentiæ controuerſias inter Regulares exortas debet Epiſcopus componere.*

16 *Monachi Religionis origine, & confirmatione poſterioris, Collegialiter viuentes, præcedunt Monachis Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatis, & nullum Collegium conſtituentibus.*

QVia ſæpè inter Religioſas perſonas in multis Ciuitatibus, & Diœceſibus diuerſarum mundi partium, nonnullæ lites, & controuerſiæ ſuper præcedentia ortæ fuerunt, & præcipue inter Ordines Mendicantium in proceſſionibus. Gregorius XIII. ad huiuſmodi controuerſias, & lites dirimendas, per Bullam, quæ incipit, *Expoſcit paſtoralis officij munus,* ſub Datum Romæ apud S. Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die 15. Iulij 1583. Pontificatus ſui anno 10. apud Laërt. Cherub. *Bullar. nou tom.* 2. *Bull. eiuſd Pont.* 86. ſtatuit, vt (appellationibus quibuſcumq; remotis) ille Ordo Mendicantium præcedere deberet, in proceſſionibus, qui eſſet in poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi; quando verò non poſſet probari, aut conſtare de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi; ſtatuit ipſe Summus Pontifex, vt ij Fratres Mendicantes in proceſſionibus, tam publicis, quàm priuatis, præcedere deberent, qui eſſent antiquiores in loco controuerſiæ: ita vt ſi contigerit noua Monaſteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut domus priùs erecta, & inſtituta eſſent; ille Ordo, qui priùs Monaſterium, ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Huius Conſtitutionis tenor talis eſt.

GREGORIVS XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXpoſcit paſtoralis officij munus, cui, diſponente Domino, præſidemus, vt ad ea ſollicitè intendamus, per quæ diſcordiarum, & litium, ac controuerſiarum quarumlibet, præſertim inter perſonas Eccleſiaſticas materia tollatur. Sanè nobis nuper innotuit, quòd in multis Ciuitatibus, & Diœceſibus diuerſarum mundi partium nonnullæ lites, cauſæ, & controuerſiæ inter Fratres Mendicantes, aliæ etiam ſimiles lites, & controuerſiæ inter Confratres Confraternitatum Chriſti fidelium: ſuper præcedentia, vel iure præcedendi, ortæ iam ſint, & oriri facilè poſſint. Nos conſiderantes lites, cauſas, & controuerſias huiuſmodi in Eccleſia, præſertim inter religioſas perſonas, quæ relictis mundi vanitatibus, famulatum, & votum ſuum in humilitatis ſpiritu Domino, & Deo noſtro, qui ſe pro nobis vſque adeò humiliauit, vt formam ſerui acciperet, exhibere, & perſoluere profitentur, non modicam illi præclaræ, Deóque præcipuè dilectæ virtuti, quæ eſt humilitas, labem infundere, populóque ſcandalum generare, ac propterea illas omni ratione ſubmouendas, publicæque religionis tranquillitati, ac miniſtrorum Eccleſiaſticorum reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamoptimum conſulendum eſſe rati, ac ſupremam huic negotio manum apponere volentes, necnon cauſas, lites, ſeu controuerſias huiuſmodi

vbilibet, & coram quibusuis Iudicibus motas, & in quibusuis instantiis indecisas pendentes ab eisdem Iudicibus harum serie ad nos aduocantes, illásque penitùs extinguentes, eisdémque Fratribus Mendicantibus, ac Confratribus super præmissis perpetuum silentium imponentes. De nobis attributæ potestatis plenitudine volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quicumque ex dictis Fratribus Mendicantibus inter se de præcedentia huiusmodi contendentibus; aut Confratribus Confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & causæ præmissorum occasione ortæ iam sint, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi sunt, ij, (quibuscunque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & aliis subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionibus tam publicis, quàm priuatis præcedere debeant. Quando verò non probetur, aut non constet, de quasi possessione præcedentiæ huiusmodi inter Fratres qui sunt Mendicantes, ij qui antiquiores in loco controuersiæ; inter Confratres verò inter se litigantes, ij, qui priùs saccis vsi sunt, in processionibus tam publicis, quàm priuatis præcedere debeant: ita si contigerit noua Monasteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria, aut domus priùs erecta, & instituta sint, ille Ordo, qui priùs Monasterium, seu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea quia inter prædictos Ordines plerumque alia, in processionibus, & alia in Conciliis generalibus, & aliis actibus publicis, siue priuatis, ratio circa modum præcedendi seruatur, nolumus per præsentes prærogatiuæ dictorum Ordinum, quoad præcedentias huiusmodi, quæ propriis Ordinibus, præterquam in processionibus prædictis debentur, aut Fratribus Capucinis nuncupatis, qui in processionibus publicis sub Conuentualium S. Francisci, aut Minorum de Obseruantia Fratrum nuncupatorum, Cruce, vt solent, incedere possint, aliquod præiudicium generari. Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, Congregationum, domorum, ac Confraternitatum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorúmque superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transsumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Anulo Piscatoris, die 15. Iulij, 1583. Pontificatus nostri, anno 12.

Anno à Natiuitate Domini 1583. indict. 11. die verò Dominica 17. mensis Iuly, Pont verò Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Papa XIII. anno duodecimo retroscripta litera Apostolica in forma breuis expeditæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Petrum Guerram, & Melchiorem Riccium eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Ioannes Baptista Bigni Magister Curs.

Monachi Congregationis B. Mariæ Fulien. Cistercien. Ordinis S. Benedicti, in processionibus, aliisque actibus publicis omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur, de qua præcedentia extat Bulla Clementis VIII. quæ incipit. *Regis pacifici*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die 9. Februarij 1599. Pontificatus sui anno 8. apud Laër. Cherub. *Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont.* 56. in qua Bulla dictus Summus Pontifex approbando confirmat Decretum Sacræ Congregationis super controuersia præcedentiæ inter Monachos dictæ Congregationis, ac Fratres Mendicantes, in processionibus, & aliis actibus publicis, quæ Sacra Congregatio diffiniriue determinauit, Fratres dictæ Congregationis, vt Monachos præferendos esse, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primúmque & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis inter obtinere, nec Monachos, dictæ Congregationis à Fratribus Ordinum Mendicantium huiusmodi, in hoc molestari posse, neque debere, censuit, & ordinauit. Quod Decretum ipse Summus Pontifex extendit non solùm pro Monachis Ciuitatis Burdegalensis, qui erant in causa, sed etiam vbique, præcipitque in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ipso iure incurrendæ, omnibus, & singulis Superioribus, & Fratribus quorumcumque Ordinum Mendicantium, præsentibus, & futuris, à qua non possint, nisi per Romanum Pontificem tantùm pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo constituti, absolui, ne dictam Congregationem Fulien. ac illius Monachos, tunc, & pro tempore existentes, super præmissis, aut eorum aliquo molestare, inquietare, aut quoquo modo impedire præsumant, seu audeant; vide D. August. Barbos. *de offic. & pot. stat. Episcop. part* 3 *allegat.* 78. *sub num.* 57 *secundum Lugd. impress.* Bulla prædicta in propriis verbis talis est.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regis pacifici, qui regnat in cælis, vices, quanquã immeriti, gerentes in terris ad ea per quæ personarum quarumlibet, præsertim vitam Monasticam ducentium, & mundanis spretis illecebris, in solitudine, piæ vitæ, & assiduis orationibus vacantium quieti, & tranquillitati consulitur ac litibus, & controuersiis, quæ inter personas præfatas, & alios Regularis vitæ professores, ortæ sunt, & oriri possunt, occurritur, libenter intendimus; & his quæ propterea prouide decreta fuisse dicuntur, vt firma perpetuò, & illibata persistant, libenter, cùm à Nobis petitur, Apostolici muniminis adiicimus firmitatem. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Ioannis à S Nicolao Procuratoris Generalis, Congregationis B. Mariæ Fuliensis, Cistercien is Ordinis, petitio continebat quòd aliàs Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super negotiis Episcoporum, & Regularium deputato rum, ad litibus &c

& controuersiis, quæ tunc ortæ erant & oriri poterant in futurum inter Monachos, & Fratres dictæ Congregationis Fuliensis huiusmodi ex vna, ac fratres Ordinum Mendicantium partibus ex altera, ratione præcedentiæ in processionibus, & aliis actibus publicis salubriter obuiandum, & occurrendum; re diligenter, & maturè discussa, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos esse, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primúmque, & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere: nec Monachos dictæ Congregationis à fratribus Ordinum Mendicantium huiusmodi, in hoc molestari posse, neque debere censuit, & ordinauit, prout in ipso decreto, & scripturis, desuper confectis plenius continetur.

Et licet decretum huiusmodi vbique inuiolabiliter ab omnibus obseruari, nec illi in aliquo contrauenirti deberet, nihilominus dilecti filij Fratres dicti Ordinis Mendicantium Ciuitatis Burdegalensis, illud non aliter obseruantes, dilectos filios Monachos Monasterij dictæ Congregationis in dicta Ciuitate existentis, litibus, & controuersiis, causa, & occasione præcedentiæ huiusmodi inuoluere, ipsámque præcedentiam sibi attribuere & arrogare non desistunt, in non leue præiudicium Monachorum Congregationis huiusmodi. Quare pro parte Ioannis Procuratoris generalis huiusmodi, ne amplius Monachos dictæ Congregationis super eadem præcedentia ab ipsis Fratribus Mendicantibus, vano prætextu contingat impediri, & ad litibus, & controuersiis huiusmodi, iam de præsenti ortis, & in futurum verisimiliter orituris maturè obuiandum, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tranquillitati Monachorum dictæ Congregationis Fuliensis consulere, ac aliàs in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur, qui fideles quoslibet pacis, & quietis amœnitate perfrui summopere peroptamus, eundem Ioannem Procuratorem generalem, simúlque dictam Congregationem Fuliensem specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, ipsúmque Ioannem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes: nec non litis, & causæ, si quæ desuper inter Monachos Congregationis, & Fratres Mendicantes huiusmodi, vbilibet pendeat, statum, & merita, aliorumque hic etiam forsan de necessitate exprimendorum; ac etiam decreti, scripturarum prædictorum, & inde sequutorum quorumcunque tenores etiam veriores præsentibus pro sufficienter expressis habentes; necnon causas ad Nos auocantes, litémque huiusmodi penitus extinguentes perpetuúmque silentium desuper eisdem Fratribus Mendicantibus imponentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum, & ordinationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in dictis scripturis contenta quæcunque, cum omnibus, & singulis inde sequutis, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus; ac illis perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus: omnésque, & singulos tá iuris, quàm facti quomodolibet requisitarum, vel necessariarum, ac quosuis alios, etiam quantumuis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, aut interuenisse, dici vel censeri possint, supplemus; ac decretum, & ordinationem prædicta perpetuò valida, & efficacia fore, & esse, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere. Necnon à dilectis filiis Ordinis Mendicantium huiusmodi Superioribus, & Fratribus nunc, & pro tempore existentibus, ac quibusuis aliis, ad quos nunc quomodolibet spectat, & spectare poterit in futurum, perpetuò, firmiter & inuiolabiliter, ac vbique, præsertim in dicta Ciuitate Burdegalensi, obseruari, & adimpleri decernimus.

Et nihilominus pro potiori cautela, omnibus, & singulis Superioribus, & Fratribus, quorumcumque Ordinum Mendicantium, præsentibus, & futuris præsertim verò, dictæ Ciuitatis Burdegalensis, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrauenientes eo ipso, absque alia declaratione incurrenda, à qua non nisi per Romanum Pontificem tantum pro tempore existentem, præter quàm in mortis articulo constituti, absolui possint, ne dictam Congregationem Fuliensem, ac illius Monachos, nunc, & pro tempore existentes, super præmissis, aut eorum aliquo molestare, inquietare, aut quoquomodo impedire præsumant, seu audeant districtiùs inhibemus. Decernentes præsentes litteras, sub quibusuis suspensionibus, vel derogationibus, etiam à Sede Apostolica, vel eius legatis, & aliis quomodolibet emanatis, & emanandis, comprehendi non posse, & quoties eas reuocari, suspendi, aut eis in aliquo derogari, seu contra illas aliquid concedi contigerit toties in pristinum, & validissimum statum restitutas esse, & censeri. Et sic per quoscunque Iudices, & locorum Ordinarios, aliósque commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac ex nunc irritum & inane quicquid secus super his, à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, eisdem auctoritate, & tenore decernimus. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Burdegalensi, & Episcopo Vasanensi, seu eorum Officialibus, & dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ioannis Procuratoris generalis, ac Monachorum Congregationis Fuliensis huiusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Ioannem Procuratorem, ac Monachos prædictos, & eorum singulos, confirmatione, approbatione, abiectione, suppletione, inhibitione, decreto, ac omnibus præmissis, nostrisque præsentibus litteris huiusmodi pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper, per quoscunque, quauis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari, Contradictores, molestatores quoslibet, ac Inobedientes, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, ac facti remedia, appellatione postposita, compescendo; nec non legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas, prædictas etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali de duabus dietis edita, dummodo aliquis auctoritate præsentium, vltra tres dietas ad iudicium non trahatur ac quibusuis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis;

ftolicis, necnon dictorum Congregationis, & Ordinis Fratrum Mendicantium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboraris, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis Ordini Mendicantium huiusmodi, ac illius Superioribus, Fratribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis quomodolibet, etiam motu proprio, etiam consistorialiter concessis, ac probatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus: cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si eisdem Superioribus, & Fratribus Mendicantibus huiusmodi, vel quibusvis aliis communiter, vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus nostri Anno octauo.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, tam in publicis processionibus, quàm in funeralibus præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; & de tali præcedentia extat bulla Clementis VIII. quæ incipit: *Decet Romanum Pontificem*, apud Laert. Cherubin. *Bullar. nou tom.* 3. *Bulla eiusd. Pont.* 95. per quam Bullam dictus Summus Pontifex committit Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis, vt quandocumque, & vbicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum requisiti, virtute Bullæ prædictæ possint, & valeant cogere per censuras, & alias pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, ipsos Fratres B. Mariæ de Mercede, vt præcedentiam relinquant ipsis Fratribus Carmelitis, appellatione postposita, immo, si opus fuerit, possint ad hoc inuocare auxilium brachij secularis; vide D. August. Barbof. *vbi proximè.*

Demùm, quòd Ordo Carmelitarum præcedat Fratres S. Mariæ de Mercede, censuit Rot. *in Ortolen. Præcedentiæ* 10. *May* 1600. *coram Litta*, est *decis.* 16. *part.* 2. *Recent.* ea scilicet ratione: quia Ordo Carmelitarum institutus fuit ante Concilium Generale, de quo in *cap. ne nimia, de Relig. domib.* vt probatur in *cap. fin.* § *sanè ad Prædicatorum, eod. tit in* 6. & approbatus per Honorium III. anno salutis 1225. Ordo autem B. Mariæ de Mercede institutus fuit post dictum Concilium Generale, & approbatus à Gregorio IX. Pontif. sui anno 8. qui Pontifex creatus fuit post dictum Honorium; & ideò Rot. *vbi suprà*, decreuit, præcedentiam deberi dicto Ordini Carmelitarum, vti priori in tempore, adnotata per Doctor. *in l. honores, ff. de Decur. & in l. fin.* vbi Bar. *C. de tyronib. lib.* 12. cum aliis per Cassan. *in Catalog. glor. mund. par.* 4. *consid.* 51. *vers. quintò ergò*, & per Tubiam Nomium *cons.* 71. *num.* 35. Nauar. *cons.* 5. *de stat. Monach.* & iuxta hanc doctrinam sæpiùs, tam à Sacra Rituum Congregatione, quàm à Rota in hac materia decisum fuisse testatur eadem Rot. *in vna Salernitana Præcedentiæ* 2. *Iunij* 1625. *coram bon. mem. Buratto*, vbi plures concordantes in *addictionibus*, refert D. Io. Francisc. Florentill. Nobilis Interamnen. & in Romana Curia Aduocatus, qui de se multa, & grauia in dies pollicetur. Sed pro tali controuersia extat Bulla Clementis VIII. huius tenoris.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

DEcet Romanum Pontificem dissensionum, & controuersiarum materias inter Ecclesiasticas, Regulares præsertim, personas è medio tollere, ac præcidere, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

Cùm itaque, sicut pro parte dilecti Filij Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum Nobis nuper expositum fuit, alias in Ciuitate Calaguritana in Regno Sardiniæ orta fuerit controuersia de præcedentia inter Fratres Ordinis Carmelitarum, & Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum. Et licet de anno 1600. sub die 27. Aprilis per Visitatores Apostolicos decre[...]um fuisset, vt Fratres Carmelitarum in eorum possessione præcedendi, dictis Fratribus B. Mariæ de Mercede manu tenerentur, & pridem in sacro Rotæ Auditorio, die 10. Martij 1600. etiam in petitorio, præcedentiam dictis Fratribus Carmelitanis deberi contra ipsos Fratres de Mercede declaratum fuerit, nihilominus dicti Fratres de Mercede recusauerint, & recusent præcedentiam dare dictis Fratribus Carmelitanis, & propterea non sine scandalo populi ad publicas processiones, & funera defunctorum, cum ipsis Fratribus Carmelitanis accedere noluerint. Nos super præmissis opportunè prouidere, ac omnem scandali, & controuersiæ occasionem, quantum cum Domino possumus è medio tollere volentes, supplicationibus eiusdem Procuratoris generalis nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ex voto Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super sacris ritibus, & cæremoniis deputatorum; declaramus, & decernimus, prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede cogendos esse, vt ad processiones publicas, & funeralia accedant, & præcedentiam dictis Carmelitanis Fratribus relinquant, iuxta formam supradictorum decreti, & decisionis Rotæ. Sicque, & non aliter per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis, per præsentes committimus, & mandamus, vt quandocumque, & vbicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum fuerint requisiti, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede in Ciuitatibus, & locis, in quibus vtraque Religio, Carmelitarum scilicet, & B. Mariæ de Mercede est instituta, ad processiones publicas, & funeralia, ad quæ accedere tenentur, omnino accedere, ac præcedentiam ipsis Fratribus Carmelitanis, vt præmissum est, in illis, & in aliis etiam priuatis processionibus, & actibus in quibus vtramque Religionem simul conuenire contigerit, relinquere, ipsos Fratres B. M. de Mercede id facere recusantes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna, iuris, & facti remedia, appellatione postposita cogant, & compellant: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

calaris. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque cõtrariis quibuſcumque. Volumus autem vt præſentium tranſſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides habeatur, quæ eiſdem præſentibus haberetur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 15. Nouembris, 1602. Pontificatus noſtri anno 11.

Fratres Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales; vnde ipſi Fratres de Obſeruãtia Crucem ſuam in loco digniori deferre poſſunt, prout motu proprio declarauit Leo X. in Bulla, quæ incipit *Licèt aliàs*, in qua diſponitur, quòd tam Conuentuales, quàm de Obſeruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuſcumque proceſſionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, ſuam deferre poſſint, ita tamen, quòd Crux ipſorum Fratrum de Obſeruantia, & Reformatorum, loco digniori deferatur, Tenor huius Conſtit. eſt.

LEO PAPA X.

Vniuerſis, & ſingulis præſentes litteras inſpecturis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Licet aliis, poſtquam ſtatueramus, & ordinaueramus, quòd de cætero perpetuis temporibus Fratres B. Franciſci ſub puritate eius Regulæ, & ſub regulari Obſeruantia viuentes, ac Reformati, Miniſtrum, Fratres dicti Ordinis Conuentuales nuncupati, Magiſtrum generalem habere deberent, ne inter Reformatos, & Conuentuales Fratres huiuſmodi ſuper præcedentia diſſenſio, & contentio oriri poſſet, voluerimus, & ſtatuerimus, quòd in proceſſionibus, & aliis actibus publicis Fratres Conuentuales Fratribus regularis Obſeruantiæ Miniſtrum habentibus locum digniorem relinquere tenerentur. Quodque Fratres ipſi Conuentuales ſemper eorum Crucem, & vexillum per eos deferri ſolitum, deferre liberè, & licitè valerent. Quia tamen, vt ex nonnullorum relatione accepimus, Fratres ipſi Conuentuales prætendunt, Crucem ipſorum Conuentualium deferre in loco digniori. Nos autem, qui præmiſſa omnia ſtatuimus, vt omnis diſſenſio, & contentio inter eoſdem Fratres de Obſeruantia, & Conuentuales tolleretur, mentiſque noſtræ fuerit, prout etiam id expreſſimus, quòd in omnibus actibus Fratres de Obſeruantia haberent locum magis, quàm ipſi Conuentuales, & proptereà mentis noſtræ incommutabilis fuerit, prout exiſtit, quòd ipſi Fratres de Obſeruantia Crucem ſuam in loco digniori deferant. Ad huiuſmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus omnium tollendum, Motu proprio, & certa Noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, mentis Noſtræ fuiſſe, quòd tam Conuentuales, quàm de Obſeruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuſcumque proceſſionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem ſuam deferre poſſint; ita tamen, quòd Crux ipſorum Fratrum de Obſeruantia, & Reformatorum loco digniori præferatur. Quodque ipſi Fratres de Obſeruantia Reformati veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Franciſci, & eius Regulæ obſeruatores ſemper fuerint, ac diuina fauente gratia ſint futuri, ſine aliqua interruptione, ſeu diuiſione à tempore editæ Regulæ per B. Franciſcum vſque ad præſens, ac ſub ipſius B. Franciſci Regula militauerint, & etiã ad præſens militent, ſicque in omnibus teneri, & obſeruari, ac dici debere, decernimus, ac mandamus. Mandantes nihilominus omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Eccleſiarum Capitulis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à diuinis, inferioribus verò Prælatis, ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum profeſſoribus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis ipſo facto incurrendis, à quibus, niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, quatenus declarationem, & decretum huiuſmodi inter Conuentuales, ac de Obſeruantia, & Reformatos Fratres huiuſmodi inuiolabiliter obſeruent, obſeruaríque faciant; necnon ne eoſdem Fratres Conuentuales, & de Obſeruantia, & Reformatos huiuſmodi ſuper his moleſtent, aut perturbent, ſeu per quoſcumque cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, ſeu etiam inter ſe quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari permittant. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, nec non priuilegiis, indultis, ac litteris Apoſtolicis, illis forſan conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus illorum omnium tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo Miniſtri Generalis pro tempore exiſtentis dicti Ordinis Minorum, aut alterius Prælati in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti munitis in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus litteris, ſi illæ forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 6. Decembris 1517. Pontificatus noſtri anno 5.

Habetur apud Laërt. Cherub. *tom. 1. Conſtit.* 26. *eiuſdem Pontif.*

Fratres Ordinis Prædicatorum obtinent primum 5
digniorem, & honorabiliorem locum inter cæterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religioſos, & etiam non Mendicantes, poſt Clerum ſecularem, & antiquos Ordines Monachales, vt declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina diſponente clementia*, Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 27. Auguſti 1568. Pontif. ſui anno 3. Idémque ſtatuit Clemens VIII. in Bulla, quæ incipit. *Inter cætera.* ſub datum Romæ apud S. Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die 25. Septembris 1592. Pontificatus ſui anno 1. apud Laërt. Cherub. *tom. 3. Bullar. nou. Bulla eiuſd. Pont.* 13. D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 4. alleg.* 78. *n.* 30. Contelor. *in quaſt. de præcedentia n.* 76. quas Conſtitutiones in re tanti momenti, quæ ſæpè à Regularibus diſputari ſolet, hîc apponere mihi viſũ eſt.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Diuina diſponente clementia omnium mortalium Iudices in terris conſtituti, Nos id potiſſimum curare decet, vt vnicuique quod ſuum eſt, ſublatis quibuſvis iurgiis, & litium diſpendiis, tribuatur; veritas, iuſtitia, & pax inuicem ſe amplexentur, honórque, & ordo debitus inter omnes, præſertim Religioſos,

Religiosos, nobiscum sub vno, & eodem vexillo Deo militantes sequuntur. Cùm itaque nuper accepe-rimus, quòd licet Ordo Fratrum Prædicatorum præ cæteris aliis fratrum Mendicantium Ordinibus à Sede Apostolica primò etsi approbatus, & confirmatus fuerit, illiúsque professores in processionibus, & aliis actibus, ac ministeriis publicis, & priuatis, tam coram Romano Pontifice in eius Capella, Generaliúmque Conciliorum sessionibus, & Congregationibus, quamplerisque aliis Christi fidelium partibus, primum locum inter alios Fratres Mendicantes obtineant, tamen si ad Religionis propagationem in Ciuitatibus, & aliis locis, in quibus aliorum Ordinum Mendicantium Religiosi Conuentus, & domos priùs habebant, domos, aliáue Religiosa loca pro eorum habitatione ædificarunt, seu construi fecerunt, aut iam ædificata receperunt, sæpe contingit, quòd aliorum Ordinum Fratres Mendicantes, antiquitatis Ecclesiarum, vel suorum Conuentuum, & domorum, quas in eisdem locis priùs habuerunt, seu aliis prætextibus, dictos Ordinis Prædicatorum Fratres in processionibus, & aliis actibus, ac ministeriis prædictis contingentibus, præcedere satagunt, præeminentiámque, & locum debitum eisdem denegant, & impediunt, quo fit vt non solum inter eos intestina, odia, & dissensiones, in eorum animarum, ac exterorum Christi fidelium scandalum non modicum, sed etiam forsan lites, & controuersiæ iudicatæ quandóque subortæ sint, & indecisæ pendeant. Nos qui de antiquitate, & præeminentia cuiuslibet Ordinis Fratrum Mendicantium, plenam, & indubitatam notitiam habuimus, & habemus, eorum honoris, & iurium conseruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, nec non scandala inde quomodolibet orta, quæ vt oriri possent, remouere paterno affectu zelantes, Moto proprio, non ad alicuius super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, Apostolica authoritate, tenore præsentium, litem, & causam, quamcumque, seu quæstionis controuersiæ materiam, si quæ desuper vbilibet in Romana Curia, vel extra eam etiam in nostro causarum Palatij Apostolici Auditorio, in quacunque instantia, inter quoscumque, quomodolibet pendeant, illarum statum, & merita, & non aliqua sententia, etiam in contradictorio iudicio à quouis Iudice, ordinario, vel delegato, quæ in rem transiuerit iudicatam, contra ipsos Fratres Prædicatores super hoc prolata fuerit, ac alia etiam necessariò magis exprimenda præsentibus pro expressis habentes, ad nos aduocamus, & penitus extinguimus, ac fratribus aliorum quorumcunque Ordinum Mendicantium super his perpetuum silentium imponimus.

Et nihilominus fratres ipsos Ordinis Prædicatorum primum digniorem, & honorabiliorem locum inter cæterorum quorumcomque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, etiam si tales essent, qui non generali sermone comprehenderentur, sed nota, & expressione speciali indigerent, tam in sessionibus, & Congregationibus quorumcunque Generalium, Prouincialium, & Synodalium Conciliorum, quàm processionibus, ministeriis, & aliis actibus publicis, vel priuatis in quibuscumque, & speciali præeminentia omnino gaudere perpetuò debere, etiamsi illic Ecclesias, domos, vel Conuentus non habuerint, seu habeant, aut aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, & Religiosi, in eisdem Ciuitatibus, & locis antiquiores pro tempore, eorúmque Ecclesiæ, Capellæ, domus & loca Regularia, ibi primò instituta, & fundata fuerint, eosdémve Fratres Prædicatores adhuc, etiam per centum annorum, aut diuturniùs, vel aliàs quantumuis longè magis immemorabile tempus præcedere consueuerint, declaramus, statuimus, & etiam diffinimus. Districtè In virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris eo ipso incurrendæ pœna, omnibus, & singulis quorumcunque aliorum Mendicātium Ordinum pro tēpore Religiosis inhibētes; ne de cætero præmissorum occasione Ordinē Fratrū Prædicatorum huiusmodi, illorúmque pro tempore Religiosos quoscumque molestare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præsumant, supplentes in hoc citationum, omnésque alios tam iuris, quàm facti, & quorumcunque aliarum solemnitatum, etiam substantialium, & processuum defectus. Ac decernentes, præsentes Nostras litteras de subreptionis, vel obreptionis, intentionisue Nostræ, aut alio quouis vitio seu defectu, nullo vnquam tempore impugnari posse, ac constitutionem Nostram de non tollendo cuiquam per quamcunque gratiam, seu concessionem, ac declarationem ius quæsitum, aduersus eas locum sibi vendicare non posse, nec debere. Sícque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum dicti Palatij Apostolici Auditores, in quauis causa, & instantia, etiam per appellationem pendente iudicari, & diffiniri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, ac irritum & inane quidquid secus super his à quoquam, quouis auctoritate scienter, vel ignoranter cōtigerit attētari.

Cæterùm vt declaratio, statutum, diffinitio, inhibitio, aliáque omnia, & singula præmissa inuiolabiliter obseruentur, vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis Ecclesiarum Prælatis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in Spiritualibus generalibus vbilibet constitutis, per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, vt has litteras nostras, & in eis contenta quæcumque inuiolabiliter obseruent, ipsique duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum, vel aliquorum ex eis fuerint requisiti, eis efficaci præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos huiusmodi litteris nostris, & in eis contentis, quibuscumque pacificè frui, & gaudere, non permittētes à Religiosis quorūcunque aliorum Ordinum Mendicantium, vel quibuslibet aliis quacunque auctoritate fungentibus, super præeminentia, & aliis antedictis contra earundē Nostrarum tenorē, quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut impediri, contradictores, & rebelles quoscunque, status, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis cuiusuis existentes per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias arbitrio eorum moderandas, quacumque appellatione postposita compescendo. Et nihilominus eos, qui sententiam excommunicationis antedictam, censuras, & alias pœnas per eos, aut aliquem eorum pro tempore latas incurrerint, legitimis super his habendis seruatis processibus, illas incidisse declarent, nec non aggrauare; etiam iteratis vicibus curent, inuocato ad id, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non obstantibus præmissis, & tam huiusmodi Nostra de non tollendo cuiquam ius quæsitum, & aliis Apostolicis, quàm in quibusuis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis, specialibus

bus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, demorúmque, Ordinum, & locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, fundationibus, statutis, vsibus, naturis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Fratribus Mendicantib, aliorum Ordinum, quorumuis eorúmque Ecclesiis, Capellis, domibus, & locis, & Superioribus in specie, vel in genere tam per fel. rec. Sixtum Papam IV. quàm alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam Bulla Aurea, Mare magnum nuncupata, contentis, ac per Nos motu proprio, consistorialiter etiam per modū legis, & statuti perpetui, iteratis vicibus cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis concessa pro tempore in contrarium forsan reuocantibus, etiam si eis expresse caueretur, quod nisi per trinas distinctas litteras cum temporis interuallo comperenti, ternis distinctis vicibus, illis quos concernunt intimandas, derogatum esse non censeatur, aut alia forma in id seruanda fit, concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, illorum omnium, & singulorum tenores vim, & effectum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, formáque in eis tradita, obseruata insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse latissimè derogamus, & cæteris contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, & de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus mentionem. Et quoniam difficile esset præsentes litteras ad singula quæcumque loca deferri, Volumus & eadem Apostolica auctoritate etiam decernimus, quòd illarum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, sigilloque alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & extra, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus originalibus si exhiberentur, vel ostenderentur.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 27. Augusti 1568. Pōtificatus nostri anno 3.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

55 INter cætera cordis nostri desiderabilia, id intensis exoptamus affectibus, vt controuersiarum, ac litium materia inter personas Ecclesiasticas è medio tollatur. Sanè Nobis nuper innotuit quòd in Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, ac tota demum Prouincia Aragoniæ Ordinis Fratrum Prædicatorū, & præsertim in Ciuitate Oriolen. & Oppido, ciuitate nuncupata Alicante, ac loco de Castello della Plana prædicti Regni Valentiæ, nonnullæ lites, causæ, quæstiones, & controuersiæ inter prædictos Fratres ex vna, & alios Mendicantes, siue Regulares quoscumque super præcedentia, ac ritu incedendi in Actibus, & processionibus tam publicis, quàm priuatis, occasione seu intuitu quarundam litterarum felic. rec. Gregorij XIII. prædecessoris nostri in forma Breuis, sub die 15. Iulij 1583. quæ incipiunt *Exposcit.* consectarum, partibus ex altera, motæ sunt, & moueri, seu oriri facilè possunt. Nos considerantes, lites, causas, & controuersias huiusmodi, præsertim inter Religiosas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu Domino Deo nostro persoluere profitentur, non modicam infundere labem, populóque scandalum generare, ac in hac Vrbe nostra omnium capite, & vnde in omnia regimen seruari consueuit, eum ritum, & Ordinem seruari, quòd in actibus, & processionibus, tam publicis, quàm priuatis, post Canonicos, & Clericos seculares, & antiquos Ordines Monachales, Fratres Ordinis Prædicatorum huiusmodi primum, digniorem, & honorabiliorem locum obtinent, & cæteros alios Fratres Mendicantes, siue alios quoscumque Regulares præcedunt, atque de antiquitate, & præeminentia cuiuslibet Ordinis Fratrum Mendicantium, & aliorum Regularium, quorumcumque plenam, & indubitatam notitiam habentes, ac eorum honoris, & iurium conseruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, & scandala huiusmodi remouere paterno affectu cupientes, ac statum litium, & merita causarum huiusmodi, nomináque, & cognomina Iudicum, & collitigantium, & eorum iura, & prætentiones, nec non tenorem litterarum dicti Gregorij prædecessoris, perinde, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, super statu Regularium deputatorum consilio, & Nobis attributæ potestatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, lites, & causas quascumque tam motas, quàm mouendas, seu quæstionum, & controuersiarum materias omnes in quibuscumque instantiis, coram quibuscumque Iudicibus indecisas pendentes, ad Nos barum serie aduocamus, & penitus extinguimus, & aliis Mendicantibus siue quibuscumque aliis Regularibus, super his perpetuum silentium imponimus. Volumus, & decernimus, in prædictis Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, & tota demum Prouincia Aragoniæ, Ordinis Fratrum Prædicatorum, & præsertim in Ciuitate Oriolen. & Oppido ciuitate nuncupata Alicante, & loco de Castello della Plana, huiusmodi, eum ritum & ordinem inter Fratres S. Dominici prædictos, ac alios Mendicantes, siue alios Regulares quoscumque cuiusvis Ordinis, vel Religionis existentes seruari debere, qui in hac Vrbe nostra omnium capite seruatur. Videlicet, quòd in omnibus actibus, & processionibus, tam publicis, quàm priuatis, post Canonicos, & Clericos seculares, & antiquos Ordines Monachales, si qui incesserint, dicti Fratres Ordinis Prædicatorum primum, digniorem, & honorabiliorē locum obtineaut, ita vt dicti Fratres S. Dominici, immediatè post modò dictos subsequantur, post quos omnes alij Regulares, tam Mendicantes, quàm non mendicantes, cuiuscumque Ordinis, vel Religionis existant, incedent, & subsequentur, etiam si Ecclesiæ, Capellæ, Conuentus, domus, & loca Regularia dictorum Fratrum Prædicatorū in locis prædictis, primò instituta, & fundata non fuerint, prout nos id de facto obseruari volumus, & præcipimus.

Districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris latæ sententiæ eo ipso per contrafacientes incurrendæ pœna, omnibus, & singulis quorumcumque aliorū Ordinum pro tempore Religiosis, siue Regularibus, inhibentes, ne de cætero præmissorum occasione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiusmodi, illiúsque Fratres pro tempore existentes, molestare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præsumant.

Sicque per quoscumque Iudices, & commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, ac definiri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuersis & singulis Venerab. Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis, quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel eorum quilibet, per se, vel alium, seu alios, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum fuerint requisiti, eis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia obseruari, iuxta præsentium continentiam, & tenoré: contradictores quoslibet, ac rebelles, & præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, innodando etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus litteris dicti Gregorij, prædecessoris, aliísque præmissis, nec non quibusvis cóstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Cóuentuum, Domorum, locorum, & Ordinum Mendicantium, siue aliorum quorumcumque Regularū huiusmodi, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Mendicantibus Fratribus, siue aliis Regularibus quibuscumque & illorum Superioribus, per quoscumque Romanos Pontifices prænuncupata contentis, ac Motu simili consistorialiter etiam, per modum legis, & statuti perpetui, etiam iteratis vicibus, cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, pro tempore in contrarium forsan reuocantibus, etiam si in eis caueatur expresse, quòd nisi per trinas distinctas literas, cum temporis interuallo competenti, ternis distinctis vicibus, illis quos concernunt, intimandas derogatum esset, aut censeatur, concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de eis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idē importantes, mentio, seu quæuis illa expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè latissimè derogamus. Contrariis quibuscumque aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, ac dicta auctoritate decernimus, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 25. Septembr. 1592. Pontificatus nostri anno 5.

Minores Obseruantes Reformati cum controuersiam paterentur circa præcedentiam, quasi nuper asciti in Ciuitate, cùm tamen ingressi sint, & habitent in Monasteriis Familiæ, Sacra Rituum Congr. referente Illustrissimo Cardinale Millino, mandauit illis dari omnino præcedentiam, sub die decimaseptima Iulij 1627. Tenor huius Decreti hic inseritur.

DECRETVM.

S. Congregationis Rituum, de Præcedentia Fratrum Strictioris Obseruantiæ Reformatorum nuncupatorum, qui nuper ingressi sunt Conuentus Fratrum Obser. de Familia.

In nomine sanctiss. & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

NOuerint vniuersi, & singuli hoc præsens publicum transumpti Instrumentum visuri, lecturi pariter, & audituri, quòd nos Gregorius Narus Protonotarius Apostolicus, vtriusque signaturæ Sanctiss. D. N. Papæ Referendarius, necnon Curiæ Causarū Cameræ Apostolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque, & Censurarum tam in eadem Romana Curia, quàm extra eam Causarum, ac litterarum Apostolicarum quarumcumque vniuersalis, & merus executor, ab eodem Sanctiss. specialiter deputatus, Vidimus, legimus, habuimus, & diligenter inspeximus Decretum Sacræ Rituum Cōgregationis sub die 17. Iulij 1627. emanatum per Illustr. & Reuerendiss. D. Cardinalem Detum dictæ Sacræ Congregationis Præfectum, eiúsque sigillo munitum, & pariter per Illustriss. & Reuerendiss. D. Iulium Benignum Archiepiscopum Thessalonicen. eiusdem Sacræ Congregationis Secretarium, tenoris sequentis, videlicet. [Procurator Generalis Minorum Obseruantium Reformatorum narrans Fratres Obseruantes Reformatos pati controuersiam circa præcedentiam, quasi nuper ascitos in Ciuitate, cùm tamen ingressi sint, & habitent in Monasteriis familiæ, ideò supplicauit prouideri, & Sacra Rituum Congregatio, referente Illustr. Card. Millino, mandauit dari omnino præcedentiam dictis Reformatis. Die 17. Iulij 1627. Ioānes Baptista Cardinalis Detus. r. *Thessalonicensis Secretarius*, Loco † sigilli.] Quod quidem Decretum, quia verum, non falsum, non vitiatum, non abolitum, non suspectum, sed omni prorsus vitio, & suspicione carere reperimus, ideò ad instantiam, & requisitionem admodum R. P. Fratris Massei à Taurino Procuratoris generalis Ordinis S. Francisci strictioris Obseruantiæ Reformatorum nuncupatorū, per Notarium nostrum publicum infrascriptum transumi, & exemplificari, ac in hanc publicā, & authenticam transumpti formam redigi mandauimus, & fecimus. Volentes, & auctoritate Curiæ nostræ decernentes, quòd huic nostro publico, & authentico transumpto, cū decreto originali auscultato, & collationato, de cætero in antea talis, & tanta in iudicio, & extra vbique locorū fides adhibeatur, qualis, & quanta adhiberetur, si decretū ipsum originale in medium exhibitum, & ostensum foret. Super quibus omnibus, & singulis præmissis, tanquā ritè, rectè, legitimè gestis, & factis, nostrá, nostríque officij auctoritatem pariter, & decretū interponendum fore, & esse duximus, prout interposuimus, & interponimus per præsētes. In quorū omniū, singulorū fidē has præsētes fieri, ac per Nos, & infrascriptū Curiæ nostræ Notariū subscribi sigillique nostri soliti, quo in talibus vtimur, iussimus, & fecimus appensione muniri. Datū Romæ ex ædibus nostris, anno

anno ab eiuſdem Domini Natiuitate 1617. indictione 10. die verò a præſentis menſis Septembr. Pontific. autem Sanctiſſim. in Chriſto Patris & Domini noſtri D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. anno quinto.

Cam. Meltius Locumtenens.

Loco † ſigilli appenſi.

Dominicus Fonthia Curia Cauſarum Camera Apoſtolica Not.

Aliud pro eiſdem.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Rituum, de præcedentia ſemper danda Fratribus ſtrictioris Obſeruantiæ Reformatis nuncupatis, tam præſentibus, quàm abſentibus Fratribus Obſeruantibus eiuſdem Ordinis vbique ſeruandum.

Ab adm. R.P. Zacharia à Leuco Procuratore Generali prædictorum Reformatorum procuratum, & obtentum.

CVſtos Minorum Obſeruantium Reformatorum Salernitanæ Ciuitatis conqueſtus eſt de Regularib. aliorum Ordinum in dicta Ciuitate exiſtentib. quòd recuſent dare præcedentiam in publicis proceſſionib. & funeralib. Fratrib. Reformatis ſui Ordinis, quotieſcunque dicti Reformati non incedunt cum familia Minorum Obſeruantium; Quod cùm ſit contra Bullam Clement. VIII. incip. *Ex iniuncto nobis*, ſub die 7. Septemb. 1602. ſupplicauit prouideri: Et S. Rituum Congreg. reſpondit, Præcedentiam ſemper dandam eſſe Fratrib. ſupradictis Reformatis, ſiue ſoli, de per ſe, & ſub propria Cruce, ſine cum Familia, & ſub Cruce Minorum Obſeruantium proceſſionaliter, ſiue in funeribus incedant, & ita vbique ſeruari mandauit. die 10. Decembr. 1629.

Io. Baptiſta Card. Detus.

Locus † ſigilli.

Tegr. Tegrimius Congr. Secr.

Monachi Congregationis Cæleſtinorum præcedunt Monachos Oliuetanos; quia Cæleſtini ſunt antiquiores origine, & confirmatione Oliuetanis, & fuit reſolutum *in Salernitana Præcedentia* 14. *Martij* 1622. *coram Cardin. Caualer. quæ in fin. operis eſt decíſ.* 109.

8 Orta fuit controuerſia inter Regulares Congr. Syluestrinorū ex vna, & omnes Regulares Mendicātes ex altera, in Diœceſi Nucerina ſuper præcedentia in proceſſionibus, pro qua ſacra Cōgregatio Epiſcopotū ſub die 24. Ian. 1617. decreuit Syluestrinos tanquam poſtremos in dicta Diœceſi commorantes, aut à quæſtuatione impoſterum abſtinere, aut in proceſſionibus vltimum locum iuxta diſpoſitionem ſupradictæ Bullæ Gregorij XIII. obtinere debere; & die 19. Maij eiuſdem anni, eo quia, ſe à quæſtuando abſtinuiſſe, prædictæ S. Congregationi expoſuerunt, eadem S. Congregatio ad omnem controuerſiam tollendam, cenſuit, Syluestrinis Monachis dandam eſſe præcedentiam.

S. Congregatio Rituum ad auferendam ſimiliter aliam altercationem, quæ inter Fratres Capuccinos exorta erat, cenſuit, quod Fratres Capuccini debeant tribuere præcedentiam in proceſſionibus iis Regularibus, qui ſub propria Cruce, & in proprio loco incedunt, antequam ipſi propriam Crucem deferant ſub die 23. Martij 1619. Quæ declarationes afferuntur à Barboſ. *lib.* 1. *de iure Eccl. c.* 43. *n.* 185. & 188. vbi ſimiliter *n.* 189. aſſerit, eandem S. Rituum Congregat. eod. anno, & ead. die cenſuiſſe, Fratres Mendicantes ſemper, & vbique tribuere debere præcedentiā Monachis.

Eadem S. Congregat. teſte eod. Barboſ. *loc. cit. n.* 190. ſub die 14. Februarij 1615. decreuit, quod Fratres S. Franciſci de Obſeruantia non præcedant Fratribus tertij Ordinis, ſi iſti in loco conuenerint prius Monaſterium, & locum obtinuerunt. Qua ratione eadem S. Rituum Congregatio ſub die 15. Iulij 1616. decreuit, quod Fratres Ieſuati præcedant Fratribus Ordinis Minorum de Obſeruantia S. Franciſci, cùm Monaſterium vbi controuerſia orta erat, eſſet Fratrum Ieſuatorum in Monte Nigro Liburni Diœceſis Piſanæ.

Vnde quando in vna Ciuitate, vel loco ſunt plura Monaſteria eiuſdem Ordinis diuerſis temporibus fundata; eadem S. Rituum Congregatio declarauit, quod Fratres Minores Obſeruantiæ iuxta ſupradictā Bullā Gregorij XIII. præcedentiam dare debere illi Ordini qui prius in loco tali Monaſterium habuit, & non tantùm illi Monaſterio ita vt per fundationem primi Monaſterij in illo loco acquiratur anterioritas eiuſdem cuilibet alij poſteriùs fundato eiuſdem Ordinis, idem quoque ſeruandum eſſe, quando præcedentia competit ex quaſi poſſeſſione, & iure præcedendi in terminis dictæ conſtitutionis, & quando concurrunt ad proceſſiones tam publicas, quàm priuatas, omnes eiuſdem Ordinis Fratres, non diuiſim, ſed vnitè debere præcedere, itaut poſt Crucem Fratres ſtrictioris Obſeruantiæ, immediatè incedant Diſcalceati, & Recollecti, vel Reformati, & poſt illos Fratres de Obſeruantia, ſi iuxta Regularia ſtatuta Ordinis vel ex quaſi poſſeſſione, & iure præcedendi habeant præcedentiam, alioquin in præcedentia ſeruetur etiam inter eiuſdem Ordinis Fratres anterioritas fundationis Monaſterij, & ita eadem S. Congregatio ſeruari mandauit die 3. Iunij 1617. eodem Barboſa *loc cit. num.* 192.

Et *num.* 194. idem Barboſa affirmat, quod die 26. Nouembr. 1593. habita fuit Congregatio ſacrorum Rituum in qua propoſita cauſa præcedentiæ inter Patres Procuratores Generales Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Fratrum Conuentualium Ordinis S. Franciſci, auditis partibus, viſíſque, & examinatis iuribus per vtráſque exhibitis, Cōgregatio cenſuit, Fratres Minores Obſeruātes ſuum Procuratorē Generalē legitimè hactenus habuiſſe, haberéque potuiſſe, & ex ſidibus, quas ipſi exhibuerunt, conſtare, dictum eorum Procuratorē Generalē in Capella Pontificia ante Procuratorē Generalē Minorū Obſeruantię in hac quaſi-poſſeſſione ſedendi manutenēdum eſſe, ſi ita Sanctiſſ. placuerit. A. Card. Geſualdus. Viſo memoriali pro Procuratore Generali Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſeruantia S.D.N. porrecto, & à Sanctitate ſua Congregationi ſacrorum Rituū tranſmiſſo ſuper præcedentia eidem Procuratori in Capella Sanctiſſ. ante Procuratorem generalem eiuſdem Ordinis Conuentualium competenti, ac decreto aliàs ſub die 25. Nou. 1593. ad eiuſdem Procuratoris de Obſeruantia fauorē facto, Congregatio die 21. Ianuat. 1602. ſtetit in deciſis, factáque eidem Sanctiſſ. D.N. iuxta eiuſdem Sanctiſſ. reſcriptum de præmiſſis relatione, Sanctitas ſua dicta decreta approbauit, & ab iis, ad quos ſpectat obſeruari mandauit. Quo autē ad ſigillū Miniſtri Generalis de Obſeruātiā cū inſcriptione Miniſtri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum, emanauit ab eadem S. Congregatione quoddam Decretum, in his verbis:

Cùm Procurator Generalis Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci ſex abhinc annis ægrè ferret,

ferret, Ministrum Generalem de Obseruantia in præteritum vsum fuisse, & in præsentiarum vti titulo, & sigillo cum inscriptione Ministri Generalis, totius Ordinis Fratrum Minorum, tecursum habuit ad Sanctiss. supplicans, mandari reformari huiusmodi titulum, tanquam non legitimè dicto Ministro Generali de Obseruantia competentem, & supplicatione per Sanctiss. ad hanc S. Congregationem Rituum remissa, eadem S. Congregatio discussionem huius negotij ad referendum, vsque de anno 1625. commisit Eminentiss. & Reuerendiss. D. Card. Muto, coram quo firmato dubio de consensu ambarum partium; An titulus Ministri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum, quo insigniur Minister Generalis Obseruantium, sit reformandus, vtraque parte sæpè sæpiùs in facto, & in iure desuper informante, & audita ad relationem eiusdem Eminentiss. Card. Muti causa acerrimè in plena Congregatione discussa, sacra Rituum Congregatio respondit, nihil innouandum, & Ministrum Generalem de Obseruantia legitimè vsum fuisse, & vti posse titulo, & sigillo cum inscriptione Ministri General. totius Ord. Fratrum Minorum, & ita seruari mandauit die 22. Mart. 1631. C. Episc. Portuen. Card. Pius.

15 Quibus positis sciendum est, controuersias omnes de præcedentia inter Regulares etiam exemptos in processionibus & aliis similibus locis, & causis exortas, Episcopum amota appellatione componere debere ex Concil. Trid. *sess....cap.* 13. Piasec. *in prax. Episc. part.* 2 *cap.* 3. *n.* 47. Zerol. *in praxi Episc. verb. Processiones*, Campanil. *in diuers. iur. c.* 12. *& c.* 13. *n* 120. vbi addit, breui manu, summariè, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij, Episcopum præcedere debere, proot decisum refetunt ipse Campanil. *loc. cit.* Armend. §. 31. *num.* 10. Seraph. *decis.* 335. 663. Aloysius Rice. *in collect. decis. part.* 4. *collect.* 1069. in materia enim præcedentiarum, ius defert consuetudini, ex Bald. *in c. cum olim de consuet.* Felin. *in c. statuimus de maior. & obed.* Dec. *in l. cum quid n.* 39. Menoch. *cons. c.* 51. *n.* 49. Molfes. *ad consuet. Neapol p.* 1. *c.* 5. Caualer. *decis.* 649. *n.* 1. & alij.

16 Verum Monachi Religionis origine, & confirmatione posterioris, si collegialiter viuant, præcedunt Monachis Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatis, & nullum Collegium constituentibus, etiam quòd antea in locum fuerint ingressi; Gloss. *in cap. statutum in verb. collect. de elect. in* 6. Innoc. *in cap cum dilectus, num.* 5. *de elect.* Abb. *in cap. cum non liceat, n.* 2. *de præscript.* Cassan. *in Catal. glor. mund p.* 4. *cons.* 32. Dec. *cons.* 160. *in fin. vers. quia ad hoc respondetur*, & fuit resolutum *in S Agatha Gothorum præcedentiæ* 13. *May* 1622. *coram Card. Caualerio & in eadem causa coram Buratto* 29. *May* 1624. & latiùs *coram R. P. D. Motmanno* 29. *Ianuarij* 1629. *quæ in fin. operis, sunt decis.* 110. 111. *&* 112.

QVÆSITVM IX.

Abbas secularis exemptus, obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas secularis exemptus potest habere assistentiam cum Episcopo, quando Missis, & Vesperis in vna Ecclesia interest.*

2 *Episcopus in Sede Pontificia sedere debet in cornu Euangelij.*

Hanc quæstionem iam pridē decidit Sacra Rituū Congregatio, *in vna Alexandrina S. Petri de Broglio, sub die* 7. *Febr.* 1604. Nam cùm interrogaretur primò, an Abbas secularis Collegiatæ Ecclesiæ S. Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectus, habens vsum Mitræ, & Baculi, & solitus statutis diebus sedere more Episcopi cū suis Canonicis assistentibus, in quos habeat Iurisdictionem Episcopalem, possit habere dictam assistentiā quando Episcopos loci Ordinarius in dicta Ecclesia exempta, Missis, aut Vesperis solemnibus intereſt. 1

Secundò, an cum eo Episcopus assumere debeat Canonicos suæ Cathedralis assistentes, & eorundem circulos habere ad *Gloria in excelsis*, & ad *Credo.*

Tertiò, quid sit agendum iuxta Sedem Episcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorū vtriusque Capituli, quando contingit Episcopum cum suo Capitulo processionaliter accedere ad d. Ecclesiam exemptā, & quo ordine sint thurificandi; quid de confessione facienda ab Episcopo cum Sacerdote, de incenso imponendo, & benedicendo, & de benedictione solemni in fine Missæ, seu Vesperarum ab altero ipsorum danda.

Respondit ad primum negatiuè; ad secundùm affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Episcopum in Sede Pontificia ornata in cornu Euangelij sedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus post alium ab illa parte, vsque in finem. In opposita parte quatuor, vel quinque brachiis inferiori sedere Abbatem in simplici sede, absque ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vsque in finem ab illa parte, in reliquis Episcopum debere facere suas functiones, & Abbatem cessare. Deinde tres thurificationes dari Episcopo, duas Canonicis Cathedralis, vsque in finem, deinde duas Abbati, & vnam suis Canonicis. 2

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

GLOSSA I. Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina.
II. Castum.
III. Sobrium.
IV. Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.
V. Diligat fratres.
VI. In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.
VII. Non sit turbulentus.
VIII. Non sit anxius.

IX. Non

IX. Non sit nimius, & obstinatus.
X. Non sit Zelotypus.
XI. Non sit nimis suspiciosus.
XII. In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus.
XIII. De quibusdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis, necessariis.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum præditi esse debent.

Verba Sanctissimi Patriarchæ Benedicti; Abbatibus cæterisque Prælatis scitu necessaria.

QVALEM deceat esse Abbatem, & Prælatum in suo munere constitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali tegimini rectè satisfacere possit, docet D. Benedictus pluribus *suæ Regulæ* locis, præcipuè c.64 vbi postquam constituit modum, quo nouus Abbas in Monasterio ordinandus esset, sic ait.

Ordinatus autem Abbas cogitet semper, quale onus susceperit, & cui redditurus est rationem villicationis suæ, sciatque, sibi oportere prodesse magis, quam præesse. Oportet ergo, eum esse doctum lege diuina, vt sciat vnde proferat noua, & vetera: Castum, Sobrium, Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio, vt idem ipse consequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis; ne dum nimis cupit eradere aruginem, frangatur vas: suáque fragilitate semper suspectus sit, memineritque calamum quassatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; sed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit cuique expedire, sicut iam diximus: & studeat plùs amari quam timeri; non sit turbulentus, & anxius; non sit nimius, & obstinatus; non sit zelotypus, & nimis suspiciosus; quia nunquam requiescet; in ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundum Deum, siue secundum seculum sint opera quæ iniungit, discernat, & temperet, cogitans discretionem S. Iacobi dicentis: si greges meos plùs in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die. Hæc ergo, aliaque testimonia discretionis matris virtutum, sumens; sic omnia temperet, & vt fortes sint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè vt præsentem Regulam in omnibus conseruet: vt dum benè ministrauerit, audiat à Domino. quod seruus bonus, qui erogauit triticum conseruis suis tempore suo; Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequam autem singula percurramus; in primis sciat Abbas, se Christi vices in Monasterio agere, id, quod idem S. Pater *Reg c.2 part.1.* ait, scilicet, *Abbas Christi vices agere in Monasterio creditur, quando ipsius vtatur prænomine; dicente Apostolo: Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd Abbas Christi vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in sua administratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atque eius ouibus verbo, & exemplo proficere dicat; & ne tanto munere indignus censeatur, nihil extra præceptum Domini docere, constituere aut præcipere debet; sed iussio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur, sic docente D. P. Benedicto *d. c.2. part.1.* ne ea, quæ contra Domini legem sunt præcipienti, Religiosæ professionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & sic totum spirituale sui Monasterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à S. Patriarcha Benedicto propositas deueniamus.

GLOSSA I.

Oportet Abbatem esse doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1 *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam.*
2 *Magna est temeritas pastores imperitos assumere.*
3 *Literis carens sacris non potest esse aptus officiis.*

IPsemet S Benedictus pluribus locis suæ Regulæ hanc præcipit qualitatem in Abbate, & primò *in d. c. 2.* dicens. *Sed missio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur: memor sit semper Abbas, quia doctrinæ suæ, vel discipulorum obedientiæ vtrarúmque rerum in tremendo Iudicio Dei facienda erit discussio,* & paulò infrà subdit; *ergo cùm aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis.*

Hæc eadem qualitas insinuatur à Concilio Tridentino *sess. 24. de reformat. cap. 12.* his verbis: *doctrina ad suum munus necessaria, ac morum integritate commendetur.* Quæ verba cùm ad animarum curam exercentes directa sint, vtique Abbatibus, & Prælatis, de quibus loquimur optimè conuenient.

Idem habetur in Concil. Lateranen. *cap. 9.* & ex Nauar. *in manual. cap. 25.* & ex S. Thom. 2. 2. q. 1 *art. 6.* dum ait. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, &* 1
erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam, & ex Innocentio III. in Concilio Generali: *Graue nimis est, & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragantur, non iudicium rationis, sed carnalitatis affectum sequentes:* habetur *in cap. graue nimis ext. de prabend.* Vnde D. Gregorius *in Pastorali part. 1.* inquit, *magnam esse temeritatem pastores imperitos assu-* 2
mere, eo, quod est ars artium regimen animarum, & in cap. illiteratos 36. distinct. ex Epistola Gelasij Papæ, constitutum legitur, quòd literis carens sacris 3
non potest esse aptus officiis, nimirum Ecclesiasticis præfecturis: quod idem constitutum legitur à Zozimo Papa *in cap. seq. ead. dist.* videantur nonnulla, quæ Gratianus ibi ad hoc propositum cumulat, eáque valde notatu digna.

GLOSSA II.

Castum.

SVMMARIVM.

1 *Castitatis dignitas tanta est, vt, ea ablata, omne virtutum ædificium dissoluatur.*
2 *Impudicitia quæ mala pariat.*
3 *Castitas, & scientia sorores sunt.*

Cum

CVm Christi Minister sit Abbas, & S. August. *serm.249.de tempore*, dicat; *omnibus castitas per necessaria est, sed maximè Ministris Christi Altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio, & assidua salutis prædicatio; tales enim decet Dominum habere Ministros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, sed potiùs continentia castitatis splendeant, & totius ho-* 1 *nestis fulgeant in populo exemplis.* Illi quidem castitas necessaria erit, cuius dignitas tanta est, vt ea ablata, omne virtutum ædificium dissoluatur, quòd significauit S. Hieronym. *lib.1.cont. Iouin. cap.30.* dicens. *Pudicitiam in primis*, vox est, *non esse remittendam, qua amissa virtus ruit.* & S. Ambros. *de Cain. & Abel. cap.5.* sub aliis verbis eamdem ferè proferens sententiam, ait. *Sanus criminum stimulatus libido est, quæ nunquam quietum manere patitur, ac securum, nocte feruet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, nullus peccandi modus, & inexplebilis scelerum sitis, nisi morte amantis extingui non potest.* Et S. Gregor. *lib.31. mor. l. cap.31.* loquens de impudicitia ca-
2 stitati contraria, ait. *De impudicitia cæcitas mentis, inconsideratio, inconstantia, præcipitatio, amor sui, odium Dei, affectus præsentis seculi, timor autem, vel desperatio futuri generantur.* Meritò autem à B. Patre nostro post scientiam, castitatis virtus Abbati proponitur colenda; quia castitas, & scientia sorores sunt, vt ex
3 Gregorio Nazianzeno annotauit Ruffinus *in Apologia.* Id quod sacri & prophani scriptores dixerunt: Nam D. Hieron. *d. lib.1 cont. Iouin.* ait, quòd Deus Sibyllas Gentilium prophetiæ dono decorauit, eo quia virginitate claruerunt; & Theophylact. *prolog. in Ioan.* ait, *Ioannes mundo corde, vtque virgo erat vnde amplius notitia Dei donum ei concreditum est, ac mysteriis, plerisque incognitis ipse dedicatus est.* Et antiqui Poëtæ finxerunt, Dianam, quæ castitatis Dea ab iis dicebatur, fuisse sororem Apollinis, cui sapientia ab ipsis tribuitur. Castitatem igitur præcipuè colat Abbas, vt Christi vices corpore castus, & mente, rectè gerere valeat.

GLOSSA III.

Sobrium.

SVMMARIVM.

1 *Dei Ministris nefas est, comessationibus; & vinolentiis deditos esse.*

2 *Ieiunium, & sobrietas quos effectus pariat.*

1 ABbas sobrius sit, neque multùm exquisitis delectetur epulis: nefas enim est Ministris Dei, comessationibus, & vinolentiis deditos esse: imò sæpiùs sibi contemplandam proponant sententiam Saluatoris dicentis; *Attendite, ne grauentur corda vestra crapula, & ebrietate*; moderatè omnem cibum & necessario sumptu sumant, vt iuxta Apost. sobrij sint, & parati ad Domini seruitium; aliàs si esca ventri, & venter escæ deseruiat, Deus profectò vtrumque destruet. Conuiuia etiam à Sanctis Patribus prohibentur Ecclesiæ Prælatis, ac Ministris à S. Hieron. *Epist. 2 ad Nepotian. de vita Clericor. cap.23. Conuiuia tibi vitanda sunt* à S. Ambros. *lib.1. offic. cap.20. Conuenire Ecclesiasticis, & maximè officiorum Ministris, arbitror, declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipsi hospitales sint peregrinantibus, vel vt ea cautione nullus sit opprobriis locus; conuiuia quippe extraneorum occupationes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditatem, subrepunt etiam fabulæ frequenter de seculo, ac voluptatibus claudere aures non potes, prohibere putatur superbia: subrepunt etiam præter voluntatem pocula.* Hinc S. Possidonius *in vita S. Augustin.* refert eum in patria sua petitum ad conuiuia nunquam ire voluisse, ne per frequentiam in patriæ conuiuiis constitutus, temperantiæ amitteretur modus. Sancti quoque Patres vno ferè ore (vt ita dicam) ob temperantiam, & sobrietatem ieiunium corpori, animæque pariter salutare esse, pronunciarunt. Qui velit id videat apud Sanctum Athanasium *lib. de virginitate*, testantem. *Vide, quid faciat ieiu-* 2 *nium? morbos sanat, distillationes exsiccat, dæmones fugat, malásque cogitationes expellit, & mentem nitidiorem reddit, & cor purgatius, & corpus salubrius, & ad thronum Dei hominem sistit.* Sit igitur moderatis epulis contentus Abbas, vt Eutychius Papa, Concil. Carthag. *cap.15.* admonet, vt aliorum incontinentiam valeat augere, & Sanctus Clemens Papa *in Apostolic. Constitution. lib 8. cap 50.* ait. *Cum sitis Presbyteri, & Diaconi Christi, sobrij esse debetis, & priuatim, & cum aliis, vt possitis intemperantes coercere. Liberator enim noster Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech, idcircò conuiuia adiit, vt verbo, & exemplo alios temperantiam doceret, non vt seipsum pasceret, qui, vt modestiam victus præscriberet, & ipse continuis quadraginta diebus nihil gustauit*; legant Abbates, Concilium Carthaginen. IV. & Concilium Tridentinum *cap.1 sess.25. de reformatio.* videbúntque qualem Episcopus, & Prælatus mensam habere, ac quali victu contentus esse debeat.

GLOSSA IV.

Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Misericordiam præ oculis Abbas habere debet.*

2 *Misericordia tunc est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur, & è conuerso.*

3 *Lenitas cum seueritate simul amplectenda Abbati à D. Gregorio suadetur.*

4 *Arca veteris Testamenti quid significet.*

SAnctus Patriarcha Benedictus huius qualitatis in 1 Abbate desideratæ hic apertè meminit. At cùm de duris corde, & simplicioribus loqueretur, quęnam fuit eiusdem intentio, nisi misericordiam ante Abbatis oculos statuendi? id, quod etiam apertè docetur à D. Greg. *lib.20. moral. c.6. Misericordia multum destituitur, si vna, scilicet iustitia, sine alia teneatur; quia circa subditos debet reperiri in Rectoribus misericordia iustè consulens, & piè sæuiens disciplina.* Et Sanctus Ioannes Chrysost. *in homil.5. Matth.* idem ferè insinuare videtur Superioribus, & Prælatis. *Misericordia tunc est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur; si autem contempta iustitia, misericordia obseruetur, ipsa misericordia non est misericordia, sed fatuitas. Iustitia enim, sine misericordia, non est iustitia, sed crudelitas, sicut misericordia sine iustitia non est misericordia, sed fatuitas.* Has duas sorores adinuicem connexas amplectenti Abbati dicit S. Gre- 3 gorius *3. moral. Miscendam enim lenitatem cum seueritate, vt quoddam componat temperamentum ex vtraque, vt neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia benignitate soluantur. & hoc illa Tabernaculi Arca significat, in qua cum Tabulis Virga simul, &* 4 *Manna erat.*

GLOSSA V.

GLOSSA V.

Diligat fratres.

SVMMARIVM.

1 *Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur.*
2 *Charitas alia erga Deum, alia erga proximum.*
3 *Charitas, non dominij potestas, Prælatum felicem reddit.*
4 *Murmurationes patienter Abbas sufferre debet.*
5 *Famam, & existimationem propriam tenentur Abbates defendere, & quomodo detractores punire debeant.* num. 6. *& quomodo peccent mortaliter nisi detractores corrigant,* num. 7. & 8.

1 PRæstantissima quoque charitatis virtus exquiritur in Abbate, cùm sit omnium virtutum maior, *harum autem maior est charitas,* ex Paulo Apostolo Sanctus Benedictus, dum *capite 2. suæ Regulæ*, ait. *Ergò æqualis sit omnibus ab eo charitas, vna præbeatur omnibus secundum merita, disciplina,*
2 Hanc qualitatem, Cardinalis Turrecremata, bifariam sumit super *dict. cap. 2.* prout, scilicèt, Deum respicit, & proximum, iuxta definitionem Diui Thomæ 2. 2. *quæst.* 23. in qua continentur hæc verba. *Per quam homo inclinatur ad diligendum Deum super omnia, & proximum propter Deum, sicut seipsum.* Erga Deum exerceat Abbas charitatem, & amorem, vt ex ingenti affectu, amore languens, dicat cum Sancto Augustino *lib de Cathecum. O anima mea insignita Dei imagine, redempta Dei sanguine, desponsata Fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis, dilige illum, à quo dilecta es, tantùm intende illi, qui intendit tibi, quære quærentem te, ama amatorem tuum, à quo amaris, cuius amore præuenta es, & qui est causa amoris tui.* Exerceat insuper charitatis virtutem erga proximom, fratres, filios, subditos & Monachos, ne illa sibi comminentur verba Ezech. Prophetæ *c. 34. Væ pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos; nonne greges pascuntur à pastoribus? ipsi verò contrarium faciebant; comedebant lac ouium, & eorum lanis operiebantur; quod crassum erat mactabant, & occidebant.* Hanc qualitatem ita necessariam existimat Sanctos Augustinus, qui agens de Prælatorum
3 regimine *cap. 25. Regulæ,* ait, *Ipse verò qui vobis præest, non se existimet potestate dominante, sed charitate feruente, felicem.*

4 Ex hac dilectione, & charitate hoc maximum præcipuè sequitur bonum, vt Abbas patienter ferat Monachorum suorum murmurationes, & detractiones, easque studiosè se ostendat ignorare, admonente Eccles. 28. *sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis,* & sic adimpletur Pauli præceptum 2. *Cor. 6. In omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei Ministros in multa patientia, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam.* Hinc Nicolaus Papa I. *Epist. ad Mich. Imper.* vt refert. Cresp. *in summa verbo Iniuria,* dicere solebat. *Et quidem nos iniurias nobis specialiter irrogatas, maximè pro iustitia laborantibus, & à iustitia impugnatoribus ingestas libenter ferimus: Discipuli enim sumus illius, de quo Apostolorum Princeps ait, qui cùm malediceret, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur.* Imò recordetur Abbas aliquando dum esset in minoribus, etiam alios conuitijs similibus se affecisse, & animam propriam, & conscientiam his Eccles. 7. verbis corroboret. *Sed & cunctis sermonibus qui dicuntur, ne accommodes cor tuum, ne fortè audias seruum tuum maledicentem tibi: scit enim conscientia tua quia, & tu crebro maledixisti aliis:* Cogitet Abbas in semetipso forsitan aliquando repetiri maiora crimina, quam illa, quæ per calumniam ei imputantur, & cum Stoico Epict. *in Enchirid. cap. 44.* hanc auream meditetur sententiam nimirum; *Si quis ad te deferat; ille de te maledicit, ne excusa, quæ dicuntur, sed responde, ignorat ille, & quæ mihi adsunt mala alia, alioquin non sola hæc diceret,* & tandem cum Seneca *lib. 3. de Ira capite 24.* dicamus, *Ignouerunt multi Hostibus: ego non ignoscam pigris, negligentibus, garrulis? Puerum ætas excuset, fœminam sexus; extraneum libertas, domesticũ familiaritas, Nunc primum offendit? cogitemus, quamdiu placuerit; Sepè & aliàs offendis? feramus, quod diu tulimus. Amicus est? fecit quod noluit; Inimicus est? fecit quod debuit. Prudentiori cedamus; stultiori remittamus.*

Ex his non inferant Abbates, & alij Prælati, me 5
subditos excusare in re graui eisdem detrahentes, ex qua detractione cùm malum oriatur exemplum, & Prælatorum fama erga subditos deperdatur, tenentur tunc Abbates debitis pœnis suam defendere existimationem, ne graue introducatur scandalum, & sub mortali propriam famam redimere obligentur. Ita S. Thom. 2. 2. *quæst. 73. artic. 4.* Valent. *tom. 3. disput. 5. quæst. 16.* Nauar. *lib. 2. de restit. cap. 4. n. 125.* Sotus *lib. 5. de iust. quæst. 10. artic. 2. sub assert. 1.* Ratio redimendi famam habetur ex S. Gregor. Papa *Hom. 9. in Ezech.* sub his verbis, *Hi quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent si possunt, detrahentium sibi verba compescere, vt eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant, & ita in prauis moribus remanentes bene viuere contemnant:* Idem elicitur *ex cap. non sunt audiendi* 11. *q. 3.* Studeant igitur Abbates bonam sibi famam retinere, & super omne huius vitæ bonum eandem redimere conentur, quia vt ait Bald. *in l. 1. Cod. de confessis num. 9. Bona fama est Thesaurus hominis inæstimabilis, & iucundus, & sicut lilium dat suauitatem odoris.* Vnde meritò Phileph. in Satyr. dicebat,

Omnia si perdas, famam seruare memento,
Qua semel amissa, postea nullus eris.

Sed potiùs ex his quæ dicta sunt inferant Abbates 6
iniuriam sibi ipsis illatam per detractionem, sub hac formalitate, quatenus Prælati sunt; punire astrictos esse dummodo detractio publica sit & Prælati existimentur viri prudentes, & probi, non zelo vindictæ, sed propter emendationem detrahentis, ad Dei maiorem gloriam, & honorem, & ad proximi ædificationem, Gloss *in c. si quis ab Episcopo 2. q. 7.* Aldred *de discipl. Relig. l. 2. c. 17. §. 2. n. 15.* Abb. *in c. dilectus n. 3. de pœnis,* Graff. *2. p decis. lib. 1. c. 4. n. 6.* de qua re fusiùs Tiraquell. *de pœn. temp. causa 51. n. 6.*

Inferant similiter Abbates, si aliqoem detrahentes 7
suis Monachis subditis audiant, & non resistant, peccare mortaliter ex S. Thom. 2. 2. *q. 73. art. 4.* Sot. *loc. cit. lib. 5. q. 10. art. 4.* Valent. *tom. 3. disp. 5. q. 17. part 4.* Nauar. *lib. 2. de restit c. 4. n. 337.* Malder. *2. 2. tract. 7. de iust. c. 1. dub. 15.* Naldus *verb. superior n. 18.* qui Doctores, forsitan hac D. Pauli monentur sententia ex *c. 1. Epist. ad Rom. Susurrones & detractores digni sunt morte, & non solùm, qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus,* & ex illa S. Bernard *in ... de consid. c. 33. Porrò detrahere aut detrahentem audire quid horum damnabilius sit non facile dixerim,* & ex S. Chrysost. *Hom. 3. ad Populum de detract col 7. tom. 5. Non solos autem maledicentes, sed & aliis detrahi audientes admoneo aures obstruere.*

Ratio huius sententiæ in hoc sita est; non obstans damno sui proximi ad quem tenetur ex officio suo

peccat contra charitatem, & iustitiam; At Abbas ex officio suo tenetur bona temporalia, & spiritualia suorum Monachorum curare, & seruare: ergo tenetur famam, quæ est maximum bonum suo subdito conseruare, & à detractoribus eam tedimere, ita docent omnes Doctores citati præter Sotum. Imò Molina *loc.cit.* affirmat Prælatum sub mortali teneri compellere detrahentem instante offenso subdito, vt ei famam restituat, cùm Abbas iustitiam ex officio, suis subditis ministrare compellatur, ex Penn. *in l. Nemine de suscept.*

8 Vnde sequitur quod Prælatus audiens Monachum suum detrahentem extraneo peccat mortaliter contra charitatem, & iustitiam nisi compellat Monachum detractorem restituere famam dicto extraneo, quòd si Monachus detractor id recuset, vel alio quouis detentus impedimento non restituat, tenetur Prælatus id præstare. Ita Nald. *in sum. verb. superior, n.* 18. Molin. *loc.cit. tom.4. disp.* 34 *n.*5. quod probatur ratione, quia Prælati tenentur ex officio, & iustitia obstare, ne proprij subditi aliis noceant, cùm illorum Dux, & Magister ac vt moderator sit constitutus.

Si dicas, excusationes, quæ subditos à mortali excusant, quando detractori non restituunt, an Prælatum excusent. Respondeo negatiuè ex S. Thom. 2.2. *q.*73. *art.*4. quia maiorem habet obligationem ratione sui officij, quàm habeat subditus qui ex timore vel verecundia, vel spe fructum operandi destitutus, detractoribus aliqoando non resistit, quæ in Prælato locum non habent Molin. *loc.cit.*

GLOSSA VI.

In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Correptionem Abbates, & alij Prælati cum prudentia facere debent.*
2 *Correptionis de moderatione.*
3 *Correptio facienda est, ne approbetur error, & opprimatur veritas.*
4 *Correptio fieri debet cum Charitate.*

1 IN correptione summopetè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, ne ex immoderata sequatur id, quod esse præcauendum admonet S. Pater *loco citato*, dicens, *In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, nedum nimis cupit eradere aruginem, frangatur vas: suâque fragilitate semper suspectus sit; memineritque calamum quassatum non conterendum:* vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potius incentiuum, quàm supplicium perhibeatur: sed vt eiusdem Sanctissimi Legislatoris *loc.cit.* verbis vtar, *cum charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tam difficili illud Bernard. *serm.* 8. *de mod. viuend.* ante oculos teneant Abates, & cæteri Prælati, *Castigatio debet esse moderata*; quia secundùm Ambrosium, *leniter castigatus exhibet reuerentiam castiganti; qui verò crudeliter castigatur, vel increpatur, nec increpationem suscipit, nec salutem. Blanda pietate sunt portandi, qui pro sua infirmitate non possunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè potest: cur sapientissimus Salomon in vasis Templi leonis, bouis, & Cherubin imagines depictas voluerit. Nisi vt Prælati Ecclesiæ (quorum imagines depictæ sunt in vase ornato omni lapide pretioso, qui est Christus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquando rigidè, vt leones; aliquando patienter, vt boues; aliquando sapienter (immo semper) vt Cherubin, corrigant Abbates, & Prælati subditos, ne error, qui non corrigitur videatur approbari, & veritas, quæ per surreptionem defensari solet, opprimi *dist.* 63. *can.*3. sed hoc ab illis magna prudentia simul cum charitate præstandum est; dicente August. *de correp. & grat. cap.* 15. *Corripiantur à Præpositis subditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuersitate diuersis, vel minoribus, vel amplioribus.* 3 4

GLOSSA VII.

Non sit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*
2 *Turbulentia est Abbati fugienda.*
3 *Subditorum animos æquè timentium, & amantium sibi conciliet Abbas, & quomodo.*
4 *Vultus hilaritas in prælato requiritur, vt subditi hilares fiant.*

CVm communi descriptione dicatur ille turbulentus, qui præ ira, atque assidua animi perturbatione, nunquam acquiescit: Abbas suam ab hac vitio mentem auertat, si dignitas ei curæ sit, qua cæteris præest: si quis subditos ita regere cupiat, vt ipsorum æquè timentium, atque amantium sibi conciliet animos. Ex Diu. Gregor. apud Turrecrem. *in cap.*64. Regul. S. Benedicti. Modum verò seruare studeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata seueritas odiosum. Recordetur interdum Abbas, quo turbulentiam suo ex animo repellat omninò, se Christi vices; de quo Scriptura testatur Isaiæ 16. *Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Christi vices gerere dicitur; secundò respectu dignitatis, in qua constitutus est; tertiò subditorum causa non debet Abbas turbulentus esse, ne in eos eiusdem erroris malum semen effundat, dicente Hier. *in Ezechiel. cap.*42. *Nullum vultus sui tristitia deterrebit, vtique qui nunquam tristis, demissoque vultu, sed erectus potius hilari, ac sereno succedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant; sicut erat eorum Pater Benedictus de quo scriptum est à D. Gregorio *lib.*2. *dialog. cap.*1. Erat vultu placido. 1 2 3 4

GLOSSA VIII.

Non sit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Pastorum more, vt gregi suo inuigilet castris præficitur Abbas.*
2 *Mortem si opus fuerit, subire debet Abbas, vt Dei honorem, subditorúmque salutem conseruet.*
3 *Prælationis ardor ambitionis est signum.*
4 *Vt ignis niuem non gignit; sic qui in mundo indebita quærit, nunquam cælesti, ac perenni honore potietur.*
5 *Abbas suos Monachos alere, eorum onera subire, ac languoribus eorum languere debet.*

IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Pastorum more gregi suo inuigilet, quæque illi à Christo tradita sunt 1

ſunt minimis ſeruet, ac ſubditis, illorum vtilitati ſtudeat, & negligat proprium, omníque remota anxietate, omnia contemnat; præter ea quæ ſunt IESV CHRI-
2 STI, & quæ ſuorum Monachorum vtilitatem reſpiciant; imò, ſi opus fuerit, pro his non recuſet mortem
ſubire, vt Dei honorem, ſubditorúmque ſalutem
conſeruet. Hæc legendo times, quid ſi experienda?
mox fateteris, primatum Eccleſiaſticum, nulla ratione, nulláque cauſa à ſapiente viro optandum eſſe, qui
ſe labori, ſeruituti, periculis, atque anguſtiis ſubiicere
non feſtinat, S. Chryſoſtomus *homil. 35. in cap. 20.*
3 *Matth* cuius verba ſunt hæc. *Prælationis ardor ambitionis eſt ſignum, & ex alto grauior eſt caſus.* Et D.
4 Bernardus *in ſerm de verb. Domini, Ecce nos rel omn.*
ait. *Vt ignis ex ſe mutem non gignit: ſic qui in mundo indebita quærit, nunquam cæleſti, ac perenni honore potietur.* Quibus rationibus ſatis manifeſtè colligitur, non
licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; imò magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, aliáſque Prælaturas dicat Chriſtus. Matth. 20. *Neſcitis quid petatis, poteſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum?*
Si enim ſcirent Monachi, quid debeat Abbas pro
ouibus ſuis, nemo Abbas eſſe procuraret. Quis enim
extrema paupertate laborans filiorum turbam, vt eos
alat, habere cuperet? Quis aſcendens graui onere
onuſtus, mille grauiora pondera ſuis humeris imponi deſideraret? Quis languidus multorum ſibi labo-
5 res aſciſcat? At Abbas alere ſuos Monachos, onera
eorum, etiam grauiſſima ſubire, & languoribus eorum languere debet. Neſcit igitur quid petat Monachus, qui nimia anxietate Abbatialem dignitatem
expetit: putat enim ille miſer, honorem petere, &
petit ſummum onus: exiſtimat, calicem exultationis
acquirere, ſed calicem continuæ paſſionis amplectitur. Hinc ſæpè contingit, quòd ſi in petitione illius
honoris placuit aureus calix, diſpliceat poſtmodum
eios amara potio: Agnoſce igitur te ipſum; reminiſcere te pompis ſeculi renunciaſſe, ac Religioſæ, &
Monaſticæ quieti animum, mentémque tuam accomoda, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gradum non aſpires, niſi tanquam Aaron ad illum te
exhibeas.

GLOSSA IX.

Non ſit nimius, & obſtinatus.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium à Monachis ſenioribus petat, & propriis viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obſtinationis maculam effugiat.*
2 *Qui in propria ſui intellectus acie non confidit, immò auxilium ab aliis expetit, faciliùs inuenit, quod petit.*
3 *Obſtinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.*

1 SI in rebus agendis Abbas fuerit propriis viribus
innixus, hanc maculam nimietatis, & obſtinationis profectò non effugiet; petat igitur conſilium
ſuorum Monachorum, & præcipuè ſeniorum, quod licèt non teneatur ſequi, illo tamen agnito, quandoque
diſcet, rem faciliùs ad optatum exitum perducere
qui enim in propria ſui intellectus acie non confidit,
2 imò auxilium ab aliis expetit, faciliùs inuenit, quod
petit, *can. de quibus 20. diſt.* & ſicut ait Franc. *cap. 9. de conſtit. lib. 6.* ad hoc, vt ſtatutum Prælati dicatur rationale; requiritur conſilium Capituli; ita rationale
redderur Abbatis regimen, ſi ſuorum Monachorum,
nimia repulſa obſtinatione, conſilium ſequetur; fu- 3
giat ergò obſtinationem nimiam, quam ab ordinato
in Abbatem expellendam dicit S. Benedict. *in hoc capite.*

GLOSSA X.

Non ſit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid ſit.*
2 *Zelo Abbas horis ſingulis ardere debet.*
3 *Zelotypia in Abbate, qui Chriſti perſonam gerit, vituperanda eſt.*
4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas, Patris tamen locum, & nomen retinet.*

ZElotypia hic accipitur pro indiſcreta, nimiumque feruenti ira, ſeu furore, non pro zelo, quo 1
Abbas potiſſimum ſingulis horis ardere debet: adeò 2
vt tanquam Dei miniſter iure dicere valeat, *zelo zelatus ſum pro Domino exercituum,* 3. Reg. 19. quomodo,
& voce ipſe Dominus appellari voluit in ſacris litteris, Exod. 20. Quare etiam ſectatores, atque imitatores illius eodem nomine poſſunt appellari, nulla ingenij, nulla vi eloquentiæ tanta polleo, qua hunc bonum Abbatis zelum ſummis laudibus extollerem.
Verſa verò vice, illa primi modi zelotypia à P. Anton.
Perez *in com. Reg. S. Ben. c. 64.* deſcripta, id eſt, indiſcreta, nimia, feruénſque ira, ac furor, aſperiùs aſperitate 3
ſua reprehendenda, atque in Abbate vituperanda eſt,
qui Chriſti perſonam gerens, nunquam manſuetudinem, atque humilitatem illius præſeferret; & licèt in
Monaſterio ſuo fungatur Iudicis officio: tamen reminiſci debet, ſe etiam loco Patris extare; quippe qui 4
Patris nomen retinet; quid enim Abbas niſi Patrem
ſignificat? ſuos itaque Monachos paterna dilectione
complectatur, non iratus ad iracundiam illos concitans, ſed etiam aliquando eorum vitia diſſimulans,
expectánſque opportunitatem, ea corrigendi D Greg.
in Paſtorali c. 22.

GLOSSA XI.

Non ſit nimis ſuſpicioſus

SVMMARIVM.

1 *Suſpicioſus idem eſt, ac zelotypus.*
2 *Suſpicioſus ſemper inquietus.*
3 *Suſpicio, & vnio vnà eſſe nequeunt.*
4 *Vnioni Prælatus ſtudeat, & negligat ſuſpicionem, ſocietatis expultricem, &c.*

ANtonius Perez *in comm. Reg. S. Bened. capite 64.* 1
dicit, ly, *ſuſpicioſum,* idem importare, ac zelotypum: inſpecta autem ab eodem Doctore vera zelo- 2
typi ſignificatione, ſic interpretari poſſet: ſemper inquietus, perpetuíſque ſuſpicionibus turbatus. Cùm
verò S. Bernard *ſerm. de aſſumpt.* dicat, *ſuſpicio impedit cum proximis vnitatem,* quomodo Abbas ſuſpicioſus eſſe poterit, ac ſimul Monaſterij, & Congregationis ſibi ſubiectæ caput vnitiuum? nullo pacto quidem; nam ſuſpicio, & vnio vnà eſſe non poſſunt; 3
huic ergò Prælatus ſtudeat, negligit illam humanæ 4
ſocietatis expultricem, quæ nunquam vera diiudicat,
& de malis bona, de bonis affirmat mala, gloſſ *ſuper Pſalm. 118.* Quæ denique ne tantillo temporis interuallo amantem ſe quieſcere patitur, vnde ſuſpicio
aptiſſima mors eſt.

GLOSSA XII.

In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prelatus nunquam bene imperare potest, nisi, quæ aliis iniungit facienda, ipse exequatur.*

2 *Si Monachus ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm suo Superiori error adscribitur.*

3 *Acceptor personarum Abbas non sit.*

4 *Prelatus quando dicatur subditorum peccata dissimulare.*

5 *Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur.*

6 *Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis exigendæ.*

OPrimè hæc Abbatis qualitas à S. Benedicto *sua Regula c.64.* expresse, ac tali pacto describitur. *In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus siue secundum Deum, siue secundùm seculum sint opera, quæ iniungit, discernat, & temperet cogitans discussionem S. Iacobi, dicentis* Gen. 33. *si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die.* Circa quæ verba Cardin. Turrecrem. *in comm. Reg. S. Bened.*
1 *cap.64.* notat, Abbatem bene imperare non posse, nisi ipse ea, quæ aliis iniungit facienda, experiatur. Vnde addit idem Turrecrem. Abbates in mensa communi nunquam comedentes, neque cum aliis Monachis Diuinum Officium in Choro persoluentes, neque in Dormitorio cohabitantes, nescire imperare, nec verè Prælatos, & Patres se præstare, sed potiùs Pharaonis exactores euadere, à populo Dei consuetum laterum numerum expetentes, paleásque eis, vt moris erat, subministrare nolentes. Eo magis Abbas prouidus sit, cùm quasi speculator, ponatur in alto, vt necessaria gregis sibi commissi pascua prospiciens, illum ab omni vitiorum infensione, oculis prouidentiæ suæ eri-
2 piat; ne subditorum error sibi meritò imputetur. Quia, *si Monachus ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti subdito, quàm suo Superiori error attribuetur.* Ex S. Greg. *homil. 11. super Ezech* sit etiã prouidus, & consideratus se nonnunquam seuerum ostendens, vt modo velut dirus Magister discipulos increpet, inferátque disciplinam: nunc piissimi Patris instar, dilectionis affectum Monachis suis filiis dulciter demonstret, cum illis humaniter colloquens, remittens pœnam, disciplinam temperans, ac denique illos ad patientiam cohortans.

Alias virtutes, quas Abbas amplecti, & vitia, quæ vitare debet, vt rectè suum munus obire valeat, docet D. Pater in aliis *sua Regula* locis, præcipuè *cap. 2.* vbi
3 *p. 2.* ait. *Non ab eo* (scilicet Abbate) *persona in Monasterio discernatur, non vnus plùs ametur quàm alius, nisi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorẽ, &c. quia non est apud Deũ personarum acceptio.* Abbas igitur expãsis suæ Charitatis alis, subditos suos æqualiter foueat, protegat, & tueatur; vnáque ab eo omnibus secundum merita tribuatur disciplina, *Regul. cap. 2.* Nullámque discernat personam, siue in bonorum distributione, siue in iustitiæ executione, pari beneuolentiæ vinculo adstringat sibi omnes, ac complectatur humanissimè; nisi quem fortè virtutum præstantia, ac sanctæ obedientiæ obseruantia inuenerit magis; ac magis probum, necnon digniorem, qui cæteris arctiùs ametur; suæ necnon etiam memoriæ mandat Abbas ea S. Patris Benedicti verba, *Reg. cap. 2.* *Siue seruus, siue liber, omnes in Christo vnum sumus, & æqualem seruitutis militiam baiulamus; quia non est abud Deum personarum acceptio. Solummodo in hac parte apud ipsũ discernimus, sine meliores aliis in operibus bonis, & humiles inueniamur.* Et 3. *part. d. cap.* dicitur. *Ergo æqualis sit, &c. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox, vt cœperint oriri, radicitùs ea, vt praualet, amputet.*

Tunc dicitur peccata delinquentium ab Abbate dis- 4
simulari, quando ipse scire ea non curat, vel iam apertè patrata corrigere negligit: parui sua interesse putans Dei offensam, & animarum detrimenta; vel nimio sui ipsius amore ardens, frustrà timet, ne in subditorum criminibus coërcendis aliquod detrimentum patiatur; putans sibi à Spiritu sancto ita dictum fuisse; *Requiescat à laboribus suis, quando in vineam Domini vocatur.* Vel ea corrigere non curat: quia eadem reprehensione ipse dignus esset; & sic illud verificatur tritũ axioma: Nemo fideliter reprehendit, in quo se esse irreprehensibilem non confidit. Hinc S. Benedictus *in c. 2. sua Reg.* ad excitandum Abbatem ad criminum reprehensionem refert Heli Sacerdotis de Silo, 1. Reg. 3. qui non corripuit filios suos, quod S. Bern. *serm super*
Cant. prosequens ait. *Delictum quando non corrigitur,* 5
faciliùs multiplicatur; quia impunitas est insolentiæ mater, radix impudentiæ, transgressionum nutrix: quod si multiplicetur, ad Abbatem non corripientem illius multiplicatio profectò extendetur.

Alias qualitates non solùm Abbatibus, verùm etiam 6
aliis Prælatis adaptandas enumerat S. Patriarcha Benedictus *in 2. cap. sua Regul. in 4. part. dist.* quæ cùm sint generales, & vniuersales, non autem speciales, sicuti qualitates hactenus ex *c.* 64. explicatæ, vt aduertit Card. Turrecrem. *in Comment. Reg c. 2.* propterea non glossantur, sed, Textus tantùm, qualitates concernens, apponitur, maximè, cùm prædictus Textus eruditissima explicatione, & elegantibus Commentariis nuper illustratus sit ab Ant. Perez Monacho Benedictino, cui remittitur curiosus Lector.

Text. Cap. II. Regulæ.

Pars prima.

ABbas, qui præesse dignus est Monasterio, semper meminisse debet, quod dicitur, & nomen maioris factis implere. Christi enim agere vices in Monasterio creditur, quando ipsius vocatur prænomine, dicente Apostolo; Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba Pater. Ideóque Abbas nihil extra præceptum Domini (quod absit) debet docere, aut constituere, aut iubere. Sed iussio eius, vel doctrina fermento diuinæ iustitiæ in Discipulorum mentibus conspergatur. Memor sit semper Abbas, quia doctrina sua, vel Discipulorum obedientia, vtriusque rei in tremendo Dei Iudicio facienda erit discussio; sciátque Abbas culpæ Pastoris incumbere, quidquid in ouibus paterfamilias vtilitatis minùs potuerit inuenire. Tantùm iterum liber erit, vt si inquieto, vel inobedienti gregi Pastoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbidis earum actibus vniuersa fuerit cura exhibita, Pastor earum in iudicio Domini absolutus, dicat cum Propheta Domino iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, & salutare tuum dixi; ipsi autem contemnentes spreuerunt me. *Et tunc demum inobedientibus curæ suæ ouibus pœna sit eis præualens ipsa mors.*

Pars secunda.

CVm ergò aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis, id est, omnia bona,

bona, & sancta factis amplius, quàm verbis ostendere, vt capacibus Discipulis mandata Domini verbis proponat, duris vero corde, & simplicioribus factis diuina præcepta demonstret. Omnia verò, quæ discipulis docuerit esse contraria in suis factis indicet non agenda, ne aliis prædicans ipse reprobus inueniatur, ne quando illi dicat Deus peccanti; Quare tu enarras iu[illegible]tias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam, & proiecisti sermones [illegible]os post te; Et qui in fratris tui oculo festucam videbas, in tuo trabem non vidisti. *Non ab eo persona in Monasterio discernatur. Non vnus plùs ametur, quam alius, nisi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex seruitio conuertenti, nisi aliqua rationabilis causa existat. Quod si ita, iustitia dictante, Abbati visum fuerit, de cuiuslibet ordine id faciat, sin alitèr, propria teneant loca. Quia siue seruus, siue liber omnes in Christo vnum sumus, & æqualem seruitutis militiam baiulamus; Quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodo in hac parte apud ipsum [illegible]ernimur, si meliores aliis in operibus bonis, & humiles inueniamur.*

Pars tertia.

ERgo æqualis sit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur omnibus, secundum merita, disciplina. In doctrina namque sua Abbas Apostolicam debet illam semper formam seruare, quæ dicit: Argue, obsecra, *increpa, id est, miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum Magistri, pium patris ostendat affectum, id est, indisciplinatos, & inquietos debet durius arguere, obedientes autem, & mites, & patientes, vt in melius proficiant, obsecrare; negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat admonere. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox vt cœperint oriri, radicitus ea (vt præualet) amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo, & honestiores quidem, atque intelligibiles animos prima, vel secunda admonitione verbis corripiat; improbos autem, & duros, ac superbos, vel inobedientes, verberum, vel corporis castigatione, in ipso initio peccati coerceat sciens, scriptum:* St[illegible]tus verbis non corrigitur. *Et iterum;* [illegible] filium tuum virga, liberabis animam eius à morte.

Pars quarta.

MEminisse debet semper Abbas, quod est, meminisse quod dicitur, & scire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur. Sciatque quam difficilem, & arduam rem suscipit, regere animas, & multorum seruire moribus, & alium quidem blandimentis, alium verò increpationibus, alium suasionibus. Et secundum vniuscuiusque qualitatem, vel intelligentiam, ita se omnibus conformet, & aptet, vt non solùm detrimenta gregis sibi commissi non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia ne dissimulans, aut paruipendens salutem animarum sibi commissarum, plus gerat sollicitudinem de rebus transitoriis, atque terrenis, & caducis: Sed semper cogitet, quia animas suscepit regendas, de quibus [illegible] rationem redditurus est. Et ne causetur de mi[illegible] [illegible] meminerit scriptum, P[illegible] Regnum Dei, & iustitiam eius; & [illegible] *Et iterum:* Nihil dee[illegible] *Sciatque, quia qui suscipit animas regendas, præparet se ad rationem reddendam. Et quantum [illegible] habere scierit numerum [illegible] quia in die Iudicij ipsarum omnium a[illegible] Domino sine dubio rationem, addita & suæ animæ, & ita timens semper futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus, cum de alienis ratiociniis cauet, redditur de suis solicitus, & cùm de admonitionibus suis emendationem subministrat, ipse efficitur à vitiis emendatus.*

De quibusdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis necessariis.

GLOSSA XIII.

Debet esse timoratus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, quòd debeat esse timoratus, quomodo intelligatur?*
2 *Timor Domini est initium sapientiæ.*
3 *Abbas debet orationi vacare.*
4 *Pastor ob sarcinam pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis.*
5 *D. Basilius adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsque ad ortum continuè oraret.*
6 *Abbates, & Prælati omnes debent animi fortitudine præditi esse.*
7 *Prælatus ferri, & adamantis nomine qua de causa appelletur.*
8 *Prælati debent ab ira abstinere.*
9 *De qua ira intelligendum sit.*
10 *Otium quid sit.*
11 *Otium à se Prælatus expellere debet.*
12 *Prælatus debet morum grauitatem præ se ferre.*
13 *Prælatus debet esse vigilans præcipuè circa Dei cultum.*
14 *Abbatem, & Prælatum omnibus animi dotibus, & virtutibus præditum esse, decet.*
15 *Prælatus, quanum sint bonorum operum instrumentis prænosse debet.*
16 *Episcopum, & Ecclesiæ Prælatum qualem esse oporteat ex D. Paulo.*

HÆc virtus præsupponitur in Abbatibus, & aliis 1
Prælatis, vt constat ex *c. cùm in cunctis de elect.* & in *can. si quis Abbas* 18. q. 2. vbi describuntur virtutes, quib. Abbates, & Prælati præditi esse debent, ad quarũ complementũ ponitur Dei timor, & hoc meritũ, quia Abbatibus, & Prælatis subditos iudicantibus alloquitur Deus per os Dauid [illegible] consulens, *Erudimini, qui iudicatis terrã, seruite Domino in timore, & exultate ei cũ tremore;* Qui timor est initiũ sapientiæ, ex Eccl. 13. 2
& est donum Dei Charitati annexum, quòd ex vero amore oritur, de quo dicitur Psal. 46. *Beneplacitum est Domino super timentes eum:* est, & hic timor principiũ humilitatis, quæ est basis vitæ Monasticæ, & omnis perfectionis; hoc enim timore Abbas se subiicit Deo, & expellit primum effectum superbiæ, quẽ nisi expelleret, a Deo apostataret iuxta illud Eccl. 10. *Initium superbiæ est apostatare a Deo: Et ex hoc filiali timore oritur etia obseruantia diuinorum præceptorum* ex D. Ber. *ser. 20. super Cant.* Et ex C[illegible]ssiod. *de inst. Monast. lib. 4. De timore Dei nascitur compunctio cordis, de compunctione cordis procedit obseruatio id est nuditas, & contemptus omnium facultatum, de nuditate humilitas procreatur, de humilitate mortificatio voluntatum generatur; de voluntatum mortificatione extirpantur, atque marcescunt vniuersa vitia; vitiorum expulsione, virtutes multiplicant, atque succrescunt, virtutum pullulatione puritas cordis acquiritur, per cordis puritatem Apostolicæ charitatis perfectio possidetur.*

Debet Orationi vacare.

3 ORatio, & sacrificium Missæ debent esse refugiū Abbatis,& cuiuslibet Prælati ; Nam S.Hier.*in epist.ad Tit c.1.*loquens de Oratione Pastoris ait,eum debere quotidie pro se,& suis subditis ; Deo illibatas victimas offerre;Et hoc rationi consonum est; quia si ad negotia bene gerenda iuuat periti consilium,quid faciet Deus,qui est magni Consilij Angelus ? & si dicas,præ multitudine curarum sui regiminis nō potest Abbas semper orationi vacare. Respondet S.Th. 2.2.
4 *q.185.art.2.*quòd Pastor ob sarcinam Pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis; quam tamen poterit postponere quandoque pro lucro animarum *can.in scripturis* 8.*q.*1.quod mirè docuit S Ba-
5 silius ne dum verbo,sed quod maius est,exemplo, qui adeò fuit in oratione assiduus,vt aliquando ab occasu Solis,vsque ad ortū continuè oraret.Hinc ait S.Bern. *super Cant serm.76.Boni Pastores dormiētibus subditis peruigilant,tanquam rationem reddituri pro animabus eorum,pernoctant in oratione,hostium vigilias sagaciter explorant:anticipant consilia malignantium,deprehendunt laqueos,cor suum tradunt ad vigilandum diluculò ad Dominum, qui fecit illos , cognoscentes suam insufficientiam in custodienda Ciuitate.* Quam necessitatem Orationis , puto voluisse S. Benedictum insinuare quando *c.2.sue Regul.* dixit,difficilem,& arduam rem suscipere Abbatem , suscipiendo regere animas, quasi dicat hoc difficile pondus debet ab Abbate in Oratione cum Deo pertractari , vt illud orationis auxilio bene perficiat; & paulo infrà,dum ait ; *Et ne causetur de minori forte substantia , meminerit scriptum :* Primùm quærite Regnum Dei.

Debet animi fortitudine præditus esse.

6 FOrtitudinis necessaria est virtus in Abbate , & in aliis Prælatis,quorum proprium munus est,hac in se præualente virtute,innocentes, & pusillos subditos à potentium robore protegere, defendere, & eripere, & vnicuique quod suum est summa iustitia , & æquitate (omni fortitudine expulsa) tribuere ; hæc enim virtus in omnibus , & maximè in Prælatis requiritur, & de ea respectu omnium cum Ouidio *libr.de Ponto* dicere cogimur.

Regia,crede mihi,res est succurrere lapsis:
Conuenit & tanto quantus es ipse viro.

7 Hac de causa Abbas, & quilibet Prælatus ferrum appellatur,quia ferri fortitudine munitus esse debet,*can. ferrum dist.50.*vbi Archid.sicut etiam Adamantis nomine appellatur ab Ezech.*c.3.*quilibet Pastor,quia ad instar Adamantis fortitudine præditus esse debet.Imitentur Abbates,vt animi fortitudinē acquirant,exemplum Abbatis S.Ioannis Gualberti,qui vt Ecclesiasticam libertatē, & immunitatem illæsam conseruaret, non dubitauit(vt dicitur) *se manibus nocentium tradere*, dum Florentiæ publicè, verbo, & exemplo simoniacā labem extirpauit,& veram animi demonstrauit fortitudinem,cuius præcipuus effectus est firmare, & conseruare bonum rationis in his in quibus maximè difficile est firmitatem habere, scilicet , in periculis arduis,& grauibus,iuxta doctrinam D.Th.2.2.*q.*124.

Debet se ab ira abstinere.

8 SAnctus Antonius Abbas, & Martinus Episcopus, qui multorum Monachorum Patres extiterunt, numquam visi sunt irasci. Et de S. Benedicto legitur, quòd erat vultu placido,& Angelico.Ad instar horum Abbates , & alij Prælati iracundiam detestentur , & summopere studeant vt non occidat Sol super iracundiam eorum,iuxta monitum Apost.*ad Ephes.*4.maximè cùm omnibus,& præcipuè Abbatibus, & Prælatis
patientia necessaria sit,vt optime perfectæ Prælationis 9
reportent promissiones.Non est hic sermo de ira,quæ rationabilis est,atque non tam ira,quam zelus dicitur iuxta S.Th. 2.2.*q.*188.*art.*3. Sed de ira,quæ est passio appetitus sensitiui,ratione non regulata, quæ vituperabilis est , & condemnanda vt illa, de qua Apost. *ad Ephes.4.omnis indignatio,& ira tollatur à vobis.* Nam cùm ira sit appetitus vindictæ,ea,quæ tendit in hoc,vt vindicta fiat iuxta ordinem rationis,oiuitū in sontes, ac secundùm delicti mensuram, & legis præscriptum, ac propter debitū finem,qui est conseruatio iustitiæ,& correctio culpæ,recta,& cōmendabilis est, ac proprio nomine zelus dicitur iuxta D.Th.*vbi suprà.* Quæ autem in his omnibus , seu in eorum aliquo claudicat, mala,ac vituperabilis est,eius malitia lethalis, vel venialis est,iuxta grauitatem requisiti,à quo deficit.

Debet otium extirpare.

OTium, (vt omnibus compertum est) diaboli la- 10
queus est , quo ad animas captiuandas vtitur:
propterea ab Abbate,& Prælato expelli debet,quia vt 11
docet Innocent. *in cap.nisi cum pridem de renunciat.* etiam est mater nugarum , & nouerca virtutum ; ea etenim,quæ inter seculares nugæ sunt,in ore Sacerdotis, & à fortiori in ore Prælati blasphemiæ reputantur. Quid turpius in Abbate primo Cœnobij Sacerdote,quam otiositas ? Imitentur Abbates,& alij Prælati primos Eremi cultores , qui semper aliquid boni operabantur,vt ab antiquo hoste semper inuenirentur occupati,vt & ipsi ab eiusdem insidiis incolumes fiāt.

Debet morum grauitatem præ se ferre.

SI Magistratus seculares ne vilescat auctoritas, mi- 12
rificè colunt grauitatem morum *c. qualiter,il 1.de accusat. l. obseruandum,ff. de offic. Præsid.* quid facere debet Abbas,& alius Prælatus, qui in suo Monasterio Magistratus Ecclesiastici est Princeps?ibi enim,& vbique locorum magis talem se præbere debet , imò si morum grauitatem præ se ferat, peccabit, vt aduertit Tostatus *in lib.2.Reg.c.6. q.17.* propter hanc rationē; quia minueretur eius auctoritas,nisi grauitatē morum in se demonstrarent.Quo in loco propter hoc subiōgit,quod Prælatus, & Pastor quædam officia humilia, quamuis spiritualia exercere non debet , dummodò subditis humilitatis exemplū præbere non intēderet.

Debet esse vigilans.

SAnctus Pater Benedictus *c.2.sua Regula* insinuans, 13
& tanquam necessariam inter Abbatis qualitates adscribens vigilantiam , ait : *& ita timens futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus , cum de alienis ratiocinijs cauet,redditur de suis sollicitus :* quæ verba videntur esse conformia iis S Pauli *ad Hebr. cap.vlt. Obedite Præpositis vestris,& subiacete iis ; ipsi enim peruigilant,quasi rationem reddituri pro animabus vestris*, at sollicitudo idem sonat,quod vigilantia. Eandem qualitatem præscripsit S. Pater Benedictus *c.64. sua Reg.*magis apertè, dicens, *oportet enim eum Pastoris munus exerceat, vigilare Abbatem :* hæc vigilantia præcipue versari debet circa Dei cultum ex Chrysost. *Dialog.lib.2.* dicente *multo consilio,& prudentia opus est Pastoris , & mille(vt dicitur) oculis ad speculandum vndique habitudinem ouium, circa diuinū cultus obseruantiam,ac Ministerij sui vtilitatem.* Vnde dum Abbates pie supra gregem suum vigilant , super eos gratia largiùs coruscat , vt ait S. Gregorius , & Summus Pontifex Innocent.III.*in c.cum ad Monasterium,*

sterium, de stat. Monach. Abbas verò, cui in omnibus reuerenter obediant quamò si frequentius poterit, sit cum [illegible]atribus in Conuentu, vigilem curam, & diligentem sollicitudinem de omnibus, & officio sibi commissis adhibeat. 148. [illegible] vigilantiam Pastoribus animarum, & præcipue Abbatibus plurimùm cómendat Synodus Aquisgranensis, sub Gregorio IV. *c.* 1. & 2. vbi cùm quædam alia Abbatibus necessaria subiiciantur, meritò horum duorum capitum verba, hic recensentur. *Vt Abbates canonici gregibus sibi commissis, instanter inuigilent, & geminam eis pastionem impendant, id est cibi, & verbi quatenus absque murmurationis vitio Domino seruire valeant. Simul etiam vt prædicti Abbates Ecclesiastica iura inuiolata custodiant; videlicet, vt cognoscant, cuius prænomine notentur, in eo quòd Abbates vocati sunt, quod intelligitur in typo Christi, nomen spiritualis patres. Deóque semetipsos, & nomini, quod accipiunt, conforment; vt subditis spiritualibus filiis exemplum præeundo, & informando religiosè exhibeant; ideóque non conuenit ministerio ipsorum aliqua turpia, aut secularia, vel etiam inania quoque sectari, quæ contra Religionem esse noscuntur: sed potius canonicè,* [illegible]*osè, castè, sobriè, atque piè, & iustè vita eorum omnibus sibi commissis æterna felicitatis ducatum præbeat; & inquantùm ipsi Abbates, Abbatúmque subiecti Episcopis propriis, pro se, suísque omnibus rationem reddituros nouerint, tantò eorum consilio, atque auctoritate modis omnibus mancipentur:* & c. 2. *Abbates verò Monachorum oportet præuigili studio gregis sibi commissi curam gerere; videlicet, vt sine quibus esse non possunt, temporalia subsidia administrent, tantóque id studiosius decertent agere, quantò sciunt, exteriùs nihil contingere licet. Simul etiam diuina lectionis studio* [illegible] *eos informent, ne aut temporali desolati auxilio, diuinum opus explere nequeant, aut serpentes otio in laqueum tentationis incidant. Ipsos etiam Monachos pa*[illegible]*m, & quasi absque canonica auctoritatis iugo effrænatos per secularia negotia maximè oportet discurrere* [illegible] *& villicis, atque secularibus curis inseruire; sed* [illegible] *dum institutionem Canonicam, in quibus renunciauerunt, contentos esse, & neque secularibus, neque Ecclesiasticis negotiis, nisi in causa necessitatis,* [illegible]*ta tamen propria Ciuitatis Episcopi licentia inte*[illegible].

[illegible]ter has qualitates à Sancto Patriarcha Benedi[illegible]o, enumeratas, omnibus quæ tam Regularibus, quàm [illegible]laribus Prælatis adaptandas, silentio non sunt in[illegible]endæ, Benignitas, Mansuetudo, Continentia, Hu[illegible]tas, Liberalitas, Sobrietas, Hilaritas, Modestia, Pa[illegible], Stabilitas, Temperantia, Magnificentia, Ma[illegible]nimitas, Gratia, Humanitas, Affabilitas, Vrbani[illegible], Integritas, Religiositas, Pietas, Obseruantia, Cle[illegible]tia, & si quæ aliæ sunt animi dotes, & qualitates, [illegible]æ [illegible]ectum Pastorem, Magistrum, Ducem, & Ducto[illegible] Monachorum maximè decent, Christi vices ge[illegible]m: imò quidem omnes, & singulæ simul colle[illegible]uasi murænulæ aureæ, vermiculatæ argento circa Ab[illegible]s collum debent esse appositæ: ad quarum pro[illegible]rem enarrationem remitto Lectorem, vt videat D. Thom *part.* 2. *quæst.* 60 *art.* 3. S. Gregor. *homil.* 3. *in Ezech.* S. Ambros. *lib.* 3. *in S. Lucam*, Macrobium *lib.* 1. [illegible] *mn. Scip. cap.* 8. quibus in locis, nedum supradictas [illegible]atim virtutes, animi qualitates, ac dotes probi vi[illegible], præsertímque Præsulis, Pastoris, & Patris, ac M[illegible]tri, cuiusmodi est Abbas, Lector offendet, ve[illegible]iam Cardinales, Theologales, Morales, Euan[illegible]s, & Ciuiles omnes denique virtutes, animíque [illegible]s, ac proprietates, velut in speculo quodam, con[illegible]et.

I[illegible]imum etiam conducit Abbatem, quæ sint b[illegible]n operum instrumenta prænosse, quæ à D. Patre Benedicto *Reg. cap* 4 *part.* 1. sic enumerantur *Inprimis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute: Deinde proximum sicut seipsum. Deinde non occidere. Non adulterare. Non furtum facere. Non concupiscere. Non falsum testimonium dicere. Honorare omnes homines. Et quod sibi quisque fieri non vult, alij ne faciat. Abnegare semetipsum sibi, vt sequatur Christum. Corpus castigare. Delicias non amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum vestire. Infirmum visitare. Mortuum sepelire. In tribulatione subuenire. Dolentes consolari. A seculi actibus se facere alienum. Nihil amori Christi præponere. Iram non perficere. Iracundiæ tempus non reseruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falsam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omnino, ne fortè periuret. Veritatem ex corde, & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere, sed & factam patienter sufferre. Inimicos diligere. Maledicentes se non maledicere, sed magis benedicere. Persecutionem propter iustitiam sustinere. Non esse superbum. Non violentum. Non multum edacem. Non somnolentum. Non pigrum. Non murmurosum. Non detractorem. Spem suam Deo committere. Donum aliquod in se cùm viderit, Deo applicet, non sibi. Diem Iudicij timere. Gehennam expauescere. Vitam æternam omni concupiscentia spirituali desiderare. Mortem quotidie ante oculos suspectam habere. Actus vitæ suæ omni hora custodire. In omni loco Deum se respicere pro certo scire. Omnes cogitationes malas, cordi suo aduenientes, mox ad Christum allidere, & seniori spirituali patefacere.*

Insuper tanquam Ecclesiæ Prælatus, vt rectè suo 18
muneri satisfaciat, ac qualem se gerere in eo debeat, aduertat qualem Episcopum esse oportere doceat D. Paulus, qui de hac re *epist.* 1. *ad Timoth. cap.* 3. ita scribit. *Oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse, vnius vxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed suæ domus bene præpositum: filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis autem domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit? non Neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

His qualitatibus & animi dotibus præditi esse debent Abbates, & Prælati, aliàs temerè, & absque vlla animaduersione Prælaturæ munus suscipiunt, & in horrenda, licèt eleganter tale onus suscipientes, incidunt verba D. Bernardi ad Episcopum Londonen. *epist.* 24. vbi ait. *Curritur ad Ecclesiasticas curas tanquam sine curis iam quisque victurus sit, cùm ad curas peruenerit. Et qui nondum has curas experti sunt videntes alios, qui iam humeros submiserunt huic sarcinæ, non solùm non gemere, tanquam sub onere, sed insuper appetere plus onerari, non deterrentur periculis, quæ cupiditate cæca, non vident. Quæ ista insania est? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi Gehenna metus? & terribilis expectatio illa Iudicij? Quò ascendis miser? vt ab altiori gradu sit casus grauior? neque enim paulatim decides, sed tanquam fulgur in impetu vehementi (quasi alter Sathanas) subitò deijcieris. Non cum tanta alacritate currerent ad honores, si esse sentirent & onera, grauari profectò metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent; affectant autem, quia sola attenditur gloria, non pœna.* Et paulò infrà: *Dic mihi quantum desudas, vt gemitibus, orationibus, pœnitentia, prædicatione, &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? venies miser ante Tribunal Christi, & audietur grauis querela populorum, accusatio dura eorum, quorum vixisti stipendiis, neque diluere peccata, quibus facti sunt duces, cæci, &*

fraudulenti mediatores. Quid tibi insipiens, delicie sapiunt, quid delicie illa oblectant oculos, quibus mercaris tam graue Iudicium, tam dura temetipsum obligans ratione? vniuersa quidem vsque ad quadrantem nouissimum exigeris?

Et in *sermone sup. Cant.* loquens contra illos qui absque virtute, & debitis qualitatibus se ingerunt Prælaturis ait. *Miror audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis non colligere nisi spinas, & tribulos, vineis tamen Dominicis etiam se ingerere no vereri, fures sunt, & latrones, non custodes, nec cultores. Va* (inquit Gregor. in *epist. 126. lib. 7.*) *qui culmen Regiminis non ad officium portandi oneris sui ipsi, sed ad appetitum gloria, & transitory honoris. Va qui Dux Christiana Militia fieri festinat, nondum veteranus miles, id est diu exercitatus in omnium victoria.*

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorumque Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. De habitu Abbatum, & suorum Monachorum.
II. De Tonsura Abbatum, & suorum Monachorum.
III. De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum.
IV. De mensa Abbatum, & aliorum Prælatorum.
V. De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.
VI. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo.
VII. De sociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.
VIII. De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum.
IX. De Monachis electis in ministerio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆSITVM I.

De habitu Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas habitus Monachorum.*
2 *Monachi quare habitum, & vestes mutent.*
3 *Vestiri debet Abbas melius, quam Monachus, Monachus verò melius, quam Conuersus.*
4 *Monachi quare cuculla vtantur.*
5 *Habitus essentialis Canonicorum Regular. quis sit.*

1 ANtiquissimum esse Monachorum, & Abbatis vestium, & habitus institutum, vt qui profiteotur mundi contemptum, & pœnitentiam, singulari, & notabili habitu induantur, patet primò ex D. Dionysio *cap. 6. Ecclesiastica Hierarchia*, vbi de professione Monachi loquens, ait: *Sacerdos signo Crucis cùm consignatum condit, omnique veste detracta, eum aliam induit;* Eusebius *lib. 2. Hist. c. 24.* scribit ex Hegesippo, Iacobū Apostolum fratrem Domini nunquā induisse laneam vestem, sed sola syndone linea vsum. Basilius *Epist. 1. ad Gregorium*, multa dicit de habitu Monachi; Chrysost. *homil. 69. in Matth.* dicit, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem Baptistam, & *lib. de comparatione Regis, & Monachi*, dicit, Monachum vno tantùm amictu, instituto suo conformi, vti solere. Ambr. *lib. 9. epist. 36.* de Paulino loquens, qui ex magno viro in seculo, & nobili Senatore Monachus factus fuerat, & eo facto multos Gentiliū Senatorum offenderat, *& cùm ipsi*, inquit, *capita, & supercilia radant, si quando Isidis suscipiunt sacra; si fortè Christianus vir attentior Sacrosancta Religionis, vestem mutauerit, indignum facinus appellant.* Hieron. *in epist. 4. ad Rusticum Monachum: Vidi quosdam*, inquit, *qui postquam renunciauere sæculo, vestimentis dumtaxat, & vocis professione, non rebus, nihil de conuersatione pristina mutauerunt.* Et *epist. 3. ad Paulinum. Tunicam*, inquit, *mutas cum animo.* Et *epist. 15. ad Marcellam. Tunicam fusciorem*, inquit, *induta se repente Domino consecrauit.* Et *epist. 22. ad Eustochium de virgine.* omnium Cœnobitarum eumdem fuisse habitum dicit, nimirum tunicam, & saccum, quibus in vita Hilarionis addit cucullam; dicit enim, vestes eius fuisse tunicam sacceam, palliolum, & cucullam. *Epist. 17. ad Eustochium de obitu Paula*, loquens de Sanctis Monialibus. *Vnus*, inquit, *omnium habitus, linteamine ad tegendas solum manus vtebantur.* Aug. *lib. 6. contra Faustum cap. 1.* meminit habitus Monachi, & *lib. 3. c. 14.* meminit habitus sanctimonialis; Denique Cassianus totum primum librum de institutis Cœnobiorum consumit, in explicando habitu Monachorum, docens, eos præscriptum habitum professioni congruentem a maioribus accepisse.

Adde duo Concilia; nam Gangrense *can. 12.* reprehendit eos Monachos, qui ob habitum superbiebant, & contemnebant alios Christianos, qui communibus vestibus vtebantur. Concilium Carthaginen. IV. *can. 104.* distinguit habitum laicalem ab habitu Religioso. Et ratio quare Monachi mutent vestem ea redditur 2.
à Dionysio *d. c. 6. Ecclesiastica Hierar.* vt [illegible] vitæ mutatio; sed quare certo vtantur Religiosi vestium genere, rationes duas reddit [illegible]. Prima est, ad designandam propriam professionem. Sicut enim conuenit, vt aliter vestiantur Senatores, aliter [illegible], aliter rustici, & vt Paulus *1. Cor. 11.* iubet, viri [illegible] capite orare, ad significandam potestatem: mulieres verò velato ad significandam subiectionem, cur non conueniet Religioso, certam vestem deferre.

Quòd Abbates, & Monachi debent deferre habitum a secularibus distinctum; vltra supradictas adest auctoritas text. *in can. vidua 20. q. 1* determinatus enim habitus necessariò requiritur ad determinatum Regularem Ordinem constituendum, tanquam [illegible] externum professionis internæ, vt notat D. Th. 1. 2. *q. 18. art. 8.* & Regulares ita tenentur deferre habitū, vt postquā illum susceperint, nullo modo deferre aut dimittere, variare, vel occultare possint, ita vt [illegible] quisque sit professionis, vel instituti, non agnoscatur, vt in *can. proclium 20. q. 3.* imò contrafacientes incidunt in canonem excommunicationis latæ sententiæ; text. *in c. 2. ne Cler. vel Monach. in 6.* Abbatis autem, & Monachorum habitus dicitur cuculla, vt colligitur ex text. *in can. mandamus 19. q. 3* Vnde in Monasterio, in quo fuerit Congregatio 12. Monachorum, aut suprà, Abbas, vel alius Præsidens intra Monasterij

septa

ſepta floccum portare debet; in aliis autem Mona-
ſteriis, vbi pauciores, quàm duodecim Monachi de-
gunt, cucullam. Si verò contigerit, illum extra Mo-
naſterij ſepta proficiſci, floccum, cucullam, aut cap-
pam clauſam habeat, & ſubtus cappam, ſi eam porta-
uerit cucullam, aut ſi maluerit, ſcapulare deferat, vt
Clem. ne in agro, vbi Panorm. *n. 9. de ſtatu Manach.* ita
3 vt Abbas veſtiatur meliùs quàm Monachus, & Mo-
nachus meliùs, quàm Conuerſus. Bald. *in l. ſed ſi quid
§. ſufficit num. 1. ff. de vſufr.* Eſt autem cuculla duplex;
altera manicata, à quibuſdam floccus appellata; altera
non manicata, quæ cappa communiter dicitur, hoc
eſt, pallium amplum, & longum, ſed manicis carens.
Vnde licèt vſus cucollæ aliquibus concederetur, non
continuò fieret, vt de manicata poſſet, aut deberet in-
telligi, niſi id conſuetudine, aut conſtitutione licitum
4 eſſe conſtaret. Cuculla autem vtitur (vt Caſſianus ait)
ad deſignandam ſimplicitatem, innocentiámque in-
fantilem, ad quam Abbas, & Monachi redire cupiunt.
Infantes enim, dum adhuc in faſciis, & in ſinu nutri-
cis verſantur, velis quibuſdam, quaſi cucullis tegûtur;
& cuculla eſt habitus exterior; habitus autem, qui ſub
cuculla geſtari ſolet, ſit Abbatis, & Monachorum Re-
gulæ, & Religionis conſtitutionibus conformis, &
nullatenus lineis camiſiis vtantur, ſic ſtatuitur *in cap.
cùm ad Manaſterium, de ſtat. Manach.* & tam habitus
intrinſecus, quàm extrinſecus ſit decens Regulari, &
Monaſtico ſtatui, & veſtitum appetant non ornatum,
& induendum quærant, non quod ſubtilius inuenitur,
ſed quod vtilius, & quod frigus repellat, non quod ſu-
perbire compellat; ne iterum in perſona illorum con-
queratur D. Bernardus *ad Guglielmum Abbatem* ſuper
verba illa S. Pauli 1. *Timath 6. habentes victum, & ve-
ſtitum. Nobis autem pro victu ſatietas, nec veſtitum
appetimus, ſed ornatum; quæritur ad induendum non
quòd vtilius, ſed quod ſubtilius inuenitur; Non quod
repellat frigus, ſed quod ſuperbire compellat; non quod
vtilius comparari poteſt, ſed quod venuſtiùs imò vanius
oſtentari; Heu me miſerum qualemcunque Manachum.*
Et Concilium Aquiſgranen. *ſuprà* à nobis relatum in
calce Quæſ. 15. Diſput. 2. ſub num. 20. ſtatuit, vt Mona-
chis veſtimenta nec multùm vilia, nec multùm pre-
tioſa, ſed mediocria dentur. Videatur de hac re habi-
tus, & veſtimenti Abbatis, & Monachorum Regula
S. Benedicti *cap. 55. & Clem. ne in agro*, vbi gloſſ. & Pa-
normit. fusè *de ſtat. Monach.*

5 Porrò eſſentialis habitus Canonicorum Regula-
rium, quem in ſua profeſſione aſſumunt, ac in ſignum
eiuſdem profeſſionis gerunt, eſt ſola, & ſimplex linea
Tunica, ſiue ſuperpelliceum, aut Rochettum nuncu-
pata, quæ etiam camiſia Romana dicitur, vt notat Io.
Andr. *in Clem. 1 verb. habitus de elect.* & clarè colligi-
tur ex Conſtitutionibus Benedicti XII. editis pro re-
formatione Canonicorum Regularium, & pluribus
probat Gabr. Pennot. *lib. 2. hiſt. Tripart. Canon. Regul.
c. 8. per tot.* Sed de hac re per extenſum egimus ſupra
Diſp. 20. Quæſ. 3. n. 6. vſque ad 22.

QVÆSITVM II.

De tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas tonſuræ Manachorum.*
2 *Tonſuræ forma triplex apud veteres.*
3 *Corona in capite Monacharum quid ſignificet?*

1 De hac tonſuræ antiquitate mentionem facit
Dionyſius *de Eccleſiaſtica Hierarchia cap. 6.* vbi
clarè dicit, Monachum futurum primùm debere ton-
deri, deinde indui alia veſte, priori abiecta; Anicetus I.
deinde *in Epiſt. ad Gallas*, iubet, radi caput in modum
ſphæræ. Tertiò habemus Athanaſium *in lib. de Virgi-
nitate*, habemus, & Palladium *in hiſt Lauſi. cap. 41.* &
Hier. *in epiſt. ad Sabinianum Diaconum*, qui teſtantur,
etiam ſanctimoniales tonderi conſueuiſſe. Quartò
Epiphanium *hær. 80.* & Auguſtinum *de opere Mona-
charum c. vlt.* qui acriter reprehendunt quoſdam Mo-
nachos crinitos, qui tonderi more aliorum nolebant.
Quintò Hieronymum, & Auguſtinum, qui coronæ
Sacerdotalis meminerunt. Hier. *in Epiſt ad Aug.* quæ
eſt 16. *in epiſt. Auguſtini. Fratres tuos dominum meum
Alipium, etiam dominum meum Euodium, ac meo no-
mine ſalutes, precor coronam tuam.* Auguſt. *in Epiſt. ad
Proculianum Epiſcopum* 147. *Per coronam noſtram
nos adiurant veſtri* Sextò Iſidorum *lib. 2. de offic diui-
nis c. 4.* & Bedam *lib. 5. Hiſtor. Anglorum, cap. 22.* quo-
rum prior, ab Apoſtolis dicit inſtitutam eſſe tonſu-
ram, & coronam Clericorum, & Monachorum; po-
ſterior dicit, Sanctum Petrum omnium primum ge-
ſtaſſe coronam capillorum, toto reliquo capite tonſo,
& ad eius imitationem, omnes Clericos, & Mona-
chos idem ſuſcepiſſe. Septimò Iuſtinianum, qui in
Authentica col. 7. tit. 5. c. 2. & 3. diſtinguit tonſuram
Monachorum nouitiorum, quam laicorum tonſuram
vocat, à tonſura profeſſorum. Octauo Concilia; nam
Concilium Carthaginenſe IV. *can. 44.* prohibet Cle-
ricos comam nutrire, aut barbam, habetur *in cap. Cle-
ricus, de vita, & honeſt. Cleric.* & Concilium Tolet. IV.
can. 40. iubet, vt omnes Clerici, toto capite detonſo,
ſolùm circulum capillorum ſupra aures relinquant;
ex quo apparet, olim eandem fuiſſe coronam Mona-
chorum, & Clericorum, ſed Monachi quidem ſerua-
runt antiquam conſuetudinem, Clerici verò magna
ex parte illam mutauerunt, vt ait Gregor. de Valent.
*tom. 4. diſput. 9. quæſt. 5. punct. 3. col. 2. verſ. Quintò
probatur.*

Triplex autem tonſuræ forma apud veteres inue- a
nitur, quæ non ſolùm apud hæreticos, ſed etiam inter
Catholicos in vſu aliquando extitit. Prima, qua Si-
mon Magus vtebatur, nam hic (vt teſtatur Beda *lib. 5.
hiſt. gentis Anglor c. 22.*) capitis tonſuram ita compo-
nebat, vt ſupra frontem, & a parte anteriori coronæ
ſpeciem oſtenderet, à parte autem poſteriori, & in oc-
cipiti eadem corona interciſa videbatur, & decurtata;
hanc formam tonſuræ geſtabant olim Scoti, ac etiam
nonnulli Epiſcopi, & Monachi, qui Euangelij prædi-
candi gratia ex Scotia in Angliam traiiciebant, vt
idem Ven. Beda auctor eſt *lib. 3. c. 25. & 26. & ſequen.*
qui demùm ab Epiſcopis, & Clericis Catholicis in
Eccleſia Romana Catholicè inſtitutis de ſuo errore
admoniti, perfectam coronam Clericorum, & Mona-
chorum Eccleſiæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtoli-
cæ, abiecta illa Simoniana, libentiſſimè ſuſceperunt.
Secundæ eiuſdem tonſuræ forma ea extitit, qua Cle-
ricorum ſupremus vertex in modum parui circuli
tonderetur, relictis aliis capillis prolixis more laïco-
rum, quæ forma, eo quia eſſet in vſu apud hæreticos
in Regnis Gallitiæ degentes, ad tollendum ſcandalum
à Concilio Tolet. IV. *can. 40.* Catholicis interdicta
fuit, eo tamen ſcandalo ceſſante, apud omnes ferè Ca-
tholicos in Italia, Hiſpania, Gallia, & aliìs Prouinciis
in vſu fuit, & nunc etiam retinetur. Tertia eiuſdem
Clericalis tonſuræ forma; cuius antiqui Patres ſæpiùs
meminerunt, fuit in modum coronæ adeò vt detonſo
ſuperiùs capite in modum circuli, ſiue ſphæræ, ac
etiam in parte inferiori remaneant capilli totum ca-
put ad modum coronæ ambientes.

Vt autem ad rationem tonſuræ veniamus, eius ra- 4
tio, & cauſa habetur in c. *duo ſunt* 20. q. 1. vt habetur:
Hi ſunt Reges, id eſt ſe, & alios in virtutibus regentes,

&

& ita in Deo regnum habent, & hoc designat corona in capite. Hanc coronam habent ex institutione Romanæ Ecclesiæ in signum Regni, quod in Christo expectatur, est temporalium omnium dispositio. Aliam rationem reddit Vener. Beda *lib. 5. Hist. c. 22.* ad exprimendam imaginem spineæ coronæ Christi, vt enim omnes Christiani signo communi Crucis ornantur: ita par erat, vt Clerici, & Monachi, qui specialiùs Christum patientem imitari volent, speciali signo ornarentur; ipsius autem Bedæ verba hæc sunt. *Neque ob id tantùm in coronam attondemur, quia attonsus ita est Petrus, sed quia Petrus in memoriam Dominicæ Passionis ita attonsus est*, & infrà. *Ita oportet etiam eos, qui vel Monachi votum, vel gradum Clericatus habent, & arctioribus necesse habent pro Domino se continentiæ finibus adstringere, formam quoque Coronæ, quam ipse in Passione sua Spineam portauit in capite, vt spinas, & tribulos peccatorum nostrorum portaret, id est exportaret, & auferret à nobis, suo quoque in capite per tonsuram præferre, vt se irrisiones, & opprobria pro illo libenter, ac prompto animo sufferre ipso etiam frontispicio doceant, vt coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se, semper expectare, próque huius perceptione aduersa mundi, & prospera contemnere diligerent.* Alij dicunt, clericalem tonsuram institutam fuisse in signum specialis consecrationis, qua Monachi, & Clerici seipsos Deo dedicauerunt; sicut in veteri lege Nazaræi tondebantur in sua consecratione. Num. *cap.* 6. Alij, in signum conuersionis, & singularis pœnitentiæ, quòd pœnitentes ex antiqua Ecclesiæ consuetudine tonderentur, sicut legitur in Concilio Toletano III. *cap.* 12. Alij, quòd tonsura capillorum lugubrem vitam significat, quippe quòd Monachorum partes sint, tum propria, tum aliena peccata legere. Alij ob reuerentiam B. Petri Apostoli, cuius verticem Pagani ob contumeliam abraserunt; Videatur Gregor. à Valen *d. punct. 3. per tot.*

QVÆSITVM III.

De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non debet secularibus negotiis se implicare, sed claustro contentus sit.*
2 *Monachus quid significet.*
3 *Monachis permissum est, intra Ciuitates habitare.*

ETsi inueniantur aliqua exhortationis verba S. Hieronymi ad Paulinum dicentis, quòd si cupiat esse Monachus, id est solus, vitare debet Ciuitates, quæ vtique non sunt solorum, sed multorum habitacula, vt
1 habetur in *can. si cupis* 16. *q.* 1. & sic Monachus non debet aliis quibuscunque negotiis se implicare, sed suo claustro sit contentus; quia sicut piscis sine aqua, ita Monachus sine Monasterio. Sedeat itaque solitarius, & taceat, quia mundo mortuus est, Deo autem viuit, agnoscat nomen suum: *μόνος* enim Græcè, Latinè
2 est *solus*, *ἄχος*, Græcè, Latinè est *tristitia*, vnde dicitur Monachus, id est, *solus cum tristitia*, sedeat ergò tristis, & officio suo vacet, vt habetur in *can. placuit* 16. *q.* 1. Verùm quamuis aliqui antiqiores canones inueniantur prohibere Monachis vicos, & castella peragrare, & à prædicatione omninò cessare, vt est vi-
3 dere *in can. iuxta eadem caus. & quæst.* tamen quia magis expediens visum fuit Summis Pontificibus pro salute animarum, illis permissum est ad ciuitates venire, Monasteria iuxta septa ciuitatum ædificare, sacramenta ministrare, & verbum Dei prædicare; ideò tales canones non sunt in vsu, & per multa priuilegia Summorum Pontificum est illis permissum quidquid per antiquos sacros canones videtur prohibitum. Vnde Abbatis, & Monachorum habitatio cùm tam intra, quàm extra ciuitates hodie adinueniatur, profectò poterunt quocunque loco repetiantur, solitariè, iuxta suum nomen, post spiritualia erga animarum salutem exercitia, habitare: studeant tamen, quòd Monasterium eo in loco, vbi constructum est, sit suo statui conforme; & recordentur Abbates, se esse successores illorum, qui iam in Thebaide, in Ægypto, Mysia, & Syria morabuntur in cauernis, & speluncis, domunculis, & tuguriis; neque existiment, in magnis ædificiis, & domibus maiorem existere Religionem, & Ordinem Monachalem, vt lachrymans scribit S. Bernardus *in Epistola ad Gulielmum Abbatem.*

QVÆSITVM IV.

De mensa Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Mensa Abbatis cum hospitibus, & peregrinis esse debet.*
2 *Abbates honestè facerent, comedendo cum aliis Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eisdem in Dormitorio.*
3 *Mensa Prælatorum sit naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata.*

QVamuis Abbatis potestas ad Monasterij bona, & Monachos se extendat, vnde Monachi Abbatis potestati subiacere dicuntur, vt in *can. nullam* 18. *quæst.* 2. & quamuis Superiores non debeant inferioribus nimis familiares esse; nam ex conuersatione
æquali nascitur contemptus dignitatis, vt text. *in l.* 1
obseruandum ff. de officio Præsidis, & licèt mensa Abbatis debeat esse cum hospitibus, & peregrinis, vt in *cap. cum ad Monasterium. de stat. Monach. cap.* 56. *Regulæ Diui Patris Benedicti* Graff. 2. *part. lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 25. tamen debet esse frequenter cum fratribus in Conuentu, in *d. cap. cùm ad Monasterium* §. *Abbas:* Vnde dicit gloss. *in verbo, Abbates,* in *extrau. vnic. de*
cens. Honestè facerent Abbates comedendo cum aliis 2
in Refectorio, & dormiendo in Dormitorio, vt meliùs valerent oculo intelligere quomodo se habeant omnia, tam in Ecclesia, quàm in mensa; tam de die, quam de nocte. Et de mensa Abbatis adest Regula Sancti Patris Benedicti *cap.* 56. videlicet. *Mensa Abbatis cum hospitibus & peregrinis sit semper; quoties tamen minùs sunt hospites, quos vult de fratribus vocare, in ipsius sit potestate: Seniorum vnum tamen, aut duos semper cum fratribus dimittendos procuret, propter disciplinam:* & habetur in *can. perniciosam* 18. *quæst.* 11. In mensa Abbatis sordes minimè laudantur, & magnificus vasorum apparatus, ciborum copia, seruorum multitudo, & nimia lautitia summè vituperantur; quia, vt benè ait Marcus Antonius Genuen. in *Manual. pastor. cap.* 23. *num* 4. *Quid magis alienum est à natura rerum, quàm pastorem Christiani gregis, cui vita Christi, tanquam exemplar proposita sit, epulis mancipatum videri, & facientem illa, quæ in aliis corrigere debet?* Et quid magis indecens, quàm redditus Abbatiæ, quos probi viri legarunt ad diuinum cultum augendum, & leuandum egentium inopiam, in magnis cœnarum apparatibus, atque gulæ ingluuie profundi?

profundi ? Sit ergo mensa illius naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata, & eo tempore condiatus lectione facta mensa Abbatis; ne eibi voluptate animus à diuinis contemplationibus alienetur; caueatur ab eo, ne fiat lapsus in scurriles iocos, sed sobriè, & modestè eum suis Monachis tecreetur. Et debent eâ, quam sui Monachi habent, mensurâ in manducando, & bibendo, Abbates contenti esse, vt ait Concil. Aquisgran. *num.* 15. suprà à nobis relatum post *Quæst.* 13. *Disput.* 2.

QVÆSITVM V.

De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis cella debet esse talis, vt paupertatis & sui status decentiam non excedat.*
2 *Quid, contra construentes superflua edificia, exclamet D. Bernardus.*
3 *Abbatis cubile quale esse debeat.*

1 CVm tam Abbas, quàm Monachi teneantur viuere sub Regula in paupertate fundata; ideò Abbatis cella debet esse talis, vt paupertatis, & sui status decentiam non exeedat, iuxta text. *in Clemen. exiui, de verb. significat.* Et contra eos, qui talia
2 superflua ædificia construunt de tali abusu loquens D. Bernatdus *in Apologia ad Gulielmum Abbatem*, & in *Epistola ad Fratres de monte Dei*; sic ait. *Iam enim subintrauit de are alieno sumptuosum, & quantum sinit pudor, ambitiosa cellularum ædificatio. & abiecta sancta simplicitate, & rusticitate, quasi Religiosas quasdam nobis creamus habitationum honestates. Dimissam enim nobis à Patribus nostris iure hereditario formam paupertatis, & sanctæ simplicitatis speciem, verum decorem domus Dei alienantes à nobis, & à cellis nostris per artificum exquisitorum cellas, non tam Eremiticas, quàm aromaticas ædificamus nobis de eleemosynis pauperum.* Et post pauca. *Ergo obsecro in peregrinatione huius sæculi, in militia hac super terram ædificemus nobis non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deferendum, vtpotè citò inde vocandi, & emigraturi in patriam.* Diuus quoque Bonauentura *in Epistola*, quam suo Ordini scripsit, enumerans damna, & incommoda, quæ ex ædificiorum sumptuositate, & superfluitate, eueuire solent, sic ait: *Occurrit ædificiorum constructio, sumptuosa, & curiosa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruersis iudiciis multipliciter nos exponit; & non sine præiudicio paupertatis occurrit sumptuositas expensarum: nam cum Fratres paucis nolint esse contenti, facti sumus omnibus onerosi, magisque fiemus in posterum, nisi remedium celeriter apponatur.*

3 Quo verò ad lectum, quò Abbas vti debet; cùm à Regula sua exemptus non sit, vt sæpiùs dictum est, obseruare tenetur id, quod à Monachis obseruandum curate debet; & præcipuè Abbates militantes sub Regula S. Benedicti, quod idem D. Pater *eiusdem Regula cap.* 55. constituit, dicens: *Stramenta autem lectorum sufficiant, matta, sagum, lana, & capitale*; meminerit, quòd veteres illi Monachi, aut humi cubabant, aut in iunceis stratis, vt refert D. Hieron. *in vita S. Hilarionis*, vel ciliciis, vt habet Hilat. Arelaten. *in vita S. Honorati.*

De supellectilibus autem, quæ status Monachalis mirum in modum abhorret, cùm illum deceat simplicitas, & sanctitas, & honestas legant Abbates magnum conquestum à D. Beinatdo habitum in prædicta *Apologia ad Guglielmum Abbatem.*

QVÆSITVM VI.

De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo.

SVMMARIVM.

1 *Abbas equitando, & iter faciendo superfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet.*
2 *Equitando Abbates non nisi ad Generalem Synodum Monachos secum ducere debent.*

NOlo hic, Abbati equitaturo, & iter facturo simplicitatem Sanctorum Patrum ob[illegible] ponere; sed modestiam Religiosi status, & Regu[illegible] præ- 1
lati decentiam illius memoriæ redigere: [illegible] superfl[illegible] equorum, & seruorum quantitatem à se fugien[dam] esse animaduertat, ne iterum cum [illegible] scand[illegible] [illegible] D. Bernardus *in Apologia, ad Abbatem Gulielmum*, illis verbis: *Quod enim (vt cætera taceam) specimen humilitatis est, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum stipari obsequiis? quatenus duobus Episcopis vnius Abbatis multitudo sufficiat? mentior, si non vidi Abbatem sexaginta equos, & eò ampliùs, in suo ducere comitatu. Dicas, si videas eos transeuntes, non Patres esse Monasteriorum, sed Dominos Castellorum, non Rectores animarum, sed Principes Prouinciarum. Tam deinde gestari iubent in ppula, scyphi, bacinis, candelabra, & mantica suffraginata, non stramentis, sed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à sua quisquam domo recedit nisi cum tota supellectili sua, tanquam sit vel iturus ad exercitum, vel transiturus per desertum, vbi non valeant inueniri necessaria. An non posset eodem vasculo, & aqua manibus tergi, & vinum bibi? An non posset ardens lucerna, nisi in tuo, quod portas candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non posset dormiri, nisi super varium stratum, aut sub peregrino coopertorio? an non vnus aliquis minister posset, & iumentum ligare, & ad mensam seruire, & lectulum praparare? Nunc ergo tanta multitudinis garsionum, ac iumentorum, cur vel ad solatium mali nobiscum non ferimus necessaria, quatenus hospites non grauarimus.* Et in Concilio Aquisgranen suprà à nobis relato post *Quæst.* 13. *Disput.* 2. *n.* 59. Statuitur, vt Abbates Monachos secum in itinere, nisi ad Generalem Synodum, non ducant. 2

QVÆSITVM VII.

De sociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Nimia familiaritas parit contemptum.*
2 *Abbas literatos viros familiares habere debet.*
3 *Præcipua Abbatis familiaritas, & conuersatio cum senioribus Monasterij esse debet.*
4 *Senibus Respublica administratio debetur.*
5 *Senatus vnde dicatur.*

NVlli dubium est, debere Prælatum, ne vilis, & contemptibilis reddatur, à nimia familiaritate, & societate cauere; quia nimia familiaritas parit contemptum, 1

contemptum, iuxta notata in *l. obseruandum ff. de*
officio Præsidis. Nihilominùs debere Prælatum se-
cum habere familiares literatos, habetur in gloss. *can.*
esto verbo, inuideant, distinct. 95. cum quibus consulta-
tionem rerum agendarum habere debet. Fateor om-
nes Monachos Abbatis socios, familiares, &, vt veriùs
2 dicam, filios esse, aliquos tamen sibi probatos, &
scientia instructos viros suo lateri adhibere debet,
quorum consilio, & auxilio fretus Abbatiale munus
perquam strenuè exequatur. Immo vt ex Abbatis bo-
nitate, si quis malus est, in bonum conuertatur; si suæ
bonitatis exempla sectetur, nam vt dicit Hieron. *super*
Osea lib. 1. & habetur per gloss *in c. non est culpandum*
32. q. 1. excusat Hieronymus Oseam contrahentem
cum meretrice, dicens. *Eum propter hoc non esse cul-*
pandum, sed potiùs laudandum: quia malam conuertit
in bonum, nec corruptus est in societate fornicaria, sed
fornicaria pudicitiam assumpsit. Vnde & alia gloss. *ibid.*
in verbo societur, dicit: *Societas enim inter bonum, &*
malum contrahi potest; vt ex societate boni, malus adi-
ficetur, sicut emptio veneni valet, si tale sit, quod adie-
ctione alterius materia vsui esse potest, l. quod sæpe §.
veneni ff. de contrahen. empt.

3 Præcipua autem eius familiaritas, & conuersatio
sit cum senioribus Monasterij, quos in rebus agen-
dis ad consilium adhibere debet, vt ex pluribus locis
Regulæ S. Benedicti elici potest; quia semper tam in
diuinis, quàm in humanis ad Rempublicam regen-
4 dam, Senes assumpti fuerunt, iuxta illud Exod. *cap. 3.*
Vade, & congrega Seniores Israel; & *Isaia 3. Domi-*
nus ad iudicium veniet cum Senioribus populi sui: &
Plutarch. *lib.* ..... quòd administratio Reipublicæ ad Se-
nes pertineat, animaduertens, Senatum à senio nun-
5 cupati, dicit, *Romanorum Senatus, vsque in hunc diem*
à senio nomen gerit.

QVÆSITVM VIII.

De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas qualis in sermone esse debeat.*
2 *Sicut incauta locutio in errorem protrahit, ita indi-*
scretum silentium eos, qui erudiri poterant, in
errore derelinquit.

1 INter cæteras virtutes, quas Abbas habere debet,
studeat, ne colloquiis inutilibus conscientiam per-
cutiat infirmorum; ideò tenere debet eum, qui secun-
dùm doctrinam fidelis est, sermonem, vt potens sit
consolari in doctrina sancta, & contradicentes redar-
guere, & rectè viuentes consolidare, iuxta text. *in can.*
sanè 46. dist. Deberet ergò Abbas esse discretus in
silentio, & vtilis, & cautus in verbo, ne aut tacenda
proferat, aut proferenda reticescat; nam sicut incauta 2
locutio in errorem protrahit: ita indiscretum silen-
tium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit,
non sicut aliqui improuidi, qui humanam amittere
gratiam formidantes, liberè loqui recta pertimescunt,
& extra Domini præceptum, nequaquam sibi com-
missum gregem ad instar pastorum, sed mercenario-
rum more custodiunt, quia veniente lupo fugiunt;
hinc propterea per Prophetam eos Dominus incre-
pat, dicens: *Canes muti non valentes latrare*, Et rursus
queritur, dicens in Isaia: *Non ascendistis ex aduerso,*
neque posuistis vos murum pro domo Israel, vt staretis
in prælio in die Domini, ex aduerso quippe ascendere,
est pro defensione gregis voce libera huiusmodi po-
testatibus contraire; & in die Domini in prælio sta-
re, est prauis decertantibus ex iustitiæ amore resiste-
re: hinc etiam delinquenti populo dicit Hieremias:
Prophetæ tui viderunt tibi falsa, & stulta, nec aperie-
bant tibi iniquitatem tuam, vt te ad pœnitentiam pro-
uocarent. Prophetæ quippe in sacro eloquio pastores
vocantur; ita & Abbas docere debet eos, qui doctri-
na egent, & peccantium iniquitatem aperire: quoties
verò loquitur, aut non opportuno tempore, aut non
opportuno loco, aut vt non conuenit audientibus,
toties sermo malus procedit de ore suo ad destructio-
nem eorum qui audiunt: considerare debet itaque
quid loquatur; quia pro omni verbo otioso reddi-
turi sumus rationem in die Iudicij, vt habetur in *can.*
quoties 22. quæst. 5.

QVÆSITVM IX.

De Monachis electis in ministerio cubiculi Ab-
batum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis vita Monachis exemplo esse debet.*
2 *Abbas quales Monachos in ministerio sui cubicu-*
li eligere debeat.

CVm Abbatis vita in exemplo debeat esse Mona-
chis, & cùm plerumque ipsi Monachi, qualis 1
sit in secreto vita sui Abbatis, nesciant; decet, vt qui-
dam ex Monachis, electi in ministerio cubiculi Ab-
batis obsequium præstent, vt is, qui alios regit, & ta- 2
les habeat testes, qui veram in secreto conuersatio-
nem suam videant, & ex sedula visione, exemplum
perfectum sumant; iuxta text. *in can. cùm pastoris 2.*
quæst. 8. & cùm ipse Abbas tanquam Ecclesiæ Præla-
tus lumen mundi dicatur, eius opera coram suis
Monachis lucere deberent, iuxta Domini præce-
ptum; *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt vi-*
deant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum,
qui in cælis est.

PRIVILEGIVM MEMORABILE IVLII II.

Cum insertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iustinæ de Padua, aliàs Casinen. concessorum, quæ omnia, & alia, si quæ sunt, eidem Congregat. concessa, Vallis-Vmbrosæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam amplissimè extendit.

SVMMARIVM.

1 *Generalis, & Diffinitores Congregationis Vallis-Vmbrosæ petunt sibi concedi priuilegia Congregationis Casinensis.*
2 *Congregatio Vallis-Vmbrosæ laudatur.*
3 *Priuilegia omnia hactenus Congreg. Vallis-Vmbrosæ concessa à quibusuis personis, approbantur, & confirmantur.*
4 *Priuilegiorum Vallumbrosanis concessorum defectus omnes supplentur, si in aliquo defectuosa essent.*
5 *Priuilegia omnia Casinensium, Vallis Vmbrosæ Congregationi conceduntur, & communicantur.*
6 *Priuilegia Monachis Vallis-Vmbrosæ concessa, ad Moniales eiusdem Ordinis extenduntur.*
7 *Priuilegium Eugenij IV. Congregationi S. Iustinæ concessum, refertur.*
8 *Monachi Casinenses, & Vallumbrosani à potestate quorumcunque etiam Nunciorum Sedis Apost. eximuntur.*
9 *Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non possunt Monachi Casinenses, & Vallumbrosani.*
10 *Bona omnia Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ in protectionem D. Petri recipiuntur.*
11 *Nuncij, & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iustinæ contradicentes, excommunicantur.*
12 *Conciliis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt intersint Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ compelli non possunt.*
Monachi S. Iustinæ & Vallis-Vmbrosæ Congregat. eximuntur à
13 *Processionibus,*
14 *Gabellis,*
15 *Talliis,*
16 *Datiis,*
17 *Collectis,*
18 *Oneribus Principum.*
19 *Decimis omnibus.*
20 *Hereditates, legata, & fideicommissa Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ acquirere, petere, & exigere possunt.*
21 *Monasteria omnia, & bona Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ confirmantur.*
22 *Bonorum Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ occupatores, vel detentores excommunicantur.*
23 *Prescriptio non currit contra Congregationem Casinensem, & Vallumbrosanam, nisi post 60. annos.*
24 *Religionem Casinensem, & Vallis Vmbrosæ qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur.*
25 *Monachi sine licentia Congregationem Casinensem, & Vallis Vmbrosæ, ex quauis causa dimittere non possunt.*
26 *Excommunicari, aut interdici non possunt Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ.*
27 *Testes esse possunt in suis causis Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ.*
28 *Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ.*
29 *Transitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apostolicarum facere non possunt Casinenses, & Vallumbrosani.*
30 *Interdicti tempore celebrare priuatim possunt Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Congregat.*
31 *Ordines à quocunque Episcopo sumere possunt Casinenses, & Vallumbrosani.*
32 *Examini Episcoporum non subiiciuntur Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Monachi ordinandi.*
33 *Episcopum ad Pontificalia exercenda vocant Casinenses, & Vallumbrosani sine Diœcesani licentia.*
34 *Pontificalia exercentes in Ecclesiis Casinensium; & Vallis Vmbrosæ illis inuitis excommunicationem incurrunt.*
35 *Excommunicati ob ingressum mulierum in Monasteria Casinensium, & Vallis Vmbrosæ Congregationis, à Præsidente absolui possunt.*
36 *Absolui possunt Casinenses, & Vallumbrosani per suos Prælatos ab omnibus à quibus absolui possent ab Ordinariis, si exempti non essent.*
37 *Sententia lata ab Ordinariis contra Monachos Casinenses, & Vallis Vmbrosæ sunt nulla.*
38 *Priuilegium aliud Eugenij IV. Congregationi S. Iustinæ concessum refertur.*
39 *Illegitimi ingressi Congregationem Casinen. & Vallis-Vmbrosæ, absque alia dispensatione possunt ad Ordines, vel dignitates assumi.*
40 *Abbates Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ, licet non sint benedicti, exercent omnia, ac si benedicti essent.*
41 *Priuilegia Casinensi Congregationi concessa per quascunque literas Apostolicas, etiam Motu proprio confectas, derogata non censentur, nisi specialissima fiat illius Congregat. mentio.*
42 *Priuilegium aliud tertium in ordine Congregationi Sanctæ Iustinæ concessum refertur.*
43 *Processiones ab Ordinariis indictas sociare non coguntur Casinenses, ac Vallumbrosani.*
44 *Priuilegium Alexandri VI. Congregationi S. Iustinæ concessum refertur.*
45 *Capitulum qualiter celebrare debeant Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ.*
46 *Priuilegia, immunitates, &c. ab Eugenio IV. Congregationi Sanctæ Iustinæ concessa per Alexandrum VI. approbantur, & confirmantur.*
47 *Priuilegia particularia alicui loco concessa toti Congr. Casinen. & Vallis-Vmbrosæ fiunt communia.*
48 *Vallumbrosani, & Casinen. in vnione Monasteriorum, & locorum possunt facere pacta, & conuentiones absque vitio simoniæ.*

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

MILITANTIS Ecclesiæ regimini, disponente Dominu, præsidentes, ex commisso nobis pastorali officio indortinut, vt iis, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu famulátium feliei successu à Sede Apostolira concessa, cum nostræ approbationis munimine, fauorabiliter tuboremus, vt eo firmius subsistant, quo Sedis eiusdem firmirare sæpiùs fuerint circumfulta, ac etiam alia de nouo, ex Sedis eiusdem brnignitare concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliàs in Domino conspicimus salubriter expedite. Sanè pro parre dilectorum filiorum Blasij Abbatis Monasterij D. Mariæ Vallis-Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, & Diffinitorum Ordinis, & Congregationis eiusdem Vallis-Vmbrosæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs felicis recordationis Vrbanus II Vrbanus III. Paschalis II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cælestinus II. Cælestinus III. Gregor. VIII. Bonifacius VIII. & quamplures alij Romani Pôtifices Prædecessores nostri Monasteriis Ordinis, & Congregationis prædictorú, illorúmque membris, ac Monasteriis, & personis eorumdem, multa, & diuersa priuilegia, indulta, & immunitates côcesserunt, prout in literis ipsorum Prædecessorum pleniùs dicitur côtineri. Quare pro parte Blasij Abbatis, qui, vt asseritur, etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum existit, ac Diffinitorum prædictorum asserentium, quod Monasteriorum Congregationis huiusmodi Abbates, & Monarhi iuxta eandem Regulam, & Obseruantiam Regularem dilectorum filiorum filiorum Monachorum Congregationis S. Iustinæ, aliàs Casinensis Ordinis S. Benedicti reguntur, Nobis fuit humiliter suppliratum vt illis, pro eorum subsistentia firmiori, robur nostræ apprubationis adiicere, ac illa innouare, eísque modo, & forma, quibus concessa sont, de nouo concedere, necnon infrascripturum tenorum, quasrumque aliàs piæ memoriæ Eugenij IV. & Alexandri VI. ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum Nostrorum, literas eidem Congregationi S. Iustinæ, aliàs Casinensi, concessas, & in illis contenta priuilegia, immunitates, indulgenrias, & indulta quæcunque eidrm Congregationi S. Iustinæ, seu Casinensi, & illius Monasteriis, Monachis, & personis per Sedem eamdem quomodolibet concessa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis-Vmbrosæ huiusmodi, ac illius Monasteria, & loca, ae personas, & bona extendere, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Ordinem & Congregationem Vallis-Vmbrosæ huiusmodi propter vberes fructus; quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduia orationibus, & precibns ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis nostræ côplectimur Blasium Abbatem, & Diffinitores, nec non Congregationem Vallis-Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Congregationis singulares personas à quibuscumque excommunicstionis, suspêsionis & interdicti, altisque Ecclesiasticis sententiis, censutis, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel cansa latis, si quibus quomodolibet innodati axistant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, gratiarum, & indultorum, tam per dictos prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscumque eisdem Ordinibus, & Congregationi, ac illorum Monasteriis, locis, & personis concessorum tenores; qui præsentibus non sunt inserti, & si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus pro expressis habenres priuilegia, indulta, immunitates, & libertares Congrrgationis Vallis-Vmbrosæ huiusmodi per prędecessores, 3
ac quatenùs sint licita, & honesta per Imperatores, Reges, Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunnt omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum secularium, ac Prælatorum prædictorum desuper confectis, contenta innouamus, approbamos, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus: suppientes omnes, & singulos defectus, si qui forsan in 4
priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes seculares, ac Prælatos prædictos concessa interuenerint, illaque omnia eisdem modo & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedimus; Nec non literas Eugenij, & Alexandri infrascriptas, ac quasnis alias ipsorum, ac quorumcunque aliorum Prędecessorum literas huiusmodi, & in illis contenta; Necuon alia Priuilegia, im- 5
munitates, indulgentias, & indulta, quæcumque, & qualiacumque sint, Cungregationi S. Iustinæ, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quàm quoscunq; alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere concessas, & concessa, quatenus similiter sint in vsu ac in posterùm reconcedendas, & reconcedenda, ad Or- 6
dinem, & Congregationem Vallis-Vmbrosæ, ac illius Munasteria, etiam Munialium, & loca, ac personas, & bona prædicta, eadem auctoritate extendimus, ac statuimus, & ordinamus, quòd Ordo, & Congregstio Vallis-Vmbrosæ huiusmodi illis, absque vlla penitùs differentia, vti, potiri, & gaudere, eáque omnia, & singula inter ipsos communia esse, & eis suffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde, ac si illa eidem Ordini, & Congregationi Vallis-Vmbrosæ communiter à principio concessa fuissent, & in futurum concederêtur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; nec non Congregationum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmarione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac priuilegiis, & indultis Ordinibus, & Congregationibus prædictia forsan sub quibuscunque tenuribus concessis, quibus tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresè derogamus, cæterisqoe contrariis quibuscunque. Et insuper, quia difficile foret, præsentes literas ad singula, vbi opus fuerit, deferre volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu publici Notarij inde rogati subscriptis, & sigillo alicuius Prælati seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastira constirutæ, munitis, ei prorsus fides indubia vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si originaliter essent exhibitæ vel ostensæ. 7

Tenor verò literarum Eugenij, & Alexandri prædecessorum prædictorum sequitur, & est talis.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ET si ex debito Ministerij Pastoralis quibuslibet personis Regularem vitam professis, Nos deceat esse in suis opportunitatibus, & commodis fauorabiles

notabiles,& benignos, Congregationem tamen Monachorum de Obſeruantia S.Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti ob laudabilis vitæ merita, & virtutum incrementa, tanquam nouellam plantationem à nonnullis annis citra in præfato Ordine tenaſcentem ad eius incrementum, & bonorum regimen, etiam dum in minoribus conſtituti eramus, impendimus opem,& operam efficaces, & nunc ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti propenſiori charitate complectimur, quo pretioſiores, atque vberiores fructus per eorum labores, & operam diligenter conſpicimus in populum Domini prouenire. Cupientes igitur, vt Monachi ipſi cò quietiori animo valeant Altiſſimo reddere vota ſua, ac pro ſalute fidelium exorare, quò fuerint amplioribus per Sedem Apoſtolicam priuilegiis, indulgentiis,& gratiis communiti. Motu proprio,non
8 ad ipſorum Monachorum, aut ad alterius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam,ſed de noſtra mera liberalitate dilectos filios Congregationem prædictam, eiuſque Præſidentem, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos. Conuerſos,Commiſſos,Nouitios.& Perſonas, ac eorum Capellanos, qui pro tempore fuerint, etiam curam habentes animarum, necnon Familiares, & Seruitores ipſorum, qui nunc ſunt in prædicta Congregatione, & in futurum pro tempore erunt, ac etiam ipſius Monaſteria, Prioratus, & loca, quæ nunc ſunt, & in poſterum Congregationi prædictæ, quandocunque vniri, vel incorporari, ſeu ſubiici, vel aggregari contigerit, necnon omnia, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, vt præmittitur, præſentium,& futurorum Eccleſias Cappellas, etiam ſi ipſis cura animarum immineat,Oratoria, manualia membra,caſtra, fortalitia, ædificia,villas,grangias, vineas, oliueta,hortos,ſyluas,nemora,prata,paſcua, piſcationes,molendina,aquas,aquarum decurſus,iura,iuriſdictiones;prædia poſſeſſiones, quælibet, & bona quæcunque; quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum Apoſt. Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Eccleſiæ, ac etiam Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum: Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum quouis nomine, & poteſtate fungatur,locorum Ordinariorum ditione,auctoritate,poteſtate dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel eius ſingula, res, perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem collatorum ab eis; aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Monachis conuerſantur, ſeu ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ
9 Sacramentum; necnon Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunque iniatur contractus, ſeu delictum committatur, ſue res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali commiſſione Sedis Apoſtolicæ, & de indulto huiuſmodi, ac Congregatione prædicta mentionem expreſſam faciente, quomodolibet directè, vel indirectè ferre, ſeu promulgare non poſſint; Decernentes ex nunc quidquid in contrarium actum fuerit, irritum,inane, nulliúſque fore roboris, vel momenti, de ſpeciali dono gratiæ, & plenitudine poteſtatis, tenore præſentium prorſus eximimus, ac totaliter
10 liberamus. Illaque omnia, & ipſorum quodlibet in ius, & proprietatem D.Petri, & Sedis eiuſdem, ac ſub eorum protectione ſpecialiter ſuſcipimus, & noſtra, retento Nobis, & Eccleſiæ Romanæ annuo cenſu in Feſto BB.Petri, & Pauli annis ſingulis Nobis & Cameræ Apoſtolicæ perſoluendo auri vnciæ vnius in ſignum receptæ, libertatis, & exemptionis. Quodque ſi huiuſmodi Legati,aut Ordinarij,ſeu per- 11
ſonæ ſupradictæ contra prædicta, vel aliquid prædictorum non ſolum facere, ſed attentare præſumpſerint, quomodolibet, & requiſiti per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monachos, ſeu per notificationem præſentis priuilegij, vt deſiſtant, & id facere neglexerint, infra tres dies à die requiſitionis, ſiue notitiæ, vt præfertur, eo caſu ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, & nihilominus quod aliter actum eſt, ipſo facto ſit irritum, & inane, & nullius efficaciæ, roboris, aut momenti. Inſuper 12
cùm contigerit fieri Concilia Generalia, Prouincialia, ſeu Synodalia; etiam Apoſtolica, aut quauis auctoritate firmata, ſeu quaſuis Congregationes, quouis nomine cenſeantur Eccleſiaſticarum, vel laicarum perſonarum cuiuſcunque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, prædicti Prælati, ſeu Monachi ad ea ire, ſeu mittere, niſi ad ipſius Congregationis Capitulum Generale celebrandum aut alias iuxta eorum Ordines nullatenùs compelli poſſint etiam per litteras Apoſtolicas, non facientes ſpecialem mentionem de huiuſmodi indulto, prædictæ Congregationi conceſſo. Nec Congregationis perſonæ hu- 13
iuſmodi; quòd in eorum locis Miſſæ, aut alia diuina officia celebrentur, Ordines conferantur, vel agitentur cauſæ ciuiles, ſeu criminales, proceſſiones conuocentur, aut Synodus, Conuentus, ſeu quæuis Congregationes, tam Eccleſiaſticarum,quam laicarum perſonarum congregentur, ſiue quod huiuſmodi Congregationis loca ad vſum, hoſpitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, aut laicarum perſonarum deputentur adſtringi, ſeu cogi aliqualiter valeant, contra quæ omnia, aut aliquid prædictorum quæuis perſonæ cuiuſcunque conditionis, vt præfertur, aut ſtatus exiſtat, attentare præſumens, niſi facta ei de huiuſmodi indulto notitia, deſtiterit, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat. Et ne quandoque in poſterum Reges, Principes, Barones, milites, nobiles, laicales perſonæ, Communitates, Vniuerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & Diœceſum diuerſarum Monaſteriis, Prioratibus, locis, capellis, Eccleſiis, maneralibus, grangiis, caſtris, poſſeſſionibus, ac bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipſius Congregationis, gabellas, tallias, data, collectas 14
impoſitas, onera, etiam ad pontium refectionem,aut 15
viarum reparationem, & alia varia, & diuerſa grauamina inferre, & imponere, aut indicta exigere 16 17
præſumant, diſtrictiùs prohibemus, ac ſub pœna ex- 18
communicationis, atque maledictionis, quam ne- 19
quam, à notitia prædicti indulti, niſi deſtiterint, incurrant, mandamus. Non obſtantibus ſi dictis ſecularibus, vel quibuſuis aliis perſonis communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd illa imponere, ſeu exigere valeant, etiam ab exemptis per ſe, vel alia, quoquomodo, aut quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, ſeu vitra, vel extra recta loca ad Iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi ex certa ſcientia, ac ipſa Congregatione ſpecialem mentionem committentes inſuper, ac per Apoſtolica ſcripta præſentium tenore mandantes omnibus, & ſingulis Delegatis, Subdelegatis, & Nunciis Apoſtolicis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis,

Epiſcopis, ac Rectoribus vniuerſis, præſentibus, &
futuris in quorum Diœceſibus ſunt & erunt in futu-
rum loca, & perſonæ huiuſmodi quatenùs prædicta
loca, aut perſonas in eis degentes, & eorum bona,
talliis, collectis, impoſitionibus gabellarum, ſubſidiis,
etiam charitatiuis, aut quibuſuis aliis oneribus rea-
libus, aut perſonalibus, ſeu mixtis etiam per eamdem
Sedem in dictis conceſſis, & datis, aut permiſſis, ſeu
in dicendis, aut concedendis de cætero grauari quo-
quomodo, permittant. Contradictores per cenſuram
Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia, appellatione
poſtpoſita, compeſcendo. Inſuper vt liberiùs, & com-
modiùs neceſſitatibus ſuis prouidere, ac hoſpitalitati,
& pauperum ſubuentioni vacare poſſint, volumus, &
decernimus, Monaſteria, prioratus, loca, & bona, quæ
in præſenti ſunt ipſius Congregationis, & erunt in
futurum, ac Prælatos, & Monachos, & perſonas præ-
dictas ab omni impoſitione, exactione, collecta, deci-
ma, ſubſidio, aut alio quouis grauamine, quouis no-
mine cenſeantur, per Nos aut Succeſſores Noſtros
faciendo, ſeu imponendo; necnon à quorumcunque
occaſione Legatorum, etiam de Latere, Subdelegato-
rum, Nunciorum Apoſtolicorum, Ordinariorum,
Diœceſanorum, ſeu alteriuscuiuſcunque etiam Apo-
ſtolica, ſeu quauis auctoritate, iam impoſitorum,
quàm imponendorum, per literas Apoſtolicas non
facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad ver-
bum de huiuſmodi indulto, & Congregatione ipſa
mentionem ſpecialem, necnon à charitatiui, & alte-
rius cuiuſcunque ſubſidij, & impoſitionis collectæ,
vel alterius cuiuſcunque exactionis, & oneris realis,
perſonalis, vel mixti ſolutione de cætero prorſus
exemptos, liberos, & immunes fore, ita vt cogi, vel
inquietari per dictas perſonas, aut aliàs quaſcumque
pro huiuſmodi oneribus, impoſitionibus, grauami-
nibus, exactionibus, & ſolutionibus minimè poſſint,
& debeant. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus,
& ſolutionibus ratione viſitationis, aut ſubuentionis,
quocunque iure hactenus debitis, aut in futurum de-
bendis quibuſcunque Ordinariis, Capitulis, Col-
legiis, & Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut aliis
quibuſcunque perſonis, & de eiuſdem plenitudine
poteſtatis, omninò liberamus, & penitùs abſoluimus;
non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus,
conſuetudibus, ſtatutis, decretis, & priuilegiis Apo-
ſtolicis quibuſcunque in contrarium facientibus, de
quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum
eſſet mentio facienda. Cæterùm de quibuſcumque
poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis quæ in præſenti
ſunt, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Priora-
tuum, & bonorum prædictorum præfati Prælati, Mo-
nachi, vel perſonæ colunt, ſeu coli faciunt, aut in fu-
turum colere, ſeu coli facient, ſiue de hortis, virgul-
tis, piſcationibus eorumdem, vel de nutrimentis ani-
malium ipſorum nullus ab ipſis, vel aliis pro eis pri-
mitias, decimas, quarteſia, aut alio quocunque no-
mine cenſeantur, exigere, vel extorquere præſumat,
nec illi aliquibus ſoluere teneantur, ſiue etiam à quo-
cunque directè, vel indirectè compelli poſſint; Ge-
neralis Concilij, & quibuſcunque aliis Apoſtolicis,
vel Prouincialibus, aut Synodalibus Conſtitutioni-
bus nequaquam obſtantibus: decernentes, ex nunc
irritos, & inanes quoſcunque proceſſus, & ſententias
etiam interdicti, quos, vel quas contra inhibitiones
Noſtras huiuſmodi, per quemuis, aut quauis aucto-
ritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.
20 Quodque prædictæ Congregationis Monaſteria, &
loca hæreditates, legata, & fideicommiſſa per mediam
perſonam Monachorum, aut alias qualitercumque
delatas, bona mobilia, & Immobilia in quibuſcunque
ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipſique
Monachi, & perſonæ petere, & exigere poſſint præ-
dicta bona vndecunque, vel qualitercunque eis de-
bita, & quæ, ſi in ſeculo remanſiſſent, ius petendi,
& exigendi haberent, ipſis eorum Monaſteriis ac-
quirenda, quibuſcunque ſtatutis, ordinationibus, &
decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ, ſiue ſecularis perſo-
næ, Communitatis, Collegij, ſiue Vniuerſitatis, aut
alterius cuiuſcunque gradus, ſtatus, dignitatis, officij,
& auctoritatis exiſtat, nullatenus obſtantibus, præ-
ſentium literarũ ſerie ſtatuimus. Præterea quaſcunque 21
conceſſiones, bona, iura, & iuriſdictiones ad ipſa Mo-
naſteria iam præſentia, & futura ipſius Congregatio-
nis, in quiſcunque Mundi partibus conſtituta ſpectan-
tia, & pertinentia, quarum nomina, & cognomina hic
haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, quæ in præ-
ſentiarum Monachi Congregationis huiuſmodi iuſtè,
& canonicè poſſident, ſeu in futurum, conceſſione
Pontificum, largitione Regum, vel Principum, obla-
tione fidelium, vel aliis iuſtis modis, præſtante Do-
mino, poterunt adipiſci, ipſis Monaſteriis, Capellis,
Oratoriis, ſeu Hoſpitalibus præſentibus, & futuris,
firma, rata, & illibata ſeruari volumus. Decernentes, 22
vt nulli omnino hominum liceat prædicta Monaſte-
ria, ſiue loca, vt præfertur, res, & bona mobilia, ſiue
immobilia, poſſeſſiones, domos, molendina, aquas,
piſcarias, iura, ſeu iuriſdictiones, temerè perturbare,
aut illa, vel eorum aliquid auferre; quod ſi aliqua Ec-
cleſiaſtica, ſecularíſue perſona cuiuſcumque gradus,
vel conditionis exiſtat, etiam ſi Pontificali dignitate
præfulgeat, contra hoc Noſtræ exemptionis, libera-
tionis, decreti, conceſſionis, defenſionis, conſerua-
tionis, & libertatis indultum venire, dicta bona, iura,
iuriſdictiones, exemptiones, & indulta, nec aliquid
eorum violando, occupando, turbando, vel diminuen-
do, ſeu indebitè fatigare præſumpſerit, nec facta ei
notitia de huiuſmodi Noſtro indulto infra tres dies
ſe correxerit, aut idoneam cautionem de ſatisfacien-
do præſtiterit excommunicationis ſententiam ipſo
facto incurrat à qua, niſi dicta ſatisfactione præſtita,
præterquam in articulo mortis, ex tunc de ſatisfa-
ciendo per ſe, aut per ſuos hæredes, vel ſucceſſores
idonea præſtita cautione, nequeat abſolutionis be-
neficium obtinere.

Inſuper cùm plerumque contigat, incuria, ac ne- 23
glectu prælatorum, qui hactenus bona Monaſterio-
rum d. Congregationis, antequam, prædictæ Congre-
gationi vnirentur, gubernarentur, aut poſtmodum ex
ignorantia, ſeu alia quauis cauſa à pleriſque ipſorum
Monaſteriorum bona in præiudicium literarum ſua-
rum detinere, & occupare præſumpſerint, ſub co-
lore præſcriptionis, aut aliàs quocumque modo, ex
quo non modica iactura conſueuit prædictis Mona-
ſteriis euenire. Nos volentes, de remedio opportu- 24
no prouidere in fauorem obſeruantiæ Religionis, ex
certa ſcientia, motu proprio, ac de plenitudine po-
teſtatis Apoſtolicæ; volumus, ſtatuimus, & decerni-
mus, quòd contra prædictæ Congregationis Mona-
ſteria, loca, perſonas, & bona aliqua non currat præ-
ſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum, quod
quidem indultum tam in caſibus, rebus, & bonis
prædictis, quàm futuris poteſtate, & ſcientia ſimili-
bus extendi, & locum habere omnino volumus; non
obſtantibus quibuſcumque in contrarium facienti-
bus. Prohibemus inſuper, ne aliquis cuiuſpiam ſtatus,
gradus, vel conditionis exiſtant, perſonas, quæ de iure
communi Religionem ingredi non prohibentur, è
ſeculo fugientes, & ad conuerſationem huiuſmodi
Congregationis venire cupientes verberibus, aut vio-
lentiis quibuſcunque impedire, vel prohibere, aut in
Monaſteriis, & locis ipſius Cõgregationis præſentib.
& futuris iniuriam aliquam ingredi volentibus, aut

reci

recipientibus irritando, seu eos molestando huius-
modi personas euellere, aut extinguere audeant, vel
præsumant, contrafacientes verò ipso facto senten-
tiam excommunicationis incurrant; dummodo tamen,
cùm hoc præsens statutum fuerit eis ad notitiam de-
ductum, non destiterint à prædictis, à qua non pos-
sint, præterquam in mortis articulo, nisi per Se-
dem Apostolicam absolutionis beneficium obtinere.
25. Præterea ad saluandas animas, quibus prædicti
Monachi extra Congregationem huiusmodi in eo-
rum præiudicium animarum vagare possent prohi-
bemus, omnes, & singulas personas Ecclesiasticas,
& seculares cuiuscumque status, gradus, vel con-
ditionis existant, & quacunque fulgeant auctorita-
te, vel dignitate, ne quemcumque ex Prælatis, vel
Monachis Congregationis prædictæ penes se obse-
quiorum, vel seruitiorum, aliquo ex sui Monaste-
riorum suorum obtentu, aut si absque licentia suo-
rum Superiorum, à se diuerterentur, seu aliàs qua-
uis causa, etiam occasione arctioris vitæ Ordinis,
vel Religionis, à dicta Congregatione abstrahere,
seu etiam ad se sponte venientes retinere præsu-
mant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum,
in quibus de huiusmodi personæ, ac Congregatio-
ne nominatim, & expressè mentio facta non fuerit,
absque consensu Capituli Generalis, seu Præsiden-
tis, & maioris partis Visitatorum Congregationis
eiusdem, sub pœna excommunicationis, quam ipso
facto incurrant, & facta eis notitia de huiusmodi
priuilegio, infra tres dies personam Congregatio-
nis huiusmodi non restituerint cum effectu, vel à se
realiter abiecerint: à qua sententia, nisi in mortis
articulo, aut à Sede Apostolica recipientes, & re-
cepti absolui non possint. Non obstantibus qua-
rumcumque Religionum, vel Ordinum, aut alte-
rius cuiusuis personæ priuilegiis, & indultis qui-
buscumque, de quibus esset specialis, & de verbo
ad verbum mentio facienda; quibus omnibus vo-
lumus nominatim & specialiter per huiusmodi in-
26 dultum quoad præmissa derogari. Insuper tranquil-
litati eorum intendentes, ne ij, qui Marthæ circa
plurima satagentis, officium dimiserunt; eligentes
potiùs cum Maria circa pedes Domini residere,
ad audiendum verbum illius, causarum turbinibus
perturbentur; si contingat aliquem literas Aposto-
licas commissorias de administranda iustitia, execu-
tione facienda, visitatione exercenda, aut alia qua-
uis causa ad aliquem Prælatum, vel Monachum d.
Congregationis directas impetrasse, nisi huic indul-
to expressè, & nominatim derogetur, ad huiusmo-
di causas talium obtentarum literarum præter libe-
ram eorum voluntatem procedere, vel eas exequi
minimè teneri, huiusmodi indulti tenore decerni-
mus. Planè ne Prælatos & Monachos huiusmodi
etiam causarum strepitus inquietet; & ab otio san-
cto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & per-
sonas de huiusmodi Congregatione subire de ca-
lumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad
ferendum testimonium quacunque ex causa com-
pellat inuitos, siue extra ciuitates, & Diœceses suas
trahat, seu in eos, vel eorum aliquem propterea
excommunicationis, vel alterius censuræ, seu pœ-
næ sententiam proferat per literas Apostolicæ Se-
dis, vel legatorum eius, nisi in eisdem literis de
huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de ver-
bo ad verbum facta fuerit mentio specialis, eadem
auctoritate indulgemus, excommunicationis, sus-
pensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in
eos, vel eorum aliquem contra indultum huiusmo-
di promulgari contigerit, decernentes præsentium
tenore irritas, & inanes; Prælatorum verò, Mo-
nachorum, Conuersorum, Commissorum, & No-
uitiorum ipsius Congregationis testimonia in cau- 27
sis ipsorum ciuilibus, & criminalibus in iudicio, &
extra legitima sint, & iuridica, & vt eis liberè &
licitè vti possint, concedimus per præsentes. Adii-
cientes etiam, quòd si quandoque contigerit, per
aliquem, aut plures actus contra huiusmodi, aut
quæcunque alia decreta, priuilegia, indulta, gra-
tias, & immunitates præfatæ Cõgregationi conces-
sa: aut ipsorum aliquod à quocumque cuiuscunque
conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat,
ex negligentia, vel ignorantia præsentium, & fu-
turorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis
causa aliter attentari vel obseruari ignoranter, vel
scienter; nullum tamen per hoc præiudicium decre-
tis, priuilegiis, indultis, gratiis, & immunitatibus
præfatis volumus generari, sed illa in suo vigore,
& robore permanere. Non obstantibus, in Con-
stantien. & aliis Conciliis, à felicis record. Inno-
centio IV. & Martino V. necnon aliis Summis Pon-
tificibus prædecessoribus nostris editis constitutio-
nibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis,
& expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus
mentio habenda esset; quibus quoad præmissa spe-
cialiter derogamus: necnon Monasteriorum, Prio-
ratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, con-
firmatione Apostolica, vel quacumque firmitate
alia robatis statutis, & consuetudinibus, cæterisque
contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino homi-
num liceat hanc paginam nostræ exemptionis, libe-
rationis, susceptionis, commissionis, mandati, inhi-
bitionis, absolutionis, voluntatis, constitutionis,
prohibitionis, concessionis, adiectionis, statuti, &
derogationis infringere, vel ei ausu temerario, con-
traire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, in-
dignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, &
Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Da-
tum Florentiæ, anno Incarnat. Dominicæ 1443. 7.
Kal. Martij Pontificatus nostri anno 5.

EVGENIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regularem vitam agentibus Apostolicum con-
uenit adesse præsidium, ne fortè cuiuslibet te-
meritatis incursus, aut eos à proposito reuocet,
aut robur, quod absit, Religionis infringat. Cu-
pientes itaque dilectorum filiorum Congregationis
Monachorum Vniuersitatis, aliàs de obseruantia
S. Iustinæ nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti Nobis,
& Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectæ opportu-
nitatibus, & commodis propter excellentiam me-
ritorum, atque vitæ sanctimoniam Nos reddere
beneuolos, & fauorabiles: Motu proprio, non ad
ipsorum Monachorum, aut alicuius alterius super
hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de no-
stra mera liberalitate, ne nequam Spiritus veneno
afflatu malignandi in ipsa Congregatione materia
præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus, distri-
ctiùs inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Mona-
chorum d. Congregationis ab institutis, ordinatio- 28
nibus, correctionibus, & mandatis Capituli Gene-
ralis, siue Præsidentis, seu Visitatorum, aut Re-
ctorum ipsius Congregationis ad quemcunque,
etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali in-
dulto Summi Pontificis, liceat appellare: appella-
tionem nihilominus, si quam interponi contingat,

eum inde secutis irritam decernendo. Cùm autem
contra aliquem Prælatum, vel Monachum d. Con-
gregationis agi contigerit ciuiliter, aut criminaliter
secundum consuetudines, & statuta Coogregatio-
nis prædictæ ioris communis apicibus, dilatiooibus,
terminis,& litium aufractibus omissis procedi debe-
re, tenore præsentium volumus, & mandamus: sta-
tuentes, quòd Prælati d. Congregarioois contra Mo-
nachos eiusdem, qui licentiam se ab Apostolica Se-
de babere dixerint, ad aliud quodcumque Monaste-
rium, siue locum se transferendi obtentu litterarum
Apostulicarum, nisi in ipsis litteris specialis, nomi-
nata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatio-
ne, & huiusmodi indulto eisdem concesso reuocan-
do: & tunc si infra tres menses id non impleuerint
tanquam contra Apostatas agere valeant, nisi tem-
pus in litteris Apostolicis fuerit expressum, infra
quod se debeant ad huiusmodi Mooasteria, siue lo-
ca transtulisse, quo casu non priùs agere possint,
contra eos, quàm dicta tempora fuerint elapsa. Cæ-
terum cùm per alias nostras certi tenoris litteras,
quarum tenorem hic haberi volumus pro expresso,
memoratæ Congregationi duximus indulgendum,
vt si contingat, ciuitates, terras, vel loca, in qui-
bus Monasteria, siue loca dictæ Congregationis coo-
sistant, Ecclesiastico esse supposita interdicto: ipsi
tamen d. Congregationis Prælati, & Monachi, ia-
nuis clausis, interdictis exclusis, submissa voce Mis-
sas, & alia diuina officia celebrare possint. Nos vo-
lentes Congregationem ipsam vberioris dono gra-
tiæ cōfouere, vt huiusmodi tempore interdicti etiam
Conuersi, Oblati, missi Capellani, & Laïci, qui infra
septa ipsorum Monasteriorum, siue locorum pro
tempore babitauerint à præfatæ Cōgregationis Mo-
nachis ad id deputatis Missas, & alia diuina officia
audire, & Ecclesiastica Sacramenta licitè suscipere
valeant, similiter præsentium tenore statuimus.

Insuper cùm dudum Congregationis huiusmodi
quòd Monachi præsentes, & futuri præfatæ Con-
gregationis præleuati à suis Superioribus, ordina-
ti possint à quocunque Catholico Episcopo, per an-
tefactas nostras litteras indulserimus; volentes etiā,
eamdem Congregatiooem amplioritb. fauoribus pro-
sequi, quòd absque aliquo examine Monachi huius-
modi ordinari debeant, de præsentantium conscien-
32 tia confidentes, quod ad Congregationem huiusmo-
di quemcumque Catholicum Episcopom, gratiam,
33 & communionem Sedis Apost. habentem in d. Con-
gregationis Monasteriis, & locis dumtaxat aduoca-
re valeant, cui liceat, Apostolica auctoritate, abs-
que aliqua licentia,& contradictiooe Diœcesani,nul-
la (vt præfertur) examinatione præmissa, Mona-
chos ordinare, Missas celebrare, Ecclesias, Altaria,
& Vasa consecrare, Vestes benedicere, & alia Pon-
tificalia exercere, de quo Diœces. loci non oporteat
timere, quòd huiusmodi ordinationis occasione iu-
ris sui præiudicium incurrat, eadem auctoritate in-
dulgemus. Cúmque aliàs per easdem nostras litte-
ras Congregationem prædictam ab omni iurisdictio-
ne Ordinariorum & à charitatiuis subsidiis, ac om-
nibus onerib. eximentes sub Nostra, & B. Petri pro-
tectione susceperimus, prove in dictis litteris pleniùs
continetur, quarum tenorem hîc haberi volumus
pro sufficienter expresso. In dubium posteà versum
est, prove Nobis relatum extitit, in antiquos cen-
sus ratione visitationis, aut subiectionis huiusmodi
Ordinariis, Vniuersitati, Collegiis, siue Capitulis
hactenus debitos Monasteria d. Congregat. de cæ-
tero soluere teneantur. Nos volentes super boc de
opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihi-
lominus de nouo statuimus, quòd d. Congregationis
Monasteria, siue loca à die exemptionis huiusmodi
ab omnibus censibus, redditibus, solutionibus ra-
tione visitationis, aut subiectionis quocumque iure
hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibus-
cumque Ordinariis, Capitulis, Cullegiis, Congre-
gationib. Vniuersitatib. aut aliis quibuscumque per-
sonis de plenitudine potestatis Apostolicæ omninò
liberamus, & penitus absoluimus. Non obstantibus
præscriptionibus, constitutionibus, statutis, decre-
tis, & priuilegiis Apostolicis, quibuscumque in con-
trarium facientibus, de quibus specialis, & expres-
sa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda. Vt 34
autem d. Congregationis Monachi liberiùs in eorum
Regularis vitæ obseruantia valeant perdurare, om-
nes, & singulos Episcopos, vel locorum quorum-
libet Ordinarios, aut alias quasvis personas ad Mo-
nasteria, siue luca d. Congregationis, causa Ordi-
nes celebrandi, seu causas ciuiles, aut criminales
exercendi, Conuentus, siue Synodos, & processio-
nes conuocandi, Missas, & alia officia celebrandi
sub excommunicationis pœna, quam incurrant ip-
so facto, si aliter attentauerint, accedere, vel im-
morari, ipsis inuitis, tenore præsentium prohibe-
mus. Planè, vt huiusmodi Congregationis Mona- 35
chi in vitæ honestate, & odore bonæ famæ apud
Deum, & bomines conseruentur: & quia ibi cau-
tiùs est agendum, vbi maius imminet periculum
animarum, eadem auctoritate statuimus, quòd nul-
li hominum liceat quascumque mulieres laicas, seu
Religiosas cuiuscumque ætatis, status, gradus, au-
ctoritatis, vel conditionis existant, quauis occasio-
ne ducere, siue ipsis mulieribus ingredi, seu com-
morari infra septa Monasteriorum præfatæ Congre-
gationis quòd si aliter scienter attentatum fuerit,
tam ipsæ mulieres, quàm earum coodoctores, sed &
ipsi receptatores, si voluntariè hoc fecerint, ipso
facto sententiam excommunicationis incurrant, à
qua dictæ Congregationis personæ absolui possint
per Præsidentem, & Visitatores Congregationis hu-
iusmodi. Quin etiam ne præfatæ Congregationis 36
Monachi ab eorum quiete distracti Romanam Cu-
riam pro crebris obtinendis licentiis, frequentare
cogantur, quòd in omnibus casibus, in quibus de
iure communi Prælatis, & Monachis d. Congrega-
tionis auctoritas, siue licentia, seu dispensatio Or-
dinarij erunt necessariæ, si ab eisdem exempti non
essent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectori-
bus huiusmodi, qui pro tempore fuerint, vnà cum
eorum Conuentibus, auctoritate Apostolica, abs-
que eo, quòd ad sedem Apostolicam habeant recur-
sum, huiusmodi licentiam, & auctoritatem, teno-
re præsentium indulgemus. Prohibemus etiam, ad
obstruendas vias, quibus præfati Monachi extra
Congregationem huiusmodi in eorum præiudicium
animarum vacare possent, omnes, & singulas per-
sonas Ecclesiasticas, aut seculares, cuiuscumque sta-
tus, gradus, vel conditionis existant, & quacum-
que fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quem-
quam ex Prælatis, vel Monachis Cōgregationis præ-
dictæ penes se obsequiturum, vel seruiturum aliquo-
rum, seu Monasteriorum suorum obtentu, aut si
absque licentia suorum Superiorum à se diuerterint,
seu alia quauis causa à d. Congregatione abstrahere,
seu etiam ad se sponte venientes retinere præsumant,
etiam auctoritate litterarum Apostolicarum in qui-
bus de huiusmodi persona, ac Congregatione nomi-
natim, & expressa mentio facta non fuerit, absque
consensu Capituli Generalis, seu Præsidentis, & ma-
ioris partis Visitatorum Congregationis eiusdem
sub pœna excommunicationis, quam ipso facto in-
currant, si facta eis notitia de huiusmodi priuilegio
infra

infra tres dies personam ipsam d. Congregationi non restituerint cum effectu, vel ab eis abiecerint: à qua sententia non nisi in mortis articulo, & à Sede Apost. recipien. & recepti absolui possint; non obstantibus quarumcumque Religionum, aut Ordinum, aut alterius cuiuscumque personæ priuilegiis, & indultis quibuscomque, de quibus etiam specialis, ac de verbo ad verbum mentio facienda esset. Quibus omnibus volumus nominatim, & specificè per huiusmodi indultum, quoad præmissa, derogari. Prætereà, ne quis, & pax Monachorum, &
37 personarum de d. Congregatione quouis modo, etiã per indirectum conturbari contingat, quascumque sententias latas ab Ordinariis, seu quibuscumque personis, quacumque præfulgeant dignitate, ac contra Benefactores d. Congregationis occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum huiusmodi Monachis conuersentur, seu ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum, ipso facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus. Cùm autem interdum contingat, nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles a Monasteriis, & eorum Superiorum obedientia se substrahere, & vt inuitis Superioribus redeant, Apostolicas litteras impetrare; huiusmodi malignitatibus obuiare volentes: ne quos præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos, vigore quarumcumque litterarum huiusmodi, nisi nominatim, & expressè apparuerit de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic nostro indulto velle derogare, ad ipsos recipiendum compellere possint: etiam si in huiusmodi litteris, clausula, indultis, priuilegiis, dictæ Congregationi concessis non obstantib. & de quibus expressa mentio fieri debeat, expressè contineatur, præsentis paginæ tenore decernimus. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ij qui Marthæ circa plurima satagentis officium dimiserunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbum illius, causarum turbinibus perturbentur, si contingat aliquem litteras Apostolicas Commissorias de administranda iustitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas impetrasse: nisi huic indulto expressè, specialiter, & nominatim derogetur, ad huiusmodi causas talium obtentu litterarum, præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti huiusmodi tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiusmodi causarum strepitus inquietet, & ab otio sancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & personas huiusmodi Congregationis subire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum testimonium quacumque ex causa compellat inuitos, siue extra Ciuitates, & Diœceses suas trahat, seu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias censuræ, vel pœnæ sententias proferat, per litteras Apostolicæ Sedis, vel Legatorum eius; nisi in eisdem litteris de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum fuerit mentio facta specialis, eadem auctoritate indulgemus; excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & aliàs sententias, si quas in eos, vel in aliquem eorum contra indultum huiusmodi, promulgati contigerit, decernentes præsentium tenore irritas, & inanes. Prælatis etiam, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, Commissorum, & Conuersorum ipsius Congregationis in causis eorum ciuilibus, & criminalibus testimonio liberè, & licitè vti posse, tenore præsentium declaramus: quódque præfatæ Cõgregationis Monasteria, bona mobilia, & immobilia in quibuscumque Ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere possint, petendi etiam, exigendi Monachis, & personis huiusmodi præfata bona vndecumque, vel qualitercumque, cum debita, & quæ, si in seculo remansissent, ius petendi & exigendi haberent, ipsis eorum Monasteriis acquirenda. Non obst. quibusvis statutis, ordinationib. & decretis cuiusvis Ecclesiasticæ, siue secularis personæ, Communitatis, Collegij, siue Vniuersitatis, aut alterius cuiuscumque gradus, status, dignitatis, & officij, & auctoritatis existant, præsentium litterarum serie statuimus. Prætereà cùm sæpè contingat ob deuotionem, quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ personæ habent singularem, ad præfatos Monachos pro eorum salute animarum recurrere. Nos volentes eorum deuotioni satisfacere, & in fauorem Religionis, ac obseruantiæ Regularis quòd liceat huiusmodi personis ad d. Cong. Prælatos, siue Monachos deputatos à suis Superioribus ad audiendas confessiones accedere, quas possint audire absque aliqua dictarum personarum Superiorum licentia, & contradictione, ac eis absolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & dispensare super omnes casus, (præter peccata, & eos casus, de quibus ipsis Confessoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus esset Sedes Apostolica meritò consulenda) & eis ministrare Eucharistiæ Sacramentum, de specialis dono gratiæ elargimur. Quin etiam cùm Religionis fauore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici solent: quòd si qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiatur, in Monasterio tamen alias laudabiliter conuersari, huiusmodi defectu non obstante ad sacros Ordines, & Officia, Prælationes, dignitates, & honores in eorum Monasteriis, iuxta Constitutiones eorum liberè, & licitè valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præsentium indulgemus. Volentes insuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt muneris benedictionem non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, ac si munus huiusmodi fuerint consecuti; adiicientes etiam, quòd si quando contigerit, per aliquem, aut plures actus contra huiusmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, aut ipsorum aliquod à quocumque, cuiuscumque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat, etiam negligentia, vel ignorantia præsentium, & futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis causa, propter quam fuerit aliter attentatum vel pro tempore obseruatum ignoranter, vel scienter, nullum tamen præiudicium decretis huiusmodi volumus generari, sed in suo vigore, & robore permanere. Postremò cùm plerumque contingat præ
nimia importunatione petentium, ac negotiorum 41
multitudine, & suppressione veritatis, Summos Pontifices fatigatos, ac circumuentos concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcumque litteræ Apostolicæ, etiam proprio Motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etsi in eisdem clausula, priuilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstan. & de quibus expressa mentio fieri debeat expressè contineatur, quæ obuient, & contrafaciant, huic præsenti priuilegio, aut cuilibet eius particulæ, nisi appareat euidentissimè, & apertissimè, quod Summus Pontifex, qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per litteras Apost. derogare, facientes plenam mentionem de verbo ad verbum, & ex certa

ſcientia, de huiuſmodi priuilegio, ac ipſa Congregatio oc diuerſis ominibus eam nominando per hæc præciſè vocabula. Congregationem vnitatis, alias de obſeruatione S. Iuſtinæ nuncupatam, cauſáſque legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius ſint roboris, vel momenti. Non obſt. in Conſtantien. & aliis Conciliis, ac à fel. rec. Innocentio IV. & Martino V. necnon aliis Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris editis Conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mẽtio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa, ſpecialiter derogamus. Nec non Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteríſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, inhibitionis, voluntatis, mandati, conſtitutionis, indulti, liberationis, abſolutionis, prohibitionis derogationis, decreti, declarationis, elargitionis, ordinationis, exemptionis, & conceſſionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1436. pridie Kal. Iulij, Pontificatus noſtri anno 6.

EVGENIVS EPISCOPVS,
Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcræ Religionis zelus, ſub qua dilecti filij vniuerſitas Abbatum, Priorum, Monachorum, & aliorum Congregationis S. Iuſtinæ, aliàs vnitatis nũcupatæ Ordinis S. Benedicti, Nobis & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectæ, mundanis abiectis illecebris deuotum, & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, nõn indignè meretur, vt ad ea per quæ eorum quieti, & commodo conſulitur, opem, & operam impendamus, quantum cum Deo poſſumus, efficaces. Hinc eſt, quòd Nos prouidè conſiderantes, quòd Abbates, Priores, Monachi, & alij prædicti quouis nomine cenſeantur, ſub ſacræ Religionis iugo, ac Regulari obſeruantia à quibuſdam annis citrà, & in pluribus, & diuerſis Monaſteriis, ac Prioratib. & locis eis canonicè conceſſis, & donatis, illa in ſpiritualibus, & temporalibus multiplicetur reformando, laudabiliter vixerunt, & viuunt, ac variis multiplicauerint, prout in dies multiplicant, virtutum meritis: Sanè quia, vt veridicorum relatione didicimus, ob temporum varietates, necnon guerrarũ turbines in Prouinciis, Ciuitatib. Caſtris, Villis, Terris, Diœceſibus, atque locis, in quibus Monaſteria, Prioratus, & loca prædictorum exiſtunt, nõnullas perſonas, tam Eccleſiaſticas, quàm ſeculares per inordinatas animi affectiones, faciles, & incongruas, vel non expedientes proceſſiones, rogationes, letanias, funeralia, ſiue obſequia, Congregationes, actus publicos, & priuatos fieri iubent. Atque Abbates, Priores, Monachos, & alios, & de d. Congregatione, etiam ſub pœna pecuniaria, & aliis cenſuris ire cogant inuitos, eũ eorum conſcientiæ ſcrupulo, & animarum magno præiudicio, & iactura. Nos verò, qui dum eſſemus in minoribus conſtituti, de d. Congregatione, & vniuerſitate, ob eorum laudabilem vitam, ſemper curam gerebamus ſolicitam; poſtmodum diuina fauente clementia, ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, volentes ipſis, necnon aliis futuris Congregationis huiuſmodi Abbatib. Prioribus, Monachis, & aliis, vt à quibuſlibet impedimentis, diſtractionibus, & incõmodis liberati, ſua quietius Altiſſimo vota reddere valeant, & qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligunt potius cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, ſalubriter, prouidere; Motu proprio non ad ipſorum Abbatum, Priorum, & Monachorum, aut alicuius eorum ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, auctoritate Apoſt. tenore præſentium ſtatuimus, decernimus & ordinamus, quòd ipſi Abbates, Priores, Monachi, & cæteri, aut eorum aliqui de d. Congregatione præſentes, & futuri, ex nunc in antea perpetuis futuris temporibus ad rogationes, proceſſiones, litanias, funeralia, ſeu obſequia, ſepulturas, aut alioa actus publicos, ſeu priuatos in quibuſvis Prouinciis, Ciuitatibus, Caſtris, & Diœceſibus, atque locis, in quibus Monaſteria, Prioratus, & loca eorum quæcumque præſentia, & futura conſiſtunt, & in futurum conſiſtent, quomodolibet, & ex quacumque cauſa faciendis, intereſſe nullatenus teneantur, nec ad id per Ordinarios, ſeu quaſvis alias perſonas, tam Eccleſiaſticas, quàm ſeculares, quouis modo inuiti cogi, compellíve poſſint: & nihilominus Ordinatis prædictis, & aliis quibuſlibet perſonis cuiuſcumque dignitatis, officij, gradus, vel conditionis exiſtant, & eorum cuilibet, ſub excommunicationis pœna, quam ex nunc, prout ex tunc, ſi, & in quantum de præmiſſis notitia eis facta fuerit, ac ſecus egerint, incurrere volumus ipſo facto, à qua prætetquam à Rom. Pont. abſolui non poſſint, niſi in mortis articulo conſtituti, etiam ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ſit à prædicta Sede indultum, quòd excommunicari, ſuſpendi, & interdici non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes de indulto huiuſmodi plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de perſonis, locis, & nominibus mentionem; diſtrictiùs, inhibentes, ne contra ordinationem, ſtatutum, & decretum huiuſmodi quouis quæſito colore, venire, facere, ſeu attentare audeant, & præſumant; decernentes ex nunc omnes, & ſingulos proceſſus, & quaſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe continentes, præmiſſa forſan habentes, irritas, & inanes nulliúſque roboris, vel momenti; Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon Monaſteriorum, & locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteríſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã noſtrorũ ſtatuti, cõſtitutionis, ordinationis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attẽtare præſumpſerit; indignationẽ Omnipotẽtis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſt. eius, ſe nouerit incurſurũ. Datũ Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1437. pridie Idus Septembr. Pontificatus noſtri anno 7.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter cæteros Religionis Monaſticæ Profeſſores, quibus velut rutilantibus gemmis Militans decoratur 44

ratur Ecclesia, dilectos filios Monachos Congregationis S.Iustinæ de Padua Ordinis S.Benedicti, qui viræ mundicia, & chatitatis eximiæ feruore, ac continentiæ cingulo lumbus accincti, mortui mundo, & Domino viuentes, ipsam Militantem Ecclesiam alia pluribus eorum virtutum donis illustrat, specialis dilectionis prærogatiua prosequimur. Vnde iis, quæ pro felici successu ad Dei laudem. & Religionis propagationem, prouisa consultatione ordinata, & concessa fore noscuntur, Apostolici muniminis libenter adiicimus firmitatem, vt eò firmiùs illibata persistant, quò magis fuerint Apostolicæ Sedis præsidio circumfulta, nostræ etiam declarationis oraculo, & ea declarantes, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum si quidem felicis recordationis Eugenius Papa I V. Prædecessor Noster attendens, quòd piæ mem. Martinus Papa V. etiam Prædecessor noster nonnulla eisdem Monachis præfatæ Congregationis Sanctæ Iustinæ contulerat priuilegia, quæ non vsque adeò ad pleniorem eiusdem Congregationis soliditatem augmentúmue erant sufficientia. Idcircò idem Eugenius Prædecessor propter dictorum Monachorum laudabilem vitam & exemplares mores, sibi etiam, antequam ad Summi Apostolatus apicem assumeretur, cognitos, prædicti Martini Prædecessoris vestigiis inhærendo, atque vbi oppurtunum fuerat, nonnulla innouando, & adiiciendo, motu proprio, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, necnon irrefragabili, perpetuóque constitutione sanciuit, & statuit, voluit pariter, & ordinauit, quod omnes, & singuli d. Congregationis Ordinem ipsum professi tunc præsentes, & futuri, quamuis in diuersis pro tempore Monasteriis, seu locis morarentur, vnum tamen corpus, & vna Congregatio existerent, quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbauit, & vt à Christi fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur, eam sub Ordine, & Regula B.Benedicti esse declarauit, atque constituit. Quodque pro eorum salubriori statu in loco ad id congruo generale (iuxta laudabilem, quæ desuper dudum viguerat, consuetudinem) Capitulum per eos singulis annis celebraretur, nec illud, postquam inchoatum foret, donec pro alio futuro celebrando Capitulo similis locus electus, & acceptatus existeret, quomodolibet dissolueretur, in quo quidē Capitulo nouem ex illis, qui in illo vocem habere poterant, eligerentur Diffinitores; qui sic electi totum Capitulum præfatum repræsentantes, pro salubri d. Congregationis successu, statuta, Constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus, ipsius Congregationis, ac prædictæ Regulæ statum, & obseruantiam, & indemnitatem, necnon circa diuini Officij directionem, & ordinem, absque tamen ipsius Regulæ variatione substantiæ, vel effectus imperrationem, seu declarationem quomodolibet concernere poterant, auctoritate prædicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea, quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata forent in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exigerent, amouendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus haberent facultatem; quorum Diffinitorum statutis, Constitutionibus, ordinationibus, diffinitionibus, & correctionibus singuli de Congregatione huiusmodi, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, siuè conditionis existerent, in omnibus efficaciter parere tenerentur. Volens, atque statuens, quòd huiusmodi Diffinitores, de præfatis Monasteriis, & locis, ac eorum bonis prout præfatæ Congregationi videretur eis expedire, liberè disponere, necnon ex ipsis Monachis tunc præsentibus, & futuris, quos ad id idoneus iudicarent, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratuum huiusmodi aliàs iuxta dictæ Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere, seu nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos, seu nominatos, absque aliqua causæ cognitione, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuū, quibus tunc præessent, & quæ tunc propterea vacare censeātur, absoluere, & amouere, ac etiam omnia & singula, quæ in præmissis omnibus, & circa ea quomodolibet necessaria, vel opportuna forent, facere, & exequi liberè, & licitè possent, & valerent. Et ne post dissolutionem huiusmodi Capituli, præfata Congregatio regiminis solatio destituta remaneret, quinque vel plures, prout Diffinitoribus ipsis visum foret visitatores deputarentur quorum vnus iuxta ipsorum Diffinitorum dispositionem Præsidentis vicem, nomenque susciperet, & ad eum secundùm huiusmodi decreta Capituli, singula præfatæ Congregationis negotia deferrentur: ipsique Præsidens, & Visitatores omnia, & singula facerent, disponerent, & exequerentur, super quibus ab huiusmodi Capitulo muniti potestate forent, vel quæ ab eo recepissent in commissis, aut aliàs iuxta eorum Constitutiones, & statuta, quorum officia, vsque ad sequens anno proximè futuro tunc celebrandum, huiusmodi Congregationis Capitulum duraret. Locus autem Capituli præfati postquam electus, & acceptatus futer, absque rationabili causa de Præsidentis quoque necnon maioris partis Visitatorum eorumdem assensu nullatenus immutaretur, ac quòd omnes, & singuli tunc præsentes, & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon Monachi Conuersi, & Commissi sub præfatorum Visitatorum, & consequenter illorum Prælatorum, in quorum Monasteriis, siue locis ipsi Monachi, Conuersi, & Commissi morarentur, obedientiis sisterent, eas hinc inde, prout decens foret, impensuri, & insuper ne facilitate præcipiti Religionis iugum quis acceptaret, nullus ea Monasteriorum, siue locorum huiusmodi Prælatis, absque deliberatione matura, necnon duarum partium sui Conuentus assensu, quempiam in Monachum, siue Conuersum Monasterij sui, siue loci, cui præesset, quomodolibet ad professionem reciperet, aliter verò inibi recepto, nisi postea prædictus accederet assensus, stare, vel morari ibidem, esset penitùs interdictum. Et vt cuilibet materia turbationis adempta, personæ Congregationis huiusmodi quietiùs possent altissimo famulari, omnes & singuli, quos de prioribus, in quibus professi forent Monasteriis, & locis ad alia tum præsentia, & futura dictæ Congregationis Monasteria, siue loca iuxta ordinationem Capituli huiusmodi transferri contingeret, aut aliàs pro Conuentualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipsis prioribus Monasteriis, atque locis realiter absoluti essent, & aliorum Monasteriorum, locorúmque prædictorum, quamdiu starent inibi Monachi, & supposiri reputarentur, & pro Conuentualibus inibi haberentur in actibus, & negotiis capitularibus, ac si ibidem professi forent; ac ne præmissorum occasione, Monasteriis, & locis Congregationis huiusmodi, vel eorum alicui derractum fore quomodolibet æstimaretur, omnia Monasteria, & loca prædicta, necnon illorum Prælati, atque personæ quibuslibet eis à Sede Apostolica, vel aliàs qualitercumque concessis de iure, seu consuetudine quomodolibet debitis iuribus præeminentiis, & dignitatibus inconcussè gauderent, & vterentur, dummodo illa præmissis, & aliis huiusmodi Congregationis, ordinationibus, & institutis non obsisterent, nec propterea ex Monasteriis ipsis vnum

reputa

reputaretur alteri subiectum, sed eis in sua libertate remanētibus, illa vicissitudinis adminicolo cōiuncta, sub felici dictæ Congregationis regimine conformi Regularis obseruantiæ gressu, sibi inuicem suffragarentur. Adiecit etiam idem Eugenius Prædecessor, quòd quotiescumque Prælatus aliquis Monasterium, cui præesset, ad eiusdem Congregationis obseruantiam reducere, & sub illa reformare eligeret, iuxta statuta, decreta, necnon ordinationes Congregationis huiusmodi, prout congruentiùs posset, ipsam reformationem faceret eiusque desuper acta, conuentiones, & modi, quæ de consensu Congregationis eiusdem, vel illorum, quos ad id deputarent, in formam publicam redacta forent, eo ipso confirmationis Apostolicæ essent robore suffulti. Et quia dictus Martinus Prædecessor præfatæ Congregationi cōcesserat, quod vacātibus Monasteriis, quæ tūc erant dictæ Congregationis, electiones ritè, & canonicè celebratæ à duabus partibus eligentium, auctoritate Apostolica confirmatę, ipso facto censerentur. Quódque de omnibus redditibus Monasteriorum prælatorum quinta pars pro decenti sustentatione Prælatorum deputaretur. Aliæ verò quatuor partes, per Collectarios absque contradictione Prælatorum, in Monachorum, & Conuentuum vtilitates dispensarentur. Item Eugenius prædecessor attendens, quòd huiusmodi ordinationes, & decreta, non ad conseruationem, & augmentum dictæ Congregationis, sed ad dispendium maximum cedebant, & detrimentum, omnia, & singula statuta, ordinationes, & decreta electionum, ac redditTuum diuisionis huiusmodi, reuocauit pariter, & annullauit. Volens, & statuens, quòd electiones Abbatum, & Priorum, ad dictæ Congregationis Capitulum Generale, aut Præsidentem. & Visitatores iuxta concessam eis, vt præmittitur, facultatem, ac eorum constitutiones & statuta pertinerent. Quibus taliter electis, iuxta regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones, Monasteria ipsa, siue Loca, & bona, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus regendi, & gubernandi, libera, & licita esset facultas, prout in literis ipsius Eugenij prædecessoris desuper confectis, pleniùs continetur. Nos igitur qui dudum inter alia statuimus, & ordinauimus, generalem absolutionem à censuris Ecclesiasticis, quibus personæ, pro quibus literæ Apostolicæ emanarent, ligatæ forent, ad effectum literarum earumdem indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solitam non suffragari non parentibus rei iudicatæ, qui propterea, aut in certis casibus expressis à iure, vel ab homine per quatuor menses scienter excommunicationis huiusmodi sententiam sostinerēt, & generaliter quibuscunque aliis, qui censuris aliquibus, etiam aliàs, quàm vt præmittitur, quomodolibet ligari in illis per annum continuò insorduissent, quique eamdem Congregationem, & illius Monachos, propter eorum exemplarem vitam, comprobatósque mores, ac vitæ sanctimoniam, non minori dilectione, quàm ipse Eugenius prædecessor, dum viueret, faciebat, prosequimur, Volentes quieti, & paci Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Præsidentium, & Diffinitorum, ac singularum personarum paci; & quieti opportunè prouidere. Ac Præsidentem, Diffinitores, Monachos, & singulos ex Congregatione huiusmodi à quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus etiam ex causis prædictis quomodolibet innodati existunt, & in illis vltra annum insorduerint, seu insorduisse dicerentur, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, &

absolutos fore censentes. Ac omnia, & singula Mo-
nasteria tam d. Congregationi, quàm beneficia Mo- 46
nasteriis eiusdem Congregationis vnita, annexa, &
incorporata; necnon quæcunque alia priuilegia, im-
munitates & indulta d. Congregationi concessa, illo-
rúmque ac vnionum, annexionum, & incorporatio-
nū prædictarum tenores, & formas, ac si de verbo ad
verbū insererentur, & exprimerētur, præsentibus pro
expressis habentes. Etiā eiusdē Eugenij Prædecess. ve-
stigiis inhærendo, motu proprio simili, non ad præsi-
dentis, aut Visitatorum, vel Congregationis prædi-
ctorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc
oblatæ petitionis instantiam; sed de Nostra mera
liberalitate, & ex certa scientia, deliberatione, & de
Apostolicæ potestatis plenitudine literas Eugenij
Prædecessoris huiusmodi, ac prædicta, & alia in eis
contenta quæcumque, necnon ordinationes, consue-
tudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & guber-
natur, ac omnia, & singula, alia priuilegia, indulta,
exemptiones, & immunitates tam eidem Congrega-
tioni, quam quibusvis particularibus Monasteriis
eiusdem Congregationis per Romanos Pontifices
Prædecessores nostros, & Sedem prædictam, aut alias
quomodolibet cōcessa auctoritate Apostolica tenore
præsentiū approbamus; ac perpetuæ firmitatis robur
obtinere debere decernimus. Declarantes etiam, mo-
tu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, ac vo-
lentes quidquid dubij in dictis Priuilegiis, seu aliquo
eorum pro tempore emerserint, dicta verborum am-
biguitate, & varia prædictorum interpretatione in
fauorem d. Congregationis, & locorum particula-
rium eius interpretari debere, ac cuiusuis particula- 47
ris Monasterij priuilegia toti Congregationi, & eius
particularibus Monasteriis esse communia, & ad illa
ea extendi, prout etiam extendimus per præsentes,
quando ipsa priuilegia aliis Monasteriis, & locis di-
ctæ Congregationis adaptari, & conuenire possunt.
Ac etiam Præsidentem Diffinitores, & Congrega- 48
tionem prædictos, quæcumque Monasteria, & alia
beneficia, quæ vigore dictarum literarum Eugenij
Prædecessoris hactenus receperunt, seu sub quouis
alio vigore, modo, vel forma, etiam cum conuen-
tionibus, & pactis super retentione bonorum, seu
fructuum concessorum, aut partis eorum dictorum
Monasteriorum, seu bonorum eidem Congregationi,
seu alicui Monasterio particulari eiusdem Congre-
gationis, cum dictis cedentibus factis, & habitis, lici-
tè retinuisse, & retinere, & huiusmodi conuentiones,
& pacta obseruare potuisse, & debere, & non solùm
huiusmodi, sed omnia alia pacta cuiuscumque condi-
tionis, qualitatis, & modi, tam exorbitantia, quàm
à iure prohibita, & insolita, & quæ necessaria, & spe-
ciali approbatione Apostolica egerent, quæ tamen
aliàs robore Apostolicæ confirmationis munita, lici-
ta, & honesta forent, motu, & scientia, potestate, au-
ctoritate, & tenore præmissis, approbamus similiter,
& confirmamus, & sub priuilegio Eugenij prædeces-
soris huiusmodi contineri debere declaramus. Sup-
plentes omnes, & singulos defectus, tam iuris, quàm
facti, si qui forsan, ex quacunque causa interuenerint
in eisdem, reuocantes, & annullantes, & pro non con-
cessis, & infectis habentes, etiam quascunque impe-
trationes, seu etiam motu, & scientia, ac potestate
prædictis concessiones de dictis Monasteriis. Priora-
tibus, & beneficiis prætextu conuentionum, & pa-
ctorum huiusmodi, tanquam simoniacorum per quo-
scunque cuiuscunque conditionis etiam Cardinala-
tus honore fulgentes, quorum nomina, cognomina,
& qualitates, etiam præsentibus haberi volumus pro
expressis, à Nobis, vel à Sede prædicta factas, siue
concessas, tanquam emanatas, præter, ac contra men-
tem,

tem, & intentionem Nostram; eùm intentionis præfatis Engenij Prædecessoris, & Nostræ fuerit, & sit, quòd præfatis Præsidenti, & Diffinitoribus, ac per dictam Congregationem deputatis, licuerit, & liceat in vnionibus, annexionibus, ac reformationibus, seu receptionibus aliorum Monasteriorum, seu beneficiorum pro dicta Congregatione facere conuentiones, & pacta cum Prælatis, & personis Monasteria, & beneficia sua dictæ Congregationi, seu alicui particulari Monasterio vnire, seu concedere volentibus, quæ illicita, & quando carerent, & Apostolica confirmatione expresiè prohibita apparerent, declarantes, etiam vigore huiusmodi concessionum, seu interpretationum propter huiusmodi pacta, conuentiones, & modos, ac quoscunque alios defectus, si qua forsan interuenerint in huiusmodi vnionibus, & reformationibus, cuiuscunque generis, & qualitatis existerent resultantibus per Nos hactenus occasione huiusmodi pactorum in fauorem cuiusuis de Monasteriis dictæ Congregationis, etiamsi Cardinalatus dignitate fulgerent, factarum, non fuisse, nec esse ius quæsitum in re, vel ad rem certam, vel incertam; & quatenus ius quæsitum foret, seu fuisse prætendetetur, ex nunc illos dicto iure, de plenitudine potestatia Nostræ, quam in beneficialibus obtinemos, priuamus, illisque simili motu mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quòd tale prætensum ius in iudicio, vel extrà allegare non præsumant, nec super eo aliquam gratiam à Sede prædicta impetrare. Non obstantibus statuto, & ordinatione Nostris præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel qouis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, declarationis, voluntatis, extensionis, constitutionis, suppletionis, reuocationis, annullationis, priuationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalendis Aprilis, Pontificatus nostri anno 9.

Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, innouationis, approbationis, confirmationis, communicationis, suppletionis, concessionis, extensionis, statuti, ordinationis, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus Nostri anno 4.

TAXA

TAXA OMNIVM ABBATIARVM, ET MONASTERIORVM ORBIS TERRARVM,

Ad exemplar libri Sacri Collegij, & Reuerendissimæ Cameræ Apostolicæ.

Romana Ecclesia quæ omnium Ecclesiarum mundi Caput est, & Magistra, continet sub se infrascripta Monasteria, hîc nullo alphabeti ordine seruato prænotata; videlicet.

PAVLI de Vrbe extra muros, Ordinis S. Benedicti. m.

Vnitom fuit dicto Monasterio Monasterium S. Andreæ in flumine Ciuitatis Castellanen. dioc. tax. flor. lxvj $\frac{2}{3}$

Item fuit vnitum eidem Monasterium S. Mariæ in Casmedin. aliàs Schola Græca de Vrbe, tax. l.

& Ecclesia Parochialis S. Saturoini de Vrbe, val. xxiv. vnita die 5. Maij 1505. ideo augetur taxa.

Anastasij de Vrbe, Ordinis Cistercien. cl.

Vnita fuit Ecclesia Sanctæ Mariæ Secudiserij de Vrbe; val. xv. duc. augetur taxa in florenis v.

Laurentij extra muros, Ordinis S. Benedicti. ccc.

Vnita fuit Ecclesia Parochialis S. Benedicti Tiburtin. valor. duc. lx. augetur taxa flor. xx.

Item Prioratos extra muros Sutrin. valor. l. augetor taxa xvj $\frac{2}{3}$

Thomæ & Sabbæ, Ordinis S. Benedicti. ccc.

Andreæ & Gregorij, Ordinis S Benedicti, cxx.

Vnitus fuit Prioratus S. Andreæ Tiburtin. val. xxiv. aliàs 124. augetur taxa in florenis viij.

Blasij de Vrbe, Ordinis S. Benedicti. xxxvj.

Sebastiani de Vrbe, Ordinis Cistercien. l.

Vnitum fuit Monasterium S. Balbinæ, cuius cl. lib. 4. an. Eugenij *fol.* 98.

Mariæ Farfen. Ord. S. Benedicti. m.

vnitæ fuerunt mensæ Conuentuali Farfensis Ecclesiæ S. Mariæ de Lauro, & S. Crucis Sabinen. Diœcesis, valoris l. augetur xvj. $\frac{2}{3}$

Benedicti Sabineo. Diœc. m. aliàs m. cccc.

Criptæ Ferratæ prope Vrbem. cccc.

Alexij de Vrbe, Præmonstraten. c. aliàs clxiij $\frac{1}{3}$

Praxedis de Vrbe, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xliij $\frac{1}{3}$

A

Abelonen. in Romania & Prouinciis Athenien.

Aberdonen. in Scotia & Prouincia S. Andreæ. m. cel.

De Deyte, Ord. Cister. c.

Aboen. in Suetia & Prouincia Vpsalen. cc.

Abrincen. in Francia & Prouincia Rothomagen. ij.m v.c

Sauigniaci, Ord. Cister. vijc l.

Michaëlis in periculo maris, Ord. S. Benedicti, cccc.

Montis Maurelli, Ord. S. Augustini. c.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Ledardi Dezcheri Abrincen. diœc. cuius 70. £. Turon. paruorum, ideo augetor tax.

Item vnita fuit Parochialis Ecclesia de Guiberuilla, Baiocen. diœc. val. lx. Ideo vc.

Trinitatis de Lucerna. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Vnitum fuit Monasterium de Ardena, Baiocen. diœc. taxa c. ideo vc.

Ioannis de Alizea.

Abulen. in Hispania & Prouincia Toletan. m. ccc.

Mariæ de Burgo, Ord. S. August. lxvj $\frac{2}{3}$

Accien. in Corsica & Prouincia Ianuen. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnita fuit Ecclesia Sanctæ Mariæ Ampugnano val. xxiv.

Acernen in Terra-laboris & Prou. Acherentina. lxx.

Vnitum fuit dictæ Ecclesiæ Monast. S Leonardi, Ord. S. Bened. Salernitan. diœc. tax. flor. xxxvj. ideo vc.

Acherontin. in Apulia Metropolis. ccc.

Vnita est Ecclesia Maretanen. tax. ccc. ideo vc.

Angeli de Monte Camolo, Ordin. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

De Baneo, Ord. S. Bened. cc.

Eustachij de Vernisia, Ord. S. Bened. xl.

Mariæ de Valleursis, Ord. S. Bened. xliij.

Michaëlis Archangeli de Camosu. lxvj $\frac{2}{3}$

Adrien. in Prouinciis Rauennaten. cc.

Bartholomei extra oppidum Rodigij Montis Oliueti, Ord. S. Bened. cl.

Mariæ de Ganello, Ord. S. Bened. xxxvij.

Mariæ de Vangaticia; Ord. Camald. m.

Aduersan. In Terra laboris & Prouincia Neapol. cccl.

Laurentij de Aduersa, Ord. S. Bened. vc.

Aduren. in Vasconia & Prouincia Auxitan. m. cc.

Seueti, Ord. S. Bened. cc.

Pontisalti, Ord. Cister. l.

Gratiæ Dei, Ord. Præmon. cccxxxiv.

Agatha, in Terra-laboris & Prouincia Beneuentan. clxxx.

Gabrielis de Morols, Ord. S. Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

Martini de Castanets, Ord. Cist. lx.

Mennæ, Ord. S. Ang. xxxiij $\frac{1}{3}$

Agathen. in Gotia & Prouincia Narbonen. m vc.

Vallismagnæ, Ord. Cister. m. cccc.

Toberij, Ord. S. Bened. m.

Agennen. in Aquitania & Prouin. Burdegal. ijm cccl.

Claraco, Ord. S. Bened. cc.

Gondomono, Ord. Cister. cxx.

Payrmaco, Ord. Cister. lxx.

Peringa, Ord. Cister. lxxv.

Exien seu Esy, Ord. Cluniacen. viijc.

Mauritij, Ord S. Bened. c.

Geruasij & Protasij, Exien. Clun. viijc.

Segnabar, Ord. S. Bened. cc.

Dicto Monasterio sunt vnitæ duæ Ecclesiæ Paroch. val. cclxvj. flor. Augetur tax. in duc. lxv.

Agrigentin. in Insula Siciliæ & Prouincia Panormitan. vc.

Mariæ de Nemore, Ord. S. Bened.

Sancti Spiritus Calat, Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Nicolai della Latina oppidi Saccen. xliij $\frac{1}{3}$

Albanen. prope Romam Cardinalis.

De Parasola, Ord. Cister.

Alben. in Lombardia & Prouincia Mediolanen. ccl.

Vnitum fuit dictæ Ecclesiæ Monasteriũ S. Frontioiani

tiniani prope Albam, tax. in flor. lxxvij $\frac{1}{2}$
Item dictæ Ecclesiæ sunt vniti Prioratus Sancti Saluatoris super Bruni, Ord. S.Bened. S.Petri de Carmeliano super Casucij, Sanctæ Agathæ super Valsole, S.Petri de Bremide diœc. Sanctæ Mariæ de Zanchero, ac S.Quirici & Ianuarij super Motilij locorum finibus Ecclesiarum ruralium Aquen. & Casalen. diœc. quarum omnium fruct. xc. augetur tax. in flor. 30.
Alexandri, Ord. S.Bened. c.
Gaudentij de S.Sthephano, Ord. S.Bened. cl.
Frontiniani prope Albam, Ord. S.Bened. lxx.
Vnitus fuit Prioratus S.Martini valoris xxij. augetur tax. io flor. vij $\frac{1}{2}$
Albefeltaden. c.
Ægidij in Brunsuich, Ord. S.Bened. cxiij.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia Villeudalmerodi, val. v. marcarum argenti flor. 3. $\frac{1}{2}$
Albien, in Aquitania & Prouincia Bituricen. ii^m^.
Gauderici de S.Stephano, Ord. S.Bened. cl.
Saliaco Ord. S.Bened. prope voiunem Prioratus de Tonsa. v^c^. vj $\frac{1}{2}$
Candulio, Ord. Cistere. m.
Albinganen. in Lombardia & Prouincia Ianueo. viii^c^.
Mariæ de Insula Galinaria, Ord. S. Bened. cl.
Alexandrin in Lombardia Prouincia Mediolaneo. cc.
Vnitum fuit Monasterium B.Mariæ de Campis, Ord. S.Bened. val. lx.
Item vnita est Præpositura S. Matthæi Alexandrin. val. cl.
Item sunt vnita Beneficia informata vlt. possessio loci Sezadij Aquen. diœc. pertinens ad Monasterium Monialiū de Bane, Ord.S.Ben. Terdon. diœc. super quibus sit q. cuius lxxx.
Item Hospitale S. Christophori extra muros Ianuæ val. xxiij.
Item Hospitale S. Ioannis extra muros Alexan. val. xxiij.
Item Prioratus S.Michaëlis de Alexandrina val. xiij. quæ omnes summæ constituunt flor. auri de Camera cl. augetur tax. in flor. l.
Petri de Bergolio, Ord. S.Bened. l.
Alexanen. aliàs Leocadien. in Prouincia Idrootin. xl.
De Lomito, Ord. S.Basilij. xxxv.
Alexien. in Albania S. Saluatoris de Robico, Ord. S.Bened.
Amalphitan. in Terra-laboris Metropolis. cl.
Petri de Canonica, Ord. Cisterc. lxvj $\frac{1}{2}$
Mariæ de Positaria, Ord. S.Bened. lxxxiij.
Mariæ de Olearia.
Mariæ de Hercia.
Ambianen. io Francia & Prouincia Remen. iiii^m^.cc.
Ioannis in Ambian. Ord. Præmonst. cc.
De Corbeia siue Corbien. Ord.S.Bened. vi^m^.
Mariæ Foresti Monasterij, Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Visignolio, Ord. S.Aug. xl.
Visignolio, Ord. S.Bened. cl.
Acteoli prope Ambian. Ord. S.Bened. clxxx.
Iudoci de Domino Martino, Ord.Præmon. m.
Iodoci supra mare. cc.
Salui de Monsterollo, Ord. S.Bened. ccl.
Valerici supra mare, Ord. S.Bened. ii^m^.vii^c^.
Vnitus fuit dicto Monasterio personatus de Pendeto Ambian. diœc. val. xxxvj. c. Turonen. paruorum augetur tax. in flor. xij.
De Valosiis, Ord. Cistere. xxx $\frac{1}{2}$
Martini de Gemellos, Ord. S.Aug. vi^c^.
Petri de Celincurte, Ord. Præmon. cc.
Ricarij in Pontino, Ord. S.Bened. iiii^m^.

Vedasti de Morolio, Ord. S.Bened. cc.
Garda, Ord. Cistere.
Cari Campi Ord. Cisterc.
Ceriaco, in Pratis, Ord. Præmon.
Mariæ de claro Flageto, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{1}{2}$
Fusciani, in Nemore, Ord. S.Bened.
Amelicen. in Ducatu Spoletan. lxxx.
Aucta est taxa dictæ Ecclesiæ in flor. xx. propter vnionem Monasterij Vallisfeanalis dictæ Diœc.
Item floren. viij. per vnionem Ecclesiæ Sancti Concordij.
Ampurien. & Ciuitaten. in Regno vnita fuerunt perpetuò per Iulium II. die 5. Iunij 1505. patet *in lib. Cameræ.*
Vnita fuerunt dictæ Ecclesiæ duo Beneficia val. xxx. augetur x.
Item Monasterium B. Mariæ de Sergio, Ord. S.Bened. val. xxxv. augetur tax. flor. xj $\frac{1}{2}$
Anangien. in Campania. ccc
Mariæ de Gloria, Florentio. Ord. c.
Anconitan. & Humanas. ccccxx.
Vnitum fuit Monasterium S. Petri de Montetiuetio, Ord. S.Bened. val. xx. augetur tax. in flor. xxiij $\frac{1}{2}$
Portus noui, Ord. S.Bened c.
Ioannis de Pinoclaria, Ord. S.Bened. ciiij.
Andegauen. in Prouincia Turoneo. m. vii^c^.
Albini Andegauen. Ord. S.Bened. vii^c^l.
Nicolai extra muros, Ord. S.Bened. ccccl.
Sergij & Bacchi, Ord. S.Bened. v^c^.
Vnitus fuit Prioratus Iugenio in Monte Cenomanen. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{1}{2}$
Petri de Burgolio, Ord. S.Bened. vi^c^lxx.
Vnitus fuit Prioratus B.Mariæ de Bucello, Ord. S.Bened. Malleacen. diœc. val. cxx. scutor. auri de Francia augetur tax. in xl. sent.
Florentiæ prope Salmirum, Ord. S.Bened. iii^m^.
Vnitus Prioratus Subprioratus & 3. Prioratus dicti Monasterij quorum 7. c. Turonensium paruorum.
Mauri supra Ligerim, Ord. S.Bened. cl.
Georgij supra Ligerim. cxxxvj.
Omnium Sanctorum, Ord. S.Aug. lxxxx.
Mariæ de Asuertis Vellaij, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Monte Ottoni, Ord. Cistere. c.
Mariæ de Oratorio, Ord. Cistere. ccl.
Mariæ de Rota, Ord. S.Aug. lxxxiij $\frac{1}{2}$
Mariæ de Chalocheyo, Ord. Cisterc. cxxxiij $\frac{1}{2}$
Ioannis Meltinen. Ord. S.Aug. cccc.
Vnitus fuit Prioratus Beatæ de Failletta, Ord. S.Aug. Andegauen. diœc. cuius 80. c. Turon. paruorum.
De Buxeria, Ord. Cistere. xcij. $\frac{1}{2}$
Andren. in Apulia Prouiocia Baten. c.
Vniuntur dictæ Ecclesiæ Tarramont. Pilos val. xxiiij. & Prioratus B.Mariæ de Iuso val. xxiiij. dum & quando Franciscus Dux Andren. applicauerit de bonis suis dictæ Ecclesiæ cc. augetor tax. in flor. xvj.
Item vnita Ecclesia S.Clarolæ val. xxx. & S.Mariæ Annunciatæ val. xx. augetur tax. in flor. xvj $\frac{1}{2}$
Anglonen. in Prouincia Acherontin. Apuliæ. c.
Sagitario, Ord. Cistere. xxxiij $\frac{1}{2}$
Angeli de Carpino, Ord. S.Bened. xliij $\frac{1}{2}$
Heliæ de Clirbono, Ord. S.Basilij. lxvj $\frac{1}{2}$
Anicien. io Aquitania Prouincia Bituricien. ii^m^. vi^c^l.
Vnitus fuit Prioratus de Cambone dictæ Ecclesiæ, & augetur tax. in c. l. Turon. paruor.
Theofredi, Ord. S.Bened. v^m^.
Doe Ord. Præmon. lxxx.

Antibaren. in Albania Metropolis. lxxx.
Vnitæ sunt sex Capellæ extra muros Antibaren. val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Mariæ de Rotecio, Ord. S.Bened. lxvj [illegible]
Antiochen. vltra mare Patriarcha.
Pauli Antiochen. cccxxiij.
Antisiodor. in Francia in Prouincia Senon. iiii^{m}.cccc.
Germani Antisiodoren. Ord. S.Bened. v^{c}. aliàs m.
Pontiniaci, Ord. Cisterc. ccc.
Mariani, Ord. Præmon. cc.
Petri Antisidoren. Ord. S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Laurentij de Abbatia, Ord. S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Apamiarum in Gotia Prouinc. Tholos. ii^{m}.v^{c}.
De Fuxo, Ord. S.Aug. vij^{c} lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitus est Prioratus de Voico Apamiarum diœc. augetur taxa.
Apruntin. in Prouincia Apruntin. ccc.
Nicolai de Trocia, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Apten. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Aquen. ecl.
Eusebij, Ord. S.Bened. cc.
Vallis Sanctæ, Ord. Cisterc. c.73 $\frac{1}{11}$
Aquen. in Vasconia. v.
Sorduen. Ord. S.Bened. cl.
Mariæ de la Canora, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Penuillæ Præmon. Ord. xxxiij $\frac{1}{3}$
Aquen. in Lombardia Prouincia Mediolanen. cxxvij.
Fuit vnita Capella ad altare Sanctæ Mariæ de Quenzano in Ecclesia S. Francisci Niciæ Paleatum Aquen. diœc. valoris duc. 40. sub datum Non. Iulij 1606.
De Thileto, Ord. Cisterc. cc.
De Mille, Ord. Præmon. c.
Iustinæ de Sezadio, Ord. S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Christophori extra muros Bergansci. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri Aquen. Ord. S.Bened. xlj $\frac{2}{3}$
D. Ceniula, Ord. S.Bened. xlv.
Mariæ Syluacan. Ord. Cisterc. ccl.
Petri de Bergolio de Alexandria, Ord. S.Bened.
Aquilan.
Vnitum fuit Monasterium Monialium B.Mariæ ad Gordianum, Ord. S.Bened.
Ioannis de Colmierto, Ord. S.Bened. c.
Aquilegien. Patriarcha.
Vnitus fuit Prioratus S.Antonij oppidi Vtinen. valoris l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de sexto, Ord. S.Bened. ccl.
Galli, Ord. S.Bened. ccc.
Georgij de Astuastan. lxviij.
Petri de Rosario, Ord. S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Martini de Biluna, Ord. S.Bened. cxxx.
Mariæ de Carra, Ord. S.Basilij. xxx $\frac{1}{3}$
Fontis S.Mariæ, Ord. Cisterc. cxvj $\frac{1}{11}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Crucis ad S.Crucem val.iiij.marc. argenti, augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Aquilen. in Aprutio.
Mariæ de Bomiaco, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Aquitanen. in Campania.
Ista Ecclesia diuersimodè in libris taxarum notata reperiebatur, Sanctissimus D. N. Paulus Papa V. reformando veteres taxas, taxauit vnà cum vnitis ad flor. 180.
Petri de Campegia, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Viti de Melpha, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Ardecan. in Hibernia Prouincia Armacan.
Mariæ de Grauardo, Ord. Cisterc. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Arelaten. in Prouincia Metropol.
Vnitus fuit Prioratus S. Iacobi de Sauiano val. xxv. augetur tax. in flor. viij $\frac{1}{3}$
S.Petri Montis maioris, Ord. S.Bened. m.v^{c}.
Vnita fuit Capella ruralis Villæ de Pelisana Aquen. Diœc. val. xv. augetur tax. in flor. v.
Item vniti fuerunt Prioratus de Corredis aliàs Cordio S.Genesij, & S.Iuliani val. omnes scilicet vi^{c}. £. Turon. paru. augetur tax. cc.
Item vnitum fuit Hospitale pauperum orphanorum Beatæ Pontisfracti Auenionen. valor. lx.£. Turon. Ecclesia par. de Rochabruna Prioratus nuncupata Foroliuien. diœc. val. c. augetur tax. in flor. liij $\frac{1}{3}$. ideo 1759. $\frac{1}{3}$
Aretin. in Tuscia.
Vnitum fuit Monasterium S. Ianuarij de Capalona Ord. S. Bened. augetur tax. Ecclesiæ in flor. cxxxviij. sed hæc vnio dicitur dissoluta.
Bartholomæi de Anglaria Ord. Cam. lxvj $\frac{2}{3}$
De Anhano Ord. S.Bened. xc.
De Saxo Ord. Camal. c.
Mariæ de Mamma, Ord. S.Bened. xc.
Floræ & Lucillæ Ord. S Bened. xc.
Vnita est Capella B. Mariæ Conceptionis val. xij. augetur taxa in flor. iiij.
Petri de Rota Ord. Camal. lxvj $\frac{2}{3}$
De Pratalia Ord. Camal. lxiij.
Fidelis de Puppis Ord. Vallis-Vmbrosæ. lv.
Ianuarij de Capalona Ord. S.Bened. cxxx.
Vnita fuerunt dicto Monasterio quædam beneficia val. xxiiij. auget. tax. in flor. viij. & Monasterium est vnitum mensæ Episcopali Aretin. sed postmodum accepi quod vnio est dissoluta.
Saluatoris de Berardigna Ord. Camal. cxxxiij.
Iacobi & Christophori Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Aretio Ord. Camal. lx.
Prioratus Generalis Heremi Ord. Camal. cc.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Laurentij de Pappis val. xl. augetur in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Item Monasterium S. Saluatoris Florent. dicti Ordinis tax. cl. augetur taxa in dictis flor. cl.
Arferden. in Hibernia Prouincia Casellen. l.
Argentin. in Alemania Prouincia Maguntin.
Vnita fuit Præpositura S. Fidi, oppidi Salostat Ord. S. Bened. Argen. diœc. cuius fruc. ccc. flor. Renen. auri 26. Feb. 1504.
Martini Moisinynster Ord. S. Benedicti die 29. Maij 1515. l.
Nouillaren. Ord. S.Bened. eccl.
In Suuartzahc, Ord. S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis Hugonis Curiæ, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnita fuit Ecclesiæ S. Martini Vallis-Alberte val. iij. marc. argent. agetur tax. in flor. v.
In Scuebera, Ord. S.Aug. cc.
Adeldodis de Selis, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Salsen. Ord. S.Bened. cc.
Segnebath, Ord. S.Bened. cc.
Vnitæ sunt duæ Parochiales Ecclesiæ vltra Villæ Fichem, & in Ethenthim, val. in flot. cclxvj. Renen. augetur tax. in flor. lxv.
Ariminen. in Romandiola.
Vnitum Ecclesiæ Arimin. Monasterium S.Theohesti tax. l.
Benedicti de Sanignano. l.
Vnitum Congregationi S. Georgij in Alga.
Iuliani Ariminen. Ord. S.Bened. xlvj.33. $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ Montisflorum Forettan. diœc. augetur tax. in floren. 33 $\frac{1}{3}$
Georgij in Concha, Ord. S.Bened. xl.
Lazari, & Marini Monialium, tax. cxxx.
Mariæ de Schola Ord. S. Bened. vnitum Congregationi M. Oliueti.
Gaudentij Ord. S.Bened. l. nunc c.
Theonerti de Lonzano, Camaldulen. Ord. l.
Armacan. in Hibernia Metropolis.

Petri, & Paoli, Ord. S.Aug. lx.

Assisianaten. in Ducatu Spoletan.

Vnitum mensæ Episcopali infrascriptum Monasterium S.Bened. tax. c.

Benedicti de Monte Subaxio, Ord. Cistere. c.

Trispolini de plano Butrini, Ord. S.Bened. lxax.

Nicolai de Campolongo, Ord. S.Bened. l.

Petri de Assisio, Ord. S.Bened. c.

Asten. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.

vnitæ fuerunt dictæ Ecclesiæ Asten. Ecclesia S.Secundi Denates val.lib.Turon.& Prioratus S.Basilij de Priornooal 24. & Parochialis Ecclesia S. Siati Asten. val.xxij. augetur tax. in flor. xviij.

Apostolorū extra muros Asten. Ord.S.Bened.cclx.

Vnita fuit Ecclesia S. Iusti val. xij. augetur tax. in iiij.

Dalmatij in Burgo Asten. Ord. S. Bened. c.

Bartholomæi de Atzano, Ord. S.Bened. c.

Vnitii fuerunt Prioratus rurales S. Steph.de Bescouiri, Ord.S.Bened.Monris-regalis diœc.val. flor. l.

Item Prioratus dicti, Ord. & diœc. val. lxxa.

Dalmatij de Pedemonte, Ord. S.Bened. c.

Astoricen. in Portugallia, Prouincia Bracharen.

Andreæ de Spinardea, Ord. S.Bened. lx.

De Micalibus, Ord. S.Bened. xl.

Martini de Castamita, Ord. Cistere. xaaiiij.

Mariæ de Canistro, Ord. Cister. laxa.

Andreæ Astoricen. lx.

Martini de Castaneta, Ord. Cisterc. aliàs Præmonstraten. la.

Petri de Montibus, Ord. S.Bened. lxiij $\frac{1}{2}$

Vnitus est Prioratus S.Romani Zamoren. diœc. val. ac. & fuit taaatus cum ipso Monasterio.

Item mandata sunt vniri dicto Monasterio tot præstimonia in diœc. vel Ciuitate Legionen. Astonien. & Zamoren. quæ ascendunt ad summam flor.l.debet augeri tax.in flor. xvi $\frac{1}{2}$

Atren. in Sclauonia, Prouincia Iadien.

Stephani de Barbato, Ord. S.Bened. xl.

Petri de Valle, Ord. S.Bened. l.

Auellanen.& Erequemitnen.

Benedicti, Ordinis eiusdem. xxaiij $\frac{1}{2}$

Augusten. in Prouincia Tarantasien.

Viti in Elgan, Ord.S.Ben.Prouinciæ Mogunt.ccc.

Esuacen. Ord. S.Aug. vi^c.

Nicolai Mootis-Audea, Ord. S.Bened. vi^c.

Augusten. in Prouincia Maguntin. m ccc.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Buldelon, val.xij. marc.argenti, augetur tax.in flor. aa.

In Vrsin, Ord. S.Bened. clxxx.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia in Baysuaril, val.al. marc.argenti, augetur tax.in flor.lxax. quæ priùs erat c.

Item vnita fuit Parochialis Ecclesia in Vuasuil, val.xviij.marc.argenti, auget.tax. in flor.axx.

Nota, quod Monasterio in Fuessen. Ord. S.Bened. Augusten. diœc. eaxx.

Vnita in Fuessen. Capella S. Georgij in Holez, val. 3. marc. argenti, augetur taa.v.

S. Petri, Monasterio S. Petri Apostoli Vuessospiuen. Ord. S. Bened. vnita fuit Parochialis Ecclesia in Pestignen. val. 29. marc. augetur taa. in flor. xlviij $\frac{1}{2}$

Sanctæ Crucis, Monasterio S.Crucis Augusten. vniuntur Parochiales Ecclesiæ in Dopszhensen, & Margresahuhahus, in Bobien.val.iiij. marc. argenti puri, augetur tax. in flot. viij.

Auinionen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis, alias in Prouincia Arelaten.

Andreæ prope Auinionen. cccc.

Vnitus fuit Prioratus de Monte-Alto, val.xl.ℓ. augetur taa. in flor. aiij $\frac{1}{2}$

Vnitus etiam Prioratus de Guillestria prope Ebrenā, Ord.S.Ben.val.300.ℓ.Turon.paruorū.

Martialis, Ord. S.Bened.

Vnitus fuit Prioratus B. Mariæ de Alma, aliàs de Fallisoco, Dignen.diœc.cuius fruct.140.ℓ. Turon. par.

Aurelianen. in Francia Prouincia Senonen.

Benedicti Floriacen. Ord. S.Bened. ii^m.

Balgentiaco, Ord. S.Aug. ii^m.

Euurcij, Ord. S.Aug. v^c.

Maximini Miciacen. cc.

Mariæ de Curia Dei, Ord. Cistere. cxxv.

Aurien. in Portugallia, Prouincia Bracharen. cccc.

Rodesurdi de Nouacello, Ord. S.Bened. cc.

Vnita fuit Ecclesia S.Petri de Vaue, val. xl. ℓ. augetur taa. in flor. viij $\frac{1}{2}$

Christinæ de Ribadesil. Ord. S.Bened. xxaiij $\frac{1}{2}$

Cellanoua, Ord. S.Bened. cxvj $\frac{1}{2}$

Mariæ de Vrsaria, Ord. Cistere. ccaxv.

Vnitæ sunt dicto Monasterio duæ Parochiales Ecclesiæ vlt. S. Eulali de Logos, & S. Martini de Lamas, val.aviij.ℓ.Turon.paruor.augetur tax. flor. vj.

Item fuit vnita Parochialis Ecclesia de Pareda coius avij. ℓ. Turon. paruorum per Aleaandrum V I. 3. Idus Martij, anno 9.

Stephani de Ripadesil, Ord. S.Bened. l.

Claudij de Ripa-auia, Ord. Cistere. c.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Michaëlis de Bosorede, val.xviij.augetur taa.in flor.viij $\frac{1}{2}$

Mariæ de Moote de Ramo, Ord. Cistere. liij $\frac{1}{2}$

Ausaren.

Petri, Ord. S.Bened. laij $\frac{1}{2}$

Auximana in Marchia Anconitan.

Vnitum fuit dictæ Ecclesiæ Monasterium S. Nicolai, ideo augetur taa. flot. axavij $\frac{1}{2}$.

Nicolai, Ord. S. Bened. cum Parochiali Ecclesia S. Apollinaris vnita. val. aij. xxxviij $\frac{1}{2}$

Auxitan. in Vasconia Metropolis.

Bardonatum, Ord. Cistere. mv^c.

Gimontis, Ord. Cistere. vi^c.

Vnitum fuit Monasterium de Gionio, Tholosan. diœc. val. c. flot. augetur taa.

Pesano, Ord. S.Bened. cl.

Simorra, Ord. S.Bened. ccc.

Cellæ Medulphi, Ord. S.Bened. l. aliàs vi^c.

Casæ Dei, Ord. Præmon. vi^c xviij $\frac{1}{2}$ aliij $\frac{1}{2}$

Mariæ de Floriano, Ord. Cistere. lxvj $\frac{1}{2}$

B

Baiocen. in Prouincia Rothomagen.

Mariæ Bella Stella, Ord. Præmon. lxvj $\frac{1}{2}$

Vigoris de Cerafeyo, Ord. S.Bened. mv^c.

Ardenna, Ord. Præmonst. c.

Mariæ de Alueto, Ord. Cistere. cccclxxv.

Mariæ de Valle, Ord. S.Aug. lx.

Stephani de Fonte nato, Ord. S.Bened. vii^c l.

Martini de Troarno, Ord. S.Bened. m cc.

Stephani de Cadonio, Ord. S.Bened. m.

Vnita fuit dicto Monasterio Parochialis Ecclesia S. Martini de via Foraniæ, Constantien. diœc. val. clxxx. ℓ. Toron. augetur tax.in lx.

Mariæ de Longis, Ord. S.Bened. cc.

Mariæ de Barbereyo, Ord. Cistere. lx.

Baiocen. in Vasconia, Prouincia Auxitan.

De Fote de Campo-basso, Ord. S.Bened.

Georgij de Mirabello, Ord. S.Bened.

Saloatoris de Vrdachio, Ord. Præmonstr. l.

Balneoregien. in Patrimonio.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Lucæ de Paterno, val. xxxiiij.
Bambergen. in Alamania, in Prouincia Maguntin.
Michaëlis Montis Monachorum. cc.
Bangoren. in Anglia, Prouincia Cantuarien.
Domini de Rocca S. Cassiani, Ord. S.Bened. xl.
Barchin. in Cathaloniæ Principatu, Prouincia Tarrac.
Sanctarum Crucum, Ord. Cister. m.
Cucufati, Ord. S.Bened. cccc.
Laurentij de Monte, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ de Terracia, Ord. S.Ruffin. val. ccxl. c. Barchinonen. debet augeri tax. in flor. lxxx.
Baren. in Apolia Metropolis. mv^c.
Vnita est Ecclesia Polingnanen.. tax. l.
Item vnitum est Monasteriũ Monialium sancti Scholasticæ, Ord. S.Bened. val. cc. pro mediетate Ecclesiæ Baren. & alia mensæ Capitulari Baren. augetur tax. Ecclesiæ in floren. xxxiij $\frac{1}{3}$
Benedicti Baren. Ord. eiusdem. lx.
Insulæ Baren. Ord. Cister. c.
Archangeli de Celiis, Ord. S.Bened. cccc.
Nicolai de Siriis, Ord. S.Bened.
Mariæ da Gripta, Ord. S.Baned. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli & Nicolai de Ciliis, vnita, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Basilien. in Alamania, Prouincia Bisuntin.
Vnita est Parochialis Ecclesia Villæ Bintzen. Constantien. diœc. cuius fruc. x. marc. argenti puri anno 1. Iulij 1504. augetur tax. flor. xx.
Item Monasterium Monialium S.Cyriaci, Ord. S.Bened. Constantien. cuius fruct. lxxv. anno 1509. per eundẽ d. Iuliũ, auget. tax. in flor. xxv.
Mormacien. aliàs Morbachen. Ord. S.Bened. vi^c.
Lucella, Ord. Cister. lx.
Bellicen. in Alamania, Prouincia Bisuntin.
Sulpitij, Ord. Cister. cl.
Beluacen. in Francia, Prouincia Remen.
Luciani prope Beluacum, Ord. S.Bened. iii^m.
Symphoriani, Ord. S.Bened. cccxij.
Quintini, Ord. S. Aug. v^c.
Regalis-Montis, Ord. Cister. cclviij.
Mariæ de Bretolio, Ord. S.Bened. vi^c.
Martini in Bosco, siue in Nemore, aliàs Aurien. Ord. S. Aug. cccc.
Germani de Flalaco, Ord. S.Bened. m.
Belli-Prati, Ord. Cister. vii^c.
Frigidi-Montis, Ord. Cister. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Beneuentan. in Terra-laboris Metropolis.
Modesti de Beneuento, Ord. S.Bened. c.
Vnita est Capella S.Margaritæ vj. flor.
Sophiæ de Beneuento, Ord. S.Bened. cccl.
Lupi, Ord. S.Bened. xl.
Petri in territorio S.Heliæ. c.
Mariæ de Galdo, Ord. S.Bened. c.
Angeli de Schalis, Ord. S.Bened.
Mariæ de Grypta, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Siluestri.
Luciæ in Raffa, Ord. S.Bened. l.
Mariæ de Venticano, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Bisuntin. in Burgundia Metropolis.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Burgillis extra muros Bisuntin. cum annexis, val. lxx. augetur tax. in xxiij $\frac{1}{3}$
Pauli Bisuntin. Ord. S. Aug. vi^c.
Claro-fonte, Ord. Cister. l.
Cornelio, Ord. Præmonstr. lxvj.
Caritate, Ord. Cister. cxx.
Bellæuallis, Ord. Cister. c.
Petri de Luxolico, Ord. S.Bened. vi^c.
Vincentij, Ord. S.Bened. lij.

Balma, Ord. Cluniacen. v^c.
Vnitus est Prioratus de Saluamento, val. cc. augetur tax. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Fontis-Benedicti, Ord. S.Aug. cc.
Roseriis, siue Roseriarum, Ord. Cister. xc.
Luciæ, Ord. S.Bened. lxij.
Montis S.Mariæ, Ord. Cister. ccl.
Cariloci, Ord. Cister. clxxvij.
Attreyo, siue Attreyo; Ord. Cister. ccccxxxiij $\frac{1}{3}$
Fuit reductum ad ccxxxiij $\frac{1}{3}$ propter fructuum diminutionem.
Mariæ Suerneyo, Ord. S.Bened. cc.
Mariæ de Goillia, Ord. S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Bitterren.
Vnita fuit Ecclesia ruralis B. Mariæ de Adelano, & Capellania S. Stephani eidem annex. val. xxiij. augetur tax, in flor. viij.
Villæ-magnæ, Ord. S.Bened. cccc.
Petri de Vinsellis, Ord. S.Bened. v^c.
Iacobi, Ord. Aug. cxx.
Bituricen. in Aquitania Metropolis.
Vniri mandatum fuit Ecclesia de Cabris vocatæ per cessũ. vel decessũ debet augeri tax. in euẽtũ.
Sulpitij, Ord. S.Bened. cccc.
Petri de Vrzione, Ord. S.Bened. cc.
Vnita fuit infirmaria dicti Monasterij, val. xxiv. augetur tax. flor. viij.
Borgidolen. Ord. S.Bened. iiii^m.
Ambrosij Bituricen. Ord. S.Aug. clxxv.
Fontis-Combaudi, Ord. S.Bened. cc.
Saryri, Ord. S.Aug. v^c.lxxv.
Mariæ de Exolduno, Ord. S.Bened. l.
Gildasij, Ord. S.Bened. ccccl.
Varennis, Ord. Cister. lx.
Mariæ de Encheduno, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Cellis, Ord. S.Aug. cl.
Casalis Benedicti, Ord. S.Bened. ccc.
Millebeco, Ord. S.Bened. cl.
Plenibenden. Ord. S.Aug. cvij.
Massaio, Ord. S.Bened. cxx.
Columna, Ord. Cister. mistum, & in diœc. Lemouien. lxx.
Geniulfa, Ord. S.Bened. cc.
De Podij Serrandi, Ord. S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Fonte Moririaco, Ord. Cister. cc.
De nigro Lacu, aliàs de Verlaco. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Miseraio, Ord. S.Aug. cl.
Oliuero, Ord. Cister. cxx.
Mariæ de Laudesio, Ord. Cister. cc.
Domodei supra Carum, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Albinaco, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vernuccia, Ord. S.Aug. L.
Sigiranni in Brena, Ord. S.Bened. cl.
Prathea, Ord. Cister. vi^c.
Loco-Regio, Ord. Cister. lx.
De Batzella, Ord. Cister. lx.
Mariæ de Albis-petris, Ord. Cister. lx.
De Petris, Ord. Cister. lxiij $\frac{1}{3}$
Bobien. in Lombardia.
Columbani, Ord. S.Bened. cvj $\frac{2}{3}$
Boianen. in Terra-laboris, Prouincia Beneuentan.
Mariæ Montis-viridis, Ord. S.Bened. xl.
Bononien. in Prouincia Rauennaten. facta Metropolis à Gregorio Papa XIII.
Pauli Bononien. Ord. S.Bened. cxxj.
Cæciliæ in Corna-noua, Ord. Vallis-Vmbr. cxx.
Mariæ de Strata, Ord. Cister. cccc.
Proculi, Ord. S.Bened. cxxj.
Vnita est Capella B. Mariæ extra muros Bononien. val. xxiij. augetur tax. in flor. viij.
Naboris, & Felicis, Ord. S.Bened. c.

Vniti mandatur Monasterio præfato Monasterium S. Luciæ de Roffeno; Ord. S.Bened. & Ecclesia fine cura, S. Fabiani de Vallelauini, valoris cc. augetur tax. in flor. lxvj ⅔
Mariæ de Armato, Ord. Vallis-Vmbrosæ. lx.
Michaëlis de Gauzancio, Ord. S.Bened.
Fabiani & Sebastiani. lxx.
Stephani & Bartholomæi, Ord. S.Bened. cxxxv.
Vnitum fuit Hospitale de Quaderna, val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Luciæ de Roffeno, Ord. S.Bened. xxxiij ⅓
Botontin. in Apulia, Prouincia Baren.
Leonis extra muros, Ord. S.Bened. lxvj ⅔
Bouen. in Calabria Prouincia Regin.
Mariæ de Cerero. xxxiij ⅓
Bracharen. in Portugallia Metropolis.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Pondas, dictæ diœc. per Iulium I I. sub datum 7. Kal. Augusti, anno 5. augetur tax. flor. viij ⅓.
Mariæ de Pomberio, Ord. S.Bened. vii^c xxxiij ⅓
Mariæ de Boiro, Ord. Cister. xliij ⅓
Martini de Tibaces, Ord. S.Bened. l.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia loci de Villa-piniæ, Bracharen. diœc. cuius fructuum xxiv. per Bullam Iulij I I. sub datum 8. Kal. Maij 1509. augetur tax. in flor. viij ⅓
Vallis-Paradisi, Ord. S.Bened. xxx.
Saluatoris de Fonte-arcato, Ord. S.Bened. cc.
Saluatoris de Trauanra, Ord. S.Bened. cc.
Michaëlis de Rofeyos de Bosco, Ord. S.Ben. cccc.
Petri de Arnoia.
Mariæ de Carbonerio. xxxiij ⅓
Vnita est Parochialis Ecclesia B.Mariæ de Quintianes, val. xxij. augetur tax. in flor. vij ⅓ per Bullam Sixti anno 6. sub datum 5. Kal. April.
Saluatoris de Castro Auellanarum. c.
Del Comar. lx.
Andreæ de Radulphe, Ord. S.Bened. ccc.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Saluatoris de Prada, val. xv. augetur in flor. v.
Romeni de Leima. xxxiij ⅓
Saluatoris de Palma. l.
Ioannis de Anoya, Ord. S.Bened. xl.
Bremen. in Alemania Metropolis.
Mariæ de Roussenalle, Ord. S.Bened. c.
Briocen. in Britannia Prouincia Turonen.
Belloportu, Ord. Præmon. c.
Mariæ de Lantenac, Ord. S.Bened. lxxx.
Albini de Bonays, aliàs de Bosco, siue in nemoribus, Ord. Cister. lxvj ⅔
Britonorien. aliàs *Foropompilien.* in Romandiola. vide *Foropompilien.*
Dominici in Solio, Ord. S.Bened. xxxiij ⅓
Rofilli, Ord. S.Bened. l.
Brixien. in Prouincia Mediolanen.
Euphemiæ prope Brixiam, Ord. S.Bened. ccl.
Vnitum fuit Hospitale S.Iacobi de Constendulo, val. xxvj. augetur flor. viij ⅓
Item fuit vnitus Prioratus S. Nazarij & Celsi, val. l. augetur tax. in flor. xvj ⅔
Petri in Monte, Ord. S.Bened. cxxx.
Vnita est Ecclesia Sanctæ Brigidæ, val. xiiij. augetur flor. iv ⅔
Benedicti de Leone, Ord. eiusdem. vi^c lxvj ⅔
Taxa præsentis Monasterij est aucta ad flor. 766. ⅔ de mandato DD. Cameræ.
Item fuit & rursus aucta taxa ad flor. xvj ⅔ per vnionem certarum peciarum terræ pro annuo censu l. ℐ ex eis percipiendorum. ideo vc. de mandato D. Ioannis de Viterbio Clerici Cameræ, die 21. Octobris 1158.
Tamburinij Tom. I.

Faustini & Ioultæ, Ord. S.Bened. cccc.
Vnita fuit Capella S.Trinitatis, val. xij. augetur tax. flor. iv.
Aqua nigra, Ord. S. Bened. l.
Nicolai de Vergiano, Ord. Cluniac. cxxxiij ⅓
Geruasij & Prothasij, Ord. Vallis-Vmbrosæ. lxvj ⅔
Brixien. in Alemania, Prouincia Salzburgen.
Montis S. Georgij, Ord. S.Bened. cc.
Benedicti de Leno, Ord. S.Bened. l.
Ioan. Baptistæ in Stamps, Ord. Cistercien. vi^c. ij.
vnitæ sunt eidem Paroch. Ecclesiæ S.Petri in Silez, S. Vigilij In Mays, in Moyngen, in Segnivvectach, in Lincherech, & in Leatshausten, Bonerinen. & Cudreo. Trid. Constanrien. & Augusten. diœc. val. omnium simul cccc. augetur tax. in flor. cxxxiij ⅓
Brundinen. & Beritan. in Apulia.
Andreæ in Insula, Ord. S.Bened. cc.
Mariæ de Cruce, Ord. S.Basilij.
Fermellus, Ord. S.Basilij.
Burdegalen. in Aquitania Metropolis.
Crucis, Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ Syluæ maioris. viii^c.
Augetur taxa in flor. xxx. per vnionem Prioratus S.Petri de S.Lupo, aliàs de S.Lupesio, eidem Monasterio factam.
Faya, siue Fayasia, Ord. Cister. cccc.
Petri de Insula in Medulco, Ord. S.Aug. clx.
Saluatoris de Blauia, Ord. S.Bened. cccc.
Petri de Bertolio, Ord. S.Aug. cv ⅔
Romani de Blauia, Ord. S.Aug. vi^c.
Bono loco, Ord. Cister. lvij ⅓
Vincentij de Burgo, Ord. S.Aug. c.
Mariæ de Aquistris, Ord. S.Bened. lxvj ⅔
Burgen. in Hispania.
Dominici de Silos, Ord. S.Bened. c.
Omen. Ord. S.Bened. clxvj ⅔
Petri de Arlanca, Ord. S.Bened. lxxx.
Petri de Cardena, Ord. S.Bened. lx.
Vnitus est Prioratus S.Balbinæ Palentin. diœc. val. c. augetur tax. in xxxiij ⅓
Mariæ de Ouarenes, Ord. S.Bened. lx.
Vnita sunt duo Eremitoria, val. xxiiij. augetur tax. viij.
Mariæ de Aquilaoa, Ord. Cisterc. lx.
Mariæ de Riuosicco, Ord. Cisterc. xxxiij ⅓

C

Caballicen. in Prouincia Atelaten.
Sinaqua, Ord. Cister. ccc.
Cabilon. in Prouincia Prouinciæ, & Prouincia Lugdun.
Petri Ord. S.Bened. ccc.
S Philiberti Treoorchien. Ord. S.Bened. m.
Cistercij, Ord. Cistercien. ccc. xx.
Vnitus est Prioratus de gratia B.Mariæ Trecon. diœc. val. xxiij.
Item vnitum fuit Monasterium Cariloci Bisuntin. diœc. auget. tax. in totum flor. clxxxv.
Triniraris supra Gronam, Ord. Cistercien. ccccl.
Massetiis, Ord. Cistere. ccc. xx.
Cæsaraugustan. Metropolis in Liuonia.
Fidis, Ord. Cisterc. ccxliiij ⅔
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Villar de los Nouarros cum eius Coadiutoria, val. cxxx. augetur tax. in flor. xliij ⅓
Mariæ de Rora, Ord. Cistere. cccc.
Mariæ de Verola, Ord. Cistere.
Calaguritan.
Mariæ Vallis Venariæ, Ord. S.Bened. c.
Ferraria, Ord. S.Bened. ccxxij.
Prudentij, Ord. S.Cister. lxx.
Mariæ Nageren. Ord. Cluniac.

Emiliani, Ord. S.Bened. ccc.xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Calaritan. in Sardinia Metropolis.

Vnita est Ecclesia Suellen. tax. ad flor. xxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$ ideò augetur ead. tax. Calaritan.

Item vnita fuit Ecclesia Galtelinen. tax. lxxx. quæ similiter augetur.

Item augetur tax. in flot. x. propter vnionem Prioratus S. Saturnini val. xxx.

Calerinen.

Stephani de Marcisco, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Calien. in Marchia Anconitan.

Vnitum fuit Monasterium S. Mariæ Nouæ propè Castrum Naye, val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{\cdot}{\cdot}$

Item augetur tax. in flor. lxxviij. propter vnionem Montis S. Petri de Massa, Ord. S. Bened. ipsi Ecclesiæ factam.

Petri de Massa, Ord. S. Bened. lxx.

Vnitum fuit Monasterium Monialium S. Margaritæ, val. xxiij. augetur tax. in flor. viij.

Caluen. in Terra-laboris Prouincia Capuan.

Vnita est Ecclesia S. Iulianæ extra muros Caluen. val. xij. augetur tax. in flor. iiij.

Item vnita fuit Præpositura loci S. Vitaliani val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{\cdot}{\cdot}$

Petri de Massa, Ord. S. Bened. lx.

Cameracen. in Francia Prouincia Remen.

Sepulchri Cameracen, Ord. S.Bened. ccxxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Auberti Cameracen. Ord. S.Bened. ccccixxx.

Andreæ de Castello, Ord. S.Bened. m ccl.

Gillerij in Cella, Ord. S.Bened. cl.

Laudermi de Crispinn, Ord. S.Bened. ccclxxiiij.

Loci S.Bernardi supra Sealdam, Ordin. Cistercien. viij^{c}lxxx.

Vallis Fossinæ, Ord. S.Bened. ccc.

Petri Himorcutten. Ord. Bened. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Dinnysij in Brocheria, Ord. S.Bened. v^{c}.

Mariæ de Camberone, Ord. Cister. vij^{c}.

Valcellis, Ord. Cister. v^{cl}.

Ioannis Valentenen. Ord. S.Augustinl. lxv $\frac{\cdot}{\cdot}$

Petri Lobien. Ord. S.Bened. ccc.

Petri de Alto monte, Ord. S.Bened. ccx.

Saluatoris Eyamen. Ord. S.Bened. cl.

Cornelij de Crimine, Ord. Præmonstraten. ccl.

Humberti de Marienlis, Ord. S Bened. c.

Lamberti Lessien. Ord. S.Bened. ccxxxiij.

Mariæ Torgetlen. Ord. Præmonstraten. mccc.

Hadriani Geraldimonten. Ord. S.Bened. ccc.

Petri Affliginen. Ord. S.Bened. ix^{c}.

Michaëlis Antuuerpien. Ord. Præmonstraten. cc.

Petri Grimbergen. Ord. Præmonstraten.

Bernardi Cameracen.

Camerinen. in Marchia Anconitan.

Mariæ de Rambona, Ord. S.Bened. c.

Vnitum est d. Monasterio Monasterium Sancti Eustachij, Ord. S.Bened. lx.

Vnitus fuit d. Monasteriis Prioratus S. Trinitatis Montis Sanuicini val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.

Mariæ de Rotis, Ord. S.Bened. xl.

Claræuallis, Ord. Cister. cvj $\frac{\cdot}{\cdot}$

Vallis Fossonæ, Ord. S.Bened. l.

Laurentij de Dolio, Ord. S.Bened. liij.

Carpophori extra muros Camerinen. cxxv.

Helenæ, Ord. Camald. l.

Colbas, Ord. Cistercien. ccc.

Insula, Ord. S.Bened.

Romaldi de Vallocastro, Ord. S.Bened. lxxv $\frac{\cdot}{\cdot}$

Vniti sunt dicto Monasterio Prioratus S. Vrbani de Sennati val. l.

Item altare in Ecclesia S. Venantij val. xxiij.

S. Paterniani de Cortelio de Castro Genghe val. xx. augetur tax. xxxix $\frac{\cdot}{\cdot}$

Item augetur tax. in flor. l. propter vnionem Monasterij S. Helenæ ipsi Monasterio S. Romualdi factam.

Eremi S.Bened. Montisfani, Ord. Syluestrin. lviij.

Vnitum est Monasterium S. Blasij de Crapulis, Ord. S. Bened. Nuceerinen. diœc.

Mariæ & Blasij de Sarnano, Ordin. S. Benedicti. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Crucis de Tripuria. c.

Benedicti in nemore & Mariæ nouæ vnita. lxxx.

Mariæ de Niuo Sacro, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Mariæ Maculatum de S. Genesio, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Canadien. in Vngaria.

Vnitum est Monasterium S. Gerardi, Ord. S. Benedicti val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{\cdot}{\cdot}$

Mariæ Virginis in Buutx, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{\cdot}{\cdot}$

Candidacasa in Scoria Prouincia Glasgnen.

Capella regia Sterlingen. fuit vnita, ideo augetur tax. flor. lxxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Item per Bullam Clem. VII. fuit vnitum d. Eccl. & Capellæ Monasterium de Traunglandi Præmonstraten. Ordin. Candidæcasæ diœc. tax. l. quæ augetur Episcopatui.

Mariæ de Glenluck aliàs Vallis-Lucis Cistercien. Ord. lxvj $\frac{\cdot}{\cdot}$

De Tounglandi, Ord. Præmonstrat. l.

De Dudrand. Ord. Cister. l.

Cantuarien. in Anglia Metropolis.

Augustini Cantuarien. mccc.

Caputaquen. in Terra-laboris Prouincia Salernitan.

Mariæ de Cadosa, Ord. S.Bened. xxv.

Nicolai de Conttono, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Mariæ de Pastano, Ord. S.Bened. xl.

Mariæ de Centula, Ord. S.Bened. xlv.

Aquana, Ord. S.Bened.

S. Nicolai, Ord. S.Bened. xxxij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Laurentij de Scutta, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Angeli de Fasanella, Ord. S.Bened. xl.

Cæciliæ Cotula, Ord. S.Bened.

Carkagen. & *Clonen.* in Hibernia. } Vnitæ.

Albo-tractu, Ord. Cistercien. lx.

Mariæ de antro S.Finabari, Ord. S.August. xl.

Mari de Albo-tractu, Ord. Cistercien. lxxxij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Carnoten. in Francia Prouincia Senonen.

Vindocinen. Ord. S.Bened. ij^{m}.

Grandis Vallis, Ord. Præmonstraten. l.

Mariæ Magdalenæ de Castroduno, Ord. S. Benedicti. cc.

Mariæ Burgomedio, Ord. S.August. ccc.

Lannoniari Blesen. Ord. S.Bened. mv^{c}.

Vnitus fuit Prioratus de Campignaco, Ordin. S. Bened. val. lx. augetur tax. xx.

Trinitatis de Titonio, Ord. S. Bened. v^{c}.

Petri de Malpha veteri, Ord. S.Bened. cxx.

Mariæ de Clarofonte, Ord. S.August. c.

Mariæ de Iosaphat, Ord. S.Bened. cc.

Mariæ de Columbis, Ord. S.Bened. viij^{c}.

Vnitum fuit Monasterium Mnnialium S. Gennæ val. xx. t. Turon. augetur tax. in flor. iij $\frac{\cdot}{\cdot}$

Vincentij in nemore, Ord. S.August. xl.

Ioannis in Valeya, Ord. S.August. cccc.

Vnitus fuit Prioratus S.Stephani, val. v. t. augetur tax. in flor. j $\frac{\cdot}{\cdot}$

Florentij Bnnæ-uallis, Ord. S.Bened. vj^{c}.

Vnita fuit d. Monasterio Præpositura ipsius Monasterij, val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{\cdot}{\cdot}$

Mariæ de Altiis, Ord. S.Bened. cxxv.

Petri

Petri in Valle Carnoten. Ord. S.Bened. v^c.
Helemosio seu eleemosyna, Ord. Cister. c.
Mariæ de Ponrelio, Ord. S.Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus de Verguero, val.c.auget. tax. in flor. xxxiij ÷
Carauni prope Carstotum, Ord. S.August.
Casalen. in Prouincia Mediolanen.
Vniti mandantur tot.beneficia in dicta diœc.vacatura quæ ascendāt ad summā cccc.ducatorū.
Item Prioratus S.Vitalis de Bosco Casalen.diœc. val. cc. vacaturus per cessum, vel decessum ipsius Prioris, augenda erit taxa in euentum in flor. cc. fl. per tax. ₰.333 ÷ sub dat. 1614. prid. idus Ianuar. auget, tax.333 ÷
Caserian. in Terra-laboris Prouincia Capuan.
Vnitum fuit Monasterium, Ord. S. Augustini Ecclesiæ propinquum, eid. val.lx. augetur xx.
Petri de Pedemontis de Caserta,Ord.S.Bened.l.
Casren. in Sardinia Prouincia Turritan.
Mariæ de Ardorello, Ord. Cisterc.
Aqua Formosa, Ord. Cisterc. xxxiij ÷
Cassanen. in Calabria Prouincia Regin.
Vnitum est Monasterium de Cratereto val.xxiij. augetur tax. in flor. viij.
Cassanen. in Regno.
Mariæ de longo, Ord. S.Basilij. xl.
Cassellen. in Hibernia Metropolis.
Crucis de Vvoctarlauyn. xlij.
Cassinen. Monasterium, Ord.S.Bened. nullius diœc. ii^m cccc.
Vnitum fuit Monasterium S.Aonæ prope Draconis montem Cassinen. diœc.val.cc.augetur tax. in flor. lxvj ÷
Castellan. in Venetiarum Patriarch.
Nicolai in littore, Ord. S.Bened. cc.
Ioannis in littore, Ord. S.Bened. cc.
Angeli de la Mole, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Angeli de Cedalis, Ord. S.Bened. cxxx.
Ioannis de Marsano, Ord. S.Bened. l.
Benedicti de Scaloqnio, Ord. S.Bened. xl.
Georgij Maioris Venetiarum, Ord. S.Bened.vij^c.
Bartholomæi de Veneriis vnitus Patriarchatui Graden. ccc.
Ioannis in Burgo sancti Sepulchri, Ord. Camal. lxxxiij.
Andreæ in Flumine & Syluestri de Cirapro. lxvj.
Georgij Hilarij & Benedicti Venetiarum. cccxxx.
Castellan. & Ortan. vnitæ in patrimonio Tusciæ.
Fallari, Ord. Cisterciem. l.
Pontianum, Ord. S.Bened. cl.
Castren. in Albogesio.
Mariæ de Ardorello, Ord. Cisterc. xxxiij ÷
Castren. in Patrimonio.
Aqua Formosa. xxxiij ÷
Catalanen. in Francia Prouincia Remen.
Memmij in Suburbio, Ord. S.Ang. viij^c.
Petri ad Montes, Ord. S.Bened. mccc.
Omnium Sanctorum in Insula, Ord.S.Aug. v^c.vj.
Martini de Orione, Ord. S.Bened. ccc.xxx.
Colocerij de Mautimonte, Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ de Virtute, Ord. S.August. ccc.
Trium Fontium, Ord. Cisterc. xl.
Altis-Fontis, Ord. Cisterc. xxij.
Monasterij de Argona, Ord. Cisterc. liij ÷
Vrbani, Ord. S. Bened. m.
Saluatoris de Virenro, Ord. S.Bened. ccc.
Dernen. aliàs Monster-ronder, Ord. S.Bened. ccc.
Morimonte, Ord. S.Bened.
Catanien. in Cicilia Prouincia Montis-regalis.
Leonardi, Ord.S.Basilij, vide Achaticen. cl.
Mariæ de Litbedia, Ord. S.Bened.
Mariæ de Forneto, Ord. S.Bened. cxxv.
Mariæ de Scalis, Ord. S.Bened. cxxv.
Mariæ de Noua Luce, Ord.S.Bened. cc. } inuicem vnitæ.
Mariæ de Lithedia, & Nicolai de Atenis.
Vnita Calistus III. confirmauit ordinamenta Abbatum Mariæ de Scalis, Mariæ de Noualuce, Mariæ de Lithedia, & Nicolai de Atenis vbi singulis annis vel trieoniis mutantur Abbates, & soluuntur iura singulis decem annis.
Philippi de Arzilione, Ord. S.Bened. cl.
Catercuen. in Dalmatia.
Georgij de Sculpo, Ord.S.Bened. xxxv.
Catharen. in Sclauonia.
Georgij Ordin. S. Bened. Mensæ Catharen. vnita lxvj ÷
Cathecen. in Calabria Prouincia Regin.
Leonardi, Ord. S.Basilij. cl.
Beatæ Mariæ de Caorpani, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Cathenen. in Scotia Prouincia S.Andreæ.
Patrimone, Ord. S.Basilij. l.
Caualllicen.
Sioaqua, Ord. Cistercien. ccc.
Caturien. in Aquitania Prouincia Bituricen.
Figiaci, Ord. S.Bened. m.
Vnitur Monasterio præfato Prioratus dependens ab ipso, val. xxx. c. Turon. par.augetur tax. in flor. x.
Moysiaci, Ord.Cluniacen. iiij^m.
Mandantur vniri tot beneficia vacatura quæ ascendant ad summam c. cc. augenda erit taxa in euentum vnioois in flor. lxvj ÷
Martillaco, Ord. S.Bened. c.
Vnitæ sunt dicto Monasterio Parochiales Ecclesiæ S. Martioi de la Bebal, & S. Petri loci de Fraximento val.lxx. auget. tax.in flor. xxiij ÷ fuit confirmata dicta vnio per D. Innocent. Pap. VIII. 1487. die 20. Martij, 1630.
Fuerunt similiter vnitæ Parochiales Ecclesiæ de monte Salerio, & de Luceuia quæ dicuntur 100. in totum tax. ad flor. 156 ÷
Garde Dei, Ord. Cistercien. v^c.
Marcelli, Ord. Cistercien. l.
Mariæ de Soulaco, Ord. S.Bened.
Mariæ de Abbatia noua, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Ceneten. in Prouincia Aquilegien.
Vniri mandantur Prioratus S.Ant. extra muros Castri de Coneglano val. cxl. vacaturus per cessum, vel decessū debet augeri in flor.xlvj ÷
Mariæ Sanæ-vallis, aliàs Fossina, Ord. Cister. c.
Bonæ de Viridorio, Ord. S.Bened. cxx.
Busco, Ord. S.Bened. lx.
Petri de Colle, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Mariæ Matris Domini. c.
Cenomanen.
Bello Loco, Ord. S.August. cxij.
Mariæ de Pelicia, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Mariæ de Ebronio, Ord. S.Bened. ccc.
Vincentij prope Cenoman. Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Laulaio, Ord. S Bened. ccl.
Carelefi, alias Carluffenri, Ord. S.Bened. ccl.
Georgij in nemore, Ord. S.Aug. lxvj.
Mariæ de Persenia, Ord. Cisterc. lxxiij ÷
Pietate Dei, Ord. Cisterc. cc.
Mariæ de Claromonte, Ord. Cisterc. cclxvj ÷
Mariæ de Lespau, Ord. Cisterc. c.
Mariæ de Campania, Ord. Cisterc. lxxxiij ÷
Catharinæ de la-Valle, Ord. S.Aug. lxvj ÷
Vniti sunt Prioratus S. Nicolai de Porto-Rongiardi, ac de Olineto quorum singulorum

val. l. debet augeri tax. in flor. xxxiij ÷
Petri de Cultura, Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Vadacio, Ord. S.Aug. xxxiij ÷
Fontis Danielis, Ord. Cisterc. clxvj ÷
Mariæ de Bellabrancha, Ord. Cisterc. cxxxiij ÷
Cepten. aliàs *Septen.*
Ioannis de Longonares, Ord. S.Aug. l.
Saluatoris de Torreone, Ord. S.Bened. lxvj.
Cerulan. in Campania.
Casæ-Marij, Ord. Cisterc. cccc.
Cesenaten. in Romandiola Prouincia Rauennaten.
Aucta est taxa d. Ecclesiæ per vnionem Monasterij S.Laurentij flor. l.
Mariæ in Monte, Ord. S.Bened. c.
Ciuitaten. in Hispania.
Mariæ de Caritate, Ord. Præmonstrat.
Ciuitaten. & Ampurien. in Regno, in Sardinia & Prouincia Arboren. vnitæ perpetuo per Iulij I I. sub datum Non. Iunij anno 3.
Petri de terra maiori, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Ripæ Altæ, Ord. Cisterc. cccc.
Vnitum fuit Monasterium Monialium S. Catherinæ, val. xx. augetur taxa in flor. vj ÷
Fuit aucta taxa dicti Monasterij de l. ad cccc. die x. Octobr. 1519. patet in *lib. Cameræ* manu D. Iulij de Narina.
Ciuitatis Castellan. } vnitæ.
& Gortan.
Andreæ in flumine, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Ciuitatis Castelli.
Saluatoris & Bartholomæi, Ord. Camald. lxvj ÷
Angeli de Castro Zedaldi.
Ioi, in Burgo S.Sepulchri, Ord. Camal. lxxxiij.
Scolacio, Ord. S. Bened. xl.
Ioannis de Marriano, Ord. S.Bened. l.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S.Marini de lauena, iuxta lacum Perusinum, val. xxiiij.
Item Ecclesia S.Mariæ Magdalenæ, & S.Crucis de Castilione Perusin. dioc. val. xviij. augetur tax. in flor. xiiij.
Claromonten. in Aquitania Prouincia Bituricen.
Andreæ prope Claromon. Ord. Præmonstrat. c.
Illidij extra muros, Ord. S.Bened. cl.
Vnitus fuit Prioratus de Neboziaco, val. xxx. c. Turon. augetur tax. x.
Gilberti aliàs Nouem-fontium, Ord. Cister. cl.
Vallis honestæ aliàs Ferrarien. Ord. Cisterc. cl.
Casæ Dei, Ord. S.Bened. iii^m^.
Vnitus fuit Prioratus de Crasinto, val. cl. c. Turon. vacaturus per cessum, vel decessum, debet augeri taxa in flor. l.
Item est vnita iurisdictio census Hostelariæ dicti Monasterij, val. cx. debet augeri taxa in flor. xxxvj ÷
Bella-aqua, Ord. Cistercien. cc.
Isidori aliàs Astremonij, Ord. S.Bened. cc.
Canroyni, Ord. S.August. xxxiij ÷
Vnita est Parochialis Ecclesia Prioratus nuncupata de Lueria S.Flori, val. xxiij. augetur tax. in flor. viij.
Manziaci, Ord. Cluniacen. cc.
Montis Petrosi, Ord. Cistrcien. ccl.
Magni loci, Ord. S.Bened. ccccxxj.
Menato, Ord. S.Bened. cc.
Amabilis de Rionio, Ord. S.Aug. cl.
Vallis Lucidæ aliàs de Boyrbeto, Ord. Cisterc. c.
Ebrolio, Ord. S.Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus S. Leodegarij de Monte Firmino, val. c. c. Turon. augetur taxa in flor. xxxiij ÷
Symphoriani, Ord. Cluniacen. c.

Tierno, Ord. Cluniac. c.
Aureliacen. Ord. S.Bened. iii^m^.
Clonferten. in Hibernia Prouincia Tuamen.
Vnitum fuit Monasterium de Portu puro, augetur tax. in flor. xxxiij ÷
Item est vnita Parochialis Ecclesia de lo Chrayach. val. x. marc. Hirlinc. augetur tax. in flor. viij ÷
Mariæ de Portupuro, Ord. S.Aug. xxxiij ÷
Mariæ de Vianoua, Ord. S.Aug. xxxiij ÷
Clugien. in Prouincia Graden.
Vnitum fuit hospitale S. Petri Prioratus nuncupatum valor. c. augetur taxa in flor. xxxiij ÷
Georgij de Fossan. Ord. S.Bened.
Trinitatis de Brandulo, Ord. Cister. cl.
Clusin in Tuscia.
Vnita fuit d. Ecclesiæ Præpositura S. Mastiolæ, val. cl. augetur tax. in flor. l.
Benedicti de Morano, Ord. Camal.
Anthimi, Ord. S.Guillelmi. l.
Facta fuit dicto Monasterio quædam vnio val. xvj. augetur tax. in flor. iiij.
Saluatoris de Monte armato, Ord. Cister. c.
Trinitatis de Spineto. lxvj ÷
Colocen. in vngaria Metropolis.
Georgij de Bombo, Ord. S.Bened. cxxxiij ÷
Colonien. in Alemania Metropolis.
Sibergen. Ord. S.Bened. cclxx.
Martini Colonien. Ord. S.Bened. cl.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S.Brigidæ Colonien. val. xvj. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxvj ÷
Stabulen. Malmodarien. cxl.
Nicolai Bucuuilien. Ord. S.Bened. cl.
Triticien. Ord. S.Bened. cxv ÷
Vnita fuit Parochialis Ecclesia in Dorne, val. iv. marcarum argenti.
Item Parochialis Ecclesia in Tincio, val. etiam iv. marc. argenti, augetur tax. in flor. viij ÷
Villegauden. Ord. Cisterc.
Bruvvelleren. Ord. S.Bened. cc.
Pantaleonis intra muros Colonien. Ord. S.Bened. cc.
Petri Malmodarien. cum Monasterio Lemachi Leodien. vnitum. cccc.
Columbrien. in Portugallia, Prouincia Bracharen.
Pauli Columbrien. Ord. Cister. liij.
Crucis Columbrien. Ord. S.Aug. ii^m^.
Cesia, Ord. Cister. lxvj ÷
Georgij, Ord. S.Aug. cuius fructus duc. 800.
Comaclen. in Prouincia Rauennaten.
Mariæ de Pompatia, Ord. S.Bened. mcc.
Compostellan. in Regno Castellæ Metropolis.
Mariæ Dazabeyro, Ord. Cisterc. xliij ÷
Mariæ Dazynero, Ord. S.Bened. xl.
Mariæ de ciciuia, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Armenteyra, Ord. Cisterc. c.
Mariæ de Monfeyro, Ord. Cisterc. lxiij ÷
Martini extra muros Compostellan. c.
Iacobi de Meusa, Ord. S.Bened. xlvj ÷
Ioliani. xxxiij ÷
Ioannis de Peyo, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Vnitum fuit Monasterium S.Iacobi de Armelo, val. l. augetur tax. in flor. xvj ÷
Saluatoris de Burgundo, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Saluatoris de Cippis. lxxxiij ÷
Augetur taxa dicti Monasterij in flor. xxxij ÷ propter incorporationem certorum beneficiorum factam.
Pelagij Compostellan. cxiij ÷
Pelagij de ante altaria. cxl.

Iusti de Nafontes. Ord. Cister. } vnita. cxxxvj ÷
Mariæ de Superado, Ord. Cist. }
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Martini de Libro, Auriend. diœc. val. xl. £. Turon.
Item vnita est Ecclesia S. Eulaliæ de la Venga, Aurien. diœc. val. c. £. Turon. augetur tax. in flor. xlvj ÷
Saluatoris de Leres, Ord. S. Bened. xl.
Conchens. in Hispania.
Montis salutis, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Concordien. in Prouincia Aquilegien.
Mariæ de Sexto, Ord. S. Bened. cclx.
Mariæ Summaquen. Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Sinago, Ord. S Bened. c.
Consan. in Apulia Metropolis.
Mariæ de Ilice, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Monte.
Conseranen. in Vasconia, Prouincia Auxitan.
Cambe-longe, Ord Præmon. cccclx.
Constantien. in Alemania, Prouincia Maguntin.
Georgij in Asperbach de Nigra sylua, Ord. S. Ben. cxxxiij ÷
Georgij de Petridomo, extra muros Constan. clxviij.
Georgij in Fossan. Ord. S. Bened. clvj ÷
Galli, Ord. S. Bened. cccc.
Maris stella, aliàs Betingen. Ord. Cisterc. cc.
Mariæ loci Heremitarum. Ord. S. Aug. ccccxxxiij ÷
Salem, Ord. Cisterc. m vi c l.
Campidonen. cccl.
Blasij nigræ Syluæ, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ, & Marci, Ord. S. Bened. cc.
Constantien. in Francia, Prouincia Rothomagen.
Seueri, de S. Seuero, Ord. S. Bened. v c.
Mariæ de Roto, Ord. S. Aug. vi c.
Cella S. Petri. l.
Saluatoris Vicecomitis, Ord. S. Bened. ccl.
Trinitatis de Exaquio, Ord. S. Bened. vi c.
Laudi, de S. Laudo, Ord. S. Aug. ccc.
Montis-Burgi, Ord. S. Bened. vi c.
Mariæ de Ambleya, Ord. S. Bened. lxxij ÷
Nicolai de Blanearda, Ord. Præmon. cc.
Insuria. c.
Conuenarum, in Vasconia, Prouincia Auxitan.
Benedictionis Dei, Ord. Cisterc. v c.
Boni-fontis, Ord. Cisterc. m.
Corisopiten.
Mariæ de Doulas, Ord. S. Aug. lxxx.
Guigilau de Landeuenec, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Langonet, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Crucis Rempelle, Ord. S. Bened. clxxv.
Vingolar, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ Quoetmalum, Ord. Cisterc. c.
Bonæ-aquæ, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Mauritij, Ord. Cisterc.
Cortonen. in Tuscia.
Vnitum fuit Monasterium Farneti, Ord. S. Ben. val. cc. augetur tax. in flor. lxvj ÷
Item vnitus fuit Prioratus S. Ægidij de Farneto, val. xxiv. augetur tax. in flor. vlj.
Farneti, Ord. S. Bened. lxvj ÷
Cracouien. in Polonia, Prouincia Guelnen.
Tericien. Ord. S. Bened. cclxvj ÷
Est sortita effectum. { Vniri mandat. Parochialis Ecclesia S. Nicolai extra muros Cracouien. val. xij. marc. argenti, debet augeri tax. in flor. xx.
Item vnita est Parochialis Ecclesia in Zuucon, dictæ diœc. val. xvij. marc. augetur taxa in flor. xxviij ÷
Mariæ de Farneto, Ord. S. Bened. cxxv.

Montis-Calui, Ord. S. Bened. clxvj ÷
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ in Coreinlothi, & in Sulp. Cracouien. diœc. val. xxiv. marc. argenti, augetur tax. in flor. xl.
Crassen.
Vnita fuit Præpositura de Pediliano, Ebicen. diœc. val. ccl. augetur tax. in flor. lxxxiij ÷
Montis Oliui, Ord. S. Bened. m.
Hilarij, Ord. S. Bened. cccel.
Villæ-longæ, Ord. Cisterc. ccc.
Cremonen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Ioannis in deserto, Ord. S. Bened. lxvj ÷
Vnita est Præpositura S. Mariæ de Monticellis, val. clxxx. augetur tax. in flor. lx.
Laurentij prope Cremonam, Ord. Sancti Bened. vi c lxxv.
Mariæ de la Gerunda, Ord. S. Bened. l.
Sigismundi, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xxxiij ÷
Thomæ de Cremona, Ord. S. Bened. lxx.
Vnitus est Prioratus de Galla, val. l. augetur in flor. xvj ÷
Omnium Sanctorum extra muros Cremonen. l.
Mariæ Magdalenæ in Cana. cl.
Vnita est Parochialis Ecclesia S. Archelai de Castingensi, val. v. augetur j ÷
Cuman. in Prouincia Aquilegien.
Iuliani prope muros Cuman. Ord. S. Bened. lxvij.
Mariæ de Oliueto, aliàs de Aqua frigida, Ordinis Cistercien. xxxv.
Abundi extra muros Cuman. Ord. S. Bened. cx.
Carpofori. cxxv.
Mariæ de Aqua-frigida, & Bened. vnita. cxcv.
Curien. in Alemania, Prouincia Maguntin.
Vallis-beligni Ligagrisa, Ord. S. Bened. cxxxiij ÷
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ S. Ioannis Baptistæ in Stamps. S. Mariæ in Burgels, & S. Vigilij in Tiuerchs, Curien. diœc. quorum insimul val. xxij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxxvj ÷
Cusentin. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Iosaphat prope Iherlem, Ord. S. Bened. c.
Ioannis de Flore, Ord. Floren. lxxxiij ÷

D

Dertusen. in Cathalonia, Prouincia Tarraconen.
Bonisfessano, Ord. Cisterc. cxx.
Dolen. in Prouincia Turonen.
Iacuti Dolen. Ord. S. Bened. cc.
Tronchero, Ord. S. Bened. lviij.
Mariæ de Villaueteri, Ord. Cisterc. clxvj ÷
Driuasten.
Ioannis de Stiualio, Ord. S. Bened. lxvj ÷
Dublinen. in Hibernia Metropolis.
Thomæ Martyris, Ord. S. Aug. ccl.
Dulcinen. in Prouincia Antibaren.
Nicolai de Ariuo, Ord. S. Bened.
Dumblanen. in Scotia, Prouincia S. Andreæ.
Insulæ Missarum, Ord. S. Aug. c.
Mariæ de Culros, Ord. Cisterc.
Dunkelden. in Scotia, Prouincia S. Andreæ.
Insulæ S. Columbæ, Ord. S. Aug. lxxxiij ÷
Durachien. in Sclauonia Metropolis.
Mariæ de Bermæ. xxxiij ÷

E

Eboracen. in Anglia Metropolis.
Mariæ extra muros. lxiij ÷
Vnita fuit Parochialis Ecclesia Hornser, valor. xxx. augetur tax. in flor. x.
Item Parochialis Ecclesia de Corneton, val. ... debet augeri.
Ebroicen. in Prouincia Rothomagen.
Taurini, Ord. S. Bened. mcxliv.

Crucis S.Leufedi, Ord. S.Bened. ccl.
Mariæ de Lira, Ord. S.Bened. ccc.
Boni Portus, Ord. Cisterc. m.
Petri de Conchis, aliàs de Castilion, Ord. S.Benedicti. v^c.
Mariæ de Valle, Ord. S.Bened. lx.
Mariæ de Noa, Ord. S Bened. cxx.
Ebrudunen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.
Bostuadunen. Ord. S.Bened. ccl.
Vnitus fuit Prioratus de Solone, val.cxx.c.Turonen. augetur tax. in flor. xxxvj $\frac{1}{2}$
Item est vnitus Prioratus S.Michaëlis de Culta, vàl cl. augetur tax. in flor. l.
Eduen. in Prouincia Lugdunen.
Martini Eduen. Ord. S Bened. ccc.
Virgiliacen. Ord. S.Bened. mv^c.
Petri de Flauignero, Ord. S.Bened. .m.
Fontaneto, Ord. Cisterc. cc.
Leonardi Corbiniacen. cccc.
Cora, Ord. S.Bened. cel.
Mariæ de Ognicio, Ord. S.Aug. liij $\frac{1}{2}$
De Buxeria, Ord. Cisterc. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Sancti loci, aliàs septem Fontium, Ord.Cister.cc.
Electen. in Gotia, Prouincia Narbonen.
Iocunden. Ord. S.Bened. ccxxv.
Elfinen. in Hybernia, Prouincia Tuamen.
Codre, Ord. Præmon.
Mariæ de Buelio, Ord. Cisterc. lxvj $\frac{2}{3}$
Elnen. in Catalonia, Prouincia Narbonen.
Genesij de Fontanis, Ord. S.Bened. cc.
Martini de Canigone, Ord. S Bened. c.
Vnitum fuit Monasterium S. Michaëlis de Cuxano, taxatum cc.taxa Monasterij S.Martini, augetur in flor. x.
Arulatum, Ord. S.Bened. cccc.
Andreæ de Sureta, Ord. S.Bened. c.
Clanana, aliàs de Iau.
Mariæ de Regali, Ord. S.Aug. cccc.
Cuxano, Ord. S.Bened. cc.
Vallis de bona, Ord. S.Bened. l.
Engolismen.
Amantij, Ord.S.Bened. clxx.
Vnita est Sacristia dicti Monasterij, val. xx. & Prioratus de Capella S.Macherij, val.x.c.Turon. augetur tax. in flor. x.
Cella Foini, Ord. S.Aug.
Corona, Ord S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus de Lampinione, valor. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Item Prioratus B.Mariæ de Fonte albo, valor.c. augetur tax. in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Epartij Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ de Berneto, Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Corona, Ord. S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus de Molella, val. xl.augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Grossobosco, Ord. Cisterc. c.
Esculan. in Marchia Anconitan.
Mariæ de Monte Sancto, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Esin. in Marchia Anconitan.
Vnita est Ecclesia S.Michaëlis Esin.diœc.val.vj. augetur ij.
Item vnitum fuit Monasterium S. Sauini, tax. ad xxxiij $\frac{1}{3}$
Item Prioratus S.Benedicti de Frondolosis, val. xx. augetur tax. Ecclesiæ Esin. in flor. xl.
Sauini prope Firmum, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Eugubin. In Ducatu Spoletan.
Vnita est Ecclesia S.Erasmi, val.c.augetur tax.in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Itē vnitū est Monasteriū B.Mar.Dalfiolo,tax.cc.
Petri de Eugubio, Ord. S.Bened. clx.
Bartholomæi & Donati, Ord. S.Bened. l.
Benedicti de Eugubio, Ord. S.Bened. cc.
Vnita fuit Ecclesia S. Anastasiæ de Clasterna, val. xij. augetur tax. in flor. iv.
Verecundi, Ord. S.Bened. xlviij.
Angeli de Cesena, Ord. S.Bened. lx.
Fontis-auellanæ, Ord. S.Bened. m.
Bartholomæi de Campugio, Ord. S.Bened. cc.
Emiliani, Ord. S.Bened. lx.
Mariæ de Alfiolo, Ord. S.Bened.
Vnitum fuit dictū Monasterium mensæ Episcopali Eugubin. augetur tax. Ecclesiæ in flor.cc.
Bartholomæi de Petrolio, Ord. S.Bene. l.
Pulpiano de Petrono, Ord. S. Bened. c.
Benedicti de Monte-polio, Ord. S. Bened. l.
Eystetten. in Alemania prope Maguntin.
Mariæ in Ausen, Ord. S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Montis salutis, Ord. Cisterc. ccccxxxiij.
Vnita fui Parochialis Ecclesia S.Ægidij, oppidi Mirkendorff, val.v.marc.argenti,augetur tax. Monasterij in flor. viij $\frac{1}{3}$

F

Falesian.
Ioannis prope Falesiam, Ord. Præmon. ccc.
Fauen. in Marchia Anconitan.
Vnitum fuit Monasterium Paterniani, augeatur taxa in flor. cxx.
Paterniani, Ord. S.Bened. cxx.
Laurentij de Campo, Ord. S.Bened. c.
Faren. in Slauonia, Prouincia Spalatten.
Nicolai Instilare. xxxiij $\frac{1}{3}$
Fauentin. in Romandiola, Prou. Rauenn.
Hippolyti, Ord. Camal. xl.
Benedicti de Alpibus, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xxx.
Reparatæ, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xxxv.
Ioannis in Cicareta, Ord. S.Bened. c.
Paterniani, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Crispino, Ordinis Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Musceto, Ord. Vallis-Vmbr. lv.
Mariæ extra muros, Ord. S.Bened. lxiij.
Feltren. in Prouincia Aquilegien. ix^c.
Vnita sunt Monasteria S.Bonæ de Vidorio, tax. cxx. S.Eustachij de Neruesia, & S. Mariæ de Fulina, Cisterc. & S.Bened. Ceneten.& Tarnisin.diœc. cùm primùm vacauerint, augetur tax. in flor.
Feretran. in Romandiola exempta.
Vnita sunt Monasteria S.Saluatoris,& S.Andreæ Demodauio, val. xxxvj.
Item est vnitum Monasterium S. Anastasij de Valle, val. lxxx. augetur tax.in flor. xxxviij $\frac{1}{3}$
Ferrarien. in Prou. Mediolan.
Bartholomæi, Ord. Cisterc. vi^c lxvj $\frac{2}{3}$
Marci Ferrarien. Ord. S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Fesulan. in districtu Vrbis in Tuscia.
Vallis-Vmbrosæ. ii^m.
Vnitum fuit Monasterium de Monte-viridi, Vulterranen. diœc. tax. l.
Michaëlis de Passignano, Ord. Vallis-Vmbrosæ. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Fesulis, Ord. S.Bened. cxxx.
Mariæ de Tagliasine, Ordinis Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Laurentij de cultu bono, Ordinis Vallis-Vmbrosæ. cxxx.
Gaudentij de Pede-alpibus, Ord. S.Bened. xlvj $\frac{2}{3}$
Cassiani de mōte Scolario, Ord. Vallis-Vmbr.lxxx.
Bartholomæi, Ord. S.Bened. c.
Finaborg n.

Mariæ

Mariæ de Petrafertili, Ord. Ciſterc. xxx.
Firman. in Marchia Anconitan. vi^{c}.
Mariæ de Monte Cotiolano, Ordinis S. Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli prope Firmum, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sauini prope Firmum, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Firmiani de Ponteria, Ord. S. Bened. xl.
Bartholomæi de Campofullono. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vitalis & Ruffini, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Florentin. in Tuſcia Metropolis.
Vnitum fuit Monaſterium S. Fidelis de Pupino, Aretin. diœc. tax. lv. augetur taxa Eccleſiæ Florentin. in due. lv.
Mariæ de Florentia, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Vnitum fuit Monaſterium B. Mariæ de Campora, tax. flor. xl.
Item Monaſterium Monialium S. Martini, val. cxxx. augetur tax. xliij $\frac{1}{3}$
Miniatis ad montem, Ord. S. Bened. c.
Saluatoris, Ord. Camald. cl.
Pauli de Reznolo. lxvj $\frac{2}{3}$
Bartholomæi de Ripolis, Ord. Vallis-Vmbroſæ. lxvj $\frac{2}{3}$
Michaëlis de Maturnia, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Trinitatis, Ord. Vallis-Vmbr. l.
Pancratij, Ord. Vallis-Vmbr. lx.
Bartholomæi de bono ſolatio, Ord. Ciſterc. lx.
Vnitum eſt infraſcriptum Monaſterium S. Saluatoris, augetur flor. vi^{c}.
Saluatoris de Septimo, Ord. Ciſterc. vi^{c}.
Vnitum eſt Monaſterium S. Bartholomæi de Bono ſolatio, augetur tax. in flor. lx.
Item Vnitum fuit Monaſterium S. Bartholomæi de Strata, Feſulan. diœc. tax. c.
Felicis in Piazza, Ord. Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Muſceto, Ord. Vall. Vmbr. lx.
Saluij prope Florentiam, Ord. Vall. Vmbr. cc.
Vnitus fuit Prioratus S. Georgij de Florentia, val. ccl.
Item Prioratus S. Marci de Caprilia, Feſulan. diœc. val. cc. augetur tax. in flor. cl.
Item augetur tax. in flor. lxxx. propter vnionem Monaſterij S. Michaëlis de Ferculis, Piſtorien. diœc.
Andreæ de Candetulis, Ord. Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Foroiulien. in Prouincia Prouinciæ; & Prou. Aquen.
Floregia, alias de Toraneto, Ord. Ciſterc. cccc.
Foroliuien. in Romandiola, Prouincia Rauen.
Mariæ de Flumaria, Ord. Vall. Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Andreæ de Donatula, Ord. S. Bened. l.
Vnita fuit Capella B. Mariæ de Donatola, val. viij. augetur tax. in flor. ij $\frac{2}{3}$
Mercurialis, Ord. Vall. Vmbr. l.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Martini de Strata, val. xxiv.
Item Monaſterium S. Ioannis Euangeliſtæ, val. xxiv. augetur tax. in flor. xvj.
Foropompilien. aliàs *Bertonorien.* in Prou. Rauennat.
Mariæ de Aurano, Ord. Camal. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Rophili, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Inſula, Ord. Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Domini de Rocca S. Caſſiani, Ord. Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus S. Mariæ de Eremo, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij
Foroſempronien. in Marchia Anconitan.
Mariæ de la Sierta, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Chriſtophori de Funiculis.
Friſingen. in Alemania Prouincia Salzburgen.
In Ebrusberg. Ord. S. Bened. cc.
Vnita eſt quædã Parochialis Eccleſia, val. ij. flor.
In Fruſtenfelt, Ord. Ciſterc.
Vnita eſt Capellania S. Leonardi poſita infra limites Parochialis Eccleſiæ S. Petri in Elebach, Auguſtin. diœc. val. iv. marc. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Fuliginaten. in Ducatu Spoletan. c.
Crucis Saxiuiui, Ord. S. Bened. ccl.
Fuit ſeparata menſa Abbatialis à Conuentuali.

G

Gaietan. in Campania & Maritima.
Theodori Gaietan. Ord. S. Bened. } vnita. lxxv.
Angeli de Palemphano, Ord. S. Ben. } l.
Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Seauli, val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Spiritus de Somneno, Ord. Ciſterc. l.
Mariæ de Ponſerto, Ord. Ciſterc. xliij $\frac{1}{3}$
Martini de Aqua-munda, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Inſula Portiana, Ord. Ciſterc.
Eraſmi de Caſtilionouo, Ord. S. Bened. c.
Trinitatis Gaietane. l.
Martini de Caſtroforte, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Eraſmi, Ord. S. Bened. l.
Galgien.
Kiſuuynyn, Ord. S. Bened. ccxxx.
Gallipolitan. in Apulia Prouincia Idrontin.
Mauri, Ord. S. Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Gayermen.
Theodorici, Ord. S. Bened. lxxv.
Gebennen. in Prouincia Viennen.
Mariæ de Alpibus, Ord. Ciſterc. v^{c}.
Mariæ de Abondantia, Ord. S. Aug. ccc.
Mariæ inter Montes, Ord. S. Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Bonimontis, Ord. Ciſterc. ccxx.
Filiaci, Ord. S. Aug. v^{c}.
Alteconibe, Ord. Ciſterc. v^{c}.xxxiij $\frac{1}{3}$
Sitz, Ord. Ciſterc. ccc.
Chriſtiaci, Ord. Ciſterc. ccl.
Geropolitan.
Mauri Sobirani, Ord. S. Bened. } xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Pergnleris, Ord. S. Bened.
Mariæ de Balneo, Ord. S. Baſil.
Gerunden. in Catalonia Prouincia Tarraconen.
Vallis Viti de Petra Pertuſio, Ord. S. Bened. xliij.
Geruntinen. in Calabria Prouincia Seuerin.
Petri de Calouelis.
Giracen. in Calabria Prouincia Regin.
Philippi Argironis, Ordinis S. Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicodemis, Ord. S. Baſilij. xl.
Nicomedis de Celeramis, aliàs de Mancola, Ord. S. Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Popſi, Ord. S. Bened. xl.
Glaſquen. in Scotia Prouincia S. Andreæ.
Paſſelero, Ord. Cluniac. vi^{c}.
Sacri nemoris, Ord. Præmon. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Idroch. xlj $\frac{2}{3}$
Seuuoet, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Melros, Ord. Ciſterc. m. ix^{c}lxxx.
Graſſen. in Prouincia Prouinciæ.
Vnitus eſt Prioratus S. Trophimi caſtri de Opia val. xxiiij.
Item vnitæ ſunt rurales Eccleſiæ S. Mariæ Magdalenæ, & S. Trinitatis de Garda, val. xxiiij.
Item S. Laurentij, & S. Trinitatis de Claromonte, & B. Mariæ de Boreto, val. xxiiij. c. Turon. paruorum, augetur taxa in florenis xxiiij.
Honorati Lurinen. Ord S. Bened. c.
Groſſetan.
Vuilermi, Ord. S. Vuillmi. cix.
Pancratij de Fango, dicti Ord. l.
Laurentij de Audeſta, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Gueznen.

Guezncn. in Polonia Metropolis.
Lauden, Ord. Cisterc. viij^{c}.
Vnitæ est Parochialis Ecclesia de Gozescelo Vvlatislauiens. diœc. val. x. marc. argenti augetur tax. in flor. xvj ÷
Ægidij Cledxuien. Ord. S. Aug. xl.
Heldesemen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Inclusa prope Gandersem, Ord. S. Bened. cxxxiij ÷
Vnita est Parochialis Ecclesia S. Laurentij in Motinuden. val. iiij. marc. argenti puri, augetur tax. in flor. viij.
In Mamentade, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Herbipolen. in Alemania Prouincis Maguntin.
Ebracen. Ord. Cisterc. viij^{c}.
Fuldens. Ord. S. Bened. ccc.
Vnita est Parochialis Ecclesia S. Basilij Oppidi, Fulden. val. x. marc. argenti puri, augetur tax. in flor. xx.
In Zhenis, Ord. S. Bened. c.
Nomoustat, aliàs Nouæ Ciuitatis, Ordin. Sancti Bened. c.
Nicolai in Gambert, Ord. S. Bened. cxx.
Ancta est tax. in flor. lxxx. propter vnionem Parochialis Ecclesiæ Sanctæ Crucis, & certæ Capellæ eidem Monasterio factam.
Insulter, Ord. S. Bened. cxl.
In Ambembart, Ord. S. Bened. cc.
Buthardi extra muros, Ord. S. Bened. ccc.
In Brunbach, Ord. Cisterc. c.
Petri in Muchauurach, Ord. S. Bened.
Vnita est Parochialis Ecclesia in Einszkirchen, valor. xvj. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxvj ÷
Humanas, & *Ancenitan.* vnitæ in Marchia Anchonitan.
Petri de Monte Corono, Ord. sancti Benedicti. xxxiij ÷

I

Iadren. in Sclanonia Metropolis.
Cosmæ & Damiani, Ord. S. Bened. xxxiij ÷
Chrysogoni, Ord. S. Bened. ccc.
Iannen. in Tuscia Liguria Metropolis. m.
Mariæ de Peruallo, Ord. Cisterc. xxxiij ÷
Andreæ Ianuen. Ord. S Bened. c.
Stephani Ianuen. Ord. S. Bened. cxl.
Mariæ de Iubino, Ord. Cisterc. lxviij.
Bartholomæi de Fossato, Ord. Vallis Vmbrosæ. lxvj ÷
Benigni de Capite Ferri. cxxxiij ÷
Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ de Cella, val. c. augetur tax. in flor. xxxiij ÷
Fructuosi de capite montis, Ordin. S. Bened. clxvj ÷
Siri de Ianua, Ord. S. Bened. cc.
Andreæ de Sexto, Ord. Cisterc. c.
Andreæ de Brosono, Ord. S. Bened. lxvj ÷
Venerij de Tito, Ord. S Bened. xxxiij ÷
Vnita fuit Ecclesia B. Mariæ de Planis de Bisauno, val. xxviij. augetur, tax. in flor. viij ÷
Antonij Ianuen. Ord. S. Bened. xlij ÷
Hieronymi de Ceruaria, Ord. S. Bened. xxxiij ÷
Vnitum est Monasterium S. Benigni de Capite Ferri supradictum, & debent solui iura singulis xx. annis augetur flor. clxvj ÷
Item fuit vnitum oratorium S. Laurentij, & B. Mariæ Magdalenę loci de Abtenzo Lunen. diœc. val. xxv. augetur in flor. viij ÷
Iaurien. in Hungaria Prouincia Strigonien.
Martini de monte Panoniæ, Ord. S. Bened. ccl.
Idrontin. in Apolia Metropolis.
Nicolai de Casulis, Ord. S. Blasij.
Nericone, Ord. S. Blasij. xl.
Ierosolymitan. vltra Mare, Patriarch.
Mariæ in Monte Iosaphat prope Iherlem. c.
Ilerden. in Cathaloniæ Prouincia Tarracon.
Mariæ de Scarpo, Ord. Cisterc. lx.
Michaëlis Ilerden. Ord. S. Bened. lx.
Victoriani, Ord. S. Bened. cccc.
Mariæ de Nayg, Ord. Cisterc. xxxiij ÷
Imolen. in Romandiola Prouincia Rauennaten.
Mariæ Imolen. Ord. S. Bened. l.
Matthæi Imolen. Ord. S. Bened. xxxiij ÷
Vnita fuit Ecclesia S. Mariæ Magdalenæ de Riuo Cæsariæ, val. x. augetur tax. in flor. iii ÷
Petri de Lardechio, Ord. S. Bened. l.
Ispalen. in Portugallia Metropolis.
Isidori, Ord. Cisterc. lx.
Iporigien. in Lombardia Prouincia Mediolan.
Benigni Fructuarien. Ord. S. Bened. m.

K

Karbonen.
Mariæ de Sappa, Ord. Præmonstr. c.

L

Laonen. in Hibernia Prouincia Cassclen.
De Forgio, aliàs de Clar, Ord. S. Aug. l.
Laonen. vel *Larinen.*
Mariæ de Imsgad, Ord. S. Aug. xxxiij ÷
Lascurren. in Vasconia Prouincia Auxitan.
Petri de Regula, Ord. S. Bened. cxxxiij ÷
Sannalate aliàs Sylua-latæ, Ord. Cister. cuius fruct. cc. tax. lxvj ÷
Lauden. in Prouincia Mediolan.
Stephani de Cornu. c.
Petri de Laude veteri, Ord. S. Bened. l.
Vnita est Præposituræ S. Sepulchri Lauden. val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Charcto, Ord. Cisterc. c.
Bassiani extra muros Lauden. Ordin. S. Benedicti. cxxxiij ÷
Michaëlis de Breinbio, Ord. S. Bened. c.
Laudunen. in Francia Prouincia Remen.
Ioannis Baptistæ, Ord. Præmon. ii^{m}ccl.
Ioannis Laudunen. Ord. S. Bened. iii^{m}.
Nicolai de pratis aliàs de Rabodimonte, Ordin. S. Bened. cc.
Martini Laudunen. Ord. Præmon. mv^{c}.
Fustiniaco, Ord. Cisterc. vi^{c}.
Cussiacen. Ord. Præmon. vii^{c}xxx.
Stephani de Cornu, Ord. Cisterc. lxvij.
Michaëlis de Tarasca, Ord. S. Bened. v^{c}.
Nicolai Clarifontis, Ord. Præmon. clxxx.
Mariæ de Boctiis, Ord. Cisterc. lxxx.
Vincentij Laudunen m.
Mariæ de Nogento. lxvj ÷
Lausanen. in Prouincia Bisuntin.
Vnitus fuit Prioratus de nouo Castro Lausan. diœc. val. lxx. l. Turon. augetur tax. in flor. xxiij ÷
Altæ ripæ, Ord. Cisterc. cxxxiij ÷
Altaeripæ, Ord. Cisterc. xl.
Lacus Iaurien, Ord. Præmon. lxxx.
Ioannis Herlacen. Ord. S. Bened. lxvj ÷
Patermaci, Ord. Cluniac. cccl.
Lechecldcn. & *Gouctr.* in Hibernia vnitæ, aliàs Anglia.
Vaerburge Cesteye, Ord. S. Bened. v^{c}.
Lectoren. in Vasconia Prouincia Auxitan.
De Bolasio, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Legionen. in Prouincia Compostellan.
Facundi, Ord. S. Bened. vj^{c}.
Saltu Nouali, Ord. Cisterc. xl.
Mariæ de Trianos, Ord. S. Aug. lxiij ÷
Isidori, Ord. S. Aug. clx.

Vnitus

Vnitus eſt Prioratus B. Mariæ de la Vega extra Muros Salamant. val.cl. augetur taxa in flor.l.
Mariæ de Villoria, Ord.Præmon. c.
Petri de Slonza, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de la Vega, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Eccleſia Parochialis, & ſimplex beneficium in eadem S. Martini de Rauedo Lexouien.diœc.val.xxx.£.Turon.paruorum, augetur tax.in flor.x.

Lemouicen. in Aquitania Prou. Bituricen.
Vuſien, Ord. S.Bened. clxx.
Martialis Lemouicen. Ord. S.Bened. m.
Vnitus fuit Prior. de Artubus,val.xxiv.£.Turon.
Item Sacriſtia maior dicti Monaſterij, val.l. £. Turon.augetur tax. in flor.xxiv. $\frac{1}{3}$
Martini Lemouicen. Ord. S.Bened. cxx.
Grandimonten, Ord. S.Bened. mv^c.
Bartholomæi de Bonouento. Ord. S. Auguſtini, cccxxiij $\frac{1}{3}$ aliàs xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus eſt Prioratus S. Amaini de Barſolaco, val.xxvj $\frac{1}{12}$ augetur vij $\frac{1}{4}$
De prato Benedicto, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Meyniaco, Ord. S Bened. cl.
Solemniaci, Ord. S.Bened. cccc.
Vnitus fuit Prioratus Bonæ-vallis,val.xx.augetur tax. in flor.vij. $\frac{1}{3}$
Petri Sexpen. Ord. S.Aug. v^c.
Dalone, Ord. Ciſter. cccсl.
Bello-loco, Ord. S.Bened. cccc.
Boni-loci, Ord. Ciſter. c.
Palatio, Ord. Ciſter. cxxx.
Belli-loci, Ord.S.Bened. cccc.
Egeduno, Ord. S.Bened. cc.
Petri Vſarchiæ, Ord. S.Bened. v^c.
Vnita fuit Præpoſitura de Gondra, Ord. Sancti Bened.val.xv.£.Turon. augetur tax. in flor.v.
Bona-aqua, Ord. Ciſter. ccc.
Columna mixtum in Bituricen.diœc.Ord.Ciſt.lxx.
Auguſtini Lemouicen. Ord. S.Bened. ccc.
Obaſine, Ord. Ciſter. m.
Albis Petris, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
De Bulione, Ord. Ciſter. xciij $\frac{1}{3}$

Leodien. in Alemania Prou. Colonien.
Vallis S. Lamberti, Ord. Ciſter. cl.
Semblacen. Ord. S.Bened. v^c.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Saluatoris de Semblaco, val. xiij. marc. argenti,augetur tax. in flor.xxj $\frac{2}{3}$
Vvalcodoren. & Hecconen. Ord. S.Bened. c.
Vilarij, Ord. S.Bened. cc.
Iacobi Leodien. Ord. S.Bened. v^cl.
Vberti in Ardenna, Ord. S.Bened. m.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia in Vvibren.val.xij. marc. argenti, augetur taxa in flor.xx.
Laurentij extra muros Leodien,Ord, S.Bened. m.
Mariæ de Parco ducis in Brabãtia, Ord.Præm.ccc.
Bliderſnaten. Ord. S.Bened. c.
Grandis-prati, Ord. Ciſter. c.
Trudonis, mv^clxviij $\frac{2}{3}$
Bertini Malomen.
Ioannis Baptiſtæ. l.
Remacli. cxl.
Vnitũ cũ Monaſt. S.Petri Malinod.Colon.diœc.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia ſupradicto Monaſterio S. Remacli oppidi Malmondamen. val.vj. marc. argenti, augetur taxa in flor.x.
Gertrudis Louanien. Ord. S.Aug. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Helnokinen. Ord.Præmonſtrat. cccc.

Leonen. in Britannia Prou. Turon.
Matthæi in finibus terræ. ccc.
Mariæ de Relec, aliàs de Reliquiis, Ord.Ciſter.cl.

Derbeth, aliàs de Reliquiis, Ord. Ciſter.

Leranen.
Ebulnſa, Ord. S.Baſil. lxxx.

Leucadien. aliàs *Alexanen.* in Apulia Prouincia Idrontin.
Papirio, Ord. S. Baſil. lxxx.

Lexien. ſeu *Licien.*
Nicolai & Cathaldi, Ord. S.Bened. lxxx.
Mariæ de Caritate, Ord. S Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Forratis, Ord. S.Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lexouien. in Francia Prou. Rothomagen.
Mariæ de Bernaio, Ord. S.Bened. mcc.
Petri de Pratellis, Ord. S.Bened. vij^c.
Ebrulfi, Ord. S.Bened. viij^cl.
Mariæ de Greſtano, Ord. S.Bened. cl.
Cormelus, Ord. S.Bened. cc.

Limiricen. in Hibernia Prou. Caſſelen.
Mariæ de Moio, Ord. Ciſter. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Lincolnien. in Anglia Prouincia Cantuarien.
Albani, Ord. S.Bened. iv^mvj^c.
Mariæ de Parcolude, Ord. Ciſter. cclxvj $\frac{2}{3}$
Aucta fuit taxa dicti Monaſterij in flor. xxxij. propter vnionem Parochialis Eccleſiæ Herbeluuel, eid. factam.
Mariæ de Thaine, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Oſtiei, Ord. S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Lingonen. in Prouincia Lugd.
Secani, Ord. S.Bened. v^c.
Moliſmen. Ord. S.Bened. iv^m.
Morimundo, Ord. Ciſter. m^cccc.
Priſca, Ord. Ciſter. cc.
Petri de Beſſua, Ord. S.Bened. cccc.
Vnitus fuit Prioratus de Elablico, val.c.£. Turon. augetur taxa in flor. xxxiij. $\frac{1}{3}$
Pulcheriarum, Ord. S.Bened. cc.
Mons, Ord. Ciſter. xlviij.
Benigni de Diuione, Ord. S.Bened. ii^m.
Stephani de Diuione, Ord. S.Aug. vii^c.
Michaelis de Torriadero, Ord. S.Bened. ccxxviij.
Theloco, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Caſtillione, Ord. S.Aug. vc.
Claræ-vallis. Ord. Ciſter. iii^m.
Vnitum fuit Monaſterium Monialium Vallis-vnicarum, val.xxiv. augetur tax. in flor.viij.
Melugden. Ord. S.Bened. ccc.
Ioannis Reomen. Ord. S.Bened. ii^m.
Vnitus eſt Prioratus de Tyſi Eduen. diœc. val. l. augetur tax. in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Virginis de Longo vado, Ord. Ciſterc.

Liſmoren, & Vvatbforden. in Hibernia vnitæ.
Inſula S.Malanfid, Ord. S.Aug. l.
Melanfid. Ord. S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
vnitæ ſunt perpetua Vicaria, Parochialis Eccleſiæ de Tholocai, val.vj. marc. ſterlingorum.
Item Rectoria Parochialis Eccleſiæ de Canl, val. vj. marc. ſterlingorum, augetur tax. in flor.v.
De Surio, Ord. Ciſtercien. lx.
Brogani de Motalia, Ord. S.Auguſt. l.

Locenim.
Leonis extra muros, Ord. S.Bened. ccc.

Loduuenſ. in Gotia Prou. Narbonen.
Aucta eſt taxa dictæ Eccleſiæ in flor. lij $\frac{1}{3}$ propter vnionẽ Parochialis Eccleſiæ S.Ioan. de plenis diœc.
Item vnitus fuit Prioratus S.Brigidæ dictæ diœc.val. xx. augetur tax. in flor. vj. $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Lodena, Ord. S.Bened. cccc.
Guilhelmi de Sertis, Ord. S Bened. vj^c.

Londonien. in Anglia Prou. Cantuarien.
Vaſti Monaſterij, Ord. S. Bened. ii^m.
Crucis Vuacaline, Ord. S.Aug. ii^mcccc.
Vvalean, Ord. S Bened. ii^mcccc.

Lucan. in Tuſcia in diſtrictu Vrbis.
Petri de Campo maiore, Ord. S.Bened. cl.
Fridiani, Ord. S.Auguſt. cc.
Mariæ de Boiano, Ord. S.Bened. xl.
Pantaleonis, Ord. Ciſter. lxx.
Pontiani extra muros, Ord. S. Bened. cl.
Michaelis de Gaino pulſaoti. lxx.
Pauli de Girano, Ord. S.Bened. lxxx.
Saluatoris & Sylueſtri de Caturio, Ord. Camald. lxvj $\frac{2}{3}$

Vnitum eſt Monaſterium S. Pantaleonis, & eſt tax.cxxxvj $\frac{2}{3}$ dicto Monaſterio S. Saluatoris, eſt vnitus Prioratus S. Bartholomæi in Silice in Burgis Lucan. val.c. augetur tax. xxxiij. $\frac{1}{3}$

Lucerin. in Prouinc. Benauentana.

Vnitum eſt Monaſterium S. Bartholomæi, Ord. S.Petri Confeſſoris de Magella, val.xxx. vnciarum Ardenorum, augetur tax. in flor.

Lucionen. in Aquitania Prou. Burdegalen.

Vniti foerunt Prioratus de Monaſteriis, Ord. S. Bened. val.cc. & Prioratus B.Mariæ de Fontiniaco Comitis, val.etiam cc. ℓ. Turon. paruorum, augetur tax.in flor.cxxxiij $\frac{1}{3}$

Crocis de Talemundo, Ord. S.Bened. cl.
Mariæ de Triſàgio, Ord. Ciſter. lxiij.
Mariæ de Brolio Golandi, Ord. Ciſter. lxxx.
De Brolio Arbandi, Ord. S.Bened. lxxx.
Mariæ & Ioannis de Orbeſterio, Ord. S.Ben.lxxx.
Mariæ de Angelis, Ord. S. Aug. clxxx.
Loci Dei de ſardo, Ord. S.Bened. clxxx..
Mariæ de Granateria veteri, Ord. S.Bened. cc.
Michaëlis in Eremo, Ord. S.Bened. v^c.

Vnitus eſt prioratus de Laix Xantonen. diœc., val.lxxx. augetur tax. in flor.xxvj $\frac{2}{3}$

Fontanellis, Ord. S.Aug. lxxx.
Mariæ de inſula Calneri, Ord. Ciſter. l.
Nigri Monaſterij, Ord. Ciſter. cxxxiij $\frac{1}{12}$
Mariæ de Meyra, Ord. Ciſter. clv.
Iuliani, Ord. S.Bened. lvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Ferreyra de Pallares, Ordin. S.Benedict. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vincentij de Monte-forte, Ord. S.Bened. lxxxiij.
Mariæ de Iſindag. Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lugdunen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.

Athenaten, Ord. S. Bened. c.

Vnitus eſt Prioratus Sanciani, Ord. S.Bened. Matiſconen. diœc. val. l. augetur tax.in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Egendi Iuten. Ord. S.Bened. mv^c.

Vnitus eſt Prioratus S. Iuſti de Arboſio Biſuntin. diœc. val.cce. augetur tax. in flor.c.

Benedictionis Dei, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Miratorio, Ord. Ciſter. lxiv $\frac{2}{3}$
Inſulæ Barbaræ, Ord. S.Bened. ccccl.

Vnita eſt Celeraria dicti Monaſterij, val.lxxx. Item de Chiaraoſt val. ccl.de Saleris c. de Semiprati ccc. S. Ioannis lx. & S.Andreæ, val.lxxx. ℓ. Turon. par. Prioratus Viennen. & Lugdun. diœc. debet augeri tax. in flor. ccxc.

Bellæ Villæ, Ord. S.Aug. cc.

Vnitus eſt Prioratus Cyſſeius, Ord. S.Auguſt. val.lx. augetur tax. in flor.xx.

Martini Sauiguraten. Ord. S.Bened. v^c.
Ambroniaco, Ord. S.Bened. ccccl.

Vnitus eſt Decanatus de Lentouai, val.lxx. augetur tax. in flor.xxiv $\frac{1}{3}$

Ragaberti, Ord. S.Bened. ccl.
Vallis benedictæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Caſagne, Ord. Ciſter. lx.
Mariæ de Iugo Dei, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lunden. in Datia.

Omniom Sanctorum, Ord. S.Bened. cc.

Lunen. in Tuſcia, Prouincia Rauennaten.

Bartholomæi de Lunario, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Crapatij, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Vnitum fuit Monaſterium S. Iacobi de Canena, val.xvj augetur tax. in flor.v $\frac{1}{3}$

M

Maclouien. in Britannia Prouincia Turonen.

Ioannis de Pratis, Ord. S. Bened. cc.
Belloloco, Ord.S.Aug. cc.
Iacobi Monfortis, Ord. S. Aug. c.

Vnitus eſt Prioratus de Chillemone, val.xv. augetur tax. in flor.v.

Panis Pontis, Ord. S.Aug. c.

Vnitus eſt Prioratus S. Bartholomæi, val.xxiv. augetur taxa in flor.viij.

Meuani, Ord. S. Bened. viii^c.

Magalonen. in Gotia, Prouincia Narbonen.

Aniani, Ord. S.Bened. viii^c.

Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Valle-feumigia, val.xl.augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$

Magdeburgen. in Alemania Metropolis.

Montis Sereni, Ord. S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Maguntin. in Alemania Metropolis.

Bleindeuſtad, Ord. S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Herfelden. Ord. S.Bened. clxx.

Aucta eſt taxa Monaſterij Herfelden.in flor.viij $\frac{1}{3}$ propter vnionem quorumdam beneficiorum eidem factam.

Lauraſſen. Ord. Præmonſtr. v^c.
de Otteburg, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$

Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ in Aſtenen. in Rore, in Gulvvovvæ, Maguntin.diœc.& Alberſten.diœc.val.omnium ſimul vij. marc. augetur tax.in flor. xj $\frac{2}{3}$

Albani extra muros, Ord. S.Bened. cl.
Vallis S.Georgij. c.
Iacobi extra muros Maguntin.
In Vvalehenreden. Ord. Ciſter.

Monaſterio in Arusburg Ord.Ciſter. Maguntin. diœc. vnita eſt Parochialis Eccleſia Srettembach, val.v.marc arg.augetur tax.in flor.vj $\frac{2}{3}$

Maioricen. in inſula, Prouincia Valentin.

Mariæ de Regali, Ord. Ciſter. clxxj $\frac{1}{3}$

Malbacien.

Mariæ de Merolia, Ord. Ciſter. lx.

Mallacen. in Aquitania, Prouincia Burdegalen.

Petri de Aurea-valle, Ord. S.Aug. ccl.
Vincentij de Molio, Ord. S.Aug. cc.
Bello Fonte, Ord. S.Bened. lxxx.
Malo Leone, Ord. S.Aug. c.
Mariæ in Abſia in Gaſtina, Ord. S.Bened.veteris.c.

Mantuan. in prouincia Aquilegien.

Mariæ de Felonia, Ord. S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Rufini extra muros Mantuan. Ord. Sancti Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Vnita eſt Eccleſia S. Leonardi Mantuan.val. lx. augetur tax. in flor.xx.

Benedicti de Padalirone, Ord. S.Bened. ccc.
Andreæ de Mantua. clj.

Marciſcen. in Terra-laboris.

Mariæ de Bitzano, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Maciſten. in Regno.

Stephani, Ord. S.Bened. l.

Marſican. in Aprucio.

Mariæ de Victoria, Ord. Ciſt. lxxx.
Mariæ extra muros terræ Piſanæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Stephani, Ord.S.Bened. xlvj $\frac{2}{3}$

Marteranen.

Mariæ de Coracio. Ord.Ciſtercien. c.

Maſſan. in Tuſcia, in diſtrictu Vrbis.

Quirici, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Maſſilien. in Prouincia Arelaten.

Victoris propè Maſſiliam, Ord. S.Bened. mviij^c.

Vnitus eſt Prioratus B. Mariæ de Nazareth, Aquen. diœc. val.cl. augetur tax.in flor.l.

Materanen. in Prouincia Apuliæ Acherontin.

S.Mariæ de Rinana, aliàs Vallenti, Ord. S.Bened.

Matiſconen. in Prouincia Lugdunen.

Cluniacen. ix^m.
Rigandi, Ord. S.Bened. cc.

Mazarien. in Sicilia, Prouincia Panormitan.
Mariæ Iumatis, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Maurianen. in Prouincia Viennen.
Vnitus fuit Prioratus de Etono, val.ccx.augetur tax. in flor. l.xx.
Mediolanen. Metropolis.
Vnitum est Monasterium Monialium de Balusco, val.xl. augetur tax. in flor.xiij ÷
Ambrosij Mediolanen. Ord. S.Bened. vi^{c}.
Simpliciani Mediolanen. Ord. S Bened. cccc.
Vincentij prope Mediolanum, Ord. S.Bened. cc.
Dionysij extra muros. vi^{c}.
Vnitus fuit Prioratus de Fugitiua, Ord. S. Ben. val.ccc. augetur taxa in flor. c.
Claræ-vallis, Ord. Cister. ii^{m}.
Augetur taxa dicti Monasterij propter vnionem S.Petri in Leszolio, Papien. diœc. eidem factam in flor. cxvj ÷
Petri Apostoli, & Caloterij de Douate, Ordinis S. Bened. ccl.
Donati de sexto Kalendas, Ord.S.Bened. lxxxiij ÷
Victoris extra muros, Ord. S.Bened. ccc.
Gratiani & Felini, Ord. S.Bened. cl.
Petri & Pauli de Gitalia, Ord.S.Basilij. l.
Saluatoris de Tola, Ord.S.Bened. l.
Trinitatis de Capite-lacus xxxiij ÷
Christinæ, Ord. S Bened. cccl.
Barnabæ de Grato-solio, Ord. Vall.Vumbr. cccc.
Celsi Mediolanen. Ord. S.Bened. v^{c}.
Mariæ de Morimondo, Ord. Cist. m.
Melden. in Francia, Prouincia Senonen.
Petri de Ribesco, Ord. S.Bened. ccccxxxiij ÷
Pharonis Melden. Ord. S.Bened. m^{cc}.
Mariæ de Vvillaco, Ord. S. Aug. lv ÷
Militenen. in Calabria, Prouincia Regin.
Mariæ de Bagnaria, Ord.S.Bened. lxij ÷
Trinitatis de Mileto, Ord. S.Basil. xc.
Vnita fuit quædam Grangia, val.c. augetur tax. in flor. xxxiij ÷
Laurentij de Arenis. xxxiij ÷
Petri de Arena, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Nicolai de Calamusio, Ord. Camal. l.
Ioannis de Labra.
Bartholomei de Trigonia, Ord. S.Basilij. xxxiij ÷
Heliæ noui & Philareti, Ord. S.Basil. lxx.
Heliæ de Calatro, Ord. S.Basil. xxxiij ÷
Mesburgen. in Alemania, Prouincia Maguntin.
Iacobi Paganien. Ord. S.Bened. lxvj ÷
Petri & Pauli, Ord. S.Bened. c.
Messanen. in Sicilia Metropolis.
Petri & Pauli, Ord. S.Basilij xlvij.
Anastasiæ, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Saluatoris de Plaga, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Maurassen. Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Nucaria, Ord. Cister. c.
Translatum est in locũ de Gargania S.Vincentij.
Saluatoris de Lingafurij, Ord.S.Basil. } v^{c}.
Pantaleonis, Ord. S.Basil. } vnita.lx.
Gregorij de Gisso, Ord. S.Basilij. clx.
Philippi de Magra, Ord. S.Bened. l.
Saluatoris, aliàs Mariæ de Burdonario. xlv.
Philippi de Valle de mena, Ord. S.Bened. xlj.
Michaelis de Trayna, Ord. S.Basil. l.
Vnitum est Monasterium S.Heliæ, tax. xxxiij ÷ augetur taxa in flor. xxxiij ÷
Petri & Pauli de Gitalia, Ord. S.Basilij. cl.
Angeli de Bloro, Ord. S.Basilij. xlv.
Mariæ de Guppa, Ord. S.Basil. l.
Nicolai de la Fico, Ord. S.Basil. l.
Basilij de Tormento, Ord. S.Basil. c.
Mariæ de Mandanisio, Ord. S.Basil. xxxiij ÷

Placidi de Colonirio, Ord. S.Basil. lxxx.
Heliæ de Ampula, Ord.S.Basil. xxxiij ÷
Mariæ de Mili, Ord. S.Basil. lxxx.
Quirici, Ord.S Basil. xxxij ÷
Petri de Agro, Ord. S.Basil. xlvij.
Mariæ de Roca extra Muros Messanen. Ord. Cist. cxxxiij ÷
Mariæ de Gala, Ord.S.Basil. lxxx.
Meten.
Vincentij Meten. Ord. S.Bened. cccc.
Mariæ Virginis Salinæ vallis, Ord.Præmon. xliij ÷
Clementis extra muros, Ord.S.Bened. ccxxxiij ÷
Petri Montis, Ord. S.Aug. cc.
Arnulphi Meten. Ord. S.Bened. m.^{cccc}.
Martini prope Metum, Ord. S.Bened. cc.
Priminij Hornebaren. Ord. S.Bened. clxvj ÷
De Iusto-monte, Ord. Præmon. lxxiij ÷
Martini Glanduen. Ord. S.Bened. v^{c}.
Symphoriani extra mutos, Ord. S.Bened. ccccl[j] ÷
Narboris, Ord. S Bened. c.
Vnita est Parochialis Ecclesia Villæ-Ripeg, val. iv. marcarum, augetur tax.in flor.vj ÷
Gorgonij Gorzien. Ord. S.Bened. mv^{c}.
Miden. aliàs *Minden.* aliàs in Saxonia, in Hybernia, Prouincia Armacan.
Mariæ de Caurlis, Ord. S.Basil. l.
Mariæ de Truno, Ord. S.Basil. c.
Benedictionis Dei, Ord. Cisterc. v^{c}.
Militenen. in Calabr. Prou.Reg. vide *Melitenen.*
Mindonen. in Hispania, Prouincia Bracharen.
Saluatoris de Lauresana, Ord. S.Bened. lxxxviij.
Mirapicen. in Gotia, Prouincia Tholosan.
Bolbona, Ord. Cister. m^{cc}.
Misnen. in Alamania, Prouincia Magdeburgen.
Vnita fuit Præpositura B. Mariæ Virginis in Vvorzan, val.viij.marc.argenti, augetur tax.in flor.xiij ÷
Cellæ Sanctæ Mariæ, Ord. S.Bened. lx.
Mariæ in Buch, Ord. Cister. ccccl.
Montisalbani in Gotia, Prouincia Tholosan.
Bella Pertica, Ord. Cister. vi^{c}.
Montis-regalis in Pedemõtium, prouincia Mediolan. vnitum est Monasterium Burgi S. Dalmatij, Asten. diœc. augetur tax. in flor.c.
Montis-regalis, in Sicilia Metropolis.
alti fontis, aliàs de Parco, Ord. Cister. ccl.
Mariæ de Moniachi, Ord. S.Basil. cc.
Morauien. in Scotia, Prouincia Maguntin.
De Kinlos, Ord. Cist. ccc.
Morinen. in Francia, Prouincia Remen.
Capella, Ordinis S. Benedicti. ccc.
Claromaristo, Ord. Cister. viii^{cl}.
Aucta est taxa huius Monasterij in flor.l.propter vnionem Abbatiæ S. Saluatoris de Retrudis de Aundeuers, Morinen. diœc. eidem factam.
Mariæ in Nemore, Ord. S.Aug. c.
Ioannis prope Cochas, Ord. S.Aug. c.
Saluatoris Hamen. Ordinis S. Benedicti. m^{c}.
Mariæ de Bolonia super mare. Ord.S.Aug. v^{c}.
Petri & Pauli Vvasnacen.Ord.S.Aug. cxiij ÷
Ioannis prope Morin.Ord.S.Bened. cccxij ÷
Saluatoris de Gordie, Ord. S.Bened.
Augustini extra muros, Ord. Præmon. lxvj ÷
Nicolai Farnen, Ord. Præmon. cc.
Bertæ de Blangiaco, Ord. S.Benedict. ccl.
Bertini in S. Andomaro, Ord. S.Bened. ii^{m}.
Dinus, Ord. Cister. mv^{c}.
Siluij de Archiaco, Ord. S.Bened. clxv.
Mariæ de Longo-vilari, Ord. Cister. xliv.
Mariæ de Zambarka, Ord.S. Aug. cxxxiij ÷
Vvnotibargen, Ord. S.Bened. viii^{c}xxx

Ioannis in Pratis iuxta Coquem. c.
Ioannis Euang. Dondia-vuille, Ord. S. Aug. lxxx.
Vlmaris in Bolonia, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{-}{-}$
Mutinen. In Prouincia Rauennaten.
Mariæ & Claudij de Fraxinono, Ord. S. Bened. xl.
Syluestri Nouanculani, Ord. S. Bened. cccc.
Petri de Murina, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{-}{-}$
Vnita est Ecclesia S. Michaëlis de Zena, val. cc. duc. Papalium, augetur tax. in duc. lxvij. $\frac{-}{-}$
Mariæ de Facinora. l.

N

Nannetem. in Britannia, Prouincia Turon.
Villæ-ouuæ, Ord. Cister. c.
Vnitus fuit Prioratus S. Symphotiani, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Mariæ de Meglèreyo, Ord. S. Bened. cvj $\frac{-}{-}$
De Bussaio, Ord. Cister. lxvj $\frac{-}{-}$
Mariæ Magdalenæ de Geneslomo. l.
Gildasijin Nemore, Ord. S. Bened.
Vniti fuerunt Prioratus de Penestine de Bello loco, val. xx. & S. Iacobi de Rocca, Ord. Sancti Bened. val. xxx. augetur tax. io flor. xvj $\frac{-}{-}$
Alba corona veteri. c.
Gildasij Riuen. Ord. S. Bened. ix^c.
Mariæ de Pernidio. cxxxiij $\frac{-}{-}$
Vnitus fuit primus Prioratus vacaturus dependens à dicto Monasterio, val. c. augetur tax. io flot. xxxiij $\frac{-}{-}$
Mariæ de Burgo prope Peroidium, Ord. S. August. lxvj $\frac{-}{-}$
Narbonen. in Gotia Metropolis.
Petri de Gannis, Ord. S. Bened. viii^c.
Polycarpi, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ de Quadraginta, Ord. S. Aug. vc.
Fontis frigidi, Ord. Cister. ii^m.
Narnien. in Ducatu Spoletan.
Benedicti in Fundis de Stronconio, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{-}{-}$
Angeli de Massa, Ord. S. Bened. l.
Nicolai de S. Gemino, Ord. S. Bened. xl.
Gemini de S. Gemino, Ord. S. Bened. l.
Cassiani prope Narniam, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{-}{-}$
Vnitæ sunt dicto Monasterio ruralis Ecclesia S. Proculi de S. Gemino, val. x. & Parochiales Ecclesiæ Sanctorum Thomæ & vrsi Archipresbyteratus nuncupata, ac S. Stephani de Vrbe inuicem propinquæ, val. cl. augetur tax. in flor. liij $\frac{-}{-}$
Neapolitan. Metropolis.
Seuerini Neapolitan. Ord. S. Bened. ccc.
Vedasti, Ord. S. Bened. ccc.
Petri ad aram. Ord. S. Aug. viii^c.
Sebastiani, Ord. Sancti Bened. lxv.
Demetrij, Ord. S. Bened. lxj.
Laurentij, de Anesa, Ord. S. Bened. v^c.
Mariæ de Capellis, Ord. S. Bened. cc.
Iannarij prope Neapolim, Ord. S. Bened. cl.
Vnitum est Hospitale S. Ianuarij extra muros Neapolitan. & dismembratum ab Ecclesia Neapolitan. cui aliàs fuerat vniendum.
Angeli de Prochita, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{-}{-}$
Neburgen. in Alemania, Prouincia Salziburgen.
B. Pozinania prope Czitem, Ord. S. Bened. l.
Vnita est Parochialis Ecclesia Breczinrem, cum eius filiabus, val. viij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xiij $\frac{-}{-}$
Nemausen. in Gotia, Prouincia Narbonen.
Ægidij, Ord. S. Benedicti. viii^c.
Francharom vallium, Ord. Cisterc. lx.
Psalmodien. Ord. Cister. v^c.
Sandracen. Ord. S. Bened. cc.

Salue, seu Saligue, Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Saluio, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{-}{-}$
Neapoten. in Romania.
Mariæ de Fondilianis.
Neriton. Abbas nullius diœc. lx.
Nicolai de Pergulito, Ord. S. Basil. xxxiij $\frac{-}{-}$
Nicien. in Prouincia Prouinciæ. ccc.
Ponti extra muros. ccxlij.
Nicosien. in Insula Cypri Metropolis.
Vnitum est Monasterium Mariæ de la Piscopia, tax. lxvj $\frac{-}{-}$
Mariæ de la Baya, aliàs de la Piscopia, Ord. Præmonstraten. lxvj $\frac{-}{-}$
Est vnitum Ecclesiæ Nicosien. ideo taxa augetur flor. lxvj $\frac{-}{-}$
Mariæ de Bello loco, Ord. Cister. cccxij.
Mariæ de Draconaria, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{-}{-}$
Mariæ de Mobachia.
Ioannis Enangelistæ, Ord. S. Beoed. lxvj $\frac{-}{-}$
Nicoteren. in Prouincia Regin.
Mariæ de la Molachia, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{-}{-}$
Nidrosien. in Nouergia.
Mariæ de Holim, Ord. S. Bened. lxxv.
Nimossien. in Cypro, Prouincia Nicosien.
Pauli de Antiochis & Crucis Cis. Ord. S. Bened. cccxxxiij $\frac{-}{-}$
Nitrien. in Vogaria, Prouincia Strigonia.
Hippolyti Nitrien. ccl.
Niuernen.
Bellæ-vallis, Ord. Præmonstr. c.
Marrioi, Ord. S. August. c.
Nolan. in Terra-laboris, Pronincia Neapolitan.
Regali valle, Ord. Cisterc. cc.
Nonen. in Sclauonia, Prouiocia Iadren.
Ambrosij, Ord. S. Bened. xl.
Norwincen. in Anglia, Prouincia Cantuarieo.
Edebandi, Ord. S. Bened. ii^{m}v^c.
Nouarien. in Lombardia, Prouincia Mediolaoen.
Mariæ vnitum Congregationi Lateranen. viii^c.
Montis S Quintini, Ord. S. Bened. cccc.
Eligij Fontis, Ord. S. August. vii^{c}l.
Mariæ de Virsicampo, Ord. Cisterc. mviii^c.
Mariæ de Verinando, Ord. Præmonstr. xxx.
Proiecti, Ord. S. Beoed. viii^c.
Homobletus. ccc.
Prisci in Vermandosio, Ord. S. Bened. cxxxiij $\frac{-}{-}$
Nucerin. in Ducatu Spoletan.
Blasij de Crapulis, Ord. S. Bened. vnitum mensæ Episcopali Nucerin.
Mariæ de Sitria, Ord. S. Bened. cc.
Mariæ de Apperino, Ord. S. Bened.
Benedicti de Galdo, Ord. S. Bened. } vnita. l.
Stephani de Parano, Ord. S. Bened. } c.
Pancratij, Ord. S. Bened. l.
Angeli de Monte Camigliano, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{-}{-}$
Nullius diœc. Monasteria.
Christophori de Castro. c.
Hilarij de Galeaca. c.
Vinceotij de Vulturno, Ord. S. Bened. cc.
Petri Apostoli in territorio Capistrani, Prouincia Theatin. Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{-}{-}$

O

Olomucen. aliàs Morauien. in Alamaoia Prouincia Bragen.
Lucen. in Monatia, Ord. Præmoostr. ccccLx.
Valle gradu, Ord. Cister. cccxxxiij $\frac{-}{-}$
Vnita est Parochialis Ecclesia in Rodiff. Olumuceo. diœc. val. xv. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxv.
Oleren.

Luco,

Luco, Ord. S.Bened. cl.
Vincentij de Lutra. cl.
Opiden. aliàs Lueten. in Calabria Prouincia Regin.
Geratin. vnita.
Molochij, Ord. S.Baſilij. lxvj $\frac{2}{3}$
Ortan. in diſtrictu Vrbis & Ciuitatis Caſtellan. vnitæ.
Mariæ de Faleri, Ord. Ciſterc. l.
Andreæ in Flumine, Ord. S.Bened. & S.Siluestri de Strapte. cl.
Oſcen. in Aragonia, Prouincia Cæſarauguſtan.
Ioannis de Pina, Ord. S.Bened. ccl.
Montis Aragonum, Ord. S.Aug. m.
Oſnaburgen. in Alamania, Prouincia Colonien.
Clementis Iborchi, Ord. S.Bened. l.
Offorien. in Hibernia, Prouincia Dublinen.
Feti Ponte, Ord. Ciſterc. l.
Oueten. in Hiſpania, Prouincia Toletan.
Ioannis de Corias, Ord. S.Bened. cxx.
Vincentij, Ord. S Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Obona, Ord. S.Bened. xl.
Saluatoris loci de Curuelana, Ord.S.Bened. xliij $\frac{1}{3}$
Mariæ Vallis Dei, Ord. Ciſterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Oxomen. in Hiſpania.
Petri de Gomuel, Ord. Ciſterc. c.
Mariæ Vitis, Ord. Præmon. xl.

P

Padeburgen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Corbien. Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ, aliàs Crucis de Sabari, Ordin. S. Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Paduan. in Prouincia Aquilegien.
Stephani de Carraria, Ord. S.Bened. cccc.
Iuſtinæ de Padua, Ord. S.Bened. ii^{m}.
Vnitus eſt Prioratus S.Antonini de Cubalo, val. xxx. augetur tax. x.
Mariæ de Pratalia, Ord. S Bened. cccc.
Mariæ de Candiana, Ord. S.Bened. aliàs Michaëlis. clxvj $\frac{2}{3}$
Danielis In monte, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Carcerum, Ord. Camal. ccci.
Mariæ de Sacco-longo, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Palentin. in Hiſpania, Prouincia Toletan.
Mariæ de Metellana, Ord. Ciſterc. lx.
Petri de Spina, Ord. Ciſterc. l.
Crucis, Ord. Præmon. liij $\frac{1}{3}$
Vallis bonæ, Ord. Ciſterc.
Mariæ de Beueuinos, Ord. Ciſterc. l.
Zoili, Ord. Cluniac. cc.
Vnitum fuit Monaſterium S.Romani de Entempeteros, Legion. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Palazuelos, Ord. Ciſterc. xl.
Mariæ de Retorta, Ord. Præmon. l.
Mariæ de Vanneuiuere. lxiij $\frac{1}{3}$
Pampilonen. in Regno Nauarræ, Prouincia Cæſarauguſtana.
Firerio, Ord. Ciſterc. xl.
Mariæ de Irachio, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Oliua, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Iranco, Ord. Ciſterc. lx.
Saluatoris Legeren. Ord. Ciſterc. l.
Panormitan. in Inſula Siciliæ Metropolis.
Mariæ de Cripta, Ord. S.Bened. l.
Nicolai, Spiritus, Ord. Ciſterc. ccxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis de Eremitis, Ord. S.Bened. l.
Mariæ Angelorum, Ord. S.Bened.
Vnitus eſt Prioratus S.Annæ de Scalis, Montis-regalis diœc. cuius fructus non exprimuntur.
Papien. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Petri Herbæ-amaræ, Ord. S.Aug. l.

Petri Papien. Ord. Vallis-Vmbroſæ. ccl.
Apollinaris, Ord. S.Bened. c.
Bartholomæi Papien. Ord. S.Bened. clvi.
Sepulchri Papien. Ord. S.Bened. clx.
Saluatoris prope Papiam, Ord. S.Bened. l.
Martini Papien. Ord. S.Bened. lxxxiv.
Petri in Leſolio, Ord. S.Bened. cxvj $\frac{2}{3}$
Petri Bremeten. Ord. S.Bened. c.
Aqua-longa, Ord. Ciſterc.
Donati de Sexto-Kalendas, Ord. S.Bened. xlj.
Lanfranchi extra muros Papien. Ord. Vall.Vmbr. cclxvj $\frac{2}{3}$
Pariſien. in Francia Metropolis.
Maglorij Pariſien. Ord. S.Bened. cccxvij.
Victoris prope Pariſium, Ord. S.Aug. c.
Genoueſæ Pariſien. Ord. S.Aug. viii^{c}.
Dionyſij, Ord. S.Bened. vi^{m}.
Mauri de Foſſatis, Ord. S.Bened. vii^{c}l.
Germani in Pratis, Ord. S.Bened. viii^{m}.
Reductum fuit ad iv^{m}. per D.Vrban. Papam V.
Vallis B.Mariæ, Ord. Ciſter. ix^{c}.
Petri de Latiniaco, Ord. S.Bened. m^{ccc}.
Herminiarum, Ord. Præmon. cc.
Vallis-Sarnan. Ord. Ciſterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Herinale, Ord. S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Luiriaco, Ord. S.Aug.
Parmen. in Lombardia, Prouincia Rauennaten.
Mariæ de Caſtiliune, Ord. S.Bened. cc.
Baſilidis de Cannaria, Ord.Vall.Vmbr. cclxxx.
Caſæ nouæ, Ord. Ciſterc. cc.
Geneſij de Brixello, Ord. S.Bened. cxl.
Ioannis Parmen. Ord. S.Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus S. Laurentij de Caſellis cum annexis, val.xxx. augetur taxa in flor.x.
Fontis noui, aliàs Claræ-vallis, Ord. Ciſterc. cl.
Vallis-ſerenæ, Ord. Ciſterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus S.Leonardi, val.xxiv. augetur flor. viij. Separata fuit menſa Abbatialis à Conuentuali in dicto Monaſterio, & reſeruatis tot portionibus pro menſa Abbatiali, quæ aſcendant ad valorem annuum vi^{c}.L.monetæ Mediolanen. reliquis aſſignatis menſæ Conuentuali vnitæ Congregationi S. Bernardi Lombardiæ, Ord. Ciſterc.
Patauien. in Alemania, Prouincia Salzburgen.
Mellicen. Ord. S.Bened. cccxxxiij.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia in Vvoykenderffs, val.xv.marc. augetur tax. in flor. xxv.
In Alderſpach, Ord.Ciſterc.
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ & earum Vicariæ in Erkenchayn, & in Auſter, & in S. Nalb. Patauien. diœc. necnon in Geyrſchal- Ratiſponen. diœc. quarum valor. habetur pro expreſſo, debet augeri.
Cotuuian. Ord. S.Bened. lx.
Saluatoris ad S.Saluatorem, Ord.Præmonſtraten. xxxiij $\frac{1}{3}$
Matthæi in Aſpak.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia in Eryngen cum filiabus ſuis, val.x. marc. debet augeri taxa in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Peneſtrinen. Cardinalis.
Petri de Papilione, Ord. Ciſterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Pennen. in Prouincia Aprucij.
Caſæ nouæ, Ord. Ciſterc. cc.
Penſaurien. in Marchia.
Thomæ de Folea, Ord. S.Bened. lxx.
Mariæ, alias Crucis de Fabari, Ord. Sancti Bened. xxxiii $\frac{1}{3}$
Sepulchri de Aſtino, Ord. Vall. Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Pergamen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.

Vallis-altæ, Ord. S.Bened. lx.
Perusin. in districtu Vrbis.
Vnita est Parochialis Ecclesia S. Christophori de Passignano, val. xl. augetur xiij ÷
Item vnitum est Monasterium Vallis-pontis mensæ Episcopali, augetur tax. in flor. lxxxiij.
Ioannis Eremi montis Herilis, Ord. S.Ben. lxxiv.
Petri de Perusio, Ord. S.Bened. m^cc.
Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Pozalo, val. c. augetur tax. in flor. xxxiij ÷
Archangeli supra Lacum, Ord. S.Bened. lxxxviij.
Benedicti de Petra-ficta, Ord. S.Bened. lxxviij ÷
Vallis-porris, Ord. S.Bened. c.
Saluatoris de monte ancto, Ord. Cistere. cl.
Petragoricen. in Aquitania, Prouincia Burdegal.
Petrosa, Ord. Cisterc. cc.
Brantolino, Ord. S.Bened. cccc.
Truciaco, Ord. S.Bened. cxx.
Mariæ de Cancellata, Ord. S.Aug. cxxx.
De Bosco-cano, Ord. Cisterc. lxxix ÷
Petri de Turturiaco, Ord. S.Bened. cxx.
Pictauen.
Seuerini, Ord. S.Aug. lx.
Vnitus fuit Prioratus de Geux, val. xl. augetur taxa in flor. xiij ÷
Item vnitus fuit Prioratus de Lezaio, val. 80. augetur 26. ÷
Cella prope Trecas, Ord. S.Aug. m.
Monasterij noui Pictauen. Ord. Cluniac. vij^c.
Leonardi de Ferrariis, Ord. S.Bened. lx.
Sauini, Ord. S.Bened. cl.
Ioannis de Marnis, Ord. S.Bened. v^cxx.
Maxentij, Ord. S.Bened. m^cc.
Benedicti de Quinciano, Ord. S.Bened. ccl.
Ratrosen. Ord. S.Bened. ccc.
Regali, Ord. S.Aug. c.
Mariæ de Castellariis, Ord. Cistere. ccc.
Crucis de Anigalia, Ord. S.Aug. cc.
Mariæ de Misericordia Dei, Ord. Cisterc. l.
Nantolio, Ord. S.Bened. cc.
Vnitus est Prioratus S. Martini de Salis, Ord. S.Bened. val. c. t. Turon. augetur taxa in flor. xxxiij ÷
Lamiz de Tuhoarcio, Ord. S.Aug. clxx.
Mariæ de Cella, Ord. S.Aug. v^c.
Bono-campo, Ord. S.Bened. c.
Sede Brigum, Ord. S.Bened. l.
Cypriani, extra muros Pictauien. lxvj ÷
Mariæ Fontis Comitis, Ord. S.Aug. lxvj ÷
Hilarij de Cella, Ord. S.Aug. cxxxiij ÷
Mariæ de Pyn, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Nobiliaco, Ord. Cistere. ccc.
Mariæ de Valentia, Ord. Cistere. cc.
Mariæ de Alodiis, Ord. S.Bened. cxx.
Mariæ de Stella, Ord. Cisterc. lx.
De Pinu, Ord. Cisterc. xxxiij ÷
In Absia in Gastina. cc.
Mariæ bonæ-Vallis, Ord. Cisterc. cxxx ÷
Pisan. in Tuscia Metropolis.
Zenonis de Pisis, Ord. Camal. cc.
Stephani de Cintorio, Ord. Camal. lx.
Andreæ de Canceto, Ord. Cisterc.
Sauini de Montrone, Ord. Camal. cccc.
Michaëlis Calicolorum, Ord. S.Aug. c.
Pauli de Ripam Arni, Ord. Vallis-Vmbr. cccc.
Donnure extra murox Pisan. Ord. Vallis-Vmbr. lx.
Fedriani, Ord. Camal.
Pistorien. in Tuscia.
Fridiani de Pistorio. cclxvj.
Barenti, Ord. S.Bened. l.
Vnita fuit Ecclesia SS. Iacobi & Basilier. Lucarum diœc. val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Saluatoris de Veiano, Ord. Vallis-Vmbr. lxxxix.
Pauli ad Ripam, Ord. Vallis-Vmbr. cccc.
Saluatoris de Fontana, Ord. Vall. Vmbr. xxxiij ÷
Michaëlis de Furculis, Ord. Vallis-Vmbr. lxxx.
Vnitum est Cögreg. S. Salui extra muros Floren.
Mariæ de Patana, Ord. Vallis-Vmbr. cxx.
Mariæ de Guegignano, Ord. Vallis-Vmbr. lxvij.
Montis-plani, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij ÷
Placentin. in Hispania Prou. Toleran.
Saluatoris de Thola. l.
Placentin. in Lombardia Prou. Mediolan.
Sixti de Placentia, Ord. S.Bened. l.
Vnitum est Congregationi S. Iustinæ de Padua, & soluuntur iura singulis xx. annis.
Benedicti de Placentia, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij ÷
Mariæ in Monte, aliàs Carasola, Ord. Cistere. lxxx.
Alexandri de Placentia, Ord. S.Bened. l.
Sauini de Placentia, Ord. S.Bened. cxxx.
Mariæ de Columba, Ord. Cisterc. vii^c.
Geruasij & Protasij, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Vnitum fuit hospitale pauperum S. Mariæ Vallis obscuræ Babien. diœc. augetur tax. in flor. vj ÷
Pauli de Messano, Ord. S.Bened. xl.
Plonaten. in Sardinia Prou. Turritan.
Trinitatis de Sacargia, Ord. Camal. xxxiil ÷
Vnita est Ecclesia S. Pauli de Codragnano, val. 36. augetur xij.
Polen. in Dalmatia Prou. Aquilegien.
Michaëlis de Pola, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Mariæ de Canneto, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Michaëlis de Monte, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Policastren. in Terra-laboris, Prou. Salern.
Ioannis de Piro, Ord. S.Basil. xl.
Petri de Camerorota, Ord. S.Basil. lxvj ÷
Polignanen. in Apulia.
Vnita est Baren.
Viti de Polonia, Ord. S.Bened. lxxxiij ÷
Pontythomeaciarum.
Aniani, Ord. S.Bened. cccc.
Fontis Calidi, Ord. Præmon. ccc.
Portuen. & S. Rufinæ, Cardinalis.
Saluatoris de Castilione.
Portugalen. in Regno Portugalliæ.
Saluatoris de Palatiolo, Ord. S.Bened. ccccl.
Vnita fuit quædam Parochialis Ecclesia, val. l. augetur tax. in flor. xvj ÷
Ioannis de Pendoiada, Ord. S.Bened. v^c.
Petri de Petroso, Ord. S.Bened. ccc.
Saluatoris Ecclesiola, Ord. S.Aug. cc.
Mariæ de Rostolo, Ord. S.Bened. cxx.
Tirsi, Ord. S.Bened. vii^c.
Saluatoris de Grisoo, Ord. S. Aug. lxvj ÷
Posnamen. in Polonia Prou. Guesnen.
Mariæ in Lubin. Ord. S Bened. xc.
In Frescencell.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ S. Stephani in Haluuatstreff, & S. Georgij in Peuulrspach Posnamen. diœc. val. xlvij. flor. renium cum dimidio, debet augeri tax. in flor. similiter xv ÷
Potentin. in Regno Prouincia Acheronrin.
Vnitum Monasterium S. Lucæ, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Pragen. in Bohemia Prou. Maguntin.
Templen. Ord. Præmon. cclx.
Opacamen. Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ Montis Sion, Ord. Præmon. c.
Cladruben. Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Miloten. Ord. Præmon. ccxxxiij ÷
Mariæ de Positano, Ord. S.Bened. lxxxiii ÷

Quin

Q

Quinqueeclesien. In Vngaria Prouincia Strigonien.
Vnita fuit Præpositura Ecclesiæ Inci de Marotih, val. xxiv. augetur taxa in flor. viij.
Saluatoris de Sayardia, Ord. S Bened. cclxvj ÷
Reiz Vvaradien. Ord. S.Bened. vi^c.
Trinitatis, Ord. S.Bened. lxvj ÷

R

Ragunsin. in Sclauonia Metropolis.
Mariæ de Melica, Ord. S.Bened. lxxx.
Michaëlis de Petilma, Ord. S.Bened. l.
Mariæ de Latronia, Ord. S.Bened. c.
Iacobi de Visinza extra muros, Ordin. S. Bened. liij ÷
Rapolan. in Aquilia.
Vnita fuit Ecclesiæ Melfien.
Angeli Vvoltiren. Ord. S.Bened. eix.
Ratisponen. in Alemania Pron. Salxburgen.
Georgij Pruesimigiis, Ord. S.Bened. c.
Iacobi in Bauaria, Ord. S.Bened. xl.
Emerami, Ord. S.Bened. cl.
In Pruel, Ord. S.Bened. cxcj ÷
Rauellen. in Terra-laboris Prouincia Salernitan.
Trifonis, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Rauennaten. in Romandiola Metropolis.
Apollinaris noui Rauennaten. Ord. S.Bened. l.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Vitalis de Rauenna, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Seueri de Rauenna, Ord. Cisterc. cxx.
Petri ad vincula, Ord. Camal. l.
Mariæ Rotundæ extra muros, Ord. S.Bened. xc.
Apollinaris de Classe, Ord. Camald. v^c.
Mariæ in Cosinedin. Ord. S.Bened. xl.
Hilarij de Galeata, Ord. S.Bened.
Reatin. in Ducatu Spoletan.
Mariæ in Basilica, Ord. S.Bened. l.
Pastoris, Ord. Cisterc. xxxvj ÷
Saluatoris de Reate. ccc.
Quirici. xl.
Redonen. in Britannia Prouincia Turon.
Melani Redonen. Ord. S.Bened. m.
Petri de Relego, Ord. S.Aug. c.
Vnitum fuit vnum ex beneficiis ad collationem Abbatis pertinen. val. c. Augetur taxa dicti Monasterij in flor. xxxiij ÷
Regen. in Prou. Prouinciæ Prou. Aquen. aliàs Regin.
Apollonij, Ord. S.Bened. lxx.
Vnita Ecclesia S. Petri extra Castrum Bagnoli, val xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Regien. in Lombardia Prou. Rauennaten.
Apollonij de Carinsa, Ord. S.Bened. lxx.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Petri extra Castrum Bagnoli, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Præpositura Secularis, & Collegiatæ Ecclesiæ S.Nicolai Regien.
Prosperi in suburbio Regij. clxxx.
Mariæ de Gratiis, Ord. S.Aug. lxvj ÷
Vnita est quædam possessio aliàs dismembrata, val. xl. augetur tax. in flor. xiij ÷
Mariæ de Motola cum alio vnito, Ord. S.August. cx.
Regin. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Terreto, Ord. S.Basilij. xl.
Antonij de S.Niceto, Ord. S.Bened.
Ioannis de Castaneta, Ord. S.Basilij. xl.
Saluatoris de Calomelo, Ord. S.Bened. lxvij.
Dominici de Galico, Ord. S.Bened.
Philippi in Cerice.
Martini de Messa.
Nicolai de Calomitio, Ord. S.Bened. lxxxiij ÷

Remen. in Francia Metropolis.
Remigij Remen. Ord. S.Bened. v^m cc.
vnita fuit Præpositura de Montana Remen. val. xxiv.
Item vnitus fuit Prioratus in Capella SS. Cosmæ & Damiani, val. xxiv. augetur taxa dicti Monasterij flor. xvj.
Dionysij Remen. Ord. S. Aug. ix^c.
Nicasij Remen. Ord. S.Bened. m.
Bazolij Remen. Ord. S.Bened. vii^c l.
Mariæ de Mossonis, Ord. S.Bened. viii^c l.
Altouillari, Ord. S.Bened. vii^c.
Caluomonte in Portiano, Ord. Præmon. lxxx.
Mariæ Ygimaten. Ord. Cisterc. v^c.
Vallis Regis, Ord. Cisterc. cccc.
Elenuo, Ord. Cisterc. cc.
Signiaco, Ord. Cisterc. vii^c l.
Augetur taxa in flor. l. propter vnionem Monasterij Monialium de Consolatione Remen. diœc. factam.
Septem Fontium, Ord. Præmon. ccc.
Bellæ-vallis, Ord. Præmonstr. ccl.
Theodorici, Ord. S.Bened. viii^c.
Vallis Dei, Ord. Præmon. lxij ÷
Mariæ de Bonofonte, Ord. Cisterc.
Rigen.
Pancratij de Silo, Ord. S.Basilij.
Ripen. in Dacia Prou. Burden.
Vnita est Præpositura in Heerdessel. val. iv. mar. argenti puri, augetur taxa in flor. viij.
Riuen. in Gotia Prouincia Tholosan.
Petri de Lessaro, Ord. Cluniac. m.
Mansiatilis, Ord. S.Bened. vi^c.
Fulenchis, Ord. Cisterc. cc.
Calerao, Ord. Cisterc. ccc.
Roscen. in Hibernia Prouincia Cassellen.
De Fonte-viuo, Ord. Cisterc. xlj ÷
Rossanen. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Prño, Ord. S.Basilij. lxxx.
Hadriani, Ord. S.Basilij. xxx ÷
Mariæ de Camigliano, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Rossen. in Scotia.
Mariæ de Ligola.
Trinitatis de Monte Siloto, vnita. xxxiij ÷
Rothomagen. in Francia Metropolis.
Fiscamnien, Ord. S.Bened. viii^m.
Martini prope Pontisaram, Ord. S.Bened. v^c.
Andoini Rothomagen. Ord. S.Bened. iv^m.
Petri de Gemetricis, Ord. S.Bed. ii^m ccc.
Michaëlis de vlteriori Portu, Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ de Rossonio, Ord. Præmon. lxxiij ÷
Catherinæ in Monte, Ord. S.Bened. m.
Ioannis Euangelistæ de Fulcardimont. Ord. Cister. l.
Beccohelmi, Ord. S.Bened. iii^m.
Vvandragesilij, Ord. S.Bened. iv^m.
Victoris de Caleto, Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de mortuo mari, Ord. Cisterc. xxx.
Mariæ de Insula Dei, Ord. Præmon. xxvj ÷
De Bellobecco, Ord. Cisterc. cccc.
Mariæ de Voto, Ord. Cisterc. c.
Georgij Bosqueruilla, Ord. Cluniac. cxxxij ÷
Ruthenen. in Francia Prouincia Bituricen.
Vnitus fuit Prioratus S.Fœlicis, val. lx. augetur tax. in flor. xx.
Conchen. Ord. S.Bened. vi^c.
Bonæ-vallis, Ord. Cisterc. vii^c.
Bello-loco, Ord. Cisterc. cc.
Bonnæ-Combæ, Ord. Cisterc. ii^m lxxvj ÷
Augetur tax. in flor. l. propter vnionem cuiusdam officij in loco de Pastomio Vabren. diœc.

Item augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Prioratus de Lencon, val. lxxx.
Loci Dei, Ord. Cisterc. ccxl.

S

Sabinen. Cardinalis.
Mariæ Farfen. Ord. S.Bened. m.
Archangeli.
Mariæ de Puteali Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sagien. in Francia Prouincia Rothomagen.
Petri supra diuam, Ord. S.Bened. viii^c.
Mariæ de S.Andrea de Secferno, Ord.Cisterc.cxx.
Martini Sagien. Ord. S.Bened. cccl.
Mariæ de Sylcio, Ord. Præmon. vii^c.
Mariæ de Trapa, Ord. Cisterc. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis prope Falesiam, Ord. Præmon. ccc.
Salamantin. in Hispania Prou. Compostellan.
Mariæ de la Vega.cum annexis tax.l.vnitum S.Isidoro Legionem.
Salernitan. io Apulia Metropolis.
Philippi de Maceria, Ord. S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Matris, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Benedicti Salernitan. Ord. S.Bened. cc.
Cauen. Ord. S.Bened. m.
Petri de Ebulo, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Leonardi, Ord. S.Bened. xxxvj.
Mariæ de Verro, Ord. S.Bened. l.
Stephani de Mareisco, Ord S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Nouæ, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Tabenna, Ord. S.Bened. cxlvij $\frac{1}{2}$
Saluatoris de Sirino, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Salzburgen. in Alemania Metropolis.
Lamberti, Ord. S.Bened. m.
Vnita est Parochialis Ecclesia in Obrig.val.viij. augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Victoriæ, Ord. Cisterc. clxvj $\frac{2}{3}$
Sanctæ Seuerinæ, in Calabria Metropolis.
Angeli de Fragile, Ord. Cisterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sancti Andreæ in Scotia Metropolis.
Vnita fuerunt dictæ Ecclesiæ Prioratus de Peryneymie siue de Maya, Ord. S. Aug. val. c. £. Sterling. augetur tax. in flor. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Thomæ Martyris, Ord. S.Bened. vi^c.
Crucis de Edemburg, Ord. S.Aug. clxxj $\frac{1}{3}$
De Scona, Ord. S.Aug. ccx.
Margaritæ Duniferlyngh, Ord. S.Bened. ccl.
Sinismelesis, Ord. S.Bened. ccl.
Mariæ de Lontoris, Ord. S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Crich, val. xx. marc. sterlingorum, augetur tax. in flor. xvi $\frac{2}{3}$
Mariæ de Camposteneeh. cccc.
Mariæ de Balmerenoch, Ord. Cistere. cc.
De Calco aliàs de Riso, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Nevvuork, Ord. Cisterc. c.
Mariæ de Driburgh, Ord. Præmon cl.
Mariæ de Capro, Ord. Cisterc. c.
Sancti Flori, in Aquitania Prou. Bituricen. c.
Pipernini, Ord. S.Aug. ciij.
Aureliacen. Ord. S.Bened. ii^m.
Montio.
Sancti Marci, in Calabria Prouincia Messanen.
Mariæ de Martina, Ord. Cistere. lx.
S. Angeli, de Lombardis in Apulia.
Guillelmi de Iugliro, Ord. S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
S. Pontij, Thomeriarum.
Vide *Pontij*.
Amani, Ord. S Bened. cccc.
Fontis Calidi, Ord. Præmon. ccc.
Saonen. in Prouincia Mediolanen.
Augetur taxa dictæ Ecclesiæ propter vnionẽ Monasterij S.Andreæ de Sexto, Ianuen.eidẽ factam.
Georgij, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Quintini de Spirilo, Ord. S.Bened. lx.
Sarlaten. in Aquitania Prou. Burdegalen.
Vnita est Parochialis Ecclesia SS. Christophori, & Mariæ Magdalenæ, val. lx. scut. auri de Francia, augetur Δ. tax. in xxx.
Item vnitus fuit Prioratus de Saluitatum, Ord. S. Bened. val. xij. & Prioratus S. Pandulphi, Agennen. diœc.val.xxiv.auget. tax.in flor.xij.
Item vnitus Prioratus S.Quintini, valor.xxx.Δ. augetur tax. in Δ. x.
Terrasonen. Ord. S.Bened. ccc.
Amandi, Ord. S.August. cccc.
Caduini, Ord. Cisterc. v^c.
Sarsinaten. in Romandiola Prou. Rauennaten.
Angeli de Vergareto, Ord. Camal. c.
Mariæ de Truno, Ord. S.Bened. c.
Scabien. in Nouergia Prou. Ridrosien.
Angeli de Ruuglian, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Melis de Riolo, Ord. S.Bened. xl.
Sculgen.
S.Mariæ de Carra, Ord. S.Basilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Scutaren. in Prou. Antibaren.
Sergij & Bacchi, Ord. S.Bened.
Sedunen. in Prou.Prouinciæ, Prouincia Tarantasien.
Mauritij Agannen. Ord. S.Aug. ccl.
Segobien. in Hispania.
Mariæ de Perazes, Ord. S.Aug. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Losnortos, Ord. Præmon. l.
Mariæ de Sacramonia, Ord. Cisterc. xl.
Seguntin. in Hispania.
Mariæ de Bustallis, Ord. S.Bened.
Mariæ de Galena, Ord. S.Bened. l.
Mariæ de Pulsano, Ord. S.Bened. lxx
Mariæ de Olina, Ord. S.Bened. l
Mariæ de Orta, Ord. Cistere. ccxxij.
Senen. in Tuscia Metropolis.
Trinitatis de Alifano, Ord. Vall.Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$.
Vigilij, Ord. Camal.
Trinitatis Mustiolæ de Turri, Ord. Vallis-Vmbrosæ. lx.
Bone de Vidrio, Ord. S.Bened. xl.
Philippi & Iacobi, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Podio S. Donati, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xl.
Seneten. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Ebredunen.
Bono, Ord.S.Bened. xl.
Andreæ de Brusco, Ord. S.Bened. l.
Senogallien. in Marchia.
Vnitum est Monasterium S. Mariæ Magdalenæ Terræ-fertæ Comitum, val.xij.augetur tax.in flor. iv.
Mariæ de Clareuallis in Castanola, Ordin.Cistercien. c.
Genesij, Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Senonen. in Francia Metropolis.
Remigij Senonen. Ord. S.Bened. vj^c.
Petri-vini Senonen. Ord. S.Bened. vii^c.
Ioannis Senonen. Ord. S.Aug. v^c.
Eugenij prope Senon. Ord. S.Aug.
Seuerini de Castro Nantonis, Ord. S.Aug. vi^c.
Barbelle aliàs de Sacroportu, Ord. Cisterc. viij^c.
Sacra-cellæ, Ord. Cisterc. cc.
Columbæ prope Senon. m.
Petri & Pauli de Calantis in Baia, Ordin. S. Bened. c.
Petri Ferrariia, Ord. S.Bened. viii^c.
Loyaco, Ord. Cisterc. v^c.
Escaleris, Ord. Cisterc.
Ioannis de Iardo, Ord. S.Aug. ccxxv.

Trini

Trinitatis de Morniaeo, Ord. S. Bened. ccccIxv.
Piuliaco, Ord. Ciſter. cc.
Vallis-lucentis, Ord. Ciſter. cc.
Iacobi de Promiro, Ord. S. Aug. ccl.
Petri de Molendino, Ord. S. Bened. viii^c.
Fontis Ioannes, Ord. Ciſtercien. c.
Dei-loci, Ord. Præmonſtraten.
Septaen. aliàs *Cepten.*
Saluatoris de Torre, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$.
Saluatoris de Ganſei, Ord. S. Bened. xxxv.
Claudij, Ord. S. Bened. xl.
Seruen.
Angeli de Roccha contrata aliàs Nucetin. diœc.
Euſtachij de Vermeſia, Ord. S. Bened. cc.
Signien. in Sclauonia Prouinc. Spalaten.
Nicolai Oppidi Orioxen. Ord. S. Bened. l.
Sipontin. in Apulia Metropolis.
Vnitum fuit Monaſterium S. Archangeli Montis Gargani valor. xxiv. augetur tax. in flor. viij. Item fuit vnitum Monaſterium Monialium Annunciat. loci Manfredon. valor. lx. augetur tax. in flor. xx.
Mariæ de Calena, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Pulſano, Ord. S. Bened. lxx.
Trinitatis de Monte-ſacro, Ord. S. Bened. clx.
Ioannis de Lamis, Ord. Ciſter. ccc.
Siracuſan. in Sicilia Prou, Montis-regalis.
Roechæ Dei, Ord. S Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Terrana, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Atco, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Rocchadia, Ord. Ciſter. lxxxiij.
Siſtaricen. in Prouincia Prouinciæ Prouincia Aquen.
Gruſſien. Ord. S. Aug. cccc.
Spalaſtren. in Sclauonia Metropolis.
Stephabi de Spina, Ordin. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$.
Spiren. in Alemania Prou. Maguntin.
Inhirſonggen Ord. S. Bened. c.
Petri in Vverſemburgen. Ord. S. Bened. vii^c.
Spoletan. in diſtrictu Vrbis.
Petri de Florentillo, Ord. S. Bened.
Monte Marciano, Ord. S. Bened. c.
Syluestri, Ord. Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Eutyeij Mutij, aliàs Vallis Caſtotien. l.
Iuliani de Moore, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Felicis de Iano, Ord. Vallis-Vmbroſæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Squilacen. in Calabria, Prouincia Regiu.
Ioannis de Treuiſto, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Georgij, Ord. S. Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Stephani in Boſco, Ord. Carthuſien. lxxv.
1513. de menſe Decembris fuit diſiunctum dictum Monaſterium S. Stephan. ab Ordine Ciſter. & vnitum perpetuò Ord. Cartuſien. & poſitum in tax. ad flor. v^c. per Leonem X.
Mariæ de la Carra, Ord. S. Baſil. l.
Nicolai de Mariota, Ord. S. Bened. xl.
Strigonien. in Vngaria Metropolis.
Benedicti, Ord. S. Bened. cc.
Suanen. in Tuſcia.
Saluatoris de Monte Amiate, Ord. Ciſter. c.
Sueſſionen. in Francia, Prouincia Remen.
Criſpini maioris Sueſſionen. Ord. S. Bened. mvi^c.
Leodegarij Sueſſionen. Ord. S. Auguſtini. clxvj $\frac{2}{3}$
Medardi Sueſſionen. Ord. S. Bened. ii^m cc.
Criſpini in Canea prope Sueſſion. Ord. S. Aug. cc.
Vnita fuit Eccleſia S. Lamberti de Manſa, Landonen. diœc. vxl. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Ioannis in Vineis, Ord. S. Aug. ^m cc.
Cornelij & Cypriani de Compendio, Ord. Sancti Bened. ii^m.
Enodij de Brenna, Ord. Præmonſtraten. v^c.
Vallis Serenæ, ſeu Secretæ, Ord. Præmonſtr. v^c.

Caſſiaco, Ord. S. Bened. v^c.
Petri de Orbæto, Ord. S. Bened. v^cl.
Longi-pontis, Ord. Ciſter. v^cl.
Vanſerij, Ord. Præmonſtr.
Eſſonis, Ord. Ciſter.
Mariæ Vallis Chriſtianæ, Ord. Præmonſtraten.
Surrentin. in Terra-laboris Metropolis.
Renati de Surrento, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Surrento, Ord. Ciſter. xl.
Petri ad Cræpolam, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Archangeli de Ruuigliano, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Syluanecten. in Francia, Prouincia Remen.
Mariæ de Victoria, Ord. S. Aug. lxxx.
Vnita fuit Theſauraria Eccleſiæ Franbzlen. val..
Cari-loci, Ord. Ciſtet. cclxvj $\frac{2}{3}$

T

Tarentaſien. In Prouincia Prouinciæ Metropolis.
Squamæ Dei, Ord Ciſter. cvj $\frac{2}{3}$
Tarentina. in Apulia Metropolis.
Mariæ de Galeſio, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri & Andreæ in Inſula, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Criſpiano, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Galkano, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Viti de Bozo, Ord. S. Bened. lxxx.
Taruien. in Vaſconia, Prouiocia Auxitan.
Seueri in Roſtagno, Ord. S. Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Seuerini, Ord. S. Bened. ccc.
Scalæ Dei, Ord. Ciſter. ccccl.
Regali, Ord. S. Bened. l.
Petri de Generoſo, Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Gaſta, Ord. S. Bened. l.
Orientis, Ord. S. Bened. l.
Taruiſin. in Prouincia Aquilegien.
Mariæ de Piro, Ord. S. Bened. c.
Euphemiæ de Villa-noua, Ord. S. Bened. xxx.
Aucta eſt taxa dicti Monaſterij in floren. xvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Monaſterij S. Floriani de Marroſtica, Paduan. diœc. ei factam.
Tauren.
Conſtantij, Ord. S. Bened.
Taurinen. in Prouincia Mediolanen.
Augetur tax. in floren. lxvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Monaſterij de Futri ei factam.
Saluatoris maioris Taurinen. Ord. S. Bened. cl.
Michaëlis de Secuſia, Ord. S. Bened. viii^c.
Mariæ de Stapharda, Ord. Ciſter. cc.
Pinarolis, Ord. S. Bened. vi^c.
Iuſti de Secoſia, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ de Gaburro, Ord. S. Bened. lxxx.
Mariæ de Sauilia, Ord. S. Bened. cc.
Mauri de Pulcheria, Ord. S. Bened. l.
Augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem de flor. l. eidem factam.
Petri & Andreæ de Ripalta, Ord. Ciſter. c.
Mariæ de Caſa-noua, Ord. Ciſter. clxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Caramania, Ord. S. Bened. c.
Victoris & Conſtantini, Ord. S. Bened. l.
Teatin. in Aprutio.
Mariæ in Baſilica, Ord. S. Bened. l.
Ioannis in Venere, Ord. S. Bened. v^c.
Viti & Salui de Triuio, Ord. Ciſter. l.
Arabone, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Clementis in Piſcaria, Ord. S. Bened. xl.
Teleſin. In Prouincia Beneuentan.
Saluatoris prope Teleſiam, Ord. S. Bened. xl.
Taraconen. in Aragonia Metropolis.
Popoleto, Ord. Ciſter. m.
Marniaſſelli, Ord. Ciſter. m.
Crucum, Ord. Ciſter. m.
Terdonen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Martiani prope Terdonam. cc

Alberti.

Alberti de Butrio, Ord. S.Bened. xl.
Ripalta, Ord. Cisterc. cxl.
Hæc taxa de Ripalta aucta fuit ad flor. cec. per Alex. Papam VI.
Petri de Papiano, Ord. S.Bened. c.
Stephani, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Petri de Molla, Ord. S.Bened. lx.
Pauli extra muros Terdonen. Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij ÷
Bononis de Viguetia, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Tarracinen. in Campania & Maritima.
Fossæ-nouæ, Ord. Cisterc. ccl.
Mariæ de Petra, Ord. Cistere. v^c.
Stephani extra muros Sermonete, Ord. S.Bened. cl.
Thranen. in Terra-laboris, Prouincia Capuan.
Mariæ de Ferraria, Ord. Cistere. cc.
Tiburtina prope Romam. c.
Sublacen. Ord. S.Bened. m.
Aucta est taxa in flor.l. propter vnionem Monasterij S. Angeli super Nympham, Velletren. diœc. eidem Monasterio Sublacen. factam.
Item vnita fuit Ecclesia S.Bartholomæi in Insula de Vrbe, val.xxiv. augetur tax. in flor.viij.
Mariæ de Porcinis, Ord. S.Bened. l.
Vnitum est Monasterium Monialium S. Mariæ in Silice extra Castrum Vallis-Montani, Signen. diœc. val. lx. augetur tax. in flor.xx.
Tiramen.
Mariæ de Sierpeto, Ord. Cistere. xl.
Tirasonen. in Aragonia, Prouincia Cæsaraugustan.
Mariæ de Phiteto, Ord. Cist. xxxiij ÷
Mariæ de Petra, Ord. Cistere. cc.
Mariæ de Berola, Ord. Cisterc. cccc.
Mariæ de Sistero, Ord. Cisterc. xxxii ÷
Toletan. in Hispania Metropolis.
Mariæ vallis Ecclesiarum, Ord. Cisterc. l.
Vallis-bonæ de Doco, Ord. Cister. xxxiij ÷
Orte de Faifa, Ord. Cisterc.
Tolosan. in Gotia Metropolis.
Saturnini Tolosani, Ord. S.Aug. iv^m.
Mansigarnesij, Ord. S.Bened. vi^c.
Grandis Syluæ, Ord. Cisterc. iv^m.
Mariæ de Capella, Ord. Præmonstr. ccc.
Helnarum, Ord. Cistere. cexx.
Petri de Curte, aliàs Monsorganesij, Ord. S.Bened. cc.
Tomeriarum.
Aniani, Ord. S.Bened. cccc.
Fontis-calidi, Ord. Præmonstr. cccc.
Torcellan. in Prouincia Venetiarum.
Thomæ de Torcell. Ord. Cisterc. cccxxv.
Michaëlis de Murano, Ord. Camald. ccl.
Vnitum fuit Monasterium S. Michaëlis de Lene, Parentin. diœc. val. xxiv. augetur taxa in flor. viij.
Item vnita fuerunt Monasteria Montis Crucis, & de Porticilia inuicem vnita, val.cc. augetur tax. in flor.lxvj ÷
Cypriani de Mauriano. cclxxx.
Tornacen. in Francia, Prouincia Remen.
Martini Tornacen. Ord. S.Bened. iv.^m.
Calixti de Cisoino, Ord. S.Aug. c.
Nicolai de Praris, Ord. S.Aug. cc.
Bononis Ganden. Ord. S.Bened. iv.^m.
Amandi in Pabola, Ord. S.Bened. ccc.
Petri de Claudeburgen. Ord. S.Bened. ccc.
Andreæ extra Burgum, Ord. S.Bened. cccc.
Mariæ Trongunen. Ord. Præmonstrat. ccl.
Dulcis-vallis, Ord. S.Aug. cxx.
Petri Gauden. v^m.

Mariæ de Laude, Ord. Cistere. cc.
Capella Cosan. Ord. Cisterc. cxxxvj ÷
De Bandello, Ord. Cisterc. lxvj ÷
Tragurien.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S.Bened. cx.
Traiecten. in Alamania, Prouincia Colonien.
Pauli Traiecten. Ord. S.Bened. ccc.
Laurentij in Horsberrh, Ord. S.Bened. c.
Egimonden. Ord. S.Bened. c.
Siloen. Ord. Præmoustraten. cc.
Odulphi de Stauria, & Hetmelis, Ord. S. Bened. vnita. lxxiij ÷
Mariæ Migdeburgeo. Ord. Præmonstr. v^c.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ de nouo & veteri Vvlisinghen. val.xxvj.c. monetæ Flandriæ, augetur tax. flor.xxvj.
Mariæ de Insula, Ord. Præmonstr.
Mariæ Clari-campi, Ord. Cisterc. l.
Tranen. in Apulia Metropolis.
Templum Dei Ierosolymitan. Ord. Sancti Bened. xxxiij ÷
Trecen. in Francia, Prouincia Senonen.
Celle Trecen. Ord. S.Bened. m.
Lupi Trecen. Ord. S.Aug. vi^c.
Archemaren. Ord. S.Bened. ii^m.
Mariæ de Vigella. cc.
Martini de aëtis, Ord. S.Aug. clx.
Petri de Vigella abscondita, Ord. S.Bened. c.
Bullancuria, Ord. Cisterc.
Sigilleris, Ord. Cister.
Trecoren. in Britannia, Prouincia Turonen.
Bergardo, Ord. Cisterc. vii^c.
Crucis prope Trecor. Ord. S.Aug. c.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S.Martini prope Villam Guengambi, val.xxiv. augetur tax.in flor. viij.
Treueren. in Alamania Metropolis. x^m v^c.
Mathiæ prope muros Treueren. Ord. S.Bened. cl.
Vnita est Vicaria Ecclesiæ S.Medardi extra muros, val.iij. marc. argenti, augetur taxa in floren.v.
Vallibrundi, aliàs Eternasen. Ord. S.Aug. ccc.
Martini prope muros Treueren. Ord. S. Benedict.
Maximini extra muros Treueren. Ord. S. Bened. cccc.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ S. Firmini in Aspiritel, val.xv. marc. & S. Maximini Meten. diœc. val.xv. marc. augetur flor.l.
Item vnita fuit Parochialis Ecclesia de Tauerna, Treueren. diœc.val.x. flor. Renen. augetur taxa in flor.ij. ÷
Saluatoris in Prumia, Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ extra Muros Lucemburgi, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Mariæ Laeen. aliàs de Lacu, Ord. S.Bened. ccl.
Mariæ Aureæ-Vallis, Ord. Cistet. xxxiij ÷
Tricastin. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Arelaten. cccc.
Aqua-bella, Ord. Cister. ccl.
Pauli Tricastin. cccc.
Tridentin. in Prouincia Aquilegien.
Laureotij extra muros. l.
Triuentin. in Apulia.
Mariæ de Nuce, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Petri de Lauellana, Ord. S.Bened. xl.
Petri de taxo de Villa, Ord. S.Bened. xl.
Troian. in Apulia, Prouincia Sipontin.
Nicolai de Fogia, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Tropien. in Calabria, Prouincia Regin.
Angeli prope Tropien. Ord. S.Bened.
Mariæ de Fonte-lameto. xxxiij ÷

Tuamen. In Hibernia Metropolis.
Mariæ de Concha, Ord. S. Aug. xl.
Mariæ Collis-Victoriæ, Ord. Cister. xl.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Tuden. in Portugallia, Prouincia Bracaren. siue in Galatia.
Ferialibus, Ord. Cister. xl.
Mariæ de Oya, Ord. Cister. c.
Mariæ de Frangnerra, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita est Parochialis Ecclesia B. Mariæ, valor. x. augetur tax. in flor. iij. $\frac{1}{3}$
Melone, Ord. Cister. lxxx.
Tudertin. in Ducatu Spoletan.
Vnita est Parochialis Ecclesia B. Mariæ de Collecaronis, val. xx.
Item vnita sunt duo Monasteria Monialium, val. xv. augetur taxa in flor. xj $\frac{1}{3}$
Pancratij, Ord. S. Basil. l.
Vnitæ sunt Ecclesiæ rurales S. Mariæ de Casalara S. Martini de Longobardis, & S. Anastasiæ de Castro-veteri, val. augetur tax. in flor. v.
Fidentij & Colentij, Ord. S. Basil c.
Vrci de Villa-oppidij.
Petri de Valle.
Mariæ de Pontano, Ord. S. Bened. xl.
Tullen. in Lotharingia, Prouincia Treueren.
Apri extra muros Tullen. Ord. S. Basil. cxx.
Vnitus est Prioratus de Duleyo, val. xxx. augetur taxa in flor. x.
Elabons Montis, Ord. Præmonstr. lx.
Mariæ Vallis, Ord. Præmonstr. cc.
Mariæ de Vallibus de Ornesio, Ord. Cister. cl.
Mediani, Ord. S. Bened. cxx.
Remigij de Lunatuilla, Ord. S. Aug. cxxij.
Vnita est Parochialis Ecclesia de Formauilla, val. xvj. augetur tax. in flor. v $\frac{1}{3}$
Clamonstraten. Ord. S. Aug. cxvij.
Mansueti extra muros Tullen. Ord. S. Bened. cc.
Aucta est taxa in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$ propter vnionem Prioratus B. Mariæ de Nouo-castro ipsi factam.
Mariæ de Ianderiis, Ord. Præmon. ccc.
Stiginagen. Ord. Præmon. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri Senonen, Ord. S. Bened. c.
Vnitus est Prioratus S. Iacobi & Christophori de Momet. val. lxxx. auget. tax. in flor. xxxvj $\frac{1}{3}$
Mariæ de Insula, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Bello prato, Ord. Cister.
Turonen. in Francia Metropolis.
Maioris Monasterij, Ord. S. Bened. vii^{m}.
Pauli de Cormeriaco, Ord. S. Bened. cc.
Mariæ de Hucariis, Ord. S. Bened. ccc.
Iuliani de Scalaria, Ord. S. Bened. cccc.
Trinitatis de Bello-loco, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Aquauiua, Ord. S. Aug. cxx.
Vnitus est Prioratus S. Medardi de Diene, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Saluatoris Villæ-lupen. Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Sulleyo, Ord. S. Bened. cx.
Turpiniaco, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Castineta, Ord. S. Aug. l.
Petri de Pruliacn, Ord. S. Bened. c.
Fontanis-Albis, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Claritate Dei, Ord. Cister. c.
Turritan. in Sardinia Metropolis.
Augetur taxa in flor. x. propter vnionem Monasterij S. Petri de Salano eid. Eccles. factam.
Padol. Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sublaco, Ord. S. Basilij. m.
Michaëlis de Plaiano, Ord. Vallis-Vmbr. cc.
Monasterium B. Mariæ de Sergio Ampurien. diœc. tax. ad flor. l. est vnitum mensæ Archiepiscopali Turritan. ideò taxa augetur ad dictos flor. l.
Item est vnitum Ecclesiæ Palonaten. tax. xxxiij $\frac{1}{3}$
Tusculan. Cardinalis.
Mariæ de Cripta ferrata, Ord. S. Basil. cccc.
Tutellen. in Aquitania Prouicia Bituricen.
Mariæ de Valeta, Ord. Cister. clx.

V

Vabren. in Aquitania Prou. Bituricen.
Siluanesij, Ord. Cister. ccc.
Nanten. Ord. S. Bened. cc.
De Sorismo, Ord. S. Bened. c.
Valentin. in Aragonia Metropolis.
Vallis-Crescentis, Ord. Cister. lxxix $\frac{1}{3}$
Vallis dignæ, Ord. Cister. v^{c}.
Bernardi prope Valentiam. cexij.
Valentinen, & Dien. in Prouincia Prouinciæ & Prouincia Viennen.
Vnitus est Prioratus de Clino, val. xv. augetur tax. in flor. v.
Ruffi extra muros Valentin. Ord. S. Aug. ccc.
Tiertij Saonis, Ord. S. Aug. lxxx.
Vardien. in Vngaria Prou. Colocen.
Stephani Regis, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vasaten. in Vasconia Prou. Auxitan.
Blaui-montis, Ord. S. Bened. cxc.
Fremerij, Ord. S. Bened. cccc.
Mariæ de Rineco, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Fontis Guillelmi, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Vauren. in Gotia Prou. Tholosan.
Soriamo, Ord. S. Bened. m^{ccc}.
Siluanesio, Ord. Cister. ccc.
Veglen. in Sclauonia Prou. Iardren.
Mariæ de Castilione, Ord. S. Bened. l.
Luciæ de Vesta, Ord. S. Bened. l.
Velitren.
Marmosolij, Ord. Cister. xl.
Angeli supra Nympha, Ord. Floren. l.
Veneten. in Brintannia Prou. Turonen.
Saluatoris de Zolchono, Ord. S. Bened. v^{c}.
Vnita est Sacristia ipsius Monasterij c. c. monetæ Britanniæ, augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Gildasij Rioen. Ord. S. Bened. xc.
Vnitus est Prioratus de Artz, val. c. c. Turonen. augetur tax. in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Gilde, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de la Maulx, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Precibus, Ord. Cister. mv^{c}.
Venetiarum, Patriarcha cum Ecclesiis Castellan. Emenien. & Granden. eidem vnitis.
Georgij Illarij, & Benedicti Ord. S. Bened. ccccxxx.
Vercellen. in Pronincia Mediolanen.
Vnita est Præpositura S. Bartholomæi extra muros Vercellen. valor. cccl. augetur tax. in flor. cxvj $\frac{2}{3}$
Item eidem Ecclesiæ Vercellen. est vnita Præpositura S. Germani Vercellen. val. ccc. augetur tax. in flor. c.
Andreæ de Vercellis, Ord. S. Aug. ccc.
Iacobi de Bessia, Ord. S. Bened. xlij.
Mariæ de Lucedio, Ord. Cister. m^{ccc}xxxj $\frac{1}{3}$
Nazarij de Blandriario, Ord. S. Bened. cc.
Vnitus est Prioratus S. Mariæ de Vestignaro Ipporegien. diœc. val. cl. augetur taxa in flor. l.
Ianuarij Vercellen. Ord. S. Bened. clx.
Stephani, Ord. S. Bened. cc.
Victoris & Coronæ de Grassano, Ord. S. Bened. cl.
Benedicti de Mulegio, Ordinis Vallis-Vmbrosæ, ccccxxxiij $\frac{1}{3}$
Verden. in Alemania Prou. Maguntin.
Michaëlis de Lunemburgb, Ord. S. Bened. cccd.

Veronen.

Veronen. in Prouincia Aquilegien.
Zenonis Veronen, Ord. S.Bened. v^c.
Firmini, Ord. S.Bened. cc.
Viti & Modesti, Ord. S.Bened. c.
Æternitatis.
Mariæ de Orgariis.
Nalarij.
Vesprimen. in Vngaria Prou. Strigonien.
Mauritij de Beel, Ord. S.Bened. l.
Mauritij del-Vtel, Ord. S. Bened. l.
Andreæ Vissegraden. Ord. S.Bened.
Ægidij de Sonigio, Ord. S.Bened. cl.
Mariæ Virginis super Budam veterem, Ord.S.Pauli primi hermitæ,
Vicen. in Aragonia Prou. Tarraconen.
Mariæ Rumpuli, Ord. S.Bened. vi^c.
Benedicti de Bagis, Ord. S.Bened. v^c.
Mariæ de Monte Ferrato, Ord.S.Bened. m.
Cæciliæ de Monte Ferrato, Ord. S.Bened. cxl.
Vnitus est Prioratus S. Sebastiani Barchinonen. diœc. val.cc. & Barchinonen. augetur tax. in flor. lxvj ÷
Ioannis de Abbatissis, Ord. S.Aug. cclxx.
Mariæ de Stagno, Ord.S. Aug. ccl.
Vicentin. in Prouincia Aquilegien.
Petri de Villa-noua, Ord. S.Bened. cliij.
Fœlicis & Fortunati. clx.
Viennen. in Francia prima eum Monasterio S. Theodori vnito.
Vnitus est Prioratus S.Mariæ Iliaci, val.cl.auget.l.
Antonij, Ord.S.Aug. ii^m.
Petri Foris portam Viennen. ccliij ÷
Vnitus est Prioratus de Aueron.val.cxx.augetur tax. in flor.xl.
Item est vnitus Prioratus S. Iuliani in heremo val.xl. augetur tax.in flor.xiij ÷
Andreæ aliàs Monachorum extra muros, Ord. S. Bened. cc.
Bonæ-Vallis, Ord. S.Bened. ccc.
Vintonien. in Anglia Prou. Cantuarien.
Mariæ de Bello-loco Regis nuncupato. lx.
Virdunen.
Mariæ de Castillone, Ord. Cister. cccxxxiij ÷
Pauli extra muros Virdunen. cc.
Vetoni Virdunen. Ord. S.Bened. lxvj.
Michaëlis, Ord. S.Bened. vi^clxvj ÷
Vnitus est Prioratus B. Mariæ de Baxco duc. val. cxx. v^c. pro medietate duc. val. augetur taxa in flor.xx.
Belli-loci in Aragonia. v^c.
Mariæ de Calaccia, Ord. Cister. ccxvj ÷
Ita taxatur de mandato S.D.N. Clementis Papæ VIII. in Consistorio secreto die 23. Febr. 1598. à Natiuitate.
Vigornien. in Anglia Prou. Cantuarien.
Euezanæ, Ord. S.Bened. m.
Visen. in Portugalia Prou. Bracaren.
Christophori de la Fontes, Ord. Cister. lxvj ÷
Nota quod Monasterio B. Mariæ de Aquilari, Ord. Cister. Camacen. diœc. est vnita Parochialis Ecclesia B. Mariæ de Cerdeyo Visen. diœc.val.xxiv.augetur taxa in flur.viij.
Viterbien. in districtu Vrbis.
Martini de Montibus, Ord. Cister. l.
Viuarien. in Prou. Prouinciæ Prou. Viennen.
Mansiadæ, Ord. Cister. cl.
Crudacio, Ord. S.Bened. cccc.
Bonorum Camporum, Ord. Cister. lxxx.
Vlixbonen. in Portugalia Metropolis.
Alcobatiæ, Ord. Cister. ii^m.
Vincentij extra muros, Ord. S.Aug. lxvij ÷
Vratislauien. vel *Vvredscilaten.* in Ponconia Prouincia Gueznen.
De Camentz. Ord. Cister.
Vnita est Parochialis Ecclesia de Biezon, val.x. marc. augetur tax. in flor.xvj ÷
Luben. Ord. Cister.
Mariæ in Harena.
Vincentij extra muros, Ord. Præmon. lxxxiij ÷
Vrbeuetan. in Tuscia.
Seueri, Ord. Præmon. lxxx.
Vnitum est infrascriptum Monasterium S. Nicolai de Monte, augetur tax.in flor.cc.
Nicolai de Monte, Ord. S.Bened. ce.
Luciæ de Rasa, Ord. S Bened.
Vrbinaten. in Romandiola.
Vincentij de Petra pertusa, Ord. S.Bened. lxvj ÷
Lazari, Ord. S.Bened. lxxx.
Agathæ, Ord.S.Aug. xliij ÷
Angeli de Cayfa, Ord. S Bened. xxxiij ÷
Christophori de Castro-durantis, Ord. S.Bened. xxxiij ÷
Vrgellen. in Cathalonia.
Vnitum est Monasterium B. Mariæ de Solsena, val.cccel.augetur tax.in flor.el.
Saturnini de Tabernaculo, Ord. S.Bened. l.
Petri de Pratello, Ord. S.Bened. c.
Vulterranen. in Tuscia.
Vnitum est Monasteriũ de Morona infrascriptum augetur taxa in flor. lx.
Mariæ de Morona, Ord. Camal. lx.
Saluatoris in Spognia, Ord. Vall. Vmbr. xl.
Iusti Vulterrani, Ord. Camald. c.
Vincentij de Vulterris, Ord. S.Bened. cc.
Saluatoris de Izola, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Serena, Ord. Vallis-Vmbr. l.
Petri de Monte viridi, Ord. Vallis-Vmbr. l.
Saluatoris & Quirini de Insula, Ordin. Sancti Bened. c.
Mariæ de Caneto, aliàs de Conero, Ord. Vallis-Vmbr. l.
Galgani, Ord. Cister. ccc.
Vnitum est Monasteriũ S.Mariæ Nonellæ extra muros Senen. val.xl.augetur tax.in flor.xiij ÷
Angeli de Vulterno, Ord. Camal.
Helmi, Ord. Camal. xxxiij ÷
Vnitum est Eremitorium S. Mariani prope Gambasium, val.viij augetur tax. in flor.ij ÷

FORMV

FORMVLARIVM
ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM INFERIORVM;

Continens literas patentes, ac cuiuſcumque generis licentias; Item formas literarum, proceſſuum, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus:

Opera & diligentia R. P. D. ASCANII TAMBVRINII, *Vallumbroſani Theologiæ Magiſtri, è variis originalibus, & Doctoribus collectum.*

INDEX
LITERARVM PATENTIVM HVIVS FORMVLARII,
Ordine Alphabetico digestus.

A

Abbatissæ electionis factæ per Capitulum Monasterij. Formula 191
Abbatum literæ patentes, Formula 17
Absentes ad electionem noui Abbatis vocandi, Form.169
Alia similis cum præfixione termini, Form.170
Absentium prædictorum responsiones ad dictam vocationem, Form.171
Alia similis pro valuis Ecclesiæ, Form.172
Aggregationis Monachorum vnius Congregationis ad aliam Congregationem, Form.166
Aggregationis eiusdem ratificationis, Form.167
Archipresbyteri creationis, Form.186

B

Beneficij Iuris patronatus edicti affigendi ab Abbate, Form.111
Beneficij simplicis collatio vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij. Form.106

C

Canonicatus, & Præbendæ resignationum ex causa permutationis, Form.122
Collationis Ecclesiæ Parochialis literæ Patentes, Formula 103
Collatio Beneficij simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, Formula 106
Collationis factæ literarum per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem spectante, Form.117
Commendatitiæ literæ, Form.35
Confessarij secularis licentia, Form.81
Confessarij Regularis licentia, Form.82
Confessarij Monialium licentia, Form.74
Confessarij Monialium ad Crates tantùm licentia, Formula 85
Confessarij Monialium, qui necessitate vrgente intra claustra Monasterij ministraturus est Sacramenta, licentia, Form.76
Confessarij Monialium alia licentia, Form.87.
Confessarij extraordinarij electio, Form.39
Confessariorum licentia à Superiore Regulari obtenta, Form.36
Confessariorum ordinariorum Monialium literæ patentes.
Confessariorum extraordinariorum, seu ad breue tempus suffectorum literæ patentes, Form.200
Confessariorum literæ patentes, Form.37
Consecrationis Altaris, Form.196
Culpa facienda. Form.75

D

Denunciatio in visitatione seruanda, Form.57
Depositarij, & exactoris Ecclesiæ vacantis deputatio, Form 105
Dimissoriæ literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quando dimittunt suos subditos ad suscipiendos Ordines, Form.32
Dimissorias faciendi concessio facultatis, Form.33
Dimissoriales literæ pro prima Tonsura, Form.78
Dimissoriales literæ pro Ordinibus Minoribus, Formula 79
Dimissoriales literæ ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, Form.80
Dispensatio super denunciationibus Matrimonij, Formula 91
Doctoratus, siue gradus Licentiaturæ, Form.1-7
Donationis iuris-patronatus assensus, Form.108

E

Ecclesiæ Cathedralis vacantis per obitum literarum collationis factæ familiari de Canonicatu, de præbenda, Form.114
Eiusdem generis collationis, Form.115.116
Edictum de examine eorum qui Ecclesiæ Parochiali præferendi sunt, Form.101.102
Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ, Form.188
Eleemosynas colligendi facultatis, Form.156
Eiusdem generis alia, Form.157
Eiusdem generis, Form.158
Episcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana. Form.6.& 7
Erectionis beneficij cum reseruatione Iuris-patronatus, Form.138
Erectionis Parochialis Ecclesiæ cum vnione beneficij simplicis, Form.139
Erectionis nouæ Parochialis cum dismembratione alterius. Form.140
Examinis, & approbationis pro Parocho fides, Form.102

Examen

Examen testium, Form.69.& 70
Examen r[illegible]um circa delictum notorium, Form.71
Examen testium circa denunciationem factam contra aliquem delinquentem Form.72
Examen testium super fama, Form.73
Examen rei, Form.74

F

FActorum Vrbanorum licentia ad intrandum septa Monasterij Monialium, Form.97
Fidei examinis, & approbationis in concursu ad Parochialem vacantem in mense Apostolico, Form.110

G

GVbernatoris Monialium electio. Form.29

I

ILlegitimorum Fratrum dispensatio in Ordine prædicatorum. Form.30
Incorporandi aliquem Eremitam in Oblatum alicuius Congregationis cum iuramento Obedientiæ literæ patentes, Form.50
Indulgentias concedendi per Abbatem, Form.151
Eiusdem generis alia, Form.152
Informationes de veritate miraculorum facultatis assumendi, Form.131
Institutio Capellæ de Iurepatronatus, Form.104
Inquisitoris in Religione Dominicana institutio, Formula 21
Interrogationes in informationibus sumendis ab ingredi volentibus Religionem, Form.66
Interrogatoria in examine testium visitationis, Form. 68
Iubilæi in anno licentia veniendi Romam, Form.33
Iuramentum præstandum ab his, qui nolunt Religionem ingredi, fidémque de vita, & moribus necessariam non habent, Form.67
Iuramentum, ac professio fidei à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda, Form.8
Iuramentum præstandum ab admittendis intra Clausuram Monialium, Form.99
Iuramenti ab Electoribus præstandi, Form.175
Iuramenti Abbati a Vasallis præstandi, Form.185
Iuramenti præstandi fidelitatis in electione Abbatissæ, Form.192
Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Apostolica benedicto. Form.193
Iuramenti alia similis, Form.194
Iurispatronatus assensus, Form.107
Iurispatronatus donationis assensus, Form.168

L

LApidis primi impositionis in fundamento Ecclesiæ, Form.195
Lauretanæ Virginis sacras ædes inuisendi licentiæ, Formula 56
Lectoris principalis institutio, Form.24
Licentia ad arctiorem vitam, Form.31

M

MAgisterij ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes, Form.22
Matrimonij dispensationis super denunciationibus, Form.153
Alia eiusdem generis, Form.154
Medici & Chirurgi facultas ad intrandum clausuram Monialium, Form.94
M[illegible] æ sterum faciendi pro eo, qui per biennium be[illegible]e cupit, Form.159

Alia similis, Form 160
Missam celebrandi per Presbyteros alienæ diœcesis facultatis, Form.161
Monialium Monasteria visitandi facultatis, Form.155
Alia similis, Form.156
Monialium Prædicatoris, 1[illegible]3
Monitorij rerum deperditarum ad finem reuelationis, Form.190

O

OBedientiæ literarum patentium, Form.46
Obedientiæ pro Vicario Generali Regulari, Form.175
O[illegible]rum, aut aliorum huiusmodi operariorum ad intrandum clausuram Monialium licentiæ, Form.98
Operariorum, baiulorum, aliorúmque artificum ad intrandum clausuram Monialium licentiæ, Form.95
Oratorium simplex construendi facultatis, Form.129
Ordinum Minorum susceptorum attestationis, Form. 34.& 197

P

PArochialis Ecclesiæ de iurepatronatus institutioni, Form.[illegible]
Parochialis Ecclesiæ vacantis per assecutionem, seu ingressum Religionis, aut contractum Matrimonium collationis, Form.114
Parochialis vacantis in resignationem collationis, Form.121
Participationis literarum patentium, Form.46
Participationis ad beneficia, & dona spiritualia Ordinis Prædicatorum literarum patentium, Form.47
Participationis ad spiritualia dona cæteraque exercitia Congregationis Vallis-Vmbrosæ literarum patentium, Form.48
Participationis literarum aliarum patentium, Form.49
Participationis pro Oblatis sæcularibus literarum patentium, Form.52
Paupertatis attestationis pro illis, qui in Romana Curia dispensationem Matrimonialem tali intuitu impetrare intendunt, Form.130
Pensionis translationis, Form.189
Pontificalia exercendi in aliena iurisdictione facultatis, Form.137
Prædicatoris Regularis licentiæ, Form.88
Prædicationis licentiæ, Form.90
Eiusdem generis alia, Form.162
Prædicatoris in Ecclesia Monialium licentiæ, Form.89
Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ, Form.201
Prædicatoris licentia per Superiorem Regularem concedenda. Form.40
Prædicandi licentiæ alia, Form.42
Prædicatoris proprij Ordinis licentiæ, Form.43
Prædicatoris missio in Religione Dominicana, Form. 44.& 45
Presbyteratus Ordinem suscepturi vigore dispensationis Apostolicæ literarum commendatariarum, Form.159
Prioris electi per scrutinium in Religione Dominicana confirmationis, Form.25
Prioris electionis per Prouincialem in Religione Dominicana, Form.26
Prioris Abbatiæ literarum patentium, Form.18
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quo ad personas tantùm in delicto facti permanentes, Form 61
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quo ad delicta solum, Form.62

Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis specialis, siue solemnis, Form 63
Processus quomodo incipiendus per viam exceptionis, Form.64
Processus quomodo incipiendus contra infamatum repertum in inquisitione generali, seu visitatione. Form.65
Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium professio, & iuramentum, Form.11
Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cælestinorum literarum patentium, Form.10
Procuratores absentium ad Capitulum mittendi, Form.174
Procuratorum constitutionis ad prosequendum & actiam cum clausula ad lites, & ad lites substituendum, Form.178
Alia eiusdem generis amplissima, Form.179
Alia similis, Form.180
Professio fidei Prouincialium titularium Ordinis Minorum Conuentualium, Form.9
Professio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum, Form.11
Professio Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium, Form.1
Professio pro laicis Ordinis Minorum vernacula lingua, Form.2
Professio fidei à Ministro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento, Form.4
Prophanandi Ecclesiam ratione vnionis facienda facultatis, Form.132
Publicatio post noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Conuentualium, Form.3
Punctatores eligendi, Form.135
Puellam recipiendi in Monasterio ad habitum Religionis, Form.100 & 164
Puellam recipiendi ad professionem, Form.165

R

Resignationes recipiendi etiam ex causa permutationis. Form.118
Eiusdem generis. Form.119
Alia eiusdem generis, Form.120
Rosarij in confraternitate licentiæ scribendi, Form. 53. & 54

S

Scrutinij, seu decreti electionis literarum ad confirmationem mittendarum in Religione Dominicana, Form 5.
Seminarij Congregationibus interessendorum electionis, Form.136
Sententiæ diffinitiuæ, Form.76
Sententiæ in qua declaratur sententia Rei, Form.77
Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literarum patentium, Form.27
Subprioris institutionis pro Ordine Prædicatorum, Form.28
Supplicationis exemplaris ad Summum Pontificem, Form.176
Suppressionis aliquarum Præbendarum Ecclesiæ Collegiatæ ob tenuitatem, Form.127
Synodi dictæ omnis Formulæ, 141.& 142
Synodi prorogationis, Form.143
Synodi nouæ indictionis, Form.144
Decreti, quod nulli præiudicet sedendi in Synodo, Form 145
Decreti de Fide Catholica in Synodo, Form.146
Decreti de Doctrina Christiana pro Synodo, Formula 147
Decreti Concilij Tridentini de eligendis examinatoribus ad Parochiales Ecclesias in Synodo, Form.148
Decreti Concilij Tridentini de eligendis, quibus committantur causæ in Synodo, Form.149
Decreti Professionis Fidei in Synodo, Form.150

T

Testium Synodalium decreti, Form.13
Testibus absentis iuramenti præstandi, Form.13
Tonsuræ primæ susceptæ attestationis, Form.98
Transitus de vna ad aliam Religionem, Form.187

V

Vesperas, & Missam Abbatialem more celebrandi pro Abbatibus modernis licentiæ, Form.19
Vicarij pro tota Prouincia Dominicana institutionis, Form.20
Vicarij in tali, vel tali loco institutionis, Form.
Vicarij ad Parochialem vacantem, donec de Rectore prouideatur deputatione, Form.109
Vicariæ regendi aliquam Congregationem, Form.168
Vicarij Sede vacante institutionis à Capitulo, Form 181
Vicarij Generalis constitutionis, Form.182
Vicarij Foranei deputationis, Form.183
Vicarij reuocationis, Form.184
Villicorum, seu Colonorum licentia ad intrandum Monasteria Monialium, Form.96
Visitationis Abbatialis Ecclesiarum tam regularium, quam Secularium intimationis, Form.72
Visitationis, seu Inquisitionis generalis processus simpliciter incepti, Form.60
Visitandi Monasteria Monialium facultatis, Form.92
Visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolicæ facultatis, Form.9
Visitatoris pro Religione Dominicana institutionis, Form.13
Visitatorum literarum patentium pro Religione Cælestinorum, Form.14
Visitator, qui procedit per viam denunciationis, quæ facere debeat, Form 58
Vnionis Ecclesiæ Parochialis alteri similis, Form.123
Vnionis Beneficij simplicis Parochiali Ecclesiæ, Form.124
Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Ecclesiæ Cathedralis faciendæ, Form.125
Vnionis duarum Capellaniarum in Ecclesia Collegiata cum dismembratione fructuum alterius, Form.126
Vnionis, seu applicationis Beneficiorum simplicium Collegio seminarij, Form.127

FORMVLA

FORMVLARIVM ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM,

In quo variæ Formulæ continentur ad Abbates,& alios Prælatos,etiam Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes, tam Regulares, quàm Seculares ſpectantes.

[illegible]roſeſſionis Nouitiorum Ordinis Sancti, Benedicti,

Formula I.

IN nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, Amen. Anno à Natiuitate eiuſdem Domini noſtri N.die menſis N. Ego N.de tali loco,& diœceſi, promitto ſtabilitatem meam,& conuerſionem morum meorum, obedien[illegible]m ſecundùm Regulam S.Benedicti coram Deo, & [illegible]nibus Sanctis, quorum Reliquiæ habentur in hoc [illegible]naſterio N. diœceſis N. in præſentia N. Abbatis [illegible]ſdem Monaſterij ſub Congregatione S.Iuſtinæ,ad [illegible]ius rei fidem hanc petitionem manu propria ſcripſi [illegible]die, de qua ſupra,&c.

H[illegible]betur *in fine Regulæ S.P. Benedicti à PP.Valliſoletanis,Salmaticæ impreſſa, anno 1569.*

Alia Formula ſimilis Nouitiorum Congregationis Vallis-Vmbroſæ.

[illegible]go Frater N. promitto ſtabil[illegible]atem meam, & [illegible]erſionem morum meorum, & obedie[illegible]tiam, & [illegible]itatem perpetuam, & ſine proprio viuere,ſecun[illegible]m Regulam S. Benedi[illegible] Abbatis, & inſ[illegible]itutum Sancti[illegible]. P. noſtri Ioan[illegible]is Gualberti coram Deo, & Sanctis eius, in hoc Mo[illegible]aſterio, quod eſt conſtru[illegible]tum ad honorem Dei, & B.Mariæ ſemper Virginis, & B N.& omnium Sanctorum & Sanctarum eius ſub obedientia Reuerendiſſ. in Chriſto P. & Domini D. N. Vallis-Vmbroſæ Abbatis Generalis digniſſimi, in præſentia, &c.

Habetur *in fine Miſſalis Monaſtici ſecundùm conſuetudinem mo[illegible]ſterij Ordinis Vallis Vmbroſæ Venetiis impreſſi,anno 1503.*

Profeſſionis Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium,

Formula II.

E[illegible]o Frater N. voueo,& promitto Deo omnipotenti B.Mariæ ſemper Virgini, B.Franciſco, & omnibus Sanctis,& tibi Pater toto tempore vitæ meæ ſeruare R[illegible]gulam Fratrum Minorum per D. Papam Ho[illegible]ium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxta priuilegia Ordinis Min. Conuent. ab Apoſtolica S.Se[illegible]e c[illegible]nceſſa & C[illegible]nſtitutiones Vrbanas viuendo in obedientia ſine proprio, & & in caſtitate, &c.

Refertur *in Conſtit.Vrbanis Frat.Ord.Min. Conuent.S.Franc. cap 2. reg.tit.21.num.4.*

Profeßionis Oblatorum S. Ambroſij,

Formula III.

Ergo N.Omnipotenti Deo, & P.noſtro Ambroſio coram Beatiſſ.Virgine Dei matre Maria,& tota cæleſti curia,ac tibi quoque locum Sanctiſſ.P. noſtri Ambroſij hic obtinenti, Reuerend. Domine Pater Archiepiſcope, cæteriſque deinceps Archiepiſcopis S. Mediolanen. Eccleſiæ, ſucceſſoribus tuis, promitto, ſpondeo,ac voueo perpetuam obedientiam in his omnibus,quæ mihi præcipientur ad Dei gloriam,& ſalutem animarum eiuſdem Eccleſiæ,ad procurandam,adiuuandam,& promouendam ad præſc[illegible]ptum inſtitutæ Congregationis Oblatorum Sanctiſſ. P. noſtri Ambroſij, illúdque prætereà ſpondeo, ac voueo me in Congregatione, & inſtituto hoc perpetuò victurum.

Habetur hæc Formula apud Aubertum Miræum Bruxellen. *in lib.de Congr.Cleric cap.14.*

Profeßionis fidei à Miniſtro Generali electo Ord. Min.Conuent. omittenda cum iuramento,

Formula IV.

Ego Frater N.Miniſter Ord. Fratr. Min. Conuent, firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo S.R E. vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, viſibilium omnium,& inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſecula; Deum de Deo,lumen de lumine. Deum verum de Deo vero. Genitum non factum conſubſtantialem Patri,per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis: Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine; & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus,& ſepultus eſt; Et reſurrexit tertia die ſecundùm ſcripturas; Et aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris; Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos. Cuius Regni non erit finis.*

Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem; Qui ex Patre, Filioque procedit; Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum: Et vitam venturi seculi Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquásque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam iuxta sensum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licèt non omnia singulis necessaria, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illáque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterare non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis atque defunctis, atque in SS. Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & Diuinitate Domini Nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Ecclesia Catholica transubstantiationem vocat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi: Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis adiuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Christo regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas firmissimè assero.

Imagines Christi, & Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, & venerationem impertiendam; Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, Apost. Rom. Eccles. omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanóque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, Oecumenicis Conciliis ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simúlque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc verò Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, prædicari, quantum in me erit, curaturum. In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & sepulsionibus faciendis, de personis dicti Ordinis fideliter secundum Deum, & Regulam B. Francisci, purámque & rectam conscientiam me habebo; ac toto meæ gubernationis tempore (quantum in me fuerit) adnitar studiosissimè, vt Regulæ, & Constitutionum nostrarum obseruantia in Religione exquisitè vigeat, itaut de cultu diuino, & de Regulari disciplina, si quid ad meliorem formam redigendum competeret, non patiar vt cura mea, labor, studium, aut industria desideretur.

Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Con. S. Francisci in cap. 8. Regula sub tit. 9. pag. 158. & seq.

In re tanti momenti hic Constitutiones Summorum Pontificum pro fidei professione mittenda, tam à Latinis quàm Græcis, adiungere simul cum ipsis Formulis eiusdem fidei professionis mihi visum est, per hæc verba, quæ sequuntur.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN sacrosancta B. Petri Principis Apostolorum Cathedra, meritis licèt imparibus, huice procellosis militantis Ecclesiæ tempestatibus constitutos plurimùm nos oportet esse sollicitos, vt Dominici gregem curæ nostræ commissum, non solùm ab apertis rapacium luporum vndecumque cædis obstrepentium insultibus, sed etiam à magis formidolosis pestiferarum vulpecularum domi latitantium insidiis, per prouidum pastoralis officij ministerium, ipso Domino cooperante præseruemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, vbilibet auferamus. Cùm itaque iuxta notum Sanctissimi Vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nulla reperitur, sapientiæ sit initium, & qui vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientiæ parentem, benignumque largitorem deuoto sanæ fidei obsequio demereri, veráque sinceræ Religionis pietate sibi conciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem, scientiis, doctrinisque quibuslibet, tam tradendis, quàm addiscendis, tanquam necessariam basim constituere, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, vel nouas audiendi cupidorum, ingenia in nanfragos blandientium hæresum scopulos imprudenter impingant, occurrere cupientes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel aliis cuiuscumque artis, & facultatis professor, siue clericus, siue laicus, ac secolaris, vel cuiusuis Ordinis Regularis sit, in quibus studiorum generalium Vniuersitatibus, aut gymnasiis publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram assequi, vel iam obtentam retinere, seu alias Theologiam, canonicam vel ciuilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscumque ciuitatibus, terris, oppidis, ac locis etiam in Ecclesiis, Monasteriis, aut Conuentibus Regularium quocumque, publicè, vel priuatim quoquomodo profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus huiusmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipsi aut Vniuersitatum, seu gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores, nec etiam Palatini

Palatini Comites, aut alij particulares, facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promouendi, etiam à Nobis, & Apostolica Sede, vel alias vndecumque habentes, Scholares, tam laicos quàm clericos, & cuiusuis Ordinis Regulares, vel alios quoscumque, quantalibet eruditione præditos, ad vllum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere, & admittere. Neque Doctores, Magistri, & Scholares, ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuersitatis, aut gymnasij procedere; Nec ipsi Scholares, vel alij quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiusmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri, & alij Professores iam ad Cathedras, & Lecturas recepti, in Italia infrà tres, extrà verò illam infrà sex menses a die publicationis præsentium computandos; reliqui verò ad Cathedras, & alias Lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionem, in Rectores, vel aliorum Superiorum, eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, vel saltem admissionem in Ordinarij loci, vel eius in Spiritualibus Vicarij. Ac promouendi Scholares, & alij præfati ante illorum promotionem in eisdem Ordinarij, vel eius Vicarij, aut Doctorum, aliorúmve promouentium manibus, præuio etiam processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super Religione, fidéque Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis, palam, & solemniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum confici, ac de processu, seu informatione, & fidei professione in priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiusmodi specialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fieri debeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus. Ac omnibus & singulis earundem Vniuersitatum, & gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis Superioribus, ac aliàs facultatem doctorandi habentibus, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali auctoritate præfulgeant, ne quem in Vniuersitatibus, ciuitatibus, oppidis, vel aliis locis sibi in Spiritualibus, vel temporalibus subiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoueri respectiuè patiantur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ, quoad Antistites, quo verò ad inferiores sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis omnium & singulorum, dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis, districtiùs inhibemus. Ac quascumque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones absque processu, certáque de Religione & fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione, sic vt præfertur, præcedente pro tempore factas, nullas, inualidas, nullíusque roboris, vel momenti esse, neque cuiquam in iudicio, vel extra suffragari posse. Sicque per quoscumque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate [illegible] debere, ac quicquid secus à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Vniuersitatum & Gymnasiorum, Ordinum, & locorum quorumcumque etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis facultatibus, & literis Apostolicis eisdem Vniuersitatibus, & Gymnasiis, ac Ordinibus, & locis quorumcumque Rectoribus, Doctoribus, Superioribus, etiam in temporalibus dominis, Comitibus Palatinis, & aliis etiam Regularibus personis præfatis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam per Nos, ac Sedem præfatam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu ad quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, Rerumpublicarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, & alias quomodolibet, concessis, ac etiam pluries approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, specialiter & expressè motu simili derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ne autem quispiam præsentium ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare [illegible] sed ipsæ ad omnium notitiam deducantur; volumus & mandamus, quòd eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac acie Campi Floræ per aliquem e Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, omnes in Italia intra tres, extra verò illam existentes intra sex menses proximos ab ea die affixionis computandos perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Forma dictæ professionis fidei, hæc est.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo S. R. E. vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, Factorem Cœli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem qui ex Patre Filióque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.*

Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquáſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſimè admitto & amplector. Item ſacram Scripturam, iuxta eum ſenſum, quem tenuit & tenet ſancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe vera, & propriè ſacramenta nouæ legis, à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illáque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinationem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto. Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo, definita, & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, & realiter, & ſubſtantialiter, Corpus, & Sanguinem, vnà cum anima & Diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieríque conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam Conuerſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantùm ſpecie, totum, atque integrum Chriſtum, verúmque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animáſque ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos, vnà cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eóſque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias eſſe venerandas. Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque iis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarúmque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo Sanctam Catholicam & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem & magiſtram agnoſco. Romanóque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori; ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, & iuro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à ſacra Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor: ſimúlque contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, & doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro, ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, inhibitionis, derogationis, voluntatis, ſtatuti, decreti, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1564. Idibus Nouembr. Pontif. noſtri anno 5.

Anno à Natiuitate Domini 1564. indictione 7. die vero 4. menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. anno 5. retroſcripta litera Apoſtolica affixa, & publicata fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, in acie Campi Floræ dimiſſis in præfatis locis præſentium retroſcriptarum copiis affixis, vt eſt moris per nos Iulium Parinum & Bernardinum Andreutium prælibati S. D. N. Papæ Curſores.

Ant. Clerici, Mag. Curſ.

Hæc forma profeſſionis orthodoxæ fidei obſeruanda à prouiſis de beneficiis Eccl. ſiaſticis curatis, ac dignitatibus, Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Ordinum Regularium, & Militarium, quam etiam emittunt plerique alij, vt habetur *in præced. Conſtit.* Græci autem quam formam ſeruent, habetur in G[illegible]g. XIII. conſtit. 33. tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus Dominus Noſter Dominus Gregorius, &c.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem*, vt ſuprà.

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra Oecumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis & Orientalis Eccleſiæ diffiniuit, & declarauit, videlicet quod Spiritus Sanctus à Patre & Filio æternaliter eſt; & eſſentiam ſuam, ſuúmque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio & vnica ſpiratione procedit. Cùm id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendit, vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe, ſecundum Græcos quidem, cauſam, ſecundum Latinos verò principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti, ſicut & Patrem. Cúmque omnia quæ Patris ſunt, ipſe Pater vnigenito Filio ſuo gignendo dederit, præter eſſe Patrem; hoc ipſum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus eſt. Illámque verborum illorum, Filióque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licitè ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam. Item in azymo, ſiue fermentato pane triticeo Corpus Chriſti veraciter confici. Sacerdotéſque in altero ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinē. Item ſi verè pœnitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari, vt & à pœnis huiuſmodi releuentur, prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueuerunt ſecundùm Eccleſiæ inſtituta. Illorúmque animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ poſt contractam peccati maculam vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus, prout ſuperiùs dictum eſt, ſunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deum trinum & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate [illegible] perfectius,

perfectus. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Item sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiúsque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam à Domino nostro IESV CHRISTO plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur. Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis sacræ Oecumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, etiam vltra contenta in supradicto Fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda proposuit atque præscripsit, vt sequitur. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquásque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè & propriè Sacramenta nouæ legis à IESV CHRISTO, Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium: illáque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, & in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione, recipio & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, & proprium & propitiatorum sacrificium pro viuis & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter & substantialiter Corpus & Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri IESV CHRISTI, fierique conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantùm specie, totum, atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eósque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissimè assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanóque Pontifici. B. Petri Apostolorum Principis successori, ac IESV CHRISTI Vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, simúlque contraria omnia, & schismata, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, anathematizo, & abiuro. Hanc veram Catholicam fidem extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis vel illis, quorum iura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Literarum scrutinij, seu Decreti electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Dominicana.

Formula V.

Reuerende Pater, &c. Vacante Prioratu nostri Conuentus N. post expletum triennium R.P.F.N. in officio Prioratus eiusdem, vel propter absolutionem R.P.F.N. vel propter assumptionem R.P.F.N. ad Prioratum N. soliciti fuimus nobis de capite, & pastore prouidere, ne diutiùs absque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideóque citatis per me F.N. Superiorem, vel Vicarium eiusdem Conuentus, & vocatis, ac expectatis omnibus & singulis, quorum intererat, aut interesse putabatur ad electionem conuenire: die..... ad consuetum sonum campanulæ, capitulum ingressi fuimus; cúmque locus, & tempus eligendi cunctis placuisset protestatus sum me nullum admittendum excludere velle, nec excludendum admittere: facta generali absolutione à censuris, & omnibus vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis; inuocata deinde gratia Spiritus Sancti, cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent, & solent; ego cum duobus in habitu Ordinis, à professione antiquioribus ad mensam eorum omnibus paratam accessimus, vbique vota omnium, & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demum lectis, nominibúsque eligendorum in scripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum est, quòd F. A. à maiori parte, vltra medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nam cùm essemus octo vel nouem, habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt postulati: cùm enim essemus nouem F. B. habuit septem postulationes, F. C. sex, & F. D. quinque. Tunc ego cum prædictis scrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo. [Ego F.N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præsentium Electorum eligo R. P. F. A. in Priorem huius Conuentus N. & postulo F. B. & F. C. & F. D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij & Spiritus Sancti Amen.] Cùm ergo electio nostra sit ritè facta, & de persona, tam moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina prædita, rogamus Reuerendum P. V. vt eam probare, & electum omnino, vel saltem vnum ex postulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum nostrum commendamus. Romæ hac die.....

Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem litteris, vel aliis paratis, cum decreto tamen mittendi, puta,

Duo Fratres, videlicet F.N. & F.P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei, quòd facta fuerit per practicas, & minas, quod tamen non probauerunt.

Deinde subscribantur hoc modo.

Ego

Ego F.N. Superior, vel Vicarius, & primus ſcrutator ſubſcripſi manu propria. Ego F.P. ſecundus ſcrutator ita eſſe confirmo. Ego F.M. tertius ſcrutator ita eſſe confirmo.

Et ſic claudantur literæ, & tranſmittantur.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicator. *in formulario fol.4.*

Licentia ad Epiſcopatum pro Religione Dominicana.

Formula VI.

In Dei Filio, &c. Æterna Dei ſapientia Chriſtus ſicut vnà cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore diſparibus gradibus, & officiis membra diſtinxit ita in myſtico Eccleſiæ, quoſdam pedum, aut manuum vicem gerere, quoſdam verò quaſi oculos eſſe decreuit. Et licèt illi quidem magis neceſſarij ſint, & ampliori (iuxta Apoſtolorum) honore circundati: hi tamen illorum ſunt facti Rectores, qui cæteros dirigere, & illuminare ſufficiant. Eiuſmodi fuerunt primùm Apoſtoli; nunc autem ſunt Apoſtolici Viri, plebium præſules, quos mundi lumina, ſalem terræ, ciuitates in ſublime poſitas Dominus appellauit. Ad horum conſortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antiſtitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quòd tu (quæ tua eſt modeſtia) declinans ad noſtram, quam profeſſus es, obedientiam confugiſti; vel hac ſaltem ratione, vt communia noſtri Ordinis ſuffragia non amitteres: quin etiam (vt ſi iugo collum dare neceſſe eſt) ad illud ſapienter, fortitérque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudétiam tuam, doctrinam, religioſóſque mores, & regiminis experientiam cognoſcentes, quamquam modeſtiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propoſitum efferimus, Eccleſiæque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Epiſcopatum prædictum acceptandi licentiam, & facultatem (quod ex nobis eſt) præſentium tenore concedimus: ſuffragia quoque, merita, & beneficia noſtri Ordinis, non ſolùm illæſa, & integra tibi manere, ſed etiam maiori cumulo (ſi poſſibile eſt) ſuperaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum *in formulario fol.14.*

Ad idem.

Alia VII.

In Dei filio, &c. Quoniam iuxta Conſtitutiones noſtras, quicumque ſine licentia P. Prouincialis Præſulatum receperit, ſuffragiis, ſocietate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & vita priuatur: tu R.P. qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita Epiſcupus factus es, eiuſmodi ſuffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles; licentiam præfatam tibi dari deſideras. Nos igitur commune bonum priuato præferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione ſperantes, facultatem, & licentiam ſuſcipiendi præfatum Epiſcopatum, præſentium tenore tibi concedimus: ſuffragiis verò, meritis, & beneficiis Ordinis, non modò non priuari, ſed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominus præſtantiam, tuam, vt bonæ, & religioſæ educationis reminiſcens, talem te Epiſcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apoſtolus. Datum, &c.

Refertur *ibidem eod. fol. à tergo.*

Iuramenti, ac profeſſionis fidei à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ.

Formula VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus, vel inſtitutus Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia, &c.

Eámque his verbis concludat.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, depoſitionibus, & repulſionibus faciendis de perſonis dictæ Prouinciæ fideliter, & ſecundùm Deum, & Regulam B. Franciſci, ſecundùm puram, & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar ſtudioſiſſimè, vt Regulæ, & Conſtitutionum obſeruantia in Prouincia hac N. exquiſitè colatur, & vigeat, ita vt ad verum Dei cultum, & Regularem diſciplinam ſi quid ad meliorem formam redigendum competero, non patiar, vt cura mea, labor, ſtudium, atque induſtria deſiderentur.

Inſuper tibi Reuerendiſſimo Patri Minorum Generali, & ſucceſſoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate S.R.E. fuerint, perpetuam ſubiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatémque ſinceram me tibi ſanctiſſimè præſtiturum iureiurando polliceor. Præterea teſtem inuoco Dominum Iesvm Christvm, quòd omnia, & ſingula contenta in Conſtitutionibus, & Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obſeruabo; ac vt ab omnibus meæ curæ ſubiectis ſeruentur, diligentiſſimè curabo, nihilque fraudis nihil inſidiarum, neque dictô, neque facto, neque ſcripto moliar contra te Minorum Generalem, vel ſucceſſores tuos canonicè intrantes: neque directè, mediatè, vel immediatè Præfecturas extra ordinem noſtrum Eccleſiaſticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ita ego idem Fr. N. ſpondeo, voueo, & iuro ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in d. Conſt. *Vrbin cap.8. Regula ſub tit.36. in fine.*

Profeſſionis fidei Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

Formula IX.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia, &c.

Habetur in forma profeſſionis fidei à Miniſtro Generali emittenda, eámque his verbis concludit.

Eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atque à meis ſubditis (ſi quos voquam habuero) vel illis quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum. In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, deſtitutionibus, & repulſionibus faciendis de perſonis dictæ Prouinciæ (ſi quando fuerit opus) fideliter, & ſecundùm Deum, & Regulam Beati Franciſci, ſecundùm puram, & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, toto que cordis affectu ſtudioſiſſimè nitar, vt Iesv Christi Domini noſtri, S.R.E. Catholicæ Fides, Regulæ, Conſtitutionum obſeruantia in hac Prouincia N. exquiſitè colatur, & vigeat, ita ut ad verum Dei cultum, & Regularem

gularem disciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea labor, studium atque industria desiderentur. Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Ecclesiæ fuerit perpetuùm subiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatémque sinceram me tibi sanctissimè præstiturum, iureiurando polliceor.

Præterea testem inuoco Dominum Iesvm Christvm, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, ac decretis Officium meum tangentibus (quantum in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis (si quos vnquam habueto) exactè seruentur, diligentissimè curabo, nihilque fraudis, nihil insidiarum, neque dicto, neque facto, neque scripto, moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes; neque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ita ego idem Frater N. spondeo, voueo, & iuro sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia, &c.

Refert in Const. Vrban. Fratr. Min. Conuent. S. Francisci *in cap. 8. Regula, sub tit. 21.*

Literarum Procuratoris Generalis in Romana Curia, pro Congregatione Cælestinorum.

Formula X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Christo Fratri D. N. de N. Abbati, nostrique Ordinis apud Apostolicam Sedem Procuratori Generali Rectori nostri Collegij Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ in Postendis de Vrbe salutem in Domino, & in commissis fidelem, diligentémque executionem, &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum nostræ Congregationis consuetudine per nostras Constitutiones sancitum reperitur, vt aliquis eiusdem Congregationis probatæ vitæ, sufficientis scientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad iura Congregationis tuenda, bona conseruanda, augenda, & recuperanda, eámque, & eius Monasteria, castra, loca, & membra, personas, & Vassallos ab iniuriis defendendos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem in Generalem totius nostræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter & constituatur. Cùm igitur tu talis repertus, talique officio dignus in præsenti Generali Capitulo fueris electus, & constitutus, prout in actis eiusdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus nostri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, sufficientia, rerum experientia, atque erga nostram Congregationem zelo, & pietate confisi, te D.N. &c. Abbatem, &c. Generalem, Procuratorem, Rectorem, specialémque nuncium totius nostræ Congregationis, apud S.D.N. Sanctam Sedem Apostolicam, ac Romanam Curiam, vbique existentem, tenore præsentium nominatum, electum, creatum, & constitutum declaramus, & ad omnium, ad quos spectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, potestatem, & facultatem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta nostra Congregatione, eiúsque locis, membris, personis, & vassallis, & quomodocunque subiectis annexis, participantibus, & connexis procurandi tanquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis nostræ Procuratori, nuncio, & œconomo ad causas omnes, & singulas, ad loca, & personas, vt supra, quomodocunque pertinentes peragendas destinato: comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali, tam Ecclesiastico, quàm seculari, & coram quibuscunque personis tam publicis, quàm priuatis, cuiuscunque status, gradus dignitatis, & conditionis existant apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem pro causis, & negotiis, omnibúsque ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam & eius loca, & personas, vt suprà spectantibus, eáque tractandi, & terminandi, peculium Congregationis, quòd Romam de nostro mandato pro tempore transmittitur, recipiendi, easdémque pecunias, & alias omnes ad dictam nostram Congregationem, eiusque loca, & personas, vt suprà quomodocunque spectantes à quibuscunque personis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & excipiendi, & de receptis apodixas quietantiæ iuxta morem, & vsum faciendi. Agendi insuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & personis quæcunque de iure, vel consuetudine, in fauorem dictæ nostræ Congregationis, eiúsque locorum, & personarum, vt supra, contra quascunque personas erunt peragenda, citandi, accusandi, denunciandi, lites mouendi, motas contestandi, agendi, prosequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & singula nostra Monasteria, loca, personas, vassallos, & quomodocunque subiectos, ipsorúmque iura, & iurisdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conseruandi, manutenendi, & augendi, ac tandem omnia, & singula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel consuetudine quomodocunque spectare dignoscuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipsos, si personaliter ad Congregationis negotia peritractanda, & terminanda adessemus, fieri, vel perfici possent: necnon insuper alterum ex nostra Congregatione Monachum Sacerdotem, expressè professum de nostro consensu, in substitutum Generalem Procuratorem cum simili, & limitata potestate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, concedimus tibi omnem necessariam, & opportunam auctoritatem, & nostro, Congregationísque nomine totum nostrum posse, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quidquid à te per prædictorum omnium, & singulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, gestum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem, &c. maiorisque nostri sigilli, &c. Dat. &c.

Professionis, & iuramenti Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

Formula XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendissimi Patris Generalis Ministri in Romana Curia Procurator electus, promitto esse fidelis dicto Ordini, & Reuerendissimo Patri Generali, ac eius officio, & successoribus canonicè intrantibus, in sumendis, prosequendis, & defendendis causis omnibus commissum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, scripto, vel facto consiliarius ero alicuius consilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipsius Generalis Ministri, aut successorum suorum vtcunque possint, & valeant redundare, & in commisso mihi Procuratoris officio, quàm fidelissimè potero, & nouero secundùm Deum, & rectam conscientiam, me habebo.

Prætereà testem inuoco Dominum Iesum Christum cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vl-lam,

lam,maxime Generalatum in Religione non esse ambiturum,neque ad eum obtinendum passivam vocem vnquam petiturum,aut acceptaturum nisi elapso post absolutum meum officium triennio. In super promitto nunquam immediatè, vel mediatè me petiturum absolutionem,siue dispensationem ab hoc iuramento,ad effectum cuiuscunque dignitatis consequendæ. Insuper itidem me obseruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta,& approbata; Sic me Deus, &c.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Min. Conuent, S. Francisci in cap. 8. Regula tit. 15.

Intimationis Visitationis Abbatialis Ecclesiarum tam Regularium, quàm secularium.

Formula XII.

D.N. &c. quia præceptum Domini est, vt pastores oues suas agnoscant,hoc est visitent, Sacrosanct.Con. Trid eisdem pastoribus demandatum, vt quotannis visitationem habeant in diœcesi, pecus errabundum dirigant, confractum consolident, & ægrotum sanent; sacram,& Catholicam doctrinam,expulsis hæresibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant populû cohortationibus, atque administrationibus ad Religionem,pacem, innocentiámque accendant. Nos igitur qui pastoris vices gerimus in hac N.&c.volentes Domini præcepto,& Sacrosanct.Conc.Trid.mandatis obedire, & quantùm in Domino possumus muneri nostro satisfacere,decreuimus in hac eadem N.& in aliis locis nobis subiectis generalem visitationem habere, & habendam incipere die...... in eáque prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Ecclesiis, Clero,&c.informia sunt,informentur quæ non æqua, adæquentur,quæ mala,corrigâtur, quæ vitiosa,emendentur,& quæ reparatione digna, reparentur, & tandem,quæ in generali visitatione geri,inquiri,corrigi, & emendari possunt,ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus,& emendabimus, seruata forma eiusdem Sacrosancti Conc. Trid. Monebimus igitur,& requiremus omnes, & quoscunque, vt si qua nouerint in Clero,& populo crimina,& vitia notoria,& quæcunque alia correctione,ac emendatione digna,illa nobis significent, vt ex munere nostro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamos. Præcipimus autem Abbatibus,vel Parochis, vt in dicta visitatione apud nos assistant,eáque durante, discedere, & ad alias partes se recipere non audeant, & quæ gerenda erunt,audiant,& cognoscant, & quæ audierint & cognouerint filiali obedientia obseruent,debitáque executioni demandent,caueant autem à contrario sub pœna ducatorum, vel, &c. ab vnoquoque contrauenientе incurrenda,vsibus piis arbitrio applicanda,vel, &c.& in subsidium excommunicationis. Datum, &c. Subscribitur,& consueto sigillo munitur,&c.

Visitatorem instituendi pro Religione Dominicana.

Formula XIII.

In Dei Filio,&c. Cùm vultum pecoris nostri(iuxta sapientis præceptum)cognoscere teneamur ex officio; diuersæ tamen, & graues occupationes, quibus occupati retinemur,obsistunt, ne id per nos ipsos agere valeamus. Veruntamen tua nobis explorata, & comperta prudentia,& fides,tanti apud nos valet,vt quod per te gerimus,nosipsos gessisse putemus. Quapropter,cùm Conuentus nostri N.& N. hoc anno visitati non fuerint,& nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus, eorundem visitationem tibi committimus. Idcóque auctoritate officij nostri,& præsentium tenore,te Venerandum P.F.N.instituimus,& facimus Visitatorem præfatorum Conuentuum:damúsque tibi,in, & super eis, & omnibus & singulis personis ad eos pertinentibus,tam capitibus,quam membris, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem,& potestatem,quam cæteri Visitatores [illegible] nostris, vel approbata consuetudine habere solent Mandamus,&c.

Literarum pro Visitatoribus Congregationis Calestinorum.

Formula XIV.

D.N.N.humilis Abbas,ac Præsidens Generalis,&c. Dilecto nobis in Christo filio D. &c. Abbati nostri Venerabilis Monasterij S. &c. ac Generali Visitatori, &c salutem, & benedictionem in Domino,& in commissis fidelem,ac diligentem executionem. Pastoralis muneris, quo licèt immeriti, diuina tamen sic disponente clementia,& Religionis gratia fungimur,ratio postulat,vt ea,quæ ad nostræ Congregationis,eiusque Monasteriorum,ac personarum salutem,decus,& vtile spectare dignoscuntur, totis viribus [illegible] ctauor, ea præcipuè,quæ Dei cultum, Regularem obseruantiam, ac Monasteriorum bona conseruare, & augere, vtcunque possunt. Cúmque experientia compertum sit ad huiusmodi bonum consequendum crebram nostrorum Monasteriorum,ac personarum visitationem plurimùm prodesse; nos laudabilem huiusmodi consuetudinem ex nostrarum legum fonte scaturientem, manutenere, & , quantum cum Domino possumus promouere cupiêtes RR.PP.Visitatores ad tam pium, necessarium, & vtile opus exequendum iterato mittere decreuimus. Cúmque nos ipsi mala corporis valetudine pressi, & grauibus nostræ Congregationis negotiis Romæ detenti,huiusmodi visitationem personaliter exequi nullatenus valeamus, & ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus,qui nostras vices gerat,ad hanc visitationem subdelegare debeamus, attamen ne Monasteria his temporibus expensis maioribus grauentur, teipsum de cuius fide, probitate, sufficientia, prudentia, & charitate plurimùm confidere posse certò scimus, ad Monasteria omnia, & singula in nostra, &c. quarterio existentia, tam ad Monachorum,quam Monialium Ecclesias,Cleros,populos, & personas nobis in spiritualibus, siue temporalibus subiectas (prædicta nostra Venerabili Abbatia sancti Spiritus de Murrone, eiúsque personis, & vassallis, dontaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officij Visitationis iuxta nostras Constitutiones competit, sed etiam nostra, quam tibi præsentium tenore ad Visitationes prędictas faciendas specialiter,& expressè delegamus, destinare, & mittere decreuimus, prout hoc eodem tenore præsentium destinamus, ac mittimus; damus, & concedentes tibi omnimodam potestatem in Visitatione, & Visitationibus prædictis, omnia, & singula, quæ tam de iure, & vigore nostrarum Constitutionum, quàm etiam ex approbata consuetudine fieri possunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus esse cognoueris, descendendi, processus peculiares vltra Visitationis actum contra quascunque personas cuiuscunque status, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existant, & diffinitorialis, quoad eorum priuata officia ita eorum exigentibus demeritis, formandi, testes quoscunque cum iuramento examinandi, principales, & conscios constituendi, eosdem processus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas sententias de V.I. D. non suspecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipsis principalibus, consiliis,

conſciis, & teſtibus, ſi ita prædictus conſultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigoroſum examen deueniendi, eoſdem carcerandi, excommunicandi, & abſoluendi, ſuſpendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locum intra fines tui quarterij tranſmittendi; Clericis primam tonſuram, & quatuor minores Ordines, ſeruatis ſeruandis, conferendi; omnes nobis ſubiectas perſonas à quocumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti vinculo, à quo nos tam auctoritate noſtra ordinaria, quàm vigore priuilegiorum noſtrorum abſoluere, & abſolutionem committere poſſumus, Viſitatione durante, nec vlterius in foro conſcientiæ tantùm abſoluendi, & priſtinum reſtituendi: ac tandem omnia, quæ nosipſi in Viſitatione facere, & agere poſſumus, agendi, faciendi, & exequendi. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obediẽtiæ; vt omnem adhibeas curam ad inueſtigandum, & ſciendum an ordinationes noſtræ de diffinitorialis Capituli Patrum conſenſu, & conſilio editæ, & in quocumque noſtro Monaſterio publicatæ, & intimatæ, obſeruatæ fuerint, & an Monaſteria ære alieno grauata reperiantur, in qua ſumma, à quo tempore, & qua de cauſa, atque Officiales illorum Monaſteriorum, qui debita contraxerunt, & non ſoluerunt aut noſtras, vt ſupra, ordinationes obſeruauerunt, nullo modo abſoluas; ſed talium rerum iudicium nobis, & noſtro ſacro Diffinitorio reſerues. Quorum omnium, necnõ cæterorum, quæ in Viſitatoribus deſcribi ſolent, & præſertim redditũum in quibuſvis rebus, & pecunia exiſtentium, atque etiam expenſarum ordinariarum, & extraordinariarũ, exactam deſcriptionem, & annotationem per extenſum in libro Viſitationum diſtinctè, & accuratè facere; & Viſitatione perfecta ad nos eiuſmodi librum clauſum, & obſignatum tranſmittere mandamus ſub pœnis noſtro arbitrio reſeruatis. Inſuper præcipimus tibi ſub formali obedientiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus, & Monachis in examinibus faciendis, acceperis, nihil vnquam cuiquam reueles, ſed ea, quæ in fine Viſitationis publicanda erunt diligenti animaduerſione ex talibus depoſitionibus, nominibus eorum qui talia depoſuerunt omninò ſuppreſſis, ita accuratè extrahas, & publices, vt nec ſuperiores, nec ſubditi à quibus talia acceperis ſcire, vel probabiliter ſuſpicari nullo modo poſſint. Magnum enim, & pernéceſſarium Viſitationis condimentum eſt ſecretum; excepto tamen iudiciali proceſſu, in grauioribus, vt ſuprà forſan faciendo. Curabis inſuper, vt vltra ſolita, & conſueta rerum ſtabilium, mobilium, ac ſeſe mouentium inuentaria, quæ vnumquodque Monaſterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacroſanctarum Reliquiarum, & ſcripturarum vniuſcuiuſque Monaſterij diligens fieri inuentarium, & cum cæterarum rerum Monaſterij inuentario coniungi. Præterea vt Officiales quocumque titulo appellentur, etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis ſolutiones, quas tertias vocamus, non ſoluerint, ad ſoluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico ærario ſatisfaciendum antequam è Monaſterio diſcedas, omnibus iuris, & facti remediis, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas iteratas, & aggrauatas, vltra fructuum, vini, olei, & aliorum ſimilium bonorum ſubtractionem, & venditionem compellas, & eos, qui infra terminum dierum trium, illis, & vnicuique eorum per te peremptoriè præfigendum, non ſoluerint ab eorum officiis omni exceptione remota, & excuſatione reiecta deponas, & in eorum Monaſteriis Vicarios vſque ad Capituli prouiſionem iuxta noſtrarum Conſtitutionum ſeriem conſtitutas, expreſsè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt ſacra, & domeſtica ſupellectilia, item fabricas, iuxta neceſſitatẽ, & vires Monaſteriorum, vt infra certum tempus ſub pœnis tibi bene viſis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monaſteriorum debita, etiam Atomaiariorum deleta ſint, & in integrum ſoluta ſub pœna priuationis actiuæ, & paſſiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipſo per contrauentores incurrenda, vniuſcuiuſque Monaſterij Officialibus præcipias. Pro quorum omnium, & ſingulorum executione, aliorúmque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum concedimus, tibi proponentes omnem neceſſariam, & opportunam auctoritatem, etiam vices, & voces noſtras prædicta Viſitatione durante. Quapropter vniuerſis Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Vicariis, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & perſonis nobis vtcumque ſubiectis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant per eaſdem præſentes mandamus, vt te talem recipiant, & venerentur, tuiſque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant, ſub pœnis per te illis quandocumque oportuerit, & tibi viſum fuerit, imponendis, & per illos eo ipſo, in caſu contrauentionis, incurrendis, aliiſque noſtro arbitrio reſeruatis. In quorum fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtrique ſigilli maioris, impreſſione munitas, ac roboratas Dat.....

Litterarum pro Abbatibus,

Formula XV.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D.N. de N. Monacho noſtro Sacerdori expreſsè profeſſo, ſalutem, & in Domino benedictionem. Illos decet ad officia aſſumere, cum quibus ipſe Dominus onera ſua partiri poſſit ſecurus. Confiſi igitur de tuis prudentia, ſufficientia, & bono regimine, te in Abbatem noſtri Venerabilis Monaſterij S. N. de N. vnà cum diffinitorialis noſtri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præſentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam poteſtatem, & auctoritatem tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, dictum Monaſterium regendi, & gubernandi; Sacramenta de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Monachis tibi ſubiectis, vt eadem ſimiliter adminiſtrent facultatem impartiendi, comparendi quoque coram quocumque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotiis eiuſdem Monaſterij, & omnia, & ſingula, agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignoſcuntur, & in noſtris ſacris Conſtitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has fieri iuſſimus, noſtra ſubſcriptione firmas, noſtrique ſigilli maioris impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Patentes litteræ pro Prioribus eædem quæ ſuprà, mutatis mutandis.

Litterarum pro Vicariis,

Formula XVI.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D.N. de N. expreſsè profeſſo, ſalutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia

excerceoda assumere, cum quibus ipse Dontions onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine, & in Vicarium ad nostrum nutum amouibilem nostri venerabilis Monasterij S. N. & de N. statuendum, & eligendom duximus, provt præsentium tenore amoutbilem statuimus, atque eligimus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordioarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administreor, facultatémque impartiendi, comparendi quoque coram quocumque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotiis eiusdem Monasterij & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Vicariatus officiũ pertinere dignoscuntur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoratoris, tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimos nostræ propriæ manus subscriptione firmas, nostrique soliti sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Litterarum pro Coabbatibus,

Formula XVII.

D.N. de N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Christo Fratri D.N. de N. Coabbati eiusdem nostræ Congregationis, salutem, & benedictionem io Domioo. Pastoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tameo miseratiooe, ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt super gregem nostræ curæ creditum summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur, iuxta sacrarum Constitutionum priuilegia Coabbatibus nostris, tam de iure, quàm de consuetudine competentia; tibi pro tua residentia, & administratione nostrum venerabile Monasterium S.N. de N. in nostro sacro Diffinitorio delegeris, ibique communi omnium PP. Diffinitorialium consensu, idem Monasterinm pro tuo regmine, ac residentia quamlibentissimè sit concessum; cumque satis abude nobis constet de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obseruantiæ zelo. Ideo te in Abbatem prædicti nostri venerabilis Monasterij constituimus, provt auctoritate nostra, totiúsq; sacri Diffinitorialis Capituli harum serie constitutum omnibus & singulis Præsentes visuris, lecturis, vel auditutis, declaramus. Dantes, & concedentes tibi ex nostra, & dicti sacri Diffinitorij auctoritate omoimodam, eámque plenam facultatem dictum Monasterium, eiúsque membra, seu grangias, & cætera loca eidem subiecta, annexa; & conoexa, & inde quomodocumque dependentia in spiritualibus, & temporalibus, regendi, & gubernandi: Sacramenta personis nobis subiectis, liberè, extraneis verò de Ordioarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter admioistrent, facultatem impartiendi; Monachos, seu Officiales, siue subditos, cuiuscumque status, gradus, dignitatis, & conditionis existentes, qui pro tempore in præfato Monasterio; quoquo modo commorabontur, tam in capite, quàm in membris, quotiescumque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & castigandi, in eosdem, & vmumquemque eorum quandocumque oportuerit iuris, ordine seruato, excommunicationis sententiam ferendi, & seruatis seruandis, absoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocumque Iudice, ac Tribunali pro causis, & negotiis eiusdem Monasterij, siue directè, siue indirectè, mediatè, vel immediatè pertineotibus, lites quoque pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, & pro eisdem procuratorem, seu procuratores cum libera, seu limitata potestate constituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi tam de iure, quàm de priuilegio, & consuetudine, necnon ex nostri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & nostrorum prædecessorum concessione aliàs factacompetunt, seu competere possunt, & ad prædictam Abbatiatus dignitatem, & administrationis Officium spectare quomodocumque dignoscuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, atque todecemergentibus annexis, & conoexis concedimus, & tradimus tibi nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi, vt dictum officium ea, qua decet, homilitate, ac charitate suscipias, & fideliter exequatis, & Monachis, Officialibus, & subditis, vt suprà, in dicto Monasterio commorantibus, aliísque extra illud tibi vtcumque subiectis, tibi, tuísque mandaris, tanquam nobis pareant, & obedtant. In quorum omnium fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostrique sigilli maioris impressiooe munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Litterarum pro Priore Abbatiæ,

Formula XVIII.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. de N. salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis cura regimints, nobis licèt indignis, diuina tamen miseratione ex alto commissa, illud in primis exposcere videtor, vt sopra gregem nostræ curæ commissum, summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur omnia, & singula nostræ Congregationis Monasteria de Rectoribus prouidere, ex officij nostri debito, debeamus, prxcipale Monasterium nostræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori præ cæteris nobis esse debet, quanto altiori ipsa dignitate, & auctoritate reliqua omnia noitimus, vti sua membra caput, excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis nostræ negotiis præpediti personaliter semper adesse non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices oostras committere decreuimus. Confisi igitur de tuis probitate, sofficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obseruantiæ zelo, tibi Venerabilis Abbatiæ curam, regimen, ac gubernationem tradere, téque in Priorem eiusdem, eiúsque membris, terris, locis eidem subiectis, annexis, & connexis io spiritualibus, & temporalibus nostrum Locumtenentem, & Vicariom eligere, creare, & iuxta mandatum, & formam in nostris Constitutionibus contentam, constituere; insuper Apostolicis litteris à fel. rec. Paolo V. desuper hoc mandatis inhærendo, S. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus, provt præsentium tenore, auctoritate, qua fungimur, eligimus, creamus, constituimus, cunctísque præsentes lecturis, & audituris, electum, creatum, & coostitutum declaramus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem, dictam nostram venerabilem Abbatiam, eiusque membra, seu grangias, necnon castella, terras, & loca cum hominibus, & vassallis in spiritualibus, & temporalibus, vice oostra regendi, & gubernandi, comparendi quoque coram quocumque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotiis eiusdem venerabilis Abbatiæ, & ad eam quomodocumque directè,

&, vel indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus lites pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, ac pro eisdem procuratorem, seu procuratores cum libera, & limitata potestate, constituendi, Iura quæcumque, & actiones eiusdem venerabilis Abbatiæ tuendi, ac omni meliori modo, tam de iure, quàm de facto defendendi, & conseruandi; In nostris Castris, Pratulanum, Roccæ, Casalium, Vrsæ, Turris, & Certaoi, Capitaneum cum mero, & mixto imperio, & gladij potestate, & cum quatuor litteris arbitratiis, & cæteros eorumdem Castrorum Officiales iuxta nostrorum Priuilegiorum tenorem, seriem, & continentiam, necnon laudabilem ab immemorabili tempore seruatam consuetudinem, eligendi, & constituendi vassallos ipsos, & nostra iura in eis, & feuda tuendi, defendendi, & gubernandi, cæteráque omnia, quæ ad nostram Baronalem Curiam, & auctoritatem spectare dignoscuntur, & per nos ipsos de iure, & consuetudine fieri possunt, faciendi, agendi, exercendi, & exequendi. Vassallos quoque Pratularum, si tibi opus esse visum fuerit, auctoritate ordinaria, excommunicándi, & eisdem absolutionis beneficium ex causa impendendi, Ecclesias, & Sacramenta visitandi, casos peculiares, seu peccatorum, quorumdam grauiorum tibi, prout pro animarum salute expediens videbitur, reseruandi, & tandem in eodem Castro illam, & omnem, quam cæteri Episcoporum Generales Vicarij in suis Diœcesibus habere consueuerunt, & habetent auctoritatem ordinariam exercendi, Monachos tecum in prædicta venerabili Abbatia, ac in eiusdem Grangiis, & locis subiectis excommunicandi ex causa, & absoluendi, cæteráque omnia, & singula agendi, quæ ad dictum Prioratus, & Vicesgerentis officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacr. Constit. continentur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, ac proinde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi omnes nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, & Monachis in eadem venerabili Abbatia de nostro mandato pro tempore commorantibus, iu eadem sanctæ obedientiæ virtute; hominibus verò, & vassallis nostris, vt supra, sub vnciarum auri 25. pro qualibet vice nostræ Baronali, & Abbatiali cameræ applicandarum, aliisque nostro arbitrio reseruatis pœnis, vt tibi, tuisque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostra subscriptione firmas, maiorisque nostri sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Licentia pro Abbatibus modernis Vesperas, & Missam Abbatiali more celebrandi,

Formula XIX.

Dominus, &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. &c. Abbati nostri Ven. Monasterij S. N. de N. salutem, & benedictionem in Domino. Cùm à nobis humiliter petieris, vt tibi facultatem concederemus Vesperas, & Missam, Abbatiali more celebrandi in nostra Eccl. S. N. prædictæ Ciuitatis, in festo die S. N. qui erit die .... mens. .... quo tempore magnus deuoti populi numerus ad dictam nostram Ecclesiam confluit: Nos, qui festum præd. ad Dei gloriam, Sanctorum honorem, & populi deuotionem augendam, quò solemniùs fieri poteit, honorari, & tibi quamsùm possumus gratum facere cupimus, honestis tuis precibus gratiosè annuentes, harum serie concedimus tibi licentiam, & facultatem tribuimus in prædicta festiuitate, hoc anno dumtaxat vtrasque Vesperas, & Missam solemniter Abbatiali more celebrandi, seruato in hoc decreto à S. Congregatione in fauorem Abbatum Casinensium die 2. Martij 1618. pro declaratis festiuitatibus edito, sub pœnis in eodem contentis, aliisque nostro arbitrio reseruatis, nec aliter, nec alio modo tibi hanc licentiam concedimus, & elargimur. In quorum fidem, &c.

Vicarium super tota Prouincia Dominicana instituendi,

Formula XX.

In Dei filio, &c. Cùm ad celebrandum nostrum iam, iámque instans Generale Capitulum, proficisci debeamus, & esse extra Prouinciam; ne propereà detrimentum patiatur, si absque capite directore permaneat, vices nostras in, & super ea tibi committere decreuimus. Ideóque auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, instituimus, & præficimus Vicarium nostrum Generalem in, & super tota nostra Prouincia N. Atque ita datum, institutum, & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Damúsque tibi in, & super ea, & omnibus, ac singulis Cœnobiis, Monasteriis, Conuentibus, locis, ac domibus, necnon omnibus, & singulis Fratribus, & Sororibus, ac vtriusque sexus personis, tam capitibus, quàm membris, etiam tertij Ordinis ad eam quomodolibet pertinentibus, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, quam nos habemus, & specialiter confirmandi (si opus esset) non tamen absoluendi Priores, & generaliter omnia faciendi, quæ & nos facere possumus, etiam si mandatum exigerent speciale, quæ auctoritas, potestas, & officium incipiat, duret, ac locum habeat quamdiu fuerimus extra Prouinciam. Mandantes tam tibi, quàm omnibus, & singulis suprà nominatis in virtute sanctæ obedientiæ, tibi quidem, vt dictum Vicariatus officium suscipias, & diligenter exequaris; illis verò vt te tanquam Vicarium nostrum suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol. 12.

Inquisitorem in Religione Dominicana instituendi,

Formula XXI.

In Dei Filio, &c. Quamquàm cœlestis pater familias per Apostolos, & Apostolicos viros, in fertilissimo Ecclesiæ agro purissima credibilium Fidei semina seminauerit, iniqui tamen, & inimici homines (iuxta parabolam Euangelicam) cessantibus, vel dormientibus agricolis infelicia non cessant hæresum superseminare zizanis: & nisi vulpibus illis per Inquisitorem, tanquam per Samsonem, ignis suæ censuræ, quo Philisthæorum cadentium segetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tempore Dominicam messem à zizaniis præfocatam plangeremus. Nobis ergo, quibus Apostolico priuilegio concessa est facultas huiusmodi Censores, & Inquisitores instituendi, operosiùs laborandum est, vt hoc munus illis committatur, qui scientiæ lumine adulterina semina à veris discernere norint, qui prudenter iis, quæ discreuerint, remedia adhibere sufficiant; qui demùm zelo Fidei succensi, velint, & animi fortitu-

dine valeant, quæ prudenter diſpoſuerant, ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, conſtanti fortitudine, efficaci prudentia, Catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiuſmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, & Diœceſi N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquiſitionis officium vacet, nobiſque illi prouidere incumbat, auctoritate Apoſtolica nobis, & noſtro officio commiſſa, & præſentium tenore, te Reuerendum P. F. N. decernimus, inſtituimus, & facimus Inquiſitorem hæreticæ prauitatis in præfata Ciuitate, & Diœceſi N. factúmque, inſtitutum, & decretum declaramus cum omnibus gratiis, priuilegiis, immunitatibus, auctoritate, & poteſtate, quibus cæteri Inquiſitores ritè inſtituti Summorum Pontificum indultis, & priuilegiis, ac ſecularium Principum, Regum, vel Imperatorum conceſſione, quomodolibet potiti, & gaudere conſueuerunt. Vt autem tam præclarum, ſanctúmque munus, & opus, non vacet obedientiæ merito: in virtute ſanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra horam dictum Inquiſitionis officium ſuſcipias, ac iuxta gratiam tibi à Domino præſtitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem, his officij noſtri ſigillo munitis, manu propria ſubſcripſimus, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.* 11.

Litterarum promotionis ad Magiſterium in Religione Dominicana,

Formula XXII.

In Dei Filio, &c. Graues, & honeſti labores illi, quos ad adoleſcentiam, multis annis in diuerſis gymnaſiis, bonas litteras, quaſi fugientes perſequendo tuliſti, & deinde pluribus in locis legendo, diſſerendo, diſputando, & humanam, diuinamque philoſophiam alios docendo, multa cum laude, & fructu proſecutus fuiſti, meritò requirunt glorioſum fructum honoris, quo nullum maiorem poſſunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet, excellentiæ, quæ in te eſt, vel naturalis ingenij, vel ſcientiæ tot laboribus, & incommodis acquiſitæ, illum præbere præſertim, cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia ſubieris. Cùm igitur ad ſcholaſticos gradus, etiam Magiſterij, fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuerſitate N. non paruo fructu ſententias legeris, alióſque actus omnes feceris, quos iuxta Conſtitutiones, aut Capitulorum Generalium ordinationes facere debueras; ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus, ac ſufficiens habitus, & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, auctoritate Apoſtolica nobis per litteras in forma breuis commiſſa, te R. P. F. N. ad gradum Magiſterij promouemus, datíſque anulo in digitum tuum, & infula, ſeu birero nigro inſigni Magiſterij tuo capiti impoſito, facimus, inſtituimus, & creamus Magiſtrum, & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero, & conſortio Doctorum, & Magiſtrorum annectimus, inſerimus, & incorporamus: dantes tibi facultatem, & poteſtatem, publicè legendi, interpretandi, diſputandi, exponendi, & declarandi Sacras Litteras, & Diuinam Scripturam, cum omnibus gratiis, priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiuſmodi Magiſtri, & Doctores in Ordine noſtro ritè promoti, de iure, vel approbata conſuetudine, potiti, & gaudere conſueuerunt; eadem Apoſtolica auctoritate diſpenſando ſupplentes, & ſupplendo, diſpenſantes tecum in, & ſuper omnibus, & ſingulis defectibus, & aliis quibuſcumque, quæ huic promotioni ex Apoſtolicis decretis, aut ex noſtris Conſtitutionibus, vel Capitulorum Generalium, ſeu Prouincialium ſtatutis, ordinationibus, & conſuetudinibus obiici poſſent. Mandantes omnibus, & ſingulis noſtræ obedientiæ ſubiectis in virtute ſanctæ obedientiæ, vt tanquam Magiſtrum, & Doctorem (vt præfertur) habeant, ſuſcipiant, gratiiſque priuilegiis, indultis, fauoribus, &c. voce, & loco prædictis vti, & potiri faciant, & permittant, non obſtantibus quibuſcumque. In quorum fidem, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario fol.* 27.

Litterarum pro conſtituendo Vicario in tali, vel tali loco,

Formula XXIII.

Inter præcipua noſtræ prouidentiæ munera illud profectò eſt, vt noſtra N. Monaſteria quibus ob nimiam diſtantiam, non ſatis poſſumus inuigilare, de prudenti, ac viciniori Vicario prouideantur, qui in eorum gubernatione vices noſtras gerat. Igitur P. tuam cuius iampridem experti ſumus probitatem, ac peritiam, ad tale Vicariatus munus, & officium, euehere ſtatuimus; & vigore præſentium euehimus Vicarium noſtrum, & Viceſgerentem deputamus in omnibus Monaſteriis noſtræ N. in N. conſtitutis: ac tali Vicariatui ſupponi ſolitis N. N. quæ omnia, ac ſingula Monaſteria tuæ vigilanti curæ cõmittimus, tum in ſpiritualibus, tum in temporalibus, vt ſemel in anno, & pluries, prout opus fuerit, viſitare, delinquentes punire, etiam pœna carceris, & excommunicationis, Monachos habitatione commutare, extraordinarios Cõfeſſarios Monialibus deputare, à caſibus nobis quomodocumque reſeruatis abſoluere, ac alia omnia munera exercere liberè poſſis, quæ poſſumus, & poſſemus nos, ſi perſonaliter intereſſemus, in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis ſecundùm iura, & conſuetudinem noſtræ N. non autem Nouitios, ſeu Conuerſos ad habitum, vel ad profeſſionem admittendi, & Officiales, & Prælatos remouendi. In quorum fidem omnium, & ſingulorum præſentes litteras per Cancellarium noſtrum tibi fieri, ac officij noſtri ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus. Dat. &c.

Inſtituendi Lectorem principalem.

Formula XXIV.

Nos F. N. Ord. Præd. & Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commiſſione Reuerendiſſimi Magiſtri Generalis noſtri Ordinis, vel Capituli Generalis, Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere: te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam diſſerendi, necnon probitatem, & Religioſos mores non paruo tempore ſumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum, demandemus. Ideóque auctoritate, vt ſuprà, nobis commiſſa, te F. N. præfatum damus, inſtituimus, & facimus, & ſic datum, inſtitutum, & factum aſſignamus Lectorem principalem in Conuentu N. cum omnibus gratiis, priuilegiis, & exemptionibus, quibus huiuſmodi Lectores potiri, & gaudere conſueuerunt. Mandamúſque tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus officium ſtatim ſuſcipias,

suscipias, & ad illius executionem, & etiam pro eo assignationem, quantociùs, commodè tamen poteris, te accingas. Datum, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol. 33.

Literarum Confirmationis Prioris electi per scrutinium in Religione Dominicana,

Formula XXV.

In Dei Filio sibi dilecto Reuerendo Patri F.N. &c. Ordinis Prædicatorum F.N. eiusdem Ordinis, & Prouinciæ N. Prior Prouincialis salutem. Cùm Fratres Conuentus nostri N. suo legitimo Priore destituti conuenissent, vt sibi, & suo Conuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inspirati, te eiuis probitatem, Religiosum zelum, in agendis prudentiam, atque doctrinam, apprimè nouerant, vnanimi voto (vel si electio non sit vnanimis) canonicè elegerunt, nósque rogarunt, vt eorum electionem probare téque illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condescendimus; licet enim tibi ma tecum tractare; ac solitudines in corde ædificare, & inibi quàm suauis est Dominus gustare cupienti, durum videri credamus post gregum vestigia detineri, eorum distrahi curis, infirmitatibus infirmari, passionibus angi, & concuti. Confidimus tamen, quòd solita prudentia consideràbis te non tibi soli esse natum, & charitate Christiana fretus, alienos profectus propriis commodis anteponas, ac demùm Christi, & Apostolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & si opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum salute contemnes. Ideóque his, atque aliis animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentiúmque Patrum confirmati consilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & auctoritate officij nostri, ac præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & Confirmamus Priorem, caput, & pastorem præfati Conuentus N. datúmque præfectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damúsque tibi, in, & super dicto Conuentu, & Fratribus, ac personis, etiam vtriusque sexus tertij Ordinis nostri ad ipsum quanis ratione spectantibus, omnem in spiritualibus, ac temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Priores in nostro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata consuetudine, seu etiam ex priuilegiis habere consueuerunt. Insuper instituimus te Vicarium nostrum super Monasteria A. & B. eum eadem auctoritate, quomm eutam per te, vel alium, seu alios gerere possis. Et quamquam de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen, vt meritorum cumulus per obedientiam tibi non desit, in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus officia suscipias; & ad illorum executionem quantociùs te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & singulis ad dictum Conuentum, & Monasteria quomodolibet pertinentibus, vt te tanquam verum, & legitimum suum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium respectiuè suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus. Datum, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol. 6.

Priorem eligendi per R. P. Prouincialem Ordinis Prædicatorum, quando ad illum propter aliquem defectum potestas eligendi deuoluta est,

Formula XXVI.

In Dei Filio, &c. Cùm Fratres vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt, de venerando Patre F.N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum sine dispensatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis, vel excludendo talem admittendum: & ob id non solùm illi à iure eligendi, quod habebant, ciciderint, sed etiam potestas eligendi ad nos deuenerit, ac translata fuerit, nec volentes Conuentum præfatum diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo, sine Priore permanere: ideirco ad prouidendum de Priore procedentes, discretorum Patrum super hoc habito consilio, & iudicio, te venerandum Patrem F. N. de cuius Religione, prudentia, zelo, & doctrina confidimus, ad hoe munus designauimus, ac auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem, præfati Conuentus N. & sic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damúsque tibi, &c. vt supra.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol. 9.

Literarum Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Religione Dominicana,

Formula XXVII.

Nos infrascripti fidem facimus, & attestamur, qualiter venerandus Pater F.N. electus fuit à maiori parte vocalium nostri Capituli, & Conuentus N. in Socium nostri Reu. P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno...... Nam in electione eius, quæ (seruatis, quæ seruanda fuerunt) habita est per schedulas, cùm essemus octo, vel nouem, ipse habuit sex vota. Cùm ergo sit electus à maiori parte, & Socius factus; rogamus, vt tanquam Socius admittatur. In quorum fidem his manu propria subscripsimus.

Non oportet has literas claudere, aut munire sigillo; sed sufficit subscriptio scrutatorum, sic.

Ego F. N. Superior, vel Vic. ita esse attestor.
Ego F. A. secundus scrutator confirmo, vt suprà.
Ego F. B. tertius scrutator confirmo, vt suprà.

Electores peccantes in forma eligendi, aut materia electi, sunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendum: potest tamen Pater Prouincialis (si ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere possint, & voci restituere sic.

In Dei Filio sibi dilectis venerandis Patribus Superiori, vel Vicario, & Fratribus vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F.N. Prior Prouincialis, &c. Examinato diligenter decreto electionis vestræ, quam fecistis de venerando Patre F. N. in Priorem vestri Conuentus, & iudicio peritorum bene discusso, percepimus, vos commisisse talem defectum in forma, vel materia, &c. ac propterea incidisse in pœnam priuationis vocis: ita quòd pro hac vice non potestis eligere Priorem: & quia vestram electionem (cùm iure subsistere non possit) cassauimus, & irritauimus, Conuentus vester adhuc remanet

remanet absque Priore. Nos, ne hanc ob causam detrimentum patiatur, potestatem eligendi, quæ ad nos devoluta erat, hac vice restituimus, & conferimus, vósque & vestrum quemlibet ad eligendum habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem ea discretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij vel intolerabilis defectus accusari possit, cúmque vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare possimus. Benè valete, & pro nobis Deum rogate.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol. 8.

Suppriorem instituendi pro Religione Dominicana,

Formula XXVIII.

Nos F. N. &c. Requisiti vt Conuentui N. de Fratre, qui Suppriolatus officium competenter exequi, & honestè gerere posset, prouidere vellemus, & venerandum Patrem F. N. considerantiunis oculo respeximus, & in tuam sufficientiam direximus intuitum, sperantes tua industria, & prudentia prædicto Conuentui pro eodem officio sufficienter esse prouisum; & propterea auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te in dicto Conuentu assignamus, remouentes assignationem tuam à quocúque alio Conuentu, & loco; & sic assignatum suscipimus, & facimus Suppriorem eum omni auctoritate, & potestate, quam cæteri Suppriores in nostra Prouincia iuxta Constitutiones & approbatam consuetudinem habere solent. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt quamprimùm, commodè tamen, poteris, in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Suppriolatus officium diligenter exequaris. Datum Romæ sub nostro sigillo, die....

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol 9. à tergo.

Litterarum pro Gubernatore Monialium eligendo.

Formula XXIX.

Omnibus, & singulis nobis desuper, meritis licèt imparibus, commissi officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, sed gubernationi Sacrarum Virginum, quæ contemptis sæculi illicebris diuinis se mancipauere obsequiis sub Regula Sanctissimi Patris nostri N. & instituto Almi Patris N. in Monasterio N. nostræ N. nostræque iurisdictioni immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine prouidere, ob sexus, statúsque conditionem æquissimum est; hinc licèt non animo, persona tamen ab illis abesse cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, vt par est, in tam graui cota opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, Monialium præfati Monasterij N. gubernationem committimus, ac vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari mandauimus, ac proprij sigilli impressione, propriaque manus subscriptione roborauimus, te ipsum earumdem gubernatorem ad beneplacitum nostrum declaramus, & deputamus cum facultate, rationabili de clausa, clausuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negotia peragendi, iura seruandi, lites incipiendi, ac prosequendi coram quocumque Iudice, tam Ecclesiastico, quàm seculari, comparendi, ac ea omnia demùm faciendi, quæ temporali earumdem gubernationi, regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & honestati in dies expedire videbuntur in omnibus semper seruatis seruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo ebaritatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & gubernationi debetur, tanquam zelotypo Sponso rationem redditurus.

Dispensandi illegitimè natos Fratres professos in Ord. Prædicatorum,

Formula XXX.

Nos F. N. cupientes vt Fratres nostræ curæ crediti Religioni, cui addicti sunt, in omnibus, ad quæ Spiritus sanctus eos vocare dignatus fuerit, liberè valeant deseruire, te venerandum Religiosum F. N. quem Religiosa vita, spectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honesti labores commendabilem reddunt, auctoritate Apostolica nobis, & officio nostro commissa, & præsentium tenore ad omnia & singula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiam Sacerdotij, etiam Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, & Prædicatorum Generalis, ac Magisterij in Sacra Theologia, & Diffinitoris, tam Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & electoris etiam Magistri Ordinis, à quorum susceptione, vel executione ob defectum natalium iuxta Constitutiones nostras, esses impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem, &c.

Licentia ad arctiorem vitam,

Formula XXXI.

In Dei Filio, &c. Religiosa consuetudo tua, quam in nostro Ordine multis annis tenuisti, spem nobis faciebat, in eadem te perseueraturum, ac Apostolicum præceptum seruaturum, quo præcipit, vt quisque in qua vocatus est vocatione permaneat: sed postquàm tantæ vidimus instantia postulare facultatem ad arctiorem vitam Eremitarum N. transeundi, Spiritum sanctum, cuius fortè ducetis impulsu, nolumus impugnare: quin potiùs, vbi spiritum Domini vel credimus, vel suspicamur, ibi libertatem esse volentes, præsentium tenore libertatem, & facultatem (quod nostrum est) tibi concedimus, ad Ordinem, seu ad vitam solitariorum Eremitarum transeundi, ibique per solemnem professionem Deo te dedicandi. Reseruantes nobis, quam nunc habemus super te, iurisdictionem; donec eidem Ordini, ad quem transieris, per solemnem professionem fueris obligatus. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Formulario, fol. 18.

Alia ad idem.

Nos F. N. Vniuersis, & singulis, ad quorum notitiam hæ nostræ peruenerint, fidem facimus, & attestamur, nos V. P. F. N. ad suæ petitionis instantiam dedisse, prout etiam tenore præsentium damus, & concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, habitu, & institutis nostris transeundi ad Ord. Camaldulen. Eremitarum, quam ipsemet sub arctioris vitæ specie, suæ complexioni magis accommodum, & opportunum delegit. Reseruantes nobis quam nunc habemus super eum iurisdictionem, donec in eo Ordine per solemnem professionem obligetur. In quorum, &c.

Refertur ibidem.

Litterarum

Litterarum Dimiſſorialium per Abbates Conuentuales faciendarum, quando dimittunt ſuos ſubditos ad ſuſcipiendos ſacros Ordines,

Formula XXXII.

D. N. Abbas S. N. de N. Dilecto in Chriſto Filio D. N. de N. Monaſterio noſtro N. expreſsè profeſſo, in prædicto Monaſterio S. N. ſub noſtra obedientia commoranti, de cuius ætate, & ſufficientia ad Sacr. Ordinem N. requiſita plenè informati ſumus; & teſtamur, te quem nullo exeommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, ſiue alio canonico impedimento detentum certò ſcimus coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſ. D. N. Epiſcopo N. præſtandi, eundémque Sacr. N. Ordinem ab eo ſuſcipiendi iuxta Sacr. Conc. Trid. ſtatuta, licentiam, & facultatem concedimus, & elargimur. In nomine Patris, &c. Dat. &c.

Concedendi facultatem Dimiſſorias faciendi,

Formula XXXIII.

Nos D. &c. Dilecto nobis in Chriſto Filio D. N. &c. Cùm nobis expoſueris tecum commorari nonnullos Clericos Congregationis noſtræ qui iam, vt ex tuis litteris collegimus, idonei ſunt, vt ad Sacr. Ordines promoueantur, ptovt plenè, & ſatis de eorum ætate, atque ſufficientia nos certiores feciſti. Proptereà præſentium tenore tibi licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur eiſdem dimiſſoriales litteras concedendi, & dimittendi, vt Sacr. Ordines à quocumque Catholico Epiſcopo S. R. E. gratiam obtinent recipiant, & ſic dicimus, & concedimus, ſeruatis ſeruandis, iuxta ſanctiones Sacr. Conc. Trid. & noſtrarum Conſtitutionũ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum, &c.

Bullarum pro Ordinatis quatuor Minoribus Ordinibus,

Formula XXXIV.

Nos Dominus N. Abbas S. N. de N. Vniuerſis, præſentes noſtras inſpecturis, fidem facimus, & teſtamur, D. N. Monachum noſtrum expreſsè profeſſum, de familia eiuſdem noſtri Monaſterij, die . .. menſ. . . . . . in dicta noſtra Eccleſia præſentibus ceteris eiuſdem Monaſterij Monachis, à nobis prima Tonſura inſignitum, & ad quatuor Minores Ordines rectè, & ritè iuxta Sacros Canones fuiſſe promotum. In quorum fidem, & teſtimonium, &c. Dat. &c.

Litterarum Commendatitiarum,

Formula XXXV.

Dominus N. &c. Dilectis in Chriſto Filiis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, aliiſque noſtræ Congregationis Officialibus ſalutem, & benedictionem in Domino.

Cùm omnibus Chriſti fidelibus, & indigentibus iuxta Apoſtolica, & Regularia noſtra præcepta, omnia teneamur pietaris, & hoſpitalitatis officia exhibere, tum verò iis præcipuè, & libentiùs, quos ſtatus, vitæ ratio, virtutes, morúmque probitas, & ſuſceptæ pietatis ergò peregrinationis ſatis commendat. Cùm igitur præſentium noſtrarum latores N. N. à remotiſſimis partibus in noſtram Italiam, Religionis, ac voti cauſa peregrinantes ad S. Nicolai Barienſis, ac S. Mariæ Lauretanæ ſacras domos ſe conferant, eas voti cauſa viſitaturi; idcirco probatos hos viros, ac fide dignos magnopere commendamus, hortamúrque in Domino, vt eis illa charitatis officia à vobis impendantur, quæ & pietas Chriſtiana, & religioſa charitas poſtulat, quod nobis etiam ſummoperè gratum forè ſignificamus. Datum, &c.

Licentia Superioris Regularis pro Confeſſariis,

Formula XXXVI.

Nos Don Horatius Morandins Romanus, Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis-Vmbroſæ.

Cùm noſtri muneris ſit Eccleſiæ noſtræ idoneos prouidere Miniſtros, qui Chriſti fidelium audiant confeſſiones: cúmque nouerimus, dilectum noſtrum in Chriſto Filium Don Americum Gualterottum Florentinum præfati noſtri Monaſterij Priorem, dignum eſſe, qui ad tale munus admittatur. Ideò ad Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Cardinalem Millinum S. D. N. Papæ Vrbani VIII. Vicarium eum ſiſtimus, humiliter deprecantes, vt (ſi ipſum præuio examine idoneum reperierit) facultatem Confeſſiones audiendi ei impertiri dignetur. Fidem facientes, ipſum Sacerdotio inſignitum, in ſcientia Theologica, ac morali apprimè verſatum, in legitima conſtitutum ætate, probatiſque moribus condecoratum eſſe: nullóque demùm canonico impedimento præpediri. In quorum atteſtationem has noſtra manu propria ſubſcriptas, ſigillóque conſueto munitas exarauimus. Datum in Monaſterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die 8. Octobris, 1628.

Litterarum pro Confeſſore,

Formula XXXVII.

Quoniam noſtri muneris eſt Miniſtros in noſtri Ordinis Eccleſiis prouidere, qui dignum Deo exhibeant famulatum, & fidelibus populis in Sacramentorum deſeruiant adminiſtratione, vt paruulis petentibus panem, adſit qui frangat eis. Hinc eſt, quòd tua agnita doctrinæ ſufficientia, vitæque probitate, ad Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum D. N. ſiue eius Reuerendiſſ. Vic. Generalem cum præſentibus per Cancellarium noſtrum exaratis, ſolitóque ſigilli impreſſione munitis, ac propria manu ſubſcriptis, tranſmittimus, ipsúmque in Domino rogatum volumus, ſi te idoneum iudicauerit ad audiendas ſacramentales Confeſſiones in eius Diœceſi, & præcipuè in Eccleſia S. N. admittere dignetur, in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis. Túque in hoc obeundo munere, iuxta Apoſtolicum præceptum, argue, obſecra, increpa in omni patientia, & doctrina, ne aliorum criminibus animam tuam reddas obnoxiam. Datum, &c.

Litterarum pro Confeſſario ordinario Monialiũ,

Formula XXXVIII.

Omnibus, & ſingulis nobis, meritis licet imparibus, commiſſi officij muneribus continuò inuigilare nos decet, ſed ſpiritualibus neceſſitatibus ſacrarum Virginum, quæ contemptis ſeculi illecebris, diuinis ſe mancipauere obſequiis ſub SS. PP. noſtrorum N. Regula, & N. inſtituto in Monaſterio S. N. noſtræ N. iuriſdictionéque noſtræ immediatè ſubiecto, ſpe-

 ciali

ciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine, ob sexus, statúsque conditionem occurrere æquissimum est. Cùm igitur inpræsentiarum de idoneo, ac ordinario ipsas prouidere Confessario, contingat; Rauententiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, tale iniungere munus prædictarumque Monialium animas commendare decreuimus, sicut de facto vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari, nostríque sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus, iniungimus, & commendamus, ipsúmque earumdem ordinarium Confessarium, animarúmque Curatorem per triennium ad nutum nostrum amouibilem declaramus, & deputamus, eum facultate, seruatis seruandis, Moniales alloquendi, clausuram ingrediendi, & alia demùm exercendi, quæ regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem animarum saluti in dies expedire videbuntur. Hoc vnū in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & curationi debetur, tanquam zeloti sponso rationem redditurus. Datum, &c.

Literarum pro Confessario extraordinario eligendo,

Formula XXXIX.

Præcipua cura, qua nostri gregis saluti inuigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorúmque frequentationem in Monasterio Monialium N. nobis immediatè subiectarum, adiuuare volentes, decreuimus hoc tempore, prædictis nostris in Christo Sororibus Sacramentalis Confessionis viam planiorē facere ex electione extraordinarij Confessarij. Igitur tenore præsentium P. tuam, cuius iampridem experti sumus probitatem, & sufficientiam, ad illud munus exercendum deputamus, tibíque facultatem concedimus eas absoluendi ab excommunicatione, & à casibus nobis quoquo modo reseruatis. In quorum fidem, propriæ manus subscriptionem, nostrúmque ordinarium sigillum adhibuimus. Datum, &c.

Licentiæ Superioris Regularis pro Prædicatore,

Formula XL.

Nos D. Auerardus de Nicolinis à Florentia, Abbas S. Saluij, ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis-Vmbrosæ Præs. Generalis, Dilecto in Christo Fratri D. Ascanio Tamburinio de Marradio, Sacræ Theologiæ Magistro, & S. Praxedis de Vrbe Priori, S.

Spirituales fidelium populorum necessitates subleuandi oblatas opportunitates non solùm non dedignari, imò potiùs vltrò iisdem solemus occurrere, cupientes vineæ Domini cultorum minimam Vallumbrosanam Congregationem, sub nostro regimine in animarum salutem, opem quam possit maiorem impendere. Hinc Reuerentiam tuam postulatam, & electam ab iis, ad quos spectat, eius idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsentium in præfatæ vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia Cathedrali Reatina Concionatorem mittimus, & destinamus cum facultate, quatenùs opus sit, & ad nos spectat, confluentium vtriusque sexus Christi fidelium Sacramētales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, præcipuè ab Ordinario loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labiis tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum in Monasterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, nostræ Congregationis, die 16. Februarij, anno à Dominica Natiuitate 1628.

Ita est D. Auerardus qui suprà manu prop.

Loco † Sigilli.

D. Valerianus Rainerius Cancel.

Litterarum pro Prædicatore,

Formula XLI.

Spirituales fidelium populorum necessitates subleuandi oblatas opportunitates, non solùm non dedignari, imò potiùs vltrò iisdem solemus occurrere: cupientes vineæ Domini cultorum minimam N. sub nostro regimine in animarum salutem opem, quam possit maiorem impendere. Hinc P. tuam postulatam, & electam ab iis, ad quos spectat, suæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsentium (quas per Cancellarium nostrum exarari, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus) in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia N. Concionatorem mittimus, & destinamus, cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat confluentium vtriusque sexus Christi fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labiis tuis, vt dignè ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Prædicandi licentiæ,

Formula XLII.

Dominus N. Humilis Abbas Sancti Spiritus de Murrone, ac Præsidens Generalis totius Congregationis Cælestinorum Ordinis Sancti Benedicti. Dilecto nobis in Christo Filio D. N. de N. Monacho nostro Theologo Sacerdoti expressè professo, euangelizandi, & prædicandi populo verbum Dei, seruatis sacr. Conc. Trid. Decr. necnon & Sacramenta iuxta S. R. E. ritum, & sacrorum Canonum statuta administrandi, licentiam, & facultatem, tenore præsentium in Domino concedimus, & elargimur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Litterarum pro Concionatore proprij Ordinis.

Formula XLIII.

Quoniam nostri muneris est prouidere, ne in Ecclesiis nostri Ordinis desit, qui fidelibus populis suo quoque, & præcipuè Quadragesimali tempore, in charitate panem Euangelicum frangant. Hinc libuit R. tuam tuæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, constituere, & de facto, vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus, constituimus, & approbamus pro futura proximè Quadragesima, Concionatorem in Ecclesia S. N. nostræ N. cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat, confluentium vtriusque

que sexus Christi fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario loci benedictione, & facultate pariter in præmissis respectiuè impetratis. Dominus igitur sit in corde, ac labiis tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum; in nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Prædicatorem mittendi in Religione Dominicana,

Formula XLIV.

N. F. N. &c. Requisi à Reuerendissimo Domino Episcopo N. vel Reuerendis Dominis Canonicis Ecclesiæ N. vel à præstantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi, aut Castri N. vt eorum Ecclesiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadragesima, vel vt eorum Ecclesiæ virum, qui conciones habere dignè possit hac proximè futura Quadragesima, prouidere vellemus: te Venerandum Fratrem N. cuius doctrinæ copiam, & sinceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam, in moribus religionem, & grauitatem noumus, designauimus, atque decreuimus, cui præfatum munus demandemus. Mandamúsque tibi in meritum obedientiæ, & opportuno tempore ad dictam Ciuitatem, vel, &c. te conferas habiturus in eius Ecclesia conciones hac proximè futura Quadragesima, atque ita regas, & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittendo verbi semina, post Pascha rediens, manipulorum spiritualium fructus vberes referas.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formularium, fol. 18. à tergo.*

Ad idem,

Formula XLV.

Nos F. N. &c Recolentes Ordinem nostrum ad animarum salutem, prædicatione quærendam specialiter institutum, & te Venerandum Patrem F. N. zelo salutis earum accensum, tua Catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia disserendi, id posse præstare, religiosis moribus, quæ dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Ecclesiam sufficere, Ecclesiæ N. ad quam hac proximè futura Quadragesima petitus fuisti Prædicator, vel à tuis Patribus concionator decretus fuisti, concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Ecclesia N. conciones habeas hac Quadragesima, ac ea peracta, ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur denique te, vt concionatoris munus suscipiens, verbum Dei, tanquam ex Deo, coram Deo in Christo loquaris, &c.

Refertur *ibidem, fol. 19.*

Litterarum participationis,

Formula XLVI.

D. N. de N. &c. & Præsidens Generalis, &c. Dilectis in Christo N. N. deuotis amicis salutem in Domino, & piæ charitatis affectum, quos nostro sacro Ordini Christianæ charitatis vinculo, ac singulatis beneficentiæ merito plurimùm affectos cohærere dignoscimus, eos æternis muneribus, ac spiritualibus bonis mutuæ gratitudinis ratione id exposcente, quoad possumus locupletare tenemur, vt ipsorum pia erga Deum, & Sanctos eius maximè adaugeatur Religio, nostræque charitatis beneuolentia in eos in dies magis, ac magis declaratur. Vestrum igitur affectum intuentes, auctoritate qua fungimur, ac de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, atque Sanctissimæ Deiparæ Virginis, Sanctorúmque N N. N. N. N. cæterorúmque omnium Sanctorum, & Sanctarum nostri Ordinis, & aliorum pia intercessione suffulti, suffragiorum omnium, Missarum, orationum, prædicationum numero, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, laborum, abstinentiarum, disciplinarum, eleemosynarum, peregrinationum, mortificationum, cæterorumque bonorum, ac meritorum, quæ per Monachos, & Moniales totius nostræ Congregationis in vniuerso Orbe diuina pietas operari dignabitur, plenam communicationem, participationem, associetatem libenter vobis tenore præsentium concedimus, & in terra nostræ militiæ castra, in morte, & in vita recipimus, vt meritorum nostri Ordinis vbertate, ac sanctorum suffragiis stipari, diuinæ gloriæ fastigium assequi valeatis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

In quorum fidem has nostro sigillo maiori munitas, nostra manu subsignauimus. Datum, &c.

Litterarum participationis ad beneficia, & spiritualia dona Ordinis Prædicatorum,

Formula XLVII.

In Dei Filio, &c. Deuotus vestræ charitatis affectus, quem ad nostrum Ordinem vos habere multiplici, & grata Fratrum nostrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini nostro Dei benignitate collata, vobis gratiùs impertiamur. Quare de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, omnium Missarum, orationum, prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, cæterorúmque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores nostras diuina bonitas in nostra Prouincia, vel in Orbe fieri dederit vniuerso, communionem, & participationem concedimus, & elargimur, vósque ad ipsius Ordinis, vel prouinciæ beneficia, & suffragia recipimus. & admittimus in vita pariter, & in morte, vt multiplici Sanctorum suffragiorum præsidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 21.*

Litterarum participationis ad spiritualia dona, cateráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbrosæ,

Formula XLVIII.

In nomine Sanctissimæ, & indiuiduæ Trinitatis, Beatissimæ Virginis Mariæ, & SS. Patrum nostrorum Benedicti, atque Ioannis Gualberti. Nos Don N. Abbas S. Saluij Diœcesis Florentin. ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis-Vmbrosæ Præsidens Generalis D. Don. N. N. eiusdem Congregationis Visitatores. Dilecto nobis in Christo N. salutem in eo, qui est omnium vera salus. Meretur.... deuotionis affectus, quem erga vniuersam Congregationem nostram, ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis, à Sancto Patre nostro Ioanne Gualberto institutam, & præcipuè erga Ecclesiam .... Congregationis nostræ

nostræ Vallis-Vmbrosæ.......... nuper..... habete cognouimus, vt laudabile votum deuotionis.......... gratiis (provt possumus) & spiritualibus fauoribus attollamus..... Igitur de Congreg. nostra bene merit.... aliquid retribuere cupientes, decreuimus,& voluimus,tenore harum præsentium, in Confratre... nustr..... ascribere, & comparticip...in vita, & post mortem, facere, cunctarum indulgentiarum, Missarum, Officiorum, eleemosynarum, ieiuniorum, cæterorúmque spiritualium exercitiorum, quæ Deo adiuuante in nostra Congregatione fiunt, ac in posterum fient;.......... in numerum benefactorum nostrorum recipere, & cooptare. In quorum omnium fidem, has nostras sigillo communiri iussimus, & subscriptione propriæ cuiusque manus corroborauimus. Valeat in Domino Fraternitas.... Datæ in Monasterio Sancti Bartholomei de Ripolis, prope Florentiam, nostra residentia. die....... anno....

Litterarum participationis,

Formula XLIX.

D. N. &c. Abbas S. N. ac Præsidens Generalis, &c. Perillustribus D.D.N.N. Equiti,vel Doctori,&c. eiúsque vxori, filiis,ac filiabus præsentibus, & futuris nostris deuotis amicis salutem in Domino, & piæ sinceritatis affectum. Etsi vniuersis Christi fidelibus sint spiritualia beneficia communicanda, ad illos tamen abundantiùs fluere nostra debent, qui erga nostram Congregationem singularem deuotionis affectum præ se ferunt, & quos spiritualis dilectionis prærogatiua meritis amplioribus cumulat. Propterea nos vestrum erga nostram Congregationem pium, atque præcipuum deuotionis studium intuentes, vos in nostros dilectos fratres benignè suscipimus, & libenter adoptamus, vobísque orationum, Missarum, diuinorum Officiorum, vigiliarum,ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, peregrinationum, spiritualium exercitiorum, ac denique bonorum omnium spiritualium, quæ diuina clementia per nostræ Congregationis vtriusque sexus Religiosas personas præsentes, & futuras vbique terrarum, dignabitur operari, communicationem, & participationem auctoritate, nobis, vigore nostrorum priuilegiorum, à Sancta Sede Apost. & à RR. Patribus nostris Diffinitoribus concessa, harum serie gratiosè concedimus, & elargimur: volentes insuper, & hoc eodem tenore præsentium statuentes, atque mandantes, vt cùm alicuius vestrum obitus (quem Dominus sua gratia monere dignetur) fuerit in nostro Capitulo Generali denunciatus, pro culparum expiatione, & animarum vestrarum salute preces,& suffragia consueta ab vniuersa nostra Congregatione persoluantur. Vos verò quò vberioribus huius nostræ Congregationis meritis, fructibúsque spiritualibus potiamini,in Domino hortamur, vt eadem ad eius conseruationem, & incrementum apud Deum vestris precibus adiuuetur. In quorum fidem, &c.

Litterarum incorporandi aliquem Eremitam in oblatum alicuius Congregationis cum iuramento obedientiæ,

Formula L.

D. N. &c. Vniuersis, & singulis præsentes litteras inspecturis notum facimus, deuotum Religiosum Fratrem N. de N. Eremitam,de cuius bonis moribus, humilitate, & cæteris requisitis, per fide dignorum virorum attestationem sufficienter informati sumus, ipso instante,& humiliter petente(præstito priùs per ipsum in nostris manibus iuramento de nobis, & successoribus nostris semper obediendo) in nostrorum Oblatorum numerum fuisse acceptum, eidémq; nos habitum cum insignibus nostræ Religionis per similes nostros Oblatos deferri solita concessisse, atque ea R. P. D. N. de N. Priorem nostri venerabilis Monasterij,&c. eidem tradi commisisse, ita vt in nostram Religionem et hoc incorporatus,& eidem actu seruiens omnibus exemptionibus, priuilegiis, indultis, & gratiis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus cæteri similes nostræ Congregationis Oblati vigore nostrorum priuilegiorum, siue aliàs quomodocumque, & quocumque iure gaudent,& fruuntur, gaudeat, & potiatur: & talem tibi, & ad quos spectat, haberi, & reputari debere declaramus. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostróque solito sigillo munitas, & roboratas. Datum, &c.

Obedientiæ,

Formula LI.

D.N.&c. tibi D.N. de N. Monacho nostro N. expressè professo,tenore præsentium præcipimus, & in virtute salutaris obedientiæ mandamus;quatenus bis visis in spatio dierum... & personaliter conferas ad hoc venerabile Monasterium S.N. de N.sub illius N. obedientia moraturus, vsque ad aliud nostrum mandatum, cauens à contrario, si nostram, ac Religionis gratiam, charam habes. Dat. &c.

Littera participationis pro Oblatis secularibus,

Formula LII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Christo Filio N. salutem, & benedictionem in Domino. Cùm pro tuo in nostram Congregationem singulari affectu,ac deuotione,& ferè perpetua, diligenti, fidelique seruitute, non parum nos tibi debere fateamur, ea propter iustum duximus tuis precibus assentiri, quibus nostræ spiritualis militiæ castris, & meritorum nostrorum participatione donari efflagitasti. Nos igitur auctoritate,qua fungimur, ac de diuina bonitate maximè confisi, tenore præsentium tibi præfato libenter impendimus,& elargimur, concedimus, ac volumus, vt quidquid ieiuniis, orationibus, aliísque spiritualibus, & Deo gratis obsequiis in nostra Congregatione promeremur, & posthac promerebimur, nostrorum omnium socius, & particeps efficiaris in vita, in morte, & post mortem. Insuper quoniam eodem charitatis affectu temetipsum, máque omnia nostro vener. Monasterio N. donatione inter viuos irreuocabili sponte obtulisti, teipsum ideò in nostrorum Oblatorum numerum gratiosè recipimus, ac priuilegiis omnibus, indultis, immunitatibus,libertatibus, gratiis, & exemptionibus, provt & nos fruimur, & potimur, ac frui, & potiri possumus, ac debemus,harum vigore te donamus, tibique facultatem concedimus, vt in pectore more oblatorum Religionis insignia gestare valeas. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Licentia scribendi in Confraternitate Rosarij.

Formula LIII.

Nos F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F.N.

F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatissimam Virginem Dei Genitricem; ac propterea cupidum propagandi cultum eius; & deuotionem erga illam per Confraternitatem Rosarij pectoribus fidelium inserendi præsentium tenore tibi concedimus, vt vbicumque fueris huiusmodi Confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium scribere, Rosaria benedicere, & quando ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere, & instituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes scribat, Rosaria benedicat, deputare, & omnia singula facere possis, & ille possit, quæ per Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesiis deputatos fieri solent, & possunt: dummodo pro huiusmodi scriptura, benedictione, &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his nostro sigillo munitis manu propria subscripsimus, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *Formulario, fol. 19. à tergo.*

Alia ad Ecclesias extra Ordinem,

Formula LIV.

Nos F, N. &c. Attendentes ad vberes, odoratósque fructus, quos in Sanctæ Ecclesiæ horti conclusi Roseto protulerunt, atque in dies magis proferunt Rosea illa plantaria, quæ Rosarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim orandi iis inest adeò facilis, vt omnibus sit peruius, adeò numeri mysterio, & ordine, ac varietate distinctus, vt omnibus possit esse iucundus, adeò frugifer, vt ad Christianæ perfectionis apicem compendiosissimè ducat: orationem quippe Dominicam, & Angelicam salutationem, quibus Rosarium constat, nullus Christianus ignorat. Psalterium proinde dicitur, quod Angelica salutatione centies, & quinquagies in eo repetita Psalmorum Dauidici Psalterij numerum referat; vtque varietate delectet, ad quamque decimam vnam interserit oratio Dominica. At verò si ritè persoluitur, fructum reddit amplissimum, nam præter hoc, quod Christi vita, quæ in eo per multa mysteria recolitur meditando, mens instruitur, reficitur, & spirituali consolatione pinguescit, heroicæ illæ virtutes in eadem, velut in firmamento sydera fulgentes, ad consilia faciendum, meditantis animum trahere sufficiunt, atque præstanda, si quid fortè ex nostra infirmitate deficeret, Beatissimæ Virginis intercessio, in eodem sæpiùs implorata, facilè impetrabit. Cui rei sodalium, Confraternitatúmque toto Orbe diffusarum, in meritorum participatione communio suffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorúmque remissiones à diuersis Summis Pontificibus huiusmodi sodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forsan, aut aliis, bonis tamen rationibus moti Christi fideles Oppidi N. vel Ecclesiæ N. cupientes sancto ditari thesauro, Confraternitatem huiusmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt; atque vt dictarum Indulgentiarum possint esse participes, nostram super his licentiam petierunt. Nos igitur Gloriosissimæ Virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Christo dilectis fidelibus Oppidi N. præsentium tenore concedimus, vt in Ecclesia N. Confraternitatem Rosarij huiusmodi instituere, & habere, Altare pro ea deputare possitis, cui nunc primum Reuerendum D. N. Rectorem, & directorem damus, & nominamus, & post eum successiuè, qui per Confratres pro tempore deputabitur; cui nomina omnium in eadem recipi volentium scribendi, Rosaria, seu Coronolas benedicendi, & omnia, & singula faciendi, quæ per Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesiis deputatos fieri solent, & possunt, facultatem concedimus: dummodo pro huiusmodi receptione, scriptura, benedictione, & aliis similibus, nihil exigatur, aut recipiatur: ne pietas in quæstum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm scribentur, ad Conuentum nostri Ordinis, Ecclesiæ vestræ propinquiori deferantur. In quorum, &c.

Refertur, *ibidem fol. 22.*

Licentia pro anni sancti Iubilæo ad Limina Apostolorum.

Formula LV.

Cùm primum per supplices preces tuas spirituale desiderium tuum nobis innotuit; quo teneri te dicis visendi, ac personaliter visitandi Limina Apostolorum Romæ, cæteràsque Sacrosanctas Basilicas expositas pro anni Sancti Iubilæo consequendo, libuit annuere votis, & promouere deuotionem tuam. Quamobrem per has nostras, quas per Cancellarium nostrum exarari, nostrique officij sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus, licentiam tibi concedimus illuc eundi, ibíque commorandi, quovsque tanto potiaris thesauro, & alia tua, si quæ sunt, honesta negotia peragas. Et si quo pacto ex auctoritate nostra iuuari posse cognoueris conscientiam tuam; facultatem quoque specialiter per has nostras tibi cócedimus, vt à quocumque approbato Sacerdote pro Confessionibus absoluaris, & dispenseris à quibuscomque etiam reseruatis, à quibus ipsi absoluendi, & dispensandi per priuilegia, aut iura auctoritatem habemus, quovsque pro tali effectu Romæ permanseris, & non vltrà. Angelus Domini custodiat te, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc reuertentem, sisque nostri memor in tuis orationibus.

Licentia eundi ad sacras B. Mariæ Virginis Lauretanas Ædes,

Formula LVI.

D. &c. Dilecto nobis in Christo Filio D. N. &c. Monacho nostro Sacerdoti expressè professo salutem, & benedictionem in Domino. Cùm à nobis humiliter exposueris, magno te deuotionis ardore flagrare, ac desiderio sacras Beatissimæ Virginis Lauretanas Ædes visitandi, ibíque vota tua persoluendi, atque alias deuotiones explendi; idcóque à nobis licentiam prædictas sacras Ædes adeundi postulaueris. Nos piæ, ac deuotæ huiusmodi tuæ petitioni benignè annuentes, tibi harum serie concedimus facultatem ad Lauretanam Vrbem te conferendi, ibíque, & alibi, vbi nostri Religiosi non commorantur, coram quocumque Sacerdote ab Ordinario loci approbato Confessario Sacramentalem peccatorum tuorum Confessionem faciendi, & ab eodem absolutionis beneficium in forma Romanæ Ecclesiæ consueta obtinendi, prædictas sacras Ædes personaliter visitandi, & ibidem, vel alibi Missam celebrandi, aliáque pietatis, & deuotionis opera faciendi, quæ ad tuam deuotionem explendam, tuámque salutem spectare quomodocumque dignoscuntur. Rogantes, & in Domino obsecrantes Reuerendissimos DD. locorum Ordinarios, & DD. Præsides, & Custodes Sanctarum

ctorum Ædium, vt te benignè suscipientes, & charitatiuè tractantes ad omnia, & singula exequenda admittant. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Denunciationis in Visitatione seruanda,

Formula LVII.

In nomine Domini Iesu Christi, Amen. Cùm in Conuentu N. die .... mense ...... anno ...... impositum fuisset à nobis initio nostræ Visitationis præceptum generale de culpis, & defectibus aliorum nobis sincerè, & iuridicè detegendis, comparuit coram nobis Pater N. ab N. eiusdem Monasterij Conuentualis Sacerdos, annorum ..... qui præstito iuramento de veritate dicenda, affirmauit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, se scire Patrem N. ab N. esse proprietarium, & accipere, retinere, expendere, siue donare pecunias in magna quantitate, sine vlla Superioris licentia, vel habere familiaritatem, suspectam vel scandalosam, cum tali fœmina, ac proptereà eum denunciare, vt iuridicè secundùm culpæ qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum testimonium propria manu, coram Patre N. Visitatore, & N. Secretario, subscripsit eodem die, & anno quo suprà.

Pater N. Prouincialis siue Visitator, Fr. N. ab N. Pater N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Iesu *de Visitat. Regul. tract. 3. cap. 2. n. 12.*

Seruandorum Visitator vbi procedit per viam denunciationis,

Formula LVIII.

Coram nobis Patre N. Prouinciale, siue Visitatore comparuit Frater N & in modum denunciationis, sequentia, his verbis exposuit.

In nomine Domini, Amen. Ego Frater N. coram vobis Reu. Pater Prouincialis per modum denunciationis expono, qualiter Frater N. *&c. vt suprà.* Quæ quidem denunciatio non animo maligno, sed bono Religionis zelo, vt per vos, qui es communis Prælatus noster, & Pater prouideatur scandalo orto inter Fratres, & demùm bono Religionis nostræ consulatur, ne cæteri similia deinceps committere audeant. Datum in nostro Conuentu N. die .... mense .... anno ....

Alia eiusdem rei,

Formula LIX.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noster N. ab N. qui per modum denunciationis exposuit, quòd cùm his præteritis diebus esset in domo quorumdam secularium, in tali loco, intellexit ab eis cum graui cordis sui angore, quòd ipsi non parum fuerint scandalizati, ex admodum frequenti, atque domestica familiaritate Fratris N. nostri Ordinis, cum tali muliere, quæ est malæ conditionis, & famæ. Quare ego Frater N. ab N. zelo Dei ductus, & animæ illius Fratris nostri, & honoris Religionis, ac primùm ad honorem Dei desero, ac denuncio vobis factum istud, quò si prouidere possitis, eo meliori modo, quo noueritis expedire, prouideatis. Mecum erat Frater N. ab N. qui & ipse omnia audiuit. Datum in Conuentu nostro die ...... mense ...... & anno ....

Processum visitationis, seu inquisitionis generalis simpliciter incipiendi,

Formula LX.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini ..... die .... Pontificatus Sanctissimi D. N. Domini ...... Anno ...... Sacrorum Canonum, Sacrique Concilij Tridentini Decretis, ac nostrarum Constitutionum ordinationibus, de Monasteriorum Congregationis visitatione adhærendo, Reuerendissimus Pater Generalis ...... D. B. vnà cum suis Collegis dictæ Congregationis Visitatoribus D.C.D.E.D.F. & me D.S. Visitatore, & Notarij vices gerente, accessit ad Monasterium .... , & eiusdem Monasterij Patribus, siue Canonicis huiusmodi visitatione intimata, exhortationéque adhibita conuenienti; primò Ecclesiam (vt in Pontificali Romano statuitur) visitauit; deinde sacra vasa, & vestes, aliáque ad cultum diuinum spectantia, omnibúsque (vt decet) inuentis ad Canonicorum Sacerdotum in eodem Conuentu commorantium (vt in Congregatione nostra moris est) visitationem in camera solitæ residentiæ admodum Reuerendi P. Abbatis eiusdem Monasterij se contulit vnà cum prædictis Collegis.

Et cùm dictus Pater Abbas D. I. vocatus adesset, à præfato Reuerendissimo P Generali admonitus de veritate super interrogandis fideliter dicenda, prout se facturum esse promisit, ad opportunas interrogationes, vt infrà, deposuit. Interrogatus super primo. Respond. super secundo. Respond. & ita de singulis.

Quibus habitis præfatus Reuerendissimus Pater Generalis mandauit eidem P. Abbati, vt si quid haberet, quod pro Dei honore, Monasterij, & subditorum suorum bono diceret, liberè deponeret.

Qui respondit. Io non hò altro che dire.

Tunc præfatus Pater Generalis præcepit eidem P. Abbati, vt subscriberet, prout manu propria se subscripsit; qua subscriptione habita illum dimisit. Eadem die secundo loco vocatus D. L. einsdem Monasterij Vicarius cum adesset admonitus, vt suprà.

Interrogatus super primo, respondit, &c. super secundo, respondit, &c. super tertio, respondit, &c.

Quibus habitis, &c. vt suprà. Et ita prosequendus est visitationis processus. Qui si in vna die minimè terminetur, die altera initio apponendum erit, Die verò .... eiusdem mensis, & anni coram eisdem vocatus D. M. &c. vt suprà.

Refert Franc. Ghissler. *in tract. de Iudice Regular. cap. 26. num. 84.*

Incipiendi processum per viam Inquisitionis Generalis quoad personas tantùm in delicto facti permanentis,

Formula LXI.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini ...... die .....

Cùm ad aures admodum R. P. D. P. Abbatis, &c. peruenisset D. Maledicum de Flagitiosis vulneratum fuisse; conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D.I. D.L. & me D.S. Discreto, & Notarij fungente vices; vnà cum illis accessit ad cellam d. D. Maledici, illúmque in lecto decumbentem repetit, atque in facie vulneratum in dextera maxilla, cum maxima sanguinis effusione, quo vulnere per d. P. Abbatem, eiúsque discretos prædictos viso, & bene considerato repererunt

terunt illud gladij factum fuisse, & esse longitudinis quatuor digitorum, vel circa, & per d.P. Abbatem delato iuramento de veritate super interrogandis dicenda d.D.Maledico, prout tacto pectore iurauit, illum interrogauit. Quo modo ita vulneratus reperiatur.

Respondit. Mentre io tornano alla mia camera questa notte, sono stato ferito nell'entrare della porta del dormitorio, doue sta la mia camera, à questo modo, che V.P. vede.

Interrogatus, quis eum ita vulnerauit, & admonitus, vt dicat.

Respondit. Io non lo sò, perche io era senza lume, e colui che mi ferì, mi diede standumi di dietro, e subito fuggi via, di maniera, che io non lo potei vedere, maxime essendo anco smorzata la lampada,

Interrogatus, quem credit fuisse, qui taliter eum vulnerauit.

Respondit. Io credo, che sia stato D. Viodice de gl'Inflessibili della tal Città.

Interrogatus, quare ita credat, scilicet D. Vindicem de Inflexibilibus illum vulnerasse.

Respondit. Perche heri haueßimo parole insieme, & egli si parti minacciandomi.

Interrogatus, an aliquis adesset qoando verba cum d.D. Vindice habuit.

Respondit. Vi erano D. Venantio, e D. Feliciano.

Interrogatus, an animo calumniandi, aut odio d D. Vindicem nominauerit.

Respondit. Io l'hò nominato, perche cosi credo sia la verità, e non altrimenti.

Quibus habitis præfatus Pater Abbas d.D. Maledicum ad patientes fereodum, & ad veniam petendum fi tribuendam hortatus, illum dimisit.

Acta sunt ista in dicta cella præfati Monasterij, anno, die, ac mense suprà positis, & per me D.S. supradictum descripta.

Formam incipiendi processum in inquisitione generali quoad personas tantùm, si delictum facti sit transeuntis; ex dictis, atque etiam ex dicendis componere per se quisque poterit.

Refert Franc. Ghisilet. in tract. de Iudice Regularium, cap. 16. num. 86.

Processum incipiendi per viam Inquisitionis Generalis quoad delicta solum,

Formula LXII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini .... die ....

Cùm ad aures Reuerendißimi P.D.B. Generalis, &c. fama deferente, clamosáque insinuatione subsequente non semel, at sæpiùs, nec à maleuolis, & maledicis: verùm à probis, & honestis personis peruenerit, quòd in Monasterio tali Canonici admodum licentiosè viuant, contra ius, fásque multa facinora perpetrantes; accessit ad ipsum Monasterium, vt videret an res ita se haberet, huiusmodique scandalo prouideret, quatenus opus esset.

Itaque præfatus Reuerendißimus Pater Generalis vnà mecum D.S. eius collega Visitatore, ac Notarij vices gerente decreuit contra dictos Canonicos infamatos de illorum vita, & conuersatione inquirere omni meliori modo.

Acta sunt ista in prædicto Monasterio, anno, die, ac mense supradictis, & à me D.S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisilet. in tractat. de Iudice Regular. cap. 16. num. 90.

Processum incipiendi per viam Inquisitionis specialis, siue solemnis,

Formula LXIII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini .... die ....

Cùm ad aures admodum R P.D.S. Abbatis, &c. fama deferente, clamosáque insinuatione prosequente non semel, ac sæpius nec à maleuolis, aut maledicis; verùm à probis, & honestis personis peruenerit; quòd frater Impius de Execrabilibus de tali Ciuitate in eodem Monasterio, sibi subiectus commissus, Dei nomen horribiliter blasphemare, cum non paruo audientium scandalo, non verens; conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D.B.D.C & me D.S. Discreto, ac pro Notario, & cum illis habito consilio super infamia huiusmodi, ad hoc scandalum tollendum decreuit contra d.Fr. Impium super ea inquirere, contraque ipsum iuxta iuris dispositionem, & constitutionum nostrarum præscriptum procedere omni meliori modo.

Acta sunt ista in tali Monasterio in camera d P. Abbatis anno die, & mense, suprapositis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Fran Ghisilet. in tract. de Iudice Regul. cap. 16. n. 96.

Processum incipiendi per viam exceptionis,

Formula LXIV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini .... die ....

Coram Reuerendißimo P.D B. Præside Generali, &c. ac eiusdem Congregationis Visitatoribus D.C.D.G.D.F. & me D.S. Visitatore, & pro Notario, personaliter comparuit D. Zelotes de Inuidis de tali Ciuitate, & excepit contra D. Bibacem de Mussulinis de Menania, quòd non debeat eligi in Priorem ex causa, quam deposuit, prout infra hoc modo. Videlicet.

Padre Generale, e PP. Visitatori. Hauendo presentito, che V V.PP. sono per eleggere per Priore del tal Monasterio D. Bibace de Mussolini de Beoagna, io le dò eccettione, che lui spesso per il troppo bere s'imbriaca, nella qua l'imbriachezza egli fa, e dice molte pazzie, & in particolare ciò gl'occorse quest'anno nel mese di Gennaro, il giorno di S. Antonio dopò pranso in Refettorio, essendoui presenti D.H.e D.I. & il mese di Marzo, il Gionedì grasso dopò cena, essendo nella camera del fuoco, e vi erano presenti D.M. e D. P. altre volte anco gl'è occorso l'istesso in diuersi tempi, come sanno il Refettorario, e P. Infirmario; però à me non pare, che tal huomo debba elegersi al Priorato; per il che io le dò quest'eccettione, acciò VV.PP. non l'elegghino.

Quibus auditis præfatus Pater Generalis detulit iuramentum d D. Zeloti, quòd veritatem in omnibus in proposita exceptione contentis dixerit, & quòd non animo calumniandi d. D. Bibacem exceperit, prout tacto pectore iurauit. Postea d. Reuerendißimus mandauit ei, vt se subscriberet, qua subscriptione habita, illum dimisit & vnà cum prædictis PP. Visitatoribus propositam exceptionem acceptauit, si, & in quantum, omni meliori modo.

Acta sunt ista in Monasterio tali, in camera admodum R.P. Abbatis, anno, die, & mense suprapositis, & per me D.S. prædictum descripta.

Refert Franc. Ghisilet. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 102.

Processum incipiendi contra infamatum repertum in Inquisitione Generali, seu in Visitatione,

Formula LXV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Quia In Visitatione huius Monasterij D.Malitiosus de Impudicis de tali Ciuitate, repertus fuit de crimine linguæ infamatus. Quippè qui, vt plures Canonici deposuerunt, multa obscæna sæpiùs loquitus, cum non paruo audientium scandalo. Reuerendissimus Pater Generalis Canonicorum Reg. Sancti Saluatoris D.B. vnà cum suis Collegis Visitatoribus D E. D. G. D. F. & me D.S.Visitatore,& pro Notario; decreuit super huiusmodi crimine contra d. D.Malitiosum specialiter inquirere, testes adhibito iuramento interrogando, seum ipsum constituendo, cæteráque opportuna peragendo, prout de iure.

Acta sunt ista in præfato Monasterio in camera solitæ residentiæ admodum R.P. Abbatis, anno, die, & mense supra positis, & per me D.S. qui suprà, descripta.

Interrogationum in Informationibus sumendis de ingredi volentibus Religionem,

Formula LXVI.

An cognoscant parentes N. N. sciántque eos esse veræ Fidei Catholicæ sectatores, ac bonæ famæ, & nominis.

An sciant eumdem esse sui iuris, & liberum, vt disponere valeat de persona sua, non ligatum matrimonij vinculo. Et an sciant eum promissionem dedisse alicui virgini, vel mulieri, eam ducendi in vxorem.

An sciant, eum esse virum probum, ac bonis moribus præditum, & præsertim an sciant eum perpetrasse aliquod delictum, homicidium, furtum, latrocinium, vel aliquid simile, quod fuerit deductum in iudicium, aut super eo aliqua facta fuerit inquisitio.

An sciant, eum amisisse bonum nomen apud homines ratione alicuius enormis delicti, vel pœnæ execrabilis ei illatæ,& vt perpetua notetur infamia.

An sciant eum esse debitis vltra facultates suas onustum, quæ soluere non possit, ab eisque facilites se expedire.

An sciant eum ratiocinijs tam publicis, quàm priuatis esse obnoxium.

An existiment eum bono fine ad Religionem se transferre.

An sciant eum esse integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præsertim.

An sciant, eum aliquo morbo contagioso laborare.

Refert Fr.Barthol.à Vecch.*in prax. Nouit.disp.6.dub.7.& 8.*

Iuramenti præstandi iis,qui volunt Religionem ingredi, fidésque de vita, & moribus necessarias non habent,

Formula LXVII.

In nomine Domini, die... mens.... Anno..., in loco nostro N.

Cùm admodum R.P.F.N.de N. Prouincialis huius nostræ Prouinciæ N.commiserit P.F.N. Guardiano, & Magistro Nouitiorum in hoc loco N. vt eius, qui recepti fuerint à præfato P.Prouinciali, & missi ad hunc locum causa ingrediendi Religionem nostram, nullatenus concederet Religionis habitum, donec eidem P.Guardiano literas iuridicis attestationibus firmatas exhibuerint, in quibus se nollo Cõstitutionis Sixti V. impedimento obstrictos esse præcipuè appareat. Et si contingeret aliquem his literis testimonialibus carere, idem P.Prouincialis mádauerit ab eo iuramentum desumi sub forma infrascripta, antequam habitu Religionis induatur. Et eum N.N. literis obedientialibus admodum R.P. Prouincialis ad hoc Monasterium causa suscipiendi probationis habitum se contulerit, literasque testimoniales præfatas secum non detulerit, P.Guard.prædictus decreuit iuxta præmissa interrogare eum mediante iuramento, antequam ad Religionis probationem admittatur, prout de facto eum interrogauit præsentibus P.F.N.& P.F.N.testibus. An aliquod delictum, puta homicidium, furtum, latrocinium, vel quid simile in foro contentioso deductum perpetrauerit, per quod Curiæ suspectus existat. An ratiocinijs publicis, vel priuatis reddendis obnoxius sit: vel ære alieno supra vires facultatum suarum grauatus existat; & an de legitimo matrimonio natus sit, vel aliqua graui, incurabili, vel contagiosa Infirmitate, vt morbo gallico, vel simili laboret: vel alio quouis impedimento se obstrictum sciat, per quod ad Religionis statum capessendum inhabilis reddatur. Qui his omnibus interrogationibus coram prædicto P. Guardiano præsentibus præfatis Patribus respondit, se nullatenus conscium esse prædictis impedimentis obstringi, quod iuramento ti præstito tactis Scripturis sacris confirmauit, & in prædictorum fidem manu propria se subscribet.

Io. N.N. confermo quanto di sopra.

Ego F.N.N. prædicta scripsi fideliter de mandato.

Ego F.N N.fui præsens,

Ego F.N.N. fui præsens.

Interrogatorij in examine Testium Visitationis,

Formula LXVIII.

Die.... Mense.... Anno....

Coram R.P.Visitatore N.in Conuentu N.vocatus Monasterij superior ætatis annorum N. & monitus, ac iuramento ab eo præstito de veritate super interrogandis dicenda tacto pectore, more sacerdotum iurauit, & circa interrogationes propositas respondit, vt infra.

Primò. Interrogatus, an cognoscat P. N. ab N. Religiosum professum Sacerdotem,& Procuratorem illius Conuentus, & à quo tempore illum agnoscat? Respondit, se à moltis diebus illum agnouisse,& familiariter eum ipso in illo Conuentu fuisse conuersatum.

Secundò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sit tam apud alios, quàm apod ipsum: Respondit se prædictum P.N. habuisse pro viro probo, ac bonæ famæ, & opinionis, tam apud alios illius familiæ Religiosos, quàm apud ipsum.

Tertiò. Interrogatus, in quos vsus ille, & pro quibus expendat Monasterij pecunias sine licentia Superioris, elargiendo illas suis consanguineis, ac aliquando in conuiuijs luxuriosè cum secularibus bibendo? Respondit, se audiuisse prædictum P.N.distribuisse aliquas Monasterij pecunias inter fratres & consanguineos, sed tamen nescire an hoc præmissa Superioris licentia faciat, necne.

Quartò. Interrogatus, à quibus audiuit præfatum N. expendisse prædictas pecunias sine licentia Superioris,elargiendo eas suis consanguineis: Respondit se ad hoc à Patre N.illius Monasterij Sacerdote accepisse,

pisse, qui asserebat hoc audiuisse à quadam consanguinea eiusdem Procuratoris, vocata N. Item se etiam hoc accepisse à Fratre N. qui cùm esset ordinarius socius Procuratoris affirmabat se præsente emisse quosdam anulos aureos, eósque prædictæ consanguineæ dedisse, rogans prædictum socium, ne aliis Monachis patefaceret.

Quintò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sint Religiosi, à quibus audiuit prædictum Procuratorem expendere illas pecunias, & an sint viri probi, de quibus nulla ratione præsumi potest, quòd odio, aut passione aliqua ducti, similem culpam Procuratori temerariè imponant? Respondit, habere se pro comperto, illos Religiosos esse viros probos, timoratæ conscientiæ, ac testes omni exceptione maiores.

Sextò. Interrogatus, an sciat, vel audiuerit aliquod aliud peccatum, materiam proprietatis concernens? Respondit se nihil aliud scire.

His peractis, legatur eius depositio, & noretur in processu, & notarius terminabit examen his verbis. Quibus habitis dimissus fuit prædictus P. N. Superior, imposito sibi silentio de secreto tenendo sub eodem præcepto, & subscribatur.

Ego P.N. affirmo vt suprà. Deinde Notarius concludat.

Acta sunt hæc per me F. N. Not. coram R. P. Visit.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visitat. *Regular. tractat.* 3. *cap.* 5. *num.* 5.

Examinis testium,

Formula LXIX.

Die, & loco supradictis coram præfatis PP. Visitatoribus D.F. de talibus, de tali Ciuitate eiusdem Monasterij Vicarius, ætatis suæ annorum.... Religionis verò .... testis productus super primo, vocatus, & monitus, ac iuramento, ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore more Sacerdotum iurauit, ad opportunas interrogationes deposuit, vt infrà, videlicet.

Interrogatus. An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò, ne posso imaginarmela.

Interr. An cognoscat D. Turpilium de Improbia de tali Ciuitate.

Resp. Io lo cognosco benissimo, & hora stà qui per stanza.

Interr. Quomodo illum cognoscat, & à quo tempore.

Resp. Io lo cognosco, perche siamo stati insieme à Brescia, & à Bulugna, e qui già sono cinque mesi, e sono da dodici anni, che io lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit d. D. Turpilius apud alios.

Resp. Io non sò in che conto lo tengano gl'altri, perche bado à casi miei.

Interr. Cuius opinionis sit apud ipsum.

Resp. Io per me lo tengo per buon compagno, e vero, che alle volte và in colera, e si lascia vscire di bocca qualche biastema.

Interr. Quomodo sciat illum esse iracundum, & quandoque blasphemare.

Resp. Perche l'hò vdito alle volte biastemare con le mie orecchie.

Interr. Quo loco, ac tempore illum blasphemias proferentem audierit.

Resp. In molti luoghi, e tempi l'hò vdito, & in diuerse occasioni.

Interr. An vnquam illum in Claustro, & in Refectorio blasphemantem audierit, & quo tempore.

Resp. Padre io mi ricordo particolarmente, che il giorno di S. Lorenzo nel Claustro dopò pranso biastemò assai il nome di Dio.

Interr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Egli disse al corpo, al sangue, & altre simili, essendo saliato in colera per non sò che.

Interr. An alij essent præsentes quando tales blasphemias protulit.

Resp. Vi erano D. Inquieto de Malitioso, e D. G. de tali.

Interr. An ipsum reprehenderit.

Resp. Io non volsi dirli altro, perche essendo in colera dubitauo, che non mi dicesse villania, e di non dar di parole con lui.

Interr. An amore, vel odio, vel alia passione motus talia deposuerit.

Resp. Io li voglio bene, e quello, che hò detto, l'hò detto per essere così la verità.

Tunc adm. R.P.D.C. maior Visitator mandauit d. D.F. vt proprio examini subscriberet, prout lectis eidem prius dictis dispositionibus propria manu subscripsit; qua subscriptione habita, & acceptatis illius depositionibus si, & in quantum, & eum dimisit, illi præcipiens in virtute sanctæ obedientiæ, ne cui de his omninò loqueretur.

Die, & loco vt suprà D.G. de talibus, &c. testis alter est ab accusatore productus super primo vocatus, ac monitus, &c. vt suprà. Eodem námque modo cæteri testes examinandi sont.

Quòd si diuersis diebus examinentur; initio examinis testis dicendum est, die verò tali eiusdem mensis, & anni D.G. de talibus, &c.

Testes verò super secundo hac forma seruata examinari poterunt.

Eisdem die, ac loco D.H. de talibus, &c. testis ab accusatore secundo productus, vocatus ac monitus, &c. vt suprà.

Testibus autem super secundo vltra prædictas interrogationes post interrogationem. An alij essent præsentes, ac testis responsionem. Iudex subiungere debet interrogationes super iniuriis, hoc modo.

Interr. An d. D. Turpilius vnquam fuerit de talibus blasphemiis reprehensus.

Resp. Quando D. Turpilius biastemò in Refettorio dopò pranso il giorno di S. Rocco fù represo da D. Inquieto de Malitiosi.

Interr. Quòd ad huiusmodi reprehensionem dixerit d. D. Turpilius.

Resp. Si voltò in colera contro il d. D. Inquieto, e li disse molte villanie, & in particolare, che egli era vn forfante, vn sciagurato, vn maligno, & vn hipocrita.

Interr. An alius adesset cùm talia iurgia d. D. Inquietus dixit.

Resp. Vi era Fr. N. Refettorario, D. Inquieto, & io, e non altri.

Interr. An amore, vel odio, &c. vt suprà.

Eisdem die, ac loco F. N. de talibus, de tali loco Refectorarius, &c. testis alter ab accusatore super secundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt suprà.

Refert Franc. Ghis. *in tract. de Iud. Reg. cap.* 19. *n.* 4.

Examinis testium aliorum,

Formula LXX.

Die.... Mense.... Anno....

Vocatus Pater N. ab N. vt suprà.

Primò. Interrogatus, an cognoscat F. N. Procuratorem, &c. vt suprà. Respondit vt suprà.

Secundò. Interrogatus, an sit bonæ opinionis, &c. vt supra. Respondit vt suprà.

Tertiò. Inteetogatus, an ſciat illum eſſe proprietarium, ae expendere Mooaſterij pecuoias, &c. vt ſuprà.

Reſp. ſe qoadam die aodiuiſſe, à quadam conſanguiuea prædicti Prncuratoris, eam habere quoſdam anolos aurcos, quos ſibi Proeurator N. eius conſanguineus donanerat, eique oſtendiſſe aliquos anuloa à prædicto Procuratore ſibi traditos.

Item ſe ſcire prædictum P.N. Proeuratorem, Monaſterij expenſis, ſine Abbatis notitia, tam pro aiuſcia Monachis, quàm pro tribus aliis ſecularibus etiam amieis, ſplendidum paraſſe conuiuium tali die .... menſe .... in Abbatis hoſpitio, neſeiente Abbate.

Quarto. Intertogatus, quomodo id ſeiat? Reſp. ſe id certò ſcire, tum quia fuit vnus ex inuitatis, tum quia audiuit ab ipſo Procuratore, ſe magnam pecuniæ ſummam io illo conniuio inſumpſiſſe.

Quintò, Intertogatus, an ſciat aliquod aliud peecatum in ſimili materia proprietatis à Proeuratore commiſſum?

Reſp. Se nihil aliud ſcire.

Et poſt hæc legatur eius depoſitio, vt ſuprà.

Eodem fermè modo erit examinandus à Viſitatore F.N, ſocius Procuratoris, qui examinatus iuxià prædictas intertogationes, ad primam, & ſecundam reſpoodit eodem modo, qun alij teſtes.

Ad tertiam reſpondit, præfatum P.Procuratntem N. Monaſterij pecuoias in magna quantitate ſine Superioris licentia prodigè conſumpſiſſe, & tam Religioſis, quàm ſecularibus conſanguineis diſtribuiſſe.

Interrogatus, quomodo id ſciat? Reſpondit, ſe ſæpiùs vidiſſe illum pro Religioſis Monaſterij ſibi amicitia iunctis emete veſtes, ſiue vtenſilia alia.

Intetrogatus, quomodo id ſeiat fieri ſine licentia Abbatis? Reſpondit præfatum Pncuratotem, id ſibi ſæpiùs manifeſtaſſe, & ſeriò ioiunxiſſe, vt nemini hoc patcfaceret.

Deiode dixit prædictum Procuratotem conuluium magnum, tam pro Monachis notis, & amicis, quàm pro ſecularibus, eum notabili expenſa Monaſterij præparaſſe, ae ipſum eſſe certum de hac re, quia ter, aut quater fuit ab ipſo inuitatos: ac demum ſcire, quòd in eius præſentia prædictus Procutator vni ex ſuis conſanguineis vocatæ N. anulos aureos donaſſe, eiuſque forori catenulam auream tradidiſſe, eum humiliter depreeans, vt prædicta omnia ſilentio ſeruaret.

Intertogatus, an ſciat aliud peccatum contra Paupertatis voiom. Reſpondit, ſe nihil aliud ſeire.

Refert Fr. Thom à Ieſu *de Viſit. Reg. tract. 3. cap. 5. num. 13. cum ſeq.*

Examinis teſtium circa delictum notorium,

Formula LXXI.

Eodem die, & anno R.P. Viſitator conſiderans quòd tale, tamque graue delictum in tali Monaſterio commiſſum, ſine maxima Dei, & proximi offenſione tolerari nequeat, proceſſit ad teſtiom examen pro inueſtigando delinquente? Quare eodem die voeatus P.N. ab N. coram eodem P. Viſitatore exiſtente in eodem loco, & in primis præmiſſo iuramento, vel præcepto formali, interrogatus fuit an ſeiat, tale delictum patratum in illo Conuentu fuiſſe. Et ſi reſpondeat ſe ſcire. Secundò interrogetur, quomodo id ſciat? Vbi etat tali tempore, ac tali hora, quando delictum fuit commiſſum, & quem eredat illud commiſiſſe.

Refert Fr. Thom. à Ieſu *de Viſit. Regular. tract. 3. cap. 4 n. 1.*

Examinis teſtium circa factam denunciationem contra aliquem delinquentem,

Formula LXXII.

Die .... Menſe .... Anno ....

Cùm perueniſſet ad noſtram notitiam, publica quadam infamia deferente, vel legitima denunciatione per teſtem omni exceptione maiorem, P.N. ab N. Procuratore huius Monaſterij, eiuſdem Monaſterij bona, ſine legitimo Superioris conſenſu temerè diſſipaſſe, tom donationibus à ſe ſuis conſanguineis factis, tum noo modicam pecuniarum ſummam in conuiuiis, & potationibus inſumpſiſſe, necnon aliquibus Religioſis ſuis amicis, & etiam aliis ſecularibus exhibuiſſe, eùm ad Dei gloriam, & ad diſciplinam Religioſam conſeruandam neceſſarium ſit, vt ſimilia delicta impunita oon remaneant, ac ex debito noſtri officij teneamur ad debitam inquiſitionem talium delictorum pleniùs faciendam, præcipimus in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ obedientiæ, & ſub præcepto formali omoibus Religioſis iuxtà tenorem ſequentis interrogatorij examinandis, vt veritatem, poſtpoſito omni odio, vel amore, aliâve paſſione, ſincerè deponant.

Examinandi teſtes ſuper fama,

Formula LXXIII.

Die, atque loco ſupra poſitis coram præfato P. Priore, illiuſque Diſcretis prædictis D.T. de talibus, de tali Ciuitate, ætatis ſuæ anoorum .... Religionis verò .... Sacerdos, & Vicarius d. Monaſterij teſtis vocatus, & monitus, iuramento ei delato de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes depoſuit, vt infrà, videlicet.

Interrogatus. An ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſpondit. Io non la sò altrimente, ſe V.P. non me la dice.

Interr. An cognoſcat F. Impium de Execrabilibus.

Reſp. Padre sì.

Interrog. Quomodo illum cognoſcat, & à quanto tempore.

Reſp. Io lo cognoſco, perche ſon ſtata con lui à Fiorenza, e qui, e deuono eſſere circa ſei anni, che lo cognuſco.

Interr. Cuius famæ ſit apud alios, & apud ipſum.

Reſp. Lui è tenuto per buon compagno, & in ancora lo tengo per tale.

Interrog. An fama ſit, quòd ille blaſphemias proferat.

Reſp. Padre sì, che di lui è tal fama.

Interr. Quid ſit fama.

Reſp. E quello, che ſi dice publicamente.

Interr. Quomodo ſciat talem famam de illo eſſe.

Reſp. Lo sò, perche l'hò ſentito dire da molti.

Interr. A quibus audierit.

Reſp. Da molti, ma in particolare dal Padre Fattore, da D. Sigiſmundo, e da Fr. Paziente.

Interr. Quomodo ab illis audiuerit, & qua occaſione.

Reſp. In diuerſe occaſioni, e ragionamenti, ſecondo che occorre, ma in particulare Domenica paſſata eſſendo io nel Clauſtro coo il d.P. Fattore, e D. Sigiſmondo, ſi venne in ragionamento del d.F. Impio, e tutti due diſſero, come ſi diceua da tutti, che egli vn gran biaſtemarote.

Iotert. Ao ipſe vnquam audierit illum blaſphemantem,

Reſp.

Resp. Io veramente non l'hò mal udito biastemare.

Interr. A quanto tempore d. Fr. Impius de blasphemia sit infamatus.

Resp. Sono molt'anni;ch'io hò udito dire,che lui biastema,fino quando stauo à Fano:che deuono essere dodic'anni.

Interr. An sciat unde ortum duxerit huiusmodi fama contra illum.

Resp. Io non sò, ehe alcuno gli vogli male, perche del resto è buon'compagno, ma credo, che tale infamia sia nata dal suo biastemare.

Interr. An odio, vel alia passione motus ista deposuerit.

Resp. Quello,che hò detto, l'hò detto solamente per essere così la verità.

Quibus habitis præfatus Pater Prior mandauit d. D.T. vt proprio examini subscriberet, qui lectis eidem ab illo factis depositionibus, subscripsit, & d. Pater prior acceptatis d. depositionibus si, & in quantum, &c. illum dimisit, præcipiens illi in virtute sanctæ obedientiæ ne de his cum aliquo loqueretur.

Eisdem die, ac loco coram prædictis D.F. de talibus de tali Ciuitate: &c. vt supra.

Refert Fran. Ghisiler. in tract.de Iudice Regul.cap.19.n.17.

Examinis rei, siue constituendi reum,

Formula LXXIV.

Die vero.... eiusdem mensis D.Turpillus de improbis de tali Ciuitate Sacerdos, ætatis suæ annorum 40. Religionis verò 14.accusatus, de quo supra, vocatus, ac personaliter constitutus coram præfato admodum Reuerendo D.C.& me D.I. A. Visitatoribus,monitúsque ac delato eidem iuramento de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes respondit, vt infrà.

Interr. An sciat causam suæ vocationis.

Resp Padre nò io, se non mi vien detta.

Interr. A quanto tempore in hoc Monasterio sit.

Resp. Ci sono venuto alla dieta passata, assignatoui per stanza.

Interr. Vnde discesserit tempore proximè præteritæ dietæ.

Resp. Io mi sono partito da Reggio, e venuto qui.

Interr. An fuerit in aliis Monasteriis commoratus.

Resp. Io sono stato in molti,à Fano, à Mantoua, à Brescia, à Bologna.

Interr. Cum quibus fuerit, præsertim Brixiæ, & Bononiæ.

Resp. Io sono stato con diuersi Canonici, ma in particulare con il P.Vicario,qui D.F.& in Brescia, & in Bologna, & ancora con D G.che pure sta qui distanza io Bologna, & hora qui con tutti dua loro me ne stò.

Interr. An verba vnquam cum aliquo habuerit in aliquo eorum Monasteriorum, in quibus commoratus est.

Resp. Io non me ricordo, perche sono cose, che passano.

Interr. An vnquam cum D.Inquieto de Malitiosis verba fecerit.

Resp. Non me ricordo, potrebb'essere: ma sarà stata qualche bagatella.

Admonitus, vt recorderur, ac veritatem fateatur, quia in actis constat illum verba grauia cum d.D. Inquieto habnisse.

Resp. Io mi ricordo, che già molti giorni sono, hebbi parole in Refettorio con il d.D.Inquieto.

Interr. Qua de causa huiusmodi verba cum dicto habuerit.

Resp. Non me ne ricordo. Et erubuit, totúsque mutatus est, admonitus autem,vt dictam causam exponat, quia mitiùs secum agetur; sin minùs cum rigore procedetur.

Resp. Padre io sono vn poco colerico, e quel giorno riscaldato dal vino dissi non sò che bestemie; perche lui mi represe, io le disse villania.

Subinterr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Io veramente non me ne ricordo, perche ero in colera.

Interr. An aliàs blasphemauerit.

Resp. Quando io sono in colera,me ne scappano di bocca alte volte.

Quibus habitis præfatus P D.C.Visitator mandauit eidem D.Turpilio, vt proprio examini subscriberet,prout sibi priùs lectis dictis eius depositionibus subscripsit, qua subscriptione habita, præfatus P.Visitator præcepit ei, vt recto itinere iret ad propriam cellam, nec inde discederet, neque cum aliquo loqueretur sub pœna carceris ad arbitrium dd. PP. Visit. illúmque dimisit.

Refert Franc. Ghisiler. in tract. de Regular. Iudice cap. 19. num.7.

Culpæ faciendæ,

Formula LXXV.

Pater dicimus nostram culpam Deo,& tibi de omnibus vitiis, & peccatis nostris, maximè de diuino officio malè,& negligenter à nobis recitato,de silentio non benè custodito,de scandalo Patribus & secularibus dato,de his,& aliis transgressionibus nostris, quomodocumque offendimus Deum, proximum, & Regulam nostram, dicimus nostram culpam, & humiliter deprecamor,vt amore Iesu Christi nobis pœnitentiam imponere digneris.

Refertur in Const.Vrban Fr.Min.Conuent.S.Franc. in cap 3.Reg sub tit.10.

Sententia diffinitiua,

Formula LXXVI.

Nos Fr.N.ab N. Visitator, Spiritus sancti nomine implorato, a quo cuncta, & integra iudicia recta procedunt, in causa contra P. N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, coram nobis pendente, & per processum in scripto formatum deducta, receptisque ex vtraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis pronunciamus; ac decernimus, prædictum P. N. ab N. Procuratorem grauiter peccato proprietatis contra votum paupertatis in multis grauibus delictia peccasse, tam in conniuiis pro Monachis, & secularibus à prædicto N. sine licentia exhibitis, quàm in aliis donationibus, nempe trium anulorum aureorum donatorum vni consanguineæ ab eodem P. N. (vt ipse etiam io sua confessione fatetur) temerè factis deliquisse, ac in huius delicti pœnam præcipimus in carcere per tres annos includendum, ibi ieiuniis panis, & aquæ in pœnam tanti sceleris, semel in qualibet hebdomada macerandum, reseruantes nobis facultatem moderandi,vel dispensandi in prædictis: acta, lata, & lecta, fuit hæc sententia, & publicata in Monasterio nostro N. siue in cellula nostra par me Fratrem N.ab N.Visitatorem huius Conuentus prædicto Patre N. præsente, & audiente (si ibi

ibi præsens fuerit) & testibus infrascriptis, qui propria manu subsignarunt. Die.... mense.... anno....

Locus † Sigilli.

Fr. N. Visitator.
Fr. N. Notarius.
Fr. N. & N. testes.

Refert Fr. Thom. à Iesu *de Visit. Regular. tractat* 3. *cap*.15. *in fine*.

Sententia in qua declaratur innocentia Rei,

Formula LXXVII.

Nos Fr. N. ab N. Visitator, &c. visa causa, siue processu contra P. N. & expensis omnibus probationibus contra ipsum factis, ac eius vera, & sincera Confessione audita, decreuimus illum nulla animaduersione dignum esse, neque pro hac, neque pro alia causa coram nobis legitimè probata, quem in omnibus innocentem reperimus auctoritate nobis in hac parte concessa absolutum declaramus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Fr. ab N. Visitator.
Fr. N. ab N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Iesu *de Visit. Regular. tractat*. 3. *cap*.16. *in princip*.

Multæ aliæ Formulæ, præsertim spectantes ad Nouitiorum induitionem, & Professionem Monachorum, necnon Capituli Generalis, seu Prouincialis, vel intermedij celebrationem, Monasteriorum visitationem, aliósque ritus consimiles omittuntur, cum de illis specialiter, & eruditissimè pertractet admodum R. P. D. Valerianus Rainerius Prior S. Mariæ de Vghis Ordinis nostri Vallis Vmbrosæ Sacræ Theologiæ Magister, vir in omnium genere scientiarum valdè versatus, in suo Rituali Monastico, secundùm vsum nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ propediem imprimendo.

Dimissoriales literæ pro prima Tonsura,

Formula LXXVIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. scholari nostræ, &c. salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum idoneus nobis renunciatus fuisti, vt à quocunque Catholico Antistite, quem malueris, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ habente, & in propria diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarij loci scientia, Pontificalia exercente ad primam Clericalem Tonsuram ritè, ac licitè promoueri possis, & valeas facultatem concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Desumitur *ex Formulario Episcopali* D. August. Barbos. *nouiter impresso, post suum tract. de offic. & potestat. Episcop. secundum Lugdunen. impress. Form*. 11.

Dimissorialium literarum pro Ordinibus Minoribus,

Formula LXXIX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico, &c. salutem in Domino sempiternam. Vt à quocunque Catholico Antistite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente, & in propria diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarij loci licentia Pontificalia exercente, quem malueris, valeas statutis ad id temporibus ad quatuor Minores Ordines stante tua idoneitate, & nostra dispensatione super temporum interstitiis ob necessitatem, & vtilitatem Ecclesiæ ritè facere promoueri, & harum serie iam dicto Antistiti præfatos Ordines conferendi, quàm tibi illos suscipiendi, licentiam damus, & concedimus. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in formulario Episcop. Form*. 12.

Dimissoriarum literarum ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem,

Formula LXXX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. &c. in quatuor minoribus Ordinibus constituto salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum, idoneus nobis renunciatus fuisti, vt à quocunque quem malueris, Catholico Antistite, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostol. obtinentem in propria diœcesi residente, vel in aliena de licentia Ordinarij loci Pontificalia exercente, ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem ad titulum tui sufficientis patrimonij, de quo nobis legitimè constat, liberè, ac licitè seruata forma Sacr. Conc. Trident. promoueri possis, & valeas, & iam dicto Antistiti prædictum Ordinem conferendi, quàm tibi illum suscipiendi tenore præsentium licentiam concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episc. Form*. 13.

Licentia pro confessariis Secularibus,

Cùm Abbates seculares, & priores magni exempti, qui in suas oues habent iurisdictionem quasi Episcopalem, & nullius diœcesis dicuntur, possint suos Clericos, & Capellanos ad audiendas Confessiones approbare, vt tenent Campanil. *in diuers. iur. can. rub*. 12. *cap*. 113. *num*. 76. & alij citati à D. Barbos. *de offic. & potestat. Episcop part*. 2. *alleg*. 25. *num*. 9. *secundum Lugdunens. impress*. & censuit Rot. *decisione* 332. *part*. 1. *recent*. ideo subiungimus Formulas, quibus talem approbationem facere debent in hunc, qui sequitur modum.

Formula LXXXI.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Presbytero N. præsentium tenore tibi per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, & in diœcesi nostra (si verò sit restricta ad locum, vel Ecclesiam, dicatur, vt in loco N. seu in Ecclesia S. N.) Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratéque obserues. In quorum fidem, &c. Datum, &c. die.... mense.... anno....

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episc. Form*. 2.

Licentia pro confessariis Regularibus,

Formula LXXXII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Fr. N. Ordinis

Ordinis N. præsentium tenore tibi à tuo Superiore nobis legitimè præsentato, & per nos approbato, vt in iurisdictione, & diœcesi nostra in Ecclesia Monasterij, seu Conuentus Ordinis tui vbi habitas, & in aliis item Ecclesiis, quæ non sunt Ordinis tui, dum tamen admoneas priùs Parochiæ Curatum, Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas prætetquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, & priuilegio tibi non concessis (facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, & hortantes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita, vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratéque obserues. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 24.

Licentia pro eisdem primæ classis Confessariis Regularibus,

Formula LXXXIII.

D.N. Abbas, &c, Tibi dilecto nobis in Christo Fr. N. Ordinis N. his nostris literis tibi à tuo Superiore legitimè præsentato, & à nobis approbato Pœnitentiæ Sacramentum in Ciuitate, diœcesi N. in Ecclesiis tui Ordinis, atque etiam grauiter ægrotantibus, quorum Confessiones tu aliàs audire consueueris, in eorum domibus, monito tamen priùs, ipsios ægrotantis Parocho, vbi ægritudo non sit repentina, aut mortis periculum non immineat (quo casu ipso etiam non monito volumus tibi licere; ita tamen vt quamprimum Confessione audita eamdem certiorem facias: testimonio item huiusmodi Sacramenti per te ministrati manu tua subscripto familiaribus Infirmi relicto, vt medico exhiberi possit ad formam Constitutionis Pij Papæ V. Conciliorúmque, tum Prouincialium, tum Diœcesanorum) ministrandi facultatem per . . . . concedimus, atque impartimur. Te in Domino admonentes, &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 24.

Licentia pro Confessariis Monialium,

Formula LXXXIV.

D.N. Abbass, &c. licentiam concedimus tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Ecclesia, & Monasterio S.N. Confessiones Monialium audire, & sæcularium etiam, si quæ in eodem Monasterio erunt, eásque absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, à quibus absoluendi facultatem, cùm opus erit, tibi impartimur. In clausuram Monasterij non ingrediens nisi Cotta, & Stola indutus, vt administres tantummodo S. Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Vnctionis, & spiritualem opem agonizantibus præstes: quibus casibus semper tuo hoc munere praefungeris sociatus à duabus ex senioribus Monialibus, quæ eum Confessiones audis, te etiam videre possint, licet non audire. Caue ne te Monasterij, aut Monialis alicuius quibuscunque negotiis immisceas, nec ad crates, aut Rotas colloquaris, nisi vt tantummodò petas ea, quæ Ecclesiæ cultui, & Diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum administrationi sunt necessaria. Vocatus tamen, vt aliquod des spirituale consilium, id efficeadcrates, quæ clausæ sint, præsentésque adsint Moniales auscultatrices, & non aliter, sub pœna arbitrio nostro, &c. Te vero in Domino admonemus, vt quæ pro recta huius Sacramenti Pœnitentiæ administratione per Sacros Canones, &c. vt suprà.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episc. Form.* 26.

Licentia pro Confessore Monialium ad crates tantum, sine allocutoria,

Formula LXXXV.

D.N. Abbas, &c. Concedimus licentiam tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt possis in Ecclesia Monasterij S. N. Confessiones audire in Confessionali tantùm ad id deputato tempore, & hora decenti post ortum solis, & vsque ad horam Completorij, quod confessionale duas habeat claues, quarum altera seruetur ab Abbatissa, altera maneat apud Confessorem; nihil extra Confessionem ibi agas, nec in alio loco possis absque licentia Abbatissæ loqui eum illis Monialibus Sacramentum autem Communionis non possis ministrare nisi in loco, aut fenestella consueta cum debito cultu, & cæremoniis. Dona verò cuiuscunque generis nullo colore à qualibet Moniali, seu alia intra clausura Monasterij manente accipias sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 17.

Licentia pro Confessario Monialium necessitate vrgente intra claustra Monasterij ministraturo Sacramenta,

Formula LXXXVI.

D.N. Abbas, &c. Tibi N. Confessori, & Curato Monialium S.N. à nobis deputato licentiam damus, vt iuramento priùs præstito si infirma fuerit aliqua Monialis, atque in lecto iacens de licentia Abbatissæ intus Cotta, & Stola, aliisque officio tuo necessariis tecum delatis, absque vllo tecum socio possis ingredi claustra dicti Monasterij sociatus semper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ signo, vt cæteræ omnes Moniales in suo aduentu in Ecclesiam, aut cellulam suam se recipiant ipse verò comitatus, vt suprà, recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confessionem audiendam, interimque cameræ ostium maneat apertum, peractáque Sacramentorum administratione statim discedas. Quod si contingat eam mori, & sepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris causa ingredi possis, non aliter ac supra dictum est, sub pœna, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 18.

Licentia alterius Confessary Monialium,

Formula LXXXVII.

D.N. Abb. &c. Dilecto nobis in Christo N. tibi cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas probantur, vt Monialium Monasterij S. N. Confessiones audire, eisdémque Ecclesiastica Sacramenta ministrare possis, cum facultate casuum nobis reseruatorum, nec non prædicti Monasterij clausuram in casibus vrgentis necessitatis, iuxta Constitutionem, tum ex forma Sacr. Concil. Trid. tum ex Bullis SS.DD. Gregorij XIII. & Clementis VIII Summorum Pont. permissis, ingredi, seruatis, quæ in Conciliis Prouincialibus, & Synodis Diœcesanis N. ac etiam decretis generalibus Visitationis Apostolicæ Sacerdotibus, & Confessariis Monialium præscripta sunt. ad. . . . . his nostris literis concedimus facultatem. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episc. Form.* 19.

Licentia pro Concionatore Regulari,

Formula LXXXVIII.

D.N.Abbas,&c.R.N.Qui ad prædicationem verbi Dei moribus, doctrinàque approbatus ista nobis, & ab eius Superiore, vt nobis per patentes ipsius literas constat, licentiam concedimus, vt hoc tantùm quadragesimali tempore huius anni.... vsque ad octauam Paschæ inclusiuè Prædicatoris munere fungatur, & Confessiones audire possis. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Concionatore in Ecclesia Monialium.

Formula LXXXIX.

D.N.Abbas,&c. Tibi R. P. N. Ordinis N. à Superiore tuo, & à nobis approbato licentiam concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterij Monialium S.N. quæ clausa sit,nullique auditores præsentes adsint, exceptis Capellano, & socio tuo possis ex suggestu verbum Dei die.... prædicare cum deuotione & iuxta Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ doctrinam, & peracta concione statim ab Ecclesia discedas, nullo prorsus colloquio, aut quouis negotij genere ad crates, rotas, aut alia loca intermixto sub quouis pietatis,aut etiam consanguinitatis prætextu, nec munere vllo, etiam minimo, accepto iuxta formam Bullæ,sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D.Aug.Barbos.*in formulario Episc.Form.*16.

Licentia pro Prædicatore.

Formula XC.

Cùm proprium nostri muneris sit animarum nostræ diœcesis saluti consulere,diuinique cultus incrementum semper curare,Quadragesimali tamen tempore commissu nobis gregi maiori studio inuigilandum videtur,quare cùm in Terra N.nostræ diœcesis, de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadragesima prouidendum sit, te R. Fr. N. Ordinis S. N. de vita, morum integritate, ac scientia à tuo Superiore commendatum præuia fidei professionis per te coram nobis emissione, verbi Dei Prædicatorem in toto Quadragesimali tempore facimus, deputamus, & nominamus.Illud imprimis te esse monitum volumus, vt vberes prædicationis tuæ fructus consequantur. Mandantes R. Archipresbytero, Clero, & populo dictæ Terræ, vt benignè te recipiant, & in omnibus, vt decet, excipere curent, & insuper tua stante approbatione, ibi facultatem concedimus, vt durante dicto tempore Quadragesimali in prædicta Terra Pœnitentiæ Sacramentum administrare, & Christi fidelibus peccata sua confitentibus absolutionem impartiri valeas,cum facultate absoluendi etiam à casibus nobis reseruatis à Dominica Palmarum per totam octauam Paschæ duratura. Dat. &c.

Refert D.August.Barbos.*in Formulario Episc.Formula* 35.

Dispensatio super denunciationibus Matrimonij.

Cùm Abbates, qui Ordinarij sunt, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, denunciationes remittere valeant, sicuti resoluuns Sanch. *de matrim. lib.*3.*disp.*7.*n*.4.Flores de Mena *var.lib.*3.*q*.24.*n*.16.& alij citati à D.Aug.Barbos. *de offic. & potest. Episcop. p.*2.*alleg*.32.*n*.32. ideo subiungimus Formulam, qua huiusmodi denunciationes remittere possint.

Formula XCI.

D. N. Abbas, &c. iustis de causis animum nostrum mouentibus his nostris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel saltem duobus testibus præsentibus N.& N. in matrimonium (cùm nullum ex informationibus ore tenus sumptis inter eos legitimum detectum fuerit impedimentum) coniungere valeas,ita tamen, vt celebrato matrimonio intra.... denunciationes tribus continuis festiuis diebus, ex præscripto Concil.Trident. fiant, & interim sponsi se à carnali copula abstineant, in reliquis verò forma ab eodem Sacr. Concil. Trident. nostrisque & diœcesana Synodo præscripta seruetur. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D.August.Barbos. *in Formulario Episc. Form.*50.

Facultas visitandi Monasteria Monialium,

Cùm facultatem concedere intrandi septa Monasterij Monialium Regularibus subiectarum pertineat ad earum Superiores Regulares, vt censuit Sacra Congregat. sicut refert D.August. Barbos. *de offic. & potestat. Episcop. part.* 3. *allegat.* 32. *num.* 41. ideo subiungimus Formulas aliquas ad hanc materiam spectantes.

Formula XCII.

D.N.Abbas,&c. Tibi dilecto nobis in Christo R. N. his literis facultatem damus, & mandatum visitandi omnia, & singula Monialium cœnobia Ciuitatis, & nostræ diœcesis N, téque Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quæcunque quę nobis competere auctoritate Canonicas sanctiones,& Sact.Con.Trid. nostratúmque Prouincialium Synodorum,aliáque decreta nostra, statuta, Regulas, & ordinationes de obseruantia Regulari, pietate, moribus, religione,regimine,bonorum administratione, clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium,& singulorum Monasteriorum eorumdem,executioni cures, & facias mandari,& pœnis,ac censuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando institum fuerit, liceat tibi volumus. Item coërcendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine,& Vice-Cancellarij nostri Archiep.recipienda,& conscribenda eligere,& assumere tibi liceat vnum;quem volueris,ex N.N & N. si qui tamen horum Notarij non sunt ad acta publica scribenda non adhibeantur. Postremo tibi etiam facultatem damus vi causa,& occasione huiusmodi visitationis, quoties opus fuerit,septa, & clausuram eorumdem Monasteriorum possis vnà cum vno ex illis, quos superiùs nominauimus,tibi adiuncto comite ingredi,cui etiam comiti eo casu intra eadem septis ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Refert D.August.Barbos.*in Formulario Episc. Form.*44.

Facultas visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica,

Formula XCIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo R. N. salutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi, auctoritate Apostolica nobis per diuersas literas tum Apostolicas,

ſtolicas, tum etiam Illuſtr. DD. Cardinalium Congregationis ſuper reformatione ſpecialiter conceſſa, tibi per præſentes committimus, & mandamus, vt Monaſteria Monialium SS.N.N.N. & N. Ordinis exiſtentia in diœceſi N. prout expediens tibi videbitur, viſites, & de ipſorum Monaſteriorum ſtatu, ac ipſarum Monialium vita, & moribus, Regularibus inſtitutis, ac Monaſticæ diſciplinæ obſeruantia diligenter inquiras; ac ſuper his, & quibuſcunque abuſibus, necnon criminibus, exceſſibus, & delictis, ſi quæ deprehenderis, proceſſus facias, informationes quaſcúque ſumas, atque alia quæ tibi ad aures commiſſimus, & quocunque in præmiſſis, & vnà ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus, & ſingulis plenam, amplam, omnimodam poteſtatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & ſingulis Abbatiſſis, Prioriſſis, & aliis quibuſcunque Superioribus dictorum Monaſteriorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis arbitrio tuo, infligendis, vt mandatis tuis pateant, ne te in viſitatione, correctione, aliiſque per te faciendis quomodolibet impediant per ſe, nec per alios quouis quæſito, colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. in formulario Epiſcop. Form. 45.

Pro Medico, & Chirurgo,

Formula XCIV.

D.N. Abbas, &c. licentiam concedimus tibi N. Medico ad annum duraturam, vt iuramento prius præſtito ſepta Monaſteriorum SS.N. & N. ingredi poſſis, ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camera in lecto iacent, nec ad cratés te transferre poſſunt, iureiurando te obſtringentes, vt omni honeſtate ſeruata non ingeras te in alias vllas res, nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in Monaſterio manentibus loquaris, ſed recta via eundo, & redeundo comitatus ſemper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatiſſa deputatis, præcedentéque ſemper ad tuum ingreſſum campanulæ ſigno, & non niſi poſt ortum ſolis ingrediaris, & ante occaſum exeas, ſub pœnis, ſi contrafeceris, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Auguſtinus Barboſ. in Formulario Epiſcop. Formula 47.

Pro operariis, Fabris, Baiulis, aliiſque auxiliariis, & artificibus,

Formula XCV.

Tibi N. Fabrolignario, ſeu Baiulo, aut Cæmentario, ſiue.... licentiam concedimus, vt iuramento priùs præſtito clauſuram Monaſterij S. N. ingredi poſſis, ſociatus duabus ad minus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatiſſa deputatis, atque in eo operam tuam per dies .... præſtare, quam quantocius perficere curabis, nec ad alia loca Monaſterij accedes, neque aliis te rebus, aut colloquiis vllo pacto immiſcebis, tractando tantùm cùm Abbatiſſa, aut aliis deputatis ad illud opus, itaut ante ortum ſolis non ingrediaris, & ante occaſum ſemper exeas, ſerueſque in omnibus præſtitum in manibus noſtris iuramentum ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Auguſtinus Barboſ. in Formulario Epiſcop. Formula 48.

Pro villicis, ſeu colonis,

Formula XCVI.

Tibi N. Villico Monaſterij S.N. licentiam damus, vt quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad crates in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino neceſſaria intra clauſuram erunt deferenda, tunc in hoſpitium, ſeu foreſteriam tantùm cum dictis rebus admitti, poſſis, præſentibus Monialibus deputatis, vbi de aliis rebus quibuſcunque extra officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut amplius quàm neceſſitas, deponendi dictos fructus poſtulat, manere, cùm in factoris æde, vt poſſis cibum ſumere, tibi commoditas erit præbenda. Atque hanc ob cauſam ante omnia iuramentum præſtare debebis in manibus eorum, qui à nobis fuerit deputati, pœnis, &c.

Pro factoribus urbanis,

Formula XCVII.

Tibi N. Factori deputato ad res omnes Monaſterij S.N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt ſi aliquando ex magna neceſſitate oportuerit te ingredi ſepta Monaſterij (cùm alioquin res, & negotia tua ad crates in allocutorio publico expedire debeas) vt tunc, non niſi poſt ortum ſolis, & aſſociatus duabus Monialibus ſenioribus deputatis, & dato ſigno campanulæ, recta via pergas ad locum vbi opera tua fuerit neceſſaria, & quamprimum inde te expedire procures, itaut omnino exeas ante occaſum ſolis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, ſeu nuntium intùs, vel extrà deferas, & in omnibus iuramentum in manibus noſtris, ſeu eorum, quos deputabis, præſtes, ſub pœnis, &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſc. Form. 49.

Pro olitore, aut alio huiuſmodi operario,

Formula XCVIII.

Concedimus tibi licentiam per ſex menſes duraturam, vt iuramento prius præſtito, quando ab Abbatiſſa vocatus neceſſe fuerit te ingredi clauſtra Monaſterij S.N. horti, aut viridarij colendi, ſiue fructus legendi, aut alterius ſimilis operis cauſa, non aliter quam recto itinere in locum deputatum pergas poſt ortum ſolis, aſſociatus ſemper duabus Monialibus ſenioribus ab Abbatiſſa deputatis; nec in alium locum tranſeas, nec cum alia vlla ſub quocunque prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, ſiue extra deferas, ſed in omnibus iuramentum in manibus noſtris præſtitum obſerues, & ante ſolis occaſum exeas, ſub pœnis, &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. in Formulario Epiſc. Form. 51.

Iuramenti præſtandi ab admittendis intra clauſuram Monaſteriorum Monialium.

Formula XCIX.

Ego N. Sacerdos ætatis 40. ann. Confeſſarius electus, & deputatus Monaſterij S.N. polliceor, & iuro me eo, tantùm ob caſus clauſuram Monaſterij ingreſſurum, quos vrgens neceſſitas offert, hoc eſt, vt infirmarum Monialium Confeſſiones audiam, iiſdem Oleum ſanctum præbeam, earum demque animas ex ritu S. Eccleſiæ Deo commendem (ſi Medicus fuerit, dicat, vt infirmarum curationi vacem, ſi alij, adiungant,

gant, *vt murum adificem, aut panem coquendum feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accommodem, seu cancellos, aut ianuas*. & sic deinceps prout vniuscuiusque erit ars, & occasio Monasterium ingrediendi, quæ semper explicetur.) Quibus casibus ita me habebo, vt non nisi claro die ingrediar, & ante solis occasum egrediar, & præter munus meum, quod ritè administrare curabo, nihil aliud omnino in Monasterio agam, neque colloquiis vllis vtar, sed egomet (si Confessarius sit) personaliter Stola indutus, & superpelliceo accedam; (si Medicus erit) alios Medicos meeum non ducam, nisi qui aliis etiam Monasteriis medeantur, & facultatem in scriptis de nouo pariter habeant, (si alij erunt) neque colloquiis vllis vtar, ipsemet personaliter accedam, nec vllum meo loco mittam, nisi obtenta à Superioribus licentia in scriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refert D.Aug Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 51.

Facultatis recipiendi puellam in Monasterio ad habitum Religionis,

Formula C.

Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus eámque liberam, & piam esse, quanto humano iudicio examinari potest, comperterimus, eamdem quoque N. ætatem annorum 16. expleuisse nouerimus, nihilque habere sciamus contra sacra decreta, & conditiones, ac requisita iuxta Monasterij Ordin. S.N. instituta, & vidimus quoque fidem instrumenti depositi, & obligationis dotis, seu eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi professio legitimè emittatur, iuxta taxam annis Superioribus præscriptam, licentiam, & facultatem concedimus? vt ea in Monasterio S. N. ad Religionem admittatur, recipiatúrque, professionémque emittere valeat, cuius tempus Præfecti nobis ante mensem denunciet, sub pœna Con. Trid. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat rursus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Dat. &c.

Refert D.Aug Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 42.

Edictum de examine eorum, qui Ecclesiæ Parochiali præficiendi sunt,

Cùm Abbates, & alij Prælati exempti habentes proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem: ac ius congregandi Synodum habeant facultatem faciendi concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes, secundùm Flamin. *de resignat. benefic. lib.* 8. *quæst.* 9. *num.* 96. Flores de Mena *var. lib.* 3. *quæst.* 24. *num.* 21. Massob. *in prax. haben. concurs. req.* 1. *dub.* 8. 11. *&* 21 quos refert & sequitur D.August. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. p.* 3. *alleg.* 58. *num.* 42. ideo subiungimus formulas, quibus huiusmodi Abbates in concursu faciendo vti debent.

Formula CI.

D. N. Abbas, &c. Vacante Parochiali Eccles. S. N. nostræ diœcesis cupientes eidem de idoneo prouidere Rectore, atque Sacr. Concil. Trident. decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus primò, secundò, tertiò, & peremptoriè omnes, & singulos Presbyteros, & Clericos volentes ad examen per concursum faciendum se præsentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infrà decem dies proximè futuros à die affixionis præsentis edicti computandos, debeant in actis scribæ infrascripti N. nostræ Cameræ describi facere eorum nomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, vt de eorum natalibus, vita, moribus, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, iuxta decret. dict. Conc. loquiri, & transacto constituto tempore examinari possint. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D.August. Barbos. *in Formulario Episc. Form.* 58.

Edicti de quo suprà,

Formula Alia.

D.N. Abbas, &c. Vacante Ecclesia Parochiali S. N. nostræ diœcesis N. nos eo nomine examen, quo ex Trid. sanctione, Synodalique decreto nostro præstari planè debet à die promulgationis huius edicti, vsque ad diem decimum proximè sequentem confecturi sumus, ac deinceps etiam ex auctoritate Apostolica nobis concessa, quousque eidem vacanti Ecclesiæ per nos prouisum erit. Quare omnes, & singulos, qui vel examinari, vel alios examinandos nominare voluerint præscripto illo tempore ad scribam infrascriptum N. nostræ Cameræ, qui nomina describat, conueniat, tum constituta examinis die coram nobis, atque Examinatoribus Synodalibus per nos eo nomine delectis adesse hoc edicto significamus, atque edicimus, vt quos confecto examine, ætate, doctrina, prudentia, aliisque rebus ad curæ animarum bene gerendæ rationem opportunis idoneos esse compertum erit, ex iis nos, quem cæteris magis idoneum censuerimus, illum Ecclesiæ vacantis Rectorem, Parochúmve eligamus, & præficiamus. Quod sanè sicut nos pro eo, quod debemus integrè, sanctéque in Domino præstare cupimus, ita omnes, præcipuéque illos, quorum Ecclesiæ, & curæ spirituali per nos consulendum, ac prouidendum est, magnopere hortamur, ac requirimus. vt hanc nostram solicitudinem, Pastoraléque studium omni supplicatione, omnique intima pietate, ac Religiosis precibus contineenter adiuuent, Datum, &c.

Fidei examinis, & approbationis pro Parocho,

Formula CII.

D. N. Abbas, &c. Vniuersis & singulis ad quos præsentes literæ peruenerint indubitatam fidem facimus, & attestamur, quòd cum Parochialis Ecclesia S.N. nostræ diœcesis, quam Presbyter N de N. dum viueret obtinebat, per ipsius obitum qui de mense N. anni N. extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, vacauerit, & vacet ad præsens: cúmque occasione vocationis huiusmodi per publica edicta vocati sint, qui examinari vellent iuxta formam Sacrosancti Conc. Trident. Nos vnà cum Examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, & electis, Presbyterum N. huius diœcesis transacto tempore per concursum examinamus, ipsúmque ad præfatam Ecclesiam regendam, gubernandam, & obtinendam, moribus, ætate, doctrina, & aliis rebus ad opportunis magis idoneum iudicauimus, & approbauimus. In quorum fidem præsentes manu nostra subscriptas, & nostro sigillo obsignatas fieri iussimus, & ab aliis Examinatoribus subscribi curauimus. Datum, &c.

Refert D.August. Barbos. *in Formulario Episc. Form* 59.

Literarum

Litterarum collationis Ecclesiæ Parochialis,

Formula CIII.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N. salutem in Domino. Inter cætera, quæ pro pastoralis nostri officij debito præstare cupimus, illud præcipuè nobis cordi est, vt Parochialibus Ecclesiis, quibus de Rectoribus per nos prouidendum est, tales præficiamus, qui officio, & ministerio curæ animarum, quod omnium grauissimum est, laudabiliter satisfaciant. Cum itaque sicut accepimus Parochialis Eccl. S.N. loci N. nostræ diœc. N. quam aliàs Presbyter N. illius vltimus possessor obtinebat, per obitum eiusdem N. de mense.... nobis alternatiuæ beneficio gaudentibus, vacauerit, & vacet ad præsens. Nos eidem Eccl. ac animabus illi subditis, de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi qui à RR. PP. Examinatoribus in Synodo diœcesf. deputatis in concursu iuxta Sacr. Conc. Trid præscriptum examinatus, prudentia, moribus, & doctrina ad hanc Parochialem Eccl. regendam, eiúsque curam per te ipsum gerendam, idoneus nobis renunciatus fuisti, & quem nos ipsi præ cæteris, qui ad eamdem idonei nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eamdem Eccl. cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuersis conferimus, & assignamus, de illaque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per biretti capiti tuo impositionem inuestimus, facta priminùs à te coram nobis iuxta Conc. Trid. & Bull. Pij IV. dispositionē orthodoxæ fidei professione. Quocirca vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, notariísque, ac tabellionibus publicis Ciuitatis, & Diœc. nostræ in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis, & censuris contra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis, & arbitrio nostro infligendis per præsentes præcipimus & mandamus, vt cùm pro parte tua vigore præsentium requisiti fuerint, vel eorum aliquis requisitus fuerit, ad ipsam Parochialem Ecclesiæ præfati loci accedant, téque, vel procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem possessionem prædictæ Parochialis Eccl. ac omnium illi forsan adnexorum, iurium, & pertinentiarum prædictorum seruatis seruandis, inducant, auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum serie amouemus, & denunciamus amotum; Fidelibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædicta Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi annexorum, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum fructibus redditibus, prouentibus, iuribus, ac obuentionibus vniuersis, tibi, vel procuratori tuo legitimo debito tempore respondeant, ac ab aliis, quantum in se fuerit, responderi faciant (& si contigerit cum, cui de beneficio prouidetur, aliud incompatibile obtinere, addatur.) Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus per huiusmodi Parochialis pacificæ possessionis adeptionem, alteram Parochialem Ecclesiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtines in Ecclesia Collegiata N. eo ipso vacare, &c. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum Cancellarium nostrum subscriptas, sigillique nostri appensione munitas fieri iussimus. Dat. &c.

Refert D. Aug Barbos. in Formulario Episcop. Form. 63.

Institutionis Capellæ de iurepatronatus,

Formula CIV.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Presbytero huius nostræ Diœcesis salutem in Domino. Cùm nuper nomine Magnifici D. N. patroni, & aduocati, ex fundatione, & dotatione, seu restauratione Capellæ S.N. sita in Parochiali Ecclesia S.N. loci N. huius Diœcesis ad prædictam Capellam per obitum (vel resignationem, seu assecutionem alterius beneficij Curati) Presbyteri N. illius vltimi possessoris vacantem, coram nobis præsentatus fueris, petierísque huiusmodi præsentationem admitti, & canonicam institutionem tibi fieri, & deinde seruatis seruandis coram nobis de iurepatronatus huiusmodi constiterit, demúmque de mandato nostro per RR. PP. Examinatores in Synodo Diœc. deputatos examinatus ad prædictam Capellam idoneus repertus fuerit. Nos igitur tam auctoritate nostra Ordinaria, quàm aliàs omnibus meliori modo, iure, via, causa, & forma, quibus meliùs, & validiùs possumus, recepto priùs à te iuramento de non alienando bona dictæ Capellæ, & alienata recuperando, necnon de parendo mandatis nostris, ac pro tempore futuri Episcopi N. in prædicta Capella, sic, vt præfertur vacante ad præsentationem prædictam instituimus, téque coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per biretti capiti tuo impositionem de dicta Capella inuestiuimus, & inuestimus per præsentes. Quocirca vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, Notariis, &c. *vt supra in collatione Parochialis, mutatis mutandis.*

Literarum deputationis Depositarij & Exactoris bonorum Ecclesiæ vacantis,

Formula CV.

D.N. Abbas, &c. Mag. D.N. salutem in Domino. Consueuimus sæpè pro recta rerum Ecclesiasticarum administratione præsertim temporalium opera laïcorum virorum prudentia, & pietate, maximè prælucentium in huiusmodi vti, quo rebus Ecclesiasticis commodiùs, & tutius consulimus sit. Vacante igitur Parochiali Eccl. S. N. loci N. huius Diœcesis tua prudentia, & singulari pietate plurimùm freti, te in exactorem, & depositarium quorumcunque fructuum, redditdum, prouentuum, & obuentionum ad dictam Parochialem quomodolibet spectantium, tam hactenus perceptorum, & maturatorum, quam etiam in futurum similiter maturandorum, itaut contra quoscunque pro exigendis, & consequendis fructibus huiusmodi, etiam iuris, omnibus remediis, atque aliis modis, & formis, prout tibi meliùs videbitur, cum facultate etiam ab aliis quibuscunque depositariis rationem reposcen. agere possis. & valeas, deputamus, donec aliud per nos super administratione huiusmodi expressè decretum fuerit, necnon bona, possessiones, ac iura nouis colonis locan. vel veterésve confirman. prout melius expedire censueris, seruatis in his tamen solitis, ac debitis conditionibus fructúsque per te sic exactos in depositum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem suo tempore redditurus. In quorum fidem, &c.

Literarum collationis beneficij simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

Formula CVI.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico N. in iure Canonico licentiato, salutem in Domino sempiternam. Literarum scientia, vitæ, ac morum honestas, aliáque probitatis, & virtutum merita,

merita, quibus fide digno commendaris restimanio. nos inducunt, vt tibi ad gratiaa reddamur liberales. Cùm itaque beneficium simplex, &c. qood nuper N. illius vltimus, & immediatus possessor obtinebat, per liberam resignationem dicti N. iuxta formam Constit. fel. record. Papæ Pij V. incip. *Quanta Ecclesia*, in manibus nostris sponte, & liberè factam, & per nos auctoritate nostra Ordinaria admissam liberè vacare noscatur. Nos meritorum tuorum intuitu, tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuisti, conferimus, & assignamus, ac prouidemus, téque coram nobis constitutum in corporalem possessionem, seu quasi, iuriúmque, & pertinentium per anuli nostri in eius manibus traditionem inducimus, & inuestimus, recepto à te priùs in nostris manibus iuramento, quod nobis, & successoribus nostris fidelis, & obediens eris, & Sanct. Matri Ecclesiæ, ac nostris, & nostrorum successorum suum patebis mandatis, &c. Quocirca vobis, & vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis tenore præsentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter vestrum, quo super hoc fuerit requisitus per dictum N. aut procuratorem suum fuerit requisiti, aut fuerit requisitus ad dictam Ecclesiam accedatis; seu alter vestrum accedat, & eundem N. vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem beneficij, iuriúmque & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, sibique de ipsius beneficij fructibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentiis vniuersis integrè respondeat, & ab aliis responderi faciat. Contradictores auctoritate nostra, &c, compescendo. In quorum omnium & singulorum fidem, & testimonium præsentes literas collationem, & prouisionem nostram in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, nostríque sigilli magni iussimus appensione communiri. Datum, &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episc. Formula* 74.

Assensus iurispatronatus.

Formula CVII.

D. N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis has præsentes literas inspecturis, visuris, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris, salutem in Domino, notum facimus, & attestamur qualiter in pertinentiis, & propè vbi dicitur N. existit quædam Capella, seu Ecclesia sine cura sub inuocatione S. Mariæ, &c. carens rectore. Capellano, & Beneficiato, nec in beneficium Ecclesiasticum erectam fuisse, & aliquos redditus non habere, nisi ducatos decem debendos per N. comparauit coram nobis Mag. N. & ob suam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclesiam gessit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, siue censu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de summa annui census emphyteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate mensis, ... cuiuslibet anni per Mag. N. super tali loco, &c. prout latiùs in instrumento dotationis confecto N. sub die, &c. manu Notarij N. apparet, cum reseruatione iurispatronatus præsentandi Rectorem, & Rectores, seu Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclesia, seu Capella per ipsum Mag. N. suósque hæredes, & successores ex se descendentes tantùm. Nos igitur attendentes, & considerantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentum tendant fauorabiliores esse deberemus, propterea huiusmodi supplicationibus inclinati d. Ecclesiam, seu Capellam, Ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma nobis de iure permissis, in perpetuum beneficium Ecclesiasticum erigimus, & erectum esse volumus, & summam prædictam illi sic erectio loco dotis appropriamus, & applicamus, necnon præfato Mag. N. hæredibus, & successoribus ex se descendentibus tantùm inspatronatus, & præsentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores Capellanos toties quoties casus vacationis occurrerit, instituendum, & confirmandum, & instituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore existentem in Ecclesia, seu Capella prædicta ad celebrationem vnius Missæ in die Lunæ cuiuscunque hebdomadæ pro salute animæ fundatoris, & donatoris, & suorum hæredum, & successorum teneri, & obligatos esse, iuribus tamen nostræ Ecclesiæ semper saluis, & expresse reseruatis. In quorum fidem, &c.

Assensus donationis iurispatronatus.

Formula CVIII.

D. N. Abbas, &c. Placet, assentiam ptoot assentimur, & assensum præstamus donationi iurispatronatus factæ per Mag. N. eunstito iam nobis ex actibus nostræ Curiæ prædictum talem donantem tempore donationis fuisse legitimum patronum iurispatronatus, vt supra donati, saluis tamen iuribus tertij, si tempore datæ præsentium alteri legitimè ios quæsitum fuerit. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in formulario Episc. Form.* 84.

Deputatoris Vicarij ad Parochialem vacantem donec de Rectore prouideatur,

Formula CIX.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis In Christo Presbytero N. salutem in Domino. Parochiali Ecclesia S. N. loci N. vacante, ne ob id animæ dicti loci in Sacramentorum susceptione, & cæteris spiritualibus adiumentis detrimentum sentiant, illi de Sacerdote prouidere volentes, qui hæc omnia ministret, agátque; cognita per examen coram nobis ab examinatoribus factum sufficientia tua, te Vicarium ipsius Ecclesiæ S. N. constituimus, & deputamus, cum auctoritate Missas, & alia diuina officia celebrandi, Sacramenta ministrandi, & alias Ecclesiasticas functiones obeundi, ad quæ tenetur, & quæ animarum quilibet Rector, & administrator præstare, & obire solet, cum congrua portione fructuum dictæ Parochialis tibi debito tempore assignanda, præsentibus vsque eo duraturis, quousque de perpetuo Rectore à nobis, vel à Sede Apostolic. (si mensis sit Apostolicus) prouisum fuerit. In quorum testimonium, &c. Dat. &c.

Supradicta Vicarij deputatione facta donec de Rectore, prouideatur, statim hæc deputatio alia depositarij, & exactoris bonorum Ecclesiæ vacantis hoc qui sequitur modo.

Fidei examinis & approbationis in concursu, & electionis ad Parochialem vacantem in mense Apostolico,

Formula CX.

Illustr. & Reuerend. Dom. S. D. N. Datario, & quibuscunque præsentes literas inspecturis, lecturis, & visuris significamus. Vacante nuper de mense N. proximè præterito Parochiali Ecclesia sub inuocatione S. N. loci N. huius N. diœcesis, per obitum N. fuisse per Curiam nostram mediantibus edictalibus, iuxta formam

formam & præscriptum S. Conc. Trid. & Constitutionis fel. rec. Pij Papæ V. vocatos omnes, de sic vacante Ecclesia prouideri volentes, quatenus infra terminum decem dierum compareret in eadem Curia ad faciendum describi, & annotari nomina ipsorum, & cùm in eodem termino multi comparuissent, tandem iisdem descriptis legitimè vocatis, & citatis sub die. . . . præsentis mensis coram nobis, rigoroso præuio examine per tres Examinatores in diœcesana Synodo deputatos factam fuisse experientiam de scientia, & sufficientiâ singulorum descriptorum, ac demum, seruatis de iure seruandis, per dictos tres Examinatores fuisse repertum, habitum, & æstimatum idoneum vita, moribus, ætate, scientia, & aliis à iure requisitis ad obtinendam à S. Sede Apostolica dictam Parochialem Ecclesiam N. Sacerdotem loci N. huius diœcesis, & tanquam habilem & idoneum approbatum, & successiuè à nobis post examen, & approbationem prædictam fuisse magis idoneum reputatum, & iudicatum, & vt talem pro obtinenda dicta Parochiali Sedi Apostolicæ proponendum, & approbandum, prout proponimus & approbamus.

Declaretur hic an alia obtineat beneficia.

In quorum fidem præsentes literas subscriptione & sigillo nostris muniri fieri iussimus. Dat. &c.

Nota, quod in beneficio de iurepatronatus præsentatio fiat à Patrono intra tempus à iure præfinitum coram Abbate seu Prælato ordinario de persona in tali beneficio, seruatis seruandis ab eo instituenda: Abbas vero get tabitet in vacanti Ecclesia & aliis locis publicis edicta affigere iubet, vt qui se velint opponere, compareant assignato peremptorio termino competente vt de iure probatur *in cap. vlt. de elect. lib. 6.* quod in præsentatione locum habere, nisi consuetudo sit in contrarium tradunt gloss. *ibi verbo exemptionem*, Pat. *decis. 197. lib. 1. & decis. 473. lib. 2. in correct.* Lotter. *de re benef. lib. 2. q. 13. n. 30.*

Edicti affigendi, facta coram Abbate præsentatione de beneficio iurispatronatus,

Formula CXI.

D. N. Abbas. N. Vniuersis & singulis hoc præsens edictum inspecturis, visuris, & auditurus pariter, & lecturis, salutem in Domino. Nuper vacante Parochiali Ecclesia S. R. per obitum N. vltimi & immediati Rectoris eiusdem, comparuit coram nobis N. laicus nobilis N. asserens se Patronum, & habere iuspatronatus, seu esse in quasi possessione ipsius, & iuris præsentandi Rectorem ad dictam Ecclesiam cùm illam vacare contigerit, & sic præsentauit nobis in Rectorem R. N. petens illum à nobis institui. * Nos dictam præsentationem sic coram nobis factam de dicto R. N. infra tempus à iure patronis laicis datum ad præsentandum, de prædictis veram notitiam non habentes admisimus, si, & in quantum. Quare tenore præsentis in hac edicti requirimus, & monemus omnes & singulos, liquod vt præsentantes; vel vt præsentati prætendentes in prædictis, vel contra dictam præsentationem, & personam præsentantis, seu præsentati opponere volentes, & quomodolibet sua interesse putantes, quatenus infra terminum nouem dierum, quorum tres pro primo, tres pro secundo, & reliquos tres pro tertio, & vltimo peremptorio termino eis, & cuilibet ipsorum assignamus, comparere debeant coram nobis ad dicendum, opponendum, & allegandum quidquid dicere, opponere, vel allegare voluerint, quare non debeat procedi ad petitam institutionem vigore dictæ præsentationis coram nobis factæ, alioquin dicto termino elapso, & aliquo non comparente, & legitimè non opponente procedetur per nos iuribus prætantis, & præsentis volentibus, & ipsius præsentati meritis requirentibus, ad eius institutionem, prout iuris fuerit, nonobstante quod de tempore dato ad præsentandum præfixo de præmissis nullus ignorantiam allegare possit, hoc præsens, publicum, & generale edictum per infrascriptum Cameræ nostræ Notarium describi fecimus, & sic descriptum per nuncium nostræ Curiæ ad valuas tam ecclesiæ nostræ N. quam dictæ ecclesiæ S. N. legi, affigi, & dimitti fecimus, à nemine auferendum sub excommunicationis pœna, per eundem nostrum Nuncium. Datum N. in Palatio nostro die. . . . mense . . . . anno . . . . .

Institutionis Ecclesiæ Parochialis de iurepatronatus.

Formula CXII.

D. N. Abbates N. Vniuersis & singulis has præsentes nostras institutionis literas inspecturis, visuris, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris salutem in Domino. Notum facimus & attestamur quod vacante Ecclesia S. N. loci N. huius nostræ diœcesis per obitū N. illius qui viueret vltimi & immediati possessoris, quæ de iurepatronatus infrascripti Patroni laici existit. Comparens postmodum coram nobis, & in nostra Curia N. Clericus N. . . asserens se fuisse præsentatum à Patrono dictæ Parochialis, & iuspatronatus in ea habente, & ex iure in pacifica possessione, seu quasi præsentandi Rectorem, siue Rectores in eadem Parochiali toties, quoties casus vacationis occurreret, petens à nobis ordinario iure institui, & confirmari in Rectorem dictæ Parochialis cum eius honoribus, & oneribus solitis, & consuetis. Et volentes in præmissis maturè procedere, quoddam generale edictum ad instantiam prædicti N. expediri, & ad valuas Ecclesiæ nostræ Cathedralis, & dictæ Parochialis affigi, legi, & dimitti iussimus, per quod citari, & moneri fecimus omnes, & singulas personas sua quomodolibet interesse putantes, quatenus infra terminum certum, & cōpetentē, in eodem edicto præfixum comparere debuissent coram nobis, & in dicta nostra Curia, ad dicendum, opponendum, & allegandū quidquid voluissent, tā contra personam præsentatam, quàm præsentantes quare dicta institutio fieri debuisset. Quo edicto affixo, & postmodum eleuato, accusatisque debitis contumaciis, & qoia ex quibusdā scripturis, & aliis iuribus productis, & præsentatis, existentibus penes infrascriptum actuarium clarè constitit, & constat de vacatione & præsentatione prædictis, & quòd N. præsentans fuit, erat, & est verus eiusdem Parochialis Patronus, & existere in pacifica possessione, seu quasi iurispatronatus, & præsentandi in Rectorem. Idcirco eundem R. N. per Examinatores in Synodo diœcesana deputatos examinatum, & approbatum, tanquam habilem, idoneum, & sufficientem instituendum, & confirmandum duximus, prout ipsum tenore præsentium instituimus & confirmamus, de illaque te corā nobis propter hoc, flexis genibus, humiliter constitutum, & acceptantem per biretti capiti tuo impositionem inuestiimus. Quocirca vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, notariisque, ac tabellionibus publicis ciuitatis, & diœcesis nostræ in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis, & censuris contra inobedientes Superiorū mandatis, à iure inflictis, & arbitrio nostro infligendis, per præsentes præcipimus & mandamus, vt cùm pro parte tua vigore præsentium, requisiti fuerint, vel eorum aliquis requisitus fuerit, ad ipsam Parochialem Ecclesiam præfati loci accedant, teque vel Procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem possessionem prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omniū illi forsan annexorum

iurium, ac pertinentiarum prædictorum seruatis seruandis inuiolanter auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto ex inde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum serie amouemus & denunciamus amotum. Fidalibus verò, coloni, & aliis attendariis de prædictæ Parochia [illegible], ac omnium illi annexorum, iuriumque & pertinentiarum prædictorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis, tibi, vel procuratori tuo legitimè, debito tempore respondeant, atque ab aliis quantum in eis fuerit responderi faciant.

Si autem contingat eum, qui de beneficio prouidetur aliud incompatibile habere, addatur.

Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus per huiusmodi Parochialis pacificæ possessionis adeptionem, aliteram Parochialem Ecclesiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtinet in Cathedrali Ecclesia N. eo ipso vacare, &c. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum Cameræ nostræ notarium subscriptas, sigillique nostri appensione munitas fieri iussimus. Dat. &c.

Collationes Parochialis vacantis per assecutionem, seu ingressum Religionis, aut contractum matrimonium,

Formula CXIII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N salutem in Domino sempiternam. Cùm itaque Parochialis Ecclesia S. N. loci N huius nostræ diœcesis ex eo vacauerit, & vacet ad præsens, quòd dilectus noster nuper dictam Ecclesiam Parochialem obtinens Ecclesiam similem Parochialem S. N. etiam nostræ diœcesis, tunc certo modo vacantem, per nos sibi collatam auctoritate nostra ordinaria pacificè assecutus fuit. Nos eidem Ecclesiæ per assecutionem huiusmodi vel aliàs quomodolibet vacanti de idoneo Rectore prouidere volentes tibi qui à RR. PP. Examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis in concursu iuxta Saer. Conc. Trid. & Constitutionis fel. rec. Pij Papæ V. præscriptum, examinatus, prudentia, moribus, ætate, & doctrina ad hanc Parochialem Ecclesiam regendam, eiusque curam per teipsum gerendam idoneus nobis renunciatus fuisti, & quem nos ipsi præ cæteris, qui ad eandem nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eandem Ecclesiam, cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuersis conferimus & assignamus, de illáque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, ac acceptantem, per bireti capiti tuo impositionem inuestimus. Quocirca, &c.

Vt in supradicta forma, vel si vacat per ingressum Religionis dicatur.

Cùm itaque Parochialis Ecclesia S. N. loci N. nostræ diœcesis vacauerit & vacet ad præsens ex eo quod nuper dilectus noster N. illam obtinens deuotionis zelo ductus Monasterium S. N. Ordinis S. N. situm in oppido N. huius diœcesis ingressus est expressa professione eiusdem Ordinis subsecuta.

Vel si vacat per contractum matrimonij, sic dicatur.

Cum itaque Parochialis Ecclesia S. N. huius nostræ diœcesis vacauerit, & vacet ad præsens, ex eo quod dilectus noster N. illam obtinens, matrimonium per verba de præsenti cum quadam muliere legitimè contraxit, atque illud carnali copula subsequuta consummauit. Nos eidem, &c.

Litterarum collationis factæ familiari præsenti de Canonicatu & de præbenda Ecclesiæ Cathedralis vacantis per obitum,

Formula CXIV.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Iuris Canonici licentiato familiari nostro Clerico N. diœcesis, salutem in Domino sempiternam. Grata familiaritatis obsequia, quæ nobis hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere nó desistis, necnon literarum scientia, vitæ ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam tam familiari experientia, quàm etiam fide dignorum testimoniis iuuari [illegible], nos inducunt vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Cùm itaque, sicut accepimus, Canonicatus & Præbenda Cathedralis Ecclesiæ N. quorum collatio, prouisio, & omnimoda dispositio ad nos hac vice spectare dignoscuntur, & quos quondam [illegible] qui extra Romanam Curiam de mense [illegible] personaliter, & vere residebat [illegible] alternatiuæ beneficio gaudentibus, diem clausit extremum, vacauerint, & vacent ad præsens. Nos volentes [illegible] RR. Patribus Examinatoribus in Synodo [illegible] deputatis examinatus, & idoneus [illegible] qui etiam continuus commensalis noster existis [illegible] sorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu gratiam facere specialem Canonicatum, & præbendam prædictos, sic vt præmittitur vacante, cum plenitudine Iuris Canonici, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis tibi auctoritate ordinaria tenore præsentium conferimus, & prouidemus de eisdem, téque coram nobis personaliter constitutum in corporalem possessionem Canonicatus & Præbendæ, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum per annuli nostri traditionem, & bireti tui capiti tuo impositionem induimus, & inuestimus de eisdem recepto primitus à te, & per te præstito ad sancta Dei Euangelia corporali iuramento, quod nobis & successoribus nostris Abbatibus N. obediens eris, & fidelis, ac sanctæ matris Ecclesiæ, nostrisque, & successorum nostrorum parebis mandatis, ei démque Canonicatui & præbendæ, ac ipsi Ecclesiæ secundùm ipsius statuta, consuetudines, ordinésque deseruies, & deseruiri facies in diuinis, iuráque & libertates eiusdem Ecclesiæ, ac Canonicatus, & Præbendæ prædictorum manutenebis, & defendes pro posse, nihilque, quod ad dictos Canonicatum, & Præbendam pertinet, alienabis, seu distrahes, sed alienata, & distracta, ad ius, & proprietatem eorumdem Canonicatus, & Præbendæ reduces, & reduci procurabis pro posse. Quocirca vniuersis & singulis personis Ecclesiasticis, & præsertim Decano, Canonicis, & Capitulo dictæ nostræ Ecclesiæ N. aliisque Notariis, & Tabellionibus publicis quibuscumque per Ciuitatem & Diœcesim nostras prædictas, & aliàs vbilibet constitutis tenore præsentium committimus, & damus in mandatis, quatenus ipsi, vel eorum aliquis, qui super hoc fuerit requisitus ad prædictam Ecclesiam accedant seu accedat, téque, vel Procuratorem tuum tuo nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem Canonicatus, & Præbendæ, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum ponant & inducant, ac defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac te, vel Procuratorem tuum tuo nomine in præfata Ecclesia Cathedrali in Canonicum recipi faciant, seu faciat, & in Fratrem, stallo in Choro, & loco in Capitulo ipsius [illegible] cum plenitudine iuris Canonici assignatis, [illegible] que de reditibus Canonicatus, & Præbendæ [illegible], redditibus, & prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integrè respondeant, & faciant ab aliis quantum in eis fuerit, plenariè respondere. Contradictores eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam compescendo. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præsentes [illegible] fieri, & per Notarium nostræ Cameræ

Abbatiæ

Abbatialis infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigillisque nostri iussimus, & fecimus appensione muniri. Datum, &c.

Literarum collationis eiusdem generis, si collatio facienda sit vigore Bullarum Apostolicarum,

Formula CXV.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. clerico N. salutem in Domino. Cùm per te nobis præsentatæ fuerint literæ Apostolicæ Sanctissimi in Christo Patris & D.N.D.N. diuina prouidentia Papæ N. in pergamento scripta, eius verò Bulla plumbea cordula canapis, more Romanæ Curiæ pendente bullata, quas nos ea, qua decet, reuerentia recepimus, & sunt tenoris infrascripti, videlicet N. Episcopus Seruus Seruorum Dei, &c. Venerabili Fratri N. Abbati N. *Et ponatur tota Bulla*, & successiuè debitam instantiam nobis feceris, vt ad ipsarum literarum executionem procederemus, iuxta traditam, seu directam per eas à Sede Apostolica nobis formam. Nos igitur volentes mandatum Apostolicum nobis hac in parte directum reuerenter exequi, vt tenemur, te priùs, per diligentem examinationem de te factam, ad hoc idoneo reperto, verificatisque contentis in præmissis literis Apostolicis auctoritate Apostolica nobis commissa, qua fungimur in hac parte præfatos Canonicatum, & Præbendam, sic vt in dictis Apost. vacantes cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuersis contulimus, & assignauimus, ac conferimus, & assignamus, de illisque, te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem, per bireti tui capiti tuo impositionem, cum Iuris Canonici plenitudine inuestiuimus, & inuestimus per præsentes. Quocirca, &c. *vt in suprà proxima Formula.* Fidalibus verò, *vt in forma*, & omnibus & per omnia iuxta præinsertarum literarum Apostolicarum vim, tenorem, formam, & continentiam. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Literarum collationis Canonicatus & Præbendæ Ecclesiæ Collegiatæ.

Formula CXVI.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Clerico N. Diœcesis, salutem in Domino. Cùm, sicut accepimus, Canonicatus, & Præbenda in Collegiata Ecclesia S. N. loci N. huius nostræ Diœcesis, quos Reuerendus Canonicus N. illorum vltimus possessor obtinebat, per obitum eiusdem N. de mense, &c. vacauerint, & vacent ad præsens, ne diuinus cultus in ipsa Collegiata Ecclesia detrimentum patiatur, eidem Ecclesiæ de idoneo Canonico prouidere volentes. Tibi N. cuius vita & morum probitas, aliáque laudabilia probitatis & virtutum merita, quæ nobis ipsis nota sunt, & aliorum fide digno commendantur testimonio, præfatos Canonicatum, & Præbendam (sicut præfertur) siue alio quouis modo vacantes, cum illis forsan annexis, & omnibus iuribus & pertinentiis suis vniuersis auctoritate nostra ordinaria, & etiam vigore, &c. ac omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma, quibus meliùs possumus, & debemus, conferimus, & assignamus, de illisque te, coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per bireti tui capiti tuo impositionem cum iuris Canonici plenitudine inuestimus, recepto primitùs à te, &c. Quocirca, vniuersis, &c. Contradicentes, &c.

Vt in forma... mutatis mutandis.

Literarum Collationis factæ per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem spectante,

Formula CXVII.

Vniuersis, &c. N. Decretorum Doctor Decanus, & Capitulum N. salutem in eo, qui sine fine viuit & regnat. Cùm itaque Capellania ad Altare S. N. situm in Ecclesia nostra, cuius collatio, prouisio, & omnimoda dispositio ad Decanum pro tempore existentem, & Capitulum dictæ Ecclesiæ, quoties vacat, pertinet pleno iure, quam quondam N. dictæ Capellaniæ Capellanus dum viueret obtinebat, per ipsius N. obitum, qui nuper vitæ suæ diem clausit extremum vacauerit, & vacare noscatur ad præsens, Nos volentes dilectum nostrum N. clericum N Diœcesis, apud nos de literarum scientia, vitæ, ac morum honestate, aliisque virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu fauore consequi gratioso Capellaniam ipsam sic vacantem cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis præfato N. auctoritate nostra contulimus, assignauimus, & prouidimus etiam de eadem, prout tenore præsentium conferimus, assignamus, & prouidemus, ac ipsum N. in corporalem, realem, & actualem possessionem, vel quasi Capellaniæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum poni, & induci mandamus, ac ponimus, & inducimus per præsentes; & exinde ab eo in forma solita, & consueta accepimus iuramentum præstari consuetum, exhibitis solemnitatibus in talibus fieri solitis, & consuetis. In quorum omnium testimonium præsentes literas sigilli nostri Capituli appensione munitas præfato N. duximus concedendas. Datum, &c.

Facultatis recipiendi resignationes etiam ex causa permutationis,

Formula CXVIII.

D. N. Abbas N R. N. Decretorum Doctori, &c. salutem in Domino. Cùm nonnulli in Ciuitate, & Diœcesi nostris dignitates, personatus, & officia, seu beneficia frequenter desiderent ex rationabilibus causis de expressis in Constitut. fel. record. Pij Papæ V. purè & liberè in manibus nostris resignare, seu ad inuicem permutare. Nos diuersis etiam Ecclesiæ nostræ occupati negotiis, omnibus præmissis intendere non valentes, & personarum huiusmodi quibus fieret sumptuosum, personaliter, & per suos procuratores nostram adire præsentiam, volentes parcere laboribus, & expensis, de tua industria specialiter confidentes, tibi vt à quibuscumque personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, nostrarum Ciuitatis & Diœcesis prædictarum, ex iisdem, & quibuslibet eorum dignitates, personatus, Canonicatus, seu beneficia quæcumque Ecclesiastica continentibus, etiamsi ipsi, vel eorum alteri cura immineat animarum, qui huiusmodi beneficia per resignationem, vel ex causa permutationis, huiusmodi faciendam recipias, alterámque personarum loco alterius instituendi, seu inuestiendi ipsa beneficia, sicut præmittitur, resignata conferendi, ac ipsam permutationem ad debitum effectum deducendi præuio, si opus fuerit, de vita, moribus, & scientia eorumdem examine, seruatisque aliis de iure seruandis. Contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam compescendo, & coërcendo, recepto tamen priùs ab ipsis personis, dicta sua beneficia liberè resignare, seu ad inuicem permutare desiderantibus, corporaliter

per eos præstito iuramento super eo, quod nulla simoniaca prauitas aut alia illicita pactio inter eos ex eiusmodi permutationibus interuenier, & omnia alia & singula facienda in præmissis necessaria, & quomodolibet opportuna, plenam, & liberam concedimus facultatem.

Resignationis faciendæ de Beneficio per proprium Rectorem coram Abbate, cum eius admissione,

Formula CXIX.

D. N. Abbas N. Vniuersis, &c. Noueritis quòd cùm R. Presbyter N. Ecclesiæ S. N. loci N. huius N. Diœcesis, Ecclesiam ipsam, quam obtinebat ex certis rationabilibus causis ad hoc animum suum mouentibus, & præcipuè quia corpore impeditus non poterat, nec potest muneri suo satisfacere, & animarum curæ incumbere, resignare intenderet Ecclesiam ipsam, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis in manibus nostris sponte, & liberè iuxta formam Constitutionis fel. record. Pij Papæ V. resignauit, aliundè habens, quo in vita possit sustentari, de quo nobis legitimè constitit, & nos sic factam resignationem admittere curauimus, prout tenore præsentis publici instrumenti admittimus, recepto per nos primitus ab eodem N. quod in resignatione huiusmodi non interuenit dolus, &c. corporali iuramento. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Resignationis faciendæ de Beneficio per Procuratorem coram Abbate cum eius admissione,

Formula CXX.

In nomine Domini, &c. .... Deuotionis zelo ductus ingrediendi Monasterium S. N. desiderans, & affectans iuxta formam Constitutionis fel. rec. Pij Papæ V eosdem Canonicatum, & Præbendam, quos in dicta Ecclesia obtinet resignare, &c. ideò in manibus..... per discretum virum N. Clericum Procuratorē suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum, prout de suæ procurationis mandato legitimè per publicum Instrumentum fidem fecit, ex prædicta causa sponte, porè, & liberè, ac simpliciter resignauit, idémque D. Abbas resignationem huiusmodi sic vt præmittitur in manibus suis factam admisit & recepit, præstito per eundem Procuratorem nomine quo suprà procuratorio, quod in huiusmodi resignatione non interuenit fraus, dolus, seu quæuis illicita pactio ad sancta Dei Euangelia corporaliter iuramento, &c.

Literarum collationis Parochialis vacantis per resignationem ex causa permutationis pro Canonicatu, & Prabenda,

Formula CXXI.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero nostræ Diœcesis, salutem in Domino sempiternam. Desideria iusta petentium congruo fauore prosequenda sunt, & in votis eorum, quæ à rationis tramite non discordant, nos libenter ad ea exhibemus prompt. & benign. Cùm itaque hodie tu per teipsum Canonicatum & Præbendam Ecclesiæ S. N. & dilectus nobis in Christo N. Parochialem Ecclesiam S. N. nostræ Diœcesis quam obtinebat per dilectum nostrum N. ad hoc ab eo specialiter constitutum ex causa permutationis de ipsis inter vos fiendæ, & nō aliàs, spontè, & liberè consignaueritis in manibus nostris. Nósque resignationem vacantem tibi, qui per RR. Patres Examinatores in Synodo Diœcesana deputatos, examinatus, & idoneus repertus fuisti, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis auctoritate nostra ordinaria conferimus, assignamos, & prouidemus etiam de eadem. Téque coram nobis personaliter constitutum in corporalem possessionem, seu quasi Parochialis Ecclesiæ & pertinentiarum prædictorum per annuli nostri traditionem inducimus & inuestimus de eadem, præstito per te, & per nos recepto ad sancta Dei Euangelia corporali iuramento, quod nobis, & successoribus nostris Abbatibus N. fidelis & obediens eris, ac sanctæ matris Ecclesiæ, nostrisque, & successorum nostrorum parebis mandatis, dictæque Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus, ac in diuinis bene & laudabiliter deseruies, & deseruiri facies, oneráque ipsius Ecclesiæ debita supportabis, & iura nostra persolues, terras, domos, vineas, & alias possessiones atque iure Parochialis Ecclesiæ manutenebis & defendes pro posse, nihilque, quod ad dictam Ecclesiam pertineat, alienabis, vendes, seu detrahes: sed alienata, distracta, vendita ad ius, & proprietarem dictæ Parochialis Ecclesiæ reduces pro posse, & reduci procurabis. Quocirca, &c. *vt in Formula.*

Literarum collationis Canonicatus & Prebendæ resignatorum ex causa permutationis pro aliis Canonicatu & Prabenda de licentia Abbatis, in cuius Diœcesi sunt,

Formula CXXII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Canonico N. salutem in Domino sempiternam. Desideria iusta petentium congruo fauore prosequimur, & in votis eorum, quæ à rationis tramite non discordant libenter exhibemus nos prompt. & benign. Cùm itaque hodie tu per dilectum nostrum N. Clericum nostræ Diœcesis Canonicatum & Præbendam, quos in nostra Ecclesia Cathedrali obtinebas, & dilectus noster N. Canonicatum & Præbendam, quos in Ecclesia similiter Cathedrali N. obtinebat, per etiam dilectos nostros N. & N. Procuratores vestros à vobis specialiter constituros in manibus nostris, ex causis permutationis, de ipsis inter eos faciendæ, & non alias, sponte, & liberè consignaueritis. Nos resignationem huiusmodi ex causa prædicta auctoritate nostra ordinaria..... vigore..... huiusmodi votis vestris in hac parte fauorabiliter annuentes prædictos Canonicatum & Præbendam Ecclesiæ Cathedralis N. tenore præsentium tibi conferimus & assignamus, ac prouidemus etiam de iisdem, téque, licet absentem, in personam dicti Procuratoris tui coram nobis propter hoc personaliter constituti in corporalem possessionem, seu quasi Canonicatus, & Præbendæ, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum per annuli nostri traditionem inducimus, & inuestimus de eisdem, præstito per te, vel Procuratorem tuum prædictum, pro te in manibus nostris ad sancta Dei Euangelia corporali iuramento quod nobis, & successoribus nostris Abbatibus N. fidelis & obediens eris, ac sanctæ matris Ecclesiæ, nostrisque, & successorum nostrorum parebis mandatis, iura, ac libertates Ecclesiæ N. necnon Canonicatum, & Præbendam prædictos aduersus omnes manutenebis, & defendes, eidemque Ecclesiæ ratione Canonicatus, & Præbendæ deseruies, & deseruiri facies laudabiliter in diuinis, ac nihil, quod pertineat ad eosdem Canonicatum & Præbendam, alienabis, & distrahes, sed alienata, & distracta ad ius &

& proprietatem dictorum Canonicatus & Præbendæ reduces pro posse, & reduci curabis. Quocirca vobis . . . . præsentium tenore damus in mandatis, quatenus eundem N. vel Procuratorem suum eius nomine in & ad corporalem, & actualem possessionem Canonicatus, & Præbendæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum recipiatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac eundem N. vel Procuratorem suum prædictum ad eosdem Canonicatum & Præbendam in præfata Ecclesia N. in Canonicum recipiatis, & in Fratrem, stallúmque ei in Choro, & locum in Capitulo ipsius Ecclesiæ, cum Canonicis Iuris plenitudine assignetis, eique de ipsorum Canonicatus & Præbendæ fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integrè responderi faciatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Vnionis Ecclesiæ Parochialis alteri simili propter earum paupertatem.

Formula CXXIII.

D. N. Abbas N. Vniuersis, & singulis præsentes literas audituri, lecturis, & inspecturis, illis præsertim quorum interest, intererit, aut interesse, quovsque infrascriptum tangit negotium, seu tangere poterit, salutem in Domino sempiternam. Ad hoc vt Ecclesiarum omnium per Ciuitatem & Diœcesim nostras N. consistentium, ac illas obtinentium personarum status salubriter dirigi, seruarique possit honestius, ac personæ ipsæ animarum curæ, & officio inibi incumbentes habeant redditus sufficientes, vt ex Altari viuere possint, nostri libenter fauoris impartimur præsidium, potissimum cùm temporum requirit necessitas, causæ persuadent rationabiles, & diuini cultus augmentum salubriter id exposcit: Exhibitam siquidem nobis nuper per debitum in Christo N. Doctorem Ecclesiæ Parochialis S. N. loci N. Diœcesis. Petitio continebat, quod in dicto loco alia Parochialis Ecclesia sub inuocatione S. N. consistit, cuius fructus, redditus, & prouentus ad sustentationem Rectoris eiusdem pro tempore existentis propter eorum exiguitatem, & tenuitatem minimè suppetunt, & sunt, eadem petitio subiungebat, si Parochialis Ecclesia S. N. dictæ Ecclesiæ similiter Parochiali S. N. quæ in medio loci, & commodiori situ existit, vniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc congrua remaneret portio Rectori Ecclesiæ S. N. in eáque diuina officia maiori cum decore, celebrarentur, cultúsque diuinus in iisdem augmentaretur. Quare per dictum N. fuit nobis humiliter supplicatum, vt super præmissis prouidere auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiusmodi, præmissis veris existentibus, esse iustam, & consonam rationi, de præmissis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantiis vniuersis inquisiuimus, & nos informauimus diligenter, & quia per informationem legitimam, & diligentem, per nos à nonnullis testibus fide dignis, coram nobis per præfatum N. ad informandum animum nostrum, & desuper omnibus, & singulis prænarratis, productis, ac ritè receptis, & ad iurandum admissis, iuratisque, & examinatis, factam, & receptam examinationem reperimus omnia & singula per dictum N. asserta, vt præinseruntur, veritate fulciri. Idcirco auctoritate nostra ordinaria . . . . . , qua fungimur in hac parte, & omnibus aliis melioribus modo, via, & forma, quibus de iure possumus Parochialem Eccles. S. B. prædictam cum omnibus iuribus & pertinentiis suis eidem Parochiali Ecclesiæ S. N. in perpetuum vniuimus, incorporauimus, & annexuimus, ac ex nunc vnimus, incorporamus, & annectimus per præsentes, ita quòd cedente, & decedente moderno ipsius Parochialis Ecclesiæ S. N. Rectore, seu illam aliàs quomodolibet dimittente, etiamsi actu quouis modo vacet, & eius dispositio ad hac vice pertineat, liceat Rectori dictæ Ecclesiæ S. N. pro tempore existenti corporalem, realem, & actualem Ecclesiæ S. B. iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum possessionem, auctoritate propria, liberè apprehendere, illiúsque fructus, redditus, & prouentus huiusmodi percipere, & habere, ac in suos, & dictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, cuiusvis alterius superioris licentia super hoc aliàs minimè requisita. Volumus autem, quod si vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi effectum sortiri contigerit, Parochialis Ecclesia S. B. prædicta, debitis propterea non fraudetur obsequiis, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed eius debitè, si opus fuerit, supportentur onera consueta. Quæ omnia, & singula necnon præsentes literas nostras, & in eis contenta, vobis omnibus & singulis supradictis, & vestrum cuilibet Intimamus, & notificamus, ac ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentes, ne de præmissis ignorantiam aliquam prætendere valeatis, seu etiam allegare. Vobisque nihilominus, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam in vos, & vestrum quemlibet, si mandatis, & inhibitionibus nostris huiusmodi non parueritis cum effectu, sed dierum canonica monitione præmissa, quorum duos pro prima, duos pro secunda, &c. assignamus, ex tunc ferimus in his scriptis, & districtè præcipiendo inhibemus, ne dicto N. aut Rectori pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ S. N. aut Procuratori suo, quominus corporalem, realem, & actualem possessionem dictæ Parochialis Ecclesiæ S. B. per nos vt præmittitur, illam vacare contigerit, iuriúmque, & pertinentiarum eiusdem, etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiúsque fructus, redditus, & prouentus in suos, & prædictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere valeat, vt præfertur, omniáque, & singula prædicta, ne suum debitum sortiantur effectum, minime impedimentum aliquod præstetis, vel alicui, seu aliquibus publice, vel occultè, directè vel indirectè, quouis quæsito colore, vel ingenio ipsum impedientibus detis, seu aliquis vestrum det consilium, opem, vel fauorem. In quorum omnium, & singulorum fidem, &c. Datum, &c.

Vnionis beneficij simplicis Parochiali exigui redditus.

Formula CXXIV.

D. N. Abbas N. Cùm in visitatione Ecclesiæ S. N. loci N. nostræ Diœcesis N. aliarúmque Ecclesiarum, & locorum piorum dicti loci, per nos his elapsis diebus habita, comperimus inter cætera Parochialem . . . adeò exiguos fructus habere, vt ex eis Parochus pro tempore minimè sustentari possit. Volentes pro munere nostro quantum possumus fructus dictæ Parochialis Ecclesiæ aliquatenus augere, vt etiam Clericus veste talari, superpelliceo indutus curato celebrare Missam possit, donec aliunde prouideri possit pro commoda sustentatione Parochi, quemadmodum a sacris Canonibus, & sacr. Conc. Tridcor. traditum est, ideò tam auctoritate dicti sacr. Concil. Tridentini, quam nostra ordinaria, & aliàs omni me-

loci, &c. interuenientibus quibuscunque solemnitatibus, tam iuris, quàm facti, etiam extrinsecis; in similibus requisitis eidem Parochiali vniuimus, & applicauimus, ac vnimus, & applicamus beneficium simplex S. N. situm in loco N. cum suis iuribus, & pertinentiis tam spiritualibus, quàm temporalibus, quod nunc tenetur, & possidetur à N. sine tamen præiudicio dicti possessoris, & sine diuini cultus diminutione. Committentes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna quibuscunque Clericis ciuitatis & diœcesis nostræ in solidum, quatenus ad omnem Parochi dicti loci N. requisitionem debeant cum nomine suo, & successorum suorum in dicta Parochiali, vel procuratorem suum imponere, & inducere in, & ad corporalem, realem, & actualem possessionem, & tenutam dictæ Ecclesiæ S. N. iuriúmque, & pertinentiarum eiusdem inductum manutenere, & defendere amoto exinde quolibet alio detentore, quem & nos sine præiudicio actorum per præsentes amotum decernimus, & declaramus. In quorum fidem, &c.

Nota quod Conc. Trid. *sess. 24. de reform. cap. 15.* statuerit in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, vbi frequentes, & adeò tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, vt pro sustinendo decenti Canonicorum gradu pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, licere Abbati cum consensu Capituli aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia iis vnire. Cuius quidem decreti decisio ita intelligenda est, vt vnio fiat singulis Præbendis distributiuè non autem mensæ Capitulari, vt est communis Doctorum resolutio secundùm Gabr. *cons.* 188 *num.* 3 *& 4 lib.* 2. Gonzal. *ad reg.* 8. Cancel *gl.* 37. *n.* 25 Garc. *de benef par.* 12. *c.* 2. *n.* 141. Gratian. *discept. for. cap.* 274 *num.* 34. *in fin.* Rot. *decis* 563. *par.* 2. *recent.*

Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Ecclesiæ Cathedralis faciendæ,

Formula CXXV.

D. N. Abbas N. Vniuersis & singulis literas præsentes nostras vnionis, & incorporationis inspecturis, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris, salutem in Domino. Notum facimus, & attestamur, qualiter in generali visitatione per nos facta in nostra Ciuitate, & Diœcesi N. reperimus Ecclesiam, seu Capellam sine cura sub inuocatione S. N. instructam, & ædificatam, in terra N. destitutam esse legitimo Rectore, quam Ecclesiam, seu Capellam ad hoc vt seruitium dignitatis N. existentis in nostra Cathedrali magis accrescat, & faciliùs supportari possit Præbendæ dictæ dignitatis N. & eius possessori ac successori pro tempore existenti, & legitimè intranti vnà cum iuribus, introitibus, redditibus & prouentibus applicauimus, prout præsentium tenore applicamus, vnimus, annectimus, & incorporamus: illámque Ecclesiam seu Capellam, iura, introitus, prouentus, & redditus quomodolibet ad illam spectantes, & pertinentes ex nunc perpetuò, & in futurum prædictæ dignitati N. & eius præsenti, ac pro tempore existenti possessori in Præbendam conferimus, & assignamus: decernentes, alteri cuicunque prouideri in futurum minimè posse, ac prouisiones quaslibet cassamus, irritamus, & annullamus, & irritas fore, & esse declaramus. In quorum omnium fidem, &c.

Vnionis duarum Capellaniarum in Ecclesia Collegiata cum dismembratione fructuum alterius.

Formula CXXVI.

D. N. Abbas N. Cùm in Ecclesia Collegiata S. N. Oppidi N. huius nostræ Diœcesis duæ adsint Capellaniæ vnà sub inuocatione S. N. quam olim obtinebat Presbyter N. & modò vacat per Prouisionem eiusdem ad Ecclesiam Parochialem S. N. altera verò sub inuocatione S. B. quam olim obtinebat Presbyter N. & modò per ipsius obitum, de mense Februarij proximè præteriti nobis vere & personaliter residentibus, ac alternatiue beneficio gaudentibus, vacat; ambæ æqualis oneris, & seruitij, Missas videlicet celebrandi, & Horas canonicas in Choro recitandi, imparis tamen redditus, & valoris: Capellania enim S. B. ad viginti, illa verò S. N. ad triginta scutorum monetæ valorem ascendit. Propterea cupientes vt cultus diuinus augeatur, & Ministri Ecclesiæ ad Dei seruitium magis animentur, cùm, iuxta illud Apostoli, *Qui Altari seruit, de Altari viuere debeat*, nec *vnus quidem esuriat, alius ebrius sit*, [illegible] & decernimus, vt dicta Capella S. B. [illegible] membretur, disvniatur, ac separetur, & [illegible] Capellæ S. N. perpetuò vniatur, annectatur, & incorporetur, prout præsenti decreto dismembramus, disvnimus, & separamus, & præfatæ Capellæ S. N. perpetuò vnimus, annectimus, & incorporamus; ita vt in futurum successores ad dictam Capellaniam S. N. redditus omnes, prouentus, & emolumenta ad aliam Capellam S. N. spectantia, herè, ex nunc, & in posterum habere, tenere, possidere, & frui valeant, prout in præmissis, & singulis omnibus nostram auctoritatem, pariter & decretum interponimus prædicto, & omni alio meliori modo, &c. Volumus autem quod per huiusmodi vnionem, annexionem, & incorporationem dicta Capellania S. B. debitis non fraudetur Missis consuetis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Nota in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, vbi frequentes, adeóque tenues sunt Præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, vt sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loco, & qualitate non sufficiant, nec per vnionem aliquorum beneficiorum simplicium tenuitati huiusmodi prouideri potest, licet Abbati cum consensu Capituli, & Patronorum, si de iure patronatus laicorum sint, aliquibus ex iis suppressis, quorum fructus, & prouentus reliquarum Præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere, ita tamen [illegible] tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere. Quæ quidem suppressiones f[illegible] ex quibuscunque prouisionibus, & cum vigore resignation[illegible], aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus tolli, seu impediri non poterunt, vt claré disponit Conc. Trid. *sess.* 24. *de reform. c.* 15. Et ideo Abbas in hac materia prouidere poterit, hoc modo.

Suppressionis aliquarum Præbendarum Ecclesiæ Collegiatæ insignis ob tenuitatem,

Formula CXXVII.

D. N. Abbas N. Cùm in visitatione insignis Collegiatæ Ecclesiæ S. N. Oppidi N. huius nostræ Diœcesis per nos, iis elapsis diebus habita, comperimus quindecim, adeóque tenues ibi esse Præbendas, simul cum distributionibus quotidianis, ac sustinendo decenti Canonicorum gradui, pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, nec per valorem aliquorum beneficiorum simplicium huiusmodi tenuitati prouideri possit. Nos verò cupientes vt Ministri Ecclesiæ ad Dei seruitium magis animentur, & competenti pitancia ad psallendum in Choro alliciantur, quod euenire non aliter posset, quam si aliquæ ex dictis Præbendis supprimerentur, quarum fructus & prouentus reliquarum Præbendarum distributionibus applicentur. Nos attendentes prædictum quindecim Præbendarum numerum, qui ad præsens in dicta insigni Collegiata reperitur, posse ad decem reduci, cum quibus diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ sine aliquo diuini cultus præiudicio respon-

deri poterit, ideò Capituli ad hoc accedente consensu, quinque ex dictis quindecim Præbendis primo loco per cessum, vel decessum, aut alio quouis modo vacantes, extinguendas, & supprimendas duximus, prout per præsentes extinguimus, & supprimimus, illarúmque fructus, & prouentus reliquarum decem Præbendarum distributionibus quotidianis applicamus tam auctoritate sacr. Conc. Trid. quàm nostra ordinaria, ac alias omni meliori modo, &c. Declarantes huiusmodi suppressionem, sicut præfertur, factam ex quibuscunque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus tolli, seu impediri non posse. In quorum omnium, & singulorum fidem, &c. Dat. &c.

Notandum demùm quòd Conc. Trid. *sess. 23 de reform. c. 18.* commendat (vt per beneficiorum vniones seminariorum necessitati consulatur) vt Abbates beneficia aliqua simplicia cuiuscumque qualitatis aut dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, seu præstimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem sine cultus diuini & illa obtinentium præiudicio, seminariorum collegiis applicent, & incorporent, etiamsi talia beneficia sint reseruata, vel affecta, itavt nec per resignationes, ipsorum beneficiorum vniones, & applicationes huiusmodi suspendi, vel vllo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione non obstante, etiamsi in Curia effectum sortiantur. Vnde colligitur Abbatem non vnire non posse beneficia illa, quæ personalem residentiam requirunt, qualia sunt Parochiæ, Canonicatus, & alia huiusmodi, nec beneficia reseruata, quando post eorum vacationem vnio fieret, vt clarè eiusdem Conc. Trid. decretum insinuat. Quare Abbas vniones, seu applicationes Collegio seminarij facere poterit in hunc modum.

Vnionis seu applicationis beneficiorum simplicium Collegio Seminarij.

Formula CXXVIII.

D. N. Abbas N. Cùm iamdiu seminarium Ecclesiasticum in hac vrbe N. ex præscripto Sacr. Concil. Trident. fuerit erectum, neque redditus & annui prouentus eidem hactenùs applicari, ad eam summam perueniant, quæ ad sustentandum certum eiusdem Collegij alumnos sufficiat: vt Ecclesia quamvberrimos in Domino fructus ex hoc seminario capiat auctoritate eiusdem Sacr. Concil. Trident. Concilijque Prouincialis, ac etiam nostra ordinaria, & alias omni meliori modo, &c. cum consilio R.R. N. & N. deputatorum dicti seminarij ad præscriptum Sacr. Conc. Trid. electorum, &c. præsentium, &c. harum tenore eidem seminario vnimus, & applicamus beneficia hæc simplicia in diœcesi nostra constituta nempe beneficium simplex S. N. situm, &c. & aliud beneficium simplex in Ecclesia S. N. &c. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna omnibus Officialibus nostris Ecclesiasticis Ciuitatis, & diœcesis nostræ N in solidum quatenus ad omnem requisitionem agentium pro dicto seminario, debeant eos, vel aliquem eorum in solidum nomine dicti seminarij inducere in, & ad corporalem, & actualem possessionem, & tenutatem dictorum beneficiorum pro tempore vacantium, & inductum manutenendo, & defendendo, amoto, seu amotis quocumque, seu quibuscumque detentoribus, faciántque dicto seminario, seu pro eo agentibus de quibuscunque fructibus, decimis, prouentibus, & obuentionibus dictorum beneficiorum à quibuscumque debitoribus, pro tempore debitis integrè respondere, fraude & cauillatione cessantibus. Et hæc omnia sine præiudicio nunc possidentium, & sine diuini cultus diminutione, & ad præscriptum dicti Concil. Trident. & aliàs omni meliori modo, &c. In quorum fidem, &c.

Facultatis construendi Oratorium simplex in quo celebretur.

Formula CXXIX.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. loci N. huius nostræ diœcesis, salutem in Domino. Tuo desiderio annuentes, vt in eo loco Oratorium sub inuocatione S. N. cum vnico Altari super quo celebrari exinde possit, extruere valeas, quod situm...... & alia requisita habeat ad præscriptum instructionis fabricæ Ecclesiæ de Ecclesiis simplicibus, Oratoriis, & Capellis, in quibus Missæ sacrum aliquando fieri consueuit, tibi facultatem concedimus, & impartimur, accedente tamen consensu Parochi, & sine Parochialis Ecclesiæ præiudicio, & quòd super eius Altare minimè celebretur, nisi eo Oratorio prius visitato, & iterum ea de re facultate à nobis in scriptis obtenta. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Attestationis paupertatis pro illis, qui ob illam in Romana Curia dispensationem matrimonialem impetrare intendunt.

Formula CXXX.

Nos N. Abbas N. &c. Notum facimus & attestamur nobis constare per testes fide dignos, iudicialiter examinatos N. & N. huius nostræ diœcesis esse pauperes & miserabiles, suáque industria ac labore quotidiano victum quærere, & hac de causa dictum N non posse accedere ad Curiam Romanam, & pro veritate ad instantiam dictorum præsentes manu nostra firmatas, ac sigillo, quo in similibus vtimur munitas fieri iussimus. Datum, &c. N. die...... mense...., anno...... Ego N. Notarius Apostolicus subscripsi.

Facultatis assumendi informationes de veritate miraculorum.

Formula CXXXI.

D. N. Abbas N. Dilectis nobis in Christo Reuerendis N.N. & N. salutem in Domino. Cùm ad aures nostras deuenerit in Oppido N. nostræ diœcesis ad imaginem Beatissimæ Virginis Mariæ de N. nuncupatæ à nonnullis diebus citra, magnum fieri concursum populi sub eo prætextu, quod aliquot ibi edita, & in dies edantur miracula, volentes ea, qua possumus diligentia & sollicitudine, quemadmodum ex Sacr. Concil. Trident. decreto tenemur, de ipsorum miraculorum veritate inquirere, vobis, de quorum solertia, pietate, & fide plurimùm confidimus, committimus, & mandamus, vt ad locum præscriptum accedatis, assumpto vobiscum aliquo Notario, omni diligentia & indagine de præmissis informationes assumatis, & ad nos referatis, vt quid deinceps sentiendum sit cum Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio deliberare valeamus. Dantes vobis harum serie facultatem quascumque cuiusvis gradus, & conditionis personas ad perhibendum super præmissis veritatis testimonium omnibus remediis de iure opportunis cogendi, ac interim etiam populi concursum quatenus vobis expedire videatur etiam per censuras Ecclesiasticas prohibendi, ac reprimendi, aliaque faciendi, gerendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna. In quorum fidem, &c. Datum N. die.... mense ...anno,.....

***

Facultatis prophanandi Ecclesiam ratione vnionis faciendæ,

Formula CXXXII.

D.N. Abbas N. &c. Dilecto nobis in Christo Reuerendo N. salutem in Domino. His nostris literis tam auctoritate nostra ordinaria, quàm etiam vigore Sacr. Conc. Trid. aliarúmque facultatum Apost. nobis desuper concessarum, aliásque omni meliori modo, iure, via, causa, & forma, quibus meliùs & validiùs possumus, licentiam, & facultatem tibi concedimus prophanandi Ecclesiam S.N. Monasterij N. per nos superioribus diebus suppressi ad effectum, vt hæc quoque Ecclesia incorporari possit aliis dicti Monasterij ædibus cum licentia & decreto nostro nuper N. per N. venditis, omnimodásque vices nostras tibi in præmissis, & circa præmissa committimus, & delegamus, In quorum fidem, &c.

Testium Synodalium Decreti.

Formula CXXXIII.

Vetus est consuetudo sacris introducta decretis, vt in omnibus diœcesibus aliquot viri spectati & probati deligantur, qui testes Synodales appellantur, qui diligenter animaduertant, an aliquid in ciuitate vel diœcesi corrigendum, emendandúmve sit, cognitúmque ad nos, aut Vicarium nostrum quotiescumque opus fuerit fideliter referant, vt scientes spirituales necessitates, & ægritudines facilius remedia comparare possimus. Ideò nos probatum hoc institutum sequuti, debuimus, & huic officio præponimus eos, quos in hac cedula annotauimus, quorum nomina minimè diuulganda esse censuimus vt maiori diligentia, & libertate huiusmodi muneri vacare possint.

Iuramenti ab his testibus præstandi,

Formula CXXXIV.

Ego N. Testis Synodalis à D. Abbate nominatus promitto, spondeo, & iuro, quod amodò quidquid nouui, aut audiui, aut postmodum inquisiturus sum, quod contra voluntatem Dei, & rectam Christianitatem in diœcesi, vel regione mihi commissa factum sit, vel futurum erit, si in diebus meis euenerit tantùm, vt ad meam cognitionem quocumque modoisciuero, aut indicatum fuerit mihi, Synodalem causam esse, & ad ministerium D. Abbatis pertinere, quod ego nec propter timorem, nec propter præmium, nec propter parentelam vllatenus celabo D. Abbati N. aut eius misso, cui hoc inquirere iusserit, quandocumque ex hoc me interrogauerit. sic Deus me adiuuet, & hæc sancta Euangelia.

Punctatores eligendi,

Formula CXXXV.

Edicimus ab vnoquoque ex venerabilibus Capitulis tam nostræ Cathedralis, quàm Collegiatarum eligi Punctatores, qui absentes in libro notent, ac tertio quoque mense ad nos punctuarionum notulam deferant, & huic officio ex vnoquoque Capitulo proponimus eos, quos in hac cedula annotauimus non publicandos, qui secretò etiam ad præscriptam formam debitum iuramentum præstent.

Ego N. Punctatoris officium, quod in nostra Collegiata Ecclesia S.N. suscepi per hæc sancta Dei Euangelia iuratus promitto ac spondeo me fideliter & sincerè, quantum in me est executurum, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

His expeditis Promotor instat, vt eligantur, qui intersint Congregationi seminarij in hunc modum.

Illustrissime, & Reuerendissime Domine, Sacrosanctum Conc. Trid. *sess. 23. cap.* 18. Sanctissimo suo decreto consulens rectè adolescentium institutioni, statuit, vt singulæ Cathedrales atque his maioris Ecclesiæ pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum quorum ipsius Ciuitatis & diœcesis, vel eius Prouinciæ, si ibi non reperiantur numerum in Collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, vel alio in loco conuenienti ab Abbate eligendo alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur, aliáque piè multa sanciuit, & potissimum, vt eligas duos Canonicos, quorum consilio in iis vtatur, quæ ad puerorum eiusdem seminarij institutionem, disciplinam, moréśque attinent: Et idem ad fabricam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus, & alia, quæ ad instituẽdos, & alendos pueros sunt destinata, decreuit vt Abbas, sub cuius curacadem applicata censentur duos de Capitulo, quorum alter ab Abbate, alter ab ipso Capitulo eligatur, item duos de Clero ciuitatis, quorum alterius electio similiter ad Abbatem, alterius verò ad Clerum pertineat, adhibeat in consilium consultationémue administrationis temporalium huiusmodi. Ego igitur N. huius Synodi Promotor pro executione sanctionis huiusmodi illud à.....vehementer insto, quatenus tales eligere velit, prout Spiritus Sanctus suggesserit, qui tantæ rei grauitati satisfacere possint.

Seminarij Congregationibus interessentium electionis,

Formula CXXXVI.

Sancta Tridentina Synodus cupiens iuuentutem, vel à teneris annis ad pietatem & religionem formari sanctissima sanctione decreuit in singulis Cathedralibos, & iis maioribus Ecclesiis eminentij Collegia institui, pro quorum rectà administratione & regimine, illud etiam præscripsit, vt Abbas Canonicos duos eligat, prout Spiritus sanctus suggesserit, quorum consilio in iis vtatur, quæ ad puerorum institutionem, & disciplinam, moré que attinent, ac alios duos de Capitulo, quorum alter ab Abbate, alter ab ipso Capitulo eligatur, duos item de Clero Ciuitatis quorum alterius electio similiter ad Abbatem, alterius verò ad Clerum pertineat, quos in co silium ipsius adhibeat administrationes temporalium ipsius seminarij. Nos itaque huiusmodi decretum exequi volentes, eligimus N. & N quoad institutionem & disciplinam ipsorum puerorum, quo verò ad temporalium administrationem Collegij huiusmodi mandamus, & iuxta decretum Tridenti. vnum omnino eligat, & ad nos deferatis, quo in seminarij Congregationibus obeundis illos conuocare possimus.

Facultatis concessæ Abbati munera Pontificalia exercendi in aliena iurisdictione, vel etiam Abbatia absente illius Abbate,

Formula CXXXVII.

Perillustri & Reuerendissimo in Christo Patri ac D.N. Abbati N. salutem in Domino. Cum ob diuturnam absentiam, & itineris distantiam, quibus nos à Ciuitate nostra N. detinemur, munera Pontificalia

Cleto,

Clero, & populo N. minimè exhibere possimus, ne propterea Ecclesia debitis ipsis muneribus, & obsequiis spiritualibus destituatur, quantum cum Domino licet, prouidere cupientes, quæ ad Dei honorem, & animarum salutem, & diuini cultus augmentum pertinent, Reuerendissimam Dominationem vestram, etiam atque etiam rogamus, & in Domino requirimus, quatenus postquam per dictam Ciuitatem et iter facere contigerit, dignetur in die Sabbati sancti proxime futuri ordinationem in Cathedrali, vel alia Reuerendissimæ Dominationi vestræ bene visa Ecclesia dictæ Ciuitatis celebrare, & primam Tonsuram minoréque Ordines diœcesanis, & exteris, ac etiam Regularibus Clericis conferre, debitas literas dimissorias à suis Ordinariis, & Superioribus habentibus, aliàs tamen à nobis approbatis conferre, Ecclesias, cœmeteria, & altaria consecrare, & pollutas, seu pollutas reconciliare, Sacramentum Confirmationis etiam in Parochialibus Ecclesiis ministrare, campanas, corporalia, palas, & alia Ecclesiastica paramenta benedicere, calicésque, ac patenas consecrare, seruatis tamen in præmissis iis, quæ de hoc genere à Sacris Conciliis, & Romano Pontificali præscripta sunt. Pro quibus omnibus muneribus, & eorum quolibet exercendo..... facultatem concedimus, &c. vltra beneplacitum nostrum non valituram. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Erectionis beneficij cum reseruatione iurispatronatus,

Formula CXXXVIII.

D. N. Abbas N. Vniuersis & singulis has præsentes literas inspecturis, visuris, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris, salutem in Domino. Notum facimus, & attestamur qualiter in pertinentiis Ciuitatis N. & prope vbi dicitur N. existit quædam Capella, seu Ecclesia sine cura, sub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & beneficiato, nullos redditus habens, nisi ducatos decem debendos per N. nec in beneficium Ecclesiasticum erectum fuit. Quare comparuit coram nobis Mag. N. & ob suam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclesiam gessit & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, sine censu ducatorum quindecim ad complementum ducatorum 25. de summa annui census emphyteutici perpetui ducatorum ..... debendorum in medietate mensis Augusti cuiuslibet anni, per Mag. N. pro his bonis videlicet ..... prout latiùs in instrumento dotationis confecto N. sub die ..... manu Notarij N. apparet, cum reseruatione iurispatronatus præsentandi Rectorem, & Rectores, seu Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclesia, seu Capella per ipsum Mag. N. suósque, hæredes, & successores ex se descendentes tantùm. Nos igitur attendentes, & considerantes, quod in iis, quæ ad diuini cultus augmentum tendunt, fauorabiles esse deberemus: propterea huiusmodi supplicationibus inclinati dictam Ecclesiam, seu Capellam ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma nobis de iure permissis, in perpetuum beneficium Ecclesiasticum erigimus, & erectum esse volumus, & summam prædictam illi sic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag. N. hæredibus, & successoribus ex se descendentibus tantùm Ius patronatus, & præsentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties, quoties casus vacationis occurrerit, instituendum, & confirmandum, & instituendos, & confirmandos per Abbatem N. pro tempore existentem in Ecclesia, seu Capella prædicta ad celebrationem vnius Missæ in die lunæ cuiuscumque hebdomadæ, pro salute animæ fundatoris, & donatoris, & suorum hæredum, & successorum teneri, & obligatum esse, iuribus tamen nostræ diœcesanæ Ecclesiæ semper saluis, & expressè reseruatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Erectionis Parochialis Ecclesiæ cum vnione beneficij simplicis,

Formula CXXXIX.

D. N. Abbas N. Vniuersis, & singulis has præsentes nostras literas inspecturis, visuris, lecturis, pariterque audituris, salutem in Domino. Significamus qualiter in generali visitatione per nos facta in dicta nostra Ciuitate, & diœcesi N. reperimus, quòd in loco N. nuncupato eiusdem diœcesis non aderat Ecclesia Parochialis, vbi populus, & Christi fideles ibi commorantes sanctissima Sacramenta iuxta temporis opportunitatem recipere potuissent, quando ipsa Sacramenta erant ministranda tempore indigentiæ ab Ecclesia N. per vnum milliare distante recipiebant per Presbyterum non certum, nec proprium Parochum, pro Rectore Ecclesiæ N. longius distante, cuius erant Parochiani, non sine ipsarum animarum periculo, ac proinde ob carentiam Ecclesiæ Parochialis, Parochi, & Curati in dicto loco N. qui continuò apud eos persisteret, eisdemque Sacramenta omnia opportunis temporibus ministraret, Missásque, ac alia diuina officia, Dominicis, & festiuis diebus celebraret, aliquando accedebant ad Ecclesiam prædictam N. & non ad propriam, & multoties occurrebat omitti præceptum de audienda Missa in dictis diebus Dominicis, & festiuis, & non semel dicti loci habitatores absque Ecclesiæ Sacramentis ob prædictam causam, & loci distantiam moriebantur. Propterea attendentes nos saluti animarum prout possumus consulere, & scandalis occurrere, quæ pro dictis causis oriri in dies potuissent, accedente etiam consensu, & beneplacito ipsorum huiusmodi dicti loci, qui etiam nos humiliter supplicarunt, & maxima cum instantia requisierunt pro erectione, & deputatione Ecclesiæ Parochialis in dicto loco pro eorum salute, & commoditate, cum deputatione alicuius Sacerdotis Parochi, obligantes se etiam penes acta Curiæ Cameralis nostræ Ciuitatis N. vnusquisque ipsorum ad dandam, & consignandam quandam pecuniarum summam, & certam vini, & frumenti quantitatem dicto Parocho, vt commodè sustentari possit. Ideò inuocatu ad hoc Domini nostri IESV CHRISTI numine, eiúsque Matris Virginis semper Mariæ, & Sanctorum N. & N. Patronorum Ciuitatis, & diœcesis nostræ auxilio per tenorem præsentium erigimus, statuimus, eligimus, & deputamus in Parochiam Ecclesiam S. N. existentem in medio dicti loci N. in qua cùm fuit accommodata, & bene apta, & referata, volumus, & mandamus deponi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, fontem baptismalem, & alia, quæ ad Ecclesiam Parochialem pertinent: quæ omnia Sacramenta iuxta opportunitatem temporis ministrari volumus, & mandamus, ipsis dicti loci N. per Sacerdotem, & Parochum per nos, & successores nostros pro tempore existentes eligendum, & deputandum, qui etiam Missas in Ecclesia prædicta diebus festiuis, & Dominicis celebrare debeat, & teneatur. Declarantes etiam ex nunc in antea, & in perpetuum dictam Ecclesiam Sancti N. in medio dicti loci N. existentem esse Ecclesiam Parochialem, & curatam, electionémque, & deputationem Parochi, & successorum in futurum pro cura ani-

marum fidelium in dicto loco existentium spectare, & pertinere ad nos, & successores nostros pro tempore existentes, & ad meram collationem, & prouisionem nostram ordinariam nulli Iuris patronatus seruituti subiectum, ad ipsósque Parochos spectare, & pertinere omne id totum, & quidquid per homines dicti loci N. vt suprà Parochianos, promissum existit & sic prænominatam obuentionem, ac omnes alias eleemosynas pro tempore in dicta Parochiali Ecclesia S. N. prouenientes. Quia tamen redditus huiusmodi sunt adeò tenues, itaut non sufficiant pro congrua Parochi sustentatione, idcircò ad illius commoditatem, & aliorum pro tempore in dicto loco existentium, beneficium simplex sine cura S. N. nuncupatum in loco N. huius diœcesis existens, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis vnimus, annectimus, & incorporamus dictæ Parochiali Ecclesiæ S. N itaut ex nunc prout ex tunc fuerit, & sit dictum beneficium simplex, & Ecclesia vbi illud existit cum iuribus, fructibus suis omnibus, redditibus, & obuentionibus incorporata, vnita, & aggregata prædictæ Ecclesiæ Parochiali S. N. Concedentes Parocho ipsius, qui pro tempore erit, liberam, & plenam potestatem quod possit per se, vel per Procuratorem suum nomine suo, & dictæ Ecclesiæ S. N. auctoritate huius vnionis apprehendere corporalem possessionem ipsius Ecclesiæ S.N. cum iuribus, & pertinentiis suis ipsamque tenere & possidere nomine dictæ Parochialis perpetuò vnitam, & incorporatam, pro euidenti vtilitate, & augmento dictæ Parochialis Ecclesiæ S. N. ac ipsius Parochi. Quam quidem vnionem, incorporationem, & aggregationem suprà factam, ratam, gratam, & firmam habentes, & tenentes, ipsámque omni tempore promittentes non reuocare, nec contrauenire quoque modo de iure, vel de facto. Vt autem prædictam Parochialem Ecclesiam Sancti N. sic de nouo erectam de idoneo Rectore quamprimùm, vt decet, prouideamus, nos pro exercitio curæ in populum, & vtriusque sexus homines in dicto loco habitantes, nominamus, & deputamus dilectum nobis in Christo N. Presbyterum, qui populo, & Ecclesiæ prædictis in diuinis, & animarum cura regenda præsit, & tanquam habilem & idoneum per RR. Examinatores in Synodo diœcesana deputatos repertum præficimus, illique curam, regimen, & administrationem Sacramentorum pro populo, & inhabitatoribus dicti loci committimus, ac eidem de præfata Ecclesia sic nouiter erecta prouidemus. Mandantes, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Nota quod Concil. Trid *sess* 21. *de reformat. cap.* 4. *vers. in iis*, concedat auctoritatem.... etiam inuitis Rectoribus nouas Parochias constituendi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, (dum propter locorum distantiam ad percipiẽda Sacramenta, & diuina officia audienda sine magno incommodo Parochiani accedere non possunt) assignata Presbyteris præficiẽdis Ecclesiis nouiter erectis congrua portione ex fructibus Ecclesiæ matricis, &, si necesse fuerit, compellendi populum eam subministrare, quacunque reseruatione generali vel speciali vel etiam affectione super dictis Ecclesiis non obstantibus.

Erectionis nouæ Parochialis cum dismembratione alterius.

Formula CXL.

D. N. Abbas N. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Circa Ecclesiarum, & locorum statum salubriter dirigendum, & iuxta pastoralis officij nostri debitum, ex his eis libenter assistimus, per quæ animarum occurritur periculis, & personarum commoditatibus prouidetur, quemadmodum Ecclesiarum ipsarum necessitas exigit, causæ suadent rationabiles, Catholici populi incrementum exposcit quatenus Ecclesiarum earumdem status immutetur, seu in melius reformetur, prout rerum, temporum, & locorum circumstantiis pensatis id cognoscimus in Deo salubriter expedire. Sanè pro parte incolarum, & inhabitatorum loci N. nostræ diœcesis, qui sub Ecclesia Parochiali Sancti N. existit nobis expositum fuit lamentabili cum querela, quod flumen N. inter dictum locum, & præfatam Parochiam mediat, quod rapido cursu persæpè labitur multa pericula ipsis inhabitatoribus dicti loci, ad eorum matricem Ecclesiam diebus Dominicis, & festiuis nauigio tendentibus sæpenumero obuenerunt, plures ex ipsis repetitis vicibus submersi sint, etiam cum funeribus versus dictam Ecclesiam nauigio delatis, nonnulli ex ipsis Sacramenta Ecclesiastica desiderantes, sine ipsis ab hac vita plerisque vicibus decesserunt; ac interdum in festo Natiuitatis Domini nostri Iesv Christi, cum tribus diebus sequentibus nullus de dicto loco propter inundationem aquarum intermediarum, & ventorum, ac aliarum tempestatum abundantiam ad Ecclesiam peruenire poterat, ac multò plura his similia ipsis contigissent. Nec etiam Vicarius perpetuus dictæ Parochialis Ecclesiæ S. N. consentire voluit, vt alius Sacerdos ipsis incolis dicti loci N. in Capella S.N. notabiliter constructa, & fundata Missam celebraret. Et quoniam Prior, & Capitulum insignis Collegiatæ Ecclesiæ N. cui dicta Parochialis Ecclesia incorporata dicitur, tantùm haberet in decimis, redditibus, & censibus, quod si separatio, seu dismembratio dictarum Ecclesiarum fieret vt præfertur, bene ipsis superesset, vnde eorum Vicario perpetuo deputando congrua fieret prouisio: petentes propterea dismembrationem, seu separationem dictæ Ecclesiæ, quodque ipsis Sacramenta Ecclesiastica in Capella eorum ministranda essent, de cætero ordinari, & Sacerdotem ipsa Sacramenta populo ibidem ministrantem, ac cœmeteriú pro mortuis eorum tumulandis, deputari humiliter postularunt officium nostrum in & super præmissis implorantes. Nos igitur de præmissis diligenter inquirere volentes dilecto nobis in Christo R. N. dedimus in mandatis vt ad dictum locum accederet, vnà cum Notario publico, ac super præpositis, & gestis omnibus & singulis ac eorum circumstantiis supradictis inquireret veritatem, vt in literis nostris desuper confectis, & eidem præsentatis pleniùs continetur. Præsentata deinde nobis inquisitione facta, vnâ cum attestationibus testium per Eum R. N. coram N. nostræ Curiæ Notario iurato receptorum, iuratorum, & Examinatorum, ac ex relatione dicti R. N. inuenimus præmissa omnia, & singula non solùm veritate fulciti, sed & (proh dolor!) euidentis facti illa, & multò maiora, quæ meritò nos ad dismembrationem, seu separationem vnius Ecclesiæ ab alia, inducunt, & præsertim animarum pericula, viarum discrimina, personarum necessitas, & incommoda, ab omnibus & singulis eiusdem loci notitiam habentibus fore, & esse adeò publica & notoria, quod nulla tergiuersatione celari possit. Idcircò dictum locum N. cum suis hominibus, incolis, & vniuersitatibus à Parochia dictæ Parochialis Ecclesiæ S. N. auctoritate nostra ordinaria, & à Sede Apostolica delegata separauimus, diuisimus, & dismembrauimus, & futuris temporibus dismembratas, separatas, & diuisas esse volumus; dictam Capellam Sancti N. cum suo loco, & districtu, vsque ad ..... in Parochialem Ecclesiam erigentes, constituentes, & ordinantes,

dantes,

dantes,& concedentes vniuersitati,& incolis,ac habitatoribus dicti loci, & sui districtus plenam, & liberam potestatem apud dictam Parochialem Ecclesiam S.N.cœmeterium, fontem baptismalem, campanile, campanas,& alia iura,& insignia Parochialem Ecclesiam demonstrantia ædificari,& construi faciendi. Et nihilominus pro exercitio curæ in populũ,& vtriusque sexus homines in dicto loco,& districtu habitantes faciendo, dilectum nobis in Christo N. Presbyterum,qui populo, & Ecclesiæ prædictis in diuinis, & in animarum cura regenda præsit, tanquam habilem, & idoneũ à RR.PP. Examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis examinatum,& approbatum præficimus,& deputamus,illique curam,regimen,& administrationem Ecclesiasticorum Sacramentorum pro populo,& habitatoribus dicti loci,& districtus committimus, ac eidem de Ecclesia sic nouiter erecta prouidemus. Volentes,& mandantes Priori, Canonicis, & Capitulo insignis Ecclesiæ N. prædictis pro tempore existentibus, quatenus de cætero singulis annis in festis Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi,& S.Ioannis Baptistæ de vniuersis fructibus decimalibus, quos ipsi infra limites dicti loci percipiũt quinquaginta.... & milij, triginta frumenti, ac viginti scuta monetæ, quæ omnia eidem N. vt curato,& suis in dicta Ecclesia curatis,& successoribus Ecclesiæ prædictæ nouiter per nos erectæ,vna cum legatis,oblationibus, & aliis Ecclesiasticis obuentionibus ipsi Ecclesiæ Parochiali noua cedentibus, & fiendis pro ipsius noui curati sustentatione deputamus, & ordinamus, persoluere habeant & teneantur, & debeant cum effectu,omnibus aliis iuribus ipsis Priori, Canonicis, & Capitulo permanentibus,& illis saluis,& vt honor competens dictæ insigni Ecclesiæ N. in dicta noua Parochiali S.N. reseruetur,Prior,Canonici,& Capitulum Ecclesiæ huiusmodi pro tempore existentes ad nouam Ecclesiam prædictam, quoties ipsam de cætero per cessum, aut decessum dicti Curati, & illius successorum, vacare contigerit,personam habilem, & idoneam infra tempus à iure statutum coram nobis, & nostris pro tempore successoribus per nos instituendam præsentabunt,qui sic institutus in ipsa noua Ecclesia Papalia, Episcopalia,& alia iura,& onera eidem incumbentia, sine Prioris,Canonicorum, & Capituli prædictorum, ac alterius cuiuscumque præiudicio supportabit, sustinebit,& subibit,ac sustinere sit districtus. Volentes nihilominus & statuentes,vt omnes,& singuli vtriusque sexus homines dictæ Ecclesiæ nouæ subditi ætatem legitimam habentes, qui Sacramento Sanctissimæ Eucharistiæ annuatim communicare consueuerunt & apti sunt, annis singulis in festo Ascensionis Domini prædictam Matricem Ecclesiam processionaliter visitare,& in signum recognitionis singuli vnum denarium argenteum ad Altare inibi offerre, & in processionibus aliis eandem Matricem Ecclesiam ad consueta loca processionum temporibus fieri consuetis associare debeant,& teneantur. Quæ omnia,& singula nos N. Abbas N. præfatus ex certa scientia, auctoritate nostra ordinaria,& à Sede Apostolica ex decreto Concil. Trident. delegata,& omnibus melioribus modo,via,iure,causa,& forma nobis de iure permissis statuimus,ordinamus, ac ab omnibus, quorum interest, vel intererit, quosque præsens tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum inuiolabiliter obseruari volumus, & præcipimus. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Synodi induct[i]onis,

Formula CXLI.

D. N. Abbas N. Dilectis filiis Archipresbyteris, Archidiaconis, Primiceriis, Canonicis, Rectoribus, cæterisque Curatis, & Clericis totius nostræ. . . N. salutem. Immensa diuinæ largitatis bonitas, postq[u]am nos,licet indignos, S.N. . . . . . ac totius . . . . gu[b]ernaculis voluit per viscera misericordiæ suæ præsidere,eo etiam animum, omnéque studium nostrum dignata est sua inspiratione conuertere,quo....nostræ curæ concreditam & dissuetudibus quibusdam, & abusibus, qui in diuino cultu,& Sacramentorum administratione,siue etiam in vitæ, & morum honestate, solent in dies pro humanæ fragilitatis conditione inolescere,veluti à maculis pro virili repurgemus, & oues recto tramite ad ouile Christi à luporum offensione securas perducere adnitamur.Pastorali ergo hac sollicitudine, quæ pretiosum Christi Sanguinem redolet admoniti quæcumque à sacris Canonibus, & præsertim à Sacro Concilio Tridentino pro sui officij munere adimplendo pastoribus sunt ordinata, debitæ executioni mandare volentes; ad ea, quæ pro nostri officij cura prætermitti non oportet, animum conuertimus: in quibus potissimum illa est veterum Canonum iure,ac Tridentini Concilij decreto constituta diœcesanæ Synodi conuocatio. Cùm igitur probè nouerimus ad Cleri disciplinam, non conseruandam solùm,verum etiam augendam, ex Synodalium rerum tractatione non minimum ferri adiumenti, illam vlterius non indicamus differendam. His itaque nostris literis ipsam Synodum ad diem primam Octobris proximè sequentis Deo adiuuante celebrandam indicimus, atque denunciamus. Vobis supradictis mandantes sub pœna triginta aureorum piis vsibus applicandorum,& in subsidium excommunicationis, vt omnes & singuli vestrum mundis superpelliceis induti, præfata die in dicta Ecclesia nostra N. adesse curetis, illinc absque nostra licentia non discessuri. Vos autem, quibus cura imminet animarum durante hoc absentiæ tempore,vt alteri probo Sacerdoti eorum Ecclesias commendatas relinquant admonemus. Ipsi item, & Ecclesiarum Rectores populos faciant monitos, vt si quæ ad diuini cultus augmentum reformanda,corrigenda, instauranda, vel reficienda occurrerint,vobis in scriptis deferant,nobis fideliter referenda, vt de opportuno remedio prouidere valeamus. Et quia Synodalis hæc actio à nobis indicta præcipuum charitatis studium ab iis postulare videtur, quibus in Choro ministramus, eùm per illam gressus illorum in viam salutis dirigantur. Ideò præcipimus, vt post indictæ huius Synodi promulgationem, in omnibus . . . . . . Parochialibus Ecclesiis per singulas hebdomadas quinta quoque feria quoad ipsa Synodus absoluta,& dimissa erit,Missa solemnis de Spiritu sancto cantetur, aut si aliter officij ratio postulauerit,saltem in eadem de ipsa fiat collecta.Dominicis verò diebus post Completorium Litaniæ recitentur, precésque ad Deum pro felici Synodalium tractationum successu fundantur, vt omnia ad Dei gloriam, nostram, eorúmque qui nostræ curæ commissi sunt salutem,diligenter sanctéque peragamus. Vt autem hæc innotescant vniuersis, mandamus præsentes literas nostra manu subscriptas, & nostro sigillo munitas de vno ad alium locum per dictam nostram diœcesim transferri,itavt omni mora postposita qui primum receperit viciniori transmittat. Datum N. die. . mense . . anno . . . .

Alia indictionis Synodi,

Formula CXLII.

D. N. Abbas N. Dilectis, &c. Sacrorum Canonum iure, & Concilij Tridentini decreto Synodum ad

ad Clerici disciplinam conseruandam atque augendam pro vigesima prima die mensis Maij proximè præsenti indiximus, sed grauissimis impedimentis superuenientibus ad diem à nobis iterum præfigendam prorogare coacti fuimus. Quocirca eam vlteriùs differre nolentes, omnes Priores, Præpositos, cæterásque personas Ecclesiasticas, tam Sæculares, quàm Regulares curam animarum habentes, necnon Presbyteros, & Clericos in sacris constitutos, vel beneficia Ecclesiastica, etiam sine cura obtinentes, omnésque alios quocumque nomine, & titulo insignitos, qui de iure aut consuetudine, vel aliàs huic nostræ diœcesanæ Synodo interesse tenentur, monemus in Domino, iisdemque in virtute sanctæ obedientiæ sub pœnis in sacris Canonibus contentis, ac aliis arbitrio nostro præcipimus, & mandamus, quatenus die nona mensis Octobris proximè venturi ad Synodum præfatam in Ecclesia S. N. loci N. Deo dante celebrandam summo mane conueniant, & assistant, non decessuri, nisi postquam eidem Synodo fuerit finis impositus sub eisdem pœnis. Conueniant autem in habitu talari, & decenti tonsura, & superpelliceis, ad sacram etiam Eucharistiam eo die sumendam præparentur. Curam animarum habentes, & præsertim à loco, vbi Synodus celebratur, longè distantes, antequam discedant animarum curam alicui Sacerdoti sæculari, siue regulari ad confessiones audiendas aliàs approbato commendent, qui ratione curæ huiusmodi accedere ad Synodum non tenebitur: quod si id ipsi Curati obtinere nequeant, Nos, seu Vicarium nostrum Generalem consulant, vt prouideamus. Beneficia Ecclesiastica obtinentes literas, seu Bullas beneficiorum suorum secum ferant in Synodo exhibendas. Vicarij foranei quamprimùm ad nos, seu Vicarium nostrum Generalem notulam curam animarum habentium Presbyterorum, & Clericorum in eorum iurisdictione degentium cum ordine, quo sunt insigniti, & beneficio, quod possident transmittant. Si quis supradictorum ad Synodum accedere non poterit, de legitimo doceat impedimento, aliàs supradictis pœnis subiacebit. Volumus autem vt nostræ hæ literæ manu Cancellarij nostri subscriptæ, sigilloque nostro munitæ, & in valuis Parochialium iurisdictionis nostræ Ecclesiarum affixæ; personalis intimationis vim habeant, & omnes æquè afficiant ad quos diriguntur, ac si eisdem personaliter exhibitæ fuissent, & intimatæ. In quorum fidem, &c. Datum, &c. N. die . . mense . . . anno . . .

Synodi prorogationis,

Formula CXLIII.

D. N. Abbas, &c. Dilectis, &c. Cùm nullis nostris existentibus meritis, sed sola sua benignitate Dei, omnipotentis gratia, ac Sanctæ N. E. . . . . . pastorali cura præsideremus nos vocasset, nec iuribus ipsis nostris satis fideremus, primùm super ipsum Dominum curam, & cogitatus nostros iactauimus, vt ab ipso nutriremur sapientia, ac consilio instrueremur, sanctæ firmitatis robore solidaremur. Tum animo repetentes maiores nostros Patres orthodoxos, qui licet sanctitate admirabili essent prædití, in simili tamen rerum discrimine, ac necessitate ad Synodales conuentus taoquam ad opportunum, & singulare remedium confugerunt. Hos quoque vt præsertim Sacrosancti Concil. Tridentini super hoc iussis obtemperamus ad eundem Conuentum conuocandum animum adiecimus. Quamobrem publico edicto mandauimus, vt omnes ad primam diem Octobris proximè sequentis ad dictam nostram N. Ecclesiam, vt diœcesana Synodus celebretur conuenieretis. Gauisi verò sumus in Domino, & ad spiritualem lætitiam copiosiùs inuitati, quod ad illam adeò alacri animo, ac cælesti iubilo perfusi accingeremini. Verùm quia nos tempore homines infirmitate circumdari aduersa valetudine retardamur, & aliis grauibus nihilominus negotiis, quæ differri vlteriùs non possunt, adhuc detinemur, in dictam Synodi celebrationem pro nunc diximus suspendendam. Ne tamen insidietur piis nostris actionibus humani generis hostis, eam his literis nostris ad aliam diem arbitratu nostro statuendam, & aliis literis edicendam differimus, & protogamus, in qua spem certam in Domino habemus, fore vt cùm illi in nomine ipsius erimus congregati ipse Dominus in medio nostrum sit adfuturus, & spiritu oris sui ad optatum bonum nos ducturus. Interim nun desistimus ipsum bonorum omnium largitorem deprecari, vt immissæ in animum nostrum piæ, sanctæque cogitationi sanctum superaddat affectum, & qui operatus est in nobis velle, operetur etiam & perficere pro bona voluntate. In quorum fidem has nostras præsentes literas manu nostra subscriptas, nostro sigillo, & Cancellarij nostri subscriptione munitas publici edicti volumus vim habere. Datum, &c.

Nouæ indictionis Synodi,

Formula CXLIV.

D. N. Abbas N. &c. Dilectis, &c. Attingit à fine vsque ad finem fortiter diuina sapientia, atque eadem, quæ multoties homines proponunt bona, aliter ipsa ad suam ipsorum vtilitatem suauiter disponit. Sanè per nostrum edictum aliàs vobis præceperamus, vt ad primam diem Octobris præcedentis anni. . . in nostra N. Ecclesia conuenireris, vt non solum obedientiam præstari solitam præstaretis, sed vt a nobis in spiritus Dei cógregatis, Synodus diœcesana iuxta Sacri Conc. Tridentini præscriptum celebraretur, sed non ita diuini consilij ineuitabilis ordo disposuerat, vnde variis vrgentibus occupationibus impediri alio edicto illud reuocare, dictáque Synodi celebrationem ad aliam diem commodiùs faciendam coacti fuimus prorogare. Nunc autem ne tam sanctum, & laudabile opus vlteriùs differatur sub iisdem censuris & pœnis in alio edicto appositis præcipimus vt omnes ac singuli personaliter ad diem vigesimum primum sequentis mensis Martij in dicta nostra Ecclesia N. adesse curent, tum ad solitam obedientiam præstandam, tum ad Synodum celebrandam. Nemo verò nullus audeat nisi peracta Synodi celebratione, sine nostra speciali licentia discedere. Nullus item per procuratorem compareat, nisi causa expressa assignata, & à nobis cognita, & probata. Exceptis tamen his, qui à Parochis, & Curatis in vniuscuiusque Parochia pro animarum cura substituentur. Qui tamen per procuratorum comparere teneantur. Intermedio autem hoc tempore præcipimus easdem preces ad Deum fundendas in Ecclesiis esse, quas in alio edicto præceperamus, tum pro felicis Synodalis Conuentus successu, tum etiam vt Deus benedictus dignetur nos consolari in tribulationibus nostris, vt & nos possimus eos, qui in spirituali aliqua sunt pressura consolari. Datum N. die . . mense . . anno . . .

Decreti, quòd nulli in sedendo praiudicetur in Synodo,

Formula CXLV.

In primis decreto Sacri Concilij Tridentini inhærendo

inhærendo statuimus atque decernimus, quod si cui forte contigerit in hac Synodo suo loco non incedere, vel non sedere, vel etiam suo loco non vocari, aut alios quoscumque actus facere, non propterea cuiquam ius acquiri, aut acquisitum esse, neque de cuiusquam iure, aut possessione quidquam detrahi, sed omnia in eo ipso permanere, in quo ante hanc Synodum reperiebatur.

Decreti de Fide Catholica,

Formula C X L V I.

Quia secundum Apostolum, sine fide impossibile est placere Deo, Sacri Concilij Trident. auctoritate innixi, mandamus omnibus beneficia Ecclesiastica habentibus, vt professionem fidei vnusquisque, qui ad eam tenetur in præsenti Synodo iuxta formam Constitutionis Pij IV. emittat.

Prouisi autem de beneficijs quibuscumque curam animarum habentibus ex præscripto eiusdem Concilij tenentur à die adeptæ possessionis, ad minùs infra duos menses coram nobis, seu Vicario nostro Generali fidei professionem facere, alioquin fructus non faciunt suos, nec illis possessio suffragatur, quod in hac iurisdictione nostra inuiolabiliter obseruari mandamus.

Vicarius etiam noster Generalis exquiret; & curabit, vt sententias, seu Grammaticam, vel aliss liberales artes docentes, etiam regulares, qui ad fidei professionem ex bulla eiusdem Pij IV. tenentur, eandem emittant.

Vicarij foranei ac testes Synodales si quem de fide suspectum, magum, sortilegum, diuinatorem, strigem, vel maleficum ex damnatis in Constitutione Sixti V. cognouerint ad nos referant, idémque singuli Christi fideles pro communi omnium salute obseruabunt.

Libros ad præscriptum indicis Romani prohibitos nemo audeat imprimere, vendere, legere, seu habere sub pœnis in eo contentis, & alijs arbitrio nostro.

Nullus Sæcularis, siue Regularis in hac nostra iurisdictione Prædicatoris fungetur officio, sine nostra licentia, & benedictione iuxta Conc. Trid. decreta.

Historias Martyrum, aut Christi Domini passionem, tum in sacris, tum in prophanis locis fieri, aut repræsentari omnino prohibemus absque licentia, sub pœna scutorum 25. locis pijs applicandorum, & alijs, arbitrio nostro.

Decreti de doctrina Christiana,

Formula C X L V I I.

Inuigilent Parochi huius nostræ iurisdictionis, cæteríque omnes curam animarum exercentes, ad quos præcipue hoc munus spectat. Clericis autem locorum adiuuantibus, vt iuxta Concilij Trident. decretum, saltem Dominicis, aliísque Festis diebus post prandium pueros in suis Parochijs fidei rudimenta, ac præcipuè doctrinam Christianam vulgari sermone à bon. mem. Cardinali Bellarmino iussu fel. record. Clement. VIII. editam, diligenter doceant, sub pœnis arbitrio nostro. Et vt id faciliùs efficiant mandamus, vt vbi commodè id fieri potest doctrinæ Christianæ sodalitas instituatur, quæ ex viris ad id idoneis, vita, & moribus approbatis, constet, qui in eo munere Parochos adiuuent indulgentias à summis Pontificibus Pio V. & Paulo V. sodalitatibus huiusmodi concessas lucraturi.

Ludi magistri semel in hebdomada doctrinã Christianam edoceant, & quotidie sub fine lectionum curent, vt pueri genibus flexis orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, ac Symbolum fidei deuotè recitent, ad quod exequendum eosdem Ludimagistros Prælati admoneant.

Curent etiam Parochi, quorum conscientiam oneramus, vt non solùm pueri, & puellæ, sed etiam viri, & mulieres prouectioris ætatis, præsertim rustici rudimenta Fidei discant; iuxta interpretationem per Catechismum Romanum promulgatam, & efficiant vt Symbolum Fidei recitent.

Decreti Sacri Concilij Trid. de eligendis Examinatoribus ad Parochiales Ecclesias, sess. 24. de reformat. cap. 18.

Formula C X L V I I I.

Expedit, vt infrà, Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur, qui in Synodo satisfaciant, & ab ea probentur: aduenientéque vacatione cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indéque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit ex prædictis illis sex eligat. Sint verò hi Examinatores aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iuréntque omnes ad sancta Dei Euangelia se quacumque humana actione postposita fideliter munus executuros, caueantque ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quàm alij dantes incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, quæ quomodocumque etiam ante obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solùm coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit rationem reddere teneantur, à qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint, &c.

Subiungit idem Archidiaconus.

Nos D. N. Abbas, &c. hoc decretum exequi cupientes proponimus vobis ad huiusmodi examinandi munus, & in Examinatores N. N. N. N. N. N. illud autem vos omnes hortamur in Domino, & obsecramus, vt Examinatores sine vllo affectu probetis, sicut nos illos pro pastorali nostra vigilantia sine aliquo affectu proposuimus.

Professionis fidei.

Formula C X L I X.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet, *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, Factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; & Homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; Passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non*

erit

erit finis. Et in spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit: Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi saeculi. Amen.

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector.

Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem sensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè & propriè Sacramenta nouæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium. Illáque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse.

Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat.

Fateor etiam sub altera tantùm specie totum atque integrum Christum, verùmque Sacramentum sumi.

Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari.

Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes venerandos atque inuocandos, eósque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendum.

Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesiam relictam fuisse, illarúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo.

Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco.

Romanóque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Cætera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, præcipuè à Sacr. Conc. Trid. Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simúlque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Professionis fidei per Græcos emittendæ iuxta Constitutionem Gregorij XIII. Summi Pontificis,

Formula CL.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum, &c. *vt suprà, vsque ad finem inclusiuè totum persoluatur.*

Credo etiam, suscipio atque profiteor ea omnia quæ sacra Oecumenica Synodus Florentina super vnione Occidentalis, & Orientalis Ecclesiæ, &c.

[Quæ videantur *suprà post Formulam quartam in princ. Formular.*]

Indulgentias concedendi per Abbatem; vel alium Prælatum Apostolico Priuilegio munitum Indulgentias elargiendi,

Formula CLI.

D.N. Abbas, &c. Vniuersis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis, salutem in Domino Quantò frequentiùs fidelium mentes, ad opera deuotionis inducimus, tantò salubriùs animarum suarum saluti consulimus. Itaque de omnipotentis Dei misericordia, omnibus, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus, verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesiam S.N. à primis vesperis, vsque ad occasum solis eiusdem diei Festive deuotè visitauerint, ibique pias ad Deum preces pro felici statu sanctæ Matris Ecclesiæ, ac hæresum extirpatione, & pace inter Principes Christianos effuderint, quadraginta dies de iniunctis eis, seu quomodolibet debitis pœnitentiis, harum serie misericorditer in Domino in forma Ecclesiæ consueta remittimus, & relaxamus, præsentibus post dictum diem minimè valituris, quas in huius rei fidem manu nostra signauimus, sigilloque nostro, ac Notarij Cameræ nostræ subscriptione muniri iussimus. Datum N. &c. [Quòd si Indulgentia auctoritate Summi Pontificis delegata concedatur, loco eorum verborum, *& quadraginta dies de iniunctis, &c.* dicatur, septem, aut decem annos, &c. de vera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta, auctoritate Apost. nobis delegata misericorditer in Domino concedimus, &c.]

Concessionis indulgentiarum, qua vtitur Abbas post solemnem benedictionem in Vesperis & Missis cantatis,

Formula CLII.

Reuerendiss. D.N. Abbas N. dat, & concedit omnibus hic præsentibus quadraginta dies de vera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta. Rogate Deum pro felici statu S.D.N. diuina prouidentia Papæ...... Dominationis suæ Reuerendissimæ, & sanctæ Matris Ecclesiæ.

De formulis ad Sacramentum matrimonij spectantibus.

Sacrum Concil. Trident. *sess. 24. de reformat. matrim. cap.* 1. animaduertens prohibitiones clandestinorum matrimoniorũ olim à sacris Canonibus factas, propter hominum inobedientiam non prodesse, & grauia peccata perpendens, quæ ex iisdem clandestinis coniugiis ortum habent, præcipit vt antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuò festiuis diebus in Ecclesia, intra missarum solemnia, publicè denuncietur inter quos matrimonium sit contrahendum; Quod in hunc, qui sequitur modum fieri poterit [Notum sit omnibus quòd N. ex Parochia N. contracturus est Matrimonium cum N. filia N. & N. huius Parochiæ atque ideo si quis sciat aliquod intercedere inter ipsos impedimentum consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, quæ in Baptismo & Confirmatione nascitur, aut cuiusvis Canonicæ prohibitionis, certiorem faciat me Parochum, aut Reuer. d. Prælatum siue Ordinarium, &c.] Post tres denunciationes sic factas in Ecclesia Paruchiali, vt suprà, Parochus de illis fidem præstabit ab eo subscriptam, & Ecclesiæ Parochialis sigillo munitam, hac videlicet forma. [Testor ego N. Parochus N. à me denunciatum fuisse in mea Ecclesia prædicta, intra missarum solemnia, matrimonium contrahendum inter N. ex mea Parochia, & N. ex Parochia N. infrascriptis festiuis diebus, hoc est, prima denuntiatio die ..... secunda die .... tertia die ..... neque aliquod impedimentum cognitum est quo minus matrimonium celebrare possint. In quorum fidem, &c. die........ mense. ...... anno ..... Ego N. Parochus, &c.]

Nota quia aliquando probabilis debet esse suspicio matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc Ordinarius ipse, si expedire iudicauerit, vt denunciationes ipsæ remittantur, poterit ex dispensatione S. Concil. Trident. *d. cap.* 1. concedere licentiam contrahendi illis omissis, in hunc qui sequitur, modum.

Dispensationis super denunciationibus matrimonij,

Formula CLIII.

D. N. Abbas, &c. iustis de causis animum nostrum mouentibus his nostris litteris facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel saltem duobus testibus præsentibus N. & N. in matrimonium (cùm nullum ex informationibus ore tenus sumptis inter eos legitimũ derectum fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen, vt celebrato matrimonio intra .... denunciationes tribus cõtinuis festiuis diebus, ea præscripto Concil. Trid. fiant, & interim sponsi se à carnali copula abstineant, in reliquis verò forma ab eodem Sacr. Concil. Trid. & diœcesana Synodo præscripta seruetur. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Dispensationis auctoritate Apost. concedendæ super matrimonio iam contracto ob aliquod impedimentum dirimens,

Formula CLIV.

D.N. Abb. N. &c. Dilectis nobis in Christo N. & N. salutem in Domino. Oblatæ nobis nuper pro parte vestra petitionis series continebat, aliàs vos in .... coniunctos inuicem matrimonium contraxisse, illúdque postea consummasse, in eodémque sic contracto matrimonio legitimè viuere cupere, quia si matrimonium inter vos non sequeretur, grauia exinde scandala, & alia incommoda in animarum vestrarum periculum possent verisimiliter exoriri, ac que....... perpetuò diffamata, & forsan innupta remaneres. Verùm cùm desiderium hoc vestrum adimplere non possitis absque Sedis Apostolicæ dispensatione, propterea nobis humiliter supplicari fecistis, vt nobis in præmissis de absolutionis beneficio, ac dispensationis gratia, auctoritate Apostolica nobis in hac parte concessa, prout ex litteris S.D.N.D.N. diuina prouidentia Papæ ..... ad nos hac de re scriptis opportunè prouidere dignaremur. Nos igitur saluti animarum vestrarum consulere volẽtes, præmissis ex causis animum nostrum mouentibus, seu aliàs omni meliori modo, cùm tu.... propter hoc ab aliquo rapta non fueris, auctoritate Apostolica qua fungimur, in hac parte, vos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque canonicis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, quibus quomodolibet ob incestus reatum, & excessus huiusmodi innodati forsan existitis ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluimus, & liberamus iniuncta vobis salutari pœnitentia .... qua peracta, vt impedimento gradus huiusmodi, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis nequaquam obstantibus, matrimonium inter vos publicè, videlicet coram proprio Parocho, & duobus vel tribus testibus in Ecclesia, omissis etiam denunciationibus (quas hac vice ex gratia speciali remittimus) contrahere, & in eo postmodum remanere liberè & licitè possitis, & valeatis auctoritate Apost. harum serie dispensamus. Distantiam verò... gradus prædicti vobis nonobstare declarantes. Prolem susceptam, si quæ sit, & suscipiendam legitimè nunciando. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum notarium Cameræ nostræ subscriptas, sigillóque nostro munitas fieri iussimus. Dat. &c.

Facultatis visitandi Monasteria Monialium,

Formula CLV.

D. N. Abbas N. Tibi dilecto nobis in Christo R. N. his litteris facultatem damus, & mandatum visitandi omnia, & singula Monialium cœnobia ciuitatis, & nostræ diœcesis N. téque Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quæcumque nobis competenti auctoritate Canonicas sanctiones, & Sacr. Concil. Trident. nostræque diœcesanæ Synodi decreta, aliáque statuta, regulas, & ordinationes de obseruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine, bonorum administratione, clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorum Monasteriorum eorumdem, executioni cures, & facias mandari, sub pœnis, ac censuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iustum fuerit, licere tibi volumus. Item coërcendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine, & Vice-Cãcellarij nostræ diœcesis recipienda, & conscribẽda eligere, & assumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N.N. & N. si qui tamen horum Notarij non sint ad acta publica scribenda non adhibeantur. Postremò tibi etiam facultatem damus vt causa, & occasione huiusmodi visitationis, quoties opus fuerit, septa, & clausuram eorumdem Monasteriorum possis vnà cum vno ex illis, quos superiùs nominauimus, tibi adiuncto comite, eo casu intra eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec re-

nocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Facultatis visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica,

Formula alia.

D. N. Abbas, N. Dilecto nobis in Christo N. salutem in Domino. De tua prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi, auctoritate Apostolica nobis per diuersas litteras tum Apostolicas, tum etiam Eminentiss. DD. Cardinalium super ceformatione specialiter concessa, tibi per præsentes committimus, & mandamus, vt Monasteria Monialium SS.N. & N. Ordinis S.N. existentia in diœcesi nostra N. provt expediens tibi videbitur, visites, & de ipsorum Monasteriorum statu, ac ipsarum Monialium vita, & moribus, Regularibus institutis, ac Monasticæ disciplinæ obseruantia diligenter inquiras; ac super his, ac quibuscumque abusibus, necnon criminibus, excessis, & delictis, si quæ deprehenderis, processus facias, informationes quascumque sumas, atque alia quæ tibi ad aures commisimos, & quæcumque in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus, & singulis plenam, amplam, & omnimodam potestatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Priotissis, Præfectis & aliis quibuscumque Superioribus d. Monasteriorum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam censuris, aliisque pœnis Ecclesiasticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in visitatione, correctione, aliisque per te faciendis quoquomodo impediant per se, nec per alios quouis quæsito colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Facultatis colligendi eleemosynas in Parochia tantum pro Confraternitate S. N.

Formula CLVI.

D. N. Abbas, N. Dilecto nobis in Christo tibi N. homini laico, cuius vita & mores per testificationes nobis factas probantur his nostris litteris, eleemosynas nomine Confraternitatis, seu Ecclesiæ S. N. petendi facultatem damus, his infrà per te seruatis conditionibus, eleemosyna, solùm intra fines Parochiæ S. N. eiúsque viciniam ostiatim colligas, præ foribus eiusdem Ecclesiæ, in iis petendis sobsistens, nullo modo per Ecclesiam vagando procurare, aut colligere eas tibi licebit. Vas illud, quodcumque fit, quo vteris ad eleemosynam excipiendam, duabus clauibus claudatur, quæ diuerso fabrili opere sint, earum altera apud N. à nobis electum, altera verò apud eum qui pro tempore eiusdem Confraternitatis Prior extiterit. Illud officium gratis, vel constituta certa mercede præstabis, nec vllo modo eleemosynæ particeps sis. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Facultatis colligendi eleemosynas in Vrbe & Diœcesi,

Formula CLVII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. salutem. Necessitatibus atque aliis domesticis difficultatibus quantum possumus succorrere volentes, tibi homini laico cuius vita, & morū probitas nobis per testificationes factas commendantur, eleemosynas quærere, petere, & colligere in Vrbe, & diœcesi nostra per præsentes licere volumus, præstito priùs per te, corporaliter tactis Scripturis, iuramento, quod eleemosynas quas collegeris fideliter consignabis, nec indulgentias aliquas promulgabis, non prædicabis, nec orationes recitabis, priuilegia nulla, aut sanctorum imagines, vel campanulas, aut talia quæstoris insignia deferes, vel ostendes, nec minis, aut persuasionibus, aut alio aliquo indirectò modo, seu artificio sed piè, simpliciter, & omni conuenienti modestia tibi ad effectum prædictum illas erogari curabis. Omnibus præterea Rectoribus, Vicariis, & Præpositis Ecclesiarum præcipimus, & mandamus, vt suis quoque in Ecclesiis populo te suo commendent, ad pcomptámque tibi exhibendam eleemosynæ largitatem in Domino horrentur, quòd cùm fecerint, sciant, quidquid de temporalibus facultatibus in pauperibus opem ferendo dempserint, id omne multiplicatum in æterna retributione recepturos. Præsentibus tamen post menses..... minime valituris. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentiæ quæ iis qui eleemosynas pro piis locis colligunt concedi solent,

Formula CLVIII.

D. N. Abbas N. Omnibus & singulis Rectoribus, Plebanis, Vicariis perpetuis, Capellanis, & Curatis ciuitatis & diœcesis nostræ N. Notum facimus, & attestamur quod diligenter admoniti, & bene instructi de paupertate, & necessitate, qua premitur hospitale S.N. loci N. pro pastorali nostro munere, paterna charitate, qua loca omnia pia complectimur ad colligendas, & exquirendas eleemosynas, quæ in eiusdem hospitalis vsum, & non in alium conuertantur, deputauimus N. quem ad hoc munus rectè, & fideliter obeundum idoneum esse certiores facti sumus, quemque iuramenti obligatione deuinximus, ne pro aliqua portione, aut rata eleemosynarum, quas colliget, particeps fiat, aut earum partem sibi applicet, quamuis certam quantitatem hospitali prædicto se soluturum pacto, vel instrumento obligetur, sed eas vt collegerit hospitali consignet, neque per aliam personam colligere easdem faciat, sed ipsémet quærat, & colligat. Antè verò quàm prædictus N. quærere, aut colligere eleemosynas incipiat, teneatur præsentes nostras litteras vobis consignare, vobisque sese cognoscēdū præbere, vt animaduertere possitis an ea ad quæ illum obligauimus rectè seruet, quæ sunt videlicet. [Ne cuiusvis generis ea sint, priuilegia, gratias publicet, ne deferat campanulam crucem, aut alias quaslibet sacras imagines populo ostēdendas, ne prædicet, ne orationes, aut Psalmos recitet, aut cōcinat, neque quidquam sacrum Latino aut vulgari sermone, populo enonciet, ne commutet vota cuiuscumque generis ea sint, aut absoluat, ne campis, agris, domibus, animalibus, aut aliis rebus benedicat, neque quouis signo animalia, ianuas, domos, aliáve signet, aut maledicat, aut comminetur iis qui eleemosynam non tribuunt, nulla arte, nullisque verbis vtatur ad eosdem perterrefaciendos, sed modestè eleemosynas petat, non tanquam debitas, sed à fidelium charitate liberè exposcendas, illisque rebus acquiescat, quæ sponte sibi tribuentur. Quæ omnia, & singula si ab ipso N. minimè obseruari videbitis, statim ab hoc quæstu, & eleemosynarum collectione illum prohibebitis, & eleemosynas, quæ collectæ erunt, in manibus Massarij deponetis, ipsúmque N. ad nostrum Episcopale Tribunal deferetis. Quod si

manifestum

manifestum vobis non sit illum omnino his nostris præceptis repugnare, in aliqua tamen super hoc dubitatione estis, tum præsentium litterarū vigore prædictum hospitale populo commendabiris, & prædictum N. semel tantum eleemosynas quærere permittetis, populúmque nostrum de omnibus iis, ad quæ N. prædictus tenetur admonebitis. Cæterum hortamur omnes etiam atque, etiam, vt pro singulorum qualitate pecuniam, frumentum, oleum, vinum, aliáque prædicto hospitali impertiant, sciántque quod retribuet gratiam, qui offert similaginem, & qui facit misericordiam, offert sacrificium. Hanc autem deputationem nostram nolumus esse validam, aut duraturam, nisi sex mensium spatio. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Litterarum dimissorialium Missæ sacrum faciendi pro Presbytero abesse volente ad biennium,

Formula CLIX.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N. salutem in Domino sempiternam. Tibi ad Ciuitatem N. ac ad alia loca proficisci volenti, ibique sacrum facere, confessiones Christi fidelium audire, aliáque diuina officia celebrare de licentia tamē ordinarij loci, seu illius Vicarij Generalis possis, & valeas, hisce litteris per biennium facultatem concedimus, & impartimur, attestantes te in sacro Presbyteratus ordine constitutum esse, non excommunicatum, suspensum, interdictum, seu Ecclesiæ censuræ vinculo irretitum, nec de aliquo crimine ad præsens inquisitum, vel diffamatum, quod sciamus, sed bonis moribus præditum. Quare teipsum omnibus in Christo Patribus Illustr. & Reuerend. DD. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, cæterisque Officialibus quibuscumque, quantum in Domino possumus, pro commendato per præsentes damus. In quorum fidem, &c.

Litterarum dimissorialium, quæ cuidam Presbytero Romam proficiscenti concessæ fuerunt,

Formula CLX.

D. N. &c. Omnibus & singulis, &c. Notum facimus & attestamur, quod ex hoc Episcopatu N. proficiscitur Romam, atque in alias orbis terrarum regiones N. oriundus ex N. huius diœcesis, virē & rectè ordinatus, vir sanè doctus, ac in Iuris Pontificij, Cæsareique facultatibus apprimè versatus, cuius, ac Patris eius viri doctissimi cura, & opera libri in lucem iam editi in omnium ore cum communi vtilitate versantur. Ipse verò N. bonis moribus præditus, nullius criminis infamia laborat, nullo impedimento à sacrorum, imprimísque Presbyteratus Ordinis exercitio prohibetur; estque homo staturæ mediocris, coma capitis, ac barba rubra, cicatrice in sinistra capitis parte locata, facie alba, ætatis circiter triginta annorum. Quare N. & N. obnixè deprecamur vt N. Presbyterum prædictum in nostris singulis diœcesibus, seu Ecclesiis benignè ac charitatiuè recipi, ac tractari, eique necessaria ad sanctissimum missæ sacrificium peragendum, reliquósque Ordines exercendo cureris, & iubeatis, similiter & nos quidquid ab N. & N. Dominationibus vestris, &c. per suas nobis litteras fuerit iniunctum, ac commendatum, libentissimè suscipiemus, & promptissimè exequemur. Datum N. sub signo nostro, sigillóque huius Curiæ, die.... anno....

Facultatis celebrandi pro Presbytero alienæ diœcesis,

Formula CLXI.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo R. Presbytero N. diœcesis N. salutem in Domino sempiternam. Cognita sacrarū cæremoniarū peritia tua, perspectâque Ordinarij tui litteris cōmendatitiis, facultatem tibi concedimus ad menses..... Missæ sacrū faciendi in vrbis, & diœcesis nostræ Ecclesiis, quæ tamen Monialium non sint, consensu tamen earumdē Ecclesiarum Rectorum & Vice Rectorum accedente, & dūmodo in habitu, & tonsura incedas, & in altari non petas eleemosynam. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentiæ pro Prædicatore Quadragesimali,

Formula CLXII.

D. N. &c. Vniuersis & singulis præsentes nostras litteras inspecturis, lecturis, pariter & audituris salutem in Domino sempiternam. Cùm proprium nostri muneris sit animarū nostræ N. diœcesis saluti consulere, diuinúsque cultus incrementū semper curare, quadragesimali tempore commisso nobis gregi maiorī studio inuigilandum videtur. Quare cùm in Oppido N. nostræ diœcesis de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadragesima prouidendū sit, te R. Fr. N. Ordinis N. de vita, morum integritate, ac scientia à tuo Superiore multipliciter commendatum, vt nobis per præsentes ipsius litteras constat, præuia fidei confessionis per te corā nobis emissione, verbi Dei Prædicatorem pro dicto Oppido N. in toto Quadragesimali tempore facimus, deputamus, & nominamus, mandantes R. Rectori, clero, & populo dicti Oppidi vt benignè te recipiant & in omnibus, vt decet, excipere curent, & insuper tua stante approbatione tibi facultatem concedimus, vt durante dicto Quadragesimali tempore in prædicto Oppido Sacramentum Pœnitentiæ administrare, & Christi fidelibus peccata sua confitentibus absolutionem impertiri valeas, cum facultate absoluendi etiam à casibus nobis reseruatis, a Dominica Palmarum per totam Octauam Paschæ duratura. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentiæ pro Prædicatore in Ecclesia Monialium,

Formula CLXIII.

D.N. &c. Tibi R.P.N. Ordinis N. à superiore tuo & à nobis approbato facultatem concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterij Monialium S. N. quæ clausa sit, nullíque auditores præsentes adsint, excepris Capellano, & socio tuo, possis ex suggestu verbum Dei die.... prædicare cum deuotione, & iuxta S. Ecclesiæ Romanæ doctrinam, & peracta concione statim ab Ecclesia discedas, nullo prorsus colloquio, aut quouis negotij genere ad crates, rotas, aut alio loco intermixto sub quouis pietatis, aut etiam consanguinitatis prætextu, nec munere vllo, etiam minimo accepto, iuxta formam Bullæ fel. record. Clementis Papæ VIII. sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

De formulis licentiarum spectantium ad puellas, quæ petunt habitum Religionis,

Aduertendum est puellam habitum Religionis petentem,

rentem, antequam examinetur, & proponatur, supplicem libellum exhibere teneri, in quo desiderium suum ingrediendi Religionem Abbati, seu Prælato Ordinario exprimat. Abbas verò, siue Prælatus Ordinarius, vel eo absente, seu impedito Vicarius suus, puellæ voluntatem secretò examinet, & diligenter expiscetur illam de his, quæ sequuntur.

De libera & pia puellæ Religionis ingrediendæ voluntate.

An precibus, aut minis parentum, vel cuiusvis alterius inducta fuerit?

Quandiu cogitauerit de ingredienda Religione.

Qua potissimum causa Monialis fieri velit?

An Religionis vim, & pondus intelligat?

An sit conscia votorum, quæ in ea emittuntur?

An Regulas, & constitutiones norit, quæ propriæ sunt illius Monasterij, in quo Religionem profiteri cogitat, & an illarum obseruationi se totam omnino tradere cupiat, & libenter amplectatur?

Interrogetur etiam de doctrina Christiana, an scilicet in ea rectè ritéque sit instituta?

An sciat legere? eámque se præsente legere iubeat.

Et si examen proximè fiat ante professionem, videat an rectè dicere officium norit.

Notandum quod si examen ab alio, quàm Abbate, seu Prælato ordinario, aut Vicario suo fiat, is, qui eam examinauerit totum id quod examine deprehenderit in scriptis ad eundem Vicarium deferet.

Explorata taliter libera puellæ Religionis ingrediendæ voluntate, nisi quidquam aliud ex his quæ ad ingressum Religionis in huiusmodi puellis requiruntur obstare videatur: Vicarius pro dote, & aliis Monasterio præstari solitis à parentibus sponsionem accipit, qua data statim Monialibus cogendi Capituli facultatem concedit: si verò Monasterium Monialium non Ordinario, sed Regularibus subiectum sit, ipse Vicarius examinis tantùm confecti testimonium puellæ tradit.

Deinde per calculos à Monialibus puella approbata, earum Præfecta, seu Abbatissa statim de suffragiorum exitu Superiorem admonet, illique, cùm dies ingrediendi Religionem instant, tam ætatis puellæ à Parocho ex libro Baptisterio, si is repertatur, & susceptæ Confirmationis testimonium, quàm etiam instrumenti depositionis dotis, & aliorum, quæ Monasterio traduntur confecti, exemplum authenticum, exhibetur.

Ex August. Barbos. *in suo formul. form* 41.

His omnibus ita peractis puella iterum examinanda est, eadem vt suprà ratione, sed aliquantò accuratiùs, & eius voluntate cognita, facultas ingrediendi pro habitu, illúmque suscipiendi à Vicario datur, in hunc, qui sequitur modum.

Facultatis recipiendi puellam in Monasterio ad habitum Religionis,

Formula CLXIV.

D. N. Abbas N. Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus, eámque liberam, & piam esse, quantùm humano iudicio æstimari potest, comperimus, eandem quoque N. ætatem annorum 16. expleuisse nouerimus, nihílque habere sciamus contra sacra decreta, & conditiones, ac requisita iuxta Monasterij Ordinis S. N. instituta, vidimus quoque fidem instrumenti, depositi, & obligationis dotis, seu eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi professio legitimè emittatur, iuxta taxam annis Superioribus præscriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monasterij S. N. ad Religionem admittatur, recipiatúrque, & professionem emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante mensem denunciet, sub pœna Conc. Trid. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat rursus, & quæcumque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Dat. &c.

Obtenta supradicta Vicarij licentia, puella ad Monasterium ducitur, paucis tamen comitata affinibus, & sine vlla pompa, & constituta die inter Missarum solemnia, vt moris est, ab ipso Vicario, seu deputato ab eo sacris adhibitis benedictionibus, postquam ipsa cœlesti cibo refecta fuerit, vetere homine cum actibus suis sese spoliando, ad communionis fenestellam humiliter, & deuotè recipiet Regularem habitum, sibi à Vicario, vel ab eo, quem ille deputauerit, foris manente oblatum.

Probationis anno currente ante mensem quàm Nouitia profiteatur, (ex Concil. Trid. *sess.* 25. *de Regular. cap.* 17. *in fin.*) Præfecta Monialium Superiorem (sub pœna suspensionis ab officio ad arbitrium Abbatis) admonere tenetur vt de voluntate Nouitiæ examen à Vicario rursus fiat, aut ab alio, vt suprà, Sacerdote; & cùm Abbas, pro facultate sibi decreto Concil. Trident. data, voluntatem Nouitiæ exploratam voluerit, hoc agere ei licet, loco vbi Monasterij crates sunt: neque à septis illa idcirco egrediatur, nisi adsit causa, suspicióque eiusdem Abbatis iudicio probabilis, ob quam potiùs censuerit, aut alio loco voluntas eius cognoscatur, tunc vel in Ecclesiam Monasterij exteriorem, vel in aliam proximam, provt commodiùs, atque decentiùs fieri poterit, illam perduci iubeat. Qua in Ecclesia præsentibus duabus Monialibus maturioribus, & Nouitiæ gradu cognationis propinquioribus, quas ipsa, aut Monales delegerint eius animum, & voluntatem Abbas rectè exploret loco paulo remotiori, itaut, quæ adsunt matronæ videre, non tamen audire queant. Quod autem à puellæ parentibus alimentorum, seu educationis nomine, aut pro aliis rebus ad puellæ, aut Monasterij vsum pertinentibus, etiam ex consuetudine præstatur de eo satisfactum fuisse Monasterio Monialium; Præfecta Vicario scriptis testabitur, vt de nouitia, ad professionem admittenda capituli cogendi potestas detur, si Monasterium Ordinario subiectum sit, aut testimonium examinis, si Regularibus subiaceat. Demum absoluto Capitulo si nihil obesse deprehendamt, & Nouitia decimum sextum ætatis suæ annum perfecerit, emittendæ professionis facultatem dabit Vicarius, vt infrà.

Facultatis recipiendæ professionis Monialium,

Formula CLXV.

Concedimus licentiam R. Matri N. Abbatissæ Monasterij S. N. vt stante Superiore, in Ecclesia exteriore ad fenestellam sanctissimæ communionis, & seruatis aliis ordinibus præscriptis, possit recipere expressam, & solemnem professionem N. iam approbatæ, & faciet nos certiores in scriptis fidem gerentibus de die, & coram quo dicta N. emiserit professionem. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Aggregationis aliquot Monachorum Casinen. ad Congregationem Anglicanam,

Formula CLXVI.

In Dei nomine, Amen. Per præsens publicum instrumentum, cunctis appareat euidenter, & sit notum, quòd anno Domini 1609. Pontificatus Sanctissimi D. N. Pauli Papæ V. anno quinto, regnorúmque

rumque Sereniſſimi in Chriſto Principis, & D. noſtri Iacobi Dei gratia Angliæ, Franciæ, & Hiberniæ anno ſeptimo, & Scotiæ 42. menſis verò Nouembr. die 8. in ædibus Thomæ Louedeni, coram me D. Mauro Angelo Diœceſis Elienſis Sacerdote, & Monacho profeſſo Monaſterij S. Gregorij Maioris Venetiarum Congregationis Caſſinenſis, aliàs S. Iuſtinæ de Padua, Ordinis S. Benedicti, auctoritate Apoſtolica, publico Notario ſubſcripto, & teſtibus ſoſcriptis nominatis: conſtitutus perſonaliter D. Sebertus aliàs Sigebertus, ſubſcriptus, infraſcriptam ſcripturam fecit, ſubſcripſit, & ſigillauit, cuius quidem ſcripturæ tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet. [in Dei nomine; Amen. Ego D. Sebertus, aliàs Sigebertus, Sacerdos & Monachus profeſſus Monaſterij S. Petri Vveſtmonaſterienſis Congregationis Angliæ, Ordinis S. Benedicti; iuta & priuilegia inſignia olim Principum, & Pontificum liberalitate conceſſa, quæ ab aliquot annis, Deo ita permittente, in me ſolu ex omnibus Monachis Anglis ſuperſtite conſeruantur, ne breui pereant; D. Robertum Salderum Petroburgenſem, & D. Eduardum Saliſbutienſem Anglos Monachos profeſſos Congregationis Caſſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua de conſenſu ſuorum Superiorum in fratres & Monachos prædicti Monaſterij recepi & admiſi: illiſque omnia iura, priuilegia, gradus, honores, libertates, & gratias, quibus retroactis temporibus Monachi in eodem Monaſterio profeſſi, & habitantes gauiſi ſunt, conceſſi, impartiui, & attribui, Londini anno, &c. die, &c. Idémque per præſentes denuò gratum, ratum, & firmum habeo, omnéſque alios in Monachos, fratres conuerſos, oblatos prædicti Monaſterij recipio, & admitto, illiſque omnia iura, priuilegia, vt ſuprà, concedo, & attriboo, quos in Monachos, fratres conuerſos oblatos prædicti Monaſterij admiſerant, vel receperant, illiſque iura, &c. vt ſupra conceſſerũt D. Thomas Preſtonus, & D. Auguſtinus, & alij quibus auctoritatem & poteſtatem huiuſmodi admittendi, &c. conceſſi, anno, &c. die & menſe, &c. virtute præſentium, quoad omnes & ſingulas eaſum partes, ratas, gratas, & firmas habeo, & in perpetuum habebo. Dat. apud, &c. anno, menſe, die, &c. in præſentia ſubſcriptorum Notarij, & teſtium. In cuius rei teſtimonium ego præfatus D. Sebertus ſubſcripſi, & ſigillum appoſui.] *Ibi appoſita eſt ſubſcriptio teſtium, & Notarij.*

Habetur apud Clem. Reynerium *in append. ad Apoſt. Bened. in Anglia part. 1. ſcript. 1.*

Ratificationis ſupradictæ Aggregationis Monachorum, factæ à Cap. Generali.

Formula CLXVII.

In Chriſti nomine, Amen. Anno ab eiuſdem Natiuitate, &c. indictione 6. Pont. Sanctiſſ. in Chriſto Patris D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno, &c. tempore Sereniſſ. Principis, &c. menſe & die, &c. in Venerabili Monaſterio N. diœceſis N. in ſolita definitorij aula, præſentibus, &c. Definitoribus Reuerendiſſ. in Chriſto Pater D. Georgius Gregorius à Caſtro Aretino Abbas & digniſſimus Præſes, & admodum RR. PP. N. & N. omnes Definitores Congregationis Caſſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti regularis obſeruantiæ congregati Capitulariter ſono campanæ, vt eorum moris eſt, prius emiſſo, totum Capitulum generale repræſentantes, & ad quos omnimoda adminiſtratio & totum regimen totius prædictæ Congregationis, & ſingulorum illius Monaſteriorũ, ſpectat, & pertinet, certiorati, vt dixerunt litteris R. P. &c. datis Romæ die menſis, &c. quod multùm R.P.D. Sebertus Monachos profeſſus Monaſterij S. Petri prope Londinum veteris Congregationis Angliæ Ordinis S. Benedicti, qui ſolus vſque in hodiernum diem remanet ſuperſtes ex antiquis Monachis qui in ipſa regione floruerunt, antequam illic hæreſes pullularent, ad conſeruandam, & manutenen. prædictam eius Congregationem, illi aggregauit nonnullos Monachos Congregationis Caſſinen. aliàs S. Iuſtinæ, &c. vigore facultatis eiſdem conceſſæ à Capitulo generali anno, menſe, die, &c. & quod pariter elegit hus Monachos N. & N. quibus delegauit, & conceſſit omnimodam eius auctoritatem prouidendi, & moderan. ad eum finem, vt prædicta eius antiqua Congregatio Angliæ præſeruetur, augeatur, & optimè dirigatur, quæ omnia ab ipſo R.P.D. Seberto acta eſſe dictum fuit ſub fauilitatibitione, &c. quibus attentis, & conſideratis agnoſcentes ſingularem animi deuotionem R.P.D. Seberti erga Caſſinen. Congregationem, qui ad augendam & perpetuan. dictam eius Congregationem multis alijs Congregationibus prædictis Monachos eorumdem prædictæ Caſſinen. Congregationis profeſſos elegit ad commodum quidem, honorem, & exiſtimationem prædictæ Cõgregationis prædictis omnibus benignè annuendum eſſe duxerunt. Idcirco Reuerendiſſ. D. Præſes, & admodum RR. PP. Definitores omnes vnanimes, & concordes, neminéque ipſorum, diſcrepante, & ex certa ſcientia, ac animo ipſorum, vt dixerunt, benè deliberato, omnique quo potuerunt meliore, ac validiore modo in primis ratificarunt, approbauerunt, & confirmauerunt, ratificant, approbant & confirmant; prædictas Aggregationem, & vnionẽ Monachorum, & Oblatorum, qui, vt ſuprà habitum eſt acceptati, & reſpectiuè profeſſi ſunt in partibus Angliæ, ſub nomine Congregationis Caſſinen. factã per ſupradictam admodum R. P. D Sebertum, ad perpetuandam eius antiquam Congregationem Ordinis S. Benedicti, nec non etiam delegationem, ſeu electionem per eundem factam de perſonis DD. Thomæ, & Auguſtini, &c. Monachorum Congregationis Caſſinen. cum eadem auctoritate eiſdem conceſſa, in omnibus, & per omnia, iuxta ſeriem & tenorem earumdem Aggregationis, & delegationis, & ad cautelam vbi opus ſit, dicti RR. D. Præſes, & PP. Definitores ſimilem aggregationem & reſpectiuè delegationem de nouo faciunt, & conſtituunt ſub illis modis, formiſque expreſſione & auctoritate, quibus per ſupradictũ R.P.D. Sebertum dicta Aggregatio & delegatio facta eſt, quam Aggregationis, & delegationis ratificationem, nec non & aſſenſum prædictum, cæteráque alia in præſenti inſtrumento contenta appoſita, & inſerta idem Reuerendiſſ. D. Præſes, & admodum RR. PP. Definitores per ſeſe, & eorum RR. DD. Succeſſores promiſerunt, & promittunt mihi Notario infraſcripto, vti publico, &c.

Habetur *eod. loc. vt ſuprà.*

Vicaria regendi Congregationem Anglicanam,

Formula CLXVIII.

Admodum R.P. & frater optime, quoniam diuina bonitas ita mihi vitam diuturnam produxit, vt iam cum magno ſolatio meo viderim inſtaurationem Congregationis Anglicanæ, nuperrimámque eius confirmationem à Summo Pontifice factam, cúmque hactenus diuina prouidentia videatur me ſuperſtitem conſeruaſſe, quaſi in eum dumtaxat finem, vt Congregationis illius quaſi poſſeſſio & ex conſequenti omnia eius iura in me & Monachis mihi aggregatis perſeuerent, quia etiam probè perſpicio totum hoc

negotium per prudentes conatus & labores vestros putenter fuisse promotum, idque ita fœliciter, vt non parua spes supperat fore vt suo tempore ad antiquum vigorē & splendorem eadem Congregatio resurgat: ego autem propter longæuam senectutem, corporísque debilitatē non possum eius negotia personaliter gubernare; propterea rogo & obsecro Paternitatem suām, vt sicut Italiæ Congregationis Superior existis eiúsque regimen tenes, ita etiam digneris in te suscipere curam, & sollicitudinem huius Anglicæ Congregationis, meóque nomine prosequaris; & peragas, quæcūque sapientiæ tuæ videbuntur necessaria, & conuenientia ad promouendam, & exaltan. & propagan. veterem hanc nostram Congregationem Angliæ. Quicquid autem hac in te facies, ego per præsentes ratifico, & confirmo, & in eius signum nomen meum subscribo coram testibus infrascriptis, &c. rogās te vt certiorē me facias debitis opportunitatibus de negotiorū istorum successu, atque ita gratias tibi, ex animo agens pro charitatiuo solatio, & fraterna sollicitudine erga me in hac decrepita senectute mea me tibi commendans committo te Domino Deo N. die .... mense, & anno eum scriptione D. N. vices committentis & testium.

Habetur *loc. cit. script. 4.*

Absentes ad electionem noui Abbatis vocandi pro Congregatione Bursfeldensi,

Formula CLXIX.

Dilecto In Christo Fr. N. Monacho Monasterij S. N. Ordinis S. Benedicti Frater N. Prior, aut alius præsidens post Abbbatem, & Conuētus iam dicti Monasterij salutem in Domino. Fraternitati tuæ tenore præsentium innotescat quod die .... mensis, &c. D. N. quondam Abbas Monasterij nostri præfati sicut Domino placuit viam vniuersæ carnis ingressus fuit, & corpus eius cum debita reuerētia Ecclesiasticæ traditum sepulturæ. Ne igitur Monasterium nostrum supradictum per diuturnam vacationem grauem patiatur in spiritualibus & temporalibus læsionem, diem talem cum continuatione dierum sequentium ad tractandum de futuri Pastoris electione & ad electionem celebrandam in nostro Capitulo communiter duximus statuendum. Quapropter fraternitatem tuam attētē requirimus & sollicitamus expresse quatenus die præfata nobiscumque ad tractandum & colligendum in Capitulo nostro prælibato concurrere procures, alioquin, tua absentia non obstante, procedere ad celebrandum huiusmodi electionem curabimus, & dicto Monasterio nostro de persona idonea prouidere. Si insuper procuratorem ad certam personam eligendam sustinere decreueris, quæ secundùm iuris communis dispositionem in huiusmodi electionis negotio substitui potest, ad iuramētum præstandum, confessionem Sacramentalem faciendam, & sacram Communionem percipiendam sub pœna in decreto Basiliensis Concilij de præmissis faciendis promulgata te noueris adstrictum. Nos enim fidei & relationi veridicæ talis Nuncij nostri iurati latoris præsentium super vocatione huiusmodi stare proponimus, vt est iuris. Datum, &c. sub sigillo Prioris, & Conuentus roboratæ, &c.

Habetur in Cæremoniali Cōgregationis Bursfeldensis, Ordinis S. Bened. Parisiis impresso, anno 1610. *pag.* 189. & 190.

Absentes ad eandem electionem vocandi intimatio, cum præfixione termini,

Formula CLXX.

Fratres Capituli Monasterij N. & Frater N. humilis Prior claustri eiusdem Monasterij, Sede Abbatiali vacante. Dilectis Cōreligionis & Fratribus N. & N. Prioratuum, & membrorum à dicto Monasterio dependentium respectiuè salutem in Domino. Cùm bon. mem. D. N. Abbas ipsius Monasterij, nouissimus, die.... mensis.... &c. præsentis anni, &c. (quod non sine graui mentis amaritudine referimus) naturæ soluendo debitum, spiritum suum reddiderit Creatori. Nos ipsius corpore tradito reuerenter, vt decuit, Ecclesiasticæ sepulturæ, nolentes dictum nostrum Monasterium existere pastoris diutius solatiis destitutum. Quare diem N. post festum S. N. X. mense N. proxime futuri, cum continuatione dierum omnium sequentium, concorditer præfiximus ad electionem futuri pastoris, & Abbatis in dicto Monasterio & capitulo nostris celebrandum. Ac ad omnia alia peragenda, quæ ipsius electionis negotium concernere dignoscuntur. Vt igitur ignorantiam super hoc prætendere nequeatis, vllam vobis, & cuilibet vestrum, ac aliis omnibus & singulis Conreligiosis præfixionem huiusmodi duximus intiman. vos & quemlibet vestrum tenore præsentium citantes (prout citamus & vobis mandamus) quatenus dicta die N. mensis N. manè, hora capituli, quam diem & horam, cum omnibus diebus sequentibus quousque ipsius electionis negotium fuerit expeditum, vobis datum serie assignamus, & præfigimus, ad Monasterium nostrum prædictum, si volueritis, & vestra credideritis interesse, veniatis, & compareatis, vnà vobiscum de electione futuri Abbatis, & ad ipsum Abbatem, dante Domino, eligendum, ac in ipso electionis negotio modo debito processuri. Alioquin vobis non expectatis nec vlterius si prædictus per nos non fuerit terminus prorogatus conuocari in huiusmodi electionis negotio procedemus, vestra absentia non obstante. Ad istas autem litteras vobis, & cuinslibet vestrum præsentandas, & intimandas dilectos nostros N. & N. duximus specialiter deputandos, & in signum huiusmodi mandati nostri suscepti, ac Nunciorum quilibet vestrum sigillum hic apponat, aut se manu propria subscribat, aut per alium suis nomine & mandato faciat subscribi. Datum in dicto capitulo nostro sub sigillo nostro communi, vnà cum signo Notarij subscripti, &c.

Habetur *in formulario instrum. Romæ impressi anno* 1656. *tit. de elect. pag.* 72.

Absentium responsionis ad prædictam vocationem electionis noui Abbatis,

Formula CLXXI.

Honorabili ac Religioso N. Priori & Fratrib. Cōuentualibus Monasterij S. N Ordinis S. Benedicti N. diœcesis. Frater N. eiusdem Monasterij Monachus professus cum humili reuerentia in Christo Iesu cōplacendi affectum. Quia electioni futuri Abbatis die .... faciēdæ, arduis præpeditus & variis negotiis, personali præsentia interesse non valeo: ideirco Religioso fratri N. Monacho Monasterij nostri præfati, vices meas in toto illo electionis negotio pro hac vice cōmitto omnibus modo & forma quibus id fieri potest & debet, in cuius rei testimoniū sigillo meo, &c.

Refertur in Cæremoniali Bursfeldensi *superiùs citato p.* 190.

Absentium vocationis ad prædictam electionem in valuis Ecclesiæ vbi talis fuerit consuetudo,

Formula CLXXII.

Notificant Prior & Conuentus Monasterij S. N. Ordinis

Ordinis S. Benedicti diœcesis, N. omnibus & singulis præsentes litteras inspecturis, & quorum interest, vel interesse poterit, quomodolibet in futurum, quòd die. . . . mensis N. quondam venerabilis D.N. Abbas eiusdem Monasterij sicut Domino placuit viam vniuersæ carnis est ingressus, ipsiúsque corpus cum debita reuerentia Ecclesiasticæ traditum sepulturæ, & ne ipsum Monasterium graue in spiritualibus, & temporalibus patiatur detrimentum, diem N. quæ erit talis mensis N. cum continuatione dierum sequentium ad tractandum, & prouidendum de futuri pastoris substitutione communiter duxerunt statuendum. Quapropter per præsentis cedulæ affixionem, & Bedellum, siue Nuncium nostrum iuratum, ad hoc specialiter deputatum citari mandant, & citant omnes & singulos sua interesse putantes, qui huiusmodi electioni de iure aut consuetudine debent, possunt, & volunt interesse, quatenus die supradicta hora N. cum dierum sequentium continuatione in dicto Monasterio ac loco capitulari eiusdem legitimè compareant, ad tractandum de futuri Abbatis electione, & ad ipsam electionem, si opus fuerit, procedendum, & procedi videndum, & omnia alia & singula faciendum, quæ in præmissis necessaria fuerint, vel quomodolibet opportuna: certificantes eosdem quod siue comparuerint, siue non, nihilominus ad præmissa omnia, & singula, prout iuris & moris fuerit procedere, & eidem Monasterio de persona idonea, prout Dominus inspirauerit, prouidere curabunt, ipsorum absentia non obstante. Datum, &c. sigillo Conuentus memorati in fidem, & testimonium præmissorum præsentibus subimpresso.

Ex eod. Cæremoniali Bursfeldensi *pag.* 191. *&* 192.

Iuramenti ab electoribus prædictis præstandi,

Formula CLXXIII.

Ego Frater N. iuro & promitto omnipotenti Deo, & sancto, vel sanctæ N. huius Monasterij patrono, illum eligere quem credam futurum Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus vtiliorem, nec illi vocem dare, quin verisimiliter sciuero promissione, aut datione alicuius rei temporalis, seu per se, vel per alium interposita prece, aut aliàs qualitercumque directè, vel indirectè pro se electionem procurare.

Insuper ego N. sub iuramento præstito promitto quòd si electus fuero in Abbatem, & electioni in personam meam factæ consensero super obseruantia reformationis, & consuetudinum approbatarum præsentia Monasterij in forma per capitulum annale desuper concepta, & approbata, mox post confirmationem publicè iuramentum præstabo, sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei Euangelia.

Habetur *ex eod. Cæremonial. Bursfelden. pag.* 201.

Absentium procuratores ad Capitulum mittendi,

Formula CLXXIV.

RR. in Christo PP. ac DD. Præsentibus annalis capituli Monachorum nigrorum Ordinis S. Benedicti de Obseruantia, in Monasterio N. proximo celebrandi, N. humilis Abbas Monasterij S. N. Ordinis & Obseruantiæ prædictorum N. diœcesis reuerentiam & honorem. Reuerendi Patres ac Domini. Quia secundum laudabilia instituta, ad ipsum annale capitulum, prout debeo, personaliter non possum accedere, senio, languore, corporalibus incommodis, legitima distantia, causis arduis nostri Monasterij delationem pro hac vice nequaquam captantibus, præpeditus: maximè cum anno Domini N. capitulo in Monasterio Sancti N. celebrato vltimo, personaliter interfuerim: Hinc est quod discretum Fratrem N. Monasterij Commonachum, aut Venerabilem in Christo patrem Dominum N. Abbatem Monasterij N. in meum legitimum, ac indubitatum procuratorem constituo: cum pleno mandato, vice mea in eodem capitulo comparendi; cum potestate plenaria iurandi in animam meam, causam, seu causas meæ absentationis superiùs allegatas esse veras: Insuper & beneficium absolutionis ab officio, instanter petendi, & humiliter, si concessum fuerit, acceptandi: collectas etiam pecuniales, si quas per capitulum imponi contigerit, legaliter exsoluendi: promittens me sub testimonio præsentium litterarũ, quæcumque in eodem capitulo fuerint constituta, rata, & grata, firmiter habiturum: & tam per me quàm mihi subiectos, prout vnumquemque nostrum concernunt, laudabiliter obseruaturum. In quorum omnium testimonium sigillum meum præsentibus est impressum. Datum in Monasterio meo prædicto. Anno Domini, &c. ipso die, &c.

Ex eod. Cæremonial. Bursfelden. pag. 136.

Obedientiæ data Vicario Generali à Patribus Chellen.

Formula CLXXV.

Admodum Reuerende Pater communicauit nobis Reuerendus P. Augustinus litteras Paternitatis vestræ, quibuscum etiam coniunctum fuit exemplar litterarum illustrissimi Nuncij insinuantium nouum aliquod decretum, quo admisso fideliter spopondit vestra paternitas nobis in verbo Sacerdotis, donec vnio concludatur. Nuncius nostrarum partium longè alio modo promulgauit nobis Sanctitati suæ beneplacitum quam videamini ibi accepisse, monuitque, vt significaremus omnibus, Sanctitatis suæ voluntatem esse, vt omnes suis procuratoribus destinarent ampliorem potestatem, quàm hactenus habuerunt aliquam vnionem concludendi, quia aliquam inter nos vnionem vult absolutè concludi; quòd vero Illustrissimi Cardinales in priore decreto regressus persistant, cupimus vt cognoscatis plures nunc nobis suppetere rationes amplectandi & replicandi, quàm antea, tum quia certi sumus procuratorem nostrum auditum non fuisse, quando hoc de regressu decretum fuit expeditum, tum etiam propter exorbitantem modum procedendi, quo vsi sunt Commissarij vestri in hac Ciuitate Parisiensi, pro quo benefactoribus nostris aliqua esset adhibenda satisfactio. Nihilominus vt planè satisfaciamus Sedi Apostolicæ, vestræque Paternitati, ac toti mundo, monstremúsque sinceram intentionem nostram, qua pacem quærimus & vnionem, sine qua missio nostra non potest subsistere, simul ac securi facti essemus Nuncij Apostolici Episcopi Parisiensis, & Paternitatis vestræ promisso, quod nulla fiant scandala, vel innouationes in personis, aut negotiis nostris, donec aliqua vnio inter nos concludatur, certiorem per has præsentes facimus Paternitatem vestram nos paruisse, & parere decreto de regressu, & in eo plenè satisfecisse Nuncio Parisiensi, quin & scripsisse ad Cardinales S. Officij de obedientia nostra decreto ipsorum officiosè præstita. Quoniam igitur nunc omnia impedimenta vnionis sunt ablata, rogamus vos propter amorem Dei, vt quam seriò, & citò fieri possit, in illam statuendam incumbatis, & in hac re aut quacumque

alia

alia inuenietis nos in omni fraterna charitate paratissimos, &c.

Ex Clemente Raynerio *in append. ad Apostol. Bened. in Angl. part. 1. script. 25.*

Supplicationis exemplar quod ex Anglia Patres Missionis ad Sanctissimum D. Papam miserunt,

Formula CLXXVI.

Nos infrascripti S. V. filij humillimi perspicientes maximum Sanctitati Vestræ erga patriam nostrã, & salutem animarum zelum, ac paternam de nostra Missione curam, quibus Sanctitas Vestra tanquam Vniuersalis, sed nobis specialis parens, satis abundat, & intelligentes Sanctitatis vestræ mentem in eo firmiter positam esse, vt pro bono Missionis, aliquam velit inter nos stabilire vnionem: & maturè ponderantes quid emolumenti, vel incommodi euenire poterit, si modus illius sit conueniens, & ab omnibus generaliter approbatus: aut inconueniens, & inter paucos determinatus, qualis erat modus nuper Sanctitati Vestræ exhibitus; (omnes enim quoad substantiam vnionem exoptant, de modo solummodo est differentia) Submissè petimus (quia quo vniuersalior fuerit consensus, eo stabilior, & sine reluctantia erit vnio) vt Sanctitas Vestra pro præsenti nihil statuat, sed sub censura præcipiat, vt ex omnibus professis omnium trium Congregationum extra Hispaniam aut Italiam degentibus, per pluralitatem votorum omnium professorum dictarũ Congregationum eligantur nouem Definitores, qui simul conuenientes, etiam per pluralitatem votorum determinent primò de modo talis vnionis, quem sic per pluralitatem votorum ordinatum exhibebunt Sanctitati Vestræ approbandum, & post approbationem eodem modo, & eadem Apostolica auctoritate, formam & regimen gubernandi statuant. Si enim propter inæqualitatem numeri dictarum Congregationum Religiosorum eligerẽtur ex vnaquaque tres, tunc reliqui omnes Hispanicæ Congregationis exclusi à tali electione (qui ad minus sunt centum,) non sine iusta causa poterunt reclamari: Religiosi autem aliarum Congregationum sunt perpetui, & sic pauci forent excludendi.

Hæc modò Sanctitati Vestræ humiliter suggerenda putauimus. Interim Generalem nostrum Hispanicum consulemus, & eius consensum, sine quo nihil commodè possumus, postulabimus, & expectabimus paternam Sanctitatis Vestræ resolutionem quem Deus Opt. Max. pro regimine suæ Ecclesiæ, ac bono patriæ, & Missionis nostræ diu, ac fœliciter sanum, & incolumen custodiat. Dat. &c.

Ex eod. Rayner. *loco cit.*

Doctoratus siue gradus Licentiaturæ litteræ patentes, &

Formula CLXXVII.

Vniuersis & singulis præsentes litteras inspecturis pateat qualiter hodierna die coram admodum Reuerendis Patribus Theologis siue V. I. Doctoribus N. & N. admodum Reuerendus D. N. Monachus siue Presbyter nostri Monasterij siue Ecclesiæ, fuit præsentatus per famosissimos Theologos, siue excellentes viros Doctores examinandus & approbandus in Sacra Theologia siue iure Ciuili, & ipse D. N. se subiecit arduo, & rigoroso examini dictorum Theologorum, siue V. I. Doctorum Venerandi Collegij Ciuitatis N. in quo examine præfatus D. N. ita & taliter se habuit, quòd ipse tam à Vicario N. & Locumtenenti, quàm ab omnibus Theologis siue Doctoribus dicti Collegij, nemine discrepante fuit tanquam sufficiens, & idoneus in Sacra Theologia siue in iure ciuili, & canonico vnanimiter & concorditer, ac publicè & laudabiliter approbatus. Quapropter præfatus Dominus Vicarius siue Locumtenens optans personam dicti D. N. fauoribus & honoribus prosequi gratiosis, considerata scientia, moribus, & virtutibus, quibus ipsum D. N. Altissimus illustrauit, prout in dicto examine in facto visibiliter demonstrauit, ipsum D. N. præsentem, vt asseruit, pronunciauit, ac declarauit sufficientem & idoneum ad ascendendum Cathedram Magistralem, & recipiendum publicè in Theologia, & iure ciuili gradum, & insignia Doctoratus, ipsique D. N. tanquam sufficienti & idoneo in Sacra Theologia, siue iure ciuili, & canonico publicè gradum & insignia huiusmodi recipiendi, & se in ipsa Sacra Theologia, siue in vtroque iure doctorandi, quandocumque sibi placuerit ad laudem omnipotentis Dei, &c. plenam tenore præsentium, &c.

Habetur *in formulario Instrum. tit. de grad. pag. 95.*

Procuratorum Constitutio ad prosequendum gratiam expectatiuam pro creato Canonico cum clausula ad lites,

Formula CLXXVIII.

In nomine Domini, Amen. Nouerint vniuersi præsentis publici instrumenti seriem inspecturi, lecturi, & audituri, quòd anno à Natiuitate Domini N. Indictione N. die verò N. mensis N. Pontificatus N. diuina prouidentia, &c. Anno N. in mea Notarij publici, testiúmque infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum præsentia personaliter constitutus D. Abbas N. siue Prælatus N. Monasterij N. diœcesis principalis, principaliter pro seipso (citra tamen quorumcumque procuratorum suorum, per eum hactenus quomodolibet constitutorum reuocationem) omnibus melioribus modo, via, iure, causa & forma, quibus meliùs & efficaciùs de iure potuit & debuit, fecit, constituit, creauit, & solemniter ordinauit suos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, factores, & negotiorum suorum infrascriptorum gestores, & Nuncios, speciales & generales (ita tamen quòd specialitas generalitati non deroget, nec è contra) videlicet, venerabiles & prouidos viros Dominos A. B. C. absentes tanquam præsentes, & quemlibet eorum in solidum (ita tamen quòd non sit melior conditio primitus occupantis nec deterior subsequentis, sed quòd vnus eorum inceperit, alter ipsorum id prosequi, mediare, terminare valeat, & finire, ac ad effectum perducere specialiter & expressè) ad ipsius Domini constituentis nomine, & pro eo prosequendum & pertractandum, quamdam gratiam Apostolicam expectatiuam, sibi, per præfatum S. D. N. Papam, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ N. Kal. N. Pont. sui anno N. de canonicatu Ecclesiæ N. eum reseruatione & expectatione præben. ac dignitatis, personatus, administrationis, vel officij eiusdem Ecclesiæ, ac alterius beneficij Ecclesiastici cum cura, vel sine cura. Ad R. in Christo patris & Domini D. Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi N. nec non venerabilium & circumspectorum virorum Dominorum Præpositi, Decani, Archidiaconi, Scholastici, Cantoris, Custodis, & Capituli, singulorúmque Canonicorum,

nicorum, & perſonatuum Eccleſiæ N. collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quãuis aliã diſpoſitionẽ communiter, vel diuiſim pertinen. gratioſè factam & conceſſam, prout in litteris Apoſtolicis deſuper confectis plenius continetur, litterâſque ipſas & proceſſus, earum vigore habitos, & habendos, præfatis Dominis Epiſcopo, Præpoſito, Decano, Archidiacono, Scholaſtico, Cantori, Cuſtodi, Theſaurario, ac Capitulis, tam N. quàm Sancti N. in N. Eccleſiarum Canonicis, & perſonis Eccleſiæ N. huiuſmodi, illíque, vel illis, ad quem, vel ad quos in prædicta Eccleſia N. præbendarum, & dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, vel officiorum, necnon præſtimoniorum, præſtimonialium portionum, & ſimplicium, ac aliorum beneficiorum collatio, prouiſio, præſentatio, electio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, nec non in Eccleſiis præfatis dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia obtinentibus, ac omnibus executionibus, & ſubexecutionibus, in litteris, & proceſſibus huiuſmodi deputatis, ſeu deputandis, omnibúſque aliis, & ſingulis, quorum intereſt, intererit, aut intereſſe poterit quomodolibet in ſuturum præſentandum, intimandum, inſinuandum, & notificandum, ipsóſque, & eorum quemlibet in ſolidum ſub pœnis, & cenſuris in eiſdem proceſſibus, vt ad executionem ipſarum litterarum, & proceſſuum huiuſmodi, iuxta earumdem vim, formam, & tenorem, procedant, ſeu alter ipſorum procedat, requirendum, & monendum, requiríque, & moneri faciendum. Séque nomine quo ſuprà, in dicta Eccleſia N. in Canonicum recipi, & in fratrem, ac ſtallum ſibi in choro, & locum in capitulo Eccleſiæ huiuſmodi, cum plenitudine iuris canonici, aſſignari petendum, faciendum, & obtinendum. Præbendam verò, ac dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium eiuſdem Eccleſiæ N. nec non præſtimonia, præſtimoniales portiones, & ſimplicia, ac alia beneficia huiuſmodi (ſi quæ vacabant tunc, aut cùm vacabunt) ſub dicta gratia comprehenſa, cum proteſtationibus in talibus fieri ſolitis & conſuetis, acceptandum, & de illis ipſi Domino cõſtituenti cum omnib. iuribus & pertinen. ſuis, poſt acceptationem prædictam prouideri, & ſe de illis inueſtiri, nomineque quo ſuprà, in, & ad corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem Canonicatus & præben. ac dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officij N. nec non præſtimoniorum, præſtimonialium portionum, & ſimplicium, ac aliorum beneficiorum, iuriúmque & pertinen. prædictorum, poni, & induci, ac inductum defendi, & ad dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium Eccleſiæ N. necnon præſtimonia, præſtimoniales portiones, & ſimplicia, ac alia beneficia huiuſmodi, vt moris eſt, admitti petendum, faciendum, & requirendum, acceptationem & prouiſionem prædictas, aliaſque faciendas diligentias in locis beneficiorum ac alibi, vbi, & quando opus fuerit palam publicandum, inſinuandum, intimandum, & notificandum, publicaríque, & inſinuari, intimari, & notificari faciendum, nec non dictam poſſeſſionem explendum, intrandum, apprehendendum, manutenen. & defendendum, continuandum; iurandũmque in animam ipſius D. conſtituent. de obſeruandis ſtatutis & conſuetudinibus ipſius Eccleſiæ N. & alterius in qua beneficium huiuſmodi forſan fuerit, & quælibet alia licita iuramenta per ſuos in dictis canonicatu vel præbenda ſiue perſonatu, aut dignitate, vel adminiſtratione, ſiue officio Eccleſiæ N. nec non præſtimoniis, præſtimonialibus portionibus, & ſimplicibus, ac beneficij huiuſmodi prædeceſſores in eorum receptione, aut aliàs præſtari ſolita præſtandum & ſubeundum, atque canonicatum vel præbendam, aut dignitatem, ſiue perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, ac præſtimonia, præſtimoniales portiones, & ſimplicia & alia beneficia huiuſmodi in ſpiritualibus & temporalibus regendum, & gubernandum, regíque, & gubernari, ac ipſis in diuinis deſeruiri faciendum, fructus quoque, redditus & prouentus, iura obuenientia, & emolumenta quæcumque ex eiſdem prouenientia petendum, exigendum, & leuandum, recipiendum, recuperandum, locandum, diſlocandum, ſeu ad firmam, vel annuam penſionem concedendum ad tempus, & tempora perſonæ, ſeu perſonis pro pretio prout procuratoribus, vel alteri ipſorum viſum fuerit expedire, & de habitis, receptis, & recuperatis, exactis, & leuatis occaſione præmiſſorum pro dicto Abbate N. conſtituente ſiue Prælato N. aut Conuentu N. aut (eius vel eorum nomine cum ſolemni pacto de aliquid non petendum, quittandum, liberandum, penitus & abſoluendum, finémque, & litteras quietatorias, ſiue quietantiam & quæcumque publica inſtrumenta ad hæc neceſſaria faciendum, & concedendum.

Clauſulæ ad lites.

Et ſi neceſſe fuerit pro præmiſſis omnibus & ſingulis, & eorum occaſione, pro dicto Abbate N. vel Prælato N. conſtituen. & eius vel eorum nomine coram quibuſcumque iudicibus Eccleſiaſticis, & ſecularibus quacumque auctoritate fungentibus, & functuris comparendum, agendum, & defendendum, libellum, ſeu libellos, & quaſcumque alias petitiones ſummarias, verbo vel in ſcriptis dandum, & recipiendum, daríque & recipi videndum, exceptiones, proponendum, replicandum, duplicandum, triplicandum, & ſi opus fuerit quadruplicandum, litem, ſeu lites conteſtandum, & conteſtari videndum, de calumnia vitanda, & veritate dicenda, & cuiuſlibet alterius generis licitum iuramentum in animam ipſius D. Abbatis N. ſiue Prælati N. conſtituen. præſtandum, ponendum, & articulandum, poníque, & articulari videndum, poſitionibus, & articulis partis aduerſæ reſpondendum, ſuíſque reſponderi petendum, teſtes acta, litteras; inſtrumenta, & alia monimenta producendum, teſtes partis aduerſæ iurare videndum, contra teſtes, & eorum dicta, ac litteras & inſtrumenta, & alia monimenta contra ipſum Dominum Abbatem ſiue Prælatum N. producta & producenda dicendum, & excipiendum, crimina & defectus apponendum, probandum, proteſtandum, & atteſtandum, dicendũ, & allegandum beneficium abſolutionis ſimpliciter, vel ad cautelam, ac reſtitutionis in integrum, & quæcumque alia iuris remedia, & quaſcumque litteras, gratiam, ſeu iuſtitiam in ſe continentes petendum, obtinendum, & impetrandum, & ex aduerſo impetratis & obtentis contradicendum, & impugnandum, iudicis officium humiliter implorandum; expenſas, damna, & intereſſe taxari petendum, & ſuper ipſis, ſi neceſſe fuerit, iurandum, in cauſa & cauſis huiuſmodi concludendum, & concludi videndum, ſententiam, ſeu ſententias tam interlocutorias quàm diffinitiuas audiendum, & ferri petendum, & ab eis, & earum qualibet, &c.

Refertur in formulario inſtrumentorum & variorum proceſſuum tit. de conſtit. procurat. pag. 39.

Clauſula ſubſtituendi.

Vnumquoque, vel plures procuratorem ſeu procuratores loco ſui, & cuiuſlibet ipſorum cum ſimili

mihi aut limitata potestate substituendum, cumque, vel eos reuocandum, & onus procuratoris huiusmodi in se reassumendum toties quoties opus fuerit, & ipsi, seu eorum alteri videbitur expedire, præsenti procuratorio nihilominus in suo robore duraturo.

Procuratoria amplissima concessa D. Roberto Saldero de sancto Vincentio in negotio cuiusdam vnionis inter Monachos Cassin. & Monachos Congregationis Anglicanæ,

Formula CLXXIX.

In Dei nomine, Amen. Pateat vniuersis per præsentes nos D. Thomam Angelum Monachum, professum Monasterij Montis Cassini Monachorum Nigrorum Ordinis Sancti Benedicti de Obseruantia Congregationis Cassinen. atque Congregationis Anglicanæ nuper restauratæ & à Sanctissimo D. N. Paulo V. confirmatæ Superiorem constitutum nonnullis occupationibus, aliisque obstaculis impeditum, quominus infrascripta per me ipsum exequi possem, confisum tamen de integritate, fidelitate, & diligentia dilectissimorum fratrum nostrorum D. Mauri, &c. Monachi Monasterij Sancti Georgij Maioris, ac Sedis Apostolicæ Notarij, atque Dom. Roberti, &c. Monachi professi Congregationis Angliæ, præhabito etiam consensu DD. Augustini, Bartholomæi, &c. Monachorum eiusdem Congregationis Anglicanæ nominasse, ordinasse, constituisse, fecisse, ac loco nostro posuisse, prout per præsentes nominamus, ordinamus, facimus, constituimus, & loco nostro ponimus prædictos DD. Maurum, & Robertum coniunctim & diuisim, nostros verò certos, indubitatos & legitimos, generales, ac speciales procuratores, actores, factores, & nostrorum negotiorum omnium & singulorum quorumcumque gestores, prout dictis DD. Mario & Roberto coniunctim diuisim opportunum videbitur, ita in omnibus, vt nec generalitas specialitati, nec specialitas generalitati aliquid deroget, dantes & per præsentes concedentes dictis nostris, & præfatæ Congregationis Anglicanæ Procuratoribus coniunctim, & diuisim totam & integram potestatem, & auctoritatem nostram in præmissis omnibus & singulis rebus, nos, vel negotia nostra, ac prædictam Congregationem nostram Anglicanam aliquo modo tangentibus, siue concernentibus agendi, dicendi, procurandi, negotiandi, componendi, atque terminandi, quidquid sibi, vel eorum alteri in eisdem, vel eorum aliquo videbitur necessarium & vtile. Alium insuper & alios procuratorem & procuratores loco, & vice nostra substituendi, ac eum, seu eos denuò reuocandi, procuratoriúmque officium, in se reassumendi, quoties & quando, sibi eis, vel eorum alteri expedire videbitur, & generaliter omnia alia & singula faciendi, exercendi, expediendi, & impetrandi pro nobis & nomine nostro, dictæ Congregationis Anglicanæ quæ illis, aut eorum alteri in præmissis, aut circa præmissa necessaria, aut expedientia, aut aliàs quomodolibet ad bonum dictæ Congregationis promouendum opportuna videbuntur, adeo planè & sufficienter ac nosmetipsi facere poteramus, si ibidem præsentes personaliter essemus, licet mandatum de se magis exigat speciale quàm superius vllo modo est expressum, rata, grata, & firma habentes, & habituri quidquid dicti procuratores nostri, vel eorum aliter fecerit, seu fieri procurauerint in prædictis negotiis nostris, vel eorum aliquo, seu in aliquibus eorumstantiis, aut ceremoniis, eadem, vel eorum aliqua tangentibus siue concernentibus. In cuius rei testimonium ego præfatus D. Thomas huic præsenti scripto me subscripsi, & vt plenior illi fides adhibeatur sigillum Congregationis Cassinen. apposui. Datum, &c.

Refertur in append. Clem. Rayneri part. 1. ad Apost. Bened. in Angl. script. 9.

Procuratoria similis in eadem causa Congregationis Cassinen. & Congregationis Anglicanæ,

Formula CLXXX.

Decretum est in Concilio, per eos qui subscribunt, procuratorium Patris Benedicti, debere confirmari, & reualidari cum potestate prosequendi nuper propositum vnionis tractatum, aut si occasio postulauerit, vt melius concludatur, articulus eius emolliendi, aut mutandi, prout in conscientia expedire indicauerit, aut prout putauerit plerósque in Missione velle condescédere, fernatis conditionibus, & limitationibus in ipsa commissione procuratoria expressis. Subscriptum P. Leander de S. Martino, P. Ioannes Barnesius, P. Franciscus Antrobus. Forma autem commissionis, maturo tractatu, inter eosdem concepta sequitur in hunc tenorem. [Nos P. Leander de S. Martino Vicarius Generalis Benedictinorum Anglorum Congregationis Hispanicæ extra Hispaniam degétium Sacræ Theologiæ Doctor, & in Academia Duacena linguæ Sacræ Regius Professor, &c. Quoniam Illustriss. D. Archiepiscopus Rhodiensis, cùm esset Legatus suæ sanctitatis in Belgio, nobis significauit, & ex mandato suæ Sanctitatis nobis iniunxit, vt facultatem, auctoritatémque procuratoriam R. P. Benedicto Ionesio ad vnionem aliquam Romæ concludendam, reualidaremus, ideò prædictis suæ Sanctitatis, & Illustrissimi Nuncij ipsius mandatis obedientes, de consilio & consensu Venerabilium Fratrum nostrorum assistentium, tibi Patri Benedicto Ionesio de S. Facundo, omnem auctoritatem procuratoriam facultatem, potestatémque necessariam concedimus, vt nostro nomine possis prosequi articulos vnionis, à nobis Romam missos, & vnionem secundùm ipsos, & potestatem etiam eosdem articulos emolliendi, mutandi, in melius vertendi, addendo, aut detrahendo, aut interpretando, quantum tibi in conscientia videbitur expedire, aut iudicaueris optimos in Missione vel admittere. Hoc solum prouiso, vt nemo cogatur ad vnionem suscipiendam, sed si qui nunc in Missione existentes noluerint illam admittere prohibeantur aliam Missionem erigere, aut habitum vlli imponere, vel professionem tradere. Item vt qui in posterum futuris temporibus ex nostro Ordine mittentur in Angliam, non gaudeant facultatibus necessariis, nisi velint vnitæ Missioni, & legibus eius per omnia, dum. in Missione fuerint, subiici. In huius nostræ concessionis, & commissionis auctoritatem, & robur, vt valeat tibi Patri Benedicto, ad omnia quæcumque in causis nostris à te proponerentur peragenda, sigillum S. Benedicti his nostris litteris impressimus, eásque nostra subscriptione, & Secretarij munitimus 27. April. 1616. Actum, &c.]

Vicarij

Vicarij à Capitulo constituti, Sede vacante,

Formula CLXXXI.

Nos Canonici & Capitulū Cathedralis N. Sede vacante per obitū bon. mem. N. Episcopi, &c. Reuerendo N. salutē in Domino sempiternam. Cùm ex sacrorum Canonū dispositione Ecclesiarum Cathedralium Capitula in deficientiū Episcoporū (præsertim si ex humanis exiui contigerit) locum subrogentur, eisque in spiritualibus & tēporalibus succedant: eorum munus erit viduatis Ecclesiis ita consulere, vt ministrorū solertia, & diligentia viduitatis incōmoda minime sentiantur. Ne igitur supradicta Ecclesia nostri culpa aliquid detrimenti in spiritualibus, & temporalib. patiatur. Nos dictis sacris Canonibus, & Conc. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus & singulis Canonicis infrà tempus à dicto Concilio statutum, ad Vicarium, qui vices nostras sustinere debeat, deputandum, congregatisque iis, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt interesse, habitisque interessentium votis, de consensu, & voto eiusdem Capituli, te Reuerendū N. de cuius probitate, scientia, & sufficientia confisi, generalem in spiritualibus & temporalibus Vicarium nostrum in prædicta Ecclesia Cathedrali ciuitate, & diœcesi, tenore præsentium deputamus, creamus, & constituimus [per menses sex] vel [Episcopali Sede vacante] cum omnibus & singulis facultatibus, priuilegiis, honoribus, oneribus præeminentiis, & prærogatiuis, ad huiusmodi munus exercendum, necessariis, & opportunis; Dantes tibi plenam, & liberam potestatē omnia, & singula exercendi, quæ Capitulo Sede vacāte in vtroque foro à iure permittūtur, & proinde causas omnes tam ciuiles, quàm criminales, & mixtas, etiā hæresis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & censuras proferendi; cum voto tamen ordinariorum Consultorum nostræ Curiæ in sententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem a diffinitiua reparari non potest; nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare possumus, etiamsi speciale mandatum requirant. Reseruantes nobis collationem beneficiorum, eorúmque institutionem ad Capitulum spectantem, deputationem examinatorum, Officialiū, actuariorum, & ministrorū Curiæ r[illegible]imen seminarij, facultatē cognoscendi de causis suspicionū, & de negata iustitia, & constitis (seruatis de iure seruandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt cócedere licentiam ordinandi, etiam ad primam Tonsuram, (in casibus à Sacr. Concil. Trid. Capitulo permissis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu, & Quadragesima; ac dispensare in foro exteriori, etiam quoad temporum interstitia, & casus reseruatos de nouo facere non possis, absque expresso nostro consensu capitulariter habito. Nec non approbare Confessores Ordinandos, & ad beneficium obtinenda, nisi præuio examine ab Examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annotentur in libro. In casu verò infirmitatis, vel absentiæ substituere non possis, vel causas delegare, sed in his casibus prouisio ad nos spectare debeat. Præcipimus itaque vniuerso Clero huius Ciuitatis, & Diœcesis aliisque huius Ecclesiæ iurisdictioni subiectis, quatenus te in Vicarium Officialémque nostrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmissis pareant, & obediant. Dantes tibi vices, & voces nostras, &c. Contradictores, & inobedientes pœnis & censuris Ecclesiasticis compescendi; & ita te in Vicarium deputamus, cum solutione salarij, per eum, cui incumbit, facienda. In quorum fidem præsentes scribi iussimus per Notarium nostræ Curiæ, & manu propria subscripsimus. Datum in nostro Capitulo Cathedralis Ecclesiæ N. die anno &c.

Refertur ab August. Barbos. *de Iur. Eccles. lib. 1. cap. 52. num. 157.*

Vicarij Generalis constitutionis,

Formula CLXXXII.

Vniuersis præsētes literas inspecturis, &c. N. Abbas, & S. Sedis Apost. gratia Ordinarius N. salutē in Domino. Noueritis quòd nos attendentes multiplices occupationes nostras, & curā animarum, quæ nobis subiectæ sunt, & quòd etiam nobis cura est munera nostra aliis impertiri, qui moribus, scientia, & ætate reperti sint probatissimi, considerantes igitur probitatē, scientiam, legalitatem, d[illegible]cret[illegible]nem, & industriam discreti viri N. I. V. D. ipsum nostrum Vicarium Generalem in Ecclesia, ciuitate, diœcesi nostra tam in spiritualibus, quàm in tēporalibus, tenore præsentium facimus, cōstituimus, & creamus, citra tamen reuocationē aliorū Vicariorum nostrorū per nos alias institutorum, dantes, & concedentes, eidem plenam, & liberam potestatem, & mandatum speciale, vt possit N. per te, vel per alium Prælatū exercere N & alia, quæ ad vsum Pontificalium spectant, &c necnon indulgentias concedēdi in casibus à iure permissis, & etiam exhibendi Sacramenta diœcesanis, & ad eum recurrentibus confessiones audiendi, prędicandi, publicas, & solemnes pœnitentias iniungendi, Synodum diœcesanam celebrādi, Prouinciale concilium conuocandi, dimissorias, siue cōmendatitias ad Ordines, & Sacramenta concedēdi, clericos iudicandi, causas matrimoniales cognoscēdi, & decidendi, & decimam oblationum in casibus à iure expressis, nec non Synodaticum, vel Cathedraticum, quartam funeralium, procurationis, visitationis, subsidium charitatiuum, & ius census in casibus à iure permissis exigendi, & reliqua faciendi, & exercendi quæ sunt muneris diœcesani, nec non subiectionem subditorū nostrorum, & reuerentiam, ac iuramenta ab ipsis recipiēdi, nouas Parochias erigendi, erectas, collapsas conficiendi, in matrices Ecclesias transferendi, eligendi, præsentandi, præsentatos instituendi, destituendi, beneficia conferendi, pensiones super illis imponendi, in casibus a iure permissis resignationes illorum recipiendi, eadem resi[illegible]nata conferendi, inuestiendi, alienandi, dispensandi, vota commutandi in casibus nobis permissis, causas omnes ad forum nostrū diœcesanum spectantes, & pertinentes cognoscendi, & decidendi, etiā feudales visitandi, reformandi, præcepta, & edicta faciendi, & constitutiones, illasque exequendi, corrigendi, mulctandi, excommunicandi, anathematizādi, absoluendi, etiam à casibus, quibuscunque nobis reseruatis, suspendendi, interdicēdi, deponendi, delinquentes incarcerandi, torquendi, condemnandi, tam ad tēpus, quàm ad perpetuos carceres prout sibi conuenire videbitur, causásque omnes criminales cognoscendi, & decidendi, clericos degradandi, brachium sæculare inuocandi, pœnas mitigandi, gratias faciendi delinquentibus, prout sibi videbitur expedire, purgationes indicendi, pias voluntates exequendi, & easdem commutandi, vnum, vel plures Vicarios loco eius cum eadem, & simili, vel minori auctoritate faciendi, creādi, & substituendi, & cætera omnia, quæ sunt iurisdictionis nostræ exercendi, & [illegible]ndi, & omnia alia, & singula faciendi, & commi[illegible]di, etiam si talia essent, quæ mandatum exigerent speciale, & maiora, & grauiora expressis prout ad Vicariatus officium noscitur quomodolibet pertinere, cuius gesta, sententias, & mandata rata, & grata habere promittimus, mandātes quibuscunque, ad quos spectat sub pœna excommunicationis, quam ex nunc, prout ex tunc ferimus in his scriptis, quatenus ipsum N. tāquam Vicarium, & Officialem nostrum recipiant, suscipiant, & admittant, ac

eidem in his, quæ ad nos, & iurisdictionem nostram ordinariam qualitercunque spectant, vel spectare poterunt, pareant, faueant, & assistant, ac efficaciter obedire teneantur. In quorum testimonium has nostras literas fieri iussimus per Cancellarium, & Notarium nostrum subscriptione nostra, ac maioris nostri sigilli impressione roboratas, &c.

Elicitur hæc formula ex Barbos. de offic. & potest. Episcop. part. 3. alleg. 54. n. 56.

Vicarij foranei deputationis,

Formula CLXXXIII.

N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo R.N. Cupientes in oppido N. nostræ diœcesis de idonea persona prouidere, quo Vicariatus foranei Officiũ in omnibus ad huiusmodi munus spectantibus benignè pro totius cleri, & populi quiete, & salute exercere possit, non valentes propter ardua, variáque negotia, ac distantiam locorum. Nos & Vicarius noster Generalis personaliter vbique locorum, prout optatemus interesse, propterea de tua confisi fide, prudentia, probitate, & integritate, auctoritate, qua fungimur in prædicto Oppido te in Vicarium foraneum, cum omnibus honoribus, oneribus, emolumentis, & prærogatiuis in forma solitis, & consuetis per præsentes facimus, constituimus, & deputamus ad nostrum beneplacitum, cum potestate omnes deprauatos mores in personis Ecclesiasticis tibi subditis corrigendi, & emendandi, informationes ad instantiam partis, vel ex officio contra illos, & in crimine concubinatus, blasphemiæ, & aliorum spiritualium, vel mixti fori delatorum, etiã contra laicos capiendi, processus formandi, & vsque ad sententiã definitiuam exclusiuè in omnibus causis procedendi, illósque formatos ad nos originaliter transmittendi, præcepta Canonicis, & Presbyteris, & cæteris Ecclesiasticis personis tibi subiectis, sub pœnis tibi bene visis de se ad nos præsentando faciendi, non parentes carcerandi, in causis ciuilibus vsque ad summam scut. &c. in executiuis verò, & in quibus non est tela iudiciaria, seu decretum definitũ, non est interponendum vsque ad quamlibet summam cognoscendi, & terminandi festiuitates, & alia, quæ mandat, & præcipit sancta mater Ecclesia seruari, mãdandi, reliquáque omnia faciendi, gerendi, & exercendi, quæ similes Vicarij foranei facere, gerere, & extruere solent. Mandantes omnibus, & singulis Canonicis, Presbyteris, Clericis, cæterísque ad quos spectat, vt te in Vicarium foraneum, vt suprà recipiant, admittant, recognoscant, & obediant, sub pœna scutorum auri in auro 500. & in subsidium excõmunicationis. In quorum fidem has præsentes manu nostra subscriptas, & nostro sigillo solito munitas fieri fecimus, &c.

Habetur in Formul. Aug. Barbos. Formul. 99.

Vicarij reuocationis, & deputationis alterius,

Formula CLXXXIV.

N. Abbas, &c. N. Vicarium per nos deputatum reuocamus, &c. auferentes ab eo omnem iurisdictionem, & auctoritatem illi cõcessam, vt ne amplius se intromittat neque exerceat, neque exercere faciat, &c. ac R.N. deputamus in Vicarium, &c. *prout suprà.*

Iuramenti Abbati à Vasallis Monasterij præstandi,

Formula CLXXXV.

Ego N. Iure fidelitatem Reuerendiss. D. Abbati N. Domino meo, & vassallagiũ & suis successoribus, non ero in facto, dicto, seu consilio, quod personam aut vitam, aut membrum, aut honorem suum amittat, aut quòd mala captione detineatur. Et si ad meam notitiam peruenerit, quòd aliquis aliquid prædictorum contra Dominũ meum vellet, seu aude et ommittere, pro posse meo disturbabo, alioquin quàm citiùs potero, vel per me, vel per meum nuncium, vel per literas meas sibi nunciare curabo. Imperium, quod habet pro posse meo manutenere curabo, defendam, & consilium, quod à me petierit secundùm à Deo mihi datam prudentiam dabo, secreta mihi ab eo reuelata nulli sine sui licentia manifestabo, (sic me Deus adiuuet) & hæc sancta Dei Euangelia, tactis, &c.

Hæc forma habetur per Specul. in 3 part. lib. 4. in §. quoniam, sub num. 64. de feudis.

Archipresbyteri creationis,

Formula CLXXXVI.

In nomine Domini, &c. Anno à Natiuitate, &c. regnante, &c. die, &c. apud Ecclesiam S.N. Nos N. annalis iudex de terra prædicti l. pub. &c. & testes subscripti liberati de eadem terra, videlicet, A.B.C.D. Ad hoc specialiter vocati, & rogati, præsenti scripto notum facimus vniuersis præsentis decreti seriem inspecturis, quod vacante Archipresbyterali Ecclesia S. N.N. diœcesis, per mortem venerabilis viri Abbatis N. vltimi, & immediati Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ, qui, sicut Domino placuit, die proximo, præterito mense Iunij, instantis indict. diem suum clausit extremum, eiúsque corpore tradito Ecclesiasticæ sepulturæ, Presbyter I. Primicerius dictæ Ecclesiæ, Presbyter A. Presbyter B. Presbyter H. Presbyter R. Presbyter P. Presbyter S. & Presbyter M. Canonici dictæ Ecclesiæ fecerunt infra iuris terminum inuentariũ de bonis mobilibus ipsius Ecclesiæ, & procurauerunt ad gubernãdum, & manutenendum loca, & iura tam spiritualia, quàm temporalia prælibatæ Ecclesiæ, posteà volentes eidem Ecclesiæ de futuro Archipresbytero prouidere, priùs petita, & obtenta licentia à Reuerendo in Christo Patre & Domino D. N. Dei gratia Episcopo, Abbati N. statuerunt terminum ad electionem futuri Archipresbyteri, in dicta Ecclesia celebrandam, & interim vocatis omnibus, qui de iure, & de consuetudine debuerunt vocari, & potuerunt, & voluerunt commodè interesse, quo termino adueniente, dicti Canonici pulsato priùs ad Capitulum, vt iuris, & moris est in Ecclesia prædicta congregati in vnum pro dicta electione celebranda in ianuis clausis ipsius Ecclesiæ, & laicis omnibus, & exclusis, exceptis nobis, qui suprà Iudice, Notario, & testibus, quos Canonici prædicti de cõmuni eorum voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis instrumentis de electione prædicta, Presbyter A. Canonicus dictæ Ecclesiæ, de mandato omnium, & singulorum Canonicorum fecit mentionem in hunc modum. [Ego Presbyter A. Canonicus Ecclesiæ S. N. nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis N. vltimi, & immediati Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ, qui, sicut Domino placuit, die proximo præterito, mense N instantis indict. N. diem suum clausit extremum; nomine meo, & nomine omnium, & singulorũ Canonic. præfatæ Ecclesiæ, moneo omnes, & singulos excommunicatos, suspensos, vel interdictos, necnon omnes, & singulos, qui de iure, vel de consuetudine in præsenti electione, quam facere intendimus, de nouo Archipresbytero dictæ Ecclesiæ interesse nõ deberent, quòd exeant de Ecclesia ipsa, & permittant stare liberè alios, qui eligere v[o]lunt, quia nõ est mea, nec aliorum Canonicorum ipsius Ecclesiæ intentionis, tales admittere, nec [a]gere cum ei[s] [it]em, imò volo & volunt, quòd si qui v[e]l qui forsitan posteà inuenirentur, nulli præstarent aliquod suffrag[i]ũ, vel etiam documentum,

nocumentum,& voces talium habeantur pro non receptis,nec habitis.His peractis cœperunt dicti Canonici dictæ Ecclesiæ de electione futuri Archipresbyteri habere tractatum , interim Missa Spiritus sancti primitùs decantata,& ipsius gratia simpliciter implorata placuit omnibus,& singulis per formam scrutinij ad electionem prædictam procedere , & in prælibata Ecclesia de futuro Archipresbytero per eandem formam eidem Ecclesiæ prouidere , & de voluntate omnium, & singulorum Canonicorum assumpti fuerunt tres de Collegio fide digni : videlicet Presbyter I. Presbyter P. Presbyter N.quibus dederunt potestaté, vt primò voces eorum,atque duo vocem tertij,& subseqoenter voces cunctorum scrutarentur diligenter,& dicta earum redigi facerent in publicam formam per me prædictum N.Notarium,Iudice, & testibus supradictis præsentibus,& audientibus vota , & voces Canonicorum,qui Iudex,Notarius,& testes priùs fuimus assumpti de voluntate omnium prædictorum Canonicorum pro dicto negorio electioois scribẽdo,& aliis infrascriptis instrumentis faciendis prędicti scrutatores potestatem eis traditam acceptantes,recesserunt in parte ipsius Ecclesiæ,videlicet post Altare:itaque duo vocem , & votum tertij scrutari fecerunt in hunc modum;[Adiutamus te per Deum Patrem,Filium,& Spiritum sanctum , illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S. N. per quem dictam Ecclesiam S.N. credis meliùs gubernari in Domino,] & subsequẽtes duo vocem, & votum alterius,& omnes tres voces, & vota omoium Canonicorum simili adiuratione facta,forma,& modo subscriptis,Presbyter I.Presbyrer P.duo de scrutatoribus supradictis nominauerunt,seu consenserunt in N.Canonicum dictæ Ecclesiæ in hunc modum:[Ego Presbyter I. Canonicus dictæ Ecclesiæ S N.nunc vacantis,nomioo in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S.N.Presbyterum N. Canonicum dictæ Ecclesiæ,virum vtique ætatis legitimæ,competenris scientiæ , de legitimo matrimonio procreatum, io Sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum ,pacificum,& quietum , valentem, scientem,iura ipsius Ecclesiæ io Domino salubriter gubernare , in ipsum consentio eligendum , [deinde Presbyter P.alius ex scrutatoribus supradictis consensit in supradictum Presbyterum N in hunc modum: [Ego Presbyter P. Canonicus dictæ Ecclesiæ S.N. Presbyterum N. Canonicum dictæ Ecclesiæ , virum vtique ætatis legitimæ,competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum,in Sacerdotio constitutum,vita castum, moribus ornatum,pacificũ. & quietum, valentem, & scientem iura ipsius Ecclesiæ salubriter in Domino gubernare, in ipsum consentio eligendum.] Deinde Presbyter N. alius ex scrutatoribus supradictis dictæ Ecclesiæ nominauit , siue consensit in Presbyterum R.Canonicum dictæ Ecclesiæ in húc modum,videlicet:[Ego Presbyter N.Canonicus dictę Ecclesiæ S.N.nunc vacantis,nomino in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S.N.Presbyterum R. Canonicũ dictæ Ecclesiæ,virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, valentem,& scienteio iura ipsius Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum.] Deiode supradicti scrutatores adiurauerunt siogulatim supradictos Presbyterum A. Presbyterum N. Presbyterum G.& Presbyterum L.Canonicos dictæ Ecclesiæ in hunc modum : [Adiuramus te Presbyterum A.per Deum Patrem,& Filium, & Spiritum sanctum, vt illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S.N.per quem dicta Ecclesia credis meliùs in Domino gubernari,[qui Presbyter A.consensit in supradictum Presbyterum R. Canonicum dictæ Ecclesiæ in hunc modum : [Ego Presbyter A. Canonicus S.N.nunc vacantis,nomino in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S.N. Presbyterum R. Canonicum dictæ Ecclesiæ,virum vtique ætatis legitimæ , competentis scientiæ,de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio constitutum,vita castum, moribus ornatum, pacificum,quietum, valentem, & scientem iura dictæ Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare , in ipsum consentio eligendum.] Deinde Presbyterum N adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores cõsensit in supradictum Presbyterum N. Canonicum supradictæ Ecclesiæ in hunc modum:[Ego Presbyter M. Canonicus , &c. [Deinde Presbyter G. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores consensit io Presbyterum R. Canonicum supradictæ Ecclesiæ [Ego Presbyter G. Canonicus dictæ Ecclesiæ ,] & sequere, vt in aliis. Deinde Presbyter L. adiuratus per supradictos scrutatores modo supradicto consensit io supradictum Presbyterum H. Canonicum prædictum in hunc modum:[Ego Presbyter L.&c.] *vt suprà*,& sic de singulis,&c.Quibus omnibus sic peractis immediatè nullo alio actu intermedio nõ diuertendo ad alios actus extraneos, scrutatores prædicti ad Capitulum redeuntes de voluntate omnium, & singulorum Canonicorum dictæ Ecclesiæ ibidem præsentium, publicauerunt scrutinium prædictum in hunc modũ : [Ego Presbyter I.Canonicus S.N nunc vacantis, vnus ex scrutatoribus constitutis per Canonicos supradictæ Ecclesiæ ad honorem Dei Omnipotentis, & B.Mariæ semper Virginis matris suæ ,pronuntio tam nomine meo, quam nomine Presbyterorum N. & N. Canonicorum supradictæ Ecclesiæ in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ vacantis Presbyterum H.Canonicum Ecclesiæ supradictæ,virum vtique ætatis legitimæ, cõpetentis scientiæ de legitimo matrimonio procreatum,in Sacerdotio constitutum,vita castum,moribus ornatum,pacificum,& quietum, valentem , & scientem iura ipsius Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio,tam nomine meo , quàm nomine supradicto eligendum in Archipresbyterum Ecclesiæ supradictæ.] Deinde Presbyter N.& scrutatoribus supradictis publicauit in hunc modum : [Ego Presbyter N. Canonicus dictæ Ecclesiæ S.N.vacantis,constitutus per Cano[illegible]s dictæ Ecclesiæ ad honorem Dei,&c.pronuntio,&c. [illegible] Archipresbyterum,&c. Presbyterum R.&c] *vt suprà* Ita quòd facta , & habita collatione , videlicet zeli ad zelum, meriti ad meritum , & numeri ad numerum,munerus pro parte Presbyteri H.fuit repertus maior, & de zelo,& meritò dicebant illi,qui elegerunt Presbyterum R.quod erat melius,& magis idoneu,illi verò qui elegerunt Presbyterũ H.dicebant, quòd zelum,& meritũ eorum prævalebat,& erat melius,& magis idoneũ, & sic Presbyter I.Presbyter P.Presbyter N & Presbyter L.pro parte Presbyteri H.& Presbyter N.Presbyter A.Presbyter G pro parte Presbyteri R. *Te Deum laudamus* solito more cantauerunt , & apertis [illegible] supradictæ Ecclesiæ electio publica sic facta , fuit publicata Vnde ad futuram memoriam,& dictorum electorũ,seu illius,qui maius habuit [illegible] ius in ea,& cautelam de præmissis facta sunt duo publica instrumenta,cuius tenoris [illegible]pta per manus prædicti Notarij,signo meo consueto signata , sed præsens supradicto H. & reliquum supradicto R.nostrum,qui supradictorum Iudicis,& testium subscriptionibus roboratum.

Transitus de vna Religione ad aliam,

Form[illegible]a CLXXXVII.

In nom[illegible],Amen,&c.Dominus Frater N. Ordinis [illegible]dicatorum S.Dominici, cõstitutus coram Do[illegible]ni N. Dei gratia Abbate Monasterij N. Ciuit[illegible] N.Ordinis N.dixit,& exposuit eidẽ D.Abba-

ti, quod libente animo intraret Religionem dicti Ordinis N. ex deuotione, quam habet Beato N. Fundatori dicti Ordinis, & ipsi Ordini, & propterea petiit ab ipso Domino Abbate, si ipse velit ipsum recipere in Ordine prædicto, & eidẽ consignare habitum dicti Ordinis; obtulit se dedicare, & personã suam Ordini prædicto recepto habitu Ordinis prædicti, & alia dicere, & facere, tam in diuinis, quàm aliter; ad quæ tenetur vigore constitutionis Ordinis prædicti, & vt faciunt alij professi dictæ Ecclesiæ, & Ordinis, qui Dominus Abbas visa, & audita requisitione sibi, *vt suprà*, facta per dictum Dominum Fratrem N. viso quoque breui Apostolico sibi directo ad præmissa expedienda, cuius quidem tenor sequitur, *vt infrà*. Et visis videndis, spõte, & ex certa scientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius potuit, & potest, & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quàm facti, etiam substantialibus de iure, vel consuetudine in præmissis opportunis eidem Fratri N. præsenti, & humiliter flexis genibus requirenti, & acceptanti, attenta eius bona vita, & conditione, habitum dicti Ordinis N. exhibuit, & contulit, ita quod de cætero sit, & censeatur de, & sub Ordine N. prædicto, & habeatur, & tractetur tanquam Frater, & de Ordine N. imponendo eidem Fratri N. habitũ Ordinis prædicti, ac ipsum cingendo cingulo castitatis, & Ordinis prædicti, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in exhibitione, & traditione habitus prædicti, qui Dominus Frater N. recepto habitu prædicto sponte, &c. omnibus iure, via, modo, & forma, quibus meliùs & efficaciùs fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, & vt suprà, dedicauit se, & personam suam, ac submisit Regulæ, & Ordini N. prędicto, & in manibus ipsius Domini Abbatis præsentis, & acceptantis fecit debitam professionem in Ordine, & Regula N. prædictis, promittẽs, & promisit stabilitatẽ, morum conuersionem, & obedientiã, ac castitatem secundùm statuta, & consuetudines, ac Regulas Ordinis prædicti, & canonicas sanctiones, & alia dixit, & fecit, ad quæ tenetur vigore constitutionis Ordinis prædicti, & ita manibus corporaliter tactis Scripturis iurauit in manibus præfati Domini Abbatis ad sancta Dei Euangelia, ac eidẽ stipulanti, & recipiẽti nomine, & vice dicti Ordinis promisit, & cõuenit prædicta omnia, & singula suprascripta attendere, & obseruare, & in nullo contrauenire, vel contrafacere, ita eum Deus adiuuet, eiúsque sancta Euãgelia. Et insuper ipse Dominus Abbas attenta cõditione, & bona vita ipsius Fratris N. concessit, & concedit eidem Fratri N. præsenti, & acceptanti, quatenus de cætero possit, & valeat, quæcumque beneficia curata, & non curata impetrare, & impetrata acceptare, & retinere, & in ipsis stare, & habitare tutè, & liberè, & impunè, & hæc, non obstantibus, quæ in dicto breui continentur, & aliis quibuscumque contrariis. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Electionis Canonicatus facta per Capitulum Ecclesia Collegiata,

Formula CLXXXVIII.

In nomine Domini, Amen, &c. Vacantibus Canonicatu & Præbenda, quos cùm viueret obtinebat quondam Dominus N. olim Canonicus infrascriptæ Ecclesiæ, qui diẽ suum clausit extremum, Capitulo Ecclesiæ S. N. N. dioec. de antiqua, & approbata consuetudine spectat, & pertinet ius eligendi Canonicos dictæ Ecclesiæ pro tẽpore eligendos, conuocato, & congregato infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo cõuocari, & congregari consueuit pro negotiis dictæ Ecclesiæ, de mandato venerabilis D. N. Præpositi dictæ Ecclesiæ, in quo quidem Capitulo interfuerunt ipse Dominus Præpositus, necnon Domini A. L. P. & M. omnes Canonici dictæ Ecclesiæ, dicentes, & protestãtes, quod sunt, & repræsentant maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod non est alius Canonicus dictæ Ecclesiæ, qui ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari, citatis tamen priùs aliis Canonicis dictæ Ecclesiæ per N. ostiarium dictæ Ecclesiæ, prout ibidem retulit ipse N. ostiarius prędictus se ipsos Dominos Canonicos citasse, attendentes, & cõsiderantes, quod longa vacatio beneficiorum solet Ecclesiis esse nociua, confisi de integritate, & sufficiẽtia, ac bona, & approbata vita venerabilis Domini N. cuius fidem approbatam tandiu cognouerunt, & cognoscunt, qui si eligatur in Canonicum dictæ Ecclesiæ, erit vtilis, & fructuosus eidem, inuocata sancti Spiritus gratia, & ipsius Beati N. nomine, & suffragio implorato, sponte, & ex certa scientia, & animo deliberato, omnibus iure, via, &c. & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tam iuris, quàm facti, etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, vel consuetudine ipsum Dominum N. præsentem, & acceptantem elegerunt, & eligunt vnanimiter, & pari concordia, & voluntate in Canonicum, & fratrem dictæ Ecclesiæ ad Canonicatum, & Præbendam, vt suprà præmittitur, vacantes, osculo pacis interueniente, ac eidem de dictis Canonicatu, & Præbenda prouiderunt, & prouident, ipsúmque Dominum N. ibi præsentem, & flexis genibus coram ipsis Dominis Præposito, & Canonicis, & Capitulo constitutum, & humiliter requirentem, & acceptantem inuestiuerunt, & inuestiunt, per bireti capiti suo impositionem de dictis Canonicatu & Præbenda, iuribúsque, & pertinentiis suis spiritualibus, & temporalibus. Et insuper pręfatus Dominus Præpositus de mandato, & nomine etiam aliorum Canonicorum, & Capituli prædicti, introducens ipsum Dominum N. Canonicum prædictum in dictam Ecclesiam, ipsum posuit, & induxit in tenuta, & corporali possessione Canonicatus, & Præbendæ prædictorum, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, & cornu Altaris magni dictæ Ecclesiæ funes, campanarũ, & vectes ostiorum Ecclesiæ prædictæ: assignando eidem stallum in Choro: & exinde locum in Capitulo, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus tenutis fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis datæ, & apprehensæ de prædictis. Et ibidem post prædicta prædictus Dominus N. Canonicus prædictus constitutus coram prædictis Dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo, delato priùs eidem iuramento per præfatum Dominum Præpositum, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia in manibus præfati Domini Præpositi, quod obseruabit statuta, & laudabiles consuetudines, & constitutiones dictæ Ecclesiæ; & alia dicet, & faciet ad quæ tenetur de iure, & vigore dictorum statutorum, & bona, & redditus Canonicatus, & Præbendæ prædictorũ conseruabit, & augebit pro posse, ipsáque bona Canonicatus, & Præbendæ prædictorum non alienabit citrà iuris dispositionem; ita eum Deus adiuuet, eiúsque sancta Euangelia. Et de prædictis prædicti Domini Præpositus, Canonici, & Capitulum, & ipse Dominus N. &c.

Pensionis translationis,

Formula CLXXXIX.

Coram R. P. D. A. Archipresbytero S. tanquam persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ac in mei

Notarij publici, & testium, &c. præsentia, personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerendissimus D. G. cui dudum auctoritate Apostolica annua pensio scut. 250. auri in auro super fructibus, &c. mensæ Episcopalis P. nuper in Cathedralem electæ, quam obtinet dicta auctoritate R. D. S. libera, immunis, & exempta ipsi Illustrissimo D. G. quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo, per dictum S. electum, & successores suos ipsius Ecclesiæ Præsules, seu administratores pro tempore existentium annis singulis, pro vna, videlicet in Domini nostri Iesu Christi, & proximè tunc futura incipien. & altera illius medietatibus in Beati Ioannis natiuitatis festiuitatibus, Romæ integrè persoluenda, reseruata, &c. extitit cum facultate transferendi: prout latiùs in liter. Apostolicis desuper expeditis, sub Datum, &c. quas dicto R. P. D. A. in mei, &c. præsentia, realiter, & facto exhibuit, & præsentauit ad effectum infrascriptum, animo rehabendi illis priùs visis, lectis, & consideratis per eundem, quarum tenor sequitur, & est talis, videlicet. [Pius Episcopus, &c] *inserantur, & cum consensu à tergo*. Volens, vt asseruit, vti dicta facultate transferendi sponte, &c. ad effectum, vt eadem pensio, scilicet 250. auri in auro, iuxta concessam sibi facultatem, validè transferatur in fauorem & personam veri, & bonæ indolis adolescentis, D. N. & non aliàs, aliter, nec alio modo, consensit in manibus dicti R. D. Archiepiscopi S. cassationi, & extinctioni dictæ pensionis, rogans eundem, vt iuxta formam, & tenorem literarum, & facultatis præfatæ illam cessar, & alteram similem pensionem, scilicet 250. auri dicto N. reseruet, constituat, & assignet. Et tunc præfatus Reuerendissimus D. Archiepiscopus, vt persona Ecclesiastica electa per dictum Reuerendissimum D G. in negotio huiusmodi visis, lectis, & benè cõsideratis priùs per eundem dictis literis, vt apparebat, & consensu dicti G. omni meliori modo, quo magis potuit, & debuit dictarum literarum, & consensus vigore admisso priùs per eum, & recepto dicto consensu, prout recepit, & admittit de præsenti pensionem præfatam cassauit, & extinxit, ac cassat, & extinguit per præsentes, ita quod dictus R. D. S. ad illam soluendam dicto G. ampliùs, & posthac non teneatur, neque non ob solutionem aliquas censuras, & pœnas de cætero incurrere decreuit, & declarauit, & successiuè alteram, scilicet, &c. auri cassatam & extinctam præfatæ similem dicto N. licet absenti me Notario vti persona legitima pro eo stipulante, & recipiente per præfatum S. electum donec vixerit, & successores suos in dicta Ecclesia præsules annis singulis in terminis, & loco, & sub sententiis, censuris, & pœnis in literis Apostolicis reseruationis præfatæ, vt præfertur, cassata contentis integrè persoluen. auctoritate Apostolica præfata, vigore literarum præfatarum sibi attributa reseruauit, constituit, ac assignauit, etiam liberam, immunem, & exemptam, prout erat dicta prior cassata, vt suprà, omnibus melioribus modo, &c. & debuit vigore facultatis præfatæ, super quibus, &c.

Ex Formulario Salustij Tiberij, *lib. 3 pag. 348.*

Rerum deperditarum monitorij ad finem revelationis earum,

Formula CXC.

N. Abbat, &c. Vniuersis, & singulis Abbatibus, Prioribus, Plebanis, Rectoribus, Vicariis perpetuis, Capellanis, Clericis, & Officialibus quarumcumque Ecclesiarum per Ciuitatem & diœcesim N. salutem, & mandatorum nostrorum obedientiam. Expositum nobis nuper est per N. loci N. quòd nonnulli iniquitatis filij, quos prorsus ignorat, census, terras, domos, possessiones, bona mobilia, & immobilia, scripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac iura, necnon pecuniarum summas, auri, & argenti quantitates, iocalia, domúsque supellectilia magni momẽti, ad prædictum exponentem, seu alios legitimè spectãtia subtraxerũt, ac temerè occuparunt, eáque malitiosè occupasse, & occultè, ac indebitè detinere præsumpserunt, & præsumunt; ex quo exponenti grauia damna valorem quinquaginta scutorum excedentia, nequiter intulerunt in animarum suarum periculum, & prædicti exponentis non modicum detrimentũm; super quibus peritum fuit per nos de Ecclesiastico remedio prouideri. Quapropter vobis omnibus, & singulis supradictis, ac vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ damus in mandatis, quatenus ad omnem instantiã supradicti exponentis in vestris Ecclesiis coram populo in eis ad diuina audienda, seu aliàs legitime congregato, ipsum populum, ac omnes bonorum, & rerũ huiusmodi detentores, ac illorum celatores, ac aliàs sciẽtiam habentes, ac damnorum illatores occultos ex parte nostra publicè moneatis, & requiratis, vt infrà terminum quindecim dierum a die primæ monitionis nostræ huiusmodi incipiendorum, quorum quinque pro primo, quinque pro secundo, & reliquos quinque dies pro tertio, vltimo, & peremptorio termino, ac monitione Canonica assignamus, & vos assignetis eisdem, dicto exponenti supradicta indebitè occupata, & detenta restituant; occultatores verò, & illa scientes reuelent: & si id infrà dictum tempus non adimpleuerint, ex nunc contra eos generalem excommunicationis sententiam in forma Ecclesiæ consueta proferatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Ex Barbos. *Formular. Form. 98.*

Abbatissæ electionis factæ per Capitulum Monasterij.

Formula CXCI.

In Dei nomine, Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterij N. Ordinis S. Benedicti, pro infrascripta peragenda electione, in loco infrascripto, vbi pro negotiis dicti Monasterij; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipsa D. Catharina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales professæ dicti Monasterij; asserentes se esse maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto Monasterio nõ extat alia Monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari: prædicta Ven. Priorissa dixit, & exposuit eisdẽ DD. Monialibus, Capitulariter congregatis; quodque N. olim immediatè, Dei gratia, Abbatissa dicti Monasterij, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est; & quia non expedit, ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat; aut indura Ecclesia aliquod patiatur detrimentum, instituit igitur dicta D. Priorissa, ibidémque in dicto Capitulo cum præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deueniret, & eidem Monasterio de idonea, & vtili persona, per quam circumspectè regi, & salubriter dirigi valeant, prouiderent, & dixit, & exposuit D Ioanna, &c. Monialis dicti Monasterij, quæ hactenus se legaliter, & honestissimè gessit in dicto Monasterio, & cuius vita, morésque probatissimi noti sunt ipsis omnibus Monialibus, & Capitulo, sibi videtur quod si eligatur in Abbatissam dicti Monasterij erit vtilis dicto Monasterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & moribus, ac sufficientia, & integritate ipsius, morúmque spiritualium experientia, & prouidentia, & temporalium circumspecta, & propterea cùm instantia petiit ab ipsis DD. Monia

Monialibus & Capitulo, quatenus in præmissis votum suum explicare velint, & eis placeat, ad electionem dictæ Dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam apriorem cognouerint, ad regimen dicti Monasterij. Quæ Moniales, auditis Præpositis per dictam Priorissam responderunt, & dixerunt, quod post decessum dictæ olim Abbatissæ pluries super tractarunt, & colloquium insimul habuerunt de, & super præmissis, & habito diligenti tractatu arbitratę sunt, & arbitrautur, quod dicta Domina Ioanna accedentibus ei virtutibus, & benemeritis erit sufficiens & idonea ad regimen dicti Monasterij, & personatum ipsarum Monialium, & propterea ad euitandas quascumque rixas, seu præiudicia, quæ fortè suboriri possent ex diuturna vacatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissæ deuenire: vnde ibidem prædictæ DD. Priorissa & Monlales capitulariter, vt suprà, congregatæ præcedentibus inter eas pluribus tractatis, habitóque nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia ipsius, & gloriosæ Virg. Mariæ, ac B. N. sub cuius vocabulo dictum Monasterium fundatum est, nominibus, & suffragio inuocauit, vnanimiter, & concorditer; ac viua voce, sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tam iuris, quàm facti in similibus opportunis, & tam de iure, quam de consuetudine requisitis solemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam D. Ioannam Monialem in Abbatissam dicti Monasterij ibidem præsentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem, quo facto præfata D. Priorissa, cum eis *Te Deum laudamus* more solito cum cordis iubilo decantando, & pulsatione campanarum accedente, dictam D. Ioannem Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterij, & ipsam posuit, & induxit in tenuta, & possessione, seu quasi dicti Abbatissatus, per pannos, & cornu Altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, assignando stallū, seu solitam sedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monasterij, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriúmque, & pertinentiarum suarum, spiritualium, & temporalium, & de prædictis præfata Domina Abbatissa, & ipsæ Moniales rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum. Actum, &c. præsentibus N & N. testibus, &c.

Habetur *ex Formul.* Salust. Tiber. *lib.* 2. *pag mihi* 167.

Iuramenti præstandi fidelitatis in electione Abbatissæ.

Formula CXCII.

Ego N. Monasterij N. ordinanda Abbatissa, promitto coram Deo, & Sanctis eius, & hac solemni Sororum congregatione, fidelitatem, dignámque subiectionem, obedientiam, & reuerentiam matri meæ Ecclesiæ, tibíque N. Domino meo eiusdem Ecclesiæ Patriarchæ, vel Archiepiscopo, aut Episcopo, seu Prælato, & successoribus tuis secundùm sacrorum Canonum instituta, & prout præcipit inuiolabilis auctoritas Pontificum Romanorum; sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Ex Pontif. Rom. *pag.* 121.

Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Apostolica benedicto,

Formula CXCIII.

Ego N. electus Monasterij N. Ordinis N. diœcesis N. ab hac hora in antea fidelis & obediens ero B. Petro Apostolo, sanctæque Romanæ Ecclesiæ, & Domino nostro Domino N. Papæ N. suísque successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, aut consensu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione, aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur, vel iniuriæ aliquæ inferantur, quouis quæsito colore; consilium verò quod mihi credituri sunt per se, aut nuncios suos, seu literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam. Papatum Romanum, & regalia S. Petri adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum saluo meo ordine contra omnem hominem. Legatum Apostolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in suis necessitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem S. Romanæ Ecclesiæ Domini nostri Papæ, & successorum prædictorum conseruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in consilio, vel facto, seu tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eandem Romanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel præiudicialia, personarum, iuris, honoris, status, & potestatis, eorum machinentur, & si talia, à quibuscunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro posse, & quantò citiùs potero significabo eidem Domino nostro, vel alteri per quem possit ad ipsius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, seu dispositiones, reseruationes, prouisiones, & mandata Apostolica totis viribus obseruabo, & faciam ab aliis obseruari. Hæreticos, schismaticos, & rebelles eidem Domino nostro, vel successoribus prædictis pro posse persequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum veniam, nisi præpeditus fuero Canonica præpeditione. Possessiones verò ad Monasterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Conuentus Monasterij mei inconsulto Romano Pontifice, & si ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam super hoc edita Constitutione contentas eo ipso incurrere volo. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Ex Pontif. Roman. *pag.* 94.

Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Ordinary benedicti,

Formula CXCIV.

Ego N. Monasterij N. ordinandus Abbas promitto coram Deo, & Sanctis eius, & hac solemni Fratrum congregatione fidelitatem, dignámque subiectionem, obedientiam, & reuerentiam matri meæ Ecclesiæ, tibíque N. Domino meo eiusdem Ecclesiæ Patriarchæ, vel Archiepiscopo, aut Episcopo, & successoribus tuis secundùm sacrorum Canonum instituta, & prout præcipit inuiolabilis auctoritas Pontificum Romanorum. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Refertur in Pontif. Roman. *pag* 120.

Lapidis primi impositionis in fundamento Ecclesiæ,

Formula CXCV.

In Dei nomine, Amen. N. Abbas, &c. existens in quodam pretio terræ Domini N. posita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Ecclesiam, seu Oratorium, vel Hospitale, *prout fuerit*, &c. sub vocabulo S. N. & vnum Altare erigi in dicta Ecclesia astante fidelium copiosa multitudine Pontificalibus vestibus indutus; cum aspersione aquæ benedictæ, & incenso, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus,

tibus,

tibus,& ritibus opportunis,& ipsis obseruatis,Christi nomine inuocato,ad honorem Dei, & B.M.Virginis, in nomine S. Saluatoris Curiam finxit,& primū lapidē in fundamento ipsius Ecclesiæ,& Altaris prædicti posuit,in cuius rei testimoniū dictus N. Abbas mādauit mihi Notario,& dictus N.rogauit me Notariū,vt de prædictis conficerem instrumentum , præsentibus ibidē discretis viris Dominis N.& N. & testibus,&c.
Ex Formul Salust.Tiber.lib.3.pag.mihi 166.

Consecrationis Altaris,

Formula CXCVI.

In Dei nomine,Amen.Abbas N.&c.existens in Ecclesia S.N.&c.Pontificalib.vestibus indutus,attēdens, & considerans quòd non locus hominē,sed homo locū bonis operibus sanctificare consueuit, instāte etiā, & requirente Domino N.ad laudē,gloriā,& honorem summi,& omnipotentis Dei,B. & gloriosæ Virg.Mariæ,& S.N. sub cuius vocabulo fundatū est Altare N. & eorum suffragio misericorditer implorato , omnib. melioribus modo,&c. interuenientibus quibuscūque solemnitatibus tam iuris,quàm facti,etiam substātialibus in similibus opportunis de iure, & consuetudine,cum aspersione aquæ benedictæ,& incensu,&c.dictum Altare,&c.consecrandum,dedicandum,duxit,ac illud consecrauit, & dedicauit , seruatis in his debitis solemnitatibus,& ritibus,iuxta constitutiones,& formam sanctæ matris Ecclesiæ ; in cuius rei testimonium prædictus Abbas mandauit mihi Notario,&c.

Ordinum Minorum susceptorum attestationis,

Formula CXCVII.

Nos N. Abbas N. Vniuersis præsentes inspecturis gratiam à Deo,qui est vera salus,precamur, & attestamur , quòd Pontificali habitu indui inter Missarum solemnia D.N. nostrum Monachum professum nullo è Canonicis impedimento irretitum sufficienti literatura ditatum,ante nos procumbentem,& ad id nos humiliter deprecantem,die N.ante *Kyrie eleison*, prima Tonsura , post *Kyrie eleison*, Ostiariatus Ordine die N. Lectoratus Ordine,die N. Exorcistatus,die N. Acolytatus Ordine rite initiauimus præsentibus vniuersis Monasterij Monachis , testibus autem N. & N. In quorum , &c. Datum,&c.

Primæ Tonsuræ susceptæ attestationis,

Formula CXCVIII.

Nos N.Abbas N.&c. Vniuersis,& singulis has nostras patentes literas inspecturis,fidem facimus,& testimonium indubitatum perhibemus,qualiter Dominum N. nostrum Monachum professum scientiarum studiis incumbentem coram nobis decenti ritu constitutum,anno N.mense N.die N. ad primam Tonsuram,seruatis de more seruandis iuxta normam S.R.E. promouimus.In quorum fidem,&c.Datum,&c.

Presbyteratus Ordinem suscepturi vigore dispensationis Apostolicæ literarum commendatitiarum,

Formula CXCIX.

Nos N.Abbas N.&c. Altaris ministerium ritè pro viribus implendum, postulat,vt per nos,quos cura in Ecclesiis nostris tangit, idonei prouideantur ministri. Quapropter ad D.N.legitimo connobio natum,Congregationis nostræ Monachū professum , Monasterio nostro adscriptū,facto confirmatum Chrismate,prima Tonsura,quatuor Minoribus,ac sacris Subdiaconatus, & Diaconatus Ordinibus initiatum,in ipsis exercitatum,literis sufficienter imbutum, ilsque in dies operā nauantem,bonis ornatum moribus, ac nullo è sacrorum Canonum impedimentis irretitum reperierimus, obtenta,& attenta Apostolica dispēsatione, vt in specialibus literis sanctiss D.N.N.diuina prouidentia Papæ N.habetur ; mittimus illud in N.ætatis suæ anno cōstitutum ad Illustrissimum,& Reuer.D.meum N. vt aliàs idoneum repertum ad sacrum Presbyteratus Ordinem super interstitiis , quoad opus fuerit dispensatione, nobis obnixè postulantibus ob Ecclesiæ necessitatem,impensa promouere dignetur.Datum,&c.

Monialium confessiones audiendi,earúmque curæ assistendi in absentia,siue alio impedimento Confessarij ordinarij literarum Commendatitiarum,

Formula CC.

Nos N.Abbas N.&c.Tibi dilecto nobis in Christo Fratri D.N.Monacho nostro professo Sacerdoti,in eo, qui est vera salus,benedictionem,&c Animarū nobis cōmissarum coram oblinisci non possumus, ideò cùm ad nos peruenerit Reuerendum Patrem D.N.Monialium S.N.Ciuitatis N.nobis subiectarum Gubernatorem *breui longè abfuturum, siue alio tali impedimento* detentum; te cuius nobis sufficiens literatura,morum integritas, ac vita spectabilis satis nota,in eiusdē Patris N.locum,quousque *de redditu,siue de,&c.*constet sufficimus.Facultatem concedentes confessiones Monialium audiendi, sed priùs ab Illustrissimo & Reuer. D.meo N.Episcopo N. petita,& obtenta approbatione,item ab omnibus casibus, & excommunicationibus absoluendi(sicut nos possumus)intra septa Monasterij in casibus licitis ingrediendi,& licentiam impertiendi aliis, & ea omnia, quæ Gubernatoris , siue Prioris munus decent,quoad spiritualia , & temporalia faciendi omni meliori modo,&c.Datum,&c.

Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ.

Formula CCI.

N. Monasterij SS. Vincentij,& Anastasij ad aquas Saluias Abbas Referu. Cùm nostræ sint partes, Religiosos viros eligere,qui nostræ iurisdictionis populis vice nostra sacrosanctum Iesu Christi Euangelium prædicent,vitia euellant,Christianas virtutes plantēt, ac puri sermonis salutem annuntient : Hinc est,quòd te R.Patrem D.N.Monachum N. in sacra Theologia Lectorem,de cuius scientia, & probitate confidimus, tenore præsentium , & nostri muneris auctoritate in futura sanctissimæ Resurrectionis Quadragesima sequentis anni N. ad hoc munus implendum in terram N.nobis ratione prædicti Monasterij in spiritualibus, & temporalibus subiectam, mittimus, & destinamus, cum facultate etiam confessiones vtriusque sexus audiendi , & eis beneficium absolutionis impertiendi, vsque ad octauam Paschatis inclusiuè:Mandantésque propterea tam populo,quàm Clero dictæ Terræ,vt in virtute sanctæ obedientiæ, te benignè recipiant , honorificè tractent , ac necessaria administrent , commi impensis,qui eas facere tenentur,vel solent, ac de solitis eleemosynis tibi respondeant ; iuxta Sact. Conc. Trid. præscriptum. Volumus autem,quòd antequàm ad prædictum munus exercendum te conferas , Vicario nostro Generali in Terra S.Ædisti residenti, te præsentes,atque has ipsas nostras patentes literas exhibeas.In quorum fidem,&c.Datum,&c.

FORMVLARIVM LITERARVM, PROCESSVVM, SENTENTIARVM,

aliorúmque actuum pro Abbatibus, & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus.

SVMMARIVM.

1 *Formula literarum Domini temporalis, quas debet impetrare Inquisitor nouiter institutus.*
2 *Formula literarum vocandi Officiales temporales, vt compareant coram Inquisitore.*
3 *Formula literarum requirendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum.*
4 *Formula præstandi canonicum iuramentum de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem.*
5 *Formula literarum requirendi, & monendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum sub pœna excommunicationis.*
6 *Formula denunciandi excommunicatos prædictos Officiales.*
7 *Formula absoluendi prædictos à sententia excommunicationis.*
8 *Formula denuntiandi præfatos Officiales absolutos ab excommunicatione.*
9 *Formula literarum aggrauandi prædictos, cum candelis extinctis, & campanis pulsatis.*
10 *Formula excommunicandi participantes cum prædictis Rectoribus Ciuitatum, vel locorum.*
11 *Formula supponendi Ciuitatem, vel locum Ecclesiastico interdicto, quia eius Rectores noluerunt iurare, &c.*
12 *Formula denunciandi talem Ciuitatem, vel locum esse suppositum interdicto Ecclesiastico.*
13 *Formula absoluendi prædictos Officiales, & relaxandi interdictum.*
14 *Formula denuntiandi regentes Ciuitatem, vel locum esse absolutos ab excommunicatione, & interdictum relaxatum.*
15 *Formula aggrauandi Officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officiis publicis.*
16 *Formula publicandi tales officiis publicis priuatos.*
17 *Formula instituendi commissarium specialem.*
18 *Formula literarum instituendi duos Commissarios simul, qui procedant pariter & coniunctim.*
19 *Formula instituendi ab Inquisitore in Prouincia Vicarium Generalem.*
20 *Formula admonitionis in sermone generali de hæreticis reuelandis.*
21 *Formula scribendi dicta testium per modum memorialis.*
22 *Formula examinandi testes super fama alicuius infamati de hæresi.*
23 *Formula citandi absentem, non tamen fugitiuum, cùm est delatus, vel suspectus de hæretica prauitate.*
24 *Formula requirendi diuisim vel coniunctim diœcesanum, vel Inquisitorem, ad quorum iurisdictionem fugiendo, vel non fugiendo delatus de hæresi se transtulit; quatenus eum remittant Inquisitori, à quo fugit, vel in cuius iurisdictione deliquit.*
25 *Formula citandi aliquem fugitiuum, quatenus intra certum terminum compareat coram Inquisitore, de fide Catholica responsurus: & excommunicandi eum nisi compareat infra terminum assignatum.*
26 *Formula citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat intra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam, & excommunicandi eum, nisi faciat vt mandatur.*
27 *Formula denuntiandi excommunicatum, qui citatus responsurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere.*
28 *Formula absoluendi delatum de hæretica prauitate, cum nihil probatur legitimè contra eum.*
29 *Formula purgationem canonicam diffamato indicendi.*
30 *Formula purgationis canonicæ de diffamato de hæresi facienda.*
31 *Formula sententiæ interlocutoriæ ad supponendum aliquem quæstionibus, & tormentis.*
32 *Formula abiurandi hæresim quando delatus est suspectus leuiter.*
33 *Formula ferendi sententiam, seu iniungendi pœnitentiam ei, qui abiurauit, vt suspectus leuiter.*
34 *Formula abiurandi hæresim, quando delatus est suspectus vehementer.*
35 *Formula sententiandi eum, qui abiurauit, vt suspectus vehementer.*
36 *Formula absoluendi ab excommunicatione.*
37 *Formula ferendi sententiam, siue iniungendi pœnitentiam ei, qui fuit habitus suspectus de hæresi violenter.*
38 *Formula purgationis canonicæ à diffamato de hæresi facienda.*
39 *Formula hæresim abiurandi per illum, qui est de hæresi diffamatus, & suspectus aliàs de eadem.*
40 *Formula ferendi sententiam, vel iniungendi pœnitentiam diffamato de hæresi, & suspecto aliàs de eadem.*
41 *Formula cedulæ legendæ in publico crimina illius continentis, qui habet hæresim abiurare.*
42 *Formula omnem hæresim abiurandi per illum, qui propria confessione est in hæresi deprehensus, & pœnitet, & aliàs non est relapsus.*
43 *Formula sententiæ contra eum, qui abiurauit vt hæreticus pœnitent.*
44 *Formula ferendi sententiam contra eum, qui in hæresim est relapsus, sed pœnitens, & vt relapsus traditur curiæ sæculari.*

45 *Formula tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapsum, curiæ sæculari.*

46 *Formula relinquendi, seu tradendi hæreticum impœnitentem, & relapsum brachio sæculari.*

47 *Formula puniendi, ac condemnandi falsos testes, vel falsò, seu malitiosè imponentes innocenti crimen hæreticæ prauitatis.*

48 *Formula tradendi seu relinquendi brachio sæculari eum, qui conuictus est de hæresi per testes legitimos, & stat pertinaciter in negatiua, licet fidem Catholicam profiteatur.*

49 *Formula citandi conuictum de hæresi absentem, vel fugitiuum contumacem, ad sententiam.*

50 *Formula degradandi verbaliter absentem condemnandum vt impœnitentem.*

51 *Formula ferendi sententiam contra absentem vel fugitiuum declarandum hæreticum impœnitentem.*

52 *Formula sententiæ, qua domus, in quibus hæretici reperti sunt, aut conuenticula celebrarunt, dirui iubentur.*

Literarum Domini temporalis, quas debet impetrare Inquisitor nouiter institutus,

Formula I.

N. Dei gratia Rex N. regni, dilectis, & fidelibus vniuersis, & singulis Officialibus nostris, & eorum loca tenentibus vbilibet infra dominium nostrum constitutis, & constituendis, ad quos præsentes peruenerint, salutem & dilectionem.

Cùm Religiosus, dilectúsque noster N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in regnis & terris nostro dominio subiectis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus pro Dei seruitio, & cultu, seu exaltatione sanctæ fidei orthodoxæ, vtque ipsum hæresis detestabile crimen à dictis partibus, quibus præsidemus, (si forsan alicubi vigeat, siue inoleat) valeat extirpare, ad loca, seu ad partes nostræ iurisdictioni subiectas, & vobis commissas declinare quandoque habeat, seu etiam proficisci. Nósque velut Princeps Catholicus, qui de manu Altissimi multa bona, variósque honores recognoscimus recepisse, in prædictis, & aliis quæ diuinum concernunt obsequium, ipsi Deo conditori omnium placere (vt conuenit) plurimùm cupientes, intendamus, imò & velimus omnino fauorabilem dare locum, ipsúmque Inquisitorem tanquam specialem Dei ministrum nostris prosequi gratiis & fauoribus opportunis: ideò vobis & vnicuique vestrum dicimus, & expressè præcipiendo mandamus, sub pœna nostræ gratiæ, & mercedis, quatenus quotiescumque dictum N. Inquisitorem pro exercendo dictum officium, ad dicta loca, seu partes vobis commissas contigerit se transferre, & pro, vel super præmissis sæculare brachium inuocando, vestrum auxilium postulare; eundem N. Inquisitorem fauorabiliter admittatis; capiendo, seu capi faciendo quoscumque dictus Inquisitor de memorato facinore suspectos, diffamatos nouerit, seu etiam hæreticos quoscumque vobis duxerit nominandos, & captos etiam detinendo, & infrà iurisdictionem vestram ad locum, de quo dictus Inquisitor vobis dixerit, deducendo; necnon pœna debita plectendo eosdem, sicut ipse decreuerit, & est fieri consuetum: si videlicet quando, & quoties, & prout Inquisitor vos duxerit requirendos. Vt autem Inquisitor præfatus suum Inquisitionis officium securiùs, & liberiùs exercere valeat, nostro diffultos præsidio & fauore, Inquisitorem eundem, & eius Notarium, familiam, res & bona eorum sub nostro speciali guidatico, custodia, & commenda ex nostra regali clementia benignè recipiatis cum præsenti: Mandantes vobis (vt suprà) quòd guidaticum, seu protectionem nostram huiusmodi dicto Inquisitori, Notario, ac familiæ, & rebus eorum inuiolabiliter obseruando, nullam iniuriam, nullúmque dispendium, grauamen, aut damnum aliquod eis inferri in personis, aut bonis à quoquam permittatis, quinimmo prouideatis eisdem de securo conductu, & transitu, si & prout per iam dictum Inquisitorem inde fueritis requisiti. Datum, &c. sub nostro sigillo in pendenti, die..... mense....... anno......

Literarum vocandi Officiales temporales, vt compareant coram Inquisitore,

Formula II.

N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini N. a sancta Sede Apostolica delegatus, venerabilibus & dilectis in Ciuitate N. Vicario, Balliuo, ac Consulibus, salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis, prompto animo obedire.

Cùm propter Inquisitionis hæreticorum nobis iniunctum officium, & etiam propter vestrum, habeamus super negotiis fidei vna vobiscum aliqua pertractare: idcircò auctoritate Domini nostri Papæ N. qua fungimur in hac parte, & iniuncti nobis officij, vos, & quemlibet vestrum Rogamus, & requirimus per præsentes (quamuis possimus præcipere, & mandare) sed de promptitudine zeli vestri in causa maximè fidei minimè dubitantes; quatenus omnibus negotiis prætermissis, die..... quæ computabitur..... dies, mensis..... & hora.... ad..... locum, domus N. certa ratione ad nos personaliter veniatis. Datum, &c. die..... mense..... anno.....

Literarum requirendi Officiales temporales, vt præstent Iuramentum,

Formula III.

N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, a Sede Apostolica delegatus specialiter; Venerabilibus Vicario, Balliuo, ac Consulibus Ciuitatis N. seu loci N. salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis, prompto animo obedire.

Cùm à statu sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, & præsertim super negotiis fidei, in qua eiusdem matris Ecclesiæ fundamenta à Domino nostro IESV CHRISTO posita dignoscuntur, & firmiter stabilita, nullus verè Catholicus debeat deuiare, sed potiùs secundùm eius officium promouere totis viribus, & complere: idcircò nos N. à Sede Apostolica specialiter delegatus, auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, & iniuncti nobis officij, vos venerabiles Iuratos, Balliuum, Subballiuum, Vicarium, & Subuicarium Ciuitatis N. generaliter, & quemlibet vestrum singulariter monemus per præsentes, & requirimus de præsenti, quatenus præstetis ad sancta Dei Euangelia (vt est iuris) publicè iuramentum, de obseruandis Imperatoris Frederici legibus, & statutis super negocio fidei dictis, & hæreticæ prauitatis, secundùm formam, & modum per nos secundùm statuta Ecclesiæ exprimendum. Si autem (quod absit) contempseritis, & renueritis mandatis Apostolicis, & nostris in hoc negotio obedire;

obedire; denunciamus vos per nos mucrone anathematis feriendos,& vestris publicis officiis spoliandos, In posterum etiam & priuandos, secundùm Apostolica,& Canonica statuta. Datum,&c.

Præstandi canonicum iuramentum de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem.

Formula IV.

Nos N. Vicarius Ciuitatis N. vel loci N. & N. Subuicarius, & N. Balliuus, & N. Subballiuus, & NN. Consules, vel Curati Ciuitatis N. vel loci N. ad requisitionem, & monitionem venerabilis præfati Domini N. Inquisitoris tanquam veri fideles, & obedientes Ecclesiæ sanctæ Dei, promittimus, & iuramus per hæc sancta quatuor Euangelia coram nobis posita, & per nos corporaliter tacta, quòd fidem Domini nostri IESV CHRISTI tenebimus, & teneri faciemus, seruabimus, & seruari faciemus, & ipsam contra omnes pro iuribus defendemus: ita quòd hæreticos, credentes, fautores, & receptatores, ac defensores eorum, necnon diffamatos, vel suspectos de hæresi prosequemur, & capiemus, seu capi faciemus quandocumque poterimus; & accusabimus, & denunciabimus Ecclesiæ, vel Inquisitoribus, si alicubi sciuerimus eos esse, vel aliquem de prædictis, præsertim cum fuerimus requisiti, Item quòd non committemus Balliuias, Saionias, vel aliqua officia publica, quibusvis nominibus censeantur alicui, de huiusmodi personis pestiferis, vel suspectis, ac diffamatis de hæresi, nec alicui, cui impositum fuerit ratione criminis hæresis, vel aliàs prohibitum ab Inquisitoribus, vel à iure, quod publicis officiis non fungatur: nec eos vti prædictis, nec tenere publica officia permittemus. Item quòd nullum de prædictis recipiemus, nec habebimus in nostra familia, vel consortio, vel seruitio, nec in nostro consilio scienter: & si fortè contrarium factum fuerit ignoranter, illos postquam ad notitiam nostram per Ecclesiam, vel Inquisitores hæreticæ prauitatis, vel eorum commissarios peruenerit, protinus expellemus: & quod in his, & in aliis, quæ ad officium Inquisitionis hæreticæ prauitatis pertinent, erimus obedientes Deo, & Romanæ Ecclesiæ, & Inquisitoribus eiusdem hæreticæ prauitatis iuxta officium, & posse nostrum: sic nos Deus adiuuet, & hæc, super quibus iuramus, sancta Dei Euangelia manibus propris per nos tacta.

Literarum requirendi, & monendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum sub pæna excommunicationis,

Formula V.

N. in terris NN. seu dominio N. Domini Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, venerabilibus, & in Christo nobis dilectis, Vicario N. Balliuo N. Subballiuo N. & Consulibus NN. Ciuitatis N. vel loci N. salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis firmiter obedire.

Cùm omnes renati fonte Baptismatis, & præsertim Domini temporales, Consules, Officiales & aliarum Prouinciarum, Ciuitatum, castrorum, & locorum Rectores, & regimini præsidentes, teneantur in defensione sanctæ fidei orthodoxæ, & extirpatione prauitatis hæreticæ, iuxta posse, & officium suum Ecclesiam adiuuare, si fideles haberi cupiunt, & tales à cæteris reputari; & hoc iurare cùm ab Episcopis, vel Inquisitoribus fuerint requisiti, si vitare cupiunt graues, & multiplices pœnas Iuris, prout docent Canonica instituta. Et nos, qui ad Ciuitatem N. venimus causa fidei, & existimus de præsenti, babemúsque in illa nonnulla fidei ardua negotia peragere pro sancta fidei defensione, & extirpanda hæretica prauitate; quod facere commodè nequimus, nisi vestrorum inuocato auxilio brachij secularis. Ea propter auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, vos, & vestrum quemlibet requirimus, & monemus, ac monendo in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis in iure contentis præcipimus, & mandamus, quatenus post tres dies naturales proximè & immediatè sequentes, quorum primum pro primo, secundum pro secundo, & tertium pro tertio termino, & peremptoriè, ac trina monitione canonica assignamus; scilicet die..... proximè & immediatè sequenti veniatis in terram N. & hora.... & in loco N. coram nobis corporaliter compareatis, & corporale iuramentum ad sancta quatuor Dei Euangelia ibi nobis, & coram nobis præsteris, iuretis, & promittatis, quòd toto tempore vestri regiminis in officio memorato fideliter, & efficaciter, cùm à nobis fueritis requisiti. Ecclesiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuabitis, bona fide, iuxta officium, & posse vestrum. Et nihilominus quòd inuioiabiliter seruabitis, & seruari facietis in terris vestræ iurisdictioni, ac regimini subiectis, constitutiones contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores ipsorúmque filios, & nepotes à Sede Apostolica promulgatas, ac etiam approbatas. Si autem (quod Deus auertat) nostrorum monitorum, mandatorum, & præceptorum, imò veriùs Apostolicorum, immemores extiteritis, & rebelles præfatis nostris monitis, & mandatis infrà prætaxatum vobis terminum non parendo, sciatis vos, & vestrum quemlibet, sic rebellem, contumacem, & inobedientem, vel sic rebelles, contumaces & inobedientes nobis, imò reuera Ecclesiæ sanctæ Dei, excommunicationis sententia innodatum, & innodatos: quam excommunicationis sententiam in vos, & vestrum quemlibet, sic inobedientem, contumacem, & rebellem nobis; imò sanctissimo nostro Papæ, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc, vestra contumacia exigente, & iustitia requirente, in his scriptis sententialiter promulgamus. Notificantes, quòd si permiseritis vos præfata nostra sententia innodari, procedemus contra vos ad pœnas alias debitas grauiores, & ad incursionem earumdem, prout ius & iustitia suadebunt. Datum sub nostro sigillo, die.... mense.... anno.... ac loco N.

Denunciandi excommunicatos prædictos Officiales,

Formula VI.

N. &c. Inquisitor, &c. Dilectis nobis in Christo Curatis, Clericis Ecclesiæ Cathedralis N. ad quem, vel quos præsentes peruenerint, salutem, & mandatis nostris, imò veriùs, &c.

Vobis, & cuilibet vestrum notum facimus tenore nostrarum præsentium literarum, quòd die..... mense...... anno....... assistentibus nobis NN. ac in loco N. vocauimus ad nos venerabiles Vicarium N. & Subuicarium N. Balliuum N. & Subballiuum N. & Consules NN. Ciuitatis, vel loci N. &

& requisiuimus verbo priùs, postmodum literatoriè: quatenus præstarent nobis iuramentum (vt tenentur) secundùm canonicas sanctiones, quòd quandocumque per nos requirerentur, vt Ecclesiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuarent, bona fide, & iuxta officium, & posse suum, & cætera facerent, quæ in dictis literis continentur: cúmque parere noluerint, vt tenentur, requisiuimus eos, ac monuimus, & requiri, ac moneri sub pœna excommunicationis fecimus, quatenus dictum iuramentum præstarent infra certum eis terminum assignatum, vt patet per nostras literas tenoris sequentis.

Inseratur tota immediatè litera antedicta, & continuetur sic.

Verùm cùm talis Vicarius, vel Consules, ac Balliuus, &c. antedicti, nostris præfatis monitis, & mandatis, imò veriùs Apostolicis, non paruerint cum effectu, contemnendo præstare petitum iuramentum canonicum antedictum, propter quæ antefatam excommunicationis sententiam incurrerunt, vt contumaces nobis, & rebelles, imò veriùs Sanctissimo Domino nostro Papæ, & Ecclesiæ sanctæ Dei: ideò auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, vobis, & cuilibet vestrum dicimus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, quatenus die . . . . . proximè venienti, & in omnibus & singulis aliis diebus Dominicis, & festiuis, & tandem quousque à nobis oppositum habueritis in mandatis, populo denuncietis in Ecclesia N. vel N. in Missa maiori, quando maior erit ibi multitudo populi, atque Cleri, prædictos N. & N. fore per nos excommunicatos, & tanquam verè excommunicatos vitetis, & faciatis ab aliis euitari, tantùm, & tandiu, donec de absolutione eorum legitime vobis constet. Et has nostras reddatis latori præsentium cum subscriptionibus vestris, continentibus diem, & horam receptionis vestræ in signum mandati completi, positis in eisdem. Datum sub nostro sigillo, die . . . . . mensis. . . . . anno . . . . . & loco N.

Absoluendi prædictos à sententia excommunicationis,

Formula VII.

Dicti excommunicati flectentes genua iurabunt stare mandatis Ecclesiæ: & post statim dicetur per Inquisitorem, & alios ibi præsentes, Psalmus *Miserere mei Deus*, vel *Deus misereatur nostri*, vel aliquis alius. Quo dicto, dicetur *Kyrie eleison, Christe eleison, Pater noster. Et ne nos, &c. Saluos fac seruos tuos, Deus meus sperantes in te. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.*

Prætende Domine famulis tuis dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè postulant assequantur.

Præsta quæsumus Domine, his famulis tuis dignum pœnitentiæ fructum, à cuius obedientia deuiauerant delinquendo, dono tuæ gratiæ reformentur. Per Christum Dominum nostrum.

Et addat Inquisitor: *Et nos auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, absoluimus vos, & vestrum quemlibet à sententia excommunicationis maioris qua fueratis per nos legitimè innodati, pro eo quia contumaciter recusaueratis ad nostri requisitionem præstare canonicum iuramentum, de sancta Ecclesia defendenda contra hæreticam prauitatem: & restituo vos, & quemlibet vestrum Sacramentis Ecclesiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.*

Et dicetur eis sic: *Vos iurastis stare mandatis Ecclesiæ, & nos mandamus vobis sub virtute iuramenti per vos præstiti, quatenus pro pœnitentia salutari vos singulis diebus Dominicis faciatis hoc vel illud.* Iniungetur eis pœnitentia salutaris, prout honori fidei videbitur meliùs expedire.

Quibus absolutis, mandabitur prædictis Rectoribus Ecclesiarum, qui eos excommunicatos denontiauerunt, quatenus eos de cætero habeant pro absolutis; nec deinceps hac de causa eos vitent, nec faciant ab aliis vitari. sed potiùs eos ad diuina admittant, & admittere faciant, prout ante per literas tenoris sequentis.

Denunciandi præfatos Officiales absolutos ab excommunicatione,

Formula VIII.

N. Inquisitor. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis N N. Ecclesiarum N N. Rectoribus, seu curam animarum gerentibus, salutem, & mandatis nostris, &c.

Vobis, & cuilibet vestrum notum facimus per præsentes, quod N N. quos de mandato nostro, imò veriùs Apostolico, denuntiastis publicè, fore per nos publicationis vinculo innodatos, ac euitastis, & euitari fecistis meritò, vt decebat, pro eo quia nolebant iurare coram nobis, quatenus Ecclesiam Dei defensarent contra hæreticam prauitatem; absoluimus ab excommunicationis præfatæ contra eos sententiis per nos latis, pro eo quia (vt debebant) mandatis nostris antefatis humiliter paruerunt: ac, vt requisiti fuerant, defensare Ecclesiam bona fide, & iuxta posse suum, ad sancta Dei quatuor Euangelia iurauerunt: idcircò vobis dicimus, & mandamus, quatenus eos de cætero non vitetis, nec faciatis ab aliis euitari. Datum, &c.

Literarum aggrauandi prædictos, cum candelis extinctis, & campanis pulsatis,

Formula IX.

N. &c. Venerabilibus, & dilectis in Christo nobis Curatis Ecclesiæ N. seu curam animarum gerentibus in eadem, salutem, & mandatis nostris, &c. *vt prius.*

Cùm crescente contumacia, crescere debeat & pœna, secundùm Canonica instituta: & N. Frater N. Inquisitor præfatus N. & N. seu NN. eorum contumacia exigente, excommunicauerimus, & excommunicatos vobis mandauerimus denunciare in causa fidei orthodoxæ, pro eo quia recusarunt de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem præstare canonicum iuramentum: & N N. per vos de nostro mandato excommunicati, & denunciati fuerunt per menses tot, nec parere voluerunt, nec velint nostris præfatis monitis, ac mandatis, imò veriùs Apostolicis; & contumaciter sustinuerint per dictos menses, & in præsentiarum sustineant animo pertinaci. Ideò vobis, & cuilibet vestrum in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, quatenus continuando dictam inuoctam vobis per nos denuntiationem de præfatis excommunicatis, eosdem excommunicatos denunciando, candelas ardentes vos ibi habentes, in terram proiiciatis, seu in aqua, vel aliàs coram populo extinguatis, & campanas pulsetis, seu pulsare faciatis ab

ab aliis qoolibet die, semel: & tandiu præcipimus auctoritate Apostolica, vos facere supradicta, quousque à nobis oppositum habueritis in mandatis, &c. Datum, &c.

Excommunicandi participantes cum prædictis Rectoribus Ciuitatum, vel locorum,

Formula X.

N. Inquisitor, &c. Venerabilibus dilectis nobis Curatis Ecclesiæ N. &c. Salutem, & mandatis nostris, &c.

Cùm participare cum leprosis plurimùm sit damnosum, & excommunicati præsertim in causa fidei, moraliter sint leprosi, sic vt ad se accedentes damnabiliter inficiant, & corrumpant; propter quod, vt verè leprosi arctantur, & meritò à consortio hominum elongantur: idcircò vobis, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, præcipimus, quatenus in vestris Ecclesiis dum Missarum solemnia celebrantur, & populi in eis fuerit multitudo, N. & N. seu N N. generaliter omnibus præcipiatis, mandetis, & moneatis canonicè, vno pro trino edicto, quatenus non participent comedendo, bibendo, pertractando, colloquendo, seu alias prædictis N N. Vicario, Subuicario, Balliuo, &c. alias sciant se excommunicationis vinculo innodatos: quàm excommunicationis sententiam in eos vt in contumaces si contra fecerint. Nos N. Inquisitor præfatus, illorum contumacia exigente ferimus in his scriptis: absolutiones à dictis sententiis, si forsan incurrerint, nobis, vel Domino Papæ solummodo reseruantes. Datum, &c.

Supponendi Ciuitatem vel locum Ecclesiastico interdicto, quia eius Rectores noluerunt iurare, &c.

Formula XI.

Nos N. in Domino, Domini N. Inquisitor hæreticæ prauitatis à Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd Vicarius N. Subuicarius N. Balliuus N. &c. Ciuitatis, vel loci N. non solùm recusauerunt præstare nobis Canonicum sacramentum, vel iuramentum, de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem, quamuis ad hoc tenerentur secundùm canonicas sanctiones, & per nos fuerint pluries requisiti: verùm etiam permiserunt se hac ex causa contumaciter excommunicationis vinculo innodari, & publicè excommunicatos denuntiari: ac crescente eorum contumacia fuerint denuntiati publicè excommunicati, etiam cum extinctis candelis, & pulsatis campanis, ac demùm cum participantibus, iustitia requirente: & huiusmodi excommunicationis sententias, ac ipsarum denuntiationes publicas, & aggrauationes sustinuerunt per menses plures, seu tot, animo pertinaci in detrimentum animarum suarum, ac salutis, & contemptum non modicum Ecclesiæ sanctæ Dei, & tolerant animo deliberato etiam de præsenti: Idcircò nos Inquisitor præfatus dignum existimantes, quatenus pœna excrescat, contumacia excrescente: & vt antefati excommunicati Vicarius, Subuicarius, & cæteri antedicti, vtilibus inducantur ab antedicta contumacia resilire, & ad gremium sanctæ matris Ecclesiæ aduolare, ipsam Ciuitatem N. vel locum N. qui subest regimini eorumdem, supponimus Ecclesiastico interdicto: noleotes, quòd præfatum interdictum per alium, quàm per nos, seu Romanum Pontificem relaxetur. Datum, &c.

Denuntiandi Ciuitatem vel locum esse suppositum Ecclesiastico interdicto,

Formula XII.

N. &c. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis Curatis Ecclesiæ N. Salutem, & mandatis nostris, &c.

Vobis vniuersis, & singulis tenore nostrarum literarum præsentium intimamus, quòd nos, iustitia requirente, Ciuitatem, vel locum N. supposuimus Ecclesiastico interdicto per nostras literas, & sententiam tenoris sequentis.

Nos N. &c.

Inferantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Quapropter vobis & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna præcipimus, & mandamus, quam excommunicationem in vos, nisi infra sex, vel tot dies, quos vobis vna pro trina monitione canonica assignamus, feceritis quæ mandamus, ferimus in his scriptis: quatenus infra Missarum solemnia in vestris Ecclesiis, quando ibi fuerit populi multitudo, denuntietis publicè & alta voce, Ciuitatem, seu locum N. esse, & fuisse per nos ex causis præfatis suppositum Ecclesiastico interdicto, nec relaxandum per alium, quàm per nos, vel Dominum nostrum Papam: vos idem interdictum seruetis, & faciatis in vestris Ecclesiis obseruari, quousque de relaxatione vobis constiterit legitimè, prout decet. Datum, &c.

Absoluendi prædictos Officiales, & relaxandi interdictum,

Formula XIII.

Nos N. &c. Attendentes quòd N N. Ciuitatis N. regimini præsidentes, contumacia postulante fuerunt per nos excommunicationis vinculo innodati, ac demùm ipsa Ciuitas antedicta supposita Ecclesiastico interdicto, vt saltem sic inducerentur a tanta contumacia resilire, ac iurare de defendenda Ecclesia sancta Dei contra hæreticam prauitatem, & ipsi N N. saniori consilio adhærentes, ipsa Ciuitate eos suis sanis consultationibus ad huiusmodi inducente, à sæpè facta contumacia resilientes, præstiterunt antedictum peritom à nobis canonicum iuramentum: & quia dignum existit, quòd eis obedientia suffragetur, ad quam se de proximo reduxerunt, & cessante culpa cesset ea pœna: Eapropter Nos Inquisitor præfatus eos à sententiis excommunicationis præfatis absoluimus in forma Ecclesiastica consueta, & pro absolutis habemus, & haberi ab omnibus volumus pro prædictis: ipsámque Ciuitatem à dicto interdicto liberamus, ipsum interdictum totaliter relaxaodo. Datum, &c.

Denuntiandi Regentes ciuitatem, vel locum esse absolutos ab excommunicatione & interdictum relaxatum,

Formula XIV.

N. Inquisitor, &c. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis Ecclesiarum N N. curam regentibus animarum, salutem, & mandatis nostris, &c.

Tenore

Tenore præsentium literarum vobis, & vestrum cuibet intimamus, quòd nos iustitia postulante absoluimos à sententiis excommunicationis, NN. quibus tenebantur per nos meritò innodati, atque à Ciuitate N. interdictum per nos impositū relaxauimus, ipsis obtemperantibus nostris monitis & mandatis, prout in literis nostris videritis pleniùs contineri tenoris sequentis.

Nos N. &c.

Inserantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Idcircò vobis & cuilibet vestrum auctoritate Apostolica præcipimus, & mandamus, quatenus prædictos pro absolutis habentes, de cætero eos non euiteris, nec faciatis à cæteris euitari: imò prout antè, ad diuina liberè admittatis, ipsúmque interdictum deinceps non seruetis, cùm per nos ex toto fuerit relaxatum. Datum, &c.

Aggrauandi Officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officiis publicis,

Formula XV.

Nos N. &c. Attendentes quod ciuitatis, Villæ, vel loci alterius regimini præsidentes, tenentur præstare corporale iuramentum de defendenda Ecclesia sancta Dei contra hæreticam prauitatem, ac constitutionibus contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorúmque filios, & nepotes editis à sancta Sede Apostolica inuiolabiliter obseruandis, & obseruari toto tempore sui regiminis faciendis, cum fuerint ab ipsis Episcopo, seu Inquisitore legitimè requisiti, quodque præstare antefatum iuramentum contumaciter recusantes, sunt infames, & hæreticorum fautores, ac de fide suspecti, honore & officio sui regiminis spoliandi; & de cætero ad nullam dignitatem, neque ad vllum publicum officium assumendi: quinimmò declarandum quod quidquid fecerint deinceps in suo officio, nullam obtineat firmitatem. Et cùm Vicarius N. Subuicarius N. & Balliuus N. Subballiuus N. Consules NN. & Rectores Ciuitatis, seu loci N. fuerint per Inquisitorem præfatum legitimè pluries requisiti, de defendenda Ecclesia sancta Dei, bona fide iuxta officium, & posse suum contra hæreticam prauitatem: E nihilominus quòd constitutiones à sancta Sede Apostolica editas contre hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorúmq; filios, & nepotes toto tēpore sui regiminis inuiolabiliter obseruarent, & facerent in terris sui regiminis obseruari: ipsique taliter requisiti præstare contumaciter renuerunt antefatum iuramentum: verùm quia, ipsorum contumacia exigente, fuerunt excommunicationis vinculo innodati; & etiam publicati; accrescente eorum contumacia, etiam cum candelis extinctis, & campanis pulsatis, demúmque cum participantibus; ipsáque Ciuitas N. in terminis detestationem, & ipsorum criminum punitionem supposita Ecclesiastico interdicto; ac in præsentiarum persistant in tali, ac tam graui contumacia, animo indurato: Idcirco nos Inquisitor præfatus dignum meritò reputantes, vt hi officiis priuentur, qui officiis abutuntur, volentésque in hac parte mandata Canonica, & Apostolica fideliter exequi, (vt tenemur) ipsos N. à Vicariatus N. à Subuicariatus N. à Balliuatus N. à Subballiuatus NN. à Consulatus officiis Ciuitatis, seu loci N. eorum, in causa fidei, postulante inobedientia, & contumacia, vt infames, & tanquam hæreticorum fautores, & de fide suspectos, tenore præsentium meritò expoliamus, sicque deinceps N. pro Vicario N. pro Subuicario N. pro Balliuo N. pro Subballiuo, & NN. pro Consulibus ab aliquo nullatenus habeantur; nec de cætero ad aliquam dignitatem, vel publicum officium assumantur: eodemque tenore decernentes, irrita, & inania quæcumque, deinceps N. vt Vicarius N. vt Subuicarius N. vt Balliuus N. vt Subballiuus & NN. vt Consules fecerint, seu ordinauerint, mandauerint, vel fieri iusserint; nullámque obtinere deinceps firmitatem. Datum, &c.

Publicandi tales officiis publicis priuatos,

Formula XVI.

N. &c. Venerabilibus, & nobis dilectis vniuersis & singulis Ciuitatis N. Ecclesiæ Cathedralis Curatis, ad quos præsentes peruenerint, salutem, & mandatis nostris, imò, &c.

Ad vestri cuiuslibet notitiam deducimus, tenore nostrarum præsentium literarum, quòd nos, iustitia exigente, ac infrascriptorum contumacia requirente, Vicarium N. Subuicarium N. Balliuum N. Subballiuum N. & Consules NN. Ciuitatis, seu loci N. spoliauimus officiis, quibus præerant antedictis: ac ipsos inhabilitauimus ad officia publica, & honores publicos qualescumque habendos deinceps in futurum; decernentes etiam quidquid de cætero fecerint, seu ordinauerint, virtute, seu occasione prædictorum, seu aliorum officiorum, esse irritum, & inane, ac nullius existere firmitatis, sicut in nostris literis infrascriptis videbitis pleniùs contineri: quarum tenor sequitur in hunc modum.

Nos N. &c.

Inserantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Verùm cùm velimus (vt debemus) ad præfatæ Ciuitatis, seu loci N. prædicta deduci notitiam singulorum, cùm omnes tangere dignoscantur: & quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari: ne con contingat erga huiusmodi ex ignorantia aberrare; Vobis & cuilibet vestrum? seu vobis N. & N. auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando requirimus, ac monemus, quatenus infra sex dierum spatium quos nobis & vestrum cuilibet pro prima monitione canonica, & termino peremptorio assignamus, quibus elapsis excommunicationis sententiæ, vos subiacere volumus ipso facto, in vestris Ecclesiis dum Missarum solemnia celebrantur, & populi erit inibi multitudo: præfatas nostras literas alta voce in vulgari, & intelligibiliter publicetis, ac faciatis per alios publicari; notificantes omnibus. *vt suprà*, quod nos prædictos & eorum quemlibet spoliauimus officiis publicis antedictis, quibus antea vtebantur, ac etiam spoliamus, & inhabilitamus eos, & eorum quemlibet deinceps ad quæcumque publica officia obtinenda, decernentes quidquid de cætero attentauerint occasione prædictorum officiorum, seu eorum nomine, vel colore fore irritum, & inane, ac nullam obtinere vlteriùs firmitatem: Mandantes vniuersis & singulis vniuersitatibus præfatæ ciuitatis, seu loci, quatenus prædictis taliter à suis officiis per nos auctoritate Apostolica spoliatis, quod eis non pareant, seu obtemperent in his, quæ spectant ad executionem officiorum prædictorum, quibus antea vtebantur, cùm illi sint suis demeritis auctoritate Apostolica spoliati. Datum, &c.

Instituendi commissarium specialem,

Formula XVII.

N.&c. Venerabili & nobis in Christo dilecto N. &c. salutem in auctore & conseruatore fidei Domino Iesu Christo. Quia callidæ vulpes Sansonis pedibus versutis, ceruicibus erectis, gestu, & habitu obfuscatis sub quadam specie Sanctitatis colligatis caudis ardentibus,intricatis vocibus nefariis non verentur per agrum vniuersum Dominicum currere hac illácque discurrere, segetem albam fidei splendoribus Dominicam dissipare, comburere, & ardere immisso igne ascendente ab inferis deuastante hæreticæ prauitatis, vt nos paulò ante terrore magistra omnium experientia docuit euidenter : & timeamus, & non immeritò, ac resolutis visceribus tremamus nocumenta fidei segetibus, & agris fertilibus Dominicis inferri grandia supradictis incursu præscriptarum vulpium, & discursu, ex nostri Inquisitoris absentia,quæ eiusdem Inquisitoris præsentia,Dei fauente gratia,conseruantur ; Et quia propter varia & ardua fidei negotia habemus interdum per partes regni diuersas percurrere,vt exposcunt negotiorum qualitas, & necessitas, ac requirunt : ideò nos Inquisitor præfatus vos N.de cuius discretionis sinceritate,conscientiæ soliditate,scientiæ profunditate,& zelo fidei accenso, & veritate fidem gerimus solidam in Domino, & probatam,Vicarium nostrum seu commissarium in tota diœcesi N.statuimus,& facimus firmiter per præsentes, committentes vobis plenariè, & expressè, quatenus denunciationes, & informationes, seu accusationes auctoritate nostra à quibuscumque, & etiam contra quoscunque recipere, & procedere (prout nos possemus) liberè valeatis, ac super, & pro eisdem tam testes,quàm reos citare,arrestare,compedire, confessiones, seu testimonia recipere,& ea probare,& etiam examinare,& ad testificandum cogere, atque pro dicenda veritate vnà cum Domino Episcopo,seu eius Vicario quæstionibus exponere, & tormentis : ac etiam ponere ad carcerem, qui magis ad pœnam quàm ad custodiam videatur,consilium petitorum, quando vobis videbitur, conuocare, atque generaliter omnia alia facere, quæ nos facere valeremus,si ibi personaliter præsentes essemus. In prædictis enim omnibus, & aliis ex eisdem modo aliquo emergentibus, dependentibus, & connexis plenariam concedimus, & conferimus potestatem diffinitiua dumtaxat sententia omnium impœnitentium,& relapsorum (vt est mons) ad quam absque nostra licentia, & consensu nolumus vos extendere manus vestras, nobis penitus reseruata. Datum sub sigillo nostro in pendenti, in loco, N. die .... mensis ... anni ....

Literarum instituendi duos Commissarios simul qui procedant pariter & coniunctim,

Formula XVIII.

N.&c. Venerabilibus,& nobis in Christo dilectis, &c. salutem in auctore & conseruatore, &c. Quia secundum canonicas sanctiones integrum est iudicium, quod plurimorum sententiis confirmatur: & negotium N.viri delati capti, & detenti pro hæretica prauitate sit negotium nimis arduum atque graue : attentis circumstantiis criminis, & personæ : ea propter, vt fidei negotium arduum antefatum maturiùs peragatur, & in eo securiùs procedatur:ac consultius sine debito terminetur,Vobis duobus pariter coniunctim, & non vni sine altero committimus plenariè vices nostras, ac plenariam procedendi potestatem in dicto fidei negotio, & in omnibus ex illo emergentibus, incidentibus, & connexis etiam vsque ad diffinitiuas sententias exclusiuè concedimus facultatem tenore præsentium nostrarum literarum. In cuius rei testimonium præsentes nostras literas nostri sigilli appensione iussimus communiri.

Instituendi ab Inquisitore in Prouincia Vicarium Generalem,

Formula XIX.

N,&c. Venerabili,&c. Salutem in auctore & conseruatore,&c. Quia dignum merito existimamus suffragantibus nobis ad hæc canonicis institutis,secundum negotiorum qualitatem, eorúmque minorem, seu ampliorem arduitatem, de ministris idoneis prouidere, & negotium sanctæ fidei, in renatis fonte sancti Baptismatis commodiùs confouendæ, ac in præcordiis conuersorum ad eandem firmiùs complantandæ, & de hæreticorum infectis visceribus labem ipsam hæreticam cautiùs euellendæ, sit negotium ad honorem Dei, & fidei augmentum, & vtilitatem Ecclesiæ, & populi super omnia alia negotia sæculi obtinens principatum : propter quod cum magna circumspectione, & indagine est de ministris idoneis ad exequendum dictum fidei negotium prouidendum: Idcirco nos N.Inquisitor præfatus,attendentes, quòd commodè in terris nostræ iurisdictioni subiectis non valemus diutiùs commorari,cùm nos oporteat ad Romanam curiam dirigere breuiter gressus nostros,pro consulendo sanctissimo Domino nostro Papa super quibusdam arduis negotiis sanctæ fidei promouendis,& cupiamus totis nostris visceribus de idoneo Generali Commissario prouidere,vos Venerabilem N &c.de cuius scientiæ profunditate, sapientiæ soliditate,& conscientiæ sinceritate fidem in Domino gerimus firmiorem experientia solida comprobatam, Vicarium nostrum, & Commissarium in omnibus regnis, & terris Domini N. nostræ inquisitioni subiectis instituimus & facimus Generalem; cómittentes vobis ex certa scientia, & expressè,iu,& super omnibus,& singulis fidei negotiis, quæ occurrent,& etiá in omnibus,ex illis dependentibus,emergentibus, incidentibus, & connexis, quandocumque & quomodocunque plenariè, & generaliter vices nostras,etiam vt ad sententias diffinitiuas relapsorum & impœnitentium,& alias qualescumque liberè procedere valeatis, liberam concedimus potestatem, tenore nostrarum præsentium literarum. In quarum commissionis, & concessionis testimonium præsentes nostras literas sigilli nostri munimine iussimus roborari. Datum in loco N. die .... mensis ....

Literarum indicendi Sermonem generalem,

Formula XX.

N. &c. Dilecto N. Ecclesiæ N. Ciuitatis vel loci N. salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis prompto animo obedire. Quia propter iniunctum nobis officium hæreticæ prauitatis intendimus Dominica, die.... mensis .... in Ecclesia Cathedrali N. prædicare vniuerso Clero, & populo congregato, ac proponere aliqua super negotiis fidei,& de fide : ea propter auctoritate Domini nostri Papæ; qua fungimur in hac parte, vos rogamus, requirimus pariter & monemus, quatenus crastina die,quæ erit dies Dominica .... mensis, dum Missarum celebrabuntur solemnia, populum alta voce, & intelligibili moneatis, quòd die præfata Dominica, sint in

in prædicta Ecclesia Cathedrali, hora qua Missa maior consueuit ibi aliàs celebrari; visuri, & audituri, quod ad fidem pertinet orthodoxam: adiicientes quòd nos suspendimus omnes alios sermones generaliter illa die, & conferimus auctoritate Apostolica quadraginta dierum de indulgentia, ad sermonem nostrum confluentibus antedictum. Dat. &c.

Forma Admonitionis in Sermone generali de hæreticis reuelandis.

Cùm nos N. in regno, & terris Illustrissimi Domini N. ditioni subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, per varios processus prædecessorum nostrorum, & narratione vulgata, ac per propriam experientiam aliquorum inuenerimus, & de cætero nonnullas personas pestiferas Christi, & Ecclesiæ, ac veriùs sanctæ fidei inimicas, antiqui serpentis veneno hæresis esse infectas vulpinis caudis intricatis, sanctitatis specie, & habitu obfuscatas, in variis ciuitatibus, atque locis huius patriæ, & regnorum, temporibus retroactis, vineam Domini Sabaoth discurrentes, ac pariter deuastantes, voce nefaria Deum deorum in Sion blasphemantes; & probabiliter timeamus, ac reuolutis visceribus tremamus, iam tale venenum multorum præcordia infecisse: Espropter nos plenis desideriis affectantes, periculosis eorum insultibus totis nostris conatibus obuiare, auctoritate Domini nostri Papæ, qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis præcipimus, mandamus, & mandando requirimus, & monemus primò, secundò, tertio, ac peremptoriè vniuersos & singulos: tam clericos quàm laicos, tam regulares, quàm seculares, cuiuscumque conditionis, gradus, status, Ordinis, religionis, ac dignitatis existant, qui sunt infra terminos huius ciuitatis, ac loci, N. & circumquaque illam per vnam leucam ad quos hæc nostra præsens monitio peruenerit & mádatum, quatenùs infrà duodecim dies proximè computandos quorum primos quatuor pro primo, & reliquos quatuor primis quatuor immediatos pro secundo, & vltimos quatuor pro tertio termino, & peremptorio ac trina monitione canonica assignamus, vt nobis reuelent, si sciunt, viderunt, vel audiuerunt aliquam personam esse hæreticam, diffamatam de hæresi, vel suspectam, aut peruersè sapientem de articulis fidei, seu Ecclesiasticis Sacramentis, ac alias à communi conuersatione fidelium vita, & moribus dissidentem, & in speciali talem hæresim, nunc vigentem defendere, approbare, vel aliàs dogmatizare, *ponatur qua est illa, vel illa*, aliàs si nostris immo veriùs Apostolicis antefatis monitis, & mandatis non paruerint cum effectu: præmissa infrà præfatum terminum reuelando, sciant se excommunicationis mucrone percussos: quam excommunicationis sententiam, in omnes, & singulos taliter, vt prædicitur, contumaces, præfata nostra monitione canonica præeunte, & eorum inobedientia requirente, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc ferimus in his scriptis: absolutionem harum sententiarum nobis & Domino nostro Papæ tantummodo reseruando. Dat. &c.

Scribendi dicta testium per modum memorialis,

Formula XXI.

De N. diœcesi N. de N. loco qui moratur in N. vico, & viuit N. arte, vel est mercator, vel huiusmodi, deponit contra N. qui moratur in loco, N. & in vico, N. & viuit arte, N. quod dixit & asseruit, quòd in Sacramento altaris non est veraciter corpus Christi, vel simile.

Interrogetur N. qui moratur in loco N & vico, N. & habet officinam N. & etiam interrogetur N. qui moratur in loco, N. vico, N. & habet artem, N. & sic de aliis.

Ex alia diœcesi N. de loco N. qui moratur in loco N. & vico, N. & viuit arte, N. deponit, quod N. de loco N. qui moratur in vico N. & viuit arte N. dixit vel fecit, &c. contra fidem.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . mensis . . . . in præsentia mei Notarij, & testium infrascriptorum N. de loco N. & diœcesis N. comparuit personaliter in loco N. coram Venerabili viro Domino N. in terris, & dominio N. Domini Inquisitore hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegato, & obtulit eidem Domino Inquisitori quandam cedulam accusatoriam tenoris sequentis. Coram vobis, &c. *inseratur tota, qua inserta, sequitur sic paulo infra*: Acta sunt hæc anno, die, mense, & loco prædictis, in præsentia testibus NN. ad hæc vocatorum, & rogatorum, & mei N. Notarij publici, loci, N. & etiam scriptoris sacri Officij Inquisitionis, seu Domini Inquisitoris.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . die, mense, &c. in præsentia mei Notarij, & testium infrascriptorum, de loco N. comparuit personaliter in loco, N. coram honorabili N. in terris ac dominio N. Domini Inquisitore hæreticæ prauitatis a sancta Sede Apostolica specialiter deputato, & obtulit eidem Domino Inquisitori, cedulam tenoris sequentis. *inseratur tota.*

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini. . . . die . . . . mense . . . . Ad aures venerabilis viri Domini N. in dominio N. Domini Inquisitoris hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegati peruenit pluries, fama publica referente, & clamosa insinuatione perducente, quòd N. de loco N dixit, vel fecit. . . . contra fidem. *Ponatur totum. prout fama laborat, & paulo infra* Acta sunt hæc die . . . . mensis . . . . anno . . . . in præsentia testium N N. vocatorum, & rogatorum, & mei Notarij auctoritate N. & scriptoris Domini Inquisitoris, & sacri Officij Inquisitionis.

Forma examinationis testium,

N. de loco N. testis productus, citatus, & iuratus, & interrogatus si cognoscit N. *exprimendo nomen accusati*, dixit quòd sic.

Item interrogatus de causa cognitionis, dixit quod pro eo quòd vidit, & locutus est cum eo pluries, & etiam quia sic, vel sic. *Exprimat alias causas, vtpote si est de genere sua, vel fuerint socij, & sic de aliis causis cognitionis.*

Item interrogatus de tempore cognitionis, dixit, quòd sunt decem anni, vel . . . .

Item interrogatus de fama illius N. & præsertim quoad ea quæ sunt fidei, dixit, quod quoad moralia est homo bonæ famæ, *vel* malæ famæ. vt testificabitur. Quantum autem ad ea, quæ sunt fidei; dixit, quod est fama in loco N. quòd dixit, vel fecit talia contra fidem Catholicam, vel quod est sectæ N. & eam tenet, & defendit: *vel* quia est bonæ famæ quoad ea quæ sunt fidei.

Interrogatus quid est fama; dixit, quod est id, quod communiter dicitur.

Item interrogatus si vidit, vel audiuit N. dicentem vel facientem aliquid contra fidem; quod sic, &c.

Interrogatus vbi vidit fieri supradicta, vel dici; dixit quod in loco N.

Interrogatus in quorum præsentia sunt dicta, vel facta supradicta; dixit quod in præsentia N N. & N N.

Interrogatus quoties vidit dici, vel fieri supradicta dixit quòd toties.

Item interrogatus de modo, quo N. fecit, vel dixit supradicta; dixit quòd modus fuit .... nam, &c.

Item interrogatus si attentis omnibus antedictis quæ dixit, vel fecit ipse N. si videtur ipsi testi, quòd dictus N. prædicta dixerit, seu fecerit trufatoriè, seu dixerit recitatiuè, seu animo indeliberato, dixit quòd credit, quòd fecerit, vel dixerit supradicta iocosè, & trufatoriè, seu recitatiuè, & non animo sic credendi, seu assertiuè: *vel* quòd dixit animo deliberato, seu assertiuè.

Item interrogatus de causa credentiæ; dixit quod credit pro eo quòd ille talia dicebat ridendo, vel sic vel sic: vel pro eo quia cùm super talibus reprehenderetur, adhuc perseuerabat, & iterabat, &c. Et hoc est multùm diligenter inquirendum, quia nonnulli quandoque dicunt aliqua contra fidem recitando aliorum verba, & trufando, & burlando, vel disputando. & conferendo, vel interdum asserendo, & affirmando, &c.

Item interrogatus si hoc deposuit odio, vel rancore; seu dimittit aliquid amore, vel fauore; dixit, quòd, &c. *& sequitur*; iniunctum est sibi tenere secretum. *Et paulo infrà*. Acta sunt hæc in loco N. die.... mensis.... anno.... in præsentia NN. testium vocatorum, & rogatorum, & mei N. Notarij

Modus interrogandi reum accusatum.

N. de loco N. delatus, prædictus, iuratus ad quatuor Dei Euangelia corporaliter tacta, tam de se, quàm de aliis dicere veritatem, & interrogatus vnde est, seu vnde originem trahit; Respondit quòd de loco N. diœcesis N.

Interrogatus qui sunt eius parentes, & si sunt viui, vel mortui? Respondit quòd vocantur NN. & quòd sunt viui in loco N. *vel* mortui.

Item interrogatus vbi fuit nutritus, & vt in pluribus conuersatus; dixit quòd in luco N. vel N. Et si videat Inquisitor quòd mutauit locum proprium, & conuersatus fuit in alieno, & præsertim in locis, in quibus consueuerunt hæreses vigere, interrogabit eum sic.

Item interrogatus quare mutauit locum suæ natiuitatis, & se transtulit ad commorandum in loco N. vel NN. dixit, quòd ex causa....

Et secundùm responsiones formabantur articuli quousque ad propositum veniatur.

Item interrogatus si in dictis locis, vel alibi audiuit loqui de tali materia, *exprimendo materiam de qua est accusatus*, vtpote, si audiuit loqui de paupertate Christi, vel Apostolorum, seu de visione Beatorum, &c. Et si dicat quod sic, interrogetur diligenter, quod audiuit loqui de materia antedicta, & scribantur eius responsiones, dixit, &c.

Item interrogatus, quid ipse super hoc aliquando est locutus; respondit, & dixit, &c.

Item interrogatus, quid ipse credit super hoc quod, &c. dixit, &c. Et sic prudens Inquisitor interrogabit, & formabit sibi articulos secundum materiam, de qua est accusatus, & de qua per testes est conuictus, vel suspectus habitus, taliter vt veritas habeatur. *Qua confessione perfecta, scribatur paulò post.* Acta sunt hæc in tali N. &c.

Excommunicandi testes super fama alicuius infamati de hæresi,

Formula XXII.

N. testis citatus, iuratus, & interrogatus si cognoscit N. de loco N. dixit quòd sic.

Item interrogatus de tempore cognitionis? Respondit, & dixit, quòd cognoscit eum à tanto tempore citra.

Item interrogatus de causa cognitionis; dixit, quòd ex N. vel N. causa cognoscit eum.

Item interrogatus si est fama de eo in loco, quòd N. ipse dixerit, vel fecerit talia contra fidem, dixit quòd sic.

Item interrogatus quomodo scit famam esse de eo quod talia fecerit, vel dixerit contra fidem, dixit per modum....

Item interrogatus quantum tempus est, quod N. est infamatus de hæresi N. in loco N. dixit quòd tantum.

Item interrogatus si scit ipsum infamatum de hæresi N. vel alia, nisi in loco N. dixit, &c.

Item interrogatus si scit vnde orta sit, & est contra N. illa fama, & si à maleuolis, vel à quibus; dixit, &c. Acta sunt hæc, *vt priùs*.

Citandi absentem, non tamen fugitiuum, cùm est delatus, vel suspectus, de hæretica prauitate,

Formula XXIII.

N. in terris N. Domini Inquisitor hæreticæ prauitatis, dilecto in Christo N. Salutem & mandatis nostris, immò veriùs, &c. firmiter obedire.

Quia de persona vestra N à fide dignis ad nostram notitiam sunt deducta: quæ si vera essent de fide redderent vos suspectum, ideo ex debito muneris nobis Officij, vos monemus peremptoriè per præsentes, quatenus die.... tali hora.... coram ante nos in luco N. personaliter, comparere, modo debito responsurus. Datum, &c.

Requirendi diuisim, vel coniunctim diœcesanum, vel Inquisitorem, ad quorum iurisdictionem fugiendo, vel non fugiendo delatus de hæresi se transtulit; quatenus eum remittant Inquisitori, à quo fugit: vel in cuius iurisdictione deliquit,

Formula XXIV.

Reuerendo in Christo Patri, & Domino Episcopo N. ciuitatis N. in Domino N. Domini, Inquisitor hæreticæ prauitatis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Salutem, & impugnantes Catholicam veritatem reducere ad fidei, vnitatem. Cùm delicta remanere non debeant impunita, præsertim maiora, & inter ea, illa, quæ vergunt in directam offensam diuinæ Maiestatis, & iacturam Ecclesiasticæ dignitatis, detrimentúmque totius Christianitatis, quæ talia sunt crimina hæreticæ prauitatis, & N. de loco N. fuerit nobis delatus de hæretica prauitate; processimus contra eum ad testium examinatioñ, & ad personæ etiam captionem iustitia requirente; ipse verò mala malis accumulans, & delicta delictis coadunans, insano ductus consilio se absentauit, vel carcerem nostrum fregit, atque aufugit, medicinam sibi apponi metuens salutarem, ac eius vulnera vino,

&

& oleo confoueri. Verùm cùm (prout ad nostram notitiam est deductum) dictus profugus ad locum N. vestræ iurisdictioni subiectum se transtulerit ad habitandum, credens inibi latitare; Nósque visceraliter cupiamus eundem reducere ad carcerem antedictum vt clariùs videamus, an sit realiter, & de facto infectus præfata hæretica prauitate, de qua agitur contra eum, & an ambulet in tenebris, vel in luce: Vos Reuerendiss. Dominum Episcopum, & Vos Venerabilem Inquisitorem, in antea nominatos attentè rogamus, & in subsidium iustitiæ requirimus in Domino, & exhortamur, quatenus prædictum profugum capi omnimode faciatis, & captum nobis ad ciuitatem N. vel locum N. cum fide, & tuta custodia remittatis. Nos enim offerimus nos promptos & paratos ad satisfaciendum plenariè pro expensis. Datum in loco N. die . . . mensis . . . anno . . . .

Citandi aliquem fugitiuum, quatenus intra certum terminum compareat coram Inquisitore, de fide Catholica responsurus: & excommunicandi eum nisi compareat inf. à terminum assignatum,

Formula XXV.

Nos N. in terris N. Domino subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis a sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Attendentes quòd fuga delatorum de hæretica prauitate, ac detentorum in carceribus pro eodem, suspicionem de labe præfata adiicit ampliorem, vt NN. fugitiui suspecti de fide habeantur, & meritò fortiùs quàm ante. Et cùm N. de loco N. diœcesis N. fuerit nobis delatus de hæretica prauitate, *exprimantur hæreses & errores*, processimus ad testes examinandum, ad nos de huiusmodi informandum; tandem iustitia requirente, ipsum in carcere ad custodiam iussimus detineri, vt meritò videremus an ambularet in tenebris, vel in luce, & an peruersa, quæ de eo nobis suggesta fuerunt, veritatis certitudine fulcirentur: sed ipse maligno spiritu damnabiliter agitatus, ac in reprobum sensum datus, insano consilio acquiescens, & medicinam sibi imponi metuens salutarem, carcerem fregit, pariter & aufugit. Et cùm propter eius fugam, ipsum, magis suspectum de fide nunc, quàm priùs meritò habeamus; eapropter auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, eidem N. absenti, vt præsenti in virtute sanctæ obediẽtiæ præcipimus, & mandamus, & mandando requirimus, & monemus, & monendo citamus; quatenus infra tres hebdomadas proximè sequentes: *vel ponatur aliud certum tempus*: quarum primam pro primo termino, secundam pro secundo, & tertiam pro tertio termino & peremptorio, & trina monitione canonica eidem assignamus; quatenus compareat in loco N. personaliter coram nobis, de fide Catholica, & eius articulis responsurus, & aliàs facturus vt fuerit rationis: significantes eidem, quòd si mandatis nostris, immò veriùs Apostolicis non paruerit cum effectu, infrà præfatum terminum ei assignatum, comparendo in loco antedicto personaliter coram nobis, quòd erit maioris excommunicationis vinculo innodatus: Quam excommunicationis sententiam, nos Inquisitor præfatus auctoritate qua suprà, in eum vt contumacem & inobedientem nobis, immò reuera Domino nostro Papæ, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc, præfata trina monitione Canonica præeunte, iustitia suadente, & eius inobedientia, & contumacia exigente, ferimus in his scriptis. Datum, &c.

Citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat intra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam; & excommunicandi eum, nisi faciat vt mandatur,

Formula XXVI.

Vniuersis & singulis, Christi fidelibus in regnis & terris illustrissimi N. Regis, & aliàs vbilibet constitutis N in prædictis terris, & regnis Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, Salutem in auctore, & conseruatore fidei Dei, & Virginis filio Domino nostro Iesu Christo.

Missus a sede Patris Redemptor noster Dominus Iesus Christus, ne ad imaginem suam hominem conditum perdi contingeret, si vnde redimeretur non haberet, similem nobis sumens habitum, vt pateret oculis in mortis tenebris positorum, de sua ineffabili pietate remedia diuersa contulit, per quæ humano generi etiam posset felicitas impartiri: sed ecce declinante iam mundi vespere ad occasum, & hominũm malitia excrescente, corrupti iam sæculi corruptelam non solùm sentiunt elementa corrupta, verum etiam creaturarum dignissima creatura ad imaginem & similitudinem condita Creatoris. Peccat enim ad extremum homo miserrimus, qui in sui creatione in Paradisi medio constitutus, vt operaretur, & custodiret eundem; & de omni ligno, quod erat in eo: excepto ligno scientiæ boni & mali, vesceretur, manere non potuit in eodem: qui etiam erga fines sæculorum degenerat, & variis & noxiis quæstionum nexibus se innectit. Ecce námque peccatis exigentibus oua aspidum iam sunt rupta, & telas araneæ texuerunt, quia fallaces, & subdoli, vulpini, & infelices hæretici falsum: & peruersum intellectum, quinimmo buccis crepantibus per mundi latera sonuerunt. Sed reuera qui de venenatis eorum comederit, morietur: quoniam eorum perfidæ doctrinæ, ac nefariis consiliis inhærentes, æternis incendiis adscribuntur. Ecce siquidem noua Achan progenies, quæ de anathemate Iericho regulã auream, palliolúmque furatur, Abiron quoque & Dathan, & Chore detestanda soboles, nouis thuribulis fermentatum thymiama, nouis volunt altaribus adolere: hi sunt namque caupones, qui aquam vino commiscentes, virus draconis in aureo propinant calice Babylonis; ita quòd nisi botrus, vnde vinum nascitur, in flore lædatur, fructum non solùm amarum, sed etiam pestiferum germinabit. Ecce siquidem (quod prædolentes referimus, & referendo dolemus) vestræ charitati irradiatæ splendoribus fidei orthodoxæ notum facimus per præsentes, quòd vir quidam Ecclesiæ sanctæ Dei contumax, & rebellis, frater N. vocatus Ordinis N. habito obfuscatus, de villa N. diœcesis N. tam ex testium legitima productione, quàm eiusdem propria confessione malignitatis spiritu agitatus, conuictus extitit hæresibus, multisque erroribus irretitus iudicialiter coram nobis, & hoc in errores quosdam, quinimmo pestiferas damnatas hæreses incidendo, semel, & bis eas in loco N. publicè prædicando; immò potiùs aliquando pertinaci animo defendendo. Hæreses autem, & errores isti erãt. Primus, quòd &c. *ponatur* Secundus, quòd, &c. *ponatur*. Tertius, &c. &c. *ponatur, & sic de aliis consequenter.* Eapropter per nos præfatum Inquisitorem in multis conciliis, diuersis locis, & temporibus celebratis, in quibus idem frater pluries plenissimè est auditus, de multorum peritorum tam sæcularium, quàm regularium, tam doctorum in vtroque, quam Magistrorum, & Lectorum in theologia consilio & assensu extitit vnanimi-

ter concordatum, nullo penitus discrepante, quòd præfatus Frater N. Ordinis memorati, habito obfuscatus, pro suis hæresibus, & erroribus, quia videbatur redire ad gremium sanctæ matris Ecclesiæ pœnitendo, non erat pro tunc curiæ sæculari tradendus vltimo supplicio feriendus; sed potius (sibi parcendo pro illa vice, & non amplius) in villa N. vbi deliquerat præfatos errores, ac hæreses publicè prædicando, publicè illos, ac omnem hæresim generaliter abiuraret: & postmodum spoliatus omnibus priuilegiis sui Ordinis, & nudatus in Conuentu N. sui Ordinis, pro carcere perpetuo resideret, & ita fuit in eius præsentia condemnatus. Ipse autem tanquam canis ad vomitum rediens: nouissima peiora prioribus commiscens, dolores doloribus adiiciens, noua vulnera Corpori Christi mystico grauiter imprimēs; quod mentis nostræ præcordiis tanquam res cogitatu terribilis, actúque horribilis, Deo nimium abominabilis, & omnibus Christi fidelibus odibilis, grauem pertulit vim doloris. Nam ipse frater N. qui videbatur aliàs pœnitere, quem sancta mater Ecclesia satagebat eius misericordiæ vberibus enutrire, cùm de eius fuga nullus aliquid cogitaret, ipse medicinam refutans salutarem, vt ægrotus phreneticus & insanus, timens vino & oleo eius vulnera confoueri, tanquam rebellis & inobediens matri nostræ Ecclesiæ sanctæ Dei, & eius Inquisitori Iudici delegato præmissa complere contempsit, & quodlibet præmissorum, vulpinè fugiens, per diuersas partes regni & Prouinciæ discurrendo, & hoc quasi per annum in latibulis habitando; nunc autem eum, quò maligmus spiritus duxerit, ignoramus. Idcirco cupientes nos, & nostris totis conatibus Inhiantes, qui tu officio Inquisitionis sanctæ præfatæ, quamuis immeriti præsidemus, ipsum fratrem N. dicti Ordinis, vt ouem perditam ac errantem ad ouile Dominicum reuocare exemplo illius, qui dimissis nonaginta nouem in deserto, centesimam venit requirere, ne pereat; citamus, mouemus, & requirimus, primò, secundò, & tertiò peremptoriè per præsentes, quatenus infra tor dies à monitione ista nostra proximè computandos, in loco, N. vel vbi fuerimus, compareat personaliter coram nobis, abiurationem prælibatam facturus, & aliàs per nos pro suis demeritis puniendus, & hoc ei mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis infrà terminum præfaxatum: Si autem (quod Deus auertat) nobis in hoc inobediens extiterit, & rebellis præfatis nostris mandatis, & monitis, immò veriùs Apostolicis non parendo, sciat se excommunicationis sententia innodatum, quam sententiam nos N. Inquisitor præfatus nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc auctoritate Apostolica, & iniuncti nobis officij contra fratrem N. supradictum ferimus in his scriptis: quam sententiam si sustinuerit animo pertinaci, contemnendo abiurationem facere prælibatam, Iudicabimus eum tradendum curiæ sæculari tanquam hæreticum pertinacem, prout nobis mandant Canonicæ Sanctiones. Lata est hæc sententia, &c.

Denunciandi excommunicatum, qui citatus responsurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere,

Formula XXVII.

N. in terris Domini N. ditioni subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, dilectis nobis in Christo Rectori Ecclesiæ, N. ac Vicario Ecclesiæ N. & aliis quibuscunque, ad quos præsentes peruenerint, salutem in Domino, & mandatis nostris, immò verius Apostolicis firmiter obedire.

Ad vestram & vestrorum cuiuslibet notitiam deducimus nostrarum tenore præsentium literarum, quòd nos N. de loco N. iustitia suadente, fecimus moueri, & citari in vestris præfatis Ecclesiis, quatenus sub pœna excommunicationis compareret infrà ei certum terminum assignatum, responsurus de fide, & alias acturus & facturus, vt ratio suaderet, personaliter coram nobis, vt in nostris literis videbitis plenius contineri quarum tenor sequitur per hæc verba: [N. &c.] *Inserantur totaliter, & ex toto, & sequatur.*

Verum cùm ductus malo consilio, & seductus, non comparuerit, nec excusationem miserit, sed contumaciter renuerit comparere, pariter, & parere nostris, immo reuera Apostolicis monitis & mandatis, propter quòd est excommunicationis vinculo innodatus: eapropter vobis, & cuilibet vestrum, auctoritate Apostolica supradicta dicimus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando vos requirimus, & mouemus, vnu pro terno edicto, aliàs excommunicationi volumus vos subiacere; quatenus prima die Dominica immediatè sequenti, & aliàs ex tunc, omnibus & singulis diebus Dominicis, & festiuis, in vestris Ecclesiis, dum Missarum solemnia celebrantur; & inibi erit cleri, & populi multitudo, ipsum N. excommunicatum alta voce, & intelligibiliter publicetis, ac eum vitetis, & vitari à vestris subditis faciatis, tantum & tandiu, quousque de eius absolutione vobis per nostras literas constet manifestè: Reddatis literas portatori, dictis 29 horam receptionis, & publicationis continentes, & testes etiam coram quibus, vestris subscriptionibus positis in eisdem. Datum, &c.

Absoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum,

Formula XXVIII.

Nos N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Attendentes quòd tu N. de loco N & diœcesis N. fuisti nobis delatus de N. hæretica prauitate, scilicet quòd, &c. Attendentes etiam illa esse talia quæ non valebamus, nec debebamus conniuentibus oculis pertransire, descendimus ad inquirendum si prædicta fulcirentur aliqua veritate; testes recipiendo, & examinando, defensiones etiam concedendo, & alia faciendo, quæ decebant, secundum Canonicas Sanctiones; Eapropter visis, & diligenter examinatis omnibus actis, & actitatis in hac causa, omnibúsque æqua lance libratis, habitóque consilio peritorum in iure, ac etiam in Theologiæ facultate, illoque sæpiùs reperito, sedentes pro tribunali, more iudicis iudicantis, ac habentes præ oculis solum Deum & irrefragabilem veritatem, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei nostrum iudicium prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Ad nostram diffinitiuam sententiam procedimus in hunc modum.

Christi nomine Inuocato. Quia per ea, quæ vidimus, & audiuimus, & producta & oblata, acta, & actitata sunt coram nobis, in præsenti causa, non inuenimus aliquod contra te legitimè fore probatum de his, de quibus delatus fueras coram nobis, pronunciamus, declaramus ac sententialiter diffinimus, contra te non esse, nec fuisse aliquod actum legitimè coram nobis, propter quod possis, vel debeas

beas hæreticus iudicari, nec suspectus haberi aliqualiter de hæretica prauitate; quare te à præsenti instantia, Inquisitione, & iudicio totaliter relaxamus. Lata fuit hæc sententia, &c.

Purgationem canonicam diffamato indicendi

Formula XXIX.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis, N. & N. in terris Domini, N. Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Considerantes, quòd meritis processus facti per nos contra te N. diœcesis N. nobis delatum de N. hæretica prauitate, scilicet quòd, &c. non inuenimus te confessum, nec conuictum de prædicta labe, nec alias suspectum, nisi quòd te repetimus legitimè ac veraciter in villa N. ciuitate, vel diœcesi, N. & apud bonos, & malos publicè diffamatum; Eapropter ad purgandam huiusmodi infamiam tibi indicimus purgationem canonicam, vt est iuris, assignando tibi diem... mensis... ac horam... illius diei, in qua compareas personaliter coram nobis, & purges tuam infamiam tantis, seu tot Ordinis tui, qui quidem compurgatores tui sint homines fide Catholici, & vita probati, & qui conuersationem tuam, & vitam nouerint, non tam moderno tempore, quàm transacto: significantes quòd si in purgatione defeceris, te habebimus pro conuicto prout volunt canonicæ Sanctiones.

Purgationis canonicæ de diffamato de hæresi facienda.

Formula XXX.

Adueniente autem termino eidem diffamato ad se purgandum canonicè assignato; comparebit personaliter purgādus cum suis compurgatoribus coram Episcopo, seu Inquisitore, in loco vbi nosceur infamatus: & ille qui diffamatus est ponens manum super librum Euangeliorum ante eum positam, dicet sic: Ego iuro super quatuor ista Euangelia sancta Dei, quòd hæresim N. *Exprimendo eam, de qua est diffamatus*, nunquam tenui, nec credidi, nec docui, nec credo. *Negabit scilicet cum iuramento illud de quo est diffamatus, quidquid sit illud: Quo facto omnes compurgatores ponent manum super prædictum librum Euangeliorum, & quilibet dicet ita:* Et ego iuro super ista sancta Dei Euangelia, quòd credo ipsum verum iurasse. *Et tunc canonicè est purgatus.*

Sententia interlocutoria ad supponendum aliquem quæstionibus, & tormentis.

Formula XXXI.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis, N. & N. Inquisitor in terris ditioni Domini N. subiectis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, meritis processus facti per nos contra te N. loci N. diœcesis, N. diligenter examinatis, quòd tu es varius in tuis confessionibus, & sunt nihilominus indicia multa, quæ sunt sufficientia ad te exponendum quæstionibus, & tormentis; Eapropter vt veritas ab ore tuo proprio habeatur, & vt deinceps aures iudicum non offendas; interloquendo declaramus, iudicamus & sententiamus die præsenti & hora... te supponendum tormentis & quæstionibus Lata fuit hæc sententia, &c.

Abiurandi hæresim quando delatus est. suspectus leuiter,

Formula XXXII.

Ego N. diœcesis N. habitator ciuitatis, vel loci N. in iudicio constitutus coram nobis Domino Episcopo ciuitatis, N. & N. Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris ditioni Domini N. subiectis, sacrosanctis Euangeliis positis coram me, & propriis manibus meis per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore, illam sanctam fidem Catholicam, & Apostolicam, quam sacra Romana Ecclesia credit, profitetur, prædicat, & obseruat. Item me iuro credere corde, & profiteor ore, quòd Dominus Iesus Christus: *Exprimatur articulus Catholicus contra hæresim, de qua leuiter est suspectus, verbi gratia, si est de proprio, vel communi dicetur sic.* Iuro me credere corde, & profiteor ore quod Dominus Iesus Christus & eius Apostoli, dum erant in vita mortali præsenti, habebant, & habuerunt in communi aliqua; quæ dicit sacra Scriptura illos habuisse, & quòd in illis habuerunt ius donandi, vendendi, & alienandi. *Et post abiuret hæresim contrariam sic:* Et consequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæresim, de qua me habetis suspectum vos Domini Episcopus, & Inquisitor, quæ mendaciter asseuerat, quòd Dominus Iesus Christus, & eius Apostoli non habuerunt aliquid in proprio, nec in communi, & etiam quòd non habuerunt in aliqua te ius illam donandi, vendendi, & alienandi. Item iuro, quòd nunquam prædictam hæresim credidi, neque credo, nec illi adhæsi, nec adhæreo de præsenti: nec vnquam credam, nec adhærebo, nec illam docui, neque docere intendo. Quòd si aliquid prædictorum fecero, in futurum (quòd Deus auertat) pœnis iuris taliter abiuranti debitis prompto animo me submitto, paratus subire omnem pœnitentiam, quam pro his quæ feci, & dixi, pro quibus meritò me habetis suspectum, volueritis mihi iniungere, & illam studebo pro viribus adimplere, & nullatenus contrauenire; sic me Deus adiuuet, & hæc sacrosancta Euangelia.

Ferendi sententiam, seu iniungendi pœnitentiam ei, qui abiurauit, vt suspectus leuiter,

Formula XXXIII.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis N. & N. &c. *vt in prædict.* Attendentes, quòd visis, & diligenter consi[der]atis processus meritis per nos facti contra te N. delatum nobis de hæretica prauitate, reperimus te talia, & talia commisisse: *dicantur illa*, quæ te reddunt leuiter suspectum de hæresi, & propter quæ te talem meritò nos habentes, te fecimus, vt leuiter suspectum de prædicta labe, eandem hæresim abiurare: verum ne prædicta per te commissa remaneant impunita, & vt efficatis cautior in futurum de multorum & magnorum consilio in iure peritorum, ac etiam de Religiosorum, in, & super his habito maturo consilio pariter & digesto, habentes præ oculis solum Deum, & irrefragabilem sanctæ fidei Catholicæ veritatem, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem & Sedentesque pro Tribunali, more iudicum iudicantium, te N. hic in nostra præsentia personaliter constitutum, per modum, qui sequitur condemnamus, sententiamus, seu potius pœnitentiamus, scilicet, ne de cætero vnquam scienter legas, teneas, seu habeas talem librum, & etiam ne deinceps, &c. *Ponantur*

illa, qua commisit, propter qua suspectus habitus fuit de pradicta haretica prauitate: Lata est hæc sententia, seu pœnitentia, &c.

Abiurandi haresim, quando delatus est suspectus vehementer,

Formula XXXIV.

Ego N. de loco N. Diœcesis N. in iudicio personaliter constitutus corã vobis venerandis Dominis Episcopo ciuitatis N. & N. Inquisitore hæreticæ prauitatis, in terris ditioni N. Domini subiectis, sacrosanctis Euangeliis positis coram me, & propriis manibus per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore, illam sanctam fidem Catholicam & Apostolicam, quam sacrosancta Romana Ecclesia docet profitetur, prædicat atque tenet. Item iuro me credere corde, & profiteor ore quòd, &c. *Explicetur articulus catholicus contrarius illi hæresi, de qua vehementer est suspectus, vt verbi gratia, si est suspectus de processione Spiritus sancti à Patre & Filio; dicetur sic*: Iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Spiritus sanctus procedit à Patre, & Filio, & æqualiter tãquam ab vno principio, & non à duobus: *Et post abiuret heresim contrariam, sic*: Et consequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæresim, quæ falsò & mendaciter affirmat quòd Spiritus sanctus non procedit à Patre & Filio simul, tanquam ab vno principio, sed à duobus. Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæresi credidi, neque nunc credo, neque credam; nec illi adhæsi, nec adhæreo de præsenti, nec adhærere intendo, nec docui, nec docere intendo, nec docebo. Item iuro & promitto, quòd talia & talia, *exprimantur*, propter quæ habetis me suspectum de huiusmodi hæresi vehementer, nunquam faciam, nec operam vt fiant, dabo. Quòd si aliquid de prædictis fecero in futurum (quod Deus auertat) pœnis de iure relapsis debitis, prompto animo me submitto, paratus subire omnem pœnitentiam, quam pro his quæ feci & dixi, propter quæ habetis me suspectum de dicta hæresi vehementer, decreueritis mihi iniungere, & illam intro, & promitto pro viribus adimplere, & nullatenus contraire: sic me Deus adiuuet, & hæc Euangelia Sacrosancta.

Prædicta autem abiuratio fiat in vulgari, vt ab omnibus capiatur, nisi fieret solummodo coram personis Ecclesiasticis, qui linguam latinam intelligerent competenter. Si autem abiurauerit secretè, scilicet in palatio Episcopi, vel in capitulo Fratrum, vel camera Episcopi, vel Inquisitoris, quando scilicet factum non est publicum; modo consimili abiurabit.

Sententiandi eum, qui abiurauit, vt suspectus vehementer,

Formula XXXV.

Nos N. Episcopus Ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes quod tu N. de loco N. & Diœcesis, N. talia, & talia commisisti, *dicantur illa*, vt ex processus meritis diligenter discussis legitimè nobis constat, propter quæ, & meritò habentes te suspectum vehementer de hæretica prauitate N. illum vt taliter suspectum te fecimus abiurare de magno consilio in iure peritorum instilia suadente: verum vt efficiaris cautior in futurum, & ne reddaris procliuior ad consimilia peragenda, & ne crimina remaneant impunita, & vt his cæteris delinquentibus in exemplum, de multorum magnorum in iure peritorum, ac etiam in Sacra Theologia magistrorum, seu doctorum, in, & super his habito maturo consilio pariter & digesto, habentes præ oculis solum Deum, ac sanctæ Fidei Catholicæ & Apostolicæ veritatem, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & nostri oculi videant æquitatem; Sedentésque pro Tribunali more iudicum iudicantium, te N. hic in nostra præsentia personaliter constitutum, forma, quæ sequitur, condemnamus, seu potiùs pœnitentiamus, videlicet, ne deinceps talia, vel talia facere, vel dicere præsumas.

Formula abiurandi omnem haresim generaliter, ab eo qui est suspectus habitus de haresi violenter,

Ego N. de loco, N. Diœcesis N. in iudicio personaliter constitutus coram vobis venerabilibus Dominis N. Episcopo Ciuitatis N. & N. Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegato, Sacrosanctis Euangeliis positis coram me, eisque propriis manibus corporaliter per me tactis; Iuro me credere corde, & profiteor ore, illam Sanctam Fidem Catholicam, & Apostolicam, quam Sacrosancta Romana Ecclesia tenet, profitetur, credit, prædicat, atque docet: & consequenter abiuro, abnego, & reuoco omnem hæresim extollentem se aduersus Sanctam Romanam, & Apostolicam Ecclesiam, cuiuscunque sectæ fuerit, vel erroris.

Item, iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd, &c. *explicetur articulus Catholicus, contrarius illi hæresi, de qua ipse qui abiurat est suspectus habitus violenter: vt v. gr. si est suspectus habitus de virginitate Beata Mariæ Virginis, dicet sic.*

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd gloriosa B. Maria Mater Domini nostri Iesu Christi fuit toto tempore vitæ suæ semper virgo, ante partum, in partu, & post partum, & consequenter abnego, reuoco, & abiuro illam nefandissimam hæresim, quæ falsò, ac mendaciter asseuerat, quod mater Domini nostri Iesu Christi aliquando non fuit virgo; sed quòd ante partum, in partu, vel post partum fuit corrupta, & amisit virginitatem, de qua hæresi sum vobis Dominis prædictis suspectus habitus violenter, *Et si de pluribus hæresibus, & non tantum de vna, abiurabit quamlibet articulum singulatim per modum statim dictum.*

Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæresi, seu hæresibus adhæsi, nec adhæreo de præsenti, nec credidi, nec credo, licet propter culpam meam, & ex his, quæ malè egi, vos me habeatis, & meritò suspectum de huiusmodi hæresi, seu hæresibus, quòd illi, seu illis crediderim corde firmo.

Item iuro, & promitto, quòd prædictam hæresim nunquam dogmatizabo, nec prædicabo, nec docebo: immò si vnquam sciuero aliquem, qui illa hæresi sit infectus, teneat, seu doceat, vel aliam qualemcumque quoad vobis Dominis Episcopo, & Inquisitori, seu alicui vestrum, seu vestris vicariis, vel alteri eorum, vel successoribus vestris, citiùs quàm commodè potero, denunciabo. Item iuro, & promitto, quòd, &c. *exprimantur illa*, quæ egi, seu dixi, propter quæ ex culpa mea habetis me suspectum de dicta hæresi violenter, deinceps nunquam faciam, vel dicam, nec quòd fiant operam dabo.

Item iuro, & promitto, quòd omnem pœnitẽtiam, quam mihi iniungere volueritis pro prædictis, pro viribus adimplebo, nec contraueniam in aliquo; sic me Deus adiuuet, & ista Euangelia Sacrosancta. Quod si

contra

contra abiurata, vel iurata fecero in futurum, Diabolo instigante (quod Deus auertat) pœnis de iure relapsis debitis, nunc pro tunc me obligo & adstringo, quatenus illis feriar, cùm legitimè constiterit me contrafecisse.

Absoluendi ab excommunicatione,

Formula XXXVI.

Dicetur Psalm. *Deus misereatur nostri*: vel alius, quo dicto addetur, *Kyrie eleis. Christe eleis. Kyrie eleis. Pater noster. Et ne nos inducas*, &c. *Dominus vobiscum*, &c. *Oremus.*

Prætende Domine famulo tuo dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirat, & quæ digne postulat, assequatur.

Præsta quæsumus Domine huic famulo tuo dignum pœnitentiæ fructum, vt Ecclesiæ tuæ sanctæ, à cuius integritate fidei deuiauerat delinquendo, dono tua gratia reformetur. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Et post addat sic: [Ego auctoritate Apostolica, qua fungor in hac parte, absoluo te à sententia excommunicationis maioris, qua fueras innodatus pro eo, quia talia contra fidem commisisti, propter quæ habitus fuisti suspectus de hæresi violenter; & restituo te Sacramentis Ecclesiæ. In nomine Patris, & filij, & Spiritus sancti, Amen.]

Ferendi sententiam, siue iniungendi pœnitentiam ei, qui fuit habitus suspectus de hæresi violenter,

Formula XXXVII.

Nos N. Episcopus N. Ciuitatis, & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, N. à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. Diœcesis N. fuisti nobis delatus de, &c. fidem sanctam tangentibus; *exprimantur illa*, & quòd nos processimus ad informandum nos super illis, vt iustitia suadebat, & meritis processus diligenter examinatis, & omnibus actis & actitatis in causa præsenti, inuenimus te talia & talia commisisse, *explicentur illa*, te suspectum violenter habentes, facimus te vt taliter suspectum omnem hæresim generaliter publicè abiurare, prout nobis mandant canonicæ sanctiones. Sanè cùm secundùm eadem canonica instituta, omnis talis, sit vt hæreticus condemnandus, & tu saniori consilio inhærēdo & ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ redeundo, abiuraueris, vt præmittitur, omnem hæreticam prauitatem: propter quod absoluimus te à sententia excommunicationis, qua vt obnoxius Dei Ecclesiæ astrictus meritò tenebaris, si tamen de corde vero, & fide non ficta reuersus, & ad Ecclesiæ vnitatem; idcirco deinceps inter pœnitentes computaberis, ad misericordiæ sinum te Sacrosancta Ecclesia recipiente de præsenti. Verùm quia indignum valde existit offensas diuinas conniuentibus oculis impunitas pertransire, & iniurias hominum castigare: cum grauius sit diuinam quàm humanam lædere maiestatem: & ne inulta crimina incentiuum existant aliis delinquendi, & tu efficiaris cautior in futurum, ac minus procliuis reddaris in posterum ad prædicta seu similia committenda: & vt in futuro sæculo lenias patiaris: Nos Episcopus & Inquisitor præfati, præhabito in, & super his sano ac maturo consilio peritorum; sedentes pro tribunali, more iudicum iudicantium, habentes præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei irrefragabilem veritatem, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis; vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem; te N. in nostra præsentia personaliter constitutum, hoc die & hora tibi antea assignatis, sententialiter per modum, qui sequitur condemnamus, seu potiùs pœnitentiamus. In primis quòd statim induatis super omnes vestes, quas deferes, veste liuida, ad modum scapularis Monachi sine capucio facta, antè & retrò habente cruces de panno croceo longitudinis trium palmorum, & latitudinis duorum: quam vestem deferre habeas super omnes vestes aliàs per tantum tempus, *exprimatur vnius anni, vel duorum vel plus vel minus prout culpa exiget delinquentis*, & nihilominus, quòd cum dicta veste, & crucibus stes in porta N. Ecclesiæ, tali & tanto tempore, scilicet in quatuor festis principalibus gloriosæ Virginis Matris N. Ecclesiæ, vel N. & N. festiuitatibus, in valuis N & N. Ecclesiarum: teque ad carcerem ad perpetuum, *vel* ad tale tempus sententialiter condemnamus: *Ponantur illa quæ videbuntur magis ad honorem fidei expedire, attenta culpa maiori, vel minori, seu contumacia delinquentis, & sequatur*: Retinentes nobis ex certa scientia, & expressè, vt nobis concedunt canonica instituta: quatenus dictam pœnitentiam possimus mitigare, aggrauare, mutare, tollere in toto; & in parte totiens, quoties nobis visum fuerit faciendum. Lata est hæc sententia, &c.

Purgationis canonicæ à diffamato de hæresi faciendæ.

Formula XXXVIII.

Comparebit namque personaliter ipse purgandus cum suis compurgatoribus, eidem in certo numero generaliter concessis, talibus, qui cum, & eius vitam, & mores nouerint moderno tempore, & antiquo, & sint suæ conditionis seu ordinis, vt dictum est in secundo modo prædicto processum fidei terminandi, vbi agitur de purg. can. huiusmodi, & stabunt coram Episcopo & Inquisitore: in loco tamen vbi purgandus noscitur de illa hæresi infamatus, & ponetur liber Euangeliorum coram eis, ipseque diffamatus ponet manus super eum, sic dicens: Ego iuro super ista quatuor Dei Euāgelia Sacrosancta, quòd talem hæresim, *exprimendo eam* de qua sum diffamatus, nunquam tenui, nec eredidi, nec docui, nec teneo, nec credo, *negabit, scilicet, cum iuramento illud, de quo est diffamatus quidquid illud sit. Quo facto omnes compurgatores ponent manum super illum librum Euangeliorum. & quilibet dicet ita*: Et ego iuro super ista quatuor Dei Euangelia, quòd credo ipsum verum iurasse: *& tunc canonicè est purgatus. Qua purgatione expleta per ipsum diffamatum, mox idem diffamatus vt suspectus aliter, & aliis indiciis, hæresim, de qua est suspectus habitus, habens prædictum libellum Euangeliorum coram se, abiurabit per hunc modum.*

Hæresim abiurandi per illum, qui est de hæresi diffamatus, & suspectus aliàs de eadem,

Formula XXXIX.

Ego N. de loco N diœcesis N. coram vobis Venerabilibus Dominis meis N. Episcopo ciuitatis, N. & N. Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris N Domini, à Sede Apostolica specialiter delegato, & in iudicio personaliter constitutus, Sacrosanctis Euangeliis positis coram me, eisque propriis manibus corporaliter, per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore illam sanctam fidem Catholicam quam Romana Ecclesia credit, profitetur, prædicat, & obseruat, & consequentes

consequenter abiuro, detestor, abnego, & reuoco omnem hæresim extollentem se aduersus sanctam & Apostolicam Ecclesiam cuiuscumque sectæ fuerit, seu erroris. Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd, &c. *Exprimatur articulus Catholicus contrarius illi heresi de qua est diffamatus, & alias suspectus, vt si est suspectus habitus & diffamatus, quòd non credat Deum esse visibilium creatorem, vt faciunt Manichai, dicet sic.*

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Deus est verus creator omnium, tam visibilium, quàm inuisibilium. Et consequenter abiuro, detestor, abnego, & reuoco illam hæresim, quæ falsò & mendaciter asserit & affirmat, quòd Deus non est generalis omnium creator, sed tantummodo inuisibilium. *Et si de pluribus articulis hereticalibus est suspectus habitus, abiurabit quemlibet sigillatim per modum prædictum.*

Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæresi *seu* hæresibus, *si plures sint*, adhæsi, nec credidi, nec adhæreo, nec credo de præsenti; licet propter culpam meam ex his, quæ malè egi, sum diffamatus, propter quod habui me purgare, & aliàs sum suspectus meritò corã vobis; quòd illis hæresibus crediderim corde firmo.

Item iuro, quòd prædictam hæresim *seu* hæreses nunquam dogmatizabo, nec prædicabo, nec docebo, nec aliquem instruam in illis: immò iuro & promitto, si vnquam sciuero aliquem, qui aliquam hæresim de prædictis, vel aliquam aliam teneat, credat, seu doceat, quòd vobis Dominis meis Episcopo, & Inquisitori, seu alteri vestrum, seu vestrorum Vicariorum, seu successoribus vestris protinus quo citiùs potero intimabo.

Item iuro & promitto, quòd talia & talia, quæ egi, propter quæ & meritò sum de N. hæresi diffamatus, & vltra, vos me habetis suspectum, *exprimantur illa*, nunquam deinceps faciam seu dicam, nec operam dabo, quòd fiant.

Item iuro, & promitto, quòd omnem pœnitentiam, quam mihi iniungere decreueritis pro prædictis, pro viribus adimplebo, nec contraueniam in aliquo: Sic me Deus adiuuet, & ista Euangelia Sacrosancta. Quòd si contra prædicta iurata, & abiurata fecero in futurum (quod Deus auertat) pœnis de iure debitis, me nunc pro tunc liberè suppono, obligo, & adstringo, quatenus illis plectar cùm probatum legitimè extiterit me talia commisisse.

Ferendi sententiam, vel iniungendi pœnitentiam diffamato de heresi, & suspecto aliàs de eadem,

Formula X L.

Nos N. Episcopus ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. ditioni N. Domini subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Diligentiùs attendentes, quòd tu de loco. N. & diœcesis, N. fuisti delatus nobis de heretica prauitate, *exprimatur illa*, nos volentes, vt tenebamur, iudicialiter informari, an tu incidisses in prædictam hæresim condemnatam, ad inquirendum, testes examinandum téque citandum, & interrogandum medio iuramẽto, & ad alia facienda, quæ fienda erant per nos, descendimus, & processimus, vt decebat, quibus peractis, visis, & diligenter inspectis, pariter & discussis, processus meritis huius causæ, & omnibus, & singulis productis, actis, & actitatis æqua lance libratis, habitóque in, & super illis Theologorum, ac in iure peritorum pluries maturo consilio, ac digesto, reperimus te de prædicta hæresi in loco, N. seu locis, NN. apud bonos, & graues publicè diffamatum: propter quòd, vt nobis mandant canonica instituta, indiximus tibi purgationem canonicam, qua coram nobis hic publicè te purgasti, & ipsi compurgatores pariter te purgarunt. Inuenimus etiam & talia commisisse, *exprimantur illa*, propter quæ, & non immeritò, te suspectũ habuimus vehementer, *seu* leuiter: *dicatur si est istud, vel illud*, & hæc de heretica prauitate: propter quod fecimus te vt taliter suspectum hæresim abiurare *Dicatur omnem heresim, si abiurauit, vel suspectus vehementer; vel heresim supradictam, si vt suspectus leuiter.* Verùm quia non possumus, nec debemus, talia quæ peregisti vltatenus tolerare, sed cogimur ea vitare iustitia suadente, ad hoc vt reddaris cautior in futurum; & vt crimina non remaneant impunita, & cæteri non reddantur procliuiores ad similia committenda, & vt Creatoris iniuriæ non æquanimiter tolerentur: Eapropter te N. prædictum purgatum, & abiuratum, hic in nostra præsentia personaliter constitutum, in hoc loco, & hora tibi in antea assignatis; Nos Episcopus & Inquisitor præfati sedentes pro tribunali more iudicum, iudicantium, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem, sententiamus seu pœnitentiamus per modum, qui sequitur, scilicet quòd tenearis, &c.

Cedula legenda in publico, crimina illius continentis, qui habet heresim abiurare,

Formula X L I.

Istæ sunt culpæ & mala opera contra fidem Catholicam, quæ gessit N. hic præsens, quæ confessus est in iudicio se commisisse ore proprio, medio iuramento.

In primis confitetur ore proprio & medio iuramento, quòd tot annis stetit, & perseuerauit in ista hæresi, & errore, *exprimatur.*

Item confitetur quòd in dictam hæresim incidit in hunc modum, *dicatur.*

Item confitetur quod dogmatizauit, & pluries induxit plures ad eandem hæresim per hunc modum. *dicatur, & sic explicentur eius culpa omnes.*

Omnem heresim abiurandi per illum, qui propria confessione est in heresi deprehensus, & pænitet, & aliàs non est relapsus,

Formula X L I I.

Ego N. de loco, N. diœcesis N. in iudicio personaliter constitutus coram vobis Venerabilibus N. Episcopo ciuitatis, N. & N. Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris Domini ditioni subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegato, sacrosanctis Euangeliis positis coram me, eisque propriis manibus per me tactis; iuro me credere corde, & profiteor ore illam sanctam fidem Catholicam, & Apostolicam quam sancta Romana Ecclesia credit profitetur, prædicat, & obseruat; & consequenter abiuro, reuoco, detestor, & abnego omnem hæresim cuiuscunque sit conditionis, & sectæ extollentem se aduersus sanctam, & Apostolicam Ecclesiam.

Item iuro me credere corde, & profiteor ore *quòd, &c. explicetur articulus Catholicus, contrarius illi heresi, in quam se confessus est incidisse, vt v. g. si confessus est incidisse in illam heresim*, quòd Dominus noster Iesus Christus non fuit verus Deus, sed homo purus, *abiuret sic.*

Item

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Dominus Iesus Christus B. Mariæ semper Virginis filius, fuit verus Deus, genitus de Deo Patre æternaliter, & verus homo ex Maria Virgine conceptus, & natus temporaliter: Et consequenter abiuro, abnego, detestor, & renuncio illam hæresim damnatam per sacrosanctam Ecclesiam, quæ falsò, ac mendaciter asseuerat, quòd Dominus Iesus non fuit verus Deus, sed homo merus & purus, in quam hæresim ego miser incidi, eámque tenui, & illi credidi per annos tot, atque dogmatizaui, docui, & defensaui. Cuius rei me pœnitet corde toto. *Et si in plures hæreses se incidisse est confessus, abiurabit quamlibet singillatim per modum statim dictum.*

Item iuro pariter & promitto, quòd deinceps nullam hæresim prædictarum, seu aliam qualemcumque tenebo, credam, nec adhærebo, nec dogmatizabo alicui, nec docebo, nec instruam quemcumque de hæresis prauitate, nec libros hæreticales scienter habebo: immo iuro & promitto, quòd si sciuero aliquem esse infectum aliqua hæresis labe, seu aliquem dogmatizare, docere, aut quemquam instruere in aliqua hæresi, vel errore, seu libros, vel scripturas hæreticales habere, quamcitius commodè potero vobis Domino Episcopo, vel Inquisitori, seu alteri successorum vestrorum, vel alicui Vicariorum vestrorum, vel illorum, denunciabo & intimabo.

Item iuro pariter & promitto, quòd pœnitentiam per vos mihi iniungendam pro prædictis non refutabo, nec contraueniam in aliquo, immo pro viribus adimplebo.

Item iuro pariter & promitto, quòd non fugiam nec absentabo me, nisi de vestro beneplacito, licentia & assensu; immo iuro, & promitto, quòd quandocumque & quotiescumque requisitus fuero per vos, seu alterum vestrum, seu Vicariorum vestrorum, ac successorum vestrorum, aut eorum Vicariorum alterius nomine, vel mandato, quàm citius commodè potero, me personaliter præsentabo: sic me Deus adiuuet, & hæc Euangelia sacrosancta. Quòd si contra prædicta iurata, vel abiurata, seu eorum aliquod (quod Deus auertat) fecero in futurum, haberi volo protinus pro relapso; ac pœnis relapsis de iure debitis, me nunc pro tunc obligo, & adstringo quatenus illis plectar, si, & quando probatum extiterit legitimè in iudicio, seu me confessum, contra nunc iurata, & abiurata aliqua commisisse.

Sententia contra eum, qui abiurauit, vt hæreticus pœnitens,

Formula XLIII.

Nos N. Episcopus ciuitatis N. & N. inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini ditioni subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Attendentes quòd tu N. de loco N. diœcesis N. fuisti nobis, publica fama referente, ac fide dignorum insinuatione, delatus de hæretica prauitate, & quòd illa infectus fueris multis annis, in magnum tuæ animæ detrimentum: quæ delatio præcordia nostra acriùs vulnerauit: Nos, quibus incumbit ex officio nobis tradito, sanctam fidem Catholicam in cordibus hominum complantare, ac prauitatem hæreticam ab eorum mentibus enecuare, volentes (vt tenebamur, & tenemur) in, & super his certius informari, & videre si clamor qui ad aures nostras peruenerat, veritate aliqua fulciretur, vt sic veritas se haberet, prouideremus de salubri remedio opportuno; descendimus ad inquirendum, testes examinandum, téque vocandum; ac vt congruentiùs potuimus, in, & super contra te denunciatis, te interrogandum medio iuramento, & ad peragendum omnia & singula, quæ per nos erant fienda, iustitia exigente, ac vt nobis mandant canonicæ sanctiones. Sanè cùm vellemus causæ tuæ huiusmodi cōgruum dare finem & videre clarè, quod compertum fuerat, an, scilicet, ambulares in tenebris, vel in luce, & an fores infectus hæresis labe, nec ne, processus meritis actitatis, solemne tam in sacræ Theologiæ facultate, quam in iure canonico, & ciuili peritorum coram nobis consilium ordinauimus congregari, scientes quòd secundum canonica instituta integrum est iudicium, quòd plurimorum sententiis confirmatur. Et habito in, & super omnibus, & singulis actis & actitatis in causa præsenti, sano, maturo, ac directo consilio prædictorum, visisque, ac diligenter inspectis processus meritis, omnibusque & singulis in eo contentis æqua lance libratis, inuenimus te propria confessione in iudicio recepta per nos medio iuramento, in multiplici prauitate hæretica deprehensum: nam inuenimus quòd tu per annos tot credidisti corde, quòd & . *explicentur omnes hæreses, in quibus incidit singillatim, scilicet.* quòd Dominus Iesus Christus non fuit Deus & homo purus. Item quod Beata Maria mater Domini nostri Iesu Christi non fuit semper Virgo, sed postquam Christum virgo peperit, ipsa de Ioseph alios filios generauit, &c. *Exprimantur omnes, quæcunque sint illæ, & etiam explicentur omnia, quæ contra eum legitimè sunt probata. Et post sequatur sic.* Verum cùm misericors, & miserator Dominus nonnullos prolabi permittat aliquando in hæreses & errores, non solùm vt viri Catholici, & literati in sacris eloquiis exerciteantur; verum etiam vt sic lapsi humiliores deinceps fiant, ac in pœnitentiæ operibus exerceantur, eiusdem processus meritis diligenter discussis reperimus, quòd tu ad informationem frequentem nostram, & aliorum proborum, adhærendo consilio saniori ad gremium sanctæ matris Ecclesiæ, & ad eiusdem vnitatem salubriter euolasti; prædictos errores & hæreses detestando, ac fidei sanctæ Catholicæ agnoscens irrefragabilem veritatem, tuis intimis visceribus infigendo, propter quod te admisimus ad abiuratoriam & adiuratoriam publicam cautionem, faciendo te in præsentiarum præfatas hæreses, & omnem aliam hæresim publicè abiurare; qua expleta absoluimus te à sententia excommunicationis maioris, qua ex lapsu in hæresim extiteras innodatus, & te reconciliando, sanctæ matri Ecclesiæ restituimus Ecclesiasticis Sacramentis: dum tamen de corde vero, & fide non ficta rediens ad Ecclesiæ vnitatem, prout te fecisse credimus & speramus. Sanè cùm indignum valde existat Dominorum temporalium iniurias vlcisci; Dominúque cælorum & Creatoris omnium iniurias æquanimiter tolerare, cùm multò grauius sit æternam, quàm temporalem lædere maiestatem; & vt ipse peccantium miserator, tui misereatur; & vt sis cæteris in exemplum, & vt crimina non remaneant impunita, & vt efficiaris cautior in futurum, & vt non reddaris procliuior, sed difficilior ad prædicta, & quæcunque alia illicita committenda.

Nos Episcopus & Inquisitor iudices in causa fidei antefati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium de prædictorum in sacra Theologia atque iure, consilio peritorum, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium prodeat, & oculi nostri videant æquitatem, habentésque præ oculis solum Deum, ac fidei orthodoxæ irrefragabilem veritatem, te N in nostra præsentia constitutum in hoc loco, die, & hora tibi ad audiendam diffinitiuam sententiam, seu iniungendam pœnitentiam

in

in antea assignatis, sententialiter, & taliter damnamus, ac pœnitentiamus, solam tibi vitam de misecordia relinquentes. In primis quòd mox induaris veste liuida facta ad modum superinsignij militum, seu scapularis absque capucio monachorum, habente cruces de panno crocco, vnam ante, & aliam retro, longitudinis trium palmorum, & latitudinis medij palmi: quam vestem, & cruces, super vestes alias deferre habeas toto tempore vitæ tuæ in signum pœnitentiæ: & si destruatur, habere, & deferre aliam tenearis. cùm cruces sint insignia hominis pœnitẽtis: quòd abhorrere non debes, sed diligere, quia Dominus Iesus crucem in suis humeris humiliter baiulauit. Item te condemnamus, & pœnitentiamus, quòd mox hac prædicta veste indutus, ponaris cum prædicta veste & crucibus in porta N. huius Ecclesiæ, N. in scala, in alto, & ibi stes vsque ad horam prandij, taliter, vt videri possis ab egredientibus, & ingredientibus euidenter, & post reducaris ad eundem locum & scalam, indutus veste prædicta & crucibus, in primą pulsatione Vesperarum, & illic taliter stes vsque ad solis occasum. Item te sententialiter condemnamus, quòd die N. Dominica, seu festiua stes in porta N. Ecclesiæ in scala, in alto, à principio Missæ maioris vsque ad finem, cum veste, & crucibus supradictis, & tali die Dominica vel festiua per modum consimilem in porta N. Ecclesiæ, & N. *exprimantur omnes, vel multæ Ecclesiæ parochiales & Religiosorum, & præsertim illæ in quibus maior populi confluit multitudo, & assignentur dies solemniores anni, sicut Christi Natiuitatis, Apparitionis, Paschæ, Ascensionis, Pentecostes, & quatuor festiuitates Virginis gloriosæ, plus vel minus vt culpa exegerit delinquentis.*

Item te sententialiter condemnamus carceri N. ad perpetuum, vt ibi semper pane doloris, & aqua angustiæ concieris. Retinentes nobis ex certa scientia & expressè, quòd possimus liberè dictam sententiam seu pœnitentiam mitigare, aggrauare, commutare, tollere totaliter, vel in parte; si, quando & prout nobis, & toties quoties videbitur faciendum. Lata fuit hæc sententia.

Ferendi sententiam contra eum, qui in hæresim est relapsus, sed pœnitens, & vt relapsus traditur curiæ seculari,

Formula XLIV.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis N, & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes legitimè informari, quod tu N. de loco N & diœcesis N. fuisti coram nobis, *si ita fiat*, seu coram talibus Episcopo, & Inquisitore delatus de tali hæretica prauitate, *seu talibus, explicentur*, in quibus hæresibus, vt legitimè fuit compertum, fuisti confessione propria deprehensus, ac etiam testibus conuictus, & quòd in illis perstiteras tanto tempore animo indurato, *dicatur prout fuit*, sed pòst adhærens (vt videbatur) consilio saniori, illas hæreses in N. loco publicè abiurasti, abnegasti (& reuocasti in forma Ecclesiæ consueta; propter quæ prædicti Episcopus & Inquisitor credentes te veraciter conuersum ad gremium Ecclesiæ sanctæ Dei, te ab excommunicationis sententia, qua constrictus tenebaris, absoluentes (si tamen de corde vero, & fide non ficta reuersus esses ad sanctæ Ecclesiæ vnitatem) iniunxerunt tibi pœnitentiam salutarem. Verùm post omnia supradicta, & tot annorum curriculis iam elapsis, nunc nouiter iterum delatus nobis fuisti & extitisti, quòd iterum incideras in N. hæreses abiuratas, *explicentur*. Nósque, licèt displicenter, de te talia audissemus, tamen iustitia nos cogente, descendimus ad inquirendum, testes examinandum, téque vocandum, & interrogandum medio iuramento, nec non ad omnia, & singula facienda, quæ per nos fienda erant secundùm canonica instituta. Sanè cùm vellemus præsentem causam fine debito terminare, solemne consilium tam in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili peritorum, iussimus congregari, & habito prædicto consilio maturo pariter & digesto, in, & super omnibus, & singulis actis, & actitatis, ac visis, & diligenter discussis processus meritis, & omnibus & singulis actis, & actitatis, æqua lance libratis, prout fieri exigebat, reperimus legitimè tam per testes, quàm per propriam tuam confessionem iudicialiter receptam, quòd reincidisti in hæreses abiuratas. Nam reperimus, quòd talia & talia dixisti vel fecisti, *explicentur omnia*, propter quæ & meritò, de prædictorum consilio te habuimus & habemus pro relapso iuxta canonica instituta; quod dolenter referimus, & referendo dolemus; sed quia ad informationem nostram & proborum virorum catholicorum, diuina gratia inspirante, iterum es reuersus ad gremium Ecclesiæ, & ad eiusdem vnitatem, prædictos errores & hæreses detestando, & credendo catholicè, fidémque Catholicam protestando, admisimus te ad recipiendum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ petita per te humiliter Ecclesiastica Sacramenta: prout relapsis pœnitentibus, & humiliter petentibus concedunt canonicæ sanctiones. Verum cùm Ecclesia Dei in te, & circa te non habeat vltrà quid faciat, cùm ita misericorditer se habuerit erga te (vt prædiximus) & tu illa abusus fueris in abiuratas hæreses incidendo: eapropter nos Episcopus & Inquisitor Iudices antefati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem, habentésque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei irrefragabilem veritatem, ac extirpationem hæreticæ prauitatis: te N. hoc loco, die, & hora N. tibi ad audiendam diffinitiuam sententiam in antea assignatis, sententialiter iudicamus esse veraciter relapsum in eandem, de foro nostro Ecclesiastico proiicimus, & relinquimus, seu brachio sæculari tradimus. Rogamus tamen & efficaciter dictam curiam sæcularem, quòd circa te, extra sanguinis effusionem, & mortis periculū sententiam suam moderetur.

Tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapsum curiæ sæculari,

Formula XLV.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. & diœcesis N. fuisti nobis delatus, fama publica referente, ac fide dignorum insinuatione, de hæretica prauitate, scilicet, quòd asserebas & affirmabas publicè, *quod sic & sic explicentur hæreses.* & quòd tu in illis hæresibus perstiteras multis annis in animæ tuæ detrimentum: Nósque, quibus ex officio incumbebat prauitatem hæreticam extirpare volentes, prout tenebamur, in, & super his certiùs informari, & videre an ambulares in tenebris, an in luce, diligenter inquisiuimus de prædictis, teque citantes, ac efficaciter interrogantes reperimus te prædicta infectū hæretica prauitate, ac candē defensantem coram nobis animo pertinaci. Sanè cùm præ cūctis nostræ mẽtis desiderabilibus cordi nostro insidat

insidat fidem sanctam Catholicam & Apostolicam in populorum præcordiis complantare, eradicata hæretica prauitate, modos diuersos, varios & congruos, tam per nos, quàm per alios adhibuimus, quatenus resilires ab hæresibus, & erroribus antedictis, in quibus steteras atque stabas, prout nunc stas contumaciter, ac pertinaciter animo indurato; Verùm cum humani generis inimico tuis præcordiis assistente, téque in dictis erroribus voluente & inuoluente, nolueris neque velis à sæpè dictis hæresibus resilire, plùs eligens mortem animæ incurrere gehennalem, & corporis temporalem, quàm antefatas hæreses abiurare, & ad gremium Ecclesiæ aduolare, & animam lucrari in reprobum sensum datus: eapropter cùm his ab Ecclesia sancta Dei excommunicationis vinculo innodatus, & meritò, immo à grege Dominico separatus, ac participatione bonorum Ecclesiæ priuatus, & Ecclesia non habeat circa te vltrà quid faciat, cùm ad te conuertendum fecerit iuxta posse: Nos Episcopus & Inquisitor iudices in causa fidei sæpefati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem: habentésque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei veritatem, ac extirpationem hæreticæ prauitatis; hac die, hora, & loco tibi in antea assignatis ad audiendam sententiam diffinitiuam; condemnamus & sententialiter iudicamus, te esse veraciter hæreticum impœnitentem, & vt veraciter talem, tradendum & relinquendum brachio sæculari, & sicut hæreticum impœnitentem per hanc nostram sententiam de foro Ecclesiastico te proiicimus, & tradimus, seu relinquimus brachio sæculari, ac potestati curiæ sæcularis, dictam curiam sæcularem efficaciter deprecantes, quòd circa te, citra sanguinis effusionem, & mortis periculum, suam sententiam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Relinquendi, seu tradendi hæreticum impænitentem, & relapsum brachio sæculari.

Formula XLVI.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis, N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. Diœcesis N. fuisti nobis, seu N. N. prædecessoribus nostris delatus de multiplici hæretica prauitate, *explicentur*, in quibus, vt legitimè compertum est, fuisti confessione propria ac iudicialiter, & fide dignis testibus deprehensus, & quòd in illis perstiteras tanto tempore animo indurato, *dicatur prout fuit*. sed pòst sano consilio inhærendo, illas hæreses publicè abiurasti in loco N. in forma Ecclesiæ consueta: propter quæ prædicti Episcopus, & Inquisitor credentes te veraciter resiliisse ab erroribus antefatis, & ad gremium Ecclesiæ Catholicæ credendo aduolasse, tibi absolutionis beneficium impertierunt, absoluentes te ab excommunicationis sententia qua adstrictus in antea tenebaris, si tamen de corde vero, & fide non ficta conuersus existeres ad sanctæ Ecclesiæ vnitatem, tibique salutarem pœnitentiam iniungentes, ad misericordiam receperunt, quia Ecclesia sancta Dei non claudit gremium reuertenti. Verùm post omnia antedicta, fuisti nobis delatus (quòd displicenter accepimus) quòd interim incideras in damnatas hæreses per te publicè in antea abiuratas, seu talia & talia commisisti contra abiurationem prælibatam in tuæ animæ detrimentum, *explicentur*. Nosque quanquam displicentia sauciati, quòd de te talia audiuissemus, nihilominus iustitia nos cogente, descendimus ad inquirendum, testes examinandum, téque vocandum, & interrogandum (vt decebat) medio iuramento, & ad faciendum omnia & singula, quæ per nos fienda erant secundùm canonica instituta. Sanè cùm vellemus præsentem causam fine debito terminare, solemne tam peritorum in Theologiæ facultate, quam in iure canonico, & ciuili consilium fecimus congregari, & habito cum prædictis in, & super omnibus & singulis in præsenti causa productis, deductis, actis, & actitatis consilio maturo pariter & digesto, ac etiam replicato, visisque ac diligenter inspectis processus meritis huius causæ ac omnibus æqua lance libratis, prout ius & iustitia suadebant, reperimus legitimè tam per testes dignos fide, quàm per tuam confessionem propriam pluries per nos iudicialiter receptam, te incidisse ac recidisse in hæreses abiuratas. Nam reperimus quòd talia dixisti, & egisti, *explicentur omnia*, propter quæ & meritò de prædictorum consilio, te habemus tuis exigentibus excessibus pro relapso secundùm canonicas sanctiones; quod dolenter referimus, & referendo dolemus, nouit ille, qui nihil ignorat, qui cordium intima omnium intuetur: Et cùm totis nostris præcordiis cuperemus, prout adhuc cupimus, reducere te ad sanctæ Ecclesiæ vnitatem, ac eneruare à tuis visceribus præfatam hæreticam prauitatem, vt sic saluares tuam animam, ac mortem euaderes corporis & animæ gehennalem, conatus nostros exercuimus ad te salubriter conuertendum, modos congruos varios adhibentes; sed tu in reprobum sensum datus, maligno spiritu ductus pariter & seductus, præelegisti torqueri diris, & perpetuis cruciatibus in infernum, & hic temporalibus ignibus corporaliter consummari, quàm adhærendo consilio saniori, ab erroribus damnabilibus ac pestiferis resilire, & ad gremium, ac misericordiam sanctæ matris Ecclesiæ aduolare. Eapropter cùm Ecclesia Dei vltrà non habeat erga te quid faciat, cùm ad te conuertendum totum exercuerit posse suum, Nos Episcopus & Inquisitor iudices in hac causa fidei memorati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem; & præ oculis habentes solum Deum & honorem sanctæ fidei orthodoxæ: hac die, hora, & loco, ad audiendam sententiam diffinitiuam tibi in antea assignatis, te N. in nostra præsentia constitutum sententialiter condemnamus, & condemnando iudicamus, te esse veraciter impœnitentem hæreticum, & relapsum, & talem realiter tradendum seu relinquendum brachio sæculari, ac potestati curiæ sæcularis; deprecantes efficaciter curiam sæcularem prædictam, quòd citra sanguinis effusionem & mortis periculum, erga te sententiam suam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Puniendi, ac condemnandi falsos testes, vel falsò seu malitiosè imponentes innocenti crimen hæreticæ prauitatis.

Formula XLVII.

Nos N. miseratione diuina Episcopus N. ciuitatis, & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. Diœcesis, N veniens per teipsum, spontanea voluntate, aliàs non citatus nec vocatus, ac comparens personaliter coram nobis Inquisitore prædicto, seu Episcopo, & Inquisitore prædictis in iudicio constitutis accusasti, seu denunciasti, ac testificatus fuisti medio iuramento, quòd N. de loco, N. & Diœcesis, N. talia dixit seu fecit

contra ſanctam fidem Catholicam, ac in fauorem hæreticæ prauitatis *exprimatur illa*. Nos meritò præſumentes te non falsò contra prædictum N. talia depoſuiſſe, nec ex odio, vel rancore, neque ex animo malignandi, ſed zelo fidei orthodoxæ quantum prima facie apparebat; dictum N. vocari fecimus coram nobis, & in iudicio conſtitutum, iuratúmque de dicenda veritate requiſiuimus, quatenus de prædictis ſuper hæreſi quæcumque ſciret, tam de ſe, quàm de aliis & meram nobis diceret veritatem: quo conſtanter negãte prædicta, & in negatiua diu & continuè perſiſtẽte, ſuſpicantes eundem negare veritatem contra proprium iuramentum, eũdem fecimus tanto tempore in carcere detineri, ſeu aliàs atteſtari, credendo te, & alios eundem nobis zelo fidei detuliſſe. Demum tam ex negatiua ipſius delati N (in qua perſtitit, & perſiſtit, medio iuramento, & multo tempore expectatus) quàm ex quibuſdam veriſimilibus coniecturis meritò ſuſpicantes, quòd tu malitiosè & calumniosè contra N. prædictum deponens, eum inuoluere nixus fueris in crimine tam nefando; te citari, & ad noſtram præſentiam adduci, ac prædictum talem coram nobis fecimus confrontari: & cùm prædictus talis delatus in negatiua perſtiterit, & tu in affirmatiua; & vterque medio iuramento, te iuſſimus detineri donec de prædictis (prout nos decuit) fuiſſemus pleniùs informati, & compertis talibus & talibus, *exprimatur*, te de carcere educi fecimus, & coram nobis in iudicio conſtitutum, iuratúmque, iterum monuimus & requiſiuimus canonicè, quòd nobis aperires & diceres an ea, quæ contra talem prædictum depoſueras, continerent in aliquo veritatem: tu verò ductus conſilio ſaniori, tuæ malitiæ conſcius, & ad cor rediens, conſtitutus in iudicio coram nobis ſponte, & liberè recognouiſti, quòd omnia & ſingula, quæ depoſueras contra eum, non fidei zelo, nec veritatis amore hoc feceras, ſed potiùs typo malitiæ, & rancoris, & liuore iracundiæ, & odio concitatus, & quòd talia, quæ depoſueras contra eum, non continebant in aliquo veritatem, ſed ſimpliciter erant falſa: petens tu humiliter pro præmiſſis tibi miſereri, ac tibi iniungi pœnitentiam ſalutarem: Nos igitur Epiſcopus & Inquiſitor præfati, penſatis præmiſſis ac circunſtantiis aliis, quibus motus animus noſter, & cuiuſlibet iudicis potuit meritò informari; certiores effecti quòd veritatem, quæ ſola in negotio fidei quæritur, denigraſti, ſinceritatem Sancti officij Inquiſitionem corrupiſti, & nos tuos iudices deluſiſti, in præiudicium fidei orthodoxæ, & in ſcandalum ac graue periculum prædicti N. innocentis; quem in tam deteſtabili crimine malitiosè & fraudulenter inuoluere nitebaris, falſum ferendo teſtimonium in iudicio coram nobis. Eapropter ne (ſicut nec debet, nec expedit) tale & tam graue crimen remaneat impunitum, & vt tui pœna tranſeat cæteris in exemplum, & alij à conſimilibus arceantur, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei omne iudicium noſtrum prodeat & oculi noſtri videant æquitatem, habentéſque præ oculis ſolum Deum, de multorum peritorum in theologiæ facultate, & in iure canonico, & ciuili maturo conſilio pariter & digeſto, te N. in cauſa fidei falſum teſtem, ſeu delatorem ad carcerem perpetuum N. in his ſcriptis per noſtram diffinitiuam ſententiam condemnamus: in quo ſub vinculis ferreis in pane doloris, & aqua anguſtiæ, quamdiu vixeris, agas pœnitentiam de præmiſſis, ſolam vitam tibi de miſericordia relinquentes; & nihilominus quòd ſtatim ponaris & eleueris in ſcala, in tali porta huius Eccleſiæ, in qua ſtes ligatis manibus, & capite diſcooperto, & in camiſia ſpoliatus, vſque ad horam prandij; & modo conſimili die Dominica, in porta Eccleſiæ, N. & N. in N. &c. *ponatur alia, vt viſum fuerit, & culpa maior vel minor exegerit delinquentis*. Reſeruantes nobis ex certa ſcientia & expreſsè, quatenus dictam pœnitentiam liberè valeamus mitigare, relaxare, aggrauare, & mutare, ſi, & quando, & toties quoties nobis viſum fuerit faciendum. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Tradendi ſeu relinquendi brachio ſæculari eum, qui conuictus eſt de hæreſi per teſtes legitimos, & ſtat pertinaciter in negatiua, licèt fidem Catholicam profiteatur.

Formula XLVIII.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. & Diœceſis, N. fuiſti nobis delatus de tali hæretica prauitate, *exprimatur*, & vellemus certiorari, an ea quæ de te, & contra te nobis dicta fuerunt, veritate aliqua fulcirentur, & an tu ambulares in tenebris, vel in luce, deſcendimus ad nos informandum, teſtes diligentiùs examinandum, téque vocandum, ac interrogandum ſæpius medio iuramento, defenſionéſque exhibendum, & ad omnia & ſingula faciendum, quæ per nos facienda erant ſecundùm canonicas ſanctiones. Verum cùm vellemus præſens tuum negotium fine debito terminare, ſolemne conſilium tam in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico & ciuili peritorum coram nobis fecimus congregari; & viſis, ac diligenter diſcuſſis proceſſus meritis, ac omnibus, & ſingulis in præſenti cauſa productis, deductis, actis, & actitatis æqua lance libratis, prædictorum conſilio digeſto pariter & maturo, reperimus contra te probatum legitimè, quòd fuiſti tanto tempore infectus hæretica prauitate: nam reperimus quod dixiſti & feciſti talia, & talia, *exprimantur*, ex quibus apparet manifeſte quòd es legitimè deprehenſus in prædictam hæreticam prauitatem. Sanè cùm cuperemus (prout adhuc cupimus) te, veritatem fatendo reſilire ab hæreſi antedicta, & reduci ad gremium Eccleſiæ ſanctæ, & ad ſanctæ fidei vnitatem, vt ſic ſaluares animam tuam, & tam animæ quàm corporis mortem euaderes gehennalem; tam per nos, quàm per alios noſtram diligentiam exercentes, ac te per longa tempora expectantes; tu in reprobum ſenſum datus contempſiſti acquieſcere noſtro conſilio ſaniori, immo perſtitiſti, & perſiſtis in negatiua pertinaciter animo indurato: quod dolenter referimus, & referendo plangimus & dolemus. Verum cùm Eccleſia Dei tanto tempore te expectauerit, quatenus reſilires recognoſcendo propriam tuam culpam, nolueris, neque velis, & non habeat vltrà quid tibi gratiæ faciat atque mercedis: eapropter vt ſis cæteris in exemplum, & alij ab huiuſmodi hæreſibus arceantur: Nos Epiſcopus & Inquiſitor, iudices in cauſa fidei memorati, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem, habentes præ oculis ſolum Deum, & ſanctæ fidei gloriam & honorem: te N in noſtra præſentia conſtitutum hac die, & hora, & loco, tibi ad audiendum ſententiam diffinitiuam aſſignatis; diffinimus, declaramus, ac ſententiamus, te eſſe hæreticum impœnitentem, & tradendum, ſeu relinquendum vt talem, brachio ſæculari, & per hanc noſtram ſententiam, vt verè hæreticum pertinacem, ac impœnitentem, à foro Eccleſiaſtico te proiicimus, & tradimus ſeu relinquimus brachio ſæculari, ac poteſtati curiæ ſecularis eandem

curiam

curiam sæcularem efficaciter deprecantes, quatenus circa te, citra sanguinis effusionem, & mortis periculum, suam sententiam moderetur. Lata est hæc sententia, &c.

Citandi conuictum de hæresi absentem, vel fugitiuum contumacem, ad sententiam,

Formula XLIX.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis, N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris, N. Domini ditioni subiectis, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, N Diœcesis, N. seu Ordinis, N. seu Religionis, N. Spiritum consilij sanioris.

Præ cunctis nostræ mentis desiderabilibus illud potissimum infigitur cordi nostro, ne temporibus nostris in dicta Diœcesi N. vberem, florentémque vineam, Ecclesiam, inquam, vineam Domini Sabaoth, quam summi Patris dextera virtuosiùs complantauit, quam eiusdem Patris Filius proprij, ac viuifici vnda cruoris vberiùs irrigauit, quam ipse almus Spiritus Paraclitus miris, ineffabilibúsque donis intimiùs fœcundauit, quam tota ipsa incomprehensibilis atque inattingibilis Trinitas Beata, grandissimis, varisque priuilegiis sanctius dotauit pariter & ditauit, Aper de sylua, qui est & dicitur hæreticus quilibet, absorbeat & depascat, fructus fidei vberes deuastando, ac lacerantes, hæresum vepres palmitibus inserendo, serpensque tortuosus nostri improbus humani generis inimicus, efflans virus, qui est Satanas & Diabolus; eiusdem vineæ Dominicæ palmites inficiat, atque fructus, virus prauitatis hæreticæ immittendo. Ne etiam ager ipse Dominicus, populus inquam Catholicus, ad quem excolendum pariter & serendum descendit de summorum polorum arce, Dei Patris vnigenitus, atque primogenitus, seminauit miris, sanctísque prædicationibus, discurrit per villas, & castella docens non sine magnis fatigationibus, elegit Apostolos viros vtique operarios industrios, ac conduxit, ditans illos æternis retributionibus, expectans ipse Dei filius de agro isto magno illo iudicij extremo vberes manipulos colligere, & per manus sanctorum Angelorum recondere in cælesti horreo sancto suo, Sansonísque vulpeculæ intricatæ, quæ sunt personæ labe hæretica depravatæ, facies quidem habentes diuersas, sed caudas ignitas ad inuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipsum segetem Dominicam iam albam ad messem, splendoribus fidei relucentem, morsu amarulento demoliantur, ac discursu subtilissimo perdant, impetúque validissimo accedant, pariter & accendant, dissipent & deuastent, sinceritatem sanctæ fidei Catholicæ subtiliter & damnabiliter subuertendo: eapropter cùm tu N. incideris in damnatas hæreses manifestè, illas publicè in Ecclesia N. prædicando, seu taliter, *dicantur*, seu fueris per testes legitimos conuictus de hæretica prauitate, siue deprehensus propria confessione in iudicio per nos recepta, & pòst captus fugeris, medicinam refutans salutarem, Nos verò citauerimus te, vt de, & super his coram nobis manifestiùs respondentes, túque ductus maligno spiritu, pariter & seductus renueris comparere, *vel sic*: Eapropter cùm tu N. delatus nobis de hæretica prauitate, & recepta informatione contra te aliàs de eadem esses nobis suspectus leuiter, quòd fores infectus labe prædicta, citauimus te, quatenus coram nobis personaliter compareres de fide catholica responsurus; Cúmque citatus renueris contumaciter comparere, excommunicauimus te, ac excommunicatum fecimus publicari, in qua excommunicatione stetisti per annum, seu annos tot, animo pertinaci, insultans, & fugiens hinc & inde, ita quòd nunc quò te dixeris malignus spiritus ignoramus, & cùm te expectauerimus misericorditer & benignè, vt reuerteretis ad gremium Ecclesiæ Sanctæ Dei, & ad sanctæ fidei vnitatem; tu facere contempsisti in reprobum sensum datus. Sanè cùm velimus, (vt tenemur, iustitia nos cogente) causam tuam huiusmodi, fine debito terminare, nec valeamus tam nefanda crimina conniuentibus oculis tolerare: Nos Episcopus & Inquisitor iudices in causis fidei supradictis, te N. sæpefatum latitantem, profugum, & fugitiuum per præsens nostrum edictum publicum requirimus pariter & citamus peremptoriè, quatenus die .... mensis .... de anno .... in Ecclesia Cathed. Diœcesis .... hora tertia, compareas personaliter coram nobis diffinitiuam sententiam auditurus; significantes quòd siue comparueris, siue non, procedemus ad nostram sententiam diffinitiuam contra te, prout ius, & iustitia suadebunt. Et vt præsens nostra citatio perueniat ad tui notitiam, nec valeas ignorantiæ velamine te tueri, præsentes nostras litteras, dictas requisitionem & citationem nostras in se continentes, volumus & mandamus affigi in valuis publicè prædictæ Ecclesiæ Cathedralis, N. in quorum testimonium singulorum, præsentes nostras litteras impressione nostrorum sigillorum iussimus communiri. Datum, &c.

Degradandi verbaliter absentem condemnandum vt impœnitentem.

Formula L.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis N. &c.

Attendentes, quòd tu N. in sacris Ordinibus constitutus, *exprimantur*, vel N Religionis obumbratione fuscatus, *exprimatur*, tuis demeritis exigentibus, es mox per nos, & venerabilem Inquisitorem hæreticæ prauitatis impœnitens hæreticus iudicandus, & vt N. per nostram sententiam relinquendus brachio sæculari: eapropter iustitia exigente, & vt nobis mandant canonicæ sanctiones, sententiam depositionis, ac derogationis in, & contra te ferimus in his scriptis, te ab omni officio sacerdotali, & sacris ordinibus, ac prædicationis, ac confessionum audientia deponentes, Lata fuit hæc sententia, &c.

Ferendi sententiam, contra absentem, vel fugitiuum declarandum hæreticum impœnitentem,

Formula LI.

Nos N. Episcopus miseratione diuina ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni subiectis, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes quòd tu N. de loco, N Diœcesis, N. fuisti nobis delatus de multiplici hæretica prauitate, fama publica referente, seu fide dignorum insinuatione: Nos quibus ex officio incumbit, descendimus ad videndum, ac inquirendum an clamor, qui ad aures nostras, peruenerat, veritate aliqua fulciretur, & an tu sic delatus ambulares in tenebris, vel in luce: Verùm cùm inuenissemus te in hæresim deprehensum, deponentibus contra te quampluribus testibus fide dignis, te coram nobis aduocatum iussimus detineri, ac te interrogantes medio iuramento, confessus es nobis iudicialiter, quòd fuisti tanto tempore infectus prædicta hæretica prauitate: & quòd eras paratus pœnitere, ac dictam hæresim abiurare, & facere quæ tibi

forent per nos imposita & mandata, *dicatur vt fuit.* Sed pôst maligni spiritus consilio ductus pariter & seductus, metuens tua vulnera vino & oleo salubriter confoueri, carcerem, & arrestum fregisti pariter & aufugisti, latitans hinc & inde; & quò te malignus spiritus duxerit antefatus totaliter ignoramus: *vel sic.* Verùm cùm inuenissemus contra te(taliter, vt prædicitur, nobis delatum de hæretica prauitate) multa indicia, propter quæ suspectum leuiter de prauitate prædicta te meritò haberemus, citauimus te per publicum edictum in N. & N. Ecclesiis diœcesis, N. quatenus infra certum terminum tibi per nos præfixum, coram nobis in loco, N. personaliter compareres, in, & super prædictis contra te depositis, & aliàs de fide Catholica, & eius articulis responsurus: Tu verò insano consilio inhærendo, renuisti contumaciter comparere: Cùmque, iustitia exigente, te excommunicauerimus, ac fecerimus excommunicatum publicè denunciari, tu medicinam refutans salutarem, dictam excommunicationem vltrà quàm per annum sustinuisti, & adhuc sustines in reprobum sensum datus, animo pertinaci; & profugus latitans hinc & inde ita vt quò te malignus spiritus duxerit, ignoremus. Sanè cùm longo tempore, quia tamdiu te expectauerit Ecclesia Sancta Dei misericorditer & benignè, quatenus ad eius misericordiæ gremium euolares, ab erroribus resiliendo, & fidem Catholicam profitendo, ipsáque te clementiæ visceribus enutriret, malignorum seductus consilio, acquiescere recusasti, in tua pertinacia perseuerans. Verùm cùm vellemus, prout volumus & debemus, iustitia nos cogente, causam tuam fine debito per sententiam terminare, citauimus te; quatenus hac die, & hora, & hoc loco, compareres personaliter coram nobis, diffinitiuam sententiam auditurus: & quia renuisti contumaciter comparere, meritò te ostendis velle perpetuò in tuis hæresibus & erroribus remanere, quod dolentes referimus, & referendo dolemus. Sed cùm non possimus, nec volumus iustitiam subterfugere, nec tantam inobedientiam, & contumaciam ad Dei Ecclesiam tolerare, ad exaltationem fidei Catholicæ, & ad extirpationem prauitatis hæreticæ, iustitia exigente, & tua inobedientia ac contumacia requirente hac die, hora, & loco tibi in antea ad audiendam diffinitiuam sententiam peremptoriè assignatis, præhabito consilio multorum peritorum tam in iure canonico, quàm in Theologiæ facultate, siue in iure ciuili, processus meritis visis, & diligenter discussis, omnibúsque in eis contentis æqua lance libratis, Nos sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis; vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem; habentésque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei irrefragabilem veritatem, contra te N. absentem, vt præsentem, Beati Pauli Apostoli vestigia imitantes, sententiam diffinitiuam taliter ferimus in his scriptis.

Christi nomine inuocato.

Nos Episcopus, & Inquisitor iudices in causa fidei memorati, attendentes in causa ista fidei, ac processibus inde confectis, ordinem iuris fore seruatum: attendentes etiam quòd legitimè citatus, non comparuisti, nec per te, nec per alium te aliqualiter excusasti: attendentes etiam, quòd in præfatis hæresibus longo tempore contumaciter perstitisti, & adhuc etiam perseueras, ac excommunicationem per tot annos in causa fidei sustinuisti, prout & nunc sustines animo indurato: attendentes etiam quòd Ecclesia Sancta Dei non habet vltrà erga te quid faciat, cùm perseueres, & perseuerare velis in excommunicatione, & hæresibus prælibatis: Eapropter Beati Pauli vestigia sectantes, declaramus, diffinimus, ac sententiamus, te N. absentem, vt præsentem, esse hæreticum pertinacem, & vt talem relinquendum brachio sæculari, & per nostram sententiam diffinitiuam te à foro Ecclesiastico expellimus, ac relinquimus potestati curiæ secularis: eandem curiam affectuosiùs deprecando, vt si quando te habuerit in sua potestate, erga te, citra sanguinis effusionem, & mortis periculum, suam sententiam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Sententia, qua domus, in quibus hæretici reperti sunt, aut conuenticula celebrarunt, dirui iubentur,

Formula LII.

Cùm fida testium relatione, aut facti euidentis, vel propria confessione coram nobis constiterit legitimè, in domo, N. seu turri, ipso Domino sciente, & dissimulante, aut non impediente, hæreticos sua conuenticula legibus vetita celebrasse, aut eosdem esse receptes, aut damnata, & falsa dogmata prædicasse: idcirco vt locus ille, qui fuit receptaculum, & latibulum hæreticorum, fit in sordium, putredinúmque receptionem, ob detestationem tanti criminis perpetuò deputatus, auctoritate qua fungimur, pronuntiamus, præcipimus, & iubemus; præfatam domum funditus dirui, & solo æquari, sine spe reædificationis in futurum, pronuntiantes amplius, & declarantes omnes lapides, rudera, & cæmenta inde amota ad fiscum nostrum pertinere. [ita ferè Zanchinus *tract. de hæret. cap. 41.* & Repertorium Inquisitorum *verbo sententia §. aliud genus sententiæ.*

F I N I S.

INDEX

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM, VERBORVM, MATERIARVM ATQVE SENTENTIARVM, QVÆ IN HOC primo Tomo continentur.

Prior numerus Disputationem; alter disputationis Quæsitum; tertius quæsiti Paragraphum; quartus denique Paginam assignat.

A

ABBA nomen, an Hebraïcum sit, an Syriacum? disp.1. quæs.1. num.1. pag.1

Abba Hebraïcè idem significat, quod Latine Pater. disp.1. q.1. n.2. p.2.

ex dictione *Abba*, secundum aliquos prodiit hæc dictio, *Papa*, disp.1. q.1 n.4. p.3.

Abbæ nomen cur Christo præ omnibus debetur. disp. 1. q 9. n.2. p.14.

Abbas in Latina lingua duplici litera b. in Hetrusca verò vnica tantùm scribitur, & quare? disp.1. q.1. n.3. p.2.

Abbatis nomini semper ferè coniungi solet dictio illa, *Pater*, & quare? disp.1. q.1. n.6. p.2.

Abbatis nomen est honoris, & dignitatis. disp.1. q.2. n.6. p.3.

Abbatis nomen dignitatem & officium importat. disp.1. q.2. n.4. p.3.

Abbas dicitur constitutus in primo gradu dignitatis, nec est de dignitatibus Episcopo inferioribus. disp.1. q.2. n.7. p.3.

Abbas venit appellatione Ordinarij. disp.1. q.4. n.2. pag.5.

Abbas Commendatarius est Prælatus. disp 1. q.3. n.4. pag.5.

Abbas qui vni tantum Monasterio præsidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius. disp.1. q.4. n.4. p.5.

Abbas dicitur habere in suos Monachos maiorem, & pleniorem potestatem, quam Episcopus habeat in Clericos suæ Diœcesis. disp.1. q.4 n.5. p.5.

Abbas est Ordinarius Ecclesiarum sibi subiectarum, & etiam Iudex. disp.1. q.4. n.6. p.6.

Abbas venit appellatione Pontificis. disp.1. q.6. n.2. pag.7.

Abbas Monasterij exempti habetur pro Episcopo. disp.1. q.5. n 3. p.7.

Abbas per assumptionem ad Abbatiam non desinit esse Monachus. disp.1. q 7 n.2. p.8.

Abbatis nomine nuncupantur omnes ferè Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium Prælati. disp.1 q.7. n.3. p.13.

Abbatis nomen, primæua eius origine inspecta, potiùs est nomen sollicitudinis, quàm honoris. disp. 25. q.1. n. 181. p.376.

Abbatis nomen competit cuilibet Præposito Collegiorum secularium. num.183.

Abbatis nomine vanè gloriantes quid sentiant apud D Hieronymum. disp.3. q.1. n.1. p.15.

Abbas Generalis quomodo dicitur supremus Prælatus. disp.3. q 1. n.8. p.16.

Abas eligendus debet esse expresse professus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam assumitur. disp.5. q.11. n.2. p.45.

Abbas & Prælatus Regularis debet esse professus priusquàm eligatur. disp.5. q.10. n.1. & 6. p.44.

Abbas eligendus debet esse Sacerdos. disp.5. q.12. n.1. p.45.

Abbas, qui intra annum ad sacros Ordines non promouetur, an amittat Abbatiam ipso iure, vel præcedente monitione. disp.5. q.12. n.9. p.46.

Abbas Collegiatus in Congregatione Vallumbrosana creati non potest, qui antea per nouennium in Sacerdotio non fuerit. disp.5. q.12. n 7. ibid.

Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere. disp.5. q.12. n.4 p.45.

Abbas vnus vni tantùm, non autem pluribus Monasteriis, vel Ecclesiis præfici potest. disp.5. q.14. n.1. & seqq. p.63.

Abbas an per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali. disp.5. q.15 per tot. ibid.

Abbas ante benedictionem vocatur Abbas. disp.11. q.5. n.2. p.95.

Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus. disp.11 q.5. n.4 p.95.

Abbas quid facere deberet, si benedictionem receptam probare nequiret, & huiusmodi probatio sibi necessaria esset. disp.11 q.6. n.3. p.95.

Abbas sine benedictione potest ea quæ sunt sui Officij disp.11. q.3. n.8. p.94.

Abbas qua cæremonia benedictionis die ponitur in sua sede. disp.11. q.14. n.7. p.100.

Eius oblatio, & abstinentia eo die facienda. n.8. pag.101.

à Summo Pontifice benedicitur. n.9. ibid.

Abbas non exemptus fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Ordinario in benedictione promittere debet. disp.11 q.12. n.3. p.98.

Abbas exemptus, in benedictione fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Abbati Generali, & Prælatis Ordinariis Religionis promittere tenetur. n.4. p.98.

Index Rerum,

Abbatis electi pronuntiationis forma.disp.8.q.2.n.19. p.80

Abbas quo die benedici potest. disp. 11. q.14. n.13. p.102

Abbas eligendus quo ordine ad missam accedit die benedictionis suæ.disp.11.q.14.n.22.p.103.

- Professionem emittit,si non professus fuerit.n.23. p.103
- In capella sua paratus ad Episcopum ducitur.n.24. ibid.
- Eius benedictio quomodo petenda.n.25.ibid.
- Eius iuramentum & examen. n.26. ibid.
- Confessio. n.27. ibid.
- Induitur in Capella sua & missam prosequitur. n.28.ibid.
- Septem Psalmi pœnitentiales super eo dicuntur. n.29.ibid.
- Item præfatio. n.30.ibid.
- Traditur ei Regula,Baculus & Anulus.n.31.ibid.
- Eius oblatio. n.32. p.104.
- Pacem ab Episcopo accipit. n.33. Ibid.
- Eius communio. n.34.ibid.
- Mitra ei, & Anulus cum chirotecis imponuntur. n. 35. ibid.
- Eius intronisatio. n.36. ibid.
- *Te Deum* dicitur, quo finito benedicit populo, & Monachos ad osculum recipit. n.37.ibid.
- Episcopo gratias agit. n.38.ibid.

Abbas deponi potest ab officio ex duplici causa, & quænam sit. disp.13.q.2.n.3.p.110.

Abbas deponi potest ex bonorum Monasterij dilapidatione,vel negligentia in eorum administratione. disp.13.q.2.n.4.ibid.

- Ex incontinentia. n.6.ibid.
- Ex Regulæ suæ præuaricatione.n.7. p.111.
- Ex vrgenti ratione maioris boni cómunis.n.9.ibid.
- Ex ineruditione. n.10.ibid.

Abbas deponi non potest, etiam in notoriis criminibus, nisi ei legitima priùs permittatur defensio. disp.13.q.2.n.14.ibid.

Abbas,qui renúciauit Abbatię,nó remanet Monachus Monasterij,cui præfuit. disp.13 q.4 n.1.p.112.

Abbas depositus ab Abbatia remanet Monachus Monasterij,in quo depositus fuit. n.3. ibid.

Abbas ab Abbatia depositus, vel renuncians, hodie sub cuius obedientia remaneat. n.5.ibid.

Abbas,qui suo muneri sponte cessit,& ab eo sine culpa depositus fuit, habet primum locum post Abbatem in Choro,& Conuentu.n.6.ibid.

Abbas potest per declinatoriam fori ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri. disp.15.q 6.n.1.p.144

Abbas venit appellatione Monachi.disp.25.q.1.n.186. p.377.

Abbas poterat olim esse illiteratus, sicut Monachus. n.187.ibid.

Abbas cum suis Monachis debet poni in loco digniori. disp.25.q.1.n.261.p.387.

Abbas per promotionem ad Abbatiam, non desinit esse Monachus. disp.16.q.3.n.3.p.237.

Abbas Commendatarius non gaudet priuilegiis Religionis, cuius Abbatia sibi commendata est. disp. 16.q.4.n.3.ibid.

Abbas circa vsum Pontificalium procedit à pari cum Episcopo, & cum aliis vsum Pontificalium habentibus.disp.21.q.2.n.3.p.322.

Abbati in Ecclesiis, & beneficiis suæ Abbatiæ vnitis permittitur vsus Pontificalium.n.4.ibid.

Abbas potest exercere Pontificalia etiam in Ecclesiis, non sibi pleno iure subiectis.n.5.ibid.

Abbate mortuo, vel deficiente,Ecclesiæ dicuntur viduatæ.disp.5. q.5.n.2.p.36

Abbas an possit Episcopalia insignia præscribere, & quæ præscriptio requiratur.disp.19.q.2.n.1.2.& 5. p. 302

Abbas debet incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non camerali. disp.20.q.2.n.4.p.314.

Abbatis defuncti cadauer quibus insigniis,& quo habitu ornetur.disp.20.q.4.n.1.p.320.

- Debet à dignioribus Monasterij deferri,& officium ab Abbate aliquo vel digniori de Collegio celebrari.n.2. ibid.

Abbas defunctus, si est Generalis alicuius Ordinis, quid in exequiis eius superaddatur. disp. 20. q. 4. n.4.ibid.

Abbas habens vsum Pontificalium inuitatus ad aliud Monasterium,potest illis vti. disp.21.q.3.n.5.p.324

Abbas habens priuilegium simpliciter populum benedicendi,non potest extra Ecclesias sibi subiectas illo vti. disp.21.q.8.n.1.p.327.

Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Ecclesia, sia, potest etiam vti benedictione Pontificali. disp. 21.q.8.n.3.p.328.

Abbas transiens per loca extra suam iurisdictionem, rogatus à deuotis personis, potest illas absque solemnitate, & absque animo exercendi iurisdictionem licitè benedicere. n.4. ibid.

Abbas in sua propria Ecclesia præsente Episcopo sedere debet in sede inferiori, siue à sinistris Episcopi.disp.21.q.8.n.7.ibid.

Abbas secularis in sua Ecclesia dum solemniter diuinis interest, potest suos Canonicos ad sibi assistendum assumere.n.8 ibid.

Abbas quo ordine solemnia celebraturus incedere debeat. disp.21.q.10.n.6.p.329.

- Quomodo parandus. n.7.p.330.
- Et quos ministros eligere possit. n.10.p.331.

Abbas antiquitùs præstabat obedientiam Ostiario,& aliis in minoribus Ordinibus constitutis. disp. 25. q.1.n.184.p.376.

Abbas debet esse Sacerdos.disp.25.q.1.n.6.p.364.

Abbas præfertur Clericis secularibus.disp.25.q.2.n.8. p.400.

- Canonicis Ecclesiæ Cathedralis.n.9.& 10.ibid.
- Canonicis Collegiatæ.n.11.ibid.

Abbas præcedit Canonicis, quando singuli incedunt, secus vbi Collegialiter,& in actibus,in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant. disp. 25, q. 2. n.13.ibid & 17.p.401.

Abbatis nomen solùm habens, absque dignitate, non præfertur Canonicis, seu illis cedit. disp. 25. q.2. n.21. ibid.

Abbas est de maioribus Ecclesiæ dignitatibus,& Abbatia est prima dignitas,& priorem obtinet locum post Episcopatum.disp.25.q.3.n.1.p.403.

Abbas exemptus præcedit Vicarium Episcopi, secùs autem non exemptus.disp.25.q.3.n.8.p.404.

Abbas præcedit aliis dignitatibus inferioribus. disp. 25.q.4.n.7. p.405.

Abbas ille censendus est aliis maior, & dignior, qui Episcopalibus Insignis decoratus est. disp.25.q.6. n.1. p.407.

Abbas exemptus Abbati non exempto eiusdem Ordinis præferendus est.disp.25.q.6 n.3.ibid.

Abbas secolaris exemptus potest habere assistentiam cum Episcopo,quando Missis, & Vesperis in vna Ecclesia interest.disp.25.q.9.n.1.p.418.

Abbas Pastorum more, vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur disp.26.gloss.8 n.1.p.422.

Abbas mortē,si opus fuerit,subire debet vt Dei honorem, subditorúmque salutem conseruet.n.2 p.423

Abbas iudicis licèt officio fungatur,Patris tamen locum,& nomen retinet.disp.26.gloss.10.n.4.ibid.

Abbas

Abbas timori Dei innixus vt virtutum omnium fundamento esse debet.disp.26.gloss.13.n.1. p.425.
Orationi vacare. n.3.p.426.
Animi fortitudine præditus esse.n.6.ibid.
Ab ira abstinere. n.8. ibid.
Otium extirpare. n.10. ibid.
Morum grauitatem præ se ferre.n.12. ibid.
Esse vigilans. n.13. ibid.
Aliis virtutibus pollere.n.13.& seqq.ibid.& 427.
Abbas suos Monachos alere, eorum onera subire, ac languoribus eorum languere debet.disp.26.gloss.8. n.5.p 413
Abbas non sit personarum acceptor. disp.26.gloss.12. n.3.p.425.
Abbatem, & Prælatum omnibus animi dotibus præditum esse decet.disp.26.gl.13.n.14.p.426.
Abbas quomodo respectu Monachorum vestiri debet.disp.27.q.1.n.2.p.428.
Abbatis vita Monachis exemplo esse debet. disp. 27. q.9.n.1.p.432.
Abbas quales Monachos in ministerio sui cubiculi eligere debeat. n.2.ibid.
Abbatis sermo qualis esse debet. disp.27.q 8.n.1.& 2. p.432.
Abbatis Familiaritas, vide *Familiaritas.*
Abbates non omnes habent dignitatem, sed ij tantùm, in quibus concurrit aliquod ex tribus signis requisitis ad dignitatem constituendam.disp.1.q.2. n.8.p.3.
Abbates primi Eremi cultores Archimandritæ dicti sunt,& quare disp.2.q.7.n.1.p.13.
Abbates triennales videntur suffecti loco Priorum Claustralium. disp.1. q.1.n.23 p.4.
Abbates ad tempus creati dicuntur habere dignitatem.n.24.ibid.
Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.disp.1. q.3.n.1.p.5.
Abbates seculares quotuplices sint disp.3.q.1.num.6. p.16.
Item Regulares. n.7.ibid.
Qui inferiores & supremi. ibid.
Abbatum secularium electiones à quibus confirmandæ.disp.6.q.2.n.1.p 66.
Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iurisdictionis.disp.3.q.3.n.1.p.17.
Differunt etiam in iurisdictione quoad dependentiam.n.2.ibid.
Abbates tam Generales, quàm locales iurisdictionem spiritualem Ordinariam, & quasi Episcopalem in suos subditos habent. disp.3.q.2 n.1.& 2.p.16.
Abbates quidam dignitate & excellentia præ aliis insignes variis in locis enumerantur. disp. 3. q.4.per totum.p.17. & seqq.
Abbates habentes castra & oppida In quibus spiritualem & temporalem iurisdictionem exercent enumerantur. disp.3.q.4.n.1 & seqq.p.18.
Abbates quibusdam in locis nobiles, & primates appellantur.disp.3.q.1.n.2.p.15.
Eorúmque mulieres Abbatissæ.ibid.n.4.p.16.
Abbates nonnulli recensentur qui in Gallia, & Germania inter Episcopos annumerantur, & vtramque,temporalem scilicet & spiritualem,iurisdictionem exercent.disp.3.q.4.n.3.p.21.
Abbatum Cluniacens. & Cisterciens. prærogatiuæ. disp.3.q.4.n.5.ibid.
Item multorum aliorum tam in Gallia quàm Italia,& Hispania.n.6.& seqq.ibid.
Abbates in Anglia insignes enumerantur. disp.3.q.4. n.22.p.14.
Abbates ad tempus creati succedunt in omnibus,quæ de iure ad Abbates perpetuos spectare noscuntur, cùm in illorum locum subrogati sint. disp. 1. q.1. n.29 p.4.
Abbates antiquitùs,antequam exempti essent, ab Episcopis confirmabantur. disp.5.q.1.n.2 p.31.
Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoribus eliguntur.n.5.p.32.
Abbates Pastores dicuntur. disp.5.q 5. n.2.p. 6.
Abbatum electiones in multis Episcoporum electionibus æquiparantur.disp.5.q.5.n.3.ibid.
Abbates,& Prælati Generales eligendi,an trigesimum annum expleuisse debeant. disp.5.q.9. n.1.p.43.
Abbates primam Tonsuram,& minores Ordines conferre possunt. disp.5.q.12. n.1.p.45.
Abbates apud Casinenses qui esse possunt.disp.5.q.12. n.8.p.46.
Abbates, quòd assumi possint, qui 25.ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet, statutum. disp.5.q.12.n.6.p.46.
Abbatum beneficia vacant illicò post confirmationem.disp.5.q.25.per tot.p.63.
Abbates seculares habentes curam animarum tenentur ad fidei professionem faciendam. Item Abbates Commendatarij.disp 8 q.3.n.4.& 5.p 81.
Abbates seculares,qui sunt dignitates in Ecclesiis Cathedralibus, tenentur ad fidei professionem emittendam. n.6. ibid.
Abbates, & Prælati non expedientes literas assensus super Iure patronatus donato Monasterio in nullas pœnas incidunt. disp.9. q.2. n.2.p 85.
Abbates non consecrari, sed benedici dicuntur. disp. 11.q.1.n.3.p.93.
Abbates benedicere Episcopus si tertiò humiliter requisitus renuerit,possunt ipsi Abbates, ea, quæ ad suum munus spectãt exercere.disp.11.q.3.n 4.p.94.
Abbates Dominicis,& Festis tantùm diebus benedici debent.disp 11.q.7.n.1.p.95.
Abbates de iure communi ab Episcopo benedicendi sunt. disp.11.q.9 n.1.p.96.
Abbates qoidam antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepisse leguntur. n.2. ibid.
Abbates Regulares possunt à Generali, siue à Vicariis ab eodem delegatis benedici. disp.1.q.11.per tot p.97.
Abbates ab Episcopo benedici volentes, possunt benedictionem a quo maluerint Episcopo suscipere. disp.11.q.10.n.1.p.96.
Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.disput.11.quæst.13.n.1. p.98.
Abbates omnes in benedictione, præter iuramentum debent fidem, subiectionem, obedientiam & reuerentiam Summo Pontifici promittere.disp.11.q.12. n.2.p.97.
Abbates benedicendi quinam professionem emittere debeant, qui verò non. disp.11. quæst.12. n.5. pag.98
Abbates de iure communi per electionem creandi sunt.disp.12.q.1.num.4.p.105.
Abbates perpetuos esse in Iure communi positiuè probari non potest, sed negatiuè. disp.12.q.1.n.1. & 2.ibid.
Abbates an in perpetuum potiùs, quàm ad tempus creari expediat.disp.12.q.3 n.3.p.107.
Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt, intra illud tempus, absque iusta causa a Superioribus deponi. disputat. 13. quæst. a numero 1, pag.106.

Abbates, & Prælati Regulares residere tenentur, & quid de Prælatis sæcularibus. disp. 14.q.1.num.45. p.117.

Abbates, & Prælati inferiores habentes propriam Diœcesim cum iurisdictione Episcopali possunt cum beneficiariis sibi subiectis super non residendo dispensare, sicut Episcopi cum suis. n.6.ibid.

Abbates, & Prælati inferiores à quo ad residendum cogi possint. n.7.ibid.

Abbates, & Prælati Generales non coarctantur ad residendum in particulari loco Religionis, sed debent residere, vbi magis ipsorum præsentia necessaria fuerit. n.8.ibid.

Abbates, & Prælati Episcopo inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt easdem pœnas, quas incurrunt Episcopi non residentes. disp.14.q.7.n 2.p 121.

Abbates, & Prælati Regulares, non residendo, an incurrant pœnas à Concil. Trident. Episcopis statutas. n.3.p.122.

Abbates, & Religiosos, de iure communi exemptos esse, arguitur. disp.15.q 2.n.1.p.126.

Abbates, & Prælati Regulares habent iurisdictionem quasi Episcopalem. disp.15.q.2.n.4.ibid.

Abbates & Religiosi de iure communi à lege Episcopali Diœcesana, non autem à lege iurisdictionis exempti sunt, per priuilegia verò ab vtraque. disp.15.q.15.n.3.p.191.

Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari. disp.16.q.6.n.7.p.240.

Abbates, & Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, possunt suis subditis auferre, & limitare vsum quorumcumque priuilegiorum. disp.16.q.9.n.1.p.241.

Abbates Generales, & Capitula possunt etiam aliis Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vsum priuilegiorum. n.2.p.242.

Abbates Nullius habent territorium separatum & propriam Diœcesim, cuius respectu Diœcesani appellantur. disp.15.q.9 n.1.p.183.

Abbates, qui territorium separatim non habent dicuntur esse in alterius Diœcesi. n.2.ibid.

Abbates inter eiusdem Ordinis, prior ad Abbatiam assumptus præcedere debet in Conciliis Generalibus. disp.24.q.3.n.5.p.354.

Abbates non habentes speciale priuilegium, an anulo vti valeant pastorali. disp.10.q.1.n.7.p.308.

Abbates Mitra, Baculo pastorali, Anulo, Sandaliis, & aliis Episcopalibus Insigniis, & ornamentis vti posse probatur per nonnulla priuilegia quæ adducuntur. disp.10.q.1.n.12.p.310.

Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Missarum. disp.20.q.1.n.24.p.312.

Abbates seculares, an Insigniis Pontificalibus potiantur. n.25.ibid.

Abbates Commendatarij, an iisdem insigniis decorentur. n.26.ibid.

Abbates non possunt vti Rochetto. disp.20.q.2.n.7. p.314.

Abbates extra Italiam, quo habito vtantur, & præsertim, qui ex clericis secularibus Monasteriis præficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, ostenditur. n.7. ibid.

Abbates, qui ex cœtu Monachorum assumuntur, quem habitum induant. n.8.ibid.

Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm secolares, quibus vestibus, & ornamentis ex stylo Curiæ Romanæ vti valeant. disp.20.q.2.n.1.p 313.

Abbates Generales quorundam Ordinum, ex priuilegio possunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta. n.2.& n.11.p.313.& seqq.

Abbates inuitati a Prælatis exemptis, possunt in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere. disp. 21. q.4. n.1.p.325.

Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur. n.2.ibid.

Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Ordines Minores conferat, potest illos conferre. num.3.ibid.

Abbates Generales possunt in omnibus suarum Congregationum Ecclesiis Pontificalia exercere. disp. 21.q.5.n.2.ibid.

Abbates locales Generalibus Ordinum subditi sunt sicut Monachi ipsi. n.3.ibid.

Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus localibus, possunt in Monasteriis eorum Pontificalia exercere. n.4.ibid.

Abbates tempore Capituli à suis dignitatibus, & muneribus absoluuntur. disp.21.q.6.n.1. p.326.

Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non possunt Pontificalia exercere. n.2.ibid.

Abbates in suis Ecclesiis Missam Pontificalem celebrantes possunt solemniter populum benedicere. disp.21.q 9.n.3.p.328.

Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam, & ab eo recedendo post eiusdem Missæ celebrationem, transeuntes per Ecclesiam, possunt populum benedicere. disp.21. q.8. num.5. ibid. Vide, *Benedictio.*

Abbates cùm ad solenniter celebrandum accedunt, non debent à sua domo associari, nec excipi. disp. 21.q.8.n.6.ibid.

Abbates benedicere possunt ornamenta, tam suarum Ecclesiarum, quàm vndecunque ad se venientia. disp.22.q.2.n.1.p.336.

Abbates per vias, & ciuitates, & coram Episcopo, non possunt populo benedicere. disp.23. q.1.n.1. p.342.

Abbates communicantes in priuilegiis consecrandi Calices, Patenas, & alia Vasa Ecclesiastica possunt consecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vasa. disp.23.q.2.n.2.p.343.

Abbates Regulares non benedicti gaudent iisdem priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti. num.3.p.344.

Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt. disp.24.q.1.n.2.p.353.

Abbates de consuetudine in literis Indictionis Concilij vocandi sunt. n.3 ibid.

Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur. n.4.ibid.

Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem sunt de necessitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi. disp.24 q.1.n.1.ibid.

Abbates habent in Conciliis votum decisiuum, vt Episcopi. n.2.ibid.

Non fuerant vocati sex primis Conciliis, quia erant subditi Episcopis. n.3.ibid.

A quo tempore citra ad Generalia Concilia admitti, & in iis se subscribere cœperint. n.4.ibid.

Referuntur qui Conciliis Generalibus interfuêre. num.6.p.354.

Citandi sunt vt sciant quando Conciliis interesse debent. n.9.ibid.

Abbates in Oecumenica Synodo primum locum post Episcopum iuniorem, vel illius Procuratorem habere debent. disp. 24. quæs. 3.num.1. ibid.

Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, quia sunt in priori gradu dignitatis post Episcopum. n.2.ibid.

Abbates inter seipsos illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit. num. 3. ibid.

Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ Commendatarios præcedunt. disp. 24. q. 5. num. 4. pag. 356

Abbates, & Prælati seculares, etiam exempti, ad Diœcesanam Synodum accedere tenentur. disp. 24. q. 4. n. 8. p. 355. Vide, *Synodus*.

Abbates Commendatarij omnésque alij Prælati inferiores præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ Collegialiter non incedentes. disp. 24. q. 5. n. 5. p. 356

Abbates exempti, vtentes Mitra, & aliis Pontificalibus in Conciliis, & Synodis, ornantur Mitris auriphrygiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus. disp. 24. q. 6. n. 1. p. 356. sed limita, vt n. 3. & 4. ibid.

Abbates non exempti in Conciliis, & Synodis vtuntur Mitris simplicibus albis, & planis. n. 2. ibid.

In Conciliis, & Synodis, & publicis sessionibus Pluuiali rubeo induuntur. n. 3. ibid.

Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos n. 6. & 10. p. 357.

Abbates in processionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant. n. 7. ibid.

Abbates in Capella Pontificia, & Consistorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant. n. 8. ibid.

Abbates in equitationibus solemnibus cum paramentis, vel sine equitant immediatè ante Episcopos non assistentes. n. 9. ibid.

Abbates, & Prælati omnes, qui sunt locorum Ordinarij, possunt Synodum congregare eodem iure, quo possunt Episcopi. disp. 24. q. 7. n. 2. ibid.

Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recensentur. n. 3. p. 358.

Abbates olim erant Laici. disp. 25. quæst. 1. num. 185. p. 377

Abbates hodie sunt in dignitate, quia permissum est eis, vt effici possint Clerici. disp. 25. q. 1. n. 188. ibid.

Abbates de iure habent locum in Concilio post Episcopos. disp. 25. q. 1. n. 263. p. 388

Abbates habent iurisdictionem ordinariam in suis Cœnobiis. disp. 25. q. 2. n. 3. p. 400.

Abbates antiquioris Religionis præferuntur aliis. disp. 25. q. 6. n. 5. p. 407.

Abbates, habentes vsum Mitræ, præcedunt Commendatarios. n. 6. p. 408.

Abbates quando plures sunt in eodem loco, si habent Clerum distinctum debent in processionibus vnusquisque cum suo Clero, & suo loco incedere. n. 8. ibid.

Abbates præferuntur Ducibus, tanquam habentes maiorem dignitatem. disp. 25. q. 3. n. 7. p. 404.

Abbates præferendi sunt etiam Generalibus Mendicantium. disp. 25. q. 4. n. 9. p. 405.

Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij. disp. 25. q. 5. n. 1. p. 406.

Abbates comparantur Præsidibus Prouinciarum, & sic sunt Clarissimi. n. 2. ibid.

Abbates qui præcedunt Archiduces, & magnos Principes ostenditur. n. 3. ibid.

Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Senescallos. n. 4. & 5. ibid. & seqq.

Abbates honestè facerent comedendo cum aliis Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eisdem in Dormitorio. disp. 27. quæst. 4. num. 2. pag. 430 Vide, *Mensa*.

Abbates quo apparatu equitare debent. disp. 27. q. 6. p. 431

pro Abbatibus literæ patentes, form. 15. p. 481.

Abbatum supellex. disp. 27. q. 5. p. 431.

Decentia in equitando. q. 6. ibid.

Socij & familiares. q. 7. ibid.

Colloquia. q. 8. p. 432.

Electio Monachorum ad ministerium cubiculare. q. 9. ibid.

Abbatum locus in Synodis. Vide *Synodus*.

Abbatia quæ caret cura, & Conuentu, non est dignitas, nec requirit ætatem. 25. annorum. disp. 1. q. 2. n. 17. p. 4.

Abbatiæ commendari cœperunt tempore Leonis IV, disp. 4. q. 1. n. 3. p. 27.

Abbatiæ duobus modis commendari possunt. disp. 4. q. 5. n. 1. p. 29.

Abbatias commendare solius est Summi Pontificis. disp 4. q. 3. n. 1. p. 28.

Abbatias simoniacè assequentes, tenentur in conscientia eas renunciare, alias absolui nequeunt. disp. 10. q. 5. n. 4. p. 91. & inhabiles ad alias dignitates redduntur. n. 5. ibid.

Abbatia in odiosis non venit sub nomine dignitatis, prout neque Episcopatus. disp. 1. q. 1. n. 21. p. 4.

Abbatia obtineri non potest à Monacho aliquod beneficium obtinente, absque Apostolicæ Sedis dispensatione. disp. 4. q. 8. n. 2. p. 30.

Abbatia an tradi possit per viam prouisionis non professo. disp. 5. q. 10. n. 5. p. 44.

Abbatiæ idoneis commendandæ sunt, & qualis idoneitas requiratur. disp. 4. q. 4. n. 1. p. 28.

Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi non subsunt. disp. 7. q. 2. n. 1. p. 69.

Abbatiæ, & Prioratus Conuentuales intelliguntur de Regularibus, non de secularibus. n. 2. ibid.

Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi subiiciuntur. disp. 7. q. 1. num. 4. p. 68.

Abbatia Mitræ & Baculi ius non habet, nisi per accidens. disp. 25. q. 1. n. 192. p. 377.

Abbatia ad secularem statum redacta non amittit exemptiones & priuilegia sibi antea concessa, nisi expressè sint sublata. disp. 15. q. 11. n. 4. p. 187.

Abbatia obtineri non potest ab illegitimè natis, absque dispensatione; etiamsi occultus esset defectus. disp. 5. q. 14. n. 1. & 3. *limita, vt* n. 4. p. 48.

Abbatia & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de seculari. disp. 7. q. 2. n. 2. p. 69.

Abbatiæ possessio à Papa obtenta, capta ante literarum Apostolicarum expeditionem non est valida. disp. 9. q. 1. n. 2 p. 83.

Abbatiæ Consistoriales pensiones auctoritate Ordinariorum recipere non tenentur. disp. 13. q. 7. n. 4. p. 114.

Abbatia commendata residentiam requirit. disp. 14. q. 6. n. 1. p. 121. limita vt n 2.

Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia alicui speciali illius Religionis loco, vel Conuentui concessa. disp. 17. q. 2. n. 1. limita *vt* n. 4. 5. 6. p. 170.

Abbatialis dignitas ab illegitimè natis obtineri non potest absque dispensatione, etiam si defectus esset occultus. disp. 5. q. 14. num. 1. & 3. limita vt num. 4. p. 48.

Abbatialis dignitas omnino concedi non debet infamibus, tam infamia iuris, quàm infamia facti. disp. 5. q. 20. n. 1. p. 53.

Abbatialis dignitas an hodie sit perpetua, vel ad tempus. disp. 12. q. 2. n. 2. & 7. p. 106.

Abbatiæ, & Prælaturæ seculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipsius Papæ resignandæ sunt. disp. 13. q. 1. n. 7. p. 109.

Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus resignandæ sunt. n. 8. ibid.

Abbatia, & Episcopatus in Iure æquiparantur. disp. 13. q. 1. n. 18 p. 110. & disp. 5. q. 20. n. 4. p. 55.

Abbatia maior est dignitas post Episcopatum. disp 25. q. 2. n. 14. p. 400.

Abbatiarum totius orbis terrarum taxa ad exemplar libri sacri Collegij, ordine alphabetico digesta. p. 444. vsque ad 468.

Abbatiæ ab Ordinariorum iurisdictione exemptæ, vide *Exemptio*.

Abbatissa dicitur intrusa, si à Monialibus ante confirmationem ei obedientia præstetur. disp. 6. q. 1. n. 13. p. 65.

Abbatissæ an benedici debeant. disp. 22. q. 7. num. 5. p. 339.

Abbatissa electa & confirmata debet benedici si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat. disp. 22. q. 8. n. 4. p. 340.

Abbatissa electa & confirmata ante benedictionem nuncupatur Abbatissa. n. 7. ibid.

Abbatissa quomodo benedicenda. disp. 22. q. 8. n. 11. ibid.

Abbatissas sibi subiectas potest Abbas benedicere. n. 2. ibid.

Abbatissæ temporales an sint benedicendæ. n. 3. ibid.

Abbatissæ benedicendæ, vel non benedicendæ sunt, ex consuetudine spatio 40. annorum introducta. disp. 22. q. 8. n. 5. ibid.

Abbatissa, quę conuenit benedici, si infra annum à die suæ confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure cadit. disp. 22. q. 8. n. 6. ibid.

Abbatissæ benedictio qualibet die fieri potest. disp. 22. q. 8. n. 8. ibid.

Abbatissæ benedictio non potest iterari. n. 9. ibid.

Abbatissæ electionis factæ per Capitulum Monasterij, Formula 191. p. 533.

Abesse à suis Ecclesiis per quantum temporis spatium possont Abbates, & alij inferiores Prælati. disp. 14. q. 5. per tot. p. 120. vide *Absentia*.

Abiurandi hæresim formulæ. vide *Heresis*.

Abiurantes in sancto Inquisitionis officio sunt ineligibiles. disp. 5. q. 21. n 67. p. 60.

Absentem condemnatum, & impœnitentem degradandi, formula 50. p. 555.

Absentem declarandum hæreticum sententiandi, formula 51. ibid.

Absentem non fugitiuum cùm est delatus, vel suspectus de hæretica prauitate citandi formula 23. p. 544.

Absentes apud Congregationem Vallumbrosanã non possunt procuratores ad eligendum constituere, nec similiter in Congregatione Casinen. Cælestina, & aliis. disp. 5. q. 4. n. 10. p. 36.

Absentes ad electionem noui Abbatis vocandi, form. 169. p. 524.

Alia similis cum præfixione termini, formul. 170. ibid.

Absentium prædictorum responsiones ad dictam vocationem, form. 171. ibid.

Alia similis pro valuis Ecclesiæ. form. 172. ibid.

Absentia pro negotiis propriis an sit iusta causa non residendi. disp. 14. q. 2. n. 5. p. 517.

Absentia Episcoporum & aliorum inferiorum Prælatorum à suis Ecclesiis, duorum vel trium mensium ad summum esse potest. disp. 14 q. 5. n. 5. p. 120.

Absolui possunt Casinenses, & Vallumbrosani per suos Prælatos ab omnibus, à quibus absolui possent ab Ordinariis, si exempti non essent. num. 36. p. 438.

Absoluendi & relaxandi ab interdicto Ecclesiastico. form. 13. p. 540.

Absoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum, form. 28. p. 546.

Absoluendi ab excommunicatione, form. 36. p. 549.

Abstinentia quæ ab Abbate facienda die benedictionis suæ. disp. 11. q. 14. n. 8. p. 101.

Acceptor personarum Abbas non sit. disp. 26. gloss. 12. n 3. p. 424.

Accessus qui dicatur in beneficiis. disp. 53. q. 6. num. 4. p. 113.

Accessus, regressus, & ingressus ad beneficia sunt sublati. ibid. n. 1. p. 114.

Accessus, regressus, & ingressus ad beneficia potest Summus Pontifex ad sui libitum concedere. n. 3. ibid.

Accessus, regressus, & ingressus ad beneficia ob non solutam pensionem in Curia Romana pensionario conceduntur. n. 6. ibid.

Accidente, & non naturâ quod euenit, non videtur esse in consideratione. disp. 25. q. 1. n. 212. p. 379.

Accusator nullus auditur in crimine simoniæ, nisi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis se subscripserit. disp. 10. q. 5. num. 9. pag. 91.

Accusatus quando eligi, vel promoueri possit. disp. 5. q. 20. n. 8. p. 54.

Acta facta à Iudice seculari contra Clericum inualida sunt. disp. 15. q. 29. n. 18. p. 211.

Actio quæ ad priuationem instituitur, probationem exactissimam requirit. disp. 10. q. 5. n. 11. p. 92.

Actus geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione. disp. 16. q. 53. n. 3. p. 247.

Actus aliquis eligentium non sufficit, licet electionem importet, sed requiruntur verba ore prolata. disp. 5. q. 6. n. 30. p. 40.

Actus Iurisdictionales vt probent Ecclesiam esse in Diœcesi, debent esse certi. disp. 15. q. 9. n. 26. p. 185.

Actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat. disp. 16. q. 12. n. 13. p. 245.

Actus vt dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet quòd more solito congregetur Collegium, & ibi fiat cõclusio de actus explicatione. disp. 5. q. 6. n. 5. p. 38.

Actus adscribitur facultati agenti concessæ. disp. 4. q. 3. n. 7. p. 28.

Actus in quo forma non seruatur est ipso iure nullus. disp. 5. q. 22. n. 16. p 61.

Administrans post confirmationem, siue institutionem nullam & inualidam ex defectu iurisdictionis, priuatur omni iure, secùs si sit nulla ex defectu citationis. disp. 6. q. 1. n. 8. p. 65.

Administrans pendente appellatione interposita à confirmatione, an, & quando incidat in pœnam. disp 6. q. 1. n. 11. p. 65.

Administratio Reipublicæ senioribus debetur. disp. 27. q. 7. n. 4. p. 432.

Administratio senibus omninò debilibus committi non debet. disp. 5. q 9. n. 8. p 44.

Admonitionis in Sermone generali de hæreticis reuelandis, form. 20. p. 541.

Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet. disp. 5. q 9. n. 5. p. 44.

Ædificiorum superflua constructio improbatur Abbatibus, & aliis Regularibus. disp. 27. q. 5. num. 2. pag. 431.

Quid de hac superfluitate sentiat D. Bernardus. ibid.

Ætas requisita in assumendis ad Abbatias Regulares. disp. 5. q. 9. n. 1. p. 43.
Ætas multùm facit ad eruditionem. n. 4. ibid.
Ætas perfecti hominis quæ? ibid.
Aggrauandi excommunicatos form. 9. p. 539. form. 15. p. 541.
Aggregationis Monachorum vnius Congregationis ad aliam Congregationem, form. 166. p. 512.
Aggregationis eiusdem ratificationis, formula 167. p. 323.
Alba, quo pacto, & qualiter fieri debeat. disp. 23. q. 4. n. 6. p. 337.
Albericus fide dignus & Auctor grauissimus. disp. 25. q. 1. n. 247. p. 383.
Aleator publicus an sit ineligibilis ad Prælaturas. disp. 5. q. 21. n. 48. p. 57.
Alexander III. concessit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Ecclesia Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, vt non posset eligi Presbyter Cardinalis, qui non esset de gremio illorum. disp. 25. q. 1. n. 160. p. 374.
Alexandrina Ecclesia fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & postposita Constantinopolitanæ. disp. 25. q. 1. n. 66. p. 367.
Alienationis species est priuilegij sui renunciatio. disp. 23. q. 14. n. 5. p. 352.
Aly dictio similitudinem ostendit, disp. 1. q. 3. n. 2. p. 5.
Allegatio eorum quæ notoria sunt, requiritur, quamuis probatio necessaria non sit. disp. 16. q. 17. n. 61 pag. 250.
Cum distinctione resoluitur ista materia. n. 7. ibid.
Almutiorum vsus & forma apud Prælatos ex Canonicis Regularibus assumptos. disp. 20. q. 3. num. 8. pag. 318.
Altare consecratum debet esse lapideum, non autem ligneum. disp. 23. q. 6. n. 1. p. 346.
Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis esse debeat. n. 2. ibid.
Altare quando desinat esse sacrum. n. 4. p. 347.
In Ecclesiis consecratis Abbati subiectis, nemo absque ipsius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri potest. n. 5. ibid.
Altare aliud fixum, aliud portatile. disp. 23. q. 4. n. 1. pag. 345.
Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ concessa non communicantur cæteris Ecclesiis; tam eiusdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter concessum. disp. 17. q. 2. n. 4. p. 271.
Altaria portatilia vndecunque ad se venientia potest Abbas consecrare. disp. 23. q. 13. n. 3. p. 351.
Altaria portatilia possunt Abbates pro vsu suarum Ecclesiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis, consecrare. disp. 23. q. 5. n. 1. p. 346.
Altaria portatilia Ecclesiarum non sibi subiectarum, consecrandi ius sibi Abbates aliqui præscripserunt. n. 2. ibid.
Altarium consecratio de iure communi ad Episcopum spectat. disp. 23. q. 4. n. 2. p. 345.
Altaria tam portatilia quam fixa possunt Abbates consecrare. n. 3. ibid.
Altarium consecratio an necessariò fieri debeat cum appositione Reliquiarum, disp. 23. q. 6. n. 3. p. 347.
Altare quando desinat esse sacrum. disp. 23. q. 6. n. 4. ibid.
Altare fixum erigere, vel erectum demoliri nemo potest in Ecclesiis consecratis Abbati subiectis, absque ipsius licentia. n. 5. ibid.
Ambitio pestis est Religionis. disp. 10. q. 1. n. 1. p. 86.
Ambitio reddit cassam & irritam electionem. disp. 5. q. 22. n. 4. & 5. p. 60. & 61.
Amictus, quomodo & qualiter fieri debeat. disp. 23. q. 4. n. 5. p. 337.
Angaria & perangaria quid sint. disp. 15. q. 21. num. 1. p. 220.
Animi, vel corporis defectum patiens an possit in Prælatum eligi. disp. 5. q. 21. n. 13. p. 55.
Annata quid sit. disp. 9. q. 3. n. 2. p. 85.
Annatæ quo tempore exigi cœperunt. n. 3. ibid.
Annata soluitur pro Monasteriis non Consistorialibus, nam pro Consistorialibus soluitur commune seruitium, & minuta seruitia, prout soluuntur pro Episcopatibus. n. 3. ibid.
Antiquior habitu, vel Sacerdotio, vel dignitate non censetur simpliciter dignior qui eligatur. disp. 5. q. 13. n. 10. p. 47.
Antiquitas Religionum inspicitur secundùm tempus noui Testamenti. disp. 25 q. 1. n. 5. p. 364.
S. Antonius Eremitarum auctor vocatur. disp. 2. q. 2. n. 3. p. 10.
S. Antony Viennen. commendæ Regiæ nominationi non subsunt. disp. 7. q. 1. n. 10. p. 69.
S. Antonij Viennen. Ordo quam communicationem priuilegiorum sit assecutus. disp. 17. q. 1. num. 48. pag. 269.
Decimas soluere non tenetur. disp. 15. q. 18. n. 21. pag. 203.
Eius priuilegia à Clemente VIII. confirmantur. disp. 18. q. 3. n. 20. p. 284.
Annuli pastoralis benedictionis forma. disp. 11. q. 14. n. 6 p. 100.
Annuli Pastoralis descriptio. disp. 20. q. 2. n. 14. p. 316.
Ad quem spectet illum gestare in Missa ibid.
Anulus Pastoralis fidei Sacramentum quo Christus sponsam suam sanctam Ecclesiam subarrauit, indicat. disp. 20. q. 1. n. 5. p. 309.
Fidei integritatem erga Ecclesiam Prælatis traditam. ibid.
Cur in quarto digito ponatur. n. 6. ibid.
Abbates eo vti possunt. ibid.
Anulo an vti valeant Abbates non habentes speciale priuilegium. n. 7. ibid.
Apostoli Monasticæ & Religiosæ vitæ propagatores. disp. 2. q. 2. n. 1. & 2. p. 10.
Apostoli in singulis Ciuitatibus Episcopos, & Presbyteros ordinauerunt. disp. 25. q. 1. n. 8. p. 364.
Apostoli duodecim tanquam maiores Sacerdotes, Septuaginta verò duos quasi minores à Christo instituti. disp. 23. q. 1. n. 7. ibid.
Apostoli vsi fuerunt habitu lineo. disp. 25. q. 1. n. 26. pag. 365.
Apostoli, licèt expressè non profiterentur tria vota, tamen illa obseruabant. disp. 25. q. 1. n. 38. p. 366.
Apostoli fuerunt pars immediata Corporis Christi. disp. 25. q. 1. n. 46. ibid.
Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Casinenses, & Vallis-vmbrosæ. n. 28. pag. 437.
Appellatione beneficij an veniat dignitas. disp. 5. q. 19. n. 6. p. 53.
Appellatione necessitatis corporalis quid intelligatur. disp. 14. q. 4. n. 3. p. 120.
Appellatione Quartæ Parochialis venit Quarta funeralis. disp. 15. q. 17. n. 2. p. 194.
Appellatione funeralium quoad quartam veniunt cetera, & cætera, quæ funeris causa fiunt. n. 3. ibid.
Appellatione Clericorum, qui veniant. disp. 15. q. 19. n. 5. p. 209.
Appellatione Monachorum comprehenduntur Abbas. disp. 16. q. 3. n. 2. p. 237.
Appellatione Collegij, aut Capituli, venit eius caput, siue Prælatus. n. 4. ibid.

Appellationem

Appellationem ab interlocutoria non tollit clausula, *Appellatione remota*. disp.18.q 6.n.60.p.299.

Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares, disp.25.q.1.n.19.p.365.

Appellatio Episcopi non comprehendit Abbatem, disp.1.q.5.n.4.p.7.

Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi. disp.25.q.1.n.224.p.380.

Maximè in fauorabilibus.n.225.ibid.

Appellatio suspensiua in causa decimarum datur Ecclesiæ, vel alteri loco pio, quamuis non nitatur priuilegio, sed sola consuetudine, vel præscriptione. disp.15.q.18.n.64.p.207.

Appellatio suspensiua non admittitur à sententia condemnatoria ad solutionem decimarum. disp.15.q.18.n 59.ibid.

Appellatio suspensiua à sententia condemnatoria ad solutionem deciditur, quando quis nititur priuilegio Apostolico, & illud ostendit, quamuis non in forma probanti. disput.15.quæst.18.num.61.ibid.

Approbatio antiquior attenditur in materia præcedentiæ inter Ordines Regulares. disp.25.q.1.n.142.pag.372.

Approbatio in dubio censetur facta iuxta ordinem institutionis.n.48.ibid.

Approbatus semel, an possit iterum in Abbatem eligi. disp.5.q.21.n.4.p.55.

Arandum non est in boue, & asino; nec debet quis vestem lana, linéque contextam induere, de dispare professionis, & habitus in eodem officio sociando explicatur. disp.5 q.11.n.3.p.45.

Arca veteris Testamenti misericordiæ cum iustitia coniunctionem significat. d.26. gloss.4. n.4.p.420.

Archidiaconus quis sit, & quæ eius dignitas, & præeminentia disp.25.q.4. n.1.p.405.

Archiduces & magnos Principes qui Abbates præcedant.n.3.ibid.

Archiepiscopus potest in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes benedictiones, & officia diuina celebrare. disp.15.q.7.n.36.p.151.

Archiepiscopus visitando loca exempta potest crucem præ se ferre in locis exemptis. disp.15.q.15.n.7.p.192.

Archiepiscopi celebrantes in locis exemptis, pallio vti poterunt.n.8.ibid.

Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & aliorum Pontificalium. disp. 21.q.2.n.2.p.322.

Archiepiscopus non potest in Ecclesiis suorum suffraganeorum, absque ipsorum licentia, Pontificalia exercere. disp.21.q.5.n.1.325.

Archimandrita cur dicti sunt ij qui primi eremi cultores fuere. disp.2.q.7.n.1.p.13.

Eo nomine dicebantur olim Prælati Ordinis S.Basilij.n.2.ibid.

Archipresbyter quis sit, & eius munus. disp.25.q.4.n.3 p.405.

Archipresbyteri creationis, form.186.p.530.

Arctitudo vitæ non habetur in consideratione, quoad prælationem. disp.25.q.1.n.91.p.368.

Arctitudo vitæ est inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes. disp.25 q.1.n.99.p.369.

Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in dispensationibus. disp.5.q.19.n.3.p.52.

Argumentum à potestate conferendi ad potestatem resignationes recipiendi, & è contrà, non valet. disp.13.q.2.n.5.p.109.

Argumentum à contrario sensu non valet ad inducendam iuris correctionem disp.15.quæst.8.num.7.p.182.

Argumentum ab identitate rationis fortissimum est. disp.20.q.3.n.17.p.319.

Argumentum ab exemplis nitentibus rationi validum est.n.20. ibid.

Argumentum ab ordine literæ, & subscriptionis validum est. disp.25.q.5.n.6.p.407.

Argumentum à simili est validum. disp.20. q.3.n.14.p.318.

Artium Priores aliquando Abbates dicti. disp.3.q.2.n.3.p.16.

Assensus Episcopi non requiritur in donatione Iurispatronatus facta loco religioso. disp.9. q.2. n.5.p.84.

Astrologiam iudiciariam exercentes, & alia quæcumque diuinationum genera, librósque legentes, vel tenentes quibus pœnis ex decreto Sixti V. subijciuntur. disp.15.q.7.n.54.p.157.& seq.

Astrologi iudiciarij qui de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, seu vitæ Romani Pontificis & aliàs iudicia facere, nec non eos qui illos desuper consulere præsumunt Pauli V. decreto damnantur. disp.15.q.7.n.54.ibid.

Augmentum, quando non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit. disp.16.q.12.n.16.p.245.

S. Augustinus Episcopus Hipponensis Ecclesiæ creatus fuit, Valeriano eiusdem Ecclesiæ Episcopo adhuc viuente, & incolumi. disp.5.q.23.n.2.p.62. non successit, sed accessit.n.25.

S.Augustinus quare antiquos Clericos reformauerit & Monasterium Clericorum instituerit. disp.25.q.1.n.103. p.369.

S.Augustinus Episcopus potuit approbasse suam Regulam. disp.25.q.1.n.149.p.373.

S.Augustinus Clericorum Monasterium instituit iuxta Regulam ab Apostolis traditam. disp. 25. q.1.n.42.p.366.

S.Augustinus fuit magnus Episcopus, & solemnis Ecclesiæ Doctor. disp.25.q.1.n.161.p.374.

S.Augustinus dicit se esse clericum. disp.25.q.1.n.211.p.379.

S.Augustinus per Regulam à se traditam, non dicitur dedisse nouam Regulam antiquis Clericis. n.107.p.369.

S.Augustinus non præcepit suis Clericis, vt expressè profiterentur. disp.25.q.1.n.115.p.370.

S.Augustinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis. disp.25.q.1.n.51.p 366.

S.Augustini in festiuitate S.Marci Ecclesia canit sententiam Sancti Possidij eius discipuli, in qua dicitur, quòd S.Augustinus instituit Monasterium Clericorum, & incepit viuere secundùm Regulam, sub SS. Apostolis institutam. disput.25. q.1.n.42. ibid.

B

BAculi pastoralis benedictionis forma. disp.11.q.14.n.5.p.100.

Quando, & quomodo tradendus est Abbati. [illegible]31.p.103.

Baculi pastoralis nomina disput.20. q.1.n.4 p.308.

Correctionem pastoralem significat. ibid.

Sacerdotalem potestatem à Christo Apostolis traditam. ibid.

Doctrinæ auctoritatem. ibid.

Cur summus Pontifex illo non vtatur. ibid.

Cur acutus in fine, rectus in medio, & retortus in summo ibid.

Baculi pastoralis descriptio & cur manu sinistra gestetur.

gestetur. disp.20.q.2.n.14. pag.316.

Balbutientes an sint ineligibiles in Abbates.disput.5. q.21.n.39 p.56.

Baldachinum erigere potest Episcopus,in locis exemptis Pontificalia exercens.disput.15.q.15. num.17. p.192

Baldachinum erigere an possint Abbates,& alij Prælati inferiores, & quos ministros Missam Pontificalem celebrando assumere valeant. disp.21.q.10. n.10.p.331.

Baldachinū erigi potest ab Episcopis in Ecclesiis Abbatialibus, & locis exemptis suarum Diœcesum Pontificalia exercentibus.disp.15.q.15.n.17.p.192.

Barthols cautela, vt bona transeant in Ecclesiasticos cum onere,reprobatur.disp.15.q.21.n.9.p.222.

S.Basilius adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsque ad ortum continuè oraret.disp.26 gloss.13.n.5.p.426.

S.Basilij Ordo iurisdictioni Ordinariorum non subiicitur.disp.15.q.4. n.14 p.135.

S.Basilij Ordinis Prælati Archimandritæ dicebantur: hodie verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.disp.2 q.7.n.2. p.13.

S. Basilij Monachis quænam priuilegia extensa sunt. disp.17.q.1.n.19. p 258.

S.Basilij Monachi decimas soluere non tenentur.disp. 15.q.18.n.20.p.203.

S.Basilij Monachorum exemptiones, gratiæ,& priuilegia à Gregorio XIII.confirmantur.disp.18.q.3. n.17.p.284.

Benedicere possunt Abbates vestes sacras,& pallas altaris ex consuetudine.disp.22.q.1.n.5. p.335.

Benedicere ornamenta Ecclesiarum possunt Abbates seculares,qui Pontificalibus vtuntur.n.6.ibid.

Benedicere possunt Abbates ornamenta, tam suarum Ecclesiarum, quàm vndecunque ad se venientia. disp.22.q.1.n.1.ibid.

Benedicere non possunt simplices Sacerdotes sacras vestes,& ornamenta.n.3.ibid.

Benedicere Cruces possunt Abbates. disp.22.q.5.n.1. p.338.

Benedicere possunt Abbates Moniales, in quas Ordinariam iurisdictionem habent; & hoc ex priuilegio,non autem ex vi eorum muneris,& iurisdictionis.disp.22.q.6.n.2.p.339.

Benedicere solemniter populo Abbates de iure communi nequeunt, præsentibus Episcopis, vel aliis maioribus Prælatis.disp.21.q.9.n.1. p.328.

Benedicere minor non debet maiorem.n.2.ibid.

Benedicendi vestes sacras, & alia Ecclesiastica ornamenta facultas extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.disp.22. q.1.n.7. p.335.

Benedicere solemniter populum possunt Abbates, Missam Pontificalem celebrantes. disp.21.q.9.n.3. p.328.

Benedicere populo nequeunt Abbates per vias, & ciuitates,& coram Episcopo.disp.23.q.1.o.1.p.342.

Benedicere possunt Abbates Ecclesias propriæ Congregationis.disp.23.q.9.n.3. p.348.

Benedicere solemniter,etiam coram Episcopo,& aliis maioribus Prælatis, Abbates de speciali priuilegio possunt.disp.21.q.9.n.4. p.328.

Benedicere possunt Abbates res aliquas in quibus interuenit Sacra vnctio.disp.23 q.1.n. 3. p.341.

Benedictio Abbatis requiritur Fratribus egredientibus,& regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis.disp.5.q.12.n.4.p.45.

Benedictio quid sit: disp.11.q 1.n.2. p.93.

Benedictionem dare,non est nisi Sacerdotum disp.5. q 12.n.5. p 45.

Benedictio Abbatibus cur detur.disp.11.q.1.n.5.p.93.

Neque Ordinem neque Characterem imprimit. n.4.ibid.

Benedictio largo modo aliquando dicitur consecratio.n.6.ibid.

Benedictio non est simpliciter necessaria Abbati, ad hoc vt possit actus Ordinis exercere. disp. 11. q.3. n.3. p.94.

Benedictio non traditur propter officium temporale. disp.11.q.3.n.5. ibid.

Benedictio Abbatis an à Christo Domino sit instituta.n.6.ibid.

Benedictio Abbatis non est de essentia ad hoc,vt Abbates ea,quæ sunt Ordinis exercere possint.n.7.ib.

Benedictio adhuc non habita non facit cessare quòd Abbas non possit ea quæ sunt sui officij. n.8.ibid. non potest dici absolutè consecratio. disp. 11. q.4. n.5.p.95.

Benedictio Abbatis ab Episcopi consecratione differt primò vnctione.disput.11.q.2.n.1.p.93.in celebratione Missæ.n.2.in fine vtriusque Missæ.n.3.in vocis eleuatione *ad multos annos*.ibid.

Conuenit verò in præparatione.n.4.in iuramento, & examine.n.5.Missæ principio & fine.n.6.& 7. qui dies huic Benedictioni assignetur.n.8.ibid.

Benedictio Abbatis est quædam Orationum solemnitas.disp.11.q.4.n.2.p.94.

Benedictio in Abbatibus non imprimit characterem. disp.11.q.1.n.4. p.93.

Hodie fit per nouas formulas, antiquis sublatis cæremoniis.ibid.n.12.p.102.

Benedictio Abbatis antequam sequatur, mandatum Apostolicum præcedere debet.n.13.ibid.

Benedictio in Abbate potiùs est de solemnitate,quàm de substantia.disp.11.q.5.n 3.p.95.

Benedictio Abbatum est maior collatione Ordinum Minorum, & ideò facienda est cum maiori solemnitate.disp.11.q.7.n.2. p.96.

Benedictio,secundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur. disp.11. q.8.n.1.ibid.

Benedictio vniuersaliter loquendo, intra annum petenda est.n.2. ibid.

Benedictio Abbatis de iure communi ab Episcopo fieri debet.disp.11.q.9.n.1.ibid.

Benedictio Abbatum reiterari non potest. disput.11. q.6.n.1.p.95.

Benedictio nuptialis, sicut & solemnis pœnitentia non reiteratur.disp.11.q.6. n.2 ibid.

Benedictionis Abbatum cæremoniæ recensentur. disp.11.q.14.per totum.p.99 & seqq.

Benedictio Abbatum Dominicis & festis tantum diebus fieri debet.disp.11.q.7.n.1.p.95.

Benedictionis Abbatum Casinen. antiqua forma à Petro Diacono descripta refertur.disp.11.q.14.n.1. p.99

Benedictio recepta quando per Abbatem venit probanda,quid ille agere debet.disp.11.q.6.n.3.p.95.

Benedictio Baculi Pastoralis fit à Summ. Pontifice. disp.11.q.14.n.6.p.100.

Item Benedictio annuli.ibid.

Benedictio Abbatis quomodo petenda. disp.11.q.14. n.25.p.103.

Benedictio solemnis Abbatis in die electionis suæ. disp.11.q.14 n.37.38.p.104.

In Benedictione Abbatis in propria Ecclesia electi alia obseruanda,alia verò si in aliena. n.42. ibid. Item quando vsum Mitræ habet,vel non habet. n.43.ib. Item quando non auctoritate Apostolica, sed Ordinaria benedicitur.n.44.p.105.

Benedictio, quæ datur populo in Missa, alia simplex, alia solemnis.disp.21.q.7.n.1. p.326.

Benedictionem populo extra Ecclesias sibi subiectas elargiri non potest Abbas habens priuilegium simpliciter populum benedicendi. disp. 21. q. 8. num. 1. p. 327.

Benedictio Monialium de iure solis Episcopis competit. disp. 22. q. 6. n. 2. p. 339.

Benedictionem Monialium an possint Abbates simplici Sacerdoti demandare. ibid. n. 3.

Benedictionem solemnem quo tempore populo possint Abbates elargiri. disp. 21. q. 7. n. 2. p. 326. & quibusnam Abbatibus id priuilegium concessum sit. num. 3.

Benedictio sacrarum vestium, & Ecclesiasticorum ornamentorum est Ordinis, non iurisdictionis. disp. 22. q. 1. n. 1. p. 335.

Potest à Summo Pontifice hæc Benedictio committi simplici Sacerdoti. n. 2.

Benedictio sacrarum vestium an possit ex consuetudine acquiri à simplici Sacerdote. disp. 22. q. 1. n. 5. p. 335.

Benedictio Corrigiæ Sanctæ Monicæ, & Paniculorum S. Nicolai Tolentini, ad quem spectet. disp. 22. q. 5. n. 3. p. 338.

Benedictio Imaginum, Librorum, Armorum & vexillorum bellicorum an ad Abbates spectet. disp. 22. q. 5. n. 2. p. 338.

Benedictinis Monachi ex institutione eorum Regulæ datur, quòd possunt esse Clerici. disp. 25. q. 1. n. 223. p. 380.

Benedictorum Monachorum Prælati omnes ferè Abbates dicuntur. disp. 2. q. 7. n. 3. pag. 13.

S. Benedicti de Caluello Soanen. Diœcesis, nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ Abbas à Communitate Soanæ nominatur, & à præcedente Generali confirmatur. disp 7. q. 5. n. 1. p. 71.

S. Benedicti Hispaniæ Congregatio habet communicationem priuilegiorum Casinensium. disput. 17. q. 1. n. 6. p. 253.

S. Benedicti Regnorum Portugalliæ Congregatio obtinuit omnia priuilegia Cistercienſium, Casinensium, Vallisoleti, & S. Hieronymi Hispaniarum. n. 7.

Monachorum S. Benedicti Vallisoleti Congregatio quam communicationem obtinuerit. disp. 17. q. 1. n. 5. p. 253.

S. Benedictus primus nomen & officium Abbatis obtinuit. disp. 2. q. 2. n. 3. p. 10.

S. Benedicti regula per S. Gregorium approbata. disp. 25. q. 1. n. 256. p. 386.

S. Benedicti Patriarchæ verba Abbatibus, cæterisque Prælatis scitu necessaria. disp. 26. p. 419.

Beneficium de iure communi perpetuum esse debet. disp. 1. q. 2. n. 25. pag. 4.

Beneficium ex speciali iure, & priuilegio, vel ex immemorabili consuetudine potest esse non perpetuum. ibid. n. 27.

Beneficium manet affectum, ac Sedi Apostolicæ reseruatum per Papæ manus appositionem. disput. 4. q. 16. n. 1. p. 31.

Beneficium aliquod Regulare habens in Commendam, non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri, nisi per Pontificem aliud fuerit expressum. disp. 4. q. 9. n. 1. & 2. p. 30.

Beneficium aliquod pro suffragio ferendo alicui promittere, simonia est. disp. 10. q. 3. n. 6. p. 89.

Beneficium per dignitatem quæsitum durat, etiam deficiente dignitate. disp. 13. q. 4. n. 8. p. 112.

Beneficium electi mortui in curia ante confirmationem, non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, sed per obitum primi. disput. 6. q. 1. n. 21. p. 65.

Beneficia duo à Monacho retineri non possunt. disp. 4. q. 8. n. 1. pag. 30.

Beneficium aliquod Monachus obtinens, Abbatiam absque Sedis Apostolicæ dispensatione obtinere non potest. ibid. n. 2.

Beneficia Abbatum vacant illicò post confirmationem. disp. 5. quæst. 25. n. 1. p. 63.

Beneficia in alterius gratiam coram Pontifice, de stylo Curiæ resignari possunt. disp. 13. quæst. 5. num. 3. p. 113.

Beneficium commendatum an possit per Commendatarium in alterius gratiam resignari. ibid. n. 4.

Beneficia commendata pensionem recipere possunt. disp. 13. q. 7. n. 3. p. 114.

Beneficia an possint resignari coram habente ius instituendi, ibid. q. 8. n. 1. p. 115.

Beneficia resignari non possunt coram Prælatis inferioribus non exemptis. ibid. n. 3.

Beneficia resignari possunt coram Prælatis exemptis Iurisdictionem Episcopalem habentibus. ibid. n. 6.

Beneficia resignari possunt coram Episcopis ibid. n. 7.

Beneficia, Superioris auctoritate, permutari possunt. ibid. n. 12.

Beneficij permutationes approbari possunt per Prælatos inferiores non exemptos, si per eos hæc facultas præscriptione fuerit acquisita. ibid. n. 14.

Beneficium quodlibet de iure communi residentiam requirit. disp. 14. q. 1. n. 1. p. 116.

Beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam non requirunt, nisi per aliquod particulare statutum contrarium caueatur. ibid. n. 2.

Beneficium cum cura animarum residentiam personalem requirit. ibid. n. 3.

Beneficio regulariter quilibet renunciare potest. disp. 13. q. 1. n. 1. p. 109.

Beneficij appellatione an veniat dignitas. disp. 5. q. 19. n. 6. p. 52.

Beneficij Iurispatronatus edicti affigendi ab Abbate, form. 111. p. 505.

Beneficij simplicis collatio vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, form. 106. p. 503.

ad Beneficij, vel dignitatis possessionem adipiscendam, vsu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur. disp. 9. q. 1. n. 1. p. 82.

Beneficij possessio à Papa obtenta, capta ante litterarum Apostolicarum expeditionem non est valida, num. 2.

Beneficium pro suffragio alicui ferendo promittere, simonia est. disp. 10. q. 3. n. 5. p. 88.

Beneficia conferendi non facultatem præscribens, præscribit facultatem destituendi illis, quos instituit. disp. 13. q. 8. n. 4. p. 115.

Beneficia Ecclesiastica ne exteris dentur, statui non potest, absque assensu Apostolico. disp. 15. q. 19. n. 22. p. 211.

Beneficia exteris conferri non possunt in Regnis Castellæ, Nauarræ, Aragoniæ, Lusitaniæ, & Franciæ, n. 23.

Beneficium Principis latè est explicandum. disp. 16. q. 3. n. 1. p. 237.

Beneficium verè & propriè est priuilegium fauorabile. ibid. q. 5. n. 2. p. 238.

Beneficia priùs obtenta in gratiam alterius renunciari non possunt à Promoto ad Abbatiam, quod idem dicitur de Priore Conuentuali. disp. 13. q. 1. n. 17. & 20. p. 110.

Beneficia Ecclesiastica per promotũ anteà obtenta vacant Episcopatus assecutione. disp. 13. q. 1. n. 19. p. 119.

Beneficiorum Ecclesiasticorum renunciatio de iure Canonico libera, & sine vlla pactione esse debet. disp.13.q.5.n.1.p.113.
Beneficia manualia Papa prouidere non solet, ad euitandum absurdum, quod prouisus ab illo possit ab inferiore remoueri. disp.1.q.2.n.29.p.4.
Beneficia manualia non comprehenduntur sub reseruationibus. disp.5.q.2.n.5.p.32.
Beneficiorum resignationes & permutationes ad quos de iure spectent. disp. 13.q.8. per tot. p.115.
Bergomatis cuiusdam cucullati Eremitæ scripta contra Lateranenses. disp.25.q.1.n.204.p.378.
S.Bernardus asserens Monachalem Ordinem primum extitisse in Ecclesia Dei quomodo sit intelligendus. disp.25.q.1.n.134.p.371.
Bigami non possunt eligi in Prælatos. disp.5. q.21. n.68.p.60.
Biretum gestare possunt Abbates etiamsi vsus Mitræ illis non esset concessus.disp.20.q.2.n.12. p.316.
Bonorum Monasterij dilapidatio iusta causa est deponendi Abbatem. disp.13.q.2.n.4.p.110.
Non probatur ex eo, quòd Monasterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore administrationis Prælati, de cuius depositione agetur. disp. 13.q.2.n.5.p.110.
Boni maioris vrgens ratio causa iusta est Abbatem deponendi. disp.13.q.1.n.9.p.111.
Bona statim atque traduntur Ecclesiis, eximuntur à Dominio & potestate laicorum, & ex speciali iure sub dominio Christi Domini constituuntur. disp.15.q.19.n.14.p.219.
Bona Clericorum exempta sunt à tributis per laicos impositis. disp.15.q.20.n.1.p.214.
Bona Clericorum tam patrimonialia, quàm donata, empta, & quocumque canonico titulo ad Ecclesiam, Ecclesiasticásve personas translata, à laicorum oneribus exempta sunt. disp.15.q.20.n.3.p.214.
Bona clericis donata ad titulum patrimonij, ad effectum suscipiendi sacros Ordines, sunt exempta ab oneribus laicalibus. disp.15.q.21.n.27.p.229.
Bona, quæ habet Ecclesia de iure diuino, sunt perpetuò immunia à quibuscumque oneribus. disp. 15. q.21.n.6.p.222.
Bona, quæ Ecclesia habuit à priuatis; sed ad cultum diuinum, & officium spirituale fuerunt destinata, immunia sunt ab omnibus oneribus, nedum publicis, & Regiis, verùm etiam priuatis, & præexistentibus.n.7.
Bona, quæ Ecclesia possidet forte tempotali, & iure ciuili, exempta sunt ab oneribus impositis, postquam ad Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas bona deuenerunt. n.8.
Bona in Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas translata, quando retineant obligationem soluendi tributum. disp.15.q.21.n.17.p.222.
Bonorum Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ occupatores, vel detentores excommunicantur.n.22.p.436.
Bona omnia Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ in protectionem D. Petri recipiuntur. n.10.p.435.
Bona & Monasteria omnia Cōgregationis Casinensis & Vallis-Vmbrosæ confirmantur. n.21.p.436.
Buccaferrei Iurisconsulti Bononien. responsa duo referūtur in materia, an collectæ imponi possint fructibus colonorū Ecclesiæ. disp.15.q.21.n.23.p.228.
Bulla, seu breue an necessaria sint ad essentiam priuilegij. disp.16.q.2.n.1.p.236.
Bulla Cruciatæ, vel aliæ huiusmodi ea Regularium priuilegia tantùm tollunt, quæ ipsarum effectus impediūt, aut retardare possent. disp.16. q. 16. n.1. pag.249.
Bulla Cruciatæ, non suspendit facultates, & indulgentias Religionum, pro ipsarum Religiosis. num.2.
Bulla Cruciatæ an suspendat priuilegia Religiosorum, quibus conceditur, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere. n.3.
Bullæ Sixti V. de illegitimis, & malè promotis moderatæ, ac ad terminos iuris communis reductæ fuerunt à Gregorio XIV. disp.5.q.14.n.8.p.49.

C

Cadauer Abbatis defuncti quo ornatu, & funeralibus pompis insigniatur. disp.20. q.4. per tot.p.320. vide *Abbas.*
Cæci sunt ad Abbatias & Prælaturas ineligibiles. disp.5.q.21.n.33.p.56.
Cælestini à quo ab Ordinariorum iurisdictionibus immunes facti. disp.15.q.4.n.8.p.133.
Cælestinorum Abbatiæ & Prioratus Regiæ nominationi non subsunt. disp.7.q.1.n.6.p.69.
Cœlestinorum priuilegium super exemptione & decimarum solutione refertur. disp. 15. q. 18. n. 23. pag.202.
Cælestini omnium Monachorum priuilegiis potiuntur. disp.17.q.1.n.12.p.257.
Cælestinorum priuilegia à Sede Apostolica antiquitus confirmata sunt, & nouissimè à Paulo V. & S. D. N. Vrbano VIII. disp.18.q.3.n.11.p.181.
Cælestinorum Abbates habent vsum Pontificalium vigore Constitutionum Cælestini V. Eugenij IV. & Pauli V. disp.20.p.1.n.19.p.311.
Cælestinorum Generales habent priuilegium gestandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam.n.5.& 9 p.314. & n.11.p.315.
Cælestinorum Generali concessum est solemnis benedictionis post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnitatem priuilegium. disp.21.q.7.n.3. pag.326.
Cælestini præcedunt Monachos Oliuetanos. disp.25. q.8.n.7.p.416.
Cæremonia in Abbatis benedictione fusè traduntur. disp.11.q.14.per tot.p.99. & seqq.
Cæremoniæ omnes antiquæ benedicendi Abbates per Clem. VIII. sublatæ sunt, & nouæ formulæ per eumdem institutæ traduntur. disp. 21. q. 14. n.12.p.102.
Caligarum Pontificalium forma. disp. 20. q.2. n. 13. pag.316.
Calix cum Patena, ex qua materia esse debeant. disp. 23.q.3.n.1.p.344.
Consecratus esse debet, ac Chrismate perunctus. num.2.
Calix, & Patena quando censeantur consecrationem amittere. n.3.5.& 6.p.344.
Consecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini nostri. n.4.
Calixti I. Papæ tempus. disp.2.q.3.n.4.p.11.
Calui siue capillis & barba carentes ob nimiam venerem sunt ineligibiles ad Prælaturas. disp. 5. q. 22. n.20.p.55.
Caluini, & Petri Martyris errores confutantur, qui Clericos omnes Magistratui & seculari potestati subditos volunt. disp.15.q.19.n.3.p.211.
Camaldulenses Abbates Pontificalibus Insigniis, per Bullam Leonis X. insigniti sunt. disp.20.q.1.n.16. pag.310.
Camaldulenses Abbates quem habeant Baldachini vsum. disp.21.q.10.n.10.p.331.
Camaldulenses Abbates possunt post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, benedictionem solempem

solemnem populo impertiri, disp. 21. q.7. num.3. pag.327.
Camaldulenses Monachi,& Eremitæ S.Michaëlis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum,tam directè, quàm per viam communicationis concessa.disp.17.q.1.n.8.p.254.
Camaldulensis Congregatio, & S.Michaelis de Murano eiusdem Ordinis confirmationem suorum priuilegiorum à Gregorio XIV. sortiuntur. disp. 18.q.3.n.7.p.280.
Camaldulenses à decimarum solutione exempti sunt. disp.15.q.18.n.10.p.201.
Camaldulensis Ordinis plenaria exemptio. disp. 15. q.4.n.5.p.131.
Campanarum vsus antiquus in Ecclesia.disp.23.q.12. n.1.p.351.
Campanarum consecratio, de iure communi spectat ad Episcopum. n.2.
Campanas consecrare possunt Abbates. ibid.
Campanas potest Abbas benedicere tam ad vsum alterius loci, quàm propriæ Ecclesiæ. disp. 23. q.13.n.2.p.351.
Campanæ à Religiosis in Sabbato sancto in suis Ecclesiis pulsari nequeunt, antequam pulsentur in Cathedrali, seu Matrici Ecclesia, sub pœna ducatorum centum.Fallit, stante immemorabili in contrarium. Et quando immemorabilis censeatur legitima probata.disp.15 q.7.n.28.p.50.
Canon Clericorum ipsorum vitam maximè integram exoptat. disp.25.q.1.n.242.p.383.
Canones sacri in confirmatione priuilegiorum cum clausula *& sacris Canonibus*, &c. intelliguntur qui sunt inserti in Concilio Tridentino. disp. 18. q.6. n.2.p.295.
Canonia per se non est dignitas. disp. 25. q.1. n.233. pag.384.
Canoniæ ius est ius spirituale. disp. 25. q.1. n.214. pag.379.
Canoniæ ius non potest cadere, nisi in Clericum. ibid.q.1.n.18.p.365.
Canonicatus non habet annexum ordinem Presbyteratus, sed tantum Subdiaconatus. disp.25.q.2. n.7. pag.401.
Canonicatus, & Præbendæ resignationum ex causa permutationis, form. 122. p.508.
Canonicus dicitur à Canon,quod est Regula,quia obseruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus institutam.disp.25.n.22.p.365.
Canonicus Regularis potest esse Abbas. disp.25. q.1. n.190. p.377.
Canonicus ante fidei professionem emissam pro præsente haberi non potest. disp. 8. q. 3. num. 10. pag 82.
Canonicus quando quis est, necessariò est Clericus, sicut quando quis est homo,necessariò est rationalis. disp.25.q.1.n.17.p 365.
Canonici alicuius Ecclesiæ esse non possunt, qui non sunt Clerici. ibid.n.234 p.382.
Canonici dicuntur fraterni Clerici, constituti in fraternitate. ibid.n.16.p.365.
Canonici dicuntur fratres Episcopi. ibid.q.2. num.1. pag.400.
Canonici Regulares qui? disp.25. q.1. n.219. p.380.
Canonici Regulares cur ita dicti? ibid. q. 1. n.112. pag.370.
Canonicorum nomen fuit repertum per ordinarionem Monachorum. n.113.
Canonicorum Regularium multæ sunt species. disp. 25.q.1.n.208 p.379.
Canonici Ecclesiæ Cæsaraugustanæ sunt ex vetis Canonicis à Diuo Augustino institutis. n.209.
Ad substantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipsius qualitas necessariò requiritur. n. 210.p.379.
Canonicorum Regularium origo deducitur ex Veteri Testamento à Leuitis. disp.25.q.1.n.3.p.364.
Canonici Regulares intendunt contemplatiuæ; & actiuæ. disp.25.q.1.n.167.p.375.
Canonici Regulares possunt habere Ecclesias Parochiales. n.168.
Canonici Regulares appellantur Clerici,disp.25.q.1. n.226.p.380.
Canonici Regulares sunt antiquiores Helia, & Heliseo. ibid.n.124.p.371.
Canonici Regulares, Romæ, ab immemorabili consuetudine, præcedunt. ibid.n.148.p.372.
Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter instituta. disp.25.q.1.n.100.p.369.
Canonici Regulares appellantur eo nomine,quo instituti fuerunt à Beato Augustino. ibid. num. 267. pag.388.
Canonici Regulares, ad exemplum nascentis Ecclesiæ,seruatuor sanctam institutionem.ibid.num.45. pag.366.
Canonici Regulares seruant normam,ac instituta primorum Clericorum Christianæ Religionis. n.48. Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.n.49.
Canonici Regulares vocantur Clerici simpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici vt probatur per multa iura. disp.25.q.1.n. 12.p.364.
Canonici Regulares successerunt loco antiquorum Clericorum. ibid.n.10.p.364.
Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos.disp.25.q.1.n.176.p.376.
Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ. disp.25.q.1.n.39.p.366.
Canonici Regulares abusiuè imitantur antiquos Clericos. n.40.
Canonici Regulares descendunt ab antiquis Clericis, quod ex multorum auctoritate probatur. n.41.
Canonici Regulares ad Episcopatus assumpti, an habitum mutent, ostenditur. disp. 20. q.3. num. 5. pag.317.
Canonici Regulares, ad Episcopatus assumpti, vti possunt forma indumentorum,& colore,quo vtuntur Clerici seculares. n.6. p.318.
Canonici Regulares non sunt de gremio Clericorum secularium. disp.25.q.1.n.228.p.380.
Canonici Regulares in quo discrepent à Clericis secularibus. ibid.n.219. p.380.
Canonici Regulares habent nedum Abbatias,sed Patriarchales, & Cathedrales Ecclesias. ibid. quæst. n.178.n.376.
Canonici Regulares habet interdum Priores, & Præpositos, qui dicuntur constituti in dignitate, sicut Abbates. ibid. n.180.
Canonicorum Regularium Abbates, Priores, & Præpositi sunt constituti in dignitate,magis quàm Monachorum. n.181.
Canonici Regulares Sancti Augustini vocantur etiã Canonici simpliciter, absque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis. disp.25.q.1.n.15.p.365.
Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantor, & Apostolorum instituta,instinctu Spiritus sancti renouant. ibid.n.52.p.367.
Canonicorum Regularium habitus essentialis qualis esse debet. disp.27.q.1.n.5.p.429.
Canonici Regulares in ordine scripturæ, in qua certum est dari ordinem, præferuntur. disp. 25. q.1. n.157.p.373.
Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici,quàm Monachi. ibid.n.215.p.379.

Canonici Regulares poſtponuntur omnibus Clericis ſecularibus. diſput.25.q.1.n.221.p.380.
Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.diſp.25.q.1.n.23.p.365.
Canonicorum Regularium inſtitutio fuit antiquitùs, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata.n.53.p.367.
Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe.n.54.
Canonici Regulares emittunt tria vota ex profeſſo. diſp.25.q 1.n.171.p.375.
Canonicorum Regularium Monaſteria, quibus præſunt Abbates, enumerantur. diſp. 25. q.1. n.177. p.376.
Canonicorum Regularium Abbates à multis Summis Pontificibus vſum Mitræ, Baculi paſtoralis,& aliorum Inſignium ſunt aſſecuti.diſp.20.q.1. n.13. p.310.
Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. Abbates per ſpecialem Bullam extenſionis habent vſum Pontificalium.n.14.
Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt non dari ordinem, præſeruntur.diſput.25. q. 1.n.155.p.373.
Canonici Regulares contlouè deferunt tunicam lineam.diſp.25 q.1.n.28.p.365.
Canonicorum Regularium vita hodie eſt arctior, quàm Monachorum,propter eorum ordinationes. diſp.25. q.1.n.94.p.368.
Canonicorum Regularium Prior,Præpoſitus,ſeu Abbas habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio ſuffultus: ſi in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium. ibidem. n.194.p.377.
Si non haberet illud priuilegium, quid dicendum, oſtenditur n.195.
Canonicorum Regularium Prælati ſunt etiam Abbates.ibid.n.173.p.375.
Canonicorum Regularium Abbatibus ſolemnis benedictionis priuilegium à Sum. Pontificibus conceſſum eſt poſt Matutinorum,Miſſarum, & veſperarum ſolemnia.diſp.21.q.7.n.3.p.326.
Canonicorum appellatione veniunt etiam Canonici Regulares.diſp.25.q.1.n.19.p 365.
Canonici Regulares quo tempore in Lateranenſi Eccleſia eſſe cœperunt ibid.n.146.p.383.
Canonicorum Regularium Lateranenſium Congregatio vocatur Diuina in terris familia Clericorum.ibid.n.44.p.366.
Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus,& poſtremò à Paulo V. & Gregorio X V. obtinuerunt.diſp.18 q.3.n.1.p.278.
Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent ſua priuilegia confirmata à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio I I. ibid.n.2.p.275.
Canonicorum Regularium Lateranen.Præpoſiti ſunt in dignitate conſtituti,& poſſunt omnia quæ poſſunt Abbates illius Religionis. diſp.21.q.2.num.6. p.322.
Canonicorum Lateranen.Abbates & Priores poſſunt benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa; & in ſolemnibus Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare.diſp.22.q.1.n.8 p.335.
Canonicorum Regularium Lateranenſium Congregatio habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.diſp.17.q.1.n.1.p.252.
Canonicorum Regularium S.Saluatoris Bononien. Congregatio participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonicorum Ord. S. Auguſt. & Congreg. S. Iuſtinæ de Padua, Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B Mariæ. ibid.n.2.p.253.
Canonici Regulares Lateranenſes decimas,etiam Papales, ſoluere non tenentur ex priuileg.o. diſp.15. q.18.n.8. p.201.
Canonici Lateranen. Eccleſiæ præcedunt Canonicis Baſilicæ Principis Apoſtolorum & aliis vbique terrarum.diſp 25.q.2.n.32.p.402.
Canonicorum Regularium Lateranenſium Abbates in Conciliis Generalibus, quam præcedentiam inter ſe obſeruent.diſp.24.q.3.n 4 p.354.
Canonicorum Lateranenſium & Monachorum S.Benedicti præcedentiæ cauſæ. Vide, *Præcedentia*.
Canonici Cathedralis Eccleſiæ collegialiter incedentes,vel ſedentes,præcedunt Abbates: ſecus autem ſi collegialiter non incedunt. diſput. 24. q. 5. n. 3. & 5. p.356.
Canonici in Cathedralibus propter eorum caput, quod eſt Epiſcopus,ſunt in dignitate. diſp.25 q.1. n.270.p.389.
Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congregatio, gaudet priuilegiis,& gratiis Ordinibus Mendicantium conceſſis. diſp.17.q.1.n.47. p.269.
Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Congregatio habet omnia priuilegia omnium Ordinum,iam conceſſa,quam concedenda. diſp 17.q.1. n.3.p.253.
Confirmata fuere à Pio V. diſp.18.quæſ.3.num.3. p 280.
Canonici ſacris non initiati in quo cæteris initiatis poſtponuntur.diſp.25.q.2.n.7.p.400.
Canonici etiam Collegiatarum præferuntur Rectoribus,& Beneficiatis Parochialium. ibid. num.27. p 401.
Canonici ſæculares Eccleſiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quando proceſſionaliter incedunt. diſp.25.q.1.n.111.p 370.
Canonica portio. Vide, *Portio*.
Capella de Iure patronatus inſtitutionis,formula 104. p. 503.
Capellæ quomodo præparandæ ad Abbatem benedicendum.diſp.11.q 14.n.15 p.102.
Capellæ maioris ornatus.n.16.
Capellæ minoris ornatus, & paramenta electi in Abbatem.n.18.p.103.
Capella Epiſcopi, & Abbatis eligendi ornatu & paramentis differre debent.diſp 11. quæſ.14. num.39. p.104.
Capella eximi poteſt retenta in poteſtate Eccleſia principali, & è contra.diſput.15.quæſ 7. verſu ix. *Exempti*. p.157.
Capitulum Sede vacante ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione ſpirituali,ſine libero eius exercitio. diſp. 25 q.2.n.1.p.400.
Capitulum non poteſt vigore priuilegij Sixti IV.ſupplere defectus *Cap. quia propter*, in electione interuenientes.diſ.5.q 5.n. 6.p.36.
Capitulum Eccleſiæ maioris, ſi inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus, etiam in propriis Eccleſiis. diſp.25.q.2.n.30.p.401.
Capitulum Cathedrale Eccleſiæ non habet iuriſdictionem, neque dignitatem.ibid.n.4.p.400.
Capitulum qualiter celebrare debeant Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ.n.45. p.441.
Capituli conſenſus requiſitus in exemptione ab Epiſcopo alicui Eccleſiæ conceſſa, præſumitur ex obſeruantia 30.annorum, etiam quòd in priuilegio exemptionis enunciatus,aut reſeruatus non appareat.diſp.15.q.13.n.9.p.191.

Capituli pars maior non dicitur, nisi excedat medietatem. disp. 5. q. 6. n. 26. p. 40.
Capituli pars maior censetur ea, quæ maior est in ordine ad totum Capitulum, non quæ est maior respectu minoris, & in eo numero computandi sunt ij solùm, qui in eadem electione votum habuerunt. n. 27.
Capituli pars maior si in neminem consenserit, iterandum est scrutinium. n. 28.
Capitula Generalia & Prouincialia possunt suis subditis auferre & limitare vsum priuilegiorum quorumcumque. disp. 16 q. 9 n. 1. p. 241.
Cappa violaceæ & rubeæ vsus ad quos spectet. dispot. 20. q. 3. n. 7. p. 318.
Capucini gaudent omnibus gratiis Congregationi Camaldulensi, & Ordini Fratrum Minorum concessis. disp. 17. q. 1. n. 38. p. 264.
Capucini debent præbere præcedentiam in processionibus iis Regularibus, qui sub propria Cruce incedunt. disp. 25. q. 8. n 9. p. 417.
Cap. Abbates de priuileg. in 6. non obstat Abbatibus, & Prælatis præcipuè Congregationis Lateranensis Quin pontificalia exercere possint in Ecclesiis, etiam non pleno iure sibi subiectis. disput. 21. q. 2. n. 11. p. 323.
Cap. nuper de decim. non censetur sufficienter derogatum per clausulas derogatorias, in quibus fit solùm mentio de Conciliis prouincialibus, vel synodalibus. disp. 15. q. 18. n 39. p. 206.
Cap. nuper de decim. censetur sufficienter derogatum, si in clausulis derogatoriis fiat mentio Conciliorum Generalium, absque indiuidua mentione *dict. cap. nuper.* n. 40.
Cap. nuper de decim. censetur sufficienter derogatum, si clausulæ derogatoriæ sint appositæ in confirmatione priuilegiorum, licèt non legantur in ipsis priuilegiis. n. 41.
Cardinales Presbyteri conferunt Ordines minores. disp. 11. q. 4. n. 2. p. 95.
Carmelita Ordinariæ iurisdictioni non subsunt. disp. 15. q. 4. n. 20. p. 137.
Carmelitani præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obseruantia, & Fratres Conuentuales, disp. 25. q. 7. n. 4. p. 408. q. 8. n. 3. p. 413.
Carmelitani communicant in priuilegiis tam spiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum, sancti Augustini. disp. 17. q. 1. n. 32. p. 362.
Carmelitæ habent sua priuilegia confirmata à Pio V. disp. 18. q. 3. n. 24. p. 285.
Carmelitani Fratres à canonica portione legatorum, oblationum, &c. exempti, disp. 15. q. 17. n. 8. p. 195. item à quarta funeralium. n. 16. p. 197.
Carmelitæ Discalceati gaudent priuilegiis, & gratiis omnibus Carmelitis, (qui mitigati dicuntur) concessis. disp. 17. q. 1. n. 35. p. 290.
Carthusianorum exemptio ab Ordinariorum potestate. disp. 15. q. 4. n. 13. p. 135.
Carthusiani decimas soluere non tenentur. dispor. 15. q. 18. n. 25. p. 204.
Carthusianorum priuilegia sæpè à Sede Apostolica, & præcipuè à Sixto V. confirmata fuere. disp. 18. q. 3. n. 15. p. 283.
Carthusiani, quam communicationem priuilegiorum sortiantur. disp. 17. q. 1. n. 22. p. 260.
Cassinensis Abbatis prærogatiuæ & dignitates, à Summis Pontificibus confirmatæ. disp. 5. q. 4. p. 18. 19. & seqq.
Cassinenses Abbates possunt solemnem Benedictionem populo impertiri post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnitatem. disp. 21. q. 7. n. 5. p. 326.
Cassinenses Abbates, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, Insignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegiis vsum sunt assecuti. disp. 20. q. 1. num. 15. p. 310.
Cassinenses Abbates quo modo Baldachino vti possunt cùm solemniter celebrant. disp. 21. q. 10. n. 10. p. 331.
Cassinenses Abbates qui esse possint. disp. 5. q. 12. n. 8. p. 46.
Cassinenses Abbates, & Vallis Vmbrosæ, licèt non sint benedicti, exercent omnia, ac si benedicti essent. n. 40. p. 439.
Cassinensium Monachorum & Canonicorum Lateranensium Abbates quam præcedentiam inter se obseruent. disp. 24. q. 3. n. 4. q. 354.
Cassinenses non tenentur sociare processiones ab Ordinariis indictas. n. 43. p. 440.
Qualiter Capitulum celebrare debeant. num. 45. p. 441.
In vnione Monasteriorum, & locorum possunt facere pacta & conuentiones absque Simoniæ vitio. n. 48. n. 442.
Cassinenses & Vallumbrosani sine Diœcesani licentia, Episcopum ad Pontificalia exercenda vocant. n. 33. p. 438.
Cassinenses eximuntur à processionibus. n. 13. p. 435.
Gabellis. n. 14 ibid.
Talliis. n. 15. ibid.
Datiis. n. 16. ibid.
Collectis. n. 17. ibid.
Oneribus Principum. n. 18. ibid.
Decimis omnibus. n. 19. ibid.
Cassinensis Congregatio, olim Sanctæ Iustinæ appellata. disp. 15. q. 1. n. 202. p. 378.
Cassinensis Congregatio habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi concessorum in principio eiusdem, antequam adderetur denominatio Sanctæ Iustinæ de Padua. disp. 17. q. 1. n. 4. p. 253.
Cassinensis Congregatio, etsi per multos Summos Pontifices sua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis est Bulla confirmationis Eugenij IV. disp. 18. q. 3. n. 4. p. 280.
Cassinensis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iurisdictione soluta fuerit. disp. 15. q. 4. n. 3. p. 130.
Cassinensis Congregatio à decimarum solutione exempta est. disp. 15. q. 18. n. 9. p. 201.
Cassinensem Religionem, qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur n. 24. p. 436.
Cassinenses, & Vallumbrosani Monachi à potestate quorumcumque etiam Nunciorum Sedis Apost. eximuntur. n. 8. p. 435.
Sententiæ latæ ab Ordinariis contra Monachos Cassinenses, & Vallis Vmbrosæ sunt nullæ. n. 37. p. 439.
Cassinensium Monachorum in processionibus præcedentia decreto Sacræ Congreg. Rituum confirmata. disp. 25. q. 6. n. 5. p. 445.
Cassinenses Monachi testes esse possunt in suis causis. n. 27. p. 437.
Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis. n. 28. p. 437.
Transirum ad aliam Religionem prætextu literarū Apostolicarum facere non possunt. n. 29 p. 438.
Celebrare possunt priuatim interdicti tépore. n. 30
Possunt Ordines à quocumque Episcopo sumere. n. 31. p. 438.

Non subiiciuntur examini Episcoporum qui ordinandi sunt.n.32.
Episcopum ad Pontificalia exercenda sine Ordinarij licentia vocant.n.33.
Qui apud eos sine consensu Pontificalia exercent excommunicantur.n.34.
Sententiæ contra eos ab Ordinariis latæ nullæ sunt.n.37.p.439.
Casinensium Abbates licèt non sint benedicti,omnia exercent ac si benedicti essent.n.40.ibid.
Casinenses,& Vallumbrosani absolui possunt per suos Prælatos ab omnibus à quibus absolui possent ab Ordinariis,si exempti non essent.n.36.p.438.
Casinensium priuilegia referuntur in memorabili priuilegio Iulij II. & aliorum Pontificum. p.434. & seq.
Casinensium præcedentia quibus auctoribus probatur.disp.25 q.1.n.207.p.378.
Castitatis dignitas tanta est,vt ea ablata omne virtutum ædificium dissoluatur. disp.26.gloss.2. num.1. p.420.
Castitas, & scientia fortres sunt.ibid.n.3.
Castitatis votum à Christo institutum. disp.2. q.8.n.2.p.13.
Catechumenorum filij an sint elegibiles in Prælatos. disp.5.q 21.n.64.p.60.
Cathedralis Ecclesia, vide *Ecclesia.*
Cathedram collocare in locis exemptis nequeunt Episcopi.disp.15.q.15.n.16.p.191.
Causa,in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Ecclesiam spectantibus,est omnino Ecclesiastica, & ab Ecclesiastico iudice definienda, etiam si agatur inter emphyteutas,& de solo dominio vtili. disp.15.q.19.n 41 44.p.213.
Causa iusta & licentia Superioris copulatiuè requiruntur,ad excusandum à residentia. disp.14.q.4.n. 12.p.120.
Causa iusta sola sufficit ad excusandum à residentia, si ex consuetudine Prælati licentia non requiratur.ibid.n.13.
Causæ propter quas Prælatus ad sui officij renunciationem est admittendus.disp.13.q.1.n 10.p.108.
Causa iusta deponendi Abbatem ab officio est duplex & quænam sit. q.2.n.3. p.110.
Causa sufficiens depositionis est incontinentia. ibid. num.5.
Vrgens ratio maioris boni enmmunis. n.7.
Absentia pro negotiis propriis. disp.14. q.4. n.4. p.120.
Vtilitas Ecclesiæ,vel Reipublicæ.n.8.ibid.
Causa impulsiua concedendi exemptiones Religiosis quænam sit? disp.15.q.3.n.5. p.126.
Causa finalis exemptionum quæ? n.7.p.127.
Causa priuilegij cessante,eius quoque effectus cessare debet.disp.15.q.11.n.2 p.187.
Causæ Ecclesiasticæ sunt illæ, quarum cognitio pendet ab Euangelio, & sacris Canonibus.disp.15.q. 19.n.8.p.210.
Causam præcedentiæ inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis,ac Abbates & Monachos Casinenses committit Pius I V. tribus S.R.E.Cardinalibus. disp.25.q.1.n.2.p.365.
Causæ Ecclesiasticæ quæ dicantur. disp.15.q.19.n.8. p.210.
Causæ duæ vbi concurrunt,vna tantum cessante,non cessat dispositio.disp.15.q.11.n.5.p.187.
Causa vtilitatis potentior, & principalior præsumitur.n.6.
Causa vtilitatis præsumitur finalis, quia futura respicit, & quia magis vniuersalis, & perpetua. num.7.
Causatum in decisionibus magis standum est auctoritati Papæ,quam alterius cuiuscunque sancti Doctoris.disp.25.q.1.n.57.p.367.
Cedula legendæ in publico,crimina illius continentia qui habet hæresim abiurate,formula 41.p.488.
In *Celebratione* solemni Abbatis quæ regulæ præscriptæ sint à Sacra Rituum Congregatione. disp.21. q.10.n.10.q.331.
Cella Abbatis debet esse talis,vt paupertatis,& sui status decentiam non excedat.disp.27.q.3.n.1.p.431.
Quid contra construentes superflua ædificia, exclamet D.Bernardus.n.2.
Censuras & interdicta ab Episcopo promulgata in suis Ecclesiis promulgare tenentur Regulares omnes qui eius iurisdictioni subsunt. disp.15. q.7.n. 19.p.149.
Census quid sit? disp.15.q.21.n.2.p.220.
Census ratione subiectionis debitus non præscribitur.disp.19.q.7.n.2.p.305.
Soluuntur argumenta in contrarium adducta n.3.
Census solutio, quæ fit Ecclesiæ Romanæ,an arguat exemptionem.disp.15.q.3.n.7.p.142.
Character quid sit. disp.11.q.4.n.1.p 94.
Character per benedictionem non imprimitur. disp. 11.q.1.n.4.p.93.
Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur. disp.26.gloss.5.n.1 p.421.
Charitas alia erga Deum,alia erga proximum.n.2.
Charitas non dominij potestas, Prælatum felicem reddit.n.3.
Charitas Christiana à residentia excusat, & quænam intelligatur.disp.14.q.1.n.1.p.116.
Chirothecæ cur Prælatis adaptentur,& mystica earum significatio.disp.20.q.1.n.10.p.309.
Chirothecarum Pontificalium forma.disp.20. q.2.n. 13.p.310.
Chirurgi facultas ad intrandum in clausuram Monialium,formula 94. p.501.
Chirurgia ex qua secuta est mors reddit quem dignitatis Abbatialis incapacem.disp.5.q.21.n.7.p 55.
Chori quomodo disponuntur quando Abbas solemniter celebrat.disp.21.q.10.n.9. p.330.
Christiani omnes habuerunt initium ab Apostolis. disp.25.q.1.n.135.n.371.
Christiani omnes aut sunt Clerici,aut Laici. disp.25. q.1.n.23.p.363.
Christus Dominus Monasticam perfectè Instituit.disp. 2.q.8.n.1.p.13. Item tria Religiosi essent alia vota,Castitatem.n.2. Paupertatem.n.3. & Obedientiam.n.4.
Christus in terris primus Religiosi status institutor. disp.2.q.2.n.1.p.10.& q.3.n.1.p.11.
Christus fuit summus Sacerdos. disp.25. q. 1. n. 47. p.366.
Christus Dominus in sacris literis diuersis nominibus appellatur.disp.2.q 9.n.1.p.14.
Christo Domino Abbæ nomen congruere probatur. disp.2.q.9.n.2.p.14.
Christus duodecim Discipulos,tanquam maiores Sacerdotes,septuaginta duos verò,quasi minores instituit.disp.25.q.1.n.7.p.364.
Christus Dominus soluit tributum non quia debuit, sed quia voluit.disp.15. q.20.n.2.p.214.
Chronicis, & Historiographis standum est in factis antiquis disp.25.q.1.n.123.p.371.
Cibus necessario sumptu Ecclesiasticis sumendus disp. 26.glossa 3.n.1.p.420.
Cicada S.R.E. Cardinalis relatio in causa præcedentiæ inter Canonicos Lateranenses, & Monachos Sancti Benedicti. disput. 25. q.1. num. 291. p.392.

Cingulum, quomodo, & qualiter fieri debeat. disp.22. q.4.n.7.p.337.
Cistercy Abbas, qui est Caput totius Ordinis eligitur à Conuẽtu, & est perpetuus. disp.12.q.2.n.1.p.106.
Cistercij Abbas, qui est Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibusdam eiusdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non subsunt. disp.7.q.1.n.7.p.69.
Cistercienses Abbates per varia Summorum Pontificum priuilegia, Insignlls Pontificalibus vtuntur. disp.20.q.1.n.18.p.311.
Cistercienses Abbates quibus de causis deponantur. disp.13.q.2.n.13.p.111.
Cisterciensis Ordinis exemptio à iurisdictione Episcopali, & aliorum Ordinariorum à quo? disp.15. q.4.n.7.p.133.
Cistercien. Monachi Reformati Congregationis S. Mariæ Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur, disp.25.q.8.n.2.p 410.
Cistercienses Monachi Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quæ aliis Congregationibus dicti Ordinis concessa sunt. disput.17.q.1.n.10.p.255.
Cistercienses Reformati Congregationis Beatæ Mariæ Fulliensis gaudent priuilegiis Ordini Cisterciensi non reformato concessis.n.11.ibid.
Cisterciensium Monachorum Congregationi sancti Bernardi in Italia priuilegia confirmata sunt à Gregorio XIV. disp.18.q.3.n.9 p.281.
Cistercien Monachi Reformati Congregationis B. Mariæ Fullien. habent sua priuilegia confirmata per Sixtum V. n. 10.
Cisterciensium priuilegium immunitatis à decimarum solutione refertur. disp.15.q.18.n.12.p.202.
Citandi absentem de hæresi suspectum, formula 23. p.484.
Fugitiuum, formula 25.p.485.
Claudi an sint eligibiles in Abbates & Prælatos. disp. 5.q.21.n.32.p.56.
Clausula in Bullis Apostolicis apponi solitæ si omittantur, subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis, disp.12.q.2.n.5.p.106.
Clausula generalis reuocatoria non tollit priuilegia de quibus facienda est expressa mentio. disput.16. q.8.n.2.p.241.
Clausula. *Quorum tenores*, ex obseruantia Curiæ derogat quibuscumque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias.n.3.ibid.
Clausula, *Quorum tenores*, ex obseruantia Curiæ derogat quibuscunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias. & operatur expressam, & indiuiduam mentionem. disp.15.q.18.num 45. pag.106.
Clausula, *Quorum tenores*, non operatur, quando non fuit facta aliqua mentio de illo de quo tractatur.num.46.
Clausulæ. *Quorum tenores, &c.* vis, & effectus remissiuè. disp.18.q.6.n.46. p.298.
Clausula, *Decernens irritum, &c.* irritat omnia, quæ in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipso iure.n.47.
Clausula (*In omnibus, & per omnia*) comprehendit quæcunque. disp.17.n.3.n.5.p.273.
Clausola *Vt non censeantur reuocata, nisi de eis expressa de verbo ad verbum mentio fiat*, in priuilegiis adhiberi solita quomodo intelligenda. disp.16.q.8.n.1. pag.241.
Clausula, *Si preces veritate nitantur*, in rescriptis Apostolicis semper subintelligitur. dis.5.q.18.n.5.p.52.
Clausulæ, *Prorsus eximimus, &c.* vis, & effectus ostenditur. disp.18.q.6.n.6.p.295.
Clausula, *Quatenus sint in vsu*, in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ sunt in obseruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam causam, si adsit clausula, *Ex certa scientia*. disp.18.q.6.n.2.p.295.}
Clausula, *Quatenus sunt in vsu*, in priuilegiorum confirmatione apponi solita, quid operetur. disp.16. q.14.n.8. p.247.
Clausulæ, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* contrauenientes, peccant mortaliter.n.9.
Clausula, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* importat comminationem priuationis beneficiorũ.n.10.
Clausula, *Non obstantibus, &c.* tollit omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possunt. disp. 18.q.6.n.36.p.297.
Clausula, *Non obstantibus, &c.* non auget plusquam gratia confert. n.37. p.298.
Clausula, *Non obstantibus, &c.* nihil operaretur, si dispositio super qua est apposita nulla existeret. disp.18.q.6.n.36.p.298.
Quando deroget derogatoriarũ derogatoriis.n.39
Clausulæ, *Non obstantibus*, non derogat priuilegium ad pias causas vel commiserationis causa, seu publicæ vtilitatis, gratia concessum. disp.18.q.6.n.40. p.298.
Clausula, *Pro expressis, &c.* cum omnibus suis qualitatibus, expressionis indiuiduæ vim habet. disp.18. q.6.n.42.ibid.
Clausula, *pro expressis*, Derogatorias derogatoriarum tollit.n.43.
Tertij in præiudicium non operatur.n.44.
Intentionis defectum non tollit.n.45.
Clausula, *Supplentes, &c.* supplet omnes defectus iuris positiui. disp.18.q.6.n.4.p.295.
Non iuris naturalis, nec defectus qui concernunt personam supplicantis.n.5.
Clausulæ, *Nobis, & successoribus Nostris, canonicè intrantibus*, vis, & effectus ostenditur. disp.18.quæs.6. n.8.p.296.
Clausulam, *De plenitudine potestatis*, vbi princeps scribit, nihil opponi potest contra priuilegium, vel quod gratiam annullet. disp.18.q.6.n.19.p.297.
Clausula, *De plenitudine potestatis*, solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit. num.30.
Clausula, *De plenitudine potestatis*, tertij in præiudicium nihil operatur.n.31.
Clausula, *De plenitudine potestatis*, regulæ de iure quæsito non tollendo, non derogat.n.32.
Clausula, *De plenitudine potestatis*, nihil operatur, quando ea vtens, de negotio informatus non est. num.33.
Clausula, *De plenitudine potestatis*, si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili.n.34.
Clausula, *Decernens irritum, &c.* formam inducit. disp.18.q.6.n.49.p.298.
Clausula, *Decernens irritum, &c.* etiam si non extendatur, suos operatur effectus. n.50.
Clausula, *Ex tunc, prout ex nunc*, tempus vnum, quòd videatur alteri inesse, operatur, n.51.
Clausula, *Ex tunc, prout ex nunc*, operatur, vt actus postea factus cẽseatur iam à principio factus.n.52.
Clausula, *Ex tunc, prout ex nunc*, non est retroactiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri medio tempore quæsiti.n.53.
Clausula, *Pro maiori cautela de nouo concedimus*, nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio. n.54.p.299.
Clausula, *Sicut accepimus*, posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione, secus in gratia ad partis instantiam. n.55.

Clausula,

Clausula, *Contradictores,&c.* intelligitur de eo, qui de facto, & iniustè contradixit. n.56 p.199.
Clausula, *Appellatione remota*, non solum friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes. n.57.
Clausula, *Appellatione remota*, non impedit, quin possit Iudex ex legitima causa recusari. num. 58. ibid.
Clausula, *Appellatione remota*, tertij respectu comparentis pro suo interesse, nihil operatur. n.59.
Clausula, *Appellatione remota*, appellationem ab interlocutoria, non tollit. n.60.
Clausula, *Salua iustitia Ecclesiæ Parochialis*, posita in priuilegio exemptionis à Quarta funerali, intelligitur de aliis, quàm de expressis, & de materiis compatibilibus cum expressis. disp. 15. q. 17. n.13.p.197.
Clausula, *Salua Canonica iustitia Episcopi*, quid operatur. n.64.
Clausula, *Sublata,&c.* claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi. disp. 18. q.6. num.12. pag.296.
Clausula, *Sublata,&c* maiora expressis non comprehendit, nec se extendit vltra limites principalis dispositionis. disp.18.q.6.n.13.
Clausula, *Sublata,&c.* non obstat dicenti gratiam non comprehendere casum, de quo agitur. n.15.
Clausulæ, *Sine Parochia præiudicio*, vis, & effectus ostenditur. disp.18.q.6.n.18.p.196.
Clausula, *In omnibus,& per omnia*, specificationis specialis vim habet, in priuilegiis inserta. n.19.p.197.
Clausula, *Motu proprio*, expressionis specialis habet vim. n.20.
Clausula, *Motu proprio*, vitium subreptionis tollit, nisi procedat subreptio ex re ipsa, vel contingat in falsæ causæ expressione. n.21.
Clausula, *Motu proprio*, iuri tertij, non solùm in re, sed etiam ad rem, non præiudicat. n.22.
Clausula, *Motu proprio*, præiudicium tertij non infert, maximè quando non præcessit causæ cognitio. n.23.
Clausula, *Motu proprio*, priuilegium contra ius alterius obtentum non firmat. n.24.
Clausula, *Ex certa scientia*, contraria omnia censentur sublata, absque alia derogatione stante. n.25.
Clausula, *Ex certa scientia*, tertij in graue præiudicium nihil operatur. n.26.
Clausula, *Ex certa scientia*, subreptionis præiudicium, non tollit, nisi quando Princeps informatus processerit. n.27.
Clausula, *Ex certa scientia*, non operatur in iis, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam. n.28.p.197.
Clausulæ, *Ex certa scientia, & motu proprio*, æquipollent clausulæ derogatoriæ, *Non obstantibus*. disp.16.q.7.n.3.p.240.
Clausulæ, *Ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis*, non tollunt defectum dispensationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis. disp.5. q.18.n.4.p.52.
Clausula, *Ex certa scientia*, operatur saltem præsumptionem veritatis narratorum. disp.25. q.1. n.63. pag.367.
Clausula, *Ex certa scientia*, non tollit effectum intentionis. disp.18 q.5.n.7.p.293.
Clausula, *Ex certa scientia*, procedit in iis, quæ consistunt in iure, non in facto. disp. 25. q. 1. n. 188. pag.391.
Clausula, *Ex certa scientia*, non operatur in antiquis. n.189.
per Clausulas generales in priuilegio communicationis appositas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit. disp.17.q.1.n.18.p.258.
Clemens I. tempus. disp.2.q.3.n.2.p. 11.
Clericalia Officia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religiosis. disp.20.q.3.n.21.p.319.
Clericalis ordo per manus impositionem confertur. disp.25.q.1.n.23.p.365.
Clericatus qualitas essentialiter Clericis, accidentaliter verò competit Monachis. disp. 25. q. 1. n. 70. p 368. & n.90. ibid.
Clericatus intelligitur concessus Monachis, sine præiudicio Clericatus concessi Canonicis Regularibus. disp.25.q.1.n.102.p.369.
Clerici seculares qui? disp.25.q.1.n.218.p. 380.
Clericus secularis factus Canonicus Regularis, amittit ea quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis. disp.15. q.1.0.221.p.380.
Clericus capi non potest à laica potestate. disp. 15. q.19.n.29.p.212.
Clericus capi potest à laicis in flagranti crimine graui, si timetur de fuga. n.30.
Clericus, qui visus fuit illicitè incedere ad perpetrandum aliquod delictum, potest à laicis capi, & detineri ad impediendum delictum, modò quamcitiùs Ecclesiastico Iudici consignetur. n.31.
Clericus ex causa ciuili, & de fuga suspectus an per laicos capi possit. n.32.
Clericus pro euictione conueniendus est coram Iudice Ecclesiastico, secus si assistat emptori contra tertium. n.33.
Clericus delinquens in exercitio alicuius officij secularis, coram laico Iudice conueniri non potest. num.34.
Clericus succedens in bonis laici, non potest coram laico propter illa bona in iudicium vocari. num.35.
Clericus qui coram Iudice laico depositum recepit, non potest ab eodem Iudice ad illud reddendum cogi. n.36.
Clericus fideiubens coram Iudice laico, non potest coram eo conueniri. n.37.p.213.
Clericus citatus à Iudice laico ad comparendum, si sua putauerit interesse, non tenetur stare sententiæ ab eo latæ. n.38.
Clericus quantumuis grauia delicta committat, non potest per laicos iudices examinari, iudicari, aut puniri, nisi de particulari, vel generali priuilegio quale per Concordata conceditur. disp. 15. q. 19. n.17.pag.211.
Clericus à Iudice laico per sententiam absolui non potest. n.20. ibid.
Clericus cum laicis delicta committens, iudicandus est à Iudice Ecclesiastico. disp. 15. q.19. n.40. pag.213.
Clericus falsum deponens coram Iudice laico, non potest ab eo puniri. disp.15.q.19.n.27.p.212.
Clericus hæres laici conueniri debet coram Ecclesiastico, non solùm in casu, in quo testator conuentus non fuerat, sed etiã vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium. disp.15.q.22.n.11.& 12.p.232.
Clericus secularis postquam cadauera, in Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, non potest intus easdem Ecclesias in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere, disp.15 q.17.n.22.p.198.
Clerici, & Ecclesiasticæ personæ vt possint onera à laicis imposita legitimè subire, & ad ea persoluenda cogi, plura copulatiuè requiruntur, & quænam sint, exponitur. disput. 15. quæst. 20. num. 8. pag.219.

Clerici

Clerici nequeunt onera laïcalia subire, nisi in magna necessitate, cui aliàs facilè subueniri non posset, nisi Clerici cum Laicis contribuant ; ex causa communis vtilitatis, aut pietatis. n.9.& 10.

Clerici tenentur cum laicis contribuere in subsidium, & vbi laicorum non suppetunt facultates. n.11.

Clerici vt teneantur cum laïcis contribuere, non sufficit consensus Episcopi cum Capitulo, sed debet vocari & consentire totus Clerus; & vt cogi possint exempti, non sufficit consensus Capituli, & Cleri, sed eorumdem exemptorum assensus, est necessarius. n.12.& 13.

Clericus, tam secularis, quàm Regularis est exemptus à laïcali potestate, etiam quoad bona. disp.15.q.10. n.1.p.214.

Clerici sunt immunes à laïcorum tributis, & impositionibus, non solùm, quoad bona patrimonialia, sed etiam quoad bona donata, empta, & quocumque canonico titulo acquisita. ibid.n.3.

Clerici ad solutionem vectigalium, gabellarum, & aliorum onerum ac tributorum tam realium, quàm personalium non tenentur, tum ex iure ciuili, cum etiam ex consuetudine. disp. 15. quæs.21.n.5.& 7. p.220.

Clerici, & alij Ecclesiastici in aliquibus casibus non sunt exēpti ab oneribus, & tributis. ibid.n.5.p.221.

Clericus si bonis laïci successit, an ligetur instantia iam coram Iudice laico suscepta. disp.15.q.22.n.1. & 11.p.231. & 232.

Clericus si quis efficiatur cœpto priùs iudicio coram eodem Iudice comparere debet. ibid.n.8.

Clerici seculares ex tolerantia Sedis Apostolicæ, permittuntur. disp.25.q.1.n.108.p.369.

Clerici seculares ab Augustino vocantur claudi. n.109.

Clerici seculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro suo Capite habent Episcopum. n.10.

Clerici seculares quando in iure intelliguntur id exprimitur. disp.25.q.5.n.13.p.364.

Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici. n.14.

Clerici seculares omnibus Regularibus præferuntur, disp.25.q.1.n.127.p.380.

Clericorum secularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit distinctio. disp.25.q.1.n.104.p.369.

Clerici seculares, vsurpato nomine ita vocantur. n.105.

Clerici Cathedralis Ecclesiæ processionaliter incedentes, præferendi sunt Monachis, & eorum Abbati. disp.25.q.2.n.18.p.401.

Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum quæ sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant. disp.15.q.19.n.9. p.210.

Clerici leges ciuiles non seruantes, nequeunt à seculari Iudice iudicari. n.10.

Clerici non solùm quoad personas, verum etiam quoad bona exempti sunt à laïcorum potestate de iure diuino. n.13.

Clerici ad onera laïcalia ipsis legitimè imposita præstanda, non à ministris laicis, sed ab eorum superiore Ecclesiastico debent compelli. disp.15. q.10. n.17.p.242.

Clerici omnes etiam exempti, tam seculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas processiones accedere. disp.24.q.8.n.1.p.358.

Clerici primi gradus qui? disp.25. q.2. n. 10. qui secundi ordinis. n.11.p.400.

Clericorum cœtus dignior est quàm Monachorum. ibid. n.20. p.401.

Clerici instituti à S. Augustino, quòd gestarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non constat. disp.25.q.1.n.283.p.390.

Clerici in pluribus locis vocantur Abbates qui tamen nullam habent dignitatem. disp.1.q.2.n.11.p.3.

Clerici instituti fuerunt à Diuo Augustino in Ecclesia Cathedrali Hipponen. disp.25.q.1. n.269. p.389.

Clerici qui vocabantur tempore Apostolorum. disp. 25.q.1.n.136.p.372.

Clericorum & Laicorum origo. n.137.

Clerici antiqui non profitebantur tria vota. disp. 25. q.1.n.172.p.389.

Clericis antiquis permissum erat habere proprium. n.273.

Clerici antiqui viuebant sub obedientia, & in charitate. disp.25.q.1.n.36.37.p.366.

Clerici antiqui, saltem tacitè profitebantur tria vota. disp.25.q.1.n.114.p.370.

Clerici antiqui viuebant in communi. disp.25. q.1.n. 34.p.365.

Clerici antiquitus tributa soluerunt laïcis Principibus. disp.15.q.19.n.15.p.211.

Clerici vt cum laïcis contribuant, Papæ assensus requiritur. disput.15.q.20.n.14.limita.n.15. p.219.

Clericorum antiquorum habitus lineus erat, à Deo institutus. disp.25.q.1.n.25.p.365.

Clericos antiquos cur D. Augustinus reformauit, & Monasterium Clericorum instituit. disp.25.q.1.n. 103.p.369.

Clericorū appellatio est generalis sub alterna appellatione Christianorum, disp.25. q.1.n. 235. p.382.

Clericorum appellatio competit personis omnibus Ecclesiasticis. n.136.p.383.

Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacumque dignitate sint, aut classe, etiam primæ tonsuræ. n.237.

Clerici dicuntur omnes, qui non sunt laïci. n.238.

Clericorum appellatione non veniunt Prælati in materia odiosa. disp.1.q.5.n.5.p.7.

Clericorum appellatione veniunt Monachi. disp.25. q.1.n.224.p.380.

Clericorum primus institutor qui? disp.25. q.1. n.9. p.364.

Clericorum & Ecclesiasticarum personarum appellatione qui veniant. disp.15.q.19.n.5.p.309.

Clerici quo iure à laicorū potestate exempti sint. n.6.

Clerici in causis Ecclesiasticis, à laïcorum potestate exempti sunt de iure diuino. n.7.p.210.

Clericorum tonsura ab Apostolis instituta. disp.27.q. 2.n.1.p.429. vide *Tonsura*.

Clerici & Monachi in quo differunt. disp.25. q.1. n. 75.p.368.

Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares. disp.25. q.1.n.20.p.365.

Clericorum Regularium Monasteria non tenentur ad solutionem Quartæ. disp.15.q.17.n.18 p.203.

Clerici Theatini à quonam obtinuerint priuilegium exemptionis ab Ordinariorum iurisdictione. disp. 15.q.4.n.24.p.137.

Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranen. & Clericorum de Sommascha, Societatis IESV, & aliorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. disp.17.q.1.n. 42.p.267.

Priuilegiorum suorum à Clemente VII, Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. confirmationem obtinuerunt. disp.18.q.3.n.34.p.286.

Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia à quonam obtenta. disp.25.q 4.n.25.p.286.

Confirmata fuerunt à Clemente VIII. disp.18. q.3.n.33.ibid.

Clerici

Clerici Regulares de Sommascha communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.disp.17. q.1.n.43.p.268.

Clerici Regulares pauperes Matris Dei Scholarum piarum dicti à quo ab Ordinariorum iurisdictione exempti fuerint.disp.55.q.4.n.30.p.140.

Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi Theatinorum, coocessis disp.17.q.1.n.44.p.252.

Clerici Regulares S. Pauli decollati à quoniam priuilegium exemptionis ab Ordinariorum iurisdictione obtinnere.disp.15.q.4.n.25.p.138.

Clerici Regulares S.Pauli decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.disp.17.q.1.n.45.p.299.

Clerici Regulares Ministrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum omnibus Ordinibus concessorum. ibid.q.1. n.46.p.268.

Quibus priuilegiis à Gregorio XIV. donati fuerint.disp.15.q.4.n.28.p.138.

Cluniacensis Ordo à quonam exemptionem totalem obtinuerit.disp.15.q.4.n.2.p.130.

Cluniacenses decimas soluere non teneutur. disp.15. q.18.n.14.p.202.

Coabbatum litteræ patentes, formula.17.p.482.

Coadiutorem Abbati olim dare poterat Episcopus, & in Monasteriis vacantibus Oecooomum constituere.disp.13.q.3.n.1.p.111.

Coadiutor Abbatibus Regularibus dandus est à Generale, vel Diffinitorio. n.2. ibid.

Coadiutor Prælatis exemptis, datur à Papa, non ab alio inferiote. n.3. ibid.

Coadiutor cum futura successione à solo Papa constitui potest, nedum Episcopis, & aliis Prælatis exemptis, sed etiam aliis quibuscumque beneficiis inferioribus.n.4.p.112.

Cœmeterium an indigeat reconciliatione quando eius pollutio est occulta. disp.23. q.11. n.8. p.351. vide *Ecclesia.*

Cœnobitarum Princeps fuit Sanctus Ioannes Baptista. disp.2.q.1.n.3.p.10.

Cœnobitarum omnium olim idem erat habitus.disp. 27.q.1.n.1 p.418. vide *Habitus.*

Collatio vototum quomodo facienda sit. disp. 5. q. 6. n.17.p.39.

Collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum in electionibus Regularium sublata est per Concilium Trident. n.18. ibid.

Collatio votorum facienda est mox post publicationem electionis.n.20.ibid.

Collatio Abbatiæ facta non expresse professo valida est. disp 5.q.10.n.8.p.44.

Collatio de merito electi non est necessaria, contra Panormit. disp.5.q.6.n.19.p.39.

Collatio periuro facta an sit nulla. disp.5. q. 20. n.3. pag.53.

Collationis Ecclesiæ Parochialis litteræ patentes, formula. 103.p.503.

Collatio Beneficij simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, formula.106.p.503.

Collationis factæ litterarum per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem spectante, formula.117.p.507.

Collecta an exigi possint à clericis, qui causa fraudandi collectas clericalem habitum assumpserunt.disp. 15.q.21.33.p.130.

Collectæ imponi, & exigi nequeunt à clericis pro bonis in communi possessis cum patre, vel fratre laicis.disp.15.q.21.n.35.p.231. vide *Onera.*

Collegium ad constituendum quot ex Iure requirantur.disp.5.q.8.n.4.p.42.

Collegium postquam in multis semel est constitutum, potest ad vnum reduci, & in eo conseruari. disp.5.q.8.n.5.p 41.

Collegia causa Religionis non erant prohibita. disp. 25.q.1.n.144.q.372.

Colloquia Abbatis qualia esse debent. disp.27.q.8.n.1. p.432.

Coloni Religiosorum an pro eorum portione colonica decimas soluere teneantur. disp.15. q.18. n.31. & 32. p.205.

Coloni Episcopi, durante colonia, non solùm reali, sed etiam personali, exemptione à laicali potestate gaudent. disp.15.q.20.n.4.p.214.

Comedendo com aliis Monachis in refectorio, & dormiendo cum eisdem in dormitotio Abbates honestè facerent.disp.27.q.4.n.2.p.430.

Comessationes & vinolentiæ quantum Ecclesiasticis vitandæ. disp.26.gloss.3.n.1.p.420.

Comitiali morbo siue cadoco laborantes sunt ineligibiles ad Prælaturas. disp.5.q.21.0.28.p.56.

Commenda perpetua est velut titulus canonicus. disp. 4.q.5.n.5.p.29.

Commenda ad tempus quæ dicatur. disp.12.q.4.n.1. p.108. perpetua quæ dicatur. n.2.

Commenda habet vim dispensationis.disp.4.q.4.n.4. p.28.q.8.n.3.p.30.

Commenda cessante, non inducitur noua vacatio. disp.4.q.6.n.2.p.29.

Commenda si ad Commendatarij commodum facta sit, etiam si sit rempotalis, sequens prouisio eius mentionem requirit, ne fiat subreptitia. disp.4.q.7. n.1.& 2.p.29.

Commenda perpetua ad vtilitatem Commendatarij, à solo Papa fieri potest.disp.4.q.3.n.4.p.28.

Commendæ Ordinis S. Antonij Viennensis Regiæ nominationi non subsunt.disp.7.q.1.n.10.p.68.

Commeodæ ad effectum quis idoneus censeatur.disp. 4.q.4.n.2.p.28.

Commendæ qua ratione cœperunt esse in Ecclesiis, & Monasteriis. disp.4.q.2.n.1.p.27.

Commenda perpetua de iure antiquo erat incognita. disp.4.q.1.n.6.q.27.

Commenda temporalis in vtilitatem Ecclesiæ fieri potest ab Episcopis ac etiam Prælatis inferioribus habentibus iurisdictionem quasi-Episcopalem, disp.4.q.3.n.8.& 9.p.28.

Commenda temporalis quando dicatur in vtilitatem Cummendatarij. disp.4.q.7.n.4.p.29.

Commendas Ecclesiarum, & Monasteriorum exhortuit Clemens V. disp.4.q.1.n.4.p.27.

Commendas Monasteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas sequutus est Paulus II. ibid. n.5.

Commendare quid sit. disp.4.q.5.n.3.p.28.

Cummendare Abbatias est solius Summi Pontificis. disp.4.q.3.n.1.p.27.

Commendandi potestas regulatur à potestate conferendi. ibid.

Commendari Abbatiæ cœperunt tempore Leonis IV. disp.4.q.1.n.3.p.27.

Commendari cœperunt monasteria ad tempus, nempe ad sex menses. q.2.n.2.p.27.

Commendatarij residere tenentur, si eis cura animarum aliquo modo incumbit. disp. 14. quæst.6. n.4. p. 121.

Commendatarij non gaudent priuilegiis Regularium quorum Abbatia illis est commendata. disp.26. q. 4.n. 1.p.237.

Commendatarius an possit beneficium sibi commendatum

datum in alterius gratiam resignare, disp.13.q.5. n.4.p.113.

Commendatarius quando dicatur perpetuus.disp.12. q.4.n.3.p.108.

Commendatarij perpetui disponere possunt de fructibus beneficij sibi commendati, sicut veri beneficiati. disp.4.q.5.n.4.p.29.

Commendatarij perpetui habent liberam administrationem, & iura omnium Monasteriorum, sicut titulares, nisi quatenùs expressè in eadem commenda, vel ad partes illis sit ademptum. disp.4.q.5.n.6. ibid.

Commendatarij ad tempus se habent veluti depositarij, siue tutores. disp.4.q.5.n.2.ibid.

Commendatarij Abbates, vide *Abbates*.

Commendationis causæ assignantur. disp.4.q.2.num.3. pag.27.

Commendatitiæ literæ, form.35.p.487.

Commissarium specialem in diœcesi instituendi, form. 17.p.541.

Commissarios duos qui simul pariter & coniunctim, procedant Instituendi, form.18.ibid.

Commissio in causa decimarum debet signari cum clausula, *sine retardatione solutionis decimarum*. disp.13.q.18.n.60.p.207.

Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata perinde, ac si specificè concessa fuissent. disp.15.q.18 n.35.p.205.

Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio. n.36.ibid.

Communicatio priuilegiorum quid operetur, & importet. disp.17. q.1. n.17.p.258.

Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in specie concessum. disp. 17.q.3.n.2. pag.273.

Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana canonizata. n. 3. ibid. vide *Priuilegium*.

Communio quomodo fiat in solemni Missæ celebratione Abbatis. disp.11.q.14.n.34.p.104.

Communitas Ecclesiæ non facit, quin Prælatus (si aliunde habet potestatem exercendi Pontificalia) in eadem Ecclesia ista exercere possit. disp.21.q.2. n.10.pag.323.

Compagi, Cambagi, Pedules, & Compobi absque Summi Pontificis auctoritate ab inferiori Prælato gestari nequeunt. disp.20.q.1.n.8.p.309.

Compositiones remanent gratiosæ, si illud, quod soluitur, non æquiualet ei, quod conceditur; itavt illas obtinens non dicatur eas habere, ex causa onerosa. disp.16.q.12.n.14.p.245.

Concessiones, in quibus pœnæ sunt constitutæ, dici debent potiùs statuta, quàm priuilegia. disp.17. q.6. n.1.p.275.

Concessionum quarumcumque viuæ vocis oraculo factarum, exceptis oraculis factis S.R.E.Cardinalibus, & eorum manu firmatis reuocatio à Gregorio XV. disp.15.q.7.p.177.& seq.

Extensio eiusdem reuocationis ab Vrbano VIII. pag.178.

in Concessione generali non veniunt ea quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset. disp. 17.q.2.n.5.p.271.

Concilio Generali derogatum non censetur per clausulas generales. disp.15.q.15.n.3.p.191.

Concilij Generalis decretis nunquam derogatum censetur in Priuilegiis, nisi exprimatur. disp.5.q.5. n.7.p.36.

Concilij Generalis decretis qualiter sit derogandum. disp.15.q.17.n.1.p.196.

ad Concilium Generale an Abbates conuocandi sint. disp.24.q.1.p.352.

Pro parte negatiua. num.1. ibid.

Affirmatiua tenetur. num.2.p.353. vide *Abbates*.

Conciliis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt intersint Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ compelli non possunt. num.12.p.435.

Conciliis sex primis Generalibus cur non fuere vocati Abbates. disp.24. quæst.2.num.3.p.353.

A quo tempore ad ea admitti, & iis subscribere cœpernnt. num.4.ibid.

Recensentur qui Conciliis interfuere. num.6.& 7. pag.354.

Debent citari vt intersint. num.9.ibid.

Concilij Lateranensis sub Leone X. statuta contra priuilegia Regularium recensentur. disp. 18. q.3. n.40.p.289.

Concilium Tridentinum quid statuerit super Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorum electione. disp.5.q.5 n.8.p.37.

Condere qui potest, potest & soluere. disp.16.q.1.n.4. pag.235.

Conferendi ex potestate ad potestatem, resignationes recipiendi, & è contra non valet argumentum. disp.13.q.1.n.5.p.109.

Confessarij secularis licentia, form.81.p.498.

Confessarij Regularis licentia, form.82.ibid.

Confessarij Monialium licentia, form.84.p.499.

Confessarij Monialium ad Crates tantùm licentia. formula 85.ibid.

Confessarij Monialium, qui necessitate vrgente intra clausstra Monasterij ministraturus est Sacramenta, licentia. formula 86.ibid.

Confessarij Monialium alia licentia, formul.87. ibid.

Confessarij extraordinarij electio, formula 39. pag.488.

Confessariorum licentia a Superiore Regulari obtenta, formula 36.pag.487.

Confessariorum ordinariorum Monialium literæ patentes, formula 38.ibid.

Confessariorum extraordinariorum, seu ad breue tempus suffectorum literæ patentes, formula 100. pag.535.

Confessariorum literæ patentes, formula 37. pagina 487.

Confessio in celebratione Missæ quomodo facienda sit per Pontificem cum electo. disput.11. quæst.14. num.27.pag.103.

Confidens non in propria intellectus sui acie, imo ab aliis auxilium petens, facilius rem ad optatum finem perducit. disput.26. glossa 9. num.2. pag.423.

Confirmationis Sacramentum ministrare non potest Episcopus in locis exemptis. disput.15. quæst.15. num.11. pag.192.

Confirmatio plenum ius tribuit confirmato in dignitate, ad quam electus fuerat. disp.6.quæst.1.n.2. pag.64.& num.23.p.66.

Quod declaratur. num.24.ibid.

Confirmatione non suffragatur quoad ea, quæ in priuilegiis confirmatis non leguntur, quamuis in ea adsit clausula, *Quorum tenores*. disput. 15.q.18. num.44.pag.206.

Confirmatio ex certa scientia restituit priuilegia reuocata à Papa, vel iure communi ordinario, non autem sublata per Concilium Generale, nisi adsit clausula, *Non obstante reuocatione Concilij generalis*. disput.16.quæst.14.num.9.pag.246.

Confirmatio est necessaria tam ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi. disput.6.q.1.num.19.p.65.

Confirma

Confirmatio electionis inualidæ non prodest. disp.6. q.1.n.23.p.66.

Confirmatio est necessitatis, licèt electio sit voluntatis.disp.6.q.1. n 25. ibid.

Confirmatio est iuris quæsiti corroboratio.disput.18. q.1. n.1.p.276.

Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa scientia.n.2.ibid.

Confirmatio in forma communi,est quando Pontifex de negotio non plene instructus confirmat priuilegium in eo statu,& prout antea erat. n.3.ibid.

Confirmatio ex certa scientia est,quando tenor priuilegij inseritur in ipsa confirmatione , vel quando constat , quòd Pontifex sciens priuilegia illa prudens,& volens confirmauit.n.4.ibid.

Confirmatio nunquam præsumitur facta ex certa scientia.n 5.ibid.

Confirmatio , vtrùm dicenda sit in forma communi vel ex certa scientia , quando clausula *(Ex certa scientia)* adijcitur, & tamen tenor priuilegij,insertus non est,dissetitur.n.6.ibid.

Confirmatio in form communi non reddit actum validū,sed illum confirmat,prout anteà erat.n.8.ibid.

Confirmatio in forma communi non suffragatur , si non constat de priuilegio confirmato, & intelligitur,saluo iure tertij,& quatenus valida sit , & r i- pit eandem interpretationem, & obiectiones,quas priuilegium confirmatum.n.9.p.277.

Confirmationis forma in iure nulla reperitur. disp.6. q.3.n.1.p.68.

Confirmatio prolationem verborum non requirit,sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis. n.2. ib.

Confirmatio quo tempore petenda sit.n.3. ibid.

Confirmationi nullum tempus habet à iure præfixum. n.4.ibid.

Confirmatio electionum Abbatum , & aliorum Prælatorum inferiorum Regularium, à quo petenda sit. disp.6.q.2.n.2.p.67.

Confirmatio Abbatum,& aliorum Prelatorum Generalium electorum à quibus facienda sit.n.3.ibid.

Confirmatio electionis facta, absque causæ cognitione,an valeat.disp.6.q.2.n.6.limita,vt n.seq.ibid.

Confirmatio Abbatis S.Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis Congregationis Vallis-Vmbrosæ à Præsidente Generali efficitur ; sed nominatio fit à Communitate Souanæ.disp.7.q.5.n.1.p.71.

Confirmatio quæuis simoniacè facta est ipso iure nulla.disp.10 q.5. n.1.p.91.

Confirmatio ex certa scientia , confirmat actum nullum , eique nouum robur tribuit , & validitatem. disp.18.q.1.n.7.p.276.& q 5.n.3. p.293.

Confirmatio ex certa scientia, habet vim nouæ concessionis,quando confirmat id,quod inualidum est. n.4. ibid.

Confirmatio ex certa scientia , non dicitur simplex confirmatio,seu innouatio,sed ampliatio, vel noua concessio.n.5.ibid.

Confirmatio simplex priuilegiorum ex certa scientia, cùm possit referri ad priuilegia valida,& inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vsu sunt.n.6.ibid.

Confirmatio ex certa scientia priuilegiorum alicui Religioni concessorum an comprehendat ea priuilegia,quæ in vsu non erant. disp.18.q.5. per tot. ibid.

Confirmatio Abbatis facit illicò eius beneficia vacare.disp.5.q.25.n.1. p 63.

Refertur Iulij I I. respon um,ad propositum quæsitum n. ibid.

Quod interpretatur Collector priuil. Mendicant. & alij,qui eum sequuntur,sed malè,vt n.6.p.64.

Confirmatio Papæ præsumitur ex temporis antiquitate.disp.25.q.1.n.147.p.372.

Confirmator,qui indignum confirmauit,in quam pœnam incurrat.disp.6.q.2.n.8.p.67.

Confirmator, quando renuit electionem confirmare, quid sit faciendum.disp.6.q.3.n.5. p.68.

Congregationes Regulares quare in vnum omnia Monasteria vnierint,& Abbatias manuales effecerint. di p.1.q.2.n.28.p.4.

Congregationes duodecim non Mendicantes suorum priuilegiorum sæpe confirmationem obtinuerunt, præcipue à Clemente VIII. & Paulo V. disput.18. q.3.n.35.p.286.

Congregationes Regulares quas habeant à Sede Apostolica priuilegiorum communicationes. disp. 17.q.1.per tot.p.251.& seqq.

Congregatio quælibet habet ius eligendi Prælatum de iure communi.disp.5.q.8.n.1.p.41.

Congregatio si duos vel tres tantùm habeat electores,electio Prælati ad eos spectat. 2. p 41.

Congregatio Vallis-Vmbrosæ. vide *Vallis Vmbrosa, & sic de cæteris Congregationibus suis in locis.*

Conspectum Tabernaculi maioris sanctæ Eucharistiæ quomodo fieri debeat.disp.12.q.4.n.11.p.33.

Conscientia criminis est legitima causa ad cedendum Prælaturæ.disp.15.q.1.n. p. 9.

Consecrandi potestas Abbatibus competere potest, tam ex priuilegio , quàm ex consuetudine approbata à Summo Pontifice.disput.23.quæst.2. num.4. pag.344.

Consecrare Ecclesias , de iure est solius Episcopi. disp.23.q.7.n.1.p.347.

Consecrare Ecclesias potest simplex Sacerdos ex delegatione Summi Pontificis.n.1.ibid.

Consecrare Ecclesias , non licet Abbatibus. num. 3. ibid.

Consecrare Ecclesias Abbatiales , & Regulares , spectat ad Episcopum Diœcesanum.disp.23.q.8.n.1. pag.348.

Consecrare Calices , Patenas , & benedicere Pallas Altaris , & quælibet alia Ecclesiastica ornamenta, ac Corporalia,& Pixides,seu alia Vasa ad reponendam Sacram Eucharistiam, Abbas potest , necnon quæcunque Imagines,Campanas , Al aria portatilia,vnde cunque ad eum deferantur.disput.23.q.13. per p.351.& se q.

Consecratio quid sit.di p.11.q.1.n.1.p 93.

Consecrationis loco aliquando largo modo dicitur benedictio.disp.11.q.1.n.6. ibid.

Consecratio Episcopi, & Abbatis benedictio, in qoo differant disp.11.q.2.n.1.ibid.

Consecratio Epis pi, & Benedictio Abbatis conueniunt simul in præ cdentibus n.4. ibid.

Consecratio Episcopi qua die fieri debeat. num.8. ibid.

Consecratio tribuit nomen Episcopo, qui ante consecrationem vocatur electus.disput.11.q 5.num. 1. pag.95.

Consecratio est Ordinis Episcopalis,non iurisdictionis.disp.23.q. n 2.p 342.

Consecrationis Altaris,form.196.p.355. vide *Altare.*

Consecratio vasorum Ecclesiasticorum quando ita deperditur ut iterum consecrari debeant disp. 23. q. n.3.p.344.

Consecratio va m Ec lesiasticorum ad Abbates spectet.disp.2 .q.2.per tot.p.343.& seqq vide *Vasa Ecclesiastica.*

Consilium a Monachis senioribus petat , & propriis viribus non nitatur Abbas in rebus agendis vt obstinationis maculam fugiat.disp.26.gloss.9. num. 6. pag.423.

Consistoriale Monasterium vt dicatur, sufficit esse solitum conferri in titulum.disp.5.q.2.n.6.p.35.
Consistorialia Monasteria si de indulto Apostolico sint manoalia, Papa non potest de illis prouidere. disp.5.q.2.n.4.p.32.
Constitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores quæ sint? disp.10.q.1.n.11. p.87.
Constitutiones, quæ iuri communi aduersantur, nisi Apostolicæ Sedis priuilegio sint munitæ, irritæ sunt,& inanes.disp.5.q.1.n.5.p.31.
Constitutiones Apostolicæ in concernentibus fidem Catholicam, & Sanctæ Inquisitionis officium hactenus editæ, & inposterùm super quacunque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendunt, nisi illæ in edendis specialiter excipiantur, ex Declaratione Vrbani VIII. disp.15.q.7.p.143.
Constitutiones à Sixto IV.& Pio V.de Conceptione B. Virginis innouantur, & maiorum pœnarum in transgressores impositio.disp.15.q.7.p.144.
Ampliatio, & declaratio prohibitionis illius assertionis.ibid.
Consuetudo ius diuinum mutare nequit. disp.22. q.1. n.4. p.335.
Consuetudo debet considerari in terminis suis. disp. 25.q.1.n.284.p.359.
Consuetudo Vrbis attendi debet in quibuscunque locis,& ciuitatibus.disp.25.q.1.n.200.p.376.
Consuetudo non soluendi integras decimas, qualiter sit probanda.disp.15.q.18.n.37. p.207.
Consuetudo circa modum soluendi decimas inducitur decennio.n.38.ibid.
Consuetudo etiam iurata, in damnum Ecclesiæ non est seruanda.disp.5.q.3. n.18. p.34.
Consuetudo attendi debet in præcedentiis. disp.25. q.1.n.199. p.363.
Consuetudo valet, quòd à valdè remoto loco citentur Electores, sicut etiam valet, vt non vocentur. disp.3.q.3.n.6.p.33.
Consuetudo valet, vt Prælati obitus Principi nuncietur,& ab eo petatur licentia Successorem eligendi, adeò vt electio aliàs facta non teneat.disput.7.q.6. n.5.p.67.
Consuetudo laicum iuris spiritualis capacem facere non potest. n.3.ibid.
Consuetudo antiquorum Monachorum eligendi Abbatem qualis fuerit.disp.12.q.1.n.3.p.110.
Consuetum, quòd sæpius fieri solet, necessarium,non arbitrarium dicitur,disp.12.q.2.n.4. p.105.
Consules,seu Priores artium in multis locis vocantur Abbates.disp.1.q.2. n.13. p.9.
Contemplatio ob Pastoralem sarcinam non est omittenda.disput.26.gloss.13.n.5.p.426. Pro animarum lucro aliquando postponenda. ibid.
Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipso iure nullam. disp.5.q.3.n.3.p.33.
Contemptus vnius plus operatur,quàm plurium contradictio.disp.5.q.3.n.2.p.33.
Contemptus si electionem tacitè,vel expressè confirmet,valida erit electio, nam satis est quòd pro illa infirmanda non instet.ibid.n.5.& n.9.p.32.33.
Contemptus dicitur is,qui legitimè vocatus non fuit. n.4.ibid.
Contemptus dicitur, qui fuit vocatus,& non admissus. n.5.
Contemptus exceptio non potest opponi, nisi ab eisdem electis,& contemptis tantùm. n.6.
Contemptus oppositio non sufficit ad annullandam electionem, sed necessaria est prosecutio contemptus, quæ fieri debet intra tempus ad eligendum constitutum.n.7. & 8.
Contemptus electionem approbare videtur per votum datum extra Capitulum, electione iam facta. n.10.
Contemptus electionem ampliùs impugnare non potest,vbi semel consensit.n.11.
Contemptus approbans electionem quoad vnum ex pluribus electis ex eodem scrutinio, non potest illa impugnare quoad reliquos.n.12.
Contraria omninò sublata censentur, absque alia declaratione,stante clausula,ex certa scientia.disp.18. q.6.n.25.p.297.
Contributio Seminario facta non probat subiectionem contribuentis,& iurisdictionem Episcopi cogentis.disp.15.q.9.n.29.p.185.
Conuentus Religiosorū iugiter psallentium Domino a Samuele primò fuit institutus.disp.2.q.1.n.1.p.9.
Conuentus Religiosorum vtriusque sexus à Sancto Marco instituti.disp.2.q.10.n.1.p.14.
Conuentus electionem habet creandi Abbates, & alios Prælatos Regulares de iure. disput.5.q.1.n.1. p.31.
Conuersatio inter æquales paris contemptum.disp.27. q.4.n.1.p.430.
Conuiuia à Sanctis Patribus Ecclesiæ Prælatis prohibita.disp.15.gloss.3.n.1.p.420.
Corona in capite Monachorum quid significet. disp. 27.q.2.n.3.p.429. Vide *Tonsura*.
Corporale,quid sit,& vnde nomen habet.disp.22.q.4. n.4. p.336.
Corporaliter qualiter fieri debeat,& ex qua materia. n.10.p.337.
Corporalium benedictio de iure communi ad Episcopum spectat.disp.22.q.3.n.1.p.336.
Corporalia, tam de suo Ordine, quàm si aliunde ad eos deferantur,benedicere possunt Abbates. n. 2. & 3. ibid.
Corporis defectum patiens non potest Abbas eligi. disp.5.q.21.n.13.p.55.
Correptionem Abbates, & alij Prælati cum prudentia facere debent.disp.26.gloss.6.n.1.p.422.
Correptio debet esse moderata.n.2.ibid.
Correptio facienda est,ne approbetur error, & opprimatur veritas. n.3.
Correptio fieri debet cum Charitate.n.4.
Corrigia S. Monicæ an ab aliis, quam Superioribus S.Augustini fieri possit.disp.12.q.5.n.3.p.318.
Crapula & ebrietas aggrauant corda.disp.26.gl.3.n.8. p. 420.
Credentia Episcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus, ad Prælati benedictionem. disp.11.q.14.n.17. p.102.
Credentia pro electo præparanda.disp.11.q.14. n.20. pag.103.
Credentia quomodo præparanda in solemni celebratione Abbatis.disp.21.q.10.n 4.p.329.
Criminis conscientia est legitima causa ad cedendum Prælaturæ.disp 13.q.1.n.10.p.108.
Cruciferorum Ordo non subiicitur Ordinariorum iurisdictioni.disp.15.q.4.n.21. p.137.
Decimas soluere non tenetur.dispur.15.q.18.n.24. p.104.
Cruciferi communicant in priuilegiis,tam cæteris, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.disp.17.q.1.n.2. p.261.
Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV.confirmata, & reualidata fuerunt.disp.18.q.5.n.1.p.281.
Crux pectoralis cur Abbati imponatur,& quid significet.disp.20.q.1.n.11.p.309.& n.24. p.312.
Crux in Altari collocanda qualis esse debeat. disp. 22.quæst.

22. quæsitum 4. numero 52. pagina 337.
Cruces benedicere ex speciali priuilegio possunt Abbates. disp. 22. q. 5. n. 1. p. 339.
Cubiculi sui in ministerio Abbas quales Monachos eligere debeat disput. 27. quæs. 9. num. 2. p. 432.
Cubile Abbatis quale esse debeat. disput. 27. quæs. 5. num. 3. pag. 431.
Cuculla quotuplex, & quis illius vsus? disput. 27. q. 1. n. 3. p. 429. quare ea vtantur Monachi. n. 4. ibid.
Cuculla Monachorum simplicitatis & innocentiæ index. disput. 27. quæs. 1. num. 4. ibid.
Culpabilis præsumitur depositus ab officio. disput. 13. quæs. 4. num. 4. pag. 512.
Culpæ dicendæ forma, formul 75. pag. 497.
Curæ animarum incumbens Commendatariis residentiam requirit. disput. 14. quæs. 6. num. 4. pag. 125.
Curam animarum habens extra residentiam manere non potest. dispur. 14. quæs. 3. num. 5. pag. 119.

D

DÆmoniaci an possint eligi in Prælatos. disp. 5. quæs. 21. num. 35. pag. 56.
Dalmatica vnde sic dicta, quid significet, & cur crucis formam præ se ferat. disput. 20. quæs. 5. numero 9. pag. 315.
Dalmatica quomodo & qualiter fieri debeat. disp. 22. quæs. 4. num. 15. pag. 337.
Dalmaticæ Pontificalis forma. disput. 20. quæs. 2. numero 13. pag. 316.
Debiles an sint eligibiles ad Abbatias dispur. 5. quæs. 21. num. 45. pag. 57.
Decanus quis sit, & eius dignitas. disput. 25. quæs. 4. num. 2. pag. 405.
Decima quid sit, & quomodo distinguatur à primitiis, & oblationibus. disput. 15. q. 18. num. 1. p. 199.
Decimæ species tres, prædiales, personales & mixtæ, quæ omnes explicantur. disput. 15. quæsit. 18. numero 1. ibid.
Decimas Parochis soluere tenentur omnes indistinctè etiam pauperes, nisi aliàs fame petirent. disp. 15 quæs. 18. num. 51. pag. 206.
Decimarum quota potest minui consuetudine. n. 56. ibid.
Decimarum exemptio concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione. disp. 15. q. 18. num. 35 pag. 207.
ad Decimarum solutionem Prælati admonere debent suos subditos Confessanos, & Concionatores, vt fideles hortentur. disp. 15. quæs. 18. num. 65. p. 207.
Decimas vt de noualibus Religiosi soluere non teneantur, quod requiratur. dispur. 15. quæs. 18. numero 5. pag. 192.
à Decimis extraordinariis ad spirituales, & ordinarias non fit illatio. disput. 15. quæs. 18. num. 42. pag. 206.
Decimæ à quamplurimis Religionibus soluendæ non sunt ob priuilegia specialiter eis concessa, & quæ sint. disput. 15. q. 18. n. 8. vsque ad 29 p. 201. & seqq.
Decimæ licèt in totum per Summum Pontificem tolli non possint, quibusdam tamen remitti possunt. ibid. n. 30. pag. 205.
Decima an sit soluenda per colonos Religiosorum pro eorum portione canonica. num. 31. & 32. ibid.
Decima solui non debet de iure communi à Religiosis de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus quæ nutriunt. disput. 15. quæs. 18. num. 1. pag. 199.
Decima soluenda est à Religiosis de animalibus quæ aliis nutrienda tradunt. ibid.
Decimæ dandæ sunt etiam ab exemptis tam de terris & possessionibus antiquitus acquisitis, quàm postmodum acquirendis, disput. 15. q. 7. num. 27. p. 150.

Declarationi Papæ standum est in iis quæ concernunt factum alienum. dispur. 25. q. 1. num. 56. pag. 367
Declarationes Sacræ Congregationis Illustrissimi Card. Concil. Trident. interpretum super constitutione Gregorij XV. de Exemptorum priuilegiis, disput. 15. quæs. 7. num. 52. pag. 154. & seqq.
Declarationi Papæ standum est in iis, quæ concernunt factum alienum. disput. 25. quæs. 1. num. 56. p. 367.
Declinatoria fori allegari potest per Abbatem, vt ab Ordinariorum molestiis iura sua defendere valeat. disput. 15. quæs. 6. num. 1. pag. 144.
Decretum Vrbani VIII. vt omnes Regularium Superiores suos subditos & Religiosos persæpè commoneant de iniuncta omnibus obseruantia, & executione Apostolicarum Constitutionum & Decretorum ad officium SS. Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium. disput. 15. quæs. 7. num. 54 pag. 157.
Aliud Iulij III. contra impedientes Inquisitores hæreticæ prauitatis in suo officio. pag. 159.
Aliud Pij V contra offendentes statum, res, & personas officij S. Inquisitionis. pag. 160.
Aliud Pij IV. vt Inquisitoribus liceat procedere contra Sacerdotes Sacramento Pœnitentiæ abutentes erga pœnitentes suos. pag. 162. Confirmatio eiusdem à Gregorio XV. ibid.
Aliud Gregorij XIII. in non promotos ad presbyteratum & tamen celebrantes & Pœnitentiæ sacramentum ministrantes. pag. 163.
Aliud Clementis VIII. in eosdem non promotos pag. 178. Ampliatio eiusdem ab Vrbano VIII. pag. 164.
Aliud Sixti V. in Astrologos iudiciarios. pag. 166.
Aliud Vrbani VIII. in eosdem. pag. 168.
Aliud eiusdem ne Itali habitent in locis vbi liber Catholicæ Religionis cultus non existat. ibid.
Aliud Greg. XV. in hæreticos in locis Italiæ, & insularum adiacentium commorantes. ibid.
Decretum Pauli V. reuocans facultatem Superioribus Regularium concessam cognoscendi causas suorum subditorum ad officium Sanctæ Inquisitionis pertinentes. pag. 171.
Aliud eiusdem innouans Constitutiones à Sixto IV. & Pio V. editas de Conceptione B. Virginis. p. 172. Ampliatio eiusdē a Greg. XV. p. 175. Extensio eiusdem decreti ab Vrbano VIII. pag. 176.
Alia duo Greg. XV. & Vrbani VIII. quibus reuocatur facultas legendi & habendi libros prohibitos quibuscunque personis. pag. 177. 178.
Decretum Congregationis S.R.E. & vniuersalis Inquisitionis quoad imagines nondum Canonizatorum vel Beatificatorum cum radiis, splendoribus, &c. proponendas. disp. 15. q. 7. ibid.
Decretum prohibens libros ab immediatè Sedi Apostolicæ subiectis compositos imprimi, absque Cardinalis Vicarij, & Magistri Sacri Palatij, vel Ordinarij, & Inquisitoris loci licentia. disput. 15. quæs. 7. pag. 179.
Decretum Vrbani VIII. declarans quòd Constitutiones Apostolicæ in concernentibus fidem Catholicam & Sanctæ Inquisitionis officium, Regulares omnes quomodolibet priuilegiatos comprehendant. disput. 15. quæs. 7. pag. 180.
Decretum Sacræ Congreg. Rituum pro vsu Baldachini. disput. 21. quæs. 10. num. 50. pag. 331.
Aliud pro eodem. pag. 332 ibid.
Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Ecclesiarum non sibi subiectarum, recensetur. disp. 22. quæs. 2. num. 2. pag. 336.

Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus inreruenit sacra Vnctio.disp.23.q 2.n.5.p.344.

Decreta duo sacræ Congregationis Rituum de præcedentia Fratrum Minorum strictioris Obseruantiæ Reformatorum disp.25.q.8. n.6.p.416.

Decreris Papæ non licet contradicere. disp.25.q.5.n.55.p.367.

Defectus omnes iuris positiui supplet clausula *Supplentes*.disp.18.q.6.n.4.p.196.

Defectus scientiæ est legitima causa cedendi Prælaturæ.disp.13.q.1.num.13.p.109.

Defensio legitima priùs permittenda est, vt Abbas etiam in notoriis criminibus deponi possit.disput.13.q.2.n.14 p.111.

Degradare Episcopi est non alterius inferioris. disp.15.q.7. n.54 p.157.

Degradare non potest Episcopus in locis exemptis, neque facere processiones solemnes, & generales. disp.11.q.15.n.12.p.202.

Degradandi verbaliter absentem condemnandum vt impœnitentem, form.50.p.556.

Delegatus Papæ debet esse in dignitate constitutus. disp.1.q 8.n 6.p.8.

Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur disp.26.gloss.12.n.5.p.424.

Delinquenti ex incuria sui Superioris non minus error, quàm Superiori suo adscribitur. disp.26. gloss. 12.n.2.ibid.

Denominatio prior maiorem dignitatem denotat. disput 24.q.5.num.2.p.356.

Denunciandi excommunicatum qui citatus responsurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere, formula 27.p 485.

Denuntiatio in visitatione seruanda, formula 57. pag.491.

Denunciatus de aliquo crimine pendente inquisitione non potest in Abbatem eligi. disput.5.q.21.n.6. pag 55.

Depositarij, & exactoris Ecclesiæ vacantis deputati, form.105.p.503.

Depositus ab Abbatia remanet Monachus in Monasterio in quo depositus fuit.disp.13.quæs.4.num.3. p.112.

Depositus ab officio præsumitur culpabilis. ibid. n.4.

Derogatio facta priuilegiis concessis quibúsvis Superioribus Ordinum, ac Monasteriorum, comprehendit etiam priuilegia concessa commendatariis.disput.4.quæs.5.n.6.7.p.19.

Derogatione tollitur id solùm, quod obiicitur priuilegio.disp.15.q.18.n.45.p.206.

Derogationis specialis vim habet clausula, *Pro expressis*, &c.disp.18.q.6.n.42.p.298.

Derogatoriis derogatoriarum quando deroget Clausula, *Non obstantibus*.disp.18.q.6.num.39.p.297.

Derogatorias derogatoriarum tollit clausula, *Pro expressis*, &c. disp.18.q.6.n.43.p.298.

Descendens à patre infideli non est excludendus à sacris ordinibus, & dignitatibus, si ab infantia, vel saltem à decennio baptizatus fuerit. disp.5.q.21.n.66.p.59.

Descendentes ex condemnatis in contumaciam an ad Abbatias sint eligibiles.disp.5.q.21.n.59.p.59.

Descendentes ex Hæreticis resipiscentibus, an sint ad Prælaturas eligibiles.n.60.

Descendentia deducitur à stipite per continuatam successionem, sicut à fonte riuuli.disput.25.q.1.n.275. pag.389.

Detrahere aut detrahentem audire quod damnabilius?disp.26.gloss.5.n.7.p.421.

Detractionem sibi illatam quomodo Abbates vindicare teneantur. disp.26.gloss.5.n.6.p.421.

Detractores morte digni, imo & detractioni consentientes.disp.26.gloss.5.n.7.p.421.

Deus omnium conditor ex promissione obligari voluit.disp.16.q.12.n.8.p.245.

Diaconissæ officium quid sit, & an hodie sit in vsu. disp.22.q.7.n.1.p.340.

Diaconissas an Abbates ordinare possint.n.2.

Diadema regium non patitur Rex ab alio in suo regno deferri. disp.21.q.9.n.2.p.328.

Dictum generaliter, debet generaliter intelligi. disp. 12.q.1.n.4.p.105.

Dieta quot milliaria contineat. disp. 23. q. 10. n. 4. p.349.

Dignitas quid sit, & in quo ab officio discrepet. disp. 1.q.2.n.3.p.3.

Dignitati Ecclesiasticæ constituendæ quæ requisita. disp.1.q.1.n 8.& 9.p.3.

Dignitas non constituitur ex solo nomine, nisi etiam concurrant prærogatiuæ. ibid.n.10.p.4.

Dignitas debet esse perpetua. disp.1.q 2. n.22. & 24. pag.4.

Dignitas ex sui essentia non requirit perpetuitatem in officio, sed satis est quòd possit esse perpetua. disp.1.q.2.n.31.p.5.

Dignitates Ecclesiasticæ an possint commendari minoribus 25.annis.disp.4.q.4.n.3.p.28.

Dignitas Ecclesiastica ab illegitimis filiis Religiosorum obtineri non potest in ea Religione, in qua eorum patres Prælati fuerunt, vel sunt: & non solùm in eodem Conuentu, sed etiam in tota Religione.disp.5.q.15.per totum,p.49.

Dignitate cæteris præstans reputatur vilissimus, nisi etiam scientia, & sanctitate præcellat. disp.5. q.13. n.2.p.46.

Dignitati Ecclesiasticæ præficiendus, is esse debet vt eius comparatione cæteri grex dicantur. disp.5. q.13.n.3.p.46.

Dignitas Abbatialis ab illegitimè natis obtineri non potest, absque dispensatione, etiam si defectus esset occultus.disp.5.q.14. num.1. & 3. & limita vt n.4. pag.48.

Dignitatem ad Ecclesiasticam illegitimus non censetur dispensatus, qui ad beneficium curatum dispensatus est.disp.5.q.19.n.1.p.52.

Dignitas an veniat appellatione beneficij num. 6. pag.53.

Dignitatem ad inferiorem dispensatus, non censetur ad superiorem dispensari, licet è contra. num. 10. ibid.

Dignitas Abbatialis omninò concedi non debet infamibus, tam infamia iuris, quàm infamia facti.disp. 5.q.20.n.1.p.53.

Dignitatum portæ infamibus patere non debent. n.2. ibid.

ad Dignitatem ambitiosè se ingerens est ab ea repellendus, sicuti inuitatus renuens est promouendus. disp.10.q.1.n.5.p.86.

Dignitates Religionis per externos fauores à Religiosis procurari non debent. disp. 10. quæs.1. n.7. pag.87.

Dignitates per externos fauores procurantes in Congregatione Vallumbrosana per biennium ad illas, vel similia inhabiles omnes redduntur.num.10. ibid.

Dignitatem simoniacè adeptus tenetur in conscientia illi renunciare, éstque inhabilis ad alias dignitates inposterum obtinendas. Et an prædicta inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. disp.10.q.4 n.4.& 5.p.91.

Dignitates electiuæ perpetuæ censentur.disp.12.q.1. n.5.p.105.

Dignitatis

Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia retinentur, dimisso officio, cui est annexa dignitas. disp.13.q.4.n.7.p.112.
Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia amittuntur, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum.n.9.
Dignitas cessat, dimisso officio, quod pretio, aut suffragio aliquo acquisitum fuerat.n.10.
Dignitatem propria virtute acquirens, plus meretur, quàm qui pretio, aut suffragio aliquo illam adeptus est.n.11.p.113.
Dignitas loci an conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesiæ, ita vt Rector duas habens Ecclesias parochiales in ea residere teneatur, vide remissiuè disp.14.q.1.n.12.p.118.
Dignitas maior arguitur ex priori nominatione. disp. 24.q.5.n.1.p.356.
Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis. disp.25. quæst.1. n.189.p.377.
Dignitas Abbatialis an hodie sit perpetua, vel ad tempus.disp.12.q.2. n.2.p.107.
Dignitas Abbatialis de iure communi est perpetua, secus verò de iure speciali. disp.12. quæst.2.num.7. p.108.
Dignitas Abbatialis post Episcopalem immediatè præfulget.disp.25.q.1.n.259.p.387.
Dignitatem habentes præferuntur cæteris dignitate non fulgentibus.disp.25.q.2.n.5. p.400.
Dignitas maior arguitur ex priori nominatione. disp. 25.n.22.23. p.365.
Dignior quis dicatur in electione.disp.5.q.15.num.8. pag.47.
Dignior an simpliciter dicatur, qui aliàs munus, de quo agitur, rexit.ibid.n.9.
Dignior non censetur is, qui antiquior est in habitu, vel sacerdotio, vel ætate. ibid.n.10.
Dignior is dicitur qui à digniore, & maiore est ordinatus, licèt posteriùs receptus. disp.25. q.1.n.162. p.374.
Digniores in dubio reputantur qui priùs in ordine literæ nominati sunt. disp.25.q.2.num.1.p.400. & n.23. p. 401.
Digno suffragium Lectoris habere debet, ad hoc nè indignus eligatur. disp.5.q.15.n.7.p.47.
Dignus etiam cum metu suscipere debet honorem. disp.10.q.2.n.2. p.87.
Dilapidatio bonorum Monasterij, vel negligens eorum administratio iusta causa est deponendi Abbatem, disp.13.q.2.n.4.p.110.
Dimissoria literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quando dimittunt suos subditos ad suscipiendos Ordines, form.32. p.487.
Dimissorias faciendi concessio facultatis, formula 33. ibid.
Dimissoriales literæ pro prima tonsura, formula 78. pag.498.
Dimissoriales literæ pro Ordinibus Minoribus, formula 79. ibid.
Dimissoriales literæ ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, form.80.
Dispensatio est nulla, & mortaliter peccat Inferior dispensans in lege Superioris sine causa. disput. 5. q.16.n.1.p.52.
Dispensatio quid sit.n.2.ibid.
Dispensatio facta sine causæ cognitione dissipatio potiùs, quàm dispensatio dicenda est.n. . ibid.
Dispensatio illegitimorum ad Prælaturas in Religione obtinendas à Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulis fieri non potest absque causæ cognitione.n.4.ibid.
Dispensatio Papæ sine causa culpæ excusationem non recipit.n.7.p.53.
Dispensatio super Natalium defectu quas causas requirat. n.8.ibid.
Dispensatio ad Prælaturas cum illegitimis à Prælato fieri debet, posita iusta causa.n.9.ibid.
Dispensatio subditis non competit iure, nisi fortè deprecatiuè. n.10.ibid.
Dispensatio eò maiorem causam requirit, quantò maior est natalium defectus. n.11.ibid.
Dispensatio tacitè fieri censetur cum eis, si Princeps ex certa scientia inhabiles promouet. disp.5. q.17. n.1.p.52.
Dispensatio Principis absque causæ cognitione fieri potest.n.2.ibid.
Dispensatio absque causæ cognitione per inferiores fieri non potest. n.3.ibid.
Dispensatio non requirit certa verba. n.7
Dispensatio redditur nulla per taciturnitatem alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè dispensasset.disp.5.q.18. n.1.p.52.
Dispensatio dum petitur, sunt omnes illegitimitatis qualitates plenè Superiori detegendæ.num.5. ibid.
Dispensationis defectus proueniens ex taciturnitate conditionum illegitimitatis non tollitur per clausulas, *Ex certa scientia*, seu *de plenitudine potestatis*.n.4.p.53.
Dispensatio illegitimi ad beneficium curatum, non censetur facta dispensatio ad dignitatem. disput.5. q.19.n.1.p.52.
Dispensatio strictè est interpretanda, quia est stricti iuris n.1.ibid.
Dispensatio facta Monacho ad beneficium curatum, non censetur facta dispensatio ad beneficium simplex.n.4.p.53.
Dispensatio ad beneficia quæcumque, absque alia expressa dispensatione, non posset ad dignitates promouere.n.5.ibid.
Dispensatio ad quæcunque beneficia in seculo, non censetur dispensare ad Abbatias, nec in seculo, nec in Religione.n.7.p.54.
Dispensatio illegitimi facta in Religione, non censetur facta dispensatio in seculo. n.8.ibid.
Dispensatio illegitimi ad Prælaturas in vna Religione, si postea ad aliam transferatur, indiget noua dispensatione.n.9.ibid.
Dispensatio super non residendo fieri potest ab Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus propriam Diœcesim cum iurisdictione Episcopali cum beneficiatis sibi subiectis: sicut fit ab Episcopis cum suis.disp.14.q.1.n.6.p.121.
Dispensatio cum Prælatis Conuentualibus super residentia spectat ad Generalem, vel Prouincialem. disp.14.q.3.n.2.p.117.
Dispensationis super denunciationibus Matrimonij, form.90. p.500.
In Dispensationibus à maioritate, vel paritate rationis non valet argumentum. disp 5. q.19.n.3. pag.52.
Dispensatus sine causa non est tutus in conscientia. disp.5.q.16.n.[illegible]ita vt n.seq.p.50.
Dispensatus ad quæcunque beneficia in seculo non censetur dispensatus ad Abbatias, nec in seculo, nec in Religione.disp.5.q.19.n.7.p.53.
Dispensatus ad beneficia quæcumque, absque alia expressa dispensatione, non posset ad dignitates promoueri.n.5.ibid.
Dispensatus ad dignitatem inferiorem non censetur dispensatus ad maiorem, licèt sit è contra. disput.4. q.19.n.10.p.55.

Dispositio non cessat, vbi concurrentibus duabus causis, vna cessat. disp.15.q.11.n.5.p.187.
Dispositio referens restringitur, & limitatur secundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio. disp.17. q.7.n.3.p.275.
Dispositio, super qua est apposita clausula, *Non obstantibus, &c.* si nulla existeret, illa clausula nihil operaretur. disp.18.q.3.n.38.p.289.
Dissimulare subditorum peccata quando dicatur Abbas? disp.26.gloss.12.n.4. p.424.
Doctoratus, siue gradus Licentiaturæ, formula 177. p.526.
Doctores ex Ordine Canonicorum Regolarium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis. disp.20.q.5.num.7. p.321.
Doctores, qui tenuerunt Monachos Sancti Benedicti præcedere Caonicos Lateraoenses, referuntur. disp.25.q.1.n.290. p.391.
Doctores qui scripseruot pro Caonicis Regularibus Sancti Augustioi Congregationis Lateranensis, referuntur. disp.25.q.1.n.201. p.377.
Doctores, qui attestantur clericatum essentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerautur. disp.25.q.1.n.69.p.367.
Doctrina Catholicorum Doctorum sumpsit auctoritatem à Romana Ecclesia. disput.25.q.1.num.43. pag.366.
Dominationis quos amor ioaadit, etiam iugum Ecclesiasticæ disciplinæ facit respuere. disput.10.q.1. n.9.p.87.
Dominici Taruisini liber maledictis refertus. disp.25. q.1.n.203. p.378.
Dominium vtile est verè, & propriè vna, & eadem res cum directo, illúdque semper sequitur, quasi incrementum alluuionis. disput.15. quæs.19. n.45. pag.213.
Dominus iniquus in seruum cogitur eum manumittere. disp.15.q.3.n.2. p.124.
Domus orationis ædificari non potest nisi antea ab Episcopo liceotia impetretur. disp.15.q.7.num.16. p.149.
Domum in qua hæretici conuenticula celebrarunt diruendam declarandi form.51.p.555.
Donatio Iurispatronatus facta loco Religioso Episcopi assensum non requirit. disput.9. quæsit.2.nom.1. pag.84.
Donationis Iurispatronatus assensus, formula 108. p.504.
Dotes apimi Prælatis repetendæ ex *text.cap.2. Regula S.Benedicti*. disp.26.gloss.12.n.6. p.424.
Dubium quando est circa verba priuilegij, ad quem spectet illius interpretatio, ostenditur. disp.16.q.6. o.6 p.239.
Ducibus & Proceribos sacri Palatij præferuntur Abbates. disp.15.q.5. n.1. p.406.
Ducibus præferuntur Abbares tanquam habentes maiorem dignitarem. disp.25.q.3.n.7. p.404.
Duratione ex temporanea Abbatom quæ incommoda manare solent. disp.12.q.3.n.1.& seqq.p.107.

E

E*Brietas* & crapula aggrauant corda. disp.26.gl.3. n.1.p.420.
Ebrietatis signa, quæ sint, disput.5. quæs.21. num.50. pag.57.
Ebrius non multùm distat à furioso, quia vbi ebrietas, ibi furor. disp.5.q.21.n.51.p.58.
Ecclesia Christiana in initio suo fuit veluti Monachalis religio. disp.2.q.4.n.2.p.11.
Ecclesia militans ad instar triumphantis, cælestísque Hierusalem exemplata est. disp.15. quæs.2.n[illegible] p.400.
Ecclesia, priusquam construatur fundamenti locus designandus est, & vbi Altare erigitur, Crux lignea est erigenda. disp 22.q.9.0.1.p.341.
Ecclesia vt probetur esse in Diœcesi debent esse actus iurisdictionales. disp.15.q.9.n.26 p.189.
Ecclesia quælibet censetur esse in aliqua Diœcesi, nisi probetur habere territorium separatum. disput.15. q.9.n.5.p.184.
Ecclesia censetur esse in illa Diœcesi, cuius finibus magis adiacet præcipuè si non appareat de iure alterius. num.6.
Ecclesiâ exemptâ non censentur exemptæ Capellæ ei subiectæ vel connexæ. disp.15. quæs.7.num.54. p.157.
Ecclesiæ exemptæ in populum iurisdictionem habet Ordinarios. disput.15. quæsit.7. versu *Ordinarius*. pag.157.
Ecclesia potest laicos, de quolibet notorio excessu iudicare, quando Iudex secularis est negligens. disp. 15.q.19.n.26.p.212.
Ecclesia non consecrata gaodet eisdem priuilegiis, quibus gaudet Ecclesia consecrata. disp.23.q.9.n.2. p.348.
Ecclesia, quoad propositum vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato. disput.19.q.6.n.2. p.305.
Ecclesia destructa, non remanet locus priuilegiatus. disp.16.q.18.0.1. p.250. Declara, vt n.4.
Ecclesia, aut Monasterium destructum, si reædificetur, reuiuiscunt eius priuilegia. n.2.
Ecclesia quomodo polluatur per sanguinis effusionem, aut homicidium. disput.13. quæsit.11. num.1. pag.350.
Ecclesia quomodo violetur per seminis effusionem. n.1.ibid.
Ecclesia polluitur, si intra illam sepultus fuerit fidelis excommunicatus. n.3.
Ecclesia, an polluatur quando in ea sepelitor Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante baptismum. num 4.
Ecclesia polluitur, quando benedicitur, aut consecratur ab Episcopo excommunicato n.5.
Ecclesia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorum pars simul ruunt. n. 6.
Ecclesia polluta, pollutum etiam censetur Cœmeterium, sed non è contrà. n.7.
Ecclesia & Cœmeteria an indigeant reconciliatione, quando pollutio est occulta. n.8.p.351.
Ecclesiæ consecratæ si polluantur, spectabit ad Episcopum earum reconciliatio. disp.23.q.10. num.2. p.349.
Ecclesias pollutas Abbates Regulares possunt reconciliare, aqua priùs per Episcopum sacrata; nisi Episcopus distet vltrà duas dietas: quo casu etiam ipsi possint aquam beoedicere. disput.23.q.10.n.3. pag.349.
Ecclesiæ vtilitas excusans à residentia considetatur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere. disp.14.q.4.n.8.9. & 10.p.120.
Ecclesia Cathedralis plus aliis honorari debet. disp. 25.q.2.n.15.p.400.
Ecclesiæ Cathedralis vacantis per obitum literarum collationis factæ familiari de Canonicatu, vel præbenda, form.114.p.506.
Eiusdem generis collationis, form.115. & form.116. p. 507.
Ecclesiæ Cathedralis & Collegiatæ Præpositorum eminentia & dignitas. disp.25. quæs.4.num.5.& 6. pag.405.

Eccleſias conſecrare, ſolus Epiſcopus de iure poteſt. diſp.23.q.7.n.1.p.347.
Eccleſias conſecrare, ſimplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis. n.2.ibid.
Eccleſias conſecrare, Abbatibus non licet. n.3.ibid.
Eccleſiæ omnes, citra Romanam, regulariter de iure communi quadragenaria, non autem centenaria præſcriptione gaudent. diſp.19.q.4.n.1.p.303.
Eccleſiæ quænam dicantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ. diſp.21.q.8.n.2.p.318.
Eccleſiæ Abbate mortuo dicuntur viduatæ. diſput.5. q.5. n.1. p.36.
Eccleſiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, fere omnes olim fuerunt Regulares. diſp.2.q.6.n.1.p.12.
Eccleſiæ quædam Seculares in principio ſuæ fundationis a ſecularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali. diſp.2.q.6.n.2.ibid.
Eccleſiæ Conuentualis appellatione venit Eccleſia Regularium, non ſecularium. diſp.7.quæſ.2.num.4. pag.70.
Eccleſias propriæ Congregationis, ſolemniter benedicere poſſunt Abbates. diſput.23. quæſ.9. num.3. p.348.
Eccleſiæ Abbatiales Regulares exemptæ, ex priuilegio gaudent ſexagenaria, vel centenaria præſcriptione. diſp.19.q.4.n.5. p.304. vide *Præſcriptio*.
Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum. diſp.23.quæſ.8.num.1. p.348.
Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus renuerit, quilibet alius Epiſcopus id facere poterit. n.2. ibid.
Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poſſint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino. n.3 ibid.
Eccleſia ædificari non poteſt, niſi antea ab Epiſcopo licentia obtineatur. diſp.15.q.7.n.16.p.149.
Eccleſia commendata reſidentiam requirit. diſput.14. q.6.n.1.limitat.1 n.ſeq. p.131.
Eccleſia nullius Diœceſis, & exempta, cui, & quando ſit ſubiecta. diſp 15.q 7.n 6.p.146.
Eccleſia de manibus laicorum a Religioſis [illegible] non poteſt ſine Epiſcopi conſenſu. ibidem num. 30 p.151.
Eccleſia, in qua Epiſcopalia iura per Religioſos exercentur, poteſt ab Epiſcopo interdicta declarari. n.34.ibid.
Eccleſiæ Monaſteriorum exemptorum ab Epiſcopis viſitari non poſſunt. ibid.n.50.p.153.
Eccleſia Regularis qua forma in ſecularem reducatur, remiſſiue. ibid.n.13.p.187.
Eccleſiarum commendæ vide *Commenda*.
Eccleſia Diœceſana eximi poteſt per Epiſcopum ab eius poteſtate. diſp.15.q.24 n.1.p.188.
Eccleſia Epiſcopo ſubiecta in totum ab eius poteſtate eximi non poteſt. ibid.n.3.p.1[illegible]0.
Eccleſia Epiſcopo ſubiecta a quibus ab ipſius poteſtate eximi non poteſt. n.4 ibid.
Eccleſia initio ſuæ fundationis in totum eximi poteſt ab Epiſcopo. n.5.ibid.
Item patiendo iura præſcribi. ibid.
Item per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.
Item non appellando a ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata. ibid. p.191.
Eccleſiæ vni, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas vel Prælatus præfici debet. diſp.5.q.23.n 3.p.61.
Eccleſiæ Patriarchales, Romæ quinque. diſput.25.q.1. n.244.p.383.
Eccleſiæ, & Monaſteria qua ratione antiquitùs commendari cœperunt. diſput.4. quæſit.2. num.1. pag.27.
Eccleſias pleno iure ſubiectas habere quid ſit. diſp.25. q.8.n.10. p.329.
Eccleſia Regularis ad ſecularem ſtatum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, niſi expreſſe ſint ſublata. diſp.15. q.11. n.4. p.187.
Eccleſiaſtici feudatarij Principum ſecularium tenentur ad onera feudorum. diſp.15.quæſ.21. num.34. p.231.
Eccleſiaſtici omnes à laicorum poteſtate exempti ſunt. diſp.15.q.19.n.1.p.208.
Eccleſiaſtici a gabellis, tributis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſunt. diſp.15.q 21 n.3.p 21[illegible]
Eccleſiaſtici in quibuſdam caſibus non ſunt exempti a gabellis, & aliis oneribus laicalibus. n 5.p.221.
Edictum de examine eorum qui Eccleſiæ Parochiali præficiendi ſunt, form.101.& 102.[illegible]
Electionis canonicæ forma triplex. diſp.5 q [illegible] num 4. p.36.
Electiones celebratæ contra formam *cap. quia propter de elect.* ſunt ipſo iure nullæ. diſp 5 q. [illegible] num.4 ibid.
Electio, prouiſio, nominatio & confirmatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, etiamſi ſimonia eſſet occulta. diſp [illegible]0.q.5 n.12.p.91.
Et ſiue ſimonia ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, ſiue ab aliis, [illegible] ipſo neſciente. n.3.
Electio celebrata lite pendente eſt nulla. diſp.5.q.22. n.17. p. 61.
Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla. diſp.5.q.22. n.7.ibid.
Electio irrita eſt ſi ad eam Excommunicati maiori excommunicatione ſcienter admittantur a Capitulo. diſp.5.q.8.n.11.p.41.
Ad eam quis indignus cenſendus. n.19.ibid.
Electio fieri debet in communi Congregatione, vbi præſentes adſint omnes electores, & quando dicatur fieri communiter diſp.5.q.6 n.4.p.3
Electio per ſcrutinium celebrata, in qua omnes ſchedulæ poſt votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt. diſp.5. q.22. n.13. pag.61.
Electio, in qua vnus electorum publice, Capitulo permittente, votum ſuum manifeſtat, irrita eſt. n.14. ibid.
Electio eſt nulla, in qua omittitur aliquid ex ſubſtantialibus formæ. n.15.ibid.
Electio de digno omiſſo digniori ſuſtineri poteſt. diſp.5.q.13.n.1. & 6.p 46.47.
in Electione viliſſimus reputandus eſt, qui cæteris dignitate præſtat, niſi præcellat etiam ſcientia, & ſanctitate. diſp.5.q 13.n.2.p.46.
Electio de digno, omiſſo digniori, in foro externo ſuſtinetur, etiam quòd electores iuraſſent de digniore eligendo. diſp.5 [illegible]3.n.6.p.47.
Electio eſt celebr[illegible] in aliquo honeſto, & conuenienti Monaſterij loco. diſp.5.q.6.n.1.p.37.
Electiones per occulta conuenticula factæ reprobantur à iure. n.2. ibid.
Electio intra quod tempus poſt Prælaturæ vacationem facienda ſit. diſp.5.q.7.n.4 p.41.
Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi conſenſum petere. n.5.ibid.
Electio ordinariè qua hora diei celebrare debeat. diſp.5.q.7.n.7. ibid.

Electio non irritatur per omissionem missæ de Spiritu sancto. n.8. ibid.

Electionem an præcedere debeat Missæ celebratio cum inuocatione Spiritus sancti.disput.5.q.6.n.35. pag. 40.

Electio Prælati de iure communi ad propriam Congregationem spectat.disp.5.q.8.n.1.p.41.

Electio Prælati, si in aliqua Congregatione duo tantùm, vel tres Electores existant, ad eos spectat. n.2. ibid.

Electio est ipso iure nulla, si aliquis ex Electoribus præsentibus non scrutaretur.disp.5.q.6.n.9.p.38.

in Electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum collatio hodie non fit.n.18.p.39.

Electio necessaria publicanda est, & pronuncianda per verba singularis numeri.disp.5.q.6.n.21.ibid.

Electio à quo publicanda sit nomine omnium. n. 22. ibid.

Electio communis statim post collationem publicanda est.n.23.ibid.

Electionis ad validitatem an sit necessaria pars maior, & sanior votorum.n.24. ibid.

Electio, vbi vota sunt paria, est nulla. n.25.p.40.

Electio hodie Prælatorum Regularium est facienda de eo, in quem maior pars Capituli consensit.n.27. ibid.

Electio ab omnibus facta, per contemptum vnius potest irritari.disp.5.q.3.n.3. p.33.

ad Electionem conuocatio Vocalium quomodo facienda sit.ibid.n.15.p.34.

Electio Abbatum & aliorum Prælatorum Regulariũ, atque aliorum Officialium temporalium per vota secreta fieri debet.disp.5.q.4.n.8.p 35.

Electio fieri non potest per suspensos ab executione suorum officiorum.disp.5.q.8.n.13.p.43.

Per interdictos. n.6.

Per eos qui scienter celebrarunt in loco interdicto.ibid.num.17.Per eos qui scienter indignum elegerunt. n.18.

Electio Abbatum Regularium facienda est de professo, aliàs nulla redderetur.disp.5.q.20.n.1.p.44.

Electio de infamibus infamia meri facti quando fieri possit.disp.5.q.20.n.5 p.53.

Electio quando fieri potest de inquisito denunciato, atque accusato.n.8.p.54.

Electio an fieri possit de Abbate semel reprobato. disp.5.q.21. n 4.p.55.

An de Abbate transeunte de Mẽdicantibus ad non Mendicantes.n.5.

de Corpore vitiato. n.6.

Electio fieri non potest de Abbate excommunicato maiori vel minori excommunicatione.disp.5.q.21. n.1.p.55.

De falsificante literas Apostolicas.n.2.ibid.

De Simoniaco. n.8. ibid.

De homicida.n.9.ibid.

De periuro.n.10.ibid.

De prodigo.n.11.ibid.

De patiente animi defectum. n.13.ibid.

De Regularibus pœnitentiariis.n.14.ibid.

De leprosis. n.18.ibid.

De scabie Herculea laborantibus.n.19.ibid.

De iis quibus ex nimia venere capilli & barba ceciderint.n.20. ibid.

De morbo Gallico laborantibus. n.21 .ibid.

De rabidis.n.23.ibid.

De paralyticis.n.24.p.56.

De apoplecticis.n.25.ibid.

De tremulis ita vt risum moueant. n.26.ibid.

De podagrosis.n.27.ibid.

De Comitiali seu caduco morbo cadentib.n.28.ib.

De iis qui communem hominum staturam, siue altitudine, siue paruitate excedunt.n.29.ibid.

De furiosis, & lunaticis. n.30. ibid.

De facie horridis.n.31.ibid.

De claudis. n.32.ibid.

De cæcis.n.33.ibid.

De lippis & strabonibus, si ex iis scandalum oriatur.n.34.ibid.

De Dæmoniacis.n.35.Ibid.

De digitis, manibus, aut naso carentib. n.36.37.ib.

De mutis. n.38.ibid.

De Hermaphroditis.n.41.ibid.

De stolidis, seu simplicibus.n.43.p.51.

De hæreticis.n.52.p.58.

De bigamis.n.68.ibid.

Electionis confirmatio facta, absque causæ cognitione, an valeat.disp.6.q.2.n.6.p.67.

Electionem indigni confirmans in quas pœnas incidat.n.8.ibid.

Electionem confirmare vbi recusat Superior absque legitima causa, quid agendum. n.10. ibid.

Electio confirmari an possit, inuito electo. n.11.ibid.

Electiones de iure communi à quo sint confirmandæ. disp.6.q.1.n.1.p.64.

Electiones clandestinæ reprobantur à iure, ac irritandæ, & cassandæ sunt.disp.5.q.22.n.1.p.60.

Electiones clandestinæ dicuntur illæ, quas electores secretas inter se retinent.disp.5.q.22.n.2.ibid.

Electioni consentiens de se faciendæ incidit in ambitionem.disp.5.q.22.n.3.ibid.

Electionis confirmationis forma in iure nulla reperitur.disp.6.q.3.n.1.p.68.

ad Electionem confirmandam non requiritur prolatio verborum, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis.n.2 ibid.

Electionis confirmatio quo tempore sit petenda. n.3. ibid.

Nullum est tempus ei à iure præfixum.n 4.ibid.

Electionem confirmare si renuerit confirmator, quid sit faciendum. n.5. ibid.

Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ, form.188.p.531.

Electiones, in quibus interuenit sortium vsus, sunt ipso iure nullæ.disp.5.q.22.n 9 p.61.

Electio celebrata per abusum secularis potestatis, est ipso iure nulla, & quæ dicatur.n.10.11 ibid.

ad Electionem Abbatum vocandi sunt omnes suffragium habentes.disp.5 q.3.n.1.p.33.

Electio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium de iure ad Conuentum pertinet. disp.5. q.1. n.1.p.31.

Electio Abbatum, & Prælatorum Regularium localium ferè omnium (paucis exceptis,) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium, cum eorum Diffinitoriis fit. num.5. p.32.

in Electionibus, Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium a Gener[illegible]is, vel Prouincialibus cum suis Definitoriis faciendis, etiam secretum seruari debet, aliàs nullæ sunt. num.6. ibid.

Electiones Abbatum, Episcoporum electionibus in multis æquiparantur.ibid.q.5.n.[illegible].p.55.

in Electione Abbatum & Prælatorum Regularium quid statuerit Concilium Trident.ibid.n.8.p.41.

Electioni Abbatum locus qui requiratur. disp.5. q.6. n.1.p.37.non est de eius substantia. ibid.n.33.p.40.

Electiones Abbatum sæcularium à quibus confirmandæ sint.disp.6.q.2.n.1. p.66.

Electionum confirmatio Abbatum, & Prælatorũ Regularium inferiorum ad quem spectat.n.2 ibid.

Electio

Electio in Abbatissæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, & quare. disp. 5. q. 6. n. 19. p. 40.
Electio est publicanda, expressa, & clara voce. n. 30. ib.
Electio solemniter est publicanda. n. 31. ibid.
Electores legitimè impediti possunt vnum, vel plures procuratores ad electionem constituere. disp. 5. q. 4. n. 1. & 4. p. 35.
Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non sunt computandi in numero interuenientium in Capitulo; qui supersunt, etiam si pauci sint, intelliguntur esse Electorum vniuersitas. disput. 5. q. 3. n. 23. p. 34. & n. 26. p. 40.
Electores si tempore electionis recedant à loco, vbi est facienda electio, eorum voti nulla est habenda ratio, & idem de eo, qui noluit votare. n. 24. & 25. p. 40.
Electores qui electioni interesse nolunt, non debent compelli, nisi intersit Ecclesiæ. n. 27. ibid.
Electorum partes duæ non sunt necessariò congregandæ ad validitatem electionis. n. 28. ibid.
Electores absentes vocandi sunt, si commodè fieri poterit, quod commodum est intelligendum ex parte Ecclesiæ, seu communitatis, non autem ex parte personarum vocandarum. disp. 5. q. 3. n. 15. p. 34.
Electores citati ad comparendum tali die, qua hora diei comparere debeant. ibid. n. 30. p. 35.
Electores absentes, si nullus de Capitulo eorum procurator esse velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare. ibid. q. 4. num. 7. ibid.
Electores existentes infra locum, vbi electio celebranda est, quomodo sint vocandi. q. 3. n. 21. p. 34.
Electores præsentes omnes scrutandi sunt, aliàs electio est nulla. disp. 5. q. 6. n. 11. p. 38.
Elector absens volens Procuratorem ad eligendum facere, debet vnum de Capitulo constituere. disp. 5. q 4. n. 2. p. 35.
Electoris absentis Procurator, si interim constituens moriatur, an cesset. n 8. ibid.
Electores si duo, vel tres tantùm existunt in aliqua Congregatione, electio Prælati ad eos spectat. disp. 5 q 8. n. 2. p. 42.
Electores an debeant iurare se magis idoneum electuros, & quomodo præstandum sit huiusmodi iuramentum. ibid. n. 33. & 36. p. 40.
Electores, ante Prælati mortem, vel dispositionem, vel cessationem, nequeunt ad successoris electionem procedere. ibid q. 7. n. 1. p. 41.
Electores an possint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus sepulturæ traditum sit. n. 2. ibid.
Electores debent esse professi eiusdem Religionis cuius Prælatus est eligendus, & satis erit professio tacita, & de ea doceri debet, si professionis defectus fuerit oppositus. disp. 5. q. 8. n. 6. & 7. p. 42.
Electores necessariò debent esse Clerici, & in sacris Ordinibus constituti. n. 8. ibid.
Electores quomodo sint vocandi ad electionem. disp. 5. q. 3. n. 16. p. 34.
Electores à valdè remoto loco vocandi consuetudo valet; sicut etiam quòd non vocentur. n. 17. ibid.
Electorum ægrotantium vota quomodo sint exquirenda. n. 20. ibid.
Electus legitimè ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem habet legitimum titulum Ecclesiæ, cui præficitur. disp. 21. q. 2. n. 7. p. 323.
Electus, vel præsentatus administrans ante confirmationem, vel institutionem, excusatur à pœna, si errauit in facto, secus si errauit in iure; nisi fuerit ius dubium. disp. 6. q. 1. n. 9. & 10. p. 65.
Electus idoneus repertus, circumscripto legitimo impedimento, debet absque dilatione confirmari. disp. 6. q. 2. n. 9. p. 67.
Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet se administrationi ingerere; aliàs priuatur ipso facto omni iure, quod per electionem acquisierat; etiam quando simpliciter, & absque vllo quæsito colore administrat. disp. 6. q. 1. num. 3. & 4. p. 64.
Electus ante confirmationem habet solùm ius ad rem, vel ipsam electionem prosequendam. num. 20. ibid.
Electus semel per abusum secularis potestatis an possit in Abbatem eligi. disp. 5. q. 21. n. 12. p. 55.
Electus quomodo respondere debeat, si eius consensus ante electionem requiratur, q 22. n. 4 ibid.
Item quomodo, si post electionem. n. 5.
Electus si est valde notus, & communiter vti dignus approbatus, non est opus examine. disp. 6 q 2. n. 7. pag. 67.
Electus ab habente simul potestatem confirmandi, acquirit ius in re per solam electionem. disp. 6. q. 1. n. 21. p. 65.
Electus tenetur, intra mensem, post habitam notitiam electioni de se factæ consentire. disp. 5. q. 7. num. 6. pag 41.
Electus, & confirmatus potest cogi ad acceptandum officium, vbi rationabilem causam non assignat. disp. 6. q 2. n. 13. p. 67.
Electus in Episcopum, & confirmatus, ante Consecrationem habet ea, quæ sunt iurisdictionis, non autem ea, quæ sunt Ordinis. disp. 11. q. 3. n. 2. p. 94.
Electus dicitur Episcopus adhuc non consecratus. disp. 11. q. 5. n. 1. p. 95.
Electus in sua Capella paratus ad Episcopum ducitur. disp. 11. q 14. n. 24. p. 103.
Electus quando iuramentum præstare debet coram Pontifice. n. 26. ibid.
Electus quando examinari debeat. ibid.
Electus induitur in Capella, & Missam prosequitur. n. 28. ibid.
Eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem talis esse debet, vt illius comparatione cæteri grex dicantur. disp. 5. q. 13. n. 3. p. 99.
Eligendi ius in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali non potest cadere in laicum. disp. 7. q. 6. n 2 p. 74.
Eligendi in Abbatem vetus Monachorum antiquorum consuetudo. disp. 12. q. 1. n. 3. p. 103.
Eligendi forma triplex tradita *in cap. quia propter de elect.* non est sublata per Concilium Tridentinum. disp. 5. q. 3. n. 9. p. 37.
Eligendi simul, & confirmandi facultatem habens eligendo censetur confirmare, & confirmando eligere, etiam si iure deuoluto id faciat. disput. 6. q. 2. n 4. & 5. p. 67.
ad Eligendum habilitas attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis. disp. 5. q 8. n. 9. p. 42.
ad Eligendum an sit inhabilis ante legitimam ætatem. n. 10. ibid.
ad Eligendum quando plures Procuratores constituuntur, quilibet eorum debet esse in solidum constitutus, & quis eorum sit præferendus. disp. 5. q. 4. n. 5. p. 35.
Eligentes dignum, omisso digniori mortaliter peccant. disp. 5 q. 13. n. 4. p. 46. quando venialiter tantùm. n. 5. ibid.
Eligentium vota quomodo exquirenda. disput. 5. q. 6. n. 10. p. 38. in scriptis redigi debent, & statim publicari. n. 14. & 15. p. 39. Vide *Vota.*
Eligere quid sit. disp. 5. q. 22. n. 8. p. 61.

Eligere

Eligere non potest Procurator, vnum suo, & alium constituentis nomine. disp.5. quæs.4.num.6.p.35.

Elias, & Elisæus, & filij Prophetarum Principes & Abbates Religiosorum fuerunt. disput.2. quæs.1. num.2.pag.9.

Eleemosynas colligendi facultatis, form.156.pag.520. Eiusdem generis alia, form.157.ibid. & form.158. ibid.

Eminens quod hic est plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat. disput.1. quæs.2.num.5.pag.3. disput.10.quæs.1.num.1 pag.86.

Emendatus præsumitur, qui post peccatum operatur bonum.disp.5.quæs.20.n.7.pag.54.

Emphyteuta Ecclesiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per statuta laicorum super rebus, & bonis imposita.disput.15.quæs.20.num.5.pag.215.

Enunciatiuæ, vt probent, debent esse antiquæ.disp.15. quæs.9.num.36.p.186.

Enunciatiuæ plures in instrumentis celebratis diuersis temporibus, inter diuersas, & à diuersis notariis, & idem attestantibus, habent vim famæ. num.37.ibid.

Enunciatiua prolata per modum causæ probat. disp. 25. quæs.1.num.59.pag.367.
Item quando est geminata.num.60.ibid.
Item in antiquis.num.61.ibid.
Item quando emanauit motu proprio. n.62. ibid.

Episcopalia insignia priuilegio inferioribus Prælatis conceduntur. disput.19.quæs.2.num.4.pag.302.

Episcopalia insignia præscribere an Abbas possit, & quæ præscriptio requiratur. disput.19. quæs.2.n.1. pag.302.

Episcopalia iura Abbates, & prælati inferiores præscribere possunt.disput.19.quæs.1.num.1.pag.301.

Episcopalis Ordinis ea quæ sunt, per inferiorem, illum non habentem, consuetudine, & præscriptione acquiri non possunt.num.2.ibid.
Declaratur text.*in cap.peruenit.95.dist.*n.3.ibid.

Episcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana, form.6.& 7.pag.478.

Episcopatus est culmen dignitatum.disp.25.q.2.n.16. pag.401.

Episcopatus & Abbatia in iure æquiparantur. disp.5. q.20.num.4.pag.53.

Episcopatus non venit sub nomine dignitatis in odiosis.num.21.pag.54.

Episcopatus assecutione vacant beneficia Ecclesiastica per promotum antea obtenta.disput.13.quæs.1. n.19.pag.110.

Episcopi nomen vnde deriuatur, & quid significet. disp.1.q.5.n.1.pag.7.

Episcopi speculatores dicuntur, & quare.num.2. ibid.

Episcopi appellatio non comprehendit Abbatem.n.4.

Episcopus non potest esse iudex quando dubitatur an iurisdictio contra Regulares ad ipsum pertineat, nec ipsorum iura interpretari. disp.16. q.6.num.5. pag.239.

Episcopus non potest in totum Ecclesiam sibi subiectam à sua potestate eximere. disp.15.q.13. num.3. pag.190.
A quibus non possit num.4.ibid.
Eximere potest in totum initio fundationis Ecclesiæ.num 5.ibid.
Item patiendo sua iura præscribi.ibid.
Per modum Vicariæ perpetuæ.ibid.
Non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contra se lata.ibid.

Episcopus in tota sua Diœcesi super omnimoda iurisdictione contra omnes Ecclesiasticos fundatam habet intentionem de iure communi. disp. 15.q.1. n.2.pag.125.

Episcopus debet esse annorum triginta expletorum. disp.5.q.9. num.2.pag.43.

Episcopus potest regulariter Ecclesias suæ Diœcesis à sua potestate eximere. disput.15. quæs.13. num.1. pag.188.

Episcopus potest examinare Capellanos exemptos, Canonicos, & alios volentes exercere curam, iisdémque inhibere ne exerceant aut Sacramenta administrent absque sua approbatione.disput.15.q.7. num.54.pag.157.

Episcopus in certis casibus habens iurisdictionem in loca exempta potest iis in locis Officialem deputare, & iurisdictionem exercere. ibid.

Episcopus potest dotare Ecclesiam, licèt exemptam, in sua diœcesi. disp.15.q.7.num.54.pag.557.
Potest suis subditis iniungere ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes, dummodo per iudicem competentem declarentur, & delictum sit notorium. ibid.

Episcopus contrahit matrimonium spirituale cum sua Ecclesia.disp.20.q.1.n.7.p.309.

Episcopus, & alius Prælatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem semel concessam ampliùs reuocare.disp.15 q.13.n.6.p.131.

Episcopus in Sede Pontificia sedere debet in cornu Euangelij. disp 25.q.9. num.2.p.418.

Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem habet ea, quæ sunt iurisdictionis, non autem ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis. disp.12. q.3.n.2. pag.93.

Episcopus, vel alius loci Ordinarius, nihil exemptis in Synodo præcipere potest extra ea, quæ animarum curam concernunt. disput. 24. q.4. num.7. pag.355.

Episcopus an possit potestatem benedicendi ornamenta Ecclesiastica simplici Sacerdoti delegare. disp.22.q.2.num.4.p.336.vide *Benedicere.*

Episcopus habet Iurisdictionem in populum Ecclesiæ, quanuis Ecclesia sit exempta. disp.15.q.7.n.54. pag.157.

Episcopus omnimodam habet iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis, iis rebus exceptis, quæ Regularia instituta concernunt. disp.15.q.7. num.44.pag.152.

Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, eique quoad Sacramentorum administrationem subiiciuntur.disp.15. quæsit.7.numero 46. pag.152.

Episcopus visitare debet absque grauamine Parochias Monasteriis annexas.num.47.ibid.

Episcopus habet intentionem fundatam de iure communi, exercendi iurisdictionem in omnibus locis suæ Diœcesis, & in omnes personas degentes intra limites sui Episcopatus. disput.15.q.8.num.2. pag.181.

Episcopus cognoscit contra exemptos in omnibus criminibus actualem, seu solemnem degradationem requirentibus. disp.15.q.7. num.54. pag.157.

Episcopo, & Prælato non licet successorem sibi nominare.disput.13.q.5.num.2.pag.113.

Episcopum, & Ecclesiæ Prælatum qualem esse oporteat ex D. Paulo. disput.26. glossa 13. numero 56. pag.427.

Episcopus regulariter potest in quouis loco Diœcesis pro tribunali sedere, ibique iura reddere non tamē in locis exemptis.disp.15.q.14.n.1.& 2.p.191.

Episcopi Regulares retento colore habitus suæ Religionis, possunt se conformare cum Episcopis Secularibus in forma, seu figura illius. disput.20.q.5. num.3. pag.317.

Episcopus

Episcopus Regularis dimittens habitum suum, & assumens albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exteriùs defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum omittentes. n.4. ibid.

Episcopi etiam Pontifices appellantur. disput. 1. q. 6. num. 1. p. 7.

Episcopi ex Regularibus Canonicis assumpti, an habitum mutare debeant. disp. 20. q. 3. n. 5. p. 317.
Uti possunt forma indumentorum, & colore quo Clerici seculares. n. 6. & 9. vide *Prælati*.

Episcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltem trium mensium à suis Ecclesiis abesse, & quomodo. disp. 14. q. 5. num. 1. p. 120.

Episcopi possunt in Ecclesiis exemptis uti Pontificalibus insigniis, absque tamen exercitio. disp. 15. q. 15. num. 2. & 4. p. 191.

Episcopi in suis Diœcesibus omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata per Papam. disp. 25. q. 1. n. 150. pag. 373.

Episcopus ante Consecrationem potest repelli. disp. 5. q. 25. num. 1. p. 63.

Episcopi assensus non requiritur in donatione Iurispatronatus facta loco religioso. disp. 9. q. 2. num. 1. pag. 84.

Episcopus, & Abbas in quo differant in celebratione Missæ. disp. 11. q. 2. num. 2. & 3. p. 93. 94.

Episcopus quæ præstare debeat ante celebrationem Missæ. n. 5. ibid.

Episcopi consecratio quando fieri debeat. n. 8. ibid.

Episcopus si tertiò humiliter requisitus Abbates benedicere renuerit, possunt ipsi Abbates ea, quæ ad suum munus spectant, exercere. disp. 11 q. 3 n. 4. pag. 94.

Episcopus confirmatus, & non consecratus vocatur Electus. disp. 11. q. 5. n. 1. p. 95.

Episcopi olim poterant de iure Monasteriis vacantibus Oeconomum constituere, & dare Abbati Coadiutorem. disp. 13. q. 3. n. 1. p. 111.

Episcopus Diœcesanus olim omnes Religiosos sub sua Iurisdictione habebat. disput. 15 quæst. 1. num. 1. pag. 124.

Episcopus totam habet potestatem Ordinariam in propria Diœcesi de iure communi. disput. 15. q. 2. n. 2. p. 126.

Episcopus compellere potest Religiosos suæ Diœcesis, ut lectionem sacræ Scripturæ in suis Monasteriis habeant, si commodè fieri poterit. disp. 15. q. 7. num. 5. p. 146.

Episcopus sub sua Iurisdictione habet Regulares exemptos quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, ut Populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus: Et quid si Ecclesiæ essent nullius Diœcesis. n. 6 ibid.

Episcopus an, & quando punire possit Regulares intra Monasterium degentes, si extra claustra ita notoriè deliquerint, ut Populo scandalo sint. num. 11. p. 148.

Episcopus sub sua habet iurisdictione Regulares, vel aliter exemptos, quoad Ordines suscipiendos. ibid. num. 14. p. 149.

Episcopus si præcipiat, Regulares publicare tenentur interdicta, & censuras Ecclesiasticas in eorum Ecclesiis, atque illas seruare. n. 19 ibid.

Episcopus sub sua habet iurisdictione omnes Regulares, licèt exemptos in causis hæresis, ibid. num. 25. pag. 150.

Episcopus punire potest Religiosos Episcopalia sibi arrogantes, atque eorũ Ecclesias, in quibus ea exercentur interdictas esse, potest declarare. n. 34. p. 151.

Episcopus potest in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes Benedictiones, & diuina officia celebrare. n. 36. p. 151.

Episcopus sub sua habet Iurisdictione exemptos in causis matrimonialibus nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem. n. 37. ibid.

Episcopus habet Iurisdictionem in exemptos in hoc ut possit eos denunciare, & mandare ut uitentur, quando essent notoriè excommunicati a iure, vel ab homine n. 38. ibid.

Episcopus punire, ac impedire potest Regulares facientes processiones extra Claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum. n. 39. ibid.

Episcopus punire potest Religiosum exemptum, si extra Monasterium sine habitu incedat, secus verò si intra. n 40. ibid.

Episcopus sub sua iurisdictione habet exemptos in omnibus illis, quæ ad ordinem Episcopalem spectant. n. 42. p. 152.

Episcopus potest exemptis iustitiam ministrare, quoties ab eorum Superiore iustitia denegatur, nisi facilè possit ad Papam, vel alios Superiores haberi recursus num 44. ibid.

Episcopi compellere possint Prælatos exemptos ratione membrorum non exemptorum, ut ad Synodum accedant. n. 54. vers. *Primo Prælati* p. 157.

Episcopus potest dotare Ecclesiam in sua Diœcesi, quamuis exemptam. ibid. vers. *Episcopus potest*. 5. pag. 157.

Episcopus potest suis subditis iniungere, ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes. ibid. vers. *Episcopus potest*. 6. pag. 157.

Episcopus cognoscere potest contra exemptos in omnibus criminibus actualem, vel solemnem degradationem requirentibus. vers. *Episcopus cognoscit*. pag. 158.

Episcopi est degradare, non alterius inferioris. ibid.

Episcopus animaduertere potest in exemptos, qui beneficia ad suam collationem spectantia grauant præstationibus, seu pensionibus illicitis. ibid. vers. *Episcopus animaduertit*. p. 158.

Episcopus processiones solemnes, ac generales ordinare non potest in Ecclesiis exemptis, neque prędicare inuitis earum Prælatis. d. 15. q. 15. n. 12. p. 192.

Episcopus potest Baldachinum erigere in Ecclesiis Abbatialibus, & locis exemptis eius Diœcesis Pontificalia exercens. n. 17. ibid.

Episcopus Diœcesanus, si requisitus Ecclesias Abbatiales, & regulares consecrare renuerit, quilibet alius Episcopus illas consecrare poterit disput. 23. q. 8. n. 2. p. 348.

Episcopi an possint etiam per censuras procedere aduersus Regulares ad processiones non accedentes. disp. 24. q. 8. n. 7. p. 359.

Episcopi possunt etiam per censuras cogere Prælatos Regulares, ad restituendum Nouitiis egredi volentibus bona, quæ tempore ingressus attulerunt. disp. 15. q. 7. n. 29 p. 150.

Episcopi induuntur vestibus lineis. disp. 25. q. 1. n. 27. pag. 365.

Episcopi non possunt visitare personas seculares exercentes curam animarum in Monasteriis, in quibus residentiam habent Generales Ordinum. disp. 15. q 7 n. 49. p. 152.

Episcopi non possunt Ecclesias ipsas Monasteriorum exẽptorum, nec ipsa Monasteria visitare n. 50. ibid.

Episcopi possunt in locis exemptis celebrare, & populo prædicare. disp. 15. q 15. n. 9 p. 192.

Nequeunt in locis exemptis Ordinationes celebrate.n.10.p.192.

Episcopi possunt, in locis exemptis diuina officia celebrare in Pontificalibus, & populo benedicere, nedum benedictione ordinaria, verùm etiam solemni,& ea,quam itinerando præstant. disput. 15. q.15.n.5. 6.p.192.

Episcopi, & hæreticæ prauitatis Inquisitores possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis suis actibus asserere quòd Beatissima Virgo cum originali peccato concepta fuerit. disp.15. q.7 n.31.p.151.

Episcopi & inquisitores inquirere, & procedere possunt contra quoscunque, etiam exemptos, sollicitantes in confessionibus.o.32.ibid.

Episcopi possunt punire Regulares Mendicantes,qui cùm tantùm vnica campana debeant esse contenti,plures tamen retinent. n.33. ibid.

Episcopis non residentibus pœnæ à Concilio Trident.statutæ. disp.14.q.7.n.1.p.121.

à Pio I V. n.4.p. 122.

Equitando, & iter faciendo superfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere Abbatem conuenit. disp.27. q.6 n.1. p.431.

Equitando Abbates non nisi ad Generalem Synodum Monachos secum ducere debent.n.2.

Erectionis beneficij cum reseruatione Iurispatronatus, form.158. p.513.

Erectionis Parochialis Ecclesiæ cum vnione beneficij simplicis,form.139.ibid.

Erectionis nouæ Parochialis eum dismembratione alterius,form.140. p.514.

Eremitæ primi cur dicti Archimandritæ.disput.2.q.7. n.1.p.13.

Eremitas, inter & Monachos est differentia magna. disp.25.q 1.n.117. p.371.

Eremitæ testabantur. n.118.ibid.

Eremitæ ducebant vxores n.129. ibid.

Eremitæ nulli obediunt. n.130. ibid.

Eremitæ sont sicut locustæ, quæ non habent Regem, n.131.ibid.

Eremitæ vita qualis esse debeat,non reperitur in iure cautom.n.132. ibid.

Eremitarum auctor fuit S.Antonius. disp.2. q.2 n.3. pag. 11.

Eremitæ S. Augustini ab Ordinariorum iurisdictione exempti sunt.disp.15.q.4.n.19.p.136.

Eremitæ S.Augustini sua priuilegia aliàs à Sede Apostolica confirmata, obtinuerunt iterum reconfirmari a Iulio I I.disp.18.q.3.n.18.p.284.

Eremitani S. Augustini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.disp.17.q.1.n.30.p.262.

Eremitani S.August.Congregationis Lombardiæ,habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extensa fuerunt eorundem fratrum priuilegia.n.31.ibid.

Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis communicant in priuilegiis cum omnibus Mendicantium Ordinibus,disp.17.q.1.n.14.p.260.

Eremitæ Congregationis B. Petri de Pisis, à Pio V. priuilegiorum suorum confirmationem acceperunt.disp.18.q.3.n.21. p.284.

Essentia,& proprietas præferuntur accidenti,& priuilegio.disp.15.q.1.n 262.p.387.

S. Euphemia a S. Matthæo Euangelista virgo consecrata,ab eoque plusquam ducentis virginibus præfecta.disp.2.q.10. n.2. p.14.

Eusebij & Celsi libri contra Lateranensium Canonicorum præcedentiam notantur.disp.15.q.1.n.204. p. 378.

Eutychiani Papæ tempora.disp.2. q.3. n.6. p.11.

Examen electi quomodo fieri debet. disput. 1 t. q.14. n.26.p.103.

Examini Episcoporum non subiiciuntur Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Monachi ordinandi, num. 32. pag.438.

Examinis,& approbationis pro Parocho fides, form. 101.p.502.

Examen testium,form.69.70.p.495.

Examen testium circa delictum notorium, form.71. p.496.

Examen testium circa denunciationem factam contra aliquem delinquentem,form.72.ibid.

Examen testium super fama, form 73.ibid.

Examen rei,form. 74.ibid.

Examinationis testium forma. p.495.

Exceptio,seu limitatio firmat, atque constituit regulam in contrarium.disp.23.q.12.n.5.p.350.

Excommunicari,aut interdici ab Ordinariis non possunt Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ. n.26.p.437.

Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non possunt Monachi Casinenses, & Vallumbrosani. n.9 p.435.

Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Abbatem eligi. disp.5. q.21.n.1.p.55.

Excommunicati ob ingressum mulierum in Monasteria Casinensium, & Vallis Vmbrosæ Congregationis,a Præsidente absolui possunt.n.55.p.438.

Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita est,secùs si excommunicatio esset occulta. disp.5.q 8.n.11 p.41.

Excommunicati sunt excommunicatione maiori ipso facto promoti simoniacè ad dignitates,vel beneficia,aut officia Ecclesiastica disp.10.q.3.n.7.p.91.

Excommunicati possunt ab Ordinario impediri ne sepeliantur in loco etiam exempto. disput.15 q.7. n.54.vers.*Ordinarius potest.I V*.p.157.

Excommunicati sepulturæ traditi, præcipi potest ab Ordinariis vt humo eximantur. ibid.

ab Excommunicatione absolutioni, form.56. p.487.

Executor vt censeatur non[illegible] satis, non sufficit sola supplicatio, sed sunt necess[illegible] litt.æ. disp.16 q.2. n.5 p.236.

Exemptio est libertas,qua exemptus liberatur ab Ordinarij iurisdictione.disp.15 q.12.n.1. p.188.

Exemptionis articuli quomodo sint formandi remissiuè.disp.15.q.8. in fin. p.183.

Exemptiones vnde ortum habuerint.disp.15.q.3.n.1. pag.126.

Exemptionis priuilegium concessum absque clausula derogatoria,*Non obstantibus quibuscunque*,&c. an valeat? disp.16.q.7.n.1.p.240.

Exemptionis priuilegium sustinetur etiam absque expressa derogatione regulæ de iure quæsito non tollendo.disp.15.q.4.n.5.p.141.

Exemptionis priuilegio se gaudere asserenti,probandi onus incumbit disp.15.q.5.n.[illegible].p.141

Exemptionis causa finalis quænam sit. disput.15.q.3. n.15.p.127.

Exemptiones probandi forma traditur.disput.15.q 5. n.3 p.141.

Exemptio ab Ordinariis, an probetur si in priuilegio dicatur,quid esse iuris Diui Petri, [illegible] 6.& seq.ibid.

Exemptio generalis ab oneribus [illegible] fauorabili concessa, comprehendit etiam onera realia. disp.17.q.3.n.4.p.273.

Exemptio ab Ordinario concessa, absque consensu Capituli non suffragatur, & consensus præstari

debet collegialiter, & à Capitulo ad id legitimè congregato. disp.15.q.13.n.7.8.p.190.

Exemptio ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit. disp.15.q.2.n.3 p.126.

Exemptionis de priuilegio iudicare ad Papam spectat, ad quem solum pertinet eximere. disp.15.q.6. n.5.p.145.

Exemptio antiquissima quorundam Monasteriorum, & Abbatiarum recensetur, cum testimonio Apostolicarum Constitutionum. disp.15.q.4.n.1.p.128. & seqq.

Exemptio Ecclesiasticis bonis à laicis Principibus non verè, & propriè concessa fuit, sed potiùs detecta. disp.15.q.19.n.16.p.211.

Exemptio probatur, si in priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij potestate. disp.15. q.5.n. 11.p.143.

Exemptio ab Ordinariis concessa censetur, si in priuilegio dicatur, Ecclesiam, seu Monasterium esse liberum, seu quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ. n.12.ibid.

Exemptio plenaria concessa censetur ex receptione sub protectione Sedis Apostolicæ, cum onere aliquid soluendi. disp.15.q.5.n.19.p.144.

Exemptio plenissima ab omnibus quibuscumque decimis vniuersalibus & particularibus hactenus impositis, & posthac imponendis duodecim Congregationibus concessa, & quibus. disp.15.q.22.n. 12.p.232.& seqq.

Exemptio non potest extinctiuè præscribi, sed translatiuè. disp.19.q.3.n.8.p.303.

Exemptio capitis licèt probetur, non ideò censetur probata exemptio membrorum. disp.15.q.7.n.54. p.157.

Exemptio à gabellis transit ad colonos. disp.15.q.21. n.22.p.223.

Exemptio à decimis potest competere ex præscriptione immemoriabili, necnon ex quadragenaria cum titulo explicito. disp.15.q.18.n.34.55.p.206.

Exemptio à decimis concessa à Legato non prodest. disp.15.n.52.ibid.

Exemptio à solutione decimarum, cùm sit exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum non comprehenditur, nisi expressè dicatur. disp.17.q.3. n 6 p 273.

Exemptio à decimis non suffragatur, absque derogatione, *cap. nuper de decim.* disp.15.q.18. num.58. p.264. Vide *Decima*.

Exemptionis priuilegium à subiectione tantùm, non autem à situatione & denominatione liberat. disp. 15.q.9.n.3.p 183.

Exemptionem, & iurisdictionis concessionem non infert priuilegium vsus mitræ, & annuli, ac baculi pastoralis. disp.15.q.5.n.21.p.144.

Exemptio plenaria à quocunque iure Ordinariis competente censetur concessa ex verbis *perpetuò eximimus, ac totaliter liberamus*. n.22.ibid.

Exemptioni Abbates, & Prælati exempti nequeunt renunciare. disp.15.q.12.n.3.p.187.

de Exemptione cognoscere Pontificis est. disp. 15.q. 10.n.3.p.186.

Exemptiones quibus de causis concessæ fuerunt Religiosis. disp.15.q.3.n.4.& 6.p.126.p.127.

Exemptio subdito ab Ordinario conceditur propter litem grauem, nec temerè susceptam. disp.15.q.3. n.7. *Contrarium*. n.10.p.127.

Exemptio vt concedatur subdito ab Ordinario propter litem, non est necessaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehementis suspicionis futuræ sæuitiæ, sed sufficit, vt de ea dubitari possit ex præsumptionibus, quæ ex soluta lite oriuntur. num.8. *Contrarium*. n.12.ibid.

Exemptio concessa subdito durãte lite, cẽsetur etiam durare in iudicio Institutionis in integrũ. n.9.ibid.

Exemptio propter litem non est indistinctè concedenda, ne aliàs subditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutiùs protrahant. n.10.ibid.

Exemptio à solutione decimarum, cum sit exorbitans à iure communi, sub verborum generalitate non comprehenditur, nisi expressè dicatur. disp.17.q.2. n.6.p.271.

Exemptio à Principibus sæcularibus concessa Clericis super eorum bonis, ampliùs reuocari non potest. disp.15.q.20.n.6.p.215.

Exemptio Clericorum, & Ecclesiasticorum à vectigalibus, & gabellis, & aliis oneribus probatur ex iure ciuili, atque ex consuetudine. disp. 15.q.21. n.4.& 5.p.221.

Exemptio à prædictis oneribus est etiam emanata per speciales summorum Pontificum Constitutiones. n.6.ibid.

Exemptio Regularium ab Episcoporum potestate in Italia à D. Gregorio Magno concessa fuit. disp.15. q.1.n.4 p.125.

Exemptiones Abbatiarum & Monasteriorum ab Ordinariorum Iurisdictione eo ordine enumerantur. disp.15.q 4. per totum.p.128.
- S.Vincentij Parisiensis, nunc Sancti Germani à pratis.n.1.p.128.
- S.Medardi Suessonensis.ibid.
- SS.Apostolorum Petri & Pauli ciuitatis Dorobberniæ in Anglia.1.ibid.
- Cassinensis Abbatiæ.n.1.p.129.
- Cluniacensis Monasterij.ibid.
- Cluniacensis totius Ordinis.n.2.p.130.
- Cassinensis totius Congregationis.n.3. ibid.
- Canonicorũ Regulariũ Lateranensium n.4.p.131.
- Camaldulensis Congregationis.n.5.ibid.
- Vallis-Vmbrosæ Congregationis.n.5 ibid.
- Cistercienfis Ordinis.n.7.p.133.
- Cælestinorum Ordinis.n.8.ibid.
- Syluestrinorum.n.9.p.134.
- Monachorum B.Mariæ Montis Oliueti.n.10.ibid.
- Monachorum B.Mariæ Montis Virginis. num.11. ibid.
- Præmonstratensium. n.12.p.135.
- Carthusiensium.n.13.ibid.
- Ordinis D.Basilij.n.14.ibid.
- Fratrum S.Spiritus de Vrbe n.15.ibid.
- Sancti Antonij Viennensis.n.16.p.136.
- Fratrum Prædicatorum.n.17.ibid.
- Fratrum Minorum n.18.ibid.
- Eremitarum S.Augustini.n.19.ibid.
- Carmelitarum.n.20.p.137.
- Cruciferorum.n.21.ibid.
- Seruorum B Mariæ Virginis.n.22 ibid.
- Minimorum.n.23.ibid.
- Clericorum Theatinorum. n.24.ibid.
- Clericorũ Regulariũ S.Pauli Decollati.n.25.p.138
- Societatis I E S V. n.26.ibid.
- Clericorum Regularium de Somascha. n.27.ibid.
- Clericorum Regularium infirmis ministrantium. num.28.ibid.
- Religiosorum Deuoti Patris Ioãnis Dei.n.29.ibid.
- Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum,n.30.p.140.

Exemptio Abbatiarum & Religionum ab Ordinariorum iurisdictione qua forma, & per quæ verba probetur. disp.15.q. 5.p.142.

Exemptio vt probetur scriptura necessaria est. disp. 15.q.5.n.2.p.142.

Exemptiones ab Episcopis Regularibus concessæ referuntur. disp.15.q.13.n.2 p.188.

Exemptio an arguatur per census solutionem, quæ fit Ecclesiæ Romanæ. disput.15.quæsit.5. num.7. pag.142.

Exemptio enunclatiua, vt plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur, & quæ sint. ibidem, num. 10. p.143.

Exemptio arguitur per receptionem in speciales subiectos Romanæ Ecclesiæ. n.13.ibid.

Exemptio an arguatur per receptionem in protectione.n.14.& seqq.ibid.

Exemptio Capitis licèt probetur, non sequitur quòd probata sit exemptio membrorum. dispot.15. q.7. n.54.p.157.

Exemptio à iurisdictione Ordinarij per priuilegium non suffragatur, nisi probetur quasi possessio illius exemptionis.disp.15.q.8.n.3.p.181.

Exemptionem per quasi-possessionem non dicitur habere subditos ex eo solo, quod non appareat in illum Superiorem exercuisse iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi. num.6. p.182.

Exemptio loci constituit territorium per se, sed intellige, vt ibi. disp.15.q.9.n.4.p.183.

Exemptiones, & priuilegia Ecclesiæ non amittuntur ex eo, quòd eadem Ecclesia redacta sit ad secularem statum, disp.15.q.11. n.4.p.187.

Exemptio ab Episcopo, vel alio Prælato semel concessa, ampliùs ab ipsis reuocari non potest.disp.15. q.13.n.6.p.189.

Exemptio Ecclesiæ ab Episcopo Diœcesano regulariter concedi potest.disp.15.q.13.n.1.p.188.

Exemptio Ecclesiæ Diœcesanæ ab omnibus iuribus per Episcopum concedi non potest; & à quibus. ibid.n.3.& 4.p.190.

Exemptio Ecclesiæ ab Episcopo fieri potest in totum initio fundationis illius.n.5.ibid.

Item patiendo sua iura præscribi. ibid.

Item per modum Vicariæ perpetuæ.ibid.

Item non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contra se lata.ibid.

Exemptio à Decimarum solutione pluribus Religionibus est specialiter concessa, & quæ sint.disp.15. q.18.n.8.& seqq.vsque ad n.20.p.201.

Exemptio decimarum à Summo Pontifice concedi potest, disp.15.q.18.n.30.p.205.

Exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione. n.33.ibid.

Exemptio Clericorum in rebus publicis Introducta est iure humano, pariter. & diuino.disp.15.q.19. n.12.p.210.

Exemptus si contrahat in studiis; seu vniuersitate poterit ratione huiusmodi contractus conueniri coram Iudice studiorum. disp.15.quæsit.7. num.54. p.153.

Exempti de eorum exemptionis priuilegio requisiti, illud Ordinariis ostendere tenentur. disp.15. q.6. n.3.p.145.

Exempti quoad sacrorum librorum editionem Episcopo subiiciuntur.disp.15.q.7.n 4.p.146.

Exempti si extra Monasterium sine habitu incedant, ab Ordinario puniri possunt: secus si intra Monasterium.ibid.n.40.p.157.

Exempti capi possunt ab Ordinario, si fugæ periculum adsit, atque iidem ad forum competens mitti: intellige vt n.41.ibid.

Exempti quibus priuilegiis gaudeant circa animarum curam, & sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & prædicationem, verbi Dei, ex bulla Gregorij XV. refertur.num. 51. p.153.

Exemptos declarari potest ab Ordinario, se in excommunicationem incurrisse, ad hoc, vt à suis subditis euitetur.ibid.n.54.vers.2.p.157.

Exempti suis priuilegiis abutentes ab Ordinario puniri possunt.vers.3.ibid.

Exempti conueniri possunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, seu officiorum. ibid.vers. *Exempti conueniri*.p.157.

Exempti subduntur, vt præsentari admitti non possint, nisi præuio examine. ibid. vers. *Exempti subduntur*.n.10.ibid.

Exempti subiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concursum.ibid. vers. *Exempti subiiciuntur*.n.11.ibid.

Exempti exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis possunt ab Ordinario coërceri.ibid. vers. *Ordinarius coërcet*.n.13 ibid.

Exempti inquiri possunt ab Episcopo in omnibus criminibus actualem, vel solemnem degradationem requirentibus. ibid. vers. *Episcopus cognoscit*. n.14.p.158.

Exempti animaduerti possunt ab Episcopo, dum beneficia ad suam collationem spectantia grauant præstationibus, seu pensionibus illicitis. ibid.vers. *Episcopus animaduertit*.n.15.ibid.

Exempti conueniri possunt coram Ordinario pro salario causæ agitatæ propter continentiam, & causæ connexionem. ibidem, vers. *Exempti conueniri*. n.16. ibid.

Exemptis, inhiberi potest ab Episcopo, ne curā exerceant, vel Sacramenta ministrent absque sua approbatione.ibid.vers. *Episcopus potest*.n.17.ibid.

Exemptus, si alleget priuilegium, & possessionem exemptionis, erit manutenendus contra Ordinarium sola iuris dispositione nitentem.disp.15. q.8. n.8.p.182.

non Exempti Abbatiæ exemptæ præscribere possunt contra Episcopum exemptionem, vt subsint Abbatiæ exemptæ.disp.19.q.3. n.9.p.303.

Exempti non censentur immunes a decimarum solutione.disp.15.q.7.n.27.p.150.

Exempti omnes subduntur Ordinariis, & Inquisitoribus quoad expositionem Reliquiarum, & Imaginum.disp.15.q.7.n.3.p.146.

Exempti subduntur Ordinariorum iurisdictioni in aliis casibus, de quibus hic.n.4.ibid.

Exempti, tam Regulares, quàm seculares, ad publicas processiones accedere tenentur, & lites, quæ inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur, ab Episcopo componi debent.disp.15.q.7.n.20. p. 149.

Exempti (si fugæ periculum adsit) possunt ab Ordinario capi, & capti ad forum competentem mitti.disp.15.q.7.n.41.p.151.

Exempti in omnibus illis subiiciuntur Episcopis, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent.ibid.num.42. p.152.

Exemptus ex iustitiæ defectu, nisi possit ad Papam, vel Superiorem suum habere recursum potest ad Episcopum loci recurrere.p.43.ibid.

Exempti subduntur, vt præsentari admitti non possint nisi præuio examine.disp.15.q.7.n.54.p.157.

Subiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concursum.ibid.

Conueniri possunt coram Ordinario pro salario causæ agitatæ coram ipso.p.158.

Exempti ab Ordinariis an censeantur exempti à Legatis Papæ.disp.15.q.1.n 6. p.115.

An à Legatis natis.n.7.ibid.

Exempti conueniri possunt coram Ordinario ratione publicarum functionum seu officiorum. disput. 15. q. 7. n. 54. p. 157.
Subiiciuntur Episcopo ratione membrorum, siue capellarum non exemptarum. ibid.
Exempti fuerunt Religiosi ab Ordinariis, ob diuersa grauamina, quæ illis inferebant. disp. 15. q. 3. n. 5. & 16. p. 126. & 127.
Exempti non tenentur ad onera in casibus improuisis & inopinatis, quando verba exemptionis sunt vniuersalia, & apta comprehendere huiusmodi casus. disp. 15. q. 20. n. 16. p. 211.
Exempti subduntur Episcopis in causis matrimonialibus, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem. disp. 15. q. 7. n. 37 p. 151.
Exempti subduntur Episcopo in hoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. n. 38. ibid.
Exempti ab Episcoporum iurisdictione, an ab Episcopali quoque reuerentia sint exempti. ibid. n. 45. p. 152.
In Exemptos qui beneficia ad suam collationem spectantia præstationibus grauant, seu pensionibus illicitis Episcopus animaduertit. ibid. n. 54. p. 157.
de Exemptorum priuilegiis declarantur dubia quædam super constitutione Gregorij XV. Ibid. n. 52. p. 154. resoluuntur 155.
de exemptorum priuilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & prædicationem Verbi Dei, Gregorij XV. bulla. ibid. n. 51. p. 154.
Eximere, est propriè Summi Pontificis; & exemptionis materia tota posita est in arbitrio Papæ. disput. 15. q. 3. n. 13. & 14. p. 127.
Exequia Abbatis defuncti, alicuius Ordinis Generalis, ab vno Abbate cum quatuor assistentibus Abbatibus cum Mitra & Pluuiali celebrari debent. disp. 20. q. 4. n. 4. p. 321.
Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus sint celebrandæ. n. 3. ibid.
Exhortatio Summi Pōtificis ad Monachos, die benedictionis eorum Abbatis disp. 11. q. 14. n. 10. p. 101. Item ad Abbatem benedictum. n. 11. p. 102.
Existimatio omnibus huius vitæ bonis anteponenda Abbati præcipuè. dis. 26. gl. 5. n. 5. p. 411. vide *Fama*.
Experientia est rerum magistra. disp. 22. q. 4 n. 4. p. 372
Expressionis specialis vim habet clausula *Motu proprio*. disp. 18. q. 6. n. 10. p. 297.
Expressionis indiuiduæ vim habet clausula *pro expressis*, &c. cum omnibus suis qualitatibus. disp. 18. q. 6. n. 41. p. 298.

F

FAciem abhorrentem habentes ineligibiles sunt, ad Abbatias & Prælaturas. dis. 5. q. 21. n. 31. p. 56.
Facta non præsumuntur, sed ab allegante probari debent. disp. 16. q. 16. n. 2. p. 249.
Facta. *De plenitudine potestatis*, sinè causa, dicuntur per allusionem fieri de plenitudine tempestatis. disp. 18. q. 6. n. 35 p. 297.
Factorum Vrbanorum licentia ad intrandum septa Monasterij Monialium. form. 97. p. 501.
Faldistorium in solemni Abbatis celebratione quomodo præparandum. disp. 21. q. 10. n. 3. p. 329.
Falsificans literas Apostolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, nisi sit Officialis, non potest Abbas eligi. disp. 5. q. 21. n. 2. p. 55.
Famam, & existimationem propriam tenētur Abbates

defendere. disp. 26. gl. 5. n. 5. p. 421. Quomodo detractores puniri debeant. n. 6. Et quomodo peccent mortaliter nisi detractores corrigant. num. 7. & 8. p. 421. & 422.
Familiares, & Donati fratres, ac alij huiusmodi quamuis communicent in priuilegiis, non tamen possunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. disp 17. q 4. n. 3. p. 274.
Familiares Abbatum debent esse probati & literati. disp. 27. q. 7. n. 2. p. 432.
Familiaritas, & cōuersatio pręcipua Abbatis cū senioribus Monasterij esse debet. disp. 27. q 7. n. 5. p. 43 2.
Familiaritas nimia parit contemptum. disput. 27. q. 7. n. 1. p. 431.
Fauori suo renunciare quilibet potest. disput. 15. q 12. n. 2. p. 187.
Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem præcedentiæ Casinensium inclinarunt. disp. 25. q. 1. n. 206. p. 378.
Festi dies quos in Diœcesi sua ob seruandos esse Episcopus præscripserit, à Regularibus, etiam exemptis, seruari debent. disp. 15. q. 7. n. 18. p 149.
Feudi concessio gratiosa, de potestate absoluta reuocari potest; tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest. disput. 16. q. 12. n. 3. p. 244.
Feudo priuatur qui vassallos grauat. disp. 15. q. 3. n. 4. p. 126.
Fictio in suo casu idem operatur, quod veritas. disp. 15. q. 22. n. 6. p. 231.
Fidei professio an per procuratorem emitti possit, disp. 8 q. 3. n. 11. p. 82.
Fidei professio facienda est per procuratorem, tamen de voluntate eius coram quo est facienda. disp. 8. q. 3. n. 13. p. 82.
Fidei professionem intra duos menses emittendi obligatio, illis elapsis non censetur emissa. disp. 8. q. 3. n. 9. p 81.
Ad Fidei professionem pro alio emittendam requiritur speciale mandatum. disp. 8. q. 3. n. 15. p. 82.
Fidei examinis, & approbationis in concursu ad Parochiaiem vacantem in mense Apostolico, formula 110. p. 506.
Fidelitatis iuramentum præstaturus arctatur ad personaliter comparendum, etiamsi sit Monialis, & persona Religiosa ad clausuram adstricta; etiamsi pro nulla alia causa ad personaliter comparendum adstringi possit. disp. 8. q. 3. n. 14. p. 82.
Filij illegitimi Religiosorum dispensari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; & non solùm in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione, contra Roderic. disput. 5. q. 15. per totum p. 49.
Filius est emancipandus si pater iniquè se habeat in eum. disp. 15. q. 3. n. 2. p 126.
Fontis - Ebrardi Monasterium ab omni tributorum onere immune factum ab Henrico II. Britannorum Rege. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 215.
Forma electionis canonicæ, *vide Electio*.
Formâ non seruata, omnia gesta sunt ipso iure nulla. disp. 5. q 22. n. 16. p. 65.
Forma confirmationis nulla in iure reperitur. disp. 6. q. 3. n. 1. p. 67. vide *Confirmatio*.
Forma benedictionis, vide *Benedictio*.
Formam inducit clausula *Decernens irritum*, &c. disp. 18. q. 6. n 49. p. 298.
Formularium Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum continens literas patentes, ac licentias cuiuscunque generis. p. 517.

Formulariom literarum, processuum, sententiarum aliorúmque actuum pro Abbatibus, & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus.p.535.ad finem tom.1.
Fortitudo animi qualis in Abbatibus & Prælatis requiritur.disp.26.gloss.13.n.6.p.426.
Forum sortiti, & statutis ligari, paria sunt. disput. 15. q.19.n.43.p.208.
Fratres donati etsi communicent in priuilegiis, non tamen possunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habeat talem priuilegiorum communicationem.disp.17.q.4.n.3.p.274.
Fratres egredientes & regredientes, & lectiones in Choro recitaturi benedictionem ab Abbate recipere debent.disp.5.q.12.n.4.p.43.
Fratres Religiosi variorum Ordinum, *vide singulos Ordines suis in locis alphabetico ordine notatos.*
Fugitiuum citandi vt compareat intra tempus assignatum,form.23.p.345.
Vt veniat ad faciendam abiurationem hæresis, vel excommunicandi eum,si renuerit,form.26.ibid.
Fuliensium Reformatorum Cisterciensium Prælati præcedunt omnibus Mendicantibus. disp.25. q.7. n.3.p. 408.q.8.n.2.p.409.
Fundamentum non fit in his, quæ vario modo sunt obseruata.disp.23.q.1.n.156.p.373.
Funeralia,quæ dicantur.disp.15.q.17.n.4.p.198.Vide *Quarta funeralis.*
Furiosi & lunatici qui lucida interualla patiuntur, an sint eligibiles in Prælatos.disp.5.q.21.n.30.p.56.

G

Gabella quid sit.disp.15.q.21 n.2.p.220.
Gabellæ ab Ecclesiasticis personis solui non debet.n.3.ibid.
Gelasius ex causa necessitatis concessit quibusdam Monachis, vt possent effici Clerici in defectum Clericorum.disp.25.q.1.n 84. p.368.
Geminiani error qui dixit, Regolam Sancti Benedicti fuisse priùs approbatam, quàm Regulam S.Augustini.disp.25.q.1.n.139. p.374.
Generalis Prælatus potest inferioris iurisdictionem coarctare,non è contrà.disp.3.q.3.n.3.p.18.
Generales cum eorum Diffinitoriis electionem Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium facientes, debent seruare secretum, aliàs nulla est.disp.5.q.2.n.6.p.32.
Generales, vel Prouinciales cum Capitulis, absque causæ cognitione dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.disp. 5.q.16.n.14 p.51.
Generales, vel Prouinciales Prælati, simul cum Generali, Prouinciali, vel intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla Gregorij XIV.disp.5.q.14.n.9. p.49.
Virtute alterius priuilegij, huiusmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicariis,absque Capitulo.n.10.ibid.
Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem sciunt illegitimum,censentur cum eo tacitè dispensare,tam in foro conscientiæ, quàm in foro externo.disp.5.q. 17.n.4.p.52. & n.8.p.54.ibid.
Generales Prælati possunt priuilegia Religionum, etiam iuridicè interpretari, dummodo sint ambigua,secus autem quando sunt clara.disput.16.q.8. n.8 & 9.p.241.
Generales, vel Capitulum non possunt vigore priuilegij Sixti IV. supplere defectus *cap. quia propter,* in electione interuenientes.disp.5.q.5.n.6.p.36.
Generales cum Prælatis conuentualibus potest super residentia dispensare.disp.14.q.3.n.2.p.119.
Generales Ordinum sunt Ordinatij Abbatum,& aliorum Prælatorum Conuentualium suorum Ordinum.n.4 ibid.
Generales Religionum an possint ad alicuius Principis instantiam ad partes aliquas remotas, extra limites suarum Religionum accedere. disp.14.q.1. n 9.p.117.
Generales Ordinum dum in Monasteriis resident, in illis Visitatio personarum secularium exercentium curam animarum ab Episcopis fieri non debet.disput.13.q.7.n.46. p.132.
Generales Religionum Concillo Generali tanquam iudices interesse debent.disp.24.q.2.n.5.p.354.
Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege, sed eliguntur,à Religiosis. disp.7. q.1. n.8. p.70.
Generales Prælati possunt suis subditis auferre & limitare vsum quorumcumque priuilegiorum. disp. 16.q.9.n.1.p.241.
Generales, & Capitula possunt etiam aliis Prælatis Ordinis auferre, & limitare vsum priuilegiorum. n.2.p.242.
Generalis, & Diffinitores Congregationis Vallis-Vmbrosæ petunt sibi concedi priuilegia Congregationis Casinensis.n.1.p 434.
Generalium electiones à quibus confirmandæ sint. disp.6.q.2.n.3.p.67. Vide *Electio.*
Generi per speciem derogatur.disp.5.q.1.n.4. p.32.
Gesta contra formam sunt ipso iure nulla.disp.5.q.22. n.16.p.61.
Gibbosi an sint eligibiles in Abbates.disp.5.q.21.n.42. p.57.
Graduum inæqualitas in Ordinibus Ecclesiasticis non est vitio adscribenda. disp.25.q.2.n.1.p.400.
Grammatica ignarus potest esse Monachus. disp.25. q.1.n.170.p.375.
Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non subiiciuntur.disp.7.q.1.n 9.p.69.
Gratia literis nondum expeditis non expirat morte concedentis.disp.16.q.2.n.2.p.236.
Gratiam per solam supplicationem, absque literis dici informem, quomodo intelligatur.n.4.
Gratiæ via, & substantia consistit in sola collatione, vel prouisione, cùm scriptura, immissio in possessionem, & alia, quæ sunt præter ipsam gratiam, solùm requirantur, vel in ipsius testimonium, vel propter commoditatem prouisi. disp. 10. q.4. n.3. p.89.
Gratia quoad executores non dicitur perfecta ante expeditionem literarum,disp.16.q.2.n.6.p.236.
Gratiæ innouatio. Vide *Innouatio.*
Gratiani error in superscriptione Canonis, *quàm necessarium* 18.*quæst.* 2.deprehenditur. disp.15. q.1.0. 5.p.124.
Grauitas morum. Vide *Mores.*
D.Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iurisdictione eximere cœpit. disp. 15.q.1.n.4.p.124.
D.Gregorius Magnus primus Ecclesias ad tempus commendasse legitur. disp.4.q.1.n.1.p.27.
Gregorius concessit Monachis, vt possent effici Clerici,& de oblatis viuere,ita demùm,si fuissent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti. disp.25.q.1.n.87.p.368.
Gremialis pontificalis descriptio.disp.20. quæst.2.n.4. p.314.
Guardiani Fratrum Minorum.& Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam & dignitatem, &

& possint esse delegati Sedis Apostolicæ. disp. 2. q.8.n.2.p.8.
Gubernatoris Monialium electio, form.29.p.486.

H

Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis. disp.5 q 8.n.9.p.42.
Habitatio Abbatum & Monachorum quo in loco, & qualis esse debeat. disp.27.q 3.n.3.p.430.
Habitum professionis vniformem semper ferre debent Regulares personæ. disp.25.q.1.n.254.p.386.
Habitus Monachum non facit, sed professio. disp.5.q. 10.n.4.p.44.& disp.25.q.1.n.282 p.390.
Habitus Canonicorum Regularium propriè est linea tunica. disp.25.q.1.n.19.p.365.
Habitus essentialis Canonicorum Regularium quis sit. disp.27.q.1.n.5.p.430.
Habitus ex delatione oritur quasi - possessio status. disp.25.q.1.n.24.p.365.
Habitus antiquorum Clericorum erat lineus, institutus à Deo. n.25.
Habitus lineus Apostolorum erat. n.26. ibid.
Episcoporum proprius. n.27. ibid.
Canonicorum Regularium. n.28. ibid.
Monachis prohibitus. n.30. ibid.
Habitus interior dicitur de substantia Religionis, non autem exterior. n.35. ibid.
Habitus determinatus necessariò requiritur ad determinandum Regularem Ordinem. disp.27.q.1.n.2. pag.428.
Habitus decens & non cameralis Abbati in Ecclesia requiritur. disp.20.q.2.n.4 p.314.
Habitus, & Insignia, quibus ornatur corpus, seu cadauer Abbatis defuncti. disp.20.q.4.n.1.p.321.
Habitus qualem demonstrat, præsumitur quis talis esse. disp.25.q.1.n.268.p.388.
Habitus Abbatum extra Italiam, eorum præsertim qui ex clericis sæcularibus Monasteriis præficiuntur, item in capella Papali. disp.20. quæst. 2. n.7. pag.314.
Habitum Ordinis sui an retinere debeant Abbates, aliique Regulares ad Episcopatum, vel alias dignitates extra Ordinem suum assumpti. disp. 20. q. 3. pag.317.
Habitus Monasticus non debet amitti ob promotionem ad Canonicatum, vel Episcopatum. & vnde oritur obligatio illum gestandi. disp. 20. q.3. n.2. pag.317.
Habitus Prælatorum ex Ordine Canonicorum Regularium assumptorum qui? disp.20.q.3.n.6.& seq. p.317. & seq.
Habitus Monachorum antiquitas. disp. 27.q.1.n.1. pag.428.
Habitum & vestes quare Monachi murent. ibid.n 2.
Hæreditates, legata, & fideicommissa Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ acquirere, petere, & exigere possunt. n.20.p.436.
Hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto. disp.15.q.22.n.5 p.231.
Hæres conuenitur ex contractu defuncti, & Illum seruare debet. o.19.p.235.
Hæres laici qui est Clericus conueniri debet coram Ecclesiastico, non solum in casu, in quo testator conuentus non fuerat, sed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium. disp. 15. q.22. n. 11.& 12.p.232.
Hæres an institui possit Monasterium. n 13.p.234.
Hæresis abiurandæ quando delatus est vehementer suspectus, form.34.pag 548.form.39.pag.549. form.40.p.550. sententiandi eum qui vt talis abiurauit, form.35.p.548.form.37. p.549.
Hæresis abiurandæ quando quis de ea leuiter est suspectus, form.31.p.547.
Sententiam & pœnitentiam iniungendi ei qui abiurauit vt leuiter suspectus, form.33 p.547.
Hæresim omnem generaliter abiurandi ab eo qui est suspectus habitus de ea violenter. p.548.
Hæresim omnem abiurandi per illum qui propria cōfessione est de hæresi deprehensus, pœnitet, & aliàs non est relapsus, form.42.p.550.
Sententiæ contra eum qui abiurauit vt hæreticus pœnitens, form.43. p.551.
Hæretici sunt ineligibiles. disp.5.q.21.n.52.53.p.58.
Item eorum receptatores, fautores, & defensores. num.54. p.58.
Hæreticum pertinacem aliàs non relapsum curiæ sæculari tradendi, form.45. p.552.
Hæreticum impœnitentem & relapsum brachio sæculari tradendi, seu relinquendi, form.46. p.553.
Hæreticum per testes legitimos conuictum & in negatiua pertinaciter stantem brachio sæculari relinquendi, form.48. p.555.
Testes falsò & malitiosè alicui crimen hæresis imponentes, condemnandi & puniendi, form.47. pag.553.
Hæreticum conuictum de hæresi, absentem, vel fugitiuum contumacem ad sententiam citandi, form. 49. p.556.
in Hæreticum relapsum, sed pœnitentem, & vt relapsum sæculari curiæ tradendum sententiæ ferendæ, form.44.p.552.
Hæretici relapsi qui sint. disp.5.q.21.n.61.p.59.
in Hæreticos in locis Italiæ, & Insularum adiacentium quouis prætextu commorantes, eorúmque receptatores, Gregorij XV. decretum. disp.15.q.7. n.54.p.157.
Hæreticorum filij tam legitimi, quàm non legitimi sunt ineligibiles ad Dignitates Ecclesiasticas. disp. 5.q.21. n.55. p.58.
Hæreticorum filij Dignitates & Prælaturas habentes antequam eorum patres inciderint in hæresim, an illis priuentur. disp.5.q.21.n.62.p.59.
Hæreticorum filij ante paternam hæresim an sint eligibiles in Prælatos. disp.5.q.21.n.57.p.58.
ex Hæreticis occultò descendentes an sint ad prælaturas ineligibiles. disp.5 q.21.n.58.p.58.
Hermaphroditi non possunt eligi in Prælatos. disp.5. q.21.n.41.p.56.
S. Hieronymi Congregationis Lombardiæ Monachorum Prior Generalis solus in sua Religione habet vsum Pontificalium Insignium per Bullam Pauli IV. disp.20.q.1.n.23.p.310.
S. Hieronymi de Fesulis Congregatio gaudet omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium. disp.17.q.1.n. 27. p.261.
S. Hieronymi de Fesulis Congregatio per Gregorium XIII. habet sua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata. disp.18.q.3.n.16.p.284.
S. Hieronymi Fratres in Hispania, quā cōmunicationem priuilegiorū sint adepti. dis.17.q.1.n.23.p.260.
S. Hieronymi in Hispania Congregatio, à pluribus Summis Pontificibus sua priuilegia confirmari, & roborari meruit. disput. 18. quæst. 3. num. 29. pag.284.
S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis Eremitæ, communicant in priuilegiis cum omnibus Ordinibus Mendicantium. disp.17.q.1.n 24.p.260.
Hilarionis Anachoretæ habitus qualis? disp.27.q.1. n.1.p.428.

Hilaritas vultus in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant. disp.26.gl.7.n.4.p.422.

Hipponensis ciuitas fuit à Vandalis funditùs destructa. disp.25.q.1.n.280.p.376.

Hispalensis Cleri Caput vulgò Abbas maior appellatus, non habet dignitatem. disp.1.quæst.2. num.14. pag.4.

Homicida an possit esse Abbas. disp. 5. q.2. num. 9. pag.33.

Honor etiam à digno cum metu est suscipiendus. disp. 10.q.2.n.2.p.87.

Honor auctus non mutat qualitatem personæ. disp. 25.q.1.n.116.p.370.

RR. DD. D. Horatius Morandus, & D. Celsus Americus interfuerunt sæpe Capellæ Papali, & quem in ea locum occuparunt. disp.25. quæst.4. num.10. pag.405.

Hospitalia fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leprosorum. disp.15. quæst.18. num.47. pag.206.

Hostilitatis tempore dormit contra Ecclesiam ipso iure præscriptio. disp.19 q.6.n.3.p.305.

Humanum est, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate nunc erigeris, nunc deprimeris. disp. 12. q. 3. n.2.p.107.

Humilitas est Monasticæ vitæ & omnis perfectionis fundamentum. disp.26.gl.13.n.2.p.425.

I

I*Acobus* Apostolus, frater Domini quibus vestibus induebatur. disp.27.q.1.n.1.p.428.

Identitas ex quibus probetur. disp.25. q.5. num. 266. pag.388.

Identitas probatur concurrente eadem persona, re, & causa. n.264. ibid.

Identitas nominis solet arguere identitatem rei. disp. 25.q.1.n.11.p.364.

Ieiunium, & sobrietas quos effectus pariat. disp. 26. gloss.3.n.2.p.420.

Iesuatorum S. Hieronymi Congregatio potitur omnibus gratiis & priuilegiis Ordinibus Mendicantium concessis. disp.17.q.1.n.36.p.262.

Iesuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant. disp. 18. q.3.n.28.p.284.

Ignorans propter simoniam puniri non debet. disp. 10.q.5.n.8.p.91.

Illegitimitatis qualitates sunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda dispensatione. disp.5. q. 58. n.3.p.52.

Illegitimi nati absque dispensatione, inhabiles sunt ad Abbatialem dignitatem; etiamsi defectus esset occultus. disp.5.q.14.n.1.3.& 4.p.48.

Illegitimi per professionem legitimantur ad Ordines, non autem ad Prælaturas. n.2.ibid.

Illegitimi, ante dispensationem, in Religione capaces sunt illorum officiorum quæ Prælaturæ non sunt, sed ad Superiorum nutum reuocari possunt. num.5. ibid.

Cum eis dispensare ad Prælaturas de iure ad solum Summum Pontificem spectat. n.7. ibid.

Sixti V. Bullæ de Illegitimis & malè promotis ad terminos iuris à Gregorio XIV. redactæ. n. 8. pag.49.

Illegitimi filij Religiosorum dispensati nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas in qua eorum Patres Prælati sunt, vel fuerunt; & non solum in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione. disp.5.q.15.per tot.p.49.

cum Illegitimis ad Prælaturas dispensare, posita iusta causa, tenetur Abbas. disputat.5. quæst. 16. num 9. pag.51.

cum Illegitimo tacitè dispensatur tam in foro conscientiæ quàm in foro externo, si à Generali, vel Prouinciali cum Definitoribus scientibus ad Abbatiam promoueatur. disp.5.q.17.n.4.p.52.

Illegitimus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad dignitatem. disp. 5.q. 19. n.5.p.52.

Illegitimus dispensatus in Religione non censetur dispensatus in seculo. disp.5. q.19. n.8. p.53.

Illegitimus dispensatus ad Prælaturas in vna Religione, si postea ad aliam transferatur, indiget noua dispensatione. n.9. ibid.

Illegitimi ingressi in Congregationem Casinen. & Vallis-Vmbrosæ, absque alia dispensatione possunt ad Ordines, vel dignitates assumi. num. 39. pag.439.

Illegitimorum Fratrum dispensatio in Ordine Prædicatorum, form.30.p.486.

Illiteratus sacris officiis non potest esse aptus. disp. 26. gloss.1.n.3.p.419.

Imagines nōdum à Sede Apostolica Canonizatorum, vel Beatificatorū cum radiis, splendoribus, & laureolis proponi ab Vrbano VIII. prohibentur. disp. 15.q.7.p.197.

Imagines an ab Abbatibus benedici possint. disp. 22. q.5.n.2.p.338.

Immemorabilis habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo, etiam vbi ius commune resistit. disp.15. q.9.n.11.p.184.

Immunitatem Ecclesiasticam lædunt implorantes auxilium à Iudice laico, ad impediendas censuras eis comminatas à Iudice Ecclesiastico. disp.55. q.19. n.21.p.211.

Impedimentum, propter quod quis non potest præstare id ad quod tenetur, est legitima causa cedendi Prælaturæ. disp.13.q.1.n.15.p.110.

Impedimentum iustum excusans à residentia non dicitur negotium, quando est tale, quod per procuratorem tractari potest. disp. 14.q.4.n.6.p.120.

Impedimenta excusantia à residentia enumerantur. disp.14.q.4. per tot.p.119.

Imperare non benè potest Prælatus, nisi quæ aliis iniungit facienda, ipse exequatur. disp.26. glossa 12. n.1.p.424.

Imperator Ecclesiæ Romanæ protector dicitur. disp. 15.q.5.n.16.p.143.

Imperator Ecclesiæ Romanæ inferior est. n. 57. ibid.

Imperatores, Reges, & alij seculares Principes regulariter nequeunt priuilegia Abbatibus, vel Abbatiis semel concessa ampliùs reuocare. disp.16.q.53.n.5. pag.246.

Imponentes onera Clericis, atque aliis Ecclesiasticis incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. disp.15.q.21.n.24.p.228.

Imponentes Vectigalia, & alia onera Ecclesiasticis personis sine licentia Papæ, etiamsi nulla exactio subsequatur, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. n.25. p.229.

Imponentes onera personis Ecclesiasticis, eáque exigentes pro bonis largitis eisdem Ecclesiasticis, siue emptis, incidunt in eamdem excommunicationem. n.26. ibid.

Imponentes onera Clericis negotiatoribus, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. n.28.ibid.

Imponentes, atque exigentes onera à Clericis, qui collectas fraudandi causa clericalem habitum susceperunt, an incidant in excommunicationem supradictam, n.33.p.230.

Imponentes, ac exigentes collectas ab Ecclesiasticis eorum feudatariis, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. n.34 p.231.

Imponentes, ac exigentes collectas, & alia onera ab Ecclesiasticis pro bonis in communi, & indiuisè possessis cum eorum parte,& fratribus,an incidant in excommunicationem supradictam. ibid. n. 35. Vide *Onera*.

Impositio, quæ fit pro solido, & libra desinit durare, postquam res peruenit ad manus Ecclesiæ.disp.15. q.21.n.14.p.222.

Impudicitia quæ mala pariat. disp.26. gloss.2. nom.2. pag.420.

Incompetentia Iudicis, & fori declinatoria nedum per Clericum, sed etiam per Iudicem Ecclesiasticum competentem apponi potest. disp. 15. q. 19. n.19. pag.211.

Incontinentia est sufficiens causa deponendi Abbatem. disp.13.q.2.n.6.p.110.

Incorporandi aliquem Eremitam in Oblatum alicuius Congregationis cum iuramento Obedientiæ literæ patentes, form.50. p.490.

Indignus eligi non debet.disp.5.q.8.n.18.p.43.

Indignus quis censeatur. n.19.ibid.

Indignus ne eligatur, suffragandum est digno,omisso digniori. disp.5.q.13.n.7.p.47.

Indistinctè sancitum, indistinctè debet intelligi.disp. 15.q.22.n.3.p.231.

Indulgentias sine Ordinarij licentia per Regulares publicari non possunt, etiamsi sint à Summo Pontifice receptæ. disp.15.q.7.n.35.p.151.

Indulgentias concedere non potest Episcopus celebrans, vel prædicans in locis exemptis, nec potest concedere, vt exempti eius nomine largiantur, qui si dant,non prosunt, nisi quoad sibi subditos. disp. 15.q.15.n.13.& 14.p.192.

Indulgentias concedendi per Abbatem, form. 151. pag.510.

Eiusdem generis alia. form.152. ibid.

Ineruditio est sufficiens causa deponendi Abbatem. disp.13.q.1.n.10.p.111.

Ineruditus non dicitur Abbas sciens benè legere, & benè loqui latinè. disp. 13.q.2.n.11.ibid.

Ineruditus non dicitur nesciens respondere interrogatis sibi factis. n.12.ibid.

Infames,tam infamia iuris,quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi sunt.disp.5.q.20. n.1.p.53.

Infamibus portæ dignitatum patere non debent. n.2. ibid.

Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri possint ad dignitates. n.5. ibid.

Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.num.6. pag.54.

Inferior dispensans in lege Superioris,sine causa, peccat mortaliter,& dispensatio est nulla.disp.5.q.16. n.1.pag.50.

Inferiores nequeunt, absque causæ cognitione, dispensare. disp.5.q.17.n.3.p.51.

Inferior Episcopo, licèt conferendi potestatem habeat, non tamen potest beneficiorum resignationes recipere, nisi id sit ei specialiter concessum. disp.15.q.1.n.4.p.108.

Inferiores Ecclesiastici habent iuris assistentiam præcedendi aliis, etiam in dignitate maiore constitutis,in propriis Ecclesiis.disp.25.q.2.n.28. pag.401. Contrarium. n.30. p.402.

Infirmi post electionem an debeant renunciare Prælaturis. disp.5.q.21.n.47.p.57.

Infirmitas corporis est legitima causa cedendi Abbatiæ. disp.13.q.1.n.12.p.109.

Informationes de veritate miraculorum faciliatis assumendi, form.131.p.511.

Ingressus ad beneficia qui dicatur.dis.13.q.6.n.1.p.113. Sublatus est. n.2.p.114.

Illum potest Summus Pontifex ad libitum concedere. n.3.ibid.

Ingressus ad beneficia ob pensionem non solutam in Curia Romana Pensionario conceditur. num. 6. ibid.

Ingressus in aliquam religionem vt valeat, non consideratur Regula antiquitùs instituta, sed modus viuendi de præsenti. disp.25.q.1.n.97.p.369.

Inhabilitas ad dignitates propter simoniam an incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. disp. 10.q.5.n.6.p.91.

Innocentij I. Papæ tempus.disp.2.q.3.n.9.p.11.

Innouatio nihil iuris de nouo tribuit,vbi agitur de innouatione solius chartæ deperditæ, vel omnia vetustate consumptæ. n.4.ibid.

Innouatio gratiæ in forma communi fit de actu prout est,& nihil mutat de eo statu,in quo antea erat.n.5. ibid.

Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat. disp.18.q.2.n.1.p.277.

Innouatio dicitur noua concessio, quæ actus extincti redintegrationem importat. n.2.ibid.

Inquisitio facienda est de promouendis ad Abbatias,& Monasteria,quæ in Consistorio prouidentur, & faciendi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales. disp.8. q.2. per totum p.77.

Inquisitio quomodo facienda est, quando personæ promouendæ notitia haberi non potest. disput. 8. q.2.n.3.p.78.

Inquisitio,vt perfecta sit,quæ requirat præter ea, quæ ex testibus habebuntur. n.5.p.79.

Inquisitio de persona promouenda cùm fuerit perfecta,quid seruandum.ibid.n.9.p.81.

Inquisitionis hæreticæ prauitatis officio deputatos offendentes, siue eorum res, statum, & filios,quas pœnas incurrant. disp.15.q.7.n.54.p.157.

Inquisitores hæreticæ prauitatis possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis suis actibus asserere quòd B. Virgo cum originali peccato concepta fuerit. disp.15.q.7.n.31.p.151.

Possunt etiam procedere contra quoscumque etiā exēptos sollicitātes in confessionibus. n.32.ibid.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis impeditores quibus pœnis ex Constitutione Iulij III. subiiciantur. disp.15.q.7.n.54.p.157.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis facultas procedendi contra Sacerdotes qui mulieres pœnitentes in actu confessionis ad actus inhonestos prouocare & allicere tentant.disp.15.q.7.n.54.ibid.

Item eorum iurisdictio in eos qui non promoti Missas celebrant, & confessiones audiunt. ibid.

Inquisitoris in Religione Dominicana institutio, form.21.p.483.

Inquisitor hæreticæ prauitatis noniter institutus,quas literas à Domino temporali impetrare debeat,formula 1.p.536.

Inquisitorem requirendi vt de hæresi delatum remittat ad Diœcesanum à quo fugit, formula 24. pag.544.

Inquisitus, accusatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non possit. disp.5.q.20.n.8.p.54.

Insignia Episcopalia an ab Abbate præscribi possint. disp.19.q.2.per totum.p.302.

Insignia Pontificalia concessa sunt Abbatibus propter decorem Ecclesiarum suarum. disp.20.q.1. num.1. pag.307.

Insignium Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in eo loco, in quo illis quispiam vtitur. disp. 21. q. 2. n. 1. pag. 322.

Insignium Pontificalium vsus Abbatibus non ratione dignitatis, sed ex priuilegio, & consuetudine, aut præscriptione competit. disp. 21. q. 1. n. 1. p. 322.

Insignium Pontificalium vsus ab Abbatibus per quantum temporis spatium consuetudine, vel præscriptione acquiri possit. n. 3. ibid.

Insignia Pontificalia non sunt Ordinis Episcopalis. n. 4. ibid.

Insignium Pontificalium vsus quando simpliciter Abbatibus est concessus, an illis vbique vti possint. disp. 21. q. 3. n. 4. p. 324.

Insignium Pontificalium vsus an extra Monasterium Abbatibus competat. n. 6. & seqq. ibid.

Insignium Pontificalium, & indumentorum sacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum forma, & figura, disp. 20. q. 2. n. 13. p. 316.

Insigniis Pontificalibus an potiantur Abbates seculares. disp. 20. q. 1. n. 55. p. 312.

Insigniis Pontificalibus an potiantur Abbates Commendatarij. n. 56. ibid.

Insigniis Pontificalibus an potiantur Priores aliqui. n. 27. ibid Vide *Pontificalia* p. 313.

Instantia iam cum defuncto inchoata transit in hæredem. disp. 15. q. 22. n. 2. p. 231.

Instituendi ius habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quæ potest instituere. disp. 13. q. 8. n. 1. p. 115.

Institutio & destitutio est iurisdictionis, non Ordinis Episcopalis. disp. 13 q. 8. n. 8. p. 115.

Institutiones Ordinum Religiosorum. Vide *suis in locis ordine Alphabetico.*

Institutio Capellæ de Iurepatronatus, for. 104. p. 503.

Institutionum genera tria sunt in Ecclesia Dei. disp. 52. q. 2. n. 3. p. 107.

Institutus prius præcedere debet, secundo loco institutos disp. 25. q. 1. n. 121. p. 370.

Instrumenta bonorum operum. Vide *Opera.*

Intellectus sui qui in propria acie non confidit, inde auxilium petit, faciliùs intentum assequitur. disp. 26. gloss. 9. n. 2. p. 423.

Intentionis defectum non tollit clausula, *Pro expressis,* &c. disp. 18. q. 6. n 45. p. 298.

Interdicti eligere non possunt: nec qui celebrauerunt scienter in loco interdicto, neque qui elegerunt scienter indignum. disp. 5. q. 8. num. 16. 17. & 18. pag. 43.

Interdicti tempore celebrare priuatim possunt Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Congregatio. n. 30. p. 438.

Interdicto Ecclesiastico ciuitatem vel locum supponendi, form. 11. p. 540. absoluendi, & relaxandi ab eodem, form. 13. ibid.

Denunciationis talem ciuitatem vel locum suppositum esse huic interdicto, form. 12. & ab eo absolutum, form. 14. ibid.

Interpretari actum eius est, cuius est concedere. disp. 56. q. 6. n. 1. & 2. p. 239.

Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur. disp 8. q. 2. n. 4. p. 78.

Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij. disp. 8. q. 2. n. 8. p. 80.

Interrogationes in informationibus sumendis ab ingredi volentibus Religionem, form. 66. p. 494.

Interrogatoria in examine testium visitationis, form. 68. p. 494.

Intronizatio Abbatis benedicti quo ritu fit. disp. 21. q. 14. n. 36. p. 104.

Intrusus vt quis dicatur, an incidat in pœnam, *cap. auaritia, de elect. in 6.* quæ requirantur. disput. 6. quæst. 1. num. 12. pag 65.

Intrusi beneficium potest impetrari tanquam vacans vt priùs, etiam non facta mentione de intrusione in specie. disp. 6. q. 1. n. 14. p. 65.

Intrusus licèt non priuetur beneficiis antea obtentis, fit tamen ineligibilis ad alia, siue in eadem, siue in diuersa consistant Ecclesia. disput. 6. q. 1. num. 15. pag. 65.

Inuitus ordinari non debet. disp. 10. q. 2. n. 1. p. 87.

Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur. disp. 54. q. 1. n. 3. p. 116.

Ioannes III. Summus Pontifex primus in Gallia Monasterium D. Medardi Suessonum eximit. disp. 15. q. 1. n. 3. p. 125.

Ioannis Andreæ sententia quoad exercitium Pontificalium quomodo sit intelligenda. disp. 21. q. 3. n. 3. pag. 324.

S. Ioannes Baptista Cœnobitarum Princeps fuit. disp. 2. q. 1. n. 2. p. 9.

Ioannis Dei Religiosi potiuntur omnibus priuilegiis, & exemptionibus Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, concessis. disput. 17. quæst. 1. num. 4. pag. 253.

Ira Abbatibus & Prælatis detestanda. disp. 26. gloss. 13. n. 8. p. 426.

Ira quid sit, & quæ in Prælatis sit laudabilis. n. 9. ibid.

Irregulares an possint eligere. disp. 5. q. 8. n. 14. p. 43.

Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem. n. 15. ibid.

Itali extra Italiam habitare in locis, vbi liber, & publicus cultus, siue vsus Catholicæ Religionis non existat, ex decreto Clementis VIII. prohibentur. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 157.

Iubilæi in anno licentia veniendi Romam, form. 33. pag. 487.

Iudex in causa propria nemo esse potest. disp. 15. q. 6. n. 4. p. 145.

Iudex Regulariter cognoscit, an sibi iurisdictio competat. disp. 15. q. 50. n. 1. p. 186.

Iudex esse non potest Ordinarius in materia exemptionum de sua Iurisdictione. disp. 15. q. 10. n. 2. pag. 186.

Iudex exemptionum solus est Pontifex. n. 3. ibid.

Iudex secularis punire non potest Clericos leges ciuiles non obseruantes, licèt non sint exempti ab obligatione ipsarum. disp. 55. q. 19. n. 22. p. 215.

Iudex laicalis interrogare, examinare, Iudicare, ac punire non potest Clericos, quamuis grauia delicta committant. n. 25. p. 212.

Iudex Ecclesiasticus habet onus tam excipiendi, quàm repetendi Clericum à Iudice seculari, ne libertates Ecclesiasticæ inta lædantur. n. 26. ibid.

Iudex laicus punire non potest pœna pecuniaria, vel corporali clericum contra se falsum deponentem. disp. 15. q. 19. n. 27. ibid.

Iudex Ecclesiasticus punire potest laïcum coram se falsum deponentem. ibid.

Iudicis licèt officio fungatur Abbas in Monasterio, Patris tamen locum, & nomen retinet. disp. 26. gloss. 10. n. 4. p. 423.

Iudex laïcus non potest Clericum per sententiam absoluere. disp. 15. q. 19. n. 20. p. 211.

Potest, si negligens in puniendis subditorum excessibus fuerit, censuris Ecclesiasticis compelli, vt fungatur suo munere. n. 25. p. 212.

Iudex Ecclesiasticus potest Iudicem secularem negligentem in puniendis excessibus subditorum, censuris compellere, vt suo munere fungatur. disp. 55. q. 19. n. 25. p. 252.

Iudex

Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos pœnis statutis à lege ciuili. disp.15.q.19.n.39.p.113.
Iudicare non licèt de facto, & potestate Apostolica. disp.16.q.6.n.3.p.239.
Iudicium, vbi cœptum est, ibi terminari debet. disp.15. q.22.n 4.p.231.
in Iudiciis quasi contrahitur. disp.15. quæst.22.n.10. p.231.
Iuramentum an præstare debeant electores de magis idoneo eligendo. disp.5.q.6.n.35.p.40.
Iuramentum quomodo præstandum sit, remissiuè. n.36.ibid.
Iuramentum Electorum de digniore eligendo non irritat electionem de digno, omisso digniori. disp. 5.q.13.n.6.p.47.
Iuramentum fidelitatis præstaturus arctatur ad personaliter comparendum, etiam si sit Monialis, & persona religiosa ad Clausuram adstricta, licèt pro nulla alia causa ad personaliter comparendum adstringi possit. disp 8.q.3.n.14.p 82.
Iuramentum præstandum ab Abbatibus benedicendis quale sit. disp.11.q.12.n.11.p.98.
Iuramentum quod ab Abbate coram Summo Pontifice præstatur, quale sit. disp.11.q.14. n.3.p.99.
Iuramentum Abbatis electi quando præstari debeat. n.26.p.103.
Iuramentum præstandum ab his, qui volunt Religionem ingredi, fidémque de vita, & moribus necessariam non habent, form.67.p.494.
Iuramentum, ac professio fidei à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda, form.8.p.478.
Iuramentum præstandum ab admittendis intra clausuram Monialium. form.99 p.501.
Iuramenti ab Electoribus præstandi. form.173.p.525.
Iuramenti Abbati à vassallis præstandi, form. 185. p.530.
Iuramenti fidelitatis præstandi in electione Abbatissæ, form.192.p.534.
Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Apostolica benedicto, form.193.ibid.
Iuramenti alia similis form.194.ibid.
Iuramentum præstandi de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem, form.4 p.538.
Iurisdictionem spiritualem Ordinariam in suos subditos habent Abbates tam Generales, quàm locales. disp.3.q.2.n.1.p.16.
Iurisdictio quasi Episcopalis est in Abbatibus tam Generalibus, quàm Localibus in suos subditos. n.2.ibid.
Iurisdictionis amplitudo diuersa est in Abbatibus Generalibus & Localibus. ibid.q.3.n.1.p.15.
Iurisdictio inferioris potest per Prælatum Generalem coarctari, non è contra. ibid.n.3.p.16.
Iurisdictionis est instituere, & destituere. dict.13.q.8. n.8 p.115.
Iurisdictio quasi Episcopalis competit Abbatibus & Prælatis Regularibus. disp.15.q.2.n.4.p.126.
Iurisdictionis temporalis exercitium non probat quasi possessionem iurisdictionis spiritualis. disp.15.q. 8.n.8.p 182.
Iurisdictionis quasi possessionem ad acquirendam, non est necessarium probare exercitium singularum specierum iurisdictionis, sed sufficit probare actus in quibusdam, & aptitudines in cæteris. disp. 15.q.9.n.20.p.185.
Iurisdictionis quasi possessio vniuersalis acquiritur per exercitium vnius actus. n.21.ibid.
Iurisdictionis quasi possessio ab Episcopo non acquiritur ex actibus factis absque scientia & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenderetur iurisdictio. num.22. *Contrarium num. seq.* ibid.
Iurisdictio non probatur ex actibus quos Episcopi in exemptos tanquam delegati exercere possunt. disp. 15.q.9.n.30.p.185.
Iurisdictio erga alios, lite pendente inter Episcopum, & Abbatem super exemptione, spectat ad eum qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur. disp.15.q.10.n.4. p.186.
Iurisdictio ad sæculares non deuoluitur, ex eo quòd Prælati fuerunt negligentes in puniendis Clericis, atque in eorum causis cognoscendis. disp.15.q.19. n.25.p.212.
Iurisdictio contra Regulares quando dubitatur an pertineat ad Episcopum, vel ad eorum Prælatos, Episcopus non potest esse Iudex, & eorum priuilegia interpretari. disp.16.q.6.n 5.p.239.
Iurisdictio in iuribus Episcopalibus præscribendis, censetur acquisita inferiori priuatiuè respectu Episcopi. disp.19.q.1.n.5.p.301.
Contrarium tenent alij. n.6.ibid.
Sub distinctione resoluitur. n.7.p.302.
Ius nouum tribuitur, & de nouo priuilegium reintegratur, quando constiterit Principem voluisse ex certa scientia ipsam gratiam, seu concessionem in charta contentam innouare disp.17 q.2 n.6.p.271.
Ius positiuum Papa potest sola voluntate tollere. disp. 25.p.1.n.65.p.367.
Ius præcedendi; est ius honoris. disp.25.quæst.1.n.67. ibid.
Ius, quod non directè sed secundariò, & indirectè aufertur, non dicitur sublatum. n 68 ibid.
Ius ad rem quibus modis acquiratur. disp.10.q.4.n.6. p. 90. Vide remissiuè.
Ius in re beneficiis, seu dignitatibus habere dicitur electus confirmatus, vel institutus, aut prouisus, qui electionem, vel collationem, aut prouisionem acceptauit, aut ratificauit; nec est necessaria apprehensio possessionis. disp.10.q.4.n.1.& 2.p.89.
Ius in re acquiritur præsentato ex sola præsentatione, quando necessariò venit instituendus quòd nemo alius præter ipsum præsentatus fuerit. disp.10. q 4.n.4.p.90.
Ius in re ex sola præsentatione quæsitum dicitur præsentato, qui solus inter cæteros habeat conditiones requisitas ex fundatione. n.5.ibid.
Iuri suo vnicuique liberum est renunciare. disp.13.q. 1.n.1.p.108. & disp.16.q.15.n.1. p.248.
Iura ad Ecclesiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non possunt, nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli n.2.ibid.
Iuris positiui defectus omnes supplet clausula, *Supplentes*, &c. disp.18.q.6.n.4.p.195.
Iuris naturalis defectus non supplet clausula, *Supplentes*, &c. prout nec supplet defectus, qui concernunt personam supplicantis. n 5.ibid.
Iuris assistentia sola, absque possessione, suffragatur Episcopo ad obtinendam manutentionem, in exercitio iurisdictionis. disput.15. quæst.8. num. 2. p.181.
Iuris assistentia turbida non suffragatur Episcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iurisdictionis; sed Rota solet, omisso possessorio discutere petitorium. disp.15.q.8.n.14. Limita, vt num. 15.& 16.p.192.
Iuris diuini dicitur, quod ex testimoniis, vel exemplis ex sacra Scriptura depromptis, vel Ecclesiæ traditione desumitur. disput.15.quæst.19 num.12. p.210.
Ius eligendi in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali non potest cadere in laicum. disput.7.quæst.6. n.1. pag.74.

Ius

Ius vniuersitatis in vno solo remanere potest.disp.5. q 8.n.3.p.42.

Ius io te noo habens nequit oblata pecunia absque simonia redimere vexationem ab his, qui non obesse tantùm,sed prudesse valent,disput.10.q.4.n.8, p.90.

Ius instituendi habens an possit recipere resignationes beneficiorum,ad quæ potest instituere.disp.13. q.8.n.1.p.115.

Ius alicuius mutatione personæ, deterius fieri non debet, nec obligatio variatur ea persona successoris. disp.15.q.22.n.7. p.231.

Ius Canoniæ, non potest cadere, nisi in Clericum. disp.25.q.1.n.18.p.365.

Ius præcedentiæ, est iutis positiui, & sapit priuilegium.ibid.n.64.p.367.

Ius Canoniæ est iua spiritnale.ibid.n.214.p.379.

Ius alteri quæsitum Princeps tulicre velle nõ præsumitur,absque eius cognitione,& grauissima causa. disp.16.q.10.n.11.p.247.

Iuribus,& priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ Prælatus renunciare nun potest.disp. 23.q.14.n.4.p.352.

Iura quando volunt intelligere de Clericis secularibus,id exprimunt.disp.25.q.1.n.13.p.364.

Iura de vno disponentia, de alio regulariter non verificantur ea prupria natura. ibidem, num. 200. p.377.

Iura Episcopalia Abbates, & Prælati inferiores præscribere possunt.disp.19 q.1.n.1.p.301.

Iura faciunt hoc meum,illud tuum. disp.19. q.8.n.3. p.306.

Ius patronatus acquiritur in Ecclesiis Conuentualibus ea fundatione,vel dotatione, dummodo concurrat priuilegium Apostolicum in limine fundationis, vel dotationis. disput.7. quæsit. 5. num. 2. p.72.

Vbi quòd nec suffragatur nuna concessiu. num. 9. p.73.

Ius Patronatus acquiritur nedum in Ecclesia Conuentuali actu, sed etiam habitu tantùm. num. 3. p.70.

Ius patronatus in Ecclesiis Regolaribus nuo est sublatum per Concil.Trid.n.4.ibid.

Ius patronatus Ecclesiæ Conuentualis, in confirmatione Apostolica interposita in limine fundationis, vel dotationis, enunciatum ea priuilegio dumtaxat, intelligitur esse ea priuilegio habente originem à fundatione, vel dotatione.disp.7.q.5. n.11.p.73.

Ius patronatus honorificum in Ecclesia Conuentuali acquiritur ea sola constitutione, etiam absque dote.disp.7.q.5.n.16.& 17.p.73.

Ius patronatus honorificum acquiritur absque expressa reseruatione, modò expresè non sit remissum.n.18.p.73.

Iuris patronatus in donatione facta loco Religioso non requiritur Episcopi assensus. disp. 9. q.2. n.1. p.83.

Ius patronatus ad hoc,vt sit ea causa onerosa,spectari debet quod expensum fuerit,an scilicet æquiualeat concessioni.disp.16.q.12.n.15.p.245.

Ius patronatus, quando augmentum non est commensuratiuum ad eius concessionem, non desinit esse ea priuilegio, nec priuilegij nomen amittit. n.16.p.245.

Iurispatronatus assensus, form.107 p.504.

Iurispatronatus donationis assensus, furmula 108. p.504.

L

LAicus in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali ius eligendi habere minimè potest. disp.7.q.6. num.2.p.74.

Laicus non potest ex consuetudine fieri capax iuris spiritualis.n.3.ibid.

Laicus nullam habet potestatem in Clericos.disp.15. q.19.n.1.p.208.

Laicus falsum deponens coram Iudice Ecclesiastico potest ab eo puniri.ibid.n.27.p.212.

Laicus capere potest Clericum in flagranti crimine, ac de fuga suspectum, si inde Ecclesiastico Iudici tradat.n.30.ibid.

Laicus capere, ac detinere potest Clericum, si visus fuerit illicitè incedere ad patrandum delictum, si postea Superiori illius tradat. n.31.ibid.

Laicus an capere possit Clericum ex causa ciuili, & de fuga suspectum, si postea eius Superiori consignet.n.31.ibid.

Laicus citare non potest coram Iudice seculari Clericum succedentem in bonis alicuius laici. n. 35. ibid.

Laicus non potest coram Iudice seculari citare Clericum, qui coram eodem depositum recepit.n.36. ibid.

Laicus potest à Iudice Ecclesiastico iudicari de delicto, quod cum Clerico commisit. ibid. num.40. p.213.

Laici exigentes collectas, seu alia onera Ecclesiasticis personis imposita, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini.disput.15 quæsit.21. n.24 p.228.

Laici exigentes collectas à Clericis negociatoribus non ligantur præsentis Canonis censura.ibid.n.28 p.229.

Laici nihil statuere possunt circa bona Ecclesiastica. disp.15.q.19.n.42.p.213.

Lapidis primi impositionis in fundamento Ecclesiæ, form.195.p 534.

Lapidem primarium in Ecclesiæ fundatione ponere, spectat ad potestatem Ordinis.disp.22.q.9. num.2. p.341.

Abbates non possunt iure Ordinario, sed priuilegio,vel consuetudine talem actum exercere.n.3. ibid.

Lateranensium Canonicorum Regularium exemptionis initium disp.15.q.4 n.4.p.131.

Lateranenses Canonici Regulares quem habeant in Pontificali celebratione Baldachim vsum.disp.21. q.10.n 10.p.331.

Vocantur sacri Ordinis Canonici.disp.25.quæs.1. n.49.403.

contra Lateranensium Canonicorum præcedentiam qui scripserunt enumerantur.disp.25.q.1.n.203. & seqq.p.378. & contra cos fuit Pistorii pronunciatum n.205.

Lateranensis Ecclesia olim erat Regularis.disput.25. q.1.n.170.p.375.

Lateranensi in Ecclesia priùs fuerunt al[illegible] Religiosi, quàm ordinis S.Augustini.disput.25.q.1.num.243. p.383.

Lateranensis Ecclesia ex Bonifacij VIII. Constitutione habuit Decanum.disp.25. quæs.1. num.245. ibid.

Lateranensis Ecclesiæ concessio ad causam præcedentiæ non prodest Lateranensibus Canonicis, nisi fortè in ipsa eorum Ecclesia.disp.25.q.1.num.248. ibid.

Lauretana Virginis sacras ædes inuisendi licentiæ, form.56.p.491.

Lectoris

Lectoris principalis institutio, form.24.p.484.
Legatus non potest conferre Ecclesias Collegiatas, neque illas commendare in perpetuum absque speciali Papæ facultate.disput.4.quæst.3.num.3.& 5. pag.48.
Legatus de latere dispositioni Concilliari derogare non potest,absque expressa facultate Papæ.disp.15. q.18.n.53.p.206.
Lenitas cum seueritate simul amplectenda Abbati, à D.Gregorio suadetur. disput.26.gloss.4.n.3.p.422. & gloss.12. p.424.
Leprosi sunt inhabiles ad Prælaturas, & ineligibiles ad eas.disp.5 q.21.n.18.p.55.
Leprosi non tenentur ad decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium suorum.disp.15.q.18.n.48. p.206.
Dummodo communiter viuant, & simul congregati extent.n.49.ibid.
Leuitarum officium quale erat. disput.25 q 1.num.4. p.364.
Lex vbi non distinguit,nec nos debemus distinguere. disp.5.q.11.n.56.p.58.disp.18 q.6.n.65.p.299.
Lex Diœcesana quænam sit. disp.15.quæst.7.num.1. p.146.
Lex iurisdictionis, quænam sit.n.2.ibid.
Lex priuata dicitur priuilegium ex eo, quod in priuato fertur.disp.16.q.1.0.2.p.235.
Lex extra constituentis territorium, non obligat. disput.16.q.1.0.7.p.235.
Lex vna indistinctè loquens, per aliam distinguitur, & limitatur.disp.18.q.6.n.66.p.300
Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit.n.67.ibid.
Legibus quæ in commmuni conueniunt, priuilegiis etiam conueniere, & cum sua proportione applicari possunt.disp.18.q.6 n 61. p.299.
Lex interpretari debet, ne inutilis reddatur.num.62. ibid.
Eius verba debent aliquid operari.n.63.ibid.
Lex humana iniquum non continens, an sit seruanda. disp.19.q 8.n.4.p.306.
Lex vbicunque non est clara, & non expressa debet ampliari,vel restringi ad limites rationis. disp.20. q.3.n.18.p.319.
Libertas Ecclesiastica læditur,dum ab aliquo ad Iudicem laicum confugitur prætextu iniustæ vexationis.disp.15.q.19.n.20.p.211.
Librorum editio non permissa est Religiosis, licèt exemptis, sine Episcopi facultate.disp.15.q.7.n.4. p.146.
Libri,siue miracula non Canonizatorum vel Beatificatorum in lucem edi ex Decreto Vibani VIII. prohibentur.disp.15.q.7.p.156.
Libri à degentibus in statu Ecclesiastico mediatè vel immediatè Sedi Apostolicæ subiecto compositi,de quacumque materia tractantes, absque Cardinalis Vicarij, & Magistri sacri palatij in Vrbe, & extra eam, absque Ordinarij loci licentia non deferantur, aut imprimantur. ibid.
Licentia Superioris, & iusta causa copulatiuè requiruntur ad excusandum à non residendo.dispot.14. q.4.n 12.p.120.
Licentia Ordinarij in scriptis requiritur, vt Parochi, iusta causa mediante, possint à suis Ecclesiis abesse. disp.14.q.5.n.2.p.121.
Licentia absentiæ ab Ecclesia per Abbates, & alios Prælatos locorum Ordinarios Episcopo inferiores, concedi potest.n.3.ibid.
Licentia Episcopi omnino requiritur, vt Regulares, licèt exempti eleemosynas petere possint. disp.15. q.7.n.24.p.150.
Licentia Ordinarij requiritur,vt Regulares publicare valeant Indulgentias,etiam quas a Summo Pontifice receperunt.ibid.n.35.p.151.
Licentiæ ad Episcopatum pro Religione Dominicana,form.6.& 7.p.478.
Linea vestis. Vide *Vestis*, *Habitus*.
Lippi,strabones,& lusci su sunt eligibiles in Abbates. disp.5.q.21.n.34.p.56.
Litania septiformis quæ dicta? disput.25. q.1 n 250. p.384.
Literæ,& commissiones quæ Romæ expediuntur, & ad locorum Ordinarios diriguntur, etiam Abbatibus iurisdictionem Episcopalem, & proprium territorium habentibus, tanquam verè, & propriè Ordinariis committuntur.disp.1.q.4.n.6.p.6.
Literatum, quibus absentes ad electionem vocandi sunt remissiuè, forma quæ? disput. 5.q.3.num.22. pag.34.
Literæ sunt necessariæ ad validitatem gratiæ,quando Papa vult pro forma ipsius, quòd literæ expediantur.disp.16.q.2.n.9. p.236.
Literarum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus formularium. pag.585.ad finem tomi 1.
Literis carens, sacris non potest esse aptus officiis, disp.26.gloss.1.n.3.p 419.
Lites,quæ inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur,ab Episcopo breui manu componi debent. disp.15.q.7.n.20.p.149.
Lites, & controuersias omnes de præcedentia inter Ecclesiasticas personas tam sæculares, quam Regulares componit Episcopus omni appellatione remota,disp.15 q.6.n 9.p.408.
Locus quilibet, vbi Capitulum est congregatum, dicitur Capitularis disp.5.q.6.n.3. p.37.
Locus non est de substantia electionis. dispnt.5. q.6. n.33.p.40.
Loci dignitas an conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesiæ,itavt Rector duas habens Ecclesias Parochiales in ea residere teneatur, remissiuè.disp.14.q.1.n.12.p.118.
Loco in exempto iurisdictionem habet Episcopus. disp.15.q.7.versi. *Episcopus* 17.p.158.
Locus exemptus non dicitur constituere territorium per se, nisi impropriè; & per modum æquiparationis.disp.15.q.9.n.4.p.185.
Locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex actibus iurisdictionalibus ibi ab Episcopo factis.ibid.n 19. p.184.
Locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex Testibus, ibid.n.31.p.185.
Locum esse in Diœcesi probatur ex priuilegio exemptionis.n.33.ibid.
Locum esse in Diœcesi, probatur ex enunciatiuis Summorum Pontificum, quæ emanarunt principaliter ad describendos fines Diœcesis, dummodo sint saltem duæ factæ à diuersis Summis Pontificibus in diuersis Bullis.n.34.35.p.186.
Locum esse in Diœcesi, probatur ex pluribus enunciatiuis antiquis, saltem concurrentibus adminiculis,& dummodo concurrat longæua quasipossessio.ibid.n.38.& 39.p.186.
Et dummodo ex aliis enunciatiuis contrariis non elidantur.n.40.ibid.
Locus exemptus,& locus extra Diœcesim iudicantur à pari.disp.15.q 14.n.5.p.190.
Locus exemptus canonicam portionem soluere non tenetur Episcopo. disp.15.q.16.n 4.p.191.
Loca exempta canonicam portionem soluere tenentur Episcopis de relictis capellis non exemptis sibi subiectis.n.5.ibid.

Loca

Loca Regularium ferè omnia hodie non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluendam, ex specialibus priuilegiis. disp.15. q.17. n.6 p.195.

Locus Abbatis in Ecclesia, & in processionibus qualis esse debeat. disp.21.q.10.n.1.p.329.

Locus Abbatibus in Concilio generali debitus. disp. 24.q.3.per tot. p.354. Vide *Abbas*.

Locus Abbatum in Conciliis, & Synodis qualis esse debeat. disp.25.n 4.p.364 q.6.n.5. p.393.

Locum qui vult habere in processione, debet ferre habitū illi conuenientem. disp.25 q.1.n.286.p.390

Locutio incauta sicut in errorem protrahit: ita indiscretum silentium eos qui erudiri poterant, in errore relinquit. disp.27.q.8.n.2.p.432.

M

M*Aculam habens non offeret panes Deo suo*, de ineligibilibus ad prælaturas explicatur. disp.5. q.21.n.16.p 55.

Magisterij ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes, formula 22. p.484

Magistrum eum fieri, qui formam discipuli non assumpserit, miserum est. disp.5.q.10.n.3 p.44.

Maioritas dignitatis ex maioritate ornatus. qua quis vti potest. colligitur. disp.25 q 3 n.5 p.403.

Mandatum speciale requiritur ad fidei professionem pro alio emittendam. disp.8.q.5 n.15.p.82.

Mandatum speciale requirit in persona Vicarij, vt resignatio in eius manibus facta valere possit. disp. 13.q.1.n.6.p.109.

Mandatum Principis valet, licèt si contra ius, quando constat de ipsius voluntate. disp.16.quæst.7.n.2. p.240.

Mandatum Apostolicum ante benedictionem necessarium est Prælato, disp.11.q 14 n.13.p 102.

Manipulus qua forma fieri debeat. disp.22.q.4 n.7. p 337.

Manus tremulas, caput, & linguam habentes an possint eligi. disp.5.q.21.n.26.p.56.

Manibus & digitis carentes an ineligibiles sint. disp. 5.q.21.n. 26 ibid.

Manutentio Episcopo in exercitio iurisdictionis non impeditur per solam allegationem priuilegij, nisi illud exhibeatur. disp.15.q.8.n.3.p.181.

Manutentio Episcopo debita in quasi possessione iurisdictionis non impeditur sola exhibitione priuilegij exemptionis, nisi incurrat etiam quasipossessio. n 4.p.182. Contrarium. num. seq.

Manutentio ex sola iuris assistentia non datur Episcopo, quando Prælatus inferior reperitur in quasi possessione exercendi iurisdictionem, cui tunc potiùs datur manutentio, maximè si vnà cum possessione concurrat priuilegium. n.6.& 9 p.182.

Mappa Altaris quales esse debent. disp.22.q.4.n.12. p.347.

Quales mappæ pro Communione. ibid.

S.Marcus Euangelista in Ægypto Religiosorum institutor fuit. disp.2.q.2.n.2.p.10.& q.5.n.2.p.12.& q.10.n.1.p.14.

S.Marcus post Apostolos primus in Alexandrina Ecclesia fuit conditor, & institutor Ordinis Canonici. disp.25.q.1.n.9.p.364.& n.50.p.366.

S. Maria à Merecde Redemptionis Captiuorum Congregatio decimas soluere non tenetur. disput. 15.q.18.n.22.p.199.

Ordo Sanctæ Mariæ à Merecde potitur priuilegiis Mendicantium. disp.17.q 1.n.54.p.262.

Matrimonij dispensationis super denunciationibus, form.91.p.500.

Alia eiusdem generis, formula 154.p.519.

S.Matthæus in Æthiopia legitur S.Ephigeniam consecrasse, & illam plusquam ducentis Virginibus præfecisse. disp.2.q 10.n.2.p.14.

D. Medardi Suessonum Monasterium primum in Gallia ab Ordinariorum iuri[illegible]ione exemptum à Ioanne III. disp.15.q.1. n.3.p.125.& q.4.num.5. p 128.

Medici, & Chirurgi facultas ad intrandum in clausuram Monialium, formula 94.p.50 .

Membra à suo capite discedere non debent. disp.25. q.1.n.261.p.401.q.2.n.19. p.387.

Mendicantes quam præcedentiam inter se habeant. disp.25.q.7.n.1.p.431.

Mendicantes ad Ordines non Mendicantes transeuntes non possunt in Abbates eligi. disp.5. q.21.n.5. p.56.

Mendicantes Fratres semper debent & vbique Monachis præcedentiam concedere. disp.25.q.8.n.10. p.417.

Mendicantium Generales tanquam Abbates præcesserunt; & alij antiquiores Abbates. disp.25.q.4.n. 11.p.405.

Mendicantium superiores sont verè Prælati. disp.1.q. 8.p.1.p.8.

Mendicantium, & non Mendicantium priuilegia omnia confirmata sont. disp 18.q.3.n.36.p.289.

Mensa Abbatis qualis esse debet iuxta D.Benedicti Regulam. disp.27.q.4 n.2.p.430.

Sit naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata. n.3 p.431.

Mensa Abbatis cum hospitibus; & peregrinis esse debet. n.1. ibid.

Merita debent æquipollere concessioni, sicut pretium quod datur pro re concessa. disp.16. q.12. n. 12.p.245.

Merita, non Prælaturæ Deo commendant. disp. 10.q. 1.n.6.p 87.

Metus impediens omnino libertatem eligendi, reddit ipso iure electionem nullam. dispot.5.q.22.n.7. p.61.

Metus, vt reddat electionem nullam, oportet quòd sit cadens in constantem virum. disp.5. quæst.22.n.8. ibid.

Metus cadens in constantem virum, qui dicatur. n.12. ibid. Vide remissiuè.

Meum & tuum à iure facta sunt. disp.19.q.8.num.3. p.306.

Ministri quinam in solemni Abbatum celebratione adhibendi. disp 21.q 10.n.10.p 33[illegible]

Ministri cubicular.j Abbatis quales esse debent. disp. 27.q.9.n.2.p.433.

Minimorum S. Francisci de Paula Congregatio ab Ordinariorum iurisdictione à quo exempta. disp. 15 q.4.n.23 p.137.

Decimas soluere non tenetur. disp.15.q.18. n.23. p.284.

Omnium priuilegiorum communicationem consecuta est. disp.17.q.11.n.37. p.291.

Eius priuilegia co[illegible]mata sæpè fuerunt à Summis Pontificibus; & specialiter à Iulio III. disp.18. q.3.n.29.p 284.

Minorum Ordo ab Ordinaria iurisdictione exemptus est, & à quo. disp.15.q.4.n.18.p.136.

Item à Decimarum solutione. disp.15. quæst.18.n. 27.p.204.

Fr.Minorum plurimæ priuilegiorum suorum confirmationes cum FF. Prædicatoribus permixtim recensentur. disp.18.q.3.n.23.p.284.

Minorum Conuentualium Ordo à Paulo III. sua priuilegia confirmata tenet. disp.18.q. 3.n.27.p.285.

Minores

Minores dè Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.diſp.25.q.8.n.4.p.412.

Minores Fratres Regularis Obſeruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum,aliiſque Ordinibus Mendicantium conceſſorum.diſp.17.q.1.n.29. p.262.

Minores Obſeruantes Reformati habent præcedentiam.diſp.25.q.8.n.6.p.416.

Quæ duobus Sacræ Rituum Congregationis Decretis confirmatur. p. 417.

Minor maiorem benedicere non debet. diſp.21. q.9. n.2. p. 328.

Miſerabiles perſonæ quænam intelligantur. diſp. 15. q.7.n.12. p.148.

Miſericordiam præ oculis Abbas habere debet,diſp. 26.gloſſ.4.n.1. p.421.

Miſericordia tunc eſt verè miſericordia,ſi ſic facta ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur, & è conuerſo.n.2.ibid.

Miſſa in loco ſacro celebranda eſt.diſput.23 q 9.n.1. pag. 348.

Miſſæ principium,ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad Miſſam in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi. diſp.11. quæſ.2.num,6. pag.93.

Miſſæ celebratio cum inuocatione Spiritus ſancti, an debeat neceſſariò præcedere electionem. diſput. 5. q.6. n.34. p.40.

Miſſa de Spiritu ſancto non eſt de ſubſtantialibus electionis.diſp.5.q.7.n.8.p.41.

Miſſæ præparatio Summi Pontificis, & præcipuè in benedicendo Abbatem,quæ ſit.diſput.11.q.14.n.2. pag. 99.

Miſſa cum oblationibus quomodo ſit per Abbatem proſequenda,cùm ad ipſius benedictionis ſolemnitatem deueniatur.ibid.n.32.p.104.

Miſſa priuata ſolemnia non requirit. n.41. ibid.

Miſſæ ſacrum faciendi pro eo, qui per biennium abeſſe cupit,form.159.p.321.

Alia ſimilis,form.160.ibid.

Miſſam celebrandi pro Preſbytero alienæ diœceſis facultatis form.161.p.521.

Miſſas, & diuina officia in Pontificalibus, in locis exemptis Epiſcopi nequeunt ab aliis ante ſe celebrari facere.diſp.15.q.15.n.15. p.192.

Mitra quibus nominibus vocetur,diſput.20.q.1.n.3. p. 308.

Eius forma, & altitudo ex Mitra S. Syluestri & Auguſtini notatur.ibid.

Spineam coronam, & ſcientiam vtriuſque Teſtamenti deſignat.ibid.

Mitra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo. diſp.11.q.14.n.35.p.104.

Mitræ ſpecies triplex,pretioſa,auriphrygiata, & ſimplex,& quis earum vſus,& forma.diſp.20.q.2.n.13. pag.316.

Mitræ quibus vtantur Abbates in Conciliis Generalibus & Synodis,&c.diſp.24.q.6.n.1. & 2. p.356.

Mitram, & alia Pontificalia deferre non licet Abbati, niſi in locis ſuæ Iuriſdictionis. diſput.21. q.3.n.1. pag.324.

Mitram & baculum gerendi priuilegium non competit Abbatiæ,niſi per accidens.diſp.25.q.1.n.192. pag. 377.

Quod priuilegium poteſt competere Præpoſitis & Prioribus. n.193.ibid.

Monachalem Ordinem primum in Eccleſia Dei extitiſſe aſſerens D. Bernardus quomodo explicandus. diſp.25. q.1.n.134. p.371.

Monachorum præfectus vndè dictus Abbas ſiue Papas.diſp.1.q.1.n 5. & [illegible].p.2.

Monachorum ſtatus [illegible] ex eſt.diſp.1.q.7.n.1.p.7.

Monachorum appe[illegible] venit Abbas.ibid.n.4.non tamen in materia odioſa.n.5. nec in fauorabilibus, quando aliqua proiuſio per ipſum facienda eſt. n.7. ſecus ſi per alium. ibid.

Monachorum Prælati ſub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur. diſp.2 q.7. n.3. p.13.

Monachus duo beneficia obtinere non poteſt. diſp.4. q.8.n.1. p.30.

Monachus aliquod beneficium obtinens, nequit Abbatiam,abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione obtinere. n.2. ibid.

Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem. diſp.5.q.10.n.4.p.44.

Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad beneficium ſimplex.diſp.5. q.19.n.4. p.53.

Monachus ſimoniacus eligi non poteſt. diſp.5. q.21. n.8. p.55.

Monachi eruditi poſſunt eſſe Prælati Eccleſiarum ſæcularium.diſp.5.q.24.n.1.p.62.

Monachi velle,& nolle non habent. diſp.6. q.2.n.12. pag. 67.

Monachus an Abbatiam expetere poſſit, & illam per externos fauores procurare.diſp.10.q.1. per totum pag. 86.

Monachus in Abbatem electus an teneatur Abbatiale onus acceptare.diſp.10.q.2. per tot.ibid.

Monachorum antiquorum mos eligendi in Abbatem.diſp.12.q.1.n.4.p.105.

Monachus depoſitus ab Abbatia remanet in Monaſterio,in quo fuit depoſitus.diſp.13.q.4.n.3.p.112.

Monachus an de iure communi ſit exemptus ab Epiſcoporum poteſtate.diſp.15.q.2.n.1.2.& 3.p.126.

Monachi B. Mariæ Montis Oliueti à quonam, & quando fuerunt exempti ab Ordinariorum Iuriſdictione.diſp.15.q.4.n.10. p.134.

Monachorum B.Mariæ Montis Virginis exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione. n.11. ibid.

Monachi Eccleſiæ Cathedralis ſunt ſub omnimoda Epiſcopi Iuriſdictione,iis exceptis rebus,quæ Regularia inſtituta concernunt. d.15.q.7.n 44.p.152.

Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti. diſp.15.q.15.n.15.p.191.

Monachi Præmonſtratenſes decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt. n.16.ibid.

Monachi B. Mariæ Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt. n.17.ibid.

Monachi Montis Oliueti à decimarum ſolutione exempti ſunt. ibid.

Monachi S.Baſilij decimas ſoluere non tenentur.ibid. n.20.p.193.

Monachus non deſinit eſſe ex eo, quòd promotus ſit ad Abbatiam,diſp.16.q.3.n.3. p.237.

Monachis S. Baſilij quænam priuilegia extenſa ſunt. diſp.17.q.1.n.19. p.258.

Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII.aſſecuti ſunt.diſp.18.q.3.n.5.p.280.

Monachi Vallisoleti à Clem.VIII. ſua priuilegia confirmari,& roborari obtinuerunt. n.6. ibid.

Monachorum S. Baſilij exemptiones & priuilegia à Gregorio XIII.confirmata ſunt.diſput.18.q.3 n.17. pag.284.

Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum. diſp.20.quæſ.3.n.2. pag.317.

Monachis quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus. ibid.n.13.p.318.
Monachis est prohibitus de iure habitus lineus. disp. 25.q.1.n.30.p.365.
Monachus albus potest esse Abbas Monachorum nigrorum.n.32.ibid.
Monachis competit Clericatus per accidens, & non per se. ibid.n.43.p.366.
Monachorum conuersatio,& vita, secundùm etymologiam nominis, ab omnibus discrepare debet ex Nicæna Synodo. disp.25.q.1.n.71.p.368.
Monachus Græcè & Latinè dicitur singularis.n.72.
Monachus non docentis, sed plangentis habet officium.n.73.ibid.
Monacho D. Hieronymus dicere solebat, *si cupis esse quod diceris, Monachus est solus, quid facis in vrbibus?* n.74.ibid.
Monachi alia est causa, alia Clerici: Clerici oues pascunt, Monachi pascuntur.n.75.ibid.
Monachi ex sua origine sunt laici.n.76.
Monachi non sunt Clerici.n.77.
Monachus verus potest esse,& laicus.n.78.
Monachi in statu primitiuæ Ecclesiæ non cogebantur ad Clericatum. num.79.ibid.
Monachi non præstahant obedientiam alicui, nec ipsi Abbati.num.80.ibid.
Monachi possidebant propria.n.81.ibid.
Monachi soluebant decimas Clericis, sicut laici.n.82. ibid.
Monachi, sine Consilio Clericorum, nihil poterant agere n.83.ibid.
Quibusdam ex necessitatis causa concessit Gelasius vt Clerici fierent,num.84.ibid.
Monachi erant laici, vsque ad tempora Eusebij, Zozimi,& Siricij.num.85.& 138.p.372.
Monachi Schytiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Missarum solemnia celebraret.disp.25.q.1.n.86.p.368.
Monachis Gregorius concessit, vt possent effici Clerici,& de oblatis viuere, ita demum si fuissent probatæ vitæ, & bonorum motum, ac etiam docti. num 87.ibid.
Monachus ex D.Hieronymo, sic viuere debet in Monasterio, vt Clericus effici mereatur. n.88.ibid.
Monachus vix bonus facit bonum Clericum.n.89.
Monachis competit Clericatus per accidens, & non essentialiter, sicut Clericis.n.90. ibid.
Monachi olim in syluis & extra vrbes habitabant. num.93.ibid.
Monachus hodie posset transire ad Canonicos Regulares, si strictiorem vitam tenerent. n.98. p.369.
Monachorum Religio ad quid fuit principaliter instituta.n.101.
Monachi ab Eremitis valdè differũt.ibid.n.129.p.371.
Monachorum mentio cur habeatur in antiquissimis iuribus.n.133.ibid.
Monachi postquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apostolorum. n.140.p.372.
Monachi, quomodo dicantur imitari Apostolos. num.141.ibid.
Monachi sunt dediti vitæ contemplatiuæ tantùm. n.166.p.375.
Monachi, quando prædicant, faciunt præter suam Regulam.n.169.ibid.
Monachus potest quis esse Grammaticam ignorans. num.170.ibid.
Monachi habent interdum Priores, pro suis Prælatis num.174.p.376.
Monachorum proprium non est habere Abbates in Prælatos, nec ex eorum natura, sed ex accidenti. num.175.ibid.
Monachus non potest esse Abbas nisi per accidens fit clericus.n.191.p.377.
Monachos S. Benedicti Canonicis Lateranen. præcedere debere, quinam tenuerint.disput.25.q.1.n.20. pag.365.
Monachos Canonicis Regularibus præferendos esse qui Doctores existiment.n.217.p.380.
Monachi hodie sunt Clerici.n.216.ibid.
Monachis Benedictinis ex institutione eorum Regulæ datur, quòd possunt esse Clerici. numero 223. ibid.
Monachi veniunt appellatione Clericorum.n.224.ib. Maximè in fauorabilibus. n.225.ibid.
Monachorum, sicut, & Canonicorum Regularium Religio ad opera vitæ contemplatiuæ dirigitur. n.230.p.381.
Monachi, non Clerici vsque ad quæ tempora fuerunt. n.231.p.382.
Monachi in Clericos, quando promoueri cœperunt. num.232.ibid.
Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur.n.251.p.384.
Monachos præferendos esse, qui Doctores affirmauerint.n.252.ibid.
Monachus debet ferre vestes Monachales. num. 255. pag.386.
Monachum non facit habitus. n.282.p.390.
Monachi Religiouis origine, & confirmatione posterioris, Collegialiter viuentes, præcedunt Monachis Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatis,& nullum Collegium constituentibus. disp.25. q.8.n.16.p.418.
Monachus de extraneo detrahens mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur ipsi extraneo, & si renuerit quo pacto ab Abbate coërcendus est. disp. 26.gloss.5.n.8.p.422.
Monachus si ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm suo Superiori errot adscribitur.gloss.12.n.2.p.424.
Monachi cur vestes mutent. dispur.27, quæst.1.num.1. pag.428.
Debent ferre habitum à secularibus distinctum. ibid.
Monachi quare cuculla vtantur. disp. 27. q.1. num.4. pag.429.
Monachorum Tonsuræ antiquitas. disput.27. quæst.2. n.1.ibid.
Monachus non debet secularibus negotiis se implicare, sed claustro contentus sit. disp 27.q.3. num.1. pag.430.
Monachus quid significet. n 2.ibid.
Monachis permissum est intra ciuitates habitare.n.3. pag.431.
Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ à potestate quorumcumque, etiam Nunciorum Sedis Apostolicæ eximuntur. n 8.ibid.
Monachi sine licentia Congregationem Casinensem, & Vallis-Vmbrosæ, ex quauis causa dimittere non possunt.n.25.ibid.
Monachorum S. Benedicti & Canonicorum Lateranensium præcedentia. vide *Præcedentia*.
Monasteria olim vnum tantùm Abbatem agnoscebant. disp.3.q.1.n.8.p.16.
Monasteriorum commendas Clemens V. exhortuit. disp.4 q.1.n.4 p.27.
Monasteria qua ratione antiquitùs commendari cœperunt.ibid.q.2.n.1.p.27.
Monasteria commendari cœperunt ad tempus, nempe ad 6.menses. n.2.ibid.
Monasteria,& dignitates an possint commendari minoribus 25.annis.disp.4.q.4.n.3.p.29.

Monasteria

Monasteria reseruata per Regulam 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi consueta sunt. disp. 5. q. 2. n. 1. p. 32.

Contrarium asseritur. n. 3. ibid.

Monasteria Consistorialia, si ex indulto Apostolico sint manualia, Papa non solet de illis prouidere. disp. 5. q. 2. n. 4. p. 32.

Monasterium vt dicatur Consistoriale, sufficit esse solitum conferri in titulum. n. 6. ibid.

Monasteria non debent esse loca hominum disparis professionis, vel habitus. disp. 5. q. 11. n. 2. p. 45.

Monasterium, vnum tantùm habere debet Abbatem. disp. 5. p. 23. n. 3. p. 62.

Monasteria quinque Casalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iustinæ de Padua, Regiæ in Gallia nominationi non subsunt. disp. 7. q. 1. n. 3. p. 67.

Monasterij appellatione non veniunt Ecclesiæ seculares. disp. 7. q. 2. n. 3. ibid.

Monasteria commendata residentiam requirunt. disp. 14. q. 6. n. 1. limita vt n. seq. p. 121.

Monasterium, siue Ecclesiam vel aliam Orationis Domum nemo potest ædificare, nisi ab Ordinario ei licentia impertiatur. disp. 15. q. 7. n. 16. p. 149.

Monasteria exempta ab Episcopis visitari non possunt. ibid. n. 50. p. 152.

Monasteria etiam commendata, Prioratus & Præposituræ in quibus non viget Regularis obseruantia, visitari possunt in singulos annos. ibid. vers. *Monasteria etiam.* p. 157.

Monasteria, & loca exempta non tenentur Episcopis portionem canonicam soluere. disp. 15 q. 16. num. 4. p. 193.

Nisi de relictis capellis non exemptis sibi subiectis. n. 5. ibid.

Monasteria vel loca Regularium hodie ferè omnia non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluendam, ex specialibus priuilegiis. disp. 15. q. 17. n. 8. p. 195.

Monasteria Quartam funeralium debent, quæ per 40. annos ante Concil. Trident. illam persoluere solita erant. disp. 15. q. 17. n. 15. p. 197.

Monasteria ædificata à 40 annis citra Conc. Trident. non tenentur soluere Quartam funeralium. ibid. n. 16. p. 197.

Monasteria Clericorum Regularium non tenentur ad solutionem Quartæ funeralium. ibid. n. 18 p. 198.

Monasterium S. Vincentij Vlissiponensis exemptum à laica potestate per Sanctium Portugaliæ Regem. disp. 15. q. 20 n. 6. p. 215.

Monasterium B Mariæ Glastoniæ ab omnibus exactionibus & tributis Regiis immune factum per Inam Angliæ Regem. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 216.

Monasterium S. Petri Senonensis Ordin. S. Benedicti à Clodoueo Francorum Rege ab omni tributorum onere exemptum. ibid n. 6. p. 215.

Item à Chilperico, & Philippo III. ibid. p. 216.

Monasterium B. Petri extra ciuitatem Ticinensem ab omni pedagiorum exactione immune factum per Luitprandum Longobardorum Regem. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 215. Item per Hugonem Italiæ Regem. p. 215. Item per Othonem I. Imperatorem. p. 216.

Monasterium, vel persona Ecclesiastica, si in bona laici successit, ligatur instantia iam coram Iudice laico suscepta, sed contrarium verius. disput. 15. q. 22. n. 5. ad 11. p 231. 232.

Monasteria semel Deo dicata, semper talia durant. disp. 16. q. 18. n. 3. p. 250.

Declarantur iura in contrarium adducta. n. 4. ibid.

Monasteria Canonicorum Regularium, quibus præsunt Abbates, enumerantur, disp. 25. quæs. 1. n. 177. pag. 184.

Monasterium prius constructum priorem sibi vendicat præcedentiam. disp. 25 quæsit. 8. num. 11. & 12. p. 417.

Monasteria omnia, & bona Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ confirmantur. num. 21. p. 418.

Monasteriorum totius orbis terrarum taxa ad exemplar libri sacri Collegij, & R. Cameræ Apostolicæ ordine alphabetico digesta. p. 444. vsque ad 468.

Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta, vide *Exemptio.*

Monasticus status eodem ferè tempore cœpit in lege gratiæ cum statu Clericorum. disput. 2. q. 4. num. 1. p. 11.

Monasticæ vitæ eadem fuit essentia antiqui temporis, ac nostri. ibid. q. 5. n. 1. p. 12.

Monastica vita perfectè à Christo instituta. ibid. q. 8. n. 1. p. 13.

Monasticæ & religiosæ vitæ cultores floruisse nonnullos traditur post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora. ibid. quæsit. 11. per totum pag. 15.

Monasticus ordo, qua ratione dicitur originem habuisse ab Apostolis. disput. 25. quæsit. 1. num. 139. p. 372.

Moniales Sanctæ Claræ de possessionibus quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli faciunt, decimas soluere non tenentur. disput. 15. q. 18. num. 29. p. 205.

Moniales Sanctæ Claræ, & alij Regulares pauperes, qui pro sua sustentatione mendicare necesse habent, non tenentur ad decimas. ibid. num. 49. & 50. p. 206. Declara vt num. seq.

Moniales an habeant aliquam communicationem cum Ordinibus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. disp. 17. q. 1. n. 49. p. 269.

Moniales commissæ gubernationi FF. Minorum gaudent eorum priuilegiis. p. 270.

Moniales Prædicatorum quibus gaudeant priuilegiis ibid.

Moniales S. & immaculatæ Conceptionis potiuntur priuilegiis & exemptionibus omnium Mendicantium. ibid.

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegiis Ordinis Minorum. ibid.

Monialium benedictio de iure solis Episcopis competit. disp. 22. q. 6. n. 1. p 339.

Moniales benedici possunt ab Abbatibus qui in eas Ordinariam iurisdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iurisdictionis. n. 2. ibid.

An possint hanc benedictionem simplici Sacerdoti demandare. n. 3. ibid.

Monialis corrupta in Abbatissam electa non potest benedici. disp. 22. q. 8. n. 10. p. 341.

Monialium Gubernatoris electionis form. 29. p. 486.

Monialium Monasteria visitandi facultatis form. 155. pag. 519.

Alia similis form. 156. p. 520.

Monialium Prædicatoris, form. 163. p. 522.

Monitory rerum deperditarum ad finem reuelationis, form. 190. p. 533.

Montis-Oliueti Congregatio licèt ab aliis Summis Pontificibus suorum priuilegiorum confirmationem adepta sit, tamen specialissimam eorundem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. consecuta est. disp. 18. q. 3. n. 12. p 183.

Obtinuit priuilegia omnia Congregationis Casinensis. disp. 17. q. 1. n. 14. p. 256.

Montis-Virginis B. Mariæ Monachi fruuntur priuilegiis Congregationis Camaldulensis. n. 15. p. 257.

Montis Virginis B. Mariæ Monachi à decimarum solutione exempti sunt.disp.15.q.18.n.17. p.205.
ab Vrbano I V.obtinuere sua priuilegia confirmari.disp.18.q.3.n.13. p.285.
Montis Virginis Abbates habent priuilegium gestandi habitum Prælatorum Regularium & Mozettam. disput.20.quæst.2.num.3.& 9.pag.317.318.& num.11.
Montis Virginis Abbates Pontificalibus Insigniis vtuntur vigore Bullæ Vrbani V. disp.20. q.1.n.21. p.311.
Montis Virginis Abbas benedictionis solemnis priuilegium habet.disp.21.q.7. n.3. p.326.
Morbo Gallico notoriè laborantes non possunt in Abbates eligi.disp.5.q.21.n.21.& 24. p.55.
Morum grauitas cur mirificè à secularibus Magistratibus colatur.disp.26.gl.13.n.12.p.426.
Qualis esse debet in Prælatis. ibid.
Mozettam gestandi an priuilegium habeant Abbates & alij Prælati tam Regulares, quàm sæculares. disp.20.q.2.n.3.& 4.p.314.
Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes,& Tertiariorum habitum gestantes, quibus gaudeant priuilegiis. disp.17. q.1.num.49. p.269.
Mulier cur velato capite oret? disp.27. q.1.n.2.p.429.
Mundanus in hoc sæculo indebita quærens nunquam cælesti ac perenni bonore potietur. disp. 26. gl.8. n.4.p.423.
Mundus quidquid continet aut est concupiscentia carnis,aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.disp.10.q.1.n.4.p.86.
Munus à manu,à lingua,& ab obsequio quid sit.disp. 10.q.3.n.2. p.88.
Munus quot modis sumi possit.disp.15.quæst.11. n.2. p.187.
Murmurationes patienter Abbas sufferre debet. disp. 26.gloss.5.n.4. p.421.
Muti sunt ineligibiles ad Prælaturas.disp.5.quæst.21. num.38. p.56.

N

NASo carentes, siue illum deformem habentes an arceantur ab electione passiua.disput.5.q.21. n.37.p.56.
Natalium super defectu quæ causæ ad dispensandum requirantur.disp.5.q.16.n.8. p.50.
Natalium defectus quanto maior est, eò maior causa ad dispensandum requiritur. disp.5. quæst.16.n.10. pag.51.
Necessarium,non arbitrarium dicitur,id quod sæpiùs fieri consuetum est. disp.12. q.2.n.4. p.106.
Necessitas corporalis quænam sit quæ à residentia in beneficio excuset.disp.14.q.1.n.13. p.116.
Negligentia Abbatis super Monasterij bonorum administratione facit eum deponendum esse à suo munere.disp.13.q.2.n.4.p.110.
Negotium, quod per Procuratorem tractari potest, à residentia non excusat. disp.14.q.4.n.6. p.120.
Negotiator non dicitur Clericus, si proprios agros per famulos suos colat, & fructus deinde vendat. disp.15.q.21.n.29.p.230.
Negotiatio aliquando Clericis permittitur,& in quibus casibus.n.30.ibid.
Neophytus an sit eligibilis in Abbatem. disp.5.q.21. n.63.p.59.
Neophyti nomine quid intelligatur. n.65. p.60.
Nobilis propter feudum, quod pretio, vel suffragio acquisiuit, si posteà illud vendat,desinit esse nobilis.disp.13.q.4.n.12.p.113.
Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignitatem in electionibus Abbatum & Prælatorum.disp.5.q.13. n.11.p.47.
Nominatio quid sit.disp.7.q.1.n.1. p.68.
Nominatio quotuplex sit.n.2.ibid.
Nominatio quo modò in Gallia per Regem,& Scholasticos ad Ecclesias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes fit.disput.7.q.4.per totum. pag.70.
ad Nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares quæ conditiones requirantur.disp.7.q.3.per totum.ibid.
Nominationi Regiæ quænam Abbatiæ, & Prioratus subsint.disp.7.q.1.& 2.per totum. p.68.
Nominationi Regiæ non subsunt quinque Monasteria Casalis Benedicti,vnita Congregationi S.Iustinæ de Padua.disp.7.q.1.n.3.p 69.
Nominationi Regiæ subiiciuntur Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia.n.4.ibid.
Nominatio Villelmitanorum, vel Albornm Mantellorum in Gallia nunquam à Rege fit.n.5.ibid.
Nominatio Cælestinorum à Rege nunquam fit. n.6. ibid.
Nominationi Regiæ non subest Abbas Cistercij, qui est caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibusdam eiusdem Ordinis Abbatibus. n. 7. ibid.
Nominatio Generalium Ordinum in Gallia non fit à Rege,sed à Religiosis eliguntur.n.8.ibid.
Nominatio Prioratuum Grandimontani Ordinis à Rege non fit. ibid.
Nominatio Commendarum Ordinis S. Antonij Viennen.à Rege non fit.n.9.ibid.
Nominatio Abbatiæ, & Prioratus secularis in Gallia per Regem non fit.disp.7.q.2.n.1. p.69.
Nominatio quas conditiones requirat.disp.7.q.3.per totum. p.70.
Nominatio Abbatis S.Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis Vallis-Vmbrosæ à Communitate Souanæ fit, & à Præsidente Generali fit confirmatio. disp.7.q.5. n.1. p.71.
Nominatio successoris per Episcopum, vel Prælatum fieri non potest.disp.13.q.5.n.2.p.113.
Nominatio & confirmatio simoniacè facta est ipso iure nulla.disp.10.q.5. n.1. p.91.
Nominatione ex priori maior dignitas arguitur. disp. 25.q.3.n.2.p.403.
Nominis identitas solet arguere identitatem rei.disp. 15.q.1.n.11.p.123.
Notoria allegari debent,licèt probatione non egeant. disp.16.q.17.n.6. p.259.
Nouale quid sit.disp.15.q.16.n.6.p.194.
Nouale in dubio non præsumitur. n.7.
Nouale, quod semel fuit,quoad decimarum solutionem,semper remanet nouale.disp.15. quæst.18.n.4. p. 120.
Nouella vox idem signat quod *Noua*.disp. 25.quæst.1. n.278.p.389.
Nouellum idem est quod nouum. disp.25. q.1.n.276. p.389.
Nouitij omnes subiacent Ordinariis locorum quoad renunciationes faciendas.disp.15.quæst.7. num.21. p.149.
Nouitij egredi volentes de Religione recuperare possunt bona,quæ tempore ingressus attulerant.n.29. p.150.
Nouum, propriè dicitur quod de nouo ortum habet. disp.25.q.1.n.277. p.389.
Quandoque accipitur pro *vltimo*.n.279.ibid.
Nouum quando quid dicatur per additionem.disput. 25.q.1.n.118.p.370.

Nuncij & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iustinæ contradicentes, excommunicantur. p.477.n.21.

O

Obedientes magis laudantur, quàm contumaces. disp.25.q.1.n.107.p.369.

Obedientia votum a Christo institutum. disp.2. q.8. n.4 p.13.

Obedientiæ literarum patentium, form.51.p.490.

Obedientiæ pro Vicario Generali Regulari, form. 175.p.525.

Oblatio quid, & in quo à Decima differat. disp.15. q. 18.n.1.p.199.

Quid ad veram oblationem requiratur. p.240.

sub nomine Decimarum oblationes comprehenduntur. ibid.

Obligatio non variatur ex persona successoris: & ius alicuius mutatione deterius fieri non debet. disp. 15.q 22.n.7.p.231.

Obstinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus. disp.26.gloss.9.n.3.p.423.

Obstinationis labem effugiet Abbas si in rebus agendis proprijs viribus non nitatur, sed consilium à Monachis senioribus petat. disp.26.gloss.9.num 1. pag.423.

Odia restringi, fauores conuenit ampliari. disp. 17. q.6.n.3 p.275.

Oeconomus olim constitui poterat ab Episcopo in Monasterijs vacantibus. disp.13.q.3.n.1.p.111.

Oeconomi olim Abbatum vice fungebantur vt B.Pachomij tempore. disp.3.q.1.n.8 p.16.

Oecumenica Synodo de necessitate interesse debent Abbates iurisdictionem quasi-Episcopalem habentes. disp.14.q 2.n.1. & 5. p.353.354. Vide *Concilium*, *Synodus*.

Officiales temporales vt compareant coram Inquisitore hæreticæ prauitatis, literarum formula 2. pag.536.

Eos requirendi vt præstent iuramentum, form.3. p.537.

Officiales temporales requirendi, & monendi vt præstent iuramentum sub pœna excommunicationis, form.5.p.538.

Eos excommunicatos denunciandi, form.6. ibid.

Absoluendi eos à sententia excommunicationis, form.7.p.539.

Denunciandi eosdem ab excommunicatione absolutos, form.8.ibid.

Aggrauandi eosdem cum candelis extinctis & campanis pulsatis, form.9. ibid.

Officiales excommunicatos aggrauandi & Officiis publicis priuandi form.15.& 16.p.541.

Officij nomen quandoque latè, quandoque strictè sumptum, explicatur. disp.1.q.2.n.1.p.3.

Officium quid sit, & in quo differat a Dignitate. disp. 1.q.2.n.2.p.3.

Officium aliquod si renunciatione vacat, quando Electores ad electionem procedere possint. disp.5.q.7. n.3.p 41.

Officia manualia, quænam intelligantur. disp.5.q.14. n.6 p 48.

Officia Religionis per externos fauores à Religiosis procurari non debent. disp.10.q.1.n.7.p.87.

Officia procurata in Congregatione Vallumbrosana per externos fauores ambiẽtes, per bienniũ ad illa, vel similia inhabiles redduntur. n.1 . ibid. Summ. Pontif. constitutiones contra eos referuntur. n.11.

Officia diuina solemniter celebrari possunt per Archiepiscopos, & Episcopos in locis exemptis suæ Diœcesis. disp.15.q.7.n.36.p.157.

Officium in tumulandis cadaueribus In Ecclesiis Regularium non per Parochum, seu alios Presbyteros sæculares, sed per eosdem met Regulares fieri debet, non obstante quauis contraria consuetudine. disp.15.q.17.n.23.p.198.

Officia Clericalia S.R.E. Canonicis Regularibus cõceduntur, non autem Monachis, & aliis Religiosis. disp.20.q.3.n.21.p.319.

Olitorum, aliorum huiusmodi operariorum ad intrandum in clausuram licentiæ, form.98.p.501.

Oliuetanorum Monachorum ab Ordinaria iurisdictione exemptio. disp.15.q.4.n.10.p.134.

Oliuetani Insigniis Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & specialiter Iulij II. disp.18.q.3.n.12.p.283.& disp.20.q.1.n.20.p.311.

Oliuetanæ Congregationis Abbatibus vsus Baldachini confirmatur. disp.21.q.10.n.10. p.331.

Onera imposita, priùs quam prædia ad Ecclesiasticos peruenirent, an sint soluenda. disp.15.q.21. n.51. pag.222.

Onera imposita bonis propter bona ipsa, sunt persoluenda, ad quascumque manus bona perueniant, quia sunt onera certa, realia, & perpetua. n.12. ibid.

Onera quæ non sunt certa, & perpetua, sed pro varietate negotiorum imminentium immutantur, desinunt durare, postquam res tali onere grauata peruenit ad manus Ecclesiæ, vel personarum Ecclesiasticarum. n.13. ibid.

Onera quæ imponuntur super bonis, ratione personæ tantum non possunt imponi, nisi subiectis. n.15.

Onera imposita super bonis ratione personæ tantùm, non sunt ab Ecclesiasticis persoluenda, etiam quod fuerint imposita antequam ad ipsos bona peruenirent. n.16.

Onera laicalia soluere non tenetur Ecclesia ex ipsius bonis in catastro laicorum descriptis de consensu Prælati, absque assensu Apostolico, etiam si Prælatus collectas soluerit. n.18.19.p.223.

Onera Ecclesiasticis imponentes sunt excommunicati. n.24.p.228.

Onera Ecclesiasticis imponentes, absque Papæ licentia, etiam si nulla exactio sequatur an sunt excommunicati n.25.p.229.

Onera Ecclesiasticis imponentes pro bonis ipsis donatis, vel ab eis emptis, sunt excommunicati, n.26. ibid.

Onera, & collectas à clericis negotiatoribus exigentes an sint excommunicati. n.28. p.229.

Onera, & collectas à sponte dantibus exigentes, an sint excommunicati. n.31.p.230.

Oneribus Principum à soluendis eximũtur Monachi S.Iustinæ, & Vallis-Vmbrosæ. n.18.p.435.

Operariorum, baiulorum, aliorúmque artificum ad intrandum in clausuram Monialium licentiæ, form. 95.pag.500.

Opus actiuæ coniunctæ cum contemplatiua est dignius opere actiuæ vitæ tantùm. disp.25.q.1.n.165. pag.375.

Opus vitæ actiuæ est duplex. ibid.n.172.ibid.

Operum bonorum instrumenta prænosse debet Abbas, quæ à D. Benedicti reg. *cap.*4. *p.*1. repetenda sunt. disp.26.gloss.13.n.15.p.427.

Oracula viuæ vocis eandem, quam aliæ Pontificiæ constitutiones, vim obtinent. disp.16.quæst.2.n.20. pag.237.

Orationes, quæ pro Electo dicuntur, quæ sint. disp.11. q.14.n.2.& sequentib.p.99.

Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur. disp.21.q.10.n.8.p.330.

Oratio debet esse refugium Pastoris. disp.26.gloss.13. n.3.p.426.

Orationis necessitas ad officium Pastorale perfectiùs obeundum. disp. 26. gl. 13. n. 5. p. 426.
Oratorium simplex construendi facultatis, form. 129. pag. 511.
Ordinari inuitus nullus debet. disput. 10. q. 2. num. 1. pag. 87.
Ordinarij appellatione qui comprehendantur. disp. 1. q. 4. n. 13. & 5. p. 5.
Ordinario vbi aliquid in Iure committitur, ad Abbates, & alios Prælatos Ordinariam iurisdictionem habentes commissio dirigitur, nisi subiecta materia aliud exposcat. ibid. n. 3. p. 5.
Ordinarij vocantur Generales Ordinum, super Abbates, & alios Prælatos Conuentuales eorumdem Ordinum. disp. 14. q. 3. n. 4. p. 119.
Ordinarius in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere non potest. disp. 15. q. 6. num. 3. p. 145. q. 10. n. 2. p. 186.
Ordinarius ad debitum soluendum compellere potest Regulares exemptos extra Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum; non autem in aliis. ibid. n. 9. p. 148.
Ordinarij Iurisdictionem habent in exemptos quoad expositionem Reliquiarum, & Imaginum. ibid. n. 53. p. 153.
Ordinarius debitis pœnis ferire potest Regulares extra Monasterium degentes, si delictum committant. disp. 15. q. 7. n. 7. p. 157.
Ordinarij quam potestatem habeant quoad Clausuras Sanctimonialium exemptarum. disp. 15. q. 7. n. 17. p. 149.
Ordinarij cogunt Regulares testamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad suscepti muneris rationem reddendam. disp. 15. quæst. 7. num. 23. pag. 150.
Ordinarius potest exemptos capere si fugæ periculum adsit, eósque ad forum competentem mittere. disp. 15. q. 7. n. 41. p. 151. sed limita, vt ibid.
Ordinarius exemptos sibi subditos declarare potest incurrisse excommunicationem, vt sui subditi illum euitent. disp. 15. q. 7. n. 54. vers. *Ordinarius potest*. pag. 157.
Punite potest exemptos suis priuilegiis abutentes. ibid. vers. *Ordinarius punit*.
Potest præcipere ne excommunicati, vel vsuratij sepeliantur in loco exempto, dummodo sit in sua Diœcesi. ibid. vers. *Ordinarius potest &c.*
Ordinarius coërcet exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 157.
Ordinarius habet auctoritatem in populum Ecclesiæ exemptæ. ibid.
Ordinarius cum habeat de Iure communi fundatam intentionem in omnibus locis suæ Diœcesis, debet manuteneri in quasi possessione illius Iurisdictionis. disp. 15. q. 8. n. 1. p. 181.
Ordinarij dicuntur etiam Abbates, & alij Prælati exempti. disp. 21. q. 4. n. 2. p. 325.
Ordinatio antiquior attenditur in ordinatis. disp. 25. q. 1. n. 125. p. 371.
Ordines minores non conferunt, qui non sunt Sacerdotes. disp. 5. q. 12. n. 3. p. 45.
Ordines Minores, & Tonsuram Regularibus sibi subditis conferre, ac nonnulla alia ad Episcopalis Ordinis potestatem spectantia exercere potest Abbas. disp. 5. q. 12. num. 2. c. 45. & disp. 25. q. 3. num. 4. pag. 405.
Ordinis Episcopalis quæ sunt, per inferiorem illum non habentem, consuetudine, seu præscriptione acquiri non possunt. disp. 19. q. 1. n. 2. p. 301.
Ordo Clericalis per manus impositionem confertur. disputat. 25. quæst. 1. num. 213. pag. 379.
Ordinem Ecclesiasticum habentes, dicuntur Clerici. disp. 25. q. 1. n. 241. p. 383.
Ordinum in Ecclesia diuersitas laudanda. disp. 25. q. 2. n. 1. p. 400.
Ordines à quocumque Episcopo sumere possunt Casinenses, & Vallumbrosani. n. 31. p. 438.
Ordinum Minorum susceptorum attestationis, form. 34. & 197. p. 487. & 535.
Ordines exempti ab Ordinariorum iurisdictione. vide *Exemptio*.
Ornamenta Ecclesiarum benedicere possunt Abbates seculares qui Pontificalibus vtuntur. disp. 22. q. 1. n. 6. q. 337.
Ea benedicendi potestas extenditur ad Priores & Vicarios Abbatum. n. 7.
Ornamenta Ecclesiastica qualiter fieri debeant. vide disp. 22. q. 4. n. 5. & seqq. p. 337.
Otium, Diaboli laqueus est ad captiuandas animas disp. 26. gl. 13. n. 10. p. 426.
Nugatum parens, & virtutum nouerca. n. 11.
Prælatis & animarum Rectoribus fugiendum. ibid.

P

S. *Pachomius* Cœnobiarcha quem Monasticæ vitæ modum seruauerit. disp. 2. q. 11. p. 15.
Pactio in renuntiatione Ecclesiasticorum beneficiorum interuenire non debet. disp. 13. q. 5. num. 1. pag. 113.
Palla Altaris ac vestes sacras benedicere possunt Abbates ex consuetudine. disp. 22. q. 1. n. 3. pag. 336. vide *Benedictio*, *benedicere*.
Paniculorum S. Nicolai de Tolentino à Superioribus Ord. S. Augustini tantùm fieri potest benedictio. disp. 22. q. 5. n. 3. p. 338.
Papa secundùm aliquos deriuasse dicitur ex dictione *Abba*: disp. 1. q. 1. n. 4. p. 2.
Papa sine causa dispensans non excusatur à culpa. disp. 5. q. 16. n. 7. p. 50.
Papa non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum. disp. 5. q. 2. n. 2. p. 32.
Papa si rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur velle aliter, quàm sit consuetum. disp. 12. q. 2. n. 6. p. 107.
Papa potest in spiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè. disp. 16. q. 1. n. 5. p. 235.
Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, sed tantùm gratias. disp. 17. quæst. 6. num. 4. pag. 275.
Papæ declarationi standum est in iis quæ concernunt factum alienum. disp. 25. q. 1. n. 56. p. 367.
Papæ auctoritati standum est magis, quàm alterius cuiuscumque Sancti Doctoris in decisionibus causarum. n. 57. ibid.
Papa potest tollere sola voluntate ius positiuum. n. 65. pag. 367.
Papæ verba narratiua non probant, nisi ad effectum ad quem sunt prolata; secus quando principaliter super illis dubitari contingit. ibidem. num. 287. pag. 391.
Paralysi laborantes non possunt eligi in Abbates. disp. 5. q. 21. n. 14. p. 56.
Paralysis generat impotentiã, & indecentiã. n. 15. ibid.
Paramenta Pontificalia quomodo sint præparanda pro solemni Missarum celebratione. disp. 21. q. 14. n. 17. p. 101.
Paramenta Electi in Abbatem atque eius Capella debent esse minoris ornatus, quã Episc. ib. n. 19. p. 103.

Patamenta Assistentium Abbati, quæ sint. n. 21. ibid.
Patamenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione seruientibus. disput. 21. q. 10. num. 5. pag. 529.
Parochialis Ecclesiæ de iurepatronatus institutionis, form. 112. p. 505.
Parochialis Ecclesiæ vacantis per assequutionem, seu ingressum Religionis, aut contractum Matrimonium collationis, form. 113. ibid. p. 506.
Parochialis vacantis in resignationem collationis, form. 121. p. 508.
Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesiis abesse. disp. 14. q. 5. n. 5. p. 121.
Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere. n. 3. ibid.
Parochus in Ecclesiis Regularium, dum cadaueta in eis sepeliuntur, non potest vti stola, nec in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere. disput. 15. quæst. 17. num. 21. pag. 198.
Parochi dicuntur Pastores. disp. 25. quæst. 2. num. 26. pag. 400.
Participantes priuilegia per communicationem possunt vti illis, etiam tempore interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem. disp. 17. q. 4. n. 4. p. 274.
Participationis litterarum patentium, formula 46. pag. 489.
Participationis ad beneficia, & dona spiritualia Ordinis Prædicatorum literarum patentium, form. 47. p. 489.
Participationis ad spiritualia dona cæteráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbrosæ literarum patentium, form. 48.
Participationis literarum aliarum patentium, for. 49. pag 490.
Participationis pro oblatis secularibus literarum patentium, form. 52. p. 490.
Pastores dicuntur Abbates. disput. 5. quæst. 5. num. 2. pag. 36.
Pastor æternus, quos suo sanguine redemit, propriis Pastoribus, non verò mercenariis commendauit. disp. 14. q. 2. n. 4. p. 119.
Pastores imperitos assumere magna temeritas est. disp. 26. gl. 1. n. 1. p. 419.
Pastorum more vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur Abbas. disp. 26. gl. 8. n. 1. p. 422.
Pastoris oratio qualis esse debet. disp. 26. gloss. 13. n. 3. pag. 426.
Pastor ob sarcinam pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis. n. 4 ibid.
Patena ex qua materia esse debeat. disp. 23. q. 3. n. 1. p. 344. vide *Calix*.
Patientia Prælatis necessaria. disp. 26. gloss. 13. num. 8. pag. 426.
Pater iniquè se habens in filium, cogitur illum emancipare. disp. 15. q. 3. n. 2. p. 126.
Patris, & Abbatis nomina semper ferè coniungi solent & quare? n. 6. p. 2.
Patronus pauper est alendus ab Ecclesia. disp. 7. q. 5. n. 19. p. 73.
Et quando dicatur pauper ad effectum consequendi alimenta ab Ecclesia. 20.
Non est alendus quando habet alium sibi ad alimenta præstanda obligatum. n. 21.
Alendus est ex redditibus, qui supersunt deductis expensis necessariis pro alimentis Monachorum, & familiæ Monasterio seruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Ecclesiæ. n. 22. p. 74.
ad Patronum an spectet ius eligendi Abbatem simul cum aliis Monachis. disp. 7. q. 6. n. 1. p. 74.
Paulus primus Eremiticæ vitæ cultor. disp. 2. q. 2. n. 3. pag. 11.
Paulus Eremita, Io. Baptista, Antonius, Hilarion, Machatius fuerunt Eremitæ, non Monachi. disp. 25. q. 1. n. 126. p. 371.
D. Paulus in Græcia Theclam Virginem consecrasse legitur. disp. 2. q. 10. n. 3. p. 14.
Paulus Diaconus scripsit, non multùm post Beati Gregorij Pontificatum. disp. 25. quæst. 1. num. 249. pag. 384.
Pauli V. Constitutio super *cap. 14. sess. 7. Conc. Trid. de reformat.* refertur. disput. 15. quæsit. 7. num. 13. pag. 148.
Paupertatis votum à Christo institutum. disp. 2. q. 8. n. 3. p. 13.
Paupertatis attestationis pro illis, qui in Romana Curia dispensationem Matrimonialem tali intuitu impetrare intendunt, formula 130. pag. 511.
Pax quomodo danda in Missæ Abbatis celebratione disp. 21. q. 14. n. 33. p. 104.
Peccati mortalis publici reus non potest Abbas eligi. disp. 5. q. 21. n. 3. p. 55.
quòd cum Peccato, & sine peccato fieri potest, præsumendum est fieri sine peccato. disp. 5. q. 17. n. 5. pag. 52.
Peccatis ex duobus, minus præsumendum est. n. 6. ibid.
Peccata dissimulari quando dicantur. disp. 26. gl. 12. n. 4. p. 425.
Peccata quando non corriguntur, faciliùs multiplicantur. n. 5.
Pecunia, quæ datur pro dignitate Ecclesiastica obtinenda, inducitur simonia. disp. 20. quæst. 3. num. 4. pag. 88.
Pecunia data Electori, ne suffragetur alicui digno contrahitur simonia. n. 6. p. 89.
Pecunia tradita Electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant, an sit simonia. num. 10. ibidem.
Pelagius I. Pont. Ecclesiam Catanen. Episcopo Messanen. ad tempus commendauit. disp. 4. q. 1. n. 2. pag. 27.
Pensionem super beneficij redditibus iusta de causa imponi de iure communi licitum est. disp. 33. q. 7. n. 1. p. 115.
Pensio in vitæ subsidium, & alimentorum gratia assignata censetur in piam causam imposita. num. 2.
Pensio etiam super beneficiis commendatis imponi potest. n. 3.
Pensio super Abbatiis Consistorialibus Ordinariorum imponi nequit. n. 4.
Pensionis ad impositionem requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium. n. 5.
Pensio si statuto tempore non soluatur, in Curia Romana regressus, & ingressus ad beneficia conceduntur. n. 6. ibid.
Pensio quid sit. disp. 15. q. 21. n. 2. p. 220.
Pensionis translationis, form. 289. p. 532.
Periurus, an possit esse Prælatus. disp. 5. q. 21. num. 10. pag. 55.
Perfectio Abbatis ex quibus animi dotibus petenda. disp. 26. gl. 12. n. 6. p. 425.
Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet. disp 13. q. 8. n. 12. p. 115.
Permutationes beneficiorũ admitti, & approbari possunt per Abbates, & Prælatos Episcopo inferiores, iurisdictionem Episcopalem habentes. ibid. n. 53.

Permutationes Beneficiorum Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt admittere, & approbare. ibid.n.14.

Perpetuus censetur, qui deponi non potest ab officio, nisi certis de causis.disp.25.q.1.n.7.p.364.

Perseuerantes in bono, dicuntur melioris conditionis. disp.25.q.1.n.106.p.369.

Persona Ecclesiastica immunis est ab oneribus realibus, personalibus, & mixtis, atque extraordinariis, etiam quoad ipsius bona. disp.15.q.20. n.2.p.214.

Persona Ecclesiastica à tributis, & impositionibus laicorum exempta est, non solùm quoad bona patrimonialia; sed etiam quoad bona donata, empta, & quocumque titulo canonico acquisita. ibid.n.3. Vide *Ecclesiastici*, *Exemptio*.

Personatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur cappis violaceis, & rubeis.disp.20.q.3.n.7.p.318.

Pestis Religionis est ambitio. disp.10. q.1. n.2. p.86.

Pestis dicitur bellum inter Deum, & homines. disp. 19.q.6.n.5. p.307. eius tempore cessat præscriptio contra Ecclesiam.n.4.

S. Petrus Tonsuram Monachalem gestauit; & quid per eam nobis significari voluerit.disp.27. quæst.2. n.3.pag.429.

Phthisi infecti ad Abbatias promoueri non possunt. disp.5.q.21.n.23.p.55.

Pij IV. Pont. Max. sententia in causa præcedentiæ Canonicorum Lateranensium & Monachorum S. Benedicti disp.25.q.1.n.293.p.396.

Breue eiusdem Pontificis in quo mandatur obseruari prædicta sententia.n.294.p.397.

Bulla eiusdem super eadem præcedentia. num.295. pag.398.

Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.disp.20.q.3.n.12.p.319.

Pistorij contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum latæ sententiæ tenor.disp.25 q.1.n.253. pag.385.

Pixis, non est necessarium vt sacra Chrismatis Vnctione consecretur, & ex qua materia esse debeat. disp.23.q.3.n.3.p.336.

Planeta Sacerdotalis forma qualis esse debeat. disp. 22.q.4.n.9.p.337.

Plebanus quis sit, & eius officium. disp.25.quæst.4.n.4. pag.405.

Pluuiale quomodo & qualiter fieri debet. disput. 22. q.4.n.13.p.337.

Podagrosi an possint eligi in Abbates & Prælatos. disp.5.q.21.n.27.p.56.

Pœna ex aliquo facto, vel non facto ipso iure inductæ vt sit locus, requiritur declaratio iudiciaria super facto.disp.6.q.1.n.17.p.65.

Pœnam ad ipso iure incurrendam, quando non sufficit solum factum, sed requiritur qualitas, declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non sufficit docere de facto, nisi etiam doceatur de qualitate.disp.6.n.18.ibid.

Pœnæ, quæ Episcopis non residentibus infliguntur, quæ sint per Concil.Trid. statutæ. disp.14.q.7.n.1. pag.121.

Pœnæ, quas Episcopi non residentes subire coguntur, Abbatibus, & Prælatis Episcopo inferioribus habentibus territorium cum Iurisdictione Episcopali, si non resideatur, etiam infliguntur.n.2.ibid.

Pœnæ supradictæ an etiam infligantur Abbatibus, & Prælatis Regularibus, nō residendo.n.3.& 4.p.122.

Pœnitentia solemnis, sicut & benedictio nuptialis non reïteratur disp.11.q.6.n.2.p.95.

Pœnitentiæ sacramentum exercere non possunt Regulares, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur. disp.15.q.7.n.15.p.14[illegible].

Pœnitentiæ sacramento in confessionibus abutentes Sacerdotes de Constitut. Pij IV.& Greg.XV. quas pœnas incurrant.disp.15.q.7.n.54.p.157.

Pollutio vbi est occulta, an Ecclesia, & Cœmeterium indigeant reconciliatione. disp.23.q.1.n.8.p.351.

Pollutio Ecclesiæ vel alicuius loci sacri. Vide *Ecclesia polluta*.

Pontifex dicitur Papa, eò quòd omnium Maximus Pater est.disp.1.q.1.n.5.p.2.

Pontifices etiam Episcopi appellantur. disput. 1. q.6. n.1.p.7.

Pontificis appellatione venit Abbas.n.2.ibid.

Pontificis appellatione veniunt etiam Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium. ibid. n.3. p.8.

Sum. Pontifex solus Abbatias in commendam tradere potest. disp.4.q.3.n.1.p.28.

Pontifex Summus nullius iuri derogare creditor.disp. 4 q.7.n.2.p.31.

Pontifex solus dispensare potest cum illegitimis ad Prælaturas.disp.5.q.14.n.7.p.48.

Sum. Pontifex in Abbatum benedictione Regulam ipsi Abbati tradit.disp.11.q.14.n 4.p.99.

Baculum benedicit, & tradit benedictum.n.5.p.100. item annulum.n.6.benedicit Abbatem.n.7.Monachos exhortatur.n.10.p.101.

Pontifex ad sui libitū accessus, regressus, & ingressus ad beneficia concedere potest.dis.13.q.6.n.3.p.114.

Pontifex solus priuilegiorum Regularium validitatem declarare potest.disp.15.q.6.n.2.p.144.

Pontificis est de exemptione cognoscere. disp.15. q. 10.n.3.q.186.

Summus Pontifex à decimarum solutione eximere potest.disp.15.q.18.n.30.p.205.

Pontifex Rom. quare baculo pastorali non vtatur. disp.20.q.1.n.4.p.308.

Pontificalia exercere non potest Episcopus in Ecclesiis exemptis, absque licentia Prælatorum. disp.15. q.15.n.1.p.191. possunt tamē absque exercitio.n.2.

Pontificalia insignia concessa sunt Abbatibus propter decorē Ecclesiarū suarum. disp.20. q.1.n.1. p.307.

Pontificalia insignia quæ sunt.ibid.n.2.p.308.

Pontificalium insignium vsus quibus Abbatibus à Summ. Pontificibus tribuatur. disp.20. q.1.n. 12. p.310. & sequent.

Pontificalium insignium, & indumentorum sacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum, forma, & figura.disp.20.q.2.n.13.p.316.

Pontificalium Insignium vsus Abbatibus, non ratione dignitatis, sed ex priuilegio, & consuetudine, aut præscriptione competit. disp.21.q.1. n.1.p.322.

Pontificalium vsus Abbatibus quo temporis spatio competere possit. n.2.

Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in loco, in quo illis quispiam vtitur. q.2.n.1.ibid.

Pontificalium vsus Archiepiscopo extra suam prouinciam denegatur. n.2. ibid. qualis permittitur Abbatibus.n.3.& seq.p.322. 323.

Pontificalia deferre Abbati non licet, nisi in locis suæ iurisdictionis.disp.21.q 3.n.8.p.324.

Pontificalium Ioan.And.sententia. quoad exercitium quomodo sit intelligenda.n.3.ibid.

Pontificalium vsus, si simpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti possint.n.4.ibid.

Pontificalium vsus, an extra Monasterium Abbatibus competat.n.7.6.8.9.& 10.ibid.

Pontificalia exercere possunt Abbates in Ecclesiis Prælatorum exemptorum, si ab iis inuitentur.q.4. n.1.p.325.

Item Ordines minores conferre.n.3.ibid.

Pontificalia exercere non potest Archiepiscopus in Ecclesiis suorum Suffraganeorum absque ipsorum licentia.q.5.n.1.p.325.
Possunt Abbates generales in omnibus suarum Congregationum Ecclesiis.n.2.
Nulla habita licentia ab Abbatibus localibus n.4.
Pontificalia tempore Capituli, tam Generalis, quàm Prouincialis exercere an Abbates possint, qui ad tempus creantur. q.6.n.2.p.326.
Pontificalium vsum habentes an debeant vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum. disp.21 q.11.n.1.p.343.
Pontificalia Abbatibus concessa sunt ad decorem Ecclesiarum suarum.n.2.
Pontificalium vsum habens intelligitur posse Ornamenta Ecclesiastica benedicere. disput.22. q.1.n.8. p.336.
Pontificalia exercentes in Ecclesiis Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ, illis inuitis excommunicationem incurrunt.n.34.p.438.
Pontificalia exercendi in aliena iurisdictione facultatis form.137.p.512.
Pontificale Romanum, & Cæremoniale Episcoporum reformauit Clemens VIII.disput.21 q.11.n.2. p.334.
Populus non exemptus Abbatiæ exemptæ præscribere potest contra Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiæ exemptæ. disp.19 q.3.n 9.p.303.
Portio canonica quid sit.disp.15.q.16.n.1.p.194.
Portio canonica, de quibus bonis debeatur nomine Episcopi, an hîc intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.num 2.
Ostiensis sententias asserentis loca etiam exempta ad canonicam portionem Episcopis soluendam teneri, refertur.n.3.
Portionem canonicam Episcopis soluere non tenentur Monasteria,& loca exempta.n.4.
Portionem canonicam Episcopis tenentur soluere Monasteria, & loca exempta, de relictis Capellis non exemptis, sibi subiectis.n.5.
Possessio capta,non emissa Fidei professione,licèt non suffragetur, acquiritur tamen, & acquisita infecta non remanet, sed est manutenibilis. disput.8. q.3. n.16.17.p.82.
Possessio beneficij,vel dignitatis adipiscenda, vsu Romanæ Curiæ,Pontificis diploma requirit.disput.9. q.1.num.1.p.82.
Possessio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apostolicarum expeditionem, non est valida. ibid.n.2 p.83.
Possessio antecessorum, ad effectum manutentionis, iuuat successorem. disp.15. q 10.n.5.p.185.
Postulatus ad Abbatiam,vel Prælaturam quomodo se gerere, & quid respondere debeat. disput.5. q.22. n.6.p.61.
Postulatus administrans ante postulationem admissam, statim priuatur omni iure quod per postulationem acquisierat. disp.6.q.1.n.5.p.64.
Potestas Ordinaria in propria Diœcesi de iure communi est tota penes Episcopum. disput.15.q.2.n.2. pag.116.
Præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum aliis Prælatis in Capella Pontificia,& in processione Corporis Christi exempla recensentur.disp.24. q.6.n.11.p.357.
Præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Lateranenses, ac Abbates, & Monachos Casinenses quorum causa orta olim fuerat in Conc. Trid. disp.25.q.1.per totum.p.359.Auctor vti merus relator narrat omnia quæ vsque ad hæc tempora in hac quæstione scripta & definita fuere. n.1.
Præcedentiæ causam committit Pius IV.tribus S.R.E. Cardinalibus.n.2.
Præcedentiæ ius est iuris positiui & sapit priuilegium. disp.25.q.1.n.64.367.
in Præcedentia Regularium Ordinum attenditur antiquior approbatio.disp.25.q.1.n.142.p.372.
Præcedētia Canonicorum Regularium probatur sententia lata in Concilio Constantiensi,& confirmata ab Innocentio VIII. disp 25.q 1.n.197.p 37..
Vide, *Canonici Regulares.*
in Præcedentiis consuetudo attendi debet.d. 25. q.1. n.199.p.377.
Præcedentia monachorum S.Benedicti ante Canonicos Lateranenses quibus Doctoribus probatur. disp.25.q.1.n.290.ibid.
Sententia a Pio IV.super ea lata. n.293.p.396.
Præcedentia in propria Ecclesia Rectoris potest ex consuetudine competere alteri, etiam priuato, & quæ consuetudo sit necessaria. disput 25 q.2.n 29. pag.401.
Præcedentiæ in materia consuetudo inspicienda est, cui plurimum defertur à iure, etiam si sit contra ius disp.25.q.2.n.31.p.402.
de Præcedentia inter Ecclesiasticas personas, tam seculares,quam Regulares,lites & controuersias omnes componit Episcopus omni appellatione remota disp.15.q.6.n 9.p.408.
Præcedentia inter Mendicantes quomodo sit attendenda.disp.25 q.7.n.5.p.409.
Præcedentiam quam habeant inter se Prælati quatuor Ordinum Mendicantium. disp.25.q.7.num.1. p.409.
de Præcedentiis, & præcipuè inter Ordines Mendicantes in processionibus, Greg. XIII. Bulla refertur. disp.25.q 8.n.1.p.409.
Præcedentiæ controuersias inter Regulares exortas debet Episcopus componere. disp.25.q.8. num.15. p 418.
Præcedentia inter Procuratorem Generalem Fratrum Minorum de Obseruantia,& Procuratorem Generalem Conuentualium Ordinis S. Francisci, cùm decreto Sacræ Rit. Congr.disp.25.q.8.n.13.p.417.
Prædicandi licentiæ form.42.p.488.
Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ form.201.pag.535.
Prædicatoris licentiæ per Superiorem Regularem concedendæ form 39.p.486.
Prædicatoris proprij Ordinis licentiæ formula 45. ibid.
Prædicatoris missio in Religione Dominicana. form. 44 45.p.489.
Prædicatoris Regularis licentiæ formula 88. & 90. p.500.
Eiusdem generis alia form.162.p.521.
Prædicatoris in Ecclesia Monialium licentiæ form. 89.p.500.
Prædicatorum Ordo Ordinariorum iurisdictioni non subiicitur. disp.25.q.4.n.17.136.
Prædicatores decimas soluere non tenentur. disp.15. q.18.n.126.p.204.
Prædicatores Fratres communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium. disp. 17.q.1.n.28.p.261.
Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimæ priuilegiorum suorum confirmationes permixtim recensentur.disp.18 q.3.n.23.p.284.
Prædicatorum vita hodie est arctior, quàm vita Monachorum, propter eorum Constitutiones. disp. 25. q.1.n.95 p.368.
Prædicatores si hodie se transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apostasiam. n.96.

Prædica

Prædicatores obtinent honorabiliorem locum inter cæteros Mendicantes. disput. 25.quæst.8. num. 5. pag. 413.

Præesse non debet qui nondum subesse nouit. disp. 5. q.10.n.2.p.44.

Præfatio super electum quomodo dicenda. disput.11. q.14 n.30.p.103.

Præfectus vni Ecclesiæ vel Monasterio an aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit.disput.5. q.24. per tot. p.62.

Prælationis ardor ambitionis est signum.disp.26.q.8. n.3. p 423.

Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione si vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.disp.5.q.7.n.3. p.41.

Prælaturæ vacationis tempore habilitas ad eligendum non attenditur, sed tempore, quo celebranda est electio.disp.5.q.8.n.9.p.42.

Prælatura illegitimè natis conferri non potest, absque dispensatione: etiamsi defectus esset occultus.disp.5.q.14.n.1.& 3.limita n.4.p.48.

Prælatura, & aliæ dignitates Regulares conferri possunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos, simul cum generali, prouinciali, vel intermedio Capitulo absque alia dispensatione. ibid. n.9. p.49.

Prælatura, & aliæ Regulares dignitates, & officia conferri possunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos Congregationis Clericorum infirmis ministrantium absque alia dispensatione, & Capitulo.n.10.ibid.

Prælatura haberi non potest à filiis illegitimis Religiosorum in ea Religione, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt: & non solum in eodem Conuentu, sed etiam in tota Religione. disput.5. q.15. per tot. ibid.

Prælatura in Religione obtinenda illegitimis concedi non potest à Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulo, absque causæ cognitione. q.16.n.4. pag. 50.

Prælatura, non nos, sed vitæ merita Deo commendant.disp.10.q.1.n.6.p.87.

Prælaturas & dignitates per extraneos fauores procurantes per biennium ad illas inhabiles redduntur in Congregatione Vallumbrosana.disp.10.q.1. n.10. p.87.

Contra eos Summorum Pontificum Constitutiones referuntur.n.11.

Prælatura si non acceptatur à Religioso contra præceptum sui Superioris, mortaliter peccatur.disput. 10.q.2. n.3. p.87.

Prælaturæ si renunciatur ab eo, qui verisimiliter se cæteris magis idoneum cognoscit, mortaliter peccatur.ibid.n.4.p.88.

Prælaturam suscipere fugiens via illicita, peccat mortaliter. n.5.

Prælaturas perpetuas esse magis expedit, quàm temporales, & quæ ex temporanea illa duratione oriuntur incommoda. disput.12. quæsit.3 per tot. p.107.

Prælatura secularis, quæ à Papa confertur, in manibus ipsius Papæ resignanda est. disp.13.q.1.num.7. p.108.

Prælatura electiua in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus resignanda est. ibid. num. 8.

Prælatura commendata residentiam requirit.disp.14. q.6.n.1. p.121.

Prælati nominis etymologia quæ? disp. 1.q.1.num.7. pag.2.

Prælatorum Episcopis inferiorum nomina. ibidem, num. 8.

Prælati qui dicantur propriè. q.3. n.3.p.5.

Prælati verè sunt Superiores Mendicantium. disp. 2. q.8.n.1.p.8.

Prælati Ordinis S.Basilij Archimandritæ dicebantur: hodie verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.disp.2.q.7. n.2. p.13.

Prælati Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium, omnes ferè Abbates nuncupantur. ibid. num.3.

Prælatus Generalis potest inferiorum iurisdictionem coarctare, non è contra.disp.3.q.3.n.3.p.18.

Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum spectat.disp.5.q.1.n.1.p.31.

Prælati Regulares locales omnes ferè (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur. ibid.n. 3.p.31.

Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum suis Definitoriis faciendis etiam secretum seruari debet, aliàs nullæ sunt. disp.5.q.1.n 6.p.32.

Prælatus antequam ex hac luce discedat, vel ante depositionem, vel cessationem, Electores ad successoris electionem deuenire non possunt.disput.5.q.7. n.1.p.41.

Prælati mortui corpus antequam sepulturæ traditum sit, an Electores ad electionem procedere possint. n.2.ibid.

Prælati quælibet electio de iure communi ad propriam Congregationem spectat. quæsit.8.num.1. pag. 41.

Prælati electio, si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres doctores existant, ad eos spectat. n.2. pag. 42.

Prælatus vt eligi possit quam ætatem habere debeat. q 9.n.1.p.43.

Prælatus Generalis eligendus an trigesimum annum expleuisse debeat.n.3.ibid.

Prælatus Regularis eligendus debet esse professus expressè.q.10.n.1.p.44.

Prælatus posita iusta causa tenetur cum illegitimis ad Prælaturas dispensare. q.16.n.9 p.50.

Prælati bona valetudine naturali pollere debent, vt eligantur. q.21.n.15.p.55.

Prælati VVillelmitani, siue Alborum Mantellorum in Gallia à Rege nunquam nominantur.disp.7.q.1. n.5.p.68.

Prælati obitus vt Principi nuncietur, & ab eo licentia successorem eligendi petatur, consuetudine introduci potest.q.6.n.5.p.74.

Prælatus inquirens quomodo procedere possit per viam inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendæ.disp.8.q n.3.p.78.

Prælati Regulares an hodie teneantur fidei professionem emittere.q.3.n.3 p 81.

Prælati non expedientes literas assensus super iurepatronatus; donato Monasterio in n[illegible]s pœnas incidunt.disp.9.q.2.n.2. p.85.

Prælati seculares de iure perpetui sunt. disp.12. q.4. p.108.

Prælatos Episcopo inferior licèt conferendi potestatem habeat, non tamen potest beneficiorum resignationes recipere, nisi id sit ei specialiter concessum.disp.13.q.1.n.4.p.109.

Prælatus ob quas causas ad sui officij renunciationem admitti potest. ibid.n.10.& seqq.vsque ad 16. inclusiuè p.108.

Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus

absque iusta causa à Superioribus deponi. disp. 13. q. 2. n. 1. p. 100.
Prælatus Regularis ob duplicem causam deponi potest ab officio. n. 4. ibid.
Prælatus sibi successorem nominare non potest. q. 5. n. 2. p. 113.
Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere. q. 8. n. 3. p. 115.
Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere. n. 6. ibid.
Prælati inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes dicuntur Ordinarij. n. 9.
Prælati inferiores non exempti possunt beneficiorum permutationes approbare, si hanc facultatem præscriptione acquisierint. ibid. n. 15. p. 116.
Prælati Regulares residere tenentur. disp. 14. q. 1. n. 4. pag. 117.
Prælati seculares an residere teneantur. n. 5. ibid.
Prælati inferiores habentes propriam Diœcesim cum iurisdictione Episcopali, possunt cum beneficiarijs sibi subiectis super non residendo dispensare, sicut Episcopi cum suis. n. 6. ibid.
Prælati a quo ad residendum cogi possint. num. 7. ibid.
Prælati Generales non coarctantur ad residendum in particulari loco Religionis, sed debent residere vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria. num. 8. p. 117.
Prælati Episcopo inferiores an de iure diuino ad residendum teneantur. ibid. q. 2. n. 1 & 1. p. 118.
Prælati curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad residentiam personalem coguntur. n. 3.
Prælati Episcopo inferiores possunt per spatium duorum, vel trium mensium ab Ecclesiis suis abesse, & quomodo. q. 5. n. 1. p. 120.
Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores licentiam absentiæ ab Ecclesia Parochis concedere possunt. ibid. n. 3. p. 121.
Prælati Episcopo inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt pœnas easdem, quas incurrunt Episcopi non residentes. disput. 14. quæstit. 7. num. 2. ibid.
Prælati Regulares, non residendo, an eisdem pœnis, vt supra, afficiantur. ibid. n. 3. p. 122.
Prælati Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habent. disp. 15. q. 2. n. 4. p. 126.
Prælati Regulares cogi possunt per censuras Episcoporum ad restituendum Nouitiis egredi volentibus omnia bona, quæ tempore ingressus attulerunt. disp. 15. q. 7. n. 29. p. 150.
Prælati Regulares non Episcopi punire debent Regulares delinquentes circa animarum curam personarum secularium. ibid. n. 48. p. 152.
Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Episcopo possunt conueniri. ibid. n. 54. p. 157.
Prælatus inferior vt dicatur constitutus in quasi possessione iurisdictionis, debet probare actus iurisdictionales per ipsum gestos fuisse cum scientia, & patientia Episcopi aduersarij. disp. 15. q. 8. n. 17. p. 181.
Prælati inferiores nullum habent territorium separatum, nisi illud habeant ex speciali priuilegio Papæ. q. 9. n. 7. p. 184.
Prælati exempti exemptioni renunciare non possunt. q. 12. n. 3. p. 188.
Prælatus immunitatem semel ab ipso concessam amplius reuocare non potest. q. 13. n. 6. p. 190.
Prælati debent admonere subditos suos Confessarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad solutionem decimarum q. 18 n 65. p. 207.
Prælatis negligentibus in puniendis Clericis, eorúmque causis cognoscendis, iurisdictio non deuoluitur ad laicos. q. 19. p. 24. p. 212.
Prælatus soluens collectas non priuatur sua immunitate q. 21. n. 10. p. 233.
Prælati Ecclesiastici imponentes onera, vt potè collectas, & gabellas Ecclesiasticis personis, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. n. 24. p. 228.
Prælati imponentes onera Ecclesiasticis absque Papæ licentia, an sint excommunicati. ibid. num. 32. p. 230.
Prælatus venit appellatione Capituli disp. 16 q. 3. n. 4. p. 137.
Prælati Regulares de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari. q. 6. num., p. 140.
Prælati Generales possunt priuilegia Religionum etiam iuridicè interpretari, dummodo sint ambigua, secus autem quando sunt clara. ibid. n. 8. & 9. pag. ead.
Prælato inferiori possunt competere præscriptione, vel consuetudine illa quæ sunt iurisdictionis & dignitatis Episcopalis. disp. 19 q 1. n. 4 p. 361.
Prælatus inferior potest præscriptione acquirere vt in sua parochia præcedat Episcoporum. quæstit. 3. n. 7. p 303.
Prælatis ex Canonicis Regularibus assumptis non interdicitur color, ac forma aliis clericis secularibus non interdictus. disp. 20. quælit. 3. num. 9. p. 318.
Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lanæ. num. 11. ibid.
Prælati assumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus vestibus in Capella vtuntur, ostenditur n. 12.
Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur cappa violacea, cum pellibus albis sicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum. num. 15. ibid.
Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, distinguuntur à secularibus pariter Episcopis in toga linea, quæ est eorum essentialis habitus. ibid. n. 24. pag. 320.
Prælatus nequit iuribus, & priuilegiis Ecclesiæ, ac dignitati suæ acquisitis, & datis renunciare. disp. 23. q. 14. n. 4. p. 352.
Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij, illud perdere non potest. n. 6. ibid.
Prælati inferiores Episcopis, Conciliis interuenire debent. disp. 24. q. 2. n. 8. p. 354.
Prælati Canonicorum Regularium sunt etiam Abbates. disp. 25. q. 1. n. 173. p. 375.
Prelati Regulares sunt præferendi Prælatis secularibus, Abbatibus inferioribus. disp. 25. q. 7. n. 6. p. 409.
Prælati per doctrinam, suas, & aliorum animas saluas faciunt. disp. 26. gl. 1. n. 4. p. 410.
Prælatus nunquam benè imperare potest, nisi quæ aliis iniungit facienda, ipse exequatur. gl. 12. n. 1. p. 425.
Prælatus quando dicatur subditorum peccata dissimulare. n. 4. ibid.
Prælatus ferri & adamantis nomine cur appelletur. gloss. 13. n. 7. p 426.
Prælatus quænam sint bonorum operum instrumenta nosse debet. n. 15. p. 427.

Præmonstratensis Ordinis exemptio ab Episcoporum & Ordinariorum iurisdictione. disput. 15. q. 4. n. 12. pag. 135.

Præmonstratenses à Decimis exempti sunt. disput. 15. q. 18. n. 16. p. 202.

Præmonstratenses habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis S. Bernardi, Ordinis Cisterciensium Regnorum Hispaniæ. disput. 17. quæsit. 1. num. 20. pag. 258.

Præmonstraten. Prouinciæ Regnorum Hispaniarum à Clemente VIII. sua priuilegia confirmari impetrant. disp. 18. q. 3. n. 18. p. 283.

Præmonstratenses Abbates habent vsum Pontificalium virtute Bullæ Gregorij IX. disp. 20. q. 1. n. 22. p. 311.

Præparatio Summi Pontificis ad sacrificium Missæ & ad benedicendum Abbatem. disput. 11. q. 14. n. 2. pag. 99.

Præpositi Canonicorum Regularium Lateranen. sunt in dignitate constituti, & possunt omnia, quæ possunt Abbates illius Religionis. disp. 21. q. 2. num. 6. pag. 322.

Præpositus Ecclesiæ Cathedralis quis sit, & eius præeminentiæ. disp. 25. q. 4. n. 5. p. 405.

Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ, & illius dignitas. n. 6.

Præpositura est dignitas sicut Abbatia, nisi careat cura, & Conuentu. disp. 1. q. 2. n. 18. & 19. p. 4.

Præpositura in Ecclesia Gerunden. non sunt dignitates, neque beneficia, sed simplices tantùm administrationes temporales, nihil spiritualitatis habentes. n. 20 ibid.

Præscribens facultatem conferendi beneficia, non præscribit facultatem destituendi illos, quos ipse instituit. disp. 13. q. 8. n. 4. p. 115.

Præscribens aliquid bona fide, & iusto titulo, si post completam præscriptionem mala fides superuenerit, est tutus etiam in conscientia. disp. 19. q. 8. n. 2. p. 306.

Præscriptio quadragenaria cum titulo sufficit, etiam quando ius resistit. disput. 15. quæsit. 9. num. 12. pag. 184.

Præscriptio aliud est, quod fit contra ius, aliud contra iuris præsumptionem. n. 14.

Præscriptio quadragenaria minor non currit contra Ecclesiam. disp. 16. q. 14. n. 4. p. 247.

Præscriptio sexagenaria requiritur contra Ecclesias, & Monasteria Casinen. & Vallis-Vmbrosæ. num. 5.

Præscriptio centenaria requiritur contra Monasterium S. Pauli extra muros Vrbis. n 6. ibid.

Præscriptione acquiri possunt quæ priuilegiis conceduntur. disp. 19. q. 2. n. 3. p. 302.

Præscriptio contra visitationem iure communi, vel speciali competentem, quibus modis contingere possit, ostenditur. disp. 19. q. 3. n. 1. ibid.

Præscriptio tollens omninò visitationem iure communi iniunctam, non valet. n. 2. p. 303.

Præscriptio impediens morum correptionem, & Ecclesiarum reformationem, meritò prohibetur. n. 3.

Præscriptio admittitur, quæ visitationem transfert, vel aliis accumulat. n. 4.

Text. in cap cùm ex officij, de præscrips. declaratur. num 5.

Præscriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Prælatis à subdito iure communi debitam, indistinctè prohibetur. n. 6.

Præscriptione quadragenaria, non autem centenaria gaudent omnes Ecclesiæ citra Romanam. q. 4. n. 1. p. 303.

Præscriptio centenaria requiritur contra Ecclesias Marchiæ, & Ferrariæ, quia sunt de patrimonio Romanæ Ecclesiæ, & de horto ei[illegible] m. [illegible] n. 2. p. 304.

Præscriptio, an, Abbate vel Prælato ma[illegible]nante rem Ecclesiæ cum consensu Capitu[li], incipiat contra Ecclesiam currere, tempore quo durat Abbas & Prælatus. q. 5. n. 1. ibid.

Præscriptio contra Ecclesiam, vel Monasterium pro rebus malè alienatis non incipit currere ante mortem, vel cessationem Abba[tis], vel Prælati, qui malè alienauit, & nisi adsit scientia, & patientia cuiuslibet successoris. n. 3. ibid.

Respondetur ad argumenta contraria. n. 4 p. 3[0]5.

Præscriptio nusquam currit Prælato, sed ipso iure dormit contra Ecclesiam quocumque modo vacantem. q. 6. n. 1. p. ead.

Præscriptio contra Ecclesiam tempore hostilitatis dormit ipso iure n. 3. ibid.

Præscriptio an currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis. q. 7 per tot. p. 305.

Præscriptio non currit contra Congregationem Casinensem, & Vallumbrosanam, nisi post 6[0] annos n. 23. p. 436.

Præscriptum tantum censetur, quantum possessum. disp. 13 q. 8 n. 5. p. 115.

Præscriptum bona fide & iusto titulo ab Abbate, si superueniat mala fides, an restitui debeat. disp. 19. q. 8. per tot. p. 306.

Præsentatus administrans ante præsentationem admissam priuatur omni iure; & idem est in nominato. disp. 6. q. 1. n. 6. & 7. p. 64.

Præsentato ius in re acquiritur ex sola præsentatione, quando necessariò venit instituendus, quia nemo alius præter ipsum præsentatus fuerit. disp. 10 q. 4. n. 4. p. 90.

Præsentato, qui solus inter cæteros habet conditiones requisitas ex fundatione, dicitur quæsitum ius in re ex sola præsentatione. n. 5.

Præsentes in electione censentur omnes existentes in ciuitate, vel hortis ipsius. dispot. 5. quæst. 3 num. 9. pag. 34.

Præuaricator suæ Regulæ a munere suo deponi potest. disp. 13. q. 2 n. 7. p. 111.

Præuaricator quis dicatur. n. 8. ibid.

Presbyteratus Ordinem suscepturi vigore dispensationis Apostolicæ literarum commendatitiarum, form. 199. p. 535.

Præsidentes patris appellatione vniuersi veniunt. disp. 1. q. 8 n. 3. p. 9.

Præsumptio an probet simoniam. disput. 10. q. 5. n. 12. pag. 92.

Præsumptio, quòd priuilegium sit vsu receptum, non sufficit, vbi adest clausula, *quatenus sunt in vsu.* disp. 16. q. 14. n. 12. p. 248.

Primitia quæ? & vnde sic dictæ. d. 15. q. 28. n. 1. p. 199. Et cur primitiæ, non primitia in singulari. ibid.

Princeps, si ex certa scientia inh[abi]les promouet, censetur cum eis tacitè dispensare. disp. 5. q. 17. n. 1. pag. 52.

Princeps potest dispensare sine causæ cognitione. n. 2.

Principes ex indulto Summi P[o]ntific[i]s possunt lege cauere ne benefi[c]ia [illegible] ca conferantur externis. d[is]p. 15 q. 19. n 2[illegible] p. 211.

Principes seculares concedent[es] p[riui]le[gi]a exementia Cleric[i]s, eorúmque bona à laica potestate, illa amplius reuocare non possunt. q. [illegible] o. 6. & 7. p. 215. 218.

Princeps secularis si[cut] in spiritualibus legem condere non potest, ita nec priuilegium [illegible] ut. 2[illegible] q. 1. [illegible] p. 235.

Princeps

Princeps concedens priuilegium non censetur velle alterum priuare iure suo, aut alteri damnum inferre, nisi quatenus verbis expressit q.5.n.5.p.238.

Princeps solus potest priuilegium interpretari, cùm dubitatur de intentione, vel potestate concedentis. p.6.n.2.& 3.p.264.

Princeps non præsumitur velle alteri tollere ius quæsitum absque eius cognitione, & grauissima causa. q.10.n.11.p.243.

Princeps priuilegium suum gratiosum, etiam sine causa reuocare potest q.12.n.1.p.244.

Princeps in dubio præsumitur auctoritate legibus ordinata vti voluisse.n.2.ibid.

Princeps ex contractu efficaciter obligatur. disp.16.q.12.n.6.p.245.

Princeps in iis, quæ sapiunt contractum, vtitur iure priuati.n.7.

Princeps ipse, siue eius successor non potest priuilegium ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui reuocare q.12.n.17.p.245.

Princeps, data iusta causa, potest limitare, restringere, & in totum reuocare contractum a se cum subdito celebratum; ac proinde priuilegium transiens in contractum, Dummodo causa publicam respiciat vtilitatem.n.18.1 .ibid.

Princeps ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare n.20. immò illam auferre præstita tamen recompensatione. n.2 quidquid renuerint alij.n.22. p.246.

Princeps vbi scribit. *De plenitudine potestatis*, nihil opponi potest contra priuilegium, vel quod gratiam annullet.disp.18.q.6.n.29.p.297.

Principali concesso conceditur & accessorium. disp.20.q 3.n.16.p.319.

Principia male inchoata difficile est vt bono exitu peragantur.disp.1 .q.1.n 8.p.87.

Priores aliquando alicubi Abbates dicuntur. disp.3.q.1.n.3.p.16.

Prior Generalis Monachorum S. Hieronymi Congregationis Lombardiæ solus in sua Religione habet vsum Pontificalium insignium, per Bullam Pauli V.disp.20.q 1.n.23.p.312.

Priores aliqui an Pontificalibus insigniis vtantur. n.27.p.313.

Priores, & Vicarij Abbatum, possunt vestes sacras, & alia Ecclesiastica ornamenta benedicere.disp.22.q.1.n.7.p.336.

Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & sessionibus.disp.25.q.1.n 11 .p.370.

Prior ad titulum Abbatiæ assumptus posteriùs promotum in eodem Ordine præcedit.quæst.6.num.4. p.407.

Prioris Abbatiæ literarum patentium,form.18.p.482.

Prioris electi per scrutinium in Religione Dominicana confirmationis.form.25.p.48 .

Prioris electionis per Prouincialem in Religione Dominicana.form.26.p 485.

Prior, Præpositus, seu Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio suffultus, si in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorū Regularium.n.194.p.413

Prioratus est Dignitas sicut Abbatia, dummodo concurrat in eo aliquod ex signis requisitis ad dignitatem constituendam.disp.1.q.2.n.15.& 16.p.4.

Prioratus quidam Cathedrales in Anglia quorum Abbates erant Episcopi, & Monachi loco Canonicorum.disp.3.q.4.p.18.

Item alij Abbatibus non subditi.ibid.

Prioratus perpetui electiui Regiæ nominationi in Gallia subijciuntur.disp.7.q.1.n.4.p.69.

Prioratus Ordinis Grandimontensis Regiæ nominationi non subiacent.disp.7.q 1.n.9.p. .

Prioratus sæculares in Gallia Regiæ nominationi non subsunt.q.2.n 1.p.69.

Prioratus Conuentuales intelliguntur de Regularibus, non de sæcularibus.n.2.

Prioratus promotio in Regulari, vel Collegiata Ecclesia, cessare facit beneficia prius obtenta, quæ in alterius fauorem renunciari non possunt. disp.13.q.1.n.20.p.110.

Prioratus & Præpositur æ in quibus non viget Regularis obseruantia visitari possunt singulis annis. disp.15.q.7.n.54.p.154.

Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, cum protestatione non præiudicandi priuilegio, illud non amittit disp.16 q.14.n.18.p.148.

Priuilegiarius priuilegio abutens, meretur ipso priuari.ibid.n.24.ibid.

Priuilegiatus per non vsum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, si occasio, & opportunitas illo vtendi non se obtulerit.disp.13.q.14.n.1.p. 52.

Priuilegiatus, si non vtatur priuilegio suo, data vtendi occasione, illud amittit, vel ex præscriptione, seu ex vi tacitæ renunciationis.n.2.

Priuilegiatus per non vsum, non potest amittere priuilegium, si non habeat potestatem renunciandi.num.3.

Priuilegiatus faciens contra id, quod in priuilegio concessum est, amittit priuilegium.disp.16.q.10.n.2.p.242.

Priuilegiatus in ius vocatus; tenetur venire priuilegia sua allegaturus.q 17.n.3.p.250.

Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clausum.ibid.n.5.

Priuilegiatus magis minùs priuilegiato est præferendus.disp.25.q.3.n.15.p.404.

in *Priuilegiis* nunquam censetur derogatum decretis Concilij Generalis, nisi exprimatur.disp.5.q.5 n.7. p.39.

Priuilegium Apostolicum in cursu 30. annorum cum obseruantia, præsumitur interuenisse in limine fundationis iurispatronatus in Ecclesia Conuentuali, etiam quòd non sit enunciatum. disp. .q.5.n. .p. 3.

Priuilegium Apostolicum in fundatione iurispatronatus Ecclesiæ Conuentualis non præsumitur ex diuturnitate temporis, quando agitur cum personis, in quibus cadit præsumptio vsurpationis.n 6.

Priuilegium Apostolicum ad effectum acquirendi iurispatronatus in Ecclesia Conuentuali non præsumitur ex diuturnitate temporis; quod ex facie instrumenti appatet interuenisse confirmationem alterius Papæ inferioris etiam si adesset cursus longissimi temporis cum obseruantia.n .& 8.

Priuilegium concessum post fundationem, vel dotationem Ecclesiæ Conuentualis, est merè gratiosum, & non suffragatur ad acquirendum iuspatronatus n.10.ibid.

Priuilegium in limine fundationis in Ecclesia Conuentuali probatur ex fama. Et ideo datur remissoria ad probandum famam.n.12.& 13.p. 3.

Priuilegium non interuenisse in limine fundationis Ecclesiæ Conuentualis, non probatur ex diligentia in registro, cum non sit necessaria probari per scripturam.n.14

Priuilegium in limine fundationis, vel dotationis est necessarium, quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota Ecclesia Conuentuali. Secus in altari posito in ipsa Ecclesia, quia tunc sufficit consensus Regularium.n.15.

Priuilegium à Martino V. Abbati S. Pancratij de Floren

Florentia Congregationis Vallumbrosanæ concessum ad benedictionem à quocumque Episcopo suscipiendam. disp. 11. q. 10. n. 2. p. 97.

Priuilegia quarundam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorundem priuilegiorum, eadem possunt, ac si essent benedicti. disp 11. q 13. n. 2. p. 98.

Priuilegia Regularium cùm dubitatur an sint valida, Sedes Apostolica est consulenda. disp. 15. q. 6. n. 2. p. 144.

Priuilegium exemptionis à Iurisdictione Ordinarij non suffragatur, nisi probetur quasi possessio illius exemptionis. q. 8. n. 3. p. 181.

Priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quatenus durat professio, vel officium. q. 11. n. 1. & 11. p. 92.

Priuilegij cessante causa, eius effectus cessare debet. q. 11 n. 2. p. 93.

Priuilegium mutatur mutatione personæ, n. 3. declara vt num. 12. ibid.

Priuilegium à se concessum, etiam sine causa, Princeps reuocare potest, necessitate cogente. disp. 16. q. 12. n. 4. p. 144.

Priuilegia eximentia à solutione Quartæ funeralis non suffragantur absque expressa derogatione *Clem. dudum, de sepultur.* disp. 15. q. 17. n. 9 p. 196.

Priuilegia eximentia à Quarta funerali non suffragantur, si in eis adsit clausula, *Salua iustitia Ecclesiarum Parochialium.* Contrarium. ibid. num. 11. n. 12. p. 197.

Priuilegia eximentia à Quarta funeralium an suffragentur per viam communicationis. n. 17. p. 198. Vide, *Quarta.*

Priuilegium concessum Ecclesiæ, Ciuitati, & aliis personis, quæ nunquam moriuntur, censetur reale. q. 18. n. 33. p. 205.

Priuilegium exemptionis à decimarum solutione est personale. ibid.

Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de eis mentio fiat, etiamsi inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis. ibid. n. 34. & 36. p. 205.

Priuilegia in communicatione generali non extenduntur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur. ibid.

Priuilegiorum communicatio regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac si specificè concessa fuissent. q. 18. n. 35. p. 205.

Priuilegiorum communicatio non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio n. 36.

Priuilegium exemptionis à decimarum solutione concessum alicui Ordini per non vsum vnius Monasterij non censetur sublatum, etiam respectu illius Monasterij, in quo priuilegium non fuit in vsu. n. 37. p. 206.
Vide, *Decima.*

Priuilegium inualidum detectum, non retardat solutionem decimarum. n. 63. p. 207.

Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de eis mentio fiat, etiamsi inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis. q. 18. n. 34. 36. p. 205

Priuilegia quædam secularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laicorum potestate eximentia recensentur. q. 20. n. 6. p. 215. & seqq.

Priuilegia Principum secularium, eximentia Ecclesiasticos, ipsorúmque bona à laicorum pote[illegible]tè, reuocari non possunt. n 7. p. 218.

Priuilegia exemptionis à gabellis, & ali[illegible]neribus concessa sunt à Summis Pontificibus in fauorem Ecclesiasticorum. q. 21. n. 6. p. 221.
An transeant ad Colonos. ibid. n. 23. p. 22[illegible].

Priuilegium regulariter ab eo concedi pot[illegible] qui legis condendæ potestatem habet. d[illegible]sp. 1[illegible] q. [illegible] n. 1. p. 235.

Priuilegium est ius singulare, contra ius commune indultum. n. 3.

Priuilegium est priuata lex. ibid. n. 2. & q. 7. num. 2. p. 240.

Priuilegia possunt per Pontificem in spiri[illegible]nalibus directè concedi omnibus, & vbique, in temporalibus verò indirectè q. 1. n. 5. p. 235.

Priuilegium in spiritualibus per Principem sæcularem concedi non potest. ibid. n. 6.

Priuilegium extra Episcopi concedentis Diœcesim, vel Principis extra suam Prouinciam prodesse, non potest. n. 8. p. 235.

ad Priuilegium an necessarium vt sit per scripturam, Bullam, aut breue concessum. q. 2. n. 1. p. 236.

Priuilegium concessum sine scriptura n[illegible]n c[illegible]ssat morte concedentis, etiam literis nondum expeditis. ibid. n. [illegible].

Priuilegiis sublatis, non censentur sublata viuæ vocis oracula. q. 2. 11. p. 237.

Priuilegium fauorabile est vere & propriè beneficium. q. 3. n. 1. p. 240.

Priuilegia fauorabilia concessa Religiosis, extenduntur etiam ad ipsorum Abbates, licet de istis nulla mentio in priuilegiis fiat ibid.

Priuilegium non solùm censetur concessum personis in priuilegio expressis, sed [illegible]tiam iis, q[illegible] pr[illegible] ex vocis significationem, in eo c[illegible]mpr[illegible]duntur. num. 2.

Priuilegia fauorabilia c[illegible]ssa R[illegible] ei[illegible]s Abbatibus etiam c[illegible] en[illegible]tur. [illegible] ibid.

Priuilegia concessa Ab[illegible] Regularibu[illegible] n[illegible]n extenduntur ad Commendatarios. q. [illegible] n. [illegible] p. 237.

Priuilegium non debet etiam p[illegible] [illegible]tudinem rationis, de vna ad aliam per[illegible]nam extendi. num. 2.

Priuilegia tunc sunt interpretanda, quando continent verba ob[illegible]cura, & ambi[illegible]ua. quæst 5. num. 1. p. 238.

Priuilegium aliud fauorab[illegible]e, aliud o[illegible]um quale sit. n. 1. ibid.

Priuilegiorum in explicatione seruanda est verborum proprieta[illegible] n. 3. p. 238.

Priuilegium fauo[illegible]abil[illegible] latè est ex[illegible]nd[illegible] n. [illegible]4.

Priuilegium od[illegible]osum strictè est ex[illegible]nd[illegible] [illegible]5.

Pri[illegible]ilegium contra ius commune strictè interpretandum est. n. 6.

Priuilegium cedens in alterius præiudicium strictè est explicandum. n. 7.

Priuilegium semper censetur conc[illegible]um, cum clausula, *salua iustitia.* n 8.

Priuilegia non sunt ita strictè interpretanda, vt nihil prosint. n 9.

Priuilegium contra statutum, aut con[illegible]tudinem, conforme tamen iuri communi, est plenissimè interpretandum n. 10.

Priuilegij Pontifi[illegible] verba interpretanda sunt secundum Canon[illegible]s, non leges. n. 11.

Priuilegia interpretanda sunt iuxta conditionem, & statum personæ, cui sunt concessa. [illegible]2.

Priuilegia Religionis gratia concessa sunt plenissimè

inter

interpretanda. num.13.
Priuilegia concessa toti Religioni, vel communitati in perpetuum habent vim legis, ac si essent in iure expressa n.14.
Priuilegium, cùm dubitatur de intentione, vel potestate concedentis, potest à solo Principe interpretari.disp.16.q.6.n.2.& 3.p.239.
Priuilegium, cùm dubitatur, an sit validum, vel subrepitium, potest inferior Iudex de eo cognoscere. n.4.p.239.
Priuilegij verba quando dubium aliquod inuoluunt ostenditur ad quem illius spectet interpretatio. n. 6.ibid.
Priuilegia sua possunt de iure magistraliter & doctrinaliter interpretari Abbates, & alij Regu.n.7.p.240.
Priuilegia Religionum possunt à Generalibus Prælatis etiam iuridicè exponi, dummodo sint ambigua. num.8.
Priuilegium exemptionis concessum, absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscumque*, valet. q.7.n.1.p.240.
Priuilegium de sui natura derogat legi, & debet aliquid vltra ius commune operari, etiam si non exprimat.n.2.
Priuilegia, in quibus est clausula: *Vt non censeatur reuocata, nisi de eis expressa de verbo ad verbum mentio fiat*; vt reuocata intelligantur, debet in secundo priuilegio apponi clausula, *Non obstantibus quibuscumque priuilegiis, etiam si de verbo ad verbum de illis mentio fieri deberet*. q.8.n.1.p.241.
Priuilegium subreptitiè impetratum nullum est.disp. 16 q.10 n.1.p.242.
Priuilegium cessat, cessante eius causa, vel quando incipit esse damnosum priuilegiato. n.3.
Priuilegium cessat per renunciationem, & hoc quomodo sit intelligendum.n.4.
Priuilegium concessum contra constitutionem, aut consuetudinem, vel datum contra sententiam, nihil valet.n.5.
Priuilegium amittitur, si concedatur secundum, in quo expressa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel successoris reuocationem.n.6.
Priuilegium quandònam expressè, & quandònam tacitè reuocetur.n.7.
Priuilegium in corpore iuris non clausum, est quoddam priuatum ius.n.8.p.243.
Priuilegium incorpore iuris contentum, reuocatur per posterius contrarium priuilegium. ibid. n. 10. pag.243.
Priuilegiorum pro non reuocatione in dubio iudicandum est.n.12.p.243.
Priuilegium aliud personale, aliud reale.q.11.num.1. ibidem.
Priuilegium personale cessat per mortem illius, cui concessum fuerat; reale autem transit cùm dignitate, vel officio cui adhæret.n.2.
Priuilegium quandònam censeatur personale, & quādo reale. n.3.
Priuilegio quando quis potiùs ratione dignitatis, vel muneris quo fungitur, extra illam dignitatem positus, non potest amplius vti priuilegio. n.4.p.244.
Priuilegium in dubio censetur potius personale, quàm reale.n.5.
Priuilegium gratiosum etiam sine causa reuocari potest q.12.n.1.p.244.
Priuilegium reuocare potest Princeps, à se concessum etiam sine causa, necessitate cogente. n.4.
Priuilegium quod transiuit in contractum etiamsi subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare.n.5.p.245.
Priuilegia ex causa meritorum concessa, non possunt à Principe reuocari.n.9.
Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onerosi; ac proinde non possunt per Principem reuocari.n.10.
Priuilegij concessio facta, pretio mediante, transit in contractum, quando illud æquipollet rei concessæ. n.11.p.45.
Priuilegium concessum non subdito, non potest ampliùs per concedentem reuocari. disp.16.q.13.n.2. pag.246.
Priuilegium antequàm acceptetur, potest à concedente reuocari.n.3.p.247.
Priuilegium aliud affirmatiuum, aliud negatiuum. q.14.n.1.p.247.
Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen aliis infertur: non amittitur per non vsum. num.2.
Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per non vsum. n.3.
Priuilegia vt amittantur per non vsum, quæ requirantur.n.7.p.247.
Priuilegium præsumitur vsu receptum, & asserenti contrarium incumbit onus probandi. n.10.
Priuilegium non vsu receptum affirmans, tenetur probare, quòd priuilegiarius fuerit in causa priuilegij, & per eum steterit, quominus priuilegio vteretur.n.11.
Priuilegij vsus quando allegatur pro fundamento intentionis, non præsumitur, sed est concludenter probandus.n.13.p.248.
Priuilegij vsum præsumptio suffragatur priuilegiario, qui priuilegij vsum allegat, secus si ab eo negetur num.14.
Priuilegium alicui Ordini concessum per vsum vnius Monasterij cæteris præseruatum intelligitur. n.15.
Priuilegium non amittitur per non vsum, quando in eo adest decretum irritans n.16.
Priuilegia præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vsum.n.17.
Priuilegium vt totum per contrarium vsum amittatur, actus debet esse contrarius toti priuilegio.n.19.
Priuilegium habens tractum successiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.n.20.p.248.
Priuilegia concessa communitati, vel Ecclesiæ, non amittuntur per plures actus factos à priuatis personis absque consensu communitatis.n.21.
Priuilegio abuti quando dicatur priuilegiarius. n.23.
Priuilegium aliud bonum publicum respicit, aliud priuatum.disp.16.q.15.n.3.p.249.
Priuilegia Religiosorum an suspensa censeantur per suspensiones quæ quotidie fiunt per bullam Cruciatæ, & quænam illa sint. q.16. per totum. p.249. vide *Bulla Cruciatæ*.
Priuilegium ostendere, & inspicere oportet, nec alleganti creditur.q.16.n.1.p.249.
Priuilegia clausa in corpore iuris, notoria sunt, & eorum scientia præsumitur. q.17.n.4.p.250.
Priuilegia concessa Ecclesiæ Regulari, siue Monasterio an amittantur; si Ecclesia vel Monasterium corruerit.q.18.per totum ibid.
Priuilegiorum communicationes aliquas speciales an habeant à Sede Apostolica Abbates, Prælati Regulares, nec non Ordines, Coogregationes & Monasteria, & quænam illæ sint. disp.17.q.1. per totum pag.251.
Priuilegia Pij V. Congregationibus Monachalibus concessa, ad terminos iuris redacta sunt. q.1. n.16. pag.257.
Priuilegiorum communicatio, quid operetur, & importet.n.17.p.258.

Priuilegia concessa Religiosis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religiosos eiusdem, vel alterius Ordinis. disp. 17.q.2.n.2.p.253.

Priuilegia exorbitantia,& quæ rarò conceduntur,per generalem communicationem, non participantur. n.6.p.253.

Priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis an extendatur ad aliam eiusdem Religionis. num.7.p.254.

Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium,an communicentur omnibus Monasteriis,locis, & personis Ordinis. n.8.

Priuilegiorum Communicatio , idem operatur,quod priuilegium in specie concessum. quæs. 3. num. 2. pag.273.

Priuilegia participantes per communicationem, possunt eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter concessa fuerunt.q.4.n.1.p.273.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodo vtatur priuilegio , ostenditur,n.2.

Priuilegiorum communicationem participantes,possunt vti illis etiam tempore Interdicti positi à principalibus,à quibus habent communicationem.n.4. p.274.

Priuilegium an quando conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur,si priùs illud augeatur,minuatur,vel reuocetur, auctum & diminutum , vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur. q.5.per tot.p.274.

Priuilegium quando non per se,& principaliter communicatur alicui Religioni , non potest illa eo vti, nisi secundum modum, iuxta quem eo vtitur principalis. n.2.ibid.

Priuilegium quando communicatur directè , per se, & æqualiter , aucto , vel diminuto , vel reuocato principali,non augetur, nec diminuitur , nec reuocatur in persona eorum , quibus communicatur. n.3.

Priuilegiorum communicationis forma est attendenda. num.4.

Priuilegij communicatio,vbi fit per verba generalia, non exprimendo illud , quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet. quæs.7. num.1. pag.273.

Priuilegij in communicatione , si exprimatur illud , quod primum continebat , tunc licèt priuilegium non appareat,eo tamen gaudet secundum,cui communicatum est. n.5.p.275.

Intellige vbi fieret specifica,& certa mentio ab habente potestatem de nouo concedendi. n.6.

Priuilegium aliquando accipitur pro charta , seu instrumento , in quo gratia , aut concessio Principis continetur , aliquando verò pro concessione ipsa in charta contenta. disputat. 18. quæs. 3. num. 3. pag.280.

Priuilegia ab vno Summo Pontifice concessa,possunt à successoribus ad eorum libitum reuocari. ibid. n. 37.p.289.

Priuilegia Regularium immutabilia non sunt, nisi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur. num.38.p.289.

Priuilegia Regularium an aliquando reuocata fuerint,& præcipuè,in Lateranen. Concilio sub Leone X. n.39.p.289.

Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. sublata,quomodo,& à quibus reualidata fuerint.n.41. p.290.

Priuilegia vnius Religionis, si confirmata fuerint in forma communi , non proptereà censentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad instar illorum concessa.q.4.n.1.p.292.

Limita , si confirmatio esset ex certa scientia ; vel esset clausula in priuilegio ad instar , quòd respiciat præterita, præsentia , & futura priuilegia alterius Religionis. n.2.

Priuilegiis vnius Religionis confirmatis , censentur etiam confirmata priuilegia concessa ad instar illorum alteri Religioni,quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum. n.3.

Priuilegiis sublatis alicuius Religionis , quando sentiantur sublata,seu reuocata priuilegia ad instar illorum aliis Ordinibus,seu Congregationibus concessa, ostenditur.n.4.

Priuilegij Pontificij infractores , in quo adest clausula , *Indignationem omnipotentis Dei* , *&c.* subiiciuntur pœnæ arbitrariæ. quæs. 6. num. 21. pag.294.

Priuilegium munitum clausula , *Sublata* , *&c.* vbi non intrat,tunc hæc clausula nihil operatur.n.13. pag.293.

Priuilegium seu facultas facta pro foro conscientiæ, in exteriori , suos operatur effectus secundùm aliquos.n.16.p.296.

Cuius contrarium verius est. n.17.

Priuilegium contra ius alterius obtentum,non firmat clausula. *Motu proprio*. n.24.p.297.

Priuilegium ad pias causas,vel commiserationis causa, seu publicæ vtilitatis gratia concessum , non derogat clausulæ, *Non obstantibus*, *&c.* ibid.n.40. pag.298.

Priuilegium dici non potest illud,quod specialiter nihil concedit. ibid.n.64.p.299.

Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem,& communem vsum loquendi. ibid.n.69.p.300.

Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis. ibid.n.71.p.300.

Priuilegium quando latè,quando verò strictè sit interpretandum,ostenditur.n.72.74.& 75. ibid.

Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam , aut alios, non valet, nisi fiat mentio de ista enormi læsione. num.73.

Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum , & ex Iuristarum interpretatione , in fauorem Regularium sunt interpretanda.n.76.p.300.

Priuilegia Casinen. & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononiensis , communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranens.disp.21.q.2.n.9.p.323.

Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus solemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia. q.7.n.3.p.326.

Priuilegia , quibus concessum est, vt Abbates possint calices,patenas, pixides, & alia similia vasa Ecclesiastica consecrare,recensentur.disp.23.q.2.num.1. pag.331.

Priuilegium,quo gaudent Regulares , vt Ecclesiæ eorum possint à quolibet Episcopo consecrari,si Episcopus Diœcesanus requisitus consecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino. q.8.n.3 p.348.

Priuilegiis ac iuribus datis & acquisitis Ecclesiæ ac dignitati suæ Prælatus renunciare non potest.ibid. q.14.n.4.p.332.

Priuilegij renunciatio alienationis speciem habet.n.5.

Priuilegium gerendi mitram , & baculum non competit Abbatiæ,nisi per accidens. disp.25.q.2.n.192. pag.377.

Priuilegium idem potest competere Præpositis, & Prioribus. ibid.

Priuilegia omnia hactenus Congreg. Vallis-Vmbrosæ concessa à quibusuis personis approbantur, & confirmantur. n.3. p.434.

Priuilegiorum Vallumbrosanis concessorum defectus omnes supplentur, si in aliquo defectuosa essent. num.4.

Priuilegia omnia Casinensium, Vallis-Vmbrosę Congregationi conceduntur, & communicantur. n.5.

Priuilegia Monachis Vallis-Vmbrosæ concessa, ad Moniales eiusdem Ordinis extenduntur. n.6.

Priuilegia Eugenij IV. Congregationi S. Iustinæ concessa referuntur. num.7. p.434. n.38 p.439. num.42. p.440.

Priuilegia Casinensi Congregationi concessa per quascunque literas Apostolicas; etiam Motu proprio confectas, derogata non censentur, nisi specialissima fiat illius Congregationis mentio. n 41. p.439.

Priuilegia, immunitates, &c. ab Eugenio IV. Congregationi Sanctæ Iustinæ concessa per Alexandrum VI. approbantur, & confirmantur. n.46. p.442.

Priuilegia particularia alicui loco concessa toti Congreg. Casinen. & Vallis-Vmbrosæ fiunt communia. n 47. p.442.

Priuilegiorum confirmatio est iuris quæsiti corroboratio. Vide *Confirmatio*.

Prius institutus præcedere debet secundo loco institutum. disp.25. q.1. n.121. p.370.

Probatio concludere debet per necesse, non per possibile. disp.55. q.5. n.8. p.143.

Probatio simoniæ plene, & euidenter est facienda, quando agitur ad priuationem ex ea. disp. 10. q.5. n.10. p.92.

Probatio quælibet non sufficit, sed requiritur exactissima, quando ad priuationem instituitur actio. num. 11.

Probatio criminis simoniæ per famam fieri non potest ad effectum priuationis, etiam si ciuiliter agatur. n 13. ibid.

Probatio benedictionis si fieri non possit, quid Abbas facere debet. disp.11. q.6. n.3 p 95.

Probatio exemptionis fieri debet per asserentem se illius priuilegio gaudere disp.15. q.5. n.1. p 142.

Probatio exemptionis scripturam necessariam requirit. n.2. ibid.

Probatio exemptionis qua forma fieri debet. n.4. ibid.

Probatio exemptionis fit, si in priuilegio Sum. Pontifex eximat ab Ordinarij potestate. ibid. n.11. p.143.

Probatione exemptionis Capitis facta, non sequitur facta probatio exemptionis membrorum. disp.15. q.7. n.54. vers. *Primò Prælatus*. p.157.

ad *Processiones* publicas accedere cogi possunt à locorum Ordinariis exempti omnes tam Regulares quàm seculares. disp.15. q.7. n.20. p.149.

Processiones fieri non possunt à Regularibus extra Claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum, aliàs ab Episcopo puniri, & impediri possunt. ibid. n.39. p 157.

Processiones solemnes & generales ab Episcopis ordinari non possunt in Ecclesiis exemptis, neque prædicari potest, inuitis earum Prælatis. q.15. n.12. p. 192.

Processionibus publicis interesse tenentur Clerici tam sæculares quàm Regulares, etiam Monachi. disp 24. q.8. n.1. p 558. vide *Regulares*.

in Processionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum personarum, sed Ordinum. disp. 25. q.1. n.196 p.377.

in Processione qui vult locum habere, debet deferre habitum illi conuenientem. disp.25. quæst.1. n.286. p. 390.

Processiones ab Ordinariis indictas sociare non coguntur Casinenses, ac Vallumbrosani. n.43 p 440.

Processus fabricandi sunt de promouendis ad Abbatias, & Monasteria quæ in Consistorio prouidentur. disp.8. q.1. per totum p.74.

Processus super promotione ad Abbatias vel Monasteria à quibus personis confici debet. disput.8. q 2. n.1. p.78.

Processus quomodo conficiendi sunt, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis. n.1. ibid.

Processus, scientia, & alia acta per laicum Iudicem aduersus clericum facta, irrita sunt. disp.15. q.19. n.18. p.211.

Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quoad personas tantùm in delicto facti permanentes form.61. p.491.

Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quoad delicta solum, form 62. p.493.

Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis specialis, siue solemnis. form.63. p.493.

Processus quomodo incipiendus per viam exceptionis. form.64. ibid.

Processus quomodo incipiendus contra infamatum repertum in inquisitione generali, seu visitatione, form.65. p. 494.

Processuum formularium pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus. p.536 ad finem tom. 1.

Procurator vnus, siue plures ad eligendum constitui possunt ab Electoribus legitimè impeditis disp.5. q.4. n.1. & 4. p.35.

Procurator constituendus ab electore absente debet esse vnus de Capitulo. n. 2.

Procuratores quando plures ad eligendum constituuntur quilibet eorum debet esse in solidum constitutus, & quis eorum sit præferendus. n.5.

Procurator non potest vnum suo, & alium constituentis nomine eligere n 6.

Procurator absentis electoris, si interim constituens moriatur, an cesset. n.8 p.35.

An his obstet Concilium Tridentinum. n.9.

Procurator an constitui possit ad professionem fidei faciendam. disp.8. q.3. n.11. p.82.

per Procuratorem fieri nequit quidquid per semetipsum fieri potest. n.12. ibid.

Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum consultiuum tantùm habent. disp.24. q.4 n.10. p.355. sedent post Episcoporum absentium Procuratores. ibid.

Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium professio, & iuramentum, form.11. p.479.

Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cælestinorum literarum patentium, form.10. ibid.

Procuratores absentium ad Capitulum mittendi, form.174. p.525.

Procuratorum constitutionis ad prosequendum gratiam cum clausula ad lites, & ad substituendum, form.178. p.526.

Alia eiusdem generis amplissima, form 179 p.576.

Alia similis, form. 180. p.528.

Prodigus an possit esse Abbas. disp.5. q.21. n.11. p.55.

Professio, non habitus facit Monachum. disput.5 q.10. n.4. p.44.

Professio facta ante annum probationis nulla est ad omnes effectus ibid. n.7. p 45.

Professio sufficit, tacita, nec requiritur expressa in

prouisione,quæ fit per viam collationis,vel postulationis.n.8. ibid.

Professionis, vel habitus disparis homines simul in eisdem Monasteriis sociari non debent. q.11. n.2. pag. 45.

Professio illegitimè natos legitimat ad Ordines, non autem ad Prælaturam. q.14. n.2.p.48.

Professio fidei infra duos menses emittenda est à prouisis de beneficiis curam animarum habentibus: quod etiam ad Regulares Prælatos extensum fuit. disp.8.q.3.n.1.& 2.p.81.

Professio fidei an hodie à Prælatis Regularibus sit emittenda. n.3.ibid.

Professio fidei ab Abbatibus secularibus curam animarum habentibus facienda est.n.4.ibid.

Professio fidei emittenda est ab Abbatibus secularibus,qui sunt dignitates in Ecclesiis Cathedralibus. n.5.ibid.

Professio fidei licèt aliàs fuerit emissa ex alia causa, prouisi tenentur ad fidei professionem.n.8.ibid.

Professio fidei intra duos menses emittenda est, ac illis elapsis non censetur remissa.n.9.ibid.

Professione fidei non emissa,Canonicus pro præsente haberi non potest. ibid.n.10. p 82.

Professio fidei an per Procuratorem emitti possit. n.11.ibid.

Professio fidei facienda est per procuratorem,tamē de voluntate eius,coram quo est facienda. n.13. ibid.

Professio fidei pro alio emittenda speciale mandatum requirit.n.15.ibid.

Professio emittenda per Abbates benedicendos quando sit facienda,& quando non. disput.11.q.12.n.5. p. 98.

Professio Monastica quo ordine emittenda est Abbati eligendo non professo.q.14.n.23. p.103.

Professionis nullitatem dicere volentes,tenentur coram suo Superiore,ac Ordinario rationes suas proponere.disp.15.q.7.n.22.p.150.

Professio mutat statum personæ.disput.25.q.1.n.274. p.389.

Professionis Nouitiorum Ordinis S.Benedicti.form. 1.p.469.

Professionis Oblatorum S.Ambrosij form.3.p.473.

Professio fidei à Ministro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento. form.4.ibid.

Professionis fidei,& iuramenti à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ form.8.p 478.

Professio fidei Prouincialium titularium Ordinis Minorum Conuentualium.form.9.ibid.

Professio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum.form.9.ibid.

Professio Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium.form.2.p.480.

Professus esse debet expressè is, qui in Abbatem, & Prælatum Regularem eligendus est. disput.5.q.10. n.1.& 6 p.44.

non Professi an possint per viam prouisionis ad Abbatias assumi. n.5.ibid.

Professus expressè esse debet assumendus in Abbatem in ea Religione, in qua ad Abbatiam assumitur., q.11.n.1. p.45.

Promotio ad dignitates quando fieri possit de infamibus infamia iuris facti. disp. . q.20.n.5.p.53.

Promotio ad dignitates,quando fieri potest de inquisito,accusato.& denunciato. n.8.ibid.

Promotio eorū,qui orti sunt in Prouinciis, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetus est suscipi gradus aliquis, quid seruandum sit quoad probationem doctrinæ.disp.8.q.2.n.6.p.79.

Promotio si facienda sit de Regulari,quid seruandum. n.7.ibid.

Promoti simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori. disput.10. q.5.n.7. p.91.

Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare; idem de Priore.disp.13. q.1.n.17. p.110.

Promotus ad Episcopatum assecutione ipsius cessare facit quodcunque beneficium Ecclesiasticum per eum anteà obtentum.n.19.ibid.

Promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Ecclesia, non potest renunciare in fauorem alicuius beneficia priùs obtenta. n.20 ibid.

de Promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, facienda est inquisitio, & fabricandi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales. disp.8.q.1.per tot. p. 74.

Prophanandi Ecclesiam ratione vnionis faciendæ facultatis, form.132.p.512.

Prophetarum filij Religiosorum Principes & Abbates fuerunt.disp.1.q.1.n 2.p.10.

Proprium habere permissum erat antiquis Clericis. disp.25.q.1.n.273.p.389.

Prorsus dictio, excludit omnia, & singula, quæ in contrarium excogitari possunt. disp.18.q.6.num.7, p.297.

Protegere idem est ac defendere.disp.15.q.5.num.15. p. 143.

Protector Ecclesiæ Romanæ dicitur Imperator. n.16. ibid.

Protonotarij Apostolici quotuplices sint, & eorum præcedentia cum Abbatibus.disput.25.q.4.num.8. p.405.

Prouinciales cum suis Diffinitoriis electionem Abbatum,& aliorum Prælatorum Regularium localium facientes,etiam secretum seruare debent, aliàs electio nulla est.disp.5.q.1.n.6. p.32.

Prouinciales Prælati,simul cum Generali, Prouinciali,vel intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares. quæst.14. n.9. pag. 49.

Prouinciales Congregationis Clericorum infirmis ministrantium ad Prælaturas, & dignitates Regulares obtinendas cum illegitimis dispensare possunt absque Capitulo generali, prouinciali, vel intermedio.n.10.ibid.

Prouinciales cum Capitulis, absque causæ cognitione, dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas. quæst.16. num.4. p.50.

Prouincialis cum Diffinitoriis promouens ad Abbatiam illum, quem scit illegitimum, censetur cum eo tacitè dispensare,tam in foro conscientiæ,quàm in foro externo. q.17.n.4.& 8. .51.

Prouincialis cum eius Prælatis Conuentualibus potest super residentiam dispensare. disp.14. q.3.n.2. p.119.

Prouisio simoniacè facta est ipso iure nulla.disput.10. q.5.n.1. p.91.

Prouisio facta ab habente potestatem eligendi simul, & confirmandi,habet vim electionis, & confirmationis.disp.13.q.2.n.2 p.110.

Prouisio facta per Prælatum Papa inferiorem, qui vsus fuerat verbo, *Commendamus*, debet intelligi de concessione in titulum.disp.4.q.3 n.6. p.28.

Prouisus per viam collationis, vel postulationis, satis est,si sit tacitè professus.disput.5.quæst.10.num.11. pag. 45.

Prouisi ad dignitates,& officia debent habere ętatem, & cæteras habilitates.disput.5. quæsit.21.num.17. pag. 55.
Prouisi de beneficiis curam animarum habentibus tenentur infra duos menses fidei professionem emittere,quod extensum fuit etiam ad Regulares Prælatos.disp.8.q.3.n.1. & 2.p.81.
Prouisi non sunt de necessitate monendi, sed debent vltrò se offerre ad faciendam fidei professionem. num.7.
Prouisi tenentur ad fidei professionem; etiamsi aliàs non fuissent ex alia causa. n. 8.
Proximi sui damno non obstans cùm quis ex officio tenetur,peccat contra charitatem & iustitiam.disp. 26.gl.5.n.7.p.422.
Psalmi pœnitentiales, atque Litaniæ super Electum dicuntur.disp.11.q.14.n.29. p.103.
Publicatio post noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Conuentualium, formul.4. p. 473.
Puellam recipiendi in Monasterio ad habitum Religionis,form.100.& 164.p.502.524.
Puellam recipiendi ad professionem, formula 165. p.521.
Punctatores eligendi,form.135.p.512.
Purgationem Canonicam diffamato indicendi, form. 29 p.547.
Purgationis Canonicæ de diffamato de hæresi faciendæ.form.30.p.547.
Purificatorium quomodo & qualiter fieri debeat. disp.22.q.4.n.10 p.337.

Q

Q*Væstionibus* & tormentis ad aliquem supponendum sententiæ interlocutoriæ, formula 31. pag. 547.
Qualitas nobilitatis ad idoneitatem Prælaturæ nihil confert,nec attenditur,limita. disput.5.q.13.n.11. pag.47.
Qualitates illegitimitatis sunt omnes plenè Superiori detegendæ in petenda dispensatione.disp.5.q.18. n.3.p.52.
Qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi,quæ disp.8. q.2.n.2. pag. 78.
Qualitas personæ non mutatur ex augmento honoris.disp.25.q.1. n.116. p.370.
Qualitas licet sit mutata in aliqua vniuersitate,tamen qui in ea hodie sunt, eandem constituunt. ibid. n.165.p.388.
Qualitates quibus Abbates & Prælati in suo munere constituti præditi esse debent. disput.26. p. 419. & seqq.
Qualitates & animi dotes in Prælatis exigendæ.disp. 26.gl.12. n.6. p.424.
Quarta funeralis de quibus debeatur, & quota sit. disp.15.q.17.n.1.& 3 p.194.
Quarta funeralis de iure debetur etiam ab exemptis. n.2.ibid.
Quarta funeralis venit appellatione Quartæ Parochialis.ibid.
Quartam quoad funeralem appellatione funeralium, veniunt cerea, & cætera quæ occasione funeris fiunt. n.4 ibid.
Quarta funeralis hodie Episcopis, vel Parochis non soluitur per Monasteria, vel loca Regularium ferè omnia, tum ob priuilegia ipsis directè concessa, tum etiam per communicationem.ibid.n.6.p.195.
Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ædificatione,& reparatione Ecclesiarum.ibid.
Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro subuentione Ecclesiæ respectu eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent.n.7.
Quartam funeralem non soluont Religiosi,ex specialibus priuilegiis,quæ referuntur.n.8.
Quarta funeralis debetur à Monasteriis, quæ per 40 annos ante Concilium illam persoluere solita erant.disp.15.q.17.n.15.p.197.
Quasi possessio exemptionis sola absque priuilegiô, non suffragatur exemptis ad obtinendam manutentionem,sufficit tamen ad offuscandam iuris assistentiam, ne ex ea Episcopo detur manutentio. disp.15.q.8.n.10.& 13. p.182.
Quasi-possessio cui ius cōmune resistit, non suffragatur absque titulo ad effectum manutentionis.n.11.
Quasi-possessio longæua & temporis considerabilis habetur loco tituli, & sufficit ad effectum manutentionis etiam in possessione contra ius. n.12.
Quasi-possessio exemptionis non dicitur acquisita ex eo solùm,quòd Superior iurisdictionem non exercuerit, nisi probetur quòd venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieuerit,vel aliàs habuerit se pro spoliato.n.10. p.182.
Quasi-possessio Prelati Inferioris in exercitio iurisdictionis non interrumpitur ex actibus per Episcopum factis iure delegato.n.7.p.201.vide *Possessio*.
Quindemnium quid sit.disp.9.q.3.n.1.p.86.
Quindemnium successit in locum annatæ.n.4.
Quindemnium soluere Cameræ Apostolicæ an teneantur Abbates Congregationum Regularium. disp.9.q 3.per tot.85.

R

R*Abidi*,& phthisi infecti,sunt ineligibiles in Prælatos. disp.5.q.21.n.23.p.55.
Ratio dat esse legi. disp.20. q.3.n.19.p.319.
Receptio in speciales Romanæ Ecclesiæ subiectos exemptionem operatur.disp.15.q.5.n.13.p.143.
Receptio in protectione an operetur exemptionem. ibid.n.14.& seqq.p.143.
Reconciliare potest simplex Sacerdos Ecclesias pollutas, si benedictæ tantùm, non autem consecratæ fuerint. disp.23.q.10.n.1.p.349.
Reconciliare Ecclesias pollutas iam consecratas spectat ad Episcopum.ibid. n.2.
Reconciliare possunt Abbates & Prælati Regulares Ecclesias pollutas aqua priùs per Episcopum sacrata, nisi Episcopus distet vltra duas dietas, quo casu poterunt & ipsi aquam benedicere.numero 3. ibid.
Rector venit appellatione scholarium,quia per Rectoriam non desinit esse scholaris. disp.1.q.7.n.3.p.8.
Rectores aliqui in Aragonia dicuntur Abbates,& eorum vxores Abbatissæ. disp.1. q.2.n.12.p.4.
Rectores in propriis Ecclesiis præferuntur Canonicis. disp.25.q 2.n.24.p.401.
Rectores Parochialium in actibus curæ animarum repræsentant Episcopum,qui est primus Rector & Parochus. disp.25.q.1.n.23.p.401.
Rectores ciuitatum excommunicandi form.10.p.540.
Rectores Parochialium Ecclesiarum, vbi residere teneantur quando duas habent Ecclesias Parochiales alteram in ciuitate, & alteram extra eius mœnia. disp.14.q.1.n 10 p.117.
Rector per Rectoratum non desinit esse scholaris. disp.16.q.3.n.3.p.237.
Rectores parochialium Synodo interesse tenentur disp.24 q 4.n.4.p.355.
Rectores duas Parochiales habenti, quale dominium

remaneat in altera prouisa de Vicario. disp.14.q.t. n.13.p.518.
Decisiones Rotæ super hac materia referūtur.n.14.
Redemptio vexationis, vide *Vexatio*.
Referens est in ipso relato. disp.17. q.7.n.2.p.306.
Referens non probat, nisi constet de relato. disp.17. q.7.n.4.p.275.
Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnicū caput vni corpori. dis.5.q.23.n.3.p.62.
Regressus, accessus, & ingressus, ad beneficia qui dicantur.disp.13.q.6.n.1.p.113.
Quare sublati.n.2. Quare inuenti. n.3 p.114.
Regressus, &c. potest Summus Pontifex ad sui libitum concedere.n.5.514.
Regressus,accessus, & ingressus in Curia dantur pensionario ob non solutam pensionem. n.6.
Regressus qui potitur ob non solutionem pensionis, est pœnalis,& odiosus,nec habet locum,nisi quando titularis est nimis pertinax in solutione pensionis.n.7.
Regressus ad effectum pertinacia nimia, & proteruia titularis probatur ex eo,quòd per triennium distulit soluere pensionem, & declaratus censuras sustinet.n.8.p.115.
Regressum ad euitandum Rota facilè solet admittere purgationem moræ.n.9.
Regressus pro canonizatione prima citatio contra titularem debet fieri personalis.n.10.
Regula quæ à Summo Pontifice traditur Abbati,quæ? disp.11.q.14.n.4.p.99.
Quomodo ei traditur. ibid.n.31.p.103.
Regulæ, *De iure quæsito non tollendo*, non derogat clausula, *De plenitudine potestatis*. disput.18. q.6. n.32.p.297.
Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica.disp.25.q.1.n.158 p.374.
Regula S.Benedicti per S.Gregorium approbata.disp. 25.q.1.n.256.p.386.
Regulæ tres principales. disp.25.q.1.n.257.ibid.
Regula S.Hieronymi nullibi in iure cautum,quomodo approbetur.disp.23.q.1.n.258.ibid.
Regula S.Augustini in Iure passim citatur. disp.25.q. 1.n.152.p.373.
Singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus & Monasteriis coram omnibus Religiosis legitur.ibid.p.373.
Regula S.Augustini fuit priùs instituta,quàm Regula S.Benedicti.disp.25.q.1.n 122.p.370.
Regula S. Augustini fuit priùs approbata, quàm Regula S.Benedicti. disp.25.q.1.n.146.p.372.
Regula S.Augustini connumeratur inter eius opuscula.disp.25.q.1.n.151.p.373.
Regula Canonicorum Regularium,est dignior Regula Monachorum,propter nobiliorem secundarium finem.disp.25.q.1.n.163.p.374.
Regulæ Religiosorum antequam essent quæ nunc sunt, erat aliquis modus viuendi approbatus. disp. 25.q.1.n.145.p.372.
Regulæ omnes Religiosorum ante Conc. Lateranen. omnes erant approbatæ. disp.25. q.1.n.143.p.372.
Regulæ præuaricator Prælatus deponi potest.disp.13. q.1.n.7.& qui dicatur.n.8.p.111.
Regulares Prælati veniunt sub nomine Abbatum circa ea,quæ spectant ad potestatem iurisdictionis. disp. 1.p.8.n.1.p.9.
Regulares fuerunt olim ferè omnes Ecclesiæ seculares quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur.disp. 2.q.6.n.1.p.12.
Regulares pœnitentiati à Sancto Officio sunt omninò ad dignitates inhabiles, etiamsi pœnitentias compleuerint. disp.5.q.21.n.14.p.55.
in Regulari promouendo quæ forma seruanda est. disp.8.q.1.n.7.p.79.
Regulares à D.Greg.Magno fuerunt in Italia exempti ab Ordinariorū Iurisdictione. d.15. q.1.n.4.p.125.
Regulares ex priuilegio, non ex iure communi sunt exempti ab Episcoporum Iurisdictione. disp.15.q. 1.n.3.p.126.
Regulares extra Monasteriū degentes, si delinquant,à loci Ordinario puniuntur. disp.15.q.7.n.7.p.147.
Regulares extra Monasterium degentes in causis mercedum, & miserabilium personarum ab Ordinariis ad debitum soluendum cogi, & compelli possunt. ibid.n.8.p.148.
Regulares quando dicantur extra Monasterium degere.n.9.ibid.
Regulares intra Monasteriū degentes,si extra claustra ita notoriè deliquerint,vt populo scandalo sint,an, & quando ab Episcopo puniri possint.n.11.ibid.
Regulares quoad Ordines Episcopis subiciuntur.ib. n.14.p.149.
Regulares pœnitentiæ Sacramentum exercere non possunt, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.n.15.ibid.
Regulares subiiciuntur Episcopis in festis colendis. n.18.ibid.
Regulares tenentur publicare interdicta, & censuras Ecclesiasticas in suis Ecclesiis, si Episcopus præcipiat.n.19.ibid.
Regulares ad processiones publicas accedere tenentur.n.20.ibid.
Regulares de professionis nullitate,dicere volentes, suas rationes coram Superiore suo, & Ordinario proponere debent.ibid.n.22.p.150.
Regulares, licèt exempti vltimarum voluntatum executores constituti, ad suscepti muneris rationem reddendam per locorum Ordinarios compelli possunt.n.23.ibid.
Regulares sine Episcopi licentia, eleemosynas petere non possunt.n.14.ibid.
Regulares, etiam omnes exempti in causis hæresis Episcopo subsunt. n.25.ibid.
Regulares coram Episcopis reconueniri possunt, quoties coram eisdem alios conueniunt.n.26.ibid.
Regulares audentes in publicis suis actibus asserere quòd Beatissima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, possunt seuerè puniri per Episcopos,vel hæreticæ prauitatis Inquisitores.ibid.n.31. pag.151.
Regulares Mendicantes puniri possunt ab Ordinario cùm tantùm vnica campana contenti esse debeant, plures tamen retinent.n.33.ibid.
Regulares sine Ordinarij licentia non possunt Indulgentias publicare, etiam quas à Summo Pontifice receperunt.n.35.ibid.
Regulares facientes professiones extra Claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum(nisi consuetudine,vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo. n.39.ibid.
Regulares exercentes animarum curam personarum secularium, atque eisdèm sacramenta ministrantes Iurisdictioni Episcopi subiiciuntur. ibid. num. 46. pag.152.
Regulares delinquentes circa curam animarum personarum secularium, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares. n.48. ibid.
Regulares S.Antonij Viennensis nulli Ordinariorum iurisdictioni subsunt. disp.15.q.4.n.16.p.13
De cæteris Regularib. vide in vocabulo Exemptio.
Regulares subsunt Episcopis, quoad prædicationis munus, & quoad Parochias vt populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus

nibus & quid, si Ecclesiæ essent nullius Diœcesis. q.7.n.6.p.146.

Regulares extra Monasterium degentes, si delinquāt, à loci Ordinario puniuntur. n.7.p.147.

Regulares extra Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum ab Ordinariis, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, ad soluendum debitum cogi & compelli possunt; non autem in aliis. n.8.& 10.p.148.

Regulares quando hic dicantur extra Monasterium degere. n.9.

Regulares intra Monasterium degentes, si extra claustra ita notoriè delinquerint, vt populo scandalo sint, an, & quando ab Episcopo puniri possint. n.11.

Regulares quoad Ordines Episcopis subiiciuntur. n.14.p.149.

Regulares Pœnitentiæ Sacramentum exercere non possunt, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur. n.15.p.149.

Regulares subiiciuntur Episcopis in festis colendis. n.18.p.149.

Regulares tenentur publicare interdicta, & censuras Ecclesiasticas in suis Ecclesiis, si Episcopus præcipiat, easque seruare. n.19.

Regulares de professionis nullitate dicere volentes, suas rationes coram suo Superiore, ac Ordinario proponere debent. n.22.p.150.

Regulares nequeunt sine Episcopi licentia eleemosynas petere. n.24.ibid.

Regulares omnes in causis hæresis Episcopo subsunt, vel Inquisitoribus, non autem propriis Abbatibus, & Prælatis. n.25.

Regulares coram Episcopis reconueniri possunt, quoties coram eisdem alios conueniunt. n.26.

Regulares sine Ordinarij licentia non possunt publicare Indulgentias, etiam quas à summo Pontifice receperunt. n.35.p.151.

Regulares facientes processiones extra claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, (nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo. n.39.p.155.

Regulares delinquentes circa animarum personarum secularium curam, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares. n 48.p.152.

Regulares à suis Superioribus ex decreto Vrbani VIII. monendi sunt sæpissimè de iniuncta omnibus obseruantia & executione constitutionū Apostolicarum & Decretorum ad S. Officium Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium. n.54.p.157.

Regulares, & alij Ecclesiastici in aliquibus casibus non sunt exempti ab oneribus, & tributis. disp.15. q.21.n.5.p.221.

Regulares etsi nequeant inuiti compelli ad iurandum, Emptores tamen gabellarum exigere possunt ab eisdem iusiurandum pro rebus ipsorum, quæ transeunt per Duanam. ibid.n.21.p.223.

Regularium Priuilegia non extenduntur ad Abbates Commendatarios. disp.16 q.4 n.1.p.237.

Regularium Abbatia, vel Congregatio habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui speciali illius Religionis loco, vel co[n]uentui concessa. disp.17 q.2.n.1.p.271. *Sed limita vt* num.4.5.& 6.p.271.

Regulares omnes, tam ex iuris communis dispositione, quàm vigore priuilegiorum sunt exempti à datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus. q.3.n.1 p.273.

Regulares an possint cogi omnibus processionibus interesse. disp.14.q.8.n.2.p.358.

Regulares in strictiori clausura perpetuò viuentes non tenentur ad processiones accedere. n.3.

Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, seu oppido distant. n.4.

Regulares item specialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad processiones. n.5.

Regulares, si ad tales processiones vocati pluries accessissent, an imposterùm teneantur accedere. n.6.

Regulares ad processiones adstricti, si vocati non accedant, an Episcopi per censuras aduersus eos procedere possint. n.7.

Regularitatis nomen vnde prouenit. disp.25.q.2.n.21. pag.365.

Regulares personæ semper debent ferre habitum professionis vniformem. disp.25.q.1.n.254.p.422.n.285.p.386.

Regulares cur peculiari habitui addicantur. disp.27. q.1.n.2.p.428.

Regulares Canonici. vide *Canonici*.

Regularitatis nomen vnde prouenit. disp.25.q.1.n.21. pag.365.

Relatio Illustrissimi S. R. E. Cardinalis Cicadæ in causa Præcedentiæ inter Canonicos Lateranenses, & Monachos Sancti Benedicti refertur. disp.25.q.1.n.291.p.392.

Alia Illustrissimorum S. R. E. Card. Sarraceni & Scotti. p.393.

Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem. disp.25.q.1.n.163.p.374.

Religionum antiquitas inspicitur secundùm tempus Noui Testamenti, disp.25.q.1.n.5.p.364.

Religionis interesse facit, vt Electores venire renuentes compelli possint. disp.5.q.3.n.27.p.34.

Religionis pestis est ambitio. disp.10.q.1.n.2.p.86.

Religio Deuoti Ioannis Dei à quo exemptionis priuilegio fuerit munita ab Ordinariorum iurisdictione. disp.15.q.4.n.29.p.138.

Religiones ferè omnes hodie à solutione Quartæ funeralis sunt exemptæ, tum propter priuilegia ipsis directè concessa, cum etiam per communicationem. disp.15.q.17.n.6.p.195.

Religiosorum Conuentus iugiter psallentium Domino Samuel primò instituit. disp.2.q.1.n.1.p.10.

Religiosorum institutor in Ægypto fuit S. Marcus Euangelista. q.2.n.2.p.10.

Religiosorum status cœpit eodem ferè tempore in Lege gratiæ cum statu Clericorum. q.4.n.1.p.12.

Religiosi antiqui gestabant etiam saccum, & cucullam, & reliqua Monastici habitus. q.5.n.2.p.ead.

Religiosæ, ac Monasticæ vitæ, nonnullos cultores floruisse tradit post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora. q.11.per totum. p.15.

Religiosis non currit tempus à iure stantium super electione. disp.5.q.7.n.9.p.41.

Religiosus, qui exercuit Chirurgiam an possit in Abbatem eligi. disp.5.q.21.n.7.p.55.

Religiosus qui Prælaturam desiderat, non Religiosus, sed mundanus homo appellandus est. disp.10.q.1. n.3.p.86.

Religiosi non debent per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare. ibid.n.7.p.87.

Religiosus Prælaturam non acceptans contra præceptum sui superioris, peccat mortaliter. q.2.num.3. pag.87.

Religiosus agnoscens verisimiliter se cæteris magis idoneum si Prælaturam renunciat, peccat mortaliter. ibid.n.4.p.88.

Religiosus via illicita Prælaturam suscipere fugiens, peccat mortaliter. n.5.ibid.

Religiosi olim Episcopo Diœcesano subiiciebantur. disp.15.q.1.n.1.p.224.

Religiosi an sint de iure communi exempti ab Episcoporum

coporum potestate. q.2. num.1.pag.126.
Religiosi exempti fuere ab Ordinariorum iurisdictione,tum ob diuersa grauamina, quæ illis inferebant,tum vt liberiùs contemplationi vacarent. q.5.n.4.& 16.pag.126.
Religiosi Ioannis Dei Ordinariorum iurisdictioni non subsunt.q.4.n.29.p.138.
Religiosi de iure communi a lege Episcopali Dioecesana,non autem à lege Iurisdictionis exempti sunt: per priuilegia verò ab vtroque.q.7.n.3.p.146.
Religiosi,licet exempti,Episcopo tamen quoad sacrorum librorum editionem,subiiciuntur.n.4.ibid.
Religiosi compelli possunt per Episcopum, vt lectionem sacræ scripturæ in suis Monasteriis habeant,si commodè fieri potest. n.5.ibid.
Religiosi subsunt Episcopis quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus. Et quid si Ecclesiæ essent nullius Dioecesis. n.6. ibid.
Religiosi in Sabbato Sancto in suis Ecclesiis campanas pulsare non debent, antequam in Cathedrali,vel Matrici Ecclesia pulsentur,sub pœna ducatorum centum. ibid.n.28.p.150.
Religiosi de manu laicorum Ecclesias, sine Episcopi consensu,recipere non possunt.ibid.n.30.p.151.
Religiosi Episcopalia sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, atque eorum Ecclesias in quibus ea exercentur,interdictas esse potest Episcopus declarare.n.34.ibid.
Religiosus exemptus si extra Monasterium sine habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà.n.40.ibid.
Religiosi in primitiua Ecclesia vtplurimùm erant laici & Clericis decimas soluebant. disp.15. q.18. n.1.p.199.
Religiosi omnes de iure communi exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, & de hortis, & animalibus,quæ nutriunt,& nutrienda tradunt. ibid.n.3.p.200.
Religiosi vt decimas soluere non teneantur de noualibus, quid requiratur.n.5.ibid.
Religiosus status eo ipso, quòd per Ecclesiam approbatur, & Instituitur, est status sacer, & Ecclesiasticus. disp.15.q.19.n.2.p.208.
Religiosi ad solutionem gabellarum,& aliorum onerum non tenentur. q.21.n.3.& seqq.p.220.
Religiosi exempti sunt à gabellis, & aliis oneribus laicorum tam realibus,quàm personalibus,per specialia priuilegia summorum Pontificum. disp.15. q.21.n.4.p.221.
Religiosi ab oneribus & tributis exempti non sunt in aliquibus casibus,& in quibus.n.5.p.221.
Religiosi non amittunt priuilegia, si per vnum, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint. disput. 16. q.14.n.22.p.247.
Religiosus in Episcopum promotus minimè absoluitur ab illis obseruantiis suæ Religionis, quæ munus Pontificium impediunt.disp.20.q.3.n.1.p.317.
Religiosus in Episcopum promotus non absoluitur ab illis suæ Religionis obseruantiis, quæ munus Pontificium non impediunt. disp. 25. q. 1. n. 164. pag.175.
Reliquia an necessariò in altaribus consecrandis apponi debeant.disp.23.q.6.n.3.p.347.
Renunciare quilibet potest iuri,& beneficio sibi competenti, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus. disp.13.q.1.n.2.p.108.
Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iustis de causis deponere potest.n.3.
Renunciare iuri suo liberum est vnicuique. disp. 16. q.15.n.1.p.248. vide *Ius*.
Renunciatio sui beneficij per quemlibet fieri potest. disp.13.q.1.n.1.p.108.
Renunciationes factæ in manibus non habentis potestatem instituendi,& destituendi,non nocent renunciaanti,neque quoad possessionem.n.9 p.109.
Renunciatio facta per Prælatum de suo officio ob quas causas est admittenda. ibid.n.10.vsque ad 16. pag.109.110.
Renunciatio beneficij in alterius fauorem fieri non potest per promotum ad Abbatiam.ibid.n.17.p.110.
Renunciatio Ecclesiasticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & sine vlla pactione esse debet. disp.13.q.5.n.1.p.113.
Renuncianti non datur regressus ad ius,cui renunciauit.disp.13.q.6.n.4 p.114.
Renunciatio priuilegij habet speciem alienationis. disp.23.q.14.n.5.p.352.
Reprobatus semel an possit iterum in Abbatem eligi. disp.5.q.21.n.4.p 55.
Rescripta Apostolica semper intelliguntur cum clausula,*si preces veritate nitantur*.disp.5 q.18.n.5.p.52.
Rescriptum à Pontifice pro aliquo beneficiando etiã eius motu proprio, non censetur aliter concessum, quàm sit consuetum. disp.12.q.2.n.6.p.107.
Residentia propter quodque beneficium de iure communi requiritur.disp.14.q.1.n.1.p.116.
Residentia propter beneficia simplicia de generali consuetudine non requiritur, nisi per aliquod particulare statutum,contrarium caueatur. ibid.n.2.
Residentia personalis præstari debet ab habente beneficium cum cura animarum. ibid.n.3.
Residentia ab Abbatibus, & Prælatis Regularibus personaliter præstari debet, Et quid de Prælatis secularibus. ibid. n.4.& 5.p.117.
Residentia Abbatum, & Prælatorum Generalium in particulari loco Religionis non coarctatur, sed præstari debet, vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria.ibid.n.8.p.117.
Residentia vbi præstari debeat à Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, quando duæ sunt Ecclesiæ Parochiales, vna in ciuitate,altera verò extra eius mœnia ibid.n.10.& 11.p.117.118.
Residentia personalis de iure diuino venit præstanda à Prælatis curam animarum in vtroque foro,vel in alterutro tantùm habentibus.disp.14.q.2.n.3.p.118.
Residentia an de iure diuino veniat præstanda per Abbates,& alios Prælatos Episcopo inferiores.ibid.
Residentia personalis facienda est à curam animarum gerentibus per Concil.Trident.q.3.n.1.p.119.
Residentiæ dispensatio cùm Prælatis Conuentualibus ad Generalem,vel Prouincialem spectat.n.2.ibid.
Residendi facultatem is concedere potest,qui & residendi obligationem imponit. n.3.ibid.
Residentia per charitatem Christianam excusatur: & quænam sit.q.4.n.1.p.119.
Residentia excusatur per corporis necessitatem. n.2. p.120.
Residentia per causam iustam, & rationabilem excusatur, & qualis esse debeat. n.4.ibid.
Residentia an excusetur per absentiam pro propriis negotiis. n.5.ibid.
Residentia non excusatur per impedimentum negotij,quando est tale quòd per Procuratorem tractari potest.ibid.n.6.p.120.
Residentia per obedientiam debitam excusatur. n.7. ibidem.
Residentiæ non tenetur is, cui à Summo Pontifice fuerit indultum. n.11.ibid.
Residentia, vt excusetur, non tantùm causam iustam,

fed etiam Superioris licentiam requirit.n.12.ibid.
Residentia per causam iustâ solâ excusatur, si ex consuetudine Prælati licéria non requiratur.n.13.ibid.
Residentia in Abbatiis, Prælaturis, vel aliis huiusmodi Ecclesiis, vel Monasteriis commendatis requiritur. q.6.n.1. limitatur ut n.seq.p.121.
Resignatio beneficiorum recipi non potest ab inferiore Episcopo, licet conferendi potestatem habeat, nisi id ei sit speciáliter concessum. disp. 13. q.1.n.4.p.109.
Resignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id speciale mandatum, non valet.n.6.ibid.
Resignatio Abbatiæ, & Prælaturæ secularis, quæ à Pontifice confertur, in manibus ipsius Pontificis facienda est.n.7.ibid.
Resignatio Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus, facienda est.n.8.ibid.
Resignationes beneficiorum in alterius gratiam corā Pontifice de stylo Curiæ admittütur.q.1.n.3.p.113
Resignationes beneficiorum an recipi possint per habentem ius instituendi.q 8 n.1.p.115.
Resignatio habet vim destitutionis n.2.ibid.
Resignationes beneficiorum per Prælatos inferiores non exemptos recipi non possunt.n.3.ibid.
Resignationes beneficiórum per Abbates, & Prælatos inferiores exemptos Episcopalem iurisdictionem habentes recipi possunt.n.6.ibid.
Resignationes beneficiorum per Episcopos recipi possunt.n.7.ibid.
Resignationes conditionales, & ad fauorem certæ personæ coram Ordinario admitti nequeunt, sed fieri debent coram Papa. n.11.
Resignationes recipiendi etiam ex causa permutationis, form. 118.p.507.
Eiusdem generis, form.119. p.508.
Alia eiusdem generis, form.120. ibid.
Reuocatio concessionum viuæ vocis oraculo factarum à Greg. XV. disp.15.q.7. p.145. extensa ab Vrbano VIII. p.146.
Reuocatio quarumcumque licentiarum legendi, & habendi libros prohibitos, quibuscumque personis, etiam à Rom. Pontificibus concessarum per Greg.XV. p.147.
Alia reuocatio earumdem licentiarum Vrbani VIII. p.148.
Reus, si coepto iudicio clericus efficiatur, coram eodem iudice laico comparere debet. disput.15.q.22. n.8.p.231.
Rei accusati interrogandi, for.
Rex non patitur vt Diadema Regium in suo regno ab alio deferatur.disp.21 q.3.n.2.p.324.
Rochetum nullatenus Abbatibus Regularibus gestare competit.disp.2 q.1.n.7.p.314.
Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti,disp 20.q.3.n.10.p.318.
Rocheto more Romanæ Ecclesiæ, & aliorum Prælatorum vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti,disp.20.q.3.n.13.ibid.
Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum caput quæ sub se Monasteria continet. p.444.
Roma ab immemorabili consuetudine præcedunt Canonici Regulares. disp.25.q.1.n.98. p.377.
Romæ quinque Ecclesiæ parochiales.ibid.n.44.p.366
Rosary in confraternitate licentiæ scribendi,form.53. & 54.p.490.& 491.

S

SAcerdos debet esse Abbas eligendus. disp.5. p.12. n.1.p.45.
Sacerdotes, qui non sunt, Ordines conferre non possint.ibid.n.2.p.45.
Sacerdotes abutentes Pœnitentiæ sacramento in confessionibus quibus pœnis ex Sum.Pontif.constitutionibus subiiciuntur.disp.15.q.7.n 54.p.15.
Item ij qui ad ordinē Presbyteratus non promoti Missas celebrant & Pœnitentiæ sacramentum ministrant.p.15 præuia degradatione Curiæ seculari traduntur.p.158.
Sacerdotum est dare benedictionem.disp.5.q.1 2.n.5. p.45.
Sacerdotes Christi, hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.disp. 5.q.19.n.7.p.110.
Sacerdotes exempti sunt à tributis à Principibus secularibus impositis.ibid.q 20.n.2.p 114.
Sacerdotes simplices non possunt benedicere proprias vestes, & ornamenta disp.12.q.2.n.3.p.316.
Sacerdos simplex potest Ecclesias istum benedictas, si polluantur, reconciliare.disp.13.q.10.n.1.p.349.
Sacerdotium Nouæ Legis est perfectius, antiquius, & honorabilius.disp. 5.q.1.n.6.p.364.
Sacramentum Pœnitentiæ exercere non possunt Regulares, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.disp.15.q. n.15.p.149.
Salaria Aduocatorum, & Procuratorum in Curia Cameræ peti possunt.ibid.vers. *Exempti conuenire*. p.151.
S.Saluatoris Canonici Regulares à decimarum solutione exempti sunt.disp.15.q.18.n.19.p.203.
Samuel primò instituit Conuentus Religiosorum ingiter psallentium Domino.d sp.2.q.1.n. p.10.
Sancitum indistinctè, intelligi debet indistinctè. disp. 15.q.22.n.3.p.237
Sandalia quæ Pontificis ornamenta, & in quo à soleis & caligis distincta disp.20.q.1.n.8.p.309.
Sandaliorum siue calceorum Pontificalium forma. disp.20.q.2.n.13.p.316.
Scabiosi patientes etiam scabiem Herculeam an possint in Abbates eligi.disp.5.q.21.n.19.p.55.
Scandalum graue est legitima causa cedendi Prælaturæ.disp.13.q.1.n.14.q.109.
S.Scarioth in Veteri Testamento Abbas Monachorum fuisse legitur.disp.2.q.1.n.4.p.10.
Schismatu & pestis tempore cessat contra Ecclesiam præscriptio.disp.19.q.6.n.4 p.305.
Scholarium appellatione venit Rector.disp.1.q.7.n.3. pag 8.
Scholaris non desinit esse ex eo, quòd electus sit ad Rectoratum,disp.16.q.3.n.3.p.247.
Scientia defectus est legitima causa cedendi Prælaturæ.disp.13.q 1.n.10.p.109.
Scientia, & patientia præsumitur ex lapsu longi temporis, & ex actuum multiplicitate. disp.15.q 8.n. 18.19.q.182.
Scientia patientis necessaria non est in habente iuris assistentiam, dum non agit de acquirenda sed de continuanda possessione.disp 15.q.9.n. p. 184.
Scriptura, hoc est diploma Pontificis ad possessionem beneficij, vel dignitatis adipiscendam requiritur. disp.9.q.1.n.1. p.82.
Scriptura necessaria est ad exemptionem probandam, disp.15.q.5.n.2. p.142.
Scriptura non est de substantia priuilegij, licèt sit necessaria ad gratiam probandam. disp.16. q.1. n.1. p.236.
Scripturæ ordo tunc attenditur, quando sumus in dubio.disp.1 q.1.n.153.p.373.
Scripturæ ordo non attenditur, quando sumus certi, dispositionem non dare ordinem.n.154.
Scripturæ ordo attendendus est in præcedentiis.disp. 25.q.7 p.408.

Scrutatores

Scrutatores assumendi sunt per Collegium, & an hoc simpliciter necessarium sit. disp. 5. q. 6. n. 6. p. 38.
Scrutatures tres, & non plures, nec pauciores assumi debent; nisi aliter ex Apostolico indulto concessum sit, vel nisi electores sint pauci. n. 7. & 8. ibid.
Scrutatores debent esse de Capitulo. n. 9.
Scrutatores an fide digni esse debeant. n. 32. p. 40.
Scrutinio publicato variare ampliùs non licet, & quare? disp. 5. q. 6. n. 16. p. 39.
Scrutinij, seu decreti electionis literarum ad confirmationem mittendum in Religione Dominicana, form. 5. p. 477.
Secularis habens Monasterium in Commendam non habet curam conuentus, vel Monachorum, sed ea est penes Priorem, aut Vicarium à Generali constitutum. disp. 14. q. 6. n. 6. p. 121.
Sedere pro Tribunali in locis exemptis nequeunt Episcopi, nec cathedram collocare. disp. 15. q. 15. n. 16. p. 192.
Sedere pro tribunali an possit Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum & Prælatorum exemptorum. disp. 15. q. 14. n. 1. p. 190. limita. vt n. 2.
Sedes Abbatis solemniter celebrantis, qualis esse debeat. disp. 21. q. 10. n. 2. p. 329.
Sedes Apostolica ex iustissimis causis, sæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantiis eximit, & cum eis dispensat. disp. 17. q. 2. n. 3. p. 271.
Seminary Congregationibus intereslendorum electionis. form. 136. p. 512.
Senatus vnde dictus. disp. 5. q. 9. n. 6. p. 44. disp. 27. q. 7. n. 5. p. 432.
Senectus non in crinium candore, sed in animi virtute posita, & constituta est. disput. 5. quæst. 9. num. 10. p. 44.
Senectus laudatur. disp. 5. q. 9. n. 6. p. 44.
Senes an sint ineligibiles in Abbates. disp. 5. q. 25. n. 4. & 6. p. 55.
Senes omninò debiles inhabiles sunt ad administrandum. disp. 5. q. 9. n. 8. p. 44.
Seniores in sacra Scriptura qui dicantur. disp. 5. q. 9. n. 9. p. 44.
Senioribus Reipublicæ administratio debetur. disput. 27. q. 7. n. 4. p. 432.
Sententia lata à Iudice seculari contra Clericum est inualida. disp. 15. q. 19. n. 17. p. 211.
Sententia lata à Concilio Constantiensi, & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium. disp. 25. q. 1. n. 197. p. 377.
Sententia Pistorij lata contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum refertur. disp. 25. q. 1. n. 253. p. 385.
Sententia à Pio I V. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum. q. 6. n. 7. p. 408.
Sententiæ latæ ab Ordinariis contra Monachos Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ sunt nullæ. num. 37 p. 439.
Sententiæ diffinitiuæ, form. 76. p. 497.
Sententiæ in qua declaratur sententia rei, form. 77. p. 498.
Sententiarum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus formularium. p. 535. ad finem tom. 1.
Sepelire possunt Religiosi in suis Ecclesiis cadauera fidelium defunctorum, sine alicuius licentia. disp. 15. q. 17. n. 10. p. 196.
Septiformis litania quæ dicta. disput. 25. quæst. 3. n. 450. p. 384.
Sepultura si in Ecclesiis Regularium fieri debeat, Officium ab ipsis Regularibus, non autem à Presbyteris secularibus, non obstante consuetudine, fieri debet. disp. 15. q. 17. n. 23. p. ...
Sepulturam eligere in qua libet Ecclesia [illegible] est cuil bet. disp. 15. q. 17. n. 20. ibid.
Sermo Abbatis qualis esse debeat. disp. [illegible] quæst. 8. n. 1. p. 432.
Sermo incautus sicut in errorem pertrahit, ita indirectum silentium eos qui erudiri poterant in errore relinquit. n. 2. ibid.
Sermonem generalem indicendi, for. 2. p. 542
Seruorum B. Mariæ Virginis Congregatio Ordinariæ potestati non subest. disp. 1[illegible] quæst. 4. num. 22. p. 137.
Per Bullam Pij V. suorum priuilegiorum confirmationem obtinuit. disp. 18. quæst. 5. num. 15. p. 284.
Communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium. disp. 17. q. 1. n. 3[illegible] p. 262.
Seruitutem in alieno fundo præscribere, non est contra ius, sed contra præsumptionem iuris præsumentis omnia prædia libera. disp. 15. q. 9. num. 16. & 17. p. 184.
Seruus venit manumittendus, si dominus iniquè se habeat erga illum disp. 15. q. 3. n. 3. p. 126.
Sigillo proprio & insigniis sui Monasterij vel familiæ propriæ an Abbates & Prælati inferiores vtantur. disp. 10. q. 2. n. 11. p. 184.
Sigillum Ministri Generalis de Obseruantia decreto sacræ Rituum Congregationis confirmatur. disp. 25. q. 8. n. 14. p. 418.
Silentium indiscretum quid censetur incommodi. disp. 27. q. 8. n. 2. p. 432.
Syluester I. Papæ tempora. disp. 2. q. 3. n. 7. p. 11.
Simon Magus qua tonsura vsus. disput. 17. q. 2. num. 1. p. 419.
Simonia committitur per dantem aliquod munus à manu, vel ab obsequio, vel à lingua pro consequenda aliqua dignitate, vel officio Ecclesiastico, etiam si alius, electo sciente, & non contradicente, pecuniam dederit. disp. 1[illegible] q. [illegible] n. 1. & 7. limita. vt n. 8. p. 88.
Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia ille cui suffragatur, dabit suum votum suffraganti in alia. num. 3.
Simonia committitur si datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quòd eius suffragium non esset necessarium. n. 4. ibid.
Simonia induerur, si beneficium aliquod pro suffragio alicui ferendo promittatur. n. 5.
Simonia contrahitur per dantem pecuniam Electori, ne suffragetur alicui digno. n. 6. p. 89.
Simonia an sit, Electoribus indignum eligere volentibus pecuniam tradere, ne illum eligant & quid, si pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omisso indigno, vel minus digno. n. 10. p. 90.
Simonia committitur, si vexationem iniustam patiens ad illam redimendam spirituale aliquid tradatur. disp. 10. q. 4. n. 8. p. 91.
Simonia quantumuis occulta reddit ipso iure nullam electionem, prouisionem, nominationem, & confirmationem factam q. [illegible] n. 1. & 2. p. [illegible]
Simonia siue sit commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siue ab alio [illegible] ne sciente, electio, & prouisio, & aliæ [illegible] itates sunt ipso iure nullæ. ibid. n. [illegible] p. 91.
Simoniacæ Abbatias assequentes tenentur in conscientia eas renunciare, aliàs ab [illegible] inhabiles redduntur ad alias d[illegible] in p[illegible] rum obtinendas. ibid. n. 4. [illegible] p. 91

Simonia

Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica promoti, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori. n.7.ibid.

Simonia punibilis non cadit in ignorantem.n.8.ibid.

Simonia est plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea.ibid.n.10.p.92.

Simonia an coniecturis, & præsumptionibus probetur.n.12.ibid.

ad Simoniam probandam socius criminis non admittitur ad effectum priuationis. n.13.ibid.

Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiamsi ciuiliter agatur. n.14.ib.

Simoniæ exacta probatio non est necessaria, quando agitur ad effectum repellendi aliquem à beneficio obtinendo, vel in iudicio Prælationis.n.15.

Simoniacus an possit esse Prælatus. d.5.q.21.n.9 p.55.

Singula quæ non possunt, multa collecta iuuant.disp.15.q.5.n.9.p.143.

Siricy Papæ tempus. disp.2.q.3.n.8.p.11.

Societas IESV à quo sub protectione Sedis Apostolicæ recepta sit, & ab Ordinariorum iurisdictione exempta. disp.15.q.4.n.25.138.

Societas Iesu à decimarum solutione est specialiter exempta, etiam quoad collegia sibi relicta fundata cum onere alendi, & educandi aliquos adolescentes seculares ex instituto, & disciplina Societatis. q.18. n.28.p.205.

Societas IESV potitur omnibus priuilegiis Mendicantium, & non Mendicantium. d.17.q.1.n.40.p.265.

Societas IESV priuilegiorum suorum confirmationem à pluribus Summis Pontificibus, & præsertim à Gregorio XIII. adepta est. disp.18. q.3.n.32.p.284.

Socius criminis non admittitur ad simoniã probandam ad effectum priuationis. disp.10.q.5.n.13.p.92.

Socij Prioris Conuentualis, ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literarum patentium form.27.p.485.

Solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit clausula, *De plenitudine potestatis*. disp. 18.q.6.n.30.p.297.

Solutio census, quæ fit Ecclesiæ Romanæ, an arguat exemptionem. disp.15.q.5.n.7.p.142.

Solutio decimarum etiam ab exemptis facienda est tam de terris, & possessionibus antiquitùs acquisitis, quàm postmodum acquirendis. disp.15.q 7.n. 27.p.150. vide *Decima*.

Somascha Congregatio à quonam fuerit exempta ab Ordinariorum Iurisdictione. d.15. q.4.n.27.p.138.

Species derogat generi.disp.5.q.1.n.4.p.32.

S.Spiritus de Vrbe Religiosi Ordinariorum non subsunt iurisdictioni. disp.15.q.4.n.15.p.135.

FF.S.Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegiis Casinensium, & etiam aliorum Ordinum. disp.17. q.1.n.21.p.258.

S. Spiritus in Saxia Prior vtitur Almutiis de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.disp.20.q.3 n.8.p.318.

Staturam communem hominis excedentes an sint ineligibiles ad Prælaturas.disp.5.q.21.n.29.p.56.

Status Monachorum est simplex.disp.1.q.7.n.1.p.8.

Status Religiosus primò à Christo in terris fuit institutus. disp.2. q.2.n.1.p.10.

Status Monastici continuatio probatur à temporibus Apostolorum sine interruptione vsque ad nostra tempora.q.3.n.1.p.11.

Status Religiosorum cœpit eodem ferè tempore in lege gratiæ cum Statu Clericorum. q.4. n.1. p.12.

Status Religiosi antiqui temporis, ac nostri eadem est essentia.q.5.ibid.

Status Religionis eo ipso, quòd per Ecclesiam approbatur, & instituitur, est status sacer, & Ecclesiasticus.disputat.15.quæst.19.numero 2.pag.208.

Status primitiuæ Ecclesiæ non cogebat Monachos, vt fierent Clerici.disp.25.q.1.n.79.p.368.

Status Ecclesiasticus quomodo distinguatur. disp 25. q.1.n.240 p.383.

Statutum, quòd in Abbates assumi possint, qui vigesimum ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet.disp.5.q.12.n.6.p.46.

Statutum, quòd prædia omnium ciuium, qui sunt in Comitatu, sint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, non valet in præiudicium Ecclesiæ. disp 15.q.21.n 9 p.217.

Statuta à iure habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam extra ipsius iuris dispositionem. disp.16.q. q.9.n.3 p.241.

Statuta Concilij Lateranen. sub Leone X. contra priuilegia Regularium recensentur. disp.17.q.3.n.40. pag.273.

Statuta Regularium non ita rigorosè interpretari debent, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & æquo disp 18.q.6.n.77.p.300.

Stola, qua ex materia & longitudine fieri debeat, & in quo Sacerdotalis à Diaconali differat. disp. 22. q.4 n.8 p.337.

Strabones sunt ad Abbatias ineligibiles. disp.5.q.21. n.34.p.56.

Studia & vota quibus sunt diuersa, cohærere, & coniungi non possunt.disp.5.q.11.n.4.p 45

Stulti, stolidi, fatui, seu simplices sunt ineligibiles. disp.5 q.21.n.43.p.57.

Subbireti Pontificalis forma. disp.20.q.2.n.13.p.316.

Subdiaconus ante legitimam ætatem promotus, an sit habilis ad eligendum disp.5.q 8.n.10.42.

Subditi non habent ius petendi dispensationem, nisi fortè deprecatiuè disp.5.q.16.n.10.p.51.

Subditi, ex moribus Principis, siue cuiusque Superioris asperioribus, & prauo iurisdictionis vsu subducuntur ab eius iurisdictione. disp.15.q.3.n.6.p.127.

Subditus non dicitur habere exemptionem per quasi-possessionem ex eo solo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuisse Iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi. disput.15. q.8.n.6.p.182.

Subditorum animos æquè timentium, & amantium sibi conciliet Abbas, & quomodo.disp.26.glossa 7. n.3.p.422.

Subprioris institutionis pro Ordine Prædicatorum, form.28.p.486.

Subreptionis vitium tollit clausula *Motu proprio*, nisi subreptio procedat ex re ipsa, vel contingat in falsæ causæ expressione.disp.18 q.6.n.21.p.297.

Subreptionis præiudicium non tollit clausula, *Ex certa scientia*, nisi quando Princeps informatus processerit. ibid.n.27.p.297.

Subrogans aliquem in sui locum, debet talem, qui sit eiusdem qualitatis, subrogare. disp.5.q.4.n.3 p.35.

Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia subrogatus esse censetur.disp.1.q.1.n.30. p.5.& disp.15.q.11.n.9.187.

Subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cum priuilegiis, secùs si fit facta ab homine. ibid.n.10. pag.ead.

Succedere aliud est, aliud se submittere. disput.25.q.1. n.281.p.390.

Successio in beneficiis Ecclesiasticis expresè prohibetur. disp.13.q.5.n.2.p.113.

Suffragium habentes ad electionem vocandi sunt omnes, & electores singuli vocandi. disp.5.q.3.num.1. pag.33.

Suffragiorum Inquisitio secretè, id est, seorsim, ab aliis de Capitulo est facienda, quia si fieret in publico,

publico, electio esset nullius momenti, etiamsi omnes consentirent. disp.5.q.6.n.12.p.38.

Suffragium secretò inquiri, & singillatim fieri debet. num.13.p.39.

Suffragia Electorum singillatim exquisita in scriptis redigenda sunt. n.14. ibid.

Suffragia olim copulatiue præferebantur in electione, ro quam maior, & sanior pars Capituli consensisset, hodie verò in quam maior pas consentit. ibid.n.20. & 21.p.39.

Suffragium præstandum est digno, omisso digniori, ad hoc ne indignus eligatur. q.13. n.7.p.47.

Suffragium, quod datur mediante pecunia, simoniam inducit. disp.10.q.3.per totum, p.88.

Superiores Mendicantium sunt veri Prælati. disp.1.q.8. n.1.p.8.

Superior Conuentualis, non habens Abbatem supra se in Monasterio, habetur loco Abbatis. ibid.n.2.p.9.

Superiores absque iusta causa deponere non possunt Abbates, & Prælatos Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur. disp.13.q.2. n.1.p.110.

Superioris auctoritas in beneficij permutatione requiritur. q.8.n.12.p.115.

Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Episcopus. n.13. ibid.

Superioris licentia vnà cum iusta causa copulatiuè requiritur ad excusandum à non residendo. disp.14. q.4.n.12 p.120.

Superioribus quorumcumque Ordinum, & Religiosorum reuocatur facultas quoquomodo concessa cognoscendi causas suorum subditorum ad officium S.Inquisitionis hæreticæ prauitatis quomodolibet pertinentes. disp.15.q.7.n.54.p.157.

Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam. disp.26 gl.1.n.1.p.419.

Supellex Abbatum qualis esse debet? vide remissiuè. disp.27.q.5.n.3.p.431.

Superpelliceum quali forma fieri debet. disput.22. q.4. n.14 p.338.

Supplicatio sola absque literis sufficit pro obtinenda simplici absolutoria, secùs ad effectum adiudicationis. disp.16.q.2.n.7.p 136.

Supplicatione sola, absque literis Rota procedit ad disputationem dubiorum, quamuis in supplicatione non sit derogatum regulæ, de non iudicati iuxta form. supplicar.n.8.

Supplicationis exemplaris ad Summum Pontificem, form.176.p.526.

Suppressionis aliquarum Præbendarum Ecclesiæ Collegiatæ ob tenuitatem, form.127.p.510.

Surdi an reddantur inhabiles ad Abbatias. disp.5.q. 21.n.40.p.56.

Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles sunt ad eligendum. disp 5.q.8.n.13.p.42.

Suspicio & vnio vna esse nequeunt. disp.26. gloss.11. n.3.p.423.

Suspicio societatis expultrix n.4. Hanc negligere Prælatus debet. ibid. Vnio simul cum suspicione esse nequit. disp 26.gloss.11.n.3. Huic studere Prælatus debet.n.4.

Suspiciosus idem est ac zelotypus.n.1. ibid. Semper est inquietus.n.2.ibid.

Sylustrinorum Ordinis exemptio ab Ordinaria iurisdictione. disp.25.q 4.n.9.p.129.

Syluestrini decimas soluere non tenentur. disp.15.q. 18.n.18.p.203.

ad *Synodum* Diœcesanam non tenentur Abbates & Prælati Regulares exempti accedere. disp. 24. q.4. n.1.p.355. Limita vt n.3.& 4.

Signum est subiectionis.n.2. Ad eam tenerentur accedere si Parochialium Rectores essent, etiamsi nullius Diœcesis.n.5.ibid. Limita vt n.6.

in Synodo Episcopus, vel alius loci Ordinarius nihil potest exemptis præcipere, præter ea quæ animarum curam concernunt.n.7.

Synodo Diœcesanæ interesse tenentur Abbates & Prælati seculares.n.8.ibid.

Synodis in Prouincialibus decisiuum votum habent Abbates, & alij Prælati Regulares.n.9. ibid.

Synodo in Prouinciali votum consultiuum tantùm habent Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum. n.10.ibid.

Synodorum genera quot sunt. ibid.q.7.n.1.p.357.

Synodum an eodem iure quo Episcopi congregare possint Abbates & Prælati omnes qui sunt locorum Ordinarij. ibid.n.2.

in Synodo Diœcesana primus locus post Episcopum competit Abbatibus. disp.24.q.5.n.1.p.356.

Synodi indictionis Formulæ, 141. & 142.p.515.

Synodi prorogationis, form.143.p.516.

Synodi nouæ indictionis, form.144.ibid.

Decreti, quòd nulli præiudicetur sedendo in Synodo, form.145.ibid.

Decreti de Fide Catholica pro Synodo, form.146. p.519.

Decreti de Doctrina Christiana pro Synodo. form. 147.ibid.

Decreti sacri Concilij Tridentini de eligendis examinatoribus ad Parochiales Ecclesias in Synodo, form.148.ibid.

Decreti Concilij Tridentini de eligendis quibus committantur causæ in Synodo, form.149. ibid.

Decreti professionis Fidei in Synodo, form. 150. p.518.

T

T*Abellas*, & luminaria ad non Canonizatorum vel Beatificatorum sepulchra apponere ex Constitutione Vrbani VII. non licet. disp.15.q.7.p.156.

Tabenna Thebaidis insula in qua septem millia Monachorum sub S. Pachomio olim viuebant. disp.1. q.11.n.1.p.15.

Taciti maior est vis, quàm expressi, nisi diuersa sit ratio. disp.16.q.15.n.5.p.246.

Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè dispensasset, reddit dispensationem nullam. disp.5.q.18.n.1.p.52.

Talis quis præsumitur esse qualem habitus demonstrat. disp.25.q.1.n.268.p.388.

Tallia, Collecta, & impositio quid sint. disp.15.q.21. n.2.p.220.

Taxa omnium Abbatiarum & Monasteriorum orbis terrarum ad exemplar libri sacri Collegij & Reuerendissimæ Cameræ Apostolicæ, ordine alphabetico digesta. p.444. vsque ad 468.

Tempus a iure statutum super electione Religionis non currit. disp.5.q.7.n.9.p.41.

Tempus vnum quod videatur alteri inesse operatur clausula, *Ex nunc, prout ex tunc*. disp.18.q.6.n.51. pag.298.

Temporis ex antiquitate præsumitur confirmatio Papæ. disp.25.q 1.n.147.p.372.

Territoria distinguere, & separare est solius Papæ. disp. 15 q.9.n.8.p.284.

Territorium separatum acquirere possunt Prælati inferiores præscriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, excludendo prorsùs Episcopum, latè traditur, & opinio contraria reprobatur, & declaratur.n.9.10, & seq.

Territorium habere Prælatis ius non resistit, cum expressè

exprefsè id non prohibeat, fed tantùm præfumit folum Epifcopum habere Diœcefim. n. 13.
Tertiarij Fratres Ordinis Sancti Francifci, de pœnitentia vulgo nuncupati, quam communicationem priuilegiorum habeant. difput. 17. quæf. 1. num. 39. p. 164.
Tertiariorum tam fratrum, quam fororum, tam in communi, quàm in particulari viuentium priuilegia. n. 49. p. 169.
à Sixto IV. Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere. difp. 18. q. 3. n. 30. p. 285.
Tertij iuri non folùm in re, fed etiam ad rem non præiudicat claufula *Motu proprio*. difput. 18. q. 6. n. 22. 23. & 26. p. 297.
Tertij in præiudicium nihil operatur claufula, *De plenitudine poteftatis*. difp. 18. q. 6. n. 31. p. 297.
Tertij in præiudicium non operatur claufula, *Pro expreffis*, &c. n. 44. p. 298.
Tertij refpectu componentis pro fuo intereffe nihil operatur claufula *Appellatione remota*. n. 60. p. 299.
Teftamentorum executores non poffunt affumi Religiofi, nifi Superioris licentia impetrata. difp. 15. q. 7. n. 23. p. 150.
Teftamentorum & vltimarum voluntatum executores, licèt fint Regulares exempti, ad fufcepti muneris rationem reddendam per Ordinarios locorum compelli poffunt. ibid.
Teftes qui vocandi & quomodo interrogandi quoad perfonam promouendi ad Abbatias, & Monafteria. difp. 8. q. 2. n. 2. p. 78.
Teftes ad probandum locum effe in Diœcefi, qualiter deponere debeant. difp. 15. q. 9. n. 32. p. 185.
Teftes effe poffunt in fuis caufis Monachi Cafinenfes, & Vallis-Vmbrofæ. n. 27. p. 437.
Teftium Synodalium decreti, form. 133. p. 512.
Teftibus ab his iuramenti præftandi, formula. 134. p. 512.
Teftium dicta per modum memorialis fcribendi, form. 21. p. 545.
Eorum examinatinnis. form. ibid.
Teftes examinandi fuper fama alicuius infamati de hærefi, form. 22. p. 544.
Textus in cap. auaritia, de elect. in 6. eft canon latæ, non auferendæ fententiæ, eft tamen neceffaria declaratio Iudicis fuper facto, vt pœnæ in eo introductæ fit locus. difp. 6. q. 1. n. 16. p. 65.
Textus *in cap. fi de terra de priuilegiis declaratur*. difp. 16. q. 15. n. 4. p. 249.
Textus in *can. peruenit 91. diftinct.* declaratur. difp. 19. q. 1. n. 3. p. 308.
Textus *in cap. cùm ex officij, de præfcriptio.* declaratur. n. 5. p. 301.
Theatini à quo fuerint exempti ab Epifcoporum iurifdictione. difp. 15. q. 4. n. 24. p. 137.
Theatini Clerici gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranenfium, & Clericorum de Somafcha, Societatis Iesv, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. difput. 17. q. 1. n. 42. p. 167.
Theatini Clerici Regulares à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. fuorum Priuilegiorum confirmationem impetrarunt. difp. 18. q. 3. n. 34. p. 286.
S. Thecla à D. Paulo Apoftolo Virgo confecrata. difp. 2. q. 10. n. 3. p. 14.
Timoratus quid debeat effe Abbas quomodo intelligitur. difp. 26. gloff. 13. n. 1. p. 425.
Timor Dei donum eft Charitati annexum. num. 2. ibid.
Principium humilitatis. p. 426.
Radix omnium virtutum. ibid.

Timor Domini eft initium fapientiæ. difp. 26. gl. 15. o. 2. p. 428.
Titulus validus, & legitimus fuperueniffe præfumitur ex curfu longiffimi temporis cum obferuantia. difp. 7. q. 5. n. 9. p. 75.
Titulum cum poffeffione habens, non tenetur probare fententiam, vel patientiam aduerfarij. difput. 15. q. 4. n. 23. p. 138.
Titulum, & poffeffionem inficit decretum, irritans, quando intrat conftitutio, cui adhæret. difp. 18. q. 6. n. 48. p. 298.
Tonfura Monachorum antiquitas. difp. 27. q. 2. num. 1. p. 429.
Ab Apoftolis inftituta. ibid.
Tonfuræ forma triplex apud veteres. n. 2.
Quànam vtebatur Simon Magus. ibid.
Quo fine inftituta. ibid.
Coronæ Spineæ fpeciem refert. n. 3. ibid.
Signum eft Confecrationis a Nazaræis vfurpatum. ibid.
Conuerfionem & pœnitentiam indicat. ibid.
Tonfuræ primæ fufceptæ atteftationis, form. 198. pag. 533.
Tranfitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quàm arctitudo, difp. 25. q. 1. n. 92. p. 368.
Tranfitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apoftolicarum facere non poffunt Cafinenfes, & Vallumbrofani. n. 19 p. 438.
Tremuli manibus, capite, lingua, &c. funt ineligibiles ad Abbatias. difp. 3. q. 21. n. 26. p. 56.
Tributum foluit Chriftus Dominus, quia voluit, non quia debuit. difp. 13. q. 20. o. 2. p. 214.
Tributum imponi non poteft fuper bonis, non folum patrimonialibus, fed etiam fuper bonis donatis, emptis, & quocumque canonico titulo ad Ecclefiam, & Ecclefiafticas perfonas tranflatis. n. 3. ibid.
Tributum, vectigal, gabella, telonium, & aliæ huiufmodi fignificant exactionem debitam Principibus, fiue Communitatibus. difput. 15. quæf. 21. n. 1. p. 220.
Tributum, vectigal, & alia huiufmodi in fpecie quid fignificent, & quomodo inter fe differant. num. 2. ibid.
SS. Trinitatis Ordo quam communicationem priuilegiorum à Sede Apoftolica obtinuerit. difput. 17. q. 1. n. 25. p. 258.
SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum Ordo affecutus eft fuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII. difp. 18. q. 3. n. 22. p. 284.
Tunica veterum Monachorum & Monialium qualis. difp. 27. q. 1. n. 1. p. 428.
Tunica Paftoralis perfeuerantiam denotat. difput. 20. q. 1. n. 9. p. 309.
Cur induitur poft Albam. ibid.
Tunicella Subdiaconatus in quo à Dalmatica Diaconali differat. difp. 21. q. 4. n. 16. p. 338.
Tunicellæ Pontificalis forma. difput. 20. quæf. 2. n. 13. pag. 316.
Turbulentia Abbati fugienda. difp. 26. gloff. 7. num. 2. pag. 422.
Turbulentus quis dicatur. difput. 26. gloff. 7. num. 1. ibid.

V

V*Acatio* noua non inducitur Commenda ceffante. difp. 4. q. 6. n. 2. p. 19.
Valetudinarij & fæpe ægrotantes an fiat ineligibiles. difp. 5. q. 21. n. 44. p. 57. & n. 5. p. 55.

Valliſcholarium Abbates gaudent priuilegio conſecrationis Altariũ & aliorum Eccleſiaſt. ornamentorum diſp.23.q.2.n.1.p.343. & q.4.n.3.p.345.

Valliſcholarium Abbati conceſſum eſt benedictionis ſolemnis poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnitatem priuilegium.diſp.21.q.7. n.3. pag. 326.

Vallis-Oleti Congregationis S. Benedicti Monachi à Decimis exempti.diſp.15.q.18.n.15.p.202.

Vallis-Vmbroſa Congregationis omnino Monaſteriorum, ac locorum & perſonarum immunitas ab Ordinariorum,& aliorum poteſtate.diſput.15.q.4. n.6. p. 131.

Ab omnibus oneribus & tributis per quos exempta.diſp.15.q.20.n.6.p.215. & ſeqq. Item. q.21. n.4. p.221.

Habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium,& Mendicantium.diſp.17.q.1.n.3. p.253.

Vide memorabilem Bullam Iulij II.prædicta communicationis.p.434.

Per multos Summos Pontifices ſua priuilegia confirmata,& roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Cæleſtinum II. Eugenium III. Anaſtaſium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.diſp.18.q.3. n.8. p.281.

Eius Abbates tam ſpecialiter, quàm vniuerſaliter gaudent priuilegiis vtendi Inſigniis Pontificalibus.diſp.20.q.1.n.17.p.310.

Poſſunt poſt Matutinorum,Miſſarum, & Veſperarum ſolemnitatem, populo benedictionem ſolemnem elargiri.diſp.21.q.7.n.3.p.326.

Vallis-Vmbroſæ Abbates qui Conciliis Generalibus interfuerunt recenſentur.diſp.24.q.2.n.7.p.355.

Vallis-Vmbroſæ Congregationis priuilegia referuntur in memorabili priuilegio Iulij II. & aliorum Pontificum.p.434. & ſeqq.

Vallis-Vmbroſæ Congregationis monaſteria & omnia bona confirmantur.n.21.p.439.

Et detentores eorum excommunicantur. n. 22.

Vallis-Vmbroſæ Congregationis Nouitiorum profeſſionis,form.1. p.468.

Vallumbroſani decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt.diſp.15.q.18.n.11.p.201.

Vallumbroſani eximuntur à Proceſſionibus. num.13. p.201.Gabellis.n.14.Talliis.n.15.Datiis.n.16.Collectis.n.17.p.203.Principum oneribus.n.18. Decimis omnibus.n.19.

Vallumbroſani, & Caſinen. in vnione Monaſteriorum,& locorum poſſunt facere pacta, & conuentiones abſque vitio ſimoniæ.n.48.p.442.

Vaſorum Eccleſiaſticorum conſecratio an ad Abbates & alios Regulares Prælatos ſpectet. diſput.23.q.2. n.1. p.343.

Priuilegia,quibus conceſſum eſt,vt Abbates poſſint Calices,Patenas,Pixides,& alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica conſecrare,recenſentur.ibid.

Vaſa Eccleſiaſtica vt Calix, Patena, &c. ab Abbate conſecranda, qualia eſſe debeant & quando cenſeantur amittere conſecrationem;itavt iterum conſecrari debeant.diſp.23.q.3. per tot. p.344.

Vaſſallos grauans,feudo priuatur. diſp.15.q.3. num.4. pag. 126.

Vectigal quid ſit.diſp.15.q.21.n.2. p.220.

Vendere ſeu emere aliud eſt,quàm venditioni ſeu emptioni ex pòſt facto aſſentiri. diſp.10.q.3.n.9.p.89.

Verba narratiua, quæ principaliter non proferuntur propter ſe,plenam probationem non faciunt.diſp. 15.q.5.n.3.p.142.

Verba priuilegij,tali Monaſterio,vel Eccleſiæ, *nec tu, nec Presbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis*, quid operentur. ibid. num.20.pag.142.

Verba,*perpetuò eximimus,& totaliter liberamus*.quid operentur circa exemptionem a quocumque iure Ordinariis competente.diſp.15.q.5.n.22.p.144.

Verba priuilegij Pontificis ſecundùm Canones, non ſecundùm leges ciuiles interpretanda ſunt.diſp.16. q.5.n.11.p.258.

Verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur*,reuocant ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Conc.Trid.reuocata ſunt per clauſulam, *Non obſtantibus,&c*.diſp.18.q.6.n.3.p.297.

Verba ſunt intelligenda,non ſecundùm quod ſonant, ſed ſecundùm mentem, & intentionem proferentis.n.68.p.300.

Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & vere; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè. n.70.p.300.

Verba diſpoſitiua quæ? diſp.25 q.1.n.58. p.367.

Verba enunciatiua prolata per modum cauſæ, probant.n.59.

Item quando ſunt geminata.n.60.

Item in antiquis.n.61.p.367.

Item quando ſunt emanata motu proprio.n.62.

Verba narratiua Papæ non probant,niſi ad effectum, ad quem ſunt prolata; ſecus quando principaliter contingit ſuper illis dubitari. diſp.25.q.1. n.287. pag.391.

Veſperas, & Miſſam Abbatiali more celebrandi pro Abbatibus modernis licentiæ,form.19. p.435.

Veſtes electi in Abbatem.diſp.11.q.14 n.20 p.103.

Veſtes & ornamenta Prælatitia an Abbatibus & aliis Prælatis tam ſecularibûs, quàm Regularibus conueniant.diſp.20.q.2.p.313.

Veſtes & ornamenta quibus ex ſtylo Curiæ Romanæ vti poſſunt Abbates & alij Prælati tam Regulares quàm ſeculares.n.1.ibid.

Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſæ,niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſuper hoc diſpenſetur. n.6. p.314.

Veſtes Abbatum non poſſunt ita de facili demonſtrari; ideò conſuetudines,& priuilegia Abbatum inſpicienda ſunt. q.2.n.10.ibid.

Veſtes ſacras benedicere poſſunt Abbates ex conſuetudine. diſp.22.q.1.n.3.p.336.

Vide *Benedictio*, *Ornamenta Eccleſiaſtica*.

Veſtes ſacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ ſunt,quando ita franguntur,vt ad vſum, ad quem deſtinatæ fuerant,ampliùs aptæ non ſint. diſp.22.q 4.n.1.p.337.

Quid ſit faciendum, quando huiuſmodi veſtes ex vetuſtate eò deductæ ſunt, vt diuinis vſibus ampliùs inſeruire nequeant.n.2.ibid.

Veſtium ſacrarum ſignificationes,vide remiſſiuè. n.3.

Veſtitus & ornamenta quæ Abbatibus, qui in Synodis, & aliis ſolemnitatibus interſunt, conueniant. diſp.24.q.6.per tot.p.356.

Veſtis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium,cætera verò indumenta ſunt ex accidenti,& non mutant Ordinem.diſp.25.q.1.n.31 p.365.

Veſtis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem.diſp.25 q.6.n 2. p.407.

Veſtes cur mutentur in Monachis?diſput.27.q.1. n.2. pag.428.

Veſtium diuerſitas pro dignitatum varietate vſurpanda eſt.diſp.27.q.1.n.2.ibid.

Vexationis redemptio,vt licita ſit oblata pecunia, inſpiciendum eſt, an perſona, cui datur pecunia, obeſſe tantùm, vel obeſſe ſimul, & prodeſſe valeat. diſp.10.q.4.n.7.p.90.

Vexationem ab his qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent, pecunia oblata redimere nequit ius

in re nondum habens, absque simonia. *Declara.* n.8.& 9.ibid.
Vexatio, oblata pecunia redimi potest ab iniustè vexantibus, qui obesse solùm, & non prodesse valent, etiam ante ius quæsitum. n.10.
Vexationem à subornatoribus electorum redimere, licitum est absque simonia. n.11. & 12.
Vexationem iniustam patiens, ad illam redimendam spirituale aliquid dare absque simonia non potest. num. 13.
Vexilla bellica an ab Abbatibus benedici possint disp.22.q.5 n.2.p.339.
Vicariæ regendi aliquam Congregationem form.168. pag. 523.
Vicarij pro tota Prouincia Dominicanæ institutionis, form.20.p.483.
Vicarij in tali, vel tali loco institutionis, formul. 23. p. 484.
Vicarij ad Parochialem vacantem, donec de Rectore prouideatur deputationis, form.109.p.504.
Vicarij Sede vacante institutionis a Capitulo, form. 181.p.529.
Vicarij Generalis constitutionis, form.182.ibid.
Vicarij Foranei deputationis, form.183.p.530.
Vicarij reuocationis, form.184. ibid.
Vicarius Episcopi habet Ordinariam, & amplissimam Iurisdictionem. disp.15.q.3.n.9.p.404.
Vicarius debet honorari vti Episcopus. n. 10.
Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum constituentium amouibiles. disp.1.q.2.n 31.p.5.
Vicarius Generalis Episcopi habet dignitatem, & est in dignitate constitutus. disp.1.q.2.n.32. p.5.
Vicarij Generalis ab Inquisitore in prouincia instituendi, form.19. p 542.
Vicariorum literarum patentium, form.16. p.481.
Vicario Episcopi absque speciali mandato quæ non liceant, vide remissiuè. disp.25.q.3.n.6.p.404.
Vigilantia circa Dei cultum quæ requiratur in Prælatis. disp.16.gl.13.n.12. p.426.
Vilissimus reputandus est, qui cæteris dignitate præstat, nisi præcellat etiam scientia, & sanctitate. disp. 5 q.13. n.2.p.46.
Villelmitani, siue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur. Item nec Cælestini. disp.7.q.1. n.5.p.69.
Villicorum, seu Colonorum licentia ad Intrandum Monasteria Monialium, form.96.p.501.
S.Vincentij Parisiensis Monasterij exemptio à Gregor. Magno Sum. Pontifice concessa. disput.15.q.4.n.2. p.128.
Vinco te multò magis, si vinco vincentem te. disput.25. q.2.n.11.p.400.
Vinolentia quantum Ecclesiasticorum puritati officiat. disp.16.gl.3.n.1. p.410.
Vinolenti & inebriari se consueti, an possint in Abbates eligi. disp.5.q.11.n.49.p 57.
Vir cur aperto capite oret? disp.27.q.1.n.2.p.428.
Virtutes quibus Prælati tam sæculares quam Regulares eminere debent. disp.26.gloss.13.n.14.p.427.
Visitatio Parochiæ Monasteriis exemptis annexæ absque grauamine ab Episcopo fieri debet. disput. 15. q.7.n.47. p.152.
Visitatio personarum secularium exercentium curam animarum fieri non debet ab Episcopis in Monasteriis in quibus resident Generales Ordinum. n.49. ibid.
Visitatio Ecclesiarum Monasteriorum exemptorum ab Episcopo fieri non potest. n.50.ibid.
Visitatio est actus iurisdictionalis. disput.15.q.9.n.27. p. 185.
Visitationes non probant exercitium iurisdictionis, nisi probentur factæ ante Concilium, vel iure ordinario, quod non præsumitur, sed potiùs contrarium. n.28.
Visitationis præscriptio. Vide *Præscriptio.*
Visitationes faciendæ denunciationis, form.57.p.492.
Visitationis Abbatialis Ecclesiarum tam Regularium quàm Secularium intimationis, form.12.p.480.
Visitationis, seu Inquisitionis generalis processus simpliciter incepti, form 60. p.491.
Visitandi Monasteria Monialium facultatis, form 92. pag.500.
Visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica facultatis, form.93. ibid.
Visitationis pro Religione Dominicana institutionis, form.13.p 480.
Visitatorum literarum patentium pro Religione Cælestinorum, form.14.p.480.
Visitator vbi procedit per viam denunciationis, quæ facere debeat, form. 58.59. p.491.
Vita Monastica fuit perfectè instituta à Christo Domino. disp.1.q.8.n.1.p.13.
Vitæ Monasticæ, ac Religiosæ cultores, nonnullos floruisse traditur post Christi Domini, & SS. Apostolorum tempora. q.11. per totum p.15.
Vitæ actiuæ cum contemplatiua coniunctæ opus dignius est opere vitæ actiuæ tantùm. disput.25.q.1. n.165. p.375.
Vita actiua est magis frugifera, quàm contemplatiua n.171. ibid.
Vitæ actiuæ opus est duplex. n.172.
Vita Abbatis Monachis exemplo esse debet. disp.27. q 9.n.1. p.433.
Vitæ arctioris licentiæ, form.31.32.p.486.487.
Vitæ arctitudo. Vide *Arctitudo.*
Viuere in communi, denotat paupertatem, disp.25.q.1. n.35. p.359.
Vnionem Prælatus studeat, & negligat suspicionem societatis expultricem, &c. disput.26.gloss.11.num.4. p. 413.
Vnionis Ecclesiæ Parochialis alteri simili, form.143. p. 516.
Vnionis Beneficij simplicis Parochiali Ecclesiæ, form.124.p.509.
Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Ecclesiæ Cathedralis faciendæ, form.125. p.510.
Vnionis duarum Capellaniarum in Ecclesia Collegiata cum dismembratione fructuum alterius, form.126.ibid.
Vnionis, seu applicationis Beneficiorum simplicium Collegio seminarij, form.127.ibid.
Vniuersitas vel Capitulum vt aliquid explicent omnium consensus, vel dissensus præstari debet. disp.5. q.4.n.14.p.39
Vniuersitatis negotia per contumaciam particularium impediri non debent. disp.5.q.3.n.28.p.34.
Vniuersitate ab aliqua quæ fiunt, nomine Vniuersitatis fieri debent per congregatos in vnum. disput.5. q.6.n.4.p.37.
Vniuersitatis ius in vno solo remanere potest. disp. 5. q 8.n.3. p.42.
Voluntas non fertur in incognitum. disp.16.q.10.0.8. p. 243.
Vota tria Castitatis scilicet, Paupertatis, & Obedientiæ à Christo instituta. disp.1.q.8.n.2.& seqq.p.13.
Vota data per contemptos extra Capitulum, non augent numerum, sed tantùm prosunt, ne electio aliàs valida irritetur. disp.5.q.3.n.13.p.33.
Vota per Capitulum, & Vniuersitatem in omnibus per eos explicandis, collegialiter, & simul in vnum dari debent. ibid.n.14.p.34.
Vota electorum ægrotantium quomodo sint exquirenda.

renda.n.20. ibid.
Votum ab Electoribus absentibus exprimi non potest,nec per literas,nec per extraneum, si nullus de Capitulo Procurator esse velit.q.4.n.7. p 35.
Vota singulorum Electorum secretè exquirenda sunt à Scrutatoribus,& an viua voce, vel in scriptis per schedulas tradenda sint.q.6.n.8.p.38.
Vota singulorum eligentium exquirenda sunt secretò à scrutatoribus ; & an viua voce, vel in scriptis per schedulam tradenda sint.n.10.
Vota electorum sigillatim exquisita,in scriptis redigi debent,& mox in communi statim publicari. n.14. & 15 p.39.& quando dicantur in communi publicari. ibid.
Vota in communi quando publicari dicantur. ibid. n.16.p.39.
Vota eligentium postquam fuerint publicata , fieri debet ipsorum collatio respectu numeri, meriti, & zeli.n 17.
Votorum collatio respectu meriti, & zeli, in electionibus Regularium est sublata per Conc.Trid. n.18.
Votorum collatio fieri debet mox post publicationem,id est nullo actu extraneo interposito.n.20.
Votorum & studiorum diuersitas coniungi & cohærere non potest.q.11.n.4.p.45.
Votum decisiuum in Conciliis habet Abbates sicut Episcopi.disp.24.q.2. n.2. p.354.
Votum decisiuum in Prouincialibus Synodis habent Abbates & alij inferiores Prælati. quæst.4. num.9. pag.355.
Votum consultiuum habent in Synodis Prouincialibus Abbatum Procuratores.n.10.
Vota tria Religioni essentialia licèt Apostoli non expressè profiterentur , tamen illa obseruabant. disp. 25.q. 1.n.38.p.366.
*Vrbani I.*Papæ tempus.disp.2.q.3.n.3.p.11.
Vrbanus VIII. abusibus occurrit eorum qui ex opinione sanctitatis,& deuotionis,vel potiùs beneuolentiæ erga defunctos quosdam nullo Canonizationis,aut Beatificationis titulo insignitos , tabellas,imagines aut alia eiusmodi iis offerunt.disp.15. q.7.n.53. p.156.
Vsurarij possunt ab Ordinario impediri ne sepeliantur in loco etiam exempto.disp.15.q.7. vers.*Ordinarius potest &c.* p.157.
Vsurarij Ecclesiasticæ Sepulturæ traditi,ab Ordinario mandari potest vt humo eximantur, aliąs contrauenientes puniti possunt. ibid.
Vtilitas Ecclesiæ , vel Reipublicæ est iusta causa non residendi.disp.14.q.4.n.8. p.120.
Vtilitas Ecclesiæ excusans à residentia considerator respectu Ecclesiæ,in qua tenetur quis residere, limita,vt num.seq.n.9. ibid.
Vtilitas euidens Reipublicæ,quæ intelligatur.ib.n.10.
Vultus hilaritas in Prælato requiritur,vt subditi hilares fiant.disp.26.gloss.7.n.4.p.412.

Z

Z*Elotypia* quid sit.disp.26.gl.10.n.1. p.423.
Zelo Abbas horis singulis ardere debet. disp. gloss.10. n.2. p.423.
Zelotypia in Abbate,qui Christi personam gerit , vituperanda est.n.3.
Zelotypus idem est ac suspiciosus.disput.26. gloss.11. n.1.p.423.

F I N I S.